

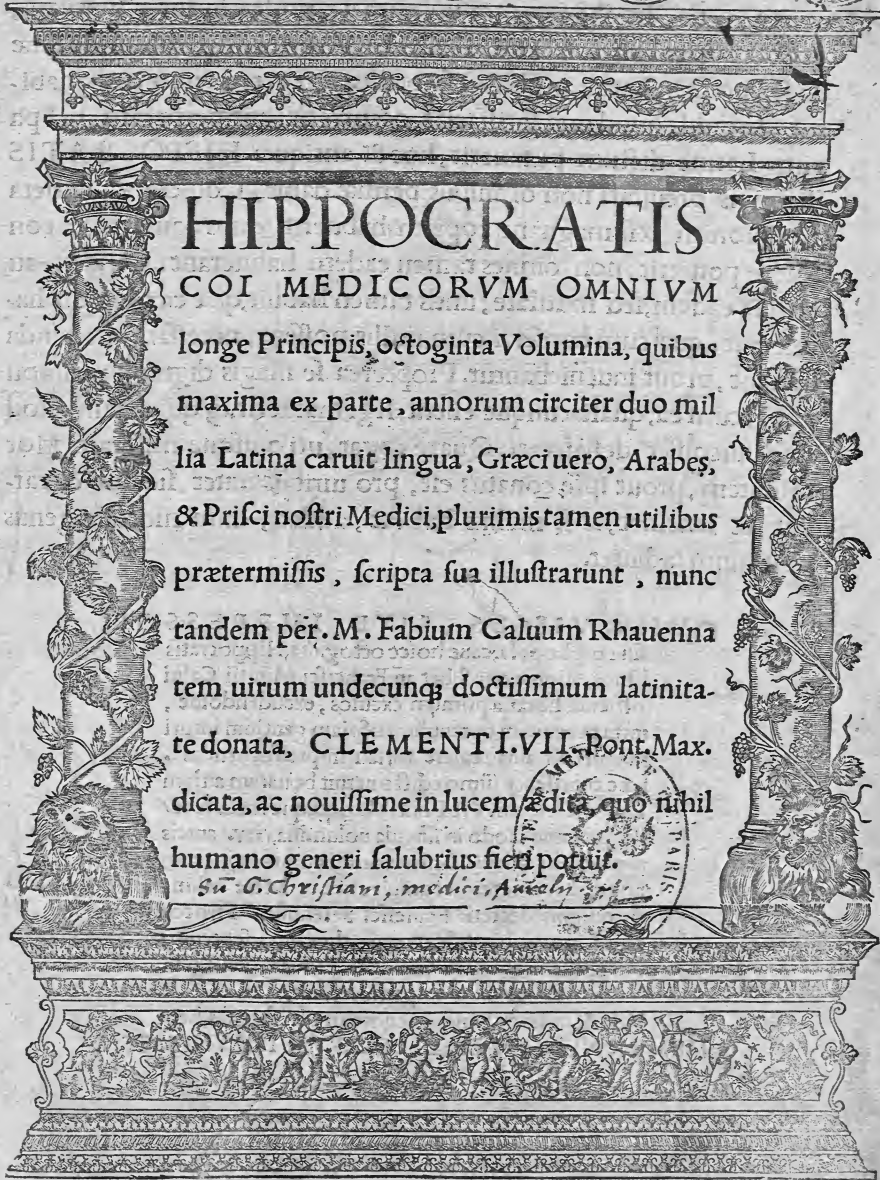

HIPPOCRATIS

COI MEDICORVM OMNIVM

longe Principis, octoginta Volumina, quibus
maxima ex parte, annorum circiter duo mil
lia Latina caruit lingua, Græci uero, Arabes,
& Prisci nostri Medici, plurimis tamen utilibus
prætermiſſis, ſcripta ſua illuſtrarunt, nunc
tandem per. M. Fabium Caluū Rhauenna
tem uirum undecunq; doctiſſimum latinita
te donata, CLEMENTI. VII. Pont. Max.
dicata, ac nouiſſime in lucem ædita, quo nihil
humano generi ſalubrius fieri potuit.

ſu. G. Chriſtiani, medici, Auctori

Visquis HIPPOCRATIS COI Medicinæ paren-
Q tis, hæc Octoginta uolumina, multis in locis mutilata,
per .M. FABIVM CALVVM Rhauennatem de Græ-
co sermone in Latinum conuersa oculis percurrere non dedignabi-
tur, si quid, quod non satisfaciât, occurrerit, aut perperam, uel pa-
rum Latine dictum putauerit, hoc & antiquæ HIPPOCRATIS
dictionis breuitati non omnibus peruiæ dabit, Codicumq; uarieta-
ti. Quorum & si magnam copiam habuerit, quos conferre & con-
sulere potuerit, non omnes tamen eadem habuerant. Quidam au-
tem & eadem, sed mutilate, unus tamen habuit, quæ cæteri non ha-
buerant. quæ cum conferri cum nullis possent, necessario uertenda
fuerant, prout inueniebantur. Propterea se magis dignum uenia pu-
tauit, cum ea, qualiacunque essent, legi maluerit, q̃ quicquam, quod
ipse inuenisset, desyderari. Quare rog. quisque miseram Mor-
talitatem, prout ipse conatus est, p.ibus iuuēt, suaque & car-
pat, & lancinet, & si melius habeat, addat, dum mortale genus
hominum adiudet.

QVIS QVIS ES, SIVE IMPRESSOR,

sive Bibliopola, caue hosce octoginta Hippocratis
libros, aliosue quoslibet in Francisci Minitii Calui
officina libraria primum excusos, excudendosue,
intra proximum decennium uspiam gentium impri-
mas, uel ab aliis temere forsan impressos uendas.
hæc enim seuerissimo edicto uetuit bonarum artium
fautor Clemens. VII. Pont. Max. quique secus fece-
rint, eos non modo in singula uolumina .xxy. aureis
multari, uerum & Christianorum commertio, atq;
aqua, & igni interdici uoluit, nec te latere uelim,
firmissimis decretis Francisci Setenissimi Franco-
rum Regis cautum esse, ne quis alius intra septenni-
um eosdem libros in Galliis imprimat, uel aliubi
ab aliis impressos emat.

Vale. & uide, ne inuidus negotium tibi faceffas, bene
MEMOR NVLLAM ESSE SCELERVM IMPVNITATEM

CLEMENTI .VII. PONT. MAX.
MEDICI VRBANI PRO
AEDITIONE HIPPO.
CRATIS AGVNT GRATIAS.

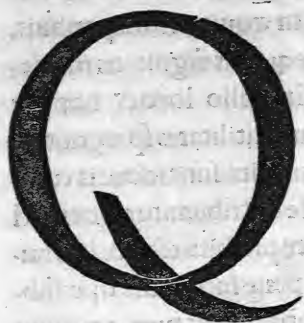

MAGNAM tibi quidem hominum ge-
nus gratiam debet CLEMENS.
VII. Pontifex Maxime, quod pro tuâ
beneficâ præstantiq; naturâ, locum nul-
lum prætermittis communibus utilita-
tibus consulendi, præclaramq; istam
uoluntatem præ cæteris tuis cogitatio-
nibus affers, ut sub tuo imperio, non so-
lum tutò atq; placatè, sed benè etiam
ac beatè uita degatur. Verum ex hoc quoq; non mediocrem pro-
fectò habiturum est quod recente dono HIPPOCRATE M
Cœum, omnis Medicinæ sine controuersâ Principem, quem ipsi-
us admirata scientiam, & beneficiorum magnitudinem etiam ex
perta uetus Græcia, Deorum honoribus coluit, nomini Latino,
tuisq; ciuib; impartendum curauisti, octogintaq; uolumina, quæ
multò maximâ ex parte in tenebris abdita erant, carebantq; luce com-
munis notitiæ, adhibito homine doctissimo & linguæ utriusq; peritissi-
mo Fabio Rhauennate, transferenda in Latium & in cunctorum co-
gnitionem diuulganda mandasti. Quo præcellente munere, & si om-
nium propemodum gentium commodum & utilitatem comple-
xus es, ut uniuerſi spem bonam suæ ualeitudinis uel tuendæ uel recu-
perandæ acceptam tibi referre habeant, Nos tamen qui in almâ tuâ
Urbe Româ artem Medicinæ excolimus, operamq; nostram ac scien-

tiam depellendis morbis hominum fumus professi, ante reliquos omnes hoc tuo beneficio & ornati & obligati præcipue fumus, eramus enim uelut agmen sine Rectore, uagum atq; incertum. & quanquam Galeni scriptis doctissime simul & abundantissime nobis tradita esset Medicina, Oribasius autem & Aetius res in primis notabiles, & tanquam artis lumina atq; insignia, ex ueterum uoluminibus decerpta, in unum conguessissent, opus quoq; συγγράμμω, quod nos comperegrinum possumus dicere, composuisset Paulus, quatuor summi uiri & præstantissimi Medicinæ authores, quos ex Latio æmulati Celsus & Plinius admirabili quâdam eloquentiâ nostris hominibus retulere, Porro autem Auicenna ex alienâ linguâ & plane barbarâ, ingenio nihilominus & eruditione græcis par, diffusa & immensa præcepta artis, ordine & ueluti lege adhibita, seriatim contexuisset, deerat tamen Dux & author omnium Hippocrates. quem incredibili ueterum admiratione & laude celebratum, hoc etiam magis desyderare cogebamur, quod pauca quædam eius scripta ferebantur in manibus, tantæ artis atq; doctrinæ, ut non humano ingenio, sed diuinitus quodammodo esse ædita uiderentur, in quibus nullum uerbum quod non uox naturæ, nulla diffinitio, quæ non pro oraculo esset, legebatur. Ergo in ipso fonte & capite auebamus Medicinam ipsam cognoscere, neq; dubitabamus cum tribus olim Sectis medicorum præclara æmulatione inter se certantibus, quæ nam illarum potissimum medicinam illustrasse & plura hominibus adiumenta attulisse uideretur, Cuius fuisset & Cnidio & Italo antiquorum iudicio prælatus Chorus, idq; in honorem & gratiam Hippocratis ita iudicatum esset, quin cum Principem ipsum primi chori, non haberemus, multis egregiis & utilibus artis inuentis careremus. Atqui huius nunc uoti & desyderii nostri per te CLEMENS. VII. facti compotes, iam audentius fidere huic scientiæ & prolixius polliceri bonam ualetudinem hominibus possumus, uim maximam tuæ diuinæ mentis admodum admirantes, quod non so-

lūm ipse tuā curā & uigiliā consulis omnibus, quodq; uerè maxi-
mi Principis & optimi Pontificis est officium, benèmereri de huma-
no genere non cessas, sed das etiam cæteris benè de hominibus meren-
di potestatem. Tua illa sunt munera, tui labores, quod labefactam
Religionem summi Dei, pietate tuâ restituis, quod Pacem commu-
nem quantum in te est, procuras, quod tantum æquitati iurique tribuis,
ut nunquam neq; minùs facultatis iniuriæ, neq; plus dignitatis mode-
stia fuerit. hæc tu agis, hæc præstas dignissima illo loco & honore
quem sustines. Cætera uero quæ ad singulorum utilitates sparguntur,
ab eodem fonte & sapientiæ & benignitatis tuæ, ita sunt idoneis cura-
toribus attributa, ut per eos aptè & commodè distribuuntur, quemad-
modum Collegio ordinique nostro hæc abste præbita est facultas hu-
manis corporibus aduersus morborum uim pene infinitam, ope sub-
ueniendi. Et sanè conueniebat, cum tu salutis animarum omnium
unus curator esses, ut corporum quoq; salutem ne negligeres. Cumq;
illam potiore & nobiliore multo, animarum curam per te ipsum
tuerere, hanc alteram nobis administrandam præciperes, quod Hippo-
crate modo, tuo imperio, tuâq; liberalitate nobis tradito, sumus & ac-
curatè & sedulò facturi, extremum illud non prætereuntes, agere nosti
bi pro hoc tuo tanto munere ac beneficio immensas gratias, Deumq;
summum precari, ut quemadmodum Hippocrati ob depulsam ab
eo è Græcis populis pestilentiam, eosdem honores quos Herculi decre-
uit Græcia, sic tibi ob innumerabilia merita præstantissimarum uirtu-
tum tuarum, Christianum omne nomen, non quidem diuinos hono-
res, quos ille sibi unus uendicat, qui solus Deus est, sed honores eos,
eamq; beneuolentiam, charitatem, pietatemq; tribuat, quæ solet eis tri-
bui & deferri, qui singularem suorum beneficiorum monumentis cla-
rissimis, in hominum genere atq; memoriâ positis, Cælum multo an-
te meruerunt, quam ascenderint. Valeat Sanctitas tua.

CLEMENTI .VII. PONT. MAX.
M. FABIVS CALVVS
R H A V E N N A S F E L I C I T A T E M .

V Onam fato quis factum esse diceret,
uti tunc potissimum Hippocrates Cōs
Medicorum omnium, qui aut sunt, aut un
quam fuerunt, aut post aliis erunt in annis,
facile princeps reuixerit, seseq; latinis le
gendum tradiderit, Fabio Caluo Sanctita
ti tuæ addictissimo, suscitante ac interpre
tante, cum sensisset te, Clemens Septime
clauum nauiculæ Petri moderari, de Me
diceâ familiâ profectum, quæ semper bonas artes, earumq; cultores
fouerit, extulerit, euexerit. Quod abundè testantur tot liberalitatis
exempla à proauo tuo Cosmo, patruo Laurentio, patre Iuliano, pa
truele Leone. X. Pontifice Max. & abs te demum in uiros literatos
profecta, quot omnis maiorum ætas uidit, & celebrabit posteritas. Si
quidem sub tui numinis tutelâ, auspiciis, & præsidio se ubiq; tutum fo
re confidit, & sine fine per totum orbem lectum iri, cum hi, qui hæc
diuina ipsius monimenta oculis percurrent, & manibus uersabunt,
qualia sint ea per quæ uiuunt, per eum cognoscent, morbosq; facile
præcauebunt. Medici uero quæ causa morbos ipsos gignat, & qui
discutiantur, discent. Quas ob res quisq; confidenter, animoq; lætiore,
promptioreq; Hippocratem legat, de quo tot commoda se adeptu
rum speret, facturum operæ pretium sibi & multis, remq; tibi gratam
Clemens Pontifex summe, cum perspexerit sanctitatem tuam mede
las æque & in hominum corpora, & in animas posse conspergere,
quæq; in omnium hominum utilitatem emitti curauerit, mirum in

modum proficere, Hippocrateaq; hæc uolumina tot annorum mil-
lia expetita, tuo tempore de tenebris extracta, & eruta, in com-
munemq; utilitatem ædita. De quibus Chrysippus, Xenophon,
Herodotus, Diocles, Mnesitheus, Archigenes, Antyllus, Rufus, Cte-
sius, Lupus, Galenus, cæteri q; Medici qui postea fuerunt, si quid
habuerunt boni, sumpserunt, & mutuati sunt. Quæ si nostræ tem-
pestatis Medici legere, & imitari non dedignabuntur, pristinam
barbariem omnem exuent & abdicabunt, sibi q; & generi humano
plurimum profuisse deprehendent. Quare cum hæc saluberrima
HIPPOCRATIS opera non mediocrem utilitatem homi-
num corporibus allatura sint, & si meâ sponte, tuo tempore citi-
us ipsa ædere proposueram, ut tamen id facerem, plurimum im-
pulsus sum hortatu & authoritate Reuerendissimi patris Ioannis
Matthæi Gyberti Antistitis Veronensis, Datarii tui, qui sicuti omnium
litteratorum secundum te, fautor est liberalissimus, ita & gloriæ
tuæ studiosissimus. In communem igitur hominum usum emit-
tuntur, tuoq; Numini CLEMENS . VII . Pont. Max. (uti par
est) dedicantur, quo tutius, maioreque fiduciâ per Christianum,
& Latinum orbem peruagentur, in manusque hominum perueni-
ant, & ab ipsis, in primisque rei Medicæ cultoribus euoluantur, ut
inde proficisci intelligant sibi, & humano generi immensam utili-
tatem, nomini uerò tuo & Medicæ familiæ perpetuam (ni fal-
lor) & immortalem gloriam. Vale.

Mortales gaudete, Deus Saturnia terris
 Sæcula restituit, rursus gens Aurea surgit.
 Conspicui Iouis euersum Clementia læclum
 Corrigit, auxiliumq; opifer promittit Apollo.
 En magni pietas Clementis & inclyta uirtus
 Non modo ui legum, & uita, exemploq; medetur
 Mentibus humanis, scelerum uestigia tollens,
 Verum etiam, ut prisce cognominis impleat omen
 Non minus afflictis hominum medicamina membris
 Repperit, Hippocratisq; oracula reddidit orbi,
 Quæ longum latuere altis abstrusa tenebris.
 Numina nec tantum læua eualuere premendo
 Ut non Clementis numen uenerabile contrai
 Enitens, populis raptum reuocari ad auras,
 Solis & alterius mundum illustrauit ortu.
 Si uoluere Dei, ut Clemens, & tempore eodem
 Hippocrates, noua seruaient duo lumina terras.
 Addite Romani titulis maiora uetustis
 Nomina, nec tantum patriæ appellate parentem,
 Sed terrarum orbis patrem, uigilemq; Deumq;
 Authorem æternæ pacis, cui bella peroso
 Admiranda dedit uerum Clementia nomen.
 Moribus hic sanctis & religione, fideq;
 Necnon iustitiâ ingenti, mentisq; uigore
 Aethereo, Augustos æquat, Neruasq; Piosq;
 Pontifices alios longo præit interuallo.
 Perniciosâ Vibes hic seditione ruenteis
 Pacauit, tutasq; uias, nemora, auia, campos
 Esse dedit, iam certa bonis stant præmia morum.
 Sontibus at poenæ, & fiducia nulla salutis.
 Coelestem hunc seruate Virum pia numina, in annos
 Nestoris, & serò ad cælum reuocate merentem,
 Quandoquidem afflicto Clemens sic consulit orbi,
 Necnon Vos Superi seruent, Clementis Alumne
 Gyberte, o nostri Mæcnas gloria sæcli,
 Et gemini insignes Calui, quibus ille ministris,
 Hoc munus dedit æternum mortalibus ægris.

ELENCHVS

Octoginta librorum

Hippocratis Eoi:

Quos M. Fabius Caluus

cuius Rhauennas, Millefi,

mi Quingentesimi: quintiq;

decimi : Mensis Iulij die

octauo Romae conuertit:

Millesimi Quingentesimi

decimique insuper : mensis

Aprilis die tertio auspica,

tus, quorum ordo sequitur.

Nicolaus Beraldius Aurelij, dono dedit 6. Christiano

Emptus anno dñj. M. D. xxxvij.
Idibus Augusti.

- P**rimus habet de Arte.
 Secundus de Prisca Medicina.
 Tertius de Medico.
 Quartus de honestate, probitate ue, siue Eufchemosyne.
 Quintus de Mente, sensu ue.
 Sextus de p̄ceptis mandatis ue.
 Septimus de Iureiurando.
 Octauus de Lege.
 Nonus de Aeribus, Aquis, Locis.
 Decimus de Humidorum, Liquidorum ue Vsu.
 Vndecimus de Natura.
 Duodecimus de feminis genitalis Natura.
 Tertius decimus de Pueri, foetus ue Natura.
 Quartus decimus de Septime stri Partu.
 Quintus decimus de Octime stri Partu.
 Sextus decimus de Pueri Dentitione.
 Septimus decimus de Virginū Natura.
 Octauus decimus de Superfoetatione.
- Nonus Decimus de Feminarū Morbis, Primum.
 Vigefimus de Foëminarū Morbis, Secundum.
 Vigefimus primus de Feminarum Morbis, Tertium, de nō perferentibus ue, & infœcundis.
 Vigefimus secundus de Pueri, Foetus ue in utero mortui extractione.
 Vigefimus tertius de Natura Feminæ.
 Vigefimus Quartus de Hominis Natura.
 Vigefimus Quintus de Salubribus, Sanisue rebus.
 Vigefimus Sextus de Nutricatione.
 Vigefimus Septimus de Victus ratione, Primum.
 Vigefimus Octauus de Victus ratione, Secundum.
 Vigefimus Nonus de Victus ratione, Tertium.
 Trigefimus de Victus ratione in Grauibus, Acutisue, Ptisanæ ue laudibus contra Cnidias opiniones, & sententias.

Trigesimus primus de Morbis,
Primum.

Trigesimus secundus de Morbis,
Secundum.

Trigesimus tertius de Morbis, Ter
tium.

Trigesimus quartus de Morbis,
Quartum.

Trigesimus quintus de Morbis,
Qui extra.

Trigesimus sextus de Morbis, qui
intra.

Trigesimus septimus de Sacro
Morbo, Comitiali ue.

Trigesimus octauus de Morbis
passim uigētibus, Epidemiis ue.

Trigesimus nonus de Epidemiis,
Primum.

Trigesimus nonus de Epidemiis,
Secundum.

Trigesimus nonus de Epidemiis,
Tertium.

Trigesimus nonus de Epidemiis,
Quartum.

Trigesimus nonus de Epidemiis,
Quintum.

Trigesimus nonus de Epidemiis,
Sextum.

Trigesimus nonus de Epidemiis,
Septimum.

Quadragesimus quintus de Septi
manis.

Quadragesimus sextus de Morbo
rum Decretorio.

Quadragesimus septimus de De
cretoriis Diebus.

Quadragesimus octauus de Potio
nibus Medicis.

Quadragesimus nonus de Vera
tro, Helleboro ue.

Quinquagesimus de Lauatiōibus.

Quinquagesimus primus de Glan
dulis per omnia membra.

Quinquagesimus secundus de lo
cis in homine.

Quinquagesimus tertius de Ve
nerea re.

Quinquagesimus quartus de Ora
culis, definitionibus ue, & Apho
rismis.

Quinquagesimus quintus de Præ
scito, Prognostico ue.

Quinquagesimus sextus de Prædi
ctorio, Primum.

Quinquagesimus septimus de
Prædictorio, Secundum.

Quinquagesimus octauus de Coa
cis Prænotionibus.

Quinquagesimus nonus de Som
niis.

Sexagesimus de Visu, oculi ue
acie.

Sexagesimus primus de Humori
bus, complexionibus ue, & Chy-
mis.

Sexagesimus secundus de Flati-
bus, perflationibus ue.

Sexagesimus tertius de Carnibus.

Sexagesimus quartus de Mariscis,
Hæmorrhoidibus ue.

Sexagesimus quintus de Corporū

Secatione, Anatome ue.

Sexagesimus sextus de Corde.

Sexagesimus septimus de Medici
Vulnerarii munere.

Sexagesimus octauus de Ossium
Natura.

Sexagesimus nonus de Fracturis,
fractis ue ossibus.

Septuagesimus de Luxatorum, lo-
co ue motorum repositione.

Septuagesimus primus de Perni-
ciosis, & periculosiss uulneribus.

Septuagesimus secundus de Capi-
tis uulneribus.

Septuagesimus tertius de Hulce-
ribus.

Septuagesimus quartus de fistulis.

Septuagesimus quintus de Telo-

rum extractione.

Septuagesimus sextus de Mochli-
co, qui luxata reponantur.

Septuagesimus septimus de Furo-
re, seu infania, mania ue.

Septuagesimus octauus de Lotii
notis, signis ue, quod Hippocra-
tis esse nolunt.

Septuagesimus nonus de Epistolis
Hippocratis, quæ & si ad rē medi-
cam nō facere uideantur, tamen
quia Græci & has, & q̄ sequuntur,
inter Hippocratis uolumina po-
fuerunt, sic & nos fecimus.

Octogesimus de simulachro Hip-
pocratis super tumultū arā ue cō
parētis, quod Epibomos dicitur.

Octogesimus primus de Senatus
consulto Atheniensium.

Octogesimus secundus de Theſſa-
li Hippocratis Filii oratione, in
Atheniensiu Sena habita, quæ
Presbeuticos dicitur, & Legatio,
Præterea tractatū Aphricani de
ponderibus & mensuris, quædā
Balbi de Asse, & eius minutis par-
tibus, addidimus.

F I N I S.

Hippocratis Vita de Sorani Historijs.

Hippocrates domo quidem, & genere Cous fuit. Heraclidæ, Phæneretesq; filius, ab Hércule, Aesculapioq; genus ducens, oriundus ue. Nam ab uno uigesimus erat, ab altero nonus & decimus. Meminit eius gentis originis, genealogiæ ue Eratosthenes, Pherecides, Apollodorus, Areus Tarsensis. Heraclidæ quidem sui patris auditor fuit, Herodici deinde, secundum autem nonnullos, & Gorgiæ Leontini Rhetoris, Democritique Abderitani philosophi. Peloponiaci uero temporibus floruit. Natus est (ait Histomachus primo de Hippocratis sectâ) primo anno octogesi mæ olympiadis. Soranus autem Cous, qui cuncta librorum conditoria, monumentaq; in Co perscrutatus est, addit, regnante siue in magistratu existente Abriada, mensis Agrianei septimo, ac uigesimo die, quo etiam nunc, Coos ait Hippocrati parentare. Arte uero medicâ, disciplinisque circularibus institutus, exercitatus ue, parentibus iam mortuis, de Patriâ discessit. Quemadmodum uero perperam & malignè Andreas libro de Medicâ origine, genealogiâ ue, quoniam librorum publicum conditorium incenderat in Cnido. Cæteri autem aiunt, quod statuerat quæcunq; in singulis locis agerentur, perficerentur ue, perscrutari, uti eâ uarietate magis exercitaretur, excitaretur ue. Quemadmodum uero Soranus Cous in historiâ tradit, somnus dormienti adstitit, mādauiq; uti in Thessaliā migraret. Cum uero Græciam totam medicinā iuaret, omnibusq; admirationi esset, Perdiccasq; Macedonū rex, qui tabe, phthisi ue laborare credebatur, per legatos rogasset, ad sese uti ueniret, cū Euryphôte Senatu maiore ad eū uenit, morbumq; illū animi affectū, amorem ue esse ostendit. Nam post Alexandri patris mortem, Philan eius

Hippocrates
pater andræ

Coi singulis an-
nis Hippocrati
parentabant.

Andreas Hippo-
craten infama-
uit.

Soranus Cous.

Perdiccas Phthi
suis creditus.

Euryphon Medi-
cus.

Phila Alexan-
dri pellex a Per-
dicca adamata.

pellicem, amicam ue Perdiccas deperibat. cui cum factum dissei-
 taret, deprehendit Perdiccam uisu Philes exhilarari, sicque eum
 morbo illo liberauit, conseruauitque. Quem etiam Abderitani
 ad Democritum insaniâ liberandum uocauerunt, totamque Gra-
 ciam, urbescq; omnes à pestilentia liberauit, quin & in Illyrios, plu-
 rimasq; barbaras nationes pestilentia ingruente, rogantibus eorū
 Regibus, uti ad sese ueniret, cum ab eorū legatis, qui Venti il-
 lic uigerent, rescuiisset, sine se dimisit. Cum præterea morbum, pe-
 stilentiam ue in Atticam uenturam prospexisset, cumq; hoc futu-
 rum præmonuisset, & urbium, & discipulorum, quos ad eas libe-
 randas mittebat, curam habuit. Græcosque adeo amauit, uti cum
 eius gloria, & authoritas ad Persas fama peruenisset, hæcq; de cau-
 sa, ab Arataxerxe per Hystaniden Hellepontiorum præfectum,
 Hipparchon ue, magnis donis, promissisq; uti ad sese iret, rogare-
 tur, cum esset seuerus, grauis, constansq; auriq; & argenti cōtem-
 ptor, suorumq; amator, negauit se iturum, quemadmodū ex epi-
 stola ad eū scripta demonstratur. Liberauit & Patriâ suam Con-
 cum Athenienses bellum ei essent illaturi, cum Thessalos roga-
 set, uti opitularentur. Quâ de re, magnis, & præclaris honoribus,
 à Cois celebratur, non minus & ab Argiuis, & ab Atheniensibus,
 qui eum ab Hercule secundum sacris Eleusiniis initiatum, parti-
 cipem ue fecerunt, ciuitateq; donauerunt, publicaq; ei, posterisq;
 eius alimenta in Curia, prytanio ue dederunt. Liberaliter autem
& sine inuidia cognatos, familiaresq; Medicam artem docebat
cum probo iureiurando. Obiuit autem apud Larissæos, cum De-
 mocritus fertur periisse, quemadmodum nonnulli uolunt, no-
 naginta annorum, sicuti autem alii octogintaquinque, centum &
 quatuor aliqui, centum & nouem uolunt alii. Sepultus est inter
 Gyrtionem & Larissam, ac etiam nunc eius monumentum osten-
 ditur in quo diu apum examen mellificantium permanfit. Quo

Democritus in-
sane putatur.

Qua cura Gre-
ciam a pestilen-
tia liberauit.

Arataxerxes.

Hystanides Helle-
sponti Hippar-
chos.

Quantum ab om-
nibus coleretur
Hippocrates, ni-
deus.

Mors Hippocra-
tis.

melle nutrices infantium pustulas & oris hucera apud tumu-
lum perungebant, & facile sanabant, abigebant ue. Capite
 uero testō, in plurimis eius imagunculis fingitur, quemadmodū
 nonnulli uolunt pileo, quod nobilitatis est, quemadmodum Vlyf
 ses pileatus cernitur. Cœteri autem uestimento, & horum aliqui,
 propter decorum, honestatemq; cum Caluus esset. nonnulli ob
 capitis imbecillitatem. Quidam autem uolūt, uti principis locum
 & grauitatem conseruaret, retineret ue ambulando. quidam ar-
 gumentum esse uolunt amantis uagari, peregrinari ue. nonnulli
 librorum eius obscuritatis indicium esse autumant. quidam uti
 ostenderet, etiam cum ualemus, lædētia uitare oportere. pluri-
 mi, quod ambulando manus iactaret, uti eas cohiberet, firmiūs
 ue teneret, caput enim, uestimenti fluentem laciniam manu ap-
 prehensens tegebat. De eius autem libris, maxima discordia est.
 nam alii aliter opinantur, quod sit, uti de iis non facile sit, quicquā
 affirmare, differrere ue. plurimæ nanq; causæ hoc iudicium impe-
 diunt, primū, cognominatio, seu inscriptio. secundū, formā, figu-
 ram ue dicendi, conseruare posse. tertiū, quia ualentius, uehemen-
 tius ue, debiliusq; & remissiūs quandoq; per ætatem, eadē & scri-
 bit, & dicit. causasq; præterea multas cum iis posset quis adduce-
 re. Summus profecto pecuniarum contemptor fuit, moribusq;
seuerus & grauis, magnopereq; Græcos amauit. nam omnes suæ
 gentis homines summo studio curauit, cunctasq; sicuti antea di-
 ctum est, Græciæ urbes pestilentia liberauit. quamobrem, præcla-
 ris afficiebatur honoribus, non apud Coos solum, sed & Argiuos
 & Athenienses. Filios moriens duos reliquit, Thessalum, Draco-
 nemq;. Discipulorum uero magnum numerum, sed præstantissi-
 mi eius Filii fuisse dicuntur.

*Cnr capite testō
cernatur.*

*De libris Hip-
pocratis nihil di-
cit.*

*Thessalus Draco
que Hippocratis
fili.*

Index quam copiosissimus re- rum scitu ac memoratu digna- rum quae hoc praeclarissimo Divini Hippocratis opere continentur.

A Bderitarum pro sanan-
do Democrito ad Hip-
pocratem epistola. 704.20.
Abortus causae. 124.34.125.
34.125.27.444.1509.2.515.
28.516.15.
Abortus notæ. 23.25.115.32.
390.10.392.14.465.37.515.
33.515.36.515.32.516.6.516.
29.
Abortus gemellorum. 470.
4.
Abortus informes. 51.20.
Abortus conformatus. 51.25.
Abortus decretorium. 62.3.
Abortus securitas. 62.26.
Abortus affectio. 68.34.132.
35.151.34.157.19.174.34.
Abortus medelæ. 68.37.83.
28.28.23.150.37.193.24.
Abortus decimo mense factus
426.32.
Abortientis euentus. 417.38.
Abortum quæ fecerint. 418.
37.
Abortientis iteritus. 427.40.

Abortus causa potionatæ
mors. 432.9.
Abscessus optimi. 390.14.
Abscessus loca. 390.26.
Abscessio tussis. 390.31.
Abscessus quo maxime uer-
gat. 420.2.
Abscessu immunes. 437.23.
Abscessuum affectio. 441.
30.
Abscedeti humero quid pro-
fuerit. 466.15.
Abscessus articulari libera-
tio. 515.36.38.
Abscessus ossiû medela. 642.
14.
Abscessus causa. 522.9.530.
12.
Abscessus signa. 421.39.438.
22.477.2.512.9.520.25.530.
515.17.20.30.546.15.581.6.
11.642.10.
Acetabuli mensura. 699.9.
Aceti natura. 225.22.255.11.
Aceti mulsi natura. 254.27.
Aceti mulsi potus. 253.19.

Acetum mulsum quibus non
dandum. 255.3.
Acetum mulsum quid fece-
rit. 454.6.
Acicularum digestio. 489.
33.
Acicula uera. 490.3.
Acicula ad tibiam. 490.11.
Adolescentis uisus. 218.5.
Adolescentis natura. 215.11.
Adolescentû morbi. 510.10.
26.38.2.544.23.744.
Aegrotorum conditio. 322.
Aegrotò non temere creden-
dum. 523.
Aegri locus idoneus. 19.33.
26.15.
Aeger sæpe uisendus. 26.4.
Aeger suâ in medicum culpâ
transfert. 26.15.
Aegri cõsideratio. 25.28.27.
32.
Aegri tractatio. 26.21.
Aegri ministeria. 26.26.
Aeger amicus præponendus.
28.17.

Aegros medici probitate iu- uari. 28.33.	ta. 524.31.37.	ues. 502.34.
Aegri sensu perfetto carent. 29.11.	Aegri bene nutriti præsci- ta. 543.37.	Aestatis morbi peculiare. 3. 53.9.357.8. 360.26. 389.10. 509.38.
Aegro præsentem non discep- tandum. 29.25.	Aegyptii. 35. 21. 37. 33. 38.7. 39.5.	Aestate hybernos morbos dis- cuti. 413.27.
Aegri desperatio tollenda. 29.31.	Aegypti fecunditas. 63.29.	Aestatis tempus noxiū. 509. 7.10.
Aegri desperatis remedium. 499.3.	Aequinoctia periculosa. 34. 28.	Aestatis ppostera affectio. 582.29.
Aegri affectiones. 252.6.365. 19.369.19.	Aequinoctium. 233.8.	Aestatis dolorum causa. 529. 30.38.
Aeger cum maxime laborat. 317.28.31.	Aer quid. 586.3.	Aestatis dolorum omnium re- medium. 329.26.31.33.36.
Aegri grauius phasmata. 420.12.	Aeris natura. 591.2.	Aestatis prognosticū. 584.7.
Aegri uisus. 335.36.338.24.	Aesculapii recantatio. 72.9.	Aetatis flos. 30.33.
Aegri uera curatio. 336.7.	Aestatis aquosæ mala. 34.6.	Aetas decrepita. 30.34.
Aegros ut curarit Pythodes. 431.20.	Aestatis siccae mala. 34.9.	Aetatum diuersitas quid fa- ciat. 201.6.
Aegri quibus melius, aut se- cus habeant. 381.23.	Aestate cur magis, quam hye- me terra frigeat. 55.25.	Aetatum cognitio. 215.8.
Aegri officium. 378.2.	Aestate sanguine uigere. 199. 22.200.4.	Aetas pueri. 215.8.
Aegrorum observatio. 203. 12203.31.205.1.380.3.440. 8.442.18.442.26.445.58. 447.23.448.5.498.25. 543.32.578.20.579.1.539. 28.317.318.319.320.321.322.323.324.325.326.327.328.329.330.331.332.333.334.335.336.337.338.339.340.341.342.343.344.345.346.347.348.349.350.351.352.353.354.355.356.357.358.359.360.361.362.363.364.365.366.367.368.369.370.371.372.373.374.375.376.377.378.379.380.381.382.383.384.385.386.387.388.389.390.391.392.393.394.395.396.397.398.399.400.401.402.403.404.405.406.407.408.409.410.411.412.413.414.415.416.417.418.419.420.421.422.423.424.425.426.427.428.429.430.431.432.433.434.435.436.437.438.439.440.441.442.443.444.445.446.447.448.449.450.451.452.453.454.455.456.457.458.459.460.461.462.463.464.465.466.467.468.469.470.471.472.473.474.475.476.477.478.479.480.481.482.483.484.485.486.487.488.489.490.491.492.493.494.495.496.497.498.499.500.501.502.503.504.505.506.507.508.509.510.511.512.513.514.515.516.517.518.519.520.521.522.523.524.525.526.527.528.529.530.531.532.533.534.535.536.537.538.539.540.541.542.543.544.545.546.547.548.549.550.551.552.553.554.555.556.557.558.559.560.561.562.563.564.565.566.567.568.569.570.571.572.573.574.575.576.577.578.579.580.581.582.583.584.585.586.587.588.589.590.591.592.593.594.595.596.597.598.599.600.601.602.603.604.605.606.607.608.609.610.611.612.613.614.615.616.617.618.619.620.621.622.623.624.625.626.627.628.629.630.631.632.633.634.635.636.637.638.639.640.641.642.643.644.645.646.647.648.649.650.651.652.653.654.655.656.657.658.659.660.661.662.663.664.665.666.667.668.669.670.671.672.673.674.675.676.677.678.679.680.681.682.683.684.685.686.687.688.689.690.691.692.693.694.695.696.697.698.699.700.701.702.703.704.705.706.707.708.709.710.711.712.713.714.715.716.717.718.719.720.721.722.723.724.725.726.727.728.729.730.731.732.733.734.735.736.737.738.739.740.741.742.743.744.745.746.747.748.749.750.751.752.753.754.755.756.757.758.759.760.761.762.763.764.765.766.767.768.769.770.771.772.773.774.775.776.777.778.779.780.781.782.783.784.785.786.787.788.789.790.791.792.793.794.795.796.797.798.799.800.801.802.803.804.805.806.807.808.809.810.811.812.813.814.815.816.817.818.819.820.821.822.823.824.825.826.827.828.829.830.831.832.833.834.835.836.837.838.839.840.841.842.843.844.845.846.847.848.849.850.851.852.853.854.855.856.857.858.859.860.861.862.863.864.865.866.867.868.869.870.871.872.873.874.875.876.877.878.879.880.881.882.883.884.885.886.887.888.889.890.891.892.893.894.895.896.897.898.899.900.901.902.903.904.905.906.907.908.909.910.911.912.913.914.915.916.917.918.919.920.921.922.923.924.925.926.927.928.929.930.931.932.933.934.935.936.937.938.939.940.941.942.943.944.945.946.947.948.949.950.951.952.953.954.955.956.957.958.959.960.961.962.963.964.965.966.967.968.969.970.971.972.973.974.975.976.977.978.979.980.981.982.983.984.985.986.987.988.989.990.991.992.993.994.995.996.997.998.999.1000.	Aetatis exercitium. 218.11.	Aetas adolescentis. 215.11.
	Aestatis uestitus. 218.14.	Aetas uirilis. 215.14.
	Aestatis uisus. 217.33.233.23. 583.24.	Aetas senilis. 215.17.
	Aestatis determinatio. 233.11.	Aetatu affectus. 275.22.276.2.
	Aestiux febris ortus. 229.13.	Aetatis observatio. 448.7. 17.
	Aestiux febris decretoria. 329.19.	Aetatum per gradus morbi 510.10.
	Aestiux febris notæ. 329.9. 10.	Aetatis ois præscita. 547.22.
	Aestiux febris medela. 329. 14.21.	Aether quid. 591.16.
	Aestiux Tertianæ ortus. 330. 7.2.	Africanus demensuris. 698.1.
	Aestiux Tertianæ medela. 330.7.18.	Agnina caro. 233.33.
	Aestiux Quartanæ ortus. 330. 7.18.	Ahorta. 701.37.
	Aestiux Quartanæ medela. 330.12.	Albumine pullum ali. 58.31.
	Aestiux febris quando gra- uatur. 329.19.	Alli natura. 225.22.263.30. 337.37.
		Alli nimius usus quid faciat. 448.28.38.
		Amaritudo quid. 15.32.
		Amor disciplinæ necessari- us. 32.13.32.24.
		Amor cognitionis

Amor cognationis. 62.32.	Animi actio. 239.34.	dz. 34.24.
Amphyctionū aduersum ci- ues bellum. 727.4.	Animi uigilis functio. 509.	Anni tempore humores mu- tari. 199.22.
Ambustorum remedia. 682.	Animi per somnū actio. 569.	Anni perennis mutatio. 199.
28.	36.570.15.	37.
Amphora. 699.2.699.14.	Animi cura. 443.19.	Anni humorum specimen.
699.26.	Animi perturbationum cau- sa. 570.25.	200.4.
Amigdalā. 227.3.	Animi perturbati notæ. 241.	Anni tempore morbos cessa- re. 200.6.
Amethum. 216.2.	26.	Anni quatuor partes. 232.8.
Androgyni. 213.24.	Animi perturbati medela. 241.	Anni Thassiorum epidemii.
Anginæ notæ. 286.23.287.	27.570.26.	374.6.375.31.378.13.
3.287.22.304.24.	Animi deficientis præscita.	Anni temponum, & morbo- rum cōsensus. 35.37.582.15.
Anginæ medela. 257.8.258.	538.34.	19.21.
7.258.23.286.27.287.5.	Animalium partus. 59.2.	Anni salubris prognosticum.
287.24.304.33.497.30.	Animalia multipera. 59.24.	672.8.
Angina quādo uiguerit. 445.	Animalium conditio. 63.26.	Anni morbiferi prænotio.
18.	Animalium ortus. 63.28.	672.8.
Anginæ epidemicæ diuexa- tio. 446.5.	Animalium complexio. 207.	Apium. 226.3.6.
Anginæ ortus. 257.39.258.	33.	Apī natura. 337.40.
14.497.29.	Animalium ex aqua & igni di- uersorum generatio. 208.7.	Apollini morbus assignatus.
Anginosi quare parulenti sunt. 514.25.	Animalium corpora ualido- ra. 212.29.	66.34.
Angina iternecina qualis ex- titerit. 393.9.	Animaliū conseruatio. 582.	Apollo quarū author artiū.
Animā humana qualis. 209.	5.	710.36.
4.	Animaliū nutrimenta. 585.36.	Apollinis templum. 728.31.
Animam aqua, & igni parti- cipare. 212.20.	Animalia bruta cur febre ca- reant. 586.40.	Apostematis causa. 252.14.
Animā omnium eadem. 213.	Ani procidentia qbus. 553.7.	Balneorum qualitas. 228.5.
38.	Ani procidentis causa. 687.6.	Balnei natura. 255.31.
Animarum cōmixtio. 213.32.	Ani procidentis medela. 686.	Balnei locus idoneus. 255.36.
Animā in futorem agi. 216.	7.21.38.	Balnearum lauatio. 256.1.
40.	Ani saniosi medela. 686.16.	Balneū quibus cōferat. 256.
Animam esse coelestem. 591.	Ani inflāmati medela. 687.8.	10.
10.	Ani uermiculorum eictio.	Balnei mali parat periculum.
Animus prudens. 215.30.216.	675.33.	256.16.
31.	Ani doloris præscita. 559.28.	Balneum quibus cauendum.
Animus lentus. 215.36.	Ani situs. 600.26.	256.12.
Animus uariis. 216.9.	Anni tempora cōsideranda.	Balnei calidi natura. 337.34.
Animas uicors. 216.25.	33.2.	Balnei humidi natura. 337.
Animus furiosus. 217.2.	Anni mutationes obseruan-	36.
10.		Balnea quibus amica aut se-

cus. 695.23. ne laborant. 250.31. Bilis flaua quorum. 444.8.
 Balneum qui uictus sequatur. Biliosi quod uinum incom / Bilis atra quorum. 444.9.
 695.23. modum. 253.22. Biliosi signū. 444.20.449.
 Barbarorum uictus. 9.11. Bilis atræ affectio quid fa / 700.449.
 Barbæ ortus. 52.19. ciat. 257.28. Bilis atræ signum. 449.7.
 Barba cur foeminæ careant. Bilis atræ medela. 257.28. Bilis contractio unde. 466.
 52.29. 259.14.334.18. 38.
 Balborum affectio. 518.27. Bilis siccæ causa. 264.12. Bilis tempus obnoxiū. 466.
 Balborum lingua. 390.36. Bilis siccæ medela. 264.14. 5.335.
 Bellum crissæorum. 727.4. Bilis congenitæ contagio. Bilis signa. 475.6.477.16.
 Bellaces cur alia natio magis 267.16. Bilis ortus. 491.23.
 alia. 37.6.17. Bilis natura. 276.23. Biliesorum affectio. 491.25.
 Bessis. 700.30.701.5. Bilis atræ affectio. 278.39. Bilis prorumpentis natura. 498.14.
 Bestiarum eadem ac homi / Biliosi uomitus causa. 280. 498.14.
 minum natura. 197.7. 150. Bilis prorumpentis medela. 498.17.
 Bestiarum partus. 59.2. Bilioso qd accidat. 289.19. 498.17.
 Beta. 226.12. Bilis incrementi uel decre / Bilis atræ purgatio. 511.13.
 Betæ succus quid fecerit. 452.19. 311.21. Bilis atræ indicia. 511.35.36.
 Betæ potio qd fecerit. 470. 311.30. 40.519.18.
 24. Bilis generatio. 313.13. Bilis atra quos morbos gi /
 Biliosis quod tempus infe / Bilis affectio. 313.17. gnat. 556.29.
 stum. 34.13. Bilis propria sedes. 315.4. Bilis redupantis notæ. 571.
 Bilis purgamentum. 79.30. 25. Bilis æstiuæ contagio. 582.
 Bilis medela. 81.24. 27.
 Biliosæ lauatio. 142.40.143. Bilis atræ affectio. 690.34.
 3.143.15. Bilis atræ ortus. 691.10.
 Biliosi menstrui indicium. 144.1. Bilis atræ phasmatum medel /
 144.1. la. 691.19.
 Bilis prouocandæ lauatio. 149.23. Bilis atræ uarietas. 691.26.
 Biliosæ purgatio. 170.26. Bilis atræ notæ cōmunes. 691.34.
 Biliosæ signa. 189.28. Bilis atræ color. 692.5.
 Bilem æstate, & autumnno ui / 30. Bilis atræ affectionum causa /
 gere. 199.25. incerta. 692.6.
 Bilem atram Autumnno uige / 16. Bile uexati atra, cur sibi do /
 re. 100.4.199.32. lium uideantur. 692.12.
 Bilem hyeme minui. 199.33. Bile atra perciti, cur ciborum /
 Biliosis causa febrium. 202. 21. auidi. 692.16.
 21. Bile atra cōmoti, cur uini ap /
 Bilis atræ qualitas. 222.34. petentes. 692.16.
 Biliosi facile uictus mutatio /
 tuerit. 428.29. Bile atra perciti, cur mortem /
 sibi

sibi confiscant. 692.19.
 Bile laborantiū atra, cur uen-
 ter durus. 692.23.
 Bile atra laborantium, cur la-
 bella frigida. 692.27.
 Bile atra laborantes, cur fusco
 corpore. 692.28.
 Bile laborantes atra, cur pi-
 losi. 692.29.
 Bile laborantium atra lingua. 692.30.
 Bilis atræ & carbonum col-
 latio. 692.35.
 Bilis atræ curādæ, quæ præ-
 noscenda. 692.39.
 Bilis atræ species. 693.3.
 Bile atra percitis quæ soleāt
 euenire. 707.23.
 Bilis atræ causa. 714.11.
 Blitum. 226.11.
 Bouum caro. 223.28.
 Bouū carnis natura. 264.2.
 Bouum hydrops. 350.10.
 Bouum luxatio. 17.23.
 Bromos. 223.6.
 Brassica. 226.11.
 Brassicæ natura. 233.8.
 Brachii torporem quid secu-
 tum. 435.25.
 Brachii tumentis medela. 465.12.
 Brachii & coxæ luxatæ com-
 munio. 627.40.
 Brachii fracti coaptatio. 432.18. 633.10.
 Brachii fractura fere morti-
 fera. 645.37. 646.5.
 Brachii fracturæ curatio. 646.9. 13.
 Brachii luxati repositio dif-
 ficilis. 646.29.
 Brachii antrorsum luxati re-
 positio. 648.2.
 Brachii constitutio. 651.19.
 Buccini. 224.24.
 Butyrum quomodo Scythæ
 conficiant. 320.7.
 Cabus. 699.5.
 Cadi mensura. 699.3.
 Cadmus. 729.30.
 Calculi rhenū causa. 346.7.
 Calculi rhenum medela. 346.9. 14.
 Caloris noxi signa. 444.40.
 Calculosos non fecabat Hip-
 pocrates. 31.27.
 Calculi Virginum medela. 92.11.
 Calculi generatio. 202.2.
 Calculus qui fiat. 323.30. 324.5.
 Calculi signa. 324.15.
 Calculi puerorum causa. 323.19. 671.36.
 Calculorum minorum cau-
 sa. 324.19.
 Calculorum plurium causa. 324.23.
 Calculoso quid acciderit. 391.30.
 Calculi affectuū causa. 396.2.
 Calculus uulæ exemptus. 429.24.
 Calculi signum. 514.4.
 Calculosorum puerorum af-
 festio. 552.19.
 Calculi foeminarum causa. 671.39.
 Calculosæ fomenta. 92.31. 93.5.
 Calcanei os. 609.17.
 Calcanei ex alto luxatio. 622.10.
 Calcanei ex alto luxationis
 curatio. 622.33.
 Calcanei curatio. 639.17.
 Calcanei os quale. 650.11.
 Calcaneo ex alto exceptorū
 affectio. 657.14. 28.
 Calidi permistio non lædit. 14.9.
 Calidum frigidum occurrit. 14.12.
 Calor frigoris causa maioris. 14.16.
 Calorem non esse causam fe-
 bris. 14.6.
 Calor non putrescit. 16.4.
 Calor cum frigus consequi-
 tur. 276.31.
 Caloris medela. 442.27.
 Calidus natura quomodo
 emacietur. 442.34.
 Calidi uox. 442.36.
 Calido uentriculo quales. 442.38.
 Calore contracti morbi quid
 faciant. 443.15.
 Caloris ortus. 443.37.
 Caloris & frigoris repugnan-
 tia. 515.15.
 Calorem non esse mortalem. 591.12.
 Caloris in cœlum sublatio. 541.14.
 Caloris natura. 592.10.
 Caloris sedes. 592.14.
 Caloris alimentum. 593.11.
 Calor pedum quid faciat. 599.7.
 Calor frigore nutritur. 47.22.
 Calor primæ ætatis maxi-
 mus. 202.4.

Calor in corpore qd faciat.	Capitis torpentis affectio.	Caput cur non eadem semper parte doleat.
317.15.318.2.	282.14.	367.30.
Caloris cōtinua affectio.	Capitis hulcerati morbus.	Capitis uenæ.
11.319.40.320.6.	283.3.	367.30.
Caloris remedium.	Capitis hulcerati medela.	Caprini lactis potio.
357.21.	283.7.	192.9.
Calor quando fluxionem gignat.	Capitis madentis cerebri affectio.	Capræ carnis qualitas.
491.4.	283.1.	223.
Calonymos.	Capitis madentis cerebri medela.	Caprarum comitalis.
224.13.	283.7.	370.
Calaminthe.	Capitis totius grauedine uexati signa.	Capitis frigus.
226.7.	283.17.	396.11.
Caluitii causa.	Capitis totius grauedine uexati medela.	Capitis dolor quid faciat.
440.13.	283.24.	398.26.
Caluorū affectio.	Capitis uenulis superuomen tibus morbus.	Capitis hulcerati purgatio.
518.28.	283.30.283.36.	400.19.
Caluorū uaricis præscitū.	Capitis uenulis superuomen tibus medela.	Capitis humorū defluxio.
399.11.	283.38.	414.3.
Cammari.	Capitis biliosi signa.	Capite hulcerato puero qd acciderit.
224.26.	284.4.	415.25.
Capitis dolores unde.	Capitis syderati signa.	Capitis horrentis e uulnere medela.
34.10.	285.	423.20.
Capillorum ortus.	Capitis syderati medela.	Capitis dolore leuata.
52.8.	285.21.286.9.303.10.	426.
Capitis uertigo ī febre.	Capitis pculsi affectio.	Capitis uulnerati Hippocratis ignoratione mortuus.
259.15.	286.16.	429.30.
Capitis dolor unde.	Capitis pculsi medela.	Capitis ossis fracti mala curatio.
264.46.	286.18.	430.8.
Capitis rheuma quid faciat.	Capitis tumorosi morbus.	Capitis uulnere extinctus.
272.22.	302.14.	431.39.432.28.449.15.
Caput nimis incalescens qd faciat.	Capitis tumorosi medela.	452.32.
279.31.	302.23.	Capitis dolore diuexata.
Capitis pustularum origo.	Caput cucurbitulæ instar.	435.5.
280.4.	312.38.	Capitis acuti quales.
Capitis doloris causa.	Caput ut pituitam hauriat.	Capite dolorifico quales.
280.14.38.	312.35.	437.7.
Capitis dolorum signa.	Caput cur in primis morbo sum.	Capitis purgatio.
302.7.28.304.9.472.2.513.29.517.36.554.1.3.8.13.14.16.563.27.30.35.38.40.564.2.4.6.10.16.21.	315.14.	438.21.
Capitis dolorum remedia.	Caput omnium humorū par ticeps.	462.10.
127.30.175.12.283.25.285.32.302.30.303.4.304.13.326.37.327.1.4.5.398.24.400.33.465.2.475.40.418.33.35.499.23.		Capitis malorum curatio.
Capitis morbus.		438.32.
281.13.		Capitis dolorem quid iue rit.
Capitis stupentis affectio.		439.18.
281.26.		Capite destillante lien qualis.
		440.3.

Capitis uulnerati suppura-
 tio. 442.11.
 Capitis ab infantia dolor. 452.12.
 Capitis morientis sutura sub-
 fidens. 463.11.
 Capitis affectiones uariæ. 463.24.
 Capitis dolor quid fecerit. 469.9.
 Capitis e dolore mors. 471.34.
 Capitis dolor letalis. 478.34.
 Caput quale. 484.26.
 Capitis fluctiones. 485.18.
 Capitis affectio. 487.20.
 Capitis sutura. 489.17.
 Capita saniora. 489.32.
 Capitis humorum meatus. 491.20.
 Capitis uulnerati signa mor-
 tiferâ. 492.6. 548.32. 549.2. 597.34. 670.25.
 Capitis profluuii remediū. 176.6. 498.35.
 Capitis dolorū p̄scita mor-
 tiferâ. 531.25. 537.17. 538.9. 563.22. 564.17.
 Capitis grauedinis signa ma-
 la. 536.155. 40.7.
 Capitis grauedinis signa tu-
 ta. 541.4.
 Capitis uulnerum p̄scita
 salutaria. 549.25.
 Capitis doloris foeminarum
 affectio. 554.19.
 Capitis ossa quot. 610.32.
 Capitis dissimilitudo. 663.15. 16. 20. 24. 29.
 Capitis futuræ diuersæ. 663.15.
 Capitis medii os duplex. 663.33.
 Capitis ostenuissimū. 664.7.
 Capitis uulnerum pericula. 664.8.
 Capitis os durum. 664.21.
 Capitis uulnere q̄ citius aut
 tardius pereant. 664.24.
 Capitis uulnerum tela confy-
 deranda. 664.31.
 Capitis uulnus maxime peri-
 culosum. 664.38.
 Capitis uulneratio uaria. 664.40.
 Capitis e telis uulnera. 664.21. 40. 671.13. 27.
 Capitis futuræ uulneratæ di-
 gnatio. 667.19.
 Capitis uulnerati curæ. 667.40. 671.13. 27.
 Capitis uulnera secāda. 668.14.
 Capitis oblongi uenæ. 390.37.
 Capitis soporiferi p̄scita. 564.22. 23. 27. 30. 32. 33.
 Capitis fracti affectio. 660.39.
 Caput pituitæ fons. 311.28. 319.8.
 Capilloꝝ ortus. 52.8. 595.13.
 Caniculare sydus quæ inue-
 xerit. 435.28.
 Caniculæ sydus morbiferū. 357.8.
 Caniculare sydus febres secu-
 tæ. 433.34.
 Caniculæ sydus qui morbi se-
 cuti. 450.3.
 Caniculæ sydus quæ secuta. 470.40.
 Caniculæ ortus cauendus. 34.30.
 Caniculæ exortu febris qua-
 lis. 453.18.
 Catullina caro. 224.1.
 Canis hydrops. 350.10.
 Canales supposititii cruris. 636.37.
 Cancri uulnæ medela. 76.12.
 Cancris causa. 634.15.
 Cancris. 224.26.
 Cancelli medela. 400.21.
 Cancris latensis cautio. 518.32.
 Cancer uulneris. 678.38.
 Cancroꝝ fluuiatilium me-
 dicina. 177.2.
 Canis rabidi morsus affectio. 691.32.
 Canis lac. 77.16.
 Canina caro. 223.40.
 Canicie causa. 52.36.
 Cantores ut uocem inten-
 dant. 596.31.
 Calligoni destillatione labo-
 ranti quid acciderit. 465.20.
 Caluarix pars rotunda. 663.17.
 Caluarix uulneratæ pericu-
 lum. 664.21.
 Caluarix uulneratæ curatio. 667.40. 668.9. 14.
 Caluarix depressæ signum. 626.15. 669.7.
 Cardiogmos. 315.6.
 Carnis ortus. 210.5. 595.40.
 Carnulentorum ad furorem
 procliuas. 216.40.
 Carnosi uictus. 218.2.
 Carnosi exercitatio. 218.12.
 Carnulento fluxum accidere.

219.20.
Carnium diuersorum anima
lium qualitas. 223.28.224.
1.264.2.4.8.9.
Carnosorum affectio. 237.2.
Carnosorum medela. 237.10.
Carnis tuberculorum signa.
241.37.
Carnis purulentorum affe
ctio. 272.8.
Caro quibus crescat. 334.38.
Carnium esculentorum disse
rentia. 337.1.8.11.17.23.
Carnium differentia. 337.23.
28.
Carro calcatus inscite cura
tus. 429.26.
Carbunculi ortus. 334.16.
Carcinomate extincta. 436.
11.47.18.
Carnis esculentæ natura. 443.
17.
Carphius mons. 726.33.
Carnis humectæ curatio. 313.
9.
Carnis scissuræ causa. 589.3.
589.8.
Caro salita. 227.9.
Carnis opera. 613.38.
Carnium conditarum diuersi
tas. 227.8.
Carnis casus. 623.38.40.
Carnis uulneratæ curatio.
677.27.
Carnis uulnere uitiatæ si
gnum. 679.2.
Carnis uulnerum superflua
medela. 680.31.
Caro rotunda quid. 4.37.
Carnis sanæ affectio. 4.39.
Carnis morbosæ affectio. 4.
40.

Casæi esus qualis. 16.25.33.
35.
Casæi natura. 225.6.263.33.
336.29.338.9.
Castrati cur. non pubescant.
52.26.
Castrati cur. caluescat. 52.34.
Castanæ. 227.6.
Casus quem liberarit. 429.11.
429.23.
Casus puellæ ex alto non læ
talis. 432.15.
Casu læsi purulentia. 433.11.
Castratorum natura. 518.22.
Casus e sublimi affectio.
622.20.
Casus e sublimi medela. 622.
1135.
Casu grauida extincta. 460.
14.
Casus ex alto lapsorum me
dela. 63.3.31.657.28.
Ceruina caro. 224.2.
Cerebri læsionē quid sequa
tur. 268.13.
Cerebrum incalescens quid
faciat. 280.29.
Cerebri biliosi signa. 285.5.
Cerebri biliosi medela. 285.
2.
Cerebri tumefactio. 102.14.
Cerebri tumefactionis mede
la. 302.23.
Cerebri madētis signa. 283.1.
Cerebri madentis medela.
283.7.
Cerebri syderati signa. 281.2.
303.6.
Cerebri syderati medela. 303.
10.
Cerebri descriptio. 367.27.
Cerebri defluctionis affe

ctio. quid sit. 368.12.
Cerebrum prudentiæ fons.
372.16.26.373.2.
Cerebri administri. sensus.
372.19.
Cerebri syderati causa. 281.
4.
Cerebri cum tempestate mi
nutio. 373.4.
Cerebrum quale. 485.10.
Cerebri distillatio unde.
485.33.486.22.
Cerebri morbus. 219.33.
Cerebri læsio quota interi
mat. 521.5.
Cerebri caua loca. 220.15.21.
Cerebri uulnerati præscita.
565.5.565.6.
Cerebri membranulæ uulne
rata periculum. 663.11.
Cerebri membranulæ uulne
rata medela. 669.33.
Cerebri membranæ. 488.12.
Cerebri affectus melancholi
cus. 690.38.
Cerebri uenulæ. 488.14.
Cerebrum omnium mentis
affectuum origo. 371.27.
Cerebri affectiones. 371.32.
Cerebri furibundi causa. 371.
37.
Cerebri furētis signa. 372.2.
Cerebrum auditus non esse
causam. 595.27.
Cerebrum esse causam olfa
ctus. 595.30.
Cerebri nerui. 613.25.
Cerebri esus. 224.40.
Cervicis tuberculi medela.
465.7.
Cervicis natura. 368.9.
Cervicis dolentis medela.

399.32.	Cibi intēpestiua assumptio.	la.	340.11.	
Cerui cis dolentis signa. 538.	9.32.	Cibi parum nutrientes.	443.	
138.568.31.35.569.5.6.7.	Cibi ualidi læsio.	30.		
9.11.	Cibi sumendi uarietas.	11.5.	Cibi frigidissimi.	443.39.
Ceruicis uenæ pulsates. 561.	Cibi consueti permutatio.	11.15.	Ciborum differentia.	442.
27.			30.444.4.	
Ceruicis uertebæ.	Cibi horæ transgressio.	11.19.	Cibi dādi opportunitas.	501.
Ceruicis articulus qualis.	Cibus noxius.	13.19.	6.	
610.1.650.31.	Cibus commodus.	13.23.	Cibi sanis fallaces.	504.27.
Ceratia.	Cibi ratio.	203.2.	Cibi febricitantium.	505.25.
698.14.699.35.	Ciborum facultas.	203.37.	Cibi quando facilis conco	
Chalchus.	Ciborum uarietas.	206.3.2.	ctio.	505.28.
Choa.	10.		Cibum non sumentis signū.	
Chus mensura.	Ciborum cognitio necessa	207.11.	505.12.	
Choenix mensura.	ria.		Cibi redundantis medela.	
Chus mensura & pondus.	Cibus foeminarum.	212.39.	506.25.	
699.27.	Cibus marium.	213.3.	Cibi mali debilitatio.	507.
Chorea.	Ciborum diuersitas.	224.40.	19.	
Chironomia.	Cibi ī corpus diffusio.	595.11.	Cibi suauis commendatio.	
Chirurgi præcepta.	Cibariorū corroboratio, uel	227.15.	507.24.	
9.270.21.326.33.603.27.	infirmitas.		Cibi febricitantis differen	
604.7.606.19.32.604.12.	Cibi præscita.	543.11.544.11.	tia.	521.36.
13.28.31.39.605.11.607.13.	6.11.		Cibi quando uarios ingene	
628.3.632.3.628.21.629.	Ciborum plenitas mortife	232.27.	rent humores.	312.31.313.13.
11.635.19.	ra.		29.314.3.	
Chirurgus quæ fortuita re	Ciborum plenitatis medela.	234.32.	Cibus quotus excernat.	315.
ste facit.	Cibus suauissimus.	314.39.	33.316.13.	
270.21.	Cibi facultas.	311.28.31.312.	Cibi appetentia lienteriam	
Ciliorum curatio.	26.337.3.7.		discuti.	399.38.
265.30.	Ciborum differentia.	336.16.	Cibi uentosi quid faciant.	
Clauditis signa.	22.25.27.29.		263.2.	
544.17.	Cibi laxantes.	336.38.337.11.	Cibi generatio conuenien	
20.	338.7.8.9.10.19.		tes.	100.12.
Claudi partus causa.	Cibi astringētes.	337.1.2.338.	Cibus spiritu ab.	223.6.
Clauditis euentus.	4.18.		Cicercula.	223.11.
267.38.	Cibi ægrorum.	338.24.	Cicer album.	223.12.
247.39.347.29.	Ciborum infantium discus	338.29.	Ciceris natura.	263.57.
Cleomastidis epidemia libe	sio.		Cicatrices cauæ.	678.17.
rati historia.	Cibo eodem cur uenter eua	338.31.	Cicatrices polientia.	682.6.
385.17.	rietur.		Cæco qd acciderit.	463.31.
Clazemenii epidemia laborā	Cibum non sumentis mede		Cæci obseruatio.	30.31.
tis narratio.			Cæcitatis causa.	347.39.
386.23.				
Cepæ natura.				
225.32.				
Cephalus.				
224.18.				
Cibus humanus.				
2.11.16.				
Cibus ferinus.				
2.17.				
Cibi salubris inuentio.				
2.5.				
Cibus gymnasticus.				
9.4.				

478.6.482.7.10.
 Cœci partus causa. 61.20.
 267.38.
 Cœcutientia causa. 556.22.
 Cœlestium ad ualitudinem
 uis. 319.22.26.
 Cœlestium tractatus. 591.6.
 Cobios. 224.13.
 Coccis. 224.13.
 Conchilia. 224.23.
 Cotonea. 225.30.
 Coma. 225.33.226.33.
 Coriãdri natura. 225.40.237.
 40.
 Coriarii. 211.24.
 Cogitatio. 27.17.
 Coitus nimius quid faciat.
 345.26.347.1.
 Coitus facultates. 42.33.43.
 10.13.24.44.6.26.
 Coitus dolorum medela.
 194.7.
 Coitus Virgines infanibun/
 das sanat. 196.32.
 Coitus frequentis affectio.
 294.23.
 Coitu dolitans qui liberata.
 429.19.
 Coitus præscita. 544.14.
 Coitus uoluptas unde. 615.
 27.
 Coitus indicia. 516.20.
 Coitus nimius usus quid se/
 cerit. 417.17.
 Coitus quibus medeatur.
 443.31.
 Coitus rheumatici euentus.
 433.31.
 Coitus medicina. 465.28.
 Coitus affectio. 440.26.
 Comitialis morbi affectio.
 67.14.362.30.369.2.370.
 1.37.40.590.14.
 Comitialis morbi causa. 257.
 33.365.8.366.6.367.12.17.
 368.9.373.7.589.28.590.
 8.
 Comitialis morbi medela.
 257.34.370.3.15.373.20.
 Comitialis pueri qui seda/
 tus. 461.31.
 Comitialis signa. 369.21.
 546.27.30.31.39.547.28.
 Combustorum medela. 148.
 10.682.28.
 Columelli quernei. 635.23.
 Consuetudo in naturam uer/
 sa. 36.1.
 Consueti uictus mutationis
 affectus. 250.3.16.37.251.4.
 252.28.253.3.8.
 Conceptus decretorii. 62.3.
 Conceptus cõformandi spa/
 cium. 596.40.597.3.20.
 Conceptus fallacia. 68.30.
 553.16.675.32.
 Conceptus molæ causa. 132.
 4.191.24.
 Conceptus molæ curatio.
 132.14.191.35.
 Cogitationis informatio. 27.
 17.
 Conceptoria auxilia. 84.19.
 91.2.93.7.37.94.5.7.11.97.
 36.98.3.99.3.13.100.7.111.
 15.29.34.112.19.30.39.113.
 25.134.25.134.30.135.9.12.
 34.145.35.36.186.6.31.187.
 5.10.24.188.17.13.37.189.
 24.32.36.190.4.7.10.191.
 19.192.14.193.10.13.22.34.
 39.516.6.
 Conceptus notæ. 44.32.97.
 21.32.185.26.33.37.1.
 30.33.552.13.19.22.28.30.
 39.553.5.9.597.9.
 Conceptus impedimeta. 84.
 16.91.35.97.35.99.12.107.
 39.109.40.111.3.8.114.2.
 165.30.168.18.169.19.171.
 8.13.172.17.184.5.13.18.28.
 34.38.185.5.8.11.188.15.
 36.190.2.516.9.36.
 Conceptus geminorum cau/
 sa. 213.37.
 Cõceptus multiplex. 470.8.
 Concordia uis. 63.32.64.1.
 209.23.211.14.20.213.4.
 Condylomatis curatio. 599.
 5.9.14.19.
 Cochlearii mensura. 699.11.
 Cotulæ mensura. 699.9.
 Cortex indicus. 181.9.
 Contrariorum contraria re/
 media. 200.14.
 Cor uenarum & arteriarum
 sedes. 205.14.
 Cor. 313.15.
 Cor affectiõis experts. 314.4.
 603.2.
 Cordi bonum ocyum. 338.2.
 Cor sanguinis fons. 311.27.
 315.8.
 Cor non esse prudentia fons/
 tem. 372.35.
 Cordis doloru medela. 399.
 6.
 Cordis stranguria medela.
 470.29.
 Cordis notæ. 521.29.536.30.
 Cordis ortus. 592.27.
 Cordis natura. 592.32.
 Cordis uenæ. 592.32.611.4.
 Cordis situs. 600.15.
 Cordis descriptio. 601.6.
 34.
 Cordis humor

Cordis humor.	601.11.	Corporis roborandi, aut con	Coxendicis morbi causa. 333.
Cordis uentriculi.	601.36.	tra.	16.363.4.37.364.6.
602.1.27.28.603.4.15.		Corporis exercitatio.	Coxendicis morbi medela.
Cordis aures.	602.20.	Corporis partes non coale	201.10.332.23.333.13.495.
Cordis molitio ingeniosa.		scentes.	35.363.13.32.364.7.612.20.
602.20.		Corporis humorum accre	Coxendicum doloris causa.
Cordis spiracula.	602.21.33.	rio, & diminutio.	435.21.480.40.
Cordis locus insanix obno		Corporis fontes.	Coxæ luxatæ notæ. 655.2.5.
xius.	67.14.	18.	16.33.
Cordis membranæ.	602.32.	Corporis emaciati signum.	Coxendicis horrores. 437.
38.603.16.		441.15.	20.
Cordis dolentis medela.	391.	Corporis nutriti signum.	Coxendicis præscita. 519.2.
22.		441.16.	24.555.4.31.35.
Cordis nerui.	612.4.	Corporis habédi præcepta.	Coxendicis commissura. 609.
Cordis constitutio.	611.1.4.	504.14.	29.650.24.
Cordis uena magna.	611.24.	Corporis obseruatio.	Coxendicis articuli. 491.11.
Coloris consideratio.	438.	Corporis uentriculi.	Coxendice liberatus. 426.7.
37.40.		Corporis differentix.	Coxendix quid. 490.17.
Colore nigro mutatus.	439.	30.487.8.	Coxendice luxati nutritio.
12.18.		Coorum ad Artaxerxem epi	427.12.
Coloris pallidi discussio.		stola.	Coxæ commissura. 490.14.
500.5.		704.10.	Coxæ & brachii luxati com
Coloris obseruatio.	447.35.	Costarum fractarū affectio.	munio. 627.40.
Coloris præscita.	547.55.547.	658.8.	Coxæ articulus. 609.29.
19.554.21.24.26.		Costarum fractarum coali	Coxæ ossis casus. 624.3.
Colorum pro tempore uaria		tus.	658.33.
tio.	584.7.	Costarum uomicæ causa.	Coxæ uena spiritalis. 615.35.
Coloris boni icolæ.	674.22.	274.3.	Coxæ luxatio. 620.4.9.23.
Coloris mali.	674.37.	Costarum constitutio.	621.15.30.651.12.654.40.
Corporis detectio arcenda.		Costis fractis male curatus.	655.30.656.2.8.12.19.23.
25.9.		429.26.	Coxendice enectus. 425.33.
Corporis hūani natura.	198.	Costarum commissura.	Coxæ luxatæ reconcinnatio.
13.		8.	621.33.646.28.656.27.
Corporis hyberno tempore		Costarum uenæ.	Coxæ ossis fracti coaptatio.
affectio.	199.17.	611.22.	638.6.
Corporis auctio, & diminū		Costarum fractarū afflictio.	Coxæ fractæ coalitus. 638.
tio.	212.21.	624.19.653.8.	24.
Corpus multianimū.	212.29.	Costarum fractarum mede	Coxæ fractura mortifera.
Corporis diuersæ naturæ.		la.	645.37.646.5.
214.12.22.26.31.37.487.		624.21.	Coxæ fracturæ curatio.
26.		Colli tuberculo quid auxilia	646.9.19.
Corporis foramina.	487.34.	tum.	Ctefix mons.
		433.18.	456.22.
		Colli situs.	
		690.31.	
		Coxendicis morbi affectio.	
		333.12.363.7.399.1.612.20.	

Crissæorū obsessio. 727.16.
Crissæorū expugnatio. 728.
21.
Crocus. 223.23.
Crapulæ affectio. 263.8.381.
21.296.5.356.11.30.
Crapulæ fluxtionis medela.
332.33.
Crapulæ medela. 400.33.
Crepitus causa. 440.27.441.
12.
Crure læso liberatus. 440.
35.
Crurum abscessus præscita.
530.15.17.20.22.30.
Cruris dolitantis medela.
432.23.
Cruris uulnerati affectio.
636.16.
Cruri coaptatio dissentanea.
636.11.24.
Cruris canales supposititii.
636.37.
Crurum dolor unde. 442.25.
Cruribus compactis qui libe-
ratus. 442.28.
Crapula quid Bianti accide-
rit. 433.26.
Crapulæ magis obnoxius.
673.6.1.8.2.22.05.22.
Cubatio ægri. 524.28.
Cubationis præscita. 524.31.
528.38.
Cubiti fracti ligatio. 636.12.
Cubiti ossa qualia. 646.34.
Cubiti luxatio. 653.21.
Cubiti luxati repositio. 635.
24.36.654.
Cucurbitarū modi duo. 21.1.
Cucurbitulæ magnitudo. 21.
15.
Cucurbitulæ figuræ ratio.

17.25.
Cucurbitulæ medicina. 400.
24.
Cucumeris accretio iuxta ua-
sis magnitudinem. 46.9.
Cucumis. 223.20.226.13.35.
338.13.
Cucurbita. 226.13.
Cucumis sylvestris radix.
497.14.
Cutis pilifera. 52.10.18.
Cutis uulnus periculofum.
663.4.
Cutis depilis. 52.24.
Cutis ubi rarior. 441.12.
Cutis natura. 441.14.
Cutis munia. 615.38.
Cursorum curatio. 219.11.
Cursus natura & species. 229.
28.
Cursu puer enectus. 431.32.
Curæ affectiones. 310.8.
Curæ affectionis medela.
310.12.
Cybelæ morbus assignatus.
366.30.
Deambulationum facultas.
229.11.18.26.
Deambulationem quid secu-
tum. 462.14.
Decretorii dies. 317.13.16.25.
Decretorii dies cur impares.
317.16.318.35.30.
Decretoriū qd. 322.5.474.
16.475.12.504.6.
Decretoria morbi peruagan-
tis. 380.28.
Decretorii dies paris circui-
tus. 382.20.
Decretorii dies imparis cir-
cuitus. 382.23.

Decretoriorū præscita. 382.
25.26.365.10.24.476.21.
23.25.29.477.32.
Decretoriorum observatio.
389.39.505.12.506.19.513.
14.531.19.
Decretoria febris. 441.24.
475.9.480.39.481.35.513.
12.520.28.531.3.562.7.35.
597.28.
Decretorium foeminarum.
475.28.
Decretoria puerorū. 510.22.
Decretoria morborum gra-
uium. 476.5.506.32.520.
27.11.
Decretoria sudorū. 476.6.
Decretoria lotiorum. 476.
9.477.3.513.30.
Decretoriorū dierū observa-
tio. 479.29.580.40.581.3.
Decretoriorum præceptio.
505.32.
Decretoriorū cognitio. 531.
15.
Decretoriorum oculorū ob-
servatio. 550.10.
Defluentiones. 62.11.
Defluuii capillorum mede-
la. 176.6.
Defruti natura. 225.24.
Delphorum excidiū. 727.1.
Delphicum templum. 728.
31.40.
Democritus Abderitanus in-
sanire uisus. 704.20.
Democriti astus. 707.20.
Democritus cui in opinio-
nem uenerit uesaniæ. 708.
9.
Democritus ob risum habi-
tus male sanus. 709.20.
Democriti

Democriti secessus. 712.37.
 Democriti habitus. 713.2.
 Democriti studia. 713.6.
 Democriti, & Hippocratis
 congressus. 712.19.
 Democritus risus causam di-
 cit. 713.4.
 Democritus qualis Hippo-
 crati uisus. 720.14.
 Democriti ad Hippocratem
 epistola. 720.14.
 Democlis phrenesis. 434.36.
 Dentes quoti cadant & rena-
 scantur. 63.13.
 Dentitionis oracula. 66.3.
 Dentiū doloris causa. 327.24.
 Dentium doloris medela.
 327.25.464.40.465.2.
 Dentis Hegestrati suppura-
 tio. 419.12.
 Dētis os nō oībus idē. 393.11.
 Dentiū casus notabilis. 419.
 34.
 Dentium suppuratiōē quid
 secutum. 419.12.
 Dentium Hegestrati affe-
 ctio. 419.21.
 Dentiū glutinosa mala. 422.17.
 Dentium corrosio quibus ac-
 ciderit. 423.38.
 Dentis dolorē quid se cutū.
 431.17.436.10.
 Dentium dolori quid contu-
 lerit. 433.17.
 Dentium collisio. 437.10.
 Dentium collisionis mole /
 stia. 581.26.
 Dentibus quid profit. 445.2.
 Dentium cohæssio. 453.32.
 656.18.
 Dentium uolfellæ. 21.31.
 Dentium præscita. 535.38.
 567.27.31.595.24.
 Dētiū ortus. 594.3.21.595.21.
 Dentitionis in utero causa.
 594.25.
 Dētiū decidiūorē cā. 594.27.
 Dentium succrescentiū cau-
 sa. 594.31.595.2.
 Dentes cœteris ossibus durio-
 res. 595.24.
 Dentes prudentiæ. 595.12.
 Dentium absolutio. 597.39.
 Demonum in comitialibus
 phasma. 67.17.
 Denarius. 692.25.
 Denarii diuisio. 698.31.
 Destillationū signa. 15.1.13.
 242.36.465.35.493.19.553.
 38.
 Destillationis curatio. 15.
 10.262.39.443.30.465.28.
 492.27.30.38.493.3.6.10.
 16.
 Destillatio oculorum. 15.14.
 492.26.
 Destillatio in fauces. 15.20.
 Destillationum causa. 15.22.
 528.12.
 Destillatio capitis. 272.22.
 Destillatio Thassior. 324.32.
 Destillatiōe liberatus. 433.31.
 Destiliationē quid secutū.
 436.13.
 Destillationi quid profuerit.
 465.20.
 Destillatio cerebri. 485.25.
 Destillatio capitis. 485.18.
 486.15.
 Destillatio palati. 486.7.
 Destillatio in aures. 492.11.
 Destillatio pectoris. 493.19.
 Destillatio peripleumoniam
 efficiens. 493.22.
 Destillatio pleuritim effici-
 ens. 493.29.
 Destiliatio pus efficiens. 493.36.
 Destillatio phthisim efficiēs.
 494.2.
 Destillatio hydropos effici /
 ens. 495.24.
 Destillatio lienis. 496.3.
 Desidiæ affectio. 228.34.
 230.21.237.8.
 Desidiæ remediū. 237.10.
 Dextra sinistris offensibilio /
 ra. 309.34.
 Deunx. 701.3.
 Dextans. 701.4.
 Despatio ægri tollēda. 293.2.
 Desperatio qd fecerit. 469.1.
 Desperatorū ægorum reme-
 dium. 499.3.
 Destillatio senū cōclamata.
 507.27.
 Destillationē efficiens tem-
 pus. 509.6.
 Destillatio quota putrescat.
 520.29.
 Destillatiōis pceptio. 595.38.
 Deo Scythas suum falsum
 morbum assignare. 40.6.
 Deus princeps humanæ cau-
 sa naturæ. 62.16.
 Deorum phasmatis hominē
 infatuari. 196.6.
 Dei uis in medicina. 24.37.
 210.21.27.
 Deis supplicandum. 242.15.
 243.10.572.31.573.39.
 Deos a Magis nō existimari.
 366.22.
 Deis morbi a poetis ascripti.
 366.30.
 Deorū cultus. 367.6.
 Dignorū efformatio. 50.37.
 Dignorū ossa qualia. 609.
 39.650.38.

Digitorū luxatorū repositio. 619.39.620.1.654.34.
 Digito interitus. 434.5.
 Digni punctione enectus. 459.28.
 Dianæ ascripta furoris libe-
 ratio. 67.6.196.30.
 Diuinationis, & medicinæ
 communia. 210.31.
 Diuinatoris. 240.26.366.19.
 Diarhœæ cā. 236.3.332.16.
 Diarhœæ medela. 236.7.332.
 20.
 Dioni lienoso quid accide-
 rit. 393.7.
 Dicongius. 699.4.
 Doricæ uestiū accēssio. 55.2.
 Doloris causa. 198.19.329.
 36.38.448.27.492.21.588.
 10.614.18.
 Dolorū medela. 176.33.177.
 1.247.37.248.39.249.13.
 329.26.31.36.352.28.444.
 12.451.16.478.21.588.15.
 Doctrina uera. 24.19.
 Doctrina puerorū. 211.9.
 Doctrina in suspitionem ue-
 nit insanix. 708.18.
 Dolor dolorē tollit. 507.34.
 Dolores toleratu faciles, aut
 contra. 507.38.
 Dorū scissi notæ. 298.13.
 Dorū scissi curatio. 298.16.
 Dolorū confyderatio. 517.31.
 Dolorum præscita. 553.31.
 554.1.555.22.556.18.558.10.
 Dodrans. 700.29.710.4.
 Domus Nomadum curules.
 37.37.
 Dormetiū obseruatio. 447.
 13.
 Draco piscis. 224.13.
 Drachma pondus. 698.14.
 Drachmarū differētia. 698.
 24.
 Drachma Attica. 698.24.
 Drachmæ notæ. 699.52.
 Drachma. 701.13.
 Duella. 701.13.
 Dysenterix causa. 332.4.
 Dysenterix affectio. 331.38.
 Dysenterix medela. 149.37.
 331.40.451.24.
 Dysenterici uictus. 451.40.
 Dysenteria puerpera libera-
 ta. 435.18.
 Dysenterix longæ malum. 447.10.
 Dysenteria qualis. 451.13.
 Dysenterix præscita. 510.11.
 511.40.512.2.517.28.551.20.
 24.26.36.
 Dysenterix tempus efficiēs.
 509.5.
 Dysenterici purgādi cautio.
 511.19.
 Ebrietatē generationi offi-
 cere. 189.7.
 Ebrietatis facultas. 221.21.
 590.1.
 Ebrietate mutescētis mede-
 la. 285.38.
 Ebrietatis affectio. 304.10.
 Ebrii nex. 514.16.
 Ebriosisquid acciderit. 422.26.
 Echrati cœco quid euenerit.
 465.14.
 Echinorum oua. 224.26.
 Elementorum nullū esse ho-
 minem. 197.4.
 Educēdorū pceptio. 505.34.
 Elephetis. 224.19.
 Elaterium iugulato quomo-
 do prodierit. 430.27.
 Elaterio potionatorū mors.
 427.3.428.15.430.23.34.
 Epidemiæ pituitosæ mede-
 la. 348.33.
 Epidemiæ arcuatæ affectio.
 356.29.
 Epidemiæ arcuatæ medela.
 356.34.
 Epidemiæ Thasiarum. 374.
 5.375.20.
 Epidemiæ signa. 377.34.
 Epistola Artaxerxis ad Petū
 regrētis, quæ exercitiū suū
 grassantem curet. 701.29.
 Epistola Peti ad Artaxer-
 sem in qua elogiū Hippo-
 cratis egregium. 702.2.
 Epistola Artaxerxis ad Hista-
 nē Hippocratē quoquo pre-
 tio acciri iperitātis. 702.18.
 Epistola Histanis, qua Hip-
 pocratem accersit. 703.10.
 Epistola Hippocratis cōtu-
 max ad Histanem. 703.17.
 Epistola ad Demenetum.
 703.24.28.
 Epistola Artaxerxis ad Coos
 Hippocratem sibi dedi po-
 stulantis. 704.1.
 Epistola Coorum Artaxerxi
 Hippocratis deditionē ab-
 nuentium. 704.10.
 Epistola Abderitanorum ad
 Hippocratem sanādi causa
 Democriti. 704.20.
 Epistola Hippocratis ad Ab-
 deritanos nō auri, sed do-
 sti hoīs causa uerturi. 706.5.
 Epistola Hippocratis ad Phi-
 lopœmenē falsam Demo-
 criti insanix suspitionē
 arguens. 707.13.
 Epistola Hippocratis ad dio-
 nysiu falsam Democriti su-
 oris opinionem

- roris opinionē eleuantis, & uxorē cōmendātis. 708.12.
 Epistola Hippocratis ad Damagetum, qua nauem petit, neq; non notāda de risu disserit. 709.9.
 Epistola Hippocratis ad Philopomenē exponentis diuinum de sanitate Democriti in somnium. 710.2.
 Epistola Hippocratis ad Crateum nobile herbariū uaria regrētis, & certa stirpiū genera, annexis nonnullis de medēdi ratione. 710.15.
 Epistola Hippocratis ad Damagetū, qua Hippocratis ad Democritū aduentus, & secessus Democriti studio rumq; eius descripti, ac cōmemorabilis de uariis uitæ humanæ erroribus, & miseriis sermo cōtinetur. 712.15.
 Epistola Democriti ad Hippocratē de falsa sui furoris opinione. 720.14.
 Epistola Hippocratis ad Democritū de medicinæ calūnia, & īperfeitiōe cū adiūsta Democriti laude. 722.2.
 Epistola Hippocratis ad Theofalū filiū, artes medico necessarias cōplectens. 724.3.
 Epicharmi affectio. 470.35.
 Epiphoræ præscita. 538.15.
 Equinus caseus. 38.4.
 Equitationis īcommodum. 39.31.40.16.
 Equitatioe uenerē mīui. 40.18.
 Equinum butyrum. 320.7.
 Equi lactis potio. 38.4. 341.16.
 Equina caro. 223.39.
 Equitatio quibus cauenda. 341.9.343.4.
 Equo lapso quid acciderit. 417.35.
 Equi uulnere puer liberatus. 427.24.
 Erinaceorum caro. 224.3.
 Eruca. 225.40.
 Eratonis epidemiū. 379.3.
 Erasini epidemia extincti hystoria. 386.5.
 Erysipelatæ uulnæ affectio. 71.12.173.4.
 Erysipelatæ medela. 71.21.173.19.
 Erysipelæ præscita. 516.4. 517.18.522.15.
 Erysipelæ pulmonis signa. 273.16.245.40.342.26.
 Erysipelæ pulmonis medela. 296.6.342.30.
 Erysipela. 97.11.
 Erysipela q̄b. euēiat. 448.29.
 Europæ, & Asiæ differētiæ. 34.33.
 Europæ terminus. 35.23.
 Europei Scythæ. 37.23.
 Europæ Scythiæ situs. 38.9.
 Europei cur magis Asianis euariant. 40.23.
 Europei cur efferatiores. 40.34.
 Erupoeꝝ roboris causa. 40.37.
 Eunuchi cur nō coeāt. 43.13.
 Eurydamus pulmonis uitio mortuus. 425.23.
 Excrementi subcruēti causa. 201.30.
 Excrementi olidi causa. 315.40.
 Excrementū uerminosi quale. 322.33.
 Excrementū perustū. 331.16.
 Excrementum aquosum cui obtigerit. 422.30.40.
 Excrementum decreturi quale. 474.37.
 Excrementi obseruatio. 505.37.40.579.20.
 Excrementi mutati prænotio. 506.21.
 Excrementi crudi signū. 521.36.
 Excrementi notæ diuersæ. 260.14.476.35.511.2.34.512.2.33.521.37.527.4.12.15.17.20.34.36.536.36.539.3.739.544.16.20.25.35.557.35.
 Excrementi nigri signū. 569.14.
 Excrementū densius inualefcit. 55.2.
 Excātāmētōꝝ medicinæ uaria. 365.13.26.366.13.39.367.3.
 Excātāmēta stellæ. 366.19.
 Experientia. 504.5.
 Exercitationū genera. 229.4.230.11.
 Excretio quid faciat. 316.5.444.9.
 Excretiōis malo remedium. 391.20.
 Excernendi mora quid faciat. 316.9.
 Excernendi mora cur necessaria. 316.13.
 Excernendi præuaricatio cur mala. 316.17.
 Excretionis præscita. 527.4.6.9.536.11.15.537.1.538.23.540.31.558.31.
 Excernendi modus. 527.10.

Exercetium habitudinis præcepta.	504.14.	Febrium causæ.	34.22.	Febris tertianæ causa.	202.28.
Faba.	223.9.	Febres Planetæ.	67.37.195.24.		330.7.18.
Far.	223.3.	Febriū causa.	202.21.276.15.	Febris tertianæ nota.	260.12.
Fauonio uictus.	233.4.		316.10.23.317.29.320.18.		330.18.558.16.22.561.25.
Fauoniū quæ secuta.	435.27.		389.25.467.5.586.24.37.	Febris tertianæ medela.	290.
Farinæ potus quid fecerit.			587.3.6.16.22.36.588.4.		2.
	425.11.45.7.	Febrium affectio.	262.20.	Febris tertiana.	382.4.448.
Farinæ refrigerantes.	42.1.22.	Febriū species.	202.22.381.31.		34.
Famis facultas.	10.22.506.7.	Febriū præscita.	259.15.260.	Febris quartanæ causa.	202.
	11.18.		17.20.23.28.30.33.261.5.8.		31.35.
Farinæ costæ uaria uis.	222.		9.14.289.18.39.298.28.	Febris quartanæ medela.	
	38.		299.2.4.6.8.508.34.512.15.		290.17.23.
Famis discussio.	506.30.		18.28.30.31.33.475.9.11.35.	Febris quartana.	381.35.
Fame curandi.	521.17.		395.12.477.29.34.507.5.	Febris cōtinuæ causa.	202.23.
Faucium dolor.	534.20.		508.25.	Febris continuæ præscita.	
Faucium præscita.	537.14.21.	Febriū medela.	259.17.260.		559.35.561.12.562.22.
	25.538.25.568.34.37.38.		21.40.261.2.16.289.24.	Febris cōtinuæ medela.	289.
	569.1.4.17.		290.2.298.31.299.28.300.3.		31.
Faciem polientia.	175.38.		400.35.518.19.	Febris continua.	391.35.
Faciem deformantia.	175.39.	Febris decretoria.	259.24.	Febris diurnæ causa.	202.26.
Faciem erugantia.	176.4.		476.6.481.55.	Febris ardens.	246.26.
Faciem emaculâtia.	176.10.	Febrium discrimina.	438.4.	Febris ardētis causa.	256.29.
Faciei doloris medela.	176.3.	Febris recidiuæ causa.	439.3.		257.1.278.13.
Faucium inflâmentationis me/		Febris recidiuæ signum.	441.	Febris ardentis notæ.	297.12.
dela.	327.15.		25.		303.19.328.27.378.4.475.
Faucium affectarum consyde		Febri inimica.	441.20.		22.29.35.534.30.537.5.24.
ratio.	596.22.	Febri amica.	441.22.		559.11.561.35.38.562.2.5.8.
Faucium exasperationis cau/		Febres cito decernētes.	444.	Febris ardentis medela.	256.
sa.	588.29.		7.		35.257.7.258.30.298.24.
Faucium strangulationē quæ		Febrium scita.	512.35.39.40.		303.28.310.10.
sedarint.	458.18.		513.4.15.521.19.26.533.8.	Febris ardētis affectio.	278.24.
Fauciū exasperatio, quæ ma/			534.3.536.35.531.20.35.532.		27.279.16.328.30.480.35.
la tollat.	444.29.		2.27.38.53.2.3.613.7.16.19.	Febris ardēs quibus tēporibus	
Fel.	610.40.		27.559.5.19.20.25.562.27.	plus aut mīus uigeat.	389.10.
Febrē non semper rigore ca/			562.32.563.10.19.569.18.	Febre ardenti quid profue/	
lescere.	14.26.		560.39.561.5.17.562.16.	rit.	471.27.
Febris ardentis calorem non		Febriticitatis uictus.	248.27.	Febris hybernæ observatio.	
protinus cessare.	14.33.	Febriticanti quando data per			328.37.
Febris quoad non cessat.	15.	nares effluunt.	421.34.	Febris æstiuæ notæ.	329.9.
	36.	Febris puerperæ exitialis.		Febris æstiuæ medela.	329.
			482.19.23.		10.14.21.
				Febris æstiuæ causa.	329.13.
				Febris Thasiorum	

Febris Thasiorum peruagās.	Fistulæ aliorum malorum re	Fœminas minus lactescentes
376.9.	media.	584.16.
Febres ardentes Perinthiorū.	Fistularum causa.	58.22.
393.40.	684.3.	Fœminas citius mare sape, &
Febris epidemiæ signa perni	Fistularum medela.	senescere.
ciosa.	33.685.5.19.29.	62.35.
Febres Canisfydus secutæ.	Fistulæ pulmonis affectio.	Fœminæ comitiales cur sibi
433.34.	294.11.339.9.	necē consciscant.
Febris circa Caniculæ sydus.	Fistulæ pulmonis medela.	67.21.
453.18.	294.9.339.24.	Fœminæ candidæ.
Febres sudoriferæ quales ui	Ficus.	68.20.
guerint.	226.40.	Fœminæ nigræ.
450.3.	Fibrarū locus & natura.	68.21.
Febres hybernium solstitium	16.	Fœminæ subruffæ.
secutæ.	Fœminis quod tempus ami	68.23.
456.34.	cum.	Fœminarū per ætates discre
Febris hyberna fœminarum.	34.22.	tio.
457.7.	Fœminæ Scythicæ bellaces.	68.24.
Febris sub Arcturū.	37.25.	Fœmina crassescens cur non
459.34.	Fœminis Scythicis dextrā ad	conciat.
Febris ante Vergiliās.	uri mammam.	74.36.
460.	37.29.	Fœminæ biliosæ aut muco
26.	Fœminæ Scythicæ quales.	sæ nota.
Febris circa solstitium hyber	34.8.	75.8.
num.	Fœmīæ foecūdæ causa.	Fœminæ biliosæ remediū.
461.4.469.14.	39.11.	81.24.
Febris Autumnalis.	Fœminis in coitu quid eue	Fœminæ pituitosæ medela.
461.12.	niat.	81.23.28.
Febriticatiū uariæ historiæ.	44.6.	Fœminæ foecundæ, aut secus
382.31.383.9.33.384.10.29.	Fœminæ in coitu uoluptas.	signum.
385.17.32.386.5.17.23.387.	44.12.19.	91.36.
8.25.388.3.20.394.36.	Fœminam minus uiro in coi	Fœminæ affectio.
365.31.401.3.13.32.402.27.	tu titillari.	103.24.
32.34.403.11.409.15.35.	44.22.	Fœminæ steriles cur magis la
410.1.8.15.37.411.18.34.412.	Fœminis crebra uenus utilis.	borent.
3.12.35.413.5.17.415.22.26.	44.26.	Fœminæ coelibis affectio.
36.416.2.417.10.418.22.	Fœminam utriusq; sexus se	106.20.
419.17.421.15.424.2.430.	men habere.	Fœminæ sanæ menstruorum
19.431.1.6.432.25.433.38.	44.39.45.12.	modus.
433.29.454.6.8.23.455.	Fœmina menstruis carens cō	107.1.
40.456.22.32.458.2.460.	ciunt.	Fœminæ ægrotæ mēses.
21.469.25.	49.11.	108.11.
Ferrū sex annos inter neruos	Fœminæ non prægñates mē	Fœminæ malorū causa.
latitans.	struo retento cur laborent.	502.
431.6.	49.5.	16.
Fistulæ plūbeæ.	Fœmina cur imberbis.	Fœmina illibenter miscens.
161.17.187.	52.29.	114.2.124.20.
32.	Fœmina quamdiu utero ge	127.5.
Fistulæ tedæ.	stet.	Fœminarum morbos differre
161.19.	57.38.58.9.	a uirilibus.
Fistula lauatoria.	Fœminæ primiparæ affectio.	127.12.
188.13.	59.11.	Fœminæ mente uacillātis cu
	Fœmina multipera.	ratio.
	59.24.	142.15.

Foemineæ naturæ pſpectio.

151.22.708.36.

Foeminas cœlibes quæ mala
uexet affectio. 164.30.

Foeminarum cœlibû affectio
nis medela. 165.2.

Foeminæ laſſæ affectio. 166.
25.

Foeminæ e capite laborantis
affectio. 175.9.

Foeminæ e capite laborâtis
medela. 175.12.

Foeminæ graue olentis cura/
tio 175.20.

Foeminæ uetulæ. 151.27.

Foeminæ mediæ. 151.27.

Foeminæ a coitu dolentis me
dela. 144.7.

Foeminæ e phasmatis ſibi
mortem cōſciſcentes. 195.9.

Foeminæ pubeſcentis furor.
196.10.

Foeminæ procreatio. 213.27.

Foeminarû uictus. 219.7.

Foeminæ primiparæ quâdo
lac perficitur. 396.32.

Foemina barbara. 449.25.

Foeminæ corpus. 486.31.37.

Foeminæ affectio. 486.39.

Foemineæ iſaniæ præſcitû.
515.40.

Foeminam non eſſe ambi
dexteram. 520.35.

Foeminæ præſcita uaria. 553.
12.23.25.28.

Foeminæ nyctalopeia carêt.
554.36.

Foeminarum, e locis conta
gio. 673.7.

Foeminæ iſœcûdiores. 39.
11.15.

Foeminæ iſœcûdæ. 74.36.

109.12.110.34.111.6.14.113.3.

Foeminæ foecundæ ſigna. 91.

36.185.26.33. 187.14. 516.

38.552.19.23.26.

Foeminæ non foecundæ præ
ſcita. 510.32.552.22.28.30.

39.

Foeminæ ubi foecundæ. 674.

28.

Foeminæ abiiciédi partus ca
uſa potionatæ mors. 431.

26.

Foecundæ foeminæ ſigna. 91.

36.185.26.33. 187.14. 516.

38.512.19.23.532.26.

Foecundi uiri aut cōtra. 516.

39.

Foetus alterutrius cauſa. 45.

2.

Foetus ſimilitudinis cauſa. 45.

29.

Foetus minoris maioris ue cau
ſa. 46.5.

Foetus læſi cauſa. 46.18.

Foetus integer cur ex manco.
46.24.

Foetus qui creſcat. 48.27.

Foetus carne creſcente quid ſi
at. 48.27.

Foetus conformatio. 49.33.

Foetus articulatio. 59.9.

Foetus utriuſq; confirmatio.
50.17.596.40.

Foetus motio quota. 53.6.

Foetum lactere. 53.24.

Foetus ſanus. 53.31.

Foetus i utero poſitura. 57.5.

Foetus & oui collatio. 57.15.

Foetus eruptio. 57.23.58.16.

33.38.

Foetus legitimus egreſſus. 53.

30.

Foetus alimenti defeſtio. 58.
16.

Foetus q; naſcatur. 59.15.64.
29.

Foetus multiplex ex uno con/
ceptu. 59.22.28.

Foetus utriuſq; ſexu unico
partu. 59.34.

Foetus ſeptimeſtris. 60.2.

Foetus ſeptimeſtris erumpen
tis cauſa. 60.12.

Foetus altrinſecus geſtati ca/
uſa. 396.22.

Foetus ſeptimeſtres cur parû
uiuaces. 60.16.

Foetus ſeptimeſtris molitio.
61.2.

Foetus i utero ſubrici. 322.21.

Foetus claudi cauſa. 61.15.

Foetus cœci cauſa. 61.20.

Foetus morbiſeri. 61.24.

Foetui quando dentes appa
rent. 62.17.

Foetus corroboratio. 62.29.

Foetus foemineus cur tardius
diſcernatur. 62.32.

Foetus perfectioris aut ſecus
cauſa. 64.1.

Foetus affectio. 65.2.15.

Foetus ut cibum hauriat. 65.
19.593.12.

Foetus q; uarie p̄datur. 114.
29.

Foetus teneritudo. 114.39.

Foetus cuſtodia difficilis. 115.
7.

Foetû euocâtia. 77.5. 17. 28.

91.11.96.1.137.1.138.21.139.
33.

Foetus alterutrius ſexu com/
paratio. 213.2.

Foetus immortalui ſigna. 97.2.

Foetus uiui

97.22.		25.		396.18.440.39.441.3.491.
Foetus uiui signa.	97.10.	Foetus morboſi cauſa.	509.3.	125.517.15.
Foetus ſignatus.	97.28.	Foetus uiuacis, aut contra ſi /		Frigidi uox. 442.37.
Foetus utra parte feratur no		gnum.	447.15	Frigidiſſimi ſenes. 202.4.
tæ.	97.30.	Foetus uiuacis, aut contra cau		Fraxini baccæ. 77.16.
Foetus perditio .	98.17.114.	ſa.	597.20.37.	Frontis uulnere eneſtus. 435.
19.21.26.29.30.34.124.34.		Foetus citius mouëtis cauſa.		40.
125.27.34.		396.23.		Frontis contraſtæ præſcita.
Foetus perditio ſignū.	115.30.	Foetus îperſecti cauſa.	396.	566.24.
Foetus quatuor digitorum .		20.		Fractorū curatio . 632.8.16.
392.30.		Foetus perituri ſignum.	465.	633.1.636.5.12.637.23.
Foetus conformandi tempus		37.		638.6.644.14.651.28.32.
205.31.		Foetus a partu claudicantis		660.39.668.6.
Foetus compoſitio.	209.27.	medela.	142.13.	Fructuum ortus. 53.10.56.32.
Foetus clari procreatio .	213.	Formæ in homine.	17.16.	Furor uirginum. 67.38.
15.		Formæ morboꝝ cauſa.	18.24.	Furoris curandi præcepta .
Foetus ualidioris cauſa.	214.	Formæ hominis interiorum		689.7.
7.		obſeruatio.	17.14.17.	Furoris phâtaſmata. 67.17.
Foetus alterutrius ſexus præ /		Formæ humoris attrahentis.		Furioſoꝝ differentia. 721.15.
ſcita.	516.3.553.7.9.	17.24.34.		Furioſus q̃ euāſerit. 466.21.
Foetus alimonia .	117.7.209.	Formarum uarietatis cauſa .		Furoris affectio . 67.17.682.
28.		40.23.41.14.		32.721.29.
Foetus hulcerati cauſa.	426.	Formæ humorum.	198.29.	Furoris cauſa . 196.10.24.
25.		Fortunæ î morbis uis.	22.14.	492.1.5.682.4.37.682.
Foetus languentis ſigna .	115.	Fortunæ ſpecies.	2.12.	16.721.8.
30.400.15.516.18.		Fortunam in artem medicā		Furoris medela . 68.8.9.
Foetus ualētis ſigna.	400.16.	non cadere.	501.38.24.	689.9.690.8.26.
516.12.		Fortuna quid.	502.1.	Furoris præſcita. 224.5.399.
Foetus diminuti cauſa.	123.1.	Fortunæ medicina non ex /		4.12.479.1.519.31.522.10.
Foetus î utero motio.	132.12.	pers.	502.9.	525.1.525.28.560.9.682.11.
Foetus î mortui curatio.	146.	Fortuna proſpera.	502.11.	Furfurum ſuccus. 222.37.
39.147.18.		Fortuna aduerſa.	502.12.	Fungi medela. 470.38.
Foetus uiuius ne, an mortuus		Fontanæ aquæ noxiæ.	41.23.	
ſigna.	195.16.	Fontiū antipariſtaſis.	55.16.	Gallinacei pulli ortus. 58.26.
Foetus alterutrius ſexus ſi /		Fontium profundorū quali /		Gallinacei pulli excluſio. 58.
gna.	516.3.	tas,	56.10.676.2.	31.
Foetus utriuſq; ſitus.	516.13.	Fontes boni.	676.7.	Gargareon. 227.17.
Foetus cōformati ſpecimen.		Fontes mali.	676.10.	Geminorum ortus. 59.22.
597.3.		Frigoris facultas.	14.4.9.11.	Gelu ambulanti quid faciat.
Foetus a partu ſedem dolen /		14.16.4.276.31.440.29.		14.20.
tis medela.	142.10.	592.9.		Geminorum partus. 97.14.
Foetus hulcerati cauſa .	426.	Frigoris cauſa.	276.19.34.	392.31.

Geminorum similitudinis causa. 214.5.
 Gemellorū abortus. 470.4.
 Genuū dolor unde. 442.15.
 Genu discretio. 490.18.
 Genu uena. 615.40.
 Genu mola. 650.20.
 Genu luxati repositio. 646.
 27.656.39.
 Geometrix ī medicina usus. 724.14.
 Git. 190.36.
 Gibbi causa. 368.22.
 Gibberosorum nex. 519.4.
 Gibbus. 624.15.29.
 Gibbi curatio. 624.34.
 Gnidix sententia. 246.1.
 Gingiuarū inflammationis causa. 327.16.
 Gingiuarū suppositio. 445.1.
 Glandes. 227.6.
 Glandularum natura. 483.5.
 Glandulis loca obnoxia. 483.
 20.29.484.3.8.
 Glandulæ uiscerum. 484.13.
 Glandulæ rhenum. 484.18.
 Glandulæ faucium. 484.25.
 Glādulæ quādo uexāt. 484.
 32.
 Glandulæ intestinæ. 485.6.
 Glandulæ & cerebri collatio. 485.1.
 Glandulæ pectoris. 486.23.
 Glutinosorū natura. 592.23.
 Grauidæ uentriculus superior non mouendus. 157.35.
 Grauidis cū meliusculæ fit. 61.11.
 Grauidarū quadragentarū. 61.10.18.36.
 Grauidis dies obseruandi. 62.8.
 Grauidarum in conceptu error. 60.32.
 Grauidarū suppuratio. 61.3.
 Grauidæ profluuii curatio. 102.12.
 Grauidæ uomitū pituitosum quid secutum. 418.24.
 Grauidæ a cōceptu functio. 109.10.
 Grauidæ perdentes partum. 74.32.114.29.32.34.115.30.
 192.29.32.193.8.
 Grauidæ signa. 97.21.31.114.
 11.116.4.117.6.125.35.37.
 396.25.551.32.553.22.
 Grauidarum medela. 74.34.
 87.5.97.27.115.25.116.6.
 17.19.21.192.29.35.193.8.
 392.26.453.8.511.3.
 Grauidarum affectio. 60.29.
 115.8.32.116.4.10.17.515.36.
 516.4.
 Grauidæ quæ uideantur. 57.
 38.58.3.126.33.109.9.125.
 8.160.3.173.26.553.16.
 Grauida quid passa. 390.28.
 Grauidæ ambigēti quid euenit. 418.6.
 Grauida casu extincta. 460.
 14.
 Grauidæ superfoetantes. 95.
 20.
 Grauidæ superfoetātis signū. 95.29.
 Grauidæ superfoetantis partus. 95.35.
 Grauida foetus concussus extincta. 435.13.
 Grauidarū mensis septimus. 62.14.
 Grauidæ concumbentis affectio. 69.34.
 Grauidæ non coeuntis commodum. 97.13.
 Grauidæ carbonēs estantis foetus signati. 97.28.
 Grauidæ utra parte signum. 97.30.
 Grauidam cur menstrua non uexent. 48.38.
 Grauida quando lactescit. 53.10.
 Gramma. 698.30.
 Grammatica. 212.3.
 Grauida pecora pinguescere. 53.21.
 Gulæ situs. 325.20.600.26.
 Gutturis dolentis medela. 399.32.
 Guttur fluxui obnoxium. 491.
 24.
 Gutturis secandi difficultas. 532.20.
 Gutturis descriptio. 600.8.
 26.
 Gutturis spiratio. 602.28.
 Guttur quæ pascat. 603.10.
 Gymnastica. 498.25.
 Halopecos ortus. 334.14.
 Halcyonium. 176.2.
 Habātes morbi affectio. 299.
 8.
 Habātes morbi medela. 299.
 16.
 Harmonia. 62.22.
 Hæmorrhoidū causa. 598.5.
 Hæmorrhoidis curatio. 265.
 33.
 Hæmorrhoidū signa. 517.37.
 Helleborus bilē uomēti data. 426.15.9.
 Hellebori purgatio. 249.17.
 19.712.9.
 Helleborus quid

Helleborus quid discusserit . 435.3.
 Helleboro purgandi modus . 511.19.23.
 Helleborus quibus periculo / fa . 511.24.
 Hellebori natura . 720.30.
 Helleborismi tractatus . 722.31.
 Hepatis natura . 18.12.107.19. 311.30.313.13.17.315.2.6. 593.27.600.19.
 Hepatici morbi causa . 315.6. 352.16.
 Hepatici morbi medela . 352.24.35.52.18.
 Hepatis signa . 253.6.255.10. 391.11.535.5.
 Hepaticæ uenæ . 367.32.34. 397.5.25.613.2.22.
 Hepatis fibræ . 449.11.610.40.
 Hepatis e uulnere interitus . 432.38.458.29.
 Hemina . 699.8.
 Hemifescia . 701.13.
 Hæsteus . 699.17.
 Hecatæ morbus ascriptus . 366.37.
 Heroibus morbi ascripti . 366.37.
 Herbarum natura . 53.34.54. 28.226.17.337.37.338.7. 711.20.
 Heruum . 223.16.
 Herui usus quid fecerit . 442.25.
 Hippocratis spectrū . 725.10.
 Hippocratis designatio . 31. 11.67.11.221.30.244.8. 246.15.430.2.702.13.703. 110.704.20.713.19.725.7.

Hippocratis epistolæ . 703. 17.706.5.707.13.709.9. 710.2.711.2.722.2.
 Hirundinis aduentus . 233.5.
 Hilei ortus . 305.30.331.10. 359.37.486.10.
 Hilei signa . 300.26.360.33. 519.36.
 Hilei medela . 305.35.331.12. 360.20.30.37.478.30.
 Hircinæ plis scita . 442.40.
 Historiarum commendatio . 724.11.
 Hominis natura . 16.9.20.2. 4.29.33.32.14.33.20.198.13. 211.1.212.1.20.214.13.215.3. 233.11.311.33.312.22.320.32. 35.10.31.17.14.50.17.197.1. 34.198.7.
 Hominis fontes . 102.16.
 Hominis physionomia . 398.15.399.19.41.9.
 Hominum uita . 715.12.
 Hordei natura . 55.7.221.37. 337.14.
 Hordeacea farina quem sana rit . 422.6.
 Horminum . 223.18.
 Horrores molesti . 536.37.
 Horror quid fecerit . 424.6.
 Horroris remediū . 400.23.
 Horroris præscita . 24.10.17. 28.519.30.557.3.28.
 Horroris causa . 587.22.28. 276.19.27.321.26.
 Hœdina caro . 223.33.
 H ulcerum genera . 66.22.24. 67.2.5.
 H ulcerum causa . 280.6.11.
 H ulcerum locus . 447.11.
 H ulcerū medela . 129.10.130. 4.14.141.16.176.16.462.

11.497.25.498.33.499.1. 641.21.661.37.677.4.681.40.
 H ulcerum præscita . 517.7.13. 29.539.6.547.9.17.548.22.29.
 H ulcus pedis mors secuta . 471.31.
 Humeri dolorem quid leua / rit . 470.35.
 Humeri dolitantis præscita . 555.22.
 Humeri caput . 610.23.
 Humeri commissura . 651.14.
 Humeri luxatio . 617.20. 652.19.
 Humeri luxati repositio . 618.7.653.5.
 Humorū affectio . 15.31.
 Humorū attrahentium for / mæ . 17.24.34.
 Humorū āni pbatio . 200.4.
 Humores corporis quatuor numero . 311.5.
 Humoris in generando uis . 312.7.
 Humorū omnia membra ca / pacia . 314.6.
 Humorū in corpus deriuu / tio . 314.19.315.9.
 Humorū emissaria . 315.22.
 Humorū gradus . 320.13.
 Humorismorbiferi affectio . 320.3.
 Hyemis natura . 34.8.54.34. 55.15.56.10.330.39.356.10. 370.15.413.27.582.2.673.3.
 Hyemis determinatio . 232.9.
 Hyems morbis inimica . 522.24.
 Hyems Scytharum . 38.16.
 Hyemis uictus . 217.27.218.13.

232.13.583.22.
 Hyemis uestitus. 218.14.
 Hyberni solstitii febres. 418.
 4.456.34.461.4.
 Hyberna tussis. 463.38.464.
 2.467.9.469.14.
 Hyemis præposteri morbi.
 582.31.
 Hyemis tempus noxiū. 502.
 33.519.1.
 Hyemis morbi. 510.6.
 Hyssopus. 226.17.
 Hypoglossis cura. 288.4.
 Hypocritæ. 212.16.
 Hyderi affectio. 125.6.197.
 38.
 Hydropici iteritus. 456.20.
 473.18.518.5.20.
 Hydrops liberatio. 478.22.
 23.
 Hyderi fons. 311.29.315.8.
 Hydropis origo. 34.4.126.5.
 36.313.29.325.24.36.326.
 8.331.4.19.348.15.349.24.
 350.3.28.491.30.589.11.
 672.19.350.33.351.10.27.
 433.23.
 Hydropis signa. 125.24.331.
 4.340.26.518.2.20.520.
 40.526.15.23.24.32.
 Hydropis medela. 125.28.37.
 264.22.265.23.266.15.331.
 25.29.325.19.340.29.37.
 350.37.351.5.17.39.390.3.
 398.33.400.19.491.23.
 Hydrops species. 264.20.
 496.14.
 Hydrops fallacia. 128.39.
 Hydrops affectio. 320.20.
 321.18.351.13.32.350.34.313.
 36.350.15.522.7.583.40.
 Hydrops origo. 526.17.20.
 Hydropiculi qui euadant.
 675.20.
 Hydropici lotium. 697.5.
 Iecoris natura. 18.12.107.19.
 311.30.313.13.17.315.2.6.
 593.27.600.19.
 Iecinoralis morbi causa. 315.
 6.350.33.352.16.
 Iecinoralis morbi medela.
 352.24.35.521.8.
 Iecinoralis morbi signa. 391.
 11.535.5.
 Iecinorales uenæ. 613.2.397.
 5.367.32.34.613.22.397.25.
 Iecoris fibræ. 449.11.610.
 40.
 Iecoris inflatio. 253.22.255.19.
 Ieiunii icôsueti noxa. 263.24.
 Ieiunii inconsueti medela.
 263.27.
 Ignis strepitus unde. 47.26.
 Ignis opificiū. 207.35.209.
 33.210.6.211.38.214.13.217.
 15.218.2.9.228.14.
 Ignis animantium procrea/
 tor. 208.7.
 Ignis minuentium. 208.24.
 586.11.
 Ignis i homine circuitus. 210.
 13.
 Ignea anima. 212.20.
 Igneus cibus. 213.3.
 Ignis a frigore. 322.8.
 Ilium dolentiū medela. 470.
 30.
 Incantamentorum reprehensio.
 365.13.366.13.
 Ingeniorū dissimiliū causæ.
 215.24.216.9.217.2.9.
 Insularum natura. 220.25.
 Inediæ obseruatio. 250.32.
 Inedia quibus noxia. 263.23.
 Inedia duorum mensiū. 432.
 6.465.32.
 Inedia quota letalis. 597.16.
 Inedia quota tolerabilis.
 316.6.
 Inguinum tubercula letalia.
 466.34.
 Inguinū tumor unde. 485.1.
 Intellectum esse immortalē.
 590.13.
 Intestini tenuioris uellicati
 causa. 305.30.
 Intestini tenuioris uellicati
 medela. 305.35.
 Intestini uulnerati curatio.
 400.8.
 Intestinatorum doloris mede/
 la. 400.26.
 Intestinatorū glandia. 484.13.
 485.3.
 Intestinatorum natura. 592.26.
 Intestinū hulcerato quid ac/
 ciderit. 422.2.
 Ischiados affectio. 333.12.
 363.7.
 Ischiados medela. 333.13.
 363.32.39.364.7.
 Ischiados causa. 363.31.364.
 6.480.40.
 Ischiados signa. 519.2.24.
 Iuuenibus tempora accomo/
 da. 509.27.201.23.
 Iuniorum affectus. 275.23.37.
 276.5.369.30.508.7.
 iuuenes longi. 508.27.
 Iuuentæ morbi. 510.27.
 Iuuetutis determinatio. 595.
 11.
 Iugulares uenæ. 200.11.314.5.
 Iuguli modi. 489.29.
 Iuguli connexio. 610.16.
 Laboris obseruatio

Laboris observatio, effectio, 458. 37.
 species. 207. 10. 216. 1219.
 10. 229. 3. 231. 7. 237. 37. 316.
 38. 447. 21. 507. 34. 37. 38.
 Laboris medela. 231. 11. 237.
 37. 238. 34. 239. 12. 400. 35.
 466. 13.
 Laborum præscita. 544. 16.
 21. 310. 3. 231. 7. 237. 37. 316.
 Labiorū motio assidua. 452.
 36. 12. 231. 7. 237. 37. 316.
 Labiorū præscita. 524.
 25.
 Lactis ortus. 530. 10. 132. 20.
 486. 26.
 Lactis copia a partu. 532. 27.
 Lac foetus. 58. 13.
 Lactescētiōes, aut cōtra. 58.
 22. 66. 2. 3. 231. 7. 237. 37. 316.
 Lactentium cum tussi notæ.
 66. 23. 231. 7. 237. 37. 316.
 Lac asininum. 69. 13.
 Lac asininum quid fecerit.
 451. 38.
 Lac caninum. 77. 16.
 Lac equinum. 180. 20.
 Lactis extincti remediū. 90.
 30. 36. 12. 2. 3. 231. 7. 237. 37. 316.
 Lactis penuriæ causa. 133. 3.
 Lactis puocatio. 147. 21. 27.
 Lactis bubuli potio. 155. 3.
 451. 40. 452. 3.
 Lactis caprini potio. 192. 9.
 Lactis nutrimentum. 205. 16.
 Lactis uarietas. 205. 28.
 Lactis equini butyrū. 320. 7.
 Lactis natura. 222. 21.
 Lactis vitiosi causa. 323. 20.
 Lactanti qd acciderit. 415. 21.
 Lactis haustus quid patrarit.
 412. 24.
 Lactis exhibitio. 432. 20.
 Lactis serū qd fecerit. 451. 15.
 Lactis usus. 517. 2.
 Lactēcis nec impletæ signū.
 515. 39.
 Lactis isalubris noxa. 671. 36.
 Lachrymarum præscita. 580.
 21. 437. 37. 447. 36. 422. 36.
 Lacustres pisces. 224. 21.
 Lactis triū aquarū vitia. 675.
 9.
 Lastucæ natura. 226. 11.
 Lancis mensura. 699. 8.
 Lanæ specimen. 103. 7.
 Laterū morbus acutus. 246.
 29. 11. 231. 7. 237. 37. 316.
 Laterū doloris sedatio. 247.
 37. 248. 39.
 Lateris liuidi causa. 248. 17.
 249. 7. 231. 7. 237. 37. 316.
 Laterū uomicæ causa. 274.
 34. 7. 231. 7. 237. 37. 316.
 Laterum uomicæ signa. 297.
 26. 231. 7. 237. 37. 316.
 Lateæ uomicæ medela. 297.
 31.
 Laterum morbi causæ. 277.
 6. 10. 39. 328. 1. 496. 16.
 Laterū morbi signa. 277. 16.
 279. 11. 290. 32. 289. 37. 291.
 7. 12. 307. 18. 32. 308. 7. 11.
 327. 35. 343. 17.
 Laterum morbi medela. 262.
 22. 25. 290. 2. 37. 291. 9. 16.
 308. 16. 35. 309. 30. 310. 10.
 327. 37. 496. 30.
 Laterū morbi affectio. 278.
 27. 279. 2.
 Laterum morbi decretoria.
 328. 13.
 Laterario morbo extinctus.
 425. 14.
 Lateris uulnere defunctus.
 458. 37.
 Latus proprium sauciantis ca-
 sus. 432. 32.
 Lapathon. 226. 10.
 Lassaris natura. 263. 39.
 Lassitudinis affectio. 318. 26.
 319. 33. 346. 18.
 Lassitudinis medela. 432. 23.
 441. 14.
 Lassitudo qd fecerit. 592. 16.
 383. 9. 403. 33. 409. 16. 459.
 34. 231. 7. 237. 37. 316.
 Leguminum natura. 263. 35.
 Leguminū esus quid fecerit.
 398. 3. 442. 25.
 Lens. 223. 15. 263. 39.
 Lex naturæ. 64. 3. 202. 20.
 Leones. 224. 26.
 Leporina caro. 224. 2.
 Leporis triticum. 620. 35.
 Lentiginū remediū. 176. 16.
 Lethargus. 246. 26.
 Lethargi signa. 299. 3. 303. 13.
 562. 10.
 Lethargi medela. 299. 5. 303.
 12. 231. 7. 237. 37. 316.
 Lepræ præscita. 556. 28.
 Lepræ causa. 556. 34. 334. 13.
 Lepræ medela. 399. 13.
 Libra italica. 698. 27.
 Libræ partes. 698. 29.
 Libræ piperis. 699. 30.
 Lienosæ utero ferentis affe-
 ctio. 116. 10.
 Lienosi signa. 330. 33. 555. 6.
 11. 539. 29. 581. 17.
 Lienosi medela. 330. 39. 331.
 36.
 Lienosæ affectio. 116. 10.
 Lienosæ medela. 116. 17.
 Lienis medicaminū uis. 331.
 85.

Lienis natura . 126.9. 311. 29.	Lingua aspera. 390.33.	Luxationis tabella reconstru-
313.29.315.8.14.	Lingua babi. 390.36.	natoria. 626.2.
Lienis ortus. 593.33.	Lingux sublaſæ medela. 460.35.	Luxationis instrumentum li-
Lienis situs. 600.29.	Lingux debilis causa. 520.32.	gnum. 635.20.
Lienterix medela. 149.11.	Lingux signa. 443.22. 479.	Lybum uestitus. 325.4.
219.13.237.25. 332.11. 552.9.	29.522.32.567.13.15.25.	Lybici. 220.7.
Lienterix signa. 517.25.518.	Lingua pulmonica. 456.1.	Lylstra. 699.11.
7.519.7.522.91.	Lingux balbutietis medela. 451.5.	Macilentis caseum conferre.
Lienterix affectio. 332.9.	Lingux ad loquendum uis. 596.22.	16.16.
Lienterix causa. 332.11. 237.	Lingux amara remedia. 7.	Macilenti uictus. 218.3.12.
20.219.13.18.	21.30.	Macilenti pinguefactio. 219.
Lienis dolitantis causa. 348.	Lingux collatio. 211.28.	19.
11.	Lingux hypogleetice. 288.	Macileti natura. 219.22. 390.
Lienis dolitatis curatio. 348.	4.	40.
12.	Lotiũ cõcitans potio. 82.29.	Maciletix causa. 316.30. 317.
Lientericorũ liberatio. 470.	Luxatorũ ossium repositio. 627.22.33.662.13.	2.496.3. 443.38. 500.31.
25.	Luxatio tali. 657.10.	500.112.
Lienis morbi causa. 353.38.	Luxatio gibbi. 659.4.	Maciletix crurũ causa. 437.
354.24.33.355.17. 439.40.	Luxata reponendi leges. 625.	24.
496.3.582.19.27.675.15.	5. 626.39. 659.30. 660.21.	Macilenti purgationes. 511.9.
Lienis morbi medela. 354.4.	661.2.22.	Macrocephali. 35.28.
29.355.10.19.496.8.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Machaon apud Troiam extin-
Lienis uenæ descriptio. 367.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	ctus. 732.17.
40.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Malorum crassorum origo.
Lienis inflatio. 253.21.255.19.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	361.4.361.27.362.31.362.
Lien rotundum enecti febre. 383.6.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	35.
Lienosorum euentus. 416.1.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Malorum crassorũ affectio.
440.21. 472.8. 29.518.38.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	361.6.361.28.362.19.
392.39.393.7.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Malorum crassorũ medicina.
Lienterix obnoxii. 456.1.14.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	361.19.361.4.362.14.362.
518.27.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	25.363.1.
Lienterix comes dysenteria. 522.7.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Magorũ notæ. 365.25.367.
Lienterix præscita. 551.38.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	3.366.13.39.
552.11.392.35.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Malicorii medicina. 451.8.
Lienosis qd euenerit. 416.1.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Mammarum natura. 417.37.
Lienosæ naturæ quid accide-	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	486.24.
rit. 440.21.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Macilenti signa.
Lienosorũ efficiens tractus. 675.15.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	390.10.
Lingux hæſitantia. 30.34.	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Mamæ tumoris causa. 396.5.
	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	Mamæ tumefcentis affectio.
	Luxationis uulnificæ cura. 623.12.627.16.	399.2.

Māmx spasmī med. 399.9.
Mammārum uenæ. 614.19.
Māmx durefcētis me. 175.29
Mammārū papillæ rubræ si
gnum. 443.27.
Māmx suppurātis me. 175.31
Mammæ ad foetus notā præ
scitum. 97.30.
Manus dolorē quid secutū.
456.10.
Mānus articuli. 490.7.
Manuū præscita. 525.1.559.
21.38.
Manus ad cunſtam artē con/
formatio. 628.33.
Manus luxatæ repositio. 619.
22.29.629.34.
Manus luxatio. 619.20. 27.
619.39.
Manus deligandæ errores.
628.21.629.11.
Māuū distortæ cura. 499.12
Manus ossa. 610.6.30.633.8.
Mandragoræ radix. 499.15.
Maris falsedinis cā. 676.28.
Maris natura. 55.17.585.13.
Maritimi uenti. 221.16.
Marti dicatus morbus 366.35
Mariscarū cā. 598.5.556.16.
Mariscarum curatio. 265.33.
598.12.35.599.3.37.
Mariscosi quibus immunes.
441.26.584.12.
Mariscosorū pñotio. 542.27.
Mariscosi delirium. 424.29.
Mariscosis qd euenerit. 428.
21.552.16.
Mariscarum non tempestiuæ
curationis noxa. 584.15.
Maxillæ affectiōe extinctus.
425.17.
Maxillis cōpastis liberatus.

429.8.
Maxillæ iunctura. 489.24.
Maxillarū uenulæ. 594.32.
Maxillarum luxatio. 617.12.
652.6.672.3.
Maxillarū repositio. 617.16.
652.14.
Medicus quid. 1.37.
Medicis nō utētes sanari. 2.12
Medici cōsideratio. 3.14.28.
200.14.
Medicū morbo cognito fa/
cile mederi. 5.33.
Medico paruū errorem con/
donandum. 10.29.
Medicorū quando non patet
error aut contra. 10.31.11.1.
Medico prospicienda. 12.39.
Medico naturā hominis per/
noscendam. 16.20.
Medico qd pñoscēdū. 17.11.
Medici officium. 19.5.
Medici habitudo qualis esse
requirat. 19.17.
Medici cultus. 19.10.
Medicimores. 19.13.25.7.
Medicus cachino molestus.
19.13.
Medici continentia. 19.27.
Medici erga languentes do/
cumenta. 19.33.
Medicum inscium bifariā læ/
dere. 24.14.
Medicus deo similis. 24.23.
Medici religio. 24.33.
Medici sapientia. 24.24.25.1
Medicus garrulitate careat.
25.10.
Medico cūprimis curanda.
25.14.
Medico præparanda. 25.16.
Medico memoriæ mādanda

25.24.
Medico ægrū adeunti quid
præcogitandū. 25.36.
Medicum suam ægro culpā
impingere. 26.15.29.32.
Medici partes. 26.36.
Medicus q cognoscat. 27.13.
Medico lucrum nōn spectan/
dum. 28.10.
Medicum probitatis opinio/
ne curare. 28.33.
Medicinam nō omnia mala
tollere. 1.40.
Medicina quatenus probeſ.
2.4.4.3.
Medicina dissimilis reliqua/
rum artium. 6.3.8.
Medicinā e scriptis peti. 6.30
Medicinæ scriptores errare.
7.3.
Medicinæ probatio. 7.13.
Medicinæ subiectum. 7.31.
Medicinæ inuestigandæ cau/
sa. 8.7.
Medicina inuentrix cibi salu/
bris. 8.35.
Medicinæ principia. 9.9.
Medicinæ ueritatē inuentu/
difficilem. 12.1.
Medicinæ inuentores quid
spectarint. 13.4.
Medicina deo assignata. 13.7.
Medicinam hominis naturā
optime declarare. 16.16.
Medico ēt sanos curari. 28.35
Medicus inscius. 28.38.29.3.
Medici mali, tragedis simi/
les. 32.8.
Medicos complures conno/
candos. 29.19.
Medicorum contentio corā
ægtotis inutilis. 29.25.

Medici integritas. 31.23.
 Medico futuro necessaria. 32
 12.
 Medicis Astrologia opus. 35
 29.
 Medicis obseruandi dies. 62.19.
 Medico circa uisum obser-
 uanda. 207.6.
 Medicorum in nutritu et/
 rores. 252.3.
 Medici primordio ægritudi-
 nis officium. 260.4.
 Medici munus. 266.34.267.
 1.
 Medico obseruanda. 422.14.
 422.7.446.34.
 Medici erga languentis mu-
 nus. 442.15.28.
 Medici obseruationes uariæ.
 447.23.447.3.
 Medici partes. 501.36.504.6
 Medici referre prudentiam.
 523.16.
 Medicum non omnes sanare
 523.22.
 Medico cognoscenda. 523.27
 Medicus qui supfuturos, aut
 secus præuideat. 533.22.
 Medicorum in prædicendo
 cautio. 542.33.543.6.14.28.
 38.
 Medicorum superiorum de
 prognosticis nota. 541.33.
 Medicus quâdo a prædictio-
 ne temperet. 543.21.
 Medici cōsyderatio. 578.20.
 579.1.583.3.
 Medicus sibi molestus, coete-
 ris utilis. 585.8.
 Medici documentū. 720.24.
 Medicoꝝ calumnia. 722.2.
 Medico historiarum cogni-
 tionem conferre. 724.1.6.
 Medico Geometriâ conduce-
 re. 724.7.
 Medico uulneratio prouide-
 da. 604.12.
 Medico uulnerario confyde-
 randa. 604.28.
 Medici uulnerario ungues, &
 digiti. 604.31.
 Medicus uulnerarius qualis
 repudiandus. 604.34.
 Medici uulnerarii manuū fun-
 ctio. 604.33.
 Medici uulnerarii instrumen-
 ta parata requiri. 604.39.
 Medici uulnerarii ministri.
 605.1.
 Medici uulnerarii obseruatio
 607.13.
 Medici uulnerarii præcepta.
 626.19.32.932.3.
 Medici uulnerarii officium.
 628.3.
 Medicoꝝ uulnerarioꝝ ballu-
 cinatiū improbatio. 628.10.
 Medici uulnerarii perperam
 deligantes. 628.21.629.11.
 Medici uulnerarii magnæ ur-
 bis instrumentum. 635.19.
 Medicinæ laus. 32.1.
 Medicina quibus demonstran-
 da. 32.36.
 Medicina cōtrariorū. 200.14.
 Medicinæ exempla. 211.1.
 Medicinæ cōparatio. 247.9.
 Medicinæ potissima pars.
 479.9.
 Medicina qualis. 501.2.
 Medicinæ nō pernōtæ ratio.
 499.25.
 Medicinā nō esse fortunæ ob-
 noxiā. 501.38.40.502.2.4.
 Medicinam nō esse fortunæ
 expertem. 502.9.
 Medicinæ mala cognitu dif-
 ficilia. 585.13.
 Medicina quid. 585.13.
 Medelarum obseruatio. 204.
 14.320.6.319.19.318.35.
 Medelarum tres gradus. 523.
 9.
 Medicamentorum natura.
 198.31.199.5.
 Medicamentorum exhibitio
 336.1.
 Medicamentorum usus. 498
 25.511.4.
 Medicandi tempora. 268.
 17.
 Medicādi diuersa ratio. 269.
 12.438.13.31.446.26.
 Medimnus Atticus. 699.
 17.
 Medimnus Ptolæmaicus.
 699.21.
 Medullæ natura. 206.17.592
 19.
 Medullæ esus. 224.40.
 Medulla spinæ. 43.3.
 Medullæ spinæ arefcentis cau-
 sa. 345.24.
 Medullæ spinæ arefcentis
 medela. 345.32.
 Medullæ spinæ præscita.
 549.34.
 Mediterranei uenti. 221.22.
 Mel quid fecerit. 461.40.
 Mellitorum esculentorum af-
 fectio. 358.39.
 Mellis natura. 225.25.338.15.
 Melancholiæ affectio. 257.
 28.278.39.690.34.691.13.
 693.7.707.23.
 Melancholiæ signa

Melancholiæ signa. 259.14.
 518.16.519.15.519.12.534.
 26.529.23.559.16.571.1.
 691.34.
 Melâcholiæ medela.257.34.
 260.14.334.19.511.13.
 575.2.693.10.693.12.
 693.39.694.11.694.23.
 695.6.
 Melâcholiæ causa.449.24.
 691.10.714.11.
 Melâcholiæ discussio.518.
 14.
 Melancholicorum imagina/
 menta. 691.19.692.12.
 Melancholiæ uarietas.691.
 26.
 Melâcholiæ,& carbonis col/
 latio. 692.39.
 Melancholiæ species.693.
 3.
 Melâcholia naturalis.693.
 4.
 Melancholiæ dignotio.693.
 14.23.693.27.
 Melancholicorum lotiū pro/
 uocantia. 694.38.
 Melancholici cur ciborū aui/
 di. 692.16.
 Melancholici cur uini appe/
 tentes. 692.17.
 Melancholicorū cur uenter/
 durus. 692.23.
 Melancholicorū cur labella/
 turgida. 692.27.
 Melancholici cur fusco cor/
 pore. 692.28.
 Melâcholici cur pilosi.692.
 29.
 Melâcholici lingua.691.
 30.
 Melina aqua quid fecerit.
 460.30. bisp. alisimor M
 Memoriz causa. 215.31.
 Memoria puellæ. 447.5.
 Membranæ ortus.591.30.
 592.2.
 Mēbranoꝝ apposita.181.6.
 218.35.580.
 Mensuraz enūeratio.699.2.
 Mensurarum diuersitas.699.
 28.
 Mensis septimi in prægnanti/
 bus uis. 62.15.
 Mense septimo dentes cade/
 re. 62.15.
 Mensum puerperarū subdu/
 ctio. 60.2.30.
 Mensui prægnantiū penu/
 ria. 48.37.
 Menstrui impletarum inno/
 centia. 49.5.
 Menstrui uacuitas ad cōcep/
 tum. 49.11.14.
 Menstrui retenti affectiones.
 49.12.57.39.58.3.
 Menstrui,& lactis commen/
 sus. 58.22.
 Menstruorum salubris decur/
 sus. 62.13.
 Menstruum in uirgine quid
 67.25.196.0.
 Menstrui delitescentis affe/
 ctio. 74.15.
 Menstrui delitescentis cura/
 tio. 74.18.
 Menstrui remorantis signa.
 73.35.
 Menstrui purgatoria.77.20.
 75.13.82.7.89.12.93.28.
 95.7.109.32.105.21.133.7.
 134.11.23.137.31.144.11.37.
 445.3.28.
 Menstruum prouocantia.76.
 33.77.4.77.7.22.89.12.
 89.21.102.7.105.21.
 Menstrui affectio.89.29.97.
 37.99.11.32.104.30.38.106.5.
 1168.33.
 Menstruo uariante.85.25.
 Menstruo enormiter fluente.
 86.12.80.23.
 Menstrua purgatio: fecundæ
 faciliior. 102.20.
 Menstruo cur uiro nō opus.
 103.20.
 Menstrui remorātis affectio.
 49.18.103.38.104.11.81.24.
 105.4.38.
 Menstrua mortifera.104.29.
 Menstrui non decurrentis si/
 gna. 105.18.
 Menstruo: crasso copiose/
 profluente. 107.1.
 Menstrua morbose.107.2.5.
 Menstrui sanguis. 107.8.
 Menstrui purgatio quōta.
 107.9.11.
 Menstrui non fluentis causa.
 102.22.
 Menstrui uirguncularum re/
 morantis affectio. 101.30.
 Menstruo parcius defluente.
 108.10.
 Menstruo bilioso decurrēte.
 108.12.115.19.
 Menstrui pituitosi signa.108.
 30.189.26.144.11.
 Menstrui pituitosi uexatio.
 108.34.
 Menstrui cognitio.109.
 22.
 Menstrua cum prouocanda.
 109.34.
 Menstruorum obseruatio.
 109.36.

Menstruum fibrosum. 110.1.
Mēstroi fibrosi medel. 110.7.
Menstrui putrescētis medela 111.37.
Menstruo coalescente. 113.13.
Menstrua conceptum prohi-
bentia. 99.11.184.12.28.185.
5.8.12.
Menstruis septennio reten-
tis conualuit. 421.32.
Menstrui biliosi signū. 144.
1.189.26.
Menstrua mala. 396.35.
Menstrua retenta. 399.2.
Menstrui continendi mede-
la. 400.13.
Menstruis quadriennio reten-
tis peperit. 426.22.
Menstrua non demittenti bar-
ba enata. 449.26.
Menstrua frustra prouocata.
449.31.
Menstrui signum. 515.32.39.
516.29.
Menstrui repressio. 516.16.
Menstrui affectus. 437.18.
Mentis descriptio. 27.1.
Mentis excitatio. 37.3.
Mentis perturbationis causa.
485.34.
Mentis affectæ signum. 506.
9.
Mentis excussoriæ præscita.
535.4.11.18.21.24.539.12.
540.16.559.33.568.1.
Mentis dolentis præscita.
567.34.
Mentis per somnū functio.
570.15.
Mentis sedes. 603.4.
Mentis quietæ munia. 707.5.
Mercurialis medela. 464.14.

Mercurialis quid fecerit. 253.19.33.254.4.16.27.255.
460.30.
Mesenterium. 613.32.
Mespila. 226.33.
Metretes. 698.28.
Metretius olearius. 699.14.
Mina. 698.26.698.28.
Minæ nota. 699.32.
Mituli. 224.24.
Mitella reconcinnatoria. 632.
Milii medicina. 391.20.
Milium. 223.15.
Molæ ortus. 132.4.191.24.
Molæ signum. 132.13.191.32.
Molæ curatio. 132.14.191.35.
Molæ situs. 490.20.
Mola genu. 650.20.
Mollia. 224.25.
Morborum observatio. 14.12.
251.28.257.21.268.25.332.
23.329.28.438.13.31.413.34.
507.7.479.12.
Morborum signa. 6.19.61.39.
201.4.204.36.206.6.241.
11.17.26.36.242.2.11.24.28.
32.37.243.3.6.583.26.34.
584.3.
Morbo urgente audendum.
29.22.
Morbi causæ sciscitandæ. 127.
11.
Morbi quæ grauissimi. 201.
2.
Morbi faciles. 202.11.
Morborum grauium observa-
tio. 246.23.
Morborum grauium causa.
480.21.
Morbi graues. 246.25.
Morbus fortuitus. 252.5.
Morborum acutorum potus.

253.19.33.254.4.16.27.255.
3.
Morbi acuti medela. 257.7.
504.31.
Morborum grauium præsci-
ta. 506.27.
Morborum acutorum obser-
uatio. 264.37.265.
Morborum acutorum natura.
329.4.
Morborum grauium decre-
toria. 562.35.
Morbo longo quid conferat.
443.29.
Morbi longi. 267.39.
Morbi longi signum. 512.26.
521.20.519.32.
Morbi longi aut cōtra signū.
277.4.
Morbi cur cognitu faciles
aut contra. 515.
Morbi longi præscita. 559.
21.30.561.31.
Morborum naturæ cognitio.
67.14.207.30.443.4.500.
15.
Morborū causæ. 103.16.200.
17.25.201.29.204.13.234.20.
267.13.311.14.318.35.320.11.
321.14.31.326.26.485.29.
505.15.
Morbi cōis causa. 200.19.33.
Morbi cōis medela. 200.37.
Morborum peruagātium ob-
servatio. 448.17.38.
Morborū præscita perniciosa.
243.6.29.276.14.476.16.
Morbi affectiōes. 252.6.275.
22.
Morborū necessitas. 267.19.
Morbi mortiferi. 214.20.267.
19.511.35.

Morbi ancipites

Morbi ancipites. 267.28. nes. 335.3.
 Morbi mutilantes. 267.36. Morborum uictus adsuccans. 545.9.
 Morbi celeriter decementes. 335.26.32. Morborum nullū principii
 268.3. Morborū uictus humectans. 487.6.
 Morborū bona, & mala spon- 335.21.30.
 tanea. 269.17. Morbi pomeridiano grauio-
 Morborū horror unde. 276. res. 389.18.
 19. Morbos pro tempore uaria/
 Morborum in partem signa. re. 589.22.
 422.16. 437.37. 439.29. Morborum & temporū Sym-
 476.32. 507.15. 507.17. pathia. 583.13.35. 582.15.
 Morbi reuerſorii signa. 422. Morbi coadulti natura. 443.
 19. 441.36. 506.18. 13.
 Morbi remittētis signa. 389. Morbi pusilli causa. 338.35.
 35. 390.8. 475.20. Morborum occasio præsen/
 Morborum decreta. 317.10. tanea. 268.17.
 328.5. Morbi temere orti. 507.3.
 Morbosi loci signum. 512.20. Morbi consueti, aut contra.
 Morbosi signa. 444.36. 517. 507.40.
 26. Morbi quibus tēporibus bo-
 Morborū primordia. 319.19. ni, aut contra. 508.28.
 326.13. 582.9. 585.36. 586. Morbi ueris. 509.32.
 18.27. Morbi ætatis. 509.38.
 Morbi uulnē. 318.19. 319.28. Morbi autūnales. 510.1. 389.
 Morborum grauiū præscita. 16.
 5. 2.35. 523.2. 524.9. 39. 525. Morbi hyberni. 510.6.
 13. 536.9. 535.26. 536.12. 537. Morbi pueritiæ. 510.11.
 11. 559.13. 560.3. 561.13. 19. Morbi adolescentiæ. 510.
 565.19. 26.
 Morborum grauium iudiciū Morbi iuuentæ. 510.27.
 difficile. 585.18. Morbi senum. 510.32.
 Morborum grauium cogni- Morborum examen uarium.
 tio potissima. 585.20. 391.22.
 Morborum grauium purga- Morbi signū. 519.28. 28. 521.
 tio. 511.15. 335.60.1.
 Morbi in alios mutati. 331. Morbi letalis prænotio. 6.
 31. 268.4. 524.11.15. 29. 24. 26. 538.12.
 Morbi cum primis obseruan- 525.5.
 di. 327.31. Morbi molesti prænotio. 535.5.
 Morborum uariorū medela. Morbi gentilicii prædictio
 257.7. 492.35. 521.34. facilis. 542.23.
 Morborū omnium sortitio

Morbi gentilicii uix medica/
 biles. 545.9.
 Morborum nullū principii
 487.6.
 Morbi nigri signa. 301.17.
 34.
 Morbi nigri medela. 301.27.
 39.
 Motus facultas. 230.3.
 Mortuo homine singula pro
 priam repetere naturam.
 192.7.
 Mortis e phasmatismis consci /
 tio. 196.8.
 Mortis signa. 260.14. 20.23.
 28. 293.8. 378.4. 380.
 23. 443.28. 477.21. 480.
 26.
 Mortis quæ signa in Epide/
 mia fuerint. 394.22.
 Mortis signum quale extite /
 rit. 421.33.
 Mortis laboriosæ prænotio.
 536.8.
 Mortis causæ. 317.40. 318.9.
 337.3. 320.13. 28. 326.16.
 507.28.
 Motus facultas. 230.3.
 Muci purgatio. 144.11.
 37.
 Muci prouocatio. 145.28.
 Mucorum apposita. 181.6.
 21.
 Muci ortus. 594.17.
 Mundi imago homo. 219.
 6.
 Musculus. 437.
 Musculi. 224.26.
 Musculorum connexio. 610.
 6.
 Musica. 211.19. 28.
 Musci natura. 253.37.
 c ii

Mulsi potus.	254.4.	443.3.	uaria.	211.1.	
Mulsi differentia.	254.2.	Narium humentium signa.	Naturæ humanæ crases.		
Mulsi potiōem mors secuta.	444.35.		214.13.		
449.22.		Narium communicans sup/	Natura frigida humida.	214.	
Mulsum cui p̄fuerit.	453.34.	puratio.	445.1.	20.	
Mulsi natura.	224.18.	Narium affectio unde.	485.	Natura humida calida.	214.
Mulsi nimius usus quid fece	41.		32.		
rit.	351.12.	Narium natura.	488.2.	Natura sicca calida.	214.38.
Mutationis lex.	255.8.508.	Narium pituita tumentiu cu		Natura sicca frigida.	215.3.
1.6.		ratio.	492.8.	Natura uiri.	215.14.
Muti causa.	257.23.	Narciscus.	181.14.	Natura fenum.	215.17.
Muti medela.	257.25.	Nasi diffractio.	651.26.	Natura marium.	215.18.
Muti signa.	257.26.	Nasi diffracti curatio.	651.	Natura foeminarum.	215.19.
Muti cur non loquantur.	28.		22.		
596.25.		Nasi rubentis præscita.	566.	Naturæ animorum uariæ.	
Mutescentis ebrietate mede	27.			215.24.216.9.216.26.217.	
la.	285.38.	Nasturtium lacti conferre.	2.		
Mutitatis Comitium cau/	122.12.			Natura locorum.	220.1.
sa.	368.34.369.2.	Naturæ opitulatio.	5.30.	Natura insularum.	220.23.
Muti affectio qualis.	469.2.	Naturalia mistione superari		Natura uentorum.	220.26.
Mutescentis prænotio.	537.	12.33.		Naturæ frugum.	221.37.222.
38.		Naturam humanam, e medi/	23.		
Myrtidanum.	121.10.	cina optime nosci.	16.16.	Naturales labores.	229.5.
Mystra.	699.7.10.	Natura interiorum hominis.		Naturalis deambulatio.	229.11.
		17.30.		Naturæ uis.	443.7.
Narium fluctio.	15.3.	Natura omnium dux.	23.40.	Naturæ excessus.	522.2.
Narium fluctionis cessatio.		Natura.	42.18.	Naturalia.	522.20.
15.6.		Naturæ lex.	42.22.64.3.208	Næuorum remedium.	176.
Narium sanguinis sedatio.		20.210.25.		16.	
176.36.		Naturæ præuaricatio.	63.	Naugatio quid faciat.	511.
Narium sanguinis notæ.	260	23.		23.	
17.30.		Naturalis machinatio.	64.	Nauseæ præscita.	536.39.
Narium sanguinis suppressio		13.		Nauseæ causa.	587.15.
285.14.		Natura morborū quomodo		Nauseâ efficientia.	336.
Narium polypi signa.	288.	percipiatur.	67.11.	29.	
14.23.27.37.		Naturæ humanæ dissertatio		Nauseæ morbi signa.	300.7.
Narium polypi medela.	288.	197.1.		Nauseæ morbi medela.	300.
16.24.28.38.		Natura hominum & brutorū		11.	
Narium fluxus causa.	252.15.	par.	197.8.	Nebri medici laus.	727.
421.35.		Naturæ compensatio.	208.	36.	
Narium curatio.	439.27.	32.		Nebri medici strategema.	
Narium spirationis signum.		Naturæ humanæ specimina	728.19.		

Neptuno morbus ascriptus.	Nerui mesenterii.	613.32.	Numerorum in febris ob
366.31.	Neruos pudenda petere.	42.	seruatio.
Neruorum usus.	29.		260.1.
Neruorū natura.	Neruo tali uulnerato qd pas		Numeri perniciosi.
12.19.429.	sus.	434.16.	260.39.
6.826.37.	Neruorum contractionis ar		261.9.14.
Neruorū ortus.	gumentum.	424.16.	Numeri septenarii commen
209.34.587.	Neruorum munia.	613.37.	tatio.
26.	Nerui casuri curatio.	641.36.	474.5.
Neruorum distentionis me	Neruus magnus.	650.17.	Numerationem temperiem
dela.	Neruorum situs.	651.1.	examūssim nō subduci.
262.22.	Nerui repositu faciles.	661.	531.
Neruorum distentionis spe	20.		11.
cies.	Nerui repositu impossibiles.		Numeri imparis dies Decre
364.10.	661.24.		torii cur.
Neruorum distentionis cau	Neruū præcisum quid se		317.27.
sa.	quatur.	268.12.	Nutrimētum causa morbo
364.23.32.	Neruorū præcisorum reme		rum.
Neruorū distentionis signa.	dium.	682.1.	200.25.
301.17.305.19.305.9.301.34	Neruorū exploratio.	549.21.	Nutrimēti subtractio oppor
Neruorum distentionis me	Neruorum præscita.	549.25.	tuna.
dela.	Neruorum i uulnere curatio.		200.36.
301.27.39.305.15.27.	549.27.		Nutrimenti obseruatio.
364.14.38.	Nerui euulnere casuri præ		17.203.8.
Neruorū distentionis discuf	notio.	549.36.	Nutricatus corroborans.
sio.	Nigri morbi signa.	301.17.	203.
472.39.	34.		32.
Neruorum distentio quotu	Nigri morbi medela.	301.	Nutricatus quid.
plex.	27.39.		204.3.26.
420.22.	Nix calorifica.	14.20.	Nutricatus pīcipiū.
Neruorum distentionis puer	Nix Scytharum potus.	38.36.	205.10.
peræ medela.	Nomarū prænotio.	548.22.	Nutricatus uini.
398.22.	Nomarū medela.	681.36.	205.16.
Nerui cerebri.	Nomadum domus.	37.37.	Nutricatus uariatio.
397.30.	Nomadum uictus.	38.3.	206.3.8.
Nerui spinæ.	Nomades stigmatæ.	38.36.	Nutrimēti uehiculū.
397.34.	Nomina quomodo imposi		206.18.
Nerui in podicem finientes.	ta.	1.32.	Nutricatus humani disserta
398.2.	Nubes quid.	55.29.	tio.
Neruorum affectio.	Nucum natura.	227.3.	207.17.
429.10.	Numerus dierū obseruandus.		Nutrimenti oportunitas sa
Nernorum in corpus periep	62.19.		lutifera.
tatio.			207.37.
429.12.			Nutrimētum aquæ.
Neruorum innumia loca.			207.37.
429.15.			Nutrimenti similitudo.
Nerui uulnerati coaptatio.			211.1.
549.21.			Nutrimētum plantarum.
Neruorum annexio.			311.36.312.24.
Neruus torpidus.			Nutritionis molitio.
610.29.			314.18.
651.25.			Nutrimētū humanum.
Neruorū constitutio.			320.
Nerui cordis, & arteriæ.			20.
612.			Nutricatus periculosi.
4.			504.
Neruis costarum.			22.25.
613.30.			Nutricatus plenioris lex.
			505.
			16.22.
			Nutricatus parcioris obserua
			tio.
			505.22.
			Nutricatus prænotio.
			507.

10.12.543.16.37.
Nutricatu contracti morbi .
medela. 200.26.
Nutricis contagio. 323.24.
Nutricū lactis uitiosi causa.
323.20.

Obluionis causa. 372.9.
Obluio dysenterici. 451.27.
Obluionis prænotio. 536.16.
Obolus. 692.14.
Oboli nota. 699.33.
Oculorum destillatio. 15.14.
Oculi grauidarum indices.
97.21.

Oculi partus indices. 97.31.
Oculorum medicamentum .
142.12.

Oculi lachrymantis curatio.
149.1.

Oculi coerulei incurabiles
244.13.

Oculi colore marino mede /
la. 244.16.575.18.

Oculi subcoerulei medela .
244.21.575.24.

Oculi sani nec uidentis cura /
tio. 245.19.577.29.

Oculorum morbi anniuersa /
rii curatio. 245.20.

Oculorū medela. 266.7.399.
10.

Oculi madētis medela. 266.
10.

Oculi dolitātis medela. 266.
12.517.25.520.39.149.1.

Oculi hebescentis causa. 279.
35.

Oculi curandi mora quid fa /
ciat. 280.1.

Oculorum distortionēs quid
tollat. 399.1.

Oculorū suppuratio qui di /
scussa. 419.13.

Oculorū mala unde. 425.41.

Oculorum pupillæ pabulū.
428.5.22.

Oculorum aciei corruptio .
428.7.23.

Oculi membranæ. 428.7.
Oculorum uenulæ exangues.
428.19.

Oculi imaginamēta. 428.24.
Oculorū defluētio. 492.26.

Oculorū fluctionis medela.
492.27.492.30.38.493.3.

Oculi notæ malæ. 519.29.
535.36.

Oculi lachrymantis signa.
520.39.

Oculi prænotio mortifera .
524.15.20.

Oculi splendentis signū. 539.
27.

Oculi sordescētis præscita.
550.2.13.

Oculorum squalidorum præ
notio uaria. 550.14.

Oculi pupillæ oblæse præ /
scita. 550.34.37.

Oculi pupillæ decoloratæ
nota. 551.11.

Oculi Decretoriorum obser
uatio. 550.10.

Oculorū discriminis obser /
uatio. 551.13.

Oculi subtrumentis signa.
555.11.

Oculorum signa mortifera.
563.33.567.3.6.575.13.

Oculorū prænotio. 566.28.
30.567.5.8.

Oculorū suppuratio quid fa

ciat. 567.1.

Oculorum cum abstinendū
medela. 575.25.

Oculi lusciosi curatio. 574.
25.

Oculi lippī curatio. 577.31.

Oculi membranæ ortus 596.5.

Oculorum uenulæ. 596.3.7.

Oculorum album. 596.10.

Oculus qualis. 596.10.

Oculorū pupilla q̄lis. 596.11.

Oculi humor qualis. 596.13.

Oculi comitialium cur inuē
tantur. 369.4.

Oculorū abscessus quid per
tendat. 419.17.

Oculi abscessus cui euenerit.
419.26.

Oculi abscessus ab Hippocra
te expectatus. 421.12.

Oculorum lenticulæ mede /
la. 432.22.

Oculo fulgurante sanatus.
434.38.

Oculi fluorum curandorum
lex. 439.26.

Oculorū signa. 442.1.447.
24.479.33.

Oculis affectis uomica. 466.
10.

Oculi affectio mirifica. 468.
33.

Oculorum cecitatis causa.
478.6.

Oculo lippienti utile. 478.
38.

Occasionis definitio. 27.11.

Occasio medicandi. 501.2.

Occasio. 504.5.

Ostimestres partus cur nō
uaces. 64.4.

Ostimestriū puerperiorum
tractatus

tractatus.	64.18.	Ossis capitis diffracti cura	Ossium luxatorum repositio.
Ocymum.	226.4.	tio.	627.33.
Ocymi natura.	338.1.	Ossis diffracti notæ.	Ossium tardioris coalitus ca
Odore capitis foecundâ pro		Ossis præcisi mala signa.	usa.
di.	127.14.		639.2.
Odoræ herbæ.	226.18.	Ossa digitorum, articulorum.	Ossium fractorum abscessus
Odoris stercoris grauis cau		Ossa manuum.	curatio.
sa.	315.40.	Ossa manus, & pedum.	Ossium prope articulos cura
Odoris differentia.	443.24.	Os calcanei.	tio.
Odoramentum quibus utile.		Os tibiarum.	639.29.
506.17.		Ossium tibiarum situs.	Ossium ab articulis semoto
Odores contagiosi.	582.17.	Ossa manus.	rum curatio.
Odoratus causa.	595.30.34.	Ossa pedis.	639.30.
Odoratus obstaculum.	595.36.	Ossa ceruicis.	Ossium fractorum medela pro
Olerum naturâ.	22.28.332.12.	Ossium manus.	bata.
Olerum nimius usus quid fa		Ossis casus.	639.36.
ciat.	355.17.	Ossis coxæ casus.	Ossium fractorum medela im
Olei natura.	230.13.	Ossis palati depressi signa.	probata.
Omenti crassi affectio.	190.3.		640.4.14.
Omenti putrefactio.	262.15.	Ossium lauciorum curatio.	Ossium fractorum sine abscessu
Omenti naturâ.	484.10.16.		curatio.
Opinionis fallacia.	708.22.	Ossium cubiti fractorum cu	640.29.
Opinionis phasma.	710.27.	ratio.	31.35.641.17.21.
Opisthotoni signa.	305.19.	Ossis brachii coalitus.	Ossium fractorum huiusmodi cu
Opisthotoni medela.	305.27.	38.633.1.	ratio.
Opisthotoni causa.	480.27.	Ossium pedis fractorum cu	641.21.26.
Origanum.	225.16.	ratio.	Ossium abscessus prænotio.
Oris feminae fetidi curatio.		Ossium mala curatio quam	642.10.
555.7.		noxia.	Ossium abscessus curatio.
Oris feminae fetidi præno		Ossa tibiarum.	642.14.
tio.	555.7.	Ossium tibiarum luxatio.	Ossium suo loco restitui nõ
Orthopnoeici curatio.	257.13.	Ossium tibiarum luxatorum me	valentium coaptatio.
Orthopnoeæ cã.	258.18.23.	dela.	644.
Ostrea.	224.24.	Ossium tibiarum fractorum cu	14.
Ossium in utero conforma		ratio.	Ossis casuri prænotio.
tio.	51.34.	Ossium pedis coalitus.	645.
Ossium coalitus quotus.	205.	32.	10.18.
39.		Ossium tibiarum coalitus.	Ossium fracturæ fere mortu
Ossium nutrimentum.	206.17.	Ossis tibiarum fracti curatio.	feræ.
Ossium ortus.	209.34.	636.5.637.23.	Ossium fracturæ fere mortu
Ossis dolitantis causa.	281.22.	Ossis coxæ fracti coaptatio	feræ curatio.
Ossis carioli medela.	286.13.	638.6.	Ossium cubiti repositio.

- 657.11.
 Ossiu pedis luxatio. 657.13.
 Ossibus fractis carniū casus. 658.30.
 Ossis coxæ casus. 658.33.
 Ossis tibiæ casus. 658.34.
 Ossis palati depressio. 660.38.
 Ossium extantiū hulceris curatio. 661.37.
 Ossium prodeuntium, & luxatorum curatio. 662.13.
 Ossis caluariæ pars rotunda. 663.17.
 Os medii capitis duplex. 663.33.
 Ossis uerticis uulnerati qualitas. 664.6.
 Ossis caluariæ uulnerati periculum. 664.21.
 Ossis capitis uarietas. 664.40.
 Ossis fauciatio uaria. 665.24.
 Ossis læsio cum specillo nō deprehenditur. 666.22.
 Ossis lapsorū affectio. 666.32.
 Ossium telis uulneratorū diuersitas. 667.2.10.
 Os quando radendū. 668.31.
 Ossis fractura nō comparente quid agendum. 669.7.
 Ossis uulnerati inflammatio tantum. 669.26.
 Ossis cadētis causa. 669.39.
 Ossis uulnera minus periculo sa. 670.5.8.
 Ossa quando terebranda. 670.9.
 Os uulneratum quomodo cito sanescat. 670.13.
 Ossa puerorum. 670.16.
 Ossis dimoti cicatrices. 678.17.
 Oui gallinæ, & foetus collatio. 57.15.
 Oui foetificatio. 58.26.
 Oui raritas. 58.28.
 Oui candido pullū alii. 58.31.
 Oua Echinorum. 224.26.
 Oua auium. 224.37.
 Ouillæ carnis natura. 264.9.
 Ouillæ carnis medela. 264.14.
 Ouium comitalis. 370.28.
 Oxymel. 254.27.
 Oxybaphi mensura. 699.9.
 Palustria loca. 220.12.
 Palustriū aquarū uitia. 675.9.
 Palumbis caro. 224.9.
 Palati affectionem mors seculata. 436.22.
 Palati distillatio. 486.7.10.
 Palati depressi signa. 626.12.
 660.38.
 Palati suppurantis præscita. 567.33.
 Palati situs. 600.26.
 Palloris discussio. 500.5.2.
 Palloris causa. 581.27.
 Palpebrarū curatio. 245.13.
 577.9.21.
 Palpebrarum fici. 406.33.
 Panificia. 26.21.36.
 Panis differentia. 12.35.337.
 7.11.
 Panis qualitas. 13.22.
 Panis calidus. 223.2.
 Panis ægroti. 332.23.
 Panis uarietas. 222.24.
 Papularum ortus. 334.13.
 Pannus humido loco leui
 or quam lana. 103.7.
 Partu quæ magis laborant. 50.24.
 Partus purgatio cur. 50.26.
 Partu quid exeat. 50.31.
 Partus purgamenti mensura. 50.35.
 Partus purgatione qualis. 50.36.
 Partus purgatio quomodo morbum tollat. 50.1.
 Partus purgatio tardior. 51.3.
 Partus purgatione morbi scuti. 51.1.
 Partus purgatio retenta morbisera. 51.4.
 Partus purgationis tempus. 51.12.27.
 Partus aduentus. 57.33.
 Partus præmaturus. 57.35.
 Partū .x. mensem non excidere. 58.9.
 Partus eruptio. 58.21.
 Partus celerioris causa. 59.5.
 Partus facilis aut cōtra. 59.7.
 Partus utriusq; sexus pariter causa. 59.34.
 Partus septimestris calculatio. 60.2.
 Partus septimestris festinatio. 60.12.
 Partus septimestres cur uinares. 60.16.21.
 Partus iustos quandoq; perire. 60.21.
 Partus decimestris molestia. 60.29.
 Partus claudi causa. 61.20.
 Partu qui morbus fiat. 61.38.
 Partus mortiferi. 61.24.
 Partus iudicatio. 62.3.
 Partum septimestrē dentire
 Partus nuper

62.17.	Partus inualidus.	115.13.	Partus perituri signum.	465.
Partus nuper editi sensus.	Partus perditū languidiue si-	37.		
63.3.	gnum.	115.30.	Partus pecorum.	59.2.
Partus septimestris commen-	Partus aduentātis signū.	117.	Parturientis potus.	97.18.
tatio.	12.15.		Pectoris uexati causa.	12.6.
Partus parentum consilium	Partus eductio.	13.7.31.132.	Pectoris cognoscēdi forma.	18.1.
causa.	21.139.33.140.6.4.12.		Pectore combusto quid acci-	
Partus qui minus uiuaces.	Parturientis auxilia.	96.8.	derit.	414.21.
6.12.	97.11.12.		Pectoris dolitantis nota.	536.23.
Partus oſtimestris explica-	Partu male prodeunte fun-		Pectoris scissi notæ.	298.13.
tio.	ctio.	131.14.	343.1.	
Partus decimestres uiuaces.	Partu mortuo quid agendū.		Pectoris scissi causa.	343.1.
64.27.	131.25.		Pectoris scissi medela.	343.3.
Partus periclitatio.	Partus perditū maior læſio		Pectoris purulenti medela.	341.17.
Partus tutior exitus.	quam editi.	132.35.	Pectoris doloris remedium.	451.10.
Partus craſſior periculofus.	Partu qui morbus oriatur.	152.	451.10.	
65.4.	13.157.19.163.35.		Pectoris uulnus mors secuta.	435.31.473.10.
Partus remorati periculofi.	Partus frustillatim extractio.	195.1.	Pectoris glandulæ.	488.23.
65.15.	195.1.		Pectoris dolentis præſcita.	569.10.
Partus facilis, aut secus.	Partus transuersi causa.	195.	Pectoris contextus.	640.14.
35.	14.		Pectoris clauēs.	610.16.651.
Partus ſaniores.	Partus directio.	195.20.	12.	
Partus difficilis remedium.	Partus confirmandi tempus.	205.31.	Pectoris constitutio.	651.10.
77.1.116.39.117.1.	Partus clari causa.	213.15.	Pectunculi.	224.24.
Partum euocantia.	Partus ualidioris causa.	214.	Pedum distortorum curatio.	499.12.
17.28.91.11.	7.		Pedum frigidorum penſicu /	
Partus purgationes.	Partus digitorum quatuor.		latio in morbis acutis.	258.
78.1.	392.30.		33.	
Partus perſuii medela.	Partus gemellorum.	392.31.	Pedū caloris affectio.	259.7.
Partus corrupti signū.	Partus motio quota.	396.22.	Pedum doloris prænotio.	260.33.
Partus rigoris orti medela.	Partus imperfecti causa.	396.	Pedis suppurationem mors	
88.23.	20.		secuta.	431.4.
Partus educēdi modus.	Partu capitis dolorem discu-		Pedis e cursu nigrorem mors	
Partus ſecunda remorāte qd	ti.	426.34.	secuta.	431.33.
agendum.	Partus perfectio quota.	447.	Pedum articuli.	490.24.
Partus immortalū ſigna.	17.			
22.195.16.	Partus morboſi causa.	509.3.		
Partus uiui signū.	Partus difficultas.	516.23.		
16.	Partus imperfecti causa.	396.		
Partu præmaturo diſperdi /	20.			
to medela.	Partus quotus uiuat.	597.9.		
Partus pernicios.	60.21.			

Pedis ossa. 609.14. 610.31.	Pestilentia quid. 586.35.37.	Phrenitico perusto quid eue/
633.2.650.9.	Phantasmata insanorum. 67.	nerit 466.17.
Pedis luxatio. 623.1.12.657.	17.692.12.	Phrontidos notæ. 301.2.
34.	Phantasmatum terriculamen	Phrontidos medela. 301.12.
Pedis luxati medela. 623.5.	tishominē ifatuari. 196.6.	Phthisis rhenū causa. 346.28.
10.633.12.652.12.	Phantasia quid faciat. 361.	Phthisis ortus. 343.26.344.2.
Pedis ossium fractorum cura	33.362.2.	Phthisis affectio. 343.30.
tio. 633.11.	Phantasma ægroti. 480.12.	344.9.14.
Pedis ex alto deiectionum cu/	Phaseoli. 223.11.	Phthisis medela. 343.36.344.
ratio. 633.31.	Phasis accolæ. 36.15.	25.32.345.1.11.
Pedis coalitus. 634.32.	Phasiani quales. 36.22.	Phthisis spinea. 494.26.
Pedis fracti curatio. 632.37.	Phasianæ regionis uentus.	Phthisis causa. 494.2.486.
Pedis ossiū uellicatio. 657.	36.33.	17.615.3.
11.	Phrenitidis signa. 304.16.	Phthisis curatio. 495.13.
Pedū tumoris remedia. 683.	Phrenitidis medela. 304.19.	Phthisis cōclamata. 486.20.
2.	Phrenitis ex pleuriti. 308.14.	Phthisis tempus. 514.24.
Pedum torporis discussio.	Phrenitici febre extincti hi/	Phthisis præscita. 514.27.514.
67.31.	storia. 409.35.	30.33.512.2.520.4.545.40.
Pellicularū purgatio. 144.11.	Phrētidis prænotio. 279.20.	546.4.
Pellicularum prouocatio.	322.16. 423.2. 432.12. 441.	Phthisim qd sequatur. 522.11.
145.28.	26. 444. 37. 479.1. 534.16.	Phthisis quando fiat. 522.8.
Peplii purgatio. 249.17.	22. 26. 535. 7. 11. 559. 39.	Physiognomia hominis. 398.
Pepones. 226.36.	560.24.18.26.32.	15.399.19.401.9.
Perca. 224.28.	Phreniticus quomodo libe/	Pilorum loca. 52.10.484.2.
Perdicis caro. 224.9.	ratus. 424.29.	Pilorum ortus. 52.12.483.31.
Peripneumonia. 246.26.	Phrenitico gibberoso quid	Pilorum euulsio. 149.9.
278.8.	opitulatum. 432.7.465.32.	Pilis immunia loca. 484.1.
Peripneumonix causa. 277.	Phrenitidis medela. 322.19.	9.13.
29.278.27.	Phrenitis Demochlis. 434.	Pilæ lusus. 230.11.
Peripneumonix medela.	36.	Pilæ cōcinnatorix. 627.26.
278.11.291.28.	Phrētidis liberatio. 444.38.	662.6.
Peripneumonix signa. 291.	478.4.	Pilæ coriaceæ. 643.6.
21.528.16.26.529.1.	Phrenitidi qd profit. 444.2.	Pingues minus uiuaces. 509.
Perfrictionis prænotio.	Phreniticæ mors. 463.16.	32.624.32.659.19.
557.5.	Phrenitidis causa. 272.34.	Pinguedinis natura. 592.25.
Pernionum ortus. 334.15.	Phreniticus quomodo eua/	Pingues quales. 393.40.
Pernionum medela. 432.21.	ferit. 466.21.	Pinguis conceptū prohiben
466.9.	Phrenitici potio. 466.32.	tis remedium. 127.6.10.24.
Persuasionis descriptio. 27.	Phrenesis uana. 468.30.	Pinguium emaciatio. 212.15.
15.	Phreniticis qd profit. 478.3.	Pingue obesse conceptui.
Pestilentis anni descriptio.	Phrenitici occœcatio. 472.	170.2.
405.1.	6.	Pinna. 524.23.

Piper.	181.10.341.35.	Pituitæ speties.	348.17.	le curari.	723.2.	
Piper dentibus utile.	445.2.	Pituitæ natura.	270.22.	Pituitæ incrementi, nil decre-	menti causa.	311.21.
Pira.	226.28.	Pituitæ facilioris medela.		Pituitæ fons caput.	311.28.	
Pisa.	223.11.	348.19.		315.8.		
Pisces quid fecerit.	442.	Pituitosæ curatio.	143.3.36.	Pituitoso quid acciderit.		
27.		Pituitosis tempus amicum.		420.14.		
Piscium natura.	224.12.	34.12.		Pituitæ medela.	443.31.	
Pisces errone.	224.15.	Pituitosi menstrui signum.		Pituitæ albæ discussio.	520.	
Pisces saxatiles.	224.13.	144.2.		18.		
Pisces stagnosi.	224.18.	Pituitæ purgatio.	144.11.37.	Pituitæ de capite stillatis no-	ta.	520.18.
Pisces fluuiatiles.	224.21.	Pituita cur homo creditus.		Plantæ similes terræ.	53.	
Pisces saliti.	224.27.	198.39.		32.		
Piscium esus.	225.1.	Pituitæ natura.	199.13.	Plantarum ortus.	53.34.51.	
Piscium edulii differentia.		Pituitam hyeme uigere.	199.	Plantæ cum fructum & semē	ferunt.	54.10.
337.31.		17.		Plantas natalis soli naturam	æmulari.	57.1.
Pisces pulmonem inflammā		Pituita æstate infirmior.	199.	Plantarum & medicamento-	rum collatio.	199.7.
tes.	341.35.	29.		Plantarum nutrimentum.	311.	
Pituita cor, pulmonem ue-		Pituitam hyeme crescere.	199	33.		
tens quid faciat.	368.22.	33.		Plantarum similitudinis cau-	sa.	312.3.
Pituita quomodo uentrē mo-		Pituitæ communis medela.		Plantæ cur non temere ubi	uis oriantur.	312.9.
ueat.	499.36.	348.32.		Plenitatis uis.	10.23.	
Pituitæ signa.	189.28.	Pituitæ in uentre signa.	348.	Plenitatis curatio.	12.25.338.	
Pituita cōgenita morborum		34.		26.506.31.521.24.		
causa.	267.13.	Pituitæ in uentre medela.		Plenitatis morbi causa.	234.	
Pituitæ generatio.	312.31.	348.35.		27.235.5.		
Pituitosi sputi causa.	312.39.	Pituitosus natura Comitiali		Plenitatis morbi signum.	234.	
Pituitæ molitio.	313.3.	obnoxios esse.	367.23.368.8	30.235.12.29.570.25.571.		
Pituitosi facile in ediam fe-		Pituitosus.	368.15.	3.		
runt.	250.32.	Pituitæ purgatio.	368.18.	Plenitatis uaria mala.	235.	
Pituita quæ mala gignat.	327	Pituita comitialis in pueris		39.		
14.32.12.334.14.		causa.	370.3.	Plenitatis medela.	236.7.	
Pituita cum & sine bile quid		Pituitosi furoris nota.	372.	Plenitatis morbi.	236.12.25.	
faciat.	329.39.	2.		38.227.20.		
Pituitæ albæ affectiones.	330	Pituitosi color.	391.12.	Plenitatis morbi medela.	236	
22.27.349.2.		Pituitosæ fluxionis attractio		15.29.237.20.25.		
Pituitæ albæ medela.	330.26	398.31.				
38.349.5.		Pituita pestifera quæ extite /				
Pituitosi lienosi signa.	330.36	rit.	408.9.			
Pituitosi lienosi medela.	330.	Pituitæ molestantis liberatio				
36.		521.10.				
Pituitosorum medela.	334.	Pituitæ noxa.	588.28.			
19.300.27.		Pituitam morbi exordio ma /				

Plenitatis causa.	317.2.	31.310.10.16.	Polenta.	222.19.
Plenitatis notæ.	438.23.441.	Pleuritici concussio. 309.31.	Pollicis punctione extinctus.	459.28.
18.443.26.		Pleuritici puris eductio. 309.	Pollicis inflammatio cui eue-	
Plenitatis præceptio.	504.21.	32.310.3.	nerit.	419.34.
Plenitatis lōgæ, aut secus no-		Pleuritici secandi urendiue	Pollicis pustularum medela.	
tæ.	505.11.	modus.	392.26.	
Plenitas mala.	507.7.	Pleuritis decretoria.	Polypi.	224.21.
Plenitas potus q̄ cibi melior.		Pleuritis cessatio.	Polypi narium signum.	228.
506.15.		22.	14.23.27.37.	
Plenitatis humorum signa.		Pleuritis pus.	Polypi narium medela.	228.
521.23.		493.22.29.	16.24.28.32.327.27.	
Pleuritis.	246.25.	36.	Pomorum natura.	226.
Pleuritici curatio.	257.9.17.	Pleuritici interitus.	26.	
261.25.262.12.290.37.291.		31.	Pomorum noxa.	338.
7.16.308.16.25.327.37.494		Pleuritis mortifera.	26.	
38.		Pleuritis immunis.	Pomorum nimius usus quid	
Pleuritici consideratio.	261.	Pleuritici, purulenti quando	faciat.	351.11.352.37.359.
22.		fiant.	10.	
Pleuritis causa.	277.6.328.1.	Pleuritis recidiuæ prænotio.	Penna quomodo uomitū cō-	
Pleuritis non spuens.	277.	537.39.	citauerit.	431.3.
39.		Pleuritis liberatio.	Ponderum explicatio.	698.
Pleuritis non spuensis mede-		Plutonem cur mortua petere	11.	
la.	278.3.	dicantur, nataq; inde exire.	Pontici.	220.7.
Pleuritis in peripleumoniam		207.11.	Poplitum dolore sanguinis	
uertentis causa.	278.27.	Plutonis tenebræ.	missio.	200.10.
Pleuritici cur subcruenta spu-		208.24.	Porri natura.	225.34.338.
ant.	279.2.	Pluuiæ prognostica.	2.	
Pleuritis signa.	290.32.291.12	32.	Porrorum esu a coitu laboras	
327.35.307.12.308.7.11.528.		Pluuiæ aqua.	recreata.	429.21.
16.		Podagræ medela.	Porri nimius usus quid faciat	
Pleuritis siccæ signa.	307.25.	148.6.	448.28.	
Pleuritis siccæ molitio.	496	Podagrica signa.	Portulaca.	226.7.
16.		476.27.	Portulacæ nimius usus quid	
Pleuritis siccæ medela.	496.	Podagræ qui nam immunes.	fecerit.	448.32.
21.30.		518.22.	Porcina caro.	223.31.
Pleuritis in tergo notæ.	307.	Podagræ femineæ causa.	Porci syluestris caro.	224.
32.		518	1.	
Pleuritici potio.	308.25.33.	22.	Porcorum hydrops.	350.
Pleuritis cruentæ curatio.		Podagra quādo cessat.	11.	
308.35.		519.2.	Porcinæ carnis natura.	264.
Pleuritis cruentæ potio ua-		Podagra quādo igruit.		
ria.	308.39.309.3.10.12.26	519.17.		
		Podagricorum prænotio.		
		546.19.22.24.		
		Podagræ affectio.		
		333.28.		
		Podagræ ortus.		
		333.30.		
		Podagræ medela.		
		333.33.35.		
		Podagrici articularum affe-		
		ctiones.		
		396.8.		

Porriginis

Porriginis ciliorum curatio.

265.30.

Potum alium homini quam
brutis conuenire.

8.11.

Potus obseruatio. 16. 23. 203.
13.

Potu mala non omnibus no/
cere.

16.28.

Potus uini q̄lis noceat. 16.
30.

Potus Scytharū nix. 38.25.

Potus aquarum salubriū, aut
contra.

41.22.

Potum refrigerare. 56.19.

Potus natura pernoscenda.
207.6.

Potus effectio. 207.10.

Potus mutatio. 250.3.

Potus uini in morbis. 253.19.
27.33.254.4.

Potus aquæ. 255.13.

Potus uaria compositio. 255.
28.

Potus aquosi natura. 263.
17.

Potus aquosi medela. 263.
19.

Potus meracus. 263.20.

Potus quomodo uarios gi/
gnat humores. 312.31.313.13.

29.314.3.

Potus abstinentia inoffensam
ualitudinem præstat. 313.15.

Potus natura. 311.31.

Potus differentia ad ualitudi
nem. 312.26.

Potus suauis. 314.39.

Potus quotus excernat. 315.
33.

Potus cur eadem die nō emit
tatur. 315.39.

Potus quomodo recta meat.

325.19.

Potus in totum corpus deri/
uatio.

325.21.

Potus quomodo morbū gi/
gnat.

328.1.

Potus Decretum. 328.2.

Potus intemperantia contra/
sti fluxus medela.

332.33.

Potus immoderati dolores.

333.3.

Potus intemperantia quid fa
ciat.

336.31.

Potus momentum in utrang
partem.

337.3.

Potus efficacior. 337.8.

Potu eodem cur uenter eua/
riet.

338.31.

Potus quid faciat. 396.30.

Potus intemperatus quid fe/
cerit.

383.10.413.17.

Potus defluxio. 601.14.15.

Potus quid mali inuexerit.

402.35.

Potus horrens quomodo eua
serit.

435.13.

Potus aquæ qd faciat. 442.

33.

Potus suauis commendatio.

507.24.

Potus in totum diffusio.

595.1.

Potus descensus. 610.38.611.

17.

Potus aquarum discrimen.

676.13.

Potus multi malæ notæ. 519.

33.

Potus copiosi prænotio. 543.

10.544.1.12.

Potionum inuentio. 9.23.

Potio quibus cōueniat. 265.

8.

Potionum uis. 324.36.

Potiones morborū omnium

335.10.

Potionem nō recta in pulmo

nem labi. 324.32.

Potiones uentrem soluentes.

335.8.

Potiones uentrem astringen/
tes.

335.9.

Potio malorum uulæ omni
um.

176.27.

Potionatorum a purgatione
medicamenta.

335.12.

Potio lotium ciens. 8.29.

Potionis exhibendi tempus.

336.11.

Potionum quarundam uis.

330.19.

Potiones non instantes. 336.

35.

Potiones laxantes. 336.39.

Potio cui exitio fuerit. 427.

24.33.

Potio per inferna ficoso da/
ta.

428.23.

Potionati utrinque excernen
tis medela.

498.11.

Potionum obseruatio. 482.

5.

Potionatio quorū difficilis.

507.20.

Præcordiorum inflammatio
nis medela.

257.11.

Præcordia prudētia nō præ
bent.

372.26.

Præcordiorum distētio quā/
do reuertitur.

395.26.

Præcordiorū medela. 260.7.

Præcordiorum distentionis
medela.

400.28.

Præcordia calida quibus ene
retint.

424.17.

Præcordiorum doloris liberatio.	518.35.	si medela.	263.27.	177.6.
Præcordiorum prænotio.	525.9.537.22.26.566.28.	Prochi mensura.	699.4.	Profluuiorum suffitiones.
525.25.27.31.35.40.526.1.		Profluuia foeminarum diuersa.	150.14.	177.10.
569.20.24.		Profluuiorum medela.	150.	Profluuiorum lauaciones.
Præcordiorum uenæ.	613.23.	34.176.39.177.11.		177.21.
Præcordiorum orsus.	613.33.	Profluuii longi signa.	124.21.	Profluuiorum resiccatio.
Præcordiorum tumefcenti / um indicium.	513.33.	Profluuii longi medela.	124.	178.14.
Prædictiones morborum.	523.	24.		Profluuii aquosi appositum.
16.534.6.		Profluuiio uulvas petente qd fiat.	151.30.	178.22.
Prædictiois Hippocratis formula.	542.12.	Profluuii uulvas petentis medela.	151.35.	Profluuii aquosi infusaneum.
Prædictiones Hippocratis quantæ.	542.18.	Profluuii rubri affectio.	152.	178.28.
Prædictiones faciles.	542.21.	7.15.		Profluuii aquosi linimētum.
Prædicendi cautio.	542.33.	Profluuii rubri medela.	176.	178.30.
Prædictio exercitatorum uar / na.	542.39.	17.178.17.		Profluuiorum uulvæ diuersi / tas.
Prædicendi uaria considera / tio.	543.6.14.28.37.	Profluuii sanguinis de articu / lis.	152.33.	503.14.
Prædictione quando abstine / dum.	543.21.	Profluuii sanguinis medela.	152.37.	Prudentiæ causæ.
Prædictiones gētilicii morbi faciles.	542.23.	Profluuii albi notæ.	153.35.	215.23.216.
Præputii pustularum remedi / um.	680.32.	154.15.155.19.		25.33.
Prandere quid faciat.	228.37.	Profluuii albi medela.	154.11.	Prudentiæ auxiliū.
Prandii incommodi noxa.	11.	18.28.155.25.178.33.		216.25.
13.7.		Profluuii subluridi notæ.	156.	Prudentiæ macilentiam con / ferre.
Prandii noxæ causa.	11.27.	14.		216.38.
Prandii præter morem inter / missi affectio.	11.18.	Profluuii saniosi notæ.	156.	Prudentiæ auctor spūs.
Prandii itermissio insolēs cur / molesta.	11.32.	24.		372.18.
Prandii insoliti noxa.	263.11.	Profluuii saniosi medela.	156.	Prudentiæ causam non esse p / cordia.
Prandii inconfueti medela.	263.13.	29.		372.26.
263.13.		Profluuii subcruenti notæ.	157.11.	Prudentiam in corde consistere.
Prandii consueti abstinentia.	263.24.	157.20.		372.35.
Prandii præter morē itermissi		Profluuium cruentum cuius causa morbi.	174.14.	Prudentiæ fons cerebrum.
		Profluuii cruenti medela.		372.16.26.373.2.
		178.30.		Prudentiæ cā sanguis.
		Profluuii uulvæ sanguinei me / dela.	176.37.	247.15.
		Profluuiorum emplastratio.		Ptisanz latio.
				247.20.
				Ptisanz confectio.
				247.40.
				Ptisanz facultas.
				248.11.
				Ptisana quibus mortifera.
				248.11.
				Ptisanz exhibitio.
				248.12.
				249.25.
				Ptisanz succus quid fecerit.
				471.26.

Puleium.	226.15.	Pulmonis Erysipelæ nota.	Pulmonis Erysipelæ signum
Pulmentaria.	228.3.	273.16.18.21.	295.40.
Pullini iusculi sorbitionem		Pulmonis uesciæ causa.	Pulmonis Erysipelæ medela.
quid secutum.	250.29.	23.	296.6.
Pulli gallinacei ortus.	58.	Pulmonis morbi affectio.	Pulmonis uomicæ signum.
28.		481.19.	31.
Pulli gallinacei pabulum.	58.	Pulmonis morbi liberatio.	Pulmonis uomicæ medela.
31.		481.25.	296.35.
Pullus gallinaceus quare ex		Pulmonis morbi natura.	Pulmonis plenitatis signum.
cluditur.	58.34.	31.	295.4.
Pulmonis calorem nō statim		Pulmonis morbi causa.	Pulmonis plenitatis medela.
cessare.	14.33.	29.	295.9.
Pulmo cur durefcatur.	18.1.	Pulmonis morbi notæ.	Pulmonis lateri cohærentis si
Pulmo.	205.9.	34.35.	gna.
Pulmonici.	248.17.	Pulmonis densi natura.	297.13.
Pulmonis morbus.	246.26.	39.	Pulmonis lateris cohærentis
Pulmonici aquæ potus noxi		Pulmonici cur subiecta spu	curatio.
us.	255.13.	ant.	297.18.
Pulmonici consideratio.	261	Pulmonis morbi signa.	Pulmonis fistulæ tegumen
22.		328.5.	tum.
Pulmonici medela.	261.25.	Pulmonis morbi medela.	325.21.
Pulmonis morbo quid fiat.		28.328.8.	Pulmonis fistulæ sig.
266.6.		Pulmonis purulenti signum.	298.21.
Pulmonis morbi medela.		291.3.34.293.4.	Pulmonis fistulæ medela.
266.10.		Pulmonis purulenti medela.	298.24.
Pulmonis purulenti signum.		291.39.292.23.341.9.	Pulmonis purulenti signum.
270.31.		Pulmonis fistulæ affectu si	306.27.
Pulmonis purulenti origo.		gnum.	Pulmonis purulenti medela.
270.33.371.103.32.		Pulmonis fistulæ medela.	306.35.
Pulmonis curandi procrasti		294.9.	Pulmo qualis.
natio quid faciat.	270.37.	Pulmonis morbofi signum.	324.27.325.
271.20.29.		295.1.	Pulmonis arteriæ h ulcerata
Pulmonis uenæ fractæ signū		Pulmonis morbofi medela.	affectio.
271.14.		295.4.	339.2.12.
Pulmonis curandi tempus.		Pulmonis arteriæ fractæ sig.	Pulmonis arteriæ h ulcerata
271.18.		295.8.	medela.
Pulmonis uenulæ nō i totum		Pulmonis rhegmatias.	339.24.340.11.22.
fractæ notæ.	271.22.	14.	Pulmonis arteriæ affectio.
Pulmonis uenulæ paulomi		Pulmonis rhegmatias mede	340.24.
nus fractæ medela.	271.25.	341.21.	Pulmonis arteriæ medela.
Pulmonis Erysipelæ causa.		Pulmonis febris cōuulsis no	340.31.38.
273.7.		295.21.295.29.33.	Pulmonis uaricofi affectio.
		341.25.	341.21.
			Pulmonis uaricofi medela.
			341.25.

Pulmonis inflammati ortus.	341.35.	Puerperæ non purgata affectio.	71.15.	medela.	117.23.
Pulmonis inflammati affectio.	341.38.	Puerperæ non purgata curatio.	71.19.	Puerperæ sicca curatio.	117.26.
Pulmonis inflammati medela.	342.5.19.	Puerperæ uulux perflammata affectio.	75.29.	Puerperæ uulux tumētis medela.	118.29.
Pulmonis tubercula hydrope gignere.	350.8.	Puerperæ uulux perflammata medela.	75.30.	Puerperæ purgatio.	118.5.
Pulmonis sputa bona.	424.22.	Puerperæ difficultate enixæ curatio.	75.37.	Puerperæ non satis purgantis affectio.	118.19.21.
Pulmonis uitio mortuus.	425.22.	Puerperæ uento laborantis medela.	89.9.	Puerperæ leniter purgati quod accidat.	118.24.
Pulmonicus opinio quomodo perierit.	427.3.	Puerperæ recēs enixæ implastratio.	91.27.	Puerperæ non purgantis affectio.	118.27.
Pulmonis affectio.	443.37.	Puerperæ uulux sicca medela.	96.8.	Puerperæ uentre non moto.	118.33.
Pulmonis uitia quando uiguerint.	445.15.	Puerperæ profluii cruenti prænatio.	97.11.	Puerperæ paulominus purgata.	120.9.
Pulmonis tabes unde.	486.12.	Puerperæ umbilicus quando secandus.	97.15.18.20.	Puerperæ uuluis hūceratis.	120.17.
Pulmonis uitium unde.	493.23.	Puerperæ non assentiendum.	60.38.	Puerperæ uulua præangusta.	120.22.
Pulmonis ortus.	593.21.	Puerperæ uomentis sanguinem medela.	87.15.	Puerperæ uuluis inflammatis.	120.24.
Pulmonis situs.	600.11.	Puerperæ non concumbenti quid accidat.	194.11.	Puerperæ plus satis purgante.	120.30.
Pulmonis munia.	602.8.	Puerperæ laborantis affectio.	194.19.	Puerperæ pudendis obturatis.	120.38.
Pulmenta.	228.3.	Puerperæ purgatio.	50.19.22.	Puerperæ pudendis hūceratis.	121.31.
Pulsus uenarum.	206.5.	Puerperæ plus minus laborantes.	50.25.	Puerperii purgatione caput petente.	121.17.
Pulvis differentia.	337.11.15.	Puerperæ purgationis tēpus.	151.12.	Puerperii purgatione os petente.	121.12.
Pulvis potissimum utentis medela.	440.15.	Puerperæ refrigerata uulua medela.	117.17.	Puerperæ sanguinem uomente.	121.36.
Pulueris qualitas.	230.37.	Puerperæ e lumbis laborātis medela.	117.19.	Puerperæ a partu quæ porrigenda.	122.18.
Pubertatis causa.	52.13.	Puerperæ spiritus angusti medela.	117.21.		
Pudor comitialium.	370.37.				
Pudenda quare pubescant.	52.16.				
Puerperas primiperas maxime laborare.	59.11.				
Puerperarum octimestrium signa morbifera.	61.39.				
Puerperarum dies cum primis obseruandi.	62.8.				
Puerperis non statim cōcumbentibus quod ueniat.	69.22.				

sio danda.

Puerperis frustillatim demissio danda. 122.23.

Puerperæ dolentis medela. 123.23.

Puerperæ inflāmescente partu medela. 124.9.

Puerperæ contra partus strangulationē medela. 124.14.

Puerperæ purgationis mēsuræ color. 132.25.

Puerperii purgatio. 136.30.

Puerperæ purgatio uaria. 137.16.

Puerperii prouocatio. 145.12.

Puerperæ modicē purgatæ medela. 192.4.

Puerperæ non concumbentis affectio. 194.11.

Puerperæ a partu laborantis affectio. 194.18.

Puerperæ Dysenteria liberata. 435.12.

Puerpera lassā quomodo morbum contrahat. 166.5.

Puerpera qui uulū proci-

dentiā incurrat. 168.4.

Puerperæ uulū proci-

dētis medela. 168.6.

Puerperæ qd acciderit. 392.12.

Puerperæ febricitantis medela. 399.25.

Puerperæ febre extinctæ narratio. 412.35.

Puerperæ quid acciderit. 418.10.

Puerperæ febris mortifera. 462.13.

Puerperæ cōualescētia. 470.22.

Puer cui semen nō excernat.

43.26.

Puellæ. 43.31.

Pueri puellæq; adulti cur se men excernant. 43.32.

Puellæ in utero cōformatio alia quam pueri. 50.30.

Pueri in utero motus. 53.6.

Puerum in uuluis lactere. 55.24.

Puer sanus e sana. 53.31.

Puerum maternā referre naturam. 57.2.

Pueros uulū contagio laborare. 65.3.

Pueri largius aut secus lactentes. 66.2.

Pueris lac uomētibus uentrē sistere. 66.8.

Puerorum uestitus. 65.17.

Puerorum mēturiētium explicatio. 66.4.

Pueri ablactationē facile ferrentes. 66.23.

Pueri cum tussi lactentis affectio. 66.23.

Puerorum hūlcera. 66.24.

Pueri bilem excreātis periculum. 66.30.

Pueri somniculosiores. 66.39.

Pueri a partu sanguinem uomētis medela. 142.7.

Pueri a partu sedem dolentis medela. 142.10.

Pueri a partu claudicatisme dela. 142.13.

Pueri tussis medela. 147.23.

Puerorū uentris morio. 147.25.

Puerorum asthmatis curatio. 147.28.

Pueri pudendis pustulatis remedium. 91.38.

Puerorum hūlcera in tonsillis tutiora. 66.21.

Pueri exungues unde. 95.39.

Puerorum calculi generatio. 202.2.

Puerorum digestio. 205.29.

Puerorum doctrina. 212.9.

Pueri natura. 215.2.399.27.

Puero recens edito quid nutritices faciant. 322.28.

Puero crescente & uermē in intestinis crescere. 322.3.

Puerorum calculi causa. 323.19.671.36.

Puerorum a nutrice infectio. 323.24.

Pueris ut scabies conferat. 368.16.

Pueri nitidi comitali obnoxii. 368.19.

Pueruli cur plerūq; comitali pereant. 369.17.

Puerorum comitalis causa. 370.3.

Pueris quando sanguis prorupit. 441.10.

Puerorū natura. 399.27.437.11.444.2.

Pueri Dysenterici historia. 451.13.

Puros cur lotio distrumpi cōtingat. 440.31.

Pueri mulo delapsi interitus. 456.10.

Puer pollicis punitione extinctus. 459.28.

Pueri tempora salubriora. 509.27.

Puer umbilici dolore mortuus. 463.4.

Puer quando pedum dolore
tentatur. 518.24.

Puero causone correpto qd
opitulatum. 471.24.

Pueri edaciores cur. 505.17.

Puer in utero lactere didicit.
590.20.

Puerilis ætatis morbi. 510.11.
13.

Puerilis morbi Decretoria.
510.22.

Puerorū ossa qualia. 670.21.

Puerorum e loco contagio.
673.10.

Puerorū terroris causa. 992.24.

Pupilla qualis. 596.13.

Purgationis puerperii causa.
50.26.

Purgationis menstrua. 50.35.

Purgationis qualitas. 50.36.

Purgatione puerperii morbu
tollit. 50.1.

Purgatio tardior. 51.3.

Purgatio retenta causa mor/
bi. 51.4.

Purgationis puerperii tem/
pus. 51.12. 51.12.

Purgatiōis dies a partu puel
læ. 51.13.

Purgationis dies a partu pue
ri. 51.27. 70.22.

Purgatio puerperii. 59.18.
77.33.

Purgationis cognitio. 109.22.

Purgatio puerperii. 50.19.22.

Purgatio puerperæ unde.
50.26.

Purgatione partus morbum
discuti. 51.7.

Purgamenti puerperæ mali
medela. 115.25.

Purgantis modice affectio.

118.21.

Purgantis leniter affectio.

118.24.

Purgantis minime affectio.

118.27.

Purgatio cū primo decurrit
dein euanesce. 129.15.

Purgantis minime curatio.
119.22.

Purgans paulominus. 120.9.

Purgatio puerperii caput pe/
tentis. 121.11.

Purgatio puerperii os peten
tis. 121.12.

Purgatio puerperii i superna
prorumpentis. 121.17.

Purgatio puerperii faciē pe/
tentis. 121.25.

Purgationis mēsurā & color.
132.25.

Purgatio puerperii. 136.23.
137.16.

Purgatio superiorum & infe
riorum. 142.25.

Purgatio. 143.37.

Purgatio numerosa. 144.4.

Purgatio potione nō iuuan/
te. 145.12.

Purgatiua unctio. 145.26.

Purgatæ dolorum medela.
183.16.

Purgatæ modice medela.
192.4.

Purgationis dolore correp/
tæ potio. 192.9.

Purgatio paribus aut impari
bus diebus. 312.9.

Purgationis signa qualia eue
nerint. 421.5.

Purgatæ super lienem quid
acciderit. 421.9.

Purgatio feminæ. 444.2.

Purgationes molestæ. 511.8.

Purgatio macilentorū. 511.9.

Purgatio tabidorum. 511.11.

Purgatio melancholicorum.
511.13.

Purgatio morborum grauiū.
511.15.

Purgadi Veratro modus. 511.
19.21.23.

Purgationis finis. 511.29.

Purgationis cautio. 536.27.

Purgationum prænotio. 538.
30.

Puris affectiones. 270.33.271.
13.32.272.1.14.273.2.274.3.

Puris purgandi diuersitas.
275.38.

Puris captatio. 309.33.

Puris pleuritici eductio. 309.
32.310.3.

Puris in pectore curatio.
341.19.

Purulentorum rhenum affe/
ctio. 346.7.

Purulentorum rhenū ortus.
346.18.

Purulentorum rhenū signū.
346.21.

Purulentorum rhenum me/
dela. 346.22.

Purulentæ causa. 350.14.

Pus calcati carro quomodo
discuti cōueniebat. 429.31.

Purulentū post fructuū esum
periisse. 430.12.

Puris malum signum. 423.21.

Purulētis quid opus. 442.10.

Purulenti interitus. 456.6.

Puris causa. 478.7. 588.38.
518.13.

Puris ortus. 491.27. 493.36.

Purulenti med.

38.494.5.		Quartanæ æstiuæ ortus.330.	Regio montana levis quales creat.
Purulenti medela.	495.8.	1.12.	41.25.
Purulentorum nex.	518.20.	Quartanæ æstiuæ medela .	Regionis nudæ & sterilis in /
Pus cur latuit.	518.36.	330.12.	colæ. 41.28.
Puris præscita.	526.10.530.	Quartana tutissima .381.35.	Regionis tempestuosæ culto
26.530.30.33.546.1.8.		Quartana alterū cœcutiisse,	res quales. 41.34.
Puris coalitus.	671.35.	alterum cœcitate liberatū.	Regionis pinguis habitato /
Pus qui fiat.	677.22.	415.36.	res. 41.36.
Pustulæ quales.	435.26.	Quartana pueri qualis extite	Regionis inaccessæ & nudæ,
Pustulæ late.	439.22.517.36.	rit.	417.10. incolæ quales. 42.1.
Pustulæ totius corporis .		Quartana abscessum tolli.	Regionis calidæ natura,220.
460.40.		441.40.	4.
Pustularum capitis origo .		Quartanarios qd sanet. 478.	Regio salubris. 672.36.
280.4.		2.	Regionis insalubris affectio .
Pustulas multiplices quæ se		Quartanarū dīfferentia.506.	672.38.
cuta.	471.12.	37.	Regionis mala. 673.7.
Pustularum præputii mede /		Quartanarii spāsmi īmunes.	Regionis frigidōs spectantis
la.	680.32.	517.12.	uentos homines. 673.24.
Pustulæ rubræ unde.448.29.		Quartanæ malū signū .522.	674.5.
Pustulatis pueri pudendis re /		27.	Regionis ortum spectātis na
medium.	91.32.	Quartanæ decretoria .476.	tura. 674.16.
Pustularum pollicis medela.		7.531.12.	Regio omnis cur non omnia
392.26.		Quincunx. 710.32.701.6.	ferat. 31.9.
Pustulæ candidæ cui accide			Regio occasum spectans .
derint.	418.19.	Radiculæ natura. 225.35.	674.31.
Quadrans.	700.22.	Raia. 224.17.	Regionis palustris aquæ .
Quadrantaria.	699.4.	Rapa. 225.14.	675.9.
Quadragentariæ puerpera /		Raucedo senum cōclamata.	Regionis metallicæ aquæ.
rum.	61.10.18.36.	507.27.	675.36.
Quadragentaria prima. 62.		Regionum cōsideratio.33.12.	Regionis aquæ pbatissimæ.
26.		Regionum uarietatis causa .	675.40.676.2.
Quadragētaria secūda .62.		35.27.	Regibus subditi imbelles.37.
36.		Regio efferatissima. 35.28.	9.41.3.
Quadragētaria tertia.62.37.		Regio Phāsiana. 35.15.	Rhegmaturum causa. 274.11.
Quartana febris. 202.31.35.		Regio Asiatica. 34.39.	Rhegmatis pulmonis.295.
Quartanæ quibus tempori /		Regio Scythica. 37.34.	14.
bus maxime uigeant .202.		Regionis Scythicæ descrip /	Rhenū dolore sanguinis mis
36.		tio. 38.9.	sio. 201.13.
Quartana nō duratura .203.		Regionis uarietas feminarum	Rhenū morbi quatuor.346.1.
2.		dissimilium causa. 41.12.	Rhenū calculosorum notæ.
Quartanæ med. 290.17.23.		Regio montana aspera quā /	346.7.
		les gignat. 41.12.	Rhenum calculosorū ortus.

346.7.	Ruſtantium uictus.	219.24.	Sanguinis ex articulis proflu-
Rhenū calculoſorū medela.	Ruſtus cauſa.	587.15.	entis medela.
346.9.14.	Rumex.	226.10.	151.35.
Rhenum purulentorū notæ.	Ruta.	226.4.	Sanguinis narium medela.
346.17.21.	Rugatum ſigna.	441.16.	176.30.
Rhenum purulentorū ortus.	Sanguinis mittendi ratio.	20.	Sanguinis copia geniturā in-
346.18.	34.201.27.		hiberi.
Rhenum purulentorum me-	Sanguinis ab ĩciſiōe eductio.		Sanguinis penuria concep-
dela.	346.22.		impediri.
Rhenum tabis cauſa.	21.17.		124.12.
Rhenum hulceratorū notæ.	Sanguinis in uuluis læſio.		Sanguinis miſſio conceptus
346.29.31.	49.14.		cauſa.
Rhenum hulceratorū ortus.	Sanguinis dulciſſimo partū		191.10.
346.30.	ali.	58.12.	Sanguinis miſſione, uirginū
Rhenū hulceratorū medela.	Sanguinis obſtruſu pedes tor-		furorem tolli.
346.33.	peſcere.	67.30.	196.32.
Rhenum morbi ortus.	Sanguinem de corde fluere.		Sanguinem non eſſe hominē
Rhenum morbi notæ.	67.35.		197.29.
Rhenū morbi curatio.	Sanguinis miſſio contra fu-		Sanguis cur homo exiſtima-
Rhenum magni morbi ortus.	rorem,	68.8.	tus.
347.24.	Sanguinis e uulua manantis		199.1.
Rhenum magni morbi nota.	medela.	78.26.176.37.	Sanguinem quouis medica-
347.29.	Sanguinē prouocātia.	79.12.	mento deduci.
Rhenum magni morbi mede-	Sanguinē quid ſiſtat.	79.28.	199.5.
la.	Sanguinem uomentis puer		Sanguinem uere & æſtate ui-
347.33.348.10.	peræ medela.	87.13.121.38.	gere.
Rhenum doloris non ſanati.	142.8.		199.22.
447.12.	Sanguinis de uuluis eductio.		Sanguinē Autumno minui.
Rhenū doloris medela.	94.37.		199.31.
31.	Sanguis femellarū aquoſus.		Sanguinis miſſio coxendiciū,
Rhenum glandulæ.	97.26.		poplitumq; dolore.
Rhenū uitio laboranti quid	Sanguinis miſſionem cōcep-		201.13.
datum.	tus conferre.	97.39.	611.29.
Rhenum uenularum fracturū	Sanguis feminæ calidior q̃		Sanguinis miſſio, lumborū te-
ſignum.	uiri.	103.17.	ſtium rhenūq; dolore.
Rhenum ortus.	Sanguine refertæ uulux affe-		13.612.29.
Rhenum ſitus.	ctio.	104.12.	Sanguinis miſſio in Angi-
Rhenum uenæ.	Sanguis menſū qualis.	107.2.	nis.
Riphei montes.	Sanguinem purum in partū		258.9.
Riſus uulnerati.	deferri.	117.7.	Sanguinis detrahēdi modus.
Rigoris prænotio.	Sanguinis de talis miſſio.	136.	265.9.
17.20.557.11.17.26.37.558.1.	24.		Sanguinis ſuppreſſio.
Rigentis noctu med.			265.25.
			285.24.
			Sanguinis natura.
			276.23.609.
			21.
			Sanguinis uarietas.
			205.26.
			206.1.
			Sanguinis miſſio in mutis.
			257.25.
			Sanguis auctor prudentiæ.
			278.34.
			Sanguinis intenti

Sanguinis intenti signū. 243.	Sanguinis missione liberatus. 540.22.531.28.30.
39.	426.7.
Sanguinis missio dolore leuans. 249.10.	Sanguinis uomitum mors se/ cuta. 429.15.
Sanguinis incrementi, aut de/ crementi causa. 311.21.	Sanguinis missio quid discuf/ ferit. 435.3.
Sanguinis fons. 311.27.315.18.	Sanguis saniosus. 439.37.
Sanguinis generatio. 314.2.	Sanguis purulentorū. 440.1.
Sanguinis ī corpus deriuatio. 514.6.	Sanguinis narium medela. 441.7.
Sanguinis affectio. 314.9.	Sanguinis eruptio quando/ pueris oriatur. 441.10.
Sanguinis obseptio. 321.3.	Sanguinolēta demissio. 441.35.
Sanguinis narium liberatio. 390.32.	Sanguineorum bilis. 444.9.
Sanguinis fluxum pallorē se/ qui. 392.12.	Sanguinis causa quid facias. 444.12.
Sanguis quādo prorupturus. 395.25.	Sanguis dormientis quo in/ cumbat. 443.36.
Sanguinis prorumpentis De/ cretoria. 295.30.	Sanguinis missione liberatus. 425.25.
Sanguis mittēdi colligatiōes. 396.15.	Sanguinis prurptionē mors/ secuta. 428.14.
Sanguinis profluuii medela. 398.28.	Sanguinis e naribus, profluui/ um quos iuuet. 444.32.
Sanguinis ī māmis collecti si/ gnum. 400.39.	Sanguinis prurptio qualis. 446.20.
Sanguinis prurptio, ut salu/ ti fuerat. 378.27.379.17.	Sanguinis missio quanta. 453.10.
Sanguinis erupturi signum. 380.21.	Sanguis glandularū albus. 483.10.
Sanguinis in coxendicē decu/ bitu torpor. 196.16.	Sanguinis prorumpentis præ/ scitum. 512.1.519.35.520.10.
Sanguinis torpentis medela. 196.19.	539.29.32.36.546.11.16.
Sanguinis e naribus signa. 419.16.	564.8.
Sanguinem e naribus quid se/ cutum. 421.3.	Sanguinis missio quæ discuf/ tiat. 518.15.
Sanguinem nigrum mors se/ cuta. 425.33.	Sanguinis missio quibus uere/ fiat. 521.9.
Sanguinis missione quæ libe/ rari poterit. 426.4.	Sanguinis profluxuri præno/ tio. 540.3.11.24.28.35.39.
	Sanguinis e naribus præscitū. 540.22.531.28.30.
	Sanguinolentæ reuerfionis/ præscitum. 501.24.
	Sanguinis de naribus stillātis/ solutio. 562.37.
	Sanguinis profluuium anni/ uersarium. 584.22.
	Sanguinis ad prudentiam fa/ cultas. 589.30.
	Sanguinis coeuntis causa. 593.31.
	Sanguis quomodo membra/ na obducatur. 594.5.
	Sanguinis mittendi lex. 612.39.
	Sanguis tumorem pedū effi/ cit. 683.5.
	Sanguis de naribus fluens qd/ faciat. 478.2.12.
	Sanguinis prorumpentis di/ scussio. 549.40.
	Sagitta percusso ferrum post/ decem annos extractū. 431.26.
	Sagitta percussi iteritus. 431.27.436.3.
	Sagittarii status. 628.33.
	629.1.
	Salutis causa. 318.38.
	Salutis signum. 476.25.444.26.480.1.
	Salua. 226.6.
	Saliti pisces. 224.27.
	Salita caro. 227.9.
	sal quid agat. 228.14.
	Salis digestitii cōfectio. 695.40.
	Saniei purgatio. 144.4.11.37.
	Sanorum habēda cura. 28.25.
	Sanitatis causa. 198.14.315.29.317.5.17.337.3.516.27.
	Sanitatis signa. 206.6.242.

12.26.241.30.40.242.6.9. Scythiæ situs. 38.7. mina. 44.39
 18.38.243.14.20.475.4.317. Scytharum sterilitatis causa. Semen uirile robustius. 44.
 13.444.35. 38.7.39.11.38. 40. Semen copiosius uincere. 45.3.
 Sanitas e uisitu. 207.24. Scythiæ perennis hyems. 38. Semen in locellis molitio. 47.9.
 Sanorum habitus. 214.13. 16. Seminis in uulua spiratio. 47.35.
 Sani ad quadragesimū. 214. Scytharum forma. 38.27. Semen in uulua membrana obduci. 47.36.
 18. Scytharum caltratio. 39.24. Seminis in utero forma. 48.3.
 Sanitatem quid præstet. 442. Scythæ cur effeminati. 39.31. Seminis uia quādo fiat. 52.14.
 35.443.3. Scytharum religio. 40.2. Seminis plantarum gemi natio. 53.34.
 Sanorum debilitatio unde. 507.19. Scytharum frigus. 40.18. Seminis plantarum ortus. 54.
 Sapientiæ designatio. 24.4. Scylacia quid. 99.26. 7.610.37.
 23. Scyllæ radice magnitudo. 80.11. Semen uulua reiectante. 89.1.
 Sapientia medici. 24.23. Sedilium ratio. 20.24. Semen non sentiētis medela. 110.20.
 Saporum qualitas. 13.11. Sedimentorum signa. 520.19. Semen non continentis me dela. 110.39.111.2.15.112.35.
 Sapores a quibus formis idoneis trahi, aut contra. 17.25. 2.23. Secatio. 20.24. Seminis emissionem nocturnam mors secuta. 449.12.
 Saporum obseruatio. 18.27. Secundæ purgatio. 399.14. Seminis purefcentis medela. 112.37.
 Sapor optimus. 18.33. Secunda. 49.32.59.15. Seminis concursu concepti accelerari. 112.33.
 Saporum consideratio. 447. 33. Secundæ remorātis medela. 90.12. Semen ex toto corpore proficisci. 45.25.42.25. Seminis quatuor humores. 303.16.
 33. Sati mensura. 699.26. Secundam quid sequatur. 95.34. Semine uno partum numero sum gigni. 59.26. Seminis corrupti signa. 244.
 Saxatiles pisces. 224.13. Secūda remorāti quid agas. 96.25.123.9. Semen cur spumescit. 42.33. Seminis in genitale defluuiū. 29.573.10.
 Sauromatæ. 25.1.37.23. 96.25.123.9. Semen utrumque in mare & se. 44.9. Semuncieunx. 700.35.
 Scalpra. 20.33.21.20. Secunda una geminos contineri. 97.15. Semuncie. 213.24.
 Scabiei ortus. 334.13. Secūda eductio. 137.28.40. Semuncia. 701.14.
 Scabies ut pueris conferat. 368.16. Secundæ. 138.32.139.5.25. Semuncideunx. 700.35.
 Scapularū scissuræ affectio. 343.1. Secundæ euulsorium. 145.3. Senum morbu

Senum morbus ex iuuentæ la- bore. 201.33.	Septénario partū edi. 597.20	Siderationes quæ uiguerint. 445.18.25.29.
Senum digestio. 205.30.	Septénario morbos decerne re. 597.27.	Sideratiois causa. 257.33.589.
Senum natura. 125.17.505.14. 18.507.26.	Septénario dētes absolui. 597.39.	23.520.32.485.35. 623.36. 658.26.
Senum uictus. 218.7.	Septentrionis natura. 220.40	Sideratio medicabilis. 507.29
Senum comitali pereuntium causa. 369.35.	371.7.	Siderati quoti fiant. 519.34.
Senū comitalis causa. 370.15	Septentrio comitali infestus 371.5.23.	Siderati medela. 257.34.
Senibus cur hyems infesta. 370.15.	Septentriones qui morbi fe- cuti. 375.5.414.28.	Sideralis morbi notæ. 302.4.
Senis abscessus. 414.12.	Septentrionis mala. 508.23.	Sideralis morbi mede. 302.6.
Senibus tempora amiora. 509.29.	Septentrionalis tēpestatis sta- tus quid faciat. 509.19.	Silphium. 76.32.
Senum morbi. 510.32.	Septentrionū cōtagia. 183.4.	Silphii natura. 263.40.
Senum mala curatu difficilia 516.3.	Septētrionū differētia. 583.10	Silentii pnotio. 568.1.5.7.10. 17.
Seni quid acciderit. 422.8.	Septimestris. 700.31.701.5.	Simile appetere simile. 49.
Senibus mucosis quid acci- dat. 552.17.	Sermonis obseruatio. 447.31	33.
Senum affectus. 275.26.270. 2.9.	Sermonis notæ. 555.16.559.1.	Similagineus panis. 222.
Sensus pueri recens æditi. 63. 13.	Sermonis impotentis præno- tio. 568.22.	35.
Sensus humanus. 212.6.	Sermonis causa. 596.20.	Similago. 223.3.
Sensus animi uarii. 216.12.	Serpentis in os ingressu adole- scens extinctus. 435.7.	Simila. 223.6.
Sensus causa. 369.1.	Sesami natura. 330.29.	Sinapis natura. 225.39.
Sensus fedes. 605.4.	Sescuncia. 700.34.701.2.	Singultus causa. 248.19.
Sensus corporis ubi potissim- us. 616.37.	Sextanus uirginis circuitus. 415.13.	Singultus noxius. 514.15.
Sensio potus, & cibi. 314.30.	Sexta Epidemia enecti. 381.1.	Singultus. 516.29.
Sensus ministri cerebri. 372. 19.	Sextans. 701.8.	Singultus discussio. 518.
Sepia. 224.21.	Sextula. 701.13.	4.
Septimanæ ius. 63.12.	Siccabundi morbi fig. 299.8.	Singultus causa. 518.34.
Septimestris partus commen- tatio. 63.26.	Siccabundi morbi mede. 299. 16.	Singultus notæ. 519.29.535.
Septē hominis figuræ. 212.6.	Sicyonia. 127.36.	2.541.6.
Septénarii commentatiuncu- la. 472.5.	Siderati falso existimati. 248. 14.	6.33.
Septénario in ediam perferri 597.16.	Siderati cerebri, & capitis si. 221.2.285.17.286.7.303.6.	Sinegma. 129.30.
	Siderati capitis causa. 281.4.	Siticulosorum uictus. 219. 22.
	Siderati cerebri capitis ue me- dela. 285.21.286.30.303.10.	Sitis febricitantium qui tolla- tur. 424.31.
		Sitis nocturnæ remedium. 515.25.
		Sitis re extinctio. 442. 36.
		Sitis prænatio. 555.33.559.8. 16.564.14.

Solanum.	226.6.	Somni prænatio.	537.30.560	Somnia terræ.	243.2.573.23.
Solis usus ægris.	19.32.	5.564.14.		29.32.	
Solis spiritus suscitatur.	56.5.	Somnum mala comitantia.		Somniorum terræ medela.	
Sol fructum maturat.	54.10.	520.7.		243.3.7.373.25.31.34.	
56.24.		Somnia coitus cur eueniat.		Sônia nandi mala.	243.11.573.
Sol auctor temporis.	64.10.	43.10.		39.	
Sol quid agat.	228.14.	Somnia ueneris bona febrici		Somniorum nandi medela.	
Solis calor quid faciat.	353.	tanti.	424.26.	243.13.574.1.	
39.354.25.		Somnia diuina.	240.3.	Sônia enormis mēbri.	243.17.
Solis uehiculum.	586.17.	Somnia corporis affectiones		Somniorum enormis mēbri	
Solem undiq; humorem de/		indicantia.	240.5.	medela.	245.18.
libare.	676.27.	Somnia bona.	240.12.	Somnia mortuorum bona.	
Solis incantatio.	366.19.	Somnia mala.	240.17.	243.20.574.9.	
Solstitia periculosa.	34.28.	Somniorum malorum mede		Somnia mortuorum mala.	
Solstitii uictus.	233.2.	la.	240.21.	243.24.574.13.	
Solstitii hyberni aduentus		Somnia stellarum auspicata.		Somniorum de mortuis me/	
morbosus.	445.12.	240.26.532.2.570.34.		dela.	243.26.574.16.
Somni affectio.	228.28.	Somnia stellarum inauspica		Sônia uictus.	243.32.574.25.
Somnus diurnus.	235.2.	ta.240.32.572.6.570.37.		Sônia uictus medela.	243.
Somni opera.	235.4.	Somniorum sydereorum me		35.574.30.	
Somni obseruatio.	442.27.	dela.240.36.571.5.28.572.		Somnia corporum mala.	243.
Somnus.	443.8.	10.		27.574.21.	
Somni consideratio.	526.34	Sônia Lunæ medela.	241.6.10.	Somniorum corporis mede/	
527.1.		Somni Solis medela.	241.6.	la.	243.29.574.21.
Somno grauius laboranti qd		10.571.16.		Sônia tortoræ mala.	244.1.
acciderit.	428.37.	Somnia stellarum bona.	241.	Somniorum de tortoribus me/	
Somno oppressus quasi mor		30.571.23.27.		dela.	244.2.
tuus quomodo excitatus.		Sônia stellarum mala.	241.34.	Somnia latrociniarum mala.	
425.12.		Somnia ætheris bona.	241.4	244.4.	
Somni signorum utilitas.	239	572.13.		Somnia fluminum.	242.21.32.
33.		Somnia ætheris mala.	242.2.	244.4.573.14.	
Somni lógi affectio.	443.39	572.16.		Somniorum flumineorum me/	
Somnus malus, aut contra.		Somnia pluuiæ secunda.	242.	dela.	244.5.573.20.
506.5.		9.572.24.		Somniorum prælagitiõis co	
Somni quando longissimi.		Somnia pluuiæ sinistra.	242.	mendatio.	579.28.570.4.
505.21.		11.572.27.		Somniorum coniestores in	
Somni natura.	589.35.	Somnia rerum uariarum pro		qbus exerceantur.	570.5.
Somni marcor	246.26	spera.	242.18.	Somniorum coniestores in q	
Somnus subdialis præter con		Somnia rerum uariarum i fau		bus hallucinantur.	570.10.
suetudinem.	252.35.	sta.	242.24.	Somnia ægri.	480.16.
Somnus immodicus malus.		Somniorum de uariis rebus me		Sônia approbatio.	710.34.
522.1.		dela.	242.26	Sônia notæ salutare.	710.15.
				Somniorum notæ	

Somniorum notæ sinistra. 3. Sorbitio non fumentis. cibū. Spinalis tabis medela. 294.
 70.20. Somniorum sinisteriorū me/ 340.1. Spina medullæ arescētis cau
 dela. 570.24.30. Spasmi prænotio. 260.19.513 33.
 Somnia sereni aduersa. 570. 23.25.514.13.16.520.2.13. Spina medullæ arescētis cau
 34. Spasmi puerperæ medela. 345.24. fa.
 Somnia dei auspicata. 572.21. 398.23. Spina protuberationis mede
 Somnia dei inauspicata. 572. 364.10. la. 346.31.624.29.
 22. Spasmi spes. Spiritus ī uulua molitio. 47.
 Somniorum prænotio uaria. 305.9.19. 9.
 572.35.573.2. Spasmi medela. 305.15. 27. Spiritu participare calefacta
 Somniorum curatio. 573.5.7. 540.30.499.6. 47.12.
 Somnia arborum sinistra. 573. 364.11. Spiritum frigidum calefacta
 9. Spasmi curatio. 364.14. suscipere. 47.15.
 Somniorum arboreorum cu/ Spasmi in posteriora origo. Spiritum calidum ali frigi/ do.
 ratio. 573.12. 364.23.32. 47.20.
 Somnia circumstantium, & ue/ Spasmi in posteriora medela Spiritū ab oue recipi. 58.28.
 stitit salutaria. 574.3. 364.38. Spiritu cūcta dispergi. 50.9.
 Somnia aquæ bona. 574.31. Spasmo soluta uox quid faci/ Spūm ex aqua cōstare. 55.27.
 Somnia consuetorum. 574.33. at. 399.25. Spiritum per angusta non ef/ flare. 55.33.
 Somniorum formidolosorū 39. Spiritum esse causam morbi
 causæ. 372.13. Spasmi discussio. 513.11. 478. communis. 200.20.33.
 Somnia formidolosa. 574. 39. Spiritu morbi cōmunis orti
 34. Spasmi liberatio. 516.19. medela. 200.37.
 Somniorum formidolosorū Spasmi causa. 512.34.536.21. Spiratiōis obseruatio. 205.6.
 medela. 574.38. Spasmi prænotio. 538.9. Spiritus uis. 210.10.526.17.
 Somniorum notæ melanco/ 19.539.2.12.14.18.25. Spiritus nutrimentum. 220.
 licæ. 575.1. 563.31. 17.586.11.
 Somniorum melancholicorū Spasmi manuum medela. Spiritus & uēti collatio. 220.3.
 curatio. 575.2. 399.9. Spiritus signa. 205.6.
 Somni causa. 595.25.29. Spasmus uulneratorum. Spiritus immoderati affectio
 Soporis medela. 472.28. 670.37. 22.8.32.
 Soporis prænotio. 564.22. Spasmus ab hellebori sum / Spiritus quid faciat. 326.6.
 28.33.38.365.1. ptione lethalis. 722.32. Spiritus meatus. 368.2.
 Sorba. 226.32. Specillū aperiendis locellis. Spiritus affectio. 368.5.
 Sorbitionis inuentio. 9.20. 99.21. Spiritus qui nam pererret cor
 Sorbitionis obseruatio. 9.26. Spinalis morbi signa. 296.23. pus. 368.3.
 Sorbitiones morborum om/ Spinalis morbi medela. 296. Spiritus prudentiæ fons. 372.
 nium. 335.5. 26. 12.
 Sorbitiones ualidæ. 335.40. Spina medullæ natura. 592. Spiritus extincti febre. 382.6.
 Sorbitione data quid agas. 19. Spiritus obseruatio. 447.27.
 336.6. Spinalis tabis causa. 294.25. Spiritus per uulnus eruptio. 435.29.
 Spinalis tabis signa. 294.28.

Spiritus differentia. 432.24.	596.20.27.35.	bum inuehat. 357.8.
526.1.	Spiritus non nutrire. 601.30	Stellarum incantatio. 366.
Spiritus retracti prænotio.	33.	19.
537.31.	Spiritus prænotio. 537.15.	Stella prænuncia terremoto /
Spiritus omnia plena. 526.	568.23.29.	tus. 412.4.
8.	Spongiorum usus. 20.5.	Stellam canicular em quæ se
Spiritus necessitudo. 526.19.	Spongia contra profluuium. 177.5.	bres secutæ. 434.34.
Spiritus causa febris. 526.37.	Spongiæ. 415.8.11.	Stella canicularis quæ intule
Spiritu cibos commutari.	Sputi purulenti causa. 201.	rit. 435.28.
527.12.	30.	Stellam canicularẽ qui mor /
Spiritus euaporantis similitu	Sputi eductio. 226.37.	bi secuti. 449.3.
do. 527.34.	Sputi olidi causa. 293.33.	Stellam canicularem que co
Spiritus causa horroris. 527.	Sputi uermiculosi causa. 295	mitata. 470.40.
22.	12.	Stellæ caniculæ exortu febris
Spirationis difficilis medela.	Sputi consideratio. 329.32.	453.12.
145.28.257.13.17.432.3.6.	Sputum subuiri de. 414.12.	Stellarum ductor spiritus.
Spirationis difficilis causa.	Sputum quale euenerit. 415.	526.11.
362.1.15.25.	15.	Sterilitas e uenis sectis. 39.
Spirationis difficultate la /	Sputum pulmonici bonum. 424.22.	38.
boranti quid acciderit.	Sputi rotundi signum. 441.	Sterilitatis foeminarum causa
421.1.	26.444.37.	184.5.125.1.
Spirationis narium signum.	Sputi prænotio. 528.16.18.	Sterilitatis causæ. 128.6.130.
443.3.	26.567.36.38.	25.
Spirationis difficilis præno /	Sputum cruentum anniuersa /	Sterilitas quomodo paretur.
tio. 543.26.	rium. 524.22.	488.35.
Spirationum notæ. 552.39.	Sputi falsi signum. 567.38.	Sterilitatis præscita. 552.22.
Spiritus causa hiatus. 529.	Sputum sanguinis spumosi.	28.30.39.
31.	514.29.	Sternutamenti causa. 521.
Spiritus causa sudoris. 528.1.	Sputi crebri nota. 567.40.	1.
Spiritus causa dolorum. 528.	Sputi digesti nota. 262.1.	Sternutamenta quibus conse /
13.	Sputu glutinosum. 242.12.	rant. 444.13.
Spiritus causa destillationum	Squatina. 224.17.	Sternutationis præscita. 528.
528.20.	Stagnosi pisces. 224.12.	24.
Spiritus causa puris. 528.37.	Statuaria. 211.37.	Stomachi situs. 600.
Spiritus causa hydropos. 529	Stater. 692.12.27.	17.
11.	Stellarum cognitionem me /	Stomachi forma. 604.
Spiritus causa syderationis.	dicinæ conducere. 33.35.	14.
529.23.	Stellarum obseruatio medi /	Stranguriæ remedinm. 28.17
Spiritus causa comitalis.	co necessaria. 207.16.	137.39.145.10.333.5.518.30.
529.28.590.2.	Stella canicularis quem mor	521.1.
Spiritus uocis auctor. 217.23.	27.	Stranguriæ causa. 222.14.516.
Spiritus sermonis architectus		

Stranguriæ nex.	319.1.	Suppurationum prænotio.	520.11.
Strangulatorum signum mor- tiferum.	507.36.	525.31.526.4.7.531.	Tabis mortiferæ signa. 293.
Strumæ.483.15.484.38.334.		28.30.33.528.30.529.13.529	36.4.
15.673.36.		Suppurationis alterutro late- re dignotio.	529.17.25.
Stuporis morbi ortus.357.8.		Suppurati cognitio.	529.22.
357.26.358.11.36.359.20.		Suppuramenta quibus iunio- res pereant.	530.26.
Stuporis morbi notæ.357.10.		Suppuratio unde.	448.36.
29.358.14.359.21.		Superfoetationis commenta- tio.	9.519.8.
Stuporis morbi medela.357.		Superfoetans.	95.20.
17.38.358.15.159.3.11.31.		Superfoetantis nota.	95.29.
Stupido quid acciderit.414.		Superfoetantis partus.	95.35.
14.		Supercilii percussû sanatio.	431.36.
Stuporis signa.	302.38.	Superciliorum signa.	438.1.
Stuporis medela.	304.4.	Superciliorum commissura.	429.23.
Subulæ uulnus lethale.431.19.		Surditatis causa.	267.38.347.
Succorum qualitas.	13.11.	39.	
Succi quibus adducantur si- guris aut contra.	17.25.	Surditatis affectio.	392.21.513.
Succorum observatio.	12.27.	Surditatis opera & liberatio	525.
Succus optimus.	18.33.	Surdi medela.	464.37.
Succorum consideratio.	447.	Surditatis prænotio.	535.11.
33.		26.566.11.13.15.	
Succorum uis.	204.7.	Surdescenti quid contulerit.	433.15.
Sudor quid faciat.	228.16.	Suspiriosis quid accidat.	440.
Sudoris in febre causa.	276.	28.	
34.		Suspiriosorum notæ.	440.37.
Sudoris calidi causa.	276.39.	560.40.559.38.	
Sudoris frigidi causa.	277.	Suspiriosæ quid auxiliatum.	442.3.
71.		Suspiriosæ utero feretis cura- tio.	453.15.
Sudoriferæ febres quales ui- guerint.	450.3.	Sutoria.	211.15.
Sudoris boni.	474.24.	Syluestria initio fuisse cuncta	
Sudoris mali.	474.27.		
Sudores decretorii.	476.6.		
Sudoris notæ.	475.23.512.15.		
18.20.26.476.33.477.6.			
522.28.525.14.17.537.33.			
536.18.20.440.19.558.38.			
540.38.			
Sudoris discussio.	478.13.		
Sudoris nex.	446.22.		

Talenti pondus..	698.11.	215.4.	Tempora generationis diuer	tationes.	587.15.
Talenti differentia.	698.15.	sa.	sa.	Temporum uariantium facul	tates.
Talentum lignorum.	698.20.	212.34.	Temporum in uistu animad/	Temporum prognostica.	583.16.18.20.
Talenti nota.	699.32.	uerſio.	uerſio.	27.29.31.672.5.	583.
Tactus prænotio.	567.11.	217.26.	Tempus in omnibus morbis	Temporum uariationi calo/	res respondere.
Tedæ fistulæ.	161.10.	obſeruandum.	obſeruandum.	584.7.	Temporum anni ſalubrium
Telorum inhærentium noti/	22.28.	Tempora morborum præſen	tanea.	Temporum anni morbiſero/	rû prognosticû.
tia mæxima.	664.31.	Tempora curationis oppor/	tuna.	672.8.20.	Temporum uenis pulſantibus
Telorum uulnera conſyderan	664.31.	ta.	Tempus purulentorum incer/	prænotio.	561.32.
da.	224.24.	Tempus bibendi medicamen	ta.	Tempora uulneribus clemen	tiora.
Tellenæ.	666.36.	Tempus in morbis ratio	Temporum in morbis ratio	Temperacione generationem	perfici.
Telorum in capite uulnera.	666.36.	Tempus purulentorum incer/	tum.	Temperacionis momentum	in hominis uale tudine.
666.36.	667.12.	Tempus bibendi medicamen	ta.	14.	Temperatio quid faciat.
Telorum uulnera diuerſa.	667.12.	Tempus in morbis ratio	Temporum in morbis ratio	211.14.20.213.4.214.11.	Temperatio cauſa prudentiæ
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Teneſmi affectio.
Telorum rotundorum plagæ	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	29.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Teneſmi medela.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Teneſmi ortus.
Telorum ferreorum plagæ.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	208.24.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terræ obſeruatio.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	33.17.
Telorum eximendorum lex.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terram ſibi ſimiles plantas gi
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	gnere.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	53.32.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terra calida hyeme.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	13.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terra frigida æſtate.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	24.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terræ humore omnia uitam
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	ducere.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	56.40.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terra quomodo plâtas alat.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	311.33.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terræ omnes cur non omnia
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	ferant.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	312.9.
667.12.	667.12.	Tempus purulentorum incer/	tum.	215.24.31.216.31.	Terremotus

Terremotus Astron secutus.	444.3.	Thasiorum phthisis.	374.23.
418.4.	Teste sinistro obstristo ma-	Thapsia qd faciat.	466.20.
Terræ humores diuersi. 312.	rem generari.	Thessali Hippocratis filii.	
15.	Teste dextro obstristo foemi	Oratio sane q̃ luculenta ha-	
Terræ & uentris collatio. 581.	nam generari.	bita in senatu Atheniensi ad	
27.	Testium tumorē tussi sedari.	deprecandum patriæ exci-	
Terræ uehiculum. 586.16.	390.11.424.36.	dium.	726.9.
Terræ naturæ. 591.16.21.	Testium uarix quid faciat.	Thermus.	698.32.
Terroris causa. 692.1.	398.22.	Thrissa.	224.13.
Tergi medullā meatus undi /	Testium uenæ.	Thymiana.	163.17.
q̃ petunt.	615.21.	Thymum.	226.16.
Tergi uulnus quid secutum.	Testium tumorem quid tol-	Thymbra.	226.16.
435.38.	lat.	Tibiam uulnerato quid acci-	
Tergi medullæ affectæ præ-	Testium signum.	derit.	414.5.423.18.
notio.	442.40.	Tibiam hulcerato quid acci-	
549.34.	Testiū dolore sanguinis mis-	derit.	414.8.
Tergi dolentis prænotio.	201.13.	Tibiæ uulnus mors secuta.	
569.4.10.	Testium doloris medela. 612.	459.32.	
Tergi doloris medela. 612.	29.	Tibiæ situs.	490.19.
20.	Terani medela. 262. 22. 27.	Tibiæ articuli.	490.23.
Tergi uulnerati remedia. 682.	305.15.364.14.30.38.	Tibiæ ossa.	634.33.
39.	Terani notæ. 305.9.480.26.	Tibiæ ossiū luxatio.	634.32.
Tergo percusso quid profue-	Terani species. 364.10.	Tibiæ ossium luxatorum me-	
rit.	Terani ortus.	dela.	635.1.
459.3.	364.23.32.	Tibiæ ossium fractorum cu-	
Tertiana febris.	Terani affectio. 364.11.26.	ratio.	636.5.
202.28.	34.	Tibiæ uaricum curatio.	683.
Tertianæ febris medela. 230.	Terani affectio in uulnere.	19.	
35.290.8.	480.22.	Tibiæ uaricum coalescentia.	
Tertianæ febris notæ. 260.	Terani discussio.	637.20.	
12.20.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63.64.65.66.67.68.69.70.71.72.73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85.86.87.88.89.90.91.92.93.94.95.96.97.98.99.100.	513.11.	Tibiæ ossis fracti curatio.	
Tertianæ æstiuæ ortus. 330.	Terano laborans si quartū di-	637.23.	
2.18.	em effugiat sanescit. 514.22.	Tibiæ ossa qualia.	646.32.
Tertianæ æstiuæ medela. 330	Terano laborans intra quar-	650.13.	
12.	tum diem moritur. 514.22.	Tibiæ ossium casus quotus.	
Tertianæ superdimidiæ. 374.	Tetanus quādo malus. 520.2.	658.34.	
29.	Thasiorum morbus cōmunis	658.38.	
2a.	ex anni tempore Austrino,	Timidissimi qui Regibus pa-	
Tertianæ superdimidiæ no-	& sicco. 374.5.	rent.	413.
381.37.	Thasiorum epidemia ex anni	Timidiores imaginosis terro-	
Tertiana nō mortifera. 382.4.	statu. Septentrionali frigi-	ribus infatuari.	196.6.
Tertiana.	do & humido. 375.20.		
Tertianarum prænotio. 533.	Thasiorū morbus peruagans		
6561.25.	ex hyeme, & uere Septentrio-		
Tertianæ Decretoriū. 513.12.	nali, & æstate, siccitate fer-		
Tepor quomodo captandus.	uente.		
	78.17.		

Timor unde. 372.5. Tuberculorum ortus. 339.7. Tussicula sicca discussio. 66.36.
 Tinearū generatio. 322.27.31. Tuberculorum curatio. 334. 66.36.
 Tinea intestini. 322.36. 9.11. Tussis pueri medela. 147.25.
 Tineas non generare. 322.35. Tuberculo colli quid auxili- /
 323.2. liatum. 433.18. Tussia materia consistata
 Tinea longa. 323.4. Tuberculorum natura. 437. puellæ qd acciderit. 392.2.
 Tinea alba. 323.8. 25. Tussis sicca liberationi quid
 Tinea lata. 323.9. Tuberculi ceruicis medela. opus. 398.32.
 Tineæ affectio. 323.13. 465.7. Tussis hydropici curatio.
 Tinearum ortus. 334.14. Tuberculorum ortus. 492.6. 398.32.
 Tineas meridie magisifestas Tubercula unde. 483.15. 484. 424.36.
 esse. 389.18. 40. Tussicula unde. 449.16.
 Tonfillarū hulcera per æsta / Tuberculorum obseruatio. Tussis hyemalis quomodo se
 tem. 67.2. 506.22. data. 464.2.
 Tonfillarum causa. 282.7. Tuberculi prænotio. 520.25. Tussire consueti. 424.37.
 Tonfilla. 484.25. 539.21. 547.22. Tussis unde. 437.31.
 Tonfillarū in pueris hulcera. Tubercula genitalis locus Tussis sicca post febrē cau-
 66.22. quomodo liberet. 521.15. sa. 439.15.
 Tonfillarum signa. 287.38. Tubercula inguinum letalia. Tusses laboriosæ. 446.38.
 Tonfillarū medela. 287.40. 466.34. Tusses sicca. 446.39.
 Torporis pedum discussio. Tumoris exuberantis curatio. Tussis hyberna. 447.4.
 67.31. 287.1. Tussim qui facile ferant. 423.
 Torpedo. 224.17. Tumoris causa. 319.30. 27.
 Torporis causa. 368.6. Tumoris uulnerum diuersi af- Tussientibus quid euenerit.
 Torporis medela. 444.24. festus. 396.33.36. 423.28.
 Torporis præscita. 535.18. Tumores boni. 437.32. Tussis causa. 601.16.22.
 554.8.13. 559.7. Tumorem nota. 432.22.
 Tremoris discussio. 478.15. Tumoris uirilium discussio. Vas oris angusti cur uniuersum non emittat humorem
 Tremoris causa. 587.24.30. 439.33. 311.4.326.4.
 Triticum humidum citius ca- Tumoris uirilium medela. Valētissima rei cuiusq. 13.10.
 lesieri. 555.7. 439.34. Varicis pulmonis affectio.
 Triticum. 222.33. Tumoris pedum medela. 341.21.
 Tritici differentia. 338.21. 683.2. Varicis pulmonis medela.
 Tristitia quid effecerit. 413.6. Tumoris pedū causa. 683.5. 341.25.
 Troica uera esse. 732.15. Tumores febris secuta. 432. Varix uulneris. 698.38.
 Trygis. 223.4. 25. Varicum tibie curatio. 683.
 Tuberculorū discussio quan- Tumorem prænotio. 525.29. 12.
 ta. 213.3. 30.38.526.14. Ventris lubrici præscita. 511.
 Tuberculū in inguinibus foe- Turturis caro. 224.10. 3.513.23.
 minæ male resectum. 105.7. Turdus. 224.14. Ventris uexati causa. 12.6.
 Tuberculi in inguinibus foe- Tussis lactentium nota. 66. Ventriculi propter insolentiam
 minæ origo. 105.9. 27. affectio

affectio.	251.7.14.	Ventris biliosa egestio cui	pleatur.	521.12.
Ventriculus qualis.	17.40.	contigerit.	422.30.	Ventriculi uenulæ.
Ventris læssio.	41.25.	Ventris sufflati causa.	440.	Ventricularius utris.
Ventris ortus.	209.40.	26.441.12.		Ventriculi mala.
Venter maris æmulus.	210.8.	Ventriculi pleni affectio.	221.	Ventriculi profluuii medela.
Ventris malorū signa.	242.37.	31.	258.11.	
Venter lubricus in febre quid significet.	259.12.	Ventriculus plenus, ut afficiatur.	487.17.	Ventriculi plures.
Ventrē incallescere pedibus frigidis.	259.4.	Ventriculi uacui natura.	311.	Ventris a coitu dolentis medela.
Venter quādo mouetur.	338.30.	23.314.19.		Ventris tumorum affectio.
Ventriculus quare & quomodo uariet.	338.32.	Ventris dolētis medela.	464.	526.2.
Venulæ pulmonis nō perfractæ signa.	271.22.	14.		Ventris duri affectio.
Venulæ pulmonis perfractæ medela.	271.25.	Ventriculorū purgatio.	464.	Ventriculi calidi.
Ventriculi superioris curādi mora noxia.	272.1.	16.		Ventriculo calido, aut cōtra inimica.
Ventriculi superioris purefcētis causa.	272.36.	Ventris sponte moti præceptio.	504.9.	Venarum brachii captatio.
Ventriculi utriusq; purulenti causa.	272.22.	Ventriculi natura.	505.21.	21.22.
Ventriculi inferioris purulenti causa.	272.37.	Ventris lubrici, aut cōtra prænotio.	508.8.	Venæ quæ fecerunt sterilitatis effectrices.
Ventriculi calefactio.	272.24.	Ventris doloris præscita.	556.18.	Venas omnes pudenda petere.
Ventrē soluētia.	223.4.285.11.	Ventris prorumpentis præscitum.	563.17.	Venarum desinentia.
225.5.335.6.337.2.354.30.		Ventris mala quæ uiguerint.	406.36.407.6.	Venæ crassissimæ.
501.29.		Ventris & terræ collatio.	581.39.	Venæ tenuissimæ.
Ventrē astringentia.	266.14.	Ventriculi inferioris purgatio idonea.	433.6.	Venæ iugulares.
335.9.337.38.338.1.4.349.		Ventriculi & aquæ comparatio.	582.6.	Venarum sedes.
5.501.25.		Ventriculi inferioris uenulæ.	594.32.	Venæ nutrimentum.
Ventriculi robur.	325.3.	Ventriculi cordis.	601.36.	Venarū cauarū ortus.
Ventris dolorem malum subsequens.	520.14.	Ventris turbulenti medela.	390.14.	Venarum sauciarum affectio.
Ventriculi febriferi causa.	325.26.	Ventriculi superioris situs.	600.30.	275.5.11.
Ventris bona, uel cōtra signa.	423.2.	Ventris dolorum differentia.	517.35.	Venæ rigorem inferentes.
Ventris cōsyderatio.	438.25.	Ventriculi uena.	602.15.	Vena lienaris.
		Venter quomodo aqua com	613.25.	367.40.397.5.25.613.2.22.
				Venæ iecinorales.
				278.3.367.32.
				Venulæ cerebri superuomen
				tes.
				Venæ capitis.
				Venæ spiracula.
				Venæ præcordiorū.

Venæ uesticæ. 610.37.611.24.	Vena magna. 592.32.600.18.	Ventorum naturæ. 220.26.
602.2.27.592.36.616.33.	Venæ cauæ descriptio. 592.	221.16.371.7.8.
Venæ rhenum. 611.15.	34.	Ventorum prognostica. 583.
Venæ costarum. 611.22.	Venæ cauæ. 592.40.	30.
Vena brachii. 399.4.	Venarum calor. 593.1.9.	Ventus quid. 586.2.
Venæ cauæ iugulares. 347.	Venulæ maxillæ. 594.32.	Ventus uulnæ malorum ge
27.	Venulæ oculorum. 488.7.	nerator. 465.3.
Venæ sinistra affectæ cura /	596.3.	Ventosi medela. 398.28.
tio. 348.12.	Vena cuneata. 600.21.	444.12.
Venarum consyderatio. 438.	Venulis pulmonis fractis qd	Ventositate laborans quomo
25.	fiat. 339.9.	do euaserit. 422.4.
Venas frigore frangi. 440.	Venularum ad oculos fluen /	Ventositatis præscita. 527.21.
29.	tium causa. 488.19.	541.22.26.
Venarum digestio. 488.28.	Venæ humerales. 488.31.	Venenatio exercitus Crissæo
513.3.611.27.616.18.	Vena excanata. 488.33.	rum. 728.19.
Venarum scissio. 612.1.	Venis percussis colligationes	Ver aptum generationi. 100.
Venarum magna positura.	396.15.	59.11.187.6.
612.9.	Venarum confluuiū. 489.1.	Vere sanguinem uigere. 199.
Venarum quatuor paria. 612.	Venarum malum. 489.4.	22. sup. 210. 241. 215. 177.
17.	Venarum natura. 489.6.	Veris determinatio. 232.11.
Venulæ cerebri superuomen	Vena uentriculi. 602.15.	Veris morbi peculiare. 301.
tes. 280.12.35.	Vena aborta. 602.37.	12.354.33.355.8.509.12.
Venulæ communicantes. 612.	Venæ plantarum præmolliū	Veris uictus. 217.29.233.8.
36.	53.8.	Ver quid faciat. 440.32.
Venarum munus. 613.39.	Venarum magnarū ora. 602.	Vere quæ faciendæ. 519.7.
Vena superhumeralis. 614.12.	40.	Veris qualitas. 508.30.
Venæ mammarum. 614.16.	Venarum signa. 477.17.	Ver quibus infestum. 447.2.
Venæ caput longum & cerui	Venæ sectio dolore tollens.	Veris præposteri morbi. 562.
cem habetis quales. 390.37.	249.11.	31.
Vena princeps. 614.24.	Venarum translucentiam si /	Verme eiecto mortuus.
Vena in neruū mutans. 615.13.	gna. 441.18.	424.1.
Venæ pudendorum. 615.19.	Venarum brachii incisio. 21.	Veris prognosticum. 447.2.
Vena uuluarum. 615.20.	22.	584.7.
Vena spiritalis coxæ. 615.39.	Vena tali percussa quid fece /	Vermiculorum ani eiectio.
Vena genu. 615.40.	rit. 395.21.	175.33.
Vena medullæ nutritrix. 615.	Venefici quales. 366.19.	Vermes meridie magis uera /
39.	Venti consyderandi. 33.6.	re. 389.19.
Venarū ortus. 591.29.602.1.	Ventus lenis. 36.33.	Vermiculi demissio. 416.23.
10.16.17.603.4.	Venti Scythici. 38.11.	Vermium foetus in utero qd /
Venarum totius corporis ori	Ventus quid faciat. 228.17.	tus. 322.21.
go. 592.37.	Ventorum mutatione comi /	Vermium intestini species.
Vena arteria. 592.31.	tialē ingruere. 370.25.371.3.	322.39.323.4.

Vermes non

Vermes non gignere. 322.34.	Vesicæ scabiosæ signū. 514.	Victus uarii pro uariis inge-
323.2.7.12.	2.	niorū tēperamentis. 215.38.
Vermis affectio. 323.13.	Vesicæ calculosæ signum.	216.7.16. 24.28.34. 217.2.
Vertebræ. 489.25.	514.4.	Victu incurabilis. 217.26.
Vertebræ capitis. 489.27.	Vesicæ uicinorum dolorum	Victus singulis anni tempori-
Vertebrarum sedes. 489.27.	signum. 514.5.	bus accommodus. 583.22.
Vertebrarū enumeratio. 610.	Vesicæ ortus. 591.37.	Victus hyemalis. 217.27.232.
34.	Vesicæ calculi. 600.23.	25.
Vertebrarū constitutio. 650.	Vesicæ angustia foeminae qd	Victus uernus. 217.29.233.2.
31.	faciat. 671.39.	Victus æstiuus. 217.33.233.23.
Vertebræ magnæ situs. 607.	Vestiti cursus. 229.30.	583.24.
30.34.	Vestitus lybum. 325.26.	Victus autumnalis. 217.38.
Vertebræ ceruicis. 610.2.	Vltio qbus cōferat. 444.13.	234.1.
Vertebrarum luxatio. 624.15.	Vistus barbarorum. 9.11.	Victus pro corporis habitu /
Veritatis uisum. 710.18.	Vistus inuentio. 9.16.	dine. 218.23.
Verticis aperitio. 245.7.19.	Vistus intempestiui noxa. 9.	Victus pro ætatis natura. 218.
Vergiliarum occasus langui-	29.	5.7.
dus. 34.30.	Vistus differentia. 11.5.	Victus foeminarum. 219.7.
Vergiliarum obitus. 233.2.	Vistus mutati affectio. 11.13.	Victus ructantium. 219.24.
Vergiliarum exortus. 233.22.	18.250.3.16.22.27.	236.15.29.
Vergiliarum occasum quæ	Vistus Scytharum. 38.11.	Victus fiticulosorum. 219.28.
secuta. 415.36.417.17.469.	Vistus morborum uariorum	Victus opportunus. 231.23.
25.	causa. 200.25.	Victus perscribendi difficul-
Vergiliarum occasum quæ	Victu contrasti morbi mede-	tas. 231.28.
præcesserint. 416.23.470.	la. 200.26.	Victus medicina in plenitate
35.	Vistus subtracti opportuna.	276.15.
Vergiliarum obitu quæ ingru-	200.36.	Victus morbi ex plenitate.
erint. 417.7.20.	Victus ratio. 203.8.22.	234.31.235.16.29.
Vesica. 17.31.	Victus corroborans, aut con-	Victus Diarrhici, & dissente-
Vesicæ stranguriæ medela.	tra. 203.32.227.13.25.38.	rici. 236.7.
465.1.	Victus quid. 204.3.26.	Victus noctu plenitate excer-
Vesicæ affectæ signa. 242.	Victus principium. 205.10.	nentis. 237.2.
36.	Victus uariatio. 206.3.	Victus desidiōsi. 237.9.
Vesicæ læsionem mors secu-	Victus uehiculum. 206.18.	Victus liēterici. 237.20.465.
ta. 427.33.	Victus commutatio. 207.1.	22.
Vesicæ præscitum. 520.30.	Victus obseruatio. 207.17.	Victus tabescentis. 237.4.
530.33.36.539.15.541.1.	Victus surdi. 464.38.	Victus putrida excementis.
Vesicæ morbus peculiaris.	Victus pituitosi. 348.22.349.	238.13.
530.39.	9.30.	Victus febricitantis. 248.27.
Vesicæ uenæ. 610.37.	Victus diuersis naturis accom-	259.15.17.19.30.256.35.258.
Vesicæ hulceratæ signum.	modatio. 214.11.23.36.215.	31.260.21.32. 261.16. 299.
513.29.514.7.	1.6.	30.

Victus pro diuersis infomnio rum nifis. 570.24.571.5.11. 16.19.22.39.572.10.17.23. 27.573.5.8.12.16.20.574.5.	Victus habante laborantis. 299.20.	Vini nutrimentum. 205.17.
Victus stercus uomētis. 238. 39.	Victus pituitosi. 301.1.	Vinorum naturæ. 225.9.13.12. 20.253.19.27.33.52.14.
Victus matutino tēpore hor rentis. 239.12.	Victus hepatici. 352.40.	Vini differentia. 337.32.338. 15.2.13.
Victus horētis, & febricitan tis. 239.21.	Victis erhenibus laborantis. 346.36.347.13.	Vinum mulfom. 254.16.
Victus pro multis fomniorū nifis. 241.37.242.31.11.14. 24.34.37.40.243.4.13.26. 29.35.40.244.2.5.	Victus lienosi. 354.7.	Vini haustu febricitanti quid acciderit. 418.31.
Victus mutati medela. 250.11. 251.19.263.11.27.	Victus arcuati. 355.38.	Virum semine utriusq; sexus participare. 44.39.
Victus enormis affectio. 251. 4.	Victus stupentis. 357.18.358. 22.359.7.15.	Viri robusti semen. 44.40.
Victui sensum affuefcendum. 253.3.	Victus synarthici. 257.8.258. 24.	Viro generaturo quid opus. 98.12.
Victus e præcordiis laboran tis. 260.7.	Victus phitifici. 344.1.30.345. 2.12.	Virilis prolis causa. 45.12.
Victus e pulmone laboran tiū. 261.25.293.26.294.17. 295.5.16.24.34.296.6.297. 10.23.342.15.39.	Victus morbo nigro laboran tis. 301.40.	Viri cur aliis, magis q̃ aliis iuncti, forminis generent. 45.19.
Victus e henis laborantis. 262.27.	Victus pleuritici. 261.25.308. 28.343.13.20.	Vir coitus frequētia salacior euadit. 51.29.
Victus aquosis poculis labo rantis. 263.19.	Victus qualis phrenetico pro fuerit. 342.8.	Viro alterutrijus sexus generā di causa quid agendū. 100. 14.17.18.20.21.22.
Victus biliosi. 264.14.	Victus ægorū. 238.32.249. 27.	Virum magis quam foeminā coitu titillare. 44.22.
Victus hydropici. 264.22.25. 27.265.23.350.36.351.23. 43.23.	Victus mali crassi. 361.22.362. 30.	Vir carne solidior quam fe mina. 103.6.19.
Victus obseruatio potissima in morbis grauib. 264. 37.	Victus ischiadici. 363.15.34. 32.364.2.	Viro sur menstrua non necel laria. 103.20.
Victus uentriculo affecti. 264.14.27.265.12.	Victus exsicantes. 335.26.	Virinatura. 213.14.
Victus hæmorroidici. 265.37.	Victus humectantes. 335.31.	Virorum e loco contagiofo morbus. 673.12.
Victus e spina laboratis. 296. 26.	Victus conuoluntulo laboran tis. 360.11.	Virilium casus. 613.16.
	Victus diuersitas. 625.2.	Virilium pustulæ. 514.9.
	Victus mala. 583.15.587.7. 26.	Viris unde frigus incipiat. 440.40.441.3.
	Victus deprauati nota. 566. 26.	Virge comex. 643.11.
	Victus a balneo redeuntis. 695.27.	Virguncula e mēstruis furen tis medela. 68.9.10.33.196. 31.
	Vini noxa. 166.26.	Virginis infaniz medela. 67. 2625.196.10.
	Vini graueolentia fugienda. 26.19.	Virginū uuluz med. 69.17.
	Vinum conceptui idoneum. 99.23.187.7.19.21.	Virginis uuluz
	Vinū generaturo aptū. 100.11.	

Virginis vuluæ calculosæ me-
 dela. 329.
 Virilium vitia unde. 491.
 3.
 Virorū auctio, & imminutio
 227.13.
 Viros augmenta. 335.7.40.337.
 34.
 Vigilæ affectio. 233.16.522.
 3.
 Vigilæ mala. 520.7.526.6.7.
 561.7.
 Vigilantiū affectionis discuf-
 fio. 560.13.
 Vigilantium præscita. 527.
 2.
 Visus facultas. 229.5.
 Visus hebescentis causa. 279.
 35.
 Visus curandi procrastinatio
 quid faciat. 280.1.
 Visus corrupti signa. 575.13.
 15.20.
 Visus corrupti curatio. 575.
 12.33.577.29.
 Visus causæ. 596.5.2.
 Visus pabulum. 488.5.
 Visus corruptio. 488.7.23.
 Visus impedimenta. 488.24.
 Vitiliginis causa. 334.13.559.
 32.
 Vitiliginis medela. 176.10.
 399.13.
 Vitiliginis præscita. 556.
 28.
 Viscerum glandia. 484.3.
 485.6.
 Vitæ fons. 386.19.
 Vitæ fontes humanæ. 602.
 16.
 Vita quibus constat. 199.
 40.
 Umbra quid faciat. 228.15.
 Umbilico spiritum duci. 557.
 11.
 Umbilicus pueri cum labore
 nati qui refecetur. 97.15.20.
 Umbilicus collo partus obuo-
 lutus quid faciat. 195.15.
 Umbilici palpitatio. 451.36.
 Umbilici dolorē quid sequa-
 tur. 511.16.
 Umbilici natura. 65.19.
 Umbilici doloris præscitum.
 511.16.
 Umbilici læsionem quæ secu-
 ta. 472.20.
 Umbilici dolorem mors secu-
 ta. 463.4.
 Umbilici tormetorum obser-
 uatio. 579.19.
 Vnguium ortus. 52.4.594.
 19.
 Vnguium spissitudinis causa.
 52.7.
 Vngues cum foetui defunt.
 95.39.
 Vnguium tuberculi discussio.
 400.30.
 Ungula malæ contra profu-
 uia. 177.4.
 Vncia. 698.29.
 Vnciæ nota. 699.32.
 Vncia piperis. 499.29.
 Vncia quid. 700.22.701.2.
 Vnciæ diuisio. 701.10.
 Vocis interceptæ signa. 261.
 35.368.34.369.2.
 Vocis interceptæ causa. 368.
 32.369.4.
 Vocis ratio. 324.27.
 Vocis repente amissæ repa-
 ratio. 398.31.
 Vocis conuulsioe solutæ affe-
 ctio. 399.25.
 Vocis uisum talis. 399.29.
 Vox calidi, & contraria. 442.
 36.
 Vocis notæ. 446.34.535.37.
 568.2.19.20.
 Vocis impedimentum. 455.
 38.
 Vocis causa. 596.20.30.
 37.
 Vocis claræ loca efficientia.
 674.23.
 Vocis rauræ loca efficientia.
 674.32.
 Vomitus plenitatis remedia.
 338.31.
 Vomitus quibus confetatur.
 216.6.439.24.
 Vomitionis præceptio. 129.
 24.218.21.32.132.25.348.22.
 228.352.38.399.7.400.19.
 504.10.
 Vomitus causa. 278.20.
 Vomitus cerebri. 280.12.
 35.
 Vomitus affectio. 228.20.
 Vomitus cruenti causa. 281.
 11.
 Vomitus biliofus. 285.21.
 Vomitus nigri causa. 301.17.
 448.32.
 Vomitus parvæ guttæ diui-
 sæ. 301.34.
 Vomitus oletarii causa. 391.
 7.
 Vomitus medela. 400.29.
 520.27.
 Vomitus sanguinis mors se-
 cura. 430.37.
 Vomitus biliofus causa. 450.
 29.
 Vomitus biliofus in modum

uitelli. 452. 15. 16. 19. 146. 5. 9. 14. 21. 33. 167
 Vomitus quales mors secuta. 15. 174. 2. 182. 21. 183. 21. 516.
 463. 10. 16. 14.
 Vomitus qd fecerit. 468. 39. Vulvæ hulceribus inflame /
 Vomitus reciprocatio. 500. scentis affectio. 102.
 23. 6.
 Vomitus sanguineus. 520. 26. Vulvæ hulcerum notæ. 119.
 522. 10. 6.
 Vomitus præscita. 528. 10. 13. Vulvæ puerperæ hulceratio.
 15. 532. 38. 555. 26. 564. 6. 120. 17.
 Vomicæ causa. 252. 14. 262. Vulvæ hulceratæ signa. 117.
 17. 13. 128. 9. 128. 36. 388. 34. 129
 Vomicæ curatio. 262. 4. 471. 13.
 1. Vulvæ hulceris curandi mo /
 Vomicæ laterariæ causa. 274. ra quid faciat. 164.
 3. 24.
 Vomicæ pulmonis causa. 273. 23. Vulvæ extra pudenda proci /
 Vomicæ pulmonis medela. 296. 35. dente. 166. 25.
 Vomicæ interioris signa. 292. 40. 79. 38. 85. 9. 88. 1. 123. 27
 20. 124. 5. 142. 12. 158. 2. 37. 171. 5.
 Vomicæ pulmonis hydropis 172. 22. 30. 178. 1.
 generatrix. 350. 8. Vulvæ inflammantis notæ.
 Vomicæ prænotio. 529. 13. 70. 13. 71. 24. 37. 85. 9. 122. 17.
 530. 25. 172. 16. 158. 30.
 Vomicæ utro latere digno / Vulvæ pustulatæ medela.
 tio. 529. 17. 72. 21. 88. 14. 90. 7. 173. 2.
 Vomicæ cognitio. 529. 22. 19.
 Vulvæ procidentis notæ. Vulvis puerperarum inflam /
 69. 20. 31. 166. 3. 171. 34. matis quid profit. 120.
 Vulvæ procidentis medela. 24.
 69. 23. 35. 89. 31. 35. 160. 20. Vulvæ pustulatæ notæ. 72. 12.
 165. 12. 38. 166. 3. 7. 167. 15. 173. 4.
 17. 32. 168. 6. 169. 36. 171. 37. Vulvæ durescentis medela.
 178. 40. 180. 37. 194. 12. 20. 75. 4. 67. 12. 84. 1. 19.
 195. 27. 101. 40. 112. 38. 168. 18. 25. 34. 39. 170.
 Vulvæ hulceratæ medela. 3. 181. 37.
 71. 34. 87. 34. 88. 34. 90. 1. 3. Vulvæ durescentis notæ.
 93. 23. 104. 39. 117. 23. 123. 10. 75. 2. 83. 28. 84. 4. 168.
 11. 13. 124. 29. 127. 21. 128. 15. 12. 23. 28. 169. 39. 516.
 40. 129. 10. 16. 130. 4. 33. 141. 21.

Vulvæ durescentis cancrum
 inualescens. 76. 11.
 Vulvæ strangulantis causa.
 76. 6.
 Vulvæ strangulantis mede /
 la. 75. 26. 76. 11. 79. 5.
 14. 88. 17. 89. 19. 90.
 157. 26. 178. 35. 179. 5.
 37. 39. 180. 7. 10. 182. 19.
 183. 24.
 Vulvæ stranguriæ causa. 107.
 13. 116. 28.
 Vulvæ stranguriæ notæ.
 157. 23. 179. 3. 180. 10. 266.
 14.
 Vulvæ humectæ signa. 62.
 32.
 Vulvæ humectæ medela.
 75. 15. 112. 13. 25.
 Vulvæ lubricantis notæ. 26.
 23.
 Vulvæ lubricantis medela.
 86. 29.
 Vulvæ biliosæ curatio. 112. 16.
 142. 23.
 Vulvæ pituitosæ medela.
 74. 11. 89. 29. 124. 18. 124.
 40.
 Vulvæ pituitosæ signa. 74.
 124. 33.
 Vulvæ conceptui aptand /
 medela. 89. 3. 93.
 14. 111. 15. 169. 19.
 174. 35. 187. 36. 188.
 2. 36. 189. 32. 38. 195.
 34. 39.
 Vulvæ aptandæ signa. 89.
 113. 35.
 Vulvæ profluvii affectio.
 73. 33. 78. 27. 89.
 39.
 Vulvæ profluvii medela.
 Vulvæ coxendicem

73.40.90.18.78.27. 101.16.	Vulux hydropicæ signum.	tis curatio.	29.23.
150.34.124.24.153.11.154.24	83.23.125.8.32.	Vulux partu menstruo per/	
155.19.156.14.24.157.20.	Vulux hiantis notæ. 72.30.	dito curatio.	74.32.
170.26.176.39.177.16.178.	86.11.171.13.19.	Vulux menstrua uexant is me	
7.190.2.501.35.503.12.	Vulux hiantis medela.71.34.	dela.	179.31.
Vulux coxendicem petentis	86.18.146.1.171.17.29.32.	Vulux lotium ut Asinæ fun/	
medela. 70.3773.3.163.21.	Vulux inferiora petentis me/	dentis curatio.	73.19.
164.6.21.516.12.	dela. 145.14.165.5.	Vulux frustulatæ medela.	
Vulux lumhos petentis cura/	Vulux præcordia petentis.	171.9.	
tio.72.10.73.3.159.27. 179.	158.4.	Vulux cruentæ medela.176.	
29.	Vulux nasum petentis mede/	37.177.30.	
Vulux profluuium diuer/	la. 79.7.	Vulux superiora petētis me	
fitas. 503.14.	Vulux iecur petentis mede/	la. 179.1.14.	
Vulux sicciscentis medela.	la. 158.18.29.	Vuluarum morbi uarii. 109.	
76.9.	Vulux ilibus hærentis mede/	24.164.28.	
Vulux signa concipere non	la. 75.20.	Vulux affectæ medela. 90.	
ualentis. 111.1.	Vuluis compactis medela.	29.77.15.68.37.80.13.164.	
Vulux concipere non ualen/	75.34.	33.168.2.172.34.172.37.	
tis causa. 111.3.	Vulux clausæ medela.84.36	179.35.182.23.33.183.10.502	
Vulux concipere non ualen/	89.15.170.9.39.171.3.	21.213.9.	
tis medela. 111.8.	Vulux obliquatæ medela.	Vulux mala unde. 176.27.	
Vulux costas petentis mede/	85.5.	Vulux eiectio unde. 91.11.	
la. 84.19.	Vulux turgentis medela. 85.	Vulux correctorium. 91.15.	
Vulux uentrē pererrātis me/	25.503.10.	139.5.	
dela. 86.31.	Vulux conuersæ medela. 85.	Vulux conuersæ medela.	
Vulux caput petentis mede/	34.	106.24.502.36.	
la. 86.32.	Vulux titubantis medela.	Vulux facilis conuersio.107.	
Vulux crura petentis mede/	86.2.	17.	
la. 87.2.	Vulux nauseabundæ. 87.	Vulux inuerſæ causa. 103.32.	
Vulux sedem petentis mede/	5.	11.20.	
la. 87.33.	Vulux contumacis medela.	Vulux cruentæ affectio. 78.	
Vulux cor petentis medela.	87.37.88.25.	26.104.12.	
88.20.179.23.	Vulux præclusæ signum.	Vulux præcrassæ medela.	
Vulua iecur petente.107.27.	170.37.	111.29.	
158.14.	Vulux uentofæ medela. 84.	Vulux foetum non capientis	
Vulua uescam petente.69.9	26.114.32.174.12.26.179.32	affectio. 113.14.	
107.32.	183.26.193.6.	Vulux malæ sitæ medela.	
Vulux hydropicæ affectio.	Vulux olidæ medela. 88.	114.5.	
83.17.173.24.36.	31.	Vulux defluentis medela.	
Vulux hydropicæ medela.	Vulux collumeli feræ mede/	166.34.	
83.19.28.84.1.125.28.37.173	la. 88.31.183.31.	Vulux tumescens medela.	
30.146.35.178.22.30.	Vulux copiam prorumpen/	166.37.	

Vulux tabidæ medela. 166.
 40.
 Vulux uermiculorū eieftio.
 175.35.
 Vulux sordium eieftio. 121.
 13.
 Vulux puerperarum medela.
 71.19.92.32. 162.4. 117.17.
 23.29.120.17.22.130.29.
 Vulux morborum omnium
 medela. 122.37.123.1.
 Vuluam quid fiftat & pellat.
 79.12.
 Vulux affectæ præfcitum.
 515.34.
 Vulux morbofæ fignum. 516
 26.
 Vulux os claudentia. 100.
 18.
 Vulux angustæ affectio. 103.
 29.
 Vulux carnofarū purgatio.
 110.11.
 Vulux partum perdentes. 114
 33.174.34.
 Vulux purgatio immortuo
 partu. 137.18.
 Vulux prætortæ medela.
 165.31.167.5.
 Vuluarum metu obmutescen
 tium medela. 168.1.
 Vulux capitis dolore nigrū
 fundentis medela. 175.12.
 Vulux frigefcentis medela.
 175.12.
 Vulux auerfio. 124.13.
 Vuluarum purgatoria. 77.36.
 78.5. 79.2. 100.32. 101.22.
 140.30.390.27.399.14.
 Vuluam lenientia. 170.15.
 Vuluam omnium foeminæ
 morborum caufa. 502.16.

Vulux medicamenta ualidio
 ra nocere. 100.5.
 Vulua perflata conceptū mi
 nitare. 57.39.
 Vulux tenellæ. 57.30.
 Vuluarum fitus. 59.23.
 Vulux multiperarum. 59.
 24.
 Vulux grauidarum quando
 conualefcunt. 61.27.
 Vulux tumorem quid fequa
 tur. 437.3.
 Vulux auerfionem mors secu
 ta. 473.25.
 Vulua. 517.32.
 Vulua geminorum caufa. 213.
 37.
 Vulux altrinsecus uerfæ me
 dela. 165.17.23.
 Vuluarum omnium remediū
 27.20.
 Vulnerum fciffuræ uariæ. 665
 22.
 Vulnerum curatio. 22.11.334.
 228.446.33.677.40.
 Vulnerum militariū curatio.
 22.20.
 Vulnerum fequelæ. 268.
 12.
 Vulnerum obferuatio. 268.
 25.
 Vulnura quota conferuefcāt.
 318.26.
 Vulnerum mala. 319.28.
 Vulnus refrigerantia. 334.
 229.
 Vulneribus inflammatis incō
 moda. 334.35.
 Vulneri replendo carne con
 uenientia. 334.37.
 Vulnere profuente quid agē
 dum. 399.6.

Vulnerati inteftina curatio.
 400.8.
 Vulnerato tibiam quid acci
 derit. 414.6.
 Vulnerato mammā quid acci
 derit. 414.17.
 Vulnerato caput quid acci
 rit. 414.25.
 Vulneratus ab equo qui eua
 ferit. 427.24.
 Vulnerato ab equo uftio in
 noxia. 427.24.
 Vulnerato hafta quid fa
 ctum. 428.31.
 Vulneratus capite ignoratio
 ne Hippocratis periit. 429.
 39.
 Vulnerum formæ diuerfæ.
 665.34.
 Vulnerato anchora quid acci
 derit. 430.25.
 Vulneratus post sex annos
 reducto fpiculo euafit. 431.
 22.
 Vulnerati fagitta interitus.
 431.27.
 Vulnerati telo supercilium fa
 ctio. 431.29.
 Vulnus uerticis mors fecuta.
 431.29.
 Vulnerato an fe fe pilo quid
 acciderit. 432.32.
 Vulnerati capite mors. 432.
 28.
 Vulneratū iecur mors fecuta.
 432.38.
 Vulnere digiti enectus. 434.
 5.
 Vulnere digiti quid paffa.
 434.12.
 Vulneratus talo quid paffus.
 434.16.

Vulneratæ cerebri

Vulneratæ cerebri membra /
 nã nõ coalescunt. 488.14.
 Vulnere pectoris mortuus. 435.30.
 Vulnere tergum quid acci-
 derit. 435.38.
 Vulnere frontis mortuus. 435.40.
 Vulnere uentriculi enectus. 436.3.
 Vulneratus crure conualuit. 440.35.
 Vulnerati capitis suppuratio. 442.11.
 Vulnerum repullulatio. 443.40.
 Vulnere iecoris extinctus. 458.32.
 Vulnere sagitta acuta quid
 acciderit. 458.27.
 Vulnere capitis extinctus. 458.32.
 Vulnerati adaptatio. 604.9.
 Vulnerati functio. 604.26.
 Vulnerum ligandorum mo-
 dus. 605.4.12.
 Vulnerum oracula. 606.9.
 678.9.
 Vulnerationis sine inflamma-
 tione affectio. 608.14.
 Vulnerum syderationis causa. 652.26.
 Vulnere capitis nulla cõtem-
 nenda. 663.5.
 Vulnus cutis periculosum. 663.4.
 Vulneratæ caluarie periculũ
 663.9.
 Vulneratæ cerebri funiculæ
 periculũ. 663.10.
 Vulnerati capitis obseruatio. 663.12.
 Vulnerati uerticis periculũ. 664.6.
 Vulneratorum temporũ peri-
 culum. 664.17.
 Vulnere capitis plus minusue
 mortifera. 664.24.
 Vulnerum tela consyderanda
 664.31.
 Vulnus periculosissimũ. 664.39.
 Vulneratio caluarie. 664.40.
 Vulnerum scissuræ uariæ. 665.2.
 Vulnerum capitis secandorũ
 ratio. 668.19.22.
 Vulnere non cõspicuo quid
 facere debeas. 668.31.
 Vulnerati cerebri membranæ
 curatio. 669.33.
 Vulneratum os quomodo ci-
 to sanescat. 670.13.
 Vulnerati puerorum ossis cõ-
 ratio. 670.21.
 Vulnerum capitis signa mor-
 tifera. 670.25.
 Vulnerum spasmus. 670.37.
 Vulnerati capitis matura cu-
 ratio. 671.1.
 Vulneratorum uultu tumen-
 te curatio. 671.4.
 Vulnere capitis terebradi lex
 671.13.27.
 Vulnerum mala nõ statim cõ-
 spicua. 665.7.
 Vulnerum formæ diuersæ. 665.34.
 Vulnere terebranda. 666.3.
 Vulnerati ossis affectum spe-
 cillo nõ deprehendi. 666.22.
 Vulneratorum e lapsu ossium
 affectio. 666.32.
 Vulnere telorum in capite. 666.36.
 Vulnere telorũ uaria. 667.2.
 Vulnerati plus minus ue si-
 gna. 667.16.
 Vulneris in futuris dignotio. 667.19.
 Vulneris futurarum fallacia. 667.29.
 Vulnerati capitis curatio. 668.6.
 Vulnere capitis quæ secũda. 668.9.14.
 Vulnere cruris status malus. 677.16.
 Vulnerum inflamationis inhi-
 bitio. 677.17.
 Vulneris emplastratio. 678.33.677.24.
 Vulnerum rotundorum cura-
 tio. 678.23.
 Vulneris erysipelati curatio. 678.25.679.13.
 Vulneris tumorẽ quid sequa-
 tur. 678.26.
 Vulneris uaricosi cancrisq;
 curatio. 678.38.
 Vulnere lateris extinctus. 458.37.
 Vulnere in tergo quid pro-
 fuerit. 459.3.
 Vulnere frontis interemptus. 459.5.
 Vulnere medicamen non po-
 scentia. 677.26.
 Vulneratæ carnis curatio. 677.27.
 Vulneri receti quid condu-
 cat. 677.30.
 Vulnerũ a sanguinis fluxu cu-

ratio.	677.34.	Vulneris medicamenta con /	Vulnerum capitis prænotio	
Vulneribus uentris purgatio /		glutinantia.	681.20.	548.32.549.2.8.13. 597.33.
nem conferre.	678.5.	Vulnus siccantia.	681.31.	34.
Vulneribus tempora clemen /		Vulnerum uetustorum reme /		Vulneris articulorum præse
tiora.	678.13.	dium.	681.40.	ta. 549.19.
Vulnerum bona curatio quid		Vulneris cicatrices honestan /		Vulneris neruorum præscita
faciat.	678.15.	tia.	682.6.	549.21.25.32.
vulneris cicatrices cauæ .		Vulneris in tergo remedium.		Vulnerum cubiti præscita.
678.17.		682.39.		549.32.
Vulnerum diuerforum cura /		Vulnere pectoris mortuus.		Vulnerum tergi prænotio.
tio.	549.27.678.20.	473.10.		549.34.
Vulneris purulenti affectio.		Vulneratorum ossium cura /		Vulnerati cerebri præscita.
272.14.274.32.		tio.	627.16.	565.5.
Vulneris recrudescentis cau /		Vulnera non coalescentia.		Vulneratorum ossium præ
fa.	274.37.	518.11.17.		scita. 565.8.
Vulneris contracti affectio.		Vulnerum anno non coalito /		Vultus prænotio. 538.39.
275.13.		rum affectio.	519.3.	566.26.
Vulnus ossis mors secuta .		Vulnus cerebri comitantia.		Vux strangulantis medela.
459.12.		519.9.		537.17.
Vulnus tibiæ mors secuta.		Vulneratorum coalescentia.		Vux uolsellæ.
459.32.		520.15.		21.32.
Vulnerati cubiti affectio .		Vulneratæ caluarie curatio.		Vua.
464.22.		497.37.		226.37.
Vulnus umbilici quæ secuta.		Vulneris recentis curatio.		Vux causa.
472.20.		498.37.		283.1.
Vulnere uitiatæ carnis signū.		Vulnerum præscita.	476.11.	Vux signa.
679.2.		498.6.517.29.518.9.547.		287.32.
Vulneris phagedænæ signū.		30.548.2.22.29.		Vux medela.
679.5.		Vulnerum prædictio qui cō /		287.35.
Vulnerum tumoris curatio.		paranda.	547.9.	Vulpina caro.
679.6.		Vulneratorum differentia.		224.3.
Vulnus purgantia.	679.9.	547.37.		
Vulneris circumflammati cu /		Vulnera omnia esse lethalia.		
ratio.	679.15.	548.4.		
Vulneris coagmentandi me /		Vulnera medicanda; aut se /		
dela.	679.15.	cus.	548.15.19.	
Vulneris purulentæ reme /		Vulneratorum percunctatio.		
dium.	680.17.	548.38.		
Vulneris superflue carnis		Vulnerum tumores diuersi.		
medela.	680.31.	396.33.36.		
Vulnerum caua complentia.		Vulnere graui mortuorum te /		
680.34.		stificatio.	548.9.	

F I N I S .

R E G I S T R V M.

A B C D E F.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN.

OO PP QQ RR SS TT VV XX YY ZZ.

AAA BBB CCC DDD EEE FFF GGG HHH III KKK.

LLL MMM NNN OOO PPP.

Omnes terniones præter F duernionem & PPP quaternionem.

N. Geraldus. dono dedu G. Christiano 1532

R E G I S T R U M

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T U V X Y Z

Omnes reliquos pariter F. dachmann 2. 112. dachmann.

Vnt nonnulli qui hoc Artem esse duxerunt, cæteras artes dehonestare, quod putarunt, quodq; ego sentio, non fecerunt, sed quales essent, demonstrauerunt. Mihi autem hoc artem esse uidetur, quid nouum inuenire, quod quidem optimū sit, hocq; esse sapientiæ officium, opusue, quæq; perfecta non sunt, perficere. Malis autem uerbis aliorum inuenta uituperare, ars non est, cum præsertim nihil melius faciant, excogitentue, sed tantum doctorum, sapientiumq; inuenta apud rudes calumnientur, quod sapientiæ officium non est, prudentiæue, sed est potius naturæ demonstratio, uel artis ignoratio, atechniaue. Solis enim artis ignaris huiusmodi res conuenit, cum quidem cupiant, possint autem nullo modo præ malignitate, uitioq; eo peruenire, uti aliorum benefacta calumnientur, uel si non sint recte facta, reprehendant. Hoc autem modo homines in cæteris artes inuehentes, irsumptentesue, hi compescant, qui possunt, hiq; quibus hæc res curæ est. Præsens autem sermo contra eos est, qui hoc modo medicam artem lancinant, uituperantue, qui audenter locutus est propter eos, qui carpuntur, uituperanturue, contra uituperantes. sin autem abundat propter artem cui opitulatur, potentior erit propter sapientiam, qua adiuuatur, instituiturue. Mihi quidē hoc omnino, & in uniuersum uidetur, nullam esse artem, quæ non sit & uera, procul enim a ratione est, & absurdum, quid eorum, quæ non sunt, putare esse. Nam si quis earum rerum, quæ non sunt, substantiā aliquam non uideat, pronuntiabit ne ea esse? Si namq; uere uidere nō est ea, quæ non sunt, tanquam sint, non uideo, qui cuiquam in mentem ueniet esse, quæ non sunt, tanquam quæ sunt. Quæ enim sunt, mente percipere, & oculis cernere licet, sed quæ non sunt, nō æque percipiuntur, si quidē quæ sunt, semper percipiuntur & uidentur, quæ uero nō sunt, nec percipiuntur, nec uidentur. Demonstratæ uero iam artes percipiunt, nullaq; est, quæ non ex aliqua specie, & forma uideatur. profecto puto & nomina, propter species & formas eas accepisse. præter rationem enim est, factuq; non facile; species, formasue de nominibus putare ortas esse. Nomina enim naturæ legibus constituta sunt, species autem & formæ ideæue, non sunt legum statuta, sed germina, blastemataue. Hoc autem, si quis ex his, quæ dicta sunt, non percipiat, clarius in cæteris edocebitur. Medicinam ergo (nam de ea mihi sermo est) primū demonstrabo, definiamue, quemadmodum sentio, Medicinam, Ietricenue esse, labores, doloresue languentium penitus amouere, morborumq; uehementias retundere, nec eos aggredi, manusue illis admouere, qui iam a morbis uicti sunt, sciantq; omnes medicinam mala omnia tollere non posse, Quæ igitur

Quid sit ars

Quid de arte sentiat, aspicito.

Nomina quomodo imposita.

Medicina quid.

Medicina mala omnia non sanat.

Quatenus medicina non probetur.

Species idiosue fortune nuda.

Medicis non utentes non negat posse sanari.

Qui sine medicis sanantur, alii qua re sanantur.

omnis enim ob

hinc autem

Atechnia.

hinc autem

potest facere: de hoc enim mihi posthac sermo erit, quin & in artis demonstratione, simul rationes, sermonesue eorum, qui eam reprehensione dignam esse censent, refutabo, tollamue, quatenus sese quisque facturum quid putauit. Sermonis ergo principium ab ea parte mihi erit, quam omnes ueram dicent esse, quod aliqui eorum, qui curantur per medicinam, sanantur, quod quidem non omnes, hac parte medicina damnatur, quiaq; deteriora sunt, hoc dicunt, propter eos qui morbis tolluntur, & uincuntur, ac eos, qui morbos euadunt, fortuna non arte euasisse ferunt. Ego autem ipse fortunam pernitus non priuabo, nam morbos male curatos, malam & aduersam fortunam nancisci puto, qui autem bene curantur, secundam. deinde qui possunt in his qui sanantur, quid aliud causari, quam artem? si quidem ea utentes, ac ei obtemperantes sani facti sunt, species enim, Idosue fortunæ, & forma, figuræ, nuda est, & non clara. quam cum sese arti commiserunt, uidere, & considerare non potuerunt, nolueruntue. Quare non est, quod eos conualuisse, fortunæ acceptum ferant, sed arti medicæ. Cum enim sese arti ipsi commiserunt, & crediderunt, tunc eius formam, figuramue, siue speciem, idosue spectarunt, & uiderunt, perfectiq; operis uim nouerunt. Dicit certe hic qui contra differit, plurimos iam pridem languentes nullis medicis usos conualuisse. Quod non nego, nam mihi fieri potuisse uidetur, uti hi qui nullis medicis uterentur, in medicinam incurrerent, non tamen quid rectum, & quid non rectum in ea inesset, uiderent, præsertim si sese curantes in eam incurrissent, quam si medicis usi fuissent, nacti fuissent. Hocq; tamen magnum argumentum est, Artem esse, & quidem magnam, cum appareat, & eam non putantes esse, per eam esse seruatos. Nam omnino necesse est, languentes, qui medicis usi non sunt, sese sanatos aliqua re scire, & fateri, quid uel faciendo, uel non faciendo, nam aut inedia usi sunt, aut satietate, plenitateue, uel plurimo potu, uel siti, uel balneis, uel illuue, uel laboribus, uel quiete, uel somno, uel uigilia, uel horum omnium perturbatione, & permissione cum usi fuissent, conualuerunt, quidque plurimum & iuuauerit, & nocuerit, necesse est eos scire, Nam non omnis satis diffinite cognoscere potest, quæ uiuent, quæue lædant, si namq; qui ægrotauit, sciret laudare, uel uituperare, siue cognoscere medicamentâ, cibariq; per quæ conualuit, hæc omnia medicinæ, artisue medicæ esse inueniret, tamen si quæ prolata sunt, uti prodesse, læserunt, testantur ea artem esse, nam quæ profuerunt, quod rite prolata sunt & data, profuerunt, quæ uero læserunt, quod non rite data sunt, læserunt, nam ubi rectum, & non rectum locum, & terminum utrunq; habet, quomodo hoc ars non erit? Namq; illud non artem, atechnianue duxerim esse, quod nec rectum, nec non rectum habet, quod autem alterutrum, & utrunq; habet, quo pacto non erit artis opus? sed potius non artis, atechniasue. Præterea si quidem solum ex medicamentis purgantibus, & sistentibus medela cõstaret, & hoc medicinæ, medicorūq;

medicorumq; tantum esset, hic meus sermo cassus, & non ualidus esset. Nunc autem uidentur medici, qui maxime laudantur, uictus ratione, qui busdamq; aliis rebus curare, quæ nunquam quis non modo medicus, sed ne rudis quidem, cum hoc audiret, non esse artis diceret. Cum ergo nihil, nec in optimis medicis, nec in medica arte inutile sit, sed plurimis quæ nascuntur, & quæ fiunt, species & formæ, ideauē medelarum, & medicamentorum, nō est quod quisquam eorum qui sine medicis conualuerunt, sponte sua factum re uera dicat, nam quod sponte fit, non comparet, quicquid enim factum est, cur factum sit, & quo modo deprehenditur, quod autem sua sponte factum est, non uidetur sic esse, req; ulla constare, subsistereue, sed nomen tantum habere. Medica autem ars cur, & quomodo facta sit, deprehenditur, & quibus rebus constet. His uero, qui sanitatem, fortunæ non arti medicæ acceptum ferunt, quis hæc posset dicere, Qui autem in mortuorum calamitate artem tollunt, & eleuant, miror quam satis digna ratione moueantur, uti non potius hoc mortuorum intemperantiæ dedant, quam prudentiam exercentium medicinam causentur, & accusent, tanquam in medicis tantum insit non expedientia mandare, in languentibus uero non insit mandata præterire, quinimō uerisimilius est languentes nolle, & non posse medicorum mandata exequi, quam medicos non expedientia mandare. Nam qui sana mente, sanoq; corpore languentibus manus admouet, secum præsentia, & præterita reputat, & considerat, uti dicere possit cur langueant, & quæ abegerit. Languentes uero nec cur langueant, nec cur non langueant, sciunt, nec ex præsentibus, præteritisue uentura prænoscut, nec cur ea facere iubeantur, quæ medici mandant. præsentia quidem dolent, futurumq; metuunt, sed tamen morbo pleni, cibariis uacui, potius ea captat, quæ placent, & morbum augeant, quā quæ salutem, sanitatemue parent, non quod mori cupiant, sed quia malum ferre nequeunt. Quid nam ergo potius credendum est, hos ne sic habentes potius ea facere, quæ medici mandant, an ea, quæ nō iubentur? uel medicos his, qui sic habent, sicuti dixeramus, quæ non expediat, mandare, par est & uerisimile non ne magis hos mādare quæ expediāt. hos uero præuaricari, cum obtemperare non possint, tamen si sciant, nisi parent, mori possent, cuius rei causas, qui non recte ratiocinantur in eos qui nihil in causa sunt, reiiciunt, authores uero liberant. Sunt præterea nonnulli qui propter eos, qui nolunt iam morbis superatos, deploratosue curare, medicam artem damnent dicentes, quod ea quæ curant, per sese sanarentur. quæ autem auxilio egeant, non tangunt, cum oporteret, si quidem ars esset, omnia æque curare. Qui autē hæc dicunt, si medicis uitio darent, quod hæc dicentes contemnunt, tanquam insanos, merito magis uitio uerterent, quam qui hæc damnāt. Si quis enim in his artē damnat, ubi non est ars, nec potest iuuare, uel naturā, quæ suapte ui non potest, posse censeat, magis insanus est

Medicamenta purgatiua, et silentia non satis sunt ad conualescentiam.

plurime

Medica ars cur refelli nō possit.

Quid contra eos qui mortuos medicis assignant, dicat.

Quid medicus consideret ante curam.

Cur languentes non parent.

Damnatur ars medica, quin etiam cum deploratos non curet.

quam ignarus, quarum enim naturarum, & artium instrumenta perite tractamus, nos earum opifices esse, profiteri licet, cæterarum uero non æquo modo. Cum ergo quid mali quis patitur, quod superet omnia medicæ artis instrumenta, non oportet putare medicina posse tolli, nam cum multa sint in medicina, quæ comburant, tamen ignis ultimo adhibetur, uritue, quoniam & alia plura comburant. Nondum tamen patet num ne fortioribus minus fortia curentur, tollanturue, certum uero est fortissima, ualidissimaue fortioribus curari, tolliue, quæ autem ignis non perficit, certum est alia arte egere, in qua ignis non sit instrumentum. De cæteris uero eadem ratio est, quæ medicam artem coadiuuant, quarum omnium dico oportere cuiusque secundum accidentia ex accidentiisue, medicum uim passionis causari, non artem. Qui autem uitio dant his, accusantue qui deploratis, morboue superatis manus non admouent, mandant, uoluntue nihilominus & quæ non expedit, tangere, quam quæ conuenit, expeditue, qui hæc uolunt, & iubent, medicis quidem nomine mirandi uidentur, qui autem arte, & peritia ualent, eos derident, nam tam imprudentibus huius artis periti nec derisoribus, reprehensoribusue, nec laudatoribus non egent, sed consideratis, prudentibus, gnarisue, quod opificum, & artificum opera cum bene peracta fuerint & perfecta, plena sunt, pleneue peracta. Cum autem aliquatenus deficiunt, diminuta, deficientia præterea diminutaue quædam artificibus, quædam fabrefactis, arteue perfectis danda sunt. Per alias autem artes fabrefacta, peractaue opera tempus aliud aliis rationibus demonstrabit, quæ uero per medicam artem, qualiaue, quouue pacto discernenda, quædam præmissa, quædam præsens oratio docebit. Sunt enim his, qui satis hanc artem nouerunt, quidam morbi non in latenti, occultoue loco positi, neque multi, quidam contra, & multi. Quæ uero mala rubra sunt, pustulosaue, colore, tumoreue in aperto sunt, specie enim & uisu, & tactu sensum duriciæ, mollitudinis, humiditatis præbent, quæque calida, quæ frigida, quorum singulorum præsentia, uel absentia talia sunt. Horum igitur omnium in omnibus medelas sine errore, & certas esse oportet, non uti faciles, sed quod dignoscuntur, inueniunturue, dignoscuntur autem non quibusuis & iam uolentibus, sed horum peritis, qui possunt remedia horum inuenire, qui quidem arte, & ingenio ualeant, quare & ad ea quæ patent, & quæ non patent, ars abundet, oportet, nec ambigat, quæ autem non patent, sunt ossa, & quæ ad ea tendunt, uentriculi. Corpus enim non unum uentriculum, sed plures habet, duo enim sunt, qui cibum luscipiunt, emittuntque. Plures præterea alii sunt, quos nouerunt, quibus hæc curæ sunt. Nam quæ carnem rotundam habent, quam musculum omnes nominant, uentriculum, sinumue habent. Quicquid enim non coalescit, & cohæret, carne, cuteue tegatur, cauum est, quod si ualet, spiritus, aerisue completur, si non ualet, saniei, habent quidem brachia, lacertiue hanc carnem, habent

*Deplo-
ratos non
expedit tangere.*

*Quædam arti,
quædam artifice
danda.*

*Mala patetia
pauca sunt: con-
tra, quæ non pa-
tent, multa.*

*Corporis uentri-
culi.*

habent coxæ, habent suræ, habent præterea non carnosæ, quemadmodum & carnosæ, nam quod pectus, thoraxue dicitur, quo iecur tegitur, uentriculum, sinumue habet, capitique caluaria, circulusue, quo cerebrum continetur. tergumque, dorsumue, quo pulmo hæret. Horum nihil est, quod uacuum non habeat, pluribus enim perflatibus referta sunt, quæ possent recte plura uasa dici, quæ partim habentia lædunt, partim iuuant. Præterea multæ uenæ, neruique sunt non solum in carnis superiori parte, sed & ossibus ipsis hærentes, sunt enim articularum uincula, & ipsi articuli, quibus concursus iunctorum se se mouentium ossium includuntur, & inuoluuntur circuli modo. horumque nihil est, quod subspumofum, spongiosumue non sit, circaque sese cellas, & foramina non habeat, quæ saniem præferunt. Quibus diductis multos, multaque dolore affectura egreditur, nihil enim horum oculis, cuiquam uidere est, quæ occulta, & obscure mihi dicta sunt, obscuraque ipsi arti, siue in ipsa arte censentur esse, non quidem quod occulta superet, sed si fieri potest, superatur. Potest autem fieri, cum languentium naturæ facile perspicuntur, cognoscunturue, disquirentesque suapte natura rite disquirant, uestigentue, multo quidem labore, nec sine temporis spatio, oculis uidetur, & cognoscuntur, nam quæ oculorum uisum fugiunt, mentis ea uisu cerantur, & cognoscuntur, quæ namque languentes patiuntur, cum non statim medicus uidet, cognoscitue, non medicus ipse in causa est, sed natura languentis, uel morbi, medicus uero, qui nunquam uidit, nec audiuit tale malum, mente, & cogitatione discurrit, quale possit esse, quin & qui morbis non uisus, comparentibusue, siue clandestinis laborant, dicere, præcipereque, de his morbis, ipsis medicis conantur. Quod magis opinione, quam scientia faciunt, nam si nouissent, sciuiissentue, nunquam in eos incidissent, quoniam eiusdem scientiæ, prudentiæue est, & nouisse morborum causas, & curare medicamentis omnibus, quæ uetant, prohibentue mala grandiri. Cum hic igitur præceptis, dictisque languentium ad nunquam errantem certitudinem, claritatemque rem deducere non possit, dubitat ne auditu potius, quam cognitu curet. Causa uero huius tarditatis ars non est, sed corporum natura, quæ affecta corpori auxiliari cupit, studet tamen, & obseruat ne hoc audacia, temeritateue potius fiat, quam mente, prudentiaue, siue sensu, tarditateque potius, quam uiolenta celeritate. Hic autem siue medicus, si uisu, & morbi cognitione sufficiat, & medicando sufficiat. Sin autem is in quo hoc perspicitur, superetur, quod tardius ad medicum accessit, uel morbi celeritate peribit, abibitue. nam & si quis ex æquo sese uti curetur, moueat, & accingat, præoccupando non erit uelocior morbo, qui præuenit, & præoccupat, propter corporum soliditatem, roburue, siue restagnationem, qua morbi non perspiciuntur, in ea degunt, & sunt, languentiumque negligentia insidiantur, & insident, non præoccupati uero cupiunt, & uolunt curari. Quam ob rem cum quis artis facultate, & ui,

Loca corporis uacua.

Venæ, nerui quid faciant.

Quæ causa cur non cognoscatur morbi statim.

Causa morborum non statim cognoscuntur.

Languentibus non semper credidit.

Quid studeat natura.

Medicus cum morbum non ita facile pellit.

*Medica ars nihil
ceteris simile ha-
bet.*

*Quid natura
agat, nidero, non
artem, sed rem
medicam, et
quodammodo
naturam.*

*Similitudine con-
siderato, nam
Lotium magis
morbos indicat.*

*Quid proprium
artis medicae.*

*Quid in medicina
est, quod non in
aliis.*

morbò clandestino laborantem liberat, & excitat, magis laudandus est, & mirandus, quam cum deploratis, impotentibusue manum admouet, quod in nulla alia arte quæ extet, inest, nam quæ per ignem fiunt, & comparantur, cum ignis non adest, cessant, cæteraquæ per ualida corpora fabrefiunt, quædam lignis, quædam pellibus, coriisue, quædam pictura, quædam aere, quædam ferro, cæterisque similibus, quæ plurima recte fiunt tarditate potius, quam celeritate, quæ, cum absunt instrumenta, cessant, tarditas tamē illis uti- lis est, proptereaquæ censentur, & honorantur. Medica autem ars hoc non habet, nam siquid in purulentorum, empyonue morbis errauit, si morbo ie- cinoris, rhenum, lumborum, uentris, non adhibita diligenti perscrutatione carpitur, quæ omnia omnes uident, cum fiunt, tamen morborum copiam, multitudinemue adiutricem adinuenit, & hanciscitur, uocis claritatem, tar- ditatem, grauitatem, distillationem, fluctiones, quæquæ singulis distillare, defluerequæ consueuerunt, per quæ exitus dantur, quorum quædam odore, colore, tenuitate, crassitudine, pondere considerantur, & obseruantur, quo- rum signa hæc, quædam affectionum, quædam pati queuntium. Cum uero hæc significantur, demonstranturue, natura libens non deserit, tamen ne- cessitate coacta, uacua nihil nocua permeat, quæ cum peregit, & dimitti- tur, artis peritis demonstrat quid agendum sit, cogit enim calor, ignisue pi- tuitam, insitam & coactam diffundere, ciborumquæ & potionum acorem uhe- mentiamquæ uti coniectetur, quid de his uideatur, quorum quædam ipsa mo- litur, uti perspiciantur. Præterea spiritus, hanelatione tunc patet, emittiturquæ cum ardua quis & accliuia conscendit, aut currit, sudoresquæ tunc his ipsa na- tura elicit, quod ex aquarum feruore cōspicitur, quæ uero per uescam trans- mittuntur, quæ morbum demonstrant, quam quæ per canem, potionesquæ has, & cibos præterea ars excogitauit, & adinuenit, quæ calidos magis calefa- cerent, tabefacerentquæ liquefacerentue, quæ nunquam madescerent, disflue- rentquæ nisi hoc haberent. Sunt præterea alia præ aliis, & quæ per alia tran- seunt, penetrantquæ, demonstrantquæ. Quamobrem ne mirū sit, si tardius fides his habetur, & rarius manus admouentur, cum per aliorum scripta, medica prudentia, peritiacquæ paretur, quæ multas rationes, modosue ac suppetias, au- xiliaue habet rite curatis, non rite uero curatis rarius manus admouet, sin au- tem admoueat, quantum in sese est, restituit. Quæ hactenus diximus, sunt tra- dita ab huius artis peritis, quæ re magis, quam uerbis multitudinis fidem sibi comparat, quæ magis credit, quæ uidet, quam quæ audit.

DE PRISCA MEDICINA

Vi de Medicina, medicæ arte dixerunt, scripserunt, hæc sibi proposuerunt, calidum, frigidum, humidum, siccum, uel quicquid aliud breuiter uel lente, causam morborum, & principium, morisq; in hominibus esse, horumq; uel unum, duos cunctis esse proposuerunt, qui errasse deprehenduntur, magisq; reprehendendi sunt, cum nihil de arte, quæ est, quaq; cuncti in maximis affectibus & morbis utuntur, medicosq; propterea optimos colunt, dicant, nam quidam eius artifices optimi sunt, quidam mali, quod profecto non fieret. Nā nisi medica ars esset, medicinaue, nihil in ea omnino spectaretur, disquirereturue, nihilq; in ea excogitatum, & inuentum esset, neq; ea omnino esset, sed omnes æque eius imperiti, & ignari essent, fortunæ languentiū mala regeret, moderareturue, quod non sic habet, sed quemadmodum in cæteris artibus opifices, artificesue multum inter sese manibus, & mente differunt, sic & in Medicina siue medica arte. Quamobrem, nunquā profecto censuerim eam superuacaneā, uanaue materia egere, quemadmodum obscuræ dubiæq; de quibus si quis uelit dicere, necesse est materia, argumen-
tue, siue hypothesi utatur, quemadmodum qui de sublimibus, uel sub terra positis rebus differit, qui etsi sciat, aut se scire dicat, quemadmodum habent, tamen nec qui dicit, nec qui apdiunt, liquido sciūt, sint nec ne uera, nam quo se referat, non habet, quo ea confirmet, uerumq; sciat, quod in medica arte non est, nam omnia prisca temporibus inuēta sunt, principiumq; & uia monstratur, quā alia inueniantur, multoq; iam tempore inuenta cognoscantur, præbenturue, posthacq; inueniantur, si quis quæ inuenta sunt, satis cognoscat, hisq; commotus & concitatus noua perquirat. Siquis autem hæc non admittens, cunctaq; reprobans, modo alio perquirat, fallitur, fallitq; & fallitur, nā fieri non potest, & cur dicā, artemq; esse demonstrabo, quo patebit, nō posse quicquā aliter inueniri, maxime uero primū uidetur oportere eum, qui de hac arte dicit, scribitue, cunctis nota dicere, nulla enim alia de re dicere, quæireq; conuenit, quam de affectibus, passionibusue, quibus hi uexantur, nam suos quosq; affectus, passionessue prædiscere iuuat, quemadmodum gignantur, sedenturq; tollanturue, minuantur, tabescantq; nihil enim melius quisq; reminiscitur, & agnoscit, quam cum audit, quæ passus est, quarum rerum rudēs si sint, non facile est, eorum attentionem captare, per alium autem inuēta dictaq; procliuē, & facile est, carpere, & recitare. Sed

Priores artis me
dicæ scriptores
taxantur.

Medicam artem
esse, et ueram esse
nerat.

Certa esse inuen-
ta in hac arte.

De rebus commu-
nibus tractat me-
dicina.

*Medica ars est
de rebus, morbis
ue vulgo notis.*

si quis rudium, & vulgi mentem, & assensum non assequitur, mentesq; audientium bene disponat, attentosue faciat auditores, quod est, non assequitur. propterea superuacanea non eget materia, argumentoue, siue hypothesi, nam per exordia medica ars comperta, quæ sitaq; non fuisset, nihil enim ea lanquætitibus hominibus fuisset opus, si per eadē, quibus sani, nutricarētur, ac nisi alio modo, rebusq; aliis nutriti ea illis profuissent, nisi etiam multo illis meliora fuissent, quæ res homines coegit medicam artem quærere, & efficere, quod non fecissent, si eadē, quæ sanis, & languentibus data contulissent, quemadmodum nec etiam nunc conferunt, quin etiam uti altius repetamus, quidem censeo, ne sanorum quidem uictum, cibumue, quo nunc utuntur, excogitassent; inuenissentue, si homini satis fuisset, comedere & bibere, quæ boues & equi, cæteraq; bruta præter homines, quæ ex terra nascuntur, semina, fructus, poma, frondes, herbam cæteraq; quibus hæc nutriuntur, crescunt, & sine labore degunt, nullo alio cibo egentia. quinimo censeo homines ipsos per exordia hoc cibo usos fuisse, cibaria uero, quæ nunc in usu sunt, ab hominibus inuenta, excogitata, longoq; tempore, arte perpolita, & facta fuisse mihi uidentur, nam hominum corpora plurima, ac grauiora mala, hoc ferino, uehementi, magnasq; & indiscretas uires habente cibo patiebantur, qualia nunc etiam paterentur, si his cibis uterentur, laboribus, doloribusue, morbisq; subitanea, præsentieue morte corripereētur, minus autem hæc eos passos fuisse tunc, par est propter consuetudinem. Crebro autem tunc, & multos imbecillem naturam habentes, periisse, credendum est, qui uero superessent, diu resistere, quemadmodum etiā nunc, qui ualidissimos cibos facile digerunt, cæteri uero multo & labore, & malo ab illis liberantur. propter hanc igitur necessitatem & usum, hi mihi uidentur quæ fuisse cibū, nutrimentumue, naturæ humanæ comodum, huncq; inuenisse, quo nunc utimur, triticū enim terentes, molentes, cribrantes, subigentes, coquentes panem fecerunt, placentasq; pultemue, siue Mazan hordeaceā, plurimaq; ex hac re efficiebant, quædam elixabant, assabant, torrebantue, miscebant, diluebant, ualida rebus infirmis permista conformabant, ad naturamq; humanam omnia accommodabant, potentiamq; & uires secum putando, quæ ualidiora essent, naturam humanam non posse superare, si iniicerentur, laboresq; & dolores, morbosq; & mortes futuras, quæ uero superare posset, cibum, nutrimentumq; optimum præbitura esse, corporibusq; humanis inde incrementum, salutem, sanitatemue nasci. Huic autem inuentioni quis nam aliud nomen iustius, conuenientiusue ponat, quam medicæ artis, medicinæ? siquidem propter hoc minimum salutem, sanitatemue, nutritum, nutrimentumue inuenit, quo salutis, sanitatisue causa permutatio fieret cum eo nutritu, quo labores, dolores, morbiq; creabantur, si autem ars esse non censetur, non est absurdum, cum eius nemo rudis, ignarusue sit, sed contra omnes gnari, & periti

*Quæ de cibariis
dicat, aspicio.*

*Multi priore cibo
peribant.*

Panificia uaria.

*Medici hunc cibum
excogitarunt.*

periti propter eius & usum, & necessitatem, non conuenit, decetue quinquā huius artificem uocari, quoniam hoc inuentum magnum est, plurimæq; obseruationis, & contemplationis. quin etiam nunc, qui certaminibus, siue gymnasiis, cupedinaræq; rei, culinise student, modo eodem, uiaue quærentes, semper aliquid inueniunt, quod cum ederint, potarintq; alios superent, fortioresq; quam antea, fiant. Medicinam ergo nunc consideremus, quam omnes fatetur propter languentes, & affectos excogitatam, & inuentā fuisse, liquidem & nomen inde habet, & artifices, eorumq; ipsa potiri uult, & unde nam incoepit. Mihi quidē quod & per exordia dixeramus, non uidetur quæ sita, & inuestigata medicina, nisi per illos, qui hoc uiuendi genus commo- dum & affectis & ualentibus excogitarūt, quādo quidem etiam nūc Barbari, qui nulla utūtur medicina, quiq; Græcis finitimi sunt, modo eodem uiuunt, quo cū sani sunt, ad uoluptatē, & cū languent, nec cū quid patiunt, quicquā quod cupiāt, subtrahunt, aut minuunt. Qui uero medicinā excogitauerūt, in- ueneruntue, sententiā, opinionemue habuerūt, quā illi, de quibus prius dixe- ramus. Primū quidem arbitror ex eorundē ciborū copia quid subtraxerūt, & pro multis pauca fecerūt, & dederūt. Cumq; hoc illis satis non uideret (non enim languentibus hæc æquo modo proderant, sed erant nonnulli, qui sic haberent, uti ne exiguos quidem cibos superare possent, hos itaq; putarunt, imbecillioris cuiusdam rei egere) propterea sorbitiones inuenerunt, paulum quid firmioris, & robustæ materiæ multa aqua cōmiscētes, quod inerat ua- lidum, mistione, & costura subtrahebāt, minuebantq;. Quicūq; uero nec sor- bitiones poterāt supare, eos ad pocula deducebāt, hæc q; usu & copia obser- uādo, quod modice, ac æquo quodā modo haberet, nec plus quā oporteret, nec minus, nec meracius, nec dilutius, nec serius propinabāt, hoc autē probe scire oportet, quibus sorbitiones in morbis nō conferāt, & cōsiderare. Nam, cū fecerint, febres irritatur & crescūt, doloresq; clarūq; fit, quod propinat, & inferē, morbo quidē nutrimentū, & incrementū esse, corpori uero tabem, malum, & exitiū. Quibus autē sic habētibus siccus cibus, panis, placeta, puls, Mazaue, etsi pusillus datur, decuplo magis malū crescit, quā si sorbitio, nul- lam aliā ob causam, nisi cibi uehementia, quæ ad malū, quo quis afficitur, non facit. Nam cui forbere confert, comedere uero minime, hic si plusculū assumat, magis afficiē, cuius langoris causa huc referat, nā quæ ualidæ mate- riæ sunt, maxime & aptissime sanū lædunt, nedū languentē. Quid igit magis nouum excogitasse uidetur ille, qui medicus uocatur, & artifex eius artis, quā omnes confitent, & uident esse, quæ manuū tractatione cōstat, qui genus ui- uendi, uistū, cibumq; languētibus cōmodū adinuenit, quā ille, qui primū, & ab initio cunctis hominibus modū uiuendi, nutrimentū, cibumq; quo nunc utimur, inuenit, separauitq; ab agresti, & ferino illo? mihi quidem idem mo- dus uidetur, quoddamq; unum, ac simile inuētum, Hic quidem quorūcūq;

*Certatores, et
popinari quid
semper excogi-
tant.*

*Principia medi-
cine.*

*Quomodo uiuūt
barbari.*

*Sorbitionum, et
potionum inuen-
tio.*

*Quid obseruan-
dam medicis.*

*Cibus sanorū lan-
guentibus obest.*

*Duorum horum
nutricatū disse-
rentia.
Medicine in
Chirurgia
Pharmacæ-
tica, et
Diatitæcen.*

irrupentium, intrantiumue natura humana ualens etiam, & sana potiri, & superior esse propter earum rerum feritatem, & agrestem naturam, & intemperantiam, non poterat. Alter uero, quoruncūq; dispositio, in quam quisq; inciderat, & erat, potiri, & superior esse non poterat; hæc inuenit auferre, subtrahere, inquirere. quid me hercules ab illo differt, nisi hac una re, quod illud maius fuit genere, specieiue, ac uarietate, maiorisq; eguit negotiatio/nis, principii enim fuit, quod prius fuit. si quis autem sanorum, & languentiu cibum conferat, deprehendet nocentiorē esse cibum ferarum, & cætero/rum brutorum sanis, quā languentibus sanorum, nam si quis non nimis graui morbo laborans, nec contra nimis leui, comedat, quæ sani, cum comedunt, iuuantur, panem, carnem, cæteraq; similia non multa, non magnopere lædetur, siq; quis sanus, mediocriter robustus, comedat, quæ si bos, & equus comedat, iuuatur, heruon, hordeum, cæteraq; quæ illi comedunt non multa, magis uexabitur, etsi sanus sit, quā languēs, si quæ sanorum sunt, comedat. Hæc omnia demonstrāt hanc artem medicam, hac uia cum inquireret, hæc inuenire potuisse, quæ si simplicia fuissent, quemadmodum censeretur, & narratur, uti quæcūq; ualida, robustaue essent, nocerent, quæ autem contra, non ualida, nutrent affectum, & iuuarent, leue & facile negotium fuisset. Non multum enim de eo, quod ualidum esset, uti ad tutum, securū, nō ualidumq; redigeretur, auferendū fuisset. Præterea nō minor est error, nec minus hominem lædit, si quis det, propinetue minus, tardiusue, quā satis est, & expediat. Pars enim famis, & inediæ plurimū in hominis natura potest, & ualentē facere, & infirmū, ac perimere, multa etiam alia mala illis non similia ex plenitate proficiſcūtur, quæ nō minus etiam grauiā, & periculosa sunt. Præterea uaria multo magis est, ac maioris diligentia eget hæc res, mēsuræ enim cuiusdam modū animo considerare oportet, mensurā dico, nō quæ pondere, numeroq; ullo cōstet, quā si quis respiciat, quod expediat & exactū sit, possit cognoscere, nihil enim aliud inuenires, quā corporis sensum. Quāobrem difficile est, tam exacte rem nouisse, uti parū utriq; erret quis, tamen hunc ego medicū ualde laudo, qui paululū quid in his rebus aberret, peccetue, quod autem exactum & uero proximum est, raro admodum scire, & uidere est. Si quidem plurimi medicorum in his mihi similes esse uidentur malis nauium rectoribus, nam cum illi in tranquillitate regendo peccant, errantue, eorum error non patet, cum autem eos magnus uentus, & aduersa tempestas deprehendit, liquido iam & aperte cūctis hominibus, qui in ea sunt, patet per eorum ignoratōē, & errorē, peccatumue, nauem, nisi succurratur, perditū iri, sic & mali, & plurimi medici, cum homines, qui nihil graue, & periculosum habēt, curant, si quis in his maxime peccet, erretue, nihil admodum graue, & periculosum admittat, nā multo plura, & sapius leuiuscula mala hominibus sūt, quā grauiā, & periculosa, in quibus si peccent, errentue rudibus, & igna-

ris non

Ciborum com
paratio.Quis erret in
agrotis.Medicos nauium
rektoribus com
parat.

ris non patet. Cum autē magnū, uehementē, fallacemq; morbū nanciscūtur, tunc eorum error, & peccatum, Arsq; cunctis patet, quamprimum enim cum languentium poena, exitiue comparet. quod autem non opportuna uacuitate, non minora mala hominibus fiant, quam plenitate, sani probe demonstrant, quosdam enim semel in die comedere iuuat, quod quia confert, sibi statuerunt, quosdā prandere, propter eandē causam, necessitatemue, sic enim his confert, & non illis. Quidam uero propter uoluptatē, illis imperantem hoc student. quidā alterutrū, & utrūq; plurimis hominū siquidem nihil facit, & differt, utrū nam horū sequantur, & studeant, uel semel comedere, uel prandere, coenareq; hacq; consuetudine uti. Sunt præterea nonnulli, qui nunquā possent, quin præter eorū utilitatem esset, ab eō, quod adsueuerunt, discedere. Quamobrem horum alteris confert cibum alternis diebus capere, nec temere permutare, alioquin male adficerentur, nam si hi prandent, non confert, confestim hi quidem graues, languidi, torpidi, tardiue corpore, & mente, sensuue efficiuntur, oscitatq; stemutant, sitiuntq; si uero supercoenēt, inflantur, torquentur, uenterq; erumpit, quod plerisq; magni morbi principium extitit, & hoc, cibaria, quæ semel assumere consueuerunt, si bis ingèrent, nihilq; plus, similiter etiam si prandere quis consueuit, sicq; illi conferat, non prandeat, cum primum hora transit, cōfestim uehemens debilitas, tremor, animi defectus, os amarescit, lutei insuper oculi fiunt, lotiū crassum, calidum, feruensue demittit, lancinantur intestina, suspendunturue, calligant oculi, percitur ira, difficulter spirat, lāgidus efficitur, omniaq; hæc propterea patitur. Cum autem coenæ accingitur, quæ prius prandio assumebat, consumere, comedereue non potest, eaq; cum descendunt, torquent, strepunt, crepitantue, uentriculumq; claudunt. Hicq; difficiliter cubant, dormiuntue, somniacq; tumultuosa, & perturbata uident, quod plerisq; morbi principium extitit, quod cur fiat, considerato, quod quidem illi, qui semel comedere cōsueuit, fieri puto, quod legitimū tempus non expectauit, dum uenterculus pridianum cibū penitus dissoluisset, superasset, mitesceret, demisisset, quiesceretq; sed feruenti adhuc, gliscentiq; recentia, & noua superintulit, nam hi uentriculi tardius multo digerunt, maiorisq; cessationis, & requietorū egent, qui uero prandere consueuit, quod profecto, quamprimum corpus cibi eguit, prioraq; cōsumperat, non habuit, quod cōsumeret, aut frueretur, nec statim ad eū nouus cibus adcessit, nam præ fame tabescit, quæcūq; enim hunc hominē pati dico, fami dedo. Cæterosq; omnes qui biduo, uel triduo cibo abstinent, passuros eadem dico, quæ de nō prandentibus dixi, hasq; naturas, quæ celeriter, & uehēmēt errore, peccatiue aliquo, dissoluētur, cæteris infirmiores, debilioresue esse, nā p̄ximus est imbecillitate, non potens, non ualidusue, morboq; morbosus, magisq; inualidus redditur, cum præter tēpus laborat. Quod cū sit hæc exacta diligentia, obseruatione in arte diffici-

Quando et
patet. ut
non intelligit

Sumendi et
uarietas.

Cum hora e
præterit, qu
pat, uideto.

Cur uarie hi
ciantur.

Qui diu cu
abstinent, qu
patiantur.

*Cur non semper
in arte medica
attigitur ueri-
tas.*

lis, semper exactissimū, uerissimūq; consequi nancisciue, nō facile est. Multa enim res, speciesue sunt in arte medica ad quas exacta diligentia, peritia, & obseruatio usquequaq; nō potest penetrare, de quibus dicitur, profecto non puto, censeoue, propterea medicam artem, tanquam per exordia non sit bene tractata, quæ sitaue, seu inuestigata, refellendam abiiciendamue esse, si non in omnibus, quod exactum, diligens & uerū est, habeat, sed multo magis propterea amplexandam, quia proximē ad uerū, exactumue, & diligens accedit, simulq; cogitatione, mente, sensuue, siue prudentia, eo peruenire potuerit, in tanta rerū & obscuritate, & ignoratione, magisq; mirari debemus, quæq; in ea inuenta sunt, tanquam recte, periteq; inuenta laudare, nec casu, fortunaue reperta putare. Ad eos autem, qui nouo quodam modo ex materia, argumentoue, seu hypothesi, suppositioneue, & supposito aliquo hanc artem quaritant, & consistare uolunt, sermonem redire uolo. Nam si calidum est, uel frigidum, uel siccum, uel humidum, quod hominē lædit, uexat, molestatue, qui rite curet, calidum frigidum tollat, calido frigidū, siccum humido.

*Suppositum ho-
minis, materiane.*

Hoc cōsiderato.

Homo mihi detur non ualidæ naturæ, sed infirmioris, qui triticum comedat, quemadmodum ex area tollitur, crudum, non elaboratum, carnemq; crudam, aquam potet, quo cibo si diutius utetur, certo scio plurima, & grauius patietur. Pluribus enim langoribus, & morbis uexabitur, corpusq; non ualidū erit, uentriculusq; perdetur, corrūpeturue, diuq; uiuere non poterit. Quod nam huic homini sic habenti adiumentum parabitur? calidum ne, uel frigidum, uel siccum, uel humidum? Simplex enim, & unum est, quodcūq; horum, nam si quod lædit, horum quid est, suo contrario discutiatur oportet, quemadmodum eorum sermo, ratione habet. Certissimum ergo firmissimumue, & apertissimum, cibaria, quibus hactenus usus est, subtrahere, triticiq; loco panem dare, coctam carnem pro cruda, super his uinum potare. Hæc si mutantur, sanescet, nisi penitus præ longo hoc nutritu perditus, & corruptus sit, quid nam dicemus huic profuisse, calida ne, si frigore laborabat, an contra? Puto me plurimū ambiguitatis illi quæ interrogauero præbiturū, nam qui panem triticeū confecit, calidū, uel frigidū, uel siccum, uel humidum subduxit, & abstulit, quod enim & igni, & aquæ datur, & tribuitur, plurimisque aliis permixtum, & peractum est, quorum singula suam facultatem, & naturam habent, quæ cōmixta, quædam earum rerum, quæ in his naturaliter insunt, perdunt, & amittunt, superanturq; cum aliis mixcentur. Nam & hoc profecto scio, panem purum, uel non excussum, uel multa aqua subactū, uel pauca, plurimum in hominis corpore differre, coctumq; ualde, subcrudumue. Multaq; præterea alia, similiterq; de pulte, Mazaue, dicendū est, cum maxime singulorū facultates, uiresq; sint, nihilq; altera, alteri similis sit. Quisquis igitur hæc non prospexit, nō uideo, quo pacto hic quicquam affectuū, passionum, & morborū in homine possit uidere, cognosce-

reue,

*Potissimum an
scilium.*

*Panis differen-
tia.*

Maza.

*Qua prospicien-
da medico.*

reue. Singulis enim horū homines adficiuntur, & cōmutantur, alteranturue, hoc, uel illo modo. his rebus tota uita sana, uel ægra ducitur, & degitur, uel ex morbis conualefcit, quā obrem nihil his necesse magis, aut utilius est nouisse. Propterea, qui hæc perquisiuerunt, diu hoc merito, necessarioq; mihi cogitasse uidentur, quam optime hæc uti haberent, & quadrarent ad hominis naturam, quam respectarunt, qui primum hæc inuenerunt. Hancq; artē dignam esse censuerunt, quā Deo, quēadmodū putatur, acceptum ferrent, nec siccū, uel humidum, calidumue, uel frigidum, uel horum aliud quid, uel simile his quicquam lædere putauerunt, nec horum aliquo hominem egere. sed quod ualidum uehemensue in uno quoq; inesset, quodque naturam humanam suoperaret, lædere censuerunt, hocq; subtrahere studuerunt. Nā in re dulci, quod dulcissimum est, ualentissimum est, quod amarissimum, in amara, quod acerrimum, in acri, singularumq; rerū quod uigeret, floreretue, siue summum, & præcipuum esset, quæ uiderunt in homine inesse, & eum lædere, nam in homine inest amarum, salsum, dulce, acre, asperum, acerbum, lene, multaq; præterea, quæ pro copia, robore, ac uigore, diuersas uires haberēt, quæ mista inter sese, unaq; confusa non patent, nec hominem lædunt. Cum uero quid horum separatur, secerniturue, suam naturam repetit, tūc patet, hominemq; lædit. Horum autem ciborum, qui nobis cōmodi non sunt, si ingerantur, lædūt, quorū unūquodq; solū cū est, salsum est, uel amarū, uel acre, uel quid tale est, & ualidum, & uehemens. propterea ab his perturbamur, & agitamus, quemadmodū, & his, quæ ex corpore separantur, excernunturue, nam quæ cūq; homo comedit, potatq; quēadmodū est, panis, puls, mazaue, cæteraq; hos sapores permistos habent, sed non sentiuntur, præter quæ ad uoluptatē, satietatemue parantur, & condiuntur. quæ etsi plurimum ingerantur, nulla perturbatio & excreatio eorum, quæ plurimum in corpore possunt fit, nam robur, incrementum, nutrimentumq; inde fit maximum, nulla alia de causa, nisi quod optime mista sunt, nihilq; solum habent, sed totū unum factū est simplex, & ualidū. Dubito ego quidē ambigoue, quo pacto, qui hæc dicūt, artēq; ab hac uia, ad materiā, hypothesinue deducunt, homines curabunt, quemadmodū proponit, supponiturue, nihil enim his exploratū est, & inuentum, quēadmodū reor, hoc suapte natura calidū esse, frigidū illud, uel siccū hoc, humidū illud, uel alia re cōmunicare, particepsue esse. Quare puto, censeoue illos eadem cibaria, poculag; habuisse, quibus nunc utimur omnes. Calidum autē hoc, illud frigidum, siccum aliud, humidū illud esse dicunt, adduntue, quoniam cū medicus quidā languenti nescio quid calidū iussisset afferri, cūq; statim peteretur, quid illud esset, nisi ad aliquod horum confugisset, nugari, delirareue uisus esset. Si uero, quod calidum est, casu acerbum, uel lene, molle, hudumue sit, & non uehemens, calida enim multa sunt, quæ diuersas inter se uires habent, cogitandum est, siquid horum opus

Quid spectant
primi artifices.

Quæ ualentia
ma.

Qui humi
succine et sicc
sunt in homi

Quæ pertu

Qualis pa
puls.
Mazame.

Calidum hoc
contra ne sit
tiam non est.

Quare hoc e
dum, illud c
putatur.

fit dare, & afferre, quod calidum & acerbum fit, stringensue, leneue, & quod molliat, frigidumue similiter, nam frigida præstant etiam eadem. sed hoc, uti ego quidem sentio, contra cadit, nam non solum in homine, sed in corio, ligno, cæterisque plerisque aliis, quæ minus quam homo sentiunt, usu uenit, non enim calidum est, quod magnâ caloris uim habet, sed quod acerbū est, lene, cæteraq; habet, quæ diximus, quæ & in ipso homine insunt, & extra, quæ co-
mesa, potatq; cum sunt, siue foris delinita, emplastrataue, hoc præstare uide-
tur, quæ caliditatē, frigiditatemue propter suas uires, in corpore si suscitent,
parum posse propterea puto, donec enim calidū, frigidumq; permixta sunt,
non molestant, nam mixtio modū quendam, & temperamentū est calido, &
frigido inter sese. cū uero separantur, lædunt, cū enim frigidum penetrat, sta-
tim uexat; quamprimū enim calidum, quod inest, illi occurrit, corporis ad
suppetias, nullo alio apparatu egens, nec auxilio, quod & in sanis, & non sanis
operatur. Quod si quis sanus hyeme corpus refrigeret, lotus aqua frigida, uel
alio modo, quo plus faciet, nisi corpus penitus rigeat, cū uestimenta sumet,
sefeq; sub tectū recipiet, multo magis calefiet. quod si uelit magis caleferi,
calido balneo, uel multo igne utatur, deinde uestimenta sumat, illicq; uerset,
ubi frigus antea conceperat, multo magis refrigerabit, & horrebit, rigebitue.
siue quis stratus, & enectus æstu sese uelit hoc pacto refrigerare, decuplo ma-
gis æstuat. quæ multo plus his, qui per niues & gelu ambulant, eueniunt,
cū ualde manus, pedes, & caput frigesunt, cū ad noctē pānis inuoluunt, lo-
coq; calido consistant, calore, æstu, dolore, prurituq; uexantur, quibusdā etiā
bullæ, pustulæue, tanquam ignis ustulauerit, excitātur, quod non ante patien-
tur, quā calefiant, præsto adeo utrūq; horū in alterutrā partē adest. Sunt &
alia multa, quæ de hac re, possem dicere, sed quæ ad languētes pertinere ui-
dentur, hæc sunt, nō omnes, qui riguerūt febre grauissima, acutissimaue, per-
calefiunt, quæ si aduentet, non uehementer, sed sedatius prorūpit, quin etiā
plerūq; non nocua est, quam diutiusq; si duret, in pedes fere semper desinit;
præsertim illi, qui plurimum rigit, contraq; nonnulli, cum sudauerint, fe-
brisq; sedata sit, multo magis frigesunt, quam per exordia fixerint. Cui uero
tam contraria maxime fiunt, & tam subito, quæ per sese uires auferunt, quid
nam posthac magnū, aut graue superueniat, cuiusue, in hac re, auxilii egeat,
quis fortasse quid dicat, sed qui febre ardenti, pulmonisue uitiiis, morboque
alio graui corripiunt, calore non tam cito liberant, nec hoc loco calidū, ca-
lorue post frigidū, frigusue aduērat. quod puto maximū argumentū esse, ho-
mines ppter calorē, calidūue febre nō corripī, nec hoc est causa, cur male ha-
beāt, sed quod calidū amarū est, acre, salsum, cæteraq; multa, cōtraq; frigus,
frigidūue, cū aliis uiribus. Quæ autē lædunt, hæc sunt, cōparet autē & calor,
calidumue, quod plurimū roboris habet, utpote princeps adhortās, incitās,
augens una cū illo, nullā tamen maiore uim adiungit, quā expedit, & adfit,

Hæc autē

hæc autem sic habent. de signis uero, notisue, primum quidem notissima, manifestissimaue sunt, quorum iam pridem & sæpius omnes periti sumus, & reddimur, quod est, si quis nostrum raucescat, grauescat, de naribusq; stillet, quod acrius sit, & uehementius, quam consuevit antea, singulis diebus naribusq; turgescant, ignescantq;, quibus si manus admoucas, diutiusq; teras, trahestue, exulcerantur, cum non carnosus, & durus natus sit & eius locus. Sedatur autem ferme hic harum fluo, æstusue, non cum destillat & inflammatus est, sed cum crassior est, concoctus, magisq; miltis priori, tunc iam fluctio, æstusue cessat. Quibus autem frigore hoc euenit signa patent, solum frigus esse, nec aliud signum accedit, quam frigoris, cuius liberatio est, si calefiat, quo statim hæc facessunt, absceduntue, nullaq; alia discussione, digestionue eget, cætera autem omnia, quæ humorum acrimonia, & intemperatia sunt, similiter fieri censeo, quæ cum discernuntur & concoquuntur, discutiuntur, quæ præterea distillationum, rheumatoneue oculos petunt, quæ uehementes, & acres sint, palpebras exulcerant, absumentq;, nonnullorumq; genas, & quæ sub oculis sunt, deuorant, lancinantue, quocumq; defluant, lacerantq;, & dehiscere faciunt, ac rodunt tuniculam, quæ circa pupilam, aciemue est. dolores etiam, æstusq; caumataue tantisper inuadunt, occupantue, quoad destillatio, rheumatoneue digeratur, crassescatq; magis, sordescatq;. Quod fit, cum hæc inter sese, concoquuntur, miscentur, temperanturq;, quod si in fauces penetrat, raucedo, singultus, angina, sacri ignes, erysipelataue, spirandi difficultas, suspiriaue, pulmonis uitia, plurimaq; alia sulcitantur. Hæc omnia primum, salsum nescio quid, hudum, acre, amaritq; emittunt, tuncq; magis uitia malaue confirmant, roboranturue. cum uero crassescunt, miscentq; magis, omniq; acrimonia liberantur, tunc etiam febres, cæteraq; quæ homines uexant, miscentur, nam ea singulorum horum malorum esse causam putare oportet, quæ cum adsunt, & uigent, crescunt ea, necessarioq; inteduntur, si autem in aliud temperamentum transleant, mutanturue, cessant. cum uero sincera, puraue caliditate, frigiditateue fit, nec aliud participet, facile sedat. cum autem, ex calido in frigidum transit, mutanturue, uel contra, quomodo mihi dictum est, transsit, mutanturue. præterea cætera mala omnia, quæ hominem male habent, humorum, complexionumue uiribus gignunt, quod fit, cum amaritudo quædam diffunditur, quod flauam bilem nominamus, tunc lassitudo, molestia, æstus, caumataue, debilitas, impotentiaue, detinent, occupantue, quibus liberantur, cum purgantur quandoq; sua sponte, uel medicamento; cum quid horum opportune fit, laboribusq; caliditatis aperte liberant. Quoad uero hæc subleuata, & superiora fuerint, nullo modo laboribus, febribusue liberantur, quibus autem acrimoniae uirulentæ, acuitates rabidæ, quæ lancinant, mordicentue uiscera & intestina, pectoris langor, animi deliquium, aporiaue prosistit, prosiduntue, non ante sedantur, quæ purgent, sternantur, cæterisue misceantur, quæ digeri, extenuari, crassescere, mutariq;

Distillationis
signa.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

distillatio
signum.

Chymos.
Calor et frigus non putrescit.

Quæ in homine mistio bona. Quando bene degitur.

Quid oporteat medicos scire.

Quid sit homo, et quomodo gignatur, sciat Medicus.

Casus esu malus.

Temeton bonum non est.

Quæ uini mala.

Casus malus est.

in speciem humorum, chymonue, multis & uariis speciebus, rebusue possunt. quapropter, & decretoria, iudicationesue, & numeri temporum in his plurimum possunt, quamobrem minime dicendum est, horum omnium calorem, calidumue, uel frigus, frigidumue causam esse, uti patiant, quæ non putrescunt, crassescuntue, quid autem dicemus nisi horum temperaturam, mistionemue, cum inter sese pares uiribus non sunt. Nihil enim calorem, calidumue sedat aliud quam frigus, frigidumue, si misceatur, & contra si frigori, frigidoque, calor, calidumue admoveatur. cætera autem omnia in homine, quo pluribus miscentur eo mitiora, & meliora sunt. tunc autem optime homines habent, & degunt cum digerunt, & quiescunt, nullamque potiorē, peculiaremue uim præferunt, demonstrantue, de his quidem cumulate dixisse uideor. Præterea medici quidā, & sophistæ dicunt, fieri non posse, quod quisquā recte medicinā sciat, nisi noscat, quid sit homo, quouē primū modo factus, & compositus sit. Quæ quidem & sophistæ & medici de hominis natura dicunt, uel scribunt, ea minus arti medicæ conferre, conuenireue puto, quā picturæ, graphicæue. Genseo namque nusquā aliunde recte de hominis natura cognosci, sciiriue posse, quam ex medicā arte, quod facile cognoscetur, cum quis rite totam medicinam comprehenderit, quam hactenus plurimi mihi sciuisse uidentur, sed hoc uere dico, quid homo sit, quasue ob causas gignatur, plurimaque alia probe, diligenterue necesse est scire. Quamobrem mihi quidem necessariū uidetur, uti, qui se medicum profiteatur, quidque boni se facturū putet, hominis naturam, rerumque omnium optime sciat, hocque maxime studeat, quid quæ comeduntur & potantur, comune cum homine habeant, quidque ex horum uno quoque cuique possit euenire, nec hoc simplici quodā modo, quemadmodum est hoc. Caseum edisse pessimū est, laborē enim doloremue his ingenerat, qui se illo complerint, sed quēnam laborem, doloremue, siue malū, quāque ob causam cuique hominū eum edisse non expediat. nam pleraque sunt suapte natura esu, & potu mala, quæ non æquo modo homines omnes afficiunt, quare sic differo, tabo, Vinū, temetumue meracius, multūque si potes, hominē debilitat, quod omnes cum uident, hanc esse uini naturā, & uim fatetur, causamque huius rei uinum ipsum esse, uinumque fonticū esse, quibusque rebus, ex his, quæ in homine insunt, hoc maximæ possit, uidemus, scimusue, hocque modo uere de cæteris differam. Caseus enim quoniā hoc exemplo usi sumus, non omnes homines lædit, sed sunt, qui eo repleti nihil læduntur, quinimo mirandum in modum, macilentis conferre traditur, sunt & qui difficilior eum concoquunt, quorum naturæ hactenus differunt, quod in hominis corpore, quid infensum caseo inest, quod ab hoc commouetur his in quibus plurimus hic succus & humor inest, ac in corpore pollet, dominaturue, hosque magis affici par est. Si autem uniuersæ humanæ naturæ malus esset, omnes æque læderet, hæc autem si quisque sciret, nunquam mali quicquam pateretur, quædam

Quædam autem in his qui ex morbis conualescunt, eueniunt. sed plurimæ in longis morbis præuicationes fiunt, nonnullæ sua sponte, casuue, quædam ex his, quæ temere ingeruntur. plurimos namq̃ medicos uidi, qui tanquam rudes, cum in diem, quo languens quid innouasset, præuicatione fuisset, incidissent, lauando sese, uel deambulando, uel quid noui comedendo, alienumue, quæ omnia bona ne an mala essent, cum nescirent, causam tamen omnem eo referebant, cum ueram causam ignorarent, quod uero maxime, fortasse contulisset, amoueabant. quod non decet, conuenitue, sed scire quid balneum nõ opportune admotum faciat, quid defatigatio, nam non idem malum ab horum utroq̃ prouenit, nec plenitate, nec hoc, uel illo cibo. Quisquis ergo hoc nesciet, quemadmodum singula ad hominem habeant, nesciet quæ ab his fiant, nec recte utetur, quin et hoc sciat, mihi oportere uidetur, qui morbi, pathemataue, homini ex uiribus, facultatibusue, siue potentiis rerum ueniãt, formisq̃ siue figuris, schematonue. Dico autem hoc, potentiam siue uim esse succorum, humorumue, siue Chymon, saporũue summas uires nouisse, formas uero, figuræue, siue schemata, nomino, dicoue quæcunq̃ in homine insunt. quædam enim caua sunt, quædam lata, & in angustum rediguntur. quædam expansa, quædam solida, dura, rotunda, quædam lata, & pendentia, suspensæue, quædã protenta, distentaue, quædam longa, nonnulla densa, quædam sugentia, spongiosa quædã, & rara, horum quidem, quæ magis ad sese ex reliquo corpore, trahere humorẽ, humilitatemue possint, uidendum est, caua ne & expansa, solida & rotunda, caua & angusta, puto quidem quæ ex cauo & lato, in angustum rediguntur. Hæc igit̃ scire oportet, discereue, siue obseruare ex his, quæ extra sunt, & patent, nam qui ore patenti & aperto semper est, humoris nihil ad se trahit, si uero producat, & contrahat, comprimãtq̃, & stringat labia, magisq̃ si fistulã admoueat, trahet quod uolet, quod & cucurbitulæ admotæ demonstrant, quæ ex lato in angustum contrahuntur, proptereaq̃ & ad hoc sic fabricatæ, & arte confectæ sunt uti ex carne trahant humorẽ, uel quid aliud. Plurimaq̃ præterea talia sunt, quæ trahunt, & euellunt. Natura autẽ & forma, figuræue, siue schema eorũ, quæ in homine insunt, hæc est & talis, caput, uesica, foeminarumq̃ uulua, locellue, quæ aperte præ cunctis trahunt, semperq̃ humoris plena sunt, caua namq̃ expansa, capaciaq̃ cum sint, humores defluentes maxime capiunt, & continent, non omnia tamen æquo modo trahunt ad sese, & euellunt sicuti dura, rotunda, nec quod defluit, suscipiunt, delabitur enim, cum sedem non habeat, in qua consistat, maneatue, spongiosa autem, & rara, quemadmodum est lien, pulmo, mammæ, cum sidentia sint, maxime sugunt, & ebibunt, durescuntq̃, crescunt & augentur, cum præsertim humor accessit, cauum enim locũ, si numue, siue uentriculũ extra se non habent, quo humorẽ defluentẽ suscipiãt, contineantq̃, nã cauus locus est uentriculus, humoremq̃

Quid medico
prospiciendũ.

Pathemata.
Dynames.
Schemata.
Chymi.
Formæ, schemataue quæ.

Patentia non
sorbent.

Cucurbitulæ
foeminarum talis.

Caput, uesica,
uulua.

Lien
Pulmo
Mammæ
Venter qualis.

*Pulmo et
Lien curare
seant.*

*Ventriculus pe-
ctus, et uenter
curantur.*

*Iecur.
Physa quid
agat.*

Dolor unde.

*Nervi cur non
tam crebro
dolent.*

*Capitis et colli
differentia.*

*Succorum, sapo-
rumque considera-
tio.*

fuscipit, cotidie cogit, & emittit, sed pulmo, lienque cum penitus uacui, rari, paruique sint, humorem aduenientem suscipiunt, & ebibunt, cumque prius rari, molles, & teneri essent, duri, densique fiunt, nec digerunt, nec emittunt, quod ob formæ naturam illis euenit, quæ cumque autem inflant, molestant, corpus cum intrarunt, in membris, latioribusque locis tumultuantur, quemadmodum est uentriculus, pectus, uenter. quod uero non adeo complebit, uti consistat, mutatur, agitur, & tumultuatur aperte, quæ autem carnosæ molliæque sunt, torporem, replementaque in his gignunt, quæ quidem in iugulationibus fiunt, siue glandiis eueniunt. Cum autem in latiore locum prorumpet, qui suapte natura adeo ualidus non sit, uti uiolentiæ resistat, nec rursus adeo tener, & rarus uti suscipiat, & cedat, nihil patitur, nec sanguinolentum, & densum, quemadmodum est Iecur, hepatis, quod sua densitate, & latitudine resistit, nec cedit, cum uero flatus, inflatio, physæ suscipitur, augetur, & crescit, ualidiorque redditur, repercutiturque, quod resistit, quod sine dolore labore esse non potest propter susipientis teneram naturam, & sanguinolentiam. Quas ob causas, dolores uehementissimi, creberrimique in his locis gignuntur, suppurationesque, tuberationes, excessusque plurimi, præcordiorum etiam dolor, sed non tam uehemens propter præcordiorum situm latum, & resistentem, Nervi autem præterea natura solida, dura, & ualidior est, propterea doloribus obuia minus est, dolores tamen laboresque, & in his creantur, tuberculaque & excessus, plurimæ præterea, formarum, figurarumque, siue schematon species, ideæque sunt in homine, & extra, quæ maximas, tam sanis, quam non sanis morborum differentias faciunt, quemadmodum est, caput pusillum, uel magnum, ceruices graciles, uel crassæ, longæ, uel breues, uentriculi longi, uel rotundi, pectoris, laterum, costarumque latitudo, uel angustia, multaque similia, quæ omnia scire oportet, quatenus differant, quæ cum sciueris, singulorum causas recte contempleris, & obseruabis. De humorum autem succorumque, siue chymon uiribus, omnium & singulorum, quid in homine facere possint, considerato, præterea considerandum est, quemadmodum antea dictum est, quasnam cognationes inter sese habeant, quod autem dico, hoc est, sit ne dulcis succus, saporque per sese, sine alterius mixture, mutetur ne in alium, quis nam potissimum sit, amarus, an salus, acerbus, an acer, potiorque qui cæteris præponatur, uti detur, dulcem esse ducebimus naturæ humanæ commodissimum, sic enim si quis ab exterioribus obseruet, & inquirat, poterit rem consensui, quæque meliora sunt, eligere. nam ea meliora sunt, quæ minimum ab commodissimis, & iucundissimis humanæ naturæ absunt.

I

Ittera quidem, medici moderatio est propterea,
mandatumq; , quo pacto medicum munus parari,
tractari, & exerceri conueniat. medici quidem mo-
derationem, propterea hanc esse ducimus, prospi-
cere, quatenus suapte natura possit, corpore sano, ua-
lidoue, colore optimo, habitioresq; uti esse studeat,
siquidem uulgo censetur, qui male sui corporis cu-
ram habeat, ceteros non bene curaturum. Præterea
corporis mundicia, uestium non suspectis ad omnia
odoramentis utatur, quod languentibus gratissimum est. deinde prudenti,
pudenti, & integro animo, moribusq; esto. Non solum taceat, quæ tacenda
sunt, mores autem probi, & optimi sint, sed etiam quantum ad uitam perti-
net, moderatam, beneq; dispositam habeat, quod plurimum ad authoritatem
comparandam facit. mores autem probi, & optimi sunt, quod omnibus, &
colendum & amandum reddit. petulantia namq; & garrulitas despicitur, &
si admodum usui, utilis uideatur, & sit, facultates autē, opesue respiciat,
consideratoue, quæ apud habentes raro æstimantur, amanturue. Schemasi
uero, formisue, siue figuris, gestibusue compositis languentes adito, pruden-
tiam quidem uultus præferat lenem, mitemue, non asperam, acerbā, ama-
ramue. nam hoc non probi, sed improbi, & audacis, hominesq; perosi, sper-
nentisq; esse uidetur. qui autem in risum solutus est, & nimis lætus est, mole-
stus languentibus est. Quamobrem medium seruat, parq; & æquabilis in
omni consuetudine esto, nam languentibus paritate quadā, & iusticia in mul-
tis succurrendū est, nec parua est conciliatio, beniuolentiaue languentium
erga medicos, siquidem totos sese illis dedunt. Præterea medicus omni-
bus horis, fæminis, uirgunculis, rebusq; non parui momenti occurrat, quibus
omnibus manus, oculosq; abstinentes habeto, sicq; & corpus, & animū para-
tum, dispositum habeto. mandata uero, præceptaue, quæ ad medicam ar-
tem pertinent, per quæ eius artifex dicendus est, hæc sunt, uti cum discere
medicamq; artem exercere cœperit, studeat, discat, sciatur quæ ad munus
medicum pertineant. Primum habitationis locum ægro cōmodum deligat,
quo nullus malus uentus molestat, solisq; lumen, splendorue, per ortum non
deserat. Lumen enim procul, & perpetuo tenore lucens, & his qui curant, ne-
cessarium est, & his, qui curantur, non molestum. Lucemq; eam omnino se-
stetur, quæ nihil oculis officiat, noceatur. lumen autem, uti festemur, man-
datur, quod contra faciem, uisumq; non sit, nam aciem oculorum debilitat,
perturbatq; , minima siquidem causa debilitatos oculos perturbat, lumine
itaq; sic utatur. Sedilia postea æque alta habeto, ut qui in illis sedeant, sibi
æqualiter conueniant, respondeantue, nihilq; aeneum habeto præter instru-

*Medicus qu
esse debeat.**Corruptus**Quo gestu a
dus est ager.**Qualis debeat
esse medicus.**Quid primū
obseruet medi-
cus.**Luminis ratio.*

Luxum domesticum prohibet.

Linteola qualia in his conueniunt.

Quæ instrumenta.

Quæ uulnera possant.

menta ad rem medicam necessaria, siquidem hic luxus molestus, & ambitio/sus mihi uidetur his apparatusibus, uasibusue uti. puram autem, limpidam, bonam, potui commodam his qui curantur, aquam præbeto. linteis autem pannis, quibus tergantur, mudenturue, puris, mundis, mollibus utitor, causa autem oculorum ad oculosue, tenuibus, mollibus linteolis, spongiis autem ad uulnera, hæc enim per sese probe auxiliantur, cuncta autem instrumenta usui necessaria parata sunt, magnitudine, pondere, tenuitate, subtilitateue commoda. quæ uero porriguntur, cuncta uti conferant, operam dato, potissimum autem, quæ parti alicui laboranti admoventur, quæ sunt uincula, medicamenta, circaque uulnera linteola, linamentaue, emplastra, linimentaue. hæc enim plurimum temporis in partibus, & locis affectis commorantur, siquidem post hæc, horum remotio, refrigeratio, perurgatio, aquarum ablutio, parui cuiusdam temporis sunt. si quidque præterea aliud plus, minusue alicubi peragendum sit, considerato. Hæc enim si fiant uel non fiant, cum usus est, magnam habent differentiam. colligatio quidem, deligatione, peculiaris, & propria est medicæ artis, qua deligatus iuuatur. Hæc autem duo potissimum profunt, quibus crebro utendum est, premere, stringereue, cum & ubi oportet laxiusque superligare, quo autem ad anni tempora, quando superterege, optimeque conuoluerue, & quando non oporteat, diligenter considerato, ne quauis horum obliuione lædatur, debiliteturue languens, uel quod affectum est, quod cum usus fuit, factum non est. superligationes autem, deligationesue pulcras, spectandasque contemnito. molestum enim hoc est, & ostentatorium, iactabundumue, sæpiusque curatum lædit, languens enim utilitatem non ornatum capat. manuum autem operæ, chirurgiæue est, quæ secanda, uel urenda sunt. celeriter, uel tarde pro usus necessitate peragere, quæ æque laudantur. Nam horum utrorumque usus est, quoniam in quibus opus est unica secatio, ne, manuum opera celeriter peragatur, diuisio, separatione, siue secatio prodest, siquidem quod seftos iuuat, uel molestat, perneciter, celeriterue tollitur. quare hæc ne differto, hoc enim perneciter, celeriterue secatione, ueniet. Cum autem plures incisiones fieri necesse est, tarda manuum opera utitor, celer enim in his continuum, & multum laborem, doloremue facit. Quod si aliquatenus intermittat, languentibus aliquam requiem dat, quod & de instrumentis dicatur, scalpris, gladiolisue latis, exacutis utitor, sed hoc non in omnibus æque mandamus, quædam enim corporis partes sunt, quæ celerem sanguinis fluctionem faciunt, & habent, quod non facile comprimitur, compesciturue, quemadmodum sunt uarices, quædamque aliæ uenæ, quæ non late secandæ, aperiendæue sunt, nunquam enim defluere cessarent sanguinem tamen ex his mittere confert quandoque, sed in locis non periculosis, & in quibus, sanguis tenuis non est, Scalpris latioribus utitor, sic enim latius defluet, & copiosius, minime autem aliter, turpe quidem est ualde, cum ex

manuum

Deligatio.

Duo quæ his conducunt.

Secatio, utriusque.

modi utriusque.

Celeritas et tarditas ubi adhibenda est.

Missio sanguinis ubi, et quando facienda.

manuum opera, chirurgiae, quod quis velit, non euenit. Cucurbitularum uero modi duo sunt utiles & in usu; nam cum distillatio, rheumatue, procul a superiore carnis parte colligitur; circulus huius paruus sit; nec uentriosa, sed oblonga sit, manibus uti melius tractetur, nec grauis efficiat, talis enim si sit, saniem ex carne ad superiora resta melius trahet; maiore uero dolore, labore per carnem sparso; alteram similem facito, circulum autem maiorem huius circuducito; sic enim ex pluribus partibus, quod molestat, ad locum, quem oportet, eam adducere inuenies, non enim oportere putatur magnum cucurbitulae circulum esse; cum ex pluribus locis humores caro non trahit, quae si grauis sit, de superiore, ad inferiora detrudet, cum contra expediat, saepiusq; morbos relinquit, siquidem cum distillationes, rheumatue subter & procul a superioribus locis colliguntur & consistunt, lati, magnitue circuli multa de reliqua carne trahunt, & conuellunt, quod facit, uti humiditas illinc deducta ad collectam in loco inferiore saniem addatur, quaeq; uexant, relinquuntur, quae uero nihil molestant, demantur, & auferantur. Quae nam cucurbitulae magnitudo usui sit, de corporis parte, cui admoenda est, considerato, coniectione facito, cum uero locum pertuderis inciderisue, de parte inferiore sanguinem trahito, & excipito, sanguis enim pateat oportet in locis manu tractatis, alioquin circulum contractum ne pertundito, caro namq; laborantis tenacior est. Scalpris autem, gladiolisue recuruis, retortisue in summo utitor, nec ualde angustis, nam sanies quandoq; crassa, & glutinosa exit, quae, si in angusta pertusione remaneat, subsistatue, periculum est. Quae autem uenae in brachiis sunt, compressionibus capientur, nam caro quae tegit uenas, in multis uenae non bene quadrat, coaptaturue, cum enim caro fluxa sit, per eam saepe utrarumq; fallit incisio, testa siquidem uena sufflatur, sanguinisq; defluxus impeditur, plurimis autem & puris, sanieue, quapropter in hac re insistito, siquidem haec duo detrimenta talis mandum opera chirurgiae defert, festo quidem dolorem, laboremue, secanti uero paruam gloriam, honoremue, sed summum dedecus, quod & in omnibus seruari, fieriue mandatur, quae quidem in munere medico, necessaria sunt instrumenta, quaeq; cum scire oporteat, qui hanc artem didicerit, profiteaturq; haec sunt. quilibet enim, dentium uol-
fellis, odontagresinue, & uuae uolcellis, staphylagresinue scit uti, nam earum usus simplex est, & facilis. De tuberculis autem, hulceribusq; quaeq; maiorum morborum sunt, maius negotium est, tubercula siquidem posse discutere, collectionesq; eorum compescere, magis artificiosum est, consequens autem est, haec in patetem, & paruum locum deducere, tuberculiq; coactio-
nem, collectionemue planam, aequalemue reddere, nam si plana, aequaliaue non sint, periculum est ne dehiscant, hulusq; cum difficultate curetur, saneturue, quare cuncta complanentur, coequanturue, matureturq; nec ante pertundatur, aperianturue, sua nec sponte dehiscere sinantur, quam matura sint,

*Cucurbitulae
modus.*

*quibus morbo
ad aluere uti*

*Cum locus, cu-
bitulae admo-
aperitur, quae
agas.*

*Capitatio uena
brachij.*

*Volcella siue
Odontagra
Staphylagran*

Quatuor huius
rum uiae.

Hulcerum uulne
rum uemula cu
ratio.

Quae praetermit
tat uidetur.

Militariu uulne
rum curatio.

Telorumq; extirpa
tio uerbis no. re.

Signa notare
inherentium.
Telorum.

quae autem hoc faciant, in aliis dictum est. quatuor autē uias huiusmodi huiusmodi habere uidentur, quarū una tendit alte, in profundum uel, quae fistulosa sunt, quaeq; sub cicatrice putria, & intrinsecus caua sunt, secunda autem in altum, & superna tendit, quae supercrefcentem carnem emittunt; tertia uero late spargitur, quae serpentina huiusmodi dicuntur. quarta sola naturaliter mouetur, & proccedit. Hae quidem sunt carnis calamitates, quibus omnibus ferme eadem conferunt, quorum quidem signa in aliis demonstrata sunt, quouē pacto curen-
tur, quouē congestum conflatumue discutiatur, plenumq; uacuatur, cauum compleatur, quodq; in latum tendit, decore cōpescatur, deq; horum signis, notisue, & curatione, in aliis dictum est, de linimentis uero seu emplastris, cataplasmatisue sic habet, Linteorum quidem, quae superponuntur, praecipuus & accuratus usus esto, quam morbo, & hulceri cōmodum erit, superponuntor, circa uulnus autem emplastro, cataplasmateue utitor, quod eius usus artificiosus est, quodq; plurimum prodest, quod circūponitur, nam quod circūponitur uulneri, hulceriue adiumento est. linteum autem seriato, quae quidem extra uulnus, hulcusue sunt, cataplasma, seu emplastrum linimentumue adiuuat. hoc autem usus talis esse debet, de temporibus autē, quibus haec usui esse debent, facultatesq; uiresue, quemadmodumq; haec quae scripta sunt, discenda & exequenda sunt, nunc praetermittit, quoniam rei medicae plurimā & longiorem procurationem exigūt, quae plurimum artem excessit. Horum autem consequens est de uulnerum, quae in militia, bellisue fiunt, manuum opera chirurgiae dicere, telorumq; spiculorumue extractione, quae in urbium obsidione, expugnationeue cadunt, sed horum paruus est usus, nam raro longoq; tempore ciuiles, & hostiles expeditiones fiunt, saepius hoc in publicis, seu generalibus expeditionibus euenit. Quamobrem, qui manuum opera, chirurgiae in his uolet uti, hos sequatur, cuiq; his tanquam cōmilito degat, & militet, sic enim melius in hac re sese exercebit, hoc profecto uidetur esse circa haec, aut de his artificiosius dixisse. signa uero telorum intus existentium, prompte, cumulateue cognoscere pars est artis maxima, circaq; haec manuum opera, chirurgiaeue, quod si inerit, nunquam saucius ignoratus praeteribitur, cum non rite curatur. solus enim horum signorum peritus his, quemadmodum deuit, manus admovebit, de his autem omnibus, in aliis scriptum est.

On temere quidem, & sine ratione imprudenterue hi fecerunt, qui sapientiam, prudentiamue, siue peritiam quæ in hominum uita uersatur, proposuerunt, & dixerunt plurimum usui esse. nam pleræq; superuacaneæ uidentur esse, quemadmodû, quæ nulla de re, quæ usui sit, disputant, ratiocinanturue, harum tamen portiones aliquæ ad hæc, illaue sumatur, deducaturue, & respondeatur nullam illarum desidem esse, nec malam, nam quod deses est, & otiosum, agitq; nihil ad malum tendit, trahiturq; quod autem experrectum est & uigilans, metem dirigit, trahitq; ad aliquid, quod uitæ usui sit & honestati. Disputationes autem horum nulli sunt usui, meliores autem sunt, iucundioresue, & honestiores, quæ ad aliquid utile tendunt, ut puta artem, quæ ad probitatem, utilitatem, & authoritatem, gloriamue facit, nam artes omnes, quæ turpi lucro, & improbitate uacat, probandæ sunt, si quidem in illis uia quædam, & modus inest, qui semper probe operetur, sed si ad innocentiam, probitatemue non tendant, populares, uilesue siue uulgares sunt. Qui namq; his a teneris multo sudore operâ dederunt, cum deinde adoleuerunt, durum his & asperum uidetur ab illis discedere, quibus tandiu consueuerunt, ac si lege aliqua urbibus interdicerentur, sicq; lucro inerti dediti concionantur, decipiunt, uagantur, ac in urbibus regnant, quos quisq; ex uestibus, cæterisq; ornamentis cognoscat. Qui quo superbius, & sumptuosius uestiunt, & ornantur, tanto magis, odioq; maiore his, qui eos inspexerint, & penitus non uerint, auersandi, fugiendiue sunt, nihil enim, quod usui mortalium sit, cogitant, cum nihil doctrina, nec usu habeant, quod his, siue hominibus in communi utile sit, sed tantum ex circulatione ambitioneue sibi ea parare studet, quæ magis ad probitatem, simplicitatem, & authoritatem, gloriamue, & existimationem in re sua & arte faciat, quam ad utilitatem, & usum cõmunem. hocq; tota mente & cogitatione nituntur, uti rerum copia, & lucrû his accedat, hiq; ad omnes hominû occursum, & cõsuetudinem asperi, acerbique sunt, respondereq; prompti, & parati, difficiles, & morosi sunt aduersus altercantes & contradicentes. His uero, qui sese similitudine attingunt, commode & facili consuetudine, sese præbent, contra se autem insurgentes nihil dicunt, sed taciti discedunt. Contra uero tacentes iracundi, & uehementes sunt, temporis cuiusq; occasione sese accommodant, copiose, cumulateq; cibos, epulasue capiunt, & suggerunt. Prompti uerbis, & expediti sunt, quicquid demonstratur, admonenturue eleuant, humanitate, facilitateue utuntur, sese gratiæ, gratæue rei, & authoritati, gloriæue, & existimationi accommodant, disponuntue, ex his cõformati ad ueritatē, & ad id, quod demonstrat, lubrici sunt. Horum autē omnium porissimum dux est, & princeps natura, nam si in his,

Disciplina multo probatur, nisi que ad uitam manum facit.

Que artes probanda.

Doxa
Existimatio

Dux natura in cunctis est.

qui in artibus uersantur, hoc inesset, prædictis omnibus abudarent. non enim in sapientia, disciplinae, siue doctrina, nec in arte aliqua doctus, quod decet, & usus sit; quæ proponit & ostendit, quo pacto rerum initia capiatur, natura autem perfluit & diffunditur, spargiturue, sapientia uero, disciplinae, siue doctrina, quæ ab ipsa natura facta sunt, cognoscenda proponit, nā qui utrisq; his sermonibus, rationibusue superantur, nunquam utrisq; in rerum demonstratione utuntur. Cum horum quis igitur ueritatem eorum, quæ uerbis proponuntur, disquirat, nunquam quæ naturæ sunt, illis succurrant, nam hi uiam eandem tenere deprehenduntur, quam illi, Quapropter totam exuti maliciā, malignitatemue, turpitudinemq; dedecusue, siue atimian uestiunt. Pulcrum enim quid est & honestum, cū ex re, quam quis didicit, oratio, ratione manat, quicquid enim artificiose factum est, ex ratione manauit, nā quod artificiose dicitur, nec fit, uia, rationisue, arte uacantis indicium est. Putare autē, nec facere, signū ignoratiōis, carētisq; arte, atechniaeue, nā persuasio, siue opinio præsertim in re medica, causam fonticā his, qui fecerint, perniciē autē, exitiumue his, qui fuerint usi, portat, nā si uerbis freti rem sese scientia tenere putant, cū ad opus accedunt, quemadmodū aurū malum, adulterinumue per ignem cognoscitur, tales & hi sese patefaciūt, Quamobrem talis copia his, qui ad prouidentiam, peritiāue huius artis tendunt, spernēda est, nam restū iter cognitio demonstrat, tempus tamen harum rerum artē facilem reddit, causāq; patefacit his, qui recta uia procedunt, quamobrem singula hæc permutentur, misceanturue, sapientia, scientiaue, cum medicina, & medicina cum sapientia, Medicus enim uir sapiens est, philosophusue, Deo similis, parue, plurima tamen in aliis est differentia, nam in medicina, omnia quæ in sapientia, philosophiaue, insunt, pecuniarum contemptus, consuetudo proba, pudens rubor, contemptio uestiū, demissioe humana, existimatio, discretio, crissue, quies, lenitasue, mitis occurus, synceritas, prudentia, cognitio eorum, quæ bona, ac necessaria sunt ad uitam degendā, puræ nō rei, & castæ auersatio, metus deorū, religioe, præstantia Diuina. Contra uero, qui uere sapientes non sunt, quicquid habent, ad petulantiam habēt, lucrū, habēdi non explebilem sitim, subtractionem, cupiditatem, impudentiam, demonstrandam, nam ipsa cognitio est eorum, qui sese adeunt, usus ad beneuolētiā, philianue, tanquam erga liberos & bona, talis est hæc cōmunis sapiētia. Quā plurimāq; præterea medicū habere certum est, siquidem deorum cognitio, cogitatioe, siue reputatio, metusue, in eius mēte uersatur, implicaturue, nam in plerisq; morbis, passionibusue, & casibus concidentisue, siue symptomati, medicina plurimum diis concedit, deosq; colere reperitur, medici namq; plurimū diis concedunt, medicina enim multum posse sibi non arrogat, nec hoc in ea inest, nā multa medici aggre diuntur, & trahant, quæ bene succedunt, multa contra, quod a morbis superant, decipiunturue, quæ uero plerūq; præstat medicina, hinc patebit,

Quid ars.

Persuasio in his
periculosa est.Cognitio uera
quid faciat.

similis

Sapiētia qualis.

Medicus deos
potissimū colit.

hinc patebit, præbebitue. quædam enim eius uia & pars in sapientia uersatur hoc modo. nam omnes in medicis inesse, & esse debere fatentur hæc, corporum cognitionem, & eorum, quæ circa hæc eueniunt, transformationes, mutationes, quæ per totam artem eunt, quæ manuum tractatione, chirurgiæ inuentur, quæ medicamentis, medicinisue, quæ uisus ratione, quodq; caput potissimum & summa est, horum omnium cognitionem cum ita habeant, medicus insitam habeat dexteritatem, humanitatemue quandam oportet. Nam seueritatem, asperitatem, siue austeritatem, sani & ægri pari modo auersantur. Hoc etiam potissimum obseruet, ne multas corporum partes denudet, ostentetue, ne cum rudibus garriat, nisi necessaria, nam hoc quoddam ad medicinam illicitum esse putat, ne quid præterea præter rem agito, nec sponte, opinioneue, cunctaq; tibi parata sint, cum usui erit, curato, sin minus, semper cum opus est, egebis. Hæc q; præ cunctis omni diligentia curato, perfrictionem, perunctionem, perlutionem manuum tractatione, uti cõposite fiant. Quò autem ad uulnera, linamenta, penicilli, linteola, uincula, expilamenta, status, optime parato, consideratq; quæq; medicamenta ad uulnera, oculosq; præcipuasq; partes faciunt, sint tibi præsto parata. præterea instrumenta, machinamenta, ferramenta q; & quæ deinceps usui sunt, nam horum caritas, indigentiaue non habet cum opus est, remedium, magnumq; detrimētum portat. Præterea tibi altera præter rem & propositum minor, diminutio ue sit admonitio contra passim uagantes morbos, epidemiaeue, quæ per manus fiunt, & ad earum opera necessaria sunt, præsto sint, quæq; maioris roboris sunt, & momenti, quæ per rationes, disciplinasue parantur, nō tamen potest medicus omnia percurrere, scireue, seu exequi, memoria tamē probe teneto, medicamēta cuncta, uiresq; eorū, simplices, & descriptæ, quæ quidē ad morbos, & eorū curationē faciant, modiq; horū mōresue siue cōsuetudo, quoue pacto, quoue in singulis habeant. Hoc enim principiū, medium est, & ultimum siue finis in medicina, lenimētaq; siue malaginata per sua genera, ad singulorum usus, necessitatesue, præparato, poculaq; quæ scindere, secare, detergereue possint, quæ ex descriptione per sua genera parantur. Quæq; ad positionem, purgationesq; faciant singulorum locorum sumpta, parata habeto, quemadmodū expedit per sua genera, & magnitudinē, uetustatemq; curata, parataue, quæq; recentia opus sunt, suo tempore parato, cætera q; eadem ratione, cumq; languentē adeas, omnia præparata habeto, ne cū usus fuerit, careas, egeasue, priusq; quā ingrediaris, languentē ue adeas, quid agendum sit cogitato. Nam plerunq; hæc negotia auxiliū poscunt, nō cogitationes, & uerbā, quid ergo futurū sit, & euentur per usum, peritiāue præcogitato. pulchrū autē est, & cognitu facile cū ad ægrotū intraris cōsiderare eius sedē, habitū, compositionem, stragulum, recreationē, breuiloquentiam, imperturbationē, statū, adfessionē, diligentia, curā, & quæ respōdeat ad ea quæ illi dicuntur, ad

*Medicine uia,
partesue.*

*Quid in medic.
præcipuum uel
in esse.*

*Quæ potissimū
curet, & quā
adhibenda sunt.*

*Instrumenta mea
dico in promptu
esse debent. de illis
an oporteat inuenire
in modum ubi
in illis adhibenda.*

*Quæ pocula ca
tera q; præpara
da.*

*Quid præcogita
tandum.*

*Quæ medicus
prestare debet.*

*Medicus egros
crebro inuisere
debet.*

*Culpa egrotan-
tium Medicis se-
pe ascribi solet.*

*Habitationes lan-
guentium, pro ua-
rietate morborū
eligendæ sunt.*

*Quales ministri
egrotis dandi
sunt.*

objectaue, quo nam pacto sibi constet quum afficitur molestia, & quo nam pacto tumultus patiatur, quomodoq; sit promptus ad ea quæ submini-
strantur. præterea primæ præparationis memento, si minus, reliqua sine errore prompte fient secundum præcepta. Crebro ingressu utitor, siue crebro ægrum peruisito, mentemque diligentius his, quæ fallere possunt, adhibeto, mutationibus occurrato, nam facilius feret simulq; quietior erit. quæ namq; in humidis locis, membrisue gignuntur, statuta non sunt. Quapropter facile, & suapte natura, & fortuna mutantur, quæ nisi suo tempore con-
siderentur, quodam impetu præcurrunt, & præueniunt, tolluntq; cū non est, quod succurrat, & opituletur, plurima namq; cōcurrunt, quæ molestum quid & difficile faciant, nam quæ singulatim sequuntur, & ueniunt, facilius peritia tollit. Præterea languentiū errata considerato, peccataue, per quæ siue propter quæ plurimi sæpe mentiuntur quo ad ea quæ sumenda sunt. Siquidem potiones, medelasq; auerlantur, & oderunt, sicq; tolluntur & pereunt, quod factum non consentitur, sed medico causam impingunt. Quo præterea loco cubet æger considerato, quædam enim anni tempore, quædam genere con-
sideranda sunt, morbiq; laboresue considerentur, nam aliqui in locis altis cōtinendi sunt, nonnulli non altis, quidam in subterraneis, obscuris, & tenebri-
cosis, sed strepitus, & odores foedi, malius maxime fugiantur, præsertim uini, qui cæteris peior est. Quāobrem hæc fugito, mutatoq; sensumq; quiete, sta-
tarisq; hæc cum ministris peragito, plurimisq; pannis, stragulisue languentē tegito, obuoluitoue, cū hoc sic ages, lætoq; & hilari uultu cōfirmato, conso-
lator, hortatorue siue bene sperare iubeto, sua ne cōmemorato, sed auertito, simul etiam quadā acerbitate increpato, simulq; contra dexteritate quadam consolator. Nihilq; illis præsentīū, aut futurorū dicito, demonstratoue, nam pleriq; propterea animum desponderunt, demiseruntue. Quisq; harum rerū peritus, gnarusue præsit, & adsistat qui mandata non aspere, amareue exequa-
tur, utaturue, quodq; mandatur, subministret, quiq; malunt, quæ artis sunt, subtrahere, prodereue ab his separato, ne quidq; longo interuallō, te la-
teat, prouideto, nihilq; rudibus, ignarisue concesseris, mandauerisq; quod si feceris, malefacti uituperium ad te ueniet, nisi quid ambigue habeat, quod ratione riteue fiet, & procedet, quod cum factum erit, si ad genus refera-
tur, tibi uituperium adimet. Quamobrem in his, quæ sic erunt, & fient, his prædicito, quibus curæ erit cognoscere, quæ cum ita sint, & habeant, quo ad bonam existimationem, probitatemq;, quæ in sapientia, medicina, cæterisq; artibus insunt, medicus partes, quas diximus, assumat, oportet, perficiat semper alterā, obseruet, custodiat, caueat, præbeat, permittat, faciat quæ præstan-
tem, gloriosumq; apud omnes homines conseruabunt. quiq; hac uia proce-
dent, celebres, magnæq; existimationis erunt & parentibus, & liberis, qui & si nō multū sciuisse putabunt, rebus tamē ipsis prudētes, sapiētēsque cēlebunt.

m Ens autem sensusue, defecati, puri, integriq; animi actus esse perno
scitur, quæ si exerceatur, crescit, si minus, marcescit, debilitatur;
minuiturq; quæ suo tempore, probe si exerceatur, optimo cuiq;
& honori, & emolumento est.

Mens quid.

HIPPOCRATIS DE PRÆCEPTIS
LIBER SEXTVS.

t Empus autem est, in quo temporis occasio inest, temporisq;
occasio, in qua tempus non multum, medicatio curatioe in
tempore, est autem cum & in temporis occasione. Quare hæc
prius cognoscito, scitoue, non cogitatione, rationeue & per
suasione, persuasibili, uerisimili ad curandum, medicandumue
deuenito, sed trito usu, peritiaue cum ratione. Persuasio enim
cogitatione, memoria quædam, commemoratioe est, quæ ex rebus sensu co
prehensis constat, componiturue. Nam sensus imagine quadam clara, aperta
ue ducitur, qui præfatus, præ patiensue cogitationi, mentiue quæ subsunt, nū
tiat, quæ suscipit, sæpeq; quale, quantum, quibusq; eueniat, considerat, secum
q; uolutans musitat & commemorat, quam quidem cogitationem, persuasio
nemue, comprobarem, si quidem ex dubitatione, principium faciat, delatio
nemq; ex patentibus eadem uia deducat, Nam si cogitatio, persuasioe ex re
bus aperte factis principium sumat, faciatue, deprehenditur, & inuenitur in
sensus mentisq; ui inesse, quæ ab aliis singula suscipit. Quamobrem putan
dum est, naturam multis uariisq; rebus moueri, cogenteq; ui suscipi, misce
riue, mens autem, sensusue, quemadmodum ante dicebam, ab ea suscipiens
postea ad lucē, ueritatemue deducit, si uero non ex patēti uia, & aditu, sed ex
uerisimili, persuasibiliue, fictioneue rationis sumat, sæpe grauē, & molestā in
tulit dispositionē, hi uero siue nonnulli uia carentē exitu tenent, tentatue, quid
nā mali fuisset, si argumenta quibus nituntur præ se ferrent, adducerentq;, qui
medicinæ res & instrumenta male operantur, & utuntur, quin insuper innoxiiis
miseris, & sine causa existentibus languentium uitio dant, & eos reprehendunt,
quibus non satis uis morbi uisa est, nisi medici imperitia conueniret, & accede
ret etiā: de is quidē satis esto, quæ dicta sunt, ne unquā nancisci deturea, quæ
uerbis solū perficiuntur, sed quæ demonstratione operis, nā fallax est, & erra
bunda confirmatio, & asseueratio cum garrulitate. Quapropter factis inhæreto,
circaq; hæc plurimū persistito, qui facile & nunquā erraturū usum, habitūue,
quæ medicinæ peritiā nominamus, paraturus, & habiturus ē, nā utilitatē ma
ximā & languentibus & his, q hæc bene operatur, dabit & comparabit, nec etiā
rudes pigeat sciscitari, si quid hoc cōferre, collaturūq; esse uideat ad medelā

*Temporis defi
nitio.*

*Occasionis de
finitio.*

Persuasio quia

*Qua uia medi
procedendum sit*

*Medicus rudes
etiam sciscitari
debet.*

*Quid potissimum
obseruandum.*

& eius occasionem. Sic enim mihi uideor uniuersam artē ex cuiusq; rei, quæ eodem concurrent, & conueniunt, & sine, & obseruatione demonstrasse. quæ propter eā potissimum obseruato, quæ plerumq; eueniunt, placide, leuiter, quiete magis & utiliter, quā præceptione & reprehensione, defensioneue cū actione. Non inutilis etiā est obseruatio, consideratio, definitioq; earū rerū uariarum, quæ languentibus porriguntur, prosint ne solum. Quod non nimis asseuerandū est. Nam omnes ferme morbi propter multas circumstantias, causasq; & mutationes diutius quandoq; permanent. Quod admonendum & considerandum est, sin autem a præmio, & mercede incipias, hoc quidem ad totā rem quid facit, languentiq; hanc iniicias opinionē, cogitationemue, si large, nihil reputans præbeat, sese non relinques, negliges, aliumue præpones, cum opus est, quod curandum non est. Nam non utile ducimus, curam hanc animo illius iniicere, præsertim si graui, celeri, & acuto morbo laboret. Celerritas enim morbi tempus ad regressum non præbet, nec probum medicum utilitatem quærere admonet, sed potius existimationi adhærere. Melius igitur est seruatos obiurgare, ac ingratitude obiiicere, quam præturbare, præcutereue, cum perniciose, periculoseue habeant. Sunt tamen languentes nonnulli, qui uel amicitia, uel hospitio, uel aliqua alia re sibi nota, cæteris sese præponendos putent, secumq; mitius, amiciusue agendum, qui profecto si negligentia, poena certe, punitioneue digni non sunt. Quamobrē his in turbationē, ac mutationem tendētibus probus medicus sese rite opponet, contraq; mandabit. Quis enim per Iouem, & mediūfidiū medicus probus non sese potius fraterne amiceue siue familiariter fideliterq; cum languentibus gerit, quam accerbe, aspereue curat? Quamobrem primo morbum discernant, cognoscantq; nullamq; utilitatem medelæ, curationiue præponāt. Summa itaq; cura languentem curent, nullumq; despiciant, nullamq; utilitatem sine respectu, existimationeue doctrinæ medicæ artis quærant. mandaq; & præcipio ne inhumani sint, quin immo si quando res poscat, gratuito curent, deq; multis bene mereantur, languentiumq; opes respectent, potiusq; bonam existimationem, quam opes capent. sin autem tempus & necessitas poscat, uti hospiti, externoue, pauperiq; succurras, his potissimū succurrito.

*Medicus lucrum
sectari nō debet.*

Sernatis obij

*Quisq; probus
medicus fraterne
curat.*

*Despiciat nullos
medicos.
succurredu.*

Nam si humanitas aderit, & artis amor comparebit, quidam enim languentes, multiue, cū senserint se morbo non tuto correptos, medici probitate con fisi restituuntur, languentibus autē sanitatis causa mandare & adfidere bene habet, curā etiam ualentium habere, ne in morbos incendant, probū est. Nam probitatis, bonitatisue causa, & sanorum cura suscipienda est, qui quidē in artis alto gurgite ignitionis sunt, penitusue artē ignorant, prædicta, præceptaque nō sentiunt, auscultātue, nā cum hi medici non sint, nō redarguti superbiūt, casusq; & fortuna egentes quædā recte peragūt, quare fidentes in peius decidunt, desidiaq; quadā delicata, quæ sunt artis munia negligūt, quibus medicus probus,

probus, bonusue, qui socius artis dicitur, uigeat. hic autem medelas sine men-
 sura perficiens nihil horum transcendat. Non enim caret omni facultate, nec
 perfidus est, tanquam in iniuria, perfidiaue sit. Nam ad curationem hi acce-
dunt, non spectata mala uenarum, arteriarumue dispositione, cæterorumq;
medicorum congressum uitant, suaq; tantum probitatis odio quodam au-
xilia laudant, probantue, languentesq; uexati nutant in utraq; malignitate,
 cum sese per initia in finem usq; potiori, pleniorue arti, quæ auxiliaretur,
 non tradiderint. Morborum enim aliqua remissio, magnam languenti rela-
 xationem præbet. Quapropter cum sanitatem optent, eundem usum sem-
 per non expectant, noluntue suscipere, similes cum sint Medici uarieta-
 ri, modoue. Perfecto enim sensu languentes carent, maleq; cum agiten-
 tur, morosi, non gratiue sunt, cumq; ualitudinem abunde consequi possi-
 sint, exhaustiuntur, absumunturue, præmiisq; cum sanescere cupiant, nego-
 tiationis, lucri, foenorisue, uel agricolationis causa, non curantes de his ca-
 pere, nihilue impensæ parcunt, sed de hac significatione satis esto. Nam re-
 missio, intensioq; languentis diligentiam, distributioneue medicam nanciscu-
 tur, & possident. Nec turpe, præterue rem esset, si quis medicus angustare-
 tur, ambigeretue in aliquo languente, uel non multo usu, peritiaeue allucina-
 retur, censere medicos alios accersiri, uti communi consilio, colloctioneue
 disquirant, quæ ad eum languentem pertineât, simulq; coadiquent, auxilioq;
 abundant. Nā si malum persideat, protendaturq; plurimūq; ambigat medi-
 cus, præsensq; malū in peius declinet, tunc audendū est, quidque præsentius
 tentandū. Quod nunquā quid ars decernat, diffinirem, dicerēq; cōtendendū,
 præscribendū, periurgandūue esse, tamē hoc obsecrabo, cūue iureiurando di-
 cā, ne unquā medici uerbis ^{præ-}sentibus languentibus disceptent, nā hoc exi-
 stimationē, autoritatēq; ^{præ-}elevat, & imbecillioem reddit, quod negotiātium
 & in foro uersantiū est. Nec fallo illud excogitatū est, & iactatur, in omni co-
 pia inopiā inesse. Præterea magnū argumentū est, cū artis scientia, consisten-
 tiaue, cū quis rite curat, languentes bene sperare iubet, ne ad sanitatē festinet,
 menteq; & cogitatione perturbetur, & timeat. Quod utile non esse ducimus;
 sed si ea præmoneat, & præmādet, nō errabit. Nā lāguentes propter malā &
 dolorificā dispositionē desperatēs, uitā despondēt, cū morteue permutant.
 Qui uero manu languentem tractat, cum artis inuenta demonstrauerit, & fecer-
 rit, naturam cōseruet, nec mutet, alienetue, quod si fecerit, præsentem fructū,
 utilitatēue reportabit, si minus subitam perfidiam, paruamue fidem, & exi-
 stimationem, hominis enim bonus habitus, euexiaue, quædā natura est, quæ
 motum non alienum, magnumue parat, spirituiq; & refrigerationi & calidita-
 ti, humorum agitatione, & operatione accommodat, quæ undiq; & in omni
 nutritu permiscetur, nisi quis ab ipso ortu, & principio defectus insit, quod
 omni ratione reparandum est, simileque priori, quod inest, reddendum, nam

Quid malus
medicus ag

Languentis
ditas.

Plures medi-
cur commo.

Medici disci-
re non debent
nam languen-

Desperatio l-
guentis toll.

Euexia
Natura
quædam est.

Ericatio.

præter naturam est, quicquid tempore diminutum est, contritio autem, fricatione, superiorum, testorum, præcellentiumque membrorum fugienda est, propter uehementiam medellæ, superuacaneusque magnus odor, multa enim communicationem nullam possidet, & habet, sed damnū malumque, modica uero, paruaque, probitatem, nam in portione, particulae, labor, dolorque modicus inest, magnus in tota, sed gratitudinem, gratiamque, non subtrahō, deumoue, digna enim est medicinæ præceptione. Per instrumenta autē additio, quodque demonstrationem significet, similiumque rerum memoria ne abesto. Si uero turbæ & uulgi tibi auditionem, & auram comparare uelles, ne ambitiose nimis captato, nec poetica, & ficta ostentatione, quod impatientiam & impotentiam laboris præ se fert. Laboris enim appetentiam, magno labore teste partam, si in alios usus uertatur, non probo, & auersor, se solam enim expetit, & sibi tantum grata est, nam hoc fucatum studium est, summa ostentatione, & ambitione comparatum. Quod si quis mature discat, cuncta facile comparat, præsentia summa facilitate conficit, quæ non adsunt, memoria reuocat, malamque sortem uitat, quæ cunctis rebus aduersatur, & colluctatur perniciæ summa, nihil decoris studiosa, diffinitionibusque terminisue, superadmonitioneque, summisque deorum obtestationibus, iuramentisue, causa medici mandantis, crebraque morbi ignoratione, consonantia, coobatio, neue turbæ, rudiumque loquacium, sermones translatos, uerbaue captando & imitando, morboque perurenti per copiam comparato, & cōgregato. his quidem qualibet insisterem, qualibet præterquā in celesticia medicina, & curatione, peraudenterque uehementiam causaret, nam in his sparsa prudentia, probam peritiam præsefert, his ergo, cum imprudentes, imperitiue sunt, tritum usum necessarium ducere, & utilem cum opinionum peritia posterius parta. Quis enim opinionum, dogmatonumque multiplicem diuisionem uerè scire possit, sine manuum firmo, & perito usu, quamobrem, his qui dicunt, mentem adhibendam esse, his uero, qui faciunt, occurrendum, officientiumque esse, & impedimento suaderem hoc, ne diutius cibum subtraherent, & si languentis appetentiam excitat, morbumque retundat, quod si quis cæcō mentem quemadmodum opus est, admoueat, quod magnus metus uitandus, obseruandusque est, ne multus aer subito, & improuisus ingruat, quod perturbat, quæ turba fugienda est, præterea flos, & uigor ætatis, cuncta gratiosiora, & meliora habet, desinentia uero, decrepitasue contra linguæ uero non clara dissertatio, hæsitantiaue, morbo, uel propter aures fit, quod priusquā prima enuntiet, secunda & alia superiniicit, uel antequā, quod mente uolebat, dicat, mente alia uoluit, quod cum dicitur peritis artis, artemque amantibus, considerandum est, morbo nec ne fiat, cum parū ætatis in sit, quandoque uirium plurimum subest, cum morbus non perturbat, concitat, & mouetur, longitudinem significat, decretorium, indicatione, siue crisis morbum soluit,

Cæci obseruatio præstare que dam.

Flos, et uigor ætatis multum facit.

Lingua hesitatio in languente, unde, uirum

Crisis quid.

soluit, discutitue, parua causa medicamētis discutitur, dissoluiturue, nisi quis locus præcipuus patiatur, quoniam communis passio, synpathiaue, quæ cum dolore est, molestat. quidam enim ex alterius communi passione, molestantur, & perturbantur. locutio molestat cum labore emissâ, defectio præ labore fit, locus apricus salubris est.

*Quæ uexent
agram.*

HIPPOCRATIS IVSIVRANDVM

LIBER SEPTIMVS.

Er Apollinem medicū, Aesculapiū, Hygeian, Panaceian q̄ iuro, cæterosq; deos cūctos, deasq; testor, me hoc Iusiu randum, conscriptionemq; pro uiribus, iudicioq; meo cōseruaturum, parentisq; loco habiturum eum, qui me hanc artem docuit, cum eoq; uitam, & bonâ cōmunicaturum, & collaturum in cōmuni usu quicquidq; ei opus fuerit, impertiturum, liberosq; eius, æque ac meos fratres amaturum, siq; hanc artem discere uoluerint, gratuito docturū, sineq; cōscriptione, syngraphaue ulla, præceptionisq; admonitionisue, & auditionis, cæteræq; uniuersæ disciplinæ partē illis facturū, impertiturumue, præterea, meis filiis, ac illius, qui me docuit, discipulisq; cōscriptis, & iureiurādo, medicaq; lege constrictis, nulliq; præterea alii impertiturum, medicamentis uero, nutriculaue, pro uiribus, meoq; iudicio, semper ad languentium utilitatē utar, perniciemq; & iniuriam a me propulsabo, medicamentum autem uenenatum, mortiferumue, rogatus etiā non dabo, nec cuiquā ad hanc rem subscribam, assentiarue, similiterq; nulli foeminæ, quo partū abigat, perdatue, medicamentū, glandulamue suppositiciam dabo. Puram autem castā, & sanctam meā uitā, & artem præstabo, & conseruabo, calculosos uero nunquam secabo, quod illis relinquā, qui hoc exercent. Domos autem quas intrauero, ad languentiū utilitatē intrabo, a corruptioneq; & iniuria omni uolūtaria quacūq; præsertim uenerea procul abero, quæcūq; præterea, de & in corporibus, uirorum liberorum, feminarum, seruorūq; curādo, & non curando, deq; eorū uitā senfero, audiuerō, uiderō, quæ sermone non liceat & di, silebo, sacra, arcanaue ea esse ratus, hoc quidem iusiurandum, præstanti, cōseruatiue, nullatenusq; peieranti, præuaricantiue, mihi liceat apud omnes homines, omni tempore comprobato, summaq; existimatione, & autoritatē existenti, uita, & arte suū, præuaricanti uero peierantiue contra,

*Apollo.
Aesculap.
Hygeia.
Panacea.*

*Quæ promit
tat iudico.*

*Quæ præstet
medicus.*

Dire peieranti

*Medicæ artis
præstantia.*

*Quæ panama
lis medicis irro
getur.*

*Quæ necessaria
sint medico su-
turo.*

*Disciplina com-
paratio ad agri-
culturam.*

*Scientia multum
differt a persua
sione.*

Edicā quidem ars cūctis profecto artibus præstat, sed eo/
rum incitīa, qui ea utuntur, ac eorum iudicio, qui de his
hominibus non bene sentiunt, cūctis iam artibus infe/
rior habetur. Horum autem erratio hanc mihi potiss/
imum causam habere uidetur, quoniam soli medicæ
arti nulla alia poena in urbibus posita est, & irrogata,
præter quam uituperationis, infamizue, quæ quidem
errantes nō punit, qui personis maxime similes sunt, quæ in tragœdiis produ/
cuntur: figuram autem formatuæ, & habitum eorum, quos agunt, habent,
tamen illi non sunt, sic medici plurimi quidem uerbis, sermone, famaue
sunt, opere autem, & re uera perpauci, nam qui uere medicæ artis cogni/
tionem, prudentiamue sibi paraturus est, commodè ad eam sese accinget,
hæc nanciscatur & habeat, oportet, naturam, ingeniumue, puerilem discipli/
nam, bonos mores, laboris amorem, tempus. Primum quidem omnium, natu/
ra, ingenioue opus est. Natura enim repugnāte, & cōtrafaciente, cūcta cassa,
& uana sunt, quæ si ad optima ducat, scientia artis facile paratur, & fit, quam
cum prudentia acquirere oportet, discendo in puerili ætate, loco ad disci/
plinam commodo, laboris autem amorem, laboriositatemue in multum, lon/
gumue tempus producere, & conferre. disciplina hæc uti naturaliter insita ui/
deatur, dextereq; & opportune maturos fructus ferat, cuius similitudinē, &
in his, quæ terra gignuntur uidere est, nam nostra natura, seu ingenium tāquā
leges, & ager est, doctorū uero præcepta, dogmataue, semina sunt, disciplina
autem, & scientia, puerili ætate comparata, suo tempore est semina in lege/
tem, agrumue sationi paratum iactata fuisse. Locus autem, quo discitur,
nutrimentum est aeris, quod segeti, & satis accedit, laboris uero cupiditas
est opera, tractatioque, & subactio agelli, tempus autem hæc omnia corro/
borat, plenēq; nutrit, præbetue, quæ ad medicam artem, ueramq; eius cō/
gnitionem conferunt. sicq; hi, qui per urbes uagantur & uersantur, non so/
lum uerbis, & sermone, sed opere, & re medici censebuntur. Nam ignoratio
& imperitia malum conditorium, & thesaurus est, malumq; depositum his,
qui habent, somniumq; est & eius quædam imago, cogitationisq; ueræ, pru/
dentizque expertis est, timiditatisq; & ignauiz & audaciæ nutritrix. timiditas
enim & ignauia præ sese impotentiam fert, sed audacia artis ignorationem,
duo enim sunt, scientia, persuasione, & opinio, quarum altera scire facit, secū/
da autem ignorare. Hæc itaq; cū sacra, sanctaue negotia sint, sacris, sanctisue
uiris demonstrantur, prophanis uero fas non est, priusquam disciplinz sacris
initientur,

Visquis autem medicam artē recte perquirere uolet, hæc faciat oportet. Primum quidem tempora anni consyderet, quiq; & quantum singula possint. Nam hæc inter sese nihil similia sunt, quinimmo propter mutationes plurimum differunt. Deinde Ventos calidos, frigidosq; maxime quidem eos, qui omnibus hominibus communesunt, postea singularum regionum & locorū peculiare, quin etiam aquarum uires consyderato, nam quemadmodum ore, gustuue, pondereq; sic & earum singularum uires plurimum differunt. Quamobrē si quis Urbem adeat, quam nunquam alias adiuuerit, sitū eius primo consyderet, uentrosq; quibus opponatur, solisq; ad ortum, an ad occasum. Non enim ad eadem pollet ea, quæ ad septentrionem, aquilonēuē, siue boreā opposita est, & uergit, quemadmodum quæ ad austrum, notumūe. Nec quæ solē orientem spectat, quemadmodum quæ occidentem, quæ singula maxime animo uoluito. Priusq; quibus aquis utatur, palustibus ne, & mollibus, durisue, & crudis locisq; altis defluentibus, saxosisue scaturiētibus, salis ne, duris, crudisue, siue non costilibus, terram etiam, agrosue eius perspicito, sit ne nuda & sine arboribus, siticulosaq; & sine aqua, densaue arboribus, consistaue, & irrigua, curuo ne loco & æstuoso sita sit, sublimiue, & alto, perfrigidog; Hominumq; uisum, nutritumue, quo lætentur, utanturue, perquirito, num ne potiores, comessatoresq; sint, desides, uel cōtra laboriosi & exercitati, potuue, & cibo nō multo utantur, hæc enim singula in his consyderato, si quis nanq; hæc bene cognoscat, si minus plurima, nunquam eum qui in urbem sibi ignotam uenerit, peculiaria loci eius mala, nec communis eorum hominum natura qualis sit, adeo latebit, uti in morborum curatione ambigat, aut erret in his, quæ sciri potuerunt. Quæ si quis prænoscat, temporis cuiusq; ingruentis & anni quæcunq; mala in communi eam urbem mæneant, tam æstate quam hyeme, prædicere poterit, quæcunq; etiam cuique peculiaria, uitæ, uictusue mutatione periculum sit, ne fiant. Si quis enim temporum mutationem nouit, astrorumq; & ortus & occasus teneat, quatenus horum singula fiant, qualis annus futurus sit, præuidebit, prænoscetue. sic quisq; hæc rimando, temporumq; occasiones prænoscendo, peculiaria cuiusq; potissimum, maximeue cognoscet, plurimosq; ad salutem perducet, medicæq; artis recta uia insistet, si quis autem hæc cœlestia, diuinaue esse duceret, proculq; ab hac opiniōe distaret, & esset, scito tamen astronomiam nō minimum ad medicinam conferre, sed ualde plurimum. Nam cum anni temporibus mutantur & hominum uentriculi, quo nam pacto singula quæ diximus, consyderentur, clarius demonstrabo. Quæcunq; urbs calidos uentos spectat, ea inter brumalem solis ortum &

Quæ potissimum
prospicienda
medicis, uide

Venti.

Situs
Urbium.

Varietas aquarum.

Terra agrorum
qualitas.

Qualitas agrorum et hominum
uictus prænotatur.

Prænotio futurorum
quomodo pareat.

Cognitio astrorum
plurimum ad astromedicam facit.

Signa

*Situs urbis
calide.
Quæ urbes falsas
aquas habeant.
Quæ mala ex
his creentur.
Temporū uarie-
tas quæ faciat.*

Locus

*Mala diuersa per
eadem tempora,
cur gignantur.*

*Ver aquosum
quid ferat.*

*Maximæ muta-
tiones temporum
anni obseruatur.*

*Canicula.
Arcturus.
Vergilia.
Quæ differentia
inter Asiam, et
Europam sit, ui-
detur.*

*Pulchriora
maioraq; sunt
asiana ciuita,
et cur.*

& occasum sita est, hiq; huic uenti communes & peculiare sunt, septentrio-
nalibus autem obiecta est, tutaue, & defensa, subsalsas, & multas aquas ha-
bet, necessarioq; non altas, profundasue, calidas æstatè, hyeme frigidas.
Morbisq; desinentibus, intestinorum læuitates, subtercutemq; aquæ, Hydro-
pesue superueniunt. Nam uentres his non facile desiccantur, arescuntue. sin
autem æstas, autumnusq; aquosus, austrinusq; sit, necesse est hyemem esse
morbosam, pituitosisq; quadragintaq; annis grandioribus febrem ardentem
fieri par est. biliosis uero laterum morbus, pulmonisq; uitia. Sinautem æstas
sicca, squalidaue, æstusq; sit, austerq; uigeat, autumnus uero aquosus,
aquiloniusq; sit, capitis dolores per hyemem, cerebri lancinationes, fieri par
est, desuperq; raucedines, grauedines, corizasue, tussesq; quibusdam & flatus.
sinautem aquilonius, & non aquosus sit, nec in Arcturo, pituitosis quidem
suapte natura maxime confert, hisq; qui suapte natura humidi sunt, foemi-
nisq; sed biliosis hoc infestissimum, inimicissimumue est, nimis enim desic-
cantur, exarescuntue, lippitudinesq; sicca superueniunt, quibusdamq; fe-
bres graues, acutæue, longæq; concitationesq; atræ bilis, melancholiæue, nā
quod humidissimum & aquosissimū est bilis, absimitur, quod uero crassissi-
mum est & acerrimū, relinquitur, sanguinisq; eadem ratione, confestimq; &
ex improviso hæc mala his fiunt. Pituitosis uero hæc omnia auxilio sunt, nā
siccescunt, ac in hyemem perueniunt, per alia & ex aliis desiccati, sinautem
hyems aquilonia, siccaue sit, Ver autem austrinum, aquosumq; lippitudines,
ophthalmiæue graues, & uehementēs per æstatem uigent, pueris autem foemi-
nisq; febres fiunt, Quisq; autem hæc obseruans, contemplatusq; plurima eo-
rum, quæ ex mutationibus uentura sunt, præuidebit, Maximas autē anni mu-
tationes ualde caueto, & obseruato, nullamq; libens in his medicam potio-
nem, pharmaconue dato, nec urito, nec secato quod ad uentriculū pertineat,
priusquā decem, aut plures dies transeant, decem enim dies, utræq; solis mu-
tationes, solstitiaq; præsertim æstiuæ, ac æquinoctium utrūq; sed autumnale
potissimum, periculosissimæ esse putantur. Præterea ortus astrorum, præser-
tim Caniculæ caueto & obseruato, deinde Arcturi, Vergiliarumq; occasus,
mala siquidem potissimū, decernunt, nonnullaq; tollunt, perduntue, siue cor-
rumpunt, quædam cessant, quædam in aliam speciem & statum transeunt, &
mutantur, de his autem sic habet, Præterea de Asia, Europaq; solum, quantū
inter sese per omnia differant, uolo demonstrare, figuralsq; & formas, uultusq;
species, faciesue gētium utriusq; quatenus inter sese uariant, nihilq; inter sese
simile habeant. Nam de omnibus terrarum orbis gentibus longus esset ser-
mo. De maximis autem & plurimis earum differentiis differam, quemadmo-
modum mihi habere uideantur. Plurimū quidem Asiam ab Europa differre
dico, naturis omnium & eorum, quæ terra gignuntur & hominum. Multo
nanq; pulchriora, maioraq; in Asia gignūtur, Regioq; ipsa mitior hac nostra
est

est, hominumq; genus mitius, & benignius. causa uero horum est temporum anni temperies. Nam auroram uersus, in medio solis exortu posita est, proculq; a plaga frigidior est, præ cunctis autem incremētum, mitemq; curationem rebus omnibus præbet, nisi quid uiolentū peruincat, sed omnium æqua portio superior sit, tamen non omnia in Asia æquo modo habent ubiq;. Nam quæ pars eius regionis inter calidum & frigidum posita est, feracissima ea est, arboribusq; densissima, temperatissimaq; coelestibusq; aquis, & terrenis optime fruitur, nam calore nimio non perurit, nec siccitate, squalore, æstibusue, penuriaq; aquarum perarefcit, nec frigoribus uiolatur, si quidem austrina est, multisq; aquis & pluuiis perfunditur, & niue, matureq; cuncta suoq; tempore illic gigni par est, quæcunq; & feruntur & ab ipsa terra producuntur, quorum fructibus homines ex agrestibus in suum usum & commodum ci curando, transferendoq; utuntur, pecoraq; quæ illic nascuntur, optima, & maxima nutrit, quæ sæpe illic pariunt, partusq; optime educant. Hominesq; illic habitiores esse, specieq; & forma honestissimos & pulcherrimos, magnitudinēq; maximos par est, minimeq; inter sese specie, formaue siue figura differre, nec etiam magnitudine. hanc ergo regionem par est, natura, mediocritate, tempestatibus, anni temporibus temperatis, & tempestiuis proximam esse. corporis autem fortitudinem, audentiam, iracundiam, laborum tolerantiam in his naturis suum, uel alienum ingenerari nunquam concederes, sed uoluptatem superare, multiformes tamen & uariæ illic feræ gignuntur de Aegyptiis autem, & libycis sic mihi habere uidetur, de his uero qui dextera parte, solis hybernus ortus, ad mæotim paludem usq; degunt (hic enim terminus est Europæ, atq; Asiæ) sic habet. hæ quidem gentes magis inter sese differunt, quam modo distæ propter temporum anni mutationes & regionis naturam. terra uero hæc & regio modo eodē habet, quo & cæteri homines, nā ubi tempora anni maximas, crebrasq; mutationes faciunt, illic & ea regio effertissima est, maximeq; inæqualis, si quidem montes plurimos & densos & campos & prata in ea inuenias, sed ubi tempora anni non admodum uariant, illis ea regio maxime æqualis est. sic autem & de hominibus habet, si quis cōsyderet, nam hæ naturæ montibus similes sunt arborosisq;, & aquosis locis, quædam uero siticulosis, exilibus, quædam pratensibus & palustribus, quædā campestribus & planis, quædam nudæ & exili terræ, tempora quādoquidem anni quæ formæ, figuræue naturam uariant, differentia inter sese sunt, quæ si inter sese differant, plures & in formis, figurisue differentiæ sunt. Eas quidem gentes quæ parum inter sese differunt, prætermittam. quæ uero magnopere uel natura, uel lege, rituue, siue moribus differunt, de his dicam, quemadmodum habeant. Primum quidem de his, qui longa capita habent, macrocephalisue, nam alia gens non est, quæ similia capita habeat, quod primo lege, rituue, siue consuetudine potissimam causam habuisse uidetur, nunc autem &

*Varietas rerum
in Asia.*

*Cali clementia
et soli ubertas
in Asia.*

*Asiatici corporis
robore nos
præstant.*

*Europæ atq;
Asiæ terminus.*

*Gentes cur inter
se differant.*

Macrocephali.

natura cum lege, ritue siue consuetudine conspirauit, & conuenit, si quidem eos, qui longissima capita habebant; pulcherrimos, generosissimosue esse putabant. consuetudo autem huiusmodi est. puero tunc primum nato, ca/put cum adhuc tenellum est, præmunt, componunt, manibusq; in oblon/gam formam deducunt, sicq; adolescere cogunt, machinamentaq; & uin/cula commoda admovent, quibus capitis rotunditas mutatur, perditurue, siue male afficitur, longitudo uero crescit, lex autem ea primum fecit, uti hanc na/turam redderet, procedente uero tempore natura factum est, uti lex amplius non cogat, semen enim undecunq; progreditur, de sanis quidē corporis par/tibus, sanum, de morboſis uero morbolum, si quidem ex caluis calui gignun/tur, ex flauis flauī, ex distortis ferme semper non recti, sicq; in cæteris figuris eadem ratio pollet, quid ergo prohibet, quin ex longis capitibus longa capi/ta nascantur? Nunc autem similiter non nascuntur, quemadmodum prius, lex enim præ hominū negligentia non ualet amplius, siue non obseruatur, de his quidem sic mihi uidetur, de illis uero qui Phasin accolunt, nunc dicam, palu/stris enim ea regio est, calida, aquosa, densa arboribus, temporibusq; cunctis pluuiis multis iugibus, & magnis perfunditur, Horum autem uita in paludi/bus est, habitaculaq; lignea, caneaq; in aquis struunt, & raro inde prodeunt, per urbemq; & forum deambulant, sed unius ligni lembulis huc, & illuc na/uigant, plurimæ siquidem fossæ, canalesue illic sunt, calidasq; aquas sole pu/trefactas, statarias, non perfluentesue potant, pluuiisq; adauctas, nam Phasis præ cæteris fluminibus, maxime statarius est, lenissimeq; defluit, pomag; & fructus, qui illic gignuntur, molles sunt, & effoeminati, præ aquarum copia & imperfecti, qua propter non percoquuntur, matureſcuntue, multusq; aer, de aquis hanc regionem occupat, tenetue, quas ob causas Phasis accolæ cæte/ris hominibus figura, formaue similes non sunt. Nam maximi, crassissimiq; sunt, nulliq; articuli, uenæq; in his comparent, colore luteo sunt, tanquam at/cuati, iſtericiue, loquunturq; omnium hominū grauissime, tenebricoso, ne/bulosq; nō claro, & limpido aere fruuntur, utunturue, corpore ad laborem, & exercitationem pigerrimo sunt, temporaq; anni non multum illic variant, quo ad æstum, & frigus, spiritus, uentiuue plurimum illic austrini flant, præter unum regionis illius peculiarem, & incolam, qui cenciron dicitur, qui quan/dog; uiolenter frigideq; spirat, quandoq; calide, & moleste, septentrio autē, aquiloue, siue boreas uehemens illuc non peruenit, cum uero flat, lenis est, & non potens, De naturæ diuersitate, formaq; eorum, qui in Asia sunt, quicq; in Europa degunt, sic habet, de timiditate autem ignauiue, cum minus fortes, bellæcæue sint Asiāni, quam Europei, moribusq; lenissimi, mitissimiue, tem/pora anni potissimum sunt in causa, quæ non magnas apud eos mutationes frigoris, & caloris faciunt, sed semper ferme similes sunt, nā illis mentes non percutiuntur, percellunturue, nec corpora ualde mutantur, lancinanturue,

quibus

*Phasis accola.**Phasis qualiter
ſinat.**Phasiāni quales.**Cur Asiāni
imbelles.*

quibus par est, iram efferari, prudentiæq; & caloris magis participare esse, quæ semper eodem statu persistit. Mutationes enim sunt, quæ hominum mentes excitant, nec torpescere, quiescere uel sinunt. Has ob causas Asianum genus mihi uidetur, ignauum & imbellem esse, propterq; leges, consuetudinesue, maior enim Asiæ pars sub regibus est. Nam cum quantumuis fortes, domini sui, nec sui iuris sunt, nec suis legibus, & moribus uiuunt, sed sub principum, dominorumue ditione degunt, de hoc quidem nullus illis sermo, cogitatione, siue ratio, & cura est, uti bellica tractent, & exerceant, sed ne bellaces esse uideantur. Nam pericula paria, similiaue non sunt. Hos quidem militare, laborareq; par est, pro Regibusq; mori necesse est, cum sic a puericia per parentes, cognatos, amicosq; ceteros instituti sint, cuiusq; magnum quid, fortiterq; gesserunt, domini, regesue eorum augentur, crescunt, pullulantue, pericula uero cædesq; tantum ipsi subeunt, & nanciscuntur, quin etiam insuper horum agros, terramue propter bellorum crebritatem & absentiam desertam esse, non coluiue necesse est. Quamobrem si quis inter hos egregie fortis est, & magni animi leges auersatur. De quo hoc magnū argumentū est. Nā qui Græci, uel barbari in Asia sunt, qui sub dñis, regibusq; non sunt, sed liberi, suisq; legibus degunt, sibiq; ipsis laborant, hi omnium bellacissimi sunt, sibiq; ipsis periclitantur, suæq; fortitudinis ipsi sibi præmia referunt, similiterq; timiditatis, & ignauie poenā, & calamitatem, tamen nonnullos Asianos a cæteris differre reperiens, hosque fortiores, hos uero magis ignauos, & imbelles. Quarū rerum causa temporū anni mutationes sunt, quemadmodum in superioribus diximus. De Asianis quidem sic habet, Scythica uero gens in Europa est, quæ circa Mæotidē paludē habitat, differens ab aliis gentibus, Sauromatæ uocantur. horū foeminae equitant, sagittant, iaculantur ex equo, cū hostibus ex equo pugnant, quo ad uirgines sunt, nec ante uirginitatem deponunt, quā tres hostes occiderint, nec ante cum maritis degunt, quam sacra Nominio Apollini fecerint, deinde sibi maritum deligunt, postea ab equitatu, & militia uacant, nisi cōmunis expeditio cogat. Dexteram mammam non habent, nam tenellis, infantulis adhuc existentibus, candenti ferro admofo matres eam exurunt, ne crescat, dexterumque humerum, & brachium ad omne robur exercent. De cæterorum autem Scytharum forma, quod inter sese similes sint non aliis gētibus, de Aegyptiis etiā eadē ratio sit, nisi quod hi calore cogunt, hi uero frigore. Solitudo autē, quæ Scythica dicit, campestris est, & plana, prætensis, herbida, magna, modo dice aquosa. Magni namq; fluminē rāquā tabulis, siltulisue, per plana scaturiūt. Hicq; Scythæ degūt, qui Nomades dicunt, quoniam nulla domicilia habent, sed in curribus habitant, quorū minimi quatuor rotis, maximi sex aguntur, qui domuncularum instar sunt, fabrefacti, duplici, tripliciq; tabulato, lutoq; circumliti ne aqua, nix, uentiuue penetrēt, duoque, uel tria bouū paria, qui præ frigore canibus carēt, hos currus trahūt, quos foeminae

Quid acuat,
cellatq; ment

Cur Asiani
bellaces.

Fortes leges
suntur.

Quare nomi
ab alijs differ

Scythica gens
Mæotis palu.
Sauromatæ.

Mulieres hor
quatenus mili
exerceant.

Aegyptij con
ter sese similes.
Scythica solis
do qualis.

Scythæ Non
des quomodo
nunt.

tantum cum pueris habitant. Viri autem in equis sedentes adequitant; hos uaccarū, equarū, & ouium armēta sequuntur, locorū uno hi tam diu manent, quādiu herba, foenumue duret, quo absumpto, alio migrant. Hi autē carne elixa uescuntur, lacq; equarū potant, hyppaceq; hoc est equarum caseum comedunt, quo autem ad horum uictum, ritus, legesue, sic habet. De tem-

Hippace quid

Scythice et Aegyptia formā

Mōtes Rhiphei Rhipeie

Qui uenti hic spirent.

Plana hic omnia sunt. Cur non magna animalia illic gignantur.

Cur omnes hi carnosī pinguesque sint.

Cur inter sese similes sint.

Cur in eam mentis admodum

poribus etiam anni, de forma, figuraue, quā plurimum Scythicum genus a cæteris hominibus differat, simileque sibi sit, quemadmodum & Aegyptium, quodq; parum fecundum hoc hominum genus sit, feraq; animalia non multa, nec magna hæc regio pducatur, diximus. Sub ipsis enim Vrsis, montibusq; Rhipheis, unde Septentrio, aquilone, siue boreas oritur, spiratue, posita est. Solq; iam finies, cū solstitiales circuitus peragit, paululū temporis hæc loca perlustrat & tepescit. Ventiq; de calidis partibus spirantes debiles iam, & languidi, pauciq; & rari huc pueniunt, sed ab Vrsis niue perpetua, gelu, aquis, spirantes perpetuo uigent, & frigidi, qui ferme nunquā montes deserūt, propterea difficulter habitatur, multusq; & tenebricosus aer campēstria, planaue, totum pene diem detinet. Ac in humidis ferme degunt, hyemsq; illic perpetuo est, paucos autē dies æstas, nec hos omnino totos, campēstria siquidem planaue, magna sublimia, nuda, montibus non circumdata, sub ipsisq; statim Vrsis complanata sunt, feraq; animalia non magna generat, sed quæ possint sub ferra cōdi, regiue, hyems enim perpetua, regionisq; nudus situs prohibet, quandoquidē & aprica loca & opaca desunt. Tempore enim mutationes, nec magnæ, nec uehementēs illic fiūt, sed ferme similes, parumq; diuersæ. Species uero, formæue, siue figuræ similes inter sese sunt, similiterq; semper uiuunt, hyemq; & æstate simili modo & eodē amiciuntur, uestiunturue, crassumq; & aquosum aerem ad sese trahunt, aquamq; ex niue, geluq; potant, cumq; nulla exercitatio corporis, animi, mentisue sit, cum nullæ fere, nec ualidæ temporū anni mutationes illic fiant, propterea horum formæ, figuræue, necessario crassæ, carnosæque sunt, membrorumq; articuli, iuncturæue humidi, non robusti, uentriculique, præsertim inferiores omnibus lubrici. Nam in hac regione, uentriculi non possunt desiccari suapte natura, temporisq; anni tempestate, statuue. Sed quia carnē præpinguem, nudāq; non hirtamue habent, forma, figuraue similes inter sese sunt mares maribus, foeminae foeminis, nam cum anni tempora similia inter sese sunt, nullæ perniciēs, corruptionesue, nec mala fieri possunt, cū corpus cōformatur, compingiturue, siue componit, nisi uiolēto, fortuitoq; casu aliquo uel morbo. Magnū præterea humiditatis eorū argumentū dabo, quoscūq; Nomadas Scythas inuenies, omnes ignē humeris, brachiis, manū iūcturis, pectoribus, coxedicibus, lūbisq; adhibuisse deprehēdes, nulla alia de causa, nisi naturali humiditate, molliciaq; Nā hoc nisi faciāt, arcus cōtendere, uel iaculārī, propter humerorū humidā, lubricāq; siue luxationi obnoxia, impotentiā nō possent. Quæ cū perusti sunt, siue his ignē

admouerunt,

admonerūt, humiditas omnis ex articulis detrahitur, corporaq; eorū ualidiora, articulationiora, habitioraq; reddūtur. distorta autē incurua, lataq; propterea sunt, primū quod non fasciantur, quēadmodū in Aegypto, nec reputāt, cogitantue, quātum ad hoc equitatio conferat, nihil enim aliud student, quā uti in equis bene, molliterq; sedeant, deinde propter continuā desidiam. Nā marēs, dum equis uehi non possunt, plurimū tēporis in carrueis desidēt, parūq; propter locorū mutationes, circūuestationesq; deambulant, maxime præterea mirādū est, quā fluxa, mollia, distortaq; corpora foeminea sint specie, formaue, & corporis habitu. Scythicū propterea genus, burrū, rufumue est, quoniam solis uehementiā illinc abest, candorq; & albedo frigore exurit, burraq; rufaeue redditur. Foecunda autem hæc natura esse non potest, nā uiros parua coeundi cupiditas mouet, uexatue, propter naturalē humiditatē, molitudinemq; uētris, & frigiditatē. His igitur de causis, minime par est, hos uiros salaces esse. Præterea continua equitatione delassati, ad coitū impotentes reddūtur. Hæc causæ uiris assignant. Foeminis uero, carnis pinguitudo, humiditasq; nā earū uulua, locellue genitale semen prolificū arripere non possunt, non enim quemadmodum oportet, singulis mensibus purgantur, sed parum, & lentē, præq; pinguedine uuluarū os clauditur, semenq; prolificum non suscipit, desidetq; ipsæ foeminae, & sine ulla exercitatione, præpinguesq; sunt, mollesq; & frigide earum uentriculi. Propterea necessario Scythicum genus non admodū foecundū est. Hanc præterea sterilitatem, infœcunditatem horum faciunt coniecturam, quoniam plurimæ eorū matronæ non gaudēt ad uiros ititare, uel concipere, propter molestiam, carnisq; obesitatem, nonnullæ uero & propter macilētiā, gracilitatemue. Præterea plurimi in Scythia castrantur, muliebriaq; exercent, loquūturq; muliebriter, qui Euirati dicuntur, causam uero huius rei incolæ deo tribuūt, hosq; homines colūt, sibi timētes ne talia patiant, & eueniāt. Mihi uero hæc, & alia mala omnia diuina esse uidentur, nec ullum esse diuinū magis, uel humanū, quā aliud, sed omnia & quæ diuina. Nam horum unum quodq; suam naturam habet, nec quidquam sine natura gignitur, quod malum quemadmodum mihi uideatur fieri, dicam. Præ ipsa siquidem continua equitatione, pedes tumescunt, dolitantq; cū de equo semper pendeant, deinde propterea claudicant, coxendicesq; contrahunt, afficiūturue, qui uero plurimum hoc morbo uexatur, sese hoc modo, curāt. cū autē hic morbus inceperit, utrāq; uenā, quæ secundū aures est, secāt, & aperiunt, cūq; multus sanguis inde defluxit, propter debilitatem, obdormiscunt, alteq; dormiunt, mox nonnulli sani surgunt, excitanturue, nonnulli uero minime, qui quidem, hac medela, mihi sese perdere uidentur. Nam secundum aures quædam uenæ sunt, quas si quis secet, sterilis, & infœcundus redditur, quod his, ut mihi uidetur, euenit. Nam cum post hoc uxores adeunt, nihil his uti possunt. Primum quidem ad eas nihil mentē adhibent,

Quid continu
equitatio faciat

Mulieres Scy
the mollissime,
et languide sunt
Cur Scythæ m
sint.

In Scythia cur
mulieres steri
les.

Sterilitatis alie
ra causa.

Cur Scythæ esse
minuentur.

Mala huius mor
bi curatio.

Quæ uena se
cunda sterilem red
dunt.

sed dormiunt. deinde cū his, terue, uel sæpius tentarūt, & nihil proficiant, sese aduersus Deum, quem causantur, admisisse, peccasseue rati, suam ignauiam, impotentiamue agnoscunt, muliebremq; uestem induunt, cum illisq; trahant, quæ foemina faciunt, quod quidem propter continuam equitationem, primis Scytharum euenit. Pauperes uero minime hoc patiuntur, cum non equeunt, quod si diuinum esset, omnibus, equo modo fieret, non tantum ditissimis, potentissimis, generosissimisq; Scytharū hoc malum ingrueret, sed omnibus & quabiliter, quin potius pauperibus, parumue habentibus, non honoratioribus hoc fieret, cū pauperes deos contemnunt, ditiores uero contra, plurimū deos colunt, plurimaq; sacrificia faciunt, cū diuitiis abundant, pauperes uero minus, cum non habeant, pœnas darent, cū nihil bonorū, pecuniarumue diis præberet, quod & quibus est, eos, qui parū habent, possiderue, pati, quam diuites. Sed enim, quemadmodū antea dixeramus, hæc quidem non magis diuina sunt, quam alia, quæ naturaliter ueniunt, qui profecto morbus, propter eam causam, quā diximus, Scythiis ingruit, quod similiter, quo ad cæteros homines, habet, nam ubi plurimū, continenterq; homines equitant, plurimi illic pedum tumoribus, doloribus, coxendicibusq; laborant, pessimique ad uenerem sunt. Hæc autem Scythiis magis, quā cæteris hominibus sunt, castriatq; similes sunt, quodq; semper pellitas uestes, brachiaq; habent, quodq; in equis maximā temporis partē confident, qui ne manu quidem pudenda, præ frigore, & lassitudine contingant, tractantue, coitusq; obliuiscuntur, nihilq; ante, quā uiri sint, tractāt, aguntue. De Scytharū quidē genere hoc modo habet. De cæteris uero hominibus Europā incolentibus, maxime hi magnitudine, formaq; inter sese differunt, propter anni temporū mutationes, quæ profecto maximæ, & crebræ illic sunt, caloresq; teporesue ualidi, uehementesue, hyemesq; acerrimas, uehementesue, pluuiasq; multas, contraq; longas siccitates, uentosq; multos, quibus mutationes multæ, uariæ, & ubiq; fiunt. Quāobrem par est sentiri, cognosciue, geniturā aliter compactā esse hyeme, aliter æstate, aliterq; aquosa, aliter sicca, quapropter formas Europæ populorū magis inter sese differre cēseo magnitudine per singulas urbes, quā Asia norū, plures enim perduntur, debilitantur, uiresue amittūt, cū compingunt, conformāturue, propter temporū mutationes, quæ multæ, magnæ, crebræq; illic sunt, quā ubi semp simili modo currūt, fluūtue. De moribus autē eadē ratio sit, nam agrestes, efferati, solitarii, sæui, iracundi, tali natura, teporumue mutatione gignunt, crebræ siquidē mentis excessiones, percussionesue hāc sæuiciā & feritātē ingenerāt, lenitatē uero, comitatemq; tollūt, obscurātue. Maioris etiam animi eos esse cēseo, qui Europā incolūt, quā qui Asiā, nā ubi semper tēpora similiter, & æquo modo curunt, maiores illic desidia uigēt, mutatione. n. & corpus & animus exercet, defatigaturue, quiete autē & desidia timiditas, ignauiaq; crescit, laboribus uero & exercitationibus fortitudo, propterea

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

Cur ditiores potius quam pauperes hoc patiuntur.

propterea Europæ incolæ pugnaciores sunt, quam Asiæ, propter leges, ritusque, quia sub Regibus non sunt, quæ admodum Asiæ. Nam qui Regibus parent, timidissimi necessario sunt, quemadmodumque antea dixeramus, ferules animi temere nolunt pro Imperio alieno, sese periculis exponere. Hi autem qui Europam habitant, suis legibus degunt, liberiue sunt, sibi que ipsi, non alienis pericula subeunt, promptoque animo, libentesque quæque periculosissima penetrant, adeuntque, præmiisque uictoriæ sibi referunt. Sic hæ leges animi magnitudinem efficiunt, operanturque, siue suscitant. Totum igitur, & uniuersum de Asia, & Europa sic habet, præterea plurima hominum genera in Europa sunt, quæ magnitudine, robore, fortitudineue, corporis forma, staturaue plurimum inter sese differant. Causam autem huius uarietatis, & superius diximus, & nunc clarius dissertabo. Qui locum, regionemue montanæ, asperam, altæ, aquosamque colunt, temporumque mutationes multum differentes apud illos sunt, par est, illic magnas corporum Formas esse, laboriosas, exercitatas, fortesque suapte natura reddi, hasque naturas ualde feræ, sæuæque esse. Qui uero loca curua, pratensis, herboseque, & æstuosa tenet, calidique Venti magis, quam frigidi illic spirant, calidis, tepidisue aquis utuntur, magni quidem hi non sunt, nec communes, sed lati potius, & carnosæ, capillisque atris, fasciisque magis ipsi, quam albi pascuntur, pituitosisque minus, quam biliosis suapte natura sunt. Fortitudo autem, & exercitatio potius in animo, quam in corpore uiget, Natura quidem non similis inest, legesque latas obseruat. Si præterea flumini in ea regione sint, qui pingres, restagnantesque & illic scaturientes habeant, coelestesque suscipiant, & emittant aquas, hi salubres, & limpidi sunt. Sin autem flumini non sunt, fontanasque aquas, starias, & pingres potent, odorasque, necesse est, has aquas uentrem & lienem lædere. Qui autem altam, læuem, siue non asperam, uentosam, bonas aquas, habentem, regionem colunt, magno quidem hi corpore sunt, similesque inter sese & recti, mentesque & ingenio mitiores. Qui uero tenuia, steriliaue, non aquosa, nudaque loca tenent, temporumque mutationes temperatas non habent, par est, in ea regione corpora dura, non magna, flaua potius, quam nigra, morosa, iracunda, audacia, suæ opinionis, obstinataue gigni. Nam ubi temporum mutationes crebræ sunt, plurimumque inter sese differetes, formas illic, mores, naturasque magnopere differentes inter sese cõperias. maximæ quidem sunt hæ naturæ uariationes, & plurimum possunt. Deinde regio, in qua tempestates, & aquæ commutantur, uariantur, corpora etiam illic uariant. Nam ferme semper regionis naturam, formas, moresque sequi comperias. Pinguis uero terra ubi est, & aquosa, sublimisque admodum, & altæ sunt aquæ, calidæ uti æstate sunt, hyeme uero frigidæ, quoque ad anni tempora bene iaceat, homines illic carnosæ sunt, non discretis articulis, humidi, desidiiosi, non fortes, animone mali, quod loci est, desidia, somnolentiisque in illis uiget, & inest, crassi autem ad artes, non subtiles, non acres, celeresue sunt. Quæ autem loco regio est nuda, difficilisque

Cur pugnacio
res sint Euro-
pani, quā Afiani.

Locorum varie
tas varios ho-
mines creat.

Que flumina
salubria.

Quales gignat
alta regio,
Sterilis quales.

Quales ubi tem
pestates uariāt.
Pinguis regio
quos gignat.

Montosa quales.

accessu, aspera, non aquosa, Quæ hyeme frigore præmatur, pæstû uero sole
candescat, peruraturue, duros ea graciles, macilentosue, robustos, articulatos,
hispidosq; gignit, negotiosumq; quid & acre hinc, in hac natura, & uigilans
côperias. Morososq; periracundos, audaces, obstinatosq; suæ opinionis,
feritatisq; potius, quâ comitatis, lenitatisue participes, solertioresq; ad artes,
acriores, acutioresue, melioresq; ad res bellicas, & militiam deprehendas,
Quæq; terra gignuntur omnia, terram, regionemue suam sapere, sequiue, ma
ximè contrariæ naturæ, speciesq; formæue, siue staturæ, & Idæ sic habent,
Cætera uero hac uia contemplator, & nunquam falleris.

HIPPOCRATIS DE LIQVIDORVM, HUMIDORVMVE VSV LIBER DECIMVS.

Væ Humida, Liquidaue sunt, quo pacto in usum, utilitatemq; huma
ni generis componantur, comparenturue, nunc dicemus.

HIPPOCRATIS DE NATURA LIBER VNDECIMVS.

I quis autem in uniuersum naturam describere uelit, magnû quid
aggrediatur, necesse est. Mihi uero satis in præsentia fuerit, natu
ram appellare, quod uti cuncta gignantur, ingenerenturue, princi
pia subministrat.

HIPOCRATIS DE SEMINIS GENITALIS NATURA LIBER DVODECIMVS, QVEM GALENVS POLYBII VVLTESSE,

Ex quidem naturæ cuncta superat, confirmatur. Semen
nero genitale uiri, corporis ex omni parte humida, sanaq;
ualidissimæq; discretum proficiscitur, quod autem uali
dissima pars discernat, separeturue, hoc argumentû esto,
quod cum re uenerea usi sumus, tã parua re demissa, adeo
delassamur, uti dici nequeat, quod sic habet. Nam Venæ,
Nervi; toto corpore pudenda petunt, tenduntue, quibus
agitatis, contritisue, calefactis & completis, quasi pruritus quidam totum cor
pus, uoluptasq; uellicat, calorq; quidam ex hac re suscitatur, cum pudenda
tractantur, seseq; uir moueat, agitetue, quodq; humidû est in corpore, calefit,
dispergitur, præ motuq; & agitatione perturbat, permisceturue, spumescitq;
quemadmodû

etiam qd vno
modis hinc
intra hunc

siue in toto
modis hinc
intra hunc

Fabius horum
librorum nihil
amplius inueni
re potuit.

etiam qd vno
modis hinc
intra hunc

etiam qd vno
modis hinc
intra hunc

Providens natu
ra quantum pos
sit hinc perspicit
to.

etiam qd vno
modis hinc
intra hunc

Cur semen spu
mescat.

etiam qd vno
modis hinc
intra hunc

quemadmodum cuncta liquida, cum agitantur, spumescunt, sic & in homine, quod robustissimum, & pinguisimum est, ab illo humido, liquidoue spumescite secernitur, & separatur. Medullarumq; tergi, spinæque petit. Nam quidam meatus & uia de toto corpore in hanc tendunt, quæ de cerebro proficiscitur, & spargitur in lumbos, in medullam, & in totum corpus, de quo meatus, & uia humidi, humorisue in eam tendunt. Cum uero semen in medullam peruenit, rhenes petit. Hæc enim uia per uenas est, qui rhenes si exulcerati sunt, cum eo est, cum sanguis effertur, de ipsis autem rhenibus, per medios testes in putenda penetrat, transitue, non qua forium, sed huic alia uia est illi proxima, coniunctaue. Quibus ueneris somnia patiuntur, propterea per somnum semen emittunt, quod humidum, humorue corporis, labore, uel alia re calefactus, dispergitur, spumescit, secerniturq; quod cum discedit, & separatur, facit uti coire uideatur. Nam humidum humorue, huic eadē perficit, quæ coeunti, sed mihi de his, quæ in somnis polluantur, & coeunt, totum hoc morbo nunc amplius dicendum non est, quæque ante rem faciat, & quare, hæc quidem haftenus dicta sint, siue satis sint. Castrati uero, siue Eunuchi propterea non coeunt, generantue, quod seminis meatus eorum sublatus est, & læsus, nam quædam uia meatusue, neruique tenues, crebrique per testes, & ex his, in putenda tendunt, quibus membrum genitale & tollitur, surgitur, & demittitur, relaxatur, scitue, qui cum secantur, castranturue, cæduntur, rescindunturue, quam obrem, castrati siue Eunuchi, nec etiam boni sunt, siue fortes, qui & si hæc trahent, terantue, seminis tamen uia clausa est. Nam his testes, obdurescunt, neruique propterea, obtorpescunt, quapropter nec tendunt membrum genitale, nec demittunt, relaxantue, quibus secundum aures secantur, seftiue sunt, coeunt quidem, ac emittunt, sed paululum quiddam & non foecundum. Maior enim seminis pars, de capite per aures, in spinæ, dorsue medullam descendit, qui meatus, transitusue, secatione, cicatriceque obducta, durescit, clauditurque. Pueris autem, cum uenulae tenues plenæque sint, seminis transitum cohibent, & impediunt, pruritusque similiter non accedit, propterea nec humor humidumue corporis eorum, ad seminis excreationem commiscetur, similique de causa, Virgunculis antequam adolevant, menses, menstruaue, non descendunt. Cum autem puer, uirgoque adoleuerit, Venæ, quæ in pueri genitale membrum, uirginisque uuluum, locellosue tendunt, adoleſcentia, & incremento latæ fiunt, facileque fluunt, demittuntue, transitumque, meatum, & os, per angusta præbent, humorque humidumue, commiscetur, cumque latum meatum habeat, puero cum adoleuit, semen exit, similique modo uirgini menses defluunt. Hæc quidem sic mihi demonstrata sunt. Semen inquam genitale, de corporis omnibus partibus proficisci, & excerni, de ualidis, solidis, durisue, & tenellis, mollibusue, Corporisque humore humidoue omni. Quatuor enim species, Idæue humoris, & humidi sunt in corpore, Sanguis, sanguenue,

Pars ualentissima cur in coitum excernatur.

Non eadem uia est et feminis, et uirg.

Somnia ueneris cur fiant.

Castrati cur non coeant, nec maribus boni fortesque sunt.

Secundum aures uenæ incise, et aures, propter rationem tolluntur. Cur pueri et puellæ nihil demittunt.

Quatuor corporis humores.

bilis, choleue, pituita, phlegmaue, aqua, hydorue, siue hydrops. Tot enim species, ideaeue congenitas, & infinitas homo in sese habet. De quibus morbi proficiuntur, & sunt morborum decretoria. Quamobrem mihi demonstratum est, & de his, & quare ex his morbi fiant. Hæc quidem hætenus mihi dicta sunt, de semine genitali, unde fiat, & quo modo, & quare, & quibus non fiat, & quare non fiat, deq; uirginum mensibus. Mulieribus autem dico in mitione, coituue, tractatis confricatisue pudendis, locellis, uuluisue comotis, pruritum quendam creari, cæterisq; corporis partibus uoluptate, caloremq; suscitari, præberie. Siquidem & ipsa foemina de corpore semen demittit, modo in locellos, uuluaue, siue metras, cū humescunt, modo foras, si non opportune pateant, & hient. Mulierq; cum iniri, coireue cœpit, totumq; illud tēpus, dū se uir dimiserit, uoluptate afficitur, siq; foemina cupiat, appetatue coire, & misceri, seu iniri, prius quam uir emittat, ipsa emittit, dein de uoluptate eadem non afficitur, si uero non appetat, cum uiro perficit uoluptate ducta, similisq; hoc modo habet, quemadmodum si in aquam feruentem, frigidam mittat, paululum quidē illius feruor sedatur, sic & uiri semen cū in uuluas, metrasue foeminae decedit, calorem, uoluptatemq; mulieris extinguit, deinde paulopost quam decedit semē in locellos, & uuluas, metrasue, calor & uoluptas excitatur, postea cessat, quemadmodū si quis in ignē ardentem, flammamue uinum mittat, spargatue, primō quidem flammam excitat, paulumq; auget ea uini inspersio, deinde relanguescit, & cessat, sic foeminae calor ad uiri semen excitatur, deinde cessat. Minus autem multo uoluptatis in coitu, mitioneue foemina capit, quā uir, sed maiore temporis spatio uir, nā cū uir maiore uoluptate afficiatur, subito maiore agitatione, quam foemina ab humore, humidoue agitato emittit, habet autē & hoc sic, si crebro mulieres uiris misceantur, magis ualeat, si raro minus, cum quod uulua, metraue mitione, coituue humescunt, quæ si plus iusto siccescant, uehementer conuertuntur, quæ conuersæ, & inuersæ corpus ualde afficiunt, tum etiam quod coitus, mitione sanguinem calefacit, & humefacit, facilioremq; uiam mensibus reddit, facitue, nam cum menses non defluunt, mulierum corpora morbosa redduntur. Cur autem in mulierum morbis dicemus. Hæc quidē hætenus a me dicta sunt. Cū autem, mulier coiuit, mistaue fuit, si de more, consuetudineue conceptura nō est, semen utrorumq; cū foemina uolet, exhibet, si uero conceptura est, non exhibet, sed in locellis, uuluisue, metrisue remanebit. Nā uulua corpiunt, in sese retinent, & clauditur constipato, conuulsosq; & clauso præ humiditate locellorū ore, tuncq; semen utrumq; cōmiscetur. Quod si foemina partus perita sit, secum cogitabit, cū semen non exiit, scietq; eo se die cōcœpisse, quod sic habet, quādoq; robustus est, quod foemina demisit, quādoq; contra quod uir, nam & in uiro & in foemina semen & marinū, & foemineū inest, marinū autem robustius est, quā foemineū. Necesse igitur quid ualētius, robustiusue

Quid feminis in coitu fiat.

Coitus uoluptas utrorumq; est.

Maiore uir in coitu uoluptate afficitur.

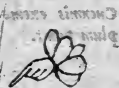
Cur femina si crebro coeat, magis ualeat.

Conceptus signum.

Semen marinū et foemineū in uiro que in esse.

robustiusue ex semine ualentiore gigni, generariue. quod hoc pacto habet, si ab utrisq; semen ualentius proficitur. Mas erit partus, si uero nō ualidum, foemina, nam quod copia, multitudineue superat, illud gignitur, quod superat. Nam si multo plus semen non ualidum sit, quam ualidum, quod ualidius est superatur, non ualidusq; miscetur, & in foeminam conuertitur. si uero plus sit ualidius, quam non ualidum, supereturq; non ualidum, in matrem conuertitur. quemadmodum, si quis ceram, seuumq; commisceat, plusq; ceræ, quā seui mittat, faciatue, ac igni liquefaciat, dum liquidum erit, non patebit, quod nā horum superet. cum uero frige factum constringetur, tunc seuum a cera, copia & multitudine superari cognoscetur, sic Maris, & foeminæ semē habet, quod etiam ex his manifestis signis coniectari licet, semen marinum, & foemineum in uiro, & in foemina inesse. Nam plurimæ foeminæ, cum uiris suis iungerentur, foeminas semper pepererunt, cum aliis uero mares. Viriq; etiam ipsi, qui bus priores uxores semper foemellas pariebant, cum alias uxores duxissent, mares semper ingenerarunt, quique prius ex uxoribus, mares tollebant, cum ad alias nuptias transissent, foeminas semper susceperunt, sic ratio hæc, mensq; hic sermo hoc asserit, semen marinum, & foemineum uirum & foeminā habere. nā apud quos foeminas pariebant, quod ualidius erat, ab imbecilliori superabatur, cum plus esset, quod infirmius erat, foeminamq; generabat. Mares autē apud quos gignebat, ualentius, quod imbecillius erat, superabat, marēq; faciebat, tamen non semper ab eodem uiro, & foemina semen ualidum manat, nec semper imbecille, sed modo hoc, modo illud. Quamobrē ne sit mirū, foeminas easdem, & eosdē uiros, masculinum modo, modo foemineū partū edere, quod & in brutis similiter habet. Quantum ad semen masculinū, & foemineū pertinet, semenq; ipsum, tam uiri, quam foeminæ de corporis omnibus partibus uenit, de ualidis autem ualidum, de non ualidis, non ualidum, quod & in partu necessario redditur. Cum autem ex uiri corpore plus in semen, quā foeminæ ueniat, partus ille pulchrior est, patriq; similis. Cū uero plus foeminæ ueniat, partus ille pulchrior corpore est, matriq; similis. Est quin etiam cum omnia matri partus similis est, patri uero nihil, nec euenit, uti nulli in nulla re similis sit, sed utrisq; necesse si quidē est, quicquid edatur, alicui simile esse. Nā si ab utrisq; corporibus in partum semen descendit, quisquis ad rem plus contulerit, ac ex pluribus locis demisserit, illi plurimum similis est. Estq; cū puella nata patri magis similis sit, quam matri, puerq; natus uti magis matri similis sit, quam patri. Hæc quidem, & tanta superiorum uerborum testimonio mihi dicta sunt, quod & in uiro, & in foemina facultas generandi & marē & foeminam inest. Quandoq; etiam est, cum pignora gracilia, macilentæ, & non ualida, parentibus plenis, & robustis, nascuntur. Cum iam ualida, & robusta genuerint. Quod cum cadit, certum est, matris locellis foetum exgrotasse, nutrimentumq; & incimentum, quod ex locellis, uteroue matris illi porri-

Cur mares modo, foemina modo gignantur.

Cur permutato conugio permittetur et soboles.

Same ex o poris partu scitur.

Partus similitudo diuisa uarietas uidetur.

Cur non ualidi ex ualidis gignantur.

*Cur omnes par-
tus non ualidi
edantur, ualidius*

gebatur, nimis hiantē uulua, foras fluxisse, propterea partus non ualidus & di-
tus est, nam unum quodq; animal pro uiribus languet. Sin autē omnes infan-
tes nascentes languidi, & imbecilli sint, uulua, locellusue causa sunt, quoniam
angustiores fuerunt, quam oporteret. Nam infans nisi latum locum, quo nu-
tritur, agitur, crescat, seu augeatur, habeat, macilentum, gracilemque esse,
necesse est, ut pote cum satis amplum locum ad incrementum non habue-
rit. Si uero latum locum habeat, & non ægrotet, par est, magnos infantes ex
magnis parentibus parere. Quod sic habet, quemadmodū si quis cucumim,
cucurbitamque iam deflorescentē, matrisq; pediculo adhærescentē, in paruo
uasculo mittat, cauo uasis illius par, similisue reddetur. Si uero quis eundem
in maiore uasculo mittat, quod probe, cucumim, cucurbitamque capiat (quod
tamē maius, quam cucumis natura non sit) cucumis par, similisq; cauo huius
etiam uasis erit, nam cum crescit, cauo illius uasis hæret, & innititur, cūtaq;
nascentia semper ferme crescunt, & habent, quemadmodum ea quis cogat.
Sic etiam puero, foetuiue euenit, nam si latum locum in incremento habeat,
magnus gignitur, sin autem angustum, paruus crescit. Mutili uero & læsum
membro aliquo partum edi dico, matre, cum eum gestaret, eo loci percussa,
uel si ceciderit, uel si re aliqua uiolenta mater affecta fuerit. Nā si mater colli-
datur, frāgaturue, partus mutilatur, si uero uehementius collidat, partus ipse
perit, membrana, quæ eum continebat, frācta, modoq; alio simili. Præterea
partus mutilatur, cum in uuluis, locellisue, locus, i quo læsus sit, angustus sit.
Nam necesse est, cum i angusto loco sese corpus agitat, mutilari, prout locus
sit. Quæadmodum & arbores cum in terra sunt, locumq; non satis amplum ha-
bent, saxoue, uel alia re coangustante, præmentue cum emergunt, tortuose
crescunt, parteq; aliqua crassa sunt, aliqua graciles, quod & in partu, pueroue
contingit, si in uuluis, locellisue, seu utero, pars aliqua corporis angustior fue-
rit, quam alia. Quod uero ex mutilatis integri, saniue semper ferme nascatur,
quoniam mutilatus omnia numero, ui, & facultate habet, quæ sanus, & inte-
ger, ea causa est. Cum uero morbus aliquis humori humidoue, quo semē pro-
creatur, cum quatuor humorum species sint, quæ naturaliter in corpori-
bus insunt, quæ si nō uniuersum, & integrum semen præbeāt (pars enim ea,
quæ mutila, & læsa est, minus ualida est) Quapropter mihi minime uidetur
mirum, si partus, qua parens læsus sit, ea & ipse parte mutilus nascatur. Hæc
quidem mihi dicta sunt de hoc satis. Post hac autem ad ea redibo, quæ
antea dicebam.

Cur mutilati.

*Semper ferme sa-
ni, et integri ex
mutilis nascun-
tur.*

Hippocratis

Iquidem semen ab utrisq; profectum in mulieris locellis remaneat, primum quidem simul miscetur, ut pote foemina non quiescente, cogiturq; & crassescit, calefactuq; densatur, spiritum deinde concipit, tumescitq; ut pote in loco calido cum sit, spiritusq; uulua turgescit, quæ spiritus plena cum est, eum emittit, spiritu sibi uiam ad exteriora faciente, per mediumque seminis ipsius egreditur. Cum autem spiritus calidus existens uiam sibi foras fecit, spiritus alius frigidus de matre, uuluaq; inspiratur, hocq; omni tempore facit. Calefit autem, ut pote cum in calido loco sit, frigus uero, refrigerationemue ab ipsa matre, uuluaq; inspirante suscipit. Nam omnia, quæ calefiunt, spiritum habent, spiritus autem erumpit, sibiq; uiam facit, forasq; exilit. Quod uero calefactum est, spiritum alium rursus ad sese trahit frigidum scissura, uiaue eadē, quo nutritur, quod & in lignis & in foliis, & in his, quæ comedunt, & potantur, euenit, quæ quidem uehementer calefiunt, quod in lignis accensis licet uidere. Nam omnia ligna ardentia hoc faciunt, potissimūq; subuiridia. Spiritum enim quæ caesa sunt, emittunt, spiritusq; ipse cum exit, circum caesuram uolutatur, quod semper fieri uidemus. Patet ergo hæc spiritus consideratio, qui cum in ligno calidus insit, alium frigidum trahit, & euellit, quo nutritur, subsēq; emittit. Nam alii nisi traheret & euelleret, spiritus egrediens nunquam circumuolutaretur. Calor enim omnis mediocri frigore nutritur, cuius humor, qui in ligno inest, incaluit, conuersus in spiritum foras exit, quæ calor, qui in ligno inerat, foras exit, frigus aliud, quo nutritur, trahit, & euellit. Quod & uiridia folia faciunt, quæ cum uruntur, spiritum concipiunt, & habent, deinde spiritus erumpit, sibiq; uiam facit, reuolutusq; foras exit, qui cum exit, strepitum facit, quæ spirat. Legumina quin etiam, triticum, fruges, poma calefacta spiritum concipiunt, & habent, qui scindens erumpit, quæ scissura, si humidior sit, plus spiritus emittit, scissuramque maiorem efficit. Sed quid opus est, hanc rem oratione producere? Nam cuncta, quæ calefiunt, spiritum emittunt, frigidumq; alium eadem uia simul trahunt, & reuellunt, quo nutricentur. Hæc mihi quidem necessariz rationes adductæ sunt, uti asseuerarem, semen in locellis calefactum, spiritum concipere, & emittere. Simulque cum uulua, metraue spirat, respiratue, semen etiam spiritum concipit, & emittit. Nam cum uulua aere refrigeratur, semen etiam refrigeratur, ut pote cum in calido loco consistat, spiritumq; tunc concipit, & emittit, semensq; cum perflatur, membranam, pelliculamue circūducit. Quod enim semen extrinsecus circūdat, densatur, continuaturq; cum glutinosum sit, quemadmodum in pane cocto, tostoue, membrana tenuis super excitatur. Nam panis cum calefit, perflatur, turgetq; quaque perflatur, membrana, pelliculamue ducitur, sic & semen totum calefactu,

Quid agat semen in uulua, cum remansit.

Quid agat semen in uulua, cum remansit.

Cur omnia ardentia spiritum emittant.

Cur omnia ardentia spiritum emittant.

Cur omnia ardentia spiritum emittant.

Folia uiridia cum comburuntur spiritum emittant.

Legumina, et poma, similisq; calefacta spiritum concipiunt.

Quid agat semen cum in uulua remansit.

Quid agat semen cum in uulua remansit.

perflatumq; & turgens membrana quædam circumducit, per mediumq; seminis intro, & foras spiritus permeat, parteque hac paululum membrana perforata est, paululumq; seminis hic inest. Seminis autem reliqua pars rotunda, in membrana pelliculae consistit, si quidem semen, quod sex dies in utero maserat, cum excidisset, spectavi, quod cætera similiter habere, coïecto. Quo nã pacto semen sex dierum spectaverim, differtabo. Coniugis meæ quædã ancilla, Musæorgos nomine, satis honesto loco habebatur, quæ cum inter viros, plusquã deceret, uersaretur, ne in honestior habèretur, concepit. Cumq; hæc Musæorgos mulieres inter sese loquentes, quemadmodum sit, audiuiisset, cum mulier concepit, semen extra locellos non exiit, sed intus remanet, quod hæc semper obseruauit, cumq; hæc semen non exire sensisset, heræ hoc dixit, quod cū rescissem, septimo iam die de loco altiore eam desilire iussi, quo semē illud in terram defluxit, sonuitq; quod cum illa uidisset, aliquantisper spectauit, & admirata est. Quale autem fuerit, dicam, si quis oui crudi putamen auferat, membranamq; internam reliquat, quod intus est, liquidū comparat, quod similiter fere habebat, tamen coloris rubri, & rotundum erat. quædamque fibræ, uenulæque crassæ, albæ in membrana inesse cernebantur sanie crassa, & rubra conuolutæ, circaq; membranam extrinsecus cruentæ, sanguinolentæque quædam uarices, uibicesue connectebantur, medioq; membranz loco, tenue quid extabat, quod mihi umbilicus uidebatur, quæ primò respiraret, membranaq; tota semen complexa, ex eo circumtendebatur. Hoc quidem semen sex dierum spectavi. Paulo autem post & aliam cognitionem, obseruationemue patentem cuius in hoc, qui noluerit circa hoc, quid scire, testimoniūq; huic meo sermoni uniuerso præbebo, qui uerus est, quatenus quis homo mortalis de hoc negotio scire, & dicere possit. Hæc quidem ad hoc mihi dicta sunt. Quod autem semen, cum in membrana, pelliculae inest, respirat, certum est, sanguineq; de matre in uulvas descendente, crescit, & augetur, quoniam cum foemina concepit, menses non defluunt, descenduntue (si quidem foetus sanus futurus est) præterquam pusillam quibuscūq; primo mense, sed sanguis ab uniuerso foemina corpore descendens circum membranam extrinsecus consistit, spiritusq; in membranam trahitur, quæ pertusa est, & patet, quò condensatur, quodq; animal futurum est, crescere facit, & adolescere. Cum uero tempus aduenit, membranz aliæ intra primam tenues, & multæ modo quo prima, creatur, quæ inter sese connexæ ab umbilico profisciscunt, tendunturue, quod cū factum iam est, sanguis de matre descendit, condensaturq; caroq; gignitur, quæ media umbilicus eminet, per quem respirat, crescitq;. Cum autem foemina prægnans est, menses non descendunt, nec propterea laborat, languetue, quod sanguis tunc singulis mensibus abunde, continenterq; defluens non perturbatur, cōmoneturq;, sed quiete, placideue, sensumq; nullo non die, sine labore in uulvas, locellosue descendit, quodq; in uuluis inest, augetur. Singulis enim

Quali specie fuerit semen quod sex dies in uulua manserat.

Musæorgos ancilla coniugis Hippocratis.

Semen in membrana molli tanquam ouum conuolutum.

Semen in membrana molli tanquam ouum conuolutum.

Factus in utero quomodo crescat.

Factus in utero quomodo crescat.

Quomodo fetus crescit.

Fœmina cum utero gestat mensis cur non languet.

enim diebus, non semel in mense, propterea descendit, quod semen in uuluis existens semper ex corpore, prout habet, uires ad sese trahit, parūq; primo ea uia spirat, respiratq; cū parū sanguinis a matre descendit, cū uero plus sanguinis a matre trahit, plus etiā spirat, respiratue, maiorq; copia in uuluis descendit. Quæ uero prægnantes nō sunt, cū menses non descendūt, propterea laborant, quod sanguen singulis mēsis in corpore perturbat, permoueturq; minus, plusue necessario, quod mēsis a mēse plurimū frigore, & calore differt, quod foemina corpus quāprimū sentit, cū humidius sit, quā uiri corpus, sanguine uero perturbato, & p̄moto, uenafq; cōplente p̄ sese inde discedit, quatenus natura per initia sit, feratue. Quare cū foemina hoc sanguine uacua est, cōcipit, cū uero plena est, non. Nā cū uulua, uenæq; sanguine uacua sunt, foemina ad sese trahunt, foetusq; concipiunt. Post enim mensium purgationē mulieres cōcipiūt maxime, plurimūue. Causa iam dicta est. Cū uero sanguen perturbatū, permotūue, discretūq; & separatū foras nō exit, sed uuluis petat, quæ nisi demittant, sanguine in his diutius permanēte calefiūt, corpusq; totū calefaciūt, quādoq; sanguen corporis uenis dedunt, quæ cū expletæ sunt, laborant, molestantue, tumoresq; quosdam excitant, quādoq; periculū est, ne ex hoc claudicet, quādoq; uesicæ adhæret, præmit, uexat, clauditq; uesicam, difficultatemq; strangulationemue, siue strangurien præbet, quādoq; cum uulua sanguinis plenæ sunt, coxendices, libosue petit, molestatq; quādoq; etiā cū quinq; uel sex menses sanguis in uuluis permanet, uti putrescat, pusq; gignat, plurimisq; p̄pterea pus de pudendis descendat, & exeat, tumor præterea quādoq; & tanquā phyma quibusdā in inguine suscitatur, pusq; illic colligit, & exit. Plurimaq; talia foeminis eueniunt, cū per menses non purgantur. Sed quid oportuit hæc, hoc loco dixisse? Nam in foeminarū morbis dicetur, sed quem reliqui sermonem perficiam. Cum autem caro creatur, tunc membranz, pelliculæue crescēte in uuluis sanguine, & ipsæ crescunt, & augent, & sinuantur, præsertim quæ extra sunt, sanguisq; de matre descendēs, manansue, (quæ quidē caro spirans, respiransue trahat, syncerusq; & optimus sit) incrementum ingenerat, qui discernitur, membranarumque in sinus suscipitur, quem cum membranz in suos sinus susceperunt, tunc secunda, chorionue dicitur. Hæc mihi adhuc dicta sunt. Cum autē caro spiritu creuit, articulatur, quodq; simile petit suum simile, densum densum, rarum rarum, humidum humidum, ac unum quodq; suum locum occupat cognatione, quæ genitum est, quæq; ex densis facta sunt, densa sunt, quæ ex humidis humida, similibq; ratione cætera fiunt, & crescunt, caloreq; ossa densata durefcunt. Quin etiam rarios arborum modo mittunt, & in articulos, membraq; diuiduntur, uti melius habeant, tam quæ intra corpus sunt, quam quæ extra. Caputque eminens, & distans ab humeris suscitatur, & fit. Brachiaque, cubiti a lateribus, costisue, cruræq; inter sese diuarcata, distantiaue, & separata, neruique

Mulieres quæ grauide non sunt, et menses carere, cur male habent.

Fœmina mensis carens non concipit. Qui sanguis sit, quo fœmina carens concipit. Sanguis in uuluis retentus totum corpus afficit.

Menstruum diutius retinentibus quæ ægritudines contingunt.

Caro cum gignitur, quid fiat.

Secunda, chorionne.

Conformatio partus.

proſiliunt, circaq; nodorum, articulorumue naturas, & iuncturas conuoluuntur. Per ſeſeq; os, cæteraq; foramina diducuntur, naſeq; & aures in carne eminent, perforanturq; oculiq; humoris puri complentur, pudendaq; ipſa qualia futura ſint, diſcernuntur. Præterea uiſcera, & inteſtina articulantur, ſuperioraq; perflant, os, naſeq; coeliq; uentriculuſue, & inteſtina perflantur, ſuperneq; per umbilicū reſpirant, & relaxantur. De uentriculoq; & inteſtinis in podicem, & foras, uia, & exitus ſit, & in ueſicā & foras iter ſit. Singula autem hæc per reſpirationē & perflatum articulantur. Perflata enim cuncta per cognitionem ſeparantur, & diſtant, quemadmodū ſi fiſtulam ueſicæ al-
Similitudinem hanc aſpicio.
 liges, per eamq; terrā, harenā, plumbi tenuia reſegmina, ſcobemue in ueſicā mittas, aquamq; aſpergas, per fiſtulamq; perſiles, primū quidē illa cum aqua miſcebūtur, deinde cū perſilare deſieris, plumbū petet plumbū, harena harenam, terra terram. Si quis hæc aſcendere ſinat, ueſicamq; diſecet, perſpiciatq; deprehendēt ea omnia ſuum ſimile petiſſe. Sic profeſto ſemē, caroq; coarticulant, conformanturue, quodq; in eo ſuū ſimile petit. Hæc quidē mihi ad hoc dicta ſunt. Puer qui factus eſt, hucq; iam peruenit, quod quidē foemineū eſt, duobus, & quadraginta diebus cū longiſſime, conformatur, marinū autē duobus & triginta cū longiſſimū. Nā plerūq; hoc tēpore, uel paulo minore, uel maiore hæc conformant, coarticulanturue. Purgatio nāq; poſt partū mulieribus fere ſemper ſic ſit, puellæ quidē puerperio duobus, & quadraginta diebus. Hæc enim longiſſima, & perfectiſſima eſt. periculū enim eſt, ſi quinq; & uiginti dies purget. Pueri autē puerperio triginta dies longiſſime, & perfectiſſime purgat. periculū enim eſſet, ſi uiginti dies purgaret, poſtremo autē tēpore minima purgatio deſcendit. Minus autē iuuenulæ, quā matronæ purgantur. Primiparæ autē & quæ rarius pariunt, plurimū in partu & puerperio laborant, quæ crebrius uero pariunt, minus. Propterea uero poſt partū foeminae purgātur, quod antē partum uſq; ad duos, & quadraginta dies in puella, in puero autem uſq; ad triginta, minus ſanguinis ad pueri incrementum deſcendit, poſtea uero plurimū donec pariat. Quod rata portione dierum purgando in puerperiis reddendū eſt, forasq; exeat, oportet. quod incipit, cum foemina parturit. Sanguis enim ualidiore pueri agitatione plurimum cōmouetur, perturbatur, & caleſcit, cōmotuſq; & perturbatus primus exit, deinde puer, poſt puerū ſanies cruenta, crassa. Quod ſic quis declaret, tanquā in menſam aquam ſparſerit, deinde poſt illam dies omnes purgatio decurrit, uſq; ad tempus iam dictum, menſura, quantitatēue cōtulæ unius, & dimidiæ atticæ, ſeu hēminæ, primum, uel paulo plus, uel minus hac ratione, portioneue, donēc ceſſet. Sanguis autem ſyncerus exit, tanquam de uiſtima ſacra iugulata, ſiquidem foeminā ualeat, ualituraq; ſit, ſtatimq; coit. Sin autē non ualeat, ualituraue non ſit, purgationis minus deſcēdit, nec tam cito coit, quod ſic habet. Si foemina, cū prægnans eſt, malū aliquod habeat, puerperis non conſuetū,

Tempus conformationis in uero.

Quæ ſemine plus, minusue in partu, puerperioq; laborant.

Quo pacto ſanctus erumpat.

Purgationis qualitas, quantitasq; in puerperio.

non consuetum, cognatumue, cum purgabitur, peribit. Sin autem sana, uel non sana, primis diebus non purgetur, pauloq; post sponte, medicamentisue subito tota simul erumpat, rata portione dierum, quibus non defluxit, bene habet. Si uero non purgetur in puerperio, magnus inde morbus gignitur, periculumq; est, ne pereat, nisi celeriter curetur, purgationemq; quis super agat opportunam. Hæc autem propterea sic protuli, produxiue, uti demonstrarem, puerorū quæ longissima membrorū conformatio, & discretio esset. Puellæ quidem duobus, & quadraginta diebus, Pueri triginta. Testimonium autem est puerperii purgatio, quæ in puellæ quidem puerperio duobus & quadraginta diebus fit, pueri uero triginta, quæ longissima. Nunc autem declarationis causa repetam secundo, quod ante dixeram. Contra 3 semen genitale, quod acceperat, cū in uuluis esset & locellis, reddere dico. Nam minus sanguinis ex foemina pficiscitur i uuluas duos, & quadraginta dies, cū foemelam gestat, tot enim diebus puellarum membra conformantur, coarticulanturue, post autē hoc tempus plus sanguinis descendit, pueri uero pari ratione triginta dies. Testimoniū quidem hoc alterum, hæc esse uera, sic habet. Cum semen in uuluas decidit, primis quidem diebus minus sanguinis, a foemina in uuluas descendit, & uadit, deinde plus. Nam si multum descenderet, simul semen respirare non posset, sanguinisq; copia obrueretur, & præfocaretur, quod in puerperiis cōtrario modo redditur. Nā puerperiorū purgatio multa, & magna primis diebus descendit, deinde minor donec cesset. Plurimæ præterea mulieres pauloante trigessimū diē puerū perdiderunt in formē. Sed quæ post, uel trigesimo die perdiditunt, conformatus iam comparuit, puellamq; similiter pro ratione duorū & quadraginta dierū. Cū autē partus ante suos dies perditur, conformatus non est, cum uero post, sua habet membra. Hac itaq; ratione necessario uera est conformatio, coarticulatione hæc, puellæ quidē duobus & quadraginta diebus, pueri uero triginta. Testes enim sunt puerorū abortus, puerperarumq; purgationes. Quod autē puellæ semen tardius conformetur, hæc causa est, quod minus ualidum est, & humidius, liquidiusue, quā uirile. propterea necesse est, puellam tardius conformari, cogiue, quam puerū. purgatioq; hac de causa longior est in puellæ puerperio, quā pueri. Nunc autem unde discessi, reliquie regrediar. Cū autem partus membrorum formas habere cōepit, ossa cauantur, durescūtq; quod præ spiritu fit, quæ caua cum sunt, de carne sanguinis pinguiissimū ad sese trahunt, temporeque deinde roborantur, rameiscuntue postrema ossium, quemadmodum & arborum, quæ ultimo loco ramos emittunt. Sic & pueri, foetusue digiti manuum, pedumque inter sese separantur, parteque eorum postrema ungues nascuntur. Nam uenæ hominis omnes in manuum, pedūq; digitos desinūt. crassissimæ quidem sunt Venæ capitis, corporis, brachiorū, cubitorū, crurū. manuum uero, pedumque tenuissimæ, densissimæ, creberrimæ, plurimæq;

Puerpera cum non bene purgatur, periclitatur.

Purgatioes quod diebus fiant.

Quando abortus in formem.

Puella cur tardius conformetur.

Cur puella tardius in utero, quam puer conformetur.

Causa ossa quid agant.

Digitum tanquam ramisculi postremo discernuntur.

Quæ in manibus pedibus et digitis insunt.

sunt, nerviq; tenuissimi, crebri, densius, & multi, manuum præterea, pedumq; & digitorum ossa minuta sunt. Hæc quidem in manuum, pedumque digitis insunt, de quibus ut pote crebra, paruaq; ossa, nervos, uenasq; habentibus ternues, crebri, spissius ungues nascuntur, partesq; uenarū postremas concludūt, & complectuntur, ne plus una, quam alia procedat. Quamobrem ne mirum sit, si postremo corporis loco spississimi, densissimius ungues nascuntur, & sunt. Nam de spississimis, creberrimisue rebus constant, & sunt, simulq; cum unguibus & capilli, crinesue in capite nascuntur, & radicātur. Natura uero capillorum, pilorumq; sic habet, qui plurimi, maximiq; corporis ea parte nascuntur, qua cutis, pellisue superior rarissima est, qua; capillus, pilusue modicam humoris copiam, qua nutricetur, habeat, qua; cutis, pellisue rara est, pili gignunt, quemadmodū, in mento, barbaue, pectine, pubeue, siquaue parte alia pili frutifescunt. Nā simulac foetus editus est, caro, pellis, cutisue superior rarefit, magisq; uenulæ, quā antea comparent. Nam cū puer pusillus est, uenæq; eius pusillæ, tenuesq;, semen per eas nō currit, similiq; modo uirgunculis menses. Simul enim & pueris, & puellis, uirgunculisue seminis, & mensum uia paratur, & fit. Pubesq; eorū pestemue, pilos emittit, cum iam superior pellicula rarefit, simulq; lanugo, pilusue satis humoris habet, quo nutricetur. Sic & in uiri barba, mētoue habet. Nam cū superior pellicula rarefacta est, humor de capite in eā decurrit, simul & in coitu, simul & medio tēpore lanugo, pilusue satis humiditatis habet, qua nutriat, tuncq; maxime cū humiditas, quæ de capite in coitu descendit, aliquantisper imoretur, & in mento, quod a pectore distat. Signū autē quod in rarissimis pelliculæ superioris partibus pili nascant, hoc est. Siquis pelliculā superiorē ustulet, pustulæq; susciet, sanetq; cute, hoc pacto cicatrice condensata pili non fruticabūt. Qui autem in ætate puerili castrantur, pilos in pube, mentoq; nunquā habet, totiq; leues, & sine pilis sunt, quoniā semini genitali uia non datur, nec nusquā eorum pellis rarefit. Nam seminis uia laxa est, & obturata. Quemadmodum pauloante diximus. Mulieres uero mēto & toto corpore, præter pubē leues, & sine pilis sunt, quoniam earum humor, quemadmodum uiri, cum coeunt, non æque commouetur, calefit, cutemq;, rarefacit. Qui uero caluescunt, pituitosi, phlegmatodesue sunt, cūq; coeunt, capitis pituita, phlegmaue commouetur, conturbaturue, & calefit, capillorūq; radices exurit, qui propterea defluunt, caduntue, cum pituita superiorem cutem petit. Castrati uero propterea non caluescunt, quoniam cum coeunt non ualde mouentur, nec pituita calefacta radices capillorum exurit. Cani præterea, capillique propterea albescunt, quod longo tempore humor, qui in homine inest, liquefit, candidissimūq; excernitur, cutemq; supernā petit, capilliq; cū candidiorē humorem ad sese traxerunt, quā antea, albescunt, superiorq; cutis cādidior fit, quā canisunt. Candidior est superior cutis, quā alia parte, quicq; cum nascuntur,

quid in

Cur dejs ungues.

Capillus, pilusq; quo loco frutifescit.

Seminis per uenas uia quando fiat.

Virgunculis cur interdum menses non sint.

Pubertatis causa.

Cute ustulata pili non fruticant.

Castrati cur non pubescant.

Caluitis causa.

Castrati cur non caluescant.

Canicis cur.

Canis cur in ortu.

quid in capite canum habent, superior cutis ea parte, candidior est, quā alia, quod sic habet. Caro quācūq; humiditatē trahat, cādidā, atramue, capillus, pilusue sic inficitur. Hæc quidē mihi ad hoc dicta sunt. Deinceps autē quod reliqui, prosequar. Cum autem iam pueri corporis partes postremæ ramiſculos emiserunt, capillisq; & ungues radicem fecerunt, tunc etiam mouetur, tem-
 pusq; ad hoc fit, uari mensēs tres, foemellæ uero quatuor, sic enim plurimum euenit. Quidam tamē sunt, qui ante mouentur, māsque propterea prius, quam foemella mouetur, quoniam ualidior est, priusque cōpingit-
 tur, conformaturue, semineq; ualidiore, crassiq; constat. Cum uero foetus in utero mouetur, tunc etiam lac matri præsignat. Nam mammarū tolluntur, papillæque rareſcunt, lac tamen non exit, densa uero carne foeminis tardius lac præsignat, & exit, compositis autem rara carne citius. Lac autem propterea gignitur, quoniam uulux, cum foetus inest, turgescunt, uen-
 triculumq; ciborum plenum præmunt, quodq; pinguiſſimum in cibis, & poculis inest, in omentum, & carnem exilire facit. Quemadmodum si quis corium oleo perungat, sorbereque sinat, deinde præmat, oleum profecto proſiliet, sic etiam de uentriculo, coeliue ciborum, potionumque repleto, uuluis compresso, pingue eorum in omētum, & carnem resilit. Sin autem foemina rara carne sit, citius hanc resiliendi uim sentit, si minus, serius. Pecoraq;
 prægnantia nisi morbo aliquo laborēt, cibo, potuq; magis pinguescunt, simili-
 ter foemina, pingui hoc uuluis taleſfacto, cādefacto, dulceſfacto, cōpressoq;
 & in mammas tendente, paululum etiam quid & in uuluas per easdem uenas deſcendit. Quædā enim uenulæ, & in māmās, & in uuluas tendūt, hæc q; & aliā
 similia, quod lac cū in uuluas, locelloſue deuenit, puer, foetusue paululū quid
 haurit, māmæ uero lactis repletæ tollunt, turgescuntue. Cūq; foemina peperit
 factō motus & agitationis principio, si lactauerit, lac in māmās currit, quod
 sic habet. Cū māmæ sugunt, lactatue, quæ uenulæ in eas tendūt, latiores fiūt,
 pingueq; de uentriculo trahentes māmīs dedūt. Quin & uir, si crebro coeat,
 latiores has uenulas habet, magisq; ad hāc rem incitatur, quod & sic habet.
 Cū de matre sana, ualidaq; in uuluas conſueta descendūt, tūc etiā puer, & foetusue
 sane, ualideq; nutritur, & creſcit, quemadmodū & quæ terra gignūtur, terra
 nutriunt, quo pactoq; terra habet, sic & quæ terra nascunt, habet. Semē
 enim in terrā demissum, quodā humore ab ea repletur. Nam terra generum
 omnium humores in ſe habet, quibus ea quæ nascuntur, nutriantur. Cum
 uero semen humoris repletū est, perſtatur, tumescitq; cuius uis, quæ in eo le-
 uiſſima est, humore, spiritusq; commutatur, & uertitur, semenq; dehiscit, pri-
 mumq; folia emittit, quæ latius, altiusue emiſſa, cū ſeminis humore amplius
 non nutricantur, ad inferiora, & semen dehiscunt, & uertunt, simulq; cū ſemi-
 ne ui, & grauitate, quæ remanſit, radices diſcedunt, creanturq; de foliis. Cum
 uero ſata firmo modo, radices in inferiora demiserunt, terraque nutricantur,

Quotus in mē-
 ro ſatus moue-
 tur.

Lac cur ſat.

Pecora, grande
 potu, et cibo ma-
 gis pingueſcunt.

Lactis copia
 quando.
 Salacitas uir-
 unde.

Quomodo ſata
 naſcantur.

tunc etiam tota evanescunt, præter corticem, qui solidissimus est. Quin etiam cortex terra putrefactus evanescit, temporisq; spatio aliquo, & folia quæ dâ in ramusculos conuertuntur. Semine igitur, quod humore constat (donec renerum, & aquosum est) cum ad superius, & inferius incrementum agatur, & moveatur, nullum frustum emittere potest. Nam in eo facultas, uisq; ualida, copiosa, pinguisque non inest, quæ semen procreet. Sed cum iam firmius fuerit, radicibusq; confirmatum, quod natum est, cû aliquo temporis spatio, tunc etiam latas uenas supra, & infra habet. Tuncq; ex terra haurit, trahitue, non aquosum humorem amplius, sed crassiores, pinguiorem, plusculumq;, quam antea, qui sole calefactus in extrema gliscit, semenq; & fructû sui generis emittit, multusque ex pauculo, magnusque ex tantulo propterea gignitur, quoniâ unumquodq; eorum, quod ex terra gignitur, plurimam uim, maioremq; copiam haurit, trahitq; de terra, quam posset ex eo, quo natum est, sicq; gliscit, & emittit, non unum, sed plurima. Cû uero semen, fructusue iam feruendo exiit, suo germine nutritur. Nam quod natum est, de terra haurit, trahitq; seminisq; & fructui suo tradit. Sol autem digerit, maturatq; semen, & fructum, roboratq; & solidat, quodq; in eo aquosum inest, ad sese rapit, & trahit. Hæc quidem mihi dicta sunt de his, quæ terra, semine, & aqua gignuntur. Quæ autem de arborum plantariis panguntur arbores, hoc modo fiunt. Talea quæ parte ab sua arbore recisa est, ea in terram demittitur, quæ hoc modo radices demittit. Cum aliquantisper in terra steterit, humorem spiritumq; concipit, turgescitq; quod autem supra terram est, nondum turgescit, Spiritus autem & humor uim omnem in inferiora demittunt, tenellæq; radices inde gignuntur, cû uero subter coeperit, tunc etiam de radice humorem trahit, superiori que dedit, quæ spiritum concipit, turgescit, omniq; uis folia emittit, superneq; & inferne crescit, sicq; in his contra euenit, ac in illis, quæ semine gignuntur. Prius enim semine folium oritur, deinde radices in inferiora demittuntur. Primum enim arbores radicantur, deinde foliantur, quoniam in semine copia humoris inest, qui una cum terra folium edit, & nutrit, donec radicetur, quod in talea non fit, nō enim ex alio creatur, folium primo uti inde nutritur, sed ipsa talea tanquam arbor est, quæ plurimum a terra distat, & eminet. Quare nō posset, quod a terra distat, humore satiari, nisi magna uis inferior superioribus impar tiretur. Primumque quod pangitur, sese per radices nutriet, necesse est, deinde sic de terra hauriens, superioribus dedere, foliaq; & germen edere, crescereq; quod cum creuit, ramos necessario emittit, cur nam dicemus, Cum plus humoris ex terra traxit, quæ abundat, ea ramos emittit, crescit autem, & in latum, & in superna, & inferna. Quoniam terræ partes inferiores hyeme calidæ sunt, æstate frigidæ, quod euenit, quod terra tempore hyberno multa aqua coelesti madescit, comprimitur, densaturq;. Quoniam perflatum nullum habet, quo spiret. Non enim tunc admodum

rara est,

Que terra gignitur, quo procreant.

Cur multa ex uno et magna ex paruo.

Qui arbor plantatur, crescatne.

Cur herba, et arbores contrario modo coalescant.

Cur terra inferiora hyeme calida, æstate frigida sint.

rara est. Hæc etiam de causa terræ inferiora tunc calida sunt. Quoniam finium, sterminus densius iactatum magis calefit, & feruescit, quam rarius si iactetur. modoq; alio hoc etiam euenit, quæ humida sunt, madescuntq; si coaceruetur, cōpressaq; cōponantur, per sese quam primum calefiunt, putrescuntq; uel acceduntur præ calore. Spiritus enim per ea, cū sint densa, penetrare nō potest. sin autem arida sint, rarq; disponantur, multo minus, tardiusq; calefiunt, ac putrescunt. Sic etiā triticum, & hordeū, humida si sint, aut madefacta, citius calefiūt, quam si arida sint, uel rare disposita. Dorica quin etiam uestimenta, si colligata, uehementeq; compressa componantur, per sese accenduntur, tanquam igni ustulentur, quemadmodum & nos uidemus. Cætera etiam omnia, si quis obseruet, deprehendet, quæ compressius digerantur, per sese magis caleferi, quam quæ rarius componantur, cum non perflentur, & refrigerentur. Sic & terræ infera, cum plurima sit, seseque premat, ut pote cum densa, humoreque grauis sit, tempore hyerno calefit. Nihil enim perflatur, cumq; perpluit, & si spiret, aqua nō penetrat. quoniam terra densa est, spiratioq; illa in aquam regreditur, proptereaq; Mare, Fontesq; hyeme maiores, & calidiores sunt, quā æstate. Quoniam spiritus, qui spirat, in aquā regreditur, ut pote cum terra densa sit, nec per sua interuenia spiritum penetrare sinat, cumq; aqua multa sit, qua ingruit, discurrens erumpit, patetioremq; sibi uiam facit, quam si pauca esset. Nūquam aqua in terra consistit, sed locum decliuē semper petit. Si uero spiritus hyerno tempore de aqua exiret, terra minueretur, semperq; de ea aquā deflueret, per hyemem fontes magni non essent. Hæc quidem omnia mihi sunt dicta, cur hyeme terræ inferiora calidiora uideatur, quam æstate. Nunc autem dicam, cur æstate contra frigidiora terra, si quid æstate rara, & leuis est, ut pote sole uehementius ingruente, humoresq; ad sese ex ea trahente. Semper enim terra plus, uel minus aquæ in sese habet, spiritusq; omnes nobis ex aqua sunt, & ueniunt, quod sic coniectari licet, hoc modo habere, quoniam semper ex omnibus fluminibus, & nubibus uenti spirant. Nubes autem sunt continua aqua, & connexa in aere, tuncq; terra leuis, & rara per æstatem est, per decliuiaq; aquā demittit, quæ cū decurrit, semper nouū spiritum suscitatur. Quodq; spirat, per terram, cū rara, & leuis sit, graditur, terrāq; refrigerat, simulq; aqua ipsa refrigeratur. Hæc quidem sic habent, quemadmodum, si quis aquam in utre premat, & stringat, punctusq; aciculæ, uel re paulo maiore spiramentum aquæ faciat, utrēq; suspendat, spiritus nullus per foramen illud exibat, tātum autem aqua paulatim defluet, cum latum locū non habet aqua, quō spiret, sic & aqua, quæ in terra est, hyeme habet. Si uero latū locum aquæ, quæ in utre sit, facias, utrēq; suspendas, spiritus per illud foramen cum aqua progreditur, cum iam latiorē locū habeat aquæ motu, per utriem uti discurrat, per foramenq; propterea prosiliat, sic & aqua, quæ in terra est, æstate habet. Latiorē enim locum habet, cū terra rara sit, solq; humo

Cur humida cum coaceruantur, calefiunt.

Dorica uestimenta.

Mare, et fontes cur hyeme callescant, et turgeant.

Cur æstate terra interuenia frigescant.

Quid nubes.

Quo pacto hoc probet uideo.

*Cur aqua hyeme
calida, æstate fri
get.*

res ab ea, ad sese trahat, spiritumq; ab aqua separatum, imittat frigidum in
terræ interuenia, quæ rara & leuis est, tunc qui terræ interuenia, & aqua æsta
te refrigerat, seseq; ipsum, simulq; aqua, cum ex puteo hauritur, semper tan
quam flabellum, spiritum suscitatur, qui aqua refrigerat. Quæ uero æstate non
hauritur, non agitur, sed desiderat & desatur, spiritumq; nullum de terra susci
pit, nec immittit, solq; & aer in puteum non diffunditur. Quamobrem aquæ
superior pars calefit, quæ reliquæ calefacit, propterea aqua, quæ æstate non
hauritur, calidior est, quam quæ hauritur. Fontesq; præterea pfundi semper
æstate ualde frigidi sunt, hyeme calidi, quoniam terræ interiora tunc calida
sunt, tuncq; aqua hausta calida est, sed paulo post aere, & ueto frigidiore per
currente, frigescit, quemadmodum æstate si hauriatur, frigida est, sensimque
tepscit similiter, quemadmodum & aqua in puteo, cum æstate non hauritur,
calida est. Hæc quidem ad hoc mihi dicta sunt. Præterea rursus repetam, cur
æstate terræ interiora frigida sint, hyeme uero calida, cur uero arbori, quæ coalis
tura sit, simul bis calefieri, uel refrigerari, non expediat, sed si superior pars ca
lescat, inferior refrigeretur, uti cum radices illud hauserint, arbori tribuant,
arbor uero ramis, sicq; caloris, & frigoris mutua dispensatio fiat. Sic etiam in
homine, cum cibi uentriculum intrarunt, cum digeruntur, calefaciunt, quos
potus refrigerat. Sic & arbori superne modo, modo inferne refrigerari con
uenit, propterea tam superne, quam inferne crescit arbor, quoniam & a supe
riore loco, & ab inferiore nutricatur, donecq; tenella admodum est, fructum
non fert. Nam uis pinguis & crassa in ea non est, quæ ad fructum conferat,
cum uero tempus accessit, tunc iam in ea uenæ latiores fiunt, quæ pinguem,
& crassam fluctationem illi præbent, quam sol dispergit, cū leuis sit, percoquit,
ac in postrema fructus & poma emittit, tenuemq; humorem ex pomis, & fru
ctibus deducit, crassioremq; decoquit, calefacit, dulcemq; reddit. Quæ autē
arbores fructum non ferunt, tantum uberis in sese non habent, uti fructu edat.
Cum autem arbores temporis spatio corroboratæ fuerint, satisq; inferna ra
dices confirmarint, amplius non crescent. Quæ præterea arbores, uel inocula
tione, uel insitione non sua crescent, cum creueiunt, pomum, fructum uero non
suum, sed illarum, unde oculi, surculiue trasseruntur, & in his inseruntur, quod
hoc pacto habet. Primum quidem oculus, & surculus alimento suæ arboris
germinat, deinde eius, cui inseritur, cū uero pullulauit, tenues radices in eam
demittit, sic que primo & suo, & illius humore fruitur, deinde cū tempus
accessit, per eam arborem radices in terram demittit, de terræq; humorem
trahens, fruitur, & nutricatur. Quare mirandum nō est, si quæ inseruntur, suum,
non eius, in qua inseruntur, pomum, & fructum ferunt. Nam de terra uiuunt.
Hæc quidem mihi de arboribus, pomis, fructibusq; propterea dicta sunt, ne
orationem imperfectam relinquerem. Nunc autem rursus regrediar eo, cuius
causa hæc mihi dicta sunt. Dicōq; cuncta, quæ in terra nascuntur, terræ hu
more

*Homines senti
arbores nutria
cantur.*

*Cur insita sunt
fructum ferant.*

*Cur insita sunt
fructum ferant.*

mōre uiuere. quēadmodūq; terræ humor habet, sic & humi nascētia habent. Sic & puer de matre in uuluis uiuit, quēadmodum mater sanitatis habet, sic & puer habet. Si quis autem hæc quæ dicta sunt, a principio in finē usq; reputet, Naturam omnem similem & humi nascentium, & hominum esse deprehendet, hæc quidem mihi ad hoc dicta sunt. Puer autem cum in locellis & uuluis est, manus ad genus habet, caput ad pedes. Nec est probe discernere, si puerum in uuluis uideas, caput nec ne supra, uel infra habeat, mēbranæq; de umbilico tenduntur, quæ eum continent. Nunc autem demonstrabo, quod pauloante dixi me demonstraturum, quatenus humanæ mēti expedire datur, ne scire uolenti hoc non pateat. Semen quidem in mēbrana est, medioq; eius umbilicus, quo spiritum trahit, & emittit, membranæq; aliæ de umbilico nascuntur, & sunt. Pueriq; naturam aliam omnem, quemadmodum dixi, ad finē usq; habere deprehendes. Si quis præterea hoc testimonio, quod dicam, utatur, magis confirmabitur. Nam si quis uiginti oua recētia, uti edūtur, duabus, uel pluribus gallinis supponat, singulisq; diebus, a secūdo incipiens usq; ad ultimum, priusquam pullus excludatur, si unum subtrahat frāgat, consideret omnia, quemadmodum dixi, habere deprehendet, siquidem liceat gallinæ naturam humanæ comparare. Quod autem de umbilico membranæ tendantur, cæteraq; quæ de puero dicta sunt, in ouo gallinaceo a principio in finē usq; sic habere deprehendes, quod profecto, si quis non uidit, in gallinaceo ouo umbilicum inesse mirabitur, quæ quidem habent, quemadmodum mihi dicta sunt. Cum uero Fœminis partitudo, partusue aduētat, quod tunc fit, cū puer sese manibus, & pedibus agit, membranamq; interiorem scarificando rumpit, quæ cum fracta est, cæteræ minus ualidæ rumpuntur, quæq; illum continent, primum rumpuntur, deinde postrema. Quæ cum fractæ sunt, tunc puer uinculis liberatus, & reuolutus foras exit. Nam membranæ non possunt eum amplius continere. Nec uulux, locellinæ, membranæ iam reputis, quemadmodū dicebā, puerisq; ipsis prodeuntibus, quæ cū partū non multa ui conuoluunt, uuluis cohærent. Cum autem puer prodit, uim facit, uuluasque in exitu dilatat, ut pote tenellas, & molles, per caputq; exit, siquidē naturaliter exeat. Nam superiora umbilicus aggrauat. Cum autem in uuluis puer inest, in dies ualidior fit, simulq; ac decimus mensis aduentauit, membranas, inuolucraq; rumpit. Nam tunc partitudo matri aduentat, si uero quid uiolentum puer patiatur, ante statutū tempus membranas frangit, & erumpit de matre si nutrimentum ante deficiat sicq; partitudo, pariendū tempus ante legitimum tempus matri aduentat, & ante decimū mensem progreditur. Si quæ uero plusquam decem menses sibi gestasse uidentur (nam & hoc sæpius audiuius) modo quō dicam, falsæ sunt. Cum uulux de uentre perfiantur, (quod sæpe cadit) tumescunt, tuncq; sibi fœminæ concepisse uidentur. Si præterea cum menses descendunt, diutius in uuluis peruoluentur, & maneat.

Partus terrenis
comparatur.

Pueri sunt in
utero.

Per ouum hoc
confirmat.

Quo pacto puer
erumpat.

Caput prius
exit si natura
liter exeat.

Quæ plusquam
decem menses ge
stasse uidentur,
en fallantur.

semper enim in uulvas defluit, quandoq; & cum spiritu de uentre, quandoq; cum calore, tuncq; profecto sibi foeminæ concœpisse uidentur, cum menses non defluunt, cumq; uulux tument. Postea tamen est, cum menses sua sponte prorumpant, uel cum alii superueniunt, qui priores protrudunt, spiritusq; & tumor progreditur. Multis iam post mensium purgationem uulux statim hiauerunt, seseq; in pudenda uerterunt, quæ uiris mistæ semen eodem die, uel simul paucis diebus sumpserunt, retinueruntue. Foeminæ uero harum rerum & rationum imperitæ putant, se tunc concœpisse, cum menses non descenderunt, uuluxq; tumuerunt. Quod autem nõ est, diutius partum in utero continere, & habere, quam decem menses, dicam. Nutrimentum, & incrementum, quod de matre descendit, puero iam satis non est, cum decem menses transuerunt, partusq; creuit, qui de sanguine, quod dulcissimum est, trahit, lactisq; aliquantum haurit, quæ cum minus sunt, quam opus est, partusq; iam ualidus est, & robustus, qui plus nutrimenti, quam adsit, cupit, proptereaq; sese agit, hymenasq; & membranas disrumpit, quod magis primiparis cadit. Nam pueris nutrimentum, quod satis sit, ante decimum mensem deficit. Proptereaq; deficit, quod foeminæ quædam per menses multum purgatur, quædam non multum, quod si semper fiat, in natura, & genere, uuluaue malum uulux, metroonue creatur. quæ uero parum per menses purgantur, tempore postremo puero, cū iam robustus est, minus nutrimenti præbent, quod facit, uti agitetur, ac ante decem menses prodire festinet. Parum enim sanguinis & de his & de iuuëculis matribus procedit. Semperq; ferme cadit, has foeminas, quæ parum mensium demittunt, parum etiam lactis habere. sicciore enim sunt, densioreq; carne compactæ. Hac itaq; ratione, cum nutrimentum deficit, puer prædit, nisi quid uiolentum patiatur, quod sic confirmatur. Pulli enim gallinacei de oui luteo creantur, hoc modo. Cum mater insidet, & fouet, ouū calefit, & quod inest, matreq; agitur, quod cum calefactum est, spiritum concipit, per eiusq; raritatem refrigeratur aere. Nam ouum adeo rax est, uti satis spiritus, quod intus est, trahat, pullusq; in eo crescat, per articulosq; cōformetur, quemadmodum & puer cum in utero est, sicuti mihi iam ante dictū est. Pullus itaq; gallinaceus de oui luteo procreatur, candido autem, & albo nutritur, & crescit, quod omnibus, qui hoc aduerterunt, patet. Cum autē pullo nutrimentum oui deficit, cum satis unde uiuat, non habet, plus nutrimenti queritans sese in oīo uehementius agit, membranasq; disrumpit, quod cū mater sensit, putamen rostro percutit, pullūq; excludit, quæ uiginti dies peragunt, clarumq; est, hoc modo habere. Nam cum auicula oui putamina percussit, & perrumpit, nihil in eo, quod alicuius momenti sit, inest, consumptum enim est in pulli nutrimentum. Sic & puer cum in utero creuit, quia mater satis nutrire eum amplius non potest, plus nutrimenti, quā quod adsit, quæritans non quiescit, mēbranas lacerat, uinculisq; solutus simul foras exit. quæ quidem

*Cur plusquam
decē menses par-
tus in utero esse
non possit.*

*Cur nutrimentū
ante decimum
mensem puero in
utero deficit.*

*Quæ parum la-
ctis habeant.*

*Hoc contra Pli-
nium, et Aristote-
lem esse uidetur.*

*Partus quando
accelerat.*

quidem decem menses, cum longissime peragunt. Similiterq; brutis pecori-
bus, & feris partus aduentat, & fit tempore, quo horum quodq; parit, nec lon-
giore. Singula enim animalia tempus habeant, necesse est, quo parcius nutri-
mentum partui subministrant, deficiatq; quod cum fit, partus accelerat. Quæ
q; minus nutrimenti partui suggerunt, citius pariunt, quæ plus tardius, hæc q;
mihi quidem ad hoc dicta sunt. Puer uero cum membræ circūfractæ sunt,
si quidem in caput uertatur, mulier facile parit. Sin autem in latus, aut in pe-
des, quod sæpe cadit, si uero sic casus tulerit, uel locellis latioribus, uel quia
mater cū parturire cœpit, non satis quieuit, quod si fiat, mulier difficiliter pa-
riet. Nam plerūq; uel ipsæ pereunt, uel partus, uel simul & matres, & qui in-
sunt, maxime uero primiparæ ex puerperis laborant, dolorum imperitia, quæ
toto quidem corpore laborant, sed præcipue lumbis, & coxendicibus. Nam
harum coxendices maxime diuaticantur, diducunturue, quæ uero partuū peri-
tiores sunt, minùs laborant. Sin autem in caput puer ueniat, caput prius exit.
Deinde cætera membra sequuntur, postremus autē umbilicus, cui secūda ex-
tentā connectitur. post autem hæc, Aqualiculus cruēus ab capite, corporeq;
reliquo ui, labore, & calore separatus qui uiam puerperarum purgationi au-
spicatur, & facit primus. Postea uero quam hæc sanies exiuit, purgatio fit, tē-
pus iam dictum, mammæq; cæteraq; membra subhumida mulier dehiscent.
Primò quidem partu parum, deinde quò pluribus partibus tentantur, multo
plus etiam dehiscunt, puerperi purgatione, uenis iam uacuatis, hæc autē mi-
hi ad hoc dicta sunt. Gemelli uero sic uno coitu, & initu gignantur. Multos
crebrosue sinus, & conuolutos habent uulux, partim longius, partim propius
pudenda, quæq; animalium plurima gignant, & pariunt, plures habent sinus,
quam quæ pauciora, similiterq; & pecora, & feræ, uolucresq;. Cum uero ge-
nitale semen in duos sinus diuiditur, uuluxq; metrixue suscipiunt, nec sinus
alter in alterū demittit, diuisum in utroq; sinu membranā obducit, similiq;
modo animatur, quo & unū, quare diximus. Quod autem uno coitu, & initu
gemini creentur, & generent, comprobant, canis, sus, cæteraq; animalia, quæ
uno coitu duos, uel plures catulos pariūt. Nā unusquisq; suo sinu conditur,
suæq; mēbrana conuelatur, quæ facta uidimus ipsi, quæ omnia plurimū eodē
die pariūt. Sic & mulier una missione duos pueros enititur, unūquemq; suo
sinu, suæq; mēbrana conuolutū, eodē die, primūq; unū suā mēbrana prodiit,
deinde alter. Quod autem Mas & foemina gemini nascant, dico, semen ge-
nitale partim ualidū, partim nō ualidū in uiro, & i foemina, & i omni animati
in esse. quod simul totū non exit, sed iterato, tertioq; quādoq; effundit. Nec
quod prius exiuit, semper secundo, uel tertio simile est, robore, uel imbecilli-
tate, sinūq; quemcūq; crassum, robustūq; intrauit, mas illic gignitur, contra
quē liquidius, ac inualidius, foemella illic creat. Si uero sinus utrosq; semen
ualidū intrauit, mares utriq; erunt. Si non ualidū, foemellæ utraq; creabunt.
Hic Sermo sic dictus totus finem habet.

*Pecora similes
enituntur.*

*Cur quædam ta-
dus, quædam co-
lerius pariant.*

Partus qualis.

*Quando in enixu
matres, partusue
pereunt.*

*Cur primiparæ
magis in enixu
laborant.*

*Cadit primus
exit, deinde
cætera.
Umbilicus.*

Quæ dehiscant.

*Qui gignantur
Gemelli.*

*Canes, et sues
hoc confirmat.*

Macrobius, et
Galenus in epi
demiaru comen
tarijs hoc disse
rit.

Cur septimestres
eduntur.

Cur parci septi
mestres uiuant.

Cur plus, mi
nusue quidam
septimestres par
tus afficiantur.

Cur octauus men
sis grauis sit.
Cur foemina in
conceptu errent.

Artus quidem septimestres, centum & octoginta duobus diebus eduntur, & fiunt, particula diei addita. Nam si prius mensis quinq; & decem dies computes, quinq; si quidem menses, cetum quadraginta septem & diei dimidiu sunt, si uero sexaginta, minus uno, proxime, circiterue duo menses perficiuntur. Sic igitur his perfectis, & existentibus, ad septimum mensem desunt dies plusquam uiginti, dieiq; particula addita, ad anni uero dimidium superant. Cum ergo partus ad hoc principium perfectionis deuenit, praeseq; robur multu ferat, hac perfectior ne magis, quam caeteris temporibus membranae, tuniculae, quibus antea degebat, laxantur, quemadmodum spicae priusquam fructus maturescat, demittuntur. Partus quidem ualidi, robustiq; membranas ui quadam discindunt, necessariq; partum accelerant, plurimi tamen horu pereunt. Nam cum parui sint, maiore utuntur mutatione, quam caeteri, quadragintaq; dies necessario male patiuntur, cum de uulua ante tempus prodierint, quod & multos decimo mense partos necat. Pauci tamen ex multis septimo mense genitorum supersunt, quoniam exiguum tempus in uulua constiterunt, quo possent omnia, quae perfecti, siuturq; partus, sustinere, secumq; de matre deduxerunt, quae mense octauo passurus erat partus, & mater, quos labores si superent, & in lucem prodeant, tamen pauci possunt superesse propter labores, quos dico octimestres, & multos decimestres necare. Multi praeterea partus septimestres, cum membranae laxantur, quod cedit, perunt, illicq; degunt. Primos autem quadraginta dies quidam plus, quidam minus tolerant, & afficiuntur, propter mutationem ex tuniculis, quae nutriebant, & umbilicum; per quem nutrimentum trahebant, & quia alio transiit, propterq; matris labores. Nam membranae, & umbilicus conuulsi matri dolores faciunt, partusq; pristino uinculo solutus grauior fit. Multae uero foeminae, cum haec ueniunt, superfebriunt, quaedam & cum partu pereunt, quo igne, febreue cunctae pauculo tempore utuntur, & aegrescunt, mense praeterea octauo dicunt, partus in utero difficillime gestare, meritoq; dicunt. Nam octauus mensis, & tempus hoc, non solum per se grauis, sed etiam multo magis, si dies de septimo mense, uel nono, uel anno fuscipiat. Sed hos dies foeminae non similiter & dicunt, & agnoscunt. Nam ideo falluntur, & errant, quia non sic numerantur, & fiunt, sed quandoq; de septimo ad quadraginta plures dies accedunt, quandoq; uero de nono mense, quandoq; & de anno, tunc enim necesse est, uti foemina sciat, quo tempore, & mense concepit. Mensis autem octauus ambiguus est. Per hunc enim fit, uti habeant indiscrete, uixq; discernantur. Mea quidem sententia, & pars decimi mensis, mensis est. Quamobrem huc facile meminerunt. Quare foeminis de partu peritus oportet non si dem habere. Nam quae sciunt, dicunt, & semper dicunt, & sciscitatur,

& sciscitantur, nec cuiusquam operi uel sermoni credunt, sed quod sciunt suis corporibus euenisse. Si qui autē aliter dicere uelint, his licet, & permittitur. Sed foeminæ quæ hoc iudicant, uictoriæ palmā illis dant, quæ de hac tecum petitur, dicunt, semper pignora eniti, & in lucem edi septimestria, octimestria, nonimestria, decimestria, & undecimestria, sed horū octimestria non superesse, cætera uero superesse. Præterea dicunt, in prima quadragentaria multos abortus fieri, cæteraquæ perscribuntur cæteris quadragentariis, singulisq; aliis mēsisbus. Cum uero septimo mense tuniculæ, membranæue circūscinduntur, partusq; alio migrat, dolores, & labores, qui per octauum mensem consueuerunt, inuadunt, quib; per sextam quadragentariam. Quod tempus cum præterit, partus & matris inflammationes, quibus bene futurum est, discutiuntur, & dissoluntur, uenterq; mollescit, tumorq; de præcordiis, & ilibus ad loca inferiora descendit, bonamq; partus uersionem, septimamq; quadragentariam, hic enim sunt plurimum, & reliquum tempus partus. Nā hæc loca illis mollia, & amœna sunt, faciliusq; & crebrius hic agitantur, proptereaq; ad enixus faciliores redduntur, totiusq; huius quadragētariæ hoc faciliores ultimos dies foeminæ ferūt, & habēt, donec sese partus uertat, post hæc autē & parturiūt, & dolores, laboresue procūbunt, donec & puero, & uulua dolore liberent. Si qua præterea foemina, cū multos partus ediderit, claudum aliquem, uel cæcū, uel aliud malū habentē edat, mensem octauū dicunt in his molestius tulisse, quā in his, quos nihil mali habentes ediderūt. Nam partus aliquo membro captus, læsusue mense octauo tam uehementer ægrotauit, morbus uti excessum fecerit, quemadmodū in uiris ingētes morbi faciūt. Qui uero partus alio tēpore ualde ægrotāt, priusquā morbus abscessū faciat, pereunt. Qui autē octauo mēse, nō ualde laborāt, sed quid ob naturalē eius mēsis malignitatē patiunt, quadragintaq; dies in ea imbecillitate transigūt, pleriq; ob dictas necessitates, causasue, i uulua cōualescūt. Si qui uero his quadraginta diebus edant, superesse non possunt, quoniam post enixū, partusue patient eadē, quæ i uuluis passuri essent. Qui uero i uulua male habet, in mensem nonū malū trahat, mēseq; eo edatur, superest, & uiuit. Quin etiā si septimo mense pariat, superest, sed ex his paucitatem cōalescūt, solidūq; robur, & incrementū capiūt, quemadmodū qui perfecti pariunt, nec hi labores, quos in uuluis passuri erant, euadunt, propterea graciles, & macilēti reddunt, tamē potissimū hi seruiant, qui noni mēsis exitu nascunt. Hiq; ualidius degūt, qui plurimum ab octimestrium morbis absunt. Nam qui septem quadragentariis eduntur, qui decimestres nominantur, propterea potissimum cōalescunt, quoniam ualidissimi sunt, plurimumq; absunt a malis eorum, qui per mensem octauum quadraginta dies male habuerunt. Morbos autem & passiones octimestrium macies nono mense natorum declarat, quamuis pro tempore satis magni sint, non tamen tam excarnati, quam septimestres eduntur.

*Conceptus et ea
seuorum decreto
rima.*

*Quæ faciant
hæc.
Dierum observa-
tio.*

*Quotum dies, et
mensēs possint.*

*Dierum partum
observatio.*

*Conformationis
tempus in utero.*

*Qui puella a
pueris differ-
rant.*

sed perfecti carnosī eduntur, quoniam tempus, quo in uuluis fuerunt, sine morbis peregerunt. Præterea pignorū conceptus, abortus, & partus eo tempore fiunt, & discernuntur foeminis, quo morbi sanitas, & mors cunctis hominibus, quæ cuncta partim per dies, partim per menses, partim per dies quadragentarias, partim per annum præsignificant. Nam in omnibus his temporibus ad unū quodq; multa conferentia & amica, multa etiā inimica, & hostilia insunt. Conferentia quidē sanitatem, & incrementa faciunt, contraria uero morbos & mortes. Dies ergo maxime, insignes, & obseruādi, sunt primi, & septimi. Multi quidē circa morbos, multi uero circa partus pollent, & possunt. Nā abortus & quidē plurimi per hos dies fiunt, quæ defluentiones dicunt, nō abortus. Cæteri uero dies, qui intra quadraginta sunt, minus quidem signādi sunt, & obseruandi, multi tamē decernūt. Hæc quidē in mēsis & diebus statuta, restaq; ratione fiunt. Singulis. n. mēsisbus foeminis sanis & ualētibus menstrua comparent, tanquam peculiarem uim in corporibus mensis habeat. Si quidē septimi menses prægnantibus principiū perfectionis statuūt, puerisq; ipsis, cū septimestres sunt, multa differentia, & notanda in corporibus fiunt, dentesq; hoc tēpore comparere incipiūt. Quæ similis & eadē ratio in decretoriis diebus obseruatur, siquidē forte quis & his simul utat, & insistat, aduerferur, scito testimonii causa, dicta esse. Nam eū, qui bonus futurus est Medicus, oportet probe considerare, quæ faciāt ad languentiū salutē, dies omnes obseruare, pariū quidē, quatuor, & decē, octo, & uiginti, duos, & quadraginta. Hic enim concordantiæ, harmoniæ terminus a quibusdam ponitur, sexq; suapte natura par, & perfectus. Quā ob causam longū esset i. præsentia narrare, quæ sic obseruentur, trientibus, & quadrantibus, triasue, & tetras, trientibus quidē coniunctis omnibus, quadrātibus uero per duos coniunctis, duobus autē per duos, coniugatis. Quadragentariæ uero primū quidē in partibus statuunt, quoniā qui primos quadraginta dies superat, & fugit (qui in omni quadragentaria fiant) abortus fugit. Plures enim abortus in prima quadragentaria fiunt, quā in cæteris, quo tempore præterito partus ualidiores sunt, membraq; singula per corpus discernuntur marium præsertim, tunc omnia congruunt. foemellæ uero per hoc tempus carniū solum thorulos, apophyffasque habere uidetur, plus. n. temporis similia in simili & simile est, tardiusq; propter consuetudinē, amoremq; & cognitionē discernitur, siquidem & cætera cum a matrē separant, & discernuntur, puellæ, quā pueri serius discedūt, sed citius & sapiūt, & pubescūt, & senescūt corporu imbecillitate, uitæq; ratione. Secūda uero quadrātaria, tessaracontasue est, in qua per octauū mēsem in uulua partus languet, de quibus totus hic sermo sic dicitur. Tertia autē est, qua cum iam editi sunt, male habent, quos quadraginta dies, si fugiant, & eundant, ualidiores, sapientioresq; comparent, & esse uidentur. Nam per hos dies clarius uidet, strepitumq; audiunt, cū antea non possent, tanquā hoc tempus laxationem,

laxationem, & incrementum habeat, cū ad alia, tum ad sensum, sapientiamue, quæ eo corpore capitur, & inest. Peculiare enim quid sensus per primos dies in puerorū corpore clarum est, inesse. Nam cum dormiūt, si subito excitent, uel rident, uel plorant. Si uero sua sponte expergiscātur, statim rident, & plorant, quod antequā quadraginta dies transeant, nec tracti rident, nec uellicati plorant, nisi hoc tempus transeat. Nam uires in mucco, humoreue glutinoso hebetantur, quin & mors per parcam nanciscitur. Quod omnibus exemplum est, omnia quæ sunt, ex huiusmodi naturā habere, mutationemq; per tempora peruestigata habere, quod in singulis declaratur, cū alia ueniāt, alia discedāt. Nā anno toto & finito plurimi morbi fiunt. Sanitates etiā plurimæ temporis ratione, per mēses, diesq; singulos accedūt. Septimanis autē, & multa alia differentia, notandaue in corporibus fiunt. Nam septimo anno dentes pueris cadunt, & alii subnascuntur. quæ autem in corporibus ea scribam.

PRINCIPIVM autem huius Septimestris, in aliis codicibus sic habebatur.

E Septimestribus autē, quidam sic dicit, quod negotiū oculis nondum uidi, sed tantū audiui. Quō autem modo mihi fieri posse uideatur, declarabo. Multæ naturæ mutationes, cōuerfiones, & excessus in animalibus, & arbutis, cæterisq; satis, sponteue nascētibus æuo perpetuo, longosq; fiunt. Nam alicubi iam foemina, & mas multis manibus, oculis, auribusq; conformati, natiq; sunt, uariisq; aliis formis, concreta ora, & ossa alii habentes, mirandam naturæ præuaricationē, mutationē, & excessum. cuncta. n. tēporibus labentibus & discreta, & confusa & peculiararia perficiūtur. Nam secundū priscā generationē, cū omnia animātia condita, & creata sunt, sic conformata fuerunt, scitoq; etiam nunc eodē modo, & per eadē secundū leges, & rite cūcta conformari, nasciq; posse. Mihi uero (quemadmodū homini circa septimestria defnienti datur) hæc stata specie, pro coeli, terræq; benignitate, quemadmodū fructus, oriri uidentur. Quod uidere est in Aegypto, ubi omnia perfecta nascūtur, & perficiunt, multa etiā & per annū totū, omniq; tēpore terræ benignitate, caloriscq; circū aggeratione, Niliue inundatione scaturiunt. Simili modo & circa animantia, septimestriatq; perfecta, uitaliaq; illic omnia nascuntur. Quamobrem si quæ cōcoëptura est, uti sibi successionē pariat, bene habeat, uirq; ad eā rem demittendā promptus, pstoq; sit, corpus siue corporis alueus creat, & perficitur. Collatio. n. & cōcordia, ualidaq; necessitas, & uis cogit, uti pficiat, & adulescat suo latori nō dissimile. Nā si maior, minorue, & dissimilis forma, & figura sit, illi unde orta est, pfecta nō haberet. Quare dicitur, statuitoue, mediū quid esse ī magno negotio, conformationē, rhyfmonue. Si ergo cōformatio

Quid suapte natura pueri faciat.

Mors et cetera cur fiant.

Septimana ī corporibus præuenient.

De septimestri alio modo.

De membris agnascētibz.

Terra Aegyptiæ fecunditas.

Quid ad similitudinem faciat.

aliqua ad homines peruétura est, leni & miti modo pueniat necesse est, perq̃ hominū cōmoda, si minus, quidam præpubescūt, & præsenescūt, quēadmo-
dū, qui præsānescunt, & si rite, & secundū legē fiat. Conformatioq̃ contabe-
scit, & ad ossium cōmoda, fibrarum, uenarum, neruorū, uiscerū, intestinorum,
uteri, cæterorumq̃ perfectionem conuertitur. Sed forsitan aliqui petent, cur
octimestria, & trimestria non uiuant? quoniam fluxi, paruuliq̃ sunt, quæ dā
enim sic æuū, & ætatem nascā sunt, & per similia conformari, & discerni,
consueuerunt, quemadmodum, quæ in terra seruntur, & plantantur, quædam
enim pluribus, quædam paucioribus diebus nascuntur, secundum tempus,
tempus autem solis, & lunæ circuitu perficitur, & sequitur, nec etiā undeci-
mestres, nec duodecimestres, secundum eādem rationem horū uiuēt, donec
pueruli sunt, nihil. n. præter sua uestigia, & naturā fit, aut adolescit, nec etiam
si quid fabulent. Sed cuiusq̃ cōformatio, forma, figuraue, & similitudo, siue
rhythmos secundū naturalē legem perficit, & rite finitur. Nā naturalis machi-
natio cuncta in oculos, uel aures, uel nares, uel os transfert, quæ conformatio
nibus his continetur, uel per alias concretiōes, syncrisie siue absumit. Quare
nunc periti cum sint, conceptus omnes noscent, quæ prius excogitauī.

HIPPOCRATIS DE OCTIMESTRI PARTV LIBER DECIMVSQVINTVS.

E Octimestri uero generatione, seu ortu, hæc duo conti-
nua serie dico eos pati, quæ pueri ferre nequeant, propte-
reāq̃ Octimestres nō superesse, seu non uiuere. Nam hæc
duo malā continua serie patiuntur, quodque & in uulua
fit, & quod postquā in lucem peruenerunt, partiue sunt,
pppterea nullus octimestris partus superest, & uiuit. Quin
& qui decimestres uocant, si uiſturi sunt, dico nasci opor-

d

tere septem quadragentariis dierū, sicq̃ melius educi. Nam prima quadragē-
taria perfectissimus est, cū uero plures accedūt, pereunt. Nam qui multa pau-
culo tēpore sumunt, plurimū laborare cogunt. Ex quibus mortes fiunt. Puer
autē ante partū laborare, & in periculo esse, ne pereat, incipit, cum in uulua
uertitur. Nam omnes caput in superiora habētes gignūtur. Cū uero pariunt,
plurimi per caput eduntur, tutiusq̃ explicantur, quā qui in pedes nascuntur.
Corporis enim partes in caput proclinatæ pueq̃ exeuntem non impediunt,
sed magis, maioraue sepimenta, & impedimenta fiunt, cum in pedes erum-
punt. Conuersiōes enim in uentre, ac alia pericula, quin & puerorū oculi
in iugulum sæpe tendere uidentur. Si præterea quamuis partem umbilicus
uulux adnexus compræhendat, magis puer ea caput agit, si uero collum, aut
humerū multo magis pueri conuersiōnem impedit, quod cum fit, necesse
est, &

Cur octimestres,
et trimestres non
uiuant.

Temporis autho-
res sol, et luna
est.

Rhythmos.
Quæ prius con-
formantur.

Cur octimestria
non uiuant.

Quando partus
periclitatur.

Melius in caput
exerunt.

est, & matrem magis laborare, & pueri uel perire, uel difficilius exire. Quam/
 obrem iam multi pueri de uentre morbos traxerunt per exordia, quo uel
 perierunt, uel morbosi uiuerunt. Qui uero bene, & tuto in lucē exeunt, hi opti-
 me coalescunt. Qui autem subito, cum ex uentris angustia prodierunt, crassio-
 res, maioresq; quam ratio poscat, fiunt, plerūq; pereunt, cum non uerū incre-
 mentum, sed tumor accesserit, nisi statim tumor, uel tertio die, uel paulo diu-
 tius residat, & demittatur, morbosi enim inde redduntur, quin nec tuto nutri-
 menta, uisusue, nec cōlūm, persflatusue mutantur. Si quid enim morbosum,
 & per os, & per nares trahitur, malum est, quin & si quæ intrant, non talia, &
 tanta sint, quæ uires sufficiant, & superentur; & digerantur, sed plura, quā ex-
 pediat, hanc superfluum copiam, persflatusq; & succi, & humoris cognati per
 os, & nares, & intestina, & per uesicam demittere cogito, priusquam malum
 adducat. Qui uero diutius, quam cōsuetum est, in uulua necessario manserūt,
 quod subcrudis, non consuetis, externisue succis non mitefactis usi sint, cum
 exierunt, necessario plurimum laborant, uel pereunt multi. Siquidem & homi-
 nibus sæpe locorum mutationes & ciborum, morbos uel faciunt, uel tollunt.
 De uestimentis autem eadem ratio est. Pro carnis enim qualitātē, succo, hu-
 moreue, calidis, mollibusq; cognatis, hisue consentaneis uestiantur pueri,
 non quibus uiri. Præterea umbilicus, per quem & cibum, & spiritum trahit
 partus, cū matre q; cōmunicat, solus ex omnibus corporis partibus, cū partus
 intus est, semper patet. Cū uero exiuit, clauditur, & extenuatur, cætera patent.
 Quemadmodū quæ terra nascuntur. Nam semina, & fructus cū pleni sunt &
 maturi, suapte defluentia separantur, & decidūt. Sic pueris maturis, & perfe-
 ctis umbilicus obturatur, cætera uero patent, & aperiuntur, uti quæ intrant,
 suscipiant, naturalesq; exitus habeant, quibus necessario uiuentes utūtur. Nam
 singula separantur, suosq; conceptus petunt, quæ uero sole maxime nutriuntur,
 & fouentur, superāt. Decimestres autem, & Vndecimestres partus septem
quadragentariis eduntur, Septimestres autem anni dimidio. Nam plurimæ
 foeminæ menstrua purgatione finita, necessario concipiunt. Tempus igitur
 unius mensis, & tres, uel plures dies, quibus durat hæc purgatio, foeminis da-
 tur. Plurima præterea alia & foeminarum, & uirorum sunt, quæ conceptus
 morentur, & impediunt. Præterea hoc in his maxime considerandum est,
 Mensis ne principio hæc purgatio fiat, & an unum diem, & an duos duret. Si
 unum, trigesima fere pars mensis est, si duos, circiter quinta & decima est. Cæ-
 teraq; horum ratione considerentur. Nam minori spatio nec potest purga-
 tio finire, & solui, nec conceptus fieri. Præter autē hæc omnia plurimæ foe-
 minæ necessario mense dimidiato, uel tardius concipiunt, quod cum cadit,
 sæpe gestasse uidetur dies octoginta & ducentos, hoc est septem quadragen-
 rarias. Nam si mulier post mediū mensem concipiat, partus ad undecimum
 mensem necessario peruenit, uti singula ad iustum circuitū perueniant.

Multi de uentre
 morbos trahunt.

Yoseph
 yoseph

Qui probe con-
 lesant.

Quæ morborū,
 et quando mora-
 tis causa editis
 pueris.

Mutatio loci, et
 ciborū quid pos-
 sit.

Proprietates um-
 bilici.

Decimestres, et
 undecimestres, et
 septimestres quā-
 do pariantur.

Conceptus
 uarietas.

*Qui carnosifunt
lactis minus hauriunt.*

Veri suapte natura habitiores, rata portione carnulentia, lac non hauriunt, sed uoraces plus lactis hauriunt, tamen rata lactis hausti portione non pinguescunt carnescuntue.

P Qui plus micturiunt, quam hauriunt, hi annum non durant, Quibus ueter multum fertur, defluitue, pulchreq; & bene concocunt. Sani magis sunt, quibus, cum uoraces sint parum, hi morbofi sunt, si rata lactis hausti portione non nutrantur.

*Dentitionis
uarietas.*

Quibus multum lactis uomitur, his ueter sistitur. Quibus in dentitione uenter plurimum demittit, subducitur, minus hauriunt, quam qui rarius & parum. Quibus in dentitione febris grauis & acuta superuenit, hi rarius hauriunt. Qui cum dentiunt, non emaciatur, tamen deponuntur, periculum est ne conuulsio, spasmusue supercapiat. Qui hyeme dentiunt, si cetera pariter eant, hi melius, & tutius euadunt, & liberantur. Qui cum dentiunt, conuelluntur, & spasmontæ non omnes pereunt. Nam plurimi seruantur. Qui cum tussi dentiunt, diutius durat. Pueri compunctione magis emaciantur. Quos dentientes hyems super occupat, si diligentius procurentur, dentitionem facilius ferunt. Qui plus micturiunt, quam demittant, hi pro rata portione habitiores sunt. Qui rata portione non micturiunt, his crebro cruda aluus in puericia demittitur. morbofi, somniculofi si sunt, & habitiores, sæpius refanescunt, & si non belle, & abunde habeant. Qui cum lac hauriunt, comedunt, hi facilius lactis depulsionem ferunt. Qui crebro demittunt, hi subcruenta, & non digestam aluum emittunt. Plurimi cum feбриunt, somnolenti sunt. Si ulcera sine febre in tonsillis fiant, tutiora sunt, Quibus puerulis cum lac sugunt, tussis adfistit, hi uiam tumen-

*Qui morbofi pue
ri facile conuul
lesant.*

*Tonsillarum, pa
risthmiorumue
ulcera.*

re, maioremue habere consueuerunt. Quibus in tonsillis, paristhmidisue pustulae uagantes, serpentinae ulcera, siue nomæ subito superueniunt febribus, & tussiculis durantibus, his periculum est, ne sæpius redeant. Si ulcera in tonsillis recrudescant, malum est. Si ulcera in crudis & similibus repullulent, periculosa sunt. Si pueris ulcera momenti alicuius in tonsillis discutiantur, puerique ipsi lac hauriant, & deuorent, salutis signum est. Qui cum prius lac sorbere, & deuorare non possent, in tonsillarum ulceribus, multam bilem reieciunt, uel per inferna demittunt, hi periclitantur. Si quid araneosum in tonsillarum ulceribus insit, bonum non est. Si post prima tempora in tonsillarum ulceribus pituita non prius solita per os defluat, utile est, tamen euocanda est. Si uero cum prius coepisset, postea remittat penitus, uti lubens, & facile ueniat, enitendum est. Nam cum non sic defluet, timendum est, ne tonsillae, cum destillatione uexent, & ingruant. Plurimum aluus cita tussiculas siccas discutit. Pueris si quid plusculum digestum deducatur, emittaturue, diuturna tonsillarum ulcera discutit. Si qua per dies quinq; uel sex non crescunt, periculosa non sunt, Qui lactis plurimum hauriunt, hi fere semper somniculofi sunt.

*Quid tussim
discutiat.*

Qui cum

Qui cum lac bene hauriunt, habitiores non fiunt, hi uix coalescunt, educuntur. Si per ætatem tonsillarum ulcera fiant, peiora sunt, quam quæ cæteris temporibus ingruunt, quam primum enim serpunt, crescunt, serpentina circa uiam ulcera, tonsillarum, hiq; si euadant, & seruentur, uocem mutant. Quæ circa fauces ulcera serpunt, difficiliora, grauiorq; sunt. Nam ferme semper suspiria, spiritusue difficultatem super inferunt.

HIPPOCRATIS DE VIRGINVM NATVRA LIBER DECIMVSSEPTIMVS.

Rincipium quidē mihi compositionis artis medicæ est de rebus semper, nuperque & genitis, & generosis. Non enim potest quis morborum naturam cognoscere (quod quidem est huius artis) disquirere, & inuenire, nisi totum primo cognoscat, de quo particularia descenderunt, discretæ sunt. Primum quidem morbum, qui sacer, Comitialisue dicitur, syderatosq; & apoplecticos, terroresq; ima-

ginosos, qui tam uehementer homines terriant, uti desipiant, sibiq; spectare latus quasdam infensas, dæmonasue uidetur, modo nocte, modo die, modo utroq; tempore, quo multi se suspenderunt, sed plures fœminæ, quam uiri. Nam muliebris natura minor, & ignauior est, sed uirgines, quibus nuptiarum tempus aduenit, maturæq; iam uiro sunt, magis hoc patiuntur, præsertim cū menses descendunt. Nam ante hoc non admodū male afficiuntur, postea, n. sanguis in locellos liquitur, stillatue, tanquam defluxurus. Cum igitur os non patet, quo defluat, exeatue, sanguisq; ob cibaria, corporisq; incrementum plurimus illic cogitur, tuncq; cum quo defluat, non habet, præ copia cor sæptū transuersum, præcordiaq; petit. Cum igitur hæc plena sunt, cor languescit, marcescitue, quo torpescit, deinde delirat, desipitue. Quemadmodum si quis sic confidat, uti sanguis de superioribus partibus in tibias, surasue non descendat, pedes torpescunt, quapropter gradum facere non possunt, nisi sanguis decurrat, qui statim decurrit, si pedes in gelidam aquam, quæ talos superet, demittantur. Nam hic torpor lenis est, facilisq; discutitur. Sanguis enim uenarum restitudine facile decurrit, loculq; hic corporis periculosus non est, sed de corde, præcordisq; tarde decurrit. Nam uenæ hinc tortuosæ, & recurvæ sunt, loculq; hic periculosus est, & ad insaniam paratus. Cum enim hæc partes repletæ fuerint, cum febre horror ingruet, quas febres erroneas, errabundasue, siue planetas nuncupant. Cum autem hæc sic habent, præ graui celari, & peracuta perflamatione furit, præ marcore uero, marcescentiaue clamat, & uociferatur, præ tenebriosis autem imagunculis occurrentibus terretur, & timet, præ cordis uero pressione suspēdia parat, & expedit, sanguinis

Sacer morbus.
Apoplecticos.
Dimata.
Dæmon.
Quid hoc faciat.
aspice.
Cur fœminæ se
magis suspendat,
quam uiri. po=
tissimumq; uirgines.

Quid pedum torporem discutiat.

Quid insaniam adducat.

Planetes febres.

Varietas furoris.

autem malignitate, & uitio languet animus, & æstuat, malumq; trahit, horrenda, formidolosaue profert, & nominat alios, tentatq; & expedit in puteos defilire, seseq; demittere, suspendereq; rāquam melius sit, coloremq; crebro uariat, & mutat. Cum autem imagunculæ, phantasmataue cessant, lætitiaque & uoluptas aliqua datur, mortem, tanquam bonum quid orat, & optat. Cum autem hæc resipuit, mulieres, quibus est ea curæ, pretiosissima uestimenta foeminae eius, cæteraq; uatibus deceptæ, dedicant, consecrantue Dianæ. Sed huius liberatio, & medela est (nisi quid uetet) sanguinis missio. Sed equidem hortor, mandoq; cum hoc uirgines patiuntur, quamprimum cum uiris coniungi, & cōmisceri. Nam si concipiēt, sanescunt, si minus, cum pubertate, uel paulopost cessabit, hisue corripientur. Sed mulieres iam adultæ, & steriles magis hoc patiuntur.

*Dianæ donaria.
Medellæ infanie.*

HIPPOCRATIS DE FOEMINEA NATVRA LIBER DECIMVS OCTAVVS.

De foeminea uero natura, morbisq; hæc dico, sentioque, maximam quidē causam, & potissimum quid in hominibus esse diuinum numē, deinde mulierum naturas, & colores.

d Nam quæ admodum Albæ sunt, humidiores, & fluxiores sunt, Nigræ uero sicciore, duriores, & compactiores. Subrubellæ uero medium quid utrarumq; habent, sic etiam & de ætatibus euenit. Nam nouæ, siue Adulescētes humi-

diores, & multi sanguinis sunt plerumq; natu uero maiores, siue his adultiores, & Vetulæ, sicciore, & non multi sanguinis. Mediæ uero medium quid utrisq; habent. Quamobrem qui rite, probeue hæc tractabit, primum a diuinis numinibus auspicetur, deinde mulierum naturas, ætates, anni tempora, locos, in quibus degunt, pernoscat. Nam frigidi loci fluxiores sunt, & humidiores, calidi uero sicci, & statarii, stringentesue. Principium ergo faciam, & auspicabor, docens a loco suapte natura humidus, qui humorem aquaticum ingenerat. Si ergo humor aquaticus in uuluis inierit, mēstrua minora, & peiora fiunt, & defluunt, deinde statim cessant, uenterq; tumescit, mammae siccescunt, cæteraq; male habent, sibiq; concepisse uidentur. quod his signis cognosces, si humescit, naturæ os si tangas, macescit, febrisq; ignisue corripit, aqua defluit. tempore uero procedente, postrema uētris pars dolitat, lumbi, coxendices, ilia, qui morbus potissimum abortu gignitur, sed & aliis causis.

Cum autem sic habuerit, calida perluito, calefaciētiq; apponito, qua dolor non habet, deinde medicamētum, quod per inferna agat, propinato. Postea uuluas bubulo stercore suffito, deinde quod cum cantharide conficitur, apponito, post tres dies, quod cum felle, deinde secundo die tres dies aceto perluito.

*Deus potissimus
author et causa
rerum humanarum.*

*Cognitio naturæ
eorum.*

Munus medici.

*Quæ gignat loci
humidus.*

*Humoris aquatici
cognitio, et
medela.*

*Primus locellorū
morbus.*

*Stercus bubulum
sufficitur his.*

perluito. Si quidem uenter moleſcat, febrisq; ceſſet, menſtruaq; deſluat, cum uiro dormiat. Si minus, eadem rursus facito, dum menſes decurrant, quibuſdamq; appoſitis utitor. Dies autē inter medios, & medio die Crethmei corticem potato, Pæoniæq; atras baccas, ſambuciꝝ ſemen, fruſtūue cum uino ieiuna, multamq; mercuriale comedito, decoctūq; allii & crudū, mollibuſq; & lenibuſ cibariis utitor, polupuliſq; cæteriſq; mollibuſ. Quæ ſi pariat, ſaneſcit. Sin autem uuluæ iecur petant, mulier ſtatim mureſcit, dentes cohærent, nigreſcit, ſubitoq; hoc patitur, ſana etiam ſi ſit. Quod potiſſimum uetulis, uirginibuſ, uiduiſq; cadit. Si nouæ, iuuenæ ſint, parereq; conſueuerint, quæ cum ſic habent, manu ſubter data uuluam de iecinore dimoueto, de præcordiiſq; uſq; ad inferiora ſaſciato, uinoq; odoratiſſimo perluito, naribuſq; olida admoueto, ſubteriora uero odoratiſ ſubſito. Cū uero reſpiſcer, medicamētum, quod per inferna purget, propinato, deinde lac aſininum potato. Poſtea naturas odoratiſ ſubfumigato, quod cum bupreſti conſicitur, apponito. Poſtridie uero netopon, metoponue. Tertio poſtea die uuluas, hyſteræſue odoratiſ ſubfumigato. Poſtridie autem puleiūm admoueto. Secundo poſtea die aromatiſ ſubſito. Hæc autē uiduam facere iubeto. Virgo autē cum uiro dormito, nihilq; ad naturas admoueto, nec medicamētum potato. Sed cunilaginem, conyzanue, caſtorionq; cum uino ieiuna potato. Caputq; odoratiſ ne pertinguit, nec eorum odorem naribuſ admoueto. Sin autē uuluæ procidant, foræſue prodeant, maximus igniſ febriculofuſ uerenda, ſedemq; inuadit, lotiūq; guttatim ſtillat, lacinatq; ſiue mordicat. Quod hiſ euenit, quæ recens a puerperio cum ſurrexerint, cum uiro non dormiant. Cum uero ſic habent, myrti baccas, lotiq; ramenta cum aqua feruere facito, hac quæ poſtremam aluum foueto. Pudenda uero quam frigidiffima perfundito. Quæ tenuiter trita apponito. Deinde lenticulæ aquam cū melle, & aceto potato, uomitoq; dum uuluæ corrigātur. Leſticamq; a pedibuſ altioreſ ſtatuito, ſicq; cubato. Pudendaq; odoramentiſ ſubfumigato, naſes autem foetidis. Cibariis autem leniſſimiſ, molliſſimiſue & frigidiffimiſ utitor. Vinum autē aquoſum, dilutumue, nō album potato, ne lauato. Ne uē cum uiro cubato, ſiue cū uiro dormito. Si uero penituſ uuluæ procidant extra pudēda, tanquamq; tumida ſcoreta crumena propendeat. Quod cum cadit, dolor poſtremum uentrem, lumbos, & coxendices capit, nec facile in ſuam ſedem, & locū redeunt. Hic autem morbuſ corripit, cum poſt enixum mulier de pudēdiſ laborauit, uel ſi cum uiro in puerperio cubauit. Cum autem ſic habeat, pudendiſ reſſerantia admoueto, quodq; propendeat uino nigro, in quo granati putamina decocta ſint, purgato, perluitoq; & intro dato. Mel deinde & theſinam miſtam demittito, ſpongiamq; ſuperligato, ſupinaq; extentiſ pedibuſ & altioribuſ iaceto, cibariisq; abſtineto, ſorbitione nutritato, pariꝝ potato, donec ſeptem dieſ tranſeant, Quæ ſi ſic redeant, bene habet, ſi minus diutiuſ circū-

Cum uuluæ iecur
petit, quid faciat
uideto.

Lac aſine.

Aromata.

Caſtorion.

Præcidentia
uuluæ.

Cum locelli peni-
tus exeunt, quid
agas uideto.

foüeto, calefacito, perluito, perungitoq; , demumq; mulierẽ tabellæ, scalæue gallinariæ colligato, altiusq; a pedibus tollito, & in caput agitato, & pertundito scalam, manuq; locellos retrudito, deinde crura distendito, alterneq; alterâ super altera colligato, declinatoq; in cubile diemq; & noctem sic finito, modicumq; ptisanæ ius dato, nihilq; aliud. Postridie uero mulierẽ in coxen/dicem reclinato, quam maximamq; cucurbitulam admoüeto, plurimũq; temporis trahat, finito, quã cum amoueris, cutẽ ne pertundito, sed in cubile mulierem reclinato, finitoq; nihilq; aliud, quam ptisanæ ius propinato, Donec septem dies transeant. Si uero sitiat, aquæ modicũ frigidæ, dato. Cum uero septem dies transferint, cibariis quam mollissimis, lenissimisue, & modicis utitor. Sin autem egerere uellet, iacens egerat, donec quadraginta dies transeant, postea surgito, quã modiceq; deambulato, nec lauato, nec olidis suffumigato, modiceq; comedito. Si uero locelli, siue uulux, percendãtur, altiora petunt, illicq; hærent, locumq; sub ilia, si tangas, durum deprehẽdes, dolorq; uentris partem postremam, ilia, lumbos, coxendices, cruraq; corripit, quæ uix tendere possunt, quæ sæpe turgent, & exulcerantur, pusq; demittunt. Qua de re sæpe pereunt, nisi feces, uel perur̃as. Quæ cum sic habent, medicamentum, quod per inferna purget, dato, multa; calida lauato, suffumigatoq; , cumq; recens lota, suffitaq; sit, diuicare mandato, locellorumq; os attrahere, myrrhamq; caloniam rosaceo asperso suffumigato, pæoniæq; baccas quinq; nigras tritas, castorii quid miscẽdo cum uino magno & odorato potato; & in sanum coxendicem iaceto, baccharinq; uel album oleum ad sanum coxendicem dato, plurimaq; allia & cocta & cruda comedito, iusq; sorbeto, cibisq; mollibus utitor. Cum uero dolor sedatus fuerit, super sanum coxendicem aliquantisper stato, deinde lotio laureum aspergens suffumigato, post autẽ suffumigationem cyclaminon apponito, postridieq; lotam suffumigato per aromata, tamen hac potissimum re steriles, & infœcudæ fiunt. Si uero locellorum os subuertatur, menstrua non fiunt, decurrũtue. Sin autem fiant, pauca, & mala sunt. Cum uiroq; si coeat, dolitat, dolorq; postremam aluum, lumbos, & coxendices habet, digitosq; . Si pertingatur, osq; locellorum perquiratur, non comparet. Cum sic habuerit, lotio uirili suffumigato, deinde lentiusculæ cremore subluïto. Postea uuluas Aegyptio oleo suffumigato. Cuius odor si ad narẽs perueniat, spes est, eam sanam fore, cũq; cubitũ ibit, Aegyptiorum oleum in uellere apponito. Postridie autem si quid correptum, directumue magis os sit, perspicito. Deinde odoramentis, quæ non lancinẽt, suffuso. Purgamenta; non uellicantia, mordentiaue apponito. Postea parũ aceti aspergens subluïto. Cum uero menstrua uenient, cum ieiuna erit, ne lauato, sed suffito, cum uiroq; esto, maxime tamen hoc morbo steriles euadunt. Sin autem uulux coxendicem petant, menses non decurrunt, digitosq; si pertingatur, os in coxendice deprehenditur. Cũ sic habuerit, calida lauato, aliũq; comedito

Cum locelli percenduntur, quid agendum.

Cum locellorum os subuertitur.

Curatio.

Cum locellorum os coxendicem petit.

comedito plurimum. Lacq; ouillum, meracum potato, postea suffito, mel dicamentumq; per inferna purgans dato, quæ cum purgata fuerit, misto feniculo, & absynthio suffito, quæ cum recens suffita fuerit, os digito trahito, postea scyllam apponito. post hoc autem die intermisso, quod cum narcissi no conficitur. Cum autem tibi purgata uidebitur, netopon apponito, postri die rosaceum, dieq; uno prius quam menses decurrant, ab hac appositione cessato, postridieq; si deficiet, rursus incipito. Si uero sanguinis quid in menstruis erumpat, satis est. Si minus, quattuor cantharidas capite, alis, pedibusq; abscissis tritas cū uino potato, uel pæoniæ baccas nigras quinq;, uel sepiæ oua, uel semen lini trita cum uino. Siq; dolor, lotiq; difficultas, stranguriaue habeat, calida aqua desideto, mulsumq; dilutum potato. Sin autem primo non purgetur, rursus potato, donec purgetur. Cum uero purgamenta decurrant, fientue, cum ieiunauerit, cum uiro sit, mercurialemq; & polupos. elixos in purgatione comedito, cibisq; mollibus, lenibusue. utitor. Quæ hoc morbo liberabitur, si concipiet. Si uero post partum non purgetur, uenter, & crura tument, rigorq; & dolor postremum uentrem, coxêdices, & lumbos habet, quandoq; ad intestina progreditur, & animo linquitur. Hæc autē per morbi principia patitur. Cum uero tempus procedit, caua uultus rubescunt. Cū igitur sic habuerit, cum autem uuluas suffumigaueris, Cyclaminon apponito, quodq; cum tædula conficitur potato, donec defluat, pinguiq; anserino, myrrhæ, & rhesinæ tepida uuluarum os perungito, quam maximeq; emplatratu, mercurialemq; allium, porrum decoctum ante cibum comedito. Brasicæq; ius potato, cibisq; mollibus, marinisq; potius utitor, perluitoq; dulcibusq; & pinguibus abstinetu, donec sanescat. Sin autem uulux perflammentur, spiritus pituitosi complentur, mensesq; albi, & pituitosi defluunt. Quandoq; sanguis tenuium membranarum, fibrarumue repletus defluit, præq; humiditate cum uiro esse non uult. Quæ propterea lutescit & emaciatur, quam petito, num ne quod defluit, sese lancinet, mordicetue, quod si nō est, hoc fluentum de cerebro dicito defluere. Si uero lācinet, de uentriculo. Sin ergo de uentriculo, post lenticulæ cremorem uomito, deinde ueratro, helleboroue purgato, postea in nares indito. Cum uero tibi superior uentriculus purgatus esse uidebitur, medicinam per inferna dato, dulcibusq; & pinguibus cibis abstinetu, sed acria tanquam conferentia porrigito. Si uero pudenda ulcerata sint, meliora sunt frigida, parūq; calida lauato, ne caput quidē. hypericon uero, lini semen, saluiam cum uino diluto ieiuna potato. Cum autē hoc fluentum cessarit, cremore ficorum subluo. Postea cōprimentibus lauato, hic autem morbus difficilis est. Sin autem uulux penitus inflammentur, menses uel omnino non decurrūt, uel pauci, & mali decurrunt. Quæ cum ieiuna est, uomit, cum uero quid edit, cibaria uomit, postremumq; uentrē, lumbos, coxendicesq; dolitat, animoq; linquitur, uenterq; modo durescit, modo molle-

Cum puerpera non purgatur, quid fiat uideto.

Cum locelli inflammantur, quid accidat aspice.

Cum locelli penitus inflammantur, quid agas uideto.

scit, perflaturq; & turget magnusq; adeo fit, uti sese concepisse uideatur, quæ si tangas, replementum illud euanescit. qui tumor ad decem usq; menses paulatim crescit, tanquam prægnans sit. Cum uero decem menses præterierunt, uenter aqua repletur, umbilicusq; extuberat, digitumq; si admouéas, uulux os gracilentum, extenuatumue; collapsumq; deprehendas. cumq; menses cõparuerint, pauci, malig; sunt. Clauesq;, iugulumue, & collum gracilesunt, pedes uero turgēt. Cum ergo sic habuerit, medicamentū, quod per inferna purget, dato, quæq; purgent, nec lancinēt, uellicētue, siue mordicent, apponito, deinde calida cum pari modò aceti acerrimi subluito, mercurialemq; cõmedito. Similam quæ, farinamue in eius cremorē, iusue mittito, decoctaq; sorbeto. Hic autē morbus periculosus est. Sin autē in locellis, mētrēsue uulcus rubens, Erysipelasue gignatur, pedes primum tumescūt, deinde crura, inguina, coxendices, lumbi, quantoq; temporis plus procedit, tanto magis tumescūt, uenterq; turget, horrorq; & rigor, febrisq; & debilitas, imbecillitasue corripit, præq; dolore quiescere non potest, sed sese iactitat. Dolor autem hic de uentre postremo in coxēdices, lumbos, ilia, præcordia, pectora, caputq; progreditur, moriq; uidetur. Qui dolor cum remittit, torpor, torpedoue manus capit. Est & cum inguina, crura, poplites liuescant, paululumq; temporis meliuscule habet, deinde rursus eadem patitur, corpusq; pustularum completur, uultusq; rubescit, uehementerq; sitit, faucesq; siccescunt. Qui morbus si prægnanti fiat, perit, si uero non prægnanti, curata conualescit. Cum ergo sic habuerit, si labor habeat, refrigeratia porrigito, uentriq; subducito. Quæ si prægnas est, cibis, potionibusq;, quibus partus nō perdatur, utitor. Sin autē uenter non subtercurrat, subluito. Si uero prægnans non sit, medicamentum propinato, paucissimisq; & mollissimis & frigidis cibariis utitor, mercurialeq; & sambucum, astenue comedito, falsaq;, pinguiā, acriāue, quemadmodum sunt, cunila, origanōnue, rhuta, thymos, ne porrigito. Cum autem ignis, febris ue remittit, tumorq; non subsistat, medicamentum ualidius, quod per inferna agat, propinato. Sed tamen paucā hunc morbum euadūt. Sin autē uulux, mētræue præter naturam hient, mensesq; plusquam oporteat, & glutinosiores, & crebriores defluant, semenq; intus non consistat, remaneatue, digitoq; si pertingas, os hians deprehendes. Quamobrem ignis, rigor, dolor postremum uentrem, coxendices, lumbos corripit, qui morbus cruento perfluuiogignitur, cūq; menses morantes, remoratiue subito prorumpunt. Cum uero dolor maximus habet, tunc calefacientia apponito, suffumigatoq;, & foueto, medicamentumq; per inferna purgans porrigito, quæ non lancinent, apponito, deinde his, quæ constringunt, subluito, quæq; raro lauato, cibisq; siccissimis utitor. Sin autem cum hæc feceris, non sanescat, medicamentum propinato, quo supra, & infra purgetur, cūq; menses mouentur, & cum cessant, fimi litesq; nutritato, hic autem morbus letalis est. Sin autem locelli, mētræue

medium

Locellorum erysipelas.

mercurius cum
amblygno non
otabini in hinc

Curatio.

Mercurialis cum
Sambucus, amblygno
Actenus, tabacco
Acrida,
Drimeae.
Origanon.
Rhuta,
Pegamonne.
Thymos.
Medicamentum.
Pharmaconne.
Cum uulux præter naturam hiant, quid cadat uidebo.

in q; illa colunt
Medicamentum,
amblygno, ergo hinc
Cum locelli inter coxendices flammuntur,
Medela.

medium coxendicum, lumborumue petant, postremum uentrē, deinde crura dolitat, cumq; oletauerit, egresseritue, magis dolet, oletumq; progreditur, lotium stillat, animo linquitur. Cum sic habuerit, colligata uesicæ fistula spiritum immittito, suffumigato, uel multa calida lauato, subterq; pudenda olida suffito, sub nares uero odorata. Cum autem dolor cessauerit, lenticulæ cremore præpotato, medicamentum, quod superna, & uentericulum moueat, propinato. Cum autem in suam sedem & locum locelli, hysteræue redierint, & steterint, medicinam, pharmaconue, quæ subter purget, porrigito, deinde lac potato, postea cū uuluas, hysteræue uiuo foueris, quod cū lauro conficitur, immittito, quæq; nō lancinent, aceto cōmissto apponito, deinde aromatis suffumigato. Sed tamen hoc morbo steriles, & claudæ, cholæue fiunt, siue lutæ, chloræue. Cū autē albus fluor, rhoosue intus gignitur, tanquam lotium asinum exit, & comparet, dolorq; uentrem extremum, coxendices, lumbos; ilia habet, cruraq; & manus turgent, cauaq; uultus, oculi humescunt, color arcuatus, iæteriodesue fit, uel albus. Cumq; incedit, debilitatur, anellat. Hic autem morbus gignitur, si cū suapte natura pituitosa sit, febrat, motaq; bilis non purgetur. Si quidē igitur uenterculus coacescat, uentris fluctiones, diarrhoeæue fiunt. Sin autem in uuluas, hysteræue desleat, & uertatur, fluor, rhoosue gignitur. Hanc cum uentris fluctio, diarrhoeæue habet, papaueris albi, rubiq; corticis, spinæ fructum, bæccæue pari modo trita cum farina in uiuo diluto coquito; potatoq;. Sin autem uelis, putamen granati sub cinere decoctum, tritumq; cum pari modo farinæ, & similaginis in uiuo decoctum propinato. Quam minime uero lauato, cibariisq; siccissimis, & frigidis utitor. Cum autem fluentum, rheumaue cessauerit, medicamentum, pharmaconue, quo superna purgentur, dato, lacq; asinum potato. Cum uero subter purgata fuerit, lac bubulum, quod sub ære steterit, meracumq; uinum cū aquæ quarta parte, si poterit, quadraginta dies potato, sed uesperis. Cū potauerit, similaginem, faruē, siue chondron sorbeto. Cum autem hoc lac decē dies potauerit, decimam huius lactis & aquæ subducito, portiunculamq; unam lactis nuper multū adicito, postridie duas, ad decem usq;, & pro diluto meracum potato quattuor dies, plusq; sorbeto. Cum autem ad quartum & decimum diem peruenerit, tertia aquæ parte addita lacti potato decem dies, uti quinginta dies hi omnes fiāt, deinde cibariis utitor. Profluuiū aliud, fluorue alius, siue rhoos. Cum fœmina suapte natura non admodum fœcunda conceptus, partusq; profert, primum quidem menses minus defluūt, postea deficiunt, tardiusq; quam antea descendunt, deinde subito plures, puri, ualidioresq; prorumpunt. Qui si semel multi prorupant, postea rata portione in uentre detinentur, duos, tres, & plures menses, quod in hoc profluuium desinit; mulier enim lutea, pallida, ochreue, & macilenta fit, medicamentum igitur sic habēti propinato, quod & supra, & infra purget, lacq;

*Medela.**Profluuium album.**Medela.**Profluuiū aliud.**Medela.*

postea asininum, uel serum potato, deinde suffito, & foueto, medicamentoꝝ uuluas, hysteræ sue purgato, quod non lancinet, pungatue, postea diluto aceto subluo, deinde aromatis suffito. Hæc autē ante primū mensium diem facta sint muliere non illota, nec impasta, crassamq; polentam insalitam sorbeto, aromataq; rosaceo & netopo conspersa suffumigato, deinde cū uiro dormito. Sin autē acceptabula, sinusue locelloꝝ, siue cotuledones pituitæ cōpleantur, menstrua quidem optime defluunt, concipit que mulier, sed cum partus ualidior sit, perdit. Non enim contineri potest, sed erumpit, quod sic dignoscas, cum humescit, mucosum, glutinosumq; & quod non lancinat, defluit, cumq; menstrualis purgata sit, defluxusq; sedatus, mucci duos, uel tres dies de uuluis decurrunt. Hanc bis, terq; ficorum cremore, olinthonue subluo, postea constringentibus deinceps apponito, quo pituita purgetur, molliaq; leniaue suffito, lauatoq;. Post autem apposita diluto aceto subluo, aromataq; conspērgito, & in mensuris subter fumigato, deinde non lota, non lota cum uiro concūbito. Cum uero menstrua latitant, dolor extremam aluum habet, sibiq; uidetur pondere quodam grauari, præmiae, coxendicesq; lumbos, ilia laborat, quæ cum in præcordia prorumpunt, præfocant, cumq; crebro acria uomuit, paulum leuatur, sed caput & collum dolitat. Cum uero dolor aduentat, si quid appones, calefacientia apponito, olidaq; subter fumigato, supra autem odorata, castoremq; & cunilaginem, conyzanue propinato. Cum uero subter olida fumigaueris, sub nares autem odorata suffito, cum autem dolores cessauerint, medicamentum, pharmaconue propinato. Post lac asininum, deinde succum, iusue porrigito, quo uomat, & ad nares apponito. Cum uero purgaueris, his uuluas suffumigato, quæ cum lauro conficiuntur, quodq; cum narcisso apponito, tresq; dies suffumigationes prætermittito, deinde quod cum cantharide conficitur, apponito. Postridie uero pingue anserinum, postea cum tres dies interposueris, lauatione cum aceto subluo, mercurialem uero in his purgamentis ante cibaria comedito, cibariisq; mollissimis, & lenissimis utitor, quæque acria sunt, drimeæ comedito, terq; die calida lauato, uel bis. Si uero cum hæc feceris, menses suo tempore non compareant, & fiant, cantharidas potato, cumq; comparuerint, si et uel, mulier ieiuna, non lota, sed suffumigata, cum uiro concūbito. Cum uero prægnans menstruum partum perdat, perferreq; nequeat, præterq; naturam emaciet, huius uuluas, hysteræ sue purgato, corpusq; pingue facito. Non enim ante partum ad maturitatem perferre poterit, quam eius uulua, crassæ, & ualidæ sint, quod si fiat, concipiet, & perferet. Sin autem præter naturam crasse scat, non concipit. Nam omentū, quod superiacet, cū præpingue, & crassum est, uuluas hysteræ sue magnopere comprimit, semēq; gentiale, genituræque suscipere non sinit. Hanc cū medicamentum propinaueris, quod per inferna purget, ad uuluaq; quod non inflet, spiritumue, siue inflationem immitat, sed eas

*Cotuledones cū
pituita repletur.*

Medela.

*Menses cum non
decurrunt.*

Medela.

*Cantharides.
Pingue anseris.*

Cantharides.

*Cum prægnans
partum menstrui
perdit, cur fiat.
Medela.*

*Crasse cur non
concipiant.*

sed eas purget, apposueris, emaciabis. Si uero locellorum, & uuluarū, hysterionue stoma, osue dure scat, uel fauces, collumue, siue auchen, quod si digigitum admoueas, deprehendes, cognoscesue, cumq; in coxendicem conuertuntur, quod cū sic habet, nihil acre porrigito, asperumue, siue drimy. Nam si os ulceres, inflammatur, periculumq; est, ne penitus sterile scat. Quamobrē, quæ purgent, apponito, non quæ lancinent, pungantue, siue mordeant. Si uero mulierem sterilem purgare uelis, sitq; ne biliosa, an pituitosa, hoc pacto dignosces, si uasculum cum arena, in quod menses defluerint, sub sole donec are scat, habeas, teneasue, quæ si biliosa sit, super arenam luteus sanguis comparebit, si pituitosa, mucosus, quorum utrumlibet sit, per inferna purgato, uuluisq; apposita dato. Si uero menses nihil omnino decurrant, si quidem præ dolore, laboreue sit, primum quidem uentriculum inferiorem purgato, deinde, quod sanguinem de uuluis educat, apponito; deinde post unum, uel duos dies, quæ sanguinem educat, apponito. Per aliud uero tempus, crethmi corticem tritum cum uino potato. Sin autem uuluarum os humidius sit, quam tempus poscat, quæ acia sunt, admoueto, uti lancinetur, mordeaturue, ac inflāmetur, & admodum dure scat, cum autem obduruerit, acia dato, seu apponito. Nam uellicantia, pungentiaue, siue mordentia saniem dispergunt, deinde lenia, molliaue apponito, mala autē ad cætera non minus apponito. Sin autem ad coxendicem puerperia firmentur, locelli uero, hysteræue ad ilia, sanum coxendicem oleo ægyptio albo, uel baccario perungito, in eumq; iaceto, præoniæq; baccas nigras quinq; tritas cum uino potato, uel sambuci fructum, quantum tribus digitis capitur, cum castoris fabæ quantitate, deinde cum lota fuerit, suffumigato, potionibusq; & cibis lenibus, mollibusue, & mercuriali & omnibus acris, præter radicula, raphanonue, & cepas utitor. Cum autem locelli, hysteræue strangulant, sub naribus olida cuncta suffumigato, quemadmodū est bitumen, asphaltonue, sulphur, cornu, lucemā extinctā, marini uituli pingue, oleumue, castorion, sub pudēda autē, odorata. Si uero puerperæ uulux perflammentur, puerpera accēditur, præfocaturq; cum sic habuerit, linteum prætendito, deinde maximam algam tritam, farinam hordeaceam, lini semen tritum, cinerem fermenticum, oleo asperso cum aceto, donec quemadmodum polenta, massaue fiat, decoquito, postea postremam aluum quanto calidiore ferre poterit, linito. Sin autem locelli compingantur, constringanturue, lentem cum multa menta cum aceto decoquito, halitumque eius, siue nidorem & fumum ore excipito, naresq; obturato, subterq; olida fumigato, mercurialemq; comedito, similamq; & farinam in eius iure decoctā sorbeto. Si qua uero male, difficulterue peperit, priusquam dolor habeat, medicamentum quod uuluarum dolorem sedet, porrigito, cibariaq; mollientia dato, sin autē uenter calescat, subluito. Sin autem post partum locelli, metrxue inflammentur, solani, strychnieue

Cum os, uel collum uulue duri sit,
Medela.

Sterilis qui secundam reddat

Qui biliosa, uel pituitosa cognoscatur.

Cum menses non decurrunt.

Crethmi cortex, uel crithini.
Cum os uuluarum tumescit,
Medela.

Cum puerperia non exerunt,
Medela.
Baccarion oleū.

Strangulatio uulue,
Medela.
Quæ olida.
Cum locelli inflammentur,
Medela.

Cum uulua stringitur,
Medela.

Cum puerpera difficulter peperit,
Medela.
Cum metra post partum inflammentur.

succum in pudenda dato, cūq; hic calefcet, alium, si uero hic non sit, odorati iunci, schinuue, uel apii, selinuue, uel cōuoluoli, rhamnuue, uel betæ, teutluue, uel cucurbitæ de media & tenerima eius parte exprimito, diutiusq; indito, demū cerussam tritā, aqua subactā lana exceptā apponito, sin autē horreret, auferto. Sin autē mulier locellorū, hystereonue molestia debilitatē, ac bilis eā præfocaret, strāgularētur, leuiter eā purgato, dolorēq; sedato, peucedani succi tres cyathos propinato. Si uero lumbos, iliāq; uulū molestēt, si uelis cōmutare, remouereue, sulphur, bitumenq; tritū melle decoquito, crassamq; glandulā conficito, in sedēq; dato. Si uero locelli, hystereue siccesciant, quā primū hæc apponito. Cū mulieri locelli, uulūue, siue hystereue durescunt, pudendāq; turgent, durescuntq; inguina, pudendāq; æstuant, cancer ingenerari incipit. Cum sic habuerit, cucurbitæ partē interiorē tritam cū fauo, melleue in aqua decoquito, lancemq; huius, cotulamue per sedē immittito, donecq; purgetur, teneto. Cum uero mulieri medicamentum, pharmaconue das, quæ uulū purgent, & educant, cōmisceto, quæ sunt hæc, cantharides quinq; sine capite, alis, pedibusq; tritæ, tribuli secundū mare nascentis radices tritæ, conchulæ quantitate, fertulæq; campanæ uiridis, uel in umbra disiccata, tritæ conchulam, uel apii semen parī modo, uel sepis oia quinq;, & decem trita cū uino dulci diluto propinato. Cumq; dolor habuerit, in aqua calida sedeto, mulsūq; dilutum potato, uel ranunculi, barrachiuue folia, florēsq; tritos stateris Aeginensis quantitate, pondereue propinato. Cū uero dolor habet, cicer albū, & uuam passam in aqua coquito, frige facitoq; huiusq; lancem, cotulamue propinato, cum uero lotii difficultas, strāguriaue habet, in aqua tepida sedeto, uel adianti stateris Aeginensis quantitatem, pondusue, cum uino albo propinato, uel albæ uiolæ semen, quantum tribus digitis capitur, tritum cum uino albo similiter propinato, uel nigræ radicem ad eūdem modum, uel lilium quod in domibus nascitur, similiter propinato, uel anchusæ duos fasciculos cum foliis, in uino & aqua parī mensura coquito, potatoq; uel chamæleontis radicem uellicato, quemadmodum cum uel ratri potionem paras, cum uinoque & aquæ parimodo decoctā propinato, uel brassicæ succum, marrubiiq;, porriue parem utriusq; modum misceto, lacq; succumue lasaris, silphiiue trium semibolorum quantitate misceto, uinoq; albo decoquito, propinatoq;. Hoc autem & menses, & secundas elicit, uel olias albas, priusquam oleum insit, disestas siccat, deinde tundito, pinsitoue, & cribrato, cum uinoq; propinato. Hoc autem, & menses, & secundas elicit, dictamni cretici quantitate, pondusue cum aqua propinato. Si uero propinando secundam non posses educere, cremore, decoctoue sambuci, uel ebuli, & astes foueto, cantharidasq; cum hoc misceto, & apponito, quod & partum educit, eiicitue, quod si lancinet, pungatue, siue mordeat, auferto, rosaceumq; adiecit, & apponito. Cum autem aufugit, abiitue intro,

populi

Medela.
Cum hystereue mulierē debilitant,
Medela.

Cum lumbos et
ilia uexantur,
Medela.

Cum uulua dure
scit, quid agat,
Canceris signū.
Medela.

*Quæ uulū
purgent.*

Silphion.

Dictamnus.

Acte.

populi cretici baccas nouem tritas propinato, hocque subluito. Si qua uero difficulter pariat, cunilaginis, conyzæ quātum manu capias, marrubii, porriue succo, iureue diluito, netopiq; conculam, drachmamue & dimidium cōmisceto, cum uinoq; propinato. Menses autē elicit peucedanon, & panaces, peoniæq; radices, cum uino si propines. Partum uero mortuum locellis educit, si uiolæ, & portulacæ, andrachnesue semen, fructumue tritum cum uino albo uetusto propines. Menses autē cit, semen albæ uiolæ tritum, quantum tribus digitis capitur, potū uino odoratissimo, magnoue, uel capræ pilulas quiq; uel sex tritas uino odoratissimo, aquaq; & oleo asperso subter sedili fumiges, deinde hoc ppines, subitoq; laues, in cubileq; reclines, uel brassicam comedito, iusq; sorbeto, uel leuci, uiolæue albæ semen, fructumue tritū, quantū tribus digitis capit, cū uino propinato, ac in aqua calida sedeto, sin autē hoc non habeas, foeniculi, marathruue radices tritas cum mulso tepido propinato, uel fraxini baccas circiter decē, tritas cum uino dato, quod optimū est in omni uuluarū dolore, ualdeq; lotiū cit, uel lassaris, silphiue succū herui quātitate, cardamig; semen, fructūue tenuiter tritū cū uino, uel lacte canis propinato, quod & partū eiicit. Hoc etiā partū eiicit, herbā rhanunculū, pusillumq; elaterii cū aceto mistū, beneg; dilutū, temperatumue potato, uel brassicæ tenellū caulē radito, acuito, summūq; eius netopo perungito, eoq; percutito, siue intro dato. Mēses uero si non currāt, non fiantue, terebithi semen, fructūue tritū cū uino diluto ieiūna potato, calida lauato. Menses ciere si uis, purpureas, rubrasue pæoniæ baccas tritas cum uino propinato. Hæc puerperia purgant, marathru, foeniculiue semen fructumue, crethmi corticē, thus tritū cū uino propinato, uel tædam quā pinguissimā, pæoniæ baccas quinq; tritas in uino coquito, dimidiāq; huius percolati lancem, cotulamue propinato, quartāue cotulæ partē, uel mercurialis semen, fructumue, & folia cū uino ppinato, uel pæoniæ nigras baccas quinq; tritas, sepiæ ova cū uino porrigito. Puerperia hæc educūt, decoctū irionē, erysimonue, farināue eius oleo asperso sorbeto, cibariisq; deinde mollissimis, lenissimisue utitor, uel scamoneā tritā lacte muliebri subigito, cū lanag; apponito, uel mercurialis folia trita cū linteolō apponito, uel artemissā herbā tritā rosaceo dilutā admoueto, uel albā radicē tenui modo tritā rosaceo aspersam apponito, uel pæoniæ radicē tritā melle, rosaceo, uulturino pingui subactam cū lana apponito, uel similā, farināue non lotam ad eundē modū admoueto, uel lolii farinam, triti ceāq; simul melle subactā, cū lana apponito, purgamentū mensiū, puerperi, & aquæ prorūpentis, lanariæ radiculæ, struthiue, siue passerculi, tenui modo tritæ, quātū tribus digitis capit, melle subigito, cū lana admoueto, quæ ī Andri littoribus nascit. Purgatio uulue, hysteræue, mercurialis, & cucurbitæ pusillū tritū, uino, & melle subactū cum linteolo apponito, uel leporis pilos cōbustos, & tritos uino & melle decocto subactos cū aqua ppinato, calidāq;

Populus cretica

Netopon.
Menses elicit,
Peucedanon,
Panaces,
Peonia.

Capræ pilulæ.

Fraxini bacca.
Silphion.
Cardamon.
Lac canis.
Rhanunculus herba.

Mensium purgatio.

Puerperæ purgatio.

Diuersa purgamenta.

lauato. Partus purgamentum, hordeum deglubatum, denudatumue, siue decorticatum dimidii modioli, sextariiue quantitate, triumue unciarū pōdere, quatuor aquæ lancibus, cotulistiue coquito, deinde bis, terue sorbeto. Puerperia sic purgato. Sambuci folia, ebuliue, seu aſtes decoquito, oleumq; super aspergito, & propinato, decoſtamq; braſſicam, & porrum comedito. Purgamenta uuluarum. Syriaci rhu, ſumaciiue ſemen & folia trita cum uino propinato, uel irionem, eryſimonue tritum, & farinam decoſtam cum uino portigito, uel atramenti ſutorii, miſyosue duos obolos tritos, uino ſubaſtos apponito, uel lini ſemen tritum, uinoq; ſubaſtum apponito, uel trifolii ſemen tritum cum uino propinato. Si uero lumbos uulux petant, & in illis ſumentur, polypos elixos, & aſſos comedito, uinumq; nigrū boni odoris, meracum quā plurimum potato, uel Syriacum rhun, ſumaciumue rubrum cum uua paſſa, farinæq; ſitanix puſillo in aqua decoquito, porrigitoq; uti ſorbeat. potetue, uel mora rubi ſicca, tenui modo trita cum farina recenti decoquito, cū uinoq; diluto odorato potato, uel cretam, terramue Samiam nigrā tritam aſtragali, taliue quantitate, aqua ſubaſtam apponito, uel hypocyſtiden tritam, cū uino propinato, uel mali grani uinoſi ſucco farinam ſubigito, deſiccatoq; poſtea tritam cum uino propinato, uel myrti nigras baccas tritas cū farina decoſtas porrigito, uel teſti granati dulcis corticis triti drachmam cū uino propinato, uel triticum, hordeumq; toſtum tritum cum uino nigro potato, uel dulcis granati ſuccum cum aquæ pari modo comiſtum propinato, uel papaueris ſemina, quantum tribus digitis capitur, trita cū aqua propinato, uel ſimilaginem, farinamue ſitaniam, gypſiq; parem modū ſubaſtum aqua apponito, uel dulcis granati corticem toſtum, tritumq; cæteraq; putamina ſimiliter toſta, & trita cum uino propinato, uel ſalicis marinæ, uiticifue, ſeu agnu folia trita cum uino nigro potato. Si uero ſanguen ex uuluis deſluat, marini roris, cachryosue radicem tritam cum uino propinato. Profluuii, & doloris uuluarū pocula alia, cedri baccas, cedridaſue, ſeſelim, cum inumue latū, cum inū Aethiopicū, caſſiæ ſemen, fruſtumue, baccas iuniperi, arceutidaſue, marini roris flores, cochryaſue, quernos herinaceos, hechinidaſue, melanthion, gitue, dauci radicem, & ſemen, fruſtumue, aromata, thymum, thymbam, ſcopam amerinam, ericenue, pinum humilem, hypericonue, papauer album, ciethmi radices, & ſemen, fruſtumue, malux radices, mercurialis ſemina, & folia, urticæ ſemina, fruſtumue, ſaluiam, populū creticam, diſtamnum, pſeudodiſtamnum, amomum, cardamomum, helenium, ariſtoloſchiam, caſtorium, adiantum, dracontium, peucedanum, piganu, rhuæue ſemen, & folia, ſelinu ſemen, apiue, marathru, foeniculiue ſemē, fruſtumue, hippoſelinu, maiorisue & agreſtis, api ſemen, fruſtumue, & radices, hippomarathru, maiorisue foeniculi & agreſtis, cabaliniue, & ſemen, & radices, ſtruthiu & ſemen, fruſtumue, & radices, hyſſopon, cilicon, irionem, eryſimonue, pæoniā, panaces, quodcunq;

Syriacus rhus.

Miſu.

Triphyllon.

Cum uulua lumbos uexat,

Medela.

Rhus.

Mora ruborum.

Creta Samia nigra.

Gra.

Rhus.

Setaria farina.

Profluuii, et doloris uulue diuerſa remedia.

Diuerſe uuluarum, Medela.

ces, quodcūq; horum uelis, & cōmisceto, & per se solum aqua, uel uino decoquito, quemadmodūq; uelis propinato. Dolorum uulū sedamēta, & purgamenta optima hæc sunt, malū radices aqua decoquito, & eam aquā propinato, uel pæoniæ baccas, frustumue, cedrini olei paululū cōmisceto, & cū uino propinato, & uulū dolores sedabis. Cum autem uulū strangulant, Castorium, & cunilaginē, conyzanue cum uino albo propinato. Si uero nasum petant, Cocci cnidii, quod intus est, album melle subigito, nasumq; eo perlinito, Doloris hoc remediū est. Malū, marathruq; siue foeniculi radices, crethmi corticem cum uino propinato, uel marinas stellas nigras cum brassica coquito, uinumq; odoratum spargito, & propinato, uel myrrhæ tres obolos, coriā dri pusillum, & resinā, pæoniæ radicē, cuminum Aethiopicū. Hæc tenui modo trita, cum uino albo tepido propinato. Hoc autē uulū sūst, & pellit. Crotonis, rhiciniue radicē tritam cū uino propinato. Si uero cor petant uulū, uel strangulent, Semen, frustumue uiticis, hagnuue, & pæoniæ cū uino propinato. Hæc acria appōsa sangūen ciunt, & uulū purgāt. Cantharidas quinq; cum thure, & myrrha cōmisceto, melleq; subigito, & oblongā glandulam, & crassam conficito, lanāq; & linteo tenui albo circunducito, & oleo Aegyptio albo linito, & apponito, uel buprestin, si quidem parua sit, totam, si uero magna, dimidium, cum prædictis misceto, & ad eundem modū apponito. Si uero mollioribus, lenioribusue uti uelint, buprestas in uinum iacito, cuminum Aethiopicū adiicito & seselin & anesum, & decoquito, & ad decē buprestas olei acceptabulum cōmisceto, cæterorum autem omnium par singulorum esto. Myrrham autem, & thuris pusillum cōmisceto, drachmamq; ex hoc sumito, & apponito, quemadmodū prius, uel melanthion, siue git tritum, melle subactum, in glandulam redactum apponito, siue intro dato, uel lapulam, philistionue ad eūdem modum cōpositum apponito, uel anemonēs foliis tritis, linteisq; impositis, myrrhæq; pusillo cōmisito, similiter utitor. Sāguen hoc sūst. Glandē, gallamue, siue balanē Aegyptiam tritam, susinonq;, hoc est terram Aegyptiam aqua subigito, lanāq; exceptam apponito. Purgat hoc bilem. Sicyes, cucurbitæue, siue cucumeris angurii, quæ intus sunt, tenuiter trita, melle subacta, in glandulā redacta apponito, uel cucurbitæ syluestris, colocynthidosue agries, quod intus est, tenui modo tritum, melleq; subactum similiter apponito, uel elaterii quatuor portiones, pingue anserinum, & caprinum, & misy cōmisceto, glandulamq; conficito, & in linteum dato, & apponito, uel thalpien, mitioremue sublutionem melle cōmisito, conficito, & apponito, uel crassiora pinguioraue fici folia terito, & elaterii duas portiones cōmisceto, & nitri quantum elaterium melle subactum apponito. Si uulū perflammatæ sint, pituitaue molestentur, nitrum rubrum pingue fici, quod intus est, par utriusq; tenuiter tritum, glandulam conficito, & apponito, uel cumini folia trita, uino subacta cū linteolo apponito,

Cum strangulat.

Cum nasum uexant.

Que uulū purgent.

Cum cor uexat, strangulantue.

Diuersa uulū purgantia, et medicamina.

Cucumis angurii.

Colocynthis.

Elaterion.

Misy, uel hemisyl.

Thalpis.

*Alba radix, quæ
fit uideto.*

uel albam radicem tenuiter tritam, melle decoctam, in glandulam redactam apponito, uel lasaris, silphiiue succum, lacue, seu opon cum fici lacte comisceto, melle subigito, & apponito, uel fici semina, granulaue interiora trita similiter apponito, uel tauri fel, nitrum rubrum, netopon, cyclaminon tritum, horum quanta est galla, cyclamini uero plusculum, melle subactum apponito, uel myrrham, salem, cuminum, fel tauri melle subigito, & cum linteolo apponito, uel piperis baccas circiter triginta deglubatas, tritanenq; medici. medicaminis, quod est oculorum, quod piper uocatur, & rotundorum altera tarta, hæc tria tenuiter trita, uino dulci, uetusto subacta, lana excepta cum linteolo apponito, deinde lotio perluito, uel titumalli lac, succumue melle subactum cum linteolo apponito, uel scyllæ radicem sex digitos longam radito, exauiuitoq; huiusq; duos digitos lana conuoluit, & apponito. Mollunt hæc, narcissinon, cuminum Aethiopicum, thus, absynthion, cypiron, aliorum quidem cuiusq; par, narcissini uero quatuor portiones, hæc trita in lini crudi linteolo comista, in glandulamq; melle admisto redacta apponito, uel cyclaminum tali, astragalum quantitate, floresq; aeris fabæ quantitate terito, melleg; optime subigito, glandulamq; conficito, & apponito, uel puleium, glechonae, myrrham, thus, fel suis melle subigito, glandulamq; conficito, & apponito, uel hoc quod stringit, Syriacum rhum uino nigro subactum apponito, uel cnicon simili modo confectum apponito, uel lotu ramenta similiter confecta apponito, uel Syriacum rhum, sumaciue melle subactum ad moueto, uel sulphur, pingue suillum, oui uitellum, luteumue, similaginem, farinamue melle subigito, calefacitoq; lanaq; excipito, & apponito, uel pingue, oleumue anseris, ouillum, ceram albam, resinam, rosaceum, linteolo tenui laniato exceptum apponito, uel cerui medullam, & pingue liquefactum, & lana exceptum admoueto, uel caprificos, ficosue hybernas aqua decoquito, percolato, oleumq; superspargito, lauatoq; postea uero uino aspero, in quo granati putamina, galla, loti ramenta decocta sint, subluito, uel uini fecem combustam aqua perluito, eaq; aqua subluito, deinde uino, in quo granati putamina, myrti baccæ, Syriaci rhu folia deferbuerint, uel uino nigro, in quo lentisci folia, saluiæ, hyperici decoxeris. Sin aut aliquatenus uulæ sint ulceratæ, butyrum, thus, myrrham, resina pusillum aqua decoquito, percolato, uinum aspergito, lauato, uel marrubium, sambuci fructum, anesum, thus, myrrham aqua decoquito, percolato, deinde uinum aspergito, subluito, uel brassicam cum mercuriali, pusilloq; lini seminis decoquito, percolato deinde subluito, uel myrrhæ paululum, acceptabulumue, thus, seseli, anesum, lini semine pari mensura terito, netopon, resinam, anseris pingue, duabus uini lancibus, aceto albo, Aegyptio asperso decoquito, percolato, tepidoq; lauato, uel aqua mercurialis decocta sit. myrrhæq; thuris, netopi, que par modus cui additus sit, tepida lauato, uel saluiam, hypericum aqua decoquito, & lauato, uel

sambuci

*Scyllæ radix
quanta sit, uide-
reto.
Diversa locello-
rum medicamentum.*

Caprificos

*Profluum hæc
stringunt.*

Diversa lauatio

sambuci fructū, & lauri pari modo, uino decoquito, deinde lauato, uel puleiū aqua decoquito, deinde oleum spargito, & lauato, uel pingue anseris, resinā q̄ liquefacito, & in aquam tepidam mitto, & lauato, uel butyrum, cedrini olei paulum cū melle liquefacito, & in aquam tepidam iactato, & subluo, uel cuperum, iuncum, calamum odoratum, pari modo myrrhæ pusillo addito, sisymbriumq; uino coquito, & lauato, uel apii fructum, aneli, fefelis, melā thion, gitue uino coquito, & lauato, uel cedrum creticum uino coquito, & lauato, uel uitem albam, bryonianue, seu echetrofin aqua diluito cum myrrhā, & lauato, uel spumā argenti, floremue uino & aqua diluito, & lauato, uel duas elaterii portiones aqua diluito, & lauato, uel cucurbitas agrestes duas, colocynthidasue agrias dyo, uini, uel lactis decocti quatuor lancibus, cotulisue diluito, percolatoq; & lauato, uel cucurbitæ, cucumerisue angurii, siue sicyes frustulum interiorem quatuor digitorum, aquæ quatuor lancibus, cotulisue decoquito, percolato, mel & oleum aspergito, & perluo, uel thapsiæ radicis frustulum duarum portionum quantitate, duabus aquæ lancibus decoquito, percolato, mel adiicito, & lauato, uel ueratri tantundem eodem modo co-ficito, & perluo, uel thlaspiion, pedemue gallinaceum, siue cardamum agreste, saurionue acceptabuli mēsurā, duabus aquæ lancibus decoquito, percolato, mel misceto, tepido perluo, uel cucurbitæ, cucumerisue angurii palmū interioris partis, aquæ lancibus quinq; decoquito, percolato, oleum aspergito, & lauato, uel coccos cnidios, baccasue circiter sexaginta, quinq; lancibus aquæ decoquito, percolato, mel, & oleum misceto, perluoq; Si quidem suapte natura pituitosa sit, cneori aliquantum terito, mulsiq; lance, cotulaue Aeginetica perfundito, hocq; perluo. Si uero biliosa, lauri portiois quantitate, ododeosq; drachmam, uel scamoniæ, succiue sicyonii portiois quantitate terito, mulsoq; uel aqua uix passæ lancis Atticæ mēsurā perfundito, perluoq; uel daphnoidos, laureæue portioem eodem modo parato, perluoq; si biliosa sit. Si uero pituitosa, coccos deglubatos, tritoq; aquaq; madefactos, percalefactosq; qua percolata, tithumali lac, succumue mitto, & perluo portiois unius quantitate, uel cneorii, uel papaueris lac, succūue quantitate eadem misceto, modoq; eodem utitor quouis horum, lauatioq; non minor, maiorue sit, quam duæ lances, cotulæue. Suffimenta suauiā, leniaue hæc sunt. Cōtusam gallā suffito, uel loti ramenta, & olæ folia sicca contusa, oleo subasta suffumigato, uel super dolii, amphoræue oleariæ operculum supparam accensam iacito, & insuper cupressi ramēta, & suffumigato, uel scamoniā, myrrham, thus rosaceo aspergito, & suffumigato, uel bitumen, asphaltonue, ordeī purgamenta, fursuresue misceto, & suffumigato, uel marini uituli pingue suffito, uel cupressi, & fraxini ramenta, & cuperi radicem rosaceo spargito, & suffito, uel calamum odoratum, aromaticonue, cupurum, bryoniam, algam suffito, uel semen apii, & anesum commisceto, & rosaceo

*Cedrus cretica.**Echetrofis.**Colocynthis.**Cucumis angu-**rus. uel sicya.**Thaspia.**Veratrum.**Thlaspiion.**Saurion.**Cucumis angu-**rus.**Cnidia bacce.**Cneoron.**Daphne ododes.**Scamonia.**Sicyonisue**Succus.**Perfusiones uer-**rie.**Suffusiones di-**uersæ.**Diversa suffimen-**ta.*

spargito, & suffito, uel siccam resinam, pollinem thuris in prunam, calidūue cinerē iacito, & suffumigato, uel cinamomum, myrrham, cassiam pari modo commisceto, & suffumigato, uel crocum, myrrham, algam, bryonue pari modo commisceto, & suffito, uel calamum, cneoron, crocum, rosarum rubrarum, folia suauiter olentia sicca, trita cum croco, misceto, dimidiaq; croci parte styracem. Hæc sicca tenuiter trita commisceto, melleg; decocto quā pusillo subigito, cōmistorum horum omnium suffumigatio pondo Attici oboli esto. Hæc autem uase oleario simili operculum tenue pertusum habente suffumigato. Sermēticiusq; ignis esto super quo uas ponatur, superq; sedile pertusum detur, quo sedeat, quæ suffumigetur, uel chalbanen, resinam, myrrhā, thuris pollinem, rosaceo spargito, & suffito, uel panacis, & cupressi ramenta oleo Aegyptio albo madefacito, & suffito, uel cinamomū, nardū, myrrhā rosaceo spargito & suffumigato, uel leucoiu, uiolæue albæ semen, frustumue cedri, scobem, segmentaue, siue ramēta, chalbanen melle subigito, & suffito, uel capræ excremēta, spyrathusue, leporis uillos, marini uituli pingui, oleoue spargito, & suffito, uel coaguli marini uituli, phocesue tuniculam, membranulamue tenuiter tritam, & spongiam, & algam, bryāue tenuiter trita, simul misceto, pinguiq; oleoue marini uituli subigito, suffumigatoq; uel capræ spyrathus, excrementaue, marini uituli pulmonem, cedri ramēta suffito, uel sterus bubulum siccum, asphalton, bitumenue, cedri ramēta suffito, uel spinæ Aegyptiæ, acanthesue fructū, cedri ramenta, myrti folia sicca tenuiter trita, oleoq; balsamino, seu myropobalsamo spargito, & suffito, uel aromata in rosaceo missa suffumigato, uel nucleos uux tritos, & cedriās baccas, cedridasue, & resinam pineam dulci decocto misceto & suffumigato, uel sterus bubulū siccum, contusum, cribratum, cum heruinæ farinæ dimidio, aceto subigito, placideq; leniterue suffumigato. Cū uero suffumigaueris, lenticulæ cremorem, iusue, seu decoctum potato, sorbeto, & uomito. Deinde similaginem, farinæue decoctam porrigito, uinūq; superpotato, postridie uero, coctum cnidiū deuorandum dato. Tertio autem die quod lotium ciar, quod sic conficies. ciceris albi granulorum duas partes, uux passæ tertias, aqua usq; ad dimidiū decoquito, percolato, subaereq; ponito, deinde propinato, deinceps saluiā, & lini semen simul aqua coquito, propinatoq; decoctamq; farinā bis die porrigito, uel sambuci, astesue folia manu plena quattuor uini diluti lancibus coquito, lancemq; & dimidium olei superiacito superq; sedile pannis inuoluta foemina locata calidum, fumum per inferna suscipito, uel sambuci, seu astes folia manu plena cū myrti pari modo aqua decoquito, & suffito, uel hordei fursures aqua decoquito, qua diffusa, quod remanet in linteum mittito, & quam calidissimum ferre poterit, foueto, uel acetum, oleum, mel aqua decoquito, deinde uesicā lagunculæ capacem, uel tenui pellicula utriculū sumito, calidaq; ea i eū iacito, linteoq; circumuoluito, & foueto, cum uero linteū amouebis,

amouebis, alterum circūducito, uel pini corticem, & rhu Syriaci, sumaciue folia uase aquæ pleno ualde coquito, aquâq; diffundito, quodq; remanet, cū hordei furfure, & oleo calefacito, deinde in linteū iacito, & foueto, uel loti, cupressiq; ramenta cum aqua, & oleo coquito, deinde in linteum dato, & foueto, uel triticeos furfures modioli mensura, & aromata cū aqua decoquito, similiterq; conficito, & utitor, uel triticeos furfures, duorū modiolorum mēsurā, gallam tritam, & spinæ albæ, rhamnuue corticem tritum oleo asperso, cum aqua feruefacito, semiq; costum pastillum conficito, linteo cōuoluito, & foueto, uel hordeaceos furfures, brassicā, porrum simul coquito, oleum spargito, similisq; modo foueto, uel cum his solani, strychnuue folia, & oleæ decoquito, similiterq; conficito & foueto. Hæc quidem satis sint. Si uero liquidus fomentis utaris, quemadmodum scriptum est, facito. Sin autem siccis, pastillos costos, semicostosq; conficito, hisq; foueto. Testaceis etiam calidis linteo conuolutis foueto, linteisq; ipsis calefactis, lenticulisq; testacis aquæ calidæ plenis ad pedes apposis, uel tritam iridis radicem cum his coquito ad eundem modum, & foueto. Hydrops uuluarum. Sin autē in uuluis & metrisin aqua gignatur, menstrua minora, paucioraue, & peiora sūt, diutiusq; durant. Semper tamē fere cōcipit, quod mense peracto, perditur, multaq; aqua remanet, & congeritur. Quam sic habentem lacte, & papaueris succo potionato, donec partus moueri incipiat, plerumq; tamen ante hoc tempus abortus perditur, sanguineq; uulux perfluunt. Quod & labore, defatigatione, similisq; alia re cadit. Quod autē hydrops, aquaue insit, hoc modo dignosces. Si digito pertentaris, os gracile, lubricumq; præ humore nimio, deprehendes. Sin autem hæc per initia non fiant, sed iam sese partu mouente, ne perdat, præfoceturq; periculum est, si quidem ueter extremus tumescit, qui si tangatur, tanquam uulnus dolet, febrisq; eam & æstus, fremitusq; corripit, dolorq; grauis, & uehemens pudenda, uentrem extremum, coxendices, lumbos, & ilia habet. Quam, cum sic habeat, calida lauato, quam maximeq; calida, qua dolet, admoueto, medicamentumq; quod per inferna purget, propinato, quantumq; tibi uidebitur, intermittito, deinde & foueto, & apponito. ciclaminiq; quid melle tinctum in linteum datum ad uuluarum os apponito. cupressiq; iamē tā aqua macerata, similiter confecta apponito plus, minusue temporis, quanto magis, uel minus punget, mordebit, ulcerabitq; spicillumq; plumbeum, stagnemue demittito, digitoq; similiter tentato, poculaq; quæ luscipiet libens, & admittet, propinato. cum uiroq; concubito præsentim temporibus præsentibus. Nam si genituram concipiet, prægnans fiet, pariet, prioraq; & præsentia, & futura cum partu superpurgabitur, sicq; maxime sanescet. Sin autem uulux, metraue durēscant, assulenturue, os earum exasperatur, mēstrua non comparent, & si comparent, arenosa sunt, hocq; tempore genitura non fit, & si fiat, cum his miscetur, & exit, & si digito tangas, os uuluarum asperum

*Diuersa fomēta.**Quæ fouent.**Hydrops uulue.**Duricia uulue.
Medela.*

deprehēdas. Cum autem sic habuerit, cyclamini quid, salis, fici simul terito, & misceto, melleq; subigito, & apponito, deinde foueto, quibusq; purgetur, lauato, mercurialem, & brassicam decoctas comedito, & ius sorbeto, calidag; lauato. Si uulux, metraeue, siue matrae durefcant, menstrua tolluntur, absconduntur, & os earum coit, clauditur, dumq; sic habet, non concipit, digitumq; si admoueas, os asperum deprehendas, nec intrabit, & febris eam corripit, æstus, fremitus, & uentrem extremam, coxendices, lumbos ilia dolitat. Quod etiam patitur, si partus perditus, & corruptus, putridusq; intus sit. Est uero quibus & a partu hoc ueniat sæpius, & aliter. Cum autem sic habeat, hæc multa, & calida lauato, & suffito. Cum uero recens lota, & suffita sit, spicillū in os demittito, & aperito, latumq; reddito, digitog; non minus patefacito, quemadmodum in priore scriptum est, apponito, poculaq; eadem propinato, & quæadmodum priorem curato. Si uero costas, lateraue metrae, & uulux petant, & in ea procumbant, tussis dolor, & duricia quædam pilæ similis subter costas sentitur, cūq; tangitur tanquam uulnus dolet, tabescitq;, & pulmonis uitium esse uidetur, peripneumoniaue, seu pulmonia, conuelliturq; & lacinatur, tactumq; refugit, menstruaq; non comparent, & in quibusdā si compareant, abeunt, euanescentue. Si qua tamen defluant, imbecillia sunt, pauca, prioribusq; peiora. hocq; tempore genitura non fit. Cum sic habuerit, medicamentum, quod per inferna purget, elateriumue porrigito, quod cum potauerit, multa, & calida lauato, mitiaq; fomēta, & quæ suscipiet, & admittet, adhibeto, quibusq; sanguis purgetur, ea apponito, quemadmodum est lini semen tostum tritum, tribratum, papauerisq; semina tenuiter trita cum tenui farina, caseog; caprino mundato, derafo, tritoue decocta muria cōmixta, casei quidem esto portiones duæ, cæterorum autem una, uel non recentem farinā, non salitam decoctam cum uino mane ieiunæ propinato. Pultem autem crassam melle supersparso, uespero dato, quodq; poculum potissimum uolet, potato. Sæpeq; suffito, calida perluito, ceratoq;, linimētoue placide linito, mollefacitoq;, de latere, costaue uuluum, quantum potes, deducito, lataq; uitta, fasciæue latus, costamue uincito, ligatoue, plurimūq; lactis bubuli quadraginta dies potato, cibariis uero lenissimis, mollissimisue utitor. morbus autē hic uel hēmens est, & lætalis, paucæq; curatæ eum fugiunt. Sin autem uulux os penitus claudatur, sicuti caprificus durefcit, quod digito si tangas, durum, & conuersum deprehendis, digitumq; non admittit, menstrua non comparent, semen genitale non suscipit, uenter extremus, lumbi, coxendices, ilia dolitant. Est cum & ad superiora prorumpat, præfocetq;, stranguletue. Cum ergo sic habuerit, medicamentum, pharmaconue, quod per inferna purget, potato, multa calida lauato, quæ os molliant apponito, spicillum demittito, os aperito, digitog; similiter patefacito, perluito, cū uero mollescet, quæ sanguinem purgēt, admoвето, poculumq; dato, quod admittet, brassicamq; comedito, & ius sorbeto,

*Duricia alia.**Medela.**Cū uulua costas petit.**Medela.**Cum uuluarum os clauditur.**Medela.*

& ius sorbeto. Si uero metrx, & uulux obliquentur, & os obliquatur, mensq; modo non comparent, modo cum comparuerunt, euanescent, mutantq; minoraq; & peiora, quam prius erant, fiunt, semenq; genitale hoc tempore non admittitur, uenterq; extremus, lumbi, coxendices, ilia dolitant, & contrahuntur. Cum sic habuerit, medicamentum elaterium propinato, calida lauato, suffito, deinde uuluarum os digito dirigit, ac odora suffito, poculumq; dato, quod suscipiet, cibis uero lenibus utitor, decoctaq; & cruda allia comedito, cumq; uiro dormito, & in sanum coxendicem cubato, alterum uero, foueto, hic autem morbus uix abigitur. Si uero locelli, uuluxue, siue metrx concendantur, coardescantue, uenter tumescit, uenterq; repletur, pedesque & uultus caua turgescunt, colorq; malus fit, menses non comparent, semenque genitale, hoc tempore, non suscipitur, mulierq; debilitatur, æstuat, angitur, & dissoluitur, cumq; surgit, stat, & graditur, spiritus angustia eã uexat, quidquidue comedat, aut potet, molestat, debilitat, difficiliusq; spirat, & uomit, quã ante quã quid sumpserit, magisq; desperat, quin etiã sæpe fere strangulatur, præfocaturue. Cum sic habeat, medicamentum, pharmaconue, quod per inferna purget, potato, calidaq; lauato, & suffito, postq; paulo, quibus purget, & pungatur apponito, totumq; corpus crebro suffito, & foueto, sub pudenda uero odorata suffumigato. Sub nares autẽ olida, potioneq; dato, quæ uulvas purgent, mercurialemq; comedito, postq; lac potato, quemadmodũ in lateq; dolore, siue cum latus uexant, dictum est, hic quidem morbus longus est. Si uero locelli turgescant, frustulenturue, siue caruncularũ & sanguinis frustula intus creent, concipiantue, herueis similibus frustulis earũ os repletur. Quod si tan gas, sic habere deprehendes, menstruaq; non fiunt, nec genitura hæcenus continetur. Cum ergo sic habuerit, cyclaminum abrafo cortice, allium, salem, ficum, mellis pusillum conterito, cõmiscetoq; & glandulam, balanone con ficio, & in os uuluarum dato, cæteraq; aliarũ uuluarum, earumue malorum appositia medicamina, quæ his conueniãt, apponito, præsertim acria, rodentia, absumentiaue, quibusq; sanguen purgetur, potioneq; dato, quæ sanguine uulvas purgent, pelliculaq; uulturis uolsellã, ferrumue, quod radit, xystranue circũducito, uel digito os uuluarum & omnia detergito, perluito. Sin autem uulux conuertantur, menstrua non decurrunt, semen genitale non suscipitur, dolorque uentrem postremum habet, lumbos coxendices, ilia, digitosq; si tentes, nunquam earum os pertinges, quoniam ualde recessit. Cum sic habuerit, medicamentum, quo supra & infra purgetur, propinato, sed magis infra, osq; & uulvas suffumigato, calidaque bis die lauato, poculaq; dato, quæ lubens suscipiat, & cum uiro sæpe dormito, & brassicam comedito. Si locelli suo loco non stent, sed huc, & illuc moti prorumpant, quoue ferantur, dolorem præbeant, modosq; non compareant, modo tanquam sedes decident, cumq; supina iaceat, redeant, cum uero surgat, uel resupina iaceat, uel

Cum uulua torquentur.

Medela.

Cũ uulua accensæ sunt.

Medela.

Cũ frustula concipiunt.

Medela.

Cum uulua conuertitur.

Cum uulua conuertitur.

Medela.

aliquatenus moueatur, decidit, exeuntue. Sæpe & cum quiescit, nihilq; se dimouet, excidunt. hanc maxime quiescere, nihilq; se se dimouere mandato, lectumq; a pedibus, altiorē statuitō, quibusq; in prioribus usus es, utitor, constringentibusq; subluito, & foueto, ac olida suffito, sub nares autē odorata, picemq; cum uino, in calice, putamineue granati calefacito, tepidamq; intro dato, quod cum indideris, lata uita, fasciæ, siue tænia in lumbis deligato, ne excidat, sed intus maneat, quodq; opus est, peragat, uel papauer album cum caseo, & farina decoctum sorbeto, quemadmodum scriptum est. Cum latus, costasue molestant, quodq; lubens suscipiet poculum, porrigito, cibarisque lenissimis, mollissimisue utitor, & cum uiro tunc maxime cubato. Sin autem uuluarum os hiet, apertumue sit, quam suapte natura par est, & consueuit, menstrua plura, peiora, liquidiora, plusq; temporis, quā par est, defluunt, semeng; genitale non tangit eas, siue non hæret, nec intus remanet, sed quam primum effunditur, digitoque si uuluarum os pertētes, apertum, & patens deprehendes. Quapropter hanc imbecillitas capit; febris, rigor ob menstrua sic defluentia, dolorq; ultimam aluum, lumbos, coxendices, & ilia habet. Quod potissimum patitur, & euenit, cum quid corruptū destillat, intusq; putrescit, partus quandoq; aliaue res in causa est. Cum ergo sic habuerit, medicamentū, quo superna purgentur, dato, cūq; dolor uexabit, calida fomēta, apponito, calidag; lauato, pauloq; post, quemadmodum in superiore scriptum est, subluito, poculumq; quod maxime lubens suscipiet, porrigito, quæq; maxime siccefaciunt, suffito, polyposq; & mercurialem comedito. Si uulua lubricetur, leuigenterue, menstrua plura, peiora, liquidioraq; defluunt, & diutius, semeng; intus non remanet, sed contra statim exilit, digitoque si uulua os tentes, tangasue leue, leionue, siue leuigatum, & lubricum deprehendes, propterq; hæc menstrua debilitas, imbecillitasue, rigor, & febris eam corripit, uentremq; extremum, lumbos, coxendices, ilia, dolitat, maxime quidem si quid partu, uel alio modo corruptum in ea putrescat, quam cum dolor ingruet, quemadmodum superiorem curabis. Si locelli per uentrem errent, dolor grauis, acutusue, & uehemens coxendicem, lumbos, ilia habet, deq; cruce claudicat, quam cum sic habuerit, hoc pacto curato, medicamentū elateriū propinato, postridieq; his suffumigato, duos hordei modiolos, choenicasue, folia oleæ tenuiter concisa, tritam, & cribratam gallam, hyoscyani semen tritum, tertia modioli, choenicosue parte in ollam nouā dato, superq; dimidiā olei lancē, cotulamue spargito, subigito, misceto, suffitoq; ter die, quatuor dies, de nocte autem, uesperieue lac bouis cum aqua, & melle potato, calidag; lauato. Si locelli caput petant, signum hoc erit, uenas, quæ in naribus, & sub oculis sunt, dolere dicet. hanc multa calida lauabis, laurūq; & myrtum aqua decoquito, rosaceum aspergito, caputq; linito, odorataq; suffumigato, brassicāq; comedito, & ius sorbeto. Si uero crura, pedesq; petāt,

quod sic

*Cum nimis hiant locelli.**Cassa.**Medela.**Leue, lionue cū est uulua os.**Medela.**Cum locelli per uentrem uagantur.**Medela.**Cum locelli caput uexant.**Medela.*

quod sic dignoscēs, pollices pedum in ungues contrahuntur, crura, coxæ do-
litant, quam cum sic habebit, multa calida lauato, crebro foueto, suffi-
toq; quod maxime suscipiet, porrigito, & olida suffumigato, & rosaceo lini-
to. Si foeminam uuluas, hysterasue dolentem cibi fastidium, rigor, & febris
capiat, papaueris albi quinta semimodioli, hemichoeniciumue parte, semen,
frustumue urticæ, pari modo, caseiq; caprini dimidium modiolum hemi-
choenicæ deraſi simul misceto, subigito, uino decoquito, sorbeto. Si foe-
minam post partum fluor, profluuiumue capiat, cibariaque non retineat, ni-
gram uuam passam, granati dulcis granula, hoeduli coaguli quid uino ni-
gro coquito, & porrigito, uel caprinum caseum deraſum cum farina tri-
ticea decoctum similiter propinato. Si foemina post partū sanguinem uomat,
læsa est iecinoris fistula, dolorq; uexat intestina, corq; uellicat, & conuellit,
hanc multa calida lauato, calidaque fomenta, quæ potissimum admittet,
apponito, lacq; asinum quinque dies potato, deinde lac uaccæ nigræ
ieiuna quadraginta dies potato, uesperis autem sesamen tritum bibito, hic
uero morbus periculosus est. Si uero mulier iam diu non concœperit, cum
menses comparere cœperint, tertio, uel quarto die tritum alumen aspersum
rosaceo, lanæque exceptum apponito, tresq; dies teneto, postea linteum lace-
ratum oleo tinctum in bouis fel mittito, subactūq; optime apponito, tresq;
dies teneto, deinde cum uiro cubato, Cuiusq; uuluarum morbi remedium,
lini contusi calamos, stipulasue quantum manu capitur, tenui modo se-
cato, conciditoue, quamq; suauissimo uino albo noctem madefacito,
deinde in ollam nouam diffundito, calefacitoque, duosque lanæ mollissi-
mæ globulos eo tingito, & cum alterum apponis, alterum amoueto.
Purgamentum uuluarum, sin autem uuluas purgare uelis, primo quidem
hordeo oleo madefacto, & super prunas iactato suffumigato, postridie ue-
ro carnem ouiculæ cum hordei modiolio uehementer coquito, sub aereq;
dato, tenetoue, deinde tepidum comedito, iusq; sorbeto, postero autem die
thus, pulëium tenui modo tritum, melle subactum, lana exceptum, tres dies
apponito. Si uero locelli sedem petant, excrementa cohibeant, dolores
lumbos, coxendices, aluumq; ultimam habent, uexantue. Cum uero sic ha-
buerit, calida lauato, lumbos foueto, olida suffito, quæque uuluas purgent,
pellant, uentresq; amoueant, apponito, introue dato, quæq; lubens suscipiet,
ea propinato. Si uuluarum os ulceratum, perflammatumq; sit myrrham,
pingue anseris, ceram albam, thus cum leporis pilis mollissimis, qui sub
uentre sunt, tenuiter trita hæc omnia, commistaq; mollissimæ lana su-
scepta apponito. Si uuluarum mala fugere non possit, purgamenta q; earū
deuolui non posse uideantur, statim quidem cibaria subducito, uiticisque,
hagnue tenella germina, foliaue tenuiter trita cum uino, melle, oleo
asperſo decocta lancem, cotulamue eius tepidi propinato. Sin autem

Cū locelli er-
et pedes me-
stant.

Medela.
Cum cibi ſu-
dum ob uul-
dolorē obrep-
Medela.
Cū fluor, rhu-
post partum
nat.

Medela.

Cum diuturno
tempore non con-
cipiat.

Morbosū omni-
uuluarum rem-
dium.

Purgamentum
uuluarum.

Cū locelli ſede-
uexant.

Cum uuluarū o-
ulceratur.

Cum uuluarum
mala pelli non
poſſunt.

- Cū locelli flammescunt.*
Cum locelli moriuntur.
 locelli perflammentur, sambuci, ebuliue, seu aſtes folia tenerima cum tritici ſetanii farina coquito, tepidumque propinato. Si locelli motentur, agitenturue, hederam ſicciffimam tenuiffime terito, linteoloꝝ tenuiffimo ligato, & admoueto, nihilꝫ aliud porrigito, deinde toſtum recens hordeum, tritum, aqua decoctum propinato, uel papauer toſtum tritum, ſaluiam, cuperum, aneſum, trita cum uino propinato, hordeaceamque farinam uino decoctam ter die dimidiam lancem, cotulamue, ſorbeto. Si menſes, menſtruaue ſuo tempore non decurrant, ſiantue, folia, tenellaue germina braſſicæ, crambesue, & rutam tenuiter tritam cum hordei farina, modioli menſura, aqua coquito, ſub aereꝫ teneto, deinde mane tepefacito, oleum aſpergito, cōmiſceto, cūque ſubter fumigaueris, lancem huius, cotulamue ſorbendam dato, deinde polypum uino albo ſtrangulatum, coſtumꝫ comedito, uinumꝫ illud potato, uel ſi uelis, piſciculos uino odoratiſſimo, magnoue decoctos comedito, iuſꝫ ſorbeto. Si uero pudēda puſtulentē, haphthi ſiue, myron, roſaceumue uino tepefacito, quo pudenda perluito, deinde in granati dulcis putamine myrrham, & reſinam cum uino ſeruefacito, quo tinctum linteolum apponito. Si uero lotii difficultas, ſtranguriaue capiat, cucurbitam utriusꝫ pertuſam, & perforatam intra pudenda dato, ſuperiore parte exacuta, myrrhæꝫ ſiccæ tritæ ſumum per eam excipito, deinde potiones, quæ lotiū prouocent, ieiunæ propinato. Si cor uorſus conſiſtant uuluæ, ſtrangulentꝫ, nec inde diſcedāt, & dimoueantur, marrubii ſemen, fructumue & pulei tribus aquæ cyathis tritum coquito, & aceti albi cyathum, & mellis tertiam cyathi partē cōmiſceto, cuius tepidi lancem ieiuna ſorbeto. Si poſt partum, uel abortum rigor capiat, tritum iuniperi, & ſaluiæ fructū uino albo diluto percoquito, cyathumꝫ aceti albi aſpergito, miſceto, maneꝫ percolatum, & tepidum propinato. Si locelli uentum percoeperint, ſiue in his uentus gignatur, uenter, ieiunumꝫ inteſtinum dolitat, quod cum eſt, ſaluiam tritam, & cuperum, noſtem unam aqua madefacito, mane puram in ollam diſfundito, farinamꝫ triticeam iniicito, cyathumꝫ aceti albi ſuperſpargito, laſariſque ſuccum, ſilphiiue fabæ quantitate cōmiſceto, & coquito, ſorbendumꝫ dato. Sin autem pudēda malum odorem concœperint, columellaue, ſiue cion intus gignatur, & dolitet, dolorem apii ſemen ieiunæ datum ſedabit, malum odorem aneſum & eundem modum datum, columellam uero, curculionemue, ſiue ciona ſecato, reciditoue. Si uero pudenda ulcerentur, pruriunt, & uellicantur, quæ ſedant, oleæ, hæderæ, rubi, dulcis granati folia tenera tenuiter trita, uino peruetuſto madefaſta, & decoquito, deinde carunculæ recentis fruſtulum teres & oblongum capito, hocꝫ uino tingito, & intro dato, & hæc folia ſupponito, noſtēꝫ teneto, habetoue, mane demito, myrtūꝫ uino ſeruefacito, quo pudenda perluito. Si genituram, ſemenue genitalale, non ſuſcipiat, contineatue, cum naturaliter menſes decurrerint, quod euenit,

euenit, si membrana prætendatur, quod & aliis de causis fit, quod sic digno-
 sces, digito si pertingas, obicem, problemaue deprehendes, huic hoc appo-
 nes, resinam, aeris florem melle subigito, tenue linteum hoc tingito, oblon-
 gumq; componito, linumq; in eius summo ligato, quod extra pendeat, & in-
 tro ualde dato, quod cū eduxeris, uino, quo myrtus ferbuerit, perluito. Si spi-
 ritus angustix, asthmaeue foeminam capiant, sulfur fabæ quantitate, carda-
 mi parem modum, rutam, peganonue, cuminū Aethiopicum tenuiter teri-
 to, uino diluito, quod ieiunæ propinabis, a cibisq; abstinebis, deinde nō mul-
 tum, & raro comedito. Si puerpura perfletur, uētumue percoeperit, oniculæ,
 capræue pruna assatum iecur uirulentum comedito quatuor dies, uinumq;
 uetustum potato. Si lumbos doleat, anesum, & cuminum Aethiopicum tri-
 tum cum uino potato, calida lauato, & calida, tepidaue potato. Si menses
 non decurrant, testam ostreæ crassiore mēstam tenuiter tritam & origanum
 anseris pingui subigito, calefacito, cum linteo tepidum apponito. Si locelli
 non pateant, clausiue sint, & menses non compareant, cucurbitam agrestem,
 colocinthidaue agriam, & folium, & cuminum Aethiopicum, nitrum, sa-
 lem thebaicum, neben, narcissumue, farinam, myrrham, resinam, trita,
 & cōmista melle subigito, calefacito, glandulam, balanonue conficito, &
 apponito, siue intus dato. Si conuersi petant intestina, & strangulent, cum
 uino cedrino cuminum Aethiopicum tritum potato, & calida lauato, &
 calida potato. Si menses non defluant, pingue anseris, netopon, & resi-
 nam cōmisceto, lanaq; apponito. Si uero magis quam conueniat, decur-
 rant, fusinon, & raizæ, siue batu linguam lana apponito. Si locelli moti pro-
 rumpant aliquo, hordeum cum fursuribus molitum, cerui cornu uino alper-
 gito, & suffumigato. Sin autem uulux mala, siue hystera nō possint effugere,
 foeniculi radicem uino decoquito, oleum, & mel aspergito, & propinato. Si
 menses non compareant, & eos uelis prouocare, & euellere, triticeam fari-
 nam cum hordeacea coquito, & oleum aspergito, porrigitoq; uti come-
 dat. Si uulux pituita uexentur, & inflammentur, cotuledonis, umbilici
 ue ueneris, siue cimbalariæ folia marrubium cum tritici farina coquito, &
 oleum superspargito, porrigitoq;. Si motæ quoquam proruant, prorum-
 pantue, doloremq; præbeant, muscum, scabiemue oleæ, & lauri, & cupressi
 ramenta, cum aqua decocta, & in linteum data apponito. Si uulvas do-
 leat, & ad uescam dolor tendat, marrubii semen, frustumue tritum aqua
 decoctum ieiunæ dato, fouetoque. Si locelli promineant, eos aqua tepida
 perluito, simulq; uinum, & oleum misceto, & perungito, & retrudito, teniaq;
 uittaue in coxendices, & lumbos reuoluta ligato, & olida suffumigato.
 Quod si mingere nō possit, calida lauato, & foueto, cupressiq; ramenta suffu-
 to, quæq; lotium moueant, propinato. Si uero profluuium, rhoosue prorum-
 par, comprimētibus, stringētibusue suffumigato, tritum origanum, onidaue

Causa et medel

Cū Asthma pu-
peras uexat.Cum puerpera
uentum percia-
piet.Cum lumbos do-
lit.Cum menses no-
decurrunt.Cum locelli cla-
duntur.

Cum strangulā

Cum menses no-
decurrunt, et e-
nimium.Cum locelli mo-
uentur.Cum locellorum
molestias uitae
non possit.Cum menses no-
compareant.Cum locelli pi-
tuita uexanturCum dolore aff-
ciunt.

Cū locelli exent

Cum eorum os
ulceratur.

Cum profluunt

*Cum pudenda
ulcera contraxe
runt.*

*Cum partu os ul
ceratum est.*

*Cum locelli doli
tant.*

*Cum pudenda pu
sulantur.*

*Cum uulua stran
gulat.*

*Cum chorion, se
cundaue non exit.*

*Cū uulua caput
necat.*

*Cum profluuium
intro decurrit.*

*Purgatio uulue.
Cum uulua doli
tant.*

*Que lac repa
rent.*

*Hippomar
thron.
Hippofelinon.*

quæ omnis sicca sit, cum lana apponito. Sin autem in pudendis ulcera sint, pingui bubulo perungito, & apponito, myrtumq; siue myrrham uino ferue facito, hocq; diluito. Si post partum locellorum os ulceretur, florem rosa rum tenui modo tritum, uino subactum cum leporinis pilis apponito, com primentibusq; seu constringentibus perluito. Si uuluas, hysteræ sue doleat, ca put allii, spiculaue decocta trita, nitru tostum tritum, cuminu melle subactu apponito, calida lauato, calida potato. Si uerenda pustulentur, aphthisiue, pingue bouis, seu umue, seu stear, butyrum, anseris pingue, oleumue, fusinum misceto, hisq; pudenda linito, calidaq; lauato. Si uulua persistant, & strangu lent, lucernam extinctam sub naribus dato, fumumq; uti inde excipiat, cura to, deinde myrrham tritam oleo subactam cum lana apponito, dilutamq; re sinam cum oleo propinato. Si chorion, secundaue non exeat, decurratue, cu nilaginem, conyzanue terito, & appositum conficito, & cum lana apponito, deinde squatinæ cutem siccam tritam, ignynue, seu igden, uel ichtyen, ramé taue trita cum uino propinato. Si caput, uentrem, lumbos doleat, chole, bi lisue, huius locellos uexat, medicamétum ergo huic propinato, quod supra, & infra purget, calidaq; lauato, quæq; bilem purgent, apponito, & anesum, git, melanthionue tritum cum uino propinato. Si profluuium, rhusue intus gignatur, decurratue, caneros fluuiatiles uino stragulato, decoquitoq; hocq; uinum propinato, quæq; siccescaciunt, suffumigato, & apponito. Si profluuiū, rhusue intus gignatur, marrubii fasciculū terito, & cū uino propinato sicce facientibusq; & constringentibus utitor. Si profluuium, rhusue intus gigna tur, decurratue, hemionida, siue hemionu honida tostam, tritam, cribratam cum uino propinato. cæteris autem ad eundem modum utitor. Si proflu uium intus gignatur, & longi temporis iam sit, sinon, onionue tostum, tritum cum uino odorato, propinato, quodq; siccescificat, suffumigato, quæq; strin gunt, apponito. Si locellos, hysteræ sue purgare uelis, nitrum, cuminum, alliū, ficos siccas, tenuiter trita melle subigito, & apponito, calida lauato, calidum potato. Si uuluas, hysteræ sue dolitet, cyclamini radicem uino albo coquito, uinumq; illud propinato, calida lauato, calidum potato. Sin autem lac non compareat, extinctumue sit, cætera quidē similiter curato, semen, fructumue foeniculi, & radicem, butyrumq; simul coquito, refrigeratumq; propinato. optimum autem est syluestre foeniculum, hippomarathronue, syluestreque apium, hipposelinonue, simul coquere, decoctumque propinare. Si lac extin ctum sit, marrubium tritum aqua propinato, calida lauato, porrum, brassi cam, folia cyrtisi simul cocta comedito, decoctūq; sorbeto. Si lac extinctum sit, saluiam, helelispachonue, cedrinæ, uel iuniperinæ baccas simul coquito, decoctum diffundito, uinum super spargito, propinato, decoctumq; quod remansit, cū farina bulbo coquito, paululūq; olei supspargito, & comedito. ab his quæ acria, acida, salsa, crudaq; olera sunt, abstineto, nasturtium tamen, cardamonue,

cardamonue, si cum uino potetur, optimum est, lac enim purgat, calida lauto, calidum potato, non egelidumue, seu apothermon. Si foeminam uelis concipere, prius eam, uuluaſq; metrasue purgato, deinde coſtum anethū ieiuna comedito, meracumq; uinum superpotato, nitrumq; rubrum, cuminum, reſiſnam melle ſubigito, & cum linteo apponito, cumq; aqua deſluet, nigras glandulas, peſſuſue, quodq; molliat, apponito, cum uiroq; dormito. Si mulierem uelis concipere, prius eam, uuluaſq; metrasue purgato, deinde linteum tenuelaniatum, melle tingito, glandulas, balanſue conſcifico, ſuccoq; cucumeris madefacito, & admoueto, donec recludantur, deinde magis intro pellito, cū autem aqua deſluet, uino & oleo perluito, cum uiro dormito, cum autem cūbitum ibit, puleiū cū cedrino uino tritum potato. Partus, uuluaſq; ſiue metras eieſtorium, echolionue. Cucumeris agreſtis ſuccum potionis quantitate, in pulſtem, farinamue decoſtam, maſſamue, ſeu maza ſpargito, & in linteum iacito, & cum duos dies ieiunauerit, apponito, uel ſtaphidos agrias, taminiaſue uuluaſq; ſylueſtrisue duas drachmas mulſo diluito, & propinato. Corrigenda uuluaſq; tentamentū, experimentumue, capita, ſpiculaue alii decoſta cum linteo uuluis admoueto, poſteroq; die digito pertentato, an os uuluaſq; & metras offendas, inueniaſue, quod ſi eſt, bene habet, ſi minus, ruriſus apponito, uel netopon lana peruolutū apponito, perſpicioq; num eius odor in os penetret, quauē oleat, uel ſcorpīi marini ſel umbra deſiccatum lana peruolutū admoueto, uel puleiū ſiccum, tritum, melle ſubaſtum lana conuolutū apponito, uel cucumeris ſemen tritum, & oſtreæ teſtam toſtam, tritam, oſtraconie cum leporinis pilis lana conuolutum admoueto, uel alumen Aegyptium lana conuolutum apponito, uel cātharidas tres tritas uino madefaſtas lana cōuolutas admoueto, uel artemiſiam herbam tritam uino ſubaſtam lana cōuolutam apponito, uel git, melanthionue tritum uino ſubigito cum uellere admoueto. Puerperæ recens enixa oleum roſaceum, ceram uino ſubigito, cū uellere admoueto, uel uini albi uetulti ſecem combuſtam, tritam, uino albo ſubaſtam cum uellere apponito, uel bulbulum ex tritico ſumptum, tritum uino perſuſum cum uellere apponito, uel elaterium duarum potionum quantitate, cerāq; uino diluito, & in linteolo apponito, uel butyrum, & alumen melle ſubigito, & cum uellere admoueto, uel netopon, & chalbanen, & miſy roſaceo ſubigito, & cum linteolo apponito, uel ſcamoniaſq; ſuccum, & pingue, ſtearue, cū pulſte, maſſaue, ſiue maza miſceto, & uinum aſpergito, & cum linteolo admoueto. Si uero concipere nolit, miſyos fabæ quantitate aqua dilutum propinato, & annum totum non concipiet. Sin autē cognoscere uelis, ſit nec ne mulier foecūda, terra erythrea, lapideue oculos linito, ſi quidem medicamentum penetret, foecunda erit, ſi minus, non. Si pueri pudenda puſtulētū, aphthaue, tenui modo trita anygdala cum puſſillo farinæ, & bouis medullæ aqua coquito, hocq; tepido linito, deinde aqua, in qua myrtum feruere feceris, per

Cardamon,
tiumue lac p
gat.
Concepius e
paratio.

Que partem
euciant.

Maza.
Staphis agria
Qua uulnam
corrigan.

Puerpera rece
enixa uaria et
plaſtrationes.

Netopon ubiq.
Hippocrates, &
netopon ſcribi
Contra cōcept

Cognitio, præ
gatiuaſq; ſacm
dilatis.

Calculi remedia. luito. Si uirguncula calculo labore, folium Aethiopicæ radice, lafarisue tritum drachmæ pondere cum uino uetusto decem dies propinato, deinde cū aqua uiginti dies, multaq; calida bis die lauato. Postea hoc linimentū, emplastrumue, siue cataplasma admoeto, tenuiter trita, allium, portulacam, apiū, loti, & cedri ramenta mista, mulso subacta linito, uel folia rubi trita, farina cōmista, mulso subacta linito, uel sambuci, actesue folia, & myrti, & terebinthi tenerrima germina similiter conficito, & linito, uel loti ramenta, mori, sycami niue folia, & rhou, sumaciue trita cōmista, passæ uuxæ aqua diluta linito. Suffumigationes, ouiculæ, uel capellæ seuum, stæ sue siccum, contusum, tostūq; & tritum hordeum oleo perfusum, sparsumue suffumigato, uel ceruini cornus ramenta, & oleas nondum oleum habentes, tritas cōmistas oleo asperso suffito, uel Syriacum rhum rubrum, sumaciumue tritum cum farina oleo asperso suffito, uel bitumen, aspaltonue, farinamue, tritum siccum bubulum excrementum, fursures oleo asperso suffito, uel loti, & cupressi sicca ramenta, & rhou, sumaciue folia trita uino nigro aspero, austeroue conspersa suffumigato, uel chalbanen, thuris pollinem, resinam uino, uel rosaceo cōsperfa suffito, uel capræ cornu, gallam, suis uel ouiculæ pingue, cedreo conspersa suffito, uel terram quæ sub pedibus equi, uel asini est, onidas, origanonue uino nigro cōsperfa suffito. Lauationes myrti, rubi, hederæ, lauri folia aqua decoquito, & tepida lauato, uel rhou, sumaciue, dulcis granati, rubi folia aqua decocta, mulso conspersa lauato, uel sambuci, actesue folia, & echini aqua decocta, & diffusa tepida lauato, uel foeniculi, marathruue, & brassicæ radices concisas aqua coquito, diffundito, oleum aspergito, lauato, uel flores uitis, oenanthenue, cupiron, uuam passam, altaphidaue aqua decoquito, mulsum aspergito, lauato. Lenimenta, malagmataue, maluam aqua coquito, mulsum aspergito, tepida lauato, uel cupressi ramenta, & amaracon aqua coquito, diffundito, dulce conspergito, lauato, uel serpyllū, albæ uiolæ radices aqua decoquito, mulsum aspergito, lauato, uel pinum humilem, hypericonue, schinon, iuncumue odoratum, cedri baccas, cedridasue aqua feruefacito, tepida lauato, uel sauum, cerionue, butyrum, resinā, pingue anseris, aqua feruefacta lauato, Fomentatio, lolium, ærasue tostū, tusum madefacito, coquito aceto mulso meraco, deinde in linteolum dato, & foueto, uel lentem, phacuseu tostam, molitam & in similaginem crassiorem redactam similiter decoctam, paratamq; cū linteolo foueto, uel heruom, horobusue similiter parato, & foueto. saluia etiam, helelispachosue adeundem modum si paretur, optima est. uel saluiam, helelispachonue, hypericon, hordei fursures aqua coquito, & cum linteolo foueto, uel loti, & cupressi ramenta, prismataue passæ uuxæ madimento, & aqua, seu apobregmate calefacito, & in linteolo ponito, & foueto, uel oleæ folia myrti, cedri, hederæ, lauri cum hordei fursure aqua coquito, & cū linteolo foueto, uel cupressi, & cedri ramenta, tritici, hordeiu fursures cōmisceto,

commisceto, passæ uix aqua subigito, pastillum conficito, coquito, calidū
 linteo conuolutum admoueto, uel semen, frustumue, seu radices albæ uiolæ,
 tritici, uel hordei furfures simul aqua coquito, pastillum conficito, coquito,
 quemadmodum supra foueto, uel serpyllum, tritici furfures simul coquito,
 cum linteolo foueto. His etiam rebus fouere poteris, calida spongia, molli
 lana, linteolis, testaceis uasculis in lenticulæ formam confectis, folliculis, utri
 culisue calidæ aquæ plenis. Purgamentum quod conceptum parat. Si mu
 lierem concipere nequeuntē ad hoc comparare uelis, primo sit necne biliosa,
 pituitosae considerabis, quod ex mensibus sic deprehendes, arena sicca in
 uas testaceum iniecta menses defluentes excipito, sub sole siccefacito, deinde
 perspicio, num sanguen in arena siccefactum, luteum colorem, uiridemue
 præferat, quod est biliosæ, si muccidum pituitosæ. Quidquid horū ergo
 sit, prius uentericulum superiorem, uel inferiorem, quæadmodū tibi uideatur,
 purgato, paucos deinde post dies uuluas, locellosue locellorum fomenta, suf
 fimentaue, si quidem uulux, locelliue plenæ, duræq; sint, uti conceptum im
 pediāt, tria semicongia Attica uini quā suauissimi, dulcissimiue sumito, cum
 pariq; aquæ modo misceto, semenq; frustumue, & radices fœniculi, quæ in
 ter sese quarta portione respondeant, dimidiamq; rosacei lancem cum his in
 ollam nouam dato, huiusq; ollæ operculum pertundito, perforatoue, canneā
 q; fistulam indito, hancq; ollam cum his sine arundinea fistula ne exuratur,
 feruere facito, deinde fistula reposita, suffumigato, cum suffita fuerit, scyllam
 apponito, quemadmodum subscriptum est, tam diuq; hāc apponito, donec
 molle, & latum os uulux dicat esse. Sin autem intrinsecus ulcera, pustulæue
 sint, quod in purgatione deprehēdes, summaue labia ulcerata essent, anesum
 tritum pingui anseris, & rosaceo subigito, lana suscipito, carnisq; bubulæ fru
 stulum sex digitis longum, crassum uerō magis, quam est pedis pollex, hac la
 na inuoluito, & intro dato, postremæq; huius carnis parti linū alligato, quo
 eam educas. Mensium purgamenta, si purgatio non decurrat, cucumeris inte
 riora, trium obolorum quantitate sumito, & artemisiā herbā, & thuris obo
 lum tritum melle subigito, lana suscipito, & semel die ad os apponito, hocq;
 quinquies facito, uel pampinum uiridem tritu melle subactum in lana simi
 liter apponito, uel cupressi semen, frustumue, & thus tritu simul melle & ro
 saceo subactum cū lana apponito, uel abrotoni triti tres obolos melle suba
 cti lana apponito, uel elaterii, myrrhæ tritum obolum, melle subactum simi
 liter apponito, uel cupressi frustum tritum, cucumeris, sicyoniæue cucurbitæ
 partem interiorē, thus, melle & rosaceo subacta lana similiter admoueto. Pur
 gamentum, si foemina non concipiat, parthenion, uel artemisiā herbā, uel
 adianton, uel hysopon, uel origanon, & laurum uiridem, cedri ramenta tenui
 ter trita in ollam nouam iacito, tauriq; lotii tres lances, cotulasue superfundit
 o, hancq; ollam super scrobem terra excauatam, uel batillum cū carbonibus

*Que foueant.**Quo pacto con
ceptus paria
tur.**Locellorum fo
menta.**Medela ulcerum
et pustularum
uulua.**Mensium prono
catio.**Diuersa purga
menta.*

accensis ponito sub sediliq; pertuso, perforatoue ponito, in quo foemina pan-
 nis optime conuoluta sedeat, per infernaq; hūc fumum, halitumue, donec su-
 det, suscipiat, cum uero sudauerit, calida, in qua artemisia, & laurus ferbuerit,
 lauato, deinde appositum facito, uel artemisiam & balbulum tritum cum la-
 na apponito, quod tres dies facito, postea cum uiro dormito, conceptoriū
 appositum, melle nitrum, & thus tritum excipito, glandulam, balanone cō-
 ficito, & apponito. Leniēs, molliensue, & purgans appositum, caricas, ficosue
 siccas, seu ischadas, donec granula interiora decidāt, aqua decoquito, tenuis-
 sime terito, rosaceo conspergito, & lana apponito. Alterum acrius, uehemen-
 tiusue, brassicæ, rutæq; parēmodum terito, similiterq; conficito, & utitor.
 Leniēs molliensue, & purgans aliud appositum, medullam anseris, uel bouis,
 uel cerui fabæ quantitate lacte mulieris & rosaceo subigito, & tāquam mol-
 lissimum medicamentum, unguentumue conficito, hocq; uulux os, metras
 ue lenito. Purgamentum aliud calefactorium, statariumue, seu cōstrictorium,
 stalticonue, medullam anseris, nucis quantitate, lentiscinæ, uel terebenthinæ
 resinæ tantundem rosaceo subigito, & tanquam cerotum, unguentumue cō-
 ficito, & molli, liniue igne liquefacito, quo tepido uulux os, metresue & pe-
 ctinem perungito, perfunditoue. Conuulsorium & statarium purgamentum,
 pæoniæ baccas tres, uel quatuor rubras tritas uino propinato, sin autem ma-
 gis agere, & conuellere uelis, nigras, Purgamentum aliud & conuulsoriū, lauri
 baccas ad summum uiginti tritas cum uino potato, seseliscq; dimidium ac-
 ceptabulum. Purgamētum aliud, tauri felis tres semiobolos Atticos cū uino
 misceto, & ieiunæ propinato, catapotiaq; conficito, conformatoue, & dato.
 Purgatorium appositicium, setanian farinā, myrrhæ, croci, castorii tres obo-
 los tritos rosaceo subigito, & apponito, uel semen, frustumue urticæ tritum
 malux succo, & anseris pingui subigito, & apponito. Si non purget, quantum
 tribus digitis capitur, pollinis farinæ aqua decoquito, mel aspergito, & sorbē-
 dam hanc pollentam dato. Locellos hoc aperit, & purgat, cantharidas quin-
 q; tritas aceto albo subigito, ne nimis liquidum facito, sed uti digitis cogere, &
 tractare possis, pingueq; fici albi sine granulis, & corio, corticeue duplum ad
 cantharidas, commiscetoq; & glandulam conficito, molliq; lana cōuoluito,
 & apponito. Si post partum non purgetur, trifolium tritum cum uino albo
 potato, quod & menses euocat, & partum. Locellorum purgamentum, cum
 puero inmortuo sanguen nō exit, cucurbitā agrestem, colocyntidaue agrian,
 tritam melle subactam delinito, uel apponito. Sanguinis purgamentum, san-
 guen de uuluis educes, si semen, frustumue tritum uino dilutum albæ uiolæ
 propines. Similiter de uuluis sanguen educes, cum rhou, sumaciue triginta
 baccas rubras recentes tritas cum canina rosa rubra cum uino propinaueris,
 donec sanguis erumpat. Purgamentum appositicium, si muliebria non com-
 pareant, styracem, & origanon tenuiter tritum cōmisceto, & anseris pingue
 supersperge,

*Conceptoria.**Purgamenta
uaria.
Catapotia.**Cantharides.**Canina rosa ru-
bra.*

superfparge, & apponito. Purgamentum appositiciū, quod uuluas, & purgat, & euacuat, tritam tenuiter absynthii radicem melle & oleo subactam apponito. Purgamenta appositicia, quæ locellos aperiunt, & aquam educunt, Scyllæ frustulum sex digitis longum, crassum minimo digito capito, cuius circiter duos digitos leui modo exacuito, lanæq; succida reliquum conuoluit, quodq; exacutum est, intro dato, diemq; & noctem sic finito, deinde amoueto, & aqua odorata perluito. Purgamentum, & lenimentū, quod aqua, pituitam, bilem, luteaq; & subcruenta menstrua agit, & educit, dum modo diuturna non sint, locellorumq; os mollescit, cuminum, quod edimus, myrrham, thus, salem cyprum, absynthium tenui modo terito, narcissino, & roseo oleo subigito, modiolū, chunue rosaci esto, narcissini uero quarta huius parte, quæ omnia cōmisceto, & glandulam, balanone conficito, quā linteo crudi lini conuolutam apponito, uel pinnulæ tenue linteum circūligato, & Aegyptio albo oleo tinctam apponito, diem, & noctem finito, deinde amoueto, & aqua odorata perluito.

Postremum horum
medicamentum.

HIPPOCRATIS DE SUPERFOETATIONE MVLIERVM LIBER DECIMVS NONVS.

Ubi foemina superfoetat, superconcipitue, siue supergravidatur, si primum cōconceptum in medio uulvæ loco habeat, & superconconceptum eo prorumpat, prior eum inde pellit. Sin autē in altero sinu, cornuū priorem foetum habeat, & superconconceptus alterum occupet, non maturum eum emittit, cum uulua cōconceptu maturo liberata humescit, & laxatur. Si uero supercōconceptus cōfestim nō exeat, dolores præbet, profluuiumq; mali odoris emanat, febrisq; eam corripit, uultusq; tibiar, & pedes tumescunt, si intus permaneat, cibumq; non ante capit, quā exeat. Mulieres autem illæ superconcipiunt, quarum stomachus, os uel locellorum non penitus clauditur post primum cōconceptū. Semper enim ferme post cōconceptū clauditur. Signum autem eius, modo comparet, modo non. Quod si antequā superconconceptus in membra digeratur, discernaturue, clauditur, non turget, crescitue, sed tabescit, & putrescit, donec exeat. Si cui foetus in locellis de eius inuolucro, secundæue prodeat, antequam exire incipiat, cum difficultate pariet, caputq; si non præcedat. Si cū puer cum secunda prodeat, ea facile parit. Sed si ad stomachum, os uel locellorum hæserit secunda, puero discussa, defrastraue non optime ea parit, nec partus facile prodit. Secunda panque illic retinetur, & remanet in se se conuoluta. Cum uero partus maturus fuerit, caroq; huius unguis superarit, manū, & pedū unguis deerunt, deficientue. Cum autem partu iam maturo manus proferatur, emi-

Quæ super con-
cipiant.

Quæ non facile,
et contra pariat.
Stomachus
uulvæ.
Quando unguis
desunt puero.

*Quo pacto par-
tus educatur.*

neatur, primo, quo ad poteris, eam retrudito. Sin autem utraq; utraq; si crura præmittatur, & hoc. Cum autem utraq; crura præmittuntur, odorata suffumigato, quo uulua humescat. Cum uero caput extabit, corpusq; reliquum intus erit, sic quoq; suffumigato. Cūq; pars corporis i uuluis, locellisue erit, pars in pudendis, pars extra pudenda manebit, turgebitq; sic etiam suffumigato, si quidem hac suffumigatione redeat, bene habet, si minus, crasso elaterio aqua diluto uulux os circumlinito, uti partus dolores, parturiendiue iniiat, cibosq; & potu hoc etiā facito, uti parturiat. Si uero pudenda tibi magis sicca, quam tempus posceret, uiderentur esse, cerato, unguentoue liquido ea linito. Cū uero pueri caput extra uulux stomachum sit, corpus uero reliquum non prodeat, puerq; mortuus sit, digitum aqua tingito, & inter stomachū locellorum, caputq; partus mittito, & circūducito, deinde mentum digito perforato, partum educito. Cum uero corpus extra fuerit, caput intra, partu in pedes se se agente, cū digitum circūdlexeris, manus utraq; aqua perfundito, & inter stomachum uulux & partus caput mittito, puerumq; seu eius caput educito. Sin autem extra stomachum locellorum puer sit, sed intra pudenda retineatur, manū iniicito, & caput circūprehendito, & educito. Sin autem in mortuus, nec per se, nec per medicamenta naturaliter partus prodiret, cerato maxime lubrico manum perlinito, deinde in uulua dato, & collum ab humeris magno digito, polliceue separato. Pollexq; magnusue digitus unguem prominentem, & longum ad hunc usum habeto, manusque separatas, abscissas educito, deinde in unum. cogens uentriculum perforato, placideq; & sensim intestina extrahito. Postea latusculum, costulasue cōminuito, uti concidens corpusculum, confidensue compactius fiat, cūq; non tumescet facilius exeat. Sin autem secunda, partusue conuolutum, siue chorion non facile decideret, exiretue, per uim ne educito, sed puerperam super tripode ollario, & altiusculo locato, uti partus suspēsus pondere suo sensim cum inuolucro deuoluatur, & exeat, quod placide fiat, ne si uiolenter, & præter naturam exiret, inflammationem excitaret, super lanamq; mollem, recensq; carminatam satis magno cumulo uti cedat, demittaturue partus cadat, uel super utriculos duos iunctos aqua plenos hac lana superstratos, deinde utrūq; utriculum acu, spiculoue pertundito, perforatoue, uti cum aqua paulatim defluet, confidant, & demittantur, partusque umbilicum, secundam umbilicus trahat. Si uero puerpera super tripode ollario sedere nō posset, super sedili pertuso locetur. Si nec super hoc præ imbecillitate stare posset, lectulum altissimum a capite statuito, uti quam maxime partus onus subter deuoluatur, sub alasq; puerperæ tēniam, uittamue, seu latum & molle lorum dato, lectuloque extra & supra stragula deligato, ne lectulo erecto corpus puerperæ subter labatur. Similiter & si umbilicus abruptatur, & si quis eū ante tempus abscindat, portiones æquilibres graues sint, & æquo pondere instrumentorū, quibus

*Secūda, chorion
ne qui extrahatur.*

*Quid faciat um-
bilicus ruptus,
uel ante tempus
abscissus.*

quibus secūdillæ eductionē molliaris, faciasue. Nā hæc est optima horū ratio, minimeq; lædit. Si cui partus in uulua, metreue moriat, nec exeat, tunc uulua humefcat, deinde siccescat, nec quidquam amplius humoris intus habeat, retineatur, primo quidē partus turgēt, deinde marcescit, tabescitq; carnesq; marcesfactæ primæ foras exeūt, ultimo autē loco ossa, fluorq; interdū, profluuiūue corripit, nisi prius ea pereat. Cū autē partus imortuus est, quod multis signis coniectari licet, sed hoc potissimū, si eā modo ī dexterā, modo in sinistra parte iacere mades, crebroq; sese motare. simul, n. tāquā saxum, uel quid aliud graue, partus repit, quo foemina sese uertat. Si mortuus est, pestem frigescit, si uiuit, calefcit, totusq; uenter, cū antea distētus esset, cōcidit cū reliquo corpore. Si cui parturienti ante foetū multus fluor cruētus sine dolore defluat, periculū est, ne partus intereat, aut nō uiuat, plurimæ grauidæ ante partū stomachus, os uel locellos ppe est. Mulier grauida si nō coit, partu facilius liberat. Quæ geminos gestat, quo die, & ordine concepit, eodē parit. Nā utrosq; in eodē inuolucro, chorionē cōtinet, habetue. Si puer ī locellis rinet, nec facile, sed cū labore, mediciq; machinamētis exit, eius umbilicus, cū primū editus est, & uiuit, nō ante refecādu est, quā mingat, uagietq; nec mater ab eo discedat, separeturue. Si sitiāt, mulsū potato. Si umbilicus tanq; stomachus tumefcat, puer agitabit, uagietq; quo adhuc spirātē umbilicū secato. Sin autē umbilicus nō tumefcat, puerq; nō agitet, tpe accedere non uiet. Mulierē grauidā si aliter nō dignoscas, oculi tibi demōstrabūt. Nā retrastī, & caui magis sunt, liuidiusq; eorū albū est. Si quā ppe partū existēs, cauos oculos habeat, uultusq; & tota, pedesq; turgeāt, tanquā alba pituita, morbo uel subtercutaneo laboret, siq; albas auriculas, sumasq; nares heat, liuida; labia, hæc mortuū gestat partū, uel male uiuentē, & nō uictuq; & ex sanguē, tanquā morbosum, uel imaturū, & ante tempus edet, his femellis sanguis aquosus est. Huic igit post partū odorata apponito, resq; boni odoris & comedito & potato. Quibus nares ante uultū restituent, suūq; resumēt colorē, si prægnantes terrā, aut carbonēs deuorare cupiant, deuorentq; in capite puerorū editorū signa horū cōparent. Præterea mulieris prægnantis māmās obseruato, consyderatoue, utra maior sit. Nā illic partus est, similiter & oculos, maior, n. erit, clarior, perlucidiorue totus intra palpebras, quā maior fuerit māma. Si cui femellæ p apposita nō ualde uehemētia articuli dolitēt, dentibusq; fremat, crebro hiet, mēbraq; præter naturā contēdant, hāc potius concēpisse putandū est, quā aliud habere, patiue. Mulier quæ præter naturā crassa & pinguis est, hoc tempore non concipit, quoniam spiritus, & pituitæ plena est. Quæ uero suapte natura talis erit, horū causa concipiet, nisi quid aliud impediāt. Plurimis foeminarū cū menstrua sunt uentura, stomachus ipse, ipsarūue, sese tunc magis conuellit, quā alias. Mulier quæ facile cōcipiebat, si nō cōcipit, huic bis in anno uena incisa de manibus, & pedibus sanguinē mittito. Si cui caput

Partus immortuus signa.

Cum fluor cruentus partum præcedit a malo est.

Quæ facile pariant.

Quando umbilicus non statim secandus est.

Signa grauidæ.

Quæ partū mortuum gestet.

Cū grauidæ terram uel carbonēs edunt, quid enuniat.

Qua parte sit partus uideto.

Crassa præter naturā cur non concipiant.

Concepitus qui paretur.

coxēdix, manus uel alia corporis pars doleat, cū cōcoepit, cessat. Cū uero par-
tu liberat, redit, cui cōfert odorata & edere, & potare, & ad uulū os appone-
re. Cū uero foeminā aliq̃ conceptus caussa curabis, cū purgata uidebit esse,
locellorūq; os bene habere, lauato, caput emundato, nihil ungito, postea lin-
teo loto, sine ullo odore capillos conuoluito, mundoq; reticulo, apiculoue,
sine odore ullo linteū colligato, & quiescito, cū prius chalbanen igne, nō so-
le calefactam ad uulū stomachū apposueris. Postridie uero mane reticulū,
apiculūue cū linteo soluito, caputq; & uerticē olfacito. Quod si bene oleat,
quo ad purgationē bene habebit, si minus, male. quæ ieiuna facito. Si uero cō-
coeptura nō est, nec purgata, nec alias bene olebit, nec si pręgnās hoc faciat,
apponatur, sic redolebit eius uertex, caputue. Cū autē omnia recte habere ui-
debunt, & oporteat ad uirē ire, foemina quidē impasta esto, uir autē crapula,
temulētiaue liber, frigida laue, & cōferētia comedat. Quod si foemina geni-
turā se suscepisse cognouerit, cū uiro eo tēpore, ne āplius dormito, sed absti-
neto, quiescitoue. Sin autē prę siccitate nesciret, uirq; se semē emisisse dicat,
locelliq; & uulua in pudēda remiserint, & humescāt, cū uiro rursus misceat,
donec cōcipiat. Mulier aut quæ cōcipit quidē, sed bimestrē prorsus nec ate-
nec post, p hoc tēpus partū perdit, quod bis, uel ter ei si accidat, uel si trime-
stria, uel quadrimestria, uel maiora pignora p eundē modū perdat, his uulua
cū partu crescit, trāsitq; bimestre, uel trimestre, uel quod uis aliud tēpus, nō
laxant, ī maiusue sese dedūt, uti cū partus crescit, eū satis capiāt, ppterea par-
tus eo tpe perdit. Quare his p cucurbitulas, & medicamēta appositicia, latio-
rē, cōceptuiq; accōmodatiōrē uulua reddito, cucumeris, cucurbitæue sicyo-
niz iteriora trita, cribrataq; melle decocto subigito, paulūq; lasaris adiicito,
quo spicillū linito, tāq; crassū efficito, quātū uulū stomachus suscipiat, &
ad os uulū apponito, itroq; dato, uti ad eius iteriora penetret. Cū uero me-
dicamentū tabuerit, spicillū educito, sicq; cōfestū elateriū apponito, cucur-
bitaq; agrestē eodē modo, quā plurimāq; allia hoc tēpus comedito, lasarisq;
caulē, quidq; uētriculū inflet, & tertio quoq; die appositū admoueto, do-
nec recte habere uideat, tantūq; quantū admittet, dies uero iter medios mol-
liētibus utitor. Cū uero molliētibus os uulū cōstiterit, seseue demiserit, post
quā mēsē cōparere incipiet, maneat. Cū uero sicca erit, misceat. Si cui post
partū, uel abortū uulua purulenta fiat, uel alia de causā, nec alias eā consequi,
seu occurrere possit, quoniā ī tunicula, tāquā in funiculo, tuberculoue, frūe-
phymate pus sit, huic cōferet spicillū unguētariū in os uulū, metresue de-
mittere, quod lenius est, quā ustio, qđ si spicillo cedat, sat est, deinde erucas,
cāpasue de tithymallide collectas aculeo sensim, placideue, ne interiora de-
fluāt, abscisso, sole tostas terito, scarabeosq; uermesue pillularios, oletarios
ue similiter sole tostos & tritos, sintq; erucæ pōdo duo oboli Aeginēses, sca-
rabeorū uero duplū, pusillūq; anesi, uel alicuius talū cōmisceto. Nam male
oloret quæ

*Cur quēdā pa-
tus bimestres, uel
maiores perdat.*

Medela.

*Purulētia uulue
cassa, et medela.*

*Campe tithy-
mallidis.*

*Scarabei pillu-
larij.*

oloret, quæ tenuiter trita cū uino albo boni odoris, magnouē ppinato, quod cū potauerit, si uētriculus torqueref, torperet, grauareturq, multū paulū sup/ potato. Si qua uero cōcoëptionis, liberorūq, pcreationis egeat, cupidaue sit, cū liberis careat, & iam antea pepererit, qd̄ uulūx stomachus, osue siccescat, uel summa parte affectus, perplicatus, clausus, nō rectus sit, sed in altere coxen dicem, uel anum conuersus, latitet, uel sese cōpegit, & cōuellit, uel stomachi labellū superaruit, quacūq, igit̄ de causa cōuolutus in sese durus, asper sit, & callosus (nā cū nō patet, durescit, callescitq) his mēstrua non cōparēt, uel minora, uel plura, maioraue, diutiusq, quā deberēt, defluūt. Quibusdā uero mēstrua corporis, & uuluarū sanitate, & stomacho locellorū nō ualde læso, naturālē, iustū, & insitū exitū nanciscunt, inueniūtue. Sed tamē mensiū caliditate læsi locelli semen, genituramue non suscipiunt, quod stomachus uuluari cū non rite suscipiat, alio uertit, conceptumq, prohibet. hanc toto corpore, totamue foueto, medicamentūq, propinato, quo superiora, & inferiora purgētur, si utriusq, sit opus. Si uero tātum supra, post medicinam suffumigato. Sin autē infra ante medelam suffito. Cum uero corpus recte purgatū uidebitur, post autē uuluas, metrasue, si cōferre uideatur, crebro suffito, cupressi ramēta, lauri folia concepta super suffimentū iacito, multa deinde, & calida laua to. Cum uero recēs suffita, & lota fuerit, os uulūx, metresue spicillo stagnēo, tenuiore primo, deinde crassiore, quatenus opus sit, patefacito, et dirigito, donec recte habere uideatur. Spicillū autē aliquo liniente tinctū demittito, cū conferre uideat, spicillaq, postrema parte caua conficito, deinde lignis oblongioribus coaptato, sicq, utitor. Hoc autē tēpus uiniū albū dulce, boni odoris, magnūue, quo tedulæ præpīguis frustula, semē apii, cuminū Aethio picū tulum, thus optimum, decocta sint, quantum satis esse uideatur, potato, & quot dies uideantur satis esse, catelloſq, elixos, scylaciaue, polyposq, in uino uel dulci decoctos comedito, iusq, sorbeto, brassicamq, elixam comedito, uiniūq, album superpotato, neue sitito, hisq, die calida lauato. Hocq, tempus ab aliis cibariis abstineto. Post hoc autem si quid purgationis per stomachum, osue locellorū decurrat, quod extra compareat, hanc potionē unū, uel duos dies amplius potato, spicillisq, amplius ne utitor, medicamentisq, appositiciis uuluas purgato. Si cui stomacho uulūx recto, magno, sano, & bene habente, & quēadmodū par est, iacēte mēstrua nequaquā cōpareāt, uel minora, & nō sana sint, diutiusq, durēt, morbū, quē uulūx habeāt, disquirito. Si quid corpus ad hanc rem addat, conferatue, causſamq, cur non concipiat, & sic habeat, perquirito, qua comperta medelam, quam suscipiat, adhibeto, & ea porrigito, quæ admittet, & tempus poscat, & a ualidis incipito, & in minus ualida, linientiaue desinito, dum uulua, stomachusq, eius uideatur bene habere, satisq, purgatus esse. Sin autem potione, medicamentisq, non procedat, nec si modicum, satisque temporis etiam potauerit, hanc potionem ne

Conceptus repa
ratio.

Que concepti
impediant.

Medela.

Spicillum quale
in his uelit esse
uideto.

Scylacia, maria
nos canes puto.

Stomachus locel
lorum.

*Cum pinguedo
conceptum im-
peit, quid agē-
dum sit.*

*Qui maris et fe-
milla cōceptus
paretur.*

*Que leniāt, aspe-
rent, claudāt, ape-
riant, uulnam,
locellosue.*

*Medicamina pur-
gantia locellos.*

*Diuersa locello-
rum purgantia.*

reliquit. Cū uero recte habueris, spicillis stomachi os apito, mollescitq; uiamq; apposito, parato suffimētis, medicamētisq; leniētibus. Cū uero bene lenita uidebit, medicamenta apponito, uulnamq; purgato, dum uideat recte habere. Quæ leniāt primū apponito, deinde ualidiora, tum rursus leniētia, & odorata. Nam plerumq; ualida medicamenta uulæ stomachū ulcerāt, lan- cinantq; deinde restū, sanumq; statuito, beneq; ad genituram suscipiendam reddito, uulnamq; desiccato, persicatoq;. Si uero mulier præ pinguitudine uulnas ad concœprum læsas habere uideatur, quam maxime eam emaciato, macilentam, gracilem ue præ cunctis reddito. Tempus autem conceptionis optimum est uernum non concipienti. quo si non concipiat, prouideto. Vir autem crapula distentus ne esto, nec uinum album potato, sed nigrū ualidissi- mum, meracissimumq;, cibariq; quam ualentissima comedito, calida ne lau- to, ualidus, sanusq; esto, cibisq; qui ad hoc negotium non faciunt, abstineto. Cum uero marem ingenerare, ferere ue uolet, mensibus desinentibus, & cessan- tibus misceto, maximeq; intrudito, introue pellito, dum esuriet. Cum autem foeminam, mensibus adhuc defluentibus, nec dum cessaturis, dexterum præ- terea testem, quantū ferre possit, colligato, sinistrum, cū marem ingenerare, ferere, seminare ue uoluerit. Stomachus uero locellorū, metresue suffimentis & clauditur, & recludit, aperitur ue. Leniētibus nāq; lenitur, molescitq; & ape- ritur, contra autē asperis. Quare hæc subterfumigato, loti corticē, lauri semē, baccasue, foliaq; uiridia concisa, thus, myrrham, artemisiz fructum, uel folia, tusum anesum, pingue, seuumue, ceram, sulphūr, cupressi semen, peucedani radicem, myrti folia uiridia, concisa, castoris testem, masculi asini ungulas, onidasue, siue sterus, allia, scorodaue, styracen, pingue suis. Sin autem locel- lorū os conuersum sit, his suffumigato. Sic enim uertitur, dirigitur, aperitur, hisq; lenitur, mollescitq;, partimq; durescit, & clauditur, si hæc subterfumi- ges, sandarachen, capræ pingue, seuumue, succum, lac uē fici, lasaris, silphiue lac, succumue, seu opium, cyclamini succum, iusue, thapsian, tithymalli lac, cardamomi fructum, semenue, herbam, quæ peplos dicitur, castoris testem, lini semen, nitrum, arei radicem, uam agrestem, staphidaue agrian, nepitæ, calaminthesue folia uiridia, passeruli herbæ, strutiue semen, fructumue. Medicamenta lenientia, mollescentia, uehementerq; purgantia, & mouen- tia, thapsiz radicem, medullam bouis, anseris pingue, simul hæc, & oleum rosaceum ferueto, quatuorq; dies apponito, uel marrubii succum cum uino albo dulci potato, uel resinam, oleum, cuminum, nitrū, mel simul calefacito, & quatuor dies cū lana utitor, uel semen, fructūue apii, thuris glebular, granu- laue quinq;, cuminū æthiopicū cū uino albo, dulci, meraco potato, bisq; die lauato, uel myrrhā, thus, fel bouis, resinā, terebinthinā, uel netopon, cuiusq; horum parem modum misceto, lanāq; pura, uel panno linteo tenui, oleo albo Aegyptio, boni odoris tincto, linoq; colligato, lotæ recens apponito, polypumq;

polypumq; concisum comedito, uel apii semen, fructumue, & asparagi, cum uino albo ter die ieiuna potato, uel myrrhā, cassiam, thus, cinamomon, neto, pon parem modū singulorū cū lana indito, uel glandulas, balanusue conficito, & imposito, uel cucurbitæ sylvaticæ, agrestisue partē interiōrē, cuminū tusum, anethi semen, fructumue, cupressi radicem diligenter, tenuiterue trita, melle decocto subacta, & in glādulas redacta apponito, uel pæonix radicē, semen apii, lasaris succū, opionue cū uino potato, quī & bubulus ipse, bolbionue tritus, & appositus purgat, uel myrrhā primā, æris floris paululū cū uino albo boni odoris apponito. Medicamenta quæ apposita, uel indita uulua, metrenue purgāt, hæc sunt, Florē æris, nitri, tertiā huius partē sumito, melle decocto subigito, tāq; longas, & crāssas, quā expedire uideat, glandulas cōficito, sicq; ad uulua, metresue os apponito. Sin autē uelis ualētius agere, solū elaterion, & florem cōmisceto, sicq; cōficito, & apponito, uel surculorū fici corticē derafum tenuiter tritū cōmisceto, cūq; os uulua, metresue siccū uideat, dimidiū apponito, uel similiter elaterii portione unā, floris æris, æruginisue duas, cyclaminūq; tritū cōmisceto, subigito, cūq; tēpus esse uideat, cū uellere apponito. Quæ profluuiū albū purget apposita, purā artemisiā herbā, nitrū, cyclaminū, cuminū simul terito, subigito, & apponito, uel artemisiā uiridē tritā, myrrhæ tertiā partē uino boni odoris, magnouē subigito, & cū uellere uino albo tincto apponito. Cū uero locelli, metraue demittentur, nitrū, cucumeris iteriora, cyclaminū semisiccātū simul terito, similiterq; subigito, & cū uellere apponito. Diuersa apposita, & omnia purgatiua. Staphidā agrian, uiuamue sylvaticā, agrestemue, siue uitalbā uiridē cū artemisiæ foliis tritā melle decocto subigito, & in umbra siccato, cūq; opus fuerit, inde apposita cōficito, mulieriq; ipsi ad apponendū dato, uel florē æris, æruginisue, uel alumen Aegyptiū cū cyclamino tritū cū melle decocto, sicuti superiora confectū, uel cū sicca fico myrrhæ pusillū cōfarcito, cōmiscetoue, uel cyclaminon, albā tritā uino albo subactā, tenui linteo missam apponito, uel cyclaminon semisiccā, nitrū pingue, cantharidas, sandarachē similiter conficito, & apponito. Cum autē uirgunculæ iam maturæ menses suo tempore, non comparent, multum febricitat, dolitat, sitit, potat, uomit, furit, locelli mouentur, ac rursus resipiscit. Cum autem ad intestina uertuntur, tunc uomere, febricitare, & desipere incipit. quæ cum cessant, famescit, sitit, mitemitq; febris, huic pelliculas agninas calidas ad uentrē dato, pudendaq; suffumigato, prunas in batillū, dolumue iacito, superq; eas myrrhā fabæ quantitate, thuris uero bis tantū, superq; huius os hanc ieiunā locato, uti pudenda fumū inde suscipiāt, deinde multa calida lauato, postea molle, liquidūue alumen Aegyptiū lana exceptū apponito, uel tritā artemisiā uino albo subactā apponito. Puerperæ uero, foeminæue nuper enixæ myrrhā, cerā, rosaceū cōmista cū lana apponito. Cū autē locelli procident, sicca, aspera, acerbauē

*Profluuium albi
que purgent.*

*Diuersa locellorum
purgamēta*

*Si uirginis menses
non decurrant.*

*Cum locelli proci-
dunt.*

& quæ cohibeant, apponito, potionato, porrigito, mentemq; adhibeto. Purgamentum, nigram ficum, allium, nitrum, cuminum diligenter trita, cum lana apponito, uel sepiæ testam, osue tenui modo tusam, cum leporinis pilis & lana apponito. Sin autem post partum locellos, hysteræ sue doleat, cū ptisana porros, marrubiumue coquito, paululumq; caprini pinguis superiacito, sorbeto, deinde nitrum, cuminum, fici parem modum, netopon rosaceum, anseris pingue cū tenui linteo apponito. Si uero menses non decurrant, prœonizabis septem nigras baccas tritas cum uini binis cyathis potato. Sin autem locelli, metræue crebro procidant, tepida eos perluito, supinamq; reclinato, putamina granati, galla, rhum Syriacum, rubri, sumaciumue, trita uino albo subacta perluito, retruditoq; deinde uinum asperum, austerumue, quo lauri folia decocta sint, propinato. Cum uero prægnans profluuium demittit, steracus asininum, onidaue siccam, minium, burrumue, siue milton, sepiæ testam, ostraconue trita cum linteo apponito. Si uero non purget, hoc tritum oboli Attici quantitate cum uini albi cyatho propinato, & purgabitur.

HIPPOCRATIS DE FOEMINARVM MORBIS LIBER PRIMVS.

Aec de Foeminarum morbis dico, mulierem non foecundam, non parientemue, seu atocon crebrius, citius, periculosius, difficiliusue languere, & affici menstrua purgatione, quam ea, quæ foecunda est, & parit. Nam cum peperit, latiores illi uenulæ ad menstruam purgationem reddunt, meliusq; purgatio post partū, puerperiūue defluit, quæ eas latas reddit, & lubricas, fluxasue, cum præsertim corporis proximæ partes, & uentris, & mamarū cū ea defluunt, erumpunt. Nam cæteræ corporis partes cum ea purgatione aperiuntur, & erumpunt, quidue purgamenti demittunt, quod cur fiat, in pueri natura dictum fuit. Cū enim se se corpus aperit, demittitue, quid uenæ necessario magis ad menstruam purgationem patent, locelliq; & metræ, cum præsertim per eos puer decurrit, uimq; & dolorem, laboremue infert. Quæ cū sic habet, mulier per menses facilius purgatur. Si quidē partus, & puerperii purgationis perita sit, Nam si quid post partum patiat, quod menstruas purgationis impediat, hoc facilius feret, quam quæ nunquam peperit. Locelli enim, metræue his magis consueuerunt, corpusq; citius, magisue completur foeminæ, quæ uterq; gestat, gestauitue, latiorq; uia sanguini in corpore sit, cū peperit, utpote corpore demittēte, corpusq; minus laborat, & sanguis, cū latiore locum nactus est, nisi uenæ superimpleantur, & superlaborent. Si uero mulier non pariat, foecundaue non sit, corpus eius completur, ualidius, densiusq; redditur, quod partum

partum gestare nō consuevit, quam quod partum, & puerperii purgationem ferre consuevit. Cū uero parit, puerperiūq; perita sit, hæc quæ sterilis fuerat, locelliq; difficiliter recluduntur, aperiunturue, laboriosiusq; menses defluūt, pluresq; morbi prorumpunt, uti propterea menses sæpiantur, impediāturue, quoniam sterilis, atocosue fuerat. Quod quemadmodum dixeramus, habet. Nam foemina rariore, mollioreq; carne est, quā uir, propterea de uentriculo celerius eius corpus, & magis quā uiri, humiditatē trahit. Si quis enim super aquam, locumue aquosum duos dies, & noctes lanam purā, pannumq; probe contextum purum pari pondere cum lana ponat, teneatq; deinde auferat, lanam multo grauiorem, quam pannum deprehendet. Cur autem hoc fiat, hæc causa est, quod aquæ plus semper in uas latioris, quā angustī decurrit, lanaq; cum rara & mollis sit, plus aquæ decurrentis suscipit. Pannus uero cū sit plenus, & cōtextus, quod nimium est, & superfluit, & respuit. Sic & foemina cum rara, & spongiosa sit, plus humiditatis, & citius suo corpore de uentriculo trahit, hauritue, quam uir. quæ cum tenella, molliq; carne sit, cum eius corpus sanguinis plenum est, nisi quid ex eo subterfluat, cum plena, & calefacta caro est, morbus gignitur. Nam foemina sanguinem calidiorem habet, quam uir, propterea calidior est, quā uir. Si uero plurimum ex eo, quod accessit, abeat, defluatue, nullus labor, nec sanguinis calor fit. Cum autem uir solidiore carne sit, constetue, quā foemina, superior eius uenterculus non adeo sanguinis completur, uti nisi singulis mēsisbus quid sanguinis excedat, eum languere necesse sit. Quantū enim satis est, ad corporis nutrimentum trahit, hauritue, corpusq; eius cum molle non sit, corroboratur, nec superlaborat ea plenitate, nec supercalefcit, quemadmodum foemina, multumq; ad hoc uiro confert, quod magis, quā foemina defatigatur, exerceturue, quod humiditatis quid adimit. Cum ergo foeminæ sterili, atocoue menses subtrahunt, nec decurrunt, exeuntue, morbus gignitur. Quod euenit, si locellorum os non pateat, tortuosumue sit, uel pudendorum quid inuersum sit. Nam quicquid horum fuerit, menses non prius exeunt, quam hæc sanescant, quod malum his potissimum fit, quæ locellos angustos habent, ceruixue eorum extra pudenda sit, quorum alterum cum sit, uel cum uiro foemina non misceatur, uenterq; plusquam expediat, uacuetur, præ morbo hoc locelli conuertuntur, torquenturue, cum suapte natura nec per uenas humescant, quoniam foemina non coit. cūq; uenter magis uacuus, siccus, leuissq; sit, quam expediat, tunc latior illis locus est, uti conuertantur, quandoq; & locelli, & eorum os torquet, conuertiturue, ceruixq; extra pudenda propendet. Cum uero locelli, metraue coitu madescunt, uenterq; uacuus non est, non facile torquentur, conuertunturue, seu inuertuntur, hoc etiam in causa est uti locelli claudantur. Cum foemina non coit, cūq; menses qui priores exigant, pellantue tres menses retenti non defluant, quod si fiat, bene secum agetur, si minus hæc patietur, sæpe strangulabitur, horror, ignis,

Cur steriles menses afficiantur

Lana, et pannus comparatio.

Carne molliore quam uir est foemina.

Cur mulier calidior sit quā uir

Quid foemina afficiat.

Locellorum inuersio.

Menses diutius remorati, quid agant.

renum dolor sæpe corripit. hæc faciunt menstrua tres menses retenta si non exeant, quatuor autem menses remorata nisi exeunt, & prioribus exitum faciant, magis quam tertia uexant, præsertim mensium tempore, sæpe uero sine labore, doloreue esse uidetur, & est. Quartanorum autem hæc signa sunt, crebro multum, & crassum mingit, uenter durescit, maiorq; fit, quam antea fuerat, dentes concutit, cibaria fastidit, uigilat, hæc in quartanis menstruis retentis patitur, quæ si curet, & in his, & in quintanis sanescit, nisi multa decurrant, uehementiusq; uexent. Cum autem ad sextana perueniet, medelam nullam habet, signaq; maiora prioribus, & quæ magis uexent, accedent. postea uero super his & hæc patiet, deficiet, æstuabit, modo huc, modo illuc se se iastabit, animo linquetur, exanimabiturue, pituitam uomet, uehementerque sitiet, ut pote uentriculo ardente. Cum locelli, metraeue sanguinis pleni sint, si tangetur, dolitabit, præsertim pestinem, crebroq; grauitè, acuteue febricitabit, locelliq; metraeue sæpe murmurabunt, cum sanguis comotus, & perturbatus per eos discurrat, uenterq; uti deberet, non demittet, nec uesica lotium deliquabit, quoniam metra, locellue in eorum stomachum, angustumue os, & meatum neruosum prorumpent, qui si uentrem petant, spinam, & tergum totum dolitabit, linguamq; infrenabunt, non clareq; loquentè reddent, exanimantq;. Est autem quibus locutio statim subtrahatur, stomachusq; lancinetur, & flaua bilis exeat, spiritusq; multus prorumpit, & impeditur, deficit aliqua, angitur, seseq; iastitat, & accenditur. Cum uero consistit, uesica de locellis tenuè quid sanguinis trahit, tuncq; lotium rubrum demittitur, totumq; corpus laborat, dolitatur, collum præsertim, spina, lumbi, inguina, præterea cum graditur, uenter, crura, tibiae, pedes præter modum, decorumue tumescunt, mors aduentat, cum sex menses purgationes menstruæ non comparuerunt, sicq; sæpe hæc res finit, & fit. Est etiam quibus foeminarum, cum duos menses in locellis, metraeue multæ purgationes menstruæ steterunt, pulmonè petant, illicq; consumentur, tabificæq; similem eam reddunt, & eadem patitur, quæ de tabe diximus, quæ superesse non potest. Est quibus & hæc eueniunt, cum duos, aut tres menses in locellis purgationes menstruæ steterunt, uti pus fiant, quod præsertim fit, si igne, febreue ardenti comburatur. Signa uero hæc sunt, si purulentæ sint, pestine uehementer dolent, punguntur, sese tangi non patiuntur. Cum autem meliusculæ habituræ sunt, menses per pudenda prorumpunt, pusq; & sanguen mali odoris septem, octoue, uel nouè dies defluit, per exordia quemadmodum dictum est, uexatur. Cum autem purgata fuerit, si ulcera non superueniant, & in locellis non remaneant, optimum erit, quod si fiat, maioris egebit curationis, ne ulcera putrescant, maliq; odoris fiat, quæ si meliuscule habebit, tamen partum non feret. Sin autem in locellis magna ulcera sint, mensesq; purulenti per pudenda non defluent, supra inguina tenera uentris parte pus prorumpet sine tuberculo, phymateue pure ut pote deuorante,

Menses sex mensibus retenti non habent medelam.

Stomachus uesica.

Mors fere semper sequitur sex mensium purgationibus retentis.

Mensium uariis affectus.

Locellorum ulcera.

Cum per uentrè pus erumpit, a malo est.

deuorante, disrumpenteue, quod cum prorumpet, male olebit. quod si fiat, foemina ea non supererit, quæ & si superfit, semper tamē sterilefcet. pus enim hac deinceps exibat, quoniam locellorum os huc prorupit. Est autem quibus & hoc fiat, cum duos, tres, uel plures menses in locellis menstruæ purgationes detinentur, perq; teneram uentris partem prorumpunt, purulentæq; non sunt, supra inguina, tanquam tuberculum, phymaue fit magnum sine capite, rubrum. Quod cū plurimi medicorum ignorarent, persecuerūt, pertulerūt ue ferro, sicq; eam ad summum periculum deduxerunt. Hoc autem tuberculo, furunculoue, siue phymati simile hoc modo fit. Cum locellorum os uentris tenellæ parti hæret, caro sanguinis impletur, satiatur, tumescitq; ut pote sanguinis plena, quandoq; si locellorum os transmutetur, pudendaq; petat, per eaq; menses exeant, quod in uentre extuberauit, confidet, deprimiturue. Nam in uuluas, metrasue declinat, dediturue, carnes uero foris relaxantur, deprimunturue. Sin autem uersus pudenda locellorum os non uertatur, uenter suppurat, mensesq; ea proueniunt, hisq; eadem pericula fiunt, quæ prius dicta sunt, quandoq; & in uomitum uertitur. Est quibus & sedem, quemadmodum in uirginum morbis dictum est. Minus autem hanc uiam foeminis menses faciunt, quam uirginibus. Cum uero menses absconduntur, uenter extremus dolat, quidq; graue uidetur inesse, quod uehementer lumbos, ilia uexat. Si uero menses præ morbo non defluant, uel crassi, muccosi, glutinosiue sint, primum ergo uentriculum supra, & infra purgato, deinde locellos appositione, qua sanguis purgef, quidq; temporis intermittito, quodq; sanguinem educat, propinato, crethmon autem cum uino, in quo tæda decocta, sit potato. Si uero nihil defluat, uti prægnans esse uideatur, cūq; cū uiro miscetur, dolitet, tanquam quid graue insit, uenterq; murmuret, tollatur, quemadmodum prægnantibus, corq; uexet, præsertim cum quadraginta dies transferint, ueterq; sub umbilicū crebro uexet, collum, lumbos, inguina dolitet. Cū duo, tresue menses transferint, est cum menses abunde per pudenda prorumpant, tanquam carniū frustula nigra, quemadmodum ex abortu. Quibusdam etiā, & in locellis ulcera gignuntur, quare cum medela mentem adhibeto. Plurimis etiam euenit, uti sex menses, aut paulominus uterum gestasse uideantur. Nam ueter prominet, cæteraq; tanquam prægnanti fiunt. Præterea est quibus quinto, uel sexto mense purulenta supra inguen continua serie prorumpant, uiamq; ea sibi faciant. Est quibus in locellis, & supra inguen ulcera fiant, ac in periculo sunt, ne moriantur, quæ si supersint, sterilefcunt. Est quibus & per pudenda marcida, purulentaq; defluant, quæ in locellis ulcera gignunt, mortisq; periculum afferunt, quæ ne inueterascant, curato, quæ & si curentur, sanescantue, sterilefcunt. Cum uero sexto mense, menstrua non prorumpent, omnia patitur, quæ sterilis, cum menses uiam non inueniunt, & defluunt, quæ si curetur, sanescit, si minus octauo mense morietur, multis autem fit, si menses pituitosi,

Cur uenter extuberet.

Signa mensium non defluentium.

Medela.

Locellorum uel ra mala sunt.

Locellorum uel morbi.

minus quam sanis diutius defluant, uti si rite curentur, sanescant, si quidē foeminae purgationes menstruae defluant, sed minus, quam deberent, uel locellorum ore clauso, uel pudendis ab eo reclinatis, uel parum uti defluant, quantum deberet, patentibus, uti liberum exitum sapiant, continenter tamen in locellos descendit, qui cum modice complentur, semper quid sanguinis paulatim per os in pudenda reieciat, cumque dies quibus purgari consuevit, praeterierint, sanguis in locellis retineatur, sapiatur, quod si superueniens non pellat, sed paulatim usque crescat, & aggrauet adeo uti primo, secundo, uel tertio mense non multum prorumpat, cum plures menses uenerint, multo magis laborabit, lentaque febris, ignisue corripet, nec dum sic habebit, concipiet, praesertimque eos dies uexabitur, quibus purgari consuevit, debilitabiturque. Par etiam est, & uerisimile, medio quoque tempore eam feblicitare, horrere, de corde laborare, copiamque in dies crescere, totumque saepe corpus dolere, praesertim lumbos, spinam, inguina, manuumque & pedum articulos. Sed haec non simul omnia uno tempore, dolitabit, sed quo sanguis deuolutus, excretusue de uuluis cum in his consistere non possit, prorumpet, quoque firmabitur, tumefaciet, tuncque uehementer corporis articuli dolitabunt. Caeteraque modo dicta omnia modo huc, modo illuc comparent, prorumpunt. Quae si rite curetur, sanescet, si minus, morbus hic septem, uel plurium mensium fiet, letalisque erit, uel claudam reddet, uel membro aliquo debilitabit. Si uero praerigore & inedia sanguis circa neruos compingatur, quod illis potissimum fit, quae uirum non habent. quae mala si partus peritae fiant, dicta & dicenda longiora erunt, sed minus laboriosa. Mala uero haec signa, principia, finesue partus peritae, & imperitae fient, nisi curent, quod statim agendum est, si minus, mala subito prorumpunt, super apparet. Si uero purgationes menstruae plures, quam debeat, crassioresque prorumpunt, cum suapte natura corpus latius sit, siue locellorum os, stomachusue prope pudenda sit, & super his, cum uiro coeat, multaque uaria, callida comedat, multa magno impetu, & ui simul abunde descendit, quae uuluarum os latius reddent, dum modo nulla euacuatio, & inedia superueniat, sed contra multa, uaria, calida, simul edat, quae uuluarum os, & corpus dilatabunt, cum apparet, bene pascatur, & cum uiro coeat, uariaque & calida si super inferatur, late, & bene in uuluas demittet, decolor tamen erit, donec sic habebit. Si quod postea malum, nusemaue, & affectus, seu pathema superueniat, quod corpus male habeat, molestetue, tamen uuluae, metraue late defluent, corpusque in eas probe demittet. Si uero post haec febricit, non comedit, non quiescit, sed uexatur, dolit, lumbos praesertim propter menses, menstruasue purgationes, postea tempore procedente, magis omnia medio tempore laborabit, & nisi curetur, periculumque erit, ne sterile scat, uel male & tempore, & morbo afficiatur, patiatur. Si quidē mali superueniat, ne moriatur, menstruae uero purgationes mediis diebus plurimae & crassiores defluunt, per

initia autem

Mensuum molestia.

Morbi huiusmodi finis.

Cur sanguis circa neruos, et articulos compingatur.

Cur multae purgationes menstruae, et crassae defluant.

Mensuum modus, et qualitas.

initia autem & finem minus, & extenuatius. Modus autem iustus est, ne sanæ
 foeminæ plus, minusue paulo quam duæ lances, cotulæue Atticæ defluat,
 duosq; uel tres dies, plus, minusue temporis morbosum, & non foecundum,
 seu aphoron est. Quare corpus foeminæ considerato, petitoq; num ne sem-
 per morbosa fuerit. Nam si plus, uel minus, pluresue dies, uel paucos magis
 quam consueuerint, menstrua defluerint, morbosa sunt, nisi suapte natura
 morbosa sit, & non foecunda, seu aphoros, quod si est, potiusq; ad sanum ten-
 dat, muteturue, melius est. Sanguis autem defluit, tanquam de sacra uicissima
 iugulata, statimq; si sana sit, coit. Quibus autem in natura sit, plusquā quatuor
 dies purgari, multaq; defluunt, macilētæ hæ sunt, & languidæ, partusq; earū.
 Quæ uero minus quam tres dies purgāt, paucae defluunt, crassæ, boni colo-
 ris, uiraginesq; seu andricæ sunt, nec partus meminere, nec concipiūt. Si uero
 strangulatio repente fiat, quod potissimū his fit, quæ cum uiris non coeunt,
 potiusq; uetulis, quam nouellis. Leuiiores enim sunt earum uulux, metraeue,
 quod potissimum propterea fit, cum uacua est, seu sese uacuauerit, plusq; so-
 lito sese defatiget. Nam uulux defatigatione desiccatur, ut pote uacua, &
 leues locum latiorems nascæ facile conuertuntur, ut pote uacuo uentriculo.
 quæ conuersæ ad iecur præcordia, & superiorem humiditatem decurrunt,
 cum defatigatione desiccatur sint, magis quam tempus exigat. Nam iecur hu-
 midum est, cui uulux cum adhæserunt, confestim strangulant, perflatum qui
 circa uentriculum est, præripiendo, simulq; dominantur. Est cum de capite,
 ut pote strangulato, pituita uersus præcordia descendit. Estq; cum una cum
 pituitæ fluctione de iecinore in locum suum redeunt, strāgulatioq; sedatur.
 Nam cum descendunt, humiditatem trahunt, grauantur, stridūtq; strepūtue,
 cum in suum locum redeunt. Cum uero ad suam sedem redierunt, est cū post
 illa uentriculus magis humescat. Caput enim iam pituitam in uentriculum
 demittit. Cum autem super iecur, præcordiaq; sunt uulux, strangulant, ocul-
 lorumq; album conuertunt, tuncq; illa frigescit, quædam etiam liuescunt,
 quædam dentes conterit, sputūq; per os defluit, similesq; illis sunt, qui comi-
 tiali sacro, herculeoue morbo corpiuntur. Si uero diutius uulux super iecur,
 præcordiaue stent, præfocant. Est autem cum foemina uacua sit, uel defatige-
 tur, cum uulux conuersæ stomachū, angustumue os uesicæ petant, lotiumq;
 impediunt, stranguriane faciant, malum præterea nullum habeat, curataq;
 statim sanescat. Est cum & sua sponte sanescant, est uero quibus defatigatio-
 ne, uel inedia uulux lumbos, coxendicesue petant, molestantq;. Sin autem
 foemina corpus male habeat, mensesq; biliosi, crebri, multiue defluant, qui
 facile dignoscuntur, sunt enim ualde nigri. Est uero cum nigri, lucidi, paula-
 timq; defluant, nec statim coeant, stringanturue, quo semen maris, & foemi-
 næ languescit, proptereaq; mulier non concipit morbo quidem incipiente,
 dies eos, quibus consueuit, nec plures purgat, deinde uero cū super mensua

*Andricæ.
 Strangulationis
 uulue causa
 que.*

*Cū locelli iecur,
 et præcordia ue-
 xant.*

*Menses biliosi
 quales.*

*Febri erraticæ.**Quam uarie afficiant menses.**Cum semina corporis male habet, menses minores desinunt.**Mitra non laedunt.**Profluuiorum consuetudo.**Locellorum ulcera.**Pituitosa menstrua.**Tele araneæ in menstruis.**Qualis uexatio in his.**Pituitosus desensus.*

procedunt, dies plures purgatur, menstruaq; minora quotidie comparent, febresq; erraticæ, grauesq; cum horrore, cibiq; fastidio superueniunt, quandoq; & cordis lancinatio, tuncq; maxime laborat, cum menses aduentant. Cū uero purgatur, & per ea, quæ apponuntur, melius habet, parum durat, deinde rursus ad eadem relabitur, curata uero statim sanescit. Sin autem nō curetur, tempusq; procedat, prædicta cuncta uexabunt, dolorq; uentris, quandoq; subter umbilicū corripit, quandoq; autem inguinum, modo lumborum, coxendicūq; colli quandoq; uehemens interdum strangulatio prorumpit, tenebricosūq; quid præ oculis obuersatur, calligatue, ut potè in superiora missa purgatione, & uexante. Si foeminæ corpus male habet, menstrua minora descendunt. Quibusq; corpus repletū est, mēstrua his plura sunt. Cui menstrua biliosa descendunt, sæpe linquitur animo, cibum auersatur, æstuat, uigilat, crebro hiat, nec gradū facere uult, potestue, nec uidere sibi uidetur, tristis est, timet. Quæ si curetur, sanescit, si uero tempus procedat, multo magis laborat, cum qua optime agetur, si uomitus biliosus superueniat, uel si uenter non ualde moueatur, biliosaq; demittat, non uehementiq; profluuium superueniat. Nam si quid horum uehēmēs in corpus affectum prorumpat, periculosum est. Si uero placide, quid biliosum, uel totum, quod uexat purgetur, sanescit. Sin autem nec curetur, nec horum quidquam fiat, foemina ea peribit, semper tamen fere profluuium biliosum hunc morbum sequitur. Sin autem hoc fiat, primo quidem paucula comparent, deinde per omnes dies plura defluent, tempore uero procedente, ferme semper in grauem morbum uertitur. metræ, uuluxue biliosa purgatione defluente, lancinātur, ulcerantur, quæ si hoc compescatur, sanescit. Si uero locelli propter ulcera inflāmentur, morbus ingrauescit, semperq; de uuluis multa olida, purulenta defluunt, carniū lotarum aquæ non dissimilia, & saniosa, magisq; cuncta prædicta uexant, magisq; ulcera crudescunt, efferanturue, donec eam uincant. Si uero sanescat, propter cicatrices sterilescit, aphorosue fit. Sin autem foemina corpus non belle habeat, pituitosaq; sit, menstrua pituitosa demittet, quod facile cognoscitur. Nam tanquā membranulæ, fibrulæue, telæq; aranearum in his deprehenduntur, & obtenduntur, menstruaq; subalbida sunt, quod fit, cum eius corpus, & caput pituitæ plenum est. Quæ nec per nares, nec per sedem, nec per lotium purgetur, sed cum mēstruis, sanguinis cōmotione & purgatione prodeat, quæ cum sic habent, duos, uel tres menses nihil uexant. Cum uero plus temporis procedit, nec curetur, magis laborat, febriq; errabunda eam corripit, sæpeq; cibi fastidium, corq; ualde molestat, cum supermenstrua aduentant, quæ si curetur, purgeturue, temporis paululum melius habet, propter ea quæ apponuntur, & induntur. Postea eodem relabitur, & nisi curetur, tempusq; procedat, omnia quæ biliosa menstrua demittenti prorumpunt, donec fluor ille compescatur, pituitosus etiam fluor superuenit, uel quæ paulopost dicam, qui

fluor si superueniat, quotidie modo multus, modo contra defluit, quandoq; ueluti carnis lotura, quandoq; ueluti sanies defluit, crebriq; sanguinis grumi, frustulaue insunt, qui terram tanquam acetum lancinent, feruereue faciant, foeminamq; quacumq; parte contingant, uellicent, uuluaq; ulcerent. Quæ cum ad hoc peruenit, eadem patitur, quæ superior, sed minus eius caput laborat, ulceraq; nec uisu turpia, nec curatu difficilia sunt, nec magna, nec purulenta, nec humida, nec olida, quemadmodum illi. Sed huic minus fiunt, quæ si curetur, conualescit, morbusq; si procedat, ferme nunquam perit. Sed foecunda, phorosue, quæ sic habet, esse non potest. Si cui uero fluor, rhoosue non fiat, hæc sibi uidetur prægnans esse, ac eadem patitur, quæ ea cuius in puerperio menstrua, purgationesue uiam non inueniunt, uel crassa, glutinoq; similia defluunt. Quæ autem, & si coeunt, non concipiunt, de his petito, num ne supermenstrua, epimeniaue illis compareat. Quod si annuat, num ne puru lenta & frigida sint, petito, num ne statim, cum coiuit, semen exiliat, an primo, tertio, sexto, septimoue die. Quod si statim dicat, metras uuluaq; os rectum non est, sed inuersum, tumidum, madidum, quod semen non suscipit, continetue. Si uero dicat secundo, tertio, uel deinceps die semen exilire, maxime madida uulua est, propterea semine inde deluitur. Sin autem sexto, uel septimo, semen putruit, putridumq; desilit. Quæ autem uulua per exordia semine non suscipit, primo cures, osq; dirigat, quæ autem secundo, uel tertio die, semen deluit, uulua, & caput purge. Quæ uero putridum dicit, uulua, & totum corpus purge, quoniam totum humidum est, quæ singula sic obseruato. Cuius autem purgationis egeat, sic cognoscetur. Cum supermenstrua, epimeniaue aduentarint, duo lintea crassiora, asperioraue, diurnum unum, nocturnum altera destinato, quæ palmi magnitudinis quoquo uersus complicata, super tenuem cinerem, cribratumue ponito, cumq; menses defluent, uti super ea cadant, curato, quæ cum uase ubi cinis sit, & ea super distenta, subdant, quæ post diem, & noctem de cinere tollito, & perluito, sub soleq; distedito, uel in loco tenebricoso, umbrosoque, quouem melius perspicere possent, qualiaq; post eam lauationem remanserint, spectato. Quæ si pituita cohibeat, mucosa, & aqua, & ipsa erunt. Si uero salugo, uel bilis, burra, rubraue, & subliuida. Quæ cum uideris tecum putato, multæ nec ne purgationis egeat, totum corpus spectando, colorem, ætatem, uictum, robur, anni tempus. Curatio uero totius corporis est, uuluas purgare, si os earum clausum est, aperire, si tortuosum, dirigere, si humidum, siccare, ceteraq; contraria facere. Nam omnium fere eadem curatio est, præterquam supermenstrua, epimeniaue prouocare, cum remorant. Nam quibus nihil defluit, euocandum est, si quidue mali in his est, auferendum. Nam cum pituitosa, biliosa, membranacea, hymenodeaue sunt, saniosa, tenuia, alba, grumosa, frustulætaue, siue throbodea, nigra, carbunculosa, tenebricosa, fuscaue, siue zophodea, uel aspera, acria, salsa, turbulenta, purulenta, hæc omnes causas subtrahendæ sunt. Conceptum, nam, impediunt, quæ pituitosa, phlegmatodeaue

Locellorum uicem
rum chiratio.

Quid in his agendum, quæ non concipiunt.

Menstruum cognitio.

Modela.

Menstrua, epimeniaue quando prouocanda.
Diversitate eorum obseruato.
Carnosa raro concipiunt.

membranacea, fibrosaue, siue hymenodea menstrua demittunt, carnosæ sunt, corpus humidū habent, multū, tenax, glutinosum spuunt, cūq; acre quid, uel acidū gustant, liquidū ualde, aquosum, & non salsum spuunt, quidquidq; comedant, uel potent, turbat, molestatue, modoq; uenter confidet, modo attolitur, tumescitue, plurimūq; nauseant, debilitant, multaq; caput destillatio, nem, rheumaue demittit, cunctaq; cōplent, concutiūtue, plurimāq; humiditātē deducunt, partes, quæ sub oculis sunt, liuescunt, turgentq;. Has totas foetū, plurimūq; & ante, & post cibum uomito, medicamentisq; lenibus, uenetriculū inferiorē mollescit, quæ minime bilem agant, citentue porrigito semel comedito, plurimū exerceto, cibisq; siccissimis utitor, minimūq; potu, sed meraciore. Melius autē est, uentrē solutū conseruare, sed uuluas, si hominū uisui non auscultant, medicamentis, & apposis lenibus purgato. Semperq; ante purgationes, foeniculorū, marathronue fomētō foueto, suffitque, deinde odoramentorū, thymiamatonue, quæ cū supermenstrua, epimeniaue uentur, sunt, uti fiant, curato, quæ si pura, sincera, cruentaq; sint, tunc uirū adito, cū non penitus cessarint, cūq; uirū aditura est, constrictorio, stypticoue suffimet, to, hypothyriamateue aliquo odorato subterfūmato, quod sup cinerē calidū iactatū, sedēs per infundibulū subductā plūbeā fistulā, qua uti locellos, os magis pateat, utitor, excipiat, quā plumbeā fistulā, cū in lectulū redierit retrudito, cūq; uir uenerit, subducito. Si uero, quæ uir demiserit, nō sentiret, crura tamē distēdat, superponēdoq; alterne permutet, quiescatq;, nec dimoueatue eo die, ieiunēq;, si minus puliculā, cyceōnaue insolitā, cū fouebitur, sorbeto. Si uero postquā cū uiro fuit, semen, geniturāue primū, & secundū, diē contineat, tertio etiā quiete caneto ne desiliat, cibisq;, & balneis abstineat, decoctamq; aqua farina infalitā bis, terue die sorbeto, quod sex, & septendies facito, si quidem post congressum, quæ uiri sunt, non exeant. Tēpus horotum ne lauato, neue sese dimoueto, si tamen deambulare uelit, loco plano & leuigato deambulato, per accliuē uero, aut decliuē nullo modo, super molia sedeto. Si concōperit, usq; ad trigēsimū diē eodem modo uisitato ne lauato, uel si lauare sit opus, pauca, & non ualde calida lauato. caput uerone perfundito, cibis quidem utitor, & panibus, artisue, & si uelit placenta mazaue, de carnibus uero, palumbē, phassae, & similibus, de marinis autem quæ uentrem sistunt, olera acria ne comedito, uino nigro utitor, carnibusq; assis, potius quam elixis, tam placidarum bestiarum, quam ferarum. Quæ i concōperit, facito, si minus, quod quæ uiri sunt, foras prodierunt, secundo uel tertio diē, cum multa humiditate, clarum est uuluas, plusquam expedit humescere, quas modo iam disto curato, dum siccescant. Cum uero sicca uidebuntur esse, medicamētum, quod molliat, adhibeto, quod mihi optimū esse uidetur, & ante & post, dum in suam naturam redeant, tuncq; uirum adito, cum super menstrua, epimeniaue pauca, & boni coloris defluent, cumq;

ipsa magi

Capitis rheuma.

Medela harum.

Locellorum purgatio.

Cyceon.

Post uiri congressum quid agat hac semina.

Quæ semen non continet, quid agat.

Cum uirū adat hac mulier.

ipsa magis, quā aliis diebus appetet. Nam si mēses suis diebus defluēt, uulua lenitā, & bene directā erūt, quā si geniturā gonēue decē, uel duodecī dies contineant, uirū amplius ne adito. Si uero sanis uuluis non concipiant, quod plerisq; euenit, quā & si habitiores uideantur, uulua tamen ipsa uel aliquo affectu, maloue, siue passione, uel multa portione medica, & suffitione ualida non sunt, uti geniturā contineāt, priusquā his assuescāt, & conualescāt, quod sic dignoscitur. Nam secūdo, uel tertio, & ulterius die quā uiri sunt, crassa, cōpacta, muccosaq; desiliunt, quod malo aliquo, uel morbo uulua fit. Cū ergo talia cōparent, huic quidē uuluarū medicina satis est, corpusq; uti bonū habitū tueatur, cōpactiusq; sit curato, paucis balneis utitor, sed multis, & lenibus laboribus, exercitatioibusq; & ab acribus, & falsis abstineto. Vomitu autē ante eos dies, quibus mēstrua uenire consueuerit, utitor, deinde fame, inedia ue domato, cāteraq; quā ante dicta sunt, facito. Hāc quidē circa hāc medicina satis est. Quibus autē statim, cum coierunt, quā uiri sunt, defluūt, his uuluaq; locellorū ue os in causa est, quod sic curato, si quidē ualde clausum sit, tedulis oblongis, leuigatis, & teretibus, fistulisq; stagnis, plumbeisue patefacito, leniq; foeniculi, maratriue suffimeto, pyriaue subter fumigato, quāq; uulua purgent, extenuent, dirigantq; apponito, uel intro dato. Post autem has purgationes, suffitionesue his rebus lauato, quā causā officiant, aduersentur. Quibus autem os inuersum est, ac coxedicem uersus procidit (Nam & hāc, quā uulua geniturā suscipere prohibent, sēpe fiunt) quod cū euenit, suffitionibus odoratis subter fumigato, post has uero de coxedice uuluarum os digito deducito, reuellitoue. Cum autem deduxeris, tedulis, plūbeaq; fistulā modo prius dicto dirigit. Cū autē directā, & apertā uulua fuerint, lenibus apposis purgato, cāteraq; prius dicta facito. Cū autē uulua plusquā expediat, patent, hiantue, purgationis egent, post uero hanc lauationum, suffimentorumq; egere censendum est. Sin autem uulua prope, quemadmodum expedit, pateant, hiantue, uomitionis, suffitionisq; olida egent, dum in suum locum redeant, uictusq; prius dicto utitor. Si uero locellorum os pingue, crassumue sit, proptereaq; non cōcipiat, lapsana, sinapiue, siue napy elixum comedito, merumq; super potato, nitrumq; rubrum, cuminum, & resinam apponito, quodq; optimū est, cū uino nitrum, uel cum myrrha resinam, uel cuminū cū albo oleo, uel cerui cornu cōbustum, farināq; hordeaceā duplicē modum cū uino coquito, quatuorq; dies propinato. Sin autē hoc pacto non reficiat, meliusue non habeat, marrubiū, porrūue decoquito, eāq; suplocato, uti sumū subter excipiat, uel phagū, phagineāue glādē tritā apponito, alliaq; recētia comedito, mulsūq; super potato, deinde uomito. Quibus autē intus manēt, intusq; putrescūt, molestātq; semē atriplicis syluestris, atraphaxisue, siue aui ei oleris, cucurbitaue agrestis, andraphaxisue agrias tritū cum melle delingēdum dato, uel cucuminum. Cum autē olida demanēt, nec concipiat,

Cur non concipiant sana.

Curatio quae.

Cum statim post coitum genitrix exit.

Medela.

Cum os locellum inuersum et non rectum.

Medela.

Cū uulua nimis hiant.

Cū pingue, crassumue sit os locellorum.

Medela quae.

Cum intus manent et putrescunt et mense et semen genitrix le, quae medela

portulacam, andrachnenue, uel eius succum cū pingui anserino mistū appo-
nito. quibus uero sextana, uel septimana, quæ uiri sunt, putria demanant,
exeuntue (quod par est & bile, & salugine fieri) quod ueratro, scamoniue
curabis, uel portulacā agrestī, peplioe. Nam hæc supra, & infra bilē, & pitui-
tam purgant, flatuq; phylasue, seu inflationes pellūt. Prius uero quā purges,
odoratis suffumigato, deinde appositis purgato, sicuti supra dictū est. Post
autem has & appositiones, & purgationes his quæ molliāt, utitor, mercuria,
lisq; artemisæ herbæ, anemonesq; appositione, uel albi, nigriue ueratri, sicq;
curato, modoq; hoc uisitato. Totū foeminæ corpus pspicito, sit ne siccus,
carnosiusue, quod si siccus sit, crebris balneis utitor, pulmentis omnibus eli-
xis, & uirulentis, siue marinis, siue carnibus, diluto & aquoso uino, herbis, hold-
ribusue decoctis, carnibus pinguibus, uirulētis potius, quam assis, & dulcibus,
quā contra. Nam hæc plerūq; & corpus, & uuluas humefaciunt. Sin autē hu-
midius sit, horū nihil talēs uulux egent, sed cōtra facito, ne tāgito, ne lauato,
neue suffito, nihilq; horū agito, quoniā periculosum est, si agentur. Quæ si
magis, quā natura poscat, humescāt, siccato, subterfumatq;. Si uero bilio-
sa in eas defluāt, quæ bilē purgent, dato. Sin autē salsa, lac asininū, & uinū, cæ-
teraq; præsidia, curioleq; causas morborū, uiresq; uestigato, p̄dicitoq;, sicq;
cætera peragito, locaq; circūquaq; curato. Quæ uero nimīū uuluarū ore pa-
fente concipere prohibent, harū corpora, locellorūq; ora cōmode parato.
Cū autē humiditas phibeat, hæc, cæteraq; omnia foeminae negotia ne prohi-
beāt, pspicito, siue totū corpus, siue locelli, siue utriq; in causa esse uideant.
Quod si uulux, has ne siccæ nimis, aut humidæ sint, curato, sed potius bono
succo, humoreue siccæ. Nam quō tali humore sicciores sunt, eo ualidiores,
crassioresq; sunt, quā macilentæ, humescētes uero siccato, quid tamen humo-
ris ne siccæ nimis sint, relinquito. Nam horū excessus omnino fugiendus est.
Nam humidæ nimis, siccæue uulux non cōcipiūt, nisi quid horū naturaliter
habeant. Cū uero rite curatæ fuerint, tunc uirū adeant, mensuris incipienti-
bus, uel desinentibus, optimum etiam est, & cum cessant. Per hos enim dies
tentent, si concipiāt, quoniā hi opportuni sunt. Sin autē statim nō cōcipiāt,
cæteraq; bene habeāt, nihil impedit, & aliis diebus cū uiro cōcumbere. Cura-
tio, n. appetitiā facit, uenulæq; demittunt. Quod si quæ uiri sunt, cū his quæ
foeminæ cōcurrāt, citius concipiūt. Hoc n. huius rei causa est, & his, quibus
statim cōcurrit, & his, quibus paulo post, hæc autē de his dicta sunt. Sin autē
uulux os humidius sit, semē non cōtinet, quare acris appositis utitor. Cō-
pūctus, n. & inflāmus uulux stomachus corroboret, cū quid tale sit. Si uero
duriscāt, repleaturue locelli, melius est acria, & quæ pūgar apponere. tenuia
n. alba, & ignea duriciā discutunt. Si uero duricia mollescat, lenibus, molli-
busue curato, hisq; quæ nō pungāt. Sin autē diu non concipiat mēsis non
comparentibus, cum tertiana, uel quartana fuerit, tritum alumen oleo irino
subigito,

Cum putrefacta
exerunt causa et
medela.

Artemisia.
Anemone.
Modus uictus.

Locellorum hu-
mescientium cura-
tio.

Concipientis para-
tio.

Penitus bumide
siccanda non sunt.

Tempus concubi-
tus.

Quid acria, uel
mentiane ficiant.

Quæ duriciam
uuluarū tollant.

Medela non con-
cipientis.

subigito, lanaq; apponito, tresque dies habeto, quarto fel bubulum siccum oleo decoctum linamento apponito, tresq; dies habeto, quarto demito, cūq; uiro concubito. Si semē genitale foemina non suscipiat, foemineis naturaliter euntibus, uel quemadmodum alter codex habuit, non euntibus, membrana, meninxue præposita est, quod & ex aliis causis sit, quod digito cognosces. Nam obicem, problemaue pertinges. Quare hoc appositū conficito, resinā, florē aeris, æruginemue melle subigito, linamentog; suscipito, in oblongūq; conuoluito, linog; ad eius extrema colligato, quā maximeq; intro dato, quod cum eduxeris, tepido uinō, in quo myrtus decocta sit, perluito, quod melius est, quam tunicā, pelliculamue abscindere, uel quemadmodū alter codex habuit, sed melius est tunicam, chitonaue abscindere. Sunt præterea foeminae, quæ facile concipiant, sed partū ad maturitatē non perferant, quē tertio, uel quarto mense perdunt, nulla causa, nec ui, nec cibo non cōmodo præcedēte. Quod in causa est unū corū, quæ diximus, sed præsertim cū uulūx crescentem partum non capiunt, quē cū perdituræ sunt, uēter mouetur, debilitas, febris, cibi fastidiū capit. Est autē & hoc in causa, si uulūx leues, leuigatæue, seu lubricæ, lix sint, uel natura, uel ulceribus innatis. Nam si leues sunt, est cum tuniculæ, membranzue, seu hymehes, quæ partum circūducunt, cū sese partus agitat, ab his discedunt, ut pote minus, quam expediat, uuluis hærentes, cū nondum partus maturi, perfectiue demittuntur, & alienantur. Quæ singula quisq; cognoscat, si curiose petat, de locellorum uero leuitate, si alia foemina, cum uulūx sunt uacuz, tangat. Nam aliter notum non fiat. Sin autem his menstrua descendunt, calida sunt, exeuntue. Quædam tamen horum, si curentur, spes est, uti partum ad maturitatem perducant, de his autem sic habet. Si uero foeminam, quæ concipere nequit, foecundam reddere uelis, menses, cum defluerint, sint nec ne pituitosi, biliōsiue considerato, quod hoc pacto dignosces, cum uas arēa sicca plenum, quod menses defluentes excipit, sole siccatum præ se uirorem feret, si biliōsi sint, si uero pituitosi, muccidum quid. Quotum utrum sit, primo uentriculum superiorem, uel inferiorem, uti cēsuēris, purgato, postea uulūx, deinde cum eam concipere uolueris, hederæ baccas septem tritas, uel foliorum succum cum uino uetusto singulis mensibus propinato, deinde cum menses cessabūt, hesidion, nēsidionue meraco uino odorato, magnōue decoctū in glandulā, balanoneue redigito, & ad meridiem usq; appositū, inditumue teneto, uel tritum alumen Aegyptium cum lana apponito, cūq; sol occiderit, auferto, uinog; odorato abluito. Hæc autē cū mēses cessant, facito, habet autē & hoc sic. Cū foemina purgatæ, & delinitæ fuerint, tūc potissimū cōcipiūt, semēq; ipsi inualescit, si cū oportet, uiris sese misceant, semenq; uiri facile cōmiscet, quod si hac re superat, fraterne conciliant, & conueniunt. Tunc. n. uulūx os maxime patet, & extensum est, postq; purgationes uenæ semen attrahunt, ante uero non

non non obdu
tūq;

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

Partus retinendi
curatio.

Leuitas uuluarū
uti dignoscatur.

Quæ fecunditas
tem parent.

Hesidion, nēsi-
dionue, quid sit
querito.

Conceptus tem-
pus.

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

obdu

*Quando non con-
cipit.*

Victus ratio.

*Pregnantium
mala.*

*Causæ variæ
abortus.*

*Quæ facili abortus
fiat.*

patet cūq; uenæ sanguinis plenæ sunt, semen, gononue non æque trahunt. Si uero semen, gonosue continua serie defluat, nec cesset, foemina ea non libenter cum uiro coit, nec si coit, concipit. Coxendices, lumbiue dolitant, letus ignis, debilitas, deliquium animi superueniunt. Est & cum locelli suo loco non sedent. Si ergo plenitate defluat, melius est, eam sic finire. Si uero postero die uulua demittatur, demulceaturue, similaginem comedito, suillam carnem, uel palumbi, uinum nigrū potato, potioneq; eas porrigito, quæ ad fluorem, rhoonue scribétur. Nunc autem de earum morbis, quæ in uentre habent dicam. Foeminæ in uentre bimestrem, trimestremue, uel etiam ulterius partum habenti, si super menstrua, epimeniaue singulis mensibus defluant, necessario eam macilentam, & imbecillam dico fieri. Est etiam & cum ignis supercapiat, quoad defluunt, postq; defluxionem pallefcit. Cum uero pauca sensim defluunt, his uulux plusquā tempus poscat, patent, hiantue, partusq; incrementum impediunt, prætermittuntue. Nam cum in uentre foemina habet, de toto corpore sanguis paulatim in locellos descendit, quodq; inerat, circūdat, & auget. Si uero locelli plusquā tempus poscat, hient, partus incrementum impediunt, sanguinisq; defluxum, quo minus quemadmodum singulis mensibus, sicuti consueuerat, defluat, quodq; in uuluis inest, tenuatur, non ualidumq; redditur. Si uero foemina curetur, partus perditur, & ipsa periclitatur, malumq; ne longum fiat, periculū est. Si purgatio post partus ejectionem, plusquam opus sit, currat, ut pote locellis magis hiantibus periculosum est. Si uero foeminæ partum gestanti caput pituitosum sit, pituitaq; acida de capite in uentriculum descendat, non uehemens ignis supercapit, pulsusq; & palpitationes, palmiue. Est quibus imbecillæ subdissoluuntur, grauesq; acutæue rursus resiliunt. Sin autem & cibi fastidium, inediaue, & imbecillitas adsit, periculum est, ne breui partus perdatur, & ipsa nisi curetur, in periculum deducitur, ut pote uentre late defluente. Quare cum euasit, statim comprimito, pleraq; præterea pericula sunt, quibus partus perduntur. Nam si prægnans morbo aliquo laborat, foetus perditur, si ualida non est, si quod onus attollit, si percutitur, si salt, si non comedit, si animo uexatur, si multū, uel parum comedit, si terretur, si febrat, si clamat, si crapuletur. Nam cibis, potusq; multus crebro causa est, uti foetus perdat. Si uulux perflentur, uentosæue sint, partus eiicitur. Si densæ, si magnæ, paruxue sint, & alia his similia habeant, partus periclitatur. Si prægnans de uentre, lumbisue laborat, ne partus eiiciatur, timeto, quoniam tunicæ, membranæue, seu hymenes, quæ eum comprehendunt, continentue, dehiscunt, rumpunturue. Præterea quædam foeminæ partus eiiciunt, si quid acre, uel amarum, asperumue præter consuetudinem comedant, uel potent, cum adhuc paruulus foetus intus est. Nam cum paruulus adhuc intus est, si quid etiam perexiguū præter consuetudinē ingerat, foetus perit, siq; ea comedat, aut poter, quibus necessario, quemadmodū

quemadmodum dixeramus, uenter ualde cōmoueat, cum paruulus foetus inest. Nam uulua, cum de uentre defluit, turgēt, & resiliunt, siq; mulier plusquam tempus poscat, defatigetur, siq; uenter eius coarctetur, uel dilatetur, sic etiam foetus perit, abiitue, ut pote defatigatione calefactus, uentreue compressus. Nam ualde parua, & non ualida sunt eorum membra. quin & magni sic perduntur. Quare mirandum non est, si mulieres etiam nolentes abortum faciunt. Nam magna cura, custodiue, multaq; peritia opus est, uti foetus in uuluis conseruetur, perferatur, & educetur. Si uero prāgnans corpus male habeat, biliosaq; sit, laboriosaq; doloribusue obnoxia, febriculosaq; osq; eius amarore torqueatur, uexeturue, linguaq; lutea sit, uiridisue, lumina, seu oculi arcuata, isterodeaue sint, ungues biliosi, feliue similes, siue cholodees, lotium acre, cum prāsertim sēpe febrat, hāc huic euenient, cum pepererit, purgatio biliosa defluet, partusq; non ualidus erit. Sin autem biliosa demittat, egeraturue (quod sēpe fit) melius, faciliusue transiget. Si uero post partum purgamenta biliosa, uel admodum atra, nigraue demittet, pingueue quid superfluitet, quod sensim descendat, nec statim coeat, constringaturue, per initia quidem melius, faciliusue transiget, feretue. Postea uero difficilior, minusq; superpurgabitur, quam expediat, quod corpus male habet, puerperiaq; minora, & peiora defluunt. Hāc etiam omnia patietur, si menstrua biliosa minora, minusq; temporis defluent, minus quidem temporis languebit, morbus autem ad eadem pericula, signa, & mutationes deueniet, quod si biliosa uolant, per uentrem purgantur, uuluaq; ulcerantur. Quare multa cura, custodiaue hāc foemina eget. Nam cum quid tale sit, & si nō moriatur, sterilefcit, aphorosue fit. Si uero nihil horum fiat, nec curetur, puerperiaq; abscondant, & euaneſcāt, uno & trigesimo ad summum die peribit. Huic medicamentū, quod bilem agat, cholegonue, & anesum prodest, & quā lotium ciunt, uomi-
toq; & sudato, uentremq; ptisanā cremore cū melle, uel ouo, & malua aqua subluo. Quibus autem prāgnantibus circiter septimum, uel octauum mensem plenitas mammaram, uentrisq; subito cōcidit, māmaq; extenuatur, lacq; non compareret, partum periisse dicendum est, uel si uiuat, languidum esse. Sin autem cum prāgnantes sunt, seu in uentre habent, supermēstrua, epimēniaue comparent, abortiunt. Sin autem multa, & olida sint, partus morboſi redduntur. Si uero prāgnans pituitosa sit, caput doleat, crebro febrat, pituita caput petat, grauedinem, & frigus inferat, corpusq; & uenas perfluat, cū caput plenum fuerit, color plumbeus sit, pituitam uomit, lingua, cōmunisq; urinatio exalbescit, perturbatio frigida discurrit, cum difficultate mouetur. Cū uero pepererit, purgatio pituitosa decurret, in qua tāquam membranulae, telaeue aranearum distentae uidebuntur, eademq; omnia patietur, quae illa, cui menses pituitosi decurrent, minus autem temporis languebit, morbusq; eadem & pericula, & signa, & mutationes habebit. Nam pituitosa uomet, similesq; illi

Pregnantium uarij affectus.

Medela.

Quid significat partum perisse.

affectus, pathemataque succedent, & immorabuntur, puerperiaque eodē modo
 turgebunt, tollenturque, minus tamen temporis durabunt, quam menses, men-
 sesque pituitosi decurrent. Si uero purgatio remorata non erumpat, quinto, &
 quadragesimo die peribit. Sin autem puerperii purgatio pituitosa defluat
 minus quam sanis, curata sanescet, conualescet, restabiturque. Nam hoc malū
 difficile, & periculosum est. Huic medicamentum, pharmacumue, quod pi-
 tuitam ciat, porrigito, caprinumque lac decoctum cum melle mistum. Si uero
 non auscultet, nasturtium, cardamonue, uel cnicon, uel cneoron, coccumue
 cnidium, uel polypodion, uel serum, uel quid ex his compositū dato, quæque
 uentum, pituitam agant, demulceant, educant. Si uero prægnaens lienosa sit
 propter mala menstruum iam dicta, puerperii purgamenta similia labo-
 rantibus morbo aquæ subtercutem, hydropicisue demittet, modo pauca,
 modo multa, loturæque carnis sanguinolentæ similia, paulo crassiora nō coeun-
 tia, cunctaque patietur, quæ illa, cui menstrua aquosa defluebant, periculaque
 eadem, & mutationes hic morbus habebit. Nam uel aquosa defluent, uel pur-
 gatio euanesceat, abscondeturque, uel in uentriculum uertetur, crura, pectus, uel
 quid horū eueniet, periculaque eadem erunt, quæ ante dicta sunt. Si prægnaens
 turgeat, quam plurimū urticæ semen tritum cum uino odorato, magnouue
 diluto cum melle bis die propinato. Si prægnaentem bilis uexet, ptisanæ de-
 coctum dato, pollinem Syriaci rhoi, rubri, sumaciue, uel mororum immatur-
 rorum superspargito, non calidumque sorbeto, & sistetur. Si uero prægnaens
 subito præfocetur, stranguleturque, quod potissimum fit, si defatigetur, non
 comedatur, calefactis defatigatione uuluis, cumque humoris minus ad partum
 accedit, ut pote cum uulua, uenterque magis uacet, quam tempus poscat, par-
 tum ad iecur, præcordiaque dirigit, quæ cum huda sint, subito uehementer
 strangulant. Nam omentum, quod circa uentriculum est, occupat, subitoque
 uocem foeminæ aufert, oculorumque albū inuertit, cæteraque omnia, quæ ante
 dicta sunt, patitur. Si qua præterea uuluas persent immissa, strangulant. Subito
 namque prægnaenti strangulatio incipit, cum de capite in præcordia pituita de-
 fluit, ut pote cum corpus respirare non possit, sique cum pituitæ descensu par-
 tus pituita deductus in suum locum redeat, ut pote humiditate trahente, mu-
 lierque ea conualescit. Nam strepitus, murmurue fit, cum foetus in suū locum re-
 dit, mulierisque uenter plurimum humescit. Sin autē foetus quā primū in suā
 sedem non redeat, duo statim fiunt, quæ foetum uexent, pituita de capite de-
 scedens, si permaneat aggrauat, & frige facit, locique desuetudo, periclitaturque,
 nisi quis eam celeriter nutricet, curetque melius, mulierque ea strangulabitur,
 peribiturque, de his quidem sic habet. Si uero prægnaenti partus iam aduentat,
 parturiaturque, diutiusque in enitendo labore, quod plerumque partus transuersus, in
 pedesque descendat, Nam melius est in caput descendere, quod si transuersus
 descendat, difficile, periculosumue est, tãquā si quis de uasculo angusti oris
 oliuæ

Periculum mor-
tis in prægnaente.

Medela.

Prægnaens lienosa
quid patiatur.

Medela.

Strangulatio
uulue cur.

Partus difficul-
tas.

oliuz nucleum transuersum educat, quod non cōmode sic educitur. Sic & foeminæ graue, & difficile pathema, passioe fit, cū partus obliquatur, transuersue descendit. Nam sic non facile exit. Difficile etiam exit, cum in pedes sese agit. Q& sæpe uel matres, uel partus, uel utrosq; necat. Magna etiā causa est, ne facile exeat & hoc, si mortuus est, si percussus, syderatusue, siue apoplectus, si duplicatus est, & non distentus. Cum autem foemina prægnans est, lutea, uiridisue tota fit, quod eius sanguis purus, syncerusue singulis diebus de corpore in partus incrementum destillat, minusq; sanguinis in eius corpore in partus incrementū destillat, minusq; sanguinis in eius corpore remanet. Quare necessario pallefcit, seu uiridis fit, semperq; diuersa cibariorū genera appetit, quæ cum in uentriculum sanguinolenta descenderunt, sanguis minuitur, propterea non ualida redditur mulier. Præterea cum partus aduētat, crebro foemina spirat, hiatue. sique purgatio incipiat, uentriculus repletur, caloreq; premitur, maxime uero sæpe spirat, hiatue, cum partus accelerat, tuncq; maxime lumbos dolitat, quod eos partus percutit. Sæpe etiam cor interea dolitat, ut pote uentriculo circa, uel propter foetū, uel propter uulua compacto. Si uero puerperæ uulua refrigeretur, persfleturue, capræ, uel ouis iecur pruna decoctum comedito, uinumq; uetustum meracius, nisi quid impediāt, quatuor dies potato, si longe a partu sit. Si uero lūbos, coxendicesue doleat, anesum, cuminumq; Aethiopicum tritū potato, calida lauato. Si spiritus angustia, asthmaue capiat, sulphuris fabæ quantitate, cardamomi tantūdem, rutæ, cumini Aethiopici parem modum, trita, ieiuna cum uino potato, crebro cibis abstineto. Si post partum multum purgetur, uuluaue ulcerata sit, uel uesica, uel intestinum oletum, lotiumq; non contineat, oua cum syriaco rhoō, fumacioue sorbeto, panemq; cinericiū, prunaue tostū comedito, cæteraq; facito, quæ suprascripta sunt. Si puerpera sicca sit, difficulterg; humescat, oleum potato, locellos foueto, maluxq; aqua cum oleo, uel pingui anserino subluo, ceratq; liquido perungito. Si uero parere nō possit, resinam, uel cuminum, uel pini corticem subterfumigato. Si post partum uulua tumeat, ne discutito, quemadmodum medici faciunt, sed hæc medica menta, pharmacaue optima porrigito. cuminum Aethiopicum, feseli, cuminumue latum, quantum tribus digitis capitur, quinq; uel sex pæoniæ baccas, uel radices, uel seminis eiusdem drachmæ dimidium, hæc trita cū uino albo dulci, suauie ieiunæ dato, uel pastinacæ, dauciue Aethiopici radicem, cuminum latum, feseliue, pæoniæ radicem ad eundem modum, uel hippofelini, syluestrisue apii, uel dauci Aethiopici semen similiter, uel crethmi Aethiopici radicem, uel cumini Attici quatuor obolos, uel piper, myrtodanone, uel anesum, daucium, aſtæum, pæoniæ radicem, hæc trita cum uino propinato, uel myrti, myrtidaniue duo, uel tria germina, uel cuminum Aethiopicum, pæoniæ radicem, uel lini semen similiter, quo & pueros tussientes cū

Cur gruida palleſcat.

Signa partitudinis.

Quæ post partū ſunt.

Partus difficultas qui tollatur.

*Puerperarum
purgatio.*

oui affati luteo, sesamoq; fresco nutriunt, leniuntur. Si uero pueri uerenda ru-
beant, persflamenturue, tritas amygdalas, bouis medullam cum farinæ pu-
sillo aqua decoquito, pudendaq; perungito, myrteaq; aqua perluito. Nunc
de puerperarum purgationibus, puerperisue, deque his quæ post partum
ueniunt, dicam. Cû foemina non purgatur, puerperiaq; & menstrua nõ decur-
runt, uel uulua durefcit, uel lumbos, ilia, inguina, coxas, crura, pedes dolitet,
uenter turgeat, corpus horreat, febres graues, acutæ ue inde gignuntur. Hanc
sic habentem si sine febre sit, balneis curato, caput anethino oleo perungito,
super maluam aqua decoctam oleo cuprino asperso locato. Quibus morbis
suffimenta succurrunt, melius est post ungere. Si uero febris adsit, balneis
abstineto, suffimentis autem, fomentisq; lumbos, postremam aluum curato,
medicamentumq; quod ad uulua faciat, sepiæ oua, uel castorion miscède
porrigito. Post hoc autem similaginem cum ruta decoctam, uel ptisanæ cre-
morem sorbeto. Si foeminæ cum puero in partu minus humoris, quam opor-
tuit, decurrat, caputq; retineat, pauloante partum, uel post caput dolitabit,
Quod si in uentrem affatim descendat, cõmouebit, Quare statim succurrito,
ne fluxtio, diarrhoeaue corpori male habenti superueniat, uexetq;. Sin autem
de capite fluentum hoc, rheumaue descendens in puerperii purgatione ueri-
tatur, multumq; concutiat, meliuscule habebit, sin autem præter modum in
uentrem descendat, curato. Si uero modice in uentrem decurrat, facilius par-
tus exit. Sin auté puerpera parû purgetur, lumbos ualde dolitat, locus omnis
circa pudenda tumet, coxæ accéduntur, de ore, naribusq; pituita ualde aquo-
sa defluit, caput dolitat, horror, febrisq; corripit, turget, dentes concutit, ué-
ter, & uessica stringitur, lumina agit, hæbetiusq; cernit. Si foeminæ partu li-
beratæ purgatio leniter non descendat, sed quemadmodû in uulua inflâma-
tione, clausum est eius os, stomachusque uerendorum, ceruixue turget, simul
ac puer excessit. Quod si non purget, horror, febrisq; corripit, uenter tumet,
quem si tangas dolitat, cû toto corpore, corq; & lumbos sæpe dolitat, cibû
auerfatur, uigilat, compungiturq; postea quinto, uel septimo die uenter mo-
uetur, nigraq; & ualde olida demittit, sæpeq; lotio asinino simile, quod cum
fuit, meliuscule sibi habere uidetur, quæ si curetur, breui sanescit, si minus, su-
perueniente uehementi fluxtione, diarrhoeaue periclitatur, puerperia euane-
scunt, abscondunturue. Sin autem uenter non moueatur, nec sua sponte pur-
getur, nec accommodata celeriter porrigantur, tempusq; procedat, multo ma-
gis iam dista dolebit, superq; his ne sicuti plumbum liuescat, periclitabitur,
morboq; subtercutaneo corripatur, umbilicusq; uuluis subleuatus ne exci-
dat, magisq; nigrescat, quam loca circûstantia, quod cum fiet, mulier ea su-
peresse non poterit, plurimæq; diuerso tempore pereunt, pro ut & corpus, &
morbus habet, tamen unum & uigesimum diem non prætereunt, quod ple-
rumq; uenit. Si uero medicamētis, uel sua sponte purgatio prorumpat, quod
fit, cum

*Quid si non cu-
renitur cueniat.*

fit, cum uuluz sanguinis copia subito descendente coactæ os demittunt, laxantur. Quæ si prorumpat, olida, & purulenta est, & quandoq; nigra. Quod si fiat, meliuscule habet, & si curetur, conualefcit. Præterea in uuluis ulcera gignuntur, ut pote puerperiis in illis putrefactis. Quod si fiat, maior cura adhibenda est, ne crescât ea ulcera, & putrescât. Nam periculū est, ne aut pereat, aut sterilefcit. Signa hæc fiūt, si ulcera insunt. Cū purgatio descendit, quædā spinæ per uuluas ire uidentur, febrisq; ignisue, & uentrē præsertim corripit. hæcq; superuenire consueuerūt, si umbilici inferiora tangantur, dolet, tāquā si purum, & neruosum uulnus tangeres, deinde uehementes dolores in uuluas prorumpunt, sæpius & febris, puerperiæq; submaligna, subtetraue, seu hypocacoethea purulenta, olidaq; decurrunt. Est uero sæpe cum ad manum lenta febris inest. Hæc signa sunt, si ulcera in uuluis sunt, quæ magna curatione egent, tot enim fines in hoc morbo sunt. Si uero puerperii purgatio primos tres, aut quatuor dies defluat, deinde subito euanescat, mulier hæc similia, germanaue patietur, quæ prior, siq; morbus mutetur, eodem recidet, longior tamen & lenior, quam prior erit, quæ si cito curetur, supererit. De hoc quidē morbo sic habet. Sin autem post partum mulier non purgetur, uenter tumesceat, lien, crura, horror, rigorue, febrisq; corripit, doloresq; in lumbos prorumpunt, est cum & in intestina, modoq; refrigeratur, modo ignis habet, modoq; lenes, lentiue pulsus, modo citātur, modo penitus remittunt. Hæc per morbi exordia patitur, sicq; habet. Si uero tempus procedat, caua uultus rubescunt. Cū uero sic habebit, leuia cibaria dato. Sin autem res poscat, robustiorq; sit, potionem quæ per inferna purget, dato, bilem, si biliosa, pituitam, si pituitosa sit, deinde, uuluas odoratis subter fumigato, mollescentiaq; per diem apponito. Si uero dura sit, totum diem os suffito, mollientiaq; apponito, postea calida aqua lauato, plumbeamq; fistulā indito, deinde salis micas, chondrusue, myrrham, picem decoctam, suauia, leniaue miscendo, paremq; modū cuiusq; faciendo, lana excipito, in pusillamq; glandulam redigito, diem, noctemq; intus habeto, post hoc autem tres dies intermittito, per eademq; suffito, coccosq; cnidios ad duas portiones decoctos, piperis granula trita, oleū Aegyptium, albū, melq; optimum misceto, lana excipito, circumq; pinnulā uoluito, totumq; diem, & noctem intus teneto, quæ si tibi purgata uideatur, finito. Si uero purgatione egere uideatur, duos dies intermittito, quodq; cū cucumere sit, rursus diē apponito, & noctem, postea netopon, rosaceūq; odoratissimum, cerui pingue liquefactum, lana exceptum, diem unum apponito, multaq; calida, quam potest leniter lauato, purgamentis autem, calidaq; Cū loca circum laborantia purgata fuerint, statim uuluarum os, myrrha, pingui asnerino, resina tepida perungito, per fouetoq; postridie aut narcissino oleo, & uino uuluas lauato. Si narcissinum nō sit, solo uino, quæ ante menstrua uno die facito. Cum uero menstrua uenerint, tres dies per exordia, melanthion,

Signa ulcerū in uuluis.

Curatio ulcerum locellorum non apponitur.

Cum puerperæ purgatio subsistit.

Cum post partū non purgatur.

Medela quæ.

Netopon, oleum est Aegyptium.

Narcissinū oleū.

gitue tritum cum salis mica cyprino, lygultrinoue oleo conspergito, lana excipito, paulum in ore teneto, meracumq; uinum odoratum, magnumue ieiuna superforbeto. Cum autem unum diem menstrua cessauerint, quod cum pulcio conficitur, apponito, uinūq; addito. Quæ si concipiat, sanescet, cibariis autē in purgatione utitor, super his uero, siue ad horrores (in alio codice fuit, prosta rigea) mercurialem, porrum, allium, brassicam, coccona decoquito, cremoremq; sorbeto. Deinceps uero & in cæteris, marinis potius obsoniis utitor, quam carnibus, dulcibus autem cibus, & oleosis abstineto. Semperq; ieiuna, quod cum tedula conficitur, potato. Si uero paulo minus quam expectat, puerperia defluant, ut pote uuluis angusto ore existentibus, & inuersis, uel pudendis præ inflammatione admodū clausis, mulier ea grauius, acutius febriet, cor dolebit, totum corpus, manuum articulos, crura, lumbos, collum, spinam, inguina, quædam corporis membra, partesue debilitabuntur. Postea lenis ignis, & horror ualde patebit, pituitosa, amara, acria uomet, de hoc sic habebit, & ueniet. Si curetur, sanescit, si minus, crebro bilem uomet, quædāq; corporis membra debilitabuntur, morbus uero hic non ualde sterilis est, aphorose. Si quidem uulux, metraue ulceratæ sint, puerperiaq; sicuti debuit, nō compareant, cuncta laborabit, Si uero ulcera magna non sint, curata celeriter sanescit, quæ diligenter, citoq; sunt curanda, cum in loco tenero, sensili uentriculo sint, multaque cum eo communicent. Vertex, uregmaue, stomachus, mens frangitur, sensus augetur facile, nec male auscultat, uersatur que. Sin autem uulux, metraue stricto, angustoue ore sint, puerperiaque purgationem non demittant, perflammantur, quæ nisi celeriter curetur, cuncta magis eam uexabunt, malus odor inde manabit, exitus tumescet. Sed si uulux inflammatae non sint, malum, liuidum, olidum, atrum, frustulosum sua sponte purgamentum exit, sicq; puerperia purgantur. Quæ cum non exeunt, mortem foeminæ prænuntiant, nisi quis celeriter uenam secet, aperiatue, uel uentrem molliat, melius est subluere. Sin autem facile uomet, & in uomitum agere, quin etiam bonum est, lotium, sudoremq; prouocare. Tempus autem horum optimum est, cum res poscit, expeditue. Si uero post partum plusquā oportet, mulier purgetur, quod fit, cum uulux lati oris sunt, uel cum uenarū aliquæ, quæ sub, uel ad uuluas tendunt, uehementi, uiolentoue pueri exitu tumuntur, quod cum est, febris, rigorq; horrore pusillus, tenuisue eam habet, calorq; per totum corpus discurret. Est cum & horror, & inedia, cibiue fastidium, seu asitia ingruat, totaq; læditur, & uexatur, & emaciatur, languida, imbecillaue, lurida, turgidaq; redditur, nihilq; sumit, si quidq; comedat, uel potet, non concoquit. Quibusdam autem uenter, uesicaq; erumpit, magisq; horrent, de hoc uero sic habet. Sin autem post partum quid pudendorum obturatur, læpiaturue (Nam & hoc uidimus) peius habebit. Si uero partus uiolento exitu uerendorum ulceretur, os perflamatur, & accenditur. Cum autē ualde inflammationem

Coccon,
cocconos.

Puerperæ mala
purgatio quid
oportet.

Locellorum
ulcera.

Cum locellorum
os angustum est.

Purgatio cū non
exit, perimit.

Cur magis pur-
gent, quam expe-
diat.

Cū pudenda ob-
turantur.

de inflāmatum est, labia inter sese, ut pote ulcerata, cohæret, purgationemq; retinent. Nam si purgatio deflueret, non cohærescerent, & ulcera sanarentur. Cum autem ea non currit, ulcera carne aliena cohæret. Quæ curentur, quem admodum cætera corporis ulcera, sanenturq; & ad cicatricem perducantur. Locus autem leuis, leuigatusue, & concolor reddetur, si curatio adhibeatur. Huic autem foeminæ eadem uenient, quæ illi, quæ puerperia non purgauit, superq; his pudenda dolitabit, quod deprehendat, si manū admoueatur. Nam ea loca sæpta, & obturata inueniet, fatebiturq; quæ si curetur purgatio, & sanescit, foecundaq; phorosue redditur. Si uero non curetur, nec purgatio sua sponte prorumpat, ulcus maius efficitur, periculumq; est, ne in cancrum uertatur. Si uero puerperii purgatio caput, uel pectus, pulmonemue petat (nam & hoc euenit) statim cum hoc fit, pereunt, si illic detineatur. Si uero per os, uel nares defluat, optimum est. Sin autem longius hic morbus producat, hæc foemina ea patietur, quæ de uirgine dicta sunt, cui tunc primum menstrua comparuerunt, perq; superiora proruperunt. Mulier uero plus temporis supererit, quam uirgo, malaq; pathemataue leniora, mitioraue patietur; dum pulmo purulescat. Sin autem puerperii purgatio per os non defluat, sed cū in superiora prorupit, illic uersetur, & remaneat, puerperia euanescent, abscondunturue, non restaq; uia defluūt, tussis, & spirandi difficultas, asthma, rauē corripit, pulmoq; sanguinis plenus latera, scapulasq; dolore ualde molestat. Cūq; tussit, siccū, & quādoq; spumofum spuit, tēpore uero pcedente, sputū subatrū, & turbulētū sub apparet; pectusq; magis ignescit, quā reliquū corpus, ut pote sanguine calefaciēte, mulierq; ea febricitat, ueterq; remorat, nec comedit, uigilat, doloreq; uētris cōcutit, nec supererit, sed uno, ac uigēsi mo ad summū die peribit. Si uero purgatio superiora petēs per os non prorūpat, nec ī pulmonē uertat, sed ī uultū, ualde rubet, caput grauāt, quod sine labore nō mouet, oculi ualde rubēt, tenuisq; sanguis inde defluit, quibusdam & naribus, quod si fiat, morbus producit, maleq; in hoc morbo audiūt, cor doliat, nauſea uexat, mēte aliud uoluit, aliud loquit, furenter delirat, quibusdam uero lumina horrendū in modū uertunt, cunctaq; patiet, quæ cū purgatio pulmonē petit, dicta sunt, nisi quod nō tussiet, nec eadē spūet, nec scapulas æque dolitabit, quæ si curet, cōualeſcet, sed nō multa spes est, eā diu uiſturā. Si tamē superſit, non audiet, nec uidebit, sicq; hic morbus finit. Si uero post partū fluor, pfluuiūue, seu rhoos corripiat, cibariaq; in uētre remaneāt, nigrā passam tritā, dulcisq; grahati granula cū uino nigro ppinato, uel cū farina triticea caseū caprinū tritū decoctū, bene mistū porrigito. Si uero sanguinē post partū uomat, fistula iecinoris saucia est, dolitāt intestina, cor uellit, hac multa calida lauato, quæq; calefaciētia suscipiet, apponito. Lac asininū quinq; uel septē dies potato, deinde lac nigræ uaccæ (si potis est) quadraginta dies ieiuna potato, sesamū uero tritū uesperī propinato, Nam hic

Cū pudenda ulcerantur.

Cum purgatio caput petit.

Quantum hæc res afficiat uideat.

Cum purgatio faciem petit.

Profluuium post partum.

*Quæ lac repa-
rent.*

morbus periculosus est. Quemadmodum uero lac gigneretur, in pueri generatione, & partu diximus, cæteraque similiter. Si uero lac extingatur, marrubium, porrumue tritum cum aqua propinato, calida lauato, marrubium, porrumue, & brassicam comedito, uel cytisi folia decoquito, decoctumq; sorbeto, uel fœniculum, & radices decoquito, & ius sorbeto, uel hordeum molitum, & cribratum cum butyro decoctum, & refrigeratum porrigito, hippomarathon, agresteue fœniculum, hipposelinonq; optimum est, cytisiq; simul. Nam hæc omnia lac multum & creant, & augment, capellæq; scyricæ lac, & caseus, optimus est. quin & saluiam decoquere, & ius sorbere bonum est, succumq; baccarum, & iuni peri, & cedri cum uino potato, cæterisq; obsoniis oleum aspergito, & comedito, salsis, acribus, acidis, crudis oleis cunctis abstineto.

*Nasturtium lac
purgat.*

Nasturtium autem, cardamonue tritum cum uino potato optimum est. Lac enim purgat, calida lauato, calidum, apothermonue potato. Ligustici, uiticisue, seu hagnu, salicisue marinæ semē tritum cū uino propinato, succusq; betæ, chylosue potus lactis plurimum facit, sesamonq; ab hoc, siue per sese, hordeiq; trimestris tussī succum panno expressum melle, uel amemelidis aspersis cū uino nigro ppinato. Quæ puerperii purgationē prouocent.

*Quæ post partū
eueniunt.*

Cum uero foemina peperit, molestiaq; uulux non liberat, melius est ea dare, quibus puerperia purgentur, deinde allia assa, uel elixa cū uino, & oleo, postea polypulos, uel sepiolas assatas, quod horum uelit comedito. Castora autem, uel nardū potato, potato & rutā cū uino nigro dulci ieiuna. Sin autem uinū dulce non sit, mel cōmisceto, uel brassicam decoctā cum ruta & mercuriali comedito. Seminumq; aliquod, quod ad uulvas faciat, dato. Si uero puerperia per frustula coacta demittant, postremaq; aluus dolitet, marrubium, porrumue decoctū dato. Quæq; mitia, placidaue, & agrestia sunt, porrigito, cunctaq; mitia, & pingua facito, tertio quoq; die, calido, & sereno cœlo lauato. Nam frigus his contrariū est, post balneum unguito, melius est, multa calida non uti. Cum uero post partū, uulux molestia non abit, postrema aluus, & ilia dolitant, horrorq; & rigor, & febris corripit, Quæ si hac molestia liberetur, sanescit, sed sæpius multum putrescit, tamen sexto, uel septimo, uel ulterius die liberatur. Huic ea medicamenta, quæ scribā, dato, Spiritū contineto, præ cunctis optimū esse scio, herbā artemisiā, dictamnō, florē albæ uiolæ, lasaris succum cū aqua potū, quātitate sabæ græcæ. Sin autem has uulux molestias non effugiat, cibis abstineto. Postea uiticis, hagnuue te-

*Cur secundilla re
manet.*

nella germina trita pusillo olei asperso, & melle, cū uino lancem, cotulamue tepidum propinato, prodibunt. Si quid secundillæ mulieri in uuluis relinquatur, quod sit, si umbilicus uirumpatur, uel umbilifecæ, omphalotomūue imperitia. Si pueri umbilicum, antequam inuolucrum partus, secundillaue de uulua exeat, secet, quam uulux ad sese trahunt, retinentq; cum sit lubricū quid, & diffusum, umbilicoq; cohæreat, umbilicusq; ultimus, de uuluis exit, quod

quod partum perdit, quod non faceret, si prior exiret. Cum uero prægnans menstruum, uel bimestrem partum perdit, nec exeat, macilentæq; sit ea foemina, tunc eius corpus purgato, & crassefacito. Non enim ante quam uulua ualida, & bene compacta sint, partus putrefactus exibat. Si mulieri secundilla, partusue inuolucrum, seu chorion intus remanserit, uulua quæ lati oris sint, minus tamen purgationis, quam tempus poscat, defluat, uenter crescit, durefcit, circumfrigescit, grauiter, acutè febricitat, totum corpus laborat, præsertim uentris pars, quæ sub umbilico est, quoddamq; onus, grauitasue in uuluis fit, tanquamq; partus insit, torquentur. Quæ si curetur, secundam putridam statim eiicit, sanescitque. Si partu uulua ulceretur, flore rosarum curato, quæq; stringunt, his subluo. Sin autem os ulceretur, & inflammetur, myrrham, thus, pilos uentris leporis tritos, pingui anserino, uel suillo commisceto, cum lanaque apponito. Si partu locelli ulcerentur, quotidie corpus lente febricitat, oculi caligant, uentrem ignis nunquam deserit, nec sitis, coxendices, & postrema alius uehementer dolitant, uenterque cum mouetur, olida, & mala demittit, uehementiq; ignis, & inedia, cibiue fastidium corripit, uertex dolitat, uentriculiq; stomachus, angustumue os, cibaria, poculaq; non suscipit, continetue, nec concoquit. Quæ nisi curentur, plurimæ cito pereunt, uenterculus autem causa est, sambuci folia quam tenerima tritici sitanii farina decocta, tepida sorbeto, mulsu, uinumque aquosum potato, pestinemq; aqualiculumue his, quæ refrigerant, linito, cibum quam minimu dato, uentrem sistito, caput curato, præcordia, iliaue, & uuluarum locum linito. Cum uero post partum sedes, uel quid aliud dolitat, fructum iuniperi, uel lini & urticæ semen tritum potato. Si partu dolitet, terebenthinam resinam, mel cum uino tepido sorbeto, quod & uulua inflammationem sedat. Si uuluarum locus non dolitet, amygdalas amaras, oleæ tenera folia, anelson, erysimon, organon, nitrum, trita commisceto, collyriaq; conficito. Si quid uuluarum inflammetur, dolitetue, folia rosæ, cinamomum, cassiam diligenter tritam netopo subigito, pastillosq; drachmæ unius conficito. In ollamque nouam igne candentem iacito, mulieremque pannis conuolutam superlocato, uuluaq; suffito. Nam hoc dolores sedat. Si post partum uulua laboret, lentus ignis habet, postremaq; alius intus ardet, dolet, tumescit, Quæ coxendices, & ilia quandoq; uexant, quæq; demittuntur, biliosa, & non boni odoris sunt. Quæ nisi statim uenter sistatur perit. Cum ergo sic habet, uentrem refrigerato, cauetoque ne horreat, qui si non sistatur, quod crethmo, uel farina conficitur potato, panem non solitum comedito, succumq; uinosi grati mistum aqua sorbeto, uel oui uitellum lenticulæ cremore coctum sorbeto, uel cum lenticulæ iure cuminu, salem, oleu, acetu misceto, refrigeratq; sorbeto, uel lenticulæ aceto condita, uinuq; nigru, pramhiu meracu potato, cæterisq; cibis, dum febris soluitur, abstineo, quin & si uideatur, lauato. Sin

Cum partus minus non exiit.

Cum secundilla non exiit.

Cum post partum uulua ulceratur.

Medela quæ.

Cum sedes post partum dolitat.

Medela uulua inflammata.

Cum post partum locelli nexant.

Medela.

autem imbecillius haberet, farinam decoctam sorbeto, si uero imbecillior esset, in aqua gelida: cibum uero leuem, cum ignis dimiserit, præbeto, qui non lædat. Nam hic morbus, grauis, acutusue, & lætalis est. Sin autem uulux inflammentur, uenter puerperii, lechusue repletur, turget, strangulatio ilia occupat. Cum sic habet, marinam algam, super quam pisces iaciunt, concissam, in mortario tritam, hordeaceam farinam, lini semen tostum, fermenticium cinerem, oleo uino, uel aceto subigito, pultemque ueluti crassam conficito, donecque sicuti massa fiat, coquito, calidissimoque hoc linito, & si usus sit, insuper sedeto. Si uero puerperia, lechoeue inflammentur, uulux tument, puerperia intus remanent, clam intenduntur. Quod fit, cum frigore condensantur. Si uero perfrigescant, calefacito. Si calecant, & frigus remiserit, quæ inflammationi aduersentur, apponito, lauato, suffito, halitumque in os, & nares agito, trahitoque, quæque scribam medicamenta apponito. Sin autem strangulent, lentis aceto, multo origano, sale decocto nidorem trahito, similamque, farinamue cum mercuriali decoctam sorbeto, quam primumque, ante quam doleat, medicamenta dato, quæ uulux dolorem sedent, cibaria lubrica porrigito. Si uenter inflammentur, quam primum subluo. Si uulux pituita repleantur, perflantur intus, turgentue, menstruaque pituitosa, & alba prodeunt. Est cum & sanguis tenuis, purus, fibrosus defluat. Est & quibus comiscetur, terque mense comparet. Quæ præ humilitate cum uiro coire nolunt, nec appetunt, emaciantur. Cum autem postrema aluus, lumbi, coxendices, inguina dolitant, quodque defluit, lancinat, pungitue, locaque circumstantia ulcerat, dicito hoc profluuium longum fore, tam & si non multum sit. Dandum ergo est ueratrum cum lenticulæ cremore uti uomat, postea & in nares dato, medicamentumque, quod per inferna purget dato, cibariisque acribus abstinet. Si uero grauetur, & frigeat, torpeatque, lac, & uinum odoratum dato, humilemque pinum, hypericonue ieiuna potato, semenque lini, saluiam uino odorato, & aquoso; uuluaque fecis cremore lauato. Quæ si ulceratæ sint, duos, tresue dies intermittito, deinde ter cum cocci decocto lauato, postea constringentibus. Sin autem ulceratæ sint, myrti, laurique decocto perluito, quodque cum argenti flore conficitur, unguento linito. Nam hic morbus difficilis, & periculosus est, paucæque euadunt. Si uulux acceptabula, loculamentaue, siue cotyledones pituita repleantur, menstrua minuuntur. quæ si prægnans sit, partum perdit, cum ualidus non sit. Nam non roboratur, sed defluit, quod hoc dignoscas. Quod defluit, humidum est, liquidumue, muccosum, & glutinosum, quale de uentre defluit, deserturue, nec lancinat, pungitue. Cum in menstruis sanguen amplius non purgatur, duosque, uel tres dies mucci de uuluis ueniant, horret, calescitque non grauitur, acuteue præterquam quod non deserit, hanc bis, terue die ficorum cremore, quibusque aqua omnis purgatur lauato.

Cum uero

*Cum inflammantur.
Medela.*

*Cum puerperia,
lechoeue inflamentur.
Medela.*

Qui strangulatio tollatur.

Cum locelli pituita replentur.

Profluuij longa signa.

Veratrum quid detur.

Medela ulcerum locellorum.

Cotyledones uulue pituita pleni sunt.

Medela.

Cum uero purgata fuerit, constringentibus deinceps utitor, molliaq; leniaue quibus pituita purgetur, apponito, laurea; cōfestura uulvas suffito, decocto q; cū aceto perluito, subterfumigatoq;. Cum autē menstrua cessauerint, aromaticis; postea non pasta, non lota cū uiro dormito, deinde cibaria paucula; uinūq; pauculum sumito, frigus uitato, crura oleo linito, fasciāq; lanea munito. Sin autem morbus aqueus, hyderosue in uuluis gignatur, mēstrua minora, & mala fiunt, & ante tempus deficiunt, postrema alius turgēt, māmā mollescunt, lac malum fit, pręgnans esse uidetur. His notis cognosces, morbum aquosum, hyderonue esse. Nam & in ore, & in uuluis significat. Cum enim tangitur, extenuatum, & humidum apparet, horror, rigorue, & ignis capit, quantoq; plus temporis processerit, tanto magis dolor postremam aluum, lumbos, coxendices, ilia & inguina habet, uexatue. Hic autē morbus ex abortu, causisq; aliis fit, & cum mēstrua euanescent, abscondunturue. Hanc autem multa calida lauato, calefacientiaq; apponito, si doleat. Cum uero dolor sedatus fuerit, medicamenta, quę per inferna purgent, dato, stercoreq; bubulo sicco uulvas suffito, deinde eo, quod cum cantharide conficitur, duosque, uel tres dies intermittito. Si robur adsit, netopo lauato. Si uenter laxetur, febres cessent, menses rata portione decurrant, cum uiro dormito, & in appositis persistito. meridie autem crethmi corticis cremorem, uel pæonię baccas nigras quinque tritas, uel sambuci, astesue cum uino ieiuna potato, mercurialemque quam plurimam decoctam comedito, crudaq; allia & cocta, mollibusq; lenibusue, multa; portione uesperit utitor, cæterisq; obsoniis mollibus, lenibusue, siue tenellis, marinis potius, quam carnibus. Quę si pariat, conualescet. Sin autem morbus aquę subter cutem, hydropsue in uuluis gignatur, menstrua minora, peiora, plusque temporis fiunt, pectus, uenter, lumbi, ilia, tibię turgent. Cum uero plus temporis processit, si pręgnans est, foetum perdit, & eiicit, & cum eo aqua effunditur, mulierque ipsa plerūque perit. Sanguis enim corrumpitur, & aquosus fit, hyderutæue. Hęc autem lac potato, & quę cum papauere conficiuntur, donec foetus moueatur, quin etiam sic quoque plerumque perditur, abortiturque, sanguinemque multum, & aquam uulux demittunt, nihilque aliud fere patiuntur. Signoquoque hoc morbum subtercutaneum; hydropaue dignoscas. Nam si digito uuluarum os tangas, extenuatum, humorisq; plenum deprehendes. Sin autem & ipsa non per initia, sed iam bimestrem foetum perdat, & stranguet, postrema alius supertumescit, tactuque sicuti uulnus dolet, magna; febris, grauedo, dentium concussio, dolorque uehemens pudenda, postremam aluum, ilia, coxēdices, lumbos capit. Cum sic habet, calida lauato. Si dolor habet, calefacientia admoieto, quod nam potissimum admittat, tentato, medicamentum, quod per inferna purget, dato, deinde tantū temporis, quantum satis esse uidebitur intermittito, lauato, suffitoq; cyclaminumq; melle

Hyderos uulua.

Medela huius
qua.Pisces potius
quam carnes
dat.
Hydrops uulua.Medela hydropis
uuluarum.

subactum, cum linteo uuluarum ori admoüeto, cupressiq; ramenta aqua ma-
 defacta similiter apponito, plus minusue temporis teneto, quatenus punget,
 spicillumq; stagnæum, digitumq; intus mittito, potionesq; quas magis admit-
 tet, propinato, cum uiroq; dormito, prout maxime poscet. Nā si concipiat,
 subpurgabitur, prioraq; simul disfluent, sicq; cōualescet. Si uero foemina mor-
 bo subtercutaneo laboret, hydropesue, quod lien aquosus & magnus est,
 quod hoc morbo fit. Cū ignis foeminā habet, nec dimittit, maximeq; sitiāt,
 potetq; nec uomat. Pars enim uesicā petens, per lotiū emittitur. Quod re-
 manet, lien suscipit, de uentriculo uellens, ad seseq; trahens, cū sit rarus, &
 spongiosus, uentriculoq; ipsi hæreat, cūq; hæc sic habeāt, non sudet, nec uen-
 ter demittat, lien propterea tollatur, turgetue, præsertim si poculū sit aqua,
 quem si quis tangat, lana, mollisue plumā uidetur. Est cū repercutiat, resis-
 statue, siue durus sit. Cum autem turget, plenusq; est, corpori per uenas præ-
 bet, præsertim omento, locisq; uentriculum circū stantibus, curibusq;. Nam
 corpus, corporisue pars alteri præbet. Cum autem unū quodq; habet plus/
 quam tempus poscat, & capere possit, hydrops inde semper gignitur, quod
 lien semper ad sese trahere consueuit, didicitue, cum suapte natura rarius sit.
 Nonnullis etiam huius mali principium sine febre fit. Cum aliquatenus uen-
 tricus æstuat, ut pote pituita in eum descendente, mulierq; illa, uirue siti
 non pareat, uesicæq; & alius lotium, oletumq; non demittant, uti deberent,
 iustoue modo, nec cōmode, benene ea uisitit. Sin autem morbo aquæ sub-
 ter cutem teneatur, hydropoeidesue sit, menstrua multa repēte modo decur-
 runt, modo pauca, modo sicuti carniū aqua, uti si quis cruenta abluisset,
 modo paulo uehementiora, nec cōguntur, stringunturue, suspiriumq;, spiri-
 tusue angustia, seu asthma priusquam menstrua defluant, eam capit, lienq; do-
 litat. Sed magis, si quid dulce comedat, uēter turget, cūq; plus, quam consue-
 uit, comedit, uenter, lumbiq; dolitant, sæpe etiam & ignis modici temporis
 capit eam. Cum uero purgetur, melius, quam prius habere uidetur, postea
 uero eodem relabitur. Quæ si rite curetur, conualescet, si minus, profluuium
 superapparebit, semperq; ueluti sanies paulatim defluet, maiorisq; curatio-
 nis egebit. Si uero profluuium non superueniat, uuluxq; cum prioribus men-
 strua non demittant, uenter crescet, pondusq; quoddam inesse uidebitur, tan-
 quā si prægnans esset, partusq; in uentre moueatur. Cum uulux aquæ plenæ
 sint, quæ sese crebro tāquam in utrē mouet, & fluctuat, quā si quis subter um-
 bilicum, iugulum, clauæue, pectusq; tangat, dolet, uultusq; & lumina exte-
 nuantur, papillæ extolluntur. Est autem quibus uenter & crura aquæ implean-
 tur, quibusdam uero horum alterum, & si quidem utraq; impleantur, nulla
 spes est, hanc uisuram. Sunt etiam si alterum horum, spes exigua, si curetur,
 ac nō ualde consumpta sit, & uexata. longus autē hic morbus est. Quæ omnia
 potius infœcundis, quā fœcundis fiunt, fiūt & fœcūdis. Periculosa uero sunt
 ualde,

*Causa hydropis
in foemina.*

Lienis natura.

*Hydropides mu-
lier quæ patia-
tur.*

*Signa huius
mali.*

ualde, quemadmodum dictum est, hæc mala, multumq; graua, & acuta, & magna, cognitq; difficilia. Quoniam foeminæ multorum morborum participes sunt, quandoq; & ipsæ nesciunt se languere, priusquā peritæ fiant morborum, qui de menstruis proficiuntur, senioresue fuerint. Tunc enim eas & necessitas, & tempus morborum causas docet. Est cum & quædam, cur ægrotent, nesciant, cum iam uitia inmedicabilia præoccuparunt, priusquam medicus a languente, quo morbo laboret, doceatur. Nam dicere uerentur, & si sciant, turpèq; sibi præ imperitia, & inscitia putant esse. Simul autem & medici peccant, cum non curiose morbi causam sciscitantur, sed tanquam uirilia mala curant, multas enim uidimus his morbis perisse. Quare statim oportet, curiose, morbi causam quærere, plurimū si quidem differt muliebrium morborum curatio, & uirilium. Sin autem uulux ulceratæ sint, sanguis, & pus purgatur, mali odoris, grauius, dolorq; grauis, acutusue lumbos, coxendices, inguinā, postremamq; aluum corripit, supraq; sæpe uagatur, iliaq; costas, scapulas, quandoq; & iugulum, clauusue petit, lancinat, pungitue, siue mordicat, caputq; uehementer dolet, languens uero desipit, deliraturue. Cum tempore autem tota tumescit, debilitatq; eam capit, animi defectus, lenta, tenuisue febris, circumquaq; friget, crurq; potissimum tumescit. Hic autem morbus ex abortu gignitur, uel si qua cum foetum perdidit, marcidum non eiecit, expurgataq; sit, totum corpus ignescit, profluuiū etiā corripit, siq; in sese acria, biliosaq; contrahāt, quæ lancinent. Si sic habentem nanciscaris, cum dolitat, multa calida lauato, quaq; dolitat calefacientia ponito. Si supra doleat, ualidaq; sit, totam suffito, medicamentaq; dato, quæ per inferna purgent. Si tempus anni ferat, serum decoctum, si robusta sit, quinque dies potato, si minus lac asininum decoctum tres, quatuorue dies. Post autem lactis potationē, eā aquis reficito, cibisq; accomodatis, carnibusq; ouillis, tellis, iuuenibus, auiculisq; siue pullastris, betaq; & cucurbita, falsis uero, acribus, marinis omnibus, carnibusq; suillis, bubulis, caprinisq; abstinetō, panem comedito. Si uero linguatur animo, robustaq; non sit, circūq; frigescat, sorbetō. Quidam uero medici caput dolentibus lac propināt, aquam animo deficientibus, contra uero faciundum censeo. Si caput dolet, mensq; mouetur, tangiturue, aqua danda est. Cum autem acria pungunt, lac lenit. Si uero tibi satis uirium habere uideatur, uuluas lauato. Primo quidē fecis cremore, post autem tres, aut quatuor dies brassicæ decocto, tepido lauato, deinde post tres dies cū aqua butyro diluta. Quæ cum feceris, si uulux sanescant, cum aqua, in qua granati putamina decocta sint, lauato, ulcera uero flore argenti, uel galla, uel myrrha conspergito, uel thure, uel acanthi Aegyptiæ semine, frutue, uel labruscæ flore, uel chrysocollo, uel æris squāma, uel loti ramentō, uel crocum, alumen Aegyptium tostum, horū singulorum par modus esto, simul omnia trita, cōmistaq; uino albo, dulci subigito, mellisq; ad crassitu-

*Languentis et
medici error.*

*Locellorum ulce-
ratorum signa.*

Morbi causa.

Medela.

Quæ reficiant.

*Quid capitis do-
lorem sedet.*

dinem decoquito, hocq; bis quotidie perungito, tepida deinde aqua, in qua
 hedera, saluiq; decocta sit, lauato, cūq; tibi cum hæc feceris, melius habere
 uideatur, caprinum lac decoctum unum diem propinato, postea lac bubulū,
 simili modo, quo prioribus, dato. Post autem lactis potationem, cibis quam
 maxime pinguefacito, curaq; uti concipiat. Nam conualefcet. Plerūq; enim
 quæ hunc morbum euadunt, sterilefcunt. Senioribus uero non fere quid ho-
 rum fit. post autem hæc medicamenta, lini semen fastum, cribratum, aqua
 decoctum, uel urtica, uel sesanum, uel pæoniæ radicem amarā, tritam, uino
 nigro odorato, diluto ppinato. Si uulux ulceratæ sint, sanguis, pus, saniesq;
 defluat (quod cum uulux putridæ sunt, euenit) postrema aluus turgescit, lan-
 guens macescit, tactaq; sicuti ulcus dolet, ignisq; & grauedo eam habet, do-
 lorq; grauis, acutusue, & uehemens in pudenda supra coxendicē, ilia, lumbos,
 & iuncturas, & coxendicem, postremum aluum prorumpit. Morbus autē hic
 partu maxime fit, si quid uellicatum intus remāsit, putrescitq;, qui & iam ab-
 ortu gignitur, quin etiā sua sponte, quibus sic occurrās, multa calida lauato,
 quaq; dolitat, calefacientia ponito, spongiamq; ex aqua calida, lauatoq;, strin-
 gentia uero acria, acerbā, asperāue ne tangito, molliora uero, lenioraue misce-
 to, sicuti tempus tibi poscere uideatur, liniq; semen, frustumue & sambuci
 tusum, tritumue cum melle misceto, medicamentumq; conficito, hocq; uti-
 tor, calidaq; aqua lauato, spongiamq;, uel mollem lanā calida aqua tinctam
 apponito, pudendaq;, ac ulcera purgato, & emundato, postea spongiam, uel
 lanam uino meraco tinctam reponito, similiter deinde resinam, suillum pin-
 gue cōmisceto, sæpiusq; hoc die, ac nocte cum tempus tibi poscere uidea-
 tur, digito linito. Post hæc autem lini semen tostum, tritum, cribratumq; pa-
 pauerisque albi similiter paratum pari modo, pusillumq; casei caprini tosti
 derafi, tritig; butyriq; paulum, & muiæ cum farina decoquito, matutinoq;
 tempore ieiunæ sorbendum dato, cum uino aspero, austeroue. uesperī autem
 crassam pultem, cyceonaue dato, poculumq; quod ea foemella suscipiet, ad-
 mittetue, propinato. dumq; sanguis multus defluet, doloresq; graues, acutiue
 durabunt, parumq; cessabunt, hæc facito. Cum autem ulcus minuetur, dolo-
 resq; leniores capiēt, plusq; temporis medicamentā potato, per quæ potius
 inferiora, quam superiora purgentur. Tempusq; quantum tibi uidebitur op-
 portunum, & necessarium intemitto, lenibusq; suffimentis, subterfumiga-
 to, singulisq; his si uideatur expedire, super sedeto, hæc si faciet, conualefcet.
 Morbus autem hic lenior, lentiorue, lætalis tamen est, paucq; eum euadūt.
 Si uero magnopere ulceratæ sint, sanguen, & pus expurgatur, dolorq; grauis
 fit, & odor, cūq; dolor capit, tãquam parturientē eā uexat, quæq; circa pro-
 fluuium foeminis eueniunt, ea patitur. Cumq; tempus processerit, crura, pe-
 desq; tumescunt, medicig; hoc tãquam aquam subtercutem, hydropaue cu-
 rant, cū tale non sit. Hanc si curandā coeperis, primum calida lauato, foueto,
 subluito,

Conceptus libe-
rat has.

Signa uulue
ulceratæ.

Morbicaussa.

Medela.

Cycron.

Cum ualde ulce-
rata est uulua.

subluito lenibus, acribus, asperisue, stringentibusque, uino & aqua decoctis, polycarpon, polycnemong cum melle & aqua decoquito, lanamq; in hoc tinguito, pudendaq; linito, uel resinam, mel, suillum pingue, oleumue simul tepescacito, linitoq; linoq; semen tostum, fractumq;, & sesamon potato, uel cum farina butyrum, caseum caprinum decoctum ieiuna cum uino potato. Vespertino autem tempore mellis plurimū aspergito, donecq; sanguis purgatur, doloresq; graues, acutiue habent, duratue, parumq; cessant, hoc facito. Cum uero tibi minus iuerit, doloresq; mitiores plus temporis habuerint, medicamentum, quod per inferna purget, dato, deinde cessato. Hæc si faciet, sanescet, tamen generatio non erit, non concipietue. Quæcūq; autem ulcera menta, helcomataue in locullis ex abortu, uel alia causa fient, omnia totum corpus prospiciendo curanda sunt, quo nam curationis genere opus sit, discipito. Nam si a toto corpore sint, tota curanda est. Sin autem de ipsis uuluis hæc mala proficiscantur, tota curanda non est. Quæ hoc pacto dignosces. Nam quæ ab ipsis ulceramentis proficiscuntur, purgationem purulentam, consistentem, & tenacem præbent, quæ non inde, tenuem, & saniosam. Quæcūq; igitur fluentia, profluuiatue, tenuia sunt, medicamento & supra, & infra curentur, sed primo supra. Si uero post potionem fluentia minuantur, lenioraq; sint, paululum temporis intermittito, similiterq; repotionato. Post hanc uero potionem, quo potissimum exarescat, nutritio, curatio. Quod erit, si tertio, quartoue quoq; die, totam subterfumigaueris, protinusq; post uomitionem feceris, post autem uomitiones, & suffusiones, nutritio, non lauatio, ne, sed exiguo cibo, potuq;, paneq;, sine alio pulmento, obsonioue cum uino nigro meraco, nulloq; olere. Cum autem, uomitum paras, tibi opus est, multis oleribus, cibisq; acribus, & multis eam implere, pulmentoq;, obsonioue, quod uoluerit, multoq; & diluto, aquosoue uino, multaq; calida, post suffusiones lauare. Hæc quidem talium fluentorum curatio sit. Melius tamen est, utraq; potione curare, uomere, supraq; trahere, siccissimusq; cibis sine ullo balnei usu melior est. Sic autem uuluas curare oportet, primum aqua, in qua sambuci folia decocta sint, suffumigare. Post autem hoc, smegmate limoso, mundificamentoue cum aqua calida perluito. Si quidem putrida sint ulcera, manantiaq; inde non boni odoris, meraciore mundificamento, smegmateue opus erit. Sin autem nihil tale inerit, dilutiore, aquosioreue. Post autem hoc aqua, in qua myrtus, saluiq; decocta sit, perluito. Post hoc uino albo, aspero, austeroue, meraco, tepido. Cum uero iam lauationibus pungitur, tunc iam pura, & emundata sunt ulcera. Limo igit aquosiore lauato, uinoq; nigro. Post uinum autem pingue suis liquefactum, & anseris oleum, pingueue, siquidem adsit, si minus, alterius auis, sed potissimum gallinaceum, si uero & hoc non compareat, uetustum ex oliuis comisceto, hocq; tepido lauato, & linito. Post uinum autem per aliam lauatiōē, os uuluarū perfundito, nihilq; si eduxerit,

Medicina post dolores.

Causæ ulcerum. cognitio.

Curatio.

Nutritio post potiones.

Qui uomitio pronocetur.

Smegma

Smegma.

penicillos, motusue molliculos conficito, lenientibus tingito, & apponito, qui admoti, si intus molestantur, demito, tepidaq; aqua quali prius lauato. Si uero hac curatione hæc fluenta non abigantur, minuantur tamē, uehementerq; pungant, mordeantue, quæq; defluunt biliosa, falsaue sint. Quæ si non solum intus, sed extra ulcerent, mutanda ratio est. Tota madefacienda est, uti quæ defluunt, quam aquosissima, minimeq; mordacia sint, multis balneis calidis, pulte, mazaue, oleribus elixis, pinguibus utitor, molliculisque pisciculis, non squamosis. Cum cepis, coriandrisq; cum dulci muria, pingui modo decoctis, carnibusq; omnibus, præter bouis, & capræ cū anetho, foeniculoq; decoctis, uino dulci, rubello, diluto, plurimaq; lactis potione cū uino dulci. Cæteraq; lauato, quemadmodum prius dictum est. Hæc autem horum est in præsentia curatio. Quæcūq; uero horum purulenta, & consistentia defluunt, corpus quidem totum nihil agitato, sed eisdem, quibus prius, & similiter lauato, Scribétur uero & alia lauationum genera. Curatio ulcerū. Cerui recens pingue apponito, statimq; post sapa, defrutoue cuncta perluito, potissimūq; si ulcera infunt, cerussa cum narcissino oleo, cibus autem lenissimis, mollissimisue utitor, & non acribus. Sin autem sordida sint, & serpent, proximumq; locum uellicent, purgato, nouamq; carnem crescere facito, ad cicatricemq; perducito. Nam facile demittuntur, & ad ulcera tetra, malaue, siue cacoethæ deducuntur. quare sæpe lauato. Si uero foemina magnum ulcus, uulnusue propter abortum, uel acria apposita cōcipiat, uuluaq; ulceretur, qualia multa semper foeminæ, & agendo, & medicando suscitant, partusq; perdatur, nec ea purgetur, sed eius uulua magnopere perflammentur, claudantur, purgationes non demittant, nisi primum sanguinem, qui cū partu exiliuit, & inest. Hæc autem si statim curet, sanescet, sed sterilis remanebit, Si uero sua sponte ei puerperia prorumpant, ulceraq; sanentur, sic etiam erit, aphorosue. Sin autem ei purgatio quidem prodeat, ulcera uero non sanentur, curenturue, periculum est, ne putredo intus gignatur. Si uero consumptæ, maleue habenti purgatio prodeat, peribit. Siq; partu locelli ualde ulcerentur, foetu naturali ter non exeunte, & existente, patietur eadem, quæ ea, quæ ex abortu locellos ulceratos habet, mutationesq; easdem, finesq; hic morbus habebit. Sin autem ex abortu, partuue locelli ulcerentur, puerperiaq; omnia defluant, & adsint, minus laborabit, nisi magna sint ulcera, quæ curata statim cōualescit, medellam uero si uulua ulceratæ sint, statim adhibeto. Nam quæ in loco tenero sunt, statim augentur, & putrescunt, quæ curato sicuti, quæ in reliquo molli corpore sunt, ne inflammentur, purgato, repleto, & ad cicatricē perducito, aquamq; potato, uinū nullo modo, cibaria pauca, non multa porrigito, quæcūq; cum abortu fecit, non abigit, ab eoue liberatur, uel quod partus magnus est, & omnia eius membra, uel quod parua transuersa, & robusta non sunt, per hæc succurrito. Si naturaliter prodeant medicamētum aliquod eorum, quæ

scribam,

Medela.

Cibus.

Qui ulcera curen-
tur.

Cacoethæ

Locellorum

Cum locelli par-
tu, uel abortu ul-
cerantur.

Curatio.

Quæ abortum
non abigunt.

scribam, dato, quam plurima calida prius lauato. Si naturaliter stet, ne dissolu-
te prodeat, curato, sternutamentum admoeto, nares, & os præhendito, pre-
mitoq; sternutamentum uti quam maxime operetur, mulieremq; supinam in
leſtulum reclinatam altum, robustumq; & a capite altiozem, sub alas uitta,
uel lato, & molli loro religatam cruribus reductis leniter concutito, ne disten-
tio neruorum, spasmosue corripat, tuncq; maxime concutito, cum parturiet,
quæ si quidem liberetur, partumue abigat, statim cessato. Si minus, rursus cõ-
cutito, per leſtulumq; agitato. Hæc quidẽ facito. Si recte, & naturaliter pro-
deant, liberenturue, cerotoq; liquido, unguentoue inferna perungito. Nam
hoc in omnibus uulux affectibus, passionibusue peroptimum est, maluxq; &
foeni græci aqua perluere, uel potius triticeæ ptisanæ cremore, pudendaq;
& sedem usq; ad inguina insidendo foueto, tuncq; maxime cum partus dolo-
res uexabunt, nihilq; aliud cogitato, quam uti uuluarum os lenibus placide
aperias, partusq; umbilicum trahito, Quæcũq; uero partuum genera conuo-
luta in uulux os prorumpent, siue uiua, uel mortua sint, retrudito, & in caput
uertito, uti naturaliter prodeant, quod cum facies, eam in leſtulum a pedibus
altiozem mollem, & præsertim sub lumbos, coxendicesue reclinato, sub ca-
put nihil esto, quæ placide peragito. Cum autem partũ uti naturaliter pro-
deat, statueris, quidquid sub eius lumbos, coxèdicesue, leſtuliq; pedes subdi-
deris, subtrahito, caputq; eius molli puluillo suffulcito. Hæc q; hoc pacto cu-
rato. Quicũq; uiui partus manum, uel crus, uel utrumq; emittũt, hos cum pri-
mum exitum innuunt, indicatue, modo prius dicto retrudito, & in caput uer-
tito, ac in rectam uiam agito, dirigitoque. Quiq; conuoluti in ilia, uel coxendi-
ces prorumpent, eos dirigito, uertitoq; prægnatẽq; calida, donec respiret,
foueto. Qui uero mortui crus, manumue emisierint, melius est (si fieri possit)
retrudere, & in caput uertere. Si minus quod tumeat, scalpro, gladioloue se-
cato, confringitoq; ne totum pressorio rumpas, caueto. Paulatimq; uolsella,
extractorie offacula educito, secundum iugulum, clauemue demittendo,
sicuti habet, extrahito, non multum simul, sed paulatim expediendo, rursusq;
cogendo. Cum hæc eduxeris, humeros, utraq; manus de suis articulis recisas
placide, si exeant, educito. Si minus, totum pectus, ad iugulares usq; uenas,
scindito. ne uentrem seces, caueto, nam uenterculus cum intestinis, & oleto
exiliret. Si quid enim horũ excidat, maius negotiũ facessit. Latera uero, siue
costas, & scapulas confringito, paulatimq; educito. Nam reliqua post hæc
facile prodeunt, nisi ueter eius iam tumeat. Quod si fiat, melius est, foetus uen-
trem leniter forare. Nam flatus tãtum, tumorue de uentriculo exhibit, leniusq;
& facilius sic exhibit. Si uero manus, uel crus mortui foetus prodeat, si quidem
poteris, retrudito, riteq; foetum uertito, quod optimum erit. Sin autem non
possis, quicquid eminet, quam altissime possis; abscondito, placide reliquum
tractando, retrudito, foetumq; in caput uertito. Quem cum uertes, secabisq;

Ptisana triticea.

*Cum partus non
rite prodeunt,
quid agendum.*

*Cũ partus uiuus
manum uel crus
emittit, et cum
mortuus, quid
agas.*

*Mola quid sit,
uideto.*

*Partus quotus
in utero mouea
tur.*

Curatio mola.

*Quid sit mola,
et quomodo
curatio.*

*Puerperia pur-
gationis mensu-
ra, et color.*

*Quota puerpe-
ri purgatio.*

*Magis ledit ab-
ortus, quam par-
tus.*

*Lactis procrea-
tio.*

tibi ungues resecato, scalprumq; gladiolumue, quo secabis, retortum potuis, quā rectum habeto, caputq; huius, cuspidemue, indice digito tegito, cauteq; & timide tractando præmittito, prætentatoq; neu uuluum tangas cauetō. Molæ uero conceptus hæc causa est. Cum plurima menstrua insunt, paucū lum semen, morbosumq; corripunt, conceptusq; uerus non fit, uenter tamē sicuti prægnantis completur, nihil in utero mouetur, nec lac in māmīs gignitur, papillæ tamen turgescunt, quod duos, ac sæpius tres annos durat. Quod si una caro fiat, ea foemina peribit, nec superesse poterit. Si uero plures carnes, carnisue frustula pudendis prorumpant, sanguisue multus, & carnosus, modiceq; defluat, seruabitur, si minus, profluuio eo correpta peribit. Malum quidem tale est, quod plenitate, & quod in uentre nihil mouetur, constat, & discernitur. Mas enim trimestri, foemella uero quadrimestri mouetur. Cum ergo tantum temporis processerit, nihilq; mouebitur, hoc profecto erit. Magnum præterea signum & hoc est, quod lac in mammis non gignitur. Hanc uero medica nulla potione curato. Sed hoc modo reuiuiscere facito. Primo totum corpus fumentato, fouetoq; deinde per sedem lauato, multus uti sanguis prorūpat. Quod consistit, compactumue est. Quod esse partus uidetur, hac re foemina calefacta, fortasse commouebis, uuluas etiam uti sanguinem educas, lauato. Si minus, uehementissimis apposis, quæ cum bupresse conficiuntur, utitor, distamnūq; creticum tritū cum uino propinato. Si minus, castoris testem. Post cucurbitulam ad ilia admoueto, sanguinisq; plurimum, quam maximē consideratis uiribus auferto. Hactenus de morbis, qui puerperis gignuntur, dictum sit, non parua pericula in quibus sunt. Nam grauiā, acutaue sunt, celeriterq; cōmutantur. Primiparæq; his magis uexantur, quam partus peritæ. Puerperia uero sane mulieri ad summum attici acceptabuli & semis mensura, uel paulo plus, primo defluunt, postea rata portione minus, sensim decrescendo. Si quidem sana ea foemina est, uel futura est, tanquam sanguis sacrarum uictimarum iugulatarum defluit, quemadmodum diximus, celeriterq; coit, & purgatur, quod post partū sanæ foeminæ plerūq; euenit. Puellæ quidem puerperio duorum & quadraginta dierum cum longissima est, purgatio fit, hinc periculo etiam est, si quinq; & uiginti purgetur. Pueri uero triginta dierum, cum longissima purgatio est, sine periculo etiam est uiginti dierum. Quæ uero partus perdiderunt, rata horum dierum portione purgantur. Quæ iuniores partum perdiderunt, minus purgantur. Quæ seniores, plus. Hæc præterea mala, pathemataue circa puerperia fiunt. Quæ partū perdidit magis laborat, quam quæ peperit. Nam cum partus perditur, sine uiolenti aliqua re non fit, uel medicamento, uel cibo, uel potu, uel apposis, uel alia re. Nam uis est quid malum, periculū enim in hoc est, ne uulux ulcerentur, inflammēturue, quod periculosum est. Lac uero quemadmodum, gigneretur, in pueri natura, & in partu iam diximus. Cum autem foemina cōcepit,

coepit, menstrua non defluunt, tamen nonnullis pauca. Nam quod cibi, potusq; humoris dulcissimum est, in mammas uertitur, & trahitur. Corpusq; reliquum necessario magis euacuatur, minusq; sanguinis habet. Quod autē quædam suapte natura parum lactis habent, lacq; eas ante tempus deferit, propterea fit, quod hæ suaptæ natura densæ, solidæ uel, & duræ, solidaq; carne, & densa compactæ sunt, propterea de uentriculo in mammas humoris satis non diuertitur, densa cum sit, & angusta uia. Menstrua uero sic euocato, duas elaterii potiones sumito, pingueq; ouis ex renibus, quantum est elaterium, commisceto, duosq; apposita conficito, uel melathion, gitue triticeum, tritū aqua coquito, duosq; apposita parato, quæ alterne, priusquā dies mensium ueniat, apponito. Nam cū non defluunt, horrores, rigores, febresq; creant. Mollescentia, lenientiaue, quæ aquam, harenulasue purgāt, menses ciunt, nisi multo temporis sint, uuluarūq; os molliunt, narcissum, myrtum, myrrham, cuminū, thus, absinthion, cyperon, par cuiusq; sumito, narcissi solius quatuor portiones, quæ trita commisceto & cū origano aqua coquito, lini crudi lintheum, epistemonie mittito, balanon, glandulæue conficito, & apponito, uel cyclaminon tali quantitate, florem æris, fabæ quantitate, hyoscyamon tritū misceto, melle subigito, balanon, glandulæue conficito & apponito, uel pulegium, myrrham, thus, bouis, & suis fel melle subigito, glandulā conformato. Si uero menstrua non fiant, pingue anseris, netopon, resinam commisceto, lanaq; excipito, & apponito, uel siccas ficos decoctas tritas rosaceo aspergito, lana suscipito, & apponito, uel brassicā agrestē, & rutam ad tertias decoctā, tritam medullam anseris, uel bouis, uel cerui rosaceum, lac foeminæ aspergito, glandulam conficito, & apponito, uel os uuluarū perungito, uel medullam anseris nuci magnitudine. Ceram, fabæq; quantitate lentiscinam resinam, uel terebenthinam fabæ magnitudine cum rosaceo, leni igni liquefacito, sicuti ceratū, cetero tenue, siue unguentū conficito, quo tepido uuluarū os linito, pestinē perfundito. Purgamentū appositiciū. Setaniam farinā, triticie trimestris, myrrhæ tres obolos, croci totidem, castorii obolon simul coquito, terito, rosaceū, uel irinū aspergito, & apponito, uel semen urticæ, maluarū succū, pingue anseris commisceto, & apponito, uel styracem, organon tritum commisceto, pingue anseris aspergito, & apponito, uel absinthii radicem diligenter tritā cū melle & oleo mistam apponito, uel buprestin sine capite, alis, & pedibus tritam cū duplo fici siccae parte interiore commistam apponito. Quod uuluas perflat, & desperatis optime subuenit, uel mercurialis folia trita, uel artemisiā commisceto. Quod & biliosam purgationē educet, sed melius purgat ueratrum nigrū diligenter tritum cum aqua, si ea uuluarū os abluatur. Nam aquam sicuti carne abluta educit. Quod & alumen, & resina facit, uel cuperus, absinthium, aristolochia, cuminum, sal, mel simul trita, & apposita, ueratrumq; cum lolii farina, & tritici uino dulci, uel melle subigito, & cum lana apponito,

Cur quedam lac non habeant, aut ab eo deseratur.

Mensium praenotatio.

Diversa de hac re medicamentata.

Cerote.

Setania farina hoc est

Trimestris tritici.

Semen urticæ.

Styrax uel styrax.

Buprestis.

Veratrum nigrum.

Catapotia.

Cum catapotia, & pillulæ non purgant, hoc apponito, mercurialem, myrrham, uiolam albam, cepam acerrimam, melanthion, gitue, mentam. Si sanguinem non subter ferat, hæc commisceto, & apponito, sanguinem eductum acria apposita.

Cantharides.

Cantharidas quinque sine capite, & pedibus tritas, myrrham, thus, mel commisceto rosaceum, uel oleum Aegyptium aspergito, diem apponito, cum punget amoueto, & in lac foeminae, & oleum Aegyptium tingito, hocque noctem apponito, deinde aqua odorata perluito, postea pingue apponito, conueniat autem & buprestis una sine capite, alis, & pedibus si parua sit, si magna, dimidium, misceto, & apponito, quæque de cantharide conficiuntur, similiter. Si uero molliora, lenioraue res posceret,

Buprestis.

cum bupreste uinum, cuminum Aethiopicum, passam, fœselis pollinem, & anesi decoquito, quo uino diffuso hæc terito, pastillosque drachmæ unius conficito, singulosque horum myrrha, & thure commisto admoueto, modoque eodem,

Cuminum Aethiopicum.

quo in cantharidibus facito, uel melanthion, gitue triticeum diligenter tritum melle subactum apponito, uel hoc ipsum melanthion sic compositum pinnae circūducito, & tanquam glandulam, balanone conficito, & iniicito.

Melanthion, gitue triticeum.

Vehemens, & efficax appositum. mandragoræ succum, & cucurbitæ agrestis lacte foemineo subigito, & apponito, uel uini albi uetusti fecem combustâ, & uino restinctam succo cucurbitæ agrestis subigito, & apponito, uel mercurialem, erysimon, nitrum commisceto, & apponito, quod statim euellit, uel mādragoræ radicem, cantharidem, serpyllum, lauri baccas, tithymalli succū terito, laurino, & irino oleo subigito, spumam sumito, & herui magnitudine cum aqua dato, sed melius est ex hoc appositum fecisse. Si uero plusquam uelis, defluat, uino tepido abluito, uel combustum æs uino albo subigito, tepidumque cum lana apponito. Medicamentum quod conceptum parat. Cedrix acceptabulum, & bubuli pinguis liquefacti drachmas quatuor commisceto, glandulasque conficito pessusue, maneque & uesperie ieiunæ apponito, totum diem iacens quiescito, & ieiunato, post uero menstrua, & coenam lauato, cum uiro dormito, uel melanthion tritum cum anseris pingui misceto, cum linteolo apponito. Hoc etiam conceptum parat. Sic foemina, uti concipiat, curato. Congium lotii uetusti in peluim mittito, subterque sedentem foeminam capite, & corpore pannis conuolutam ponito, lapidesque ferri recrementi, scorixque candentes iacito, tritiesque sic foueto. Postea uero quam plurima aqua, in qua polion, & uiticem, hagnone plurimum decoxeris, caput perluito, quod septem dies facito. Postquam uero lauerit, laurino oleo ungito, deinde coenato, & super coenam cepam cum melle comedito, mulsique tepidi quatuor heminas superpotato. Postea cum paulum sese continuerit, uomito, supina iaceto, rutam naribus, auribusque habeto, deinde, paulopost panem fermentatum in iure gallinaceo, in quo apium coxerit, dato, quod etiam post coenam facito, diesque septem, postea autem uentrem

Mandragora.

septē dies

Mandragora radix.**Tithymalus.****Conceptoria.**

septem dies lauato. Quæ lauatio hæc esto, quatuor drachmæ resinæ, mellis acceptabulum, oxybaphonue, platearū oleum par, setanii tritici succus, cremorue, siue chylos, nitri spuma quam tenuis. Quæ omnia simul octo cotulæ sint, tres ptisanæ succi, cremorisue. Hanc autem obliquam, plagianue subluato, modicæq; lauato. Septem die glandulas, seu balanū apponito, dumq; liquefiant, contineto, quæ thure, nitro, chalbane, melle decocto conficiantur. Cibo autem, paneue, seu sitō eodem utitor, deinde pannis optime cōmunita lupi oleo, pilisq; asini albi super prunam iactatis, diligenter subter fumigato, ne ue peruras, caueto. Si uero mulier prius fecunda, non concipiat, nitru, myrrham, resinam, cuminum Aethiopicum terito, & oleo subigito, & apponito, uel siccum puleium tritum cum linteolo, uel puleium tritum dormitura cum aqua potato. Conceptorium, cyterionue. Si qua mulier concipere cupit, sic uestitato. Quæ uelit comedito, potatoq; uirg; huius, cætera omnia comedito præter allium, cepam, fabam fresam, leguminaue cuncta, lassary, cunctaq; infantia. Cōceptorium, cyeterionue, quod infunditur, cum foemina non concipit, succum granati recentis, pudenda testudinis marinæ comibusta, peritonæonue cum lacte foeminae puerum lactantis per pudenda infundito, uel lac, resinam, succum granati dulcis cum melle infundito, uel bulbi albi semen, floremue tritum melle subactum cum lana tres dies apponito. Quarto autem malux agrestis, lati folii succum cum lacte muliebri misceto, & cum lana apponito. Postea cum uiro dormito; sed fari nam cum puleio decoctam sorbeto, prius & cum uino leni; tenuiue puleium tritum potato. Si uero non auscultet, succum conyzae odorata leuinae propinato cum uino; uel semen alparagi tritum similiter propinato; uel secundam, chorionue mulieris, uermiumque euleorum capita trita, alumen Aegyptium pingui anseris subigito; cum lana admoueto, uel uiolas, æris æruginem, floremque dimidium obolum utriusque, thuris masculi, scissi aluminis, uitis floris, gallæ, myrrhæ, granati putaminis, polii, resinæ, cuiusque horum obolum terito, melle subigito, tres dies ter die apponito. Si uero casu acrius esset, pingue anseris, & nitrum combustum commisceto, uinumque non magni roboris propinato, uel uermen, non mine eulen, qui caudam habeat: tres, quatuorue portiones ex eo capito, diligenterque tritum origanum rosaceo subigito, & apponito, uel portulacam tritam, marrubii, porriue semina, myrram, bouis fel pingui anseris subigito; cum lana apponito. Si menstrua multa defluant, conceptumq; impediunt, remedium hoc est. Duos æris floris obolos, scissi aluminis tantundem tenuiter trita, melle subacta, lana excepta, linteo inuoluta, lino, quod extra pendeat, colligato, multumq; intro dato, cum probe purgaerit, demito, uinog odorato; quo myrti folia costā sint, subluato, uinumque adito, uel tamaricis, muricesue semina trita, myrrham, mel, resinam

Lauatio qualis
et quoties tribuitur

Balanos.

Suffimentum.

Qui conceptus
paretur.

Pudenda marinæ
testudinis.

Bulbus albus,
malina agrestis.

Conyza.

Chorion mulieris.

Eulen nernis.

Conceptus repa
ratio.

*Terra sigillaria;
schidiase.* up 11

liquidam, anseris pingue cōmisceto, cum lana sicuti prius indito, uel cretam sigillariam, siue schediada sumito, lentiscum, cuminum, cuperum, cucurbitam agrestem, nitrum rubrum, salem Aegyptium, magnam sigillariam, schediadaue tenuiter trita linteo cribrata, melle subacta, deinde cum leni igne bullient, ceram, & resinam immittito, commisceto, oleo asperso ab igne auferto. Lanam succidam tepido madefacito, & apponito, dum purgetur. Cum foemina, quam concipere uelis, medicamentis, purgamentisq; his usa fuerit, uirum adito, uel decem lauri baccas nigras, thuris quantum tribus digitis capitur, cumini pusillum, trita, melle subacta, lana succida suscepta semel die, & apponito, & demito quatuor dies, totidemq; iunato. Partus impedimentum, atocioue. Si quam concipere nō deceat, conciperit, huic hoc porrigito, misyos triti fabæ quātitate aqua diluti, & per annū ferme non concipiet. Quæ partum accelerent, ocytociaue. Lauri radicem, uel baccas aqua coquito, dimidium acceptabulum tepidum propinato, uel dictamni duos obolos triti cum aqua tepida potato, uel drachmam abrotoni, uel cedri baccas, cedridasue, uel anesum tritum cum uini dulcis, uel tusti, tepidi cyatho. Quod optime ante dolores datur, uel dictamni obolum, myrrhæ obolum, nitri obolum, anesi duos terito, uini dulcis duos cyathos, & aquæ unum tepidum propinato, deinde calida lauato, uel terebinthinam resinam, mel, duplum olei, uinum odoratum suauissimum, commista, tepida crebro propinato. Nam uulvas, & inflamas recreat, sistitue, uel cucumeris agrestis albi semen tritum cera subactum, lana rufa susceptum lumbis affigito. Si uero prægnans parere non possit, doloribusque plurimum uexetur, si ualida, iuuenis, & multi sanguinis sit, sanguinem, uires respiciendo, de talis mittito, de hinc calida, qua lauri corticem coxeris, lauato, uel uiticis yhagniue semen tritum, & dictamni cretici parem modum cum uino albo tepido, uel aqua propinato, uel hoc apponito, chalbanen, lauri baccas tritas oleo rosaceo subigito, cū lana apponito, uel quernæ filicis radicem tritam, & adianton cum uino meraco propinato, uel oleo subigito, & perungito. Puerperii purgatio, testudinis marinæ uiuenti detratum iecur tritum lacte foemineo, uino, irino oleo subactum apponito, uel mercurialem tritam cum lana apponito, uel artemisiā similiter, uel mercurialis, & cucumeris simul triti paulum melle, & uino subactum apponito, uel tritici trimestris farinæ sextarium quatuor aquæ cotulis coquito, & cum his, terue feruerit, sorbeto, uel aquam, in qua sambuci folia cocta sint, potato. Hæc autem comedito, brassicam, marrubium, foeniculum, anethum, polypos, cancellos decoctos, uel syriaci rhou, sumaciue folia, erysimonque decocta, uel decoctam farinam uino aspersam delinquito, uel mysios triti duos obolos uino subigito, apponito. Purgamentum mēstruorum, & puerperiorum, quod aquam maxime cit, educitue.

*Quæ partum ne
sent.
Quæ partū acce
lerant.*

*Sanguinis de tra
his missio.*

*Quæ puerperia
purgent.*

Erysimon.

herbæ lanariæ, struthiue radix, digitorum trium longa, tenuiter trita, melle subacta, lana succida suscepta detur intro, quæ potissimum in Andri litto-
ribus nascitur. Cuiusque puerperii purgatio. Cum aqua erysimon coquito, oleum super aspergito, refrigerato, & suffito, optimum est & succum, molli-
bus, lenibusue cibis utitor. Puerperia hoc etiam purgat. Si erysimon leui-
ter tundas, acus, & purgamenta flatu eiicias, deinde tenuiter teras, aquaq;
cum farina, simulae coquas, salein, oleumq; aspergas, & sorbendum des.
Puerperii purgatio si non descendat, cucurbitæ interiora trioboli quanti-
tate, herbam artemisiā, thuris obolum terito, melle subigito, lana susci-
pito, dies, & noctes quinque continuos ad uulua os apponito, uel pampi-
nos uirides tritos, melle subactos, lana susceptos similiter admoueto, uel
cupressi semen tritum, thus melle, & rosaceo subactum, lana susceptum ap-
ponito, uel elaterii obolum, myrihæq; melle subactū lana susceptum appo-
nito, uel drachmā abrotoni, cucurbitæ partis interioris obolū, tritū melle sub-
actum, lana susceptum admoueto, uel cupressi frustum, cucurbitæ partem
interiorem, thus tritum, melle subactū, lana susceptū apponito. Si puerpera
post partū non purgetur, trifolium tritū cum uino albo potato, quod & men-
ses cit, & partum, si apponatur, excutit. Purgamentum uuluarum cum mortuo
partu sanguis intus remanet. Cucurbitam agrestem tritam, melle subactam
delingito, uel apponito. Puerperii omnis purgatio si non bene defluat,
erysimon cum farina coquito, deinde oleum aspergito, & sorbeto, cibis leni-
bus utitor, uel scamoniā tritam lacte foemineo subactam, lana susceptam
apponito, uel dulcem radicem tritam melle subactā, oleo rosaceo, uel Aegy-
ptio aspersam, lana susceptam admoueto, uel similam, farinamue lotam, de-
coctamue similiter apponito. Crethmi uero, seselisq; semen tritum cū aqua,
uel uino potato, uel semen rutæ tritum, uel succum, duos obolos cum uino
meraco, si sine febre sit, potato. Secundillam, chorionue hoc appositum
educit. Sanbuci, astesue foliorum decoctio prius suffito, deinde quod cum
cantharide conficitur, apponito. Hoc & quæcunq; tenella sunt, uel marcida
curat. Si uero mordeat, statim auferto, uellusq; rosaceo tinctum apponito.
Medicamentum appositicium, quod secundas, menstrua, partum enectum
educit. cantharidas quinque sine capite, pinnulis, & pedibus sumito; triboliq;
secundum mare nati radicis quatuor drachmas cū foliis tundito, & euante-
mon, & seminis apii parem modum, sepiæ quinque & decem oua simul trita
uino dulci diluto subacta apponito. cūq; dolor inuaserit, in aqua calida con-
sedito, mulsumq; dilutum, uel uinum dulce potato, uel tetrimenti, tri-
poliue stateris Aeginensis, dimidixue uncie quantitate, pondoue triti
cum uino dulci potato. Cum uero dolor habebit, passæ, cicercis albi deco-
ctum potato. Cum autē lotii difficultas, stranguriaue habeat, in aqua calida
considito. Secundæ eductio. Cucumeris agrestis tantū succi sumito, quantū

Struthion.

Puerpera purga-
tio diuersa.

Scamonia.

Chorion que
educant.

Euanthemum.

Doloris et strangu-
rie remediū.

Mazion.

hordeacea farina iniecta, placentulam, mazonue conficias, & apponas, prius duos dies ieiunato. Hoc melius non inuenies, uel caput allii decoctum tritū apponito, uel netopi pusillum lana susceptū apponito, & num ne odor eius in os penetret, obseruato, uel scorpīi marini fel in umbra desiccātū cū lana admoueto, uel siccum Puleium tritū melle subactum uellere susceptū apponito, uel æris florem melle subactum linteo susceptum apponito, uel cucumeris semen tritum uino subactum leporinis pilis, & lana susceptum apponito, uel tegulam, ostraconue uino perluito, similiterq; apponito, uel alumen Aegyptium lana susceptum apponito, uel cantharidas tritas uino subactas admoueto, uel artemisiam herbam tritam, uino subactam apponito,

Testa, ostraconue.

Bullus triticus.

Scamonia succus.

Maza.

uel melanthion, gitue tritum uino subactum, lana susceptum admoueto, uel bulbulum triticeum, tritum, uino subactum, uellere succido susceptum apponito, uel fecem uini albi, uetusti combustam uino albo extinctam, tritam linteo susceptā admoueto, uel chalbanen, netopon, misit tritum rosaceo subactum, linteo susceptum indito, uel duas elaterii potiones cera, & uino subactas, linteo susceptas apponito, uel butyrum, alumen melle subactum apponito, uel scamoniæ succum, pingue suillum cum pulte, mazaue commistum, uino subactum, linteo susceptum apponito, uel cucurbitæ syluaticæ, quod intus est, tritum, lacte foemineo subactum, linteo susceptum apponito, uel lassaris fabæ quantitatem, uino dilutam propinato, quod & secundam, chorionue extrahit. Si partum excutere uis, sub alas foeminam prehendo, uehementerq; concutito, potumq; uiticis, hagniue trita germina cum uino dato, uel distamni cretici tritum obolum cū aqua, uel conyzæ foetidæ quantum manu capitur, similiter potato, uel marrubii succum, uel netopi plenum acceptabulum tritum uino dilutum propinato, uel tedam pinguiissimam in uino dulci coquito, deinde tres cyathos colato, singulisq; diebus cyathum propinato, uel chalbanes tres obolos, myrrhamq; cum uino coquito, crasse factamq; tepidam propinato, uel marrubii succum, & mirham uino dulci coctam similiter porrigito, uel portulacæ semen tritum, uel populi creticæ nouem baccas tritas cum uino albo uetusto potato, uel rhanunculi herbæ folia cum floribus, drachmæ æginensis quātitate trita cū uino dulci potato.

Partus qui eiicitur.

Chorion.

Que secundillas educant.

Doloris et fluxus.

Cum autem secunda, chorionue non exeat, leberidis obolum tritum cū uino propinato, uel apii radicem cum myrti baccis coquito, quatuorq; dies propinato, uel cuminum Aethiopicum, castoriiq; obolum, cantharidisq; parum tritum cum uino potato, uel foeniculi radicem cum uino coctam, melle & oleo asperso porrigito. Si uero secunda, chorionue non decurrat, conyzam tritam lana susceptam apponito, sed potare melius est, uel conyzæ quantum manus capit, marrubii succi pondo drachmas quatuor, netopi parum commisceto, & cum uino potato. Hoc secundam educit, menses cit, partum non perfectū eiicit. Cantharidas quinq; sine capite, halis, pedibusq; tribulū maris

timum cum foliis, & radice concifum, & tritum pondo drachmas quatuor, euanthemii uiridis, & feminis apii tantūdem, quinq; & decem oua fepiæ, Hæc omnia trita cum uino dulci coquito, deinde ficuti fupra parata propinato, cuiq; dolor habeat, in calida aqua confidito, mulfum dilutum, dulce uinum potato. Hoc fecundas eiicit, & uuluas corrigit. Homoconitidos dulcis radicem, quæ ficuti bulbus eft, parua uero uti oliua, tritam cum uino propinato. Si parua fit, duas, fi magna, unam. Poteris etiam hæc femina commifcere cuminum Aethiopicum, fefeli mafaleoticum, folium libycum ficuti cum, femimodiolum, hemichoniconue, heminiſq; uini, cotuliſue tribus, donec dimidium remaneat, ferueto, propinatoq; uel ſemen uiticis, hagniuæ, ſefelis parem modum, myrrhæ puſillum conterito, cum aquaq; potato. Partus eiectoria, ecboliaue, uiticem album, uiridem, tenuiter tritum cum uino odorato propinato, uel caſtorii, ſagapeniue obolum, bituminis, aſphaltuæ drachmam, nitri duas trita cum dimidio olei acceptabulo, hemicotylioue tepe facito, deinde duos obolos ieiunæ cum uino dulci propinato. Calida poſtea lauato, uel marinos echinos tres, totos tenuiter tritos cum uino odorato propinato, uel mentæ puſillum manipulum, ruſæ, coriandri, cedri, cupreſſiue ſemen cum uino odorato potato, & ſi illud echinorum habeat, plurimū ſorbeto, poſtea calida lauato, uel aneſum, cedri baccas, cedridaſue, ſemen apii, cuminum Aethiopicum, ſefeli horæ cuiuſq; dimidium acceptabulū, trita propinato, uel diſtanni faſciculum, dauci ſeminis drachmas duas melanthion, gitue pari modo, tenuiter trita cum uino albo potato, morbi uim reſpectando. Deinde multa, & calida lauato, uel calbanem oliuæ quantitate tritam, cedrina oleo ſubaſtam, uellere ſuſceptam apponito, quod torporem, partum eneſtum excutit. Si hoc uulua perfundantur, ſecundas, partum immortuum educit. Cum frigore mortuus ineſt partus, uel præ uento gelido quid putrefaſtum ineſt, crocum drachmæ pondo tritum, pingui anſerino ſubaſtum in cito, diutiuſq; ſinito. Potio ad hoc plurimum faciens conyzam odoratam tritam melle, & reſina ſubaſtam cum uino odorato, uel ſapa propinato, deinde calida lauato. Poculum partus, & malorum, quæ intus ſunt, uirus æris, ionue chalcu melle, ſapaq; ſubaſtum porrigito. Hoc apponito, ſcobem, ramenta ue aeris tenuiter trita, melle ſubaſta, tenui linteo ſuſcepta apponito ad os uuluarum. Si partus immortuus ſit, hoc ſi admoueatur, extrahit, teſtam nouam, oſtraconue neon contuſum, pingui anſeris ſubaſtum, uellere ſuſceptum apponito, uel nitrum combuſtum, reſina ſubaſtum, glandulam, balanone faſtum, pingui gallinaceo tinſtum indito, uel charien herbæ cognomine radicē, ſi ad umbilicum ponatur, non diu, uel cucurbitam agreſtem, ſoricūq; ſtercus tenuiter tritum melle ſubaſtum apponito. Hoc ſuper ligato. Pingue gallinacū, reſinam commiſtam, lana ſuccida ſuſceptam ſuper umbilicum, uentremq; ligato. Hoc indito hederæ albæ fruſtum tritum, cedri ramenta melle ſubaſta,

Homoconitis.

Sefelis mafaleoticus.

Folium libyc.
Partus abigētia.

Melanthion.

Que partum
immortui edu-
cant.

Oſtracon neon.

Charien herba.

Balanis.

glandulas, balaniaue confectas in uuluas dato, uel testudinis marinæ cerebrū, crocum, salem Aegyptium tritum, commistum melle, balania, glandulasue conficito, & intro mittito. Suffimentum eiefticium, quod & sanguen uentris educit. Super sellam pertusam uestimentis conuolutam foeminam locato, & subter batillum pruna accensa ponito, sambuci, salicisue folia super prunam iactato, & uti fumum uulua suscipiat, curato. Hoc infunditur, cum mulier abortum fecerit, partusq; non exiuerit, siue putruit, tumuit ue, siue quid aliud patiatur, marrubii, & apii succum per linteū missum, rosacei acceptabulo, & pinguis anserini quarta parte, & resinæ tribus obolis subactum, & oleo liquefactum, tepidum in eius a pedibus altius statutz uuluiam mittito, plurimumq; temporis iacens contineto. Postea quatuor dies sedeto, & putridus, partus exi bit. Si minus, salem Aegyptium, cucurbitam agrestem, uiridem tritam melle commisceto, comeditoq; quod cum comederit, hac & illac agitato. Partus eieftorium appositiciū, echolionue prostheton. Sales ægyptios, myochoda, cucurbitam agrestem tritam, resinæ drachmam melle semicocto quarta parte, his maiore subigito, glandulas conficito cum tempus uideatur, indito. Potio eieftoria. Nam partum affectum, bletoneue eiicit, perdicium, helxineneue tritam cum uino propinato. Poculum eieftorium, quod partum liuidum, pelidionue eiicit, tritas eestonu radices, quantum tribus digitis capitur, myrrhæ sabæ quantitate adiecta cum uino potato. Partus appositiciū eieftorium, coriandrum cum radice tritum, netopo subactum, lana succida susceptū ap/

*Partus immortui eductio.**Partus immortui eieftio.**Cum partus non mouetur.**Olynthos.**Lauationes diuerse.*

ponito. Postea deambulato, Mortuum intus partum hoc infusiciū eiicit. Cum tritum anserino pingui subactum per colum missum in uuluas fundito, diutiusq; finito. Partum, qui nō mouetur, hoc perdit, & eiicit. Scissi aluminis drachmam, myrrhæ tantundem, ueratri nigri tres obolos tenuiter triti uino nigro subigito, deinde glandulas conficito, & indito, donecq; paulatim dissoluatur, teneto. Lauationes purgatiuæ uuluarum. Si partu, uel inflammatio/ ne ulcerentur, caprificus hibernas, olynthusue chimerinus aqua coquito, de/ inde per colum mittito. Postea oleum aspergito, tribusq; lancibus, cotulisue ad summum lauato. Nā omnes lauationes maioris mensuræ esse non debent, uel putamina granati, thuris polinem aqua decoquito, deinde colato, hocq; lauato, uel combustam uini fecem aqua diluito, hacq; lauato, uel granati putamina, myrti baccas, iuncum odoratum, lenticulas uino coquito, & hoc lauato, uel butyrum, resinā, thurē melle subigito, uinum supermittito, & hoc tepido lauato, uel sambuci fructum, apium tritū, anesum, thurē, myrrham aqua decoquito, uinum odoratissimum aquæ mensura super spargito, linteo colato, tepido lauato, uel brassicam, mercurialem, lini semen recens aqua decoquito, colato, tepida lauato, uel myrti foliorum acceptabulum, anesi, myrrhæ pari terito, resina, oleo Aegyptio melle subigito, uini albi, odoratissimi duas lances, cotulasue superiacito, colato, tepido lauato, uel lauri fructū, & puleiū aqua

aqua decoquito, rosaceum superspargito, tepido lauato, uel pingue anferis, cum resina misceto, uinum superspargito, tepido lauato, uel cedrinum olei, butyrum melle modico subigito, uinum superiacito, tepido lauato, uel mel, butyrum, iuncum, & calamum odoratum, marinam algam uino coquito, colato, tepido lauato, uel semen apii, seselis, anexam, melanthion, myrrham uino coquito, colato, tepido lauato, uel cedrum uino costum colato, tepido lauato, uel hederam aqua decocta lauato, uel duas portiones elaterii aqua decoquito, lancibus, cotulisue duabus lauato, uel cucumeris partem interiorē digiti quātitate lancibus, cotulisue duabus aquæ coquito, tepida lauato, melle, & oleo modico adiecto, uel thapsiæ radicis tritæ duas portiones aqua diluito, melle, & oleo modico addito, duabus lancibus, cotulisue tepide lauato, uel duas portiones ueratri nigri uino dulci, & aqua diluito, & lauato, uel cnidias baccas sexaginta tritas aqua dilutas, melle, & oleo supersparso lauato. Lauatio ualida, si ulcera pura sint, caprisici fructus hybernos, olynthusue chimeri, nus totū diē aqua madefacito, tritos, oleū supspargito, & lauato, uel granati putamina, loti segmēta uino nigro coquito, & lauato. Cū uero pura nō erūt, & deferent, combustam uini fecem aqua, & uino perfundito, & lauato, uel granati putamina, rhoum cotiariū, sumaciumue, siue cotinum, myrti folia, & rubi uino nigro coquito, & lauato. Hoc uetusta ulcera sanat, cremore brasicæ decoctæ lauato, uel mercurialis similiter, potes & nitri rubri pusillū admiscere, myrrhæ acceptabulum, thus, seseli, anesum, semē apii, netopon, resinā, mel, pingue anferis, acetum album, oleum Aegyptium album. Hæc omnia simul trita uino albo diluito, & tepido lauato, uel cremore mercurialis colato, uel myrrhæ, thuris, netopi parem cuiusq; modum uino albo diluito, & tepido lauato, uel saluiam, cuperum, hypericum aqua coquito, & lauato, uel sambuci fructum, laurique pari modo uino coquito, & lauato, uel pulei, aqua lauato, uel pingue anferis, cedrinum oleum parum, mel, resinam simul liquefacito, & tepida lauato, uel florem argenti, mel, ceram liquefactam, cuperum, iuncum & calamum odoratum, rosaceum, irim, algam, bryonue uino decoquito, & lauato, uel semen, fructumue apii, anesum, seseli, melanthion, myrrham uino coquito, & lauato, uel cedrum creticam uino, uel aqua decoquito, & perluito, uel hederam creticam aqua decoquito, & lauato. Hæc si plagā, trosinue habeat, facito. Myrrha aqua diluta lauato, uel duas portiones elaterii aqua perfundito, & lauato, uel cucurbitæ syluaticæ, agrestisue uino, uel lactis quatuor heminis, cotulisue percoquito, colato, & perfundito, uel cucumeris partem interiorē, palmi quātitate, quatuor aquæ heminis, cotulisue decoquito, mel, & oleum superspargito, & perluito, operatorue, uel thapsiæ, ferulæue sylue, stris radicis duas portiones, quantitate, uino dulci dilutas, aquæ duabus lancibus, cotulisue tepefacito, & lauato, uel duas portiones ueratri uino dilutas, duabus heminis lauato, uel thlaspis acceptabulum tritum melle subactum

Cedrinum olei.
Calamus odoratus.
Cedrus et hederæ cretica.

Thapsia.

Olynthus.

Quæ ulcera purgent.

Cedrus et hederæ cretica.

Thapsia.

Thapsia.

duabus aquæ heminis tepesactum perluito, uel cucumeris palmum, cneo/ronque potionis quantitate, heminis aquæ quinq; decoquito, mel, & oleum admisceto, & lauato, uel cnidias baccas circiter sexaginta aqua seruesfacito, mel, & oleum aspergito, & lauato. Si post partum profluuium capiat, passam nigram potato, uel granati dulcis succum, uel hædi coagulum cum uino nigro, uel triticeam farinam cum caseo caprino decoquito, & sorbeto, sed tritum antequam molatur, paulum torreatur. Si post partum, sanguine uomat huius iecinoris fistula læsa est. Quare lac asininum ieiuna potato, postea bubulum quadraginta dies (si facile possit) sesamumq; tritum, donec bene habeat. Si post partum sedem doleat, frustum iuniperi, lini radices coquito, & quatuor dies potato, uel semē lactucæ tritum cum anseris pingui comedito. Si uero post partum uulux inflammantur, solani, strychnuue succum in pudenda fundito, uel betæ, uel spinæ albæ, rhamnuue. Si post partum de crure adeo claudicer, uti stare non possit, semen hyoscyami quantum tribus digitis capitur, tritum cum uino nigro tres dies potato. Si uero quæ potet, mente uacillaret, deficeretue, lactis asinini calix haustus dissoluit, discutitue, postea, medicinam, qua pituita purgetur, dato, sandaracha deinde, ceroto leporinis pilis tres dies subter fumigato. Si post partum uulux inflammantur, solani succum, uel apii, uel spinæ albæ, uel betæ, uel cucurbitæ in pudenda fundito, uel sambuci medium, tenerrimum diu coctum iniicito, uel tritum absinthium aqua subactum lana susceptū admoueto. Si uero propterea horreret, amoueto, uel foliâ umbilici ueneris, cotuledonisue, marrubiumq; cū tritici farina decoquito, oleum aspergito, & dato. Hæc de uulua bilem trahunt, purgantq; cucumeris partem internam, tritam, melle subactam, glâdulam conficito, & iniicito. Præterea medicamentum, quod & supra, & infra purget, dato, multaq; calida lauato, sed anesum, uel melanthion, gitue, uel cucurbitæ syluaticæ partem internam tritam diligenter melle subactam, lana susceptâ apponito, uel elaterii quatuor potiones, anseris pingui, uel caprino subigito, & melle, quamq; longissimam glandulam, balanone conficito, & indito, uel nitrum, cuminum, allium, sic cū tenuiter trita, melle subacta apponito, deinde calida lauato, & post balneum calidum potato, uel thlaspin, cardamonue agreste tenuiter tritum, melle subactum, uellere susceptum apponito, uel pingue fici siccæ abrasum, duas elaterii potiones, nitri quantum est elaterium, melle subactum, lana susceptū apponito, uel statariæ, peucedaniue tres cyathos propinato, uel aneson, & melanthion uino dilutum dato, uel quatuor elaterii potiones pingui ouillo subigito, & admoueto. Quo remoto placide, leniterue stringenti, & odorata aqua perluito, uel tres elaterii potiones ouillo seuo commistas circa pinnulam in glandulæ formam dato, & indito. Qua remota multa aqua perluito, uel thlaspis potionem cum melle dato. Lauatio si biliosa sit, duas elaterii potiones aqua diluito, deinde narcissimum

oleum

oleū superſpargito, & tepide perluito, uel cucurbitas agreſtes duas laſtis aſi/
 nini quatuor lancibus, cotuliſue decoquito, quarum una per colum miſſa, &
 oleo narcifſino conſperſa lauato. Lauatio biliſa, & pituitoſa. Cucumeris in/
 teriora palmi quantitate quatuor lancibus, cotuliſue aquæ ad potum aptæ
 decoquito, melle, & anethino oleo addito lauato, uel cneſtron ſimiliter pa/
 ratum. Pituitam, bilemꝫ hoc purgat. Cnidas baccas ſexaginta circiter aqua
 feruefacito, melꝫ, anethinum oleū addito, ac lauato. Purgatiuæ lauationes.
 caprifici fructus hyberni, chimeriniuē olynthi, combuſti, aqua perfuſi, qua
 percolata, oleoꝫ aſperſo lauato, deinde granati putaminibus, galla, loti ra/
 mentis, uino nigro decoctis lauato, uel combuſta uini fece, aqua perfuſa laua/
 to, poſtea uino odorato, quo myrti folia, rhoum coriarium, cotinūue, ſiue ſu/
 macium decoqueris, lauato, uel folia lentifci, hypericum, ſaluiā uino nigro,
 odorato decoquito, lauatoꝫ, uel braſſicæ aqua, qua mercurialis decocta ſit,
 nitri puſillum aſperſum ſit, lauato, uel potionis elaterii, quātitate unius, aqua
 dilutæ, narcifſino, uel anethino oleo aſperſo tepide lauato. Si uero biliſa
 ſit, cucurbitas agreſtes duas quatuor laſtis aſinini heminis, cotuliſue decoqui/
 to, colato, narcifſinum, anethinumue oleum aſpergito, & lauato, uel cucume/
 ris interiora palmi quantitate, quatuor aquæ potabilis heminis coquito, mel
 ꝫ, & oleum anethinum aſpergito. Hæc lauatio pituitoſæ, & biliſæ conſert.
 Pituitam hæc cit. Coccum, & mandragoræ poma cum aqua terito, plurima
 enim hinc purgatio ſit, uel caput alii, nitrū, ſiccæ fici pingue, quod intus eſt,
 par, tenuiter terito, glādulamꝫ conficito, & indito, uel cumini folia cū uino
 trita, lana admoueto, uel terræ albæ potionis unius quantitatē, uel tritā radi/
 cē albam cū melle feruefacito, glandulamꝫ conficito, & indito, uel ſuccum
 laſſaris, oponue ſilphiu cum ficis ſiccis molleſacito, glandulamꝫ conficito,
 ſemenque cucumeris terere, ſimiliterꝫ conficere optimum eſt, uel tauri fel,
 nitrum ruſſum, netopon, cyclaminon, horum gallæ quantitate, cyclamini
 uero maiorem portionem melle miſceto, glandulam conficito, quæ curatur,
 indito, uel cyclamini caput purgato, terito, aqua ſubigito, linamento ſuſcipi/
 to, & apponito, uel myrrhā, ſalem, cuminū, tauri fel cum melle ſimiliter, uel
 medorum oculorum medicamentum, quod piper uocatur, tria granula ro/
 tunda cortice dempto, trita uino uetuſto, & melle ſubacta, glandulam circa
 gallinæ pinnulam conficito, ſicꝫ indito, uel tithymalli ſucci, oponue melle
 ſubactum, uel ſcyllæ radicem ſex digitos longam, duos exacuito, lana conuo/
 luito, & indito, uel ſcyllam ipſam ſine radice tritam, melle ſubactā, lana ſuſce/
 ptam apponito. Lauatio pituitoſæ. Veratri duas potiones uini dulcis hemi/
 nis duabus diluito, lauatoꝫ uinum admifcēdo. Si purgationis egeat, uel mar/
 rubium, ſambuci fructum, aneſum, thus, myrrham terito, & uino decoquito,
 lauatoꝫ, uel braſſicam, mercurialeꝫ decoquito, hacꝫ aqua perluito, uel
 cneſtri potionem unam melle ſubactam indito. Sed prius menſtrua biliſa,

*Pituitoſa et bili/
 ſa lauatio.*

Olynthus.

Rhou.

*Narcifſinum.
 Anethini oleū.*

Mandragora.

Nitrum ruſſum.

Fel Tauri.

Piper.

Scylla.

Veratrum.

Cneſtron.

Mensum cognitio. pituitosaue ne sint, considerato, quod ex uase cum harena in quod menstrua deciderint, sole desiccato cognoscas. Nam si biliosa sit, uiridis erit, si pituitosa, mucosa. Si ergo pituitosa sit, cneltri potionem unam mulsi hemina, cotulaue subactam lauato. Lenis purgatio, quæ aquâ, pituitam, saniem subcruentam, menstruaq; nisi longi temporis sint, educit, uuluarumq; os mollescit, narcissinum oleum, cuminum, quod editur, myrrham, thus, absinthium, cuperum, rosaceum, cæterorum uero parem modum, narcissini autem portuncululas quatuor, linamentum lini crudi tenuæ, epistemonue concisum in hæc cōtrita mittito, circūq; pinnulam glandulam appingito, lineumq; pannum tenuem circum ligato, oleoq; albo Aegypto tingito, & indito, totumq; diē finito, quod cum amoueris, aqua odorata perluito. Purgamentum, quod pelliculas, pituitam, muccum, subcruentam saniem cit, myrrham, salem, cuminum, tauri fel, hæc omnia cōmista melle subacta linteo suscepta apponito, totumq; diem finito, quo amoto, aqua odorata perluito, uel salem, cuminū, tauri fel melle subactum apponito, deinde eo amoto aqua odorata lauato, uel lassar, silphionue cum fico sicca mistum apponito, deinde oleo rosaceo perungito, uel coccos sine cortice, potionis unius quātitate tritos melle subactos, in glandulam redactos apponito, uel allium, nitrum rufum, ficum singulorum parem modum melle subactum admoueto. Quo amoto cerui pingue uino liquefactum apponito, uel piperis quinque baccas, tritas cum elaterii pusillo, lacte foemineo subigito, lana suscipito, rosaceo tingito, & admoueto. Quo amoto, sicuti prius facito, uel fici pars pinguiissima, cum elaterii una potione, nitri rubri, mellisq; par modus similiter fiat, uel tauri fel, nitrum rubrum, netopon, cyclaminum pari mensura glandulam, sicuti supra conficito, uel tauri fel cum Aegypto oleo mistum apponito. Quo amoto, rosaceo linito, uel cucumeris longi partem interiorem sine seminibus tritam lacte foeminæ puerum lactantis, myrrha pura, mellis pusillo mistam, oleo Aegypto subactam apponito, uel cucumeris partem interiorem sine seminibus siccā, tusam, tritamue, melle subigito, feruefacitoq; & oblongam glandulam conficito, oleoq; albo linito, & indito, uel cucurbitā agrestem similiter conficito, uel potiones elaterii tres, tritas pingui subactas, & in glandulam redactas indito. Purgatio, quæ aquâ, pelliculas, membranulasue, siue dermatata, muccumq; ciet. Coccos tres cortice nudatos, qui potionem quantitate faciant, tritos melle subigito, & uti priora indito, postea rosaceo linito. Quæ cūq; uero glandulæ induntur, succida lana conuoluito, deinde tenui linteo circūdato, postea in oleum Aegyptium mittito, ac indito. Sic enim pelliculas cōmotas, & aquam maxime ciet. Purgamenta appositicia, quæ magis, quam priora pelliculas, aquam, muccos, cruenta ciet. Piperis quatuor baccas maiores, uel minores, si opus sit, terito, potioneq; elaterii cōmisceto, lac foeminæ, mellisq; pusillum aspergito, lana molli, pura suscipito, circum pinnulā uoluito, linteo tenui

tenui tegito, oleo albo Aegyptio tingito, & indito, totumq; diem teneto, cū amouebitur, cerui pingui linito, uel mercuriale tritam & myrrhā apponito. Purgamentū appositiciū, quod secundas, & menses, & partum euellit periculum, apoplestionue. cantharidas quinq; sine capite, alis, & pedibus, tribulum maritimum cum radice, & foliis uiridibus conterito, seminis apii paulū tritum addito, sepiā quinq; & decem oua uino dulci diluto subigito, deinde semenciā, statera Aeginensem cum uino dulci propinato, postea mullum dilutum, uel dulce uinum potato, & in aqua calida confidito. Si uero dolor ingruit, tepidam aquam, in qua cicer albū, & uua passa nigra decocta sit, propinato. Si uero lotii difficultas, stillicidiumue, siue stranguria habeat, in aqua calida sedeto, uinum dulce potato, purgamenta appositicia, si quæ potatur, non purgant, mercurialem tritā, myrrhā cōmistam apponito. Nam hoc morbum omnem discutit, os aperit. Hoc autem foecunditatem parat. myrrhæ paulum, saluiam, anesum conterito, & utitor. Si uero locellorum os, metresue recte non habeat, stetue, siccum bubulum oletum suffito, uel modiolos quatuor bubuli oleti sicci cribrati, lances, cotulasue decē acris aceti, lotii bubuli tantundem, marinæ muriæ uiginti superfundito, hocq; leniter, & diu subterfurnigato, postea cum lauerit, lenticulæ cremorem cum melle, & aceto potato, deinde uomito. Postea farinam decoctam sorbeto, uinumq; uetustum, odoratum, subdiuatum superpotato, cibum alium eo die ne gustato, secundo autem die coccum deuorandum dato, tertio uero die, quod lotium ciat, cyathum aquæ subdiuatæ, in qua cicer album, & uua passa nigra decocta sit, potato, deinde apposis utitor. Purgamentum mensium. Bubulum oletum cum ramentis cupressi in uas mitto, & aceto subigito, sub soleq; siccato, in hoc suffimenta, thymiamataue iacito, & suffito, uel si menses non defluant, spinæ albæ folia trita aqua decocta, qua per colum missa perfundito. Purgatiua unctio, quæ & uuluas purgat, marrubii, cardamomiq; semen tritum, lacte, & uino tepefacito, & postreinam aluum linito. Mollesfacientia, quæ aquā, mucos, pelliculas, puerperiāq; ciunt, nec ulcerant, myrrhæ quam optimæ pusillum, salis micam simili modo, picemq; mitefastam aridam, tenuiter friatam, myrrhæ autem dimidium esto ad salis, & picis quantitatem melle subigito, duasque oblongas glandulas conficito, linteosq; tegito, quarum alteram die, nocte alteram donec lique scat, cōtineto, deinde aqua odorata perluito. Purgamentum non foecundæ. Si non foecundam cures, quæ paulo ante diximus, facito, cum bubulum oletum, lotiumque aceto miscuimus. Sin autem uelis foeminam quam primum concipere, primo ipsam, uuluasque purgato, deinde similam, farinamue decoctam ieiunæ porrigito, meracumque uinum superpotato, postea nitrum rubrum, cuminum tritum melle, & resina subigito, cum linteo apponito, deinde cum aqua profluet, nigras glandulas, pessusue indito, quæ uuluarum os molliant, postea

Cantharides.

Cumque potatur, non purgat, uideto quid agas.

Lotium hoc ciat.

Thymiana.

Purgatiua unctio.

Lenientia.

Due glandulae balanie.

Curatio non foecundæ.

Nitrum rubrum.

*Cū locelli nimis
patent.*

*Cum menses ces-
sant.*

Lauatio ulcerū.

Spodos.

*Pudendorum ul-
cera.*

Stranguria.

*Medela omnium
quæ in pudendis
nascuntur.*

Cedrinum oleū.

Echetrofis.

Manna.

*Partus immortui
extractio.*

uirum adito, Si uero locellorum os pateat, lac, oponue fici aqua dilutū appo-
nito, dum claudatur, deinde statim aqua perluito, uel oletū accipitris, hyere-
cosue tritum, uino dulci subactū apponito, deinde cum uiro dormito. Cum
uero menses cessant, syluestris anseris, chenalopecosue oletū tritum rosaceo
subigito, & pudenda linito, deinde cū uiro dormito. Lauatio ad locelloꝝ ul-
cera, si aspera, uel inflamata sint, pingue anseris, & resinam aqua tepefacito, &
perluito, uel mel, butyrum aqua tepefactum infundito, uel uitis albæ, eche-
trosisue derafæ paruulum acceptabulū, myrrham, mel uino nigro odorato
tepefacito, & perluito. Si uero summa labia purgatione ulcerentur, pustulen-
turue, coccum, crocumue, anesum, cinerem, spodonue cypriam, trita butyro,
& anseris pingui subigito, quo carnis bubulæ frustulum oblongum linito, &
indito. Si ulcera gignantur intus, & lancinent, mordeantue, carnem bouis pin-
gui litam indito, deinde si sordida sint, perluito, & fici radice suffito, postea
uino nigro, dulci perfundito. Sin autem in pudendis ulcera gignantur, pingui
bouis superungito, deinde myrrham, myrtum uino tepefacito, & perluito,
uel oleæ, rubi, granati folia uino pramnio tepefacito, & similiter perluito,
uel perseæ arboris folia tenuiter trita cum melle pudendis admoueto, uel
anethi, & apii semen tritum rosaceo subactum linito. Si pudenda pustulen-
tur, intertrigenturue, seu aphthisi, carnem bouis duorum palmorum longitu-
dine, crassitudine uero membri uirilis rosaceo litam indito die, nocte tollito,
postridie reponito, deinde uinum dulce melle commisto, superpotato. Laua-
tio si uulvæ ulcerentur, siq; lotii difficultas, stranguriaue supercapiat, marru-
bium, sambuci fructum, seseli, anesum, thus, myrrham tenuiter trita, uinumq;
cōmisceto, tepefacito, & leniter lauato, uel mel, butyrum, oleum, medullam,
ceram commisceto, & utitor. Quæcunq; in pudendis nascuntur, hæc sanant,
folia oleæ, rubi, hederæ, granati dulcis tenuiter trita, uino uetusto subacta,
lana suscepta, nocte pudendis admoueto, & linito. Cum uero dies uenerit,
uino, quo myrti baccæ costæ sint, lauato, uel pingue anseris, resinam uino
tepefacito, & lauato, uel butyrum, cedrinum oleum, mel modicum commi-
sceto, & linito, uel florem argenti uino subactum infundito, uel butyrum
cum melle, uel cedrinum oleum cum melle commisceto, & linito, uel ui-
tem albam, echetrosinue, myrrham, mel uino diluito, postridie uero uino ni-
gro, tepido lauato, uel lentisci folia aqua coquito, & lauato. Si locellorum os,
metreonue ulceretur, butyrum, thus, myrrham, resinam, cerui medullam aqua
tepefacta infundito, uel lentis cremore lauato. Cum de locellis aqua defluet,
ulceraq; intus erunt, quæ lancinent, pingue anseris, & ouum cōmisceto, lini-
toq; uel suis, uel ouis pingue uino cum aqua pari mensura tepefacito, & di-
luito. Quæ impudendis insunt ulcera, hoc lauato, mannam, thurisue pollinē,
rubū, pini corticem aqua decoquito, & lauato. Si partus immortuus sit, chal-
banes oleæ quantitatem linteolo conuoluto, cedrino oleo tingito, & indito,
uel calamum

uel calamum odoratum, & cucumeris interiora conterito, pinguiꝫ anserino
 suscipito, & super umbilicum, pestinemꝫ ligato, paulumꝫ ex hoc uellere
 suscipito, & ad uulvæ os admoueto, quod sensim extrahet, uel cedriamenta,
 rubici trita aqua feruesfacta subdiuata mane data dolores exigit, pellitue, uel
 lassaris drachmam, marrubii succi acceptabulum, & cedrinū oleum admisce
 to, dimidiumꝫ parui cyathi propinato, uel tauri fellis obolū, dimidiumue
 tritum cum uino porrigito, uel pingui conuolutū cū ouo deuorato, uel can
 cros fluuiatiles quinqꝫ, lapathi, rumicisue, & rutæ radicem conterito, cinerēꝫ
 de foculo, fumoue cribratum cum mulso subigito, & subdiuato, terꝫ ieiunæ
 propinato, uel cucumeris interiora tenuiter trita cedrinā picē subigito, ueller
 re suscipito, linogꝫ pariter pinnulæ alligato, duriorꝫ pinnulæ pars extra uellus
 paulū emineat. Cū uero sanguis apparebit, amoueto, uel nigri ueratri uirgu
 lam sex digitorum quantitate capito, lana circūducito, summū nudum relin
 quito, quantūꝫ poteris, indito. Cum uero summū eius uirgulæ sanguine infi
 cietur, demito, uel nigrū ueratrū, cātharidas, conyzam tritas aqua subactas in
 mollem glandulam, balanone sex digitorū longitudine redactas deficcato,
 siccam, duramue lana circūducito, summūꝫ eius cedria linito, & indito. Cū
 uero sanguis apparuerit, admoueto. Si partus immortuus, uel sideratus, apo
 plectosue sit, herbā rhanunculū, elaterii pusillum aceto meraco subigito, &
 propinato, uel scapus, caulisue tenellus brassicæ summa parte netopo litus
 indatur. Notha, nec Hippocratis, sed adulterina sunt hæc paucula, quæ
 sequunt̃ usqꝫ ad secundi de foeminae morbis principiu. Verum ut inuenera
 mus, reposita sunt. Tussis infantuli sic tollitur, thapsiā cū farina decoctā deuo
 randam dato, uel cum ouo affato sesamum album, salem, mel mistum delin
 gito. Ventrem pueruli sic moueto, succidam, illotamue lanam, melle tin
 ctam superponito. Si uero maiusculus sit, ceparum exteriora contrita su
 perponito. Si lac non sit, setaniam farinam aqua decoctā melle, & olei
 pusillo asperso sorbeto. Spiritus angustiam, asthmaue infantulorum abigit,
 thus tritum cum uino dulci potum. Purgamentum, sic glandulas, balani
 dasue conficito, mellis lancem, cotulamue, siue heminam, anesi accepta
 bulum, bituminis drachmas duas, fel bouis, myrrhæ drachmas tres, elate
 rii potionem ahenō decoquito, & anseris pingue misceto, cum uteris pin
 gui anseris glandulas linito, molli ouilla lana conuolutas. Poteris & lentisci
 num oleum, & cinabrin his admiscere. Hoc uomitum tollit, succus ocimi cū
 uino albo potus, uel sesania farina aqua decocta, uel dulcis, ærisue gra
 nati succus cum melle. Constringens, stipticumue medicamentum sic con
 ficitur, ueratrū nigrum, sandarachā, squamā æris, parem cuiusque mo
 dum separatim terito, deinde calcis pusillum commisceto, cedrinogꝫ oleo
 subigito. Medicamentum exurens. Purum æris florem comburito, donec
 rufescat, deinde tenuiter terito, hocque utitor, Medicamentum nigrum,

Cancer fluuiatilis.

Notha.

Tussis pueri quæ
discutiatur.

Venter moueatur.

Sitania,
Setaniane
Farina.
Balanis.

Vomitiois rea
medium.

Diversa medica
menta.

Tres medicamina species ex una re.
Podagra, et angina.
Medela.
Combusta hoc leuat.
Cinis aureus.
Spodos.
Succus anemones.
Spodos.
Medicamentum oculorum.

squamam, & florem æris separatim tenuiter conterito, duasq; tres ue species hinc conficito, si uehementius uelis, tres æris partes cum una squamæ misceto, si secundam, quartam, si tertiam, quintam: medicamentum hoc ad omnia quadrat, & conuenit. Medicamentum ad anginam, marini roris flores, uitis agrestis, absinthium, elaterii pusillum melle subigito, faucesque linito, podagricos etiam dolores, & articulorū abscessus per tres dies abluito, cū autem ablueris, nitrum rubrum, crudum, tritum, melle subactum superlinito, uel hoc tritum, & alumen in olla contestā melle & aqua superiectis, diem & noctem ferueto, postea passam tenuiter tritam supermittito, & optime misce to, & linito. perusta, aflataue igne, combustaue hoc linito, porculacæ, lactu cæque rubræ succum cum pingui suillo decoquito, & utitor. Nam dolorem omnem discutit. Medicamentum oculorum, tenuiter & diligenter æris ærugi nem terito, capræ siccum fel uino albo subigito, siccato, deinde triato, & per calamum inspirato. Nam omnia, quæ in oculis sunt, extenuat, & rollit, uel misy præparatum in mortario terito, cinereum aureum lotum commisce to, sint autem tria dimidia, ad unum dimidium, quod in massam redactum comburito, & ne defluat, caueto. nam calefactum liquefit. Cum autem opti me combustum fuerit, rubescet, quo friato, utitor, quemadmodum & priore usus es, uel cerussa cum misy combusto, quemadmodum cū cinere aureo fit, misceturue misy, uel hoc, quod uehementius est. Cinis cyprius, lotus, cerussa, misy combustū. Sint autem duæ cineris partes, una cerussæ, una misyos, succus autem anemones foliorum expressus in hæc mittatur, & sub sole in æris rubri uase contesto, nequid incidat, ponito. Cum uero crassum satis factum fuerit, pastillos cōficito, quos desiccatos, quam maxime poteris, comburito, deinde terito, & netopo, & melle subigito, uasq; æheneo desiccātū conserua to, & cū opus fuerit utitor. Molle, leuē desiccans. Cinis cyprius, spodosue, chalcitis non lota diligēter trita, flosq; æris pariter mista terito, uel cinis cy prius, & aureus, chalcitisq; trita, cōmistaq; simul urantur, uel cinis lotus, & au reus, spūma æris pariter trita, uel succum uuæ non maturæ per linteum mis sum, uase rubri æris cinere cyprio commistum, tertiæq; portione ad succum aceti acerrimi supermissa sub sole decoquito, quinq; die uersando. Cum uero hic succus crassescet, cinerem, chalcitinq; diligenter tritam supermitti to, & remisceto. cum autem hic succus sex, uel septem dies sub sole steterit, drachmas octo cineris in atticam lancem, cotulamue succi mittito. Quod si uehementius uelis, minus cineris commisceto, si lenius, plus. deinde quam maxime siccifacito, pastillosq; conficito, postea fumo siccifacito, dum nihil humoris remaneat, testæq; similes sint. Ne cum terentur rutro, pistilloue hæ reant, uel cinis, spodosue chalcitis aceto albo subigito, pastillos conficito, siccato, cūq; opus erit oculū linire, quā optime terito, uinoq; uetusto, dulci tepefacito. Hoc albuginē, argemonue oculoq; tollit, Populi lachrymam, & lac foeminæ

lac foeminæ cōmisceto, & utitor. Cum oculus lachrymat, doletue, dulcis gr/ nati succum, dum sicuti pix nigrescat, decoquito; si æstas sit, sub sole ponito, deinde liquido linito. Cū uero lachryma dulci oculus lachrymat, uaq; matu/ ra pendeat in uinetis, tres, quatuorue racēmos albos calcato, percolato, sub sole siccato, siccū calefacito, dimidiū obolū atticū æris æruginis cōmisceto, linito. Hoc in oculos spirat, plumbi cineris paria, myrrhæ decimā horum portionem, papaueris succi paulū, uinum uetus, hæc sicca terito, & utitor, uel scyllæ cineris, cerusæ, chartæ combustæ, iunciue, quo charta cōficitur tertia portio, myrrhæ decima. Si pilos de corpore tollere uelis, lachrymā uitis oleo misceto, & linito, & supercilia, & palpebras similiter, cutis tenuis, rubella, bo/ niq; coloris remanebit. Leuitatis intestinoꝝ, lienteriasue remediū. Lētis, tritici feranii duos modiolos aqua madefacito, cū mollia erunt, tenuiter conterito, deinde sex lances, cotulasue aquæ superfundito, & uehementer agitato. Cum autem ab rutro discedet, in ollam mittito, paulumq; mellis adiicito, cū ualde coctū fuerit, frangito, & comedito, uinumq; uetustum sitiens potato, hocq; sic utitor, dum sanescat. Si uero rauescat, myrrham tenuiter tritā melle sub/ astam, linteo susceptā naribus admoueto. Lauatio, quæ pituitam cit. Thaspiā potionis quantitate, passæ circiter granula quadraginta, uel cnidii potionē, cnestronue, seu oleastellum, mellis dimidiam lancem, cotulamue, parem olei modū, marinam aquam aspergito, cū hisq; fursures, ptisanamue, dum crasse/ scant, decoquito, deinde tepida diluito, colato, lauatoq; uel succum betæ, cum pingui, nitri decem drachmas, salis plenum acceptabulum in aquā ma/ rinam mittito. Cum autem bilem ciere uis, lassaris succi potionem, elaterii drachmam & dimidium, cucurbitæ syluaticæ, agrestisue drachmam tritam, quibus priora subigito. Sin autem uehementius agere uis, cucumeris interna drachmæ quarta, cum aquæ dimidia lance, cotulaue calefacito, lauatoq;. Si uero lancinet, ptisanæ cremore perluito, uel lacte asinino coquito, uel cum betæ cremoris tribus lancibus, cucumeris interna coquito, salem, mel, oleum commisceto, postea uero ptisanæ cremore lauato, uel syluaticæ cucurbitæ drachmā tritā lacte asinino calefacito, eadēq; cōmisceto, uel cucumeris inte/ riorū drachmā, elaterii potionē, solomes, quantū tribus digitis, capitur, mel, oleū marina aqua perfundito. Sin autē oletū ciere uelis, medicamentū nullū potato, sed rebus aliis utitor. Difficultatis intestinorū, dysenteriasue lauatio, dulcis granati putamina uino plurimum feruere facito, dum dimidium relin/ quatur, medullæ lancis quartam, thuris drachmæ quartam, dimidium rosa/ cei acceptabulum commisceto, ptisanæ cremorem aspergito, deinde lau/ to, uel ptisanæ cremore, marina aqua aspersa, uel duas ueratri nigri potiones tritas, aqua tepefactas, olei pusillo asperso dimidia lance lauato, uel ptisanæ cremore, mala cotonea, disecta, dum eorū odorē suscipiat, macerato, deinde propinato, uel ptisanæ fursures aquæ semicōgio, donec crassescāt, coquito,

*Delachrymatio.
Charta combu/ sta.
Deglabratio.
Lienteria.*

Lauatio ad pitui/ tam.

Lauatio ad bilē.

Lac asininum.

Solome.

Difficultas inte/ stinorum, dysente/ riane qui seden/ tur.

Fursur ptisana.

*Passa alba.
Calaminthe.*

deinde colato, & propinato, uel mala cotonea difecta cum coriandro, & apio aqua feruefacito, conterito, colato, propinato, uel passam albam cum menta/ stro, calamintheue, & coriandro aqua decoquito, deinde conterito, per colū mittito, & propinato. Cum hoc solum hominum utilitatis causa summo la/ bore, uigilantia, sollertia, & industria, quanta dabatur, nobis perficeretur.

Hæc in Hippocratis codice inserta, nihilq; ferme ad rem facientia, cū hac inscriptione notha, conuertere Fabius maluit, quam dissimulando præter/ mittere. Quare nemo eum imprudentia damnauerit, quod quæ spuria, & no/ tha esse dicuntur, cum Hippocratis legitimis miscuerit.

HIPPOCRATIS DE FOEMINARVM
MORBIS LIBER SECVNDVS.

*Diuersa profu-
sio.*

P

Rofluuium autem album natu grandiores, potius foemel/ las, quam nouellas, iuuenulasue molestat, sed burrus de/ fluxus, pyrrhosue rhoos utraq;. Purpureus uero, rufusue, seu erythros rhoos nouellas, qui ferme semper de febre proficiscitur, non minus & abortu, mensium etiam dese/ ctu, intercoceptuue, cum diu retēti, remoratiue subito pro/ rumpunt. Quādoq; & partu, cum febris incessit, sanguisq; multus, & in frustula coactus defluit, clauium, iugulaue neruorum, qui corpus continent, tenentue, dolor uexat, corporis torpor, crurum perfrieto, refrige/ ratione. Quandoq; cū multus superfluit, per nares, & dentes diffunditur, mul/ tusq; sudor defluit. Super his autem, & cordis, uetriculiue superioris dolores accedunt, perfriktiones, febres purabile, sæpiusq; die eodem, & sudant, & fri/ gescunt, horrescuntue. Quandoq; superiora, quandoq; inferiora conuellun/ tur, doloresq; graues parturientium similes in inguina prorumpunt, & recur/ sant, difficultasq; lotii, diffuriaue, quandoq; uehementer molestat, præq; siti siccessit os, lingua exasperatur, pedum magni digiti, pollicesue cum suris, & coxis contrahuntur, doloresq; lumbos quoquo uersus lancinant, manuinq; debilitas additur. Cum uero hæc ueniunt, tunc & neruorū distentiones, teta/ niue fieri cōsueuerūt de iugulo, clauibus, in uenas iugulares, maxillas, linguā. Pauloq; post ex his de magnis neruis, tenentibusue incipientes, in posteriora spinā, lumbosq; descendunt, hacq; morbi uiolentia pereunt. Cū ergo hi fluo/ res incipiunt, hoc prædicito, sicq; nutritato, curatoue. Mane quidē medica/ mentū aliquod ad hæc, ex his, quæ scribā, propinato, quo maxime egere ui/ deatur, multūq; sanguinis, si defluat, ter, quaterue die dato, hocq; pacto nutri/ cato. Si sine febre sit, cibariis, si cum ea, sorbitionibus, quæ commodissimæ sunt, panicum, lens, simila setania, farina siliginea, alica, far, aqua deco/ cta, Poculum uero, decocta aqua cū farinæ polline, floreue, uel cū panis cru/ stula,

Medela.

Sorbitiones.

stula, cuncta sine sale delingito, cibarium autem panis pruna discostus. Pulmentum, obsoniumue, leporina caro, palumbina, columbinaue tam elixa, quam assa, hædulique caro assa, nullo condimento, moretoue, siue aromate condita, sed aceto tantum tincta, capræ, bouisue iecur pruna deassatum, ouum tenue, forbileue, tantumq; eius luteum, uitellumue, caseum non salitum dato, olerum uero nihil nec crudum, nec costum gustato, balneis abstineto, manusq; lana succida crasso modo conuoluito, superioresq; cubitoꝝ partes, poplitum, genuumq; sub ipsaq; mammas, eas subleuando, cucurbitulas ad moueto modo dextera, modo sinistra parte. Si uero propterea spirandi difficultas, dyspnoeae fiat, eas amoueto. Sanguinemq; ne detrahit, sed appositis sanguinem sistentibus, quæ scribam utitor. Si quidem hæc profluvia euadet, cum sanguis multus defluerit, colorq; exalbidus remanserit, uultusq; & pars suboculos turgebit, & crura, locelliq; humescent præterq; rationem, & modum hiabunt, quæq; defluent, similia carnis crudæ loturæ sint, si uires patiantur, uomitione ieiunæ subuenito. Post uomitionem cibum porrigit, uinumq; nigrum meracum non multum potato, ne lauato, uel frigida, deambulato, semel die comedito. Nam omnis siccitas prodest. Si uero per hæc locelli non sistantur, nec concidant, fluoribusq; non liberentur corporis eius uires considerato, quæ si patientur, ueratro purgato, helleborissatoue. Si uero non auscultet, caput purgato, cætera uictus ratione curato modo quo circa eas, quæ non pariunt, præterea foeminarum naturas, colores, uires, ætates, anni tempora, loca, uentosq; considerato. Nam frigida quædã sunt, humida, fluuida, quedam calida, sed sicciore, solidiores, statariæue. Quæ enim supra modum candicant, hæ sunt humidiores, & fluxiores, nigrae uero cõtra. Quæ uero subfusca, subflaua q; sunt, medium locum tenent, modoq; eodem & in ætatibus euenit. Nam iuuentulae semper fere sanguine abundant, & humescunt, uetulae contra siccae, & non multi sanguinis sunt, mediæ uero medium quid inter utraq; habet, modo namq; illis pares modo impares sunt. Quare qui hæc rite tractare uoluerit, singulatim quæ dicta sunt, dignoscat. Si fluor, rhoosue locellos petat, intusue gignatur, sanguinis multum compactum prorumpit, dolentq; coxendices, lumbi, ilia, postrema aluus, locus durefcit, quem si tangas, dolitat, horret, rigetue, grauitatq; febricitat, debilitatur, cūstaq; dolitat præter humeros, & scapulas, calefcit, rubescitq; uenulae q; durefcunt, & propulsant, morbus autem hic abortu potissimum fit, cumq; menstrua diu retenta subito prorumpunt. Sic autem habenti caprificum siccam, trita, cribratam, olynthonue linteo susceptam apponito, superq; postremam aluum refrigerantia ponito, cauetoq; ne horreat, rigeatue. Cum uero fluor constiterit, quam acerrimo aceto folia oleastri decoquito, huiusq; dimidia hemina, lanceue, siue cotula pudenda perluo, passulamq; syriacum rhoun, rubrũ, succum maciumue, quã acerrima aqua decoquito, & propinato, uel mora rubi rubra,

Cibus, et potus

Curatio quæ.

Quæ in his considerentur.

Morbi causa.

Medela.

*Qualis fluor.**Medela.**Olynthus.**Profluvium ex
abortu uel la-
bore.**Medela.*

sicca, tenuiter trita. Cum simila, farinae setania aqua decoquito, & ieiunæ porrigito. Sin autem ualidius facere uelis, calcis portiunculam cum simila, farinae duabus commisceto, nec lauato, cibariis siccis utitor, nigroq; uino odorato. Si uero iam cessante fluore tumeret, medicinam infra potato, decoctoq; ficorum locellos lauato, deinde stringentibus. Si uero quæ patitur, humida sit, humescatue, dum ruber fluor siccet, sufficit. Nā ueluti cruor nuper iugulatæ uistimæ defluit, frustulag; perlucetia. Quandoq; autem, & ruber fluor gliscit, scaturitue, postremaq; aluus tollitur, emaciatur, uomit, uenter durascit, quem si tangas, tāquam ulceratum, dolitat, febricitat, fremit, pudēda dolitat, Quæ si moueatur, agiteturue, lumbos, ilia uentrem, pectus, scapulas, neruos, cūstq; dolitat, debilitatur, deficit, decoloratur. Quæ per morbi principia plerūq; sunt. Si uero producantur, multo magis afficiūt, morbusq; patescit, caua, pedesq; turgescunt. Morbus autem hic partu potissimum concipitur. Si quid in ea uellicatum remansit, putruitue. Si partus exasperetur, huic si per exordia occurras, madefactam aqua calida spongiam apponito, cum dolet, uel tenue, molleue linteam aqua frigida tinctum super uentrem ponito, frigidaq; perfundito. Lestumq; a pedibus altiore statuato, sicq; sternito, & reclinato, medicinamq; aliquam earum, quæ foeminis dātur, quæq; magis conuenient, & admittentur, porrigito, semen apii tostum, fractū cribratum, irionem, erysimonue, muscum oleastri, gallam rutam, origanum, puleium, caprinum caseum sordibus abrasis tritum, cæterorum parem modum, origani uero, rutæ, musci, gallæ dimidium commisceto, cūq; aqua farina triticea, cribrata decoquito, & mane ieiunæ ante motum dato. Si uero quā expediat, acriora uideantur, cum pulte medicamenti potio una, casei una, farinae una dentur uesperis melle addito, hoc porrigito, dum morbi exordia sunt, creberq; sanguis defluit, parumq; cessat, doloresq; graues detinent, hæc facito. Si uero sanguinis minus defluat, minusq; temporis, quæ per superiora, & inferiora subducant, pitissato, lenibusq; suffimentis pudenda subterfumi figato, quocunq; tempore occasio dabitur, molitumq; tusumue far cum acere, fursureue caprificos, grossulosue, seu olynthus uernos, siccos tusos, cribratos, oleæ folia trita cum lacte bubulo costō, uel crudo porrigito, semperq; leniatur, ne hic morbus respectato, uel cōtra ingrauescat. Nam hic morbus lætalis est, paucæq; euadunt. Cum autem foeminæ partus corruptione, uel labore sanguis ex articulis defluit, quod medicorū aliqui profluvium, rhoonue esse putarunt, cum aliud sit. Nam quod ex articulis, lumbis, coxendice defluit, glutinosum est, sanguiniqu; simile, quod autē de locellis, cauisq; uenis, magnisue syncerus, purusue sanguis est. Hanc autem sic habentem hoc pacto suffumigato, confusi farris sextarium per noctem aceto macerato, sulphuris, myrrhæ, dracunculi seminis pusillum commisceto, deinde foeminam pannis optime conuolutam, ne uaporet, super sellam pertusam locato, prunag; accensa battillum

tillum amurca de oleario dolio, sordidibusq; de infectorum cortinis superi-
 stis supponito, hocq; deinde aceto maceratum, ne penitus locelli madescat,
 supermittito, quod pudenda molestia leuabit, cruentaq; purgamenta dedu-
 cet. Quæ si satis tibi euocasse uideberis, semen erysimi tritum cum uino pro-
 pinato, profluuium burrum, tãquam humor corrupti oui, malig; odoris, &
 multus defluit, locelli, hysteraeue inflammantur, lumbi, & inguina dolitant.
 Quare si multus sit, celeriter sedetur, ne tempore accedente intus putrescat,
 quod remanet quandoq; & tãquam carniū assatarum humor defluit, cum
 his graues febres incessunt, multaq; ex his fluoribus pereunt, pauca euadūt.
 quam, si per exordia sumpseris, sic curato, Si sine febre sit, satiusq; uirium ha-
 beat, uerato purgato, deinde tres, quatuorue dies intermittito, medicinā per
 inferna propinato. Post autem hanc purgationem, sic nutriendo profueris,
 si curaris, uti fluenta liquida, aquosa, uliginosaue sint, matutinoq; tempore
 ieiunæ medicamentum aliquod ex his, quæ scribam, uino asperso propinato,
 deinde alio nutricatu curato, locellosq; sic medicato, si quidem inflammati,
 clausi sint, lenibus suffumentis suffumigato, dum eorū os mollescat, postea
 lauationibus perluo, quarum egerē uidebuntur, siue quæ purgent, siue quæ
 molliant, leniantue, deinde lenientia apponito. Sin autem os non facile solue-
 retur, aperireturue, suffumigato, hisq; apposis, quæ scribam, dum aperiatur,
 mollescit. Si uero his fluenta non sisterentur, caput purgato, sicq; nutrica-
 to, si quidem sine febre sit, lac asinum ieiunæ propinato, deinde herbas, &
 domesticas, & agrestes sumito, præter allium, porrum, brassicam, longamq;
 radiculam, raphanōue, marinorum uero piscium rhaïam, leuigatam, scor-
 pium, congrum, torpedinem, pastinacamue, anguillam, passerē, gobium cū
 dulci muria cepis, coriandris costos comedito. Carnem autem suillam po-
 tissimum, agnīnam secundo loco, uel gallinaceam, elixam potius, quā assam
 cum iure sumito, uinumq; album, rubellumue, dulce dilutū potato. Præterea
 caput balneis non admodum calidis perfundito. Si uero hoc nutricatu lo-
 celli ulceratione, & inflammatione liberentur, & humescant, pro balneis il-
 lauie, pro uinis albis, rubellisue, nigris, pro dilutionibus, meracioribus, pro fa-
 rinis, panibus, pro piscibus, assis carnibus, cibisq; omnibus arefacientibus uti-
 tor, quibus in uētris fluoribus utimur. Lauationibusq; omnibus, præter uini,
 & aquæ abstineto, hisq; quæ stringunt, suffito. Si conciperet, optimum esset,
 Sin autem iuuenula sit, matutino tempore, ieiunæ uomito, deinde paulum
 prandeto, comeditoue. Hic autem horum fluorum est nutricatus. Profluuiū
 autem album lotio asinino simile defluit, uultus, oculorumq; partes inferio-
 res tumescunt, oculiq; similes his sunt, qui morbo aquæ subtercutem labo-
 rant, turpes, fædīq; uisu sunt, nec nitor in illis est, sed lachrymabundi, sordi-
 duli, hebetesq; sunt, colorq; harum exalbidus est, corpus pustulosum, postre-
 ma alius turget, modici, maligni, aquosiq; rubores in genis, quandoq; recur-

Curatio.

Cibaria.

Nutricatus ma-
tatio.Profluuium ala-
bum quale.

sant, crura tumescunt, quæ digitis, si premas, cædūt, & tanquam pingue quiddam tractaris, inquinatur, unguuntur, semperq; sputi plenum est os. Cum ieiunæ sunt, uomuntue, superior uenterculus, cor, intestina dolitant, aquam acidam uomunt. Cliuolum locum si conscendat, spiritus angustia, stragulatio statim obrepunt, crura, genua debilitantur, frigescent, pustulisq; crebris os uexatur, præter modum locelli hiant, plumbea graedo, pondusue in eorum os decumbit, doloresq; per coxas cursitant, cūctaq; inferiora, ab extrema aluo. incipientia ad pedes usq; frigescent, plantæ eorum torpescunt, nec incedere possunt. Has difficile est ab hoc morbo liberare. Nā cū ætas processit, labores, doloresue simul consenuerunt, nisi quid bonum, felix, faustumue sua sponte accedat, quod dissoluat. Cum ergo hæc abundant, medicinis, quæ bilem non purgent, abigito. Quare lotium mouentia, si potentur, his conferunt, capitis purgatio, illuuius, deambulatio, albū epithymum potare, succus nutritus, quæ si faciant, penitus quidem non sanescunt, sed melius, quietiusue degunt.

Profluuiū aliud album.
Profluuium album alterum, subluteum, luridumue purgando demittit, lotiū pungit, lancinatue, locellos ulcerat, grauiter febricitat, multum calet, sitit, peruigilat, mente sæpe alienatur, respiscitq; spiritus angustia, membrorum resolutio, delassatioue habet eas. Has necesse est, papauer album, urticæ semen tritum, dulcis granati radicem, & folia, syriacum rhoon, sumaciumue, gallam, caseum caprinum uino aspero, austeroue decocta per colū missa potare, deinde succum granati, contusum far, caprificus hybernas siccas, olynthusue, muscum oleæ, germinaq; mori ramenta tertia portione, cætera paria sint, cum olerū cremore porrigito, decoctumq; amygdalarum, & sesami forbeto, deambulato, uehitorue, nec desideto, Profluuium aliud. Purgatur quale lotium ouis, & multum, color albus est, tota turget, digito tibia, pedesue si premas, cædūt omnia, cauumq; remanet, si quid comedit, impletur, inflatur, incenditur. Si deambulet, quidue negotietur, spiritus angustia, asthmaue, labor, dolorue capit, color modo albus, modo luridus, huic si uirium satis habeat, iuuenisq; sit, cæteraq; compareant per exordia, medicinā supra, & infra dato, caput purgato, si pituitosa sit, medelis, quibus pituita purget, si biliosa, quibus bilis. Si tēpus anni cōmodum sit, nisi suapte natura lienosa sit, si quid dictorum extiterit, serum decoctum plurimum tempus propinato, uesperidulcē uinum dilutum, si opus sit, dato, cibum ne tangito. Si ures non sint, sorbitione perpussilla sustentato, ne lauato. Cum uero tempus tibi uideatur, portionem tollito. Post purgationem cibus utitor pinguibus, dulcibus, sed acribus, salis, oleribusq; acribus abstineto, piscibus saxatilibus, carne ouilla, uel gallinacea, leporinaue, pane cibario triticeo, uel hordeaceo bene subacto, coctisq; oleribus agrestibus esui aptis, hortensibusq; præterquam acribus, decoctis, matutinaq; deambulatione, & a cibo utitor. Cum autem tibi hæc facienti durior, sicciorq; facta uidebitur, locellos sece lauato, deinde tribus, quatuorue

quatuorue diebus intermissis, constringentibus perluito, contineto, si desicca-
 ta sit, quiescito. Si uero suapte natura biliosa, pituitosaue sit, nutricatuq; &
 medicinæ potione emaciata, extenuataue adeo sit, uti nihil sumat, lac bubu-
 lum recens calidum, uti de uacca exit, quadraginta dies potato, melius tamē
 est, pituitosam, dum lac bibit, cibus quam minimis uti, huius autem potionis
 mensura sex heminæ, cotulæue atticæ sint. Primo duas potato, singulisq; die-
 bus unam usq; ad sex adito, deinde similiter descendito. Post uero lactis po-
 tionem cibus, & hoc nutricatu reficito, matutino tēpore cincinalem, adian-
 tonue siccum, tritū, cribratum cū uino nigro, odorato, diluto potato. Si uero
 morbus rediret, totam foueto, suffitoq; medicamentisq; rursus infra, & supra
 purgato, deinde uulvas lauato, siquidem pituitosa suapte natura sit, cocco,
 granoue cnidio, uel thapsiæ radice. Si uero biliosa, colophonio, scamoniæ
 ue succo, uel syluatica cucurbita, trita cum aquæ duabus heminis ad dimidiū
 decocta, mellis heminæ quarta, narcissimi, uel anethini olei sesquità, deinde
 uino, & melle, uel solo oleo lauato, suffitoq; postea tres, uel quatuor dies in-
 termittito, continetoue, deinde cincinalem, adiantonue potato. Si uero hoc
 tempore conciperet, morbus rediret, qui si rediret, necaret, quas cūq; autem
 seniores hic morbus corripit, earum locelli putrescunt, nullæq; fere euadūt.
 Profluuium aliud, quo nescio quid ouo crudo simile, subalbidū, subluteūue
 purgatur, quod pudēda ulcerat, pedes, tibiaq; & oculorum caua tumefacit,
 oculi humiduli, lachrymabundi, sordidulig; redduntur, cumq; uadere, ince-
 dereue nititur, spiritus angustia, asthmaue, debilitasq; capit eā. quæ si biliosa
 sit, morbus non discedit, cumq; bilis mouetur, nisi purgetur, ualde febricitat,
 morbus autem hic uetulas magis, quam iuuenulas uexat, quæ cū sic habeat,
 ualdeq; turgeat, medicamentum, quod per inferna bilem, pituitamq; educat,
 porrigito. Si uero non ualde turgeat, pituitaq; eam premat, & uexet, supra
 medicamentum dato, si quidem robusta sit, ueratro purgato, si minus, quod
 pituitam, bilemque ciat porrigito. Post autem medicamenta, serum co-
 ctum cum salis pusillo plurimos dies potato, deinde mentam, hediemon-
 ue comedito, uesperī autem cibum ne tangito, sed paulum sorbeto, ui-
 numque dulce, si egeat, superpotato. Si uero serum non compareat, lac
 asinum decoctum propinato dies quatuor, uesperī eadem facito, si qui-
 dem nocte febris, ignisue non habeat. Si uero suapte natura lienosa, uentosa,
 & exanguis sit, serum, lacue ne potato, sed per inferna purgato, cūq; tibi cō-
 modum tempus uideatur, uulvas primo fecis aqua lauato, deinde colopho-
 niæ, scamoniæue succum uini dulcis atticæ hemina, cotulaue diluito, narcissi-
 niq; olei heminæ quartum superspargito, locellosq; hoc lauato, postridie
 autem uini hemina, mellis quarta, resinæ, mellis tertia, pari mensura cū melle
 olei. Sin autem hac lauatione pituitosa defluāt, rursus tribus, aut quatuor die-
 bus intermissis lauato, deinde purgato, duas cnidii cocci, graniue potiones

*Lactis bubuli po-
tus.*

*Colophonius
succus.*

*Cur pauca ena-
dant.
Profluuiū aliud.*

Medela.

*Lac asinū pro
sero.*

*Quæ his potio-
nanda non sint.*

*Coccus cnidii.
Thapsia.*

cortice detracto, uino diluito, hocq; tepido lauato. Quod si non compareat, thapsiæ radices potionem, sic paratam habeto, perluitoq;. Cum uero subterfluentia his lauationibus purgata fuerint, si quidq; cruentum sicuti de uulnere defluat, constringentibus post lauato. Si post hæc perita dicat, os uulnæ durum esse, cum butyro similiter lauato, dum uulnæ siccescat, sanæq; esse uideatur. Dies uero medios inter has lauationes sambuci fructum, leporinum coagulum, papaueris corticem, urticæ fructum, dulcis granati putamina, cinnamalem, adiantonue trita, parem omnium modum cum farina uino nigro odorato decocta potato, cibis uero lenibus non salis, nec acribus utitor, carnes autem meliores sunt, quam pisces auicularum, uel lepusculorum, calidaeque non multa lauato. Si uero fluor non defluat, sed deficiat, locelliq; huius mescant, putaminis granati decocto subterfumigato, postea uirum adito. Quæ si concipiat, sanescet, seniores uero hoc non perferunt, sed debilitate pereunt. Profluuium subluridum, quo tãquam ex ouo subluridum, glutinosumq; purgamentum defluit, postremaq; aluus surgit, durescitq;, quam si pertingas, dolitat, fremit, febricitat, pestem pudenda, postrema aluus, coxèdices, lumbi, dolitant, animo linquitur, deficitue, modo æstuat, modo perfrigescit, modo plurimum sudat, uenarum pulsus lenes, languidi, salientes, & deficientes sentiuntur, quæ foeminæ cum sic habet, confestim pereunt. Si uero super sint, color mutatur, cereusq; fit, corpusq; si digito prematur, mollescit, cedit, ac tanquam pingue quid inquinat, crura, pedesq; turgescunt. Morbus autem hic fit, si quid uellicatum partu, uel alia re intus remansit, & putruit, magisq; hoc ætatis grandiusculæ patiuntur, nec uero contemnendus est hic morbus. Profluuium aliud cum humor saniosus, ueluti de carnibus assis purgatur, defluitue, pudendaq; corporis quamcũq; partem stillando tetigit, ulcerat, horror, albor, rigorue, febris una, crebra, magna & grauis corripit, dolores autem in omnibus his fluoribus pares, similesue sunt. Hæc tota turgescit, præsertim sub umbilico, & crura, colorq; arcuatus, isterodesue fit, hic autē fluor ob hoc fit, cum sanguis subbiliosus crescit, nec purgatur. Cum autem sic habebit, medicamentum, si robusta sit, ueratri potato. Si minus, radicem, & elaterium, deinde capræ lac, uel quod per inferna bilem, & pituitam purget. Locellos autem brassicino cremore subluito, saluiamq;, hypericum, lini semen, cuiusq; parem modum in uino nigro aspero, austeroue ieiunæ propinato. Si uero pudenda ulcerata sint, butyro lauato, medicamentum postea potato, hisq; insuper per ulcera linito, butyro, resina, myrrha, flore argenti, myrteaq; & saluæ aqua tepida subluito. Cibariis uero nec salis, nec acribus utitor, ne mordax, pungensue lotium fiat, marinisq;, carnibusq; bubulis, ouilis, porcinisq; abstineto, cæteris uero carnibus assis utitor. Panem uero purum comedito, uinũq; nigrum, odoratum, uetustũ potato. Si uero hæc faciat, nec sanescat, totam foeto, suffitoue, medicamentũq; postridie supra dato. Postea diē intermissos

supra

supra. Si uero fluor post medicamentū duret, permaneātue. Serum decoctū
quotidie propinato, uesperī autem sorbitionibus, uinoq; dulci albō utitor. Si
uero serū nō esset, lac asinīnū quatuor dies potato, noctē aut uersus iisdē uti-
tor. Postea dies quadraginta lac bouis calidum potato. die autē nihil, uti sic
dixerim, comedito. Nāq; hoc optimū est, quod hoc lacte purgat, nutrit lan-
guens, malū hebetat, retunditurue, uesperī autē carnē auicularē, pullastrināue
assam nō multā comedito, parūq; panis obtestacei, uinū autem nigrū, uetus,
meracū, non dulce superpotato. Dum uero lac potabit, multa si defluēt, quid
ue acre moueat, dūq; hoc aget, si concipiat, sanescet. morbus autē hic uetulis
retenit, & pereunt, iuueniculis uero lēthalis non est. Diuturnā curatio, sanios;
uehementisue profluuii hęc est. Cū uero subcruētus humor, saniesue defluit,
ueluti de canibus assis, qui sicuti muria lancinet, pūgatue, comedat, & absu-
mat, pudēdaq; ulceret, locelli etiā, & quę circa sunt, & coxę, & cætera ulce-
rantur. Cū autē in uestimenta decidit, destillatue eā inficit, & inquinat, uti uix
eluat, uenter tollit, durefcit, quē si tāgas, dolitat, pudenda calent, postrema
aluus, ilia, coxędices, lumbi, sedes dolitant, debilitant, color mutat, ac tanquā
arcuatus fit. Si uero morbus inueterascit, hęc omnia multo magis molestat,
superueniuntq; caua turgent, de lumbisq; & coxędibus ad crura, pedesq;
usq; tumescunt. Morbus autē hic concipitur, cū quid in partu foetus cōuellit,
& lancinat, uel ex abortu, quę cū sic habet, eā foueto, suffitog; cūtaq; hęc
profluuia, fluoresue sistentia pōrrigito, lac asininum, & cætera, uomitumq; si
opus est, moueto, si sine febre est, mitiusq; & lenius habet, sicca subterfuma-
tio melior est. Cū uero locelli caput petūt, strāgulāt, præfocantue, caput gra-
uant, cōiectatio tamē huius in plerisq; uariāt. cōmunē tamē signū hoc est, ue-
næ nariū tumescūt, quęq; sub oculis sunt, dolitare aiunt; somni marcor inter-
dū habet, occupatue, os spūmescit. Hęc cū meliuscule habebit, multa calida
lauato. Si uero nō auscultet, frigida, caput autē tepida, in qua laurus, myrtusq;
seibuerit, perluito, & rosāceo linito, odorataq; suffumigato, naribus aut foeti-
da admoueto, brassicā comedito, & ius sorbeto. Si uero locelli cor petāt, strā-
gulētq; sub nares fetida dato. Sin autē toti inferiora petāt, molestētq; subter
odorata dato, castorīū autē, & cūnilaginē, conyzāue ppinato. Cū uero subdū
xeris, foetida, nō suauia subterfumat. Sub nares autem odorata. Si dolores
cessarint, medicamentū infra dato, lacq; asinīnū postea, uel serum potato, nisi
lienosa ab ipsa nascētia, ortuue sit, uel exanguis, pallidaue, uel aures tintinēt,
quadam cognationē, cui ab adulescentia inluēuerint, superiorem uentriculū
ne moueto, agitatuue, ne si prægnantes sint, abortiant, hābescantue, uel circa
sañces turbę, molestiæue, & alia fiant, ptisanę ius dato, si facile uomat,
uomitōnem moueto, lauatioq; ea optima est, quę ex narcisso fit, quodq;
cum cātharidis fit, apponito. Si uero locelli præcordia, iliaue petant, tanquā
nimium uerātū, præfocant, strangulantue, spiritusq; angustia recta fit, corq;

Lac asininum.

Nutricatus qui.
Profluuiū aliud.Causa huius
Morbi.

Medela.

Strangulatio
naris.Cur superior ven-
tricus non ue-
xandus.
Medela.Cum locelli su-
periora petunt.

superiorue uentriculus magnopere uellicatur, sputum acidum quandoque uomunt aliquæ, osq; aquæ complet, crura frigescunt, hæc, nisi statim de his locis locelli remoueant, mutescunt, caput, lingua, quæq; circa caput sunt, torpescunt. Quare succidum uellus pinnulæ conuolutum, oleo albo Aegypcio, uel myrteo, uel baccharino, uel amaracino tinctū, quā maxime intra locelloꝝ fistulā trudit, medicamētoq; nigro capitis spicillo nares intra linito. Si uero hoc non sit, lassaris succo, silphii uē opo nares perungito, uel pinnulam aceto tinctā intrudito, sternutamentumue apponito. Cum uero locellorū os reclusum, dilutumue sit, fistularisq; uia, castoriū cū uino propinato, nares uero marini uituli pingui linito, uellus autē antequā uulua consistat, ne educito. Cū uero quieuerint, amoueto. Sin autē cū amoueris, recursarent, reponito, sub nares uero cornu nigræ capræ, uel cerui ramenta suburito, quā maximeq; uti nidor penetret, curato, uel marini uituli pingue super prunas iacito, patentiq; ore nidorē excipito, hæc si superiora petant uulua, facito. Cū autē iecur petunt, quā primū uocē eripiunt, dentes cohærent, color pallidus cōfestim inducitur. Quod etiā fanas subito uexat, præsertim uetulas, uirgines, & uiduas, quæ amplius non pariunt, sterilesq; & effoetæ, quod puerperii purgatio non defluit, uuluaq; nec turgescit, mollescitur, nec uomunt. Cū uero sic habuerit, manu sensim hunc tumorem ab iecinore ad inferiora repellito, præcordiaq; fasciato, locellorū os aperito, uinūq; cū oportuerit, infundito, naribus fetida admoueto, locos, uuluasue odoratis suffito. Cum uero sic curaueris, per inferiora, quæ deducat, medicinā propinato, si quidem biliosa sit, quæ bilem, si pituitosa, quæ pituitā purget, postea lac asinæ decoctū dato. Locellos odoratis suffito, quodq; cū buprestide sit, apponito, postridie netopon, duos postea dies intermittito, deinde rursus uuluas odoratis lauato, postea diem intermittito, deinceps odorem, aromaticisue suffito. hæc uidua facito. Concipere tamen optimū est, uirginemq; cū uiro cubitare persuadeto. Sub nares uero fætida dato, castorem, medicamentumue aliud ieiuna ne potato, sed cunilaginē, conyzæ uē puiginti dies cū uino quā odoratissimō potato, caput odoramēto nullo perluito, nec sub nares quidquā boni odoris dato. Si uero locelli persflament, latus, costasue si tægas, duræ iuenies. Cū præcordia petūt, præfocant, strangulātue, pituitāq; acidā uomere cogunt, dentesq; cohære, gingiuasq; cruentāt. Quæ si uomāt, meliuscule habere uident. Cū autē ad inferiora prorumpunt, diuersas uentris partes petunt, præsertim uero ilia, quandoq; uescicam, & lotiū strangulant, quandoq; & sedem, oletareq; cogunt, mensq; ante tempus præcipitant, uel si appropinquant, morantur, si supra strangulant. Calefaciētia ergo adhibeto, nares odoramētis suffito, uuluas fætidis, conyzam foeminā, castorēq; ieiuna cū uino potato. Cū autem in suā sedē, naturamue reuerterint, placide suffito, lotiūq; mouentia potato, quæ cū dolet, facito. Cū autem dolores cessauerint, totam foueto, postea medicamentum

infra

infra potato, si quidem biliosa sit, quod bilem, si pituitosa, quod pituitā educat, & purget, lacq; asininum, uel caprinum, serumq; decoctum superpotato. Si uero lienosa sit, lac, serumue ne potato. Cibariis lenibus, in purgamentis, & quæ uentrem subducant, utitor. Pisces uero meliores sunt, quam carnes, meliusq; est uulvas suffire, quam apposisis purgare, uel lauare. Cum uero suffita sit, uirum adito, quæ si concipiat, morbus dissoluitur. Sin autē uulux latera, costasue petant, tussit, latus, costæue dolitant. Locus, ueluti pila durefcit, quē si tangas, tanquā uulnus dolet, macrescit, emaciaturue, sicuti pulmonis uitio, peripneumoniaue, gibbumq; contrahit, menses non comparent, quibusdam aduentantes dispereunt, tuncq; si defluant non ualidi, pauci, maliq; sunt, hocq; tempore genitura non suscipitur. Cum uero sic habuerit, medicamentum infra potato, multaq; calida lauato, quæq; admittet, fomenta adhibeto. Quibusq; sanguis purgetur, ea apponito. Lini semen cribratum, papauer album, saluia, caseus caprinus purgatus, tritusq; iurua, tenuis farina non salita, uino si decoquantur, ieiunæq; dentur, profunt, uespera autē crassam pultem cū melle sorbeto, si egeat, potato, sæpe suffito, calida foueto, placide, quiete ue, molliter, æqualiter manu, de latere, costisue, locellos depellit, lataque uitta, fasciaue costas colligato, quadragintaq; dies lac bubulum potato, cibariis lenissimis utitor, morbus autem hic uehemens, & lætalis est, paucæq; etiā sic curatæ fugiunt, euaduntue. Sin autem uulux lumbos, iliaue molestant, spiritus intercipitur, strangulatio habet, crebraq; spirandi difficultas, asthmaue, nec sese dimouet. Sulphur ergo tritū, uel bitumen, asphaltonue, uel myrrhā, uel cicutam melle decocto subigito, crassamq; longaq; glandulā, balanoneue conficito, & in sedē dato. Cum autem uulux sese inter lumbos, coxendicæue uoluant, postrema aliis dolitat, crura contrahuntur, coxendicū iuncturæ dolent. Cū oletat, uehemēter dolet, præq; uiolentia doloris pusillū oletat, lotiū ualde pungit, cum sic habet, tepidū oleum in uulvas per uesticam, cui fistula adnexa sit, mittito, suffito, multa calida lauato, super aquā calidā oleo asperso, sedeto, pudenda fætidis suffito. Cū dolor cessauerit, medicamentū supra dato, uētriculū inferiōre ne agitato. Cū locelli consistēt, medicamentū infra potato, lacq; asininum, nisi lienosa sit, postea suffito. Lauriq; decocto lauato, quod purget apponito, postea odoramētis suffito, uigæ adito. Nā si cōcipiat, sanescet, tamē pleræq; steriles, cruraq; claudæ reddunt. Quibus autem uulux os alio declinauit, coxendicæq; uexat, & petit (nā & hoc quādoq; euenit, quod uulnam purgare non sinit, geniturāq; suscipere, foetūq; procreare) hanc odoratis suffito, postea digito de coxendice reuelltito, tædulisq; & plumbō dirigit. Nam non tā celeriter, sicuti dicitur, discedit, & reuellitur. Cū uero naturaliter, patentiq; ore steterit, lenibus apposisis purgato, cæteraq; necessaria, conuenientiaue facito. Quibus uulux coxendicem uersus prociđit, nisi statim reuellantur, in locumq; suum redeant, illic siccescunt, exinanianturue,

Curatio quæ.

Cum locelli costas petunt.

Medela.

Curatio.

Cum uulua lumbos molestat.

Medela.

Cū os uulua alio uertitur.

Curatio.

*Quid mulieres
decipiat uide-
re.*

Nam os in superiora necessario uertitur, claudit, durescit, lædit, mensesq; in mamas reiecit, pectoris papillæ tument, postrema deinde aluus tollitur, turgæ, partiūq; rudes sibi prægnantes esse uident. Nā hoc grauidis ad septimum usq; & octauum mensem euenit, uenterq; tēporis rata portione crescit, pectora, mammæue surgunt, lac ingenerari uidetur. Cum uero tempus hoc transiit, papillæ gracilescent, minoresue fiunt, lac non uisum euanesceat, uenterq; cum ad tempus, quo parere deberet, uenit, concidit. Quæ cū eueniunt, magnopere uulua per exiguum tempus contrahuntur, osq; earum non inuenitur, sic penitus illic cohæserunt, seseq; contraxerunt, & aruerunt, papillæq; dura tubercula, phymatiæue contrahunt, quædam maiora, quædam minora, quæ non suppurant, sed in dies crescunt. Postea ex his latentes cancelli nascuntur, qui priusquam ueniant, os amarescit, quidquidq; comeditur, amarum uidetur. Si quis plura & diuersa porrigat, tanquam aliena, & amara respiciunt, mente uacillant, oculi rigescunt, cæciuntq; de mammisq; dolores in uenas iugulares, sub scapulasq; prorumpunt, sitiunt, mammæ siccescunt, totum corpus emaciatur, nares siccæ, plenæq; sunt, nec turgent, nihil odorantur, tuberculum, callumue aures contrahunt, quod non dolet, uexatue multū. Cum autem huc peruenerunt, non conualescent, sed ex his morbis pereunt. Sin autem prius quam huc peruenerint, curentur, mensesq; soluantur, sanescunt. Hæc autem hoc pacto curato. Primum, si ualidam adhuc curandam sumperis, corpus totum respectando, potionato, purgatoque purgatione, qua egeat. Cum uero corpus sic statueris, ad uuluarum curationem accedito. Sin autem tibi uideretur totum corpus nihil agitare, nec causas illinc moueri, sed uuluas ipsas solas morbosas esse, sic curato. Primum uuluas hoc pacto suffito, plurima uetusta allia contusa in ollam nouam, aquæ plenam mitto, pingueque uituli marini superspargito, operculumq; insuper medio loco pertusum ponito, & argilla undecūq; ne exhalet, linito, supq; operculi foramen linteum, uel quid aliud ponito, ne bulliendo euaporet, deinde cum fuerit, ollam sub pertusam sellam, super quā pānis optime conuoluta mulier affecta sedeat, cū fistula cannea, longitudine cubitali, foramini coaptata ponito, summūq; eius fistulæ in eius stomachū, osue pudendorū trudito, diutiusq; hunc uaporē per inferna suscipito. Cum autē refrixerit, prunis accensis batillum subdito, ne tamē nimis calefacias, caueto, deinde totū corpus, uti lubebit, lauato, lumbos uero, umbilicq; inferiora plurimum, postea pulsem, mazamue, panemq; decocta allia comedito, postridie uero rursus suffito, nisi delassata sit, ob suffimentū, quod si erit, eum diem præmittito. Cum uero suffita fuerit, si possit, os tangat, iubeto, consideretq; nunquid hac re uulua dimota sint. Sin autem ea suffitio uuluas inflauerit, os earum ea res ab coxendice diducet, dirigetq;. Quare crebro ea utitor, dum uehemēter tumere uidebūtur, osq; inde dimouisse, restaq; statuisse, hocq; modo post hæc suffitionē

nutricato,

*Phymatione
Cancelli latitan-
tes.*

Curaque.

*Suffimentum
aduertere.*

*Per ollam fœnus
suscipitur.*

nutricato, uti prius suffiatur. Cum autem cōmotæ fuerint, facileq; illinc res glutinabuntur, sic alterā ollam parato, lotas, concitas, tusas foeniculi radices in ollam nouam, aquæ plenā mittito, deinde modo, quo prius suffito, deinde lauato, uesperī autē pultrē, placentamue, siue mazan comedito. Si uero panē appeteret, bulbulos, sepiolasq; uino coquito, oleum aspergito, & comedito, suffiendog; os pertingere, dirigereq; digitis tentato. Nam hæc suffumigatio uulvas agit, dirigit, proximēq; uerēdorum os adducit, quinq; autē, sexue dies corporis uires respectando suffumigato. Si quidē de lassata, & imbecillis tibi uideatur, quantū tēporis tibi uidebitur, prætermittito. Sed si ualida fatis sit, totū diem suffumigato, deinde ex pinguiſſima tedula sex digitorū longitudi-
ne, quinq; sexue fistulas aliā alia crassiorē digiti indicis crassitudine, quā leui-
gatissimas, rotūdiſſimasq; conficito, fumo caudæ modo fastigiatas, acumina-
tasue, quas oleo perunctas alternatim intrudito. Primio tenuem partē, deinde
sensim reliquū, quæ cū intus erit, quiescito, ne excidat. Cumq; unam educis,
alterā statim intrudito, ne os contrahat, placideq; hoc peragito, dū quatuor
digitorū mensura intus recipiatur, cūq; huc perueneris, uti hæc mensura fa-
cile intro detur, plūbea deinde fistula his similis succedat, quæ caua sit, seuiq;
ouilli repleta, quæ si molestaret, educat, tedulæq; recondat, plūbeaq; hanc
fistulā, gelidæq; tinctam reponito, semperq; harū aliqua intus sit, tedula die,
nocte plūbea. Si uero surgere uelit, operā dato, ne quid horū excidat, & si exci-
derit, statim reponito. Sin autē hæc nulla intret, quatenus intret, extenuato. Si
uero locorū os non aperiret, nec uulvæ propius redirent, rursus ad pristinam
medicinā redito, & ea utitor, dū mollescāt, propiusq; ueniant. Cū uero pate-
būt, magnitudine apposita, quod resina sit, unguine tincta ne resiliat, uel ro-
faceo, uel irino oleo, dū liqueſcāt, intus teneto, deinde alterū indito, prius ta-
men plūbea fistula iter illi facito, digitorū quā maxime intro dato. Postea le-
nientia indito, calidæq; & ante, & post apposita lauato, deinde post apposi-
tionē, duos tresue dies, si locelloꝝ os rectū, & purū fuerit, quid de prædictis
marinis comedito. Si uero post hæc locorū os rursus inflāmaret, ad eadē re-
dito, nouaq; quo diximus modo conficito. Cū autē os uulvæ, totūq; corpus
bene habuerit, sic eas sufflato, prius ea suffitione, quā de foeniculi radicibus
tibi parauī, suffito, deinde lauato, glandulæq; impositiciā fīco confectā intru-
dito. Postea lenientia profunt, dū inflāment, post inflāmentationē quæ prius fa-
cito, cæteraq; similiter parato. Si semel impositū remanet, satis & inflasse, &
sedasse uideat, abūde est. Si uero plus oporteret, quæ prius adhibetō. Cū autē
rite tibi cūcta peracta uidebunt, suffumigationē odoriferā sic parato, cupez-
tusū acceptabuli mēſura, calami odorati rātū dē, cardamōmi, cumini Aethio-
pici, anesi, siccæ rutæ, hyperici, seminis foeniculi parē modū omniū in ollā
nouā mittito, sexq; uini albi, optimi heminas supfundito, & misceto, deinde
optimi oli Aegyptii tres obolos supfundito, uel amaracinum, irinumue,

Suffumigatio
aliud.

Cibus qui.

Teda fistula

Plumbea fistula.

Curatio que.

Suffumigatio
odoriferum.

summum, optimumue, deinde ferueto, tepida placide modo quo prius suffu-
 migato, cum ante sicuti diximus, lauaueris, duos, tresue dies suffito, deinde
 tædulis, plumbisque utitor. Cum autem duos, tresue dies suffieris, toti-
 dem dies prætermittito, cessatoue, dies autem inter hos, bis die lauato, dein-
 de porros decoctos, crudosue, radiculam, cardamomum, allia assa, & elixa
 comedito, meraciusque potato, marinisque prædictis utitor. Cum uero hi
 dies transierint, suffitionem renouato, paulum rerum prius contusarum, ui-
 nig; si uideatur, opus esse, oleiq; superspargito, & suffito. Cum uero tibi satis
 suffita esse uidebitur, beneq; quo ad hoc habere, molleq; & apertum os esse,
 quemadmodum opus est, locellig; proxime erūt, post suffitionem pridianā,
 de die medicamentum indito, quod cum myrrha conficitur, duoq; apposita
 sunt. Post uero pridianam purgationem, lenientia indito, dum inflammen-
 tur, post hæc autem tædulis, plumbulifq; utitor, deinde quot tibi uidebitur,
 dies cessato, uuluarum inflammationem, corporisq; uires respectando rursus
 uti scriptum est, suffito. si quidem hæc suffitio satis esse uidebitur, bene habe-
 bit, si minus, tritas res, & paratas, uti prius adiicito. Si uero hæc suffitio non
 utilis esse uideretur, aliam parato, semper in una quaq; impositione medica-
 mentum reficito, dum subcruenta profluant, & purgentur, quod cum fiet,
 cessato, hocq; modo nutrito. Primum quo die menses profluere cœperint,
 de ea petito, hincq; incipiens sic nutrito. Primo multa calida præter caput
 lauato, deinde caseum acidum, rutam, farinā pari modo cum his uino nigro
 decoquito, statimq; post balneū propinato, pauloq; post suo tempore, pran-
 deto, pultem, mazaue, panemue comedito, porrumq; decoctum, crudumue,
 præscriptaq; omnia acria, quādoq; legumē fresum, nec despumatū, etnosue,
 lassarg; multum tritum, silphionue cum alliis, & farina hordeacea aqua deco-
 ctum, pulmētis autem, obsoniisue tenellis, pisciculis decoctis, elixisue, mulso
 aceto tinctis utitor, polypulifq; cum bubulis uino & oleo decoctis, uel fo-
 lium libycum, lassarisue tritum cum uino potato, quam plurimumq; & pran-
 deto, & cœnato. Post cœnamq; dormitura lauato, hocq; nutritu quinque,
 uel sex dies utitor. Post hos autem dies, sambuci sex circiter baccas, sepiæq;
 quā circiter decem, uel duodecim simul tenuiter trita ieiunæ cum uino mera-
 co propinato. Post quod aliquanto potionē dato, pauloq; post rutam, & ca-
 seum tritum cum uino potato, deinde modo prædicto prandeto, tardius au-
 tem solito cœnato, semperq; hanc bis in die lauato, hincq; nutritum dies,
 tres & decem; uel quatuor & decem teneto. Post quos pillulas, catapotiaue
 lassaris succo fabæ magnitudine deuorato, deinde cætera præscripta facito.
 Post autem hunc nutritum quinq; & uiginti dies cætera prædicta facito,
 sed hoc ante prandium illi dato, quatuor, uel sex alii spicula, casei acidi fru-
 stulū tali, astragalie magnitudine simul trita cum farinæ pusillo decoquito,
 pultemq; conficito, hancq; primum deuorato, merum autem ante cœnā for-
 beto,

Quando curatio
renouetur.

Curatio quæ.

Maza.

Etnos, Lassar,
Sylphionue.
Selache.
Phyllon.

Sambucus, acte-
ne.

Medela quæ.

Cibus qui.

beto, deinde coenato, cætera similiter nutrito. Post autem dies nouem, hoc primum cum ouis, & sambuco dato, cuminū Aethiopicum, castoris obolū. Post uero duos dies ab his omnibus abstineto, medicamentumq; tedulæ ieiunæ & lotæ dato. Post hoc mercurialem, & brassicam una in aqua decoctam dato, uel si ualida sit, in aceto multo cum sale, lassare, & oleo, hæc comedito, prandetoue, & ius surbeto, dilutumq; potato, pulmentisq; his, obsoniisue utitor, polypulo, sepiolisq; decoctis, carnem uero capræ, uel ouiculæ, uel agni discoctam coenato, porrumq; & acria cætera, quæ uoluerit. Post coenam autē lauato, duosq; dies postremo sic nutrito, quo si menses non eliciantur, mensem sequentem usq; ad ultimos duos dies eadem reficito, quorum primo secundum priorem rationem apposita conficito, & apponito, priusq; lauato, deinde apponito, semperq; considerato quemadmodum uulvæ habeant, habituræq; sint, rectum ne sit earum os, & apertum. Quod si uidebitur ante appositionem suffito. Si uero menstrua prorumperent, si quidem crebra, multaq; balneis parcius utitor, cæteraq; uitæ ratione, & medela. Sin autē pauca, & minora essent, largius & plurimis. Si uero præsignarent tatum, rursus eadē uitæ ratione, & medela utitor, dum compareant. Cum autem semel uenerint, his optimū est, concipere. Hæc est omnium talium morborum curatio. Sin autem uulvæ coxendicem tangant, procumbantq; durum ea uentris parte est, uenter, illa, coxendices, lumbi, crura dolitant, intenduntur, suppurant, pustulæq; morbidæ prorumpunt, & pereunt, nisi quid feces, aut uras. Cum sic habuerit, medicamentum infra potato, multaq; calida lauato, sicq; uulvas suffito, lotium uetustum in peluim aheneam dato, silicibusq; candentibus calefacito, subterq; sellam pertusam ubi foemina pannis conuoluta nequid exhalet, fideat, dato, hastenusq; suffito, dum se hebetius cernere, & deficere dicat, calida deinde lauato, digitumq; ipsa in uuluam dato, sanumq; coxendicem uerus trahito, noctes lenientia apponito. Cum autem rectum esse dixerit, cum prius odoratis suffiueris, lenientia rursus apponito, quin & plūbulas tres dies quotidie unam apponito. Post uitam albā, echetrofinue, scyllamue tres dies admoueto, deinde menstrua biliosa ne, pituitosaue, uel cruenta sint, considerato. Quod si sanguinem purgandum est, quod hoc maxime faciat, apponito, deinde iisdem lauato, & apponito, dū sanguis purus educatur, tresq; dies hæc agito. Postea cerui pingui liquefacto, mollē uellus tinctum diem unum apponito. Tum puleium tritum cū uino potato, deinde odoratis suffita uirum adito. Si uero morbus hic ex partu procederet, lotio penitus suffita statim ad odorata deuenito, deinde cum lota fuerit, oleum album Aegyptium ad sanum coxendicem apponito, superq; eū cubato. Si uero nec propterea uulvæ transmutentur, quinq; baccas nigras pæoniæ tritas cum uino odorato potato, crudaq; allia, assa, & elixa comedito, paucissimisq; pulmentis, obsoniisue utitor, si non sanescat, sicuti priorem purgato, quo morbo, nisi statim cōci-

Menstrua curationis modū præbent.

Cū uulua coxendicem petit.

Medela.

Echetrofis.

Cum morbus partu contrahitur.

Medela.

piant, steriles redduntur. Cum sic habent, mensesq; non defluunt, nec febris supercapit, medicamentis primum supra purgato. Sin autem imbecillis esset, infra. Postq; hanc medicinæ potionem, si tibi sanguinea uideatur, uel pituitosa, & ieiuna, & satura, uomito. Sicq; plerūq; sanescet. Sin autē uulvæ coxendicem facile petant, menses crassi non defluunt, uenter, ilia dolitant, lancinantur. Cum sic habet, multa, & calida lauato. Plurimaq; allia comedito, lacq; sensim, & rite emaciando propinato, deinde meracum potato, totamq; fo-

Curatio.

ueto, medicamentumq; supra dato. Si uero imbecillior esset, infra si purgetur, cureturue, foeniculo cum absinthio uulvas suffito, recensq; suffita, digito placide uuluarum os ad sanū coxendicem trahito, leniter corpus, circaq; affecta consolando, mollescentiaq; apponito, post uero plūbulas, statimq; scyllam, post unum diem narcissinum. Cum uero tibi purgata, puraq; uidebitur, netopon cum lana apponito, postridie rosaceum, sed menstruis defluentibus melius est nihil apponere. Si non defluant, cantharidas quatuor sine capite, alis, & pedibus, & quinq; pæoniz nigras baccas, sepiz oua, semen apii pauculum terito, & cum uino propinato. Quod si doleat, difficulterq; mingat, in calida aqua sedeto, mulsū dilutum potato. Si uero non purgetur, medicamentum rursus potato, si defluant, ieiuna potato, & cum uiro dormito, si non profluant, quod eliciat, dato, tamen uires spectato, tumq; tutum est, uirum petere. Nam si concipiat, sanescet, si purgatione multa defluant, mercurialem, ouiculæ pedes discostos, polypulosq; comedito, cibisq; lenibus utitor. Si puerperia in coxendicem, uel ilia uulvæ firment, coxedici altero album oleū

*Cum coxendicem
uel ilia uexant.*

Aegyptium, rosaceumue admoueto, superq; coxendicem sanū cubato. Pæoniz deinde, nigras baccas quinq; sambuci fructū, tedulæ præpinguis ramēta quantum duobus digitis capitur, castoris fabæ quantitatem terito, cum uinog tepida, & colata ppinato, cibariisq; lenibus utitor. Si mercurialis adsit, ante cibum, decocta cum brassica sumatur, cum iure, & acria, præter radiculā,

Mala uuluarum.

ceпам, nasturcium comedito. Lactuca optima est. Quæcunq; autē mala propter uulvas eueniunt, hoc est cum suo loco mouentur, diuersaq; petunt, magnosq; dolores eo sistunt, quo proruperint, quod si quis uescicam tangat, dolet, lotiumq; non suscipit, nec locelli semen genitale, dolent utraq; quod nisi celeriter reglutinentur, dissoluanturq; suppurāt & loca quo proruperint. Nā & ilia, & inguina, & pecten hoc sæpe patiuntur. Cum dolet per exordia sic curato, calefacientia apponito, & in aqua calida sedeto, spongiæ ex aqua calida expressa foueto, medicamentumq; quod ad uulvas faciat, propinato. Si his non soluatur, supra & infra, quo magis opus esse uideatur, purgato. Quod si dignoscas, si quidem inguina, pectinem, uescicamq; uexarit, per se quod opus est, sine medica potione peragūt. Sin autem ilia, uel præcordia, testiumue in-

uel uiduæ

uel uiduæ degant, quæ si sedem petant, oletum impediunt, lumbosq; uentrē,
 anum dolitāt. Quæ cum sic habet, lumbos calida foueto, fetida suffito, quæ
 purgent, uuluaq; eiiciant, apponito, quodq; conferat, & admittat, pitissato.
 Sin autem inferiora petant, ualde inguina, lotii meatus dolitant, crura torpe/
 scunt, lotium nō emittitur, meatus lotii adeo obturatur. Sic ergo curato, quæ
 boni odoris sunt, unguentaq; odorata naribus dato, uuluis autem fetida suffi/
 to. Nam minima quæq; res, & occasio uuluas commouet, si qua male haheāt.
 Pedum enim, & lumborū horror, saltatio, casus, timor, status, situs, cursus, ascē/
 sus, descensusq; plurimisq; præterea de causis hoc euenit, quod cum subito
 maius, uel minus, his de causis inuasit, dissolutumue est, totū corpus spectan/
 dum non est, sed cum diutius, altiusue sedit. Nam quæcūq; locellorum com/
 motiones, procidentiaue crurum refrigeratione, torporeue fiunt, quæ frigo/
 re ueniunt, sedantur, si tenus umbilico in aqua calida sedeant, si post partum
 in dexteram partem uulua uertantur, puerperia non defluunt, dolorq; lum/
 bos, coxendices, ilia, postremam aluum habet, dexterumq; crus ingrauescit,
 torpescitq; uuluarumq; os etiam inclinata foemina non tãgeret, uuluas tamē
 leuigatas, fluidas, uehementerq; planas deprehendet. Cum sic habuerit, medi/
 camentum, quo supra, & infra purgetur, potato, sed magis infra, corpusq; to/
 tum foueto, uuluaq; placide suffito, calida bis die lauato, quod poculum po/
 tissimum suscipiet, præbeto, brassicam comedito, crebro cum uiro dormito.
 Si uulua in sinistram partem declinauerint, uel coxedicem, dolor grauis lum/
 bos, coxendices, ilia habet, claudumq; insuper, & manū crus redditur. Cum
 sic habuerit, medicinam elateriū potato, postridie suffito, modiolos hordei
 duos, oleæ folia concisa, tusam gallam, & cribratam, hyosciami seminis mo/
 dioli trientem. Hæc misceto, dimidiaq; olei hemina subigito, & in nouam
 ollā dato, modoq; superius dicto, suffumigato dies quatuor, nocte lac bouis,
 mel, & aquam potato, calida lauato. Si locelli tortuosi sint, osq; per quod
 menses defluunt, modo pateat, modo contra clausum sit, mensesq; dissimiles
 profluant. Nam modo mali, & minus defluunt, modo contra. Quin etiam se/
 men genitale tunc non suscipitur, dolorq; uentrem, lumbos, & coxendicem
 uexat, isq; contrahitur. Cum sic habet, medicamentum potato, calida lauato,
 suffito, cumq; recens lota, suffitaq; fuerit, digitum ipsa in uuluarum os dato,
 cibariis lenibus utitor, cruda, & cocta allia comedito, super sanum coxendicē
 iaceto, suffito, cum uiro dormito. Morbus autē hic uix pellitur, si prope sint,
 sæpe uomito, uuluas fetidis suffito, dum in sedem suam locentur, cibisq; non
 soluentibus utitor. Si ualde prociderint uulua, pudenda, uenter febricitant,
 lotium crebro, paulatimq; stillat, pudendaq; uehementer lancinantur. Hæc
 patitur, si recens enixa cum uiro dormiat. Cū ergo sic habuerit, myrti baccas,
 foliaue, loti ramenta aqua decocta, subdiuata, quam frigidissima pudenda la/
 uato, deinde hæc tenuiter trita apponito. Postea lentis aqua cum melle, &

Medela.

Cum locelli par-
tem inferiore pe-
tent.

Medela.

Quæ facile uulua
moueatur.Cum post partū
in dexterā decli-
nant.

Medela.

Sin sinistram pe-
tant.

Cum torquetur.

Medela.

Cum uulua proci-
dit.

Medela.

Cum propendet.

aceto decocta potato, dum uulux retrahantur, uomito, sub pudendaq; fetida suffito, sub nares odorata, cibis quam lenibus, & frigidis utitor, uinum album dilutum potato, ne lauato, cum uiro cubato. Si penitus uulux de pudendis procidant, & tanquam scortum propendeant, lumbi, coxendices, inguina, uenter dolitant. Quod cum inueterauit, uix in suam sedem redeunt, morbus autē hic capit, cum recens enixa laborauit, uel ita delassata est, uti locellos lancina

Curatio quæ.

ret, debilitaretue, uel si cum uiro in partus purgatione dormiuit. Cum sic habuerit, mulcentia, refrigerantiaq; pudendis admoüeto, quodq; extra est, sic re purgato, malicorium uino nigro decoquito, quo abluito, retruditoq; postea mel, resinā pari modo liquefacta in pudenda dato, supinaq; & pedibus altioribus distenta iaceto, postea spongas hoc uino tinctas, & expressas, lumbis, coxendicibus, inguinibusq; colligato, dum sic habuerit, cibis abstineto, parū potato, dum septem dies transeāt, quæ si sic redeāt, satis est, si minus, summos locellorum, pudendorumue pilos circūuellito, raditoue, circūluitoq; pica-riq; unguento linito, postea scalæ pedes altius, quam caput colligato, manūq; retrudito, deinde lauato, cruraq; inter sese distenta colligato, diem, noctemq; sic finito, ptisanæ pusillū ius dato, nihilq; aliud, postriedie eā in coxen dicem reclinato, quā maximamq; cucurbitulam admoüeto, diūq; uti trahat, finito, cum amoueris, cutem ne secato, sed reclinatā finito, ptisanæq; cremorem tantum dato, donec septem dies transeant. Si uero sitiret, pusillum aquæ potato, cum septē dies transferint, cibis lenissimis, & paucis utitor. Cum autē egerere uoluerit, iacens egerito, dum quatuor, & decem dies transeant, postea tepidis, & lauato, & foueto. Soleq; calefacta melius est uti, quā parum deambulato, ne lauato, uentrem ne soluito, cibis non multis utitor, nec acribus, nec falsis, pudenda olidis suffito, cum deambulare coeperit, subfasciato. Si locellorum os extra pudenda procidat, utpote eorum ceruice fluxa, lata, & prope pudenda existente, magis hoc foecundæ patiuntur, potissimum uero defatigatione. Nam cum foemina defatigatur, locelli calefiunt, sudantq; osq; eorū per ceruicem exit, utpote cum in loco humidiorē, lubriciorē, calidiorēq; sit, quam prius, quod cum sit, recta, & inuersum exit, friguscq; captat, quod si statim curetur, sanescit, sed sterilis redditur, si minus, os durum semper propendet, continenterq; sanies glutinosa, & olida demanāt, tametsi menstrua decurrāt, sitq; in ætate quiescito in lestulo, si uero hic morbus inueterascit, immedicabilis fit, cūq; uuluis propendentibus consenscunt. Si uulux defluerint, calida subluito, uinō cū oleo linito, retrudito, suffasciato, fetida suffito, naribus odorata dato, quæ si diu extra propenderint, congelatæq; sint, & torpidæ, multa calida, uti recalescant, foueto. Si uero iam tumescant, cum aqua, & aceto calido foueto, uel cum lauri, myrtiq; aqua unguentariōq; cerato perlinito, placideq; retrudito, quæ si auscultēt, bene habet, si minus, tepida cum aceto uehementer perluito. Cum tabuerint, uti dictum est, retrudito, quæq; dicta sunt,

*Cum locelli pro-
cedunt.*

Medela.

dicta sunt, facito, nullumq; oleū, aut pingue adhibeto. Si quid uulæ os subfi-
nuetur, menses non defluunt, uel pauci, mali, dolorificiq; decurrunt, quæ si cū
uiro cubet, dolitat, quicquidq; uir immiserit, exit, nec tangi patitur, nec geni-
turam attrahit, lumbi, coxendices, foemina, & inguina, ueterq; dolitat, nec ta-
ctu uuluarum os comparet. Cū ergo sic habeat, lotio uetusto suffito, deinde
cum lentis cremiorem cum melle, & aceto sorbuerit, uomito, postea calida
lauato. Postea lagūculam, phialamue argenteam, aheneamue cum oleo albo
Aegyptio, & sale calefactam, sub eam pannis conuolutam dato. Quæ si olei
odorem in os peruenisse, dicat, pariturā, sanamq; fore dicit, bonoq; animo
esse iubeto, cūq; dormitura est, oleum Aegyptium cum uellere apponito, po-
stridie si quid os uuluarum directū sit, perspicito, quod si esse dicat, tres dies
odoratis suffito, quæq; non uellicent, apponito, purgato, lenibus odora-
tis suffito, postea lauato totidem dies. Cum uero menses decurrēt, odora-
tis suffita, non lota, ieiuna uirum petito. Multæ tamen hoc morbo, nisi curen-
tur, steriles redduntur. Si uulæ ulceratæ sint, quam maximeq; propendeant,
manus oleo pingui linito, retruditoq; myrhæq; puræ tres pilulas dato, lau-
rumq; uiridem tritam cum uino potato, & sic conualescet. Si uero pudenda
ualde terminos exeant, semen anesi tritum, & apii pudendis admoueto. Si suo
loco non maneant, sed modo huc, modo illuc eant, doloresq; præbeant, &
quandoq; exiliant, quemadmodum sedes, quandoq; non compareant, euane-
scantue, cumq; supina iaceat, suo loco maneant. Cum uero surgat, uel exer-
giscatur, seseue uertat, motetue, quoquoque sese modo agitet, prosiliant, sæpe
etiam cum quiescit. Hanc oportet quam maxime quiescere, nihil dimoueri,
pedes altius, quam caput habere, uomere, locellos sursum retrahere, stringen-
tibus fouere, olida suffire, odorata naribus admouere, uino, quod in granato
pertuso, ablato umbilico, & granulis interioribus serbuerit, perluere. Quodq;
maxime conueniet, nihilq; quod locellorum reuocationem impediat, admo-
ueto, quam maximeq; intro dato, deinde lata fascia, ne delabatur, subligato,
sorbitionemq; eam porrigito, quæ papauere, caseo farina concoctis confici-
tur, quemadmodum supra in alia procidentia scriptum est. Poculum quod
potissimum uolet, propinato. Cibis lenissimis utitor, cum uiro nisi redierint,
ne cubato. Si uulæ procidant, hederam siccissimam, tenuiter tritam cū lin-
teo apponito, pingue nihil admoueto, sorbitionem hanc, bis die porrigito.
quæ caseo, papauere, saluia, cupero, aneso, farina hordeacea decoctis confi-
citur, dimidæ heminæ mensura utraq; datione. Si locelli crura, pedesue pe-
tant, quod sic dignoscet, pedum pollices sub unguet contrahunt, coxæ, crura
dolent, neruos coxarum lancinat, hanc multa calida lauato, si placeat, foueto,
fetida suffito, deinde rosaceo linito. Si qua locellorum motatione repente
obmutescat, manus, genua, crura frigescunt. Locelli suo loco non deprehen-
duntur, cor salit, fremit, cæteraq; eueniunt, quæ in sacro, comitialiue morbo,

Cum os uulæ
torquetur.

Curatio.

Phiala.

Locellorum ulce-
ra.

Cum ualde proci-
dant, et nusquam
sistuntur.

Medela.

Procidentia.

Medela.

Cū locelli crura
et pedes petunt.

Quæ repente
obmutescunt
cur.

sudorq; multus ex auribus scaturit; crura huic multa gelida perluito, ceteraq; prius dicta facito. Si locelli quoquam mori dolorem facessant, muscum oleæ, scabiemue, lauri, eupressiq; ramenta in aqua feruefacta cum linteo, lanaue admoueto. Cum foemina recens enixa maius, quam possit, onus tollet, saliet, saltabitue, curret, ligna scinder, sternutet, emungat, similiaq; alia faciat, locelli plurimum procidit, exiliuntue, tepida locellos perluito, postea betæ decocto, deinde uino nigro meraco, tepido. Si uero his non auscultet, lenientia admoueto, hæc q; antequam frigescant, facito, placideq; retundito, cruraq; deinde inter se coherentia subtendito; quidq; molle sub hæc ponito, nihilq; se dimouere mandato, uentremq; ne perturbato, mouetoue, sub nares odorata dato, quæ si non sedentur, ueratro purgato, si non sufficiat, uomito, ne lauato, fileto, quiescitq; Si uulux durecant, exasperenturue, uenter tume scit, inflatur, micat, uultus caua, pedes tument, decoloratur, menses tolluntur, semen non suscipitur, difficulter spirat, os spumescit, æstuat. Cum expurgiscitur, recta spiritus angustia, orthopnoeae, profilit; habetue. Si quid comedat, potetue, molestat, gemit, deficit, afficitur magis, quam antea, stragulatur, nerui contrahuntur, uulux, uescicæq; dolit, manu tangere non est, non minungunt, semen non suscipiunt. Cum sic habet medicamentum infra potato, calida lauato, totum corpus umbilico tenus sæpè lauato, fouetoue, deinde quid intermittens, quibus purgetur, nec lancinetur, apponito, pudenda odoratis suffito, naribus olida dato, pocula dato, quæ uulvas purgent, suumq; in locum redigant, mercurialem comedito, lac postea potato, sicuti in laterum morbo scriptum est, morbus autem hic longus non est. Si uulux durecant, os earum exasperatur, menses non comparent, & si defluant, harenosi uidetur. Si uulux os digito tangas, asperum inuenies, callosumq;. Cum sic habuerit, cyclaminum, ficum, saleem tritum, mistum melle subigito, glandulamq; conficito, & indito, deinde suffito, purgantibusq; lauato, mercurialem, brassicam, porrum simul coctum comedito, iusq; sorbeto, lauato. Si uulux obdurecant, menses tolluntur, os earum clauditur, non concipit, quidq; aliud esse uidetur. Nā si tangas, saxum illic esse uidetur, os durum est, asperumue, multorumq; caput, radia cumue, frue polyrhizon, nec tactu leuigatum, nec digitum, qui pertinet admittit, febris, fremitus corripit. Lumbi, coxendices, ilia, ueter, foemina, uulux doliant, quod euenit, si menstrua intercepta, corruptaue intus putrescant, quādoq; partu, frigore, malo nutritu, & alias. Medicamenta igitur potato, multa calida lauato, oleo utitor, suffito. Cum recens lota, suffitaq; fuerit, spicillum demittito, os aperito, digitosq; similiter patefacito, lenientia, sicuti dictum est, apponito, modosq; eadē pocula dato, curato. Si uulux durecant, & os earum durefcit, & clauditur, menstrua non defluunt, uel pauca, & mala decurrunt, lumbi, coxendices, ilia uenter dolit, horror, febris corripit. Cum sic habet, multa calida lauato, diutius uulvas leniter suffito, cucumerisq; siluatici

Curatio.

Procidentia

uulue cur.

Medela.

Cum uulua dure
scit.

Curatio.

Vuluarum duricia.

Medela.

Duricia alia.

Morbis huius
causa.

Medela.

Cum uulua dure
scit.

Curatio.

uatici decocto, aquaue suffito, deinde lenientia apponito, tresq; dies hæc facito, cumq; se ipsa tanger, & uuluarum os molle comparebit, tunc lino crudo, puro tres penicillos conficito, primum tenuem, secundum paulo crassiorem, tertium digiti parui crassitudine, quinq; digitorum longitudine, quos pingui anseris linito, & a tenuiore incipito, alternatimq; indito, cumque odoratis ante suffiueris, lenientem glandulam netopo; ne ulceret, litam imponito, ne lancinet, pungatue caueto, duosque dies finito. Nam sicuti tuniculæ, membranulæ quædam crassæ abscedent, deinde tres dies intermittito, cyclaminum cum narcissino apponito. Si uero hæc non purgarent, tecum putato, sit nec ne, quod cum bupreste conficitur, apponendum, & apponito, diemq; finito, cumque ualde lancinabit, pungetue, amoueto, calidaque pudenda perluito, & in oleo sedeto, postridie cum lota fuerit, cerui pingue liquefactum cum molli uellere apponito. Quæ si tibi uideretur adhuc purgationis egere, tres dies intermittens, quod cum narcissino sit, apponito, postridie netopon, deinde tribus diebus prætermis, uuluas odoratis, & pinguibus lauato, deinde puleium unum diem apponito, sequenti die odoratis suffito. Cibus acribus utitor, marinisq; potius quam canibus, castore in mensuris potato, deinde nihil comedito, nec lauato, sed suffito, cum sorbuerit, uirum adito. Si uuluarum os genituram non suscipiat, sed sterile, & clausum maneat, plumbeam fistulam, sicuti dictum est, tres dies admoueto, calida lauato, lenientibus utitor, supina recumbito, in aqua calida sedeto, uellus oleo tinctum apponito, nocte potius lanca uelamenta, uel linea mollia coxendicibus apponito, ne corpus defluat, curato, lenibus apposis utitor, myrrhamq; præpinguem, picem, ceram, anseris pingue apponito, quod sic componito, myrrhæ dimidium ad cætera sit, cum lana apponito, duosq; lenia apposita sunt. Quorum unum die, nocte alterum apponito, quod cum subduces aqua odorata perluito, uel quinq; & decem cnidias bacças sine cortice tritas, cum lacte foeminæ pueri lactantis, cerui medulla, cæterisq; dictis, & mellis pusillo misceto, & cum molli uellere, & puro diem apponito. Sin autem ualidius uelles, myrrhæ pusillum comisceto, sed & optimum est, oui album, capræ seum, mel, oleum rosaceum tepidum cum lana appositum, uel pingue rubrum anseris, mitefactum, rosaceum commistum, & appositum similiter. Sed melius est anseris pingue, seum ouis cera alba, resina, netopo, rosaceo simul liquefacta, commista, tepida lota apposita intro ad os uuluarum, uel cerui medullam, anseris pingue, rosaceum, irinumue oleum tepidum cum molli uellere apponito. Cum foeminæ uuluarum durecant, prociiduntq; in pudenda, dureseunt inguina, pudenda aestuant, cunctaq; in cancerum uergunt. Cum ergo sic habuerit, cucumeris interiora trita, cera, fauismue hemina aquæ subigito, tepida in sedem dato, & purgabitur. Si uuluarum os præ siccitate, durecat, & fauces, quod digito pertractans dignoscas, morbus iam informatur, siue ad

*Medela longa et
naria.*

*Cum semen non
admittitur.*

Medela.

*Duricia uuluarum.
medela.*

*Cum os uuluarum
siccitate durecat.*

coxendices uoluantur, nihil acre indito, ne ulcēretur, & inflammetur (nam periculum esset, ne penitus sterilefceret) quæ nō purgant, apponito, quibus purgetur. Cum uulua durescant, dolitantq; cerui medullam, uel anferis pingue, suillumue, uel oleum irinum cum melle apponito, uel oīi luteum cum ceræ albæ glebula mistum, uel hordeaceam, triticeamue farinam cum ruta, aqua decoctam superlinito. Si uulua concludantur, earum ora durescant, semen non suscipiunt, sed inde statim, postquam cum uiro coiuerint, cruraque mouerint, exilit, lumbiq; coxendices, ilia, foemina, uenter dolitant, menstruaque non defluunt, uel pauca, mala, decoloraq; decurrunt. Cum sic habuerit, multa calida lauato, post balneum uero castorem cum pæoniæ radicæ, uino nigro odorato propinato, cibis nutritato quibus puerpera, quod si menstrua comparent, diem abstinet, deinde totam foueto, potionemq; dato. Si consuetæ peritæue harum rerum sint supra, uel si uideatur egere infra, lac asinæ igitur dato, uel serum, leniterque suffito, lenientiaque uuluis admoueto, cyclaminum, narcissinum, cucumeris parui partem interiorem, feminibus abiectis, lac foeminæ puerum lactantis aspergito, teritoque, myrrhamque sinceram, puramue, mel quam optimum, oleumque, album, Aegyptium, siccumq; potius quam liquidum, humidumue conficito. Cum uellereq; puro, oleo albo Aegyptio tincto lotæ admoueto, subligatoq; sub testiq; maneto. Cum uero purgata fuerit, si tibi uideatur satis esse, quiescito, cessatoue, si minus, rursus alterum apponito, post hoc lanam mollem rotundum in modum conuolutam, netopo tinctam, diem unum apponito, postridie rosaceum cum uellere, deinde cerui pingue liquefactum cum uellere, semperq; ante appositum calida lauato, leniterq; odoratis suffito, postea die uno prætermisso lauato. Si pituitosa sit, eo quod cum cnidio grano, coccoque fit, si biliosa, eo quod cum succo colophonio, scamoniaeue conficitur, super his utrisq; lauato, postridie narcissino cum uino dulci, si narcissinū nō sit, anethino, uel irino, quā optimo tertia ad uinum portione, postea, duobus diebus prætermisiss, quod cum puleio fit, unū diem, admoueto. Si uero menstrua defluant, castorē tres dies cum uino albo odorato, ieiuna potato, cum menstrua cessarint, lauato, non calida, pultem, cyceonaue sine sale sorbeto, cibum ne tangito duos, uel tres dies, cum uiro dormito, post aliquantum temporis, cum purgata fuerit, mercurialem cum alliis, cumino, sale aqua decoctā ante cibaria sumito, quin & allia quā plurima, & elixa, & assa comedito. Si uero mercurialis tenera non sit, tenellam brassicam cum his decoquito, sicq; mitefacito. Si post hæc concipiat, sanescet, cunctaq; bene succedent. Si uuluarū os claudat, sicuti caprificus durescit, quod sic digito si pertentet, & calidū deprehendet, digitus non intrat, mēstrua tūc abscondunt, semē genitale nō suscipit, lūbi coxēdices, ilia, uēter dolēt, quādoq; & supna petit, stragulatq;. Cū sic habuerit, medicamētū infra propinato, multa calida lauato, quæ os molliant, admoueto, spicillum demitto,

Medela.

Cum uulua claudatur.

Medela.

Lac asinæ.

Pituitosa et biliosa purgatio, lauatioue.

Castor. Cyceon.

Cum os uuluarum claudatur.

Medela.

demittito, os aperito, digitoq; similiter lauato, demulceto. Cū molle fuerit, quæ sanguinē purgent, apponito, poculaq; & quicquid admittet, dato, decocta brassicā comedito, iusq; sorbeto. Si uulux claudant, mensesq; non cōpareat, eucurbitā agrestem, colocynthidaue, cuminū æthiopicum, nitrū, salem thebaicum, narcissum, nephridionue, myrrham, resinā, farinam, cuncta simul mista, & trita seruefacito, glandulāq; balanoue conficito, & indito. Si uulux frustulentur, thrombetheosue, herui plenum os earum uidetur, quod ita habere, si tangas deprehendes, tunc menses non decurrunt, semen non suscipit. Cū sic habet, cyclamini corticem derasum, tritumq; salem, allium melle subigito, & glandulam facito, uuluarumq; ad os apponito, cæteraq; apposita acris, abrodentiaq; admoueto, quibusq; sanguen purgetur, potioneq; quæ uulvas purgent, dato. Si præter naturam uulux hient, mēstrua crebra, glutinosa multaq; decurrunt, semen intus non remanet. Nam cum os hiat, semen non continet, tuncq; algor, febrisq; lumbos, & uentrem corripit. Morbus autē hic profluuiū cruento concipitur, & cum repente menses sistuntur, repenteq; prorumpunt. nutritus autem, diætæ prius dictus est. Per exordia purgamentis, appositisq; lenientibus curato, deinde leniter stringētibus, spongiisq; sub umbilicum aqua myrti, uel rubi, uel oleæ, uel rosæ, uel labruscæ, uel uitis foliorum tepida foueto. Si uuluarum os in mēstruis, plusquam consueuit, hiet, sic mēstrua plura, peiora, liquidiora, diutiusq; defluunt, semen non tangit, nec remanet, sed exilit, & si remaneat, os plenum non ualidum de mēstruis inuenit, propterea leue, & inualidum redditur, & si ulterius procedat, intusue remaneat, uires demittuntur, & languent, uentusque & horror, & ignis corripit, lumbi, coxendices, ilia, uenter dolitant, quod maxime patitur, si quid intus corruptum putrescat, compingaturq; quod & a partu patitur, quædam & alias. Cum igitur sic habuerit, medicamentum potato, quod citius decernat, quaque doleat, calefacientia dato, frigida lauato, paulum intermittito, deinde subluito, poculumq; quod admittet, dato. Quæ siccent, suffito, polypos, & mercurialem comedito. Si non quemadmodum oportet, uulux clausæ sint, qua myrtus, uel lentiscus, uel uitis folia, uel oleæ, uel rosarū aqua decocta sint, in ea sedeto. nutritus i rubro profluuiō dictus est, sitis, crebri uomitus, balneorū abstinētia optime auxiliantur. Si plus quam expedit, uulux pateant, purgato, subluito, suffito. Si peurāt, mēstrua plura, peiora, crebriora, liquidioraq; defluunt, semē non retinetur, sed statim profilit, digito si tangas os, leuigatū inuenies, de mēstruis debilitas, horror, ignis, dolor, lumbos, coxendices, ilia, uentrem habet, corripitue, præsertim si quid intus de partu uel alias, corruptū putriuit. Cum sic ergo habuerit, sicuti priora curato. Si uulux inflāmentur, menses subtrahūtur, ceruix earum contrahitur, situmq; araneosum obducit, febris grauis, quæ mentem tangat, corripit, menses pauci, & mali comparent, cūque ieiuna est, uomit. Cum quid comedit, euomit, lumbi,

Cum uulua claudatur.

Cum uulua frustulatur.

Medela.

Cum uulua hiat.

Curatio.

Cum per mēstrua deficiat.

Medela.

Cum uulua satis clausa non est, uel nimis patet.

Compositio.

Medela.

Cum uulua inflāta est.

coxendices, ilia, uenter dolitant, deficit, totum corpus horrescit, uēter modo
durefcit, modo mollescit, accēditur, tumet, & concepisse uidet, quādoq; tu-
mor euanesceat, uentriculus aquæ completur, umbilicus extuberat, uuluarū os
emaciatur, menstrua strepentia, pauca, mala super apparēt. Claues, iugulūue,
ceruixq; gracilescit, pedes, præsertim tali tūmescunt. Cum sic habuerit, medi-
camentū infra potato, uuluas quā odoratissimis suffito, & eadem apponito,
dies plumbulis utitor, calidaq; ante appositionē lauato, nequid pūgat caue-
to, post appositionē lauato, cnestri duas potiones aquæ hemina decoquito,
mellis acceptabulū, olei narcissini, anethiniue paulū cōmisceto, hocq; sublu-
to. Post hæc tres dies intermittito, deinde eo, quod cū aceto fit, lauato, mer-
curiale decoctā pussillo uini asperso, tanquā brassicā ante cibū sumito, iusq;
sorbeto. Si uero remaneat, medicamēta, quibus aqua uulux purgant, potato,
cibis his utitor pane, oleribus discoctis, marinis potius, quā carnibus, uel trun-
culis, extremisue membrisq; discoctis, plurimūq; & ante, & post cibū sese exer-
ceat, frigida ne lauato, dulcibus, pinguibsq; omnibus abstinetō, dies iter pur-
gationes, decoctū adianti aceto asperso ieiuna potato. Nā hic morbus læta-
lis est, eūq; pauca fugiunt. Si præ uuluarū inflammatione non concipiāt, mēses
subducunt, ieiuna uomit, si comedit, dolor imam aluū, & lūbos habet, uēter
totis modo durefcit, modo mollescit, nec ualde moratur, nec ualde purgat,
prægnansq; esse uidet. Cū ista, n. quæ prægnates patit, uentrēq; si tāgas, tanq;
utrem tumere deprehendes, cūq; pariendi tēpus aduentat, uulux concidit,
mēstrua pauca, & mala defluūt. Hæc medicamentū infra potato, quiddidq;
purgat, apponito, quæ cū purgata fuerit, sanescet. Si cū uulua inflāmat, tāga-
tur, recrudescit, sideratur, magnus ignis, & grauis, & horror corripit, habetue,
duricia mira circa pudēda sentitur, pungit, & exilis, & si quis digito supertan-
gat, statim rursus peius habet, pungit, caput, frons, uertex, dolitat, caligat, sur-
dat, postrema frigescunt, tremant, quandoq; soporatur, non audit, uulua non
opētat, non comedit, uentriculus cibū non retinet, clamat, sese iactitat, tota
dolitat, pestē, inguina, coxendices, lūbi, membra agnata, extuberantiaue dō-
litant, statim pereunt, si dolores agnāscant, crescantue. Quare spongiis mollibus
aqua calidissima, uel oleo tinctis, expressisq; foueto, deinde cerui medullam,
anseris pingue, ceram albā, oui luteū, uel ceratū, unguentūue picarium cum
resina apponito, uinoq; uel caprino lacte, uel gallinaceo iure purgato, uinum
ne potato, sed prisanæ cremorē, iusue sorbeto. Hoc uuluarū doloribus infun-
dit. Si dolor solū uehemēs, uiolētusq; quædāq; procella, spiritusq; sue fla-
tus, qui nō exeat, sed illic maneat, in uuluis insit, sic curato, semē atriplicis syl-
uatici, & betæ simul tritū cū uino albo tepido i uuluas dato. Doloris uuluarū
remediū, tres semicongios atticos, uini odoratissimi, tantū demq; aquæ, foeni
culi radices, & seminis ad eas radices, quarta portione, oleiq; rosacei dimi-
diam heminam, hæc in olla noua feruere cum eo uino facito, deinde suffito,
scyllamq;

scyllamq; apponito, dum os mollescat, in tutoq; & aperto sit, & manet, cūq; dum purgatur, pustulæ circa uulvæ os oriuntur, sic curato. Carnis bubulæ frustum butyro, pinguiue anserino, & aneso trito linitum indito. Si sacrum ulcus, erysipelasue uulvas, metrasue habeat. Pedes māmæ, os corpusq; tument, labor spiritus recta angustia, ortopnoeae ualde uexat, uenter, ilia, pectora, caput, dolet, manus tremunt, torpentq; inguina, poplites quandoq; liuescunt, paulumq; leuant, colorq; redit, maxime uero māmæ gentilitate quadam & cognatione pectoris tument, tamen non ualde dolēt, horror, ignisq; corripit, uultus rubescit, iecur arescit, sitit, prægnanti si hæc fiant, perit, nec euadit. Si sacrum ulcus, erysipelasue in uuluis fiat, totum corpus, de pedibus incipiens, liuidissime tumet, quoq; plus inueterascit, magis, pectus salit, tumet, tota frigescit, horror, ignisq; magnus corripit, crebro spirat, anelatue, deficit, debilitatur, corpus totū dolet, animus laborat, mens uacillat. Malū hoc pathosus, de uentriculo inferiore, foemina, ilia, lumbos, præcordia, tergum, stomachū, pectus, collum, caput petit, mori uidetur. Cū uero dolor cessat, dissoluiturue, crura, foemina, inguina, coxendices, lumbi torpescunt, poplites liuescunt, paulumq; leuant, deinde repetit, corpus, uultus pustularum completur, patenter rubet, fauces harescunt, lingua exasperatur, qui morbus si prænantem capiat, habeatue, necat. Si uero grauida non sit, hanc medelam adhibeto, lacte asinino potu purgato, si non soluat, uentrem refrigeramētis lenibus, & appositis refrigerato, sensim incipiendo lenibus, & uomitione purgato, crura ne tangito, sambuci folia cum origano, uel thymo, uel ruta decocta optime sumuntur. Si uero ignis remittat, uinum, & cibaria dulcia dato, paucae tamen sanescunt. Morbus autem aquosus, hyderosue cū in uuluis gignitur, menstrua multa cenosa, harenosaue, aquosa, cruenta non ualde profluunt, uenter, pudenda, uenæ, proximæque his omnia tumescunt, prægnansque sibi uidetur, mammæ lacte manant, postea strangulatur, uenter durescit, omnisque locus circa tumet, si quis tangat, dolet, febrisq; uehemens, æstusq; habet, dolorque ingens in lumbos, coxendices, & ilia prorūpit, in somnisq; polluitur, ac deinde peius habet. Hæc calida lauato, calefacito, medicamentū propinato, lenibus suffito, deinde cyclamini triobolum tritum cū linteo apponito, uel cupressi succum, cantharidas tritas aqua decoquito, tepidumque paulum temporis admoueto, & plus peraget, operabiturue, uel hoc apponito, cumini, uitis albæ, astaphisue drachmas tres, uel semen urticæ, radicem arei, horum quantum uelis, leniter admoueto, cum purgaueris amoueto, pudenda subluito, cum uino cubato. Quæ si fortum tulerit, tota purgabitur, sanescetq;. Si quid subcruentum, saniosumue in uuluarum aquosis morbis profluat, pudenda, & circumstantia uehementer lancinat, ulceratque, sicuti muria quaque cadit, & stillat, ulcerat, colorq; areuatus, iterodesue totam occupat, cætera purgatur, quantum in aliis profluitis. Qui morbus lenior est, sed quandoque

Pustule in purgatione ortæ.

alibet.

Erysipelas in uulua.

sup alibet.

Medela. citul. in sup alom. in sup alom.

Hyderos. in uulua.

Curatio.

Cantharides.

Astaphis leuce. Arei radix.

Color iterodes.

lætales fit. Si uulvæ ulcerentur, exeantque, quemadmodum eam, quæ fluore albo laborat, curato, lac asinum potato, emaciato; medicamentis iam dictis purgato, curatoque. Morbum aquosum, hyderonque de uulvis hæc educunt. Si de uulvis aqua fluat, sulphur tritum anseris pingui subigito, & apponito. Si uentus in uulvis est, flatus exit, fremit, tota turget, labor, ignis, ætus habet, super his præ dolore uehementer exilit, uirum non admittit, cubile, concubitumque ualde auersatur, seseque attollere, erigere uel non potest, quid graue in uulvis esse uidetur, caput dolet, æstuat, non loquitur, si dolor cessat, clamat, lumbi, coxendices, ilia, foemina, pestem, pudenda, sedes dolitat. Lotium, alius cohibetur, mori uidetur, præcordia contenduntur, stomachus ualde lancinat, os amarum est, acria pura biliosa uomit, crebro rufat, melius inde habet, leuatur, si non tumet, si tangatur, resistit, dolet tamen, mulso, acetoue mulso cum oleo uulvas lauato, uel cuminum, & anesum tritum, lini, uitis tenella germinata trita gallinæ oua aqua subigito, subluato. quæ scribam potionibus, appositisque utitor, calido oleo, aromatis, odoratisue, flore iunci, schinuu anthos iniectis sedeto, uel lauri, marisue aqua. Optimum autem est, lauacionibus lenibus uentrem purgare, uel glandulam indere, uel uti leniter uenter soluatur, lana non lota melle tincta superposita. Sin autem urinatio esset, cepam in oleum, uel mel iacito, & apponito, uel nitrum cum melle, uel tauri fel, uel granati acris modiolum cum melle, & farina hordeacea. Mola uero crassa genitura retenta, generatur, quam sic discutias, satureiam, thymbraue tenuiter tritam aqua & aceto propinato, uel semen hysciami tritum muria, & lassari succo, opoue dilutum, & aceto. Si oporteat, aqua lauato. Potissimum autem est, nullum indere, cum lentis aqua, uel herui, uel uiolæ flore. Si uero purget, uti perusta, myrthi aqua perluito, myrrhamque & netopon cum lana apponito. Si uentus in uulvis sit, qua exit lancinat, urit, tumefacit, æstu, doloreque afficit, uirum ea, & coitum ualde auersatur. Pestem intenditur, tumescitque, stare, nec sese erigere potest, aut sedere. Quam cum sic inuenias, uentum, & genituram in locellis esse scito, proptereaque eam uexari. Quare mel, cera, lini tenella germina trita, pingue gallinaceum cum uino odorato, tepido in uulvam dato, liniue tenella, uel semen tritum cum lana ad uulvæ os admoeto. Si uero non operet, croci irinum, lini tenella trita, pingui gallinæ, lacte foeminae subigito, cum linteo ad locorum os admoeto. Si uero quid pingue, carnosumue subpullulet, quod tabefaciat, modiceque extenuet, apponito. Nam uulvæ nimis extenuata abortiunt. Si uero locelli semen non suscipiunt, reiciuntque, caloremque in sese non habent, molendum est instrumentum, sedileue, super quo foemina sedens pannis conuoluta per uulvas halitum, uaporemue hunc suscipiat, cassiam, cinamomum, myrrham, par cuiusque sapa calefacito, subditoque, deinde modice lauato, parum comedito. Subuenit & hoc appositum, myrrham tenellam cum melle, in glandulæ oblongæ formam redactam indito.

Hæc crebro vires respectas facito, uel securidaca herba, pelecinosue, quæ in triti segetibus reperitur, cum myrrha prodest, uel mel costum tedulis agitat, remistue, quantitate fabæ Aegyptiæ admoueto, uel tauri fel, uel rhoas rubræ par conissæ herbæ, cunilæue, simile autem est hoc germen, cespesue palustri, & tenello apio, secundumq; mare nascitur in harenosis locis, cuius odor uix fertur, quod cum melle, & uino apponito, uel bulbulum, quod intricis inuenitur, præsertim Aegyptiis asperum cumino Aethiopico simile, cum hoc allium, nitrum simul tritum, & mistum admoueto, tamen prælauato. Cum foemina caput, uerticem, frontem, ceruicem dolet, præq; oculis nubeculae cursitant, & obuersantur, dolet, lancinatur, teritur, lotium nigrum emittit, simile quid per uuluas discurrit, æstuat, animo angit, bilis atra in uuluis inest, quam sic curato, cucumeris annui partem interiorem, tauri fel, aeris florem, baccharum tritam misceto, apponito, medicamentum potato, lauato. Cum autem foemina uuluas dolet, lancinatur, flauâ bilem mingit, uulua hians similia demittit, oculi arcuati, isteroidesue sunt, bilem in uuluis inesse, scito. Quare totum corpus, & eas optimum est medicamentis, & apposis purgare, quæ bilem educant. Cum uulua frigescit, quid graue inesse uidetur, decoloratur, uulua fere cohæret, quam cum sic habet, medicamento, quod pituitam educat, purgato, crebroq; uomitu, & abstinentia emaciato. Cû foeminæ os male olet, nigræq; & malæ sint gingiuae, sic curato. Leporis capitis cõbusti cinis, musculorumq; duorum exenteratorum cum iecusculis, & renibus separatim combustorum, marmoris triti, & cribrati, uel lapidis albi tantumdem cõmisce to, dentesq; & gingiuas cõfricato. Postea lana succida tergit, intus, & extra, quam deinde melle tinctam superponito, uel tritum anellum, anethi semen, myrrhæ duos obolo, dimidia hemina uini albi meraci coquito, hocq; perluito, & in ore plurimum contineto, crebroq; hoc facito, hocq; ieiuna & gar garissato post cibum, optimum autem est, parum, & optima comedere. Dentes hoc medicamentum purgat, quod indicum appellatur, osq; bene olere facit. Cum foeminæ māmā durescit, stipæ, stoebesue fructum, uel rubi cū aqua, & oleo coquito, quo māmā linito, foliaq; betæ superponito, quæ linteo in sacculi formam consuto, quod māmā capiat, tegito. Si uero suppuret, incidito, lanæ succida pro penicillis utitor, eamq; superponito. Postea lentem cum farina coquito, quo linito. Sin autem in foeminæ pudendis, uel ano uermiculi innascantur, salicis marinæ, uiticisue fructum, uel folia trita cū bouis fellis obolo, cedrino oleo subigito, lanamq; succidam bene carminatam hoc tinctam, tertio quoq; die diem, & noctem apponito, quo ablato, calida lauato, costaq; & cruda allia comedito, sicq; uermiculi & peribunt, & exibunt, deinde muria lauato. Hæc faciem emundant, siccum tauri iecur tritum oleo, uinoq; meraco subigito, & linito. Nam recens iecur, felq; faciem perdit, pitisanæ cremor similiter emundat, ouorumq; album, lupinorū, heruorū, tritici,

Peleminos.

Rhombus.

Bulbus triticus.

Capitis dolor.

Medela.

Dolor uulue.

Vulua frigescit.

Oris malus odor.

Medela.

Mama duritia.

Vermiculorum cictio.

Que faciem poliant.

ficorum, farina illinita, sed & brasicæ radix combusta, semenz hoc faciū, lentiginēsq; tollunt, halcyonium etiam, hoc est uituli marini stercus combu-
Quæ erugent. stū, cinis, calx. Si uero facies doleat, cerato rosaceo linguato, perlinito, deind aqua gelida perluito. Hæc erugant, plumbaginem mortario lapideo terit, pæoniæ aquam aspergito, pastillos conficito, siccos terito, oleo subigito, faciem rugosam linito. Si uero capilli defluant, ladanum tritum rosaceo, anethi noue oleo, & uino subigito, & linito, uel argillam, terramue, quæ emunda, uel terram cimoliam rosaceo, uel omphacino, uel acacia cum uino, capillis ungito, qui si cum madore defluant, cuminum tritum, uel columbi stercus, uel raphanum, uel cepam, uel betam, uel urticam tritam misceto. Lentiginēs autem, uertiliginēs, nauiosq; tollit ptisana, nerui farina, betæ ius, oui album, uel cucumeris agrestis radix sicca, tritaq; cū uini fece mista, & linita, uel fici sola sicca trita, similiter imposita, sesamioq; trito, & emundato, uel amygdalis amaris, uel semen urticæ, tegmen, cortexue allii. Lepidium superligatum sordida ulcera omnia emundat, tollit, acetum, thuris pollin, pumex, sulphur cū aceto, cardami siluatici cinis, uiparæ senium, lapathi, rumicisue, syluatici radix trita cum aceto uinosa. Si pustulentur, lithargyro utitor, loculum optimum rubi profluuii, cinerem cornus ceruini cū duplo farinæ hordeaceæ uino pramnio potato, & siltitur, uel tritam adianti radicem, cicer tostum, oui luteum cum melle, uel sitanix farinæ acceptabulum, gummi albi dimidium, thuris pollinis tertium, iunci odorati paulum, uel pini, uel cupressi cum aqua per colur missa de die propinato, uel cornus cerui cinerem, uel cum quinque cedris baccis tritis, & farina hordeacea decoctis, uinum asperum nigrū, in quo testidula seibuerit, miscetur, uel dulcis granati succum cū uino nigro decoctum propinato, uel cupressi tres, uel quatuor fructus, uel myrti baccas nigras, & simul, & solas ad foeminæ corporis uires respectans cum uino propinato, uel castoris obolum tritum cū uino nigro aspero. Pocula cuius uis mali uuluarum, pæoniæ baccas tritas, rhou, sumaciue radices, rosæue, cuminum æthyopicum, melanthion, gitue uino albo decocta propinato, uel ferulæ rase acceptabulum, marrubii succum uino albo diluto, quod & naribus sanguinem defluentem sistit, uel granati interiora trita, & farinæ pollinem cū uino nigro costa porrigito, uel semen lini, uel erysimon, tostum, & oleæ uiridis folia, & nigrum papauer maturum. Hæc simul trita uino diluto, propinato, uel coagulum asininum, granati dulcis radicem, gallam æqua omnia uino nigro decocta, propinato, uel dulcis granati succum cum uino, uel lapathi, rumicisue semen, cum gallæ parte exteriori rase, simul trita, deinde pulrem sorbilen, cyceonauē conficito, & porrigito. Si multus sanguis ex uuluis defluat, uiticis hagniuē folia trita cum uino nigro dato, cuncta aspera, acerbauē trita uino nigro comista profluuium sistunt. Profluuii, dolorisq; remediū, marini roris cachrysue radicem uino nigro decoctā propinato. Si uero profluuii maior esset dolo-

esset dolor, & profluuium, quam sic superari posset, terebinthi fructum tritu
uino diluto propinato. Si uero profluuium fiat amplius, & uexet, caneros flu
uiatiles uino coquito, quod uinum cū aqua propinato. Sin autem adhuc ma
gis profluuium defetatur, tritos eosdem cū uino porrigito, uel marrubii suc
cum similiter dato. Si uero multus fluor decurrat, mulæ ungulæ cinerem cri
bratum cum uino dato. Si longus esset fluor, spongiā combustā tenuiter
tritā cum uino odorato porrigito. Profluuiorū emplastrationes, allia, por
tulacam, apium, loti, cedrig; ramenta tenuiter trita mulso subigito, & empla
strato, uel spinæ albæ, rubi, oleæ folia trita mulso subacta cum fatina linito,
uel sambuci, myrtig; folia similiter linito, uel mori, lotig; ramenta, rosæ fol
lia trita cum uua passa. Suffitiones fluorum, lolii farinā aceto mulso mera
ciore coquito, & suffito, uel lentis tostæ crassiores farinā aqua decoquito,
& similiter agito, uel heruum pari modo. Optimum autem est, cum saluia, &
hyperico hordei furfures decoquere, & fouere, uel loti, cupressig; ramenta
aqua decocta cum uua passa in linteū missa subdere, uel oleæ, hederæ, myrti
folia cum hordei furfuribus decoquere, uel tritici furfures cū aromatis aqua de
coquere, uel uiolæ albæ semen, uel radices cum tritici furfuribus aqua de
coquere, uel decocto furfurum lana tincta foueto, uel serpylli decocto cū fur
furibus, spongia, uel lana molli similiter foueto. Si uero dolor uexaret, uasis
fistilibus, lēticulæ figura formatis, aquæ calidæ plenis, uel uesticis olei calidi
plenis foueto. Fluorum lanationes myrthi, lauri, hederæ folia aqua coquito,
& lauato, uel sambuci, & iunci decocto similiter, uel oenanthē, hoc est la
brusæ, uitisue florem, cyperon, passam mulso coquito, & lauato, uel foenum
græcum, rubumq; simul aqua coquito, & tepida lauato, uel oleæ uiridis, uel
cupressi, uel serpylli, uel granati, uel uiolæ albæ radicis, uel iunci decocto ter
pido lauato, uel butyro, uel anseris pingui, uel suis, uel medulla aqua decoctis
tepida lauato. Suffitiones fluorū, hordei fracti sumū per inferna suscipito,
uel cerui cornus cum oliuis non maturis, uel rhoon rubrum, sumaciumue, fa
rinamq; cribratā cum oleo, parig; modo uini pruna aspergito, nidoremq;
suscipito, uel hordei furfures, & bubulum stercus super prunā mittito, &
suffito, uel loti ramenta, uel rhoon rubrum, uel cupressum cum uino nigro
aspero, uel chalbanē, uel thuris pollinem, uel resinā cum uino, uel capræ
cornu, uel gallam, & fluor sistetur, uel duos modiolos atticos acinorum uux
tostorum, tritorumq; uino aspersorum in scrobem excavā super prunā mit
tito, huncq; nidore mulier pannis conuoluta per inferna suscipito, uel sordes
caprinās siccās, tritasq; cū hordei farina oleo subigito, & super prunā dato,
similiterq; suffito, uel hordeum solum, uel multos eius furfures super carbo
nes mittito, & suffito, uel cupressi ramenta oleo aspersa, uel papauer, uel myr
rham, uel thus oleo aspersum, uel bitumen, & hordei furfures, uel cupressi ra
dicem tusā rosaceo conspersā suburto, uel calamo iuncog; odorato, &

Emplestra, sone
tag.Cure uina figu
rines puit
uol sup 3uol
Diuersa somenta.

Lanationes.

Sicca suffimenta.

*Diuersæ suffitio-
nes.*

apii semine suffito, uel tuso aneso, rosaceo asperso similiter utitor, uel resinā, cinamomum, myrrham cum rubi, uel rosæ foliis, uel menta cum croci pul-
sillo, styracisq. Hæc omnia trita, mista, attici oboli pondo singula, super pru-
nam fermenticiam dato, nidoremq. per inferna suscipito, uel bubulum sterz-
cus rosaceo conspersum super prunam fermenticiam mitto, super quā mul-
lier prius locetur, ne nidorem præsentiat, quod bonum nō esset. Profluuii ru-
bri apposita. Myrrha, & bubulum tritum optimum est appositum, uel rosæ
tenuiter tritæ rosaceo subactæ, & cum lana appositæ, uel trifolii, lotiue flo-
rem aqua decoctum, deinde tritum rosaceo subactum cum lana ad uulvæ os
dato, uel cuperum, irimue, anesum pariter cum rosaceo, & lana quam maxime
intrudito, uel myrti nigri folia, pini corticē uino albo coquito, ac uti priora
conficito, uel cupressi fructum, thurisq. parem modum, tritum, rosaceo sub-
actum cum uellere apponito. Si profluuium siccare uelis, neperā uino nigro
coctam cum linteo apponito, uel porcina fabæ folia, hyosciamūue, cicutāq.
uino simul coquito & uti priora conficito, & apponito, uel marrubium, mal-
uamq. coquito, & cum cera, & anseris pingui misceto, tepidūq. sicuti priora
pudendis dato, uel malicorium uino coctum, tritū resina, & rosaceo subactū
apponito, uel loti ramenta similiter apponito, uel lentisci folia, uel rhoon cū
melle decoctum, & mistum apponito, uel cneron tritum cum uino. Si non
cessent, honibletum herbam linguæ similem cū uellere apponito. Profluuii
aquosi infusaneum appositum. Si foeminæ de pudendis aqua defluat, tamar-
icis folia, lini semen, resinam aridā terito, uino subigito, pingue gallinacū,
uel anseris superiacito, & misceto, tepidum per infundibulum in pudenda
dato, uel farinæ purissimæ, quantum manu capitur, uel amydon uino, & rosa-
ceo subactum ad stomachū, osue locellorum cū uellere dato. Fluoris aquosi
infusaneum, cum aqua de pudendis defluit, tamaricis folia, semen roris mari-
ni tritum resina, pinguiq. anseris subigito, & per infundibulum in pudenda
dato. Si de aquoso fluore pecten doleat, uiticis, hagniue semen tritum melle
subigito, & pectinē optime linito. Si fluor cruentus, albusue, uel quiuis alius
defluat, sulphur, mandragoramq. tritum uino meraco subigito, & cum uelle-
re admoueto, supināq. iaceto, quiescitoq. uel malicorium siccum tritū uino
pramnio propinato. Poculum floris albi. Semen hæderæ albæ, pini corticē
uino aspero decoctū potato, uel cerui cornū combustū, hordei farinæ duas
portiones ad unam, cedri baccas quinq. tritas aqua propinato. Cū uulua strā-
gulat, castorem, & cunilaginem tritum cum uino dato, uel bituminis obolos
tres, uel marini uituli pingue quantum duobus digitis capitur, uel peonix ra-
dicis dimidiam potionem tritam cum uino potato. Cum strangulatio, tussisq.
uenit, sandarachis obolum, sulphuris ignem non experti tantūdem, tres qua-
tuorue nuces græcas, aniygdalasue amaras tritas cū uino odorato propinato.
Si uulua prociadat, hordeum tritum, cerui cornus ramēta oleo aspersa suffito.

*Fluorē quæ sicut
cent.*

*Fluoris aquosi
medela.*

Pecten si doleat.

*Si albus fluor,
uel alius defluat.*

*Vulvæ strangu-
latio.*

*Vulvæ prociden-
tia.*

Cum supra

Cum supra uertitur, cor, stomachusq; longa illic eius mora uexatur, myrrhā, uel resinam, uel netopon, uel castorem, uel lassaris succum cum uino propinato. Cum uulua strangulat, spiritus multus superne prorumpit, grauedo habet, sensus percutitur, non loquitur, tota friget, spirat, lumina habescunt, caput subito radito, uitta constringito, umbilicumq;. Si tumeat, castorē, uel cum nilaginē, uel rutæ aquam, uel cuminum Aethiopicum, uel raphani semen, uel sulphur, uel myrrhā dato, sub nāres uero fetida dato, sub uuluas odorata. Si uero persistat, cocci quod album est intus melle subigito, & misceto, nāresq; linito, uel iuncum tritum, si pungatur. Cum uero dolet, & strangulatur, malux radicē, uel acetū mulsum, uel foeniculi radice corticē, uel crethmon ex aqua propinato, tegere autem, & quiescere optimū est, uel sternutū uerātro naribus admoto ciere. Si uero sæptum transuersum, præcordiaq; subuersari uideatur, ea durescunt, subito mutescit, strangulatur, dentes cohæret, nec audit uocata, sub nāres hæc suffito, uellus, bitumē, castorem, sulphur, picem, inguina uero, coxasq; oleo quam odoratissimo intus linito, uel stellas marinas nigras, cum brassica uino odorato coquito, & propinato, uel myrrhæ triobolum, uel coriandrum, resinæ parum, pæoniæ radicem, cuminum Aethiopicum trita uino albo, & aqua, uel mulso, tepida propinato, peucedanū etiā adiuiat, aristolochia, cepæ lachryma, panacēs cū uino, uel aqua tepida si dentur, uuluas reducit. Crotonis radix uino decocto, & eo potō, uel cuminum Aethiopicū, uel apium, uel foeniculi radix, uel anesum, uel piper, uel myrrhā, uel papaueris succus potus. Si cor uulua strāguletur, uexeturue, spiritus intercipit, spirandiq; difficultas, asthmaue subrepat, uiticis semē, pæoniæ baccas, uel abrotonon, uel panaces, uel hammoniācū, uel rutam, uel somniferū papa ueris succum cum uino propinato. Si rursus similiter habeat, melanthion tenuiter tritum, melle subactum, circum pinnulam conuolutum, tanquam glandulam indito, uel lappulā, philistionue similiter admoeto, uel portulacā, telephionue, uel anemones folia trita, pusillo myrrhæ mista cum linteo, uel lana indito. Si locelli lumbos uexent, strangulatioq; caput non pertingat, polypos elixos edito, uinum nigrum odoratum, meracum quam plurimum potato. Cum uero tanquam ad intestina conuersæ strangulabunt, cedrinum, uel Aethiopicum uinum potato, calida lauato, odorata suffito. Si uulux perflentur, suauia omnia in unguentum, oleumue odoratum mittuntur, laurumq; & myrtum, saluiam, cedri, cupressiq; ramenta trita, cribrataq; rosaceo, & uino aspergito, & apponito. Cum uero mouentur, & præmunt, uexatue, hordeum cum quinquiliis, quin magis cerui cornu uino sparsum suffito. Cum adsternetes strangulant, lucernā sub nāres extinguito, & uti odor, & fuligo in nāres pernetret, curato, picemq; uel castorē, uel peucedanum, uel myrrham oleo irino sparsam apponito, resinamq; cum oleo potato. Si ualde strangulent, potionē dato, uel testudinis marinæ, propeue mare natæ triobolum tritum cum albi

Vulua strangulationis uexatio.

Medela.

Piper rose.

Cum uulua superiora petit.

Medela.

Cor cum uulua uexatur.

Medela.

Cū lumbi uexantur.

Cū intestina mouentur.

Cum perflantur.

Cum strangulantur.

Medela marina.

uini hemina, uel tribus cyathis propinato, uel cedrum in lucernam fundens
sub nares extinguit, uel cenum quam foetidissimū sub nares ponito, uel lanā
sub nares suffito, uel paulum bituminis tritum cū uino albo potato, uel ery-
sini cochlearium triti, castorei paulum cū uino albo propinato, lauatoq;
Sandaracha. Si uero tussiat, sandarachēs obolum, sulphuris ignem nō experti tres obolos,
Strangulatio
ulue. nuces græcas amaras, purgas tres, quatuorue, castoris obolum cū uino odo-
rato potato. Si uero strangulent, uulua, strangulatioq; ea cor pertingat, osq;
claudat, paxillo, radione os aperito, calidumq; acetum indito, uel non odora-
rum uinum, uel cum aceto mulso. Si uero multum strangulent, mutamq; red-
dant, cepam tritam uino tepido in nares dato, suscitatoq;. Si ad iecur usq; ten-
dant, strangulanti, languens obmutescit, non sentit, uidet, audit, cognoscitue,
rigescit, horrescitue, dentes coherent, crebro spirat, hanc manibus sub præ-
cordia sæpe tractato, linitoq;, paxilloq; dentes disungito, uinumq; meracum
tepidum, nisi quid impediatur, infundito, statimq; plerumq; leuatur. Sin autem
in inguina firmentur, & inhæreant, capræ pilulas, leporis pilos, uituli marini
pingui sparsos suffito, uel hederæ fructum, foliaue, corticemue, quercus folia
resina, & oleo conspersa suffito, uel uituli marini coaguli membranā tritam
spongiam, tenuem algam, muscumue, uituli marini pingui sparsa suffito, uel
capræ pilulas, uituli marini pulmonem, cedri ramēta suffito, sterces bubulū,
uel cornus bouis ramenta, uel bitumen, uel spinæ Aegyptiæ fructum, myrti
folia sicca, cedri ramenta oleo odorato, unguentoue leni sparsa suffito, multa
præterea, sæpeq; aromata, odoramentaue oleo tincta suffito, uel cedriam, &
resinam pineam, destrutumq; super acinos uix tritos iacito, & suffito. Suffi-
tiones alix. Combustum stercus bubulum, siccūue, herui farinam aqua mia-
rina, dulciue, pusilloq; aceti spargito, & leniter nares suffito, lenticulæq; iure
poto uomito, deinde farinam sorbeto, uiniq;, post die coccum deuoratoq;
decoctumq; uix passæ quam optimæ, eicerisq; triti, quod subdiq; fuerit,
& lotium ciat dato. Postea saluam, lini semen, & farinā bis die dato, sambuci
deinde folia manu plena, uini diluti quatuor heminis, & olei dimidiā hemi-
na coquito, & calido suffito, uel calidis testaceis super sedem pannis conuo-
lutam locato, uel sambuci folia cum myrtō coquito, & si ferre possit, acetū,
oleum, mel aqua uehementer coquito, & in uescam mittito, & foueto, uel
pini corticem, granati folia, hordei surfures aqua ualde coquito, oleū asper-
gito, & subter dato, uel cupressi, lotiq; folia, ramentaue uehementer aqua co-
quito, oleum aspergito, & suffito, uel aromata, uel gallam, & spinæ albæ cor-
ticem cum oleo odorato, unguentoue suffito, deinde triticæam farinā aqua
decoctam sorbeto. Si uero procidant, neruiq;, & quæ scorta uocantur, demit-
tantur, myrti baccas, loti ramenta, rubi, & oleæ folia simul coquito, & tepide
foueto, uel cum his & foetidis, uino similiter quæq; propendent, cum perfri-
xerint, oui albo, cum uero liuescent, multa calida foueto, Lenimētum uulue,
pingue

pingue ouillum, oui luteum, mel, oleum rosaceum, cum his farinam misceto, leni igne calefacito, & cum lana apponito, uel pingue ouis mitefactum, nitrum ruffum, anseris pingue, rosaceum, simul liquefacta linito, uel cum lana apponito, uel anseris, ouis pingue, ceram albam, netopon, rosaceum quam optime misceto, tenuiq; panno recens lotæ tepida admoeto, uel cerui medullam, pingue liquefactum cum rosaceo, molli lana apponito. Molliā, leniāue apposita, quæ aquam ciunt, mucosq; & membranas educunt, nec ulcerant, myrrham quam optimam, salis micam, picem mitefactam, tenuiter tritam rosaceo subactam apponito, uel triginta baccas sine cortice indici, quod Persæ piper appellat, & in hoc rotundum inest, quod myrtidanum uocant, tritum lacte muliebris, & melle subactum, molli lana fuscipito, pinnulamq; conuoluito, & indito, diemq; finito. Si palidius facere uelis, myrrhæ trientē comisceto, lanamq; mollem semisuccidam, & purā. De uuluis sordes eicit, & os mollefacit narcissus, cuminiū, thus, myrrha, absynthiū, cuperus, hæc ipsa per se, uel cū rosaceo, uel cū oleo albo. Aegyptio, Lotæ autē apponito, saniemq; cruentam ciet, uel cū tedulis, myrrham, salem, fel taurinū, mel coquito, misceto, & cū uellere apponito, uel cumini folia uino cocta, uel lassaris succū, fici pingue, glandulā conficito, & indito, quod & fici radix cū melle facit, & postea rosaceo linito, uel spicula alii trita, nitrum rubrum, fici pingue, paruiam gallā pari modo comisceto, glandulamq; conficito, & liquidorū intrudito aliquo tinctam, posteaq; cū lota fuerit, cerui pingue cum lana habeto. Magis uero quam priora ciet, & mollefacit, piper, elateriū tritum lacte femine subactum, & cum his mel, oleum album, uel cerui pingue liquefactum. Valde autem omnia ciet, pingue fici, duæ elaterii potiones, nitrum rubrum, elaterii quantitate, mellis pusillum, glandulam conficito, & cū tenui linteo, uel molli lana indito, sanguinis eductorium, netopon, tauri fel, nitrum, cyclaminū, gallā terito, melle subigito, glandulam conficito, & indito. Postea cum lota fuerit, pingue habeto, uel pileiū tritū, tauri fel circū pinnulam datū, oleo Aegyptio tinctū indito, uel cyclamini tali quantitate cū aeris flore, uel anemones capita trita cum farina, pinnulæ circūuoluta albo Aegyptio tincta indito, uel cucumeris longi pars interior, seminaq; trita lacte subacta, myrrha pura cum his mista, mellis paulum uellere fuscipito, oleo Aegyptio tingito, & apponito, uel cucumeris interiora sicca trita melle subigito, glandulā conficito, & indito. Cū uero lauerit, pingue apponito, uel tres elaterii potiones in aqua, uel oui albū, farinā multo albo subigito, calefactūq; molli lana apponito, uel pingue anseris, cerā albā, resinā, rosaceū, cerui medullā liquefactā, uel ouis, capreæ pingue, oui albū, rosaceū, uel glandulā facito, uel lana fuscipito. Purigato sic uuluas, si duræ sint, suauissimi meri tribus semicongiis Atticis, dimidiā rosacei heminam addito, foeniculiq; radices, & semina in olla bulliant, & quemadmodū prius dictum est, suffito, postea cepam agrestem, scyllamue

Piper Persæ
myrtidanum.

Narcissus.

Thy...
albita

Deloris et alio
rum uuluarum

Piper.

Nitrum ruffum.

Medela uaria.

Cicci melle.

Medela uaria.

Cicci melle.

ol quam idiom
Durici melle.

*Subitus dolor,
defectusq.*

Suffimēto varia.

indito. Si uero repente doleant, deficientque folia rosarum, cinamomum, myrrham puram, netopon, papaueris succum conterito, commiscetoque drachmæq; pondere pastillos conficito, quorum singulos quotidie super dolii testam ignitam, uel pruna candente plenam iacito, & suffito, uel styra-
cis paulum cum rosaceo. Quæ cūque in oleum odoratum mittuntur trita, & cribrata sint, uel super bubulum stercus siccum, styracem, netopon, rosaceū quam optimum, album Aegyptium mittito, & post suffito purgationes, uel lauri, myrtiq; folia, cuperi fructum trita, netopon, album Aegyptium super bubulum stercus iacito, & suffito, thuris etiā pollin, cupressi ramenta, cuperi trita subuenit, quin & iuncum odoratum, mentam, cardamomum, irin cribra-
to, misceto, netoponq; & rosaceum aspergito, & cum hordeacea, triticeaue farina utitor, uel resinam, castorium, quidue aromatum in nouum imbricem mittito, & suffito. Caput uero rosaceo linito, myrteumq; uel cottoniū oleū in aures dato, uel uinum, quo cicer album, & passæ costæ sint, propinato, ca-
lidaq; in aqua sedetō, uel oleas albas, priusquā oleum insit, tritas, arefastasq; in uini odorati attica hemina dato, uel cantharidum uentres, uel adianton, ni-
trum rubrum Aegyptium, ferulæ radicem, semē apii tritum dato. Si uero lo-
tii difficultas, stranguriaue superueniat, in aqua sedetō, dulce potato. Si uero dolore uulue strāgulent, suauissimo uino, in quo fœniculi radices, seminaq; costæ sint, quemadmodum antea sæpe dictū est, suffito, deinde cepam agre-
stem, scyllamue indito, dum os molle, latū, medicamentisq; cedere dicat. Si uero ulcerentur, pustulenturq; melius est anserino pingui cum thure linire, sicq; curare. Si locelli doleant, uinum dulce, quo peucedanum, aristolochia, panaces costæ sint, potato, papauerq; album, urticæ semen cū farina hordea-
cea decoctū sorbetō, uel hæc suffito. Si doleat, putamina dulcis granati, loti ramenta, oliuæ folia sicca, & tusa, oleo aspersa suffito, uel stercus bubulū ac-
censum, uel chabānen, myrrham, thus oleo albo Aegyptio conspersa suffito super uitis foliis. Hæc suffitio uehemētior est. Pusillū bituminis, personacæ radicē, hiacinthe, asphodeli, leporis pilos, & rutā, coriandrū siccū, hæc omnia terito, pastillosq; conficito, & suffito, uel cū pice sandarachen ualde tritā, cupressi ramēta, misceto, oleū superspargito, pastillos cōficito, sup ignē iacito, & suffito, uel tritos uuxæ acinos uino sparsos, & sicuti crebro dictū est, paratos suffito. Si uero locellorū dolor ad uesicā usq; tendat, marrubii semen tritū cū aqua potato, uel cyclamini radicē ieiuna cū uino albo calida lauato. Calida ieiuna potato, calefacientia apponito, uel spicula allii, nitrum tostū, cumini tritū melle subigito, & apponito, calida lauato, calida potato. Cuiusq; locellorū morbi curatio. Linū scissum cū ipso culmo manu plena ī tenuissima cō-
cidito, suauissimog; uino noctē madefacito, deinde molle uellus bipartitū eō uino tigitō, qđ alternatī admoueto, quin & croci, & myrrhæ, & Pōticæ nuce tritæ pingui anseris, & irino oleo sparsa, si cū albo, & puro uellere apponant, subuenit.

*Stranguria
Medela.*

*Locellorū dolor
qui sedetur.*

*Suffimentum
ueterinens.*

*Morbi cuiusq; lo-
cellorū sedatio.*

subuenit. Si purgata propter apposita circum doleat, myrrhæ acceptabulū,
thuris par, melanthion, cuperum, fefeli, anesum, linum, netopon, mel, resinā,
anseris pingue, acetū album, oleum Aegyptium, par cuiusq; trita duabus uini
albi dulcis heminis decoquito, & tepido lauato, uel si dolor uehemens ha-
beat, cantharidas, cuperum, iuncum, calamum, irin uino nigro coquito, &
utere. Lauatio si circum doleat, & stranguria habeat, marrubii succū, sambuci
frustum, fefeli, anesum, apii semen, netopon, mel, resinā, pingue anseris, ace-
tum album, oleum Aegyptium, thus, myrrham horum cuiusq; par uino dulci
cafacito, & lauato, uel myrrhæ acceptabulum, thuris par, melanthii, cuprii
par, fefeli, anesum, apii semen, netopon, mel, resinam, pingue anseris, acetum
album, oleum Aegyptium horum par cuiusq; uino albo dulci diluito, & la-
uato, uel mercurialem, myrrham, thus, netopon aqua coquito, & lauato, uel
saluiam, hypericum similiter, uel semen lini, anesum, melanthion, cassiæ se-
men, myrrham uino coquito, & lauato. Lauatio, si uehementer, post purgatiō-
nem doleat, sambuci frustum, & lauri uino nigro coquito, & lauato, uel sam-
bucū aqua coquito, qua abiecta, uinū dulce superspargito, & lauato. Si post
lauationem doleat, thymiamata aqua coquito, pingue anseris, & rosaceum
superiacito, calidoq; duabus heminis lauato. Nam hæc satis cuiq; lauationi
sunt, uel mercurialem aqua coquito, myrtiq; succū, myrrham, thus, netopon
par misceto, tepida lauato. Si locos doleat, cyclamini radicem cū uino albo,
ieiuna potato, calida lauato, calida potato. Si pudenda ulcērentur, uino quo
mellilotum cum rosaceo ferbuerit, lauato, mellilotumq; ipsum superponito,
uel pæoniam uino costam, tritam apponito, uel myrrhā, resinā simul misce-
to, uino subigito, linteumq; eo tinctum apponito. Si stranguria supercapiat,
suffito, peftinemq; linito, decoctog; rosarum sedeto, uel rubi, uel myrti, uel
oliuæ, uel capreolorum uitis, uel baccarum iuniperi, uel saluiæ. Si uentus in
uulua fiat, laborq; dolorue ingens intus gignatur, flatusq; non exeat, cumini
tritum rosaceo subactum apponito, deinde cuminum Aethiopicum, saluiā
tundito, & in aquam noctem totam dato, mane uero percolato, clarumq; in
uas mittito, triticeamq; farinam, lassaris succi cyathum, uinum albū addito,
& feruere facito, subcrudumq; forbendum dato. Si uero cion, columellaue in
pudendis fiat, dolor habet. Doloris autem subsidium est, semen apii, hedera,
dulce granatum, trita cum uino uetusto mista, cum recentis carnis frustulo
indito, folia super emplastrato, tota noctem posita habeto, postea remo-
ueto, uino perluito, in uulua uero, si dolorue ingens intus gignatur, flatusq; non exeat, cumini
tritum rosaceo subactum apponito, deinde cuminum Aethiopicum, saluiā
tundito, & in aquam noctem totam dato, mane uero percolato, clarumq; in
uas mittito, triticeamq; farinam, lassaris succi cyathum, uinum albū addito,
& feruere facito, subcrudumq; forbendum dato. Si uero cion, columellaue in
pudendis fiat, dolor habet. Doloris autem subsidium est, semen apii, hedera,
dulce granatum, trita cum uino uetusto mista, cum recentis carnis frustulo
indito, folia super emplastrato, tota noctem posita habeto, postea remo-
ueto, uino perluito, in uulua uero, si dolorue ingens intus gignatur, flatusq; non exeat, cumini
tritum rosaceo subactum apponito, deinde cuminum Aethiopicum, saluiā
tundito, & in aquam noctem totam dato, mane uero percolato, clarumq; in
uas mittito, triticeamq; farinam, lassaris succi cyathum, uinum albū addito,
& feruere facito, subcrudumq; forbendum dato.

Doloris sedatio.

Lauationes
uariae.

Lauationes
uariae.

Thymiana.

Doloris et ulce-
rum uuluarum
medela.

Stranguria.

Ventus uulue.

Cion uulue.

Q: ii

*Cur quedā non
serāt conceptū.*

E his quæ mulieribus in singulis affectibus, passioni/
busue fiunt, prius dictum est, nunc autem quas ob
causas poenitus non perferant, aphoriue fiant, & qua/
re, ante quam curentur, non pariant, patefaciam. Hoc

*Cur quedam nō
concipiant.*

d autem in causa esse dico. Si locellorum os a pudendis
poenitus auertatur, non concipiunt. Nam uulvæ semen
genitale non suscipiunt. Quod & si parum, præter na/
turam uulvarum os a pudendis auersum sit, evenit. Siq;
uulvarum os poenitus clausum sit, neq; sic genituram
suscipiunt, nec si repente plusquam oporteat, earum os claudatur. Horum
unum quodq; patebit, si quidem poenitus auersum est, clausumue, men/
strua uel omnino non defluunt, uel uiolenter, & cum morbo decurrunt.
Si uero sanguis uiolenter exeat, uulvas auertit, & si foemina purgetur. Est
cum uulvarum os ab eius pudendis auertitur, quod si fiat, uel repente clau/
datur, menses quidem, sed uiolenter & paulatim plurimos dies defluunt,
quæ omnia tactu patefcunt, quod si horum quid fiat, si curetur, foecunda,
phorosue redditur. Est autem & cum sponte, quare autem fiat, dicetur, di/
ctūq; est in mulieribus morbis. Si uulvæ lubricæ sint, quod in quibusdam na/
tura fit, siq; magna ulcera innata magnas cicatrices reliquerint, quæ si leui/
gatæ sint, mulier non concipit, uulvæ genituram quidem suscipiunt, nisi quid
aliud in causa sit, non tamen concipiunt, quod semen extrudunt, quod tactu
patet, sique petatur, num ne quandoq; ulcera in uuluis habuerit, menses qui/
dem in hoc morbo sani defluunt, sed hæc nullum fere remediū habet, quod
& in causa est, ne concipiat. Si propterea ulcus in uuluis gignatur, nisi statim
curetur, marcescit, diuq; permanet, quemadmodum quod in auribus inest,
maleq; olet, quandoq; sanies olida de pudendis defluit, dumq; sic habet, non
concepit, quod uulvæ genituram non retinent, quæ tactu, suscitataq; patent.
Quæ si curetur, foecunda, phorosue fit, parum tamen sperandum est. Si men/
strum quid in uuluis remaneat, quod calefactum prorumpat, & rursus refrige/
ratum circa os, uel interius paulo remaneat, nec sic etiam concipiet. Nam
uulvæ semen non suscipiunt; hoc namq; impedit semen, ne, quo debet, eat.
Hæc si per exordia curetur, sanescit, foecundaq; & phoros fit. Quod si inuete/
retur, non foecunda, aphorosue remanet, quod malum tactu potissimum, co/
gnoscitur. Nam duæ quid intus offenditur. Si uero magis quā expedit, uulvæ
pateant, non concipit. Nam uulvæ semen non retinent, quod etiā tactu patet,
mēstrua, n. multa simul, & calida, paucosq; dies decurrūt, quod quādoq; natu/
ra est, quod cū est, nō sanat. Si uero naturale nō est, mēstrua nō sana defluūt.
Cū mulier sana nō sit, neq; sic concipit, Nā genitura sanguine morbofo non
cogitur,

*Sterilitatis
causæ.*

*Sterilitas natura
lis.*

cogitur, sed emittitur. Cum non sanus de corpore non sano descendat, quæ emingitur tempore uel exiguo multa cum sanie, quod ex foeminæ corpore, & menstruis patescit. Nam menstrua qualia dicta sunt, defluunt. Quæ foemina si biliosa, pituitosa, aquosaue, siue hydropoides fuerit, statim curata, foecunda, euphorosue fit, si minus, non. Si menstrua omnino non defluant, propterea quæ dicta sunt omnia, nec sic concipit. Nam uenæ sanguinis plenæ genituram non capiunt, quidq; sanguinis inueterati inesse certum est, quod genituram coalescere prohibet. Si uero menstrua minus, quam debeant, defluant, conceptum impediunt, causa in superioribus dicta est, clarum & hoc interrogatione fit, quæ si dicat, natura pauca menstrua defluere, immedicabilis est. Si prædictorum aliquo affectu cito curata, foecunda, phorosue erit, si plura menstrua, quæ expediat, defluant, nec etiâ sic concipit. Nam uulvæ sanguinis uacua, & imbecillæ semen non capiunt, & si capiunt, statim multus sanguis in uulvas defluit, qui semen obruit, quod etiâ & menstruis patet, si dicat multa se naturaliter menstrua demittere, foecunda non erit. Si uero non naturaliter, sed aliquo prædicto morbo, cito si curet, foecunda erit. Si uulvarum os extra pudenda decidat, nec sic concipit, tunc enim os durefcit, tumescitq; nec genituram suscipit, hæc re poenitus infœcunda fit, rarum autem est, cur hoc fiat. Si menstrua non eant, quo debent, sed per inferna, & sedem prorumpant, nec sic concipit, quod uulvarum os a pudendis auersum, uel clausum est. Si quidem os in sedem conuersum, uel clausum sit, curata, foecunda fiet, clarum utriusq; interrogatione, & responsione fiet. Si quidem menses sic eant, morbum causam esse, clarum est, tot, taliq; foeminis cur non pariant, nisi curentur, eueniunt, per quæ poenitus infœcundæ fiunt. Quare ne mirentur, si quædam non sæpe pariant. Cognitio foecundæ, si mulier concipiet, sic dignoscitur. Lac foeminæ puerum lactantis, & butyrum ieiuna sorbeto, si nauseabit, concipiet, si minus, non, uel pauculum netopon lana conuolutum pudendis apponito, postridieq; manu petito, num. ne eius odor in os uenerit, quod si fiat, concipiet, si minus, non, uel si cui non ualde uehementibus appositis dolores in articulos uenerint, fremit, caliget, hiet, spes illi maior erit concipiendi, quam cui nihil tale fiet, uel spicula trita alii linteo, lauaue indito, postridieque petito, num. odor in os uenerit. Quod si oleat, concipiet, si minus, non. Si mulier scire uelit, sit ne conceptura, tritum tenuiter anesum dormitura cum aqua potato, si circa umbilicū pruriat, concipiet, si minus, non. Prægnatē uero sic potissimum cognosces. Cum oculi caui, & abstracti sunt, & eorum album liuidum est contra eius naturam, prægnans est, quæq; lentiginosa, maculosaue facie est. Cum autem conceperit, morosæ fiunt, males cibos appetit, stomachus, corq; uexat, spuū, uel milton, rubricæue, & anesum tenuissime tritum cū aqua propinato, dormitoq; quod si turbam circa umbilicum ciat, prægnans est, si minus, non. postea similam,

Cur non concipiant.

Concapture signa.

Pregnantis signa.

Concaptus signa.

*Signa maris, uel
femellæ.*

*Stomachus
uulnæ.*

*Menses crimi-
ti a natura.*

*Medela qua con-
captum reparet.*

*Stomachus
uulnæ.*

farinamue, & origanū uino, melle, & oleo coctā sorbeto. Quæ cum prægnās est, lentiginosa, maculosa, maloūe colorē facie est, foeminam plerūq; gestat, quæ bono colore, marem. Si papillæ superiora speſtent, marem gestat, si inferiora, foeminam; lac, farinamq; misceto, pastillumq; conficito, leniq; igni coquito, qui si cremetur, marem gestat, si hiet, findaturue femellam. Concoctus reparatio. Cū uulnæ stomachus totus, uel eius summa pars dura est, uel clausa, nec reſta, sed in coxendicem, uel anum uergat, uel sese contrahat, uel oris labrum super se habeat, quo uis modo sit, durus, & callosus est. His autē menses non comparent, uel si comparent, pauciores, peioresq; sunt, quā expectat, diutiusq; durant. qui uti par fuit, corporis ualitudinis causa, uuluarum exitus, purgationisue, caloris, humiditatisq; æqua mitione natura comparati sunt, & inuenti. quæ si non seruat, stomachus uulnæ læditur, & si nō ualde, tamen genituram, quod non rite habet, non suscipiat, sed dissipat. Hanc cum totum corpus foueris, supra, uel infra purgato, si quidem supra, ante purgationem ne foueto, sed post. Cū foueris, infra purgato. Si uero superioris egere non uideatur, cum præfoueris, infra potionato. Cum uero corpus recte habere uideatur, uuluas ea re, quæ conferre uideatur, crebro suffito, cupressiq; ramenta, lauri folia concisa in hæc suffimenta mittito, multaq; calida sæpe lauato. Cū uero recens soto, lotaq; erit, uulnæ os stagneo spicillo patefacito, dirigitoq; simul, cum plumbei spicilli egere uidebitur, a tenuiore incipito; deinde latiore. Si suscipiet, dū recte habere uideatur, spicillū aliqua re liquida mulcente, & conferente prius linito, & demittito, spicillaq; latiora postrema parte facito, lanag; longiore conuoluto, coaptatoq; sicque hoc tempus utitor, deinde tedulam præpinguem minutissime concisam uino dulci albo coquito, quod tepidum propinato, uel semen apii, cuminum Aethiopicum, thus optimum tulum ieiunæ similiter propinato, quantum satis esse, quotque dies recte habere uideatur, catelloq; tenellos præpingues discoctos, uel polypulos uino dulcissimo coctos comedito, iusq; sorbeto, neue coenato, dieq; bis lauato, hoc autem tempus a cibis abstinet. Postea uero si purgatio aliqua exibat, poculum aliquod unum, uel duos dies potato, spicillisque ne amplius utitor, sed appositis, medicamentisq; uuluas purgare tēto. Si cui stomacho, oreue uulnæ recto, molli, sano, bene habente, suo loco stante, menstrua non compareant, uel pauciora, non sana, diutiusq; quem nam morbum habeant uulnæ dispirito, num ne & corpus quid cōferat. Cum causam quæ conceptum impedit, inueneris, tunc sic curato, quæ expediat, porrigito, perque exordia, si uideatur tēpus esse, ualidioribus utitor, & in leniora desinito, dum uulua rite purgata sit, stomachusq; eius, angustumue os recte stet. Si medicamento, potuq; non procedat, nec cum satis diu potauerit, hoc super sedeto, specillisq; utitor, stomachi os mollescito, uti medicamentis appolitis, lenientibus suffimentis pateat, Cum uero quo ad mollificationem, substitutionemque

recte

recte habere uideatur, medicamenta ponito, uuluaq; purgato, donec rite habere uideatur, & a lenioribus incipito, ad uallidioraq; tendito, rursusq; in leniora desinito, & odorata. Nam pleraq; ualida medicamenta locellorum os ulcerant, rectumq; stare, beneq; ad semen suscipiendum habere, uerant, locellosq; ipsos siccant. Si qua pinguedine nō concipiat, eam inedia, rebusq; aliis quam maxime emaciato. Conconceptus uero tempus optimū est, uernum. Vir autem temulentus, ebriosusue ne esto, uinumq; album ne potato, sed nigrum ualidissimum, meracissimumq; cibaria ualidissima comedito, roburq; & sanitatem captato, & a cibis, qui ad hoc nō faciant, abstineto, calidaq; ne lauato. Cui uero foemina purgata esse uidebit, locellorūq; stomachus bene habere, lauato caput mundato, nihil linito, postea linteo loto sine odore capillos obducito, reticuloq; linteoue alio nō odorato colligatoq; deinde chalbanen igne, uel sole mollesactam ad locellorum stomachū apponito, posttridie mane reticulum, linteumq; soluito, caputq; alicui olfactandum præbeto, quod olebit, si rite purgatum sit, si minus, nō olebit, quæ ieiuna facito. Si uero hæc non foecundæ apponas, nunquam, neq; purgata, nec aliter olebit, nec etiam si prægnanti apponas, sic olebit. Si qua sæpe, facile, statimq; concipiat, sanaq; sit, si ante apposueris, quam purgaris, uertex eius olebit, reliquum uero non. Cum autem rite habere cognoueris, ad uirum ire iubeto, mulierq; ieiuna, uir autem temulētus, ebriosusue ne esto, frigida lotus, cibaria pauca, & conferentia pastus. Quod si mulier suscepisse geniturā cognouerit, uirum amplius ne petito, sed quiescito, si præ siccitate non senserit, de uiro resciscat, cū dixerit se demisisse, si uulua eodem die semen reiecto, humida est. Quod cum fuerit, cum uiro rursus coito, donec concipiat. Curatio alia, totum corpus foueto, portionato, supra & infra purgato, postea lac asininum potato, per fistulam duos dies lotio foemineo, putrido, nitro iniecto, uuluas suffito, tertio die sero, lotioue bubulo, quarto, & quinto semine foeniculi trito, sambuci, laurique foliis, cupressiq; ramēntis aqua feruefactis suffito, postea cum multa calida lota fuerit, pingue mitesactū ad noctem apponito, postea uero hoc parato. myrram stacten, butyrum, anseris pingue, cerui medullam, resinam, netopon, singulorum par, miltum liquefactum cum molli lana milesia, bene carminata apponito, postea quinque fistulis plumbeis octo digitorū longitudine, uulua aperito, prima tenuis esto, cæteræ rata portione crassiores, quas alterne quinque dies, indito, aperitoq; semperq; lotæ apponito, & ne decidat, lumbis uittā religato, singulasq; fistulas altius adigito. Quam altissime autem ultimā. Cum aperierint, purgamentum hoc apponito, cantharidas quinque tritas, sicyones longæ spongon, myrrham costo melle subigito, glandulam conficito, quam lana præter summum circūdato, suauissimoq; oleo tinctā apponito. Purgamentorū hoc utitor, felle tauri combusto flore, nitro, myrrha, mellis pusillo subactis, tenuique linteo, summo colligato, hoc medicamentum indito, uel

Cum pinguis mulier non concipit.

Vinum nigrū ad conceptum facit.

Capitis odor facundam præstare fert.

Curatio alia.

Quinq; spicilla, fistulae curantur parari uidebunt.

Sicyonia cucurbita.

Purgamenta.

Lauatio uulue.

buprēste, myrrha, elaterio, coſto melle ſubactis utitor, uel cātharidis, elaterio, myrrha. Cum uerō purgata fuerit poſtridie cum laueris, uuluaſ his lauato, cumino Aethiopico trito, melanthio, reſina, oleo, melle, uino dulci tepeſaſtis. Cum laueris, ſurgito, deambulato, uti lauato diſcutiatur, deinde crocū, myrrhā, thus, ſingulorū parem modum pingui anferino, cum tenuiq; linteis ſeptem dies apponito. Octauo autem myrrham, bitumen, hordeum odorato pingui, oleoue ſubigito, deq; leni igne per fiſtulam, inſundibulumue ſuffito, cum ſuffiueris poſtridie caſtoris teſtem tritum, uino albo aſperſum, melle ſubactum uellere ad noſtem apponito. mane uero ſoluta, molleſacta, lota uirum adito. poſt autem quieſcito. Quæ ſi non conceperit, eadem reponito, uirumq; reperito. Cum autem meſes deſluere incipiet, tunc medelam auſpicator. Cum uero deſinent, concepticiū apponito, concubitoq;. Ante uero hoc tempus neq; foemina uirum, nec uir foeminā adito. Cum foemina prius concipere conſuectā non concipit, ſemenq; uiri uulua ſuſcipit, hanc neceſſe eſt, craſſum mingere. Nam pus interdum in uuluis gignitur ex puſtulis, ulcēribusue, hacq; de cauſa uiri ſemen cum uiro miſcetur, uuluaſ non perſtingit, uti coāguletur. pus enim ſemen inſicit, perdit, putrefacit, ne perferatur. Pus ergo prius expurgetur, tuberculumq; & ulcus, quod in locellis, tunicisue eorū ineſt, excūtiatur, ne uiri ſemē amplius coaleſcere, & perferri cohibeat, priuſq; pus expurgato, quam intus dureſcat, quod ſic elues. Lac equinum coſtum, tenuiſſimo linteo, & raro colato, quo lauato, ſic fiſtulam lauatoriā facito, ſummum eius leuigatiſſimum eſto, ſicuti ſpicillum argenteum, pauloq; infra ſupremā pattem minutis foraminibus inter ſeſe æque diſtantiſbus pertundatur, cuius uertex ſolidus eſto, cauum reliquū, uti tibiola, cui ſuillam ueſicam, foemineam bene mundatam alligato, lacq; in hanc dato, linteoq; fiſtulæ foramina ne lac eſſuat, obturato, quam cum impleueris, ligato, foeminæq; ipſi, quam lauaturus es, tradito. Nam ea cum lauatiōem acceperit, in uuluaſ da bit, uidebitq; quando, & ubi opus erit. Tu manu deinde ueſicam p̄mito, & lauato, dum omne pus eluatur, quod patebit. Cum puris nihil cum lacte exiit, tunc cum nihil inerit, ceſſato, deinde cum paulum quieuerit, cucurbitā ſicyoniam, ſiccā, pertuſam, ſicuti lauatoriā fiſtulam, ſumma parte pudendorū uirilium, aut paulo minus craſſam, uas aeris albi, uini ueteris odoratiſſimi pleno concinnato, ſub ſellamq; in qua mulier ſedeat, dato, duosq; digitos cucurbitæ indito, nigrumq; ſilicem candentem in uinum mittito, ſumumq; ſuſcipito, uel ſicyoniæ cucurbitæ forma confirmato aheneo inſundibulo, ſimiliter ſuffito. Cum uero mulier genituram non ſuſcipit, membrana uuluaſ os obſæpit. Quare taurinum fel, aeris florem, ſerpentis ſuis pingue melle ſubigito, uellere ſuſcipito, linteo conuoluito, & in maximæ oleæ formā compingito, melle linito, & noſtem totam in pudenda dato, ſupina iaceto, die demitto, calida multa, in qua myrtus coſta ſit, lauato, ſinguliſq; noſtibus eadē facito,

poſtea cum

*Pus ſi in uulua eſt. ſemen perdit. Medela.**Lac equinum.**Suffimentum.**Cum genitura nō ſuſcipitur.**Medela.*

postea cum uiro dormito, uel marrubii folia, quantum manu capitur, in uas atticū, in quo quinq; heminx atticæ aquæ dulcis sint, mittito, nouemq; dies macerato, deinde lota, ieiuna totidē dies duos huius cyathos cū pari modo uini dulcis, albi potato, postea tres dies. Post hoc cicutæ foliis in ignem iactatis nouem alios dies suffito, deinde lauato, rursusq; eadem potato, per uicisq; suffito, tres dies postea marrubium tenuiter tritū, melle attico subactū, cum linteo, uel lana tres dies apponito, deinde mercurialem similiter paratā bis die admoueto, postea hippomarathri, foeniculiq; radicem, tedæ pinguissimā frustula, rubiæ quadrante, semen foeniculi, uerbenæ multas radices in uini albi fecis congiolo, dies non minus nouem macerato, deinde heminam huius meri cum caput, & tota lauerit, & in balneo, & post balneum die propinato, postea quiescito, seseque calefacito, deinde post hoc tertio quoq; die interdiu sex usq; dies quod felle constar, apponito, cūq; melius, quo ad purgationem habebit, hyocyami folia, & radices aqua bullito, hacq; calida tres dies ad noctem suffito, deinde lota uirum adito, post hanc suffitionem, cerui pudendo tosto suffito, hocq; tritum cū uino albo, meraco tres dies potato, cūq; parturiet (nam hoc partum accelerat) uel tauri fel, alumen melinū, cerui cornu ustum tenuiter tritum uino ferueto, melle subigito, glandulas conficito, & utitor, uel cuminum tenuiter tritum uino nigro coctum melle subigito, glandulam conficito, & ad noctem indito, uel fecem uini albi, quæ maxime alba, & tenuissima sit, urito, pinnula capito, tenui linteo dato, & ad noctem indito, porrumq; coctum comedito, uel tragion tritum melle subactum, glandula confectum ad noctem indito, postea tragii fructum tritum, cum tedulæ frustulis, organoq; uino albo coctū potato, secundo quoq; die suffito, sicq; uirū adito. Curatio, reparatione foecunditatis. Si mulierem, quæ concipere nequit, foecundam reddere uelis, primo biliosa, pituitosaue ne sit, ex menstruis uideto, quod sic dignoscet, si uas cum harena, quo menses exceperit, sub sole siccaueris, deinde colorem, qui remanserit, spectaueris. Nam uiridis bilē arguit, mucosus pituitam, quodlibet horum fuerit, primum uentericulum supra, uel infra, prout egere uideatur, purgato, deinde post aliquod dies uulvas purgato, si humidius harum os sit, quæ uellicent acria accedant, durumq; os reddant, apponito. Si mulier intus non febrat, locellorum tamen uitio non concipiat, nec cum uiro misceatur, sed dormiat, nec comedat, melle, uinoq; misto pudenda perluito, myrrhamq; suffito, & glandulas in sedem dato, putredaq; uino & anseris pingui perfundito, deinde melle, & oleo misto lauato. Si locelli gracilescant, claudanturq;, durumq; eorum os sit, mensesq; non compareant, nec concipiat, sed lente febrat, uenterq;, & lumbi doleant. Qui morbus tunc maxime fit, cum quid corruptum inest, partuq; etiam fit, hanc calida lauato, suffitoq;, deinde spicillo os dilatato, myrrhamq; tritam, netopon pariter oleo odorato, uel rosaceo subigito, & cū linteo apponito, uel plūbeam

Potio quæ.

Suffitio.

Glandula, balnea
nosue suppositia.

Tragion.

Qui conceptus
paretur.Cognitio biliosa,
et pituitosa.Si qua alia cōca
ptum impediunt.

Medela.

*Cū pinguedo cō
captū impedit.*

*Cum os uulue
durum est.*

*Cum menses plus
iusto defluunt.*

*Catellus decoqui
tur.*

Quale appositū.

Medela qua.

Triticum git.

fistulam, bouis felle perunctam, sicuti glandulam indito, suffitoq; & potio/
nato, curatoue. Nam quatuor diebus non foecundas cognosces. Si uero præ/
ter naturam crassescat, non concipit. Nam omentum crassum superiacens,
multum uuluarum os pmit, & geniturā non suscipiunt. Hanc emaciato, medi/
camentumq; infra porrigito, quodq; purget, & inflet ad uuluas ponito. Si
uuluarum os, uel ceruix durecat, quod digito tangens, cognoscet, uel si in/
coxendicem uertatur. Cum sic habuerit, nihil acre porrigito. Nam his uulua/
rum os ulceratur. Si tamen inflāmetur, non poenitus infœcunditatis pericu/
lum est. Quare quæ nō pungant, & quibus pituita purgetur, apponito. Cum
foeminæ menses fiunt, & prætereunt, primum caput purgato, deinde semel,
bisue prout opus fuerit, ueratrū dato, helleborissatoue, tum per cucurbitā
suffito, uel marina aqua, qua marrubium coctum sit, pertusa sella suffito, &
ne calore lædatur, uraturue, caueto, maioremq; diei partem hac suffitione
consumito, qua dies quinq; utitor, decimo deinde die, sexta cū alliis concisa
marina aqua coquito, hacq; deinceps suffito, quæ medela decem dies non
excedat, catellum postea exenteratum aromatis multifariam, siccis, tritisque
completo, uinog; odoratissimo coquito quo (si per uires liceat) totum diem
suffito, petitoq; num ne aromatum odor, in os peruenerit. Nam signum non
parum est, eam ad conceptum curatam esse, hisque apposis utitor. Croci;
quantum uelis, myrrhæ duarum fabarum quantitate, salis plurimum admisce/
to, ad hæc respectans, tauri fellis duarum fabarum quantitatē, si leniore uelis
uti, minus fellis misceto, si uehementiore, plus, quæ tenuiter trita, melle subi/
gito, diuq; tractato. Nam quo plus triueris, eo siccus, glutinosus, meliusque
reddes, & crassius, quo glandulam summo acutam, medio crassam conficito.
Postea uti ad uuluam apponantur facito, duosq; origani surculos leuigatos,
sex digitos longos infigito, lanaque mollissima circumducito, deinde superne
linum, filumue tenuissimum alligato, quod quatuor digitis emineat, quod
foemina perfusa, & perpurgata ad uuluarū os ponito, linteumq; subternito,
noctemq; sic iaceto. Nam purgatio aquosa defluet, postridie surgito, laua/
toq; suffito, deinde cerato, unguentoue a primo die diligenter confecto lini/
to. Cum cerui medullam, uel anseris adipem miscueris, hocq; die post suffi/
tionem ne sedeto, singulisq; diebus cum perfusa, emundatq; sit, hoc cerato
uentrem, & pudenda linito, uel cætera cuncta præter fel superioribus cōmi/
sceto, tenuissime tritum organum glandulæ cōmisceto, & indito, uel cætera
quidem omnia similiter conficito, sed pro organo absinthium cōmisceto,
similiterq; conficito, & indito, uel triticeum git, melanthionue tenuiter tritū
melle subigito, pilamq; conficito, & apponito, quod optimum est, ni febres
excitet, articuliq; tumefaciat, & ualde pungat, uel tenues ueratri nigri fibras
tritas melle coquito, ne nimium ueratri sit, caueto, nam ualde lancinaret. fe/
briculosum enim & hoc est, uel potionē elaterii melle coquito, glandulamq;
conficito,

conficito, similiterq; apponito, febriculosum est & hoc. Nam sanguen cit, quædam horum & pelliculas, uel dracontion si uelis, lenius enim est, tritum melle cocto, uel crudo subigito, pilamq; magnæ gallæ quantitate conficito, & utitor. Conare autem naturalis esse habitum hominis, uiresq; respectans. horum enim nullum pondus est, sed tu hæc coniectando totius corporis, & capitis purgationem molire, medicamentisq; locorum suffitionibus, & appositis utitor. Hæc q; tibi tanquam elementa sint, medicina autem cuiusq; horum peculiaris esto, si quid horum non facias, semper in suffitione uersator, quæ mollescit, saniemq; educit. Cum ab hac medicina cessaueris, naturalibus dentibus de manu sanguen mittito, si ualida sit, de utroq; brachio, si minus, de altero satis erit. Modus autem nutritus, diætæ sue, quo in his utendū sit, declaratum est alibi, quod si suffire uelis, lolium de tritico lectum tritum super fermenticior lenes carbones iacito, fumumq; diuaticatis cruribus suscipito, quæ medela si satis tibi uideatur, quadrimestri fiat. Si minus hæc respectato, ne uē cum curatur, uirum adeat, cyathumq; aquæ qua tēda cocta sit, in his ieiunæ dato, stagnemq; fistulam sæpe habeto, cotyledonisq; aquam cum sale, & cumino tepidam sorbeto. Nam latæ cotyledones semel las gignere uidentur, paræ autem, & compactæ mares. Conconcepticum sumum. Melanthion tritum cū uino nigro aspero mulieri propinato. Cum iuuenem mulierem profluuium rubrum uexaret, curata, caput purgata, sanguen tractum nihil iuuuit, quod causa erat, ne conciperet, uinum album, quo aspalathi radices coctæ erant, mane, & ante coenā potauit, quo profluuium cessauit, statimq; concepit, maremq; coloris albi, carnis optimæ peperit. Molæ autem conceptus causa hæc uidetur. Cum intus mēstrua multa coacta non multam genituram, morbosamq; conuoluunt, conceptusq; uerus non fit, tamē uenter tumet, tanquam uere grauidæ, nihil in uētre mouetur, in papillis non gignitur, pectus tamen turgēt, duosq; sæpe, & tres apinos sic habet, quæ si in unum cogatur, mulier ea peribit, nequit enim superesse. Si uero multæ carunculae, & diuisæ sint per pudenda sæpe prorumpunt, si modice euadit. Si minus, profluuiū correpta perit, malum autē hoc tale est, quod plenitate, quodq; nihil in uētre mouetur, dignoscitur. Mas enim tertio mēse, quarto foemella mouetur, quod tempus cum transit, nihilq; mouet, hoc esse putato, magnam præterea signum est, quod in papillis lac non gignitur. Quam ne curato, si minus, cum morbi prædixeris, sic primò totū corpus lauato, deinde sedem, uti purgetur, subluo. Medicamento enim foemina calefacta, multa sublacione, foetum qui putatur inesse, & subsistere, forte comoueas, uuluaq; lauato, uti sanguen educatur, si minus, appositis, quæ cum bupreste sunt, utitor, quam uelamentissimis, dictamnūq; creticum cum uino propinato, uel castoris testem, posterioreq; parte sub illa cucurbitulam admoeto, plurimumque sanguinis detrahito, quaque maxime purgare opus esse coniectaris,

Dracontion.

Quæ mandat uideto.

Sanguis missio.

Lolium suffitur.

Cotyledonis natura.

Mira medela.

Molæ milesne conceptus.

Qui hoc dignoscas.

Curatione que.

admoueto, & ad nuluas apponito, quod siue partu, siue alias fiat, circiterq;
tres uini albi cyathos propinato, quo teda quam pinguiſſima, tenuiſſime con-
ciſa coſta ſit, uel pæoniæ baccas, cumini Aethiopici paulū, ſeſelis plurimū,
uel cedrida. Si uero præfocetur, caſtoris paulum. Si partus modica purgatio-
ne facta uenter tumeat, mane atue, uel ſtatu, uentoue incluſo dolitet, cū febre,
ſue ſine, ſcamoniæ ſucci quincuncem potionis, quintamue partē, uel ſeſelis,
uel odoratorū quid & rutam cū uino albo propinato. Si uero bibere nolle,
ad ſedem unguentum dato, quale eſt, quod ſelle tauri, nitro, melleq; confici-
tur. Sin autem corrupta purgatione dolitaret, datiſq; odoratis nihil auſcul-
ret, febrēretq; caprini lactis duas heminas, cotulaſue coquito, refrigerato, pin-
guē, coactumue, demito, colato, muſi trientē, uti dulcius ſit, miſceto, ter iei-
na potato. Si dolor non ſedetur, nec uenter ſubducatur, calida aqua ueſperi
ſedeto, perſota, ſuffitaq; ſurgito, uinoq; nigro, aſpero, & aquæ una portione,
olei aquæ dimidio perſundito, deinde calida lauato, cubato. Vuluarū appo-
ſitum ſi os clauiſum, uel durum ſit, ſicum albam, purgatam, nitum Aegyptiū
tenuiter tritum, puriſſimum commiſceto, non magnæq; gallæ magnitudine
appoſitum facito, molli lana circūdato, oleo irino tinſtum, apponito tres,
pluſue dies, uti tibi uideatur expedire, poſt autē hoc odoratis ſuffito. Nam
maximē cōfert, deinde lene appoſitū, quod opus ſit, apponito, quod ſanioſa
potiſſimum educat, poſtea mercuriali, ſi mollis ſit, roſaceo tinſtam cū linteo
diem & noſtem utitor, uel tauri ſel, ſalem, ſulphur tritum cōmiſceto, ſpiram
oblongam acito, ſnuadam ad uuluas dies, & noſtes dato, mercurialem ruruſ
poſt hoc myrrha pura ſuperſparſa, cōmiſtaq; roſaceo ſummo, uel irino, quā
maximē intro os linito, uel ſeparatim tritam, cribratamq; odoratam irim, pa-
rem cuperi modum, croci recrementum, crocomagmaue paſtilli quantitate
uino odorato miſceto, linimentum conficito, lienis forma palmi magnitu-
dine, linamēto ſuſcipito, parua pixide ne expiret, claudito, deinde apponito.
Si uuluæ ulcerentur, uel os durum ſit, & aſperum, uel appoſito aliquo punga-
tur, uellere pingue roſaceum, ceræ paulum cōmiſtum perungito. Cum præ-
gnans præter naturam macilenta foetum menſtruum perdit, nec ad finem
perducit, hanc per uuluas purgato, potionato, pinguem reddito, nam ad finē
non perducet, niſi ſeſe reficiat, & locelli ualidiores ſiant. Si uero concipiat
quidem, ſed bi-meſtrem fere ſemper perdat, neq; ante, nec poſt, uel etiā ſupra
bi-meſtre, hocq; bis, teruē patiatur, huius locelli foetum cum creſcit, non ca-
piunt, nec laxantur, propterea multæ per hoc tempus foetum perdit. Quare
huius uuluaſ ſubluito, ſtatimq; per appoſita, quam maximē immittito, uel
his medicamētis curato, cucurbitæ ſicyoniæ interiora terito, cribratoq; laſſa
riſq; paulum cōmiſceto, multoq; melle, hæc decoſto ſubigito, ſpicillumq;
hoc circūlinito, tāq; craſſum facito, quā ſtomachus ad hos uuluas ſuſcipiat,
penituſq; indito, quod cum tabuerit, ſpicillum educito, ſicq; ruruſ elateriū,
cucurbitæ

cucurbitæ agrestis interiora conficito, & indito, tempusq; hoc plurima allia, lassaris caulem comedito, ciboq; qui maxime inflet, utitor. Tertioquoq; die, dum recte habere uideatur, apponito, quandoq; & tardius donec penitus conualescat, dies autem intermedios lenibus utitor. Cum uero lenientibus os uulvæ consistet, mensesq; compareant, paulum remorata, dum uulva mensibus siccat, cum uiro dormito. Cum autem uulvam tumefacere uelis, tusa allia, lassaris succum cum apposis misceto. Siqua prægnans decem menses finire non possit, sed ante partum perdit, quod sæpe patitur, huius uulvas ante illum diem aqua purgato, quibusq; aqua purgetur, ea porrigito. Si uero quæ genituram retinuit, non concipit, quod multis euenit, stomacho uulvæ præter naturam patente, menstruaq; plura, liquidioraq; quam oporteat defluunt, quodq; mulier, ad liberorum conceptum confert, semen uiri perdit, & corumpit, quod corpore affecto, uuluisq; euenit, quare huic purgamenta per inferna dato, pauloq; post totum corpus foueto, locellosq; marina aqua cum cupressi ramentis, lauri foliis concisis, & polychnemi, silices candentes, ferriq; frustula immittendo. quatenus satis esse, & opportunum uideatur, suffito, post hoc lauato, lotiq; ramenta, polychnemi folia cum aceto coquito, rosaceum aspergito, lauatoq; postremo herbasci foliis concisis, loti scobe suffito. Prius autem quàm subluatur, myrrham, thus pariter terito, myrtiq; & lauri folia misceto, super ignem lenem iacito, bisq; die suffito, post lauato, stomachumq; in pristinam naturam statuito, quæ si uirium satis habeat, ante omnia sinistrae manus uenam pertundito, cæteraq; sic facito. Si uero stomachus sic quidem habeat, menses autem non male plus, minusue defluant, hæc ad maiorem purgationem uertito, cum aliis omnibus, sicq; curato, & apponito. Si mulier nolens abortiat, nec emittat, triticum tostum tritum, passam albam tritam mulso subigito, paulum olei aspergito, ieiunæ propinato, deinde semen raphani tritum cum aceto, & anseris adipe mistum sorbeto, laurique folia trita apponito, postea farinam, organum, puleium aqua coquito, & sorbeto, deinde lauri folia tenuiter trita, gummi mistum cum aqua potato, uel ouis & anseris pingue cum melle delingito, uel staphylinum tenuissime tritum, lactis sedimentum, anseris pingue simul tepida sorbeto, uel origani folia uiridia, si habeas, si minus sicca, tenuissime trita, cum aqua propinato, uel lauri fructum, tenuissime tritum, pingue suis foeminæ, melq; commisceto, delingitoque, uel staphylinum tenuissime tritum cum uino potato. Si locelli semen non retineant, plumbum, lapidem qui ferrum rapit, tenuiter tritum, lac foeminæ conspergito, cum lintheo apponito, uel florem aeris tritum cum melle. Cum locelli uiri semen tertio die reiectant, necesse est quæ talia patitur, callosam intus duriciam habere, semeng; uiri propterea eiicitur, cum non possit intus remanere, nec dum hoc intus est, concipit. Quod sic educes, mulierem subiecto lumbis puluillo, supinam diuarcatis cruribus dato, spicillumq; rosaceo præunctum demittito.

*Quæ uulvam
inflent.*

*Cur quæ semen
retinent, non con
cipiunt.*

Curatio.

*Cū abortus non
emittitur.*

Medela.

*Cum semen non
retinetur.*

Quod intus cum uideris, huc, & illuc agitato, osq; dilatato, pinnulisq; minutis, multis, mollibus, colligatis, rosaceo tinctis, quemadmodum oculos solent, perungito, quod statim consequere, nisi coxendicem petant, quod si in ore uulua sit, prouide, placideq; nec uiolenter, quam tenuissima uolsella detrahit, deinde cum uiro dormito. Quod si praegnantem compareat, siccum origanum, tritum, minium, miltonue, sepiam os cum linteo apponito, uel praenoniae nigrae baccas tritas, cum uino propinato. Si mulier post coitum, uentrem doleat, sanguinemq; recens compareat, lini semen tritum, muscum tenerum, anseris pingue cum uino albo diluto propinato. Si locelli procidant, extraue suam naturam decidunt, febris, ignisue habet, pudenda praesertim, sedemq; lotium diluit, strepit, paulatim stillat, pungitq; pudenda, quod paritur, si de partu surgens cum uiro non dormiat, quae cum sic habet, myrti baccas, loti ramenta aqua coquito, quam in sedem dato, pudendaq; quam gelidissima subluo, quae tenuiter trita apponito, & linito, deinde lentis aquam cum aceto, & melle potato, uomitoq; dum uulua redeant, reuellantur, pedibusq; altioribus cubato, pudenda foetidis suffito, nares odoratis, cibariis mollissimis, & frigidis utitor, uinum album, aquosum potato, ne lauato, cum uiro dormito. Si uero penitus procidant, sicuti scortum praependent, dolentq; quod euenit, si post partum statim laboret adeo uti locellos concutiat, uel si cum uiro in puerperio dormiat, cum sic habet, quae refrigerent ad pudenda ponito, quae propendent, uino nigro aquoso, quo malicorium coxeris, perluito, purgatoq; & retrudito, deinde melle, resinaq; pariter commistis linito, spongiamq; de lumbis superligato, crura compressa distendito, supina cruribus altioribus cubato, donecq; sic habet, cibis abstinet, potu pusillo utitor, dum septem dies transeant, quae si sic redeat, bene habet, si minus, summas locellorum partes circumtergito, pinisq; decocto perluito, deinde crura diuaticata altius religato, manibusq; retrudito, postea crura distenta, compressa colligato, supina diem, ac noctem sic iaceto. Pisanæq; cremorem non multum nihilq; frigidum dato, postridie reclinatae, maximas cucurbitulas coxendicibus admovento, diutiusq; attrahere finito. Quibus amotis reclinato, & quiescere finito, nihil aliud quam pisanæ cremorem dato. Cum uero septem dies praeterierint, cibariis mollissimis, & paucis utitor. Sin autem oletare uelit, iacens oletato. Cum uero quatuor, & decem dies transierint, surgito, & paulum subligata uitta deambulato, parum comedito, pudenda foetidis suffito.

*Cum procidit
uulua.*

Medela.

*Cum uulua penitus
propendet.*

Curatio.

*puerperio dormit
herpes, et co
gulosu*

Vædam prægnâtes non rite pariunt, sed intus perdût, qui concisus sic educitur. Primum lintheum supra mulierem dato, supraq; mammas ligato, caputq; tegito, ne uidens quod feceris terreatur. Si partus transuerſe prörumpens manum emiserit, quam capito, ualdeq; educito, carne brachium denudato, duobusq; digitis, ne delabatur, eam ligato, restaq; ossa educito, postea humerum carne denudatû

Partus frustilatum extractio.

extrahito, caput deinde naturaliter uertito, & educito, digitoq; partum retrudito, uel scalpro, per costas iugulumue misso, uti tumor concidat, forato, flatusq; euaporet, faciliusq; exeat, caput integrum naturaliter si possis, educito. Si minus, confringito, & sic cum partu subducito, postea calida locellos perfundito, & oleo perungito, crurq; & pedes inter sese componito, deinde quiescito, postea, mel, resnam cû uino albo, dulci, diluto propinato, cætera secundum prius dicta curato. Cum autem parturienti mulieri partus transuerſus prorumpit, quod fit, cum umbilicus collum circumuoluit, partumq; recte exire prohibet, caputq; eius in coxendicem uertit, qui si mortuus est, plerûq; manum emittit, si uiuit, non, periculum tamen & sic est, quædam enim ante partum partus purgamentum emittunt, quod partum, enixumue siccum, difficilemq; necessario reddit, quæ auté ante non purgatur, facilius enititur, quam sic concutito, super lintheum supinam reclinato, lintheumq; alterum super dato, quo pudenda, & tota contégatur, deinde dux ualidæ foeminæ, crus utrûq; manumq; utrâq; capiant, non minusq; quam decies ualide concutiât, postea cruribus altius statutis in cubile reclinato, quæ foeminæ cruribus apprehensis, per cubile sæpius per interualla remittendo, ualide in humeros agitent, uti partus concussus, latiore nastus locum, uoluatur, naturaliterq; prodeat, dictamnumq; creticum, si habeas, si minus castorem pariter cû uino chio, propinato. Si uero locelli, uel labore, uel partu procidant, si quidem recentes nanciscaris, manus admoeto, si minus finito. Si uero curandas ducas, sic curato, locellorum membranam naturaliter, transuerſeq; secato, & linteo, uti perflammetur, fricato, deinde uituli marini pingui linito, uel pice, cytinisq; simul emplastrato, spongiamq; mollem uino tinctam insuper ne cadat, uitta in lumbos reuoluta ligato, cruribusq; altius statutis, cubato, cibariq; mediocria comedito.

Partus directio.

R ii

*Homini naturā
Medicus noscat.*

Terror imaginis.

*Qui uirgines
percellantur.*

Causa furoris.

Zopheron.

*Quæ Diana da-
rent.*

Furoris medela.

Rincipium mihi est medicæ compositionis semper gen-
tarum. Nam non potest quis morborum naturam cogno-
scere, siquidē hoc huius artis est disquirere, nisi per initia
cognoscat eam, quæ sine parte est, ex qua discreta est.
Primum de comitali, sacroque morbo, de percussis, syde-
ratisue, de timoribus imaginosis, qui ualde homines terri-
tant, uti desipiant. Nam sibi deorum imagines quasdam
insensas spectare uidentur, modo die, modo nocte, modo utrisque, omnibusue
temporibus, quo plerique laqueo pereunt, præsertim foeminae, quarum natura
ignauior est. Sed uirgines, quibus nuptiarum tempus aduenit, maturæque uiro
sunt, una cum mensium descensu magis hoc patiuntur. Nam ante hoc non
admodum afficiuntur, quoniam postea sanguis in locellos tamquam refluxurus
stillat. Cum autem exitus non patet, sanguis plurimus ob cibaria, corporisque
incrementum cogitur, qui cum non defluit, præ copia cor, sæptum transuer-
sum, præcordia resiliendo petit, quæ cum plena sunt, languescunt, præsertim
cor, quo torpor & deliratio subit. Quemadmodum si quis diutius in coxendi-
cem iaceat, sanguisque non decurrat, torpescit, qui torpor in coxas, tibias, pe-
desque descendit, uti incessum impediatur, dum sanguis discurrat, quod statim
facit, cum in aquam frigidam supra talos demittuntur, qui torpor lenis est,
facileque discutitur, sanguis enim ob uenarum rectitudinem facile recurrit, lo-
cusque hic corporis periculosus non est. De corde uero, præcordiisque tarde re-
fluit. Nam tortuosæ sunt uenæ, locusque periculosus est, & ad desipientiam,
insaniamque paratus, furoremue. Cum enim hæc replentur, horret, febricitque, quas
febres, errone uocitant. Cum autem sic habet, celeri perflammatione furit,
marcore clamat, tenebricoso, Zopheroue terretur, & timet. cordis pressione,
suspendia parat, sanguinis uitio languet, animus æstuat, malumque attrahit, qui-
dam horrenda, nephandaque profert, quidam in puteum se mittit, quidam se
strangulat, quod melius putat, quidam uarios trahit colores. Cum autem ab
imagunculis, phantasmatisue respiscit, lætatur, mortemque tamquam bonum
orat. Cum uero penitus respiscit, mulieres deceptæ mandantibus uatibus
uestimenta, cæteraque pretiosissima Dianæ sacrificant, dedicantue, sed huius
mali sanguinis missio, nisi quid impedit, medela est. Sed ego uirgines hortor,
mandoque cum hoc patiuntur, quam primum cum uiris misceri, & cohabitare,
quæ si concipiant, sanescunt. Si minus, hæc cum pubertate, uel paulo post,
dissoluuntur, quod mulieres iam grandes, & steriles magis patiuntur.

Visquis audire consuevit de natura humana differentes
plusquam ad rem medicam faciat, huic hæc mea uerba
audire non expedit. Quoniam non dico hominem esse
totum aera, ignem, aquam, terram, uel quid aliud, cum
clarum non sit, unum solum horum esse in homine, sed hæc
dicere uolentibus sino. Nam qui hæc dicunt, mihi non re-

*Sententiæ uariæ
de hominis natu-
ra.*

ste sentire uidentur, cum omnes eadem sentiant, tamen
eadem non dicant, sed eadem concludant. Nam dicunt, quidquid est, unum
esse, & totum, nomine quidem non conueniunt, sed re, quidam enim horum,
hoc esse aera dicit & unum, & totum, quidam ignem, quidam aquam, quidam
terram, suæ quisque rationi & testimonia & argumenta, quæ nihil sunt, addit.
Quod autem omnes eadem sentiant, eademque non dicant, nec quæ dicant,
intelligant, hinc patet, his maxime qui horum altercationibus intersint. Nam
uerbis inter se semper aduersantur, nunquamque tres eadem asserentes inuenias,
tamen is uulgi opinione superat, qui lingua differtior sit. Par tamen erat, eum
qui se recte, de rebus sentire asserit, & rationes addere, quæ cæteras supera-
rent, si quidem ea quæ sunt, sentit, recteque proficitur. Sed mihi hi homines im-
prudencia, se ipsos oppugnare uidentur, Melissique ratione dirigere, sed de his
hactenus. Medicorum, præterea, quidam aiunt, hominem esse solum sangui-
nem; bilem alii, pituitam alii, similiter & hi omnes concludunt. Nam quid-
unum esse dicunt, quod quisque ut uoluit, nominat, quod cum unum sit, ca-
lore, geluæ coactum, formam, & potentiam mutare, dulce, amarum, album,
nigrum, uel quid aliud fieri, mihi uero nec hæc uidentur sic habere, plerique
& talia & his magis proxima dicunt. Sed ego dico, si homo unum esset, non
doleret, langueretue. Nam si unum esset, magna, pusillæue re non uexaretur,
sique unum esset, quod langueret, quod curaretur, unum etiam esset, sed multa
sunt. Nam in corpore, multa sunt. Quæ cum inter sese præter naturam, mo-
dumue calescunt, frigescent, siccescunt, madescuntue, morbos gignunt, quo-
rum plurimæ species sunt, multiplex etiam est eorum Medela. Quare rogo
eum, qui hominem solum esse sanguinem dicit, & nihil aliud, mihi monstret
colorem eum, formamue non mutare, nec uariari, quod per anni tempus, &
hominis ætatem fieri par est, cum sanguis solus in homine esse uidetur. Hæc
eadem dico de eo, qui bilem, pituitamue esse asserit. Quid autem esse homi-
nem, & lege, & natura sentiam, dicam, quod omni tempore, & ætate perma-
neat, huiusque argumenta dabo, curque necessario singula, in corpore & crescât,
& minuantur, ostendam. Primum quidem necesse est, non ex uno solo generari,
quinam si unum esset, nisi quid aliud misceretur, gigneret. Præterea nisi co-
gnata essent & eiusdem facultatis, quæ misceretur, non eadem & eiusdem fa-
cultatis gignerent, nec hæc nobis perficerentur, nisi etiam pariter, calidum.

Melissus.

Medicorum opinio.

*Si re una homo
constaret, non lan-
gueret.*

Morborum causa.

*Qui omnia gi-
gnantur.*

frigido, siccum humido misceretur, sed unum alterum superaret, siquid ualidius alterum altero esset, conceptus non fieret. Quare qui par est, ex uno quid gigni, cum nec ex pluribus, nisi optimi inter se sint temperamenti, gignatur. Quare necesse est, cum hominis, ceterorumque natura talis sit, hominem, unum non esse, sed singula, quae ad generationem conferunt, conueniunt, quaedam in corpore facultatem habere, qualem contulit, necesse etiam est, hominem mortuo, cum corpus dissoluitur, singula suam naturam repetere, humidum humidum, siccum siccum, calidum calidum, frigidum frigidum repetit. Quin & brutorum, ceterarumque rerum omnium eadem est natura, similiter enim omnia gignuntur, & pereunt. Nam & horum natura ex iam dictis omnibus constat, sicut uti praedicta finiunt, singulaque eo redeunt, unde uenerant, constitutae fuerant. Corpus quidem hominis haec in se habet, sanguinem, pituitam, bilem duplicem, flauam, & atram: corporis quidem natura haec est, haec languet, dolet, haec conualescit, & ualeat. tunc enim potissimum ualeat, cum haec pariter temperata uigent, dolet autem, languet, cum quid horum plus, minusue in corpore sit, commistumque ceteris non sit. Nam est necesse, cum quid horum separatur, ac in se sit, locum, unde discessit, & eum quo se contulit, cum repletum sit, laborare, cumque horum quid, de corpore, plusquam superfluat, defluat, uacuitas illa dolore afficit, & labore. Si contra haec ab aliis separata, quoquam intro tendant, duplicatum dolorem necessario praebunt, & loco unde discesserunt, & quo concesserunt, sicuti diximus. Quid autem esse hominem censeam, dixi, semperque quid in se haberet, natura, & lege praesefere, quae quidem assero esse, sanguinem, pituitam, bilem flauam, & atram, Singulorumque horum nomina lege dissimilia, separata esse, deinde naturam, formas dissimiles esse, pituita enim sanguini similis non est, neque sanguinem bili, nec pituita bilis, qui possunt ea similia esse, quorum color, & uisu & tactu dissimilis est. Nam quoduis horum manu tractaris, non aequale calidum, frigidum, siccum, humidumqueprehendes. Quando quidem ergo, haec adeo inter se differunt, forma, figurae, & facultate, potentiaue, necesse est eadem unum non esse. Nam non est ignis, quod aqua, quae non esse unum, sed singula naturam suam, & facultatem habere sic dignoscas. Si cui medicamentum, quod pituitam educat, des, pituitam tibi uomet, si bilem, bilem, si atram, atram, & hic atram bilem tibi euomet, si corpus uulneres, sanguinem defluet, die, nocte, hyeme, aestate dum spirabit, nisi comprimās, dumque horum humorum conuenientiorum aliquo priuetur. Nam haec insita, congenitaue naturaliter sunt. Primum quidem clarum est, hominem haec omnia in se habere, dum uiuit semper, quod ex homine natus est, & ab ea nutritus, qui haec omnia habebat, quae nunc dico, & ostendo. Qui uero dicunt, hominem esse unum, propterea hoc mihi sentire uidetur, quod eos qui potius medicamento aliquo, cum in ea purgatione perisissent, bilem, pituitamue uomuisse uiderunt, hacque de causa, hominem istorum uno constare putauerunt,

Quae in corpore sunt.

Languoris causa.

Quae in corpore sunt, dissimilia et nomine et re sunt.

Pluribus, non uno corpore constare ostendit.

Quod introitus.

Quae sunt in corpore.

Quod unum in corpore.

putauerunt, quod ille cum periret, uomuisset. Quiq; hominem sanguinem esse dicunt, hac re mouentur, quod iugulatos periisse uiderunt, cum sanguis effluxisset, quod putarunt, esse hominis animam, quodq; qui purgationibus interuissent, semper post bilem, uel pituitam, sanguinem emisissent, quod necessario sic euenire non uiderunt. Nam quoduis medicamentum cum pituitam, uel bilem eduxit, cum ea deficit, sanguis purus sequitur, sicq; moriuntur, quod & in his, quæ terræ mandantur, euenit. Nam cum semina in terram peruenerunt, quod sibi natura simile est, quodq; in terra est, attrahunt. Nam in ea inest acre, dulce, amarum, salsum, uariumq; primo quidē illius plurimum attrahit, quod sibi natura simile sit, deinde & alia attrahunt, quod & medicamenta in corpore faciunt, quæ bilem cient puram primo, deinde mistam educūt, similiter & pituitam. Hominibusq; iugulatis, primo sanguinem calidum, rubrumq; ualde, deinde pituitosum, biliosumq; magis defluit, pituita quidem in homine maxime per hyemem crescit, quæ frigidissima tunc est, quod sic esse inuenies, si bilem, sanguinem tangas, tenacissimaq; est. post autem atram bilem uel hæc educitur, & quæ ui educuntur, calidiora fiunt, sed tamen præ cunctis, pituita suapte natura frigidior est. Quod autem hyeme, corpus pituitæ impleatur, his cognosces, per hyemem homines pituitam & spuunt & maxime emungunt, tumoresq; tunc potissimum albi sunt, morbiq; cæteri pituitosi, tempore autem uerno ualentior cæteris fit, sanguisq; crescit. Nam tunc frigus pellitur, pluuiæq; superueniunt, quibus & calidis diebus sanguis augetur, naturaliter enim hæc cum anni tempore mutantur. Sanguis enim calidus est, & humidus, quod his cognoscas, per uer enim & æstatem homines difficultate intestinorum, dissenteriaue laborant, sanguinisq; narium fluore, tuncq; calidissimi, rubriq; sunt, sanguis, & bilis in corpore magis æstate uigēt, in autumnūq; protenduntur, quo sanguis minuitur, cui autumnus suapte natura contrarius est, bilis uero æstate & autumnus corpus possidet, quod his cognoscas, homines enim hoc tempore per se bilem uomunt, potionibusq; medicis biliosa demittūt, quod & in febribus patet, hominūq; caloribus, pituita autē æstate infirmior est, quod tempus pituitæ suapte natura contrarium est, cum siccū, calidumq; sit. Sanguis uero per autumnum in homine minuitur, quoniam autumnus siccior est, hominēq; iam refrigerare incipit, quo tempore bilis atra ualidissima est. Cū uero hyems aduentat, bilis refrigeratur, minuiturq; pituita autē hymbrium crebritatē, noctiumq; longitudine crescit. Semper enim hominis corpus hæc omnia habet, plus, minusue, prout anni tēpus fuerit. Nam horum singula suapte natura, quandoq; crescant, quandoq; minuantur, prout totus annus calidus, frigidus, siccus, humidusue fiat. Nihil enim horum in eo permanet, ullo tempore sine his omnibus, quæ in mundo sunt, quin si unū deficiat, cætera euanescent. Hæc enim cognatione, necessitate, omnia inter sese constant, alunt, alunturq; sic etiam si quid eorum quæ cum eo gignuntur, in

Qui hos coarctat, efficit.

Pituita aut hyeme nigeat.

Qui humores per singula tempora nigeant.

Sanguis et bilis neres, et æstate.

Pituita et atra bilis autumnus.

Pituita sola hyeme, in multo.

homine deficiat, homo ipse amplius non uiueret. nam in ipso anno hyems modo plus potest, uer modo, quandoq; æstas, quandoq; autumnus, sic & in homine pituita nunc superat, nunc bilis, primū flaua, deinde nigra. hocq; tibi apertissimum signum esto, si cui medelam eadem des, pituitam hyeme de- mittet, per uer, liquidam, per æstatē, biliosam, per autumnum, nigra. Quare, cum hæc sic habeant, quæ mala hyeme crescunt, cessare consueuerūt æstate, quæ æstate, hyeme finire, cessareue. Quæ uero his anni temporibus non desinunt, dierum ambitu, longiusculoue tempore pelluntur, quæ dierum ambitu postea dicemus, quæ uere fiunt, necessario per autumnū finiunt, quæ autūno, uere, quæ hoc tempus transeunt, totum annum durāt, quæ medicus sic curabit, si quod anni tempus sit, quicq; horum humorum in corpore naturaliter uigeat, consyderabit. Præterea hoc præ cunctis scito, quod mala, quæ plenitas fecit, uacuitas sanat, quæ uacuitas, plenitas, quæ lassitudo, quies, quæ otium, exercitatio, quæ omnia penitus Medicus scito, cōtrariāq; corroboratis morbis, anni temporibus, ætatibus, morborum speciebus dato, quæq; producuntur, corripito, quæ corripiuntur, producito, nam sic potissimum, quod laborat, quiescet. Hæc mihi uidet esse uera curatio, morbi nāq; aliqui nutritu gignuntur, quidam spiritu aereue, quæ attrahendo uiuimus. Quod sic dignoscemus, cum plurimi eodē tempore uno morbo corripiuntur, & eodē, causa est communis, qua omnes utimur, hoc est, quo spiramus. Clarū iam est nostra uisitamenta non esse in causa, cū idem morbus omnes cōtinua serie æque tangit iuuenes, & senes, uiros, & fœminas, uini potiores, & aquæ, polenta, mazaue, & pane uisitantes, otiosos, & laboriosos. Cum homines ergo uarie uisitantes eodem morbo laborant, uisitamenta non sunt causa, sed tunc cū eodem tempore, diuersi morbi obrepunt, clarum est, cuiusq; uisitamenta causam esse. Quare morbi causæ occurrendo curato, quemadmodū & alibi diximus, uisitamentaq; mutato. Siquidem clarum est, uisitamenta, quibus antea utebatur, non amplius expedire, mutato inquam, uel omnia, uel plura, uel unum quid eorum, cum hoc liquido deprehenderis, & hominis naturam, ætatem, speciem, morbi modum, anni tempus, addendo, subtrahēdo, quemadmodum iam pridem diximus, singulas partes ætatum, formarum, specierumue, morborum, temporum obseruando, medela inquam, uel uictus ratione quadantenus mutata. Cum uero morbus unus peruagatur, tunc certe uisitamenta causa non sunt, sed illud, quo spiramus, si quidem clarum est, morbosam quandam exhalationem spirare, in seseq; habere, tunc autem homines admoneto, ne uictum mutent, cum morbi causa non sit, sed corpus sanum, extenuatumq; conseruent. Paulatim cibum, potumq; quo uti consueuit, subtrahito, minuitoue, ne subita commutatio quid in corpore inuouet, sicq; uisitamentis utitor, quod nihil lædent, spiritusq; aerue, quam parum os intret, proculq; sit curato, prouidetoūe. Proq; facultate morbi loca

mutato,

Quo modo hoc
cōfirmet, nideo.

Medicus hæc
omnia, consy-
derato.

Causa morbi
communis.

Curatio.

Cum uictus mor-
bos causatur.

Medela morbi
possim nigētis.

mutato, corpus extenuato, nam sic multus, densusq; spiritus homines non uexabit. Quæcunque mala in corporis ualidissima parte fiunt, ea grauissima sunt, siquidem ubi coeperunt, permaneant, membro enim ualidissimo affecto, totum corpus necessario afficitur. Si quid etiam de ualidioribus membris in minus ualida deueniat, difficulter tollitur. Si uero de debilioribus in ualidiora, facile discuti, tur suo enim robore facile prorumpentia repellunt. De uenis crassissimis, crassissimæ autem uenæ, sic suapte natura habent. Paria quatuor in corpore sunt. Par unum earum de capite retro per ceruicem extra spinam utrinq; coxendices, crura, furas, talos extra, pedesq; petit. Cum ergo lumbi, coxendicesq; dolitabunt, de poplitibus, talisq; extra, sanguinem mittito. Par autem alterum uenarum, quæ iugulares dicuntur, de capite secundum aures per ceruicem, spinam utrinq; intus, lumbos, renes, testes, coxas, poplites, furas, talos intus, pedesq; perreſtāt. Cum igitur, lumbi, renes, testesq; laborabunt, de poplitibus, talisq; intus, sanguinem depleto. Par autem tertium uenarum de capitis temporibus per ceruicem sub scapulas, pulmonemq; simul petit, de dextris quidem ad sinistra una, de sinistris ad dextera altera, dextera quidem sub mammam, lienem, renemq; perreſtat. Sinistra uero sub mammam, pulmonem, iecur, lienem, quæ utræq; in podicem desinunt. Par uero quartum de capitis anteriore parte sub oculos, humeros, iugulū, clauæ, brachia supne, flexuras, cubitos, manuum articulos supeme, digitosq; de digitis, per manuum interiora cubitos, flexuras, brachiorum interiora, alas, costarū superiora petit. De costis quidem una lienem, altera uero iecur petit, deinde super uentrem utræq; in pudendis finiunt. Crassissimæ quidem uenæ sic habent, plurimæ quinetiam, diuersæq; uenæ, de uentre corpus perreſtant, quæ illi nutrimento sunt. De crassis quidem uenis tam externis, quam internis, uentrem, corpusq; reliquum uenæ plurimæ petunt, quæ sese permutant, cedūtue, externæ internis, internæ externis. Quare sanguinem procul a locis, qui dolitant, & in quibus sanguis cogitur, mittito. Sic enim magna mutatio repente non fiet, consuetumq; mutabis, ne amplius illic coeat. Qui uero pus multum sine febre spuunt, quibusq; non dolentibus plurimū in lotio subsistit, quib; cruēta oleant, quemadmodum longa intestinorum difficultate, dysenteriaue laborantes, cum quintum & trigessimum annum, uel amplius agunt, cuncti hi eadem de causa languent. Nā hos cū iuuenes essent, laborioso, & operario corpore fuisse necesse est, qui deinde otio dediti carnē composuerunt, & corpus dissimile priori reddiderunt. Cum ergo hos morbus aliquis inuasit, statim tunc euadunt, post tempus aliquod corpus eorum tabescit, per uenasq; qua latus exitus datur, saniosum quid defluit, quod si uentriculum inferiorem petat, quale intus fuerat, exit cum sit decliuus, & patens uia, parum in intestino retinetur. Quibus uero in pectore remanet, defluitue, putrescit, pusq; efficitur. Quibus autē uesicā petit, loci calore caleſcit, albescitq; excerniturq; quodq;

Quæ mala grauiora.

Quatuor uenarum paria.

Missio sanguinis.

Venarum digestio.

Qui sanguis mittatur.

Morborū causæ.

Qui afficiuntur laboriosi, in diſſimilem dediti.

*Calculi cur pueri
vis sunt.*

rarissimum est, fluitat, quod crassissimum subsidet, pusq; uocatur, quod pueris in uesica loci huius, & totius corporis calore calculos gignit, quod uiris propter corporis frigiditatem non fit. Quare probe teneto, scitoue, prima ætate homines calidissimos esse, postrema frigidissimos, corpore namq; crescente, ad roburg; tendente calidum esse oportet. Cum uero marcescere, languescereue incipit, ac ad maturefcit, frigescit. Quanto nãq; homo primis diebus crescit, tanto magis calefcit, postremis uero quo plus remarescit, relanguescitue, eo plus necessario frigescit, qui autem sic habent, per sese sanescunt, plurimi quidem postquam tabescere cœperunt, quinto, & quadragesimo die, qui uero hoc tempus præterierunt, annui spatio per sese conualefcunt, nisi quid aliud male hominem habeat. Quæcunq; uero mala, pusilla re sunt, quorũq; causa facile cognoscuntur, ea tutissima dicito, quæ morbi cause aduersando, curabis, nam sic quod corpori morborum præbuit, facile discutietur. Quibus autem harenosa, tophaceæue scobs in lotio subsidet, his initio pustulæ suppuratæ in crassa uena fuerunt, deinde cum pus illud non statim erupisset, in lapideam, tophaceamue scobem conuersum est, quæ de uena in uesicam cum lotio mittitur, exprimiturue, qui cruentum micturiunt, horum uenæ laborant, qui cum lotio crasso carunculosa capillamenta demittunt, hæc de renibus, & articularibus esse scito, qui purum sæpe mingunt, furfareumq; quid superfluitat, horum uesica scabiosa est.

*Que diuersitas
ætatũ faciat.*

*Que mala facile
abiguntur.*

*Lotij diuersitas
cur.*

DE FEBRIBVS.

*Quatuor febrium
species.*

Lurimæ quidem febres, bile gignuntur, præter eas, quæ de latentibus doloribus ueniunt, quatuorq; harũ species sunt. Quarum nomina sunt continua, diurna, tertiana, quartana. Cõtinaua quidem multa; puraq; bile gignitur, breuiq; decernit, corpus enim nullo tempore refrigeratum cito tabescit, ut pote multo calore feruefactum. Diurna uero post continua multa bile gignitur, citiusq; cæteris abigitur, longior tamen tanto continua est, quanto minore bile creatur, Corpus enim aliquatenus quiescit, sed in continua nũquam quiescit. Tertiana uero diurna longior est, minoreq; bile gignitur, quanto enim plus temporis corpus in tertiana, quam diurna quiescit, tanto hæc longior est, quam diurna. Quartanæ uero cætera eadem ratione eunt, longioresq; admodum sunt, quam tertianæ, corpusq; plurimũ refrigerant, quod minorem bilis partem, calorem præbentis habet, hocq; illis maius, inæqualeue accedit ab atra bile, quod difficulter abigitur. Nam atra bilis humorum omnium qui in corpore sunt, tenacissima, glutinosissimaue est, diutiusq; considet. Quod uero quartanæ, bilis atræ participes sint, hoc cognosces, quod autumnus potissimũ quartana homines corripitur, ac in ætate quinq; & uiginti annorũ usq; ad quinq;

quinq; & quadraginta. Nam ea ætas atrabili maxime obnoxia est, tempusq; autumnale huic præ cæteris congruit. Quicunq; uero præter hanc ætatem, tempusq; hoc quartana corripiuntur, probe scito, non duraturam esse, nisi quid aliud male hunc hominem habeat.

HIPPOCRATIS DE SALVBIBVS REBVS LIBER VIGESIMVS QVINTVS.

Vanquam de rebus ad salutem humanam facientibus, sæpius a nobis dictum sit, & dicatur, tamen hic peculiariter eas digessimus. Primo quidem uti pro temporum, & ætatum qualitate, res boni succi sumantur, & mutantur, modoq; siccioribus, aridioribusue rebus, balneisq; frictionibus, cibisq; cum ualeamus, utamur, modo autem contra humescentibus, madefacientibusue, potu deinde modo parciore, & meraciore, modo largiore, & dilutiore, quæ boni, malive succi habentur, hæc sunt. Cætera autem in nostris codicibus desiderabantur.

*Paucula uerba
de hoc inuenimus.*

HIPPOCRATIS DE NVTRICATV, DIAETAVE SIVE ALIMENTIS LIBER VIGESIMVS SEXTVS.

Quem Galenus Hippocratis esse negat, putatq; uel Thessali uel Herophili esse.

Pecies quidem alimenti, nutricatusue, una est, & multa, una quidem quatenus unum genus est, species uero humiditate, & siccitate. Sunt & in his formæ quædam, siue idæ, quantum etiam inest, siue quantitas inest, & ad quædam, & totidem. Nam horum quædam augment, quædam uires, roburue subministrant, carnem quædam aggerant, similitudinem, aut contra, quædam suapte natura faciunt, quadam uero per exordia. similitudinem uero facit, & robur cum quod intrat, superuenitue, superat. Cū quod inerat, euanescit, contra. temporis enim spatio dissoluitur. Nam quādoq; tēpore, quod prius inerat, dissoluitur, & quod superadditur, superat, quādoq; uero contra, quādoq; quod extrinsecus additur, continuum si est, temporis spatio, utrūq; tollit, & obscurat, membrisq; omnibus robur inspargit, quāq; prius uim habuit, ī germen emit, cum priora sustulit, & obscurauit. nutrimenti enim uis in ossa, partesq; eorum omnes penetrat, neruos, uenas, arterias, musculos, chartilagine, membranas,

*Hippocratis hoc
dicitur non esse.*

*Diversitate hanc
conspicito.*

Ciborum nis.

carne[m], pingue, sanguen, pituitam, bilem, medullā, cerebrū, spinæ medullā, interanea, partesq[ue] eorum omnes, quā & caliditatem, & humiditatem, & spiritum immittit, quod enim nutrit, nutrimentum est, & quod tanquam nutrimentum est & quod futurum est. Principium enim & finis omnium unus est, finisq[ue] ipse, & principium est, quæq[ue] particulatim nutriunt, quæq[ue] bene, uel male disponunt, quidem bene ea quæ prius dicta sunt, male uero quæ contrariam seriem illis habent. Succī uero colore, & ui, & ad lædendum & iuuandum uarij sunt, quidam copia, plenitate, excessu, defectu, commistione, neq[ue] lædunt, nec prosunt, quidam uero prosunt, quidam non, quidam caliditate, frigidityte, & ui, & prosunt, & lædunt. uis enim potentiaue diuersam habet naturam, & uariam, quidā enim succi suapte natura, & non intus & extra, totius, & partium perniciosi sunt, quidā contra, nobis quidem causa fontica suapte natura, & non. Causæ quidem fonticæ quædā patent, quædam non, quædā ualidæ sunt, quædam non, quibus omnino natura succurrit, quæ extra sunt, emplastrantur, linuntur, unguntur, terguntur, denudanturue totæ, uel partes, calefiunt, refrigerantur, stringuntur, laxantur, ulcerantur, punguntur, linuntur, quæ autem intus sunt, prædictorum quædam sunt. Præterea causa fontica non patens totius, uel partis, cuidam quidem patet, cuidā non. Naturales uentris excreationes, lotii, sudoris, sputi, mucci, uulue, mariscæ, hæmoroidesue, lepra, thumum, tuberculū, carcinoma, de naribus, pulmone, uentre, sede, cole, natura, & non. Decretoria horū non omnibus eadem, Natura horum omniū una est, & non una. Multæ sunt naturæ horū omniū, & non una. Medicina supra, & infra, & neq[ue] supra, nec infra, medicina nutriens bonū, & malum est. Malum, & optimū ad aliquid, ulcus, crusta, sanguen, pus, lepra, furfur, sanies, lichen, lentigo, uutiligo, quandoq[ue] prodest, quandoq[ue] lædit, quandoq[ue] neutrum, nutrimentum non nutrimentum est, si non nutrit, sed nomine non re. non nomine nutrimentum ad capillos, ungues, cutem postremam, intro, extra peruenit, & inde in penetralia, confluxio, conspiratio, concordia una est, & omnia, per uniuersa quidē membra omnia, per partes uero, singulis partibus, partes ad opus, magnum principium ab extremis partibus, & in ultimas partes, & in magnum principiu peruenit, & penetrat una natura, esse, & non esse. Morborum differentia in nutrimento, spiritu, calore, sanguine, pituita, bile, humoribus, carne, pingui, uena, arteria, neruo, musculo, membrana, osse, cartilagine, cerebro, tergo, medulla, ore, lingua, stomacho, uentre, interaneis, præcordiis, omento, iecinore, liene, renibus, uesica, uulua, cute. Hæc omnia singula, partes horū magnitudo, magnum, & non magnum, Signa Gargalismos, dolor, ruptio, sensus, mensue, siue gnome, sudor, lotiorum sedimentum, hydropsis, quies, iactatio, pupillæ, opsiesue, uisa, phantasieue, color arcuatus, isterosue, singultus, defectus animi, sanguis purus, totus somnus, & ex his, & cæteris naturalibus & si qua sunt alia huiusmodi, quæ uel prosint, uel lædant labores

*Succorum uis.**Causæ uariæ.**Causa nō semper patet.**Medicina uariæ.**Trophe. non nutrit.**Mira et breuis discursio morborum.**Signa languētis.*

dant, labores totius uel partis magnitudo, signa huius quidem maiora, huius uero minora, utrorumque maiora, & minora, dulce, non dulce ui, sicuti dulcis aqua, gustu, uti mel, signa utrorumque ulcera, oculi, in his maius, in his minus, dulce uisu, & in coloribus & in aliis mistionibus, dulce plus, & minus, Corporis raritas ad spirationem, quibus plus aufertur, magis ualent. Corporis densitas ad spirationem, quibus minus aufertur, minus ualent, qui bene spirant, minus potentes sunt, sed magis sani, de morbisque facile conualescunt, qui male spirant, priusquam ægrotent, ualidiores sunt, cum ægrotarunt, difficilius restituntur, hæc & toti & parti, Pulmo contrarium corpori nutrimentum trahit, cætera cuncta idem. Principium nutrimenti, spiritusque, nares, os, fauces, pulmo, cæteraque spiratio. Principium nutrimenti, & humidi, & sicci, os, stomachus, uenter, prius, antiquiusue nutrimentum, per superuentriculum umbilicus, sedes, radicatione uenarum, iecur, Cor autem arteriarum de his per cuncta sanguis, spiritus, calor currit, uis una, non una, quæ hæc cuncta, & alia reguntur. Hæc quidem ad uitam totius, & partis. Hæc uero ad sensum totius, & partis. Lac, nutrimentum quibus hoc naturale est, quibusdam uero non, quibusdam uinum, quibusdam non, quibusdam carnes, cæteraque plurimæ nutrimenti species, pro locis, consuetudineque, quædam ad incrementum, & ad esse, quædam ad esse solum, uti senes, quædam super his ad robur, & uires, uti firmitas gladiatoria, dispositione athletica, non naturalis, habitus saluus melior in omnibus est, magnum quid est, quantitas ad uires accommodata, Lac, sanguis, copia nimia nutrimenti, circuitus, periodice consoni ad multa, ad foetum, eiusque nutrimentum, præterea, quæ supra repunt, lac ad infantis nutrimentum, quædam, quæ animalia non sunt, animantur, quædam animalia, partesque eorum animantur. Quorum omnium naturæ, doctrina, scientiæ, non capiuntur, sanguis proprius & alienus, utilis, sanguis proprius, & alienus non utilis, succi proprii, & alieni utiles, succi proprii & alieni non utiles, consonum dissonum, dissonum consonum, Lac alienum bonum, lac proprium malum, lac alienum malum, lac proprium bonum, pueri cibum putrefaciunt, adulescentes non mutant, senes penitus mutant, quinque & triginta soles partum formant, septuaginta mouent, decem & ducenti perficiunt, alii quinque & quadraginta ad formam, sex & septuaginta ad motum, decem & ducenti ad exitum, alii quinquaginta ad formam, ad primum saltum centum, ad perfectionem trecenti, alii ad discretionem quadraginta, ad transmutationem octoginta, ad excisionem, quadraginta & ducenti, non est, & est, Fiunt autem in his, & maiore, & minore temporis spatio totum, & pars. Non multo autem maiore, uel minore, quæ autem minore tot, & tanta, & quæcunque alia his similia ossium coalescentia, tropheue, ex fractura, naso, nareue, bis quinque maxillæ, clauis, costis, duplices cubito, triplices tibis, & brachio quadruplices, coxæ quincuplices, & si quid in

Signa observada.

*Varietas consy-
deranda.*

Pulmo.

Nutrienti prius
cipium.

*Sedes venarū et
arteriarum.*

Lac et nimmu me
trunt.

*Dierum temporis
risque observatio.*

Sanguis variat.

Lacuriat.

Digestio per etas

Partus conforma
tio.

2ος ἰδιωτὴρ πρῶτον ἀλ-
 τελεσιόγηται,

*Sanguinis alia
uariatio.
Cibariorū varia-
tio.*

*Pulsus spiratio.
Signa sanitatis,
et morbi.*

*Mira hæc eni-
mata obseruato.*

Digestio varia.

*Cur de humano
uictu scribat ni-
deso.*

*Potius laudandi,
quā nituperandi,
qui aliquatenus
vitam adiunant.*

his plus, aut minus potest, sanguen liquidum, & non liquidum, sanguen liqui-
dum bonum, & non bonum, sanguen durum bonum, & malum, cuncta &
bona, & mala ad aliquid, uia supra, infra una, potentia nutrimenti melior, quā
tumor, tumor nutrimenti, trophesue, melior quam potentia, & in humidis,
& in siccis idem & aufert, & addit, huic quidem aufert, huic autem addit,
idem pulsus uenarum, pulmonis spiratio pro ætate. Consona, dissona sani-
tatis, morbi signa, sanitatis magis, quam morbi, morbi magis quam sanitatis.
Nutrimentum enim, trophesue, spiritusq; humidum cibarium facilius muta-
tur, quam siccum, siccum, quam humidum, quod difficile consumitur. quæq;
celeri additamento egent, medicamen, cibariumue liquidum ad reficiendas
uires potissimum, celerius quidam odoratu. Qui uero tardiore additamento
egent, cibo durior, musculi firmiores sunt, quam alia, præter ossa, & neruos,
difficiliusq; restituntur, denudata difficiliter restituntur, pro genere tamen
quædam inter sese ualidiora, minusue ualida sunt, sicq; difficiliter, faciliusue
reparantur. Pus quod de carne manat, purulētum est, quod de sanguine, cæ-
terisq; humoribus, saniosum. Pus uulneris, uenæ, arteriæ nutrimentum est,
medulla ossium, propterea coalescunt. Potentia cuncta producit, auget, nu-
trit, nutrimenti uehiculum est humiditas.

HIPPOCRATIS DE VICTVS RATIONE, DIAETAVE LIBER VIGESIMVS SEPTIMVS.

I quis priorum, qui de humani uictus ratione, dixtaue
quatenus ad sanitatem pertinet, scripserunt, mihi recte
penitus omnia scripsisse uideretur, quantum humano
ingenio percipi posset, satis mihi esset ea usurpare, quæ
recte illi perfecissent, quæq; utilia esse duxissem. Sed cum
multi scripserint, nemo tamen recte nouit, quatenus sibi
scribendum esset. Nam alius consecutus est aliud. Totum
uero priorum adhuc nemo. Nulli tamen uitio dandum est, si penitus inue-
nire non potuit, quin magis laudandi, cum quædam quæsiuerunt. Si qua
uero non recte dixerunt, non coarguam, quin potius, quæ recte dixerunt,
admittam. Si qua uero priores recte scripserunt, laudabo. quæ autem non
recte dixerunt, si cur ita non habeant, coarguam, nihil profecero, tamen
quæ mihi recte habere uideantur ostendam, quoniam plerique, cum ali-
quem, de re aliqua differrentem, antea audierint, si quis postea de eadem
differat, non admittunt, cum nesciant & illum, si quo ingenio præditus est,
posse recte dicta cognoscere. Quare sicuti prædixerā, recte dicta admittam,
quæ uero non recte cognita sunt, ostendam, qualia sint, & quæ priorū nemo
tentauerit.

tentauerit, Qui uero recte de humano uictu, dixit aue scripturus est, eum dico primum, cuiusq; hominis naturam cognoscere, & percognoscere, oportere. Cognoscere quidem primo, quibus rebus constet. Percognoscere uero, quæ potissimum in eo dominantur. Nam nisi quibus primo constet, sciat, quidq; in corpore, uigeat, homini, quæ conferant, porrigere, non poterit. Qui ergo hæc scribit, hæc sciat oportet, deinde ciborum & potuum omnium, quibus uisitamur, quam uim singula habeant, natura, necessitate, humanaq; arte, nam sciat oportet, qui ex suapte natura ualidis, uis auferatur; non ualidis autem arte addatur, cum opus erit, scitoq; non satis esse cuiq; curā, nam qui comedit, nisi laboret, ualere non potest. Contraria namq; inter sese sunt, cibaria, & labores, tamen utraq; sanitati conferunt. Labores enim suapte natura, superflua demunt, Cibaria autem & pocula, uacua complent. Quare laborum naturalium, & non naturalium uim dignoscito. quiq; carnem augeant, quiq; minuunt, nec hæc solum, sed pro ciborum copia, corporis qualitate, naturaue, labores metiemur, ætate, anni tempore, uentorum mutatione, locorum situ, in quibus degunt. Tempestate, statuue anni, quin & astrorum ortus, & occasus cognoscat, oportet, quo mutationes, excessusq; cauere sciat, ciborumq; & potuum spiritus, mundi; totius, de quibus morbi hominibus gignuntur, si quis enim hæc omnia sciat, abunde scit, & inuenit. Nam si quod hos iuuat, scit, & quod quamq; naturam iuuat, scit, ciborum mensuram, laborum modum, qui magis, uel minus excedant, sanitatem hominibus penitus inuenit. Nunc autē prædicta omnia, & singula qualia sint, inuentum est, sed quod singulos iuuet, inuenire non est, si quis enim homini semper assistat, custodiatq; & cum sese exercet, demendo, addédq; quibus opus esset, sanum præstaret. Cum autem non assistat, non potest exacte cibos apponere, laboresq; præscribere, quoniam quatenus est hæc scire, & inuenire, dixi, quæ & si multo cæteris, inferiora essent, tamen temporis spatio; suo excessu corpus superarent, morbosumq; necessario redderent, hætenus alii quæ siuerunt, neq; hæc dixerunt, quæ dico prædicenda esse, quo uergant, priusquā homo excessu laboret, morbi namq; non statim prorumpunt, sed paulatim collecti omnes una comparent. Quod in homine sanum est, priusquam morbofo superetur, quæ patiuntur, quoq; hæc sanitatem faciant, dixi, & inueni, quod cogitatum nostris scriptis perspicitur, & perficitur. Cuncta quidem animalia, cæteraq; & homo duabus rebus, ui differentibus, usu tamē concordibus, & conferētibus constant. dico autem igne, & aqua, quæ utraq; satis sibi inter sese, & cæteris sunt, quæ separatim nec sibi, nec cæteris satis sunt, hancq; uim horū utrūq; habet. siquidē omnia ignis semper mouet, aqua nutrit, mutuoq; superat, & superatur, producit, minuit, perficit, neuter tamen alter alterum penitus superat, siquidē ignis præcedat, nutritum aquæ, subducit. Si uero aqua sequatur, motus tollitur, & deficit, simul ergo consistūt, uiresq; mutuo temperant, nec potest alter alteri penitus

Quæ scire oportet, qui de humano uictu scribit.

Quid possit exercitatio, specto.

Quæ sint obseruanda.

Quæ homines inueniunt, non quæ singulos inueniunt est.

Morbi sensum pullulant.

Ignis et aqua cuncta gignunt.

superare. quod si fiat, quæ sunt, non sic semper haberent. Cum ergo hæc sic habeant, semper eadem & una erunt, nec una deficient, quemadmodū ergo diximus, ignis, & aqua semper ubiq; similiter, omnibus satis sunt, longe, large, minimeq; quorum utriq; hæc insunt, igni quidem calidum, & siccum, aquæ uero frigidum, & humidum, tamen hæc inter sese mutant, ignis ab aqua humidum, nam ab aqua humiditas inest. Aqua uero siccum, nam ab eo siccitas inest. Quæ cum sic habeant, plurimæ, diuersæq; species, dissimiles tam animalium, quam seminum uisu, utiq; ab utrisq; producuntur, cum hæc non semper eodem modo consistant, sed crebro mutantur. Quæ gignuntur, propterea dissimilia sunt, tamen ab his nihil tollitur, nec gignitur, quod non prius fuerit, quæ cum nata creuere, homines dicunt, de Plutone in lucem uenire, cum uero minuuntur, & pereunt, de luce Plutodem petere, sed magis oculis, quam opinioni credatur. Sed quæ sit hæc opinio dissertabo, siquidē & hæc, & illa animalia sunt, nec animal perit, quin omnia simul pereant, nec gignitur, quod non est, perit quidem, & unde uenit, proficiscitur. Quare plus, & minus omnia augentur, & minuuntur, quæ quidem possunt, quæ plurimis de causis differam, quidq; gigni, & perire sit, declarabo, quib; hæc commiscetur, & separatur, discernanturue, quod sic habet. Gignitur, & perit idem, commiscetur, & separatur idem, gignitur, & commiscetur, idem perit, minuitur, separatur idem, singula ad omnia, & omnia ad singula idē. Lex enim naturæ de his contraria est, quæ diuina, & humana omnia separat, & commutat, supra, infra, dies, & nox, longus, & breuis, quemadmodū Luna, ignis aurē & aquæ uia, ephodosue, sol longissime, & breuissime, rursus hæc, & non hæc, Lumen Ioui, tenebræ Plutoni, lumē Plutoni, tenebræ Ioui, quæq; illorū sunt, sic huc frequentant, & commutatur, horasq; omnes huc, & illuc, hæc huc, & illa illarū penetrant, peraguntq; quæq; faciunt, nesciunt, quæ faciunt, scire putāt, quæq; uident, non cognoscūt, quoue modo, diuina necessitate, & quæ uolunt, & quæ nolunt, illis fiunt. Cum huc illa, hæc illuc frequentent, quæ inter sese singula commista, destinatā portionē complent, maiore, minoreue, mutuog; conferunt, omnibus, maius minori, maiori minus, sicq; augentur, & crescūt omnia, Corpus, animaq; hominis ornaturq;. Nam partes partiu, totū totius ignis, & aquæ commistū in hominē serpunt. Quæ partim sumūt, partim dant, quæ sumūt, maius faciunt, quæ dant minus. Quemadmodū qui lignum secant, serruntue, unus impellit, alter trahit, qui cū minus faciunt, plus faciunt, quod & hominē natura facit, huic dat, ab illo sumit, hoc pellit, illud trahit, hoc dat, illud sumit, quod dat, tātō maius, quod sumit, tātō minus. Singulaq; locū suū capiūt, seruātq; quæ maiora futura sūt, maiore, quæ minora, minore, quæ externa sunt, de alieno loco pellunt, singulaq; maiora, uel minora mēbra nanciscunt pro loci quātitate, qualitateue quo additamēti, subtractionisue ad incrementū opus nō fuit, singulaq; locū implēt, peragūtq; quæ

procidentia

procidencia intrarunt, seseq; suscepit. Nam dissimilia in locis non similibus consistere non possunt, sed non agnita uagantur. quæ uero sese agnoscut, commiscunt, si quidē concordia inter sese conueniunt, discordia pugnant. Propterea hominis anima nusquam nisi in homine augetur, degitue, magnorum quoq; animalium similiter. quæ autem alias habent, uicq; aliqua discordant, non, sed hæc prætermittam. De homine disertabo, commista quidem igni, & aqua serpit in hominem anima, cum corporis humani portione mascula, uel foeminea, quæ multo, uariog; modo, hominiqu; congruo hominem nutrit, tuerurq;. Nam quæ intrant, partem eorū quæ insunt, necesse est, habeant. Nā alias non auerentur, & si multū, uel modicū ingereretur, & superueniret, nā quod aueret, non haberet. Cū autem omnia habet, singula suo loco augent, cū nutrimentū ab aqua siccū, ab igne humidū supuenit, quod partim intro, partim foras, ui quadā adigitur, quemadmodū, cū fabri serra lignum secant, unus attrahit, alter trudit, idem facientes superiorē inferior premens placide trahit, nam alias non descenderet, declinaretue, si uiolenter traheretur, penitusq; a proposito deerrarent. Quod & hominis nutrimentū facit. Nā partim trudit, partim trahit, forasq; & intro serpit. quod si non opportunē adigatur, penitus errat, nec assequit, quæ singula suū tempus, & ordinē nacta. Cū uero locus amplius non suscipit, nutrimentum tam aquæ, quā ignis deficit. Quæ mas, uel foemella portione sui temporis cōpleuerit, consonantiāq; nanciscatur, foras eiicitur, locūq; mutat, singulaq; quæ commista fuerant, separantur, triaq; simul conueniunt, per quæ omnia transit, quibusq; rebus prius uixerat, uiuit, & crescit. Quod si hæc non conueniāt, & concordēt, unūq; desit, cassus est totus tenor, & labor, cū enim grauius acutis non conueniūt, male concinit, cū præter tempus, & sortem, maius, & minus permutatur, quod faciunt, qui nesciunt, quid faciāt. Quomodo autem mas, & foemella gignatur, mox declarabo. Quorū alterutrū cum suā concordia nanciscitur, humidū si sit, igne mouetur, uiuescitq;, nutrimentūq; ex cibis, & spiritu, qui foeminā intrant, ad sese trahit. Primo quidē æquo modo, unde quaq;, dum rax est, motu deinde agitatione, & igne siccescit, solidescitq;, ac circūquaq; densat, cōclususq; ignis, nutrimenti, quod satis sit, amplius attrahere nequit, spiritūq; propter circuitantis densitate, quidquidq; humoris inest, absumit. Nā suapte natura solida in consistenti, & sicco, ab igne in nutrimentū non absumūtur, sed ualida fiūt, & consistunt, cum humor deficit, quæq; ossa, & nerui dicuntur, fiunt, sed ignis agit, commiscetq; humorem, corpusq; naturaliter componit, & ornat necessario. Per solidum quidem, & siccum diutius peragere non potest, cum nutrimentum non habeat, per humidum autem, & tenerum, molleue potest, quæ eum nutriūt, siccitas enim in his est, quæ ab igne non consumitur. Hæc quidem uicissim consistunt, siquidem ignis inclusus, cum multus esset, maximos sibi meatus fecit. Nam plurimum humoris hoc loco inerat, qui uenter

*Qualis hominis
anima aspicitur.
ostendit hunc M.*

*Qui ignis et
aqua ad hæc
conueniant.*

Partus compositio.

*Quæ ignis per
rectet, aspicitur.*

Venter.

dicitur. Cum nutrimentū non haberet, neq; extrinsecus deducere, & digerere
 posset, hinc cessit, & foris sibi parauit, quod uero per aliud corpus spargitur,
 clauditurue, tres circuitus fecit, quodq; ignis humidissimum fuit, in his locis
 remansit, qui cauæ uenæ dicuntur. quod autem aquæ inter hæc remanserat,
 subsedit, & densatum est, quod caro nominatur, unaq; ratione, & suo modo
 cūcta totius corporis ignis ornauit totius imitatione, magnaq; paruis, & par
 ua magnis composuit. maximum quidem uentrem, sicco, & humido penum
 fecit, qui maris potestate omnibus daret, ab omnibusq; caperet uiuentiū nu
 trimentum, mortuorum perniciem, circa hunc aqua frigida, & humida consi
 stit, quæ exit. spiritus calidus, & frigidus peruagatur, terræ imitatione, quæ
 cūcta in sese iactata, cadentiaue mutat, quadamq; tenui aquæ, & ignis asper
 sione augendo consumit, quæq; non comparent, suo tēpore & sorte profert,
 & discernit de consistentibus, quo loco circuitus ignis tres congruētes fecit,
 intus, & extra, partim ad humidorū caua lunæ potestate, partim ad circūse
 rentiā exteriorū, astrorum potestate, partim medio loco sunt, intus, & extra.
 calidissimum, & ualidissimum ignem perficiunt, qui cūctis dominatur, cū
 cta secundum naturam regit, qui sine strepitu uidet, tangit, quo continetur
 animæ mens, prudentia, crescentia, decrefcentia, motus, mutatio, somnus, ui
 gilia, qui cūcta, & hæc & illa semper ubiq; regit, nūquamq; quiescit. Homi
 nes autem ex apparentibus, quæ non comparent, consyderare nesciunt, cum
 artibus naturæ humanæ similibus utātur, hæc nesciunt. Deorum enim mens
 sua docuit imitari eos, qui sciunt, quid faciant, qui uero nesciunt, sua imitan
 tur. Cūcta enim horum similia dissimilia sunt, concordia, discordia, loquen
 tia, non loquentiā, sensum habentia, non habentia. hæc omnia subcontraria
 sunt, singulorū modus patet. Lex enim & natura, quibus omnia non confessa,
 confessa perficiuntur, certa est. legem enim homines sibi posuerunt, nescien
 tes quare. Naturam omniū Dei ornauerunt, quæ uero homines fecerunt, nun
 quam similiter semper habent recte, & non recte, sed quæ Dei semper eodem
 modo, & rite habent, quæ recta sunt, & non recta hætenus differunt, patētes
 artes hominis passionibus similes existentes demonstrabo, & patentibus, &
 non patentibus. Vaticinatio tale, patentibus quidem, non patentia cogno
 scere, & non apertis aperta, præsentibus futura, mortuis uiuentia, non pruden
 tium prudentiam, qui quidem gnarus est, semper recte nouit, qui uero ignarus
 non semper, naturam hominis quatenus hæc imitetur. Vir mulieri coniun
 ctus puerum fecit. Claro non clarum cognoscere, quod ita erit, mens homi
 nis obscura clara cognoscit. Puer in uirum transit, de re præsentī futura co
 gnoscit, mortuus uiuo similis non est, nec uiuus mortuo, quod & ignarus no
 uit, uenter remoratus si est, quod uel esurit, uel sitit, cognoscimus. Quæ quidē
 uaticinationis, & humanæ naturæ sunt, gnari semper recte cognoscunt, ignari
 uero non semper. Ferrariæ artis instrumenta ferrum spiritu, & igne liquefa
 ciunt

Vena.

Caro.

Mundi imitatio.

Terra qualis.

Partes ignis.

Leges cur sibi fe
cere homines ne
sciunt.

Hæc non clara
consyderato.

Vaticinatio et
medicina fere
similes sunt.

ciunt, molle faciunt, tunduntq; moxq; aqua redureſcunt, quod & homo cū alitur, patitur. Nam modo ſubtrahitur nutrimentum, modo additur, modo purgatur, modo exercetur, quod & fullones faciunt, quæ infecerunt, pedibus calcant, tundunt, uellicant, trahunt, ualidius reddunt, ſuperflua demunt, pulchriusq; reddūt, quæ & homo patitur. Sutores etiam corium in partes ſecāt, lacera ſarciūt, ſuunt, quod & homo patitur. De medicis conualeſcit, & uiuit, medica enim ars quod uexat, abigit, aufert, ſanat, quod & natura ſuapte facit. Nam ſi quis cadit, ſurgit, uel ſurgere nititur, deſaſſatus quieſcit, multaq; præterea medicæ artis natura ſibi uendicat. Lignarii fabri ſecantes, hic impellit, hic trahit, & qui terebrant, eadem faciunt, plus, & minus, pluraq; de uno faciunt, hominis naturam imitantur. Spiritus enim partim trahit, partim pellit, quod & cibaria faciunt. Nam quædam descendunt, quædam non, ſicq; de una anima diuiſa, plures maiores, & minores fiunt, quemadmodum domoꝝ ſtruſtores de rebus diuerſis, diſcordibusq; unam concordem faciunt, ſicca madefaciētes, humida ſiccefaciētes. Quædam diuidunt, quædam diuiſa coniungunt, quod niſi ſic fieret, nunquam hoc peculiariter efficeretur, quod & qui uictum humanum conſciunt, imitantur. Quæ ſicca ſunt, madefaciunt, quæ humida, ſiccant, tota diuidunt, diuiſa componunt, quæ cum intet ſeſe differant, tamen naturæ humanæ conſerunt. Muſicæ quinetiam inſtrumentū primum oportet ſubefſe, quo demonſtret, quæ uult harmonian, conſtruſtiones, eadem, non eadē, de graui & acuto, nomine ſimilibus, uoce, ſonoue diſſimilibus, quæ plurimū diſcordant, maxime concordant, quæ minime diſcordant, minimē concordant, quæ omnia ſi quis ſimilia faciat, nihil delectaret. Nam plurimæ mutationes, & uariæ plurimum delectant, ſtruſtoresq; epularum cum dapes hominibus parant, diuerſa commiſcent, ex hiſdem non eadē cibum, & potum hominum faciunt. Quæ omnia ſi ſimilia faciant, non delectent, nec ſi eodem omnia congerant, recte haberent. Nam quæ in muſica pulſantur, partim ſupra, partim infra delectant. Lingua muſicam imitatur, prorumpentium dulce, & acre dignoſcēs, diſſonaq; uoces, ſonosue, ſupra, & infra cient, neq; ſi quæ ſupra, infra, nec quæ infra, ſi ſupra enuntient, recte habeāt. Si lingua apte moduletur, delectat, ſi minus, moleſtat. Confeſtoresq; corioꝝ tendunt, tractant, extenuant, lauant, curaq; puerorum ſimilis eſt, circūſciantur, & unde cœpit, eodem finit. Qui circuitus, periodosue corporis eſt, unde cœperit, eodem finire. Vas aureum conſciunt, leni igni aurum conſlant, nam uehementi non conſlatur, conſtitue, tundunt, lauant, cum perfeſcerunt, ad omnia utuntur. Triticū homo molit, cribrat, lauat, coquit, utitur, quod in ueniculo, corporeue, leni igni conſcitur. Statuarii corpora ſimilia faciunt, ſed animas, ſenſusue non indunt, terra, & aqua, quæ humida ſunt, ſiccant, quæ ſuperant, demunt, ubi deſicit, addunt, de minimo, maximum augendō faciunt, quod & homo patitur, nam de puſillo ad maximum augetur, quæ ſuperant;

*Cibariorum po-
teſtas multis com-
paratur.
Domorum ſtru-
ctura.*

Muſica.

Coci.

Lingue uis.

Coriarij.

Auriſices.

Paniſcium.

Statuaria.

demit, quæ defunt, addit, sicca madefacit, humida siccatur. Figuli rotâ agitant in orbem mundi imitatione, dissimiliâq; inter sese opera, & eadē in ea perficiunt, quod & homines, & cætera animalia faciunt. Literariâq; grammaticæ, talium figurarum compositio, signa uocis humanæ, potestas, quæ præcesserunt, memorat, quæ faciunda, demonstrat, per septē figuras notio, quæ omnia homo & literarū gnarus, & ignarus peragit per septem figuras, sensus humanus, auditus sonorum, uisus apertorū, natus odoris, lingua suauitatis, & contra, os locutionis, corpus tactus calidi, uel frigidi, spiritus meatus intro, & foras. Per quæ hominibus notio, & ignoratio. Puerorū institutiones tale docent, leges præuaricare, secundū leges uiuere, iuste, & iniuste agere, decipere, furari, rapere, uiolare honestissima & turpissima. quæ, qui facit, malus est, & optimus, demonstratio multorum imprudentiæ, spectat hæc, censetq; unū ex omnibus optimum, malos alios multi mirantur, pauci sciunt. homines, cū in forum uenerunt, hæc agunt mercando, uendendog; decipiunt, qui plures decepit, pluris est, potantes, furentesq; hæc agunt, currunt, luctantur, pugnat, furantur, decipiunt, unus præ cunctis censetur. Homines fisti, hypocritæue, deceptoresq; notis aliud dicunt, aliud cogitant, obrepuntq; & adrepunt dissimiles. Nam uni aliud dicunt, & aliud faciunt, sapiusq; mutantur, sicq; artes omnes naturæ humanæ inter se communicant. Quare hominis anima quemadmodū diximus, commissionem ignis, & aquæ habet, partesq; hominis per totum animal, quod quidem spiret, penetrant, obrepuntue. Nam in homine sunt omnia & recentia & uetusta, quæ non æque crescūt, ac in recentibus corporibus, cum celer sit circuitus, corpusq; crescat, cunctaq; deuolantia, & extenuata in corporis incrementum consumuntur. Contra uero in senioribus, cū tardior sit motus, & corpus frigescat, in hominis minutionem consumuntur. Nam corpora, quæ uigescunt, ac in genitabili ætate sunt, nutriunt, & auctant, potentesq; homines sunt, qui plurimos nutriunt, hiq; ualidi sunt. Si qui uero nutritorum ab his desint, minus ualidi sunt, tale quid & corporibus plerūq; euenit, nam quæ plurimas animas nutrire possunt, ualidiora sunt. Cum uero hæc discedunt, infirmiora, si alius intret, non coalescit, auctaturue. Quod uero foeminam intrat, auctatur, si commoda omnia nanciscatur, membraq; simul omnia discernuntur, & augentur nullumq; prius, aut posterius altero conformatur. Maiora uero natura priusq; minora comparent, cū tamen nihil priora sint. Tempore uero pari non ornantur omnia, sed quædam citius, quædā tardius, prius quæq; ignem, nutrimentumq; nata sunt, quædam tribus, & quadraginta diebus, quatuor mensibus quædam. Sic genitabilia fiunt, quæ citius perfecte, septem mensibus, quæ tardius perfecte nouem mensibus in lucem prodeunt, cū ea discretione, commissioneue, siue conformatione, quam semper habebunt. Mares quidem & foemellæ hoc modo fiunt, & explentur. Foemellæ quidē magis aqua, frigidis, humidis, mollibus cibus, poculis, cæterisq; rebus, &

*Literaria.**Sensus humani.**Puerorū doctrina.**Hypocrite.**Procreatio.**Quæ auctant, et minuant.**Conformatio membrorum.**Qui mas, et foemella gignatur.*

rebus, & studiis adulescunt, mares uero magis igne, siccis, calidis cibis, cæterisque nutrimentis. Quæ foemellam parere cupit, nutritu aqueo utitur, quæ marem igneo, quod & uir, & mulier facito. Nam non solû quod uir excernit, sed & quod foemina, auferat. Neutrum enim solû potest humoris superfluentis uim consumere, sistereq; præ ignis impotētia. Cum autē utraq; inter sese temperata, & ignis, & aqua concidant, concurrantue siccò loco, quod aquæ concidit, superat, uisq; ignis augetur, nec decedente unda extinguitur, quin immo quod cadit, quandoq; suscipit, & sistit. Sin autem in humidum locum cadat, statim extinguitur, dissoluitur, & minuitur. Mensis autem cuiusq; uno die potest, & superare, & sistere, quæ supercadant; Si uero quæ intrant, utringq; concordia, & æque temperata sint, loco eodē mas, & foemella gigni potest, quoniam inter sese congruunt. Siquidem animi eadem est in omnibus animatis, corpus uero cuiusq; differt, semper quidem anima & in maiore & in minore similis est, neq; natura, nec necessitate mutatur, sed partim discernitur in omnia, partim commiscetur. Si uero marium corpora utringq; discernantur, uigescantq; clari animis, & corpore ualidi uiri procreantur, nisi postea malo nutritu obruantur, & lædantur. Sin autem uir marem demittat, mulier foemellam, masq; superet, tamen commiscantur, & ualidius, & minus ualidum, cum non habeant, quo se melius conferant, mutuog; se & maius, & minus suscipiant; Maris quidem corpus augetur, foemellæ uero minuitur, sortemq; aliam nanciscitur. Clari quidem & hi, sed minus, quam priores procreantur, meritoq; & hi, quoniam uirile superauit, uiriles huncupabuntur. Si uero foemina marem, uir autem foemellam demittat, masq; superet, quo prius modo, mas augetur, foemella minuitur. Semimares procreant, meritoq; ita uocantur, tres hæ hominû nascentiæ plus, & minus inter se differunt, quod aquæ comistio nutritiæ, puerog; institutiones, & consuetudines efferunt, sed de his mox differa. Mulier uero similiter gignitur, si utringq; mulier excernat, maximæ foeminæ, & maximæ indolis procreantur. Si uero mulier foemellam, uir marem excernat, foemellæq; superet, similiter augetur, hæq; quæ priores, audentiores, sed probæ euadunt. Præterea si uir foemellam excernat, mulier mare, foemellæq; superet, similiter augetur, multog; quæ priores, audentiores procreantur, uiraginesq; uirilesue nominantur. Si quis autem animam animæ commisceri non credat, demens est, nam si quis carbones ardentes ad ardentes, ualidos ad non ualidos adiiciat, nutritiæ tum his dabit, omnesq; unum corpus fient, nec alter ab altero dignoscetur, sed in suo corpore uigescunt, quod in omnibus erit. Cû uero nutrimentum consumpserunt, euanescent, quod & humana anima patitur. De gemellis quidem, uti fiant, hic sermo declarabit. Quorum potissima causa in foeminæ natura, locellisq; consistit, qui si ore utringq; pateant, siccipurgatione sint, concipiunt, & nutriunt, si quæ uir excernit, capiant, statimq; diuidatur, duosq; locellos æque petant, Siquidem multum, & ualidû semen

Quid in concupis cupiditate agendum.

Procreatio diuersa.

Clarus uir quando gignatur.

Semimares, autem drogynæ.

Mulieris procreatio.

Similitudo animæ.

Gemellorum procreatio.

utringꝫ excernatur, in utrifqꝫ locellis crefcit, nam quod fuperuenit, fuperat. Si uero alias fiat, gemelli non creantur. Cum ergo mares utringꝫ excernuntur, mares in utrifqꝫ locellis, neceffario creantur. Cum foeminæ utringꝫ excernuntur, foeminæ fiunt. Cum uero alterum foemina eft, alterum mas, quod alterū fuperat, producet. Similes inter fe gemelli, propterea funt, quod paribus locellis creuerunt, quod una demiffi funt, quod hifdē nutrimentis coaluerūt, fimulqꝫ in lucem uenerunt. Partus autem propterea partum fuperat, cum locelli calidi natura, & ficci funt, foeminæqꝫ femengꝫ ficcum, & calidum in eos cadat, nullaqꝫ humiditas in locis amplius fit, quæ femen cadens fuperet, primo confiftit, & uiuit, fed quandoqꝫ perfici non potelt, quoniam quod prius inerat, perdit, quodqꝫ eadem utrifqꝫ non conferunt. Nam fi aquæ tenuiffima pars, ignifqꝫ rariffima in hominis corpore, parem commiffionem habeant, faniffimum habitum perficiunt. Quod in maximis anni temporum mutationibus, aqua nō ftatim denfatur, nec ignis rarefcit, paruifqꝫ mutationibus ciborum, potionum, & uictus, quæ poffunt plurimam coalefceniam, plenitatēqꝫ fufcipere. Nam æs, cum molle eft, & rarum, plurimum purgatur, optimumqꝫ redditur, fimiliterqꝫ tenuiffimā aquæ pars, ignifqꝫ rariffima commifcentur & purgantur. Qui ergo hanc naturam habet fani ufqꝫ ad quadragefimum annū degunt, nonnulli uero, ufqꝫ ad extremum feniū. Qui uero fupra quadragefimum annum, morbo aliquo corripuntur, nunquam fere euadūt. Quæ autem corpora commiffionem ignis ualidiffimam, denfiffimamqꝫ aquæ capiunt, ualida funt, fed magna egent cūftodia, magnas enim habent mutationes, & in aquæ accelfu, ignifqꝫ in morbos incidūt, quare uictu anni tempore contrario utantur, quodqꝫ aquæ copia laborabit, aquæ contrario uictu tollat fenfim, cū anni tempore commutando. Quod aquæ denfiffimū eft, cum eo ignis, quod tenuiffimum eft in corpore, commifceto, & composito, quare fcito hæc corpora natura frigida & humida efle, hyemēqꝫ magis, quam æftate laborare, & uere, quam autumno, de æftatibus uero Pueri faniffimi funt, fecundi Iuuenes. Seniores uero, & his proximi morbofiffimi, celeriterqꝫ hæ naturæ fenefcunt. Quare uictu ficcō & laboribus utitor, quia confert, magifqꝫ corporis exteriora, quam interiora exerceto. Cum autem ignis humidiffimū & aquæ denfiffimū in corpore æque commifcetur, fcito naturam hanc humidam, & calidam efle, maximeqꝫ uere laborare, minime autem autumno, quod per uer humiditas fuperat, per autumnum uero ficcitas temperatur. morbofiffima eft horū adulefcencia, celerrimeqꝫ hi crefcunt, deffillationiqꝫ ualde obnoxii funt, cibis hi, qui cum frigidityate ficcant, utātur, & laboribus, magifqꝫ interna, quā externa exercent. Cum autem ignis ualidiffimum, tenuiffimūqꝫ aquæ in corpore æque commiftum eft, ficca & calida hæc natura eft, morboqꝫ cū ignis uiget, corripitur, cum aqua, reffituitur, morbofiffimi horum funt, qui ætate florida & carnis optimo habitu funt, Senes uero & his proximi admodū fani.

Victus

*Cur fimiles.**Cur ualidior alter ter altero fit.**Quæ in uictu ferianda.**Quæ corpora uana.**Quæ ætas fana uel contra.**Quæ cuiqꝫ ætati conueniant.*

Vistus qui refrigeret, & humectet, his esto, laboresq; qui non calefaciendo extenuent, plurimumq; refrigerent. Naturæ hæ longissimæ sunt uitæ & sanissimæ. Cum autem ignis rarissimum, siccissimū æque in corpore miscetur, sicca, & frigida erit hæc natura, morbosa per autumnū, per uer sana. Quadraginta annorum ætates & his proximæ, morbosæ sunt. Pueri uero, & his accedentes sanissimi uistus, qui calefaciendo humectet, laboresq; qui sensim calefaciant, nec demant, his conuenit. De naturæ quidem cognitione sic per exordia obseruato, modo autem hoc ætates inter sese differunt. Puer quidem calidis, & humidis commistus est, quoniam his constitit, & creuit. Nam calidissima, & humidissima sunt, quæ proxima generationi sunt, plurimumq; crescunt, hisq; accedentia similiter. Calidus quidē est adulescens, quod ignis aquam superauit, siccus autem est, quod puerile humidū, consumptum iam est, partim in corporis incrementum, partim in ignis motum, partim etiam laboribus. Vir autem siccus est, & frigidus, quod calor amplius non superat, corpusq; non crescit, propterea friget. Siccitas enim prioris ætatis inest, sequeutisq; & aquæ accessus, nullam habet humestationem, quod siccis, & humidis superatur. Senes uero frigidi, & humidus sunt, quod ignis discessit, aqua accessit, quæ sua humiditate sicca pepulit, humida confirmauit. Mares quidē omnium generum calidiores, siccioresq; sunt. Mulieres uero humidiores, & frigidiores, quod per exordia utriq; his generati sunt, & creuerūt. Mares quidem adulti laborioso uitæ genere utuntur, quo calescunt, & siccescunt, Mulieres uero humido magis, & desidioſo, singulisq; mensibus caloris purificationem de corpore demittunt. De ea uero quæ prudentia, imprudentiæ animi dicitur, sic habet. Cum in corpore pars ignis humidissima, & aquæ siccissima æque temperantur, prudentissimum quid est, quoniam ignis aquæ humidum suscipit, siccum ignis aqua, sic uterq; sibi magis sufficit. Nam ignis cum nutrimento non eget, non multum uagatur, nec aqua motus indiga multum leuatur. Quorū uterq; sic maxime sibi sufficit, temperataq; uicissim, minime alterius ope eget, quod maxime his, quæ adsunt, sese accommodat, quodq; ignis nisi necessitate mouetur, aqua nisi ui. Cū autem his anima temperatur, prudentissima, memoriosissimaq; efficitur, si uero cum uſa eſſet aliqua re, horum alterum cresceret, marcesceret, imprudentissimaq; redderetur, sed cū sic habeant, sibi plurimum sufficiunt. Si uero pars ignis & aquæ sincerissima æque misceantur, sed ignis paulo minor sit, quam aqua, prudentes hi minus erunt, quam priores, quoniam cum ignis ab aqua superatur, tardius mouetur, ac segnius in sensus delabitur, lentisq; sunt admodum hi animi, si quo tendāt. si autem recte uiſtitent, prudentiores, acutioresq; fiant, præter naturam est. Quare his conferet, si calidis uiſtitent, neq; cibis, nec potu impleātur, celeriterq; curant, uti humidum citius consumetur. Lucta uero, & fricatione, ac his exercitationibus ne utantur, quoniam non confert, ne cum meatus pateant,

Naturarū cognitio.

Cognitio ætatis.

Qui inter sese ætates differat.

Cur mares feminis calidiores sint.

Prudentia qui præsent.

Qui prudentissimus memoriosissimulusq; sit.

Qui lentus in rebus discernendis.

Horum uictus, et exercitatio.

repleantur. Nam animi motus his necessario grauatur, sed manē, & post cursum, & coenam deambulare confert, post coenā quidem uti siccius nutrimentum ex his, quæ intrarunt, animus capiat, Mane uero uti humidum ex inanitate, meatusq; animi ne sæpiantur, post exercitationes autem ne quod cursu excernitur, in corpore remaneat, cum animoq; misceatur, exitusq; claudat; nutrimentumq; perturbet. Vomere autē confert, uti corpus purgetur, siquid minus labores deduxerunt, cibariaq; post uomitiones paulatim ad quatuor saltem dies augeantur, meliusq; est ungi, quā lauari. cum autē aqua accessit, plurimum coito, cum ignis, minimum. Si uero in aliquo parum quid, plus possit ignis, quam aqua, tardi, uaniq; dicuntur hi, cum tardus sit motus, circuitusue, paulumq; sensus exitet, qui celeres sunt, parumq; commiscuntur, concitantur motus, circuitusue tarditate, Sensus enim animi, qui uisu, & auditu fiunt, celeres sunt, qui uero tactu, tardiores, sed magis sentiuntur, quæ calida, frigidaue, & talia ab his, Nā nisi ignis animū concutiat, quæ uisu, uel auditu percipienda sunt, non sentiet, quod hi animi præ crassitate non patiuntur, habentue, sed recto uictu emendantur, & meliores fiunt, quo prior uictu si uiuat, confert, sed minus, & siccius commedat, magisq; & uehementius laboret, exerceaturue, si foueatur, suffiaturue, & post hoc uomat, confert, plusculumq; aliquantisper, post uomitū comedat, quæ si faciet, magis ualebit, & sanitate, & prudentia. Cum uero plurimū ignis ab aqua superatur, hos amētes aliqui, nonnulli stupidos, attonitosue, seu Embrontitos uocitant, quod est tardior infania, furorue, nam clamant, cum non uexentur, nec pullentur, timent non timenda, tristantur, cum non decet & non est opus, sentiunt, & obseruāt, quæ prudentes non decet, cōfert his foueri, post ueratro purgari, modoq; uiuere, quem antea dixeramus, pulmonemq; extenuare, & siccare. Cum autem aqua minus potest, quam ignis, si syncera sit horū mistio, corpore hi ualent, & prudentes sunt, statim hic animus ingruentia sentit, nec sæpe mutatur, qui cum sit optimæ naturæ, melior tamen fit, si rite uictitet, peiorq; si non rite, cibisq; hic aquosis utatur, nullaq; in re modū excedat, cursibusq; non rectis, cæterisq; exercitationibus utatur. Nam si corpus sanum est, nullaq; alia re perturbatur, hæc animi temperatura prudens est. Si uero potestas aquæ plurimū ab igne superetur, tanto uelociorem hanc animam esse necesse est, quanto citius mouetur, citiusq; ad sensus prorumpit, sed minus, quā priora stabili est, quoniā quæ accedunt, discernuntur, pulmonemq; per asperitatem petunt. Quare hic aquosior uictu, quam prior utatur, pulteq; potius, mazaue, quā pane, piscibusq; quam carne, potu dilutiore, & uenere ratiore, naturaliterq; plurimū laboret, exerceaturue, uiolenter autem non nisi necessario, & parum. Post plenitatem uomito, quo corpus euacuatur, nec calefeat. Qui si macilenti erunt, magis ad prudentiam conferet, Nam carnositas æstus inflammationem necessario facit, quod cum anima patitur, in furorem agitur, cū aqua superat, & conuellit.

Cur his plurimū laborandum sit.

Diverse nature, ignis, et aque temperatura diverse sunt.

Nutricatus multum facit.

Embrontiti. Tardus furor.

Cum ignis aqua superat quales sunt.

Nature huius nutritus.

Diverse nature et nutritio.

conuellit. Quare saturi potius, quam ieiuni negotiétur hi. nam animus cibo conferente constántior fit, quã si eo egeat, uacuuſue fit. Si autẽ aqua quid plus igne superetur, hic animus acerrimus est, somnareq; hos, & subfuriosos dicunt. Proximum enim hoc furori est, paruq; inflammatione, & non conferente furiant, præsertim poti, & carnosí, carneq; satiati. Quare hũc ab his omnibus abstinet, cæterorumq; plenitate, pulteq; mazaue non maza *aspensu* subasta, decoctisq; oleribus non purgantibus nutritico, pisciculisq; muria conditis, uinum ne potato, si possit, si minus, quam lenissimũ albũ, matutinoq; multum deambulato. post cœnam statò, ne deambulatione cibaria siccescant. Matutina uero corpus euacuatur, tepidaq; potius perfundatur, quã ungatur. Per æstatem interdiu breui somno, quam longo uti magis confert, ne hoc anni tempore corpus siccescat. Per uer etiam fotos ueratro purgare commodum est, deinde sensim ad cibũ deducere, nec hic impræsus negotia tractato. Hac quidẽ curatione hic animus prudentissimus fiet; commissio quidẽ hæc prudentis, & non prudẽtis animi causa est, sicuti diximus, tamẽ uictus ratione melior, & peior fit. Curſibus autem igne superante, aquæ addi non potest, sed aqua superatẽ hæc commissioe forsitan ignis augeri. His quidem animi prudentiores, & imprudentiores redduntur. Sed horum nulla temperatura est, quemadmodum est iracundus, tardus, simplex, insensus, beneuolus. Quorum omnium meatuũ natura per quos animus meat, causa est. Nam quæ uasa reliquerint, in quæ conccesserint, cum quibus misceatur, sapiũt, propterea hæc possunt uictus ratione mutari. Natura enim non apparentia transmutare non potest, similiter & uox, qualis sit, spiritus meatuſ, per quos mouetur, & i quos prorumpit, causa est. Nam talem esse uocem necesse est, quæ quidem meliora, & peiora possunt feri, quoniã leuius, & breuius potest spiritus permeare, sed illud nõ potest uictus ratione mutari. Quare sani, & urbani, suæq; spontis homines sic hyeme uiuunt, plusculum comedito, parũ potato, & meracius. Panem & omnia obsonia assa comedito, hoc anni tempore, olera ne sumito, sic enim corpus maxime siccum, & calidum erit. Cum autẽ uer instat, plusculum dilutius, & paulatim potato, cibosq; molles nõ multos, obsoniaq; elixa, placentamq; polentamue; siue mazan pro pane sumito, crudaq; & decocta olera non multa comedito, sensimq; mutando, & non repente ad æstatem, uti dicebamus, deuenito. Per æstatem uero mollem pulcem, mazanue, pulmenraq; & obsonia elixa comedito, multũq; & dilutius potato, quo corpus frigidum, & molle sit. Tempus enim hoc calidum, & siccũ est, corporaq; æstuosa, & sicca reddit. Quare hac cura succurrito, & quẽadmodũ de hyeme in uer, sic de hoc in æstatẽ, cibũ minuendo, potũq; augẽdo, deducito. Tépora; anni uersaria tractãdo i autumnũ deuenito, quo cibaria augeto, siccioraq; reddita, obsoniaq; poculaq; minora, meracioraq; sumito, melior, n. hyems erit, si meracius, & minus homies potabũt, plusq; comedẽt, sicq; magis ualebũt, & minus

Quæ uaria hæc
natura a cæteriſ

Quæ nutritiua

Quæ nulla cura
mutentur.

Quæ ratio nã
ctus per singu
la tempora.

Modus uitæ.

algebunt, rigebuntque, quod hoc anni tempus frigidum admodum est, & humidum. Carnosis autem, & mollibus, & rubris maiorem anni partem, cibis siccis uti cōfert, quoniam hō natura humida est. Macilentos autem compactos, rufos, fuscosque viros oportet maiorem temporis partem cibis humidioribus uesci, quoniam hæc corpora sicca sunt, corporibus etiā Adulescentulorū confert, mollioribus, & humidis cibis uti. Nā hæc ætas arida est, corporaque horū compacta sunt. Seniores uero siccior quodammodo plurimā temporis partem degere oportet. Nam horum corpora hac ætate humida, mollia, ac frigida sunt, quare uisum pro ætate, anni tempore, loco, anno, specie, quæ his quæ adsunt, aduersentur calori, frigoriue, parato, sic enim potissimum ualebunt. Præterea tempore hyemis celerius ambulato, tardius æstate, nisi sub sole, & per æstū ambules. Carnosi uero citatius ambulent, macilenti uero quietius. Per æstatē uero crebrius lauato, per hyemem rarius, macilentiq; magis, quā carnosī perluant. Vestes autem puras per æstatem induito, per hyemem pinguiore, macilenti uero contra. Pingues autem qui cupiunt emaciari, ieiuni laboranto, cibisque adhuc ex labore hanelantes, nec refrigerati manus admouēto, dilutūque uinū, præfrigidum præpotato, pulmetaque & obsonia pingua, dulciariisque condita sumito, sic enim minus implebuntur, semel comedito, ne lauato, duris cubato, quam maxime fieri possit, nudo corpore deambulato. Macilenti uero, qui pinguescere uolent, contra, omnia faciunt, nihilque ieiuni laboranto. Vomitiones autem, uentrisque subluiones sic faciunt. Sex menses hyernos uomunt. Nam hoc tempus plus habet pituitæ, quam æstiuum, morbiq; circa caput, & præcordia creatur. Cum uero tepor erit, subluunt, quod hoc tempus æstiuum est, corpusque magis biliosum, lumbique & genua magis grauescunt, & calescunt, uenterque torquetur. Quare corpus refrigerato, quæque superfluitant, ad inferiora deducito. quæ lauamenta, clysmataue, pinguioribus, & humidioribus, salisiora, & tenuiora sunt, siccioribus autem, & compactis, & non ualidis, pinguiora, crassioraque, quæ lacte, cicereque decocto, cæterisque talibus fiūt, tenuia uero, saliaque sunt, Brassica, aqua marina uel salsa, & talia. Vomitiones autem sic facito, qui homines crassi sunt, & non macri, ieiuni uomant, post cursum concitatū, uel deambulationem. Meridie triti hyssopi dimidiū acetabulum cū aquæ hemina, sale, & aceto asperso, uti magis sapiat, potanto, primo quidē quietius, deinde cōcitatus, tenues uero macriue, nec ualidi, post cibos sic uomunt. Calida cū lauerint, meri heminam potanto, deinde cibos uarios comedunto, nihilque inter comedendum, nec post, potanto, sed quantum quis decem stadia deambulare, abstinento. Deinde tria uina comimista potanto, dulce, asperum, & acre. Primo meracius, sensim, & cunctatius, deinde dilutius, citius, ac multum. Qui uero bis, singulis mensibus uomere consueuit, melius habebit, si continuo biduo, hoc agat, quam interpositis quindecim diebus, sed contra penitus hi faciunt. Quibus uero facile non est cibos

*Carnosus.**Macilentus.**Adulescens.**Senex.**Qualis victus.**Deambulatio.**Lauatio.**Vestes.**Pinguescendi, et emaciandi modus.**Vomitio et subluatio.**Subluiones diuerse.**Vomitio qui fiat.*

est cibos uomere, uenterue non demittit, sæpius die comedere his confert, & uaria, uarieq; condita, duumq; uel triū generū uina potare. Qui autē cibaria facile uomunt, uentresq; lubricos habent, contra hūc modū agere, his omnibus confert. Pueros uero calida diutius foueto, dilutumq; uinū, nec penitus frigidū his porrigito, quodq; uētrē nō subleuet, minimeq; inflet, quod ages, ne uehementer conuellant, & adulescāt, ualidioresq; & coloratiores, habitio resue fiant. Mulieres autē sicco modo uiuunt. Nam cibaria sicca magis illis conueniūt, carnis earū, coporisq; mollicie, poculaq; meraciōra meliora sunt, & ad uuluas, uitamq; umbratilem. Qui autē exercent, per hyemem currāt, lūstentur, per æstatem uero lūstentur parū, currāt nihil, plurimū citra calorem deambulent. Qui de cursu delassantur, lūstētur, qui de lūsta, currant, sic enim laborans parte corporis affecta, calescet, consistet, quiescetq; maxime, qui cū sese exercent, uentris fluxu corripiunt, cibariq; non digesta demittunt, tertiā exercitationis partem, cibariorumq; dimidiam subtrahunt. Clarū enim est, superiorem uentriculum concalescere adeo non posse, uti cibariorū copiam concoquat. Panem uero tostū ex uino comedunt, meraciūsq; potanto, parciusq; post hoc ne deambulant, semelq; comedunt per hoc tempus, sic enim uentriculus calescet, & intransibilibus potietur, morbus autem hic, fluorue densa carne corporibus fit potissimū, cum quis ita suapte natura habeat, uti carnem edere cogatur, nam uenæ densatæ, cibariis, quæ intrans, non fruunt. Natura uero hæc acris est, celeriterq; in utraq; uertitur, parumq; hic bonus habitus in his corporibus durat. Macilēti uero, rareue carne compacti, & hirsuti cibum necessarium magis suscipiūt, & laboribus magis durant, diutiusq; bonum habitum conseruāt. Qui cibaria hesternā rustant, præcordiaq; & uentriculus tanquam cibariis non concoctis tumescunt, plurculum his dormire confert, laboresq; alios eorum corpora subire cogantur, meraciūsq; & copiosius potent, parumq; hoc tempore comedant. Nam clarū est, uentriculū impotentia, & frigidityte non posse tales, tātosq; cibos concoquere. Qui sitiūt, his & cibus, & labor subducatur, dilutiusq; & gelidū potent, qui exercitatio ne, uel alio labore intestina dolitabunt, non pasti quiescant, parumq; potent. Nam quidquid potus in corpus penetrat, lotii plurimum educit, ne uenæ, quæ per uentrem perreſtant, plenæ intendantur, & laborent. Nam ex his turbecula, febresq; fiunt. Qui de cerebro laborant, caput his torpet, crebro mingunt, tanquam lotii stillicidio, stranguriaue laborent, quod nouem dies patitur. Siquidem per nares & aures, aqua, uel mucus erumpat, morbo liberatur, lotiiq; stilla, stranguriaue sedatur. Plurimum uero mingit, & album, sed non laboriose, donec uiginti dies tranſeant. Tū capitis dolor cessat, speciesq; uisusue restituitur, siue quemadmodum alii habēt, hebetatur, quisquis ualet, secum reputato, plurimi ualetudinem hominibus esse faciundam, scitoq; in morbis, sui corporis obseruatione, sibi per se prodesse.

Puerorum nutritio.

Mulierū nutritio.

Lustatorū uita.

Laborū mutatio reficit.

Curatio fluxus.

Parum durat bonus habitus.

Cerebri morbus.

Ingulorum autem locorū situm, naturamq; sic in summa cognoscito. Loca meridionalia, calidiora, siccioraq; sunt, quam septentrionalia, quoniam soli propinquiore sunt. Propterea homines, qui in his locis nascuntur, & quæ terra æduntur, sicciora, calidiora, ualidioraq; necessario sunt, quam quæ in contrariis, quemadmodum si Libyca gens Ponticæ comparetur, & quæ his proxima sunt. sed hæc loca sic inter sese differunt, & habent. Quæ alta, æstuosaq; sunt, meridiemq;

spektant, sicciora sunt, quam plana, similiterq; sita, quoniam minus humiditatis habent, pluuiæq; in his non sistitur. contra uero in illis. Lacustria uero, palustriaq; madefaciunt & calefaciunt. calefaciunt quod curua, cauæ, & circumdata sunt, nec persflantur. madefaciunt autem, quoniam terra ædita, quibus homines aluntur, humidiora sunt, spiritusq; quem trahimus, crassior est, cum aqua non moueatur. Loca uero cauæ, curuæ, non aquosa siccant, & calefaciunt. Calefaciunt, quod cauæ, & circumdata sunt. Siccant nutrimenti siccitate, spiritusq; quo spiramus, siccus est, deq; corporibus humorem, quo se nutriat, educit, cum nullum aliud humidum nutrimentum habeat, quo prorumpens nutriatur. Quæ uero loca montes ad austrum uergentes habent, morbofi, & æstuosi in his austri spirant, montes autem aquilonem non spectantes aquilones perturbant, morbosq; creant. Loca uero cauæ, cum urbibus, aquilonibus obtesta, uentis calidis persflantur, calida, morbosaq; sunt, quoniam septentrio spirans ea non purgat, nec æstiuus uentis refrigerantur. Quæ autem insulæ prope continentem sunt, hyeme malæ sunt, marinæ uero tepidiores, quoniam niues, geluq; diutius in continenti durant, spiritusq; frigidos in uicinas insulas mittunt, quo marinæ hyeme carent. Quam autem naturam, potestatemq; singuli uenti habeant, sic obseruato. suapte quidem natura uenti omnes animalium corpora, terræq; ædita madefaciunt, refrigerantque. Nam uenti omnes de niue, glacie, geluque uehementi fluminibus, lacubus, paludibus, terra madefacta, frigefactaq; necessario spirant, maioresq; & ualidiores, de maioribus, & ualidioribus, minores uero de minoribus, & minus ualidis, prout quæq; sunt. Nam uti in animalibus spiritus inest, sic in cæteris omnibus, quibusdam maior, quibusdam minor pro eorum magnitudine. Spiritus autem, & uenti suapte natura omnes madefaciunt, refrigerantq; positione, situæ regionum, & locorum unde, & quæ persflant. Proptereaq; inter sese differunt, si quidem calidiores, frigidiores, sicciores, humidiores, salubriores, morbosioresq; sunt quidam, quorum singulorum causam sic accipito. Septentrio quidem, Aquiloue, siue Boreas frigidus, &

humidus

humidus est, quod de locis spirat, quæ sol non adit, nec siccatur. Quare cum sua ui loca habitata perflat, nisi regionis, lociue situ perdat, proximæ quidem habitantibus frigidissimus est, longius uero minime. Notus autem Austerue de similis naturæ locis spirat, quibus & Aquilo, de Austrino axe, polue, multa quæ niue, glacie, & gelu, similiterque habitantes prope uexat, locaque habitata dissimiliter perflat, cum per solis itinera, meridianaque plagam periret, fletue. Qui sole desiccatus rarefcit, hucque calidus, & siccus necessario peruenit, proximæque loca calefacit, & siccatur necessario, quod & in libya facit, Quæque terra eductur, siccescunt, clanculumque homines desiccatur. Cum neque de mari, nec fluminibus ullum humorem capere possit, de animalibus, & terræ natis omnem humorem fugit. Cum uero mare transit, cum rarus, & calidus sit, multa humiditate regionem & loca prorumpens complet, propterea calidus, & humidus Auster est necessario, nisi regionum, locorumque situs causam hanc amoueant. Similiterque cæterorum uentorum potestates habent. Per singulas quidem regiones uenti sic habent. Qui uero de mari in regiones prorumpunt, sicciores fere sunt. Qui autem de niue, glacie, gelu, lacubus, paludibus, & fluminibus spirant, omnes animalia, fataque, humectant, & refrigerant, sanaque corpora præstant, nisi frigiditate modum excedant, qui tunc nocent, quoniam in corporibus caloris, & frigoris magnas mutationes faciunt, quæ patiuntur, qui loca palustria, calida, secundumque magna flumina habitant. Cæteri uero qui de prædictis spirant, prosunt, spiritum enim aeræ purgant, sincerumque reddunt, caloremque animæ humectant. Qui uero de mediterraneis spirant, sicciores necessario sunt, quos cum sol, terraque siccet, cum non habeant, unde nutrimentum trahant, de uiuentibus humorem sugunt, cunctaque animalia, & fata lædunt. Qui uero de montibus in urbes spirant, & perueniunt, non solum siccant spiritum quo spiramus, sed perturbant, corporaque hominum morbosa faciunt. Singulorum quidem naturam, & uim sic cognoscito, quo autem modo ad singula præmuniendum sit, mox demonstrabo. Ciborum autem, poculorumque singulorum naturam, & uim, quæque natura, & quæ arte perficiuntur, sic percipito. Qui uero de ui dulcium, salso, amarorum, asperorum, pinguiumque & cæterorum penitus dixerunt, non recte senserunt, nam dulcia, & amara, cæteraque inter sese uim eandem non habent, multa enim horum sunt, quæ mouent, sistunt, siccant, humectant, sic & alia, quædam etiam sunt, quæ molliunt, asperant, stringunt, aperiunt, lotium mouent, quædam horum neutrum, similiter & calefacientium, & aliorum omnium, alia aliam uim habent, quæ omnia, qualia sint, simul demonstrari non potest. Singula uero quam uim habeant, docebo. Hordeum quidem suapte natura humidum, & siccum est, quidque quod purget, in eius succo est. Nam si non fractum hordeum decoquas, decoctumque eius propines, ualde purgabit. Si uero molitum, fractumue, potius refrigerabit, aliuque sistet. Cum uero torretur, humor qui purgat, igne consumitur, quod frigidum

Notus.

Qualis sit auster.

Qui uenti boni sint.

Loca non sana.

Cur mediterranei uenti sicciores. Montani uenti quales.

Quæ non recte priores, digerere.

Quale sit hordeum.

& humidū est, remanet. Quæ uero farinæ refrigerēt, & siccent, quæ oportet, sic parantur. pulte quidem, mazaue uario modo utimur, quæ hæc uim habet, farinæ non cribratæ, minus nutriunt, sed magis mouent, puræ magis nutriūt, minus uero mouent. puls, mazaue prius diluta, conspersa, subasta, leuis est, mouet, refrigerat. Refrigerat aqua frigida, humiditate iniecta mouet, quod statim concoquitur. Leuis est, quod plurimum nutrimenti cum spiritu abir. Nam cibi meatus angustus est, nec alium super aliū suscipit, parsq; eius exte/ nuata cū spiritu exit, pars quæ remanet, spiritū iniicit, qui partim per super/ nā crustatur, partim per inferna demittitur, plurimū ergo nutrimenti de cor/ pore spiratur. quod si uelis pultem mazaue, statim cū cocta est, dare, sicca/ bit, quod farina sicca est, quæ aqua decocta, cum uentriculum calida intrat, eius humorem ad sese trahit, nam calidum frigidum, & frigidum calidū ad se rapit. consumpto enim uentriculi humido siccescat necesse est, quodq; aquæ cū pulte intrat, refrigerat, quæ ergo siccare, refrigerare, uel fluore usa pfundere oporteat, puls mazaue faciet, quæ si sicca, densaue sit, siccatur quidē, non similiter tamen, quoniā ualde densa est, plurimūq; nutrit, cū lente lique/ factæ meatus nutrimentum capiant, tardeq; demittitur, spiritūq; non iniicit, nec eructatur, sed prius diluta, rara, refrigerataq; minus nutrit, sed magis mo/ uet, & inflat. Polēta uero, Cyceonue, sola cū aqua decocta refrigerat, & nutrit, cū uino calefacit, & nutrit, cū melle minus calefacit, & nutrit, sed magis mo/ uet, nisi mel merū sit. Nā sic silit, cū lacte nutrit, & mouet. Lac enim omne nutrit, mouetq; sed ouillū silit, caprinū uero magis mouet, bubulū autē mi/ nus, sed equinū, & asininū magis mouent. Triticū autē ualentius est, quā hor/ deū, magisq; nutrit, sed minus & ipsum, & eius succus mouet. Panis uero de farina nō cribrata siccatur, & mouet, purus aut magis nutrit, sed minus mouet, panis præterea fermētatus leuis est, & mouet. Leuis est, quod fermenti acore humidū consumit, quod nutrimentū est, mouet, quia cito digerit, nō fermē tatus uero minus mouet, sed magis nutrit. Succo autem & iure, madens, sub/ actusue leuior est, satiq; nutrit, & mouet, nutrit, quia purus est, leuis est, quod leuissima re maduit, & subactus est, quæ eū & fermentauit, & coxit, subegitue. mouet autem quod dulci, & mouenti tritici parti commiscetur. Panes uero magni ualde nutriūt, quod ignis humidum non excoxit, panesq; furnacei ma/ gis nutriunt, quam crustulacei, spiraceiq; aliterq; cocti, quia minus igne exco/ quantur. Subtestacei uero, subcinericiq; siccissimi sunt, hi propter cinerem, hi uero propter testam, quæ humidū ebibit. Similaginei autem horū omniū ualentissimi sunt, multoq; magis farracei, nisi quod non similiter mouent, pura farina aqua decocta pota refrigerat, massæq; lotura similiter. Succus fur furum leuiter decoctus mouet, quæ farina cum lacte decocta sorbetur, datur ue, magis mouet, quā quæ cum aqua propter serum, lacte præsertim, quod mouet. Quæ uero cū melle, & oleo coquitur, assaturæ, & torretur, æstum, &

rustum

*Puls, mazaue.**Maza.**Polenta.**inod inuon.**Cyceon.**Lactis natura.**Triticum.**Panis uarietas.**inod inuon.**inod inuon.**inod inuon.**Massæ lotura.**Farina qui deco-**cta magis mo-**uet uentrem.*

rustum mouet. Mouet autem rustum, quod cum multū nutriat, non mouet, mouet æstum, quod cum hæc pinguia, & dulcia sint, simulq; concordēt, non æque concoquantur. Similago autem, & far, halicaue, decoctæ ualida sunt, & nutriunt, tamen non mouent, semē uero, trygisue, siue tryga tritico leuior est, & quæ ex ea fiunt, similia his, quæ ex tritico fiunt, sunt, sed magis mouent. Se cale, bromosue, si comedatur, uel sorbeatur, madefacit, & refrigerat. Simila, halica, farinag; recens siccatur, quod igneam uim habet, uetusta minus, quæ cum ignea uis expirauit, frigida remāsit. Panis calidus siccatur, frigidus minus, quadamq; tenuis maciat. Faba nutrit, sistit, inflat, inflat, quod meatus nutrimentum aliud non suscipiunt, sistit, quoniam totum nutrimenti sedimentum continet. Pisi minus inflant, sed magis mouēt. Cicercula, Phaseoli magis mouēt, minus inflant, & magis nutriunt. Cicer album, uentrem, & lotium mouet, nutritq; carnosā quidem pars nutrit, dulcis lotium cit, salsa uentrem, Milii granula, farinag; siccant, & sistunt, cum ficis siccis magnopere doloribus succurrunt, milium ipsum decoctū nutrit, nec mouet. Lens æstuosa est, destillatio nemq; mouet, uentrem neq; mouet, nec sistit. Heruum sistit, ualidum est, crassefacit, implet, boniq; coloris hominē reddit. Lini semen si comedatur, sistit, aliquatenusq; refrigerat. Hormini semen, quod lini semen agit, Lupinus natura ualida, & calida est, sed concoctione magis refrigerat, mouetq;. Irio, Erysimonue madefacit, & mouet. Cucumis semen, lotium magis cit, quam uentrē, implet, crassefacitq; mouet ppter exteriora putamina, implet, & crassefacit, propter carnē, quæ lota minus mouet, sed magis implet, & crassefacit, madefacit, autem, & calefacit, quia pingue quid, & olei habet. Crocus hortensis, cnicosue mouet. Papauer sistit, magis quidem nigrum, sed & album. Horum omnium succus quam caro, ualidior est, & magis nutrit. Quare conficiendo caueto, & obseruato, quos siccare uelis, carne utaris, quos uero mouere, succo pleniore, meliorisq; succi carne. De animalibus uero, quæ comeduntur, sic obseruato. Caro quidem bubula ualida est, sistitq; & difficulter concoquitur, quoniam crassi, & multi sanguinis est hoc animal, carog; & sanguis, & lac graue est, quorum lac tenue est, sic & sanguis, & caro. Caprina uero caro, hac leuior est, & magis mouet. Suilla corpus magis roborat, quam hæc, satisq; mouet, quoniam hoc animal tenues habet uenas, parum sanguinis, & multam carnem. Caro Agnina leuior est, quam Ouium caro. Hædinaq; quam capellarū, quoniam sanguinis minus, & plus humoris habent. Nam animalia quæ suapte natura sicca, & ualida sunt, cum tenera sunt, mouent, cum adoleuerunt, non æque, Vitulig; bouum similiter. Porcellorū caro, quā Suum grauior est. Nam cum hoc animal suapte natura carnosum sit, & exangue, humiditasq; dum recens est, superet, cum meatus nutrimentum superueniens non suscipiūt, intus remanens, calefacit uentriculum & perturbat. Caro Equina, & Asinina leuior est, & mouet, sed pullorum magis, Canina calefacit, siccatur, & corroboratur, sed

*Similago.**Trygis.**Simila.**Bromos farina recentis et ueteris differentia.**Panis calidus, frigidus qualis**Faba, et ceteris**legumina.**Cicer album.**Milium.**Lens.**Heruum.**Lini semen, et**hormini.**Lupinus.**Erysimon.**Cucumis.**Crocus.**Papauer.**Caro cuiusq; animalis.*

non mouet. Catullina uero humefcat, & mouet. Suis uero fyluatici, Apriu
 ficcat, corroborat, & mouet. Cerui ficcat, parū mouet, lotiū magis cit. Lepo
 rina ficcat, fiftitq; fed lotium mouet. Vulpina humidior eft, terreſtriū Erina/
 ceorum lotium cit, cū humefcet. De auibus uero fic habet. Cundæ fere Aues
 ficciores ſunt, quam quadrupedes. Nam quæ ueſicam non habent, neq; min/
 gunt, nec ſaliuam concipiunt, ſicca penitus ſunt, uentriculi enim caliditate
 humor omnis corporis in caloris nutrimentū conſumitur, quo neq; mingūt,
 nec ſaliuam concipiunt. cui ergo hi humores deſunt, ſicceſcat, neceſſe eſt.
 Palumbis ergo caro ficcior eſt, Colūbi ſecundo loco, Perdiciſ tertio, & Gal
 linæ, & Turturis, Anſeris uero humidiffima. Quæ frugibus, ſeminibusue pa/
 ſcūtū, cæteris ficciores ſunt. Anatiſ autē caro, cæterarūq; auium, quæ in pa/
 ludibus, & aquis degunt, humida omniſ eſt. Piſcium uero ficciſſimi ſunt hi,
 Scorpiuſ, draco, calionymuſ, coccuſ, glaucuſ, perca, thriſſa, Saxatiliſ uero ſer/
 me omneſ leueſ ſunt. Merula, turduſ, phicuſ, elephetiſ, cobioſ, qui & prioreſ
 leuioreſ ſunt, quam erroneſ, planetæue, qui cū quieſcant, raram, & leuiem car
 nem habent. Erroneſ uero, planetæue fluctibus agitati, laboreq; contriti car
 nem habent ſolidiorem. Torpedō autem, paſtinacaue, raia, ſq̄iatiſ, paſſer, &
 taleſ leuiſſimā. Piſceſ uero qui ī cœnoſiſ, & ſtagnoſiſ aquis degūt, Cephaluſ,
 Mugil, anguilla & taleſ, cæteris grauioreſ ſunt, quod ea aqua, cœno, & in hiſ
 natiſ ueſcuntur, quibuſ ex lociſ ſpirituſ, ſi hominem intrat, ledit, & grauāt.
 Piſceſ autem fluuiatiliſ, lacuſtreſq; hiſ etiā grauioreſ ſunt. Polypi, Sepiæ, &
 taleſ tam leueſ non ſunt, quā uidentur, nec tam mouēt, qui ſi edantur, oculoſ
 grauāt, tamē horū iuſ mouet. Conchilia uero uti pinnæ, purpuræ, patellæ,
 buccini, oſtrea, ſiccant, ſed iuſ mouet. Muſculi, peſtunculi, mituli, tellenæue
 magiſ mouēt, quā hi. Vrtica, molliæq; ualde humefcant, mouētq;. Oua au
 tem Echinor, cammari humor, locuſtæ, leoneſ, uſiue, muſculi, cācri, magiſ
 fluuiatiliſ, ſed & marini mouent, & mingūtū, Sale conditi, ſalitiue plerūq;
 ſiccant, & maciant, modiceq; mouent. Salitorū ficciſſimi ſunt marini, ſecundi
 ſunt fluuiatiliſ, lacuſtreſ autem humidiffimi. Percaſ ſalitorum ficciſſimi ſunt.
 Cicurata autem animalia, quæ in ſylueſtribuſ, & agreſtibuſ lociſ paſcuntur,
 ſicciora ſunt, quā quæ domi aluntur, quoniam laborando, ſole & frigore
 ſicceſcunt, magiſq; ſicco ſpiritu nutriunt. Cicuratiſ agreſtia ſicciora ſunt, ma
 teriam, ſiluſq; paſcentia non tam ſicca ſunt, quā crudiūora. Parum come
 dentia ſicciora ſunt, quā quæ multum edunt, frugiuora, quā herbiuora,
 pauciuora, quā multiuora, paucipota, quā multipota, multi ſanguiniſ, quā
 pauci, noua, quā uetuiſta, maſcula, quā foeminea, caſtrata, quā non caſtrata,
 nigra, quā alba, pilola, quā glabra. Carnes autem ipſorum animalium ua
 lentioreſ ſunt, quæ multum laborauerūt, multumq; ſanguiniſ habēt, uigētq;
 leuiſſimæ non defatigatoꝝ, & domi & in umbra nutritoꝝ, & animalis
 interiora. Cerebruſ autē, medullaq; cū exanguia ſint, grauiffima cenſentur,
 capita

Caro auium.

Piſceſ.

Piſceſ planeta.

Qui piſceſ gra
ues, et contra.

Conchilia.

Saliti piſceſ.

Animaliū, et car
nium diuerſitat.

capita leuissima sunt, Trunculiq; musculiue, pestunculi, pedes. Piscium uero siccissima sunt, leuissimaq; superiora, subteriora uero, subuentraliaue leuissima, capita autem propter pingue, & cerebrum humidiora. Oua autē Auium, ualidum quid nutriendum, & spiritale, inflansue sunt, ualidum, quoniam genus est animalis, nutriendum, quod hoc est pulli lac. spiritale, quod ex paruo tumore, cum uloue plurimum spargitur. Caseus ualidū quid æstuosum, & nutriendum est, ualidum quod proximus generationi est, nutriendum, quod lactis pars cariosa remansit. Aestuosum, quod pingue est, sistit, quod succo, & coagulo confectum est. Aqua frigidum quid est. Vinum calidum, & siccum, quodq; purget, de materia habet. Vinum nigrum & asperum magis siccatur, uentremq; lotium, & sputum non cit, sed humiditatem corporis consumendo, siccatur, & calefacit. molle uero nigrū humidius est, inflatur, & magis mouet. dulce nigrū, humidius est, inflatur, & humiditatem ingerit. Album autē, & asperū calefacit, & magis lotium cit, quā uentrem. Nouum magis mouet, quod prope dulce est, nutritq; & magis odorem, quā inodorem eiusdem ætatis, quod concoctius est, crassumq; magis quā tenue, quod uentrem & lotium cit magis, quā crassum, cum dulce est, corpusq; humectat, sanguinemq; corporis hostem imbecillum facit, & auget. Mustum autē inflatur, subducit, ac in uentre bulliens perturbatur, & cit, inflatur, quod calefacit subducit de corpore, quod purgatur, perturbatur, quod in uentriculo feruet, & inde mouet. Vinū acidum frigefacit, maciat, humectat, frigefacit & maciat, quod corporis humidum educit, humectat, quod aquam secum ingerit. Acetum uero frigefacit, quod humidum corporis consumit, sistit potius, quā moueat, quod non nutrit, & acre est. Defrutum calefacit, madefacit, & subducit, calefacit, quod uinosum est, madefacit, quoniam nutrit, subducit, quod dulce est, feces autem uinaceæ madefaciunt, & subducunt, quoniam & mustum hoc facit. Mel calidum, & siccum est, merum cū aqua biliosum madefacit, & mouet, pituitosos sistit, dulce uinū pituitosos magis mouet. De Oleribus uero sic habet. Scorodon, Alliūue, calidum est, uentrem, & lotium cit, oculis bonū non est, quod cum corpus plurimum purget, uisum hebetat, uentrem, & lotium cit quod res est, quæ purgat, coctum infirmius est, quā crudum. inflatur, spiritus contentione. Crommyon, Cepaue uisui bona est, corpori uero mala, quod calida est, & æstuosa, & mouet, parumq; corpus & nutrit, & iuuat, siccatur calefaciens propter succū, lacue. Porrum minus calefacit, uentrem, & lotium cit, quod habet, quod purget, madefacit, cruditatem sedat, si ultimo loco comedatur. Radicula, raphanisue madefacit. Pituitam acore discutit, sed folia minus, morbis articularibus, arthriticisue radix bona non est, quod superfluitat, difficileq; concoquitur. Nasturtium cardamonue calidum est, carnem liquefacit, pituitā albam sistit, lotii stillam, stranguriane facit. Sinapi calida est, uentrem cit, lotii difficultatem & hæc facit, similia & Eruca facit, Coriandrū calidū est, sistitq; cruditatē

Oua qualia.

Caseus.

Aqua.

Vinum nigrum.

Album.

Mustum.

Vinum acidum.

Acetum.

Defrutum.

Mel.

Allium.

Cepa.

Porrum.

Radicula.

Nasturtium.

Sinapis.

Coriandrum.

Lactuca.
Anethum.
Appium.
Ocimum.
Ruta.
Asparagus.
Salvia.
Solanum.
Portulaca.
Calaminthe.
Minthe.
Rumex.
Lapathum.
Atriplex.
Blitum.
Brassica.
Beta.
Cucurbita.
Rapa.
Puleium.
Origanon.
Thymbra.
Thymon.
Hysopos.
Odoræ herbæ
quales

Herbarum vires.

Poma.
Mora.
Pira.

Mala dulcia.
Cotonea.

Sorba.
Mespila.
Corna.
Granata.

Cucumis.
Pepones.

Vua.
Ficus.

discutit, somnum facit, ultimo comesum. Lactuca frigidissima est, priusquam
 lac, succumue habeat, corpusq; aliquatenus debilitat. Anethum calidum est,
 sistitq; sternutamentūq; sedat odore. Appium lotium potius, quam uentrem
 cit, magis radices mouent. Ocimum siccatur, calefacit, sistit. Ruta lotiū potius;
 quam uentrem cit, quadamq; tenuis frigerat, amoliturq; uenenum, oculosq;
 iuuat præputa. Asparagus siccatur, & sistit. Salvia siccatur, & sistit. Solanū frigefacit,
 & insomnia prohibet. Portulaca fluminea refrigerat, condita, salitaue ca-
 lefacit, purgatq;. Mentaltrū, Calamintheue calefacit & purgat. Minthe cale-
 facit, lotium cit, uomitum sistit, quam si quis sæpe comedat, semen genitale
 tabefacit, uti fluere, tendereq; cohibeat, corpusq; debilitat. Rumex, lapathon
 ue calefacit, mouet. Atriplex humidum est, nec tamen cit uentrem. Blitum
 calidū est, nec mouet. Brassica calefacit, mouet, biliosaq; ciet. Betæ decoctū
 mouet, herba sistit, plus mouent radices. Cucurbita refrigerat, humectat, &
 mouet. Rapa æstuosa est, madefacit, corpus perturbat, non mouet, difficulter
 mingitur. Puleium calefacit & mouet. Origanū calefacit, biliosaq; subducit,
 Satureia, thymbraue, quæ Origanon facit. Thymon calidū est, uentrē, lotiū,
 pituitosaq; ciet. Hysopos calefacit, & pituitosa ciet. Herbæ syluaticæ, &
 agrestes odoræ, calidæ sunt, potiusq; lotiū, quā uentrem ciunt. Quæ naturā
 humidam, frigidam, satuum gustum, malumq; odorem, & grauem habent,
 potius uentrem, quā lotium ciunt. Quæ acerbæ & asperæ sunt, uentrē sistunt,
 Quæ acres & odoræ sunt, lotium ciunt, quæ acres, & siccæ in corpore sunt,
 siccant, quæ acidæ sunt; & frigidæ sunt, succi harum lotium cient, cremni,
 crethmiue, appii, cytissi, foeniculi, marrubii, adianti, solani quod & refrige-
 rat, Allii decoctum, scolopédriū, minthe, seseli, caucalis, hypericon, urtica,
 mouent, & purgāt. Cicer, lens, hordeum, beta, brassica, mercurialis, sambucus,
 cnicos uentrem potius, quam lotiū mouent. De pomis uero sic habet. Poma
 uiridia magis mouent, quam sicca, quorum uis dicta est. Mora calefaciunt,
 humectant, & mouent. Pira matura calefaciunt, humectant, & mouent, dura
 sistunt. Pira syluatica, hyberna, matura uentrem mouent, & purgant. Cruda
 sistunt, Mala dulcia uix concoquunt, melius acria, & matura. Cotonea uentrē,
 lotiumq; sistunt. Malorum succus, & odor ante uomitum lotium cit, & uomi-
 tum sistit, mala syluatica sistunt, cocta mouent, quorum succi si potentur, re-
 statam spiritus angustiam leuant. Sorba, mespila, corna, cæteraq; similia sistunt,
 & asperant gustu. Succus Granati dulcis mouet, sed quid æstuosum habet,
 uinoli minus æstuosus est. Acidi magis refrigerat, nuclei omniū sistunt. Cucu-
 meres crudi, frigidi sunt, & uix concoquuntur. Pepones uero lotiū & uentrem
 mouent, sed inflant. Vua calida & humida est, uentremq; mouet, præsertim
 alba, dulcis ualde calefacit, quod iam plurimum calidi habet. Non maturā
 uero minus calefacit, sed magis purgat, si potetur. Sicca uua, sicq; æstuosæ
 sunt, sed uentrem mouent. Ficus uiridis madefacit, mouet, calefacitq; mada-
 facit,

facit, quod succosa est, calefacit, propter lac, mouet, quod succus dulcis est, & lac. Primæ Fici pessimæ sunt, quod succo, & lacte refertæ sunt, optimæ sunt ultimæ, siccæ sunt æstuosæ, sed mouent. Amygdalæ, æstuosæ sunt, sed nutriunt, sunt æstuosæ, propter pingue, nutriunt, quia carnosæ. Noces rotundæ similes his sunt. Latæ uero maturæ nutriunt, & mouent puræ, sed inflant, tunicæ uero earum sistunt. Castanæ, glandes quernæ, æsculinæ, phaginæ crudæ, tostæq; sistunt, decoctæ minus. Carnes pingues æstuosæ sunt, mouent tamen. Carnes uino conditæ siccant, nutriuntq; sed aceto minus calefaciunt, propter acetū, satis tamen nutriunt. Salitæ uero propter salē minus nutriunt, sale humore priuatæ, sed emaciant, siccant, & satis mouent. Singulorum uires sic augeto, & minuito. Cū animalia omnia, terræq; nascētia igne, & aqua consistent, his crescant, eoq; relabantur, cibariorum quidem ualentiorum sæpius coquendo, & refrigerando uim auferto. Contra sic addito, quæ humida sunt, torrēdo & assando, humorem demito, sicca madefacito, perrorato. Salsa perfundito, coquito. Amara & acria dulcibus perfundito, acerbæ, & asperæ pinguibus, cæteræq; similiter obseruato. Tosta, assa, frixaq; magis, quam cruda sistunt, quod ignis humidum pingue, & igneum subtrahit, quæ cum in uentriculum decidunt, omnem humorem ad sese trahunt, uenarumq; ora claudūt, siccant, calefaciunt, humorisq; peragrationem sistūt. Quæ locis non aquosis, siccis, æstuosis nascuntur, omnia sicca, & calida ualde sunt, corpusq; multum corroborant, quod ex æquo & pari cumulo, globoue, grauiora, densiora, pluraq; redeāt, quæ ex his, quæ in humidis, irriguisue nascūtur, quæ humidiora, frigidiora, & leuiora sunt. Non solum ergo cibi, potusq; horum, & cæterorū animalium uires sed & patriæ, unde sunt, obseruato. Cum igitur robustū corpus reddere uis, cibis & animalibus natis in siccis locis utitor. Cum contra, in aquosis, dulcia, amara, aspera, acria, acida, salia, carnosæ calefacere consueuerunt, quæq; sicca, & quæ humida sunt. Quæ uero plus sicci habent, quam humidi, siccant & calefaciunt, Quæ plus humidi, calefaciunt, humescant, & mouent magis, quam sicca. Magis enim corpora nutriunt, de uētriculoq; detrahunt, madefaciunt, & mouent. Cibi uero, & potus, qui calefaciunt, siccant, spiritum, lotium, uentremq; non mouent, corpusq; siccant, quod per hæc calefactum humido uacuatur, cum ab cibis ipsis, tum ad nutritiū animi calore consumitur, partim & per corpus calefactum, & extenuatum pellitur, dulcia, pingua, oleosa implent, quod ex paruo cumulo plurimum diffunduntur, quæ calefacta corpus calore, & tranquillitate complent. Quæ acida, acria, aspera, acerbæ, amara, commista & sicca sunt, non implent, quod ora uenarū aperiant, purgant, stringunt, feruefaciunt, sistunt, humoremq; carnis in paruū cumulum redigunt, corpusq; plurimum euacuant. Cum ergo uis paucis implere, uel multis non implere, his utitor. Cuncta recentia magis corroborant, quam uetusta, quod prope uiua sunt, uetusta autem, & putria magis mouent,

*Amygdala.**Noces.**Castanea.**Caro uarie condita quid possit.**Siccanea, et aqua qui differant.**Qui uires demittunt et augetur.**Quæ in his consistunt.**Qualia sunt hæc uideto.**Qui pauca faciunt.*

quod prope marcida sunt. Subcruda uero nutriūt, & eructātur, quoniā quod igne peragendum fuit, uentriculus facit, qui non tam ualidus est, quam quæ intrant. pulmēta dulciariis, cæterisq; talibus condita, æstuosa sunt, & humida, quod pingua, ignea, calida, diuersasq; uires habentia eodem confederunt, quæ uero muria condiuntur, meliora sunt, nec æstuosa. De balneis autem sic habet. Dulcis aqua madefacit, & refrigerat. Corpus enim humidū facit, salsa calefacit, & siccāt, quæ cum natura calida sit, humidum de corpore trahit. Calida balnea, ieiunum emaciant, & refrigerant, nam calore, de corpore humilitatem trahunt. Caro autē humido uacua, corpus refrigerat. Saturū uero calefaciunt, & madefaciunt, & quæ superant, in maiore cumulum diffundūt, contra, frigida uacuum corpus calefaciūt, & aliquatenus frigefaciunt, saturū uero siccant, quodq; inest frigidum siccitate complent. Non lauari uero, nec ungi, humido consumpto, siccāt. Nam unctio calefacit, humectat, & mollefacit. Sol autem & ignis siccant, quod calidi, & sicci cum sint, humidum de corpore trahunt. Umbra autem, & loca refrigerantia modice humectant, potius enim dant, quam rapiant. Sudores omnes, cum abeunt, siccant, & emaciāt, quod humidum corpus caret. Venus autē emaciat, humectat, & calefacit, propter laborem, & frigidi excreationem, calefacit, Emaciat, propter uacuationem, madefacit propter humidū liquefactum, quod in corpore remansit. Vomitus autem emaciant, propter nutrimenti uacuationē, tamen non siccāt, nisi quis postea, non recte curet, sed potius madefaciūt propter plenitatem, & carnis de labore colliquationem. Siquis uero postea, hæc consumi sinat, nutrimentumq; calore, & uictus ratione, placide adigat, siccant. Ventrē non solutum uomitus soluit, solutūq; nimis sistit, hunc madefaciens, illū siccans. Cum ergo statim sistere uis, cum comedit, uomito, priusquā cibus madefcat, descendatq; potiusq; cibis asperis, acerbis, acribus, acidisq; utitor. Cum autē uentrem soluere uis, diutius in cibis commorator, acribus, salis, dulcibus, portionibusq;. Somni ieiunum emaciāt, & refrigerant, nisi longi sint. Nam humidum, quod inest, euacuant, hi uero magis calefacientes, carnem liquefaciunt, Corpusq; dispergendo dissoluunt, languidumq; reddunt. Saturum uero calefacientes, madefaciunt, nutrimentumq; per corpus, spargunt. Somnus uero post matutinas deambulationes, ualde siccāt. Vigilia autem saturos lædit, cibum enim liquefcere non sinit. Ieiunos emaciat quidem, sed minus lædit. Desidia uero corpus madefacit, languidūq; reddit. Nam cū animus quiescit, corporis humidum non consumit. Labor autem corpus siccāt, ualidūq; reddit. Semel die comedere emaciat, siccāt, uentrē sistit, nam animi calor humidum uentris, & carnis consumit. Prandere uero contraria facit. Potus aque calidus, & frigidus emaciat. Nam frigus, spiritus, cibus, & potus modū excelsus, corporis humidum coagulat, uentresq; ea coagulatio & frigiditas sistit, humidum enim animi superat, caloris etiam excessus adeo coagulat, uti non diffundatur.

Condita aromatis qualia.

Balneæ qualia.

Calida et frigida balnea.

Non lauari et nō ungi quid agat. Sol, ignis, umbra. Loca refrigerantia.

Venus.

Vomitus.

Vomitus uentrē mouet, et moratur.

Somnus.

Vigilia.

Desidia. Labor. Semel comedere, monofitiæ. Prandium. Potus aque.

diffundatur. Quæ corpus calefaciunt, nihilq; nutriunt, carnemq; humore uacuant, nihilq; excedunt, hominem refrigerant. Nam cum humidum, quod inest sese mouet, spiritu superueniente repletum refrigeratur. De laboribus uero quâ uim habeant, dicam, nam aliqui naturales sunt, aliqui uiolenti. Naturales sunt, labor uisus, auditus, uocis, curæ. uisus quidem hæc uis est, cū animus uiso intentus mouetur, calefit, & siccescit, cū humido caret. Per auditū uero strepitu prorūpente, animus concutitur, laborat, calefit, & siccescit, quæ per curam hominibus fiunt, his animus calefit, siccescit, humidū consumit, & laborat, carnē extenuat, hominē uacuat. Vocis labores sunt, dictio, lectio, cantatio, qui omnes animum mouent, qui motus siccescit, calefit, corporisq; humore consumit, deambulationes autem & ipsæ, præ cæteris naturales sunt, quidq; uiolenti habent, quarū uis hæc est, deambulatio autem post coenam, corpus, & uentriculum siccat, nec amarescere sinit, quoniā, cū quis mouetur, corpus & cibaria calefiūt, caroq; humiditatē trahit, uentriculūq; amarescere non sinit, corpusq; impletur, uētriculus extenuat, proptereaq; siccescit. quod cū corpus agitat, calefit, quodq; nutrimenti tenuissimū est, consumit partim calore insito, partim cū spiritu foras prodit, partim etiā per lotiū emittitur, quodq; cibariisq; siccissimū est, remanet, caroq; uentriculo siccescit. Matutina uero deambulationes emaciāt, quæq; circa caput sunt, leuiores, cōpactiores, auditioniq; obtemperantiora reddūt, uentrēq; soluūt. emaciāt autē, quod motu corpus calefit, humidū extenuatur, purgaturq; partim spiritu, partim tussi, partim sputo, partim animi calore & nutrimento consumitur. Ventrem soluunt, quod cū calidus sit, spiritu frigido superueniēte, calor frigori cedit. Quæ circa caput sunt, leuant, quod cum uenter uacuius est, humorem de corpore, capiteque ad sese trahit, & calefit, capite uacuo, uisus, & auditus purgatur, hominesque exactiores reddit. Deambulationes uero, post exercitationes, corpora purgant, emaciāt, carnem tabescere non sinunt de labore, sed purgant. Cursus quidem longi, paulumque tortuosi carnem calefaciunt, concoquunt, diffundunt, cibariorumq; uim per carnem digerunt, sed corpora grauiora, & crassiora reddunt. Cursus autem recti his potius conferunt, qui multum comedunt, sed hyeme magis, quam æstate. Cursus autem uestiti, uim eandem habent, sed magis calefaciunt, corporaq; humidiora, & decoloratiora reddunt, quoniam spiritus extrinsecus prorumpens, quod syncerum est, non purgat, sed in eodem spiritu exercetur. Siccis tamē & carnosissimis conferunt, qui carnē demere uolunt, senioribusq; corporis frigore. Terrestris uero iaculationes & equestres, cursusq; circenses, carnem minus diffundunt, sed magis extenuant, quod exterioribus animi partibus, labores humorem de carne trahunt, corpusq; extenuant, & siccant. Cursus uero directi carnem non diffundunt, tamen extenuant, carnemq; & uentrem ualde stringūt, cum celerissimo spiritu utantur, statim humorem ad sese trahunt, concussionem autem

Quæ refrigerat.

Labores qui.

Deambulatio.

Matutina deambulatio.

Cursus.

Cursus uestiti.

Iaculatio.

Aurigatio.

Trochet.

*Lucta.**Alindesis.**Acrocheirix.**Corycomachia.**Cheironomia.**Pulvis et oleum
quale.**Confricatio olei
cum aqua.**Desidiosi quid
petuntur.**Quid uexet, aspi
ce.**Tertianæ cura-
tio.**Cur non confue-
te tractates labo-
rent.*

crebræ, statim quidē siccant, cōmodæ tamen, nec utiles sunt. Nam interiora conuellunt, quod corpus calefactū ualde pellem extenuat. Carnē uero minus, quam cursus, confirmant, humoresq; uacuant. Motus uero momentaue, leua/menta; alia, carnem non calefaciunt, sed corpus, & animum excitant, spiri/tu; uacuāt. Lucta uero confricatioq; corporis exteriora potius exercent, car/nem calefaciunt, durant, augent, quod dura natura, tractata sistuntur, cau/crescunt, sicuti uenæ, quæ illic sunt. Caro enim calefacta, desiccataq; nutri/mentum per uenas trahit, crescitq;. Saltatio uero Alindesisue, luctæ similia facit, magis uero propter puluerem siccatur, carnemq; minus creat. Summarū uero manū distentio, Acrocheirixue, emaciat, carnemq; in superiora trahit. Pilæ certatio, Corycomachiaue, choreaq; cheironomiaue, similia peragunt, Spiritus autem continentia meatus aperit, pellem extenuat, sub eamq; humo/rem trudit. Quæ puluere, & oleo exercitationes sūt, hoc differūt. Pulvis qui/dem est quid frigidū, oleum uero calidū, quod hyeme magis auget, quoniam de corpore frigus pellit. Per ætatem uero caloris excessu, carnem tabefacit, cum & anni tēpore, & oleo, & labore calefit. Pulvis uero per æstatē, si tractetur, exerceaturue, magis auget, corpus enim refrigerat, nec supra modum ca/lesceri finit, hyeme uero frigefacit, & glaciatur. Quare post labores æstate parū in puluere moratur, quia refrigerans prodest, multū corpora siccatur, duraq; & lignea reddit. Confricatio autē olei cū aqua mollit, nec ualde calefcere finit. De corpore uero laboribus sic habet. Qui non exercent, omni labore delassan/tur, corporis enim eorū pars nulla ulli labori sufficit. Corpora uero quæ exercentur non consueto labore, delassantur, quandoq; & consueto, si plus iusto utantur. Species quidem laborum sunt hæ, potestas autem eorum sic habet. Qui non exercentur, carnem humidam habēt, cum laborant, caro multū tabe/scit corpore calefacto, quod cum sudore emisit, uel cum corpore purgauit, non uexat amplius, qua præter consuetudinem corpus euacuātū est, quodq; remansit, sine labore excreatur, cū quid humoris suscepit, quod corpori con/cors non sit, sed hostile. Nam corporū carnē omnē non æque uexat, sed car/nosa, dū exeat, cū quo se circūagat, nō habet, quiescit, seq; & prorūpentia ca/lescit, quod si multū est, sanū superat, totūq; corpus calefacit, febrēq; grauē facit, nā sanguine calefacto, & cōmoto, quæ in corpore sunt, celeriter cōmo/uent, corporisq; alia pars spiritu purgat. Quod uero remāsit, calefcit extenuaturq; sub cutēq; pellit, quod sudor calidus dicit, quo excreto, sanguis in suā naturam redit, febrisq; remittit, delassatioq; sedatur, Tertianæ præsertim, quā calidis fomentis, balneisq; curato, quodq; remansit deambulationibus uehe/mentibus dissoluito, cibiq; paucitate, macieq; purgato, carnemq; uacuato, diutiusq; oleo placide cōfricato, ne uiolēter recalecat, sudorēq; eliciētibus, & mollientibus unguentis perungito. Nam confert, quod propterea non con/suetis laboribus sese exercentibus euenit, quoniam, cum corpus non consueta tractat,

tractat, Caro humescit necessario, mollescitq; quemadmodum & ad cæteras exercitationes, carnem ergo hâc tabescere, consumi, excerni, consistere, sicuti in priore necesse est, quam consuetis exercitationibus curato, uti, quod consistit, remansitue, calefactum extenuetur, purgeturq; corpusq; reliquum non madescat, penitusq; deses remaneat, calidisq; balneis, confricationeq; sicuti prius, & in hoc utitur, fumentatione uero nihil opus est, nam labores calefactientes, quod remansit, constititue, satis extenuabunt, & purgabunt. Labores uero de consuetis exercitationibus sic fiunt, moderato quidem labore, de lassatio non fit. Cum uero maior est, quam expedit, carnem siccatur, quæ humore uacua, calefit, dolet, horret, febremq; longiorem contrahit, nisi quis rite curet. Primum quidem balneo non multo, nec ualde calido lauato, deinde post balneum, molle uinum porrigito, plurimum coenato, comeditoue, & diuersa, molleg; uinum dilutum, & multum potato, deinde multum confricato, dum uenæ turgescant, postea uomito, paulumq; statim, deinde molliter dormito, post hæc, sex dies sensim cibaria, consuetosq; labores deducito, quæ curatio hanc habet uim, corpus ualde desiccatum uti non nimium madescat, quod si quis sciret nimium laborem cibi mediocritate curare, bene haberet, sed hoc facile non est. Hoc uero facile, Corpus enim cū siccum est, de uariis cibis prorumpentibus, quod sibi conferat, de singulis capit, suumq; cuiq; eius parti distribuit, quod cum plenum, & madesactum est, uentriculusq; uomitu uacuum, quod nimium est, rursus emittit, uentriculus autem uacuum reuellit, retrahitue. Caro uero nimium humorem, sed non quantum opus esset, nisi ui, uel laboribus, uel medicamentis, uel alia reglutinatione reiectat, quod si quis sensum addat, minuatq; commode corpus nutricabit.

*Curatio.**Cur quis in consuetis defatigetur.**Medela.**Curationis huius uis.**Qui apte nutritur.*

HIPPOCRATIS DE VICTVS RATIONE

LIBER TERTIVS.

E uictus autem humani ratione, quemadmodum ante dixeramus, scribere quidem perfecte non est, uti pro ciborum copia quisq; laboret, quoniam multa prohibent. Primum naturæ hominū inter sese differentes, quæ sibi, & aliis comparatæ, modo magis, modo minus siccæ, & humidæ sunt, multaq; alia, postea ætates, quæ eadem non possunt, locorum situs, uetorum mutaciones, temporū anni modi non statarii, tempestates anni, multaq; cibariorum ipsorum, inter sese differentia est, triticum cum tritico, uinum cum uino, cæteraq; omnia, per quæ uiuimus, non conueniunt, sed plurimum differunt, quæ cohibent, quo minus perfecte de hoc scribatur. Nam quemadmodū cognoscatur, cibaria ne, an labores in corpore superent,

*Quid netet perfectam uictus rationem.**Quæ uitam præstant, non conueniunt.*

quie curentur, comperi, sanasq; naturas cognoscere, neue in morbos decurrant, nisi quis ualde & sæpe peccet, præstare, quæ medicamentis iam egent, sunt & quæ medicamentis non sanentur. quemadmodum uero quis possit, proxime deuenire, nos inuenimus, perfecte autem nemo. Primum quidem conscribam, quo pacto iuuentur, qui quomodo lubet, uiuunt, laboribusque necessariis, coactis itineribus, maritimis negotiationibus, ad uitam degendam inuentis utuntur, cum plus iusto calescunt, frigescentue, statarieque non uiuunt, quibus proderit, sic ex his, quæ adsunt, uisitare. Pleriq; annum, in quatuor partes, quas multi nouerunt, diuidunt. Hyemem, Ver, Aestatem, Autumnum. Hyemem quidem, de Vergiliarum occasu usque ad uernum æquinoctium, Ver autem, ab æquinoctio ad Vergiliarum exortum. Aestatem, ab Vergiliarum, ad Arcturi exortum, Autumnum ab arcturi, ad Vergiliarum occasum. Per Hyemem quidem confert, sic uisitare, uti & frigido tempori, & compacto gelu occurratur. Primum quidem, semel comedere, nisi quis ualde siccum uentrem habeat, si minus, modicum prandere, cibis siccis, asperis, calidis, uariis, meris uti. Panem magis comedito, Pulmenta potius assa, quam elixa; pocula nigra, parca & meraca sumito. Herbas perpaucas, & calidas, & siccantes comedito, succos, sorbitionesque raro sumito, laboribus plurimis omnibus, cursibusq; non rectis modice addendo utitor, lucta cum oleo longiore, leniter cogendo, post exercitationes, celeriter deambulato, post coenam lente, & loco calido, mane multum, paulatim incipiendo, uehementerq; addendo, placide desinito, duriter cubare, de nocte uigilare, tardo coenare, canino modo turrere, nauigare confert. nam hæc omnia emaciant, & calefaciunt. Cum quis lucta laborauerit, frigida lauato, cum alio labore, calida magis confert, ter mense, post uarios cibos humidiores uomunto, sicciore bis, post uomitum sensim, tres dies, ad consuetum cibum deducito, per hocque tempus, minus, & lenius laboranto, siquis plus iusto, & quam consueuit, carne bubula, suilla, caseo, dulcibus, pinguibusque compleatur, uomito, & post temulentiam, ciborumq; & locorum mutatione, uomere confert, seseque purum frigori, præterquam a cibis, & exercitationibus dedere, sed in matutinis ambulationibus, cum corpus incipiet calescere, & cursibus & alio tempore, excessum caueto. Nam corpori, hoc tempore, optimum est hybernare, quam exerceri, nec arbores, cum hoc tempore, si non hybernant, frustum ferunt, aut ualent. Quare multum ad excessum usque, hoc tempore laborato, nisi delassatio quædam insit, Si gnium autem hoc ignaros docebo, curque sic habeat, dicam. Cum hoc tempus frigidum sit, & compactum, tardumque simile quid & animalia patiuntur, corporaque tarde labore, necessario calescunt, humorisque minimum excernitur, deinde tempus quo laboret, paruum datur, quò cesset multum, dies namq; breuis est, nox longa, Propterea tempus, laborq; modum non excedit.

excedit. Sic ergo hoc tempore, ppter ea uisitato, quod ab Vergiliarū occasu ad solis insticium, quadraginta dies sunt, quod summopere obseruato, postq̃ solis insticium, totidem alios dies, similiter uisitato. Cum uero tēpus Fauonij deducet, mollescetq̃, quinq̃ & decē dies, uistū tempus sequeris. Cum autem Arcturi ortus, & Hirundo uenerit, tempus quod sequitur, duos & triginta dies, ad æquinoctium usq̃ uistū mutato, & uariato cum tempore, cibisq̃ mollioribus, leuioribusq̃, poculisq̃ & laboribus utitor, sensim minuédo, addendoue, ad uer usq̃. Cum autem Aequinoctium, mollius tempus iam uenerit, diesq̃ longiores erunt, noctes uero breuiiores, tempus autem ueniens calidum, siccumque fuerit, uistū purus, almusq̃ esto. Tuncq̃ quemadmodum arbores, quæ ratione carent, hoc tempore se pro eorum utilitate, aduersus æstatem incremento & umbra parant, sic & homines qui ratione non carent, Carnis incrementum salubre præparanto. Tempus ergo per octo dies, in sex partes diuidunto, ne repente uistū mutetur. Primaq̃ parte, de laboribus demito. Cæteris autem exactioribus utitor, cibis mollioribus, potuque albo, & dilutiore. Lucta cū oleo, sub sole, sensimq̃ singulis temporibus anni, uistū mutato, plusq̃ mane, quam uesperī deambulato, proq̃ pane, Placentam, pultemue, siue Mazan subdito, Pulmēta pro assis, elixa, herbasq̃ crudas, pro decoctis, balneis utitor, modicum prandeto, uenere rarius utitor, uomitūq̃. Primum quidem singulis duobus diebus, postea plus temporis. Corpus uti emacietur, sana puraq̃ carne confirmetur, molliterq̃ hoc tempore usq̃ ad Vergiliarum ortum uisitato, quo ætas incipit, cui uistū accommodato. Cum ergo Vergiliæ iam ortæ sunt, mollioribus, & minoribus cibis utitor, placentæque, pulisue, siue mazæ, plus, quam panis porrigito, quæ optime subacta, nec condita sit, potuq̃ albo diluto multo utitor, modicum prandeto, post prandium minime dormito; plenitatem cibariorū & potus caueto, super cibum, quantum satis est, potato, per diem nihil, nisi necessaria corporis aliqua siccitate, herbis decoctis, præter siccantia, & æstuosa, crudis etiam, præter calefacientia, & desiccantia utitor, uomitione, nisi plenitas aliqua sit, ne utitor. Venere nullo pasto, calida lauato. Poma, quæ ualentius quid sunt, quam natura humana, melius est his abstinere, si uero quis utatur, cum cibis si uter, non lædes, & minime peccabit, errabitue. Laboribus, cursibusq̃ exercatur, modica iaculatione diutius, deambulato in umbra. Luctator in puluere, ne multum cale scat. Nam puluerulenta concertatio, saltatione, seu Alindefis melior est, quam cursus, trochosue, qui corpus desiccet, humoresq̃ uacuat. Post coenā, ne deambulato, sed surgito tantū, & stato, mane deambulato, soles caueto, matutinaq̃ frigora, uespertinaq̃, & fluuiatica, lacustria, palustriaque, niualiaq̃, quæq̃ de gelu spirāt, sicq̃ usq̃ ad solis insticia uisitato, uti hoc tēpore, sicca omnia calida, merata, nigra, panesq̃ demas, uel parū quid uoluptatis gratia, præbeas. Totūq̃ hoc sequēs tēpus triū, & nonaginta dierū

Vergiliarum
occasus.
Solsticiū.
Fauonius.

Arcturi ortus.
Hirundo.

Aequinoctium.

Homines arbores
imitentur.
Diuisio temporis
in sex partes.

Maza pro pane.

Victus æstatis.

Poma ne edito.

Quæ per æstatem
exercitatio.

Victus autumni.

mollibus, frigidis, albis, usq; ad Arcturi exortum, & æquinoctium uisitato. Post æquinoctium, sic in hyemem usq; addendo, mutationesq; caloris, & frigoris autumno, cauendo, quo crassiore ueste utitor, uestitusq; tete moueto, exercetoue, deinde confricatione utitor, luffatorq; in oleo, unctusue, paulatim addendo, diurnosq; somnos subducito, calido, & aprico loco deambulato, calida lauato, cibus calidioribus, minus humidis, puris, potu nigro, potius molli non diluto utitor, herbis rariis. Cæterosq; omni æstiuo uistui demito, additosq; non usq; ad summū, uti prope ad hybernū uistū deducaris, duo de quinquaginta dies ab æquinoctio, usq; ad Vergiliarū occasum. Hæc quidem hominum turbæ consulo, quibus ex necessitate, negligenter est uitam degere, neq; est omniū rerum copia, qui sanitatem negligunt. qua neglecta, nulla est cæterarum rerum uoluptas, quam procurent, moneo, quibus rebus hæc paratur, cognoscaturq; discant, quoniam sine sanitate, corpus, pecuniæ, cæteraq;

Sine sanitate nihil inuat.

nulli sunt utilitati, & usui. Nam propter hos, hæc uictus ratio, quā potuit uerissima, perquisita est mihi, & inuenta, quā mox demonstrabo, quod inuentū, mihi, qui inueni, pulcrū est, discētib; uero maxime utile, quod prius nemo componere tentauit, quod præ cunctis operæ pretium duco. Præ cognitio

*Quid præcognoscere, et percognoscere.**Morborum causæ & desidia.*

quidem est antequam corpora laborent, Percognitio uero, cum quid patiantur, perspicere cibi ne superet, an labores, an æque habeant inter sese. Nā alterum morbos, alterū sanitatem parit, quæ demonstrabo. Cū homines libenter comedunt, aliquatenus laborāt, corpusq; & color sat bene habet. Post coenā tamen, sine causā nares complentur, plenæq; esse uidetur, sed nihil emunguntur, tunc falso sanos se esse censent. Nam cū mane deambulare, uel sese exercere coeperunt, tunc emunguntur, spuunt, pauloq; post supercilia grauescunt, tempora pulsant, comedere, bibereq; non possunt, color mutatur, tuncq; uel destillatio concitatur, uel horridulæ febres prorumpunt, quotiens plenitas agitur, quā causam esse dicunt, cū non sit, sed ciborū plenitas, exercitatioq; modica paulatim huic morbum adduxerūt. Quare huc deueniendū non est, sed cū prima signa uideris, scito cibus labores superatos esse, paulatimq; col-

*Plenitatis signū.**Medela.*

lectam plenitatē, mucus enim, & sputū plenitatis decretoriū est, & signum. Nam cum corpus plenū quiescit, spiritus meatus clauduntur, quod cū labore calefit, extenuatur, & excernit, quem sic curato, cū exercitationibus consuetis sese, citra delassationē exercuerit, calida lauato, uaria comedito, uomito. Post hoc, os, & fauces uiuo aspero perluito, quo uenarum ora stringantur, nequid quod uomitu fit, conuellantur. Postea surgito, paulumq; calido loco, deambulato, postridie multū deambulato, minulq; & lenius, quā prius, exerceto, dimidiumq; de coena consueta, subducito, tertio die labores omnes, deambulationesq; reddito. Cibaria sensim augeto, quintoq; die, post uomitū, cibū consuetū resumito, quod si sat erit, cætera minore cibo, maioreq; labore curato, Si uero plenitatis notæ non cessarent, duos dies post cibos resumptos intermittito,

intermittito, rursusq; uomito, per eademq; deducito, si minus, & tertio, dum plenitas cesset. Quidā uero homines, cū labores cibi superarunt, hæc patiuntur, cū plenitas incipit, Somni longi suauesq; illis subrepūt, per diemq; dormiunt. Caro quidem somno crescit, sanguis uero diffunditur, tranquillatq; spiritus sparsus. Cū uero corpus amplius non replet, circuitus uī intro decernit, quod cibarium nutrimento contrarium est, animūq; perturbat, tuncq; somni suaues amplius non sunt, Homoq; necessario perturbatur, sibiq; se pugnare uidetur. Nam quæ corpus patitur, clausis oculis, eadem animus uidet, cum quis huc deuenit, prope iam laborat, quodq; malum ueturum est, patet. Nam quod illa discretio petet, & superabit, afficiet. Quare prudens, hoc ne despiciat, cūq; prima signa uideris, sic uti priorem curato, plusq; abstineto. Plenitatis autem signa hæc sunt. Corpus totum nonnullis dolet, quibusdam quæuis pars, dolor est uti lassitudo. Nam desidīa, plenitateq; delassari uidentur, nec prius se curant, quam febris ueniat, quod nec adhuc agnoscunt, sed balneis, & cibis utuntur, corpusq; ad pulmonis uitium, postremūq; periculū deducunt, perueniuntq;. Quare priusquā morbus ueniat, sic curato, molliter hominem foueto, si minus, multa calida lauato, corpusq; ualde relaxato. Cibusq; primo acribus, plurimisq; utitor, deinde falsis, probeq; uomito, surgito, locoq; calido deambulato modice, deinde dormito, quiescitoue. Mane uero plurimum, sensim addēdo, deambulato, leniterq; exerceto, prioreq; nutritu utitor, plurimum tamen abstineto, deambulatoq;. Si non prouisus ad febrem perueniat, nihil aliud quam tres dies, aquam porrigito. Si hac sedetur, bene habet, si minus, ptisanæ succo curato, quarto, uel septimo sistet, uel sudabit. Sub decretoria optimum est sudatorii unguentis uti, nam cogunt. Quidam uero plenitate hæc patiuntur. Caput dolet, grauat, post coenam supercilia his decidunt, Somnis perturbantur, calor inesse uidetur, quandoq; uenter sistitur. Cum autem coiuuit, statim leuatur, sed postea magis grauat, Caput horū plenitatem trahens grauat, uentremq; sistit. Periculum est, ne quo plenitas prorumpat, illud perdat. Quare sic prouideto, si celeriter uis curare. Veratro purgato, deinde mollibus, leuibusq; cibis uentrem mouentibus decem dies nutritu, uti uenter inferior superet, caputq; superius ad sese trahat. Cursibusq; tardis matutinis deambulationibusq;, quæ satis sint, utitor, luctaq; in oleo prædeto, post prædiū, paulū dormito, post coenā, surgito, statq; quod satis est. Tepida lauato, perungito, ne coito. Medela hæc uelocior est. Si uero medicas potiones bibere nollit, multa lauato, cibis dulcibus, falsisq; uomito, post surgito, statq;, solum mane sensim addendo, deambulato. sexq; dies, scriptis exercitationibus utitor. Septimo, hisdem cibis repletus uomito, similiterq;, quatuor nutritu septimanas. Nā hoc plenūq; tēpore, sistitur, deinde paulatim corpus reficiēdo, ad consuetū perducito. Plenitate hæc etiā fiunt. Quorundam uenterculus cibum digerit, Carnes uero non suscipiūt, qui intus

*Diurna dormiti
bona non est.*

*Morborem al
causa*

Plenitatis signa

Medela.

Curatio.

*Morbis alius
plenitatis.*

*Veratro curato
hoc.*

*Cum potiones
non admittit.*

*Plenitatis varia
mala.*

permanens inflat. Cum uero prandet, subsidet. Lenius enim ualidius pellit, qui uidentur liberati, quod plus postridie accedit, cotridieq; crescit, & quæ ingeruntur, superat, corpusq; calefacit & perturbat, fluctuationemq; facit. Nam sic dicitur, donec nutrimentum, cibue solus putrefactus subterfluit. Cû autê corpus calefit, purgatio acrior fit, & intestina radit & ulcerat, cruentaq; excreantur, quod intestinorum difficultas, dysenteriaue dicitur, qui morbus difficilis & periculosus est. Quare prouideto, prandiumq; tertiamq; coenæ partem subducito, Mane plurimum currito, luffator, post exercitationes deambulato. Cum uero decem dies uenerint, dimidium cibi subtrahito addito, & uomito, sicq; quatuor dies nutrito. Cum autem dierum alia decuria uenerit, totum cibum adponito & uomito, deinde ad suum cibum deducito, laboribusq; audenter premito, nam sanum hoc tempore facies. Plenitas etiam alia est, & fit, cum hesternum cibum crudum sine cruditate eructat, uenterq; minus quàm habuit, reddit, satis tamen, nihilq; intus dolet, horum uentriculus friget, nocteq; cibaria non concoquit, cûq; mouetur, cibum crudum eructat. Quare nutrito, laboribusq; huius uentriculum calefacito, primumq; pane non excusso fermentato, uino nigro, uel suillæ carnis iure madefacto utitor, piscibusq; in acrimonia decoctis, trunculisq; suillis, carnosiss, discoctis plurimum, porcinis minus, catulorum, hædorûq; etiam, holleribus, porro, & allio cocto, crudog; blito decocto, cucurbitaq; Potu meraciore, somnis longioribus ieiunus post exercitationes, primum cursibus tortuosis ex modico productis, cum oleo leni luffa, balneis paucis, unguentis plurimis, deambulationibus matutinis plurimis, post cenam paucis, post cibum, ficum edere optimum est, merumq; superpotare, qua curatione quidam citius, quidam tardius sanantur, quidam hæc patiuntur, decolorantur, paulopost cibum, cruda eructant & acida, quod & in nares penetrat. Corpora horum pura non sunt, laboreq; carnis plus liquefcit, quam circuitu purgetur, quod cum intus remansit, nutrimento contrarium est, uiolat, uellicat, cibis eructatur, sub cutemq; hoc truditur, hominemq; decolorat, morbumq; aquaticum, hydropodeaue creat. Quare sic prouideto, medela præsentior est, ueratro purgare, quemadmodum antea scripsimus, tutior sic nutrire. Primum calida lauato, deinde uomito, post septem dies cibum consuetum adponito, dieq; decimo post uomitum rursus uomito, similiterq; tres dies nutrito, tortuose plurimum currito, directe uero & acriter, parum motitato, confricato, plurimum in exercitatione maneto, saltu, Alindesiue utitor, multum post exercitationes, & coenam deambulato. Mane uero plus multo & cum puluere deambulato, cû lauari uult, calida lauato, quod tepus non pransus transigito, menseq; uno, si restituitur, deinceps rite curato, si uero quid remanet, similiter curato. Quidam sunt, qui semper hesternæ cruditate laborent, qui nocte cruditatem, & plenitatem excernunt, sed si expurgantur, maiore, crebrioreq; spiritu concutiantur, cum quo calidum quid & acidum exilit,

Diarrhoea.

Dysenteria.

Curatio.

Plenitas alia.

Medela per nutritionem.

Quibus scis, post cibum proficit.

Plenitatis alius morbus.

Hydropodes morbus.

Medela quæ.

Alindesi.

Anaristos.

Plenitas et hoc affert.

exilit, quo morbi creantur, nisi quis prouideat, quibus contulerit, si quemadmodum superior, curetur, plurimumque exerceatur. Corpora etiam densa carne compacta, carnosaue, hæc patiuntur, cum primo somno cibaria calefiunt, diffundunturque, quibus caro calefacta plurimum humiditatis excernit, quo nutrimentum, caro, cum sit densa, non suscipit, quod cum sit nutrimento contrarium, extruditur, hominemque præfocat & calefacit, nisi uomat, quo leuatur, nullusque labor in corpore compareret, tamen decoloratur, moxque & labores & morbi gignuntur, quique nihil exercentur, similia patiuntur, si repente contra consuetudinem laborent. Nam caro uiolenter, plurimum contabescit, quos sic curato, cibarium tertiam partem demito, cibisque acribus, siccis, asperis, odoratis, lotiumque mouentibus utitor, plurimumque uestitus tortuose cursitato, modice nudus cursitato, iaculato, lustrator, confricato, summarum manuum exercitatio, pilæque concertatio magis confert, plurimumque mane post exertationes deambulato. Post cenam uero labor uocis commodissimus est, nam humorem educit, corpusque & carne rarefacit, sed non prandere confert, cibis his decem dies utitor, postea dimidium subtrasti cibi porrigito sex dies usque, deinde uomito, post singulas uomitiones, quatuor dies cibis nutritato. Cum uero decem dies uenerint, post uomitum, totum sublatum cibum reponito, plurimumque & laborato & deambulato, & sanescet, nam hæc natura plus laboris, quam cibi poscit, egetue. Quidam uero hæc patiuntur, Cibus liquidus non digestus, uti leuitate intestinorum, lenteriaue demittit, nihilque dolent, quod uentriculi humiditate & frigiditate patiuntur, nam propter frigiditatem, non concoquunt, propter humiditatem egerunt. Corpus ergo tabescit, afficiturque, nutrimentumque commodum non capit, uentriculique corrumpuntur, hiique in morbos decidunt. Quare prouideto, cibarium huic tertiam partem demere confert, panesque non fermentati, non excussi furnacei, clibanitæue, uel subcinericii, calidi, uino aspero madefacti porrigantur, pisciumque superiora & ad caudam uergentia. Capita uero, uentresque tanquam nimium humida finito, mittitoque, muria decocta uel assa aceto tincta, carnes autem sale & aceto conditas porrigito, catulinas autem assatas, Palumbis uero, taliumque auium assas, & elixas, holera uero minime, uinum nigrum potato, multum deambulato mane, post cenam & deambulationem quiescito, tortuose, sensim addendo, cursitato, multum confricato, tarde, leniterue, cum oleo & puluere lustrator. Caro uti calefacta siccescat, de uentriculorum humiditatem deducat, magis confert ungi, quam lauari, sed impransus degito. Cum uero septem dies transierint, cibi dimidium reponito, quatuorque dies sic nutritato, septimanam altera totum cibum reponito, rursusque uomito, similiterque nutritato. Quibusdam uero hæc eueniunt, non putrefactum excreant, corpus tabescit, cum cibis non fruatur, hi tempore procedente, in morbos decidunt, qui uentriculos frigidus, & siccus habent. Cum ergo cibis non commodis, nec exertationibus

Medela que superioris.

Carnosa corpora que patiuntur.

Desidioformis morbus.

Curatio.

Que exercitatio.

Coricowachia.

Vocis exercitatio.

Morbis alius.

Lienteria.

Curatio.

Caris caro.

Morbis alius.

Curatio.

*Qui cibis et
exercitatio.*

utantur, hæc patiunt, pane puro, furnaceo huic uti conferet, piscibusq; elixis conditis, carnibusq; suillis elixis, trunculisq; discoctis, plurimisq; assis, salis, acribusq; madefacientibus, muriag; conditis. Vino autem nigro molli, cūq; cibis, uux quid & fici inferto. Parum prandeto, plurimum cursibus tortuosis exerceto, postremo reftis, trochisue, post cursum, lūsta cū oleo, post exertationes, parum deambulato, post coenam surgito, statog; Mane uero plurimum deambulato, calida lauato, plurimum ungito, laboratoq; dormito, mo uetog; quidq; coito, cibi quadrantē demito, post decem dies ad cibaria deducito. Quidam uero liquidum, putridumq; excernunt, cætera ualent, excenturq; sine molestia, quidam commodis excluduntur, quorum carnes mox uenterculus caliditate lancinat, uexatq; cibosq; excludit, ulceratur, quem iam sistere, facile non est. Quare prius prouideto, cū noueris uētriculū, plusquā expediat, calidum, & humidum esse, laboresq; nimios non conferre, quem uictus ratione, refrigerato, siccatoq;. Primum quidem dimidium exercitatio num demito, trientemq; ciborū, pultemq; placētamue, seu Mazan subactā, conditāq; porrigito, piscesq; siccissimos, non pingues, nec salitos, decoctos. Carnes autem auicularū assas, palumbis uero, columbæq; decoctas, perdicū autem & gallinarū assas, non conditas. Leporinas uero ferinasq; omnes aqua decoctas, holera quæ refrigerant, uti Beta decocta & aceto condita, uinum nigrum, asper, citatius currito, parum confricato, lūstatorq;, manus exerceto pila, saltāq;. Nam summarū manū exercitatio, acrocheirefisue, saltatio, pilæ certamen, pugna, saltusue, non multa, commoda est. post exertationes, satis pro labore deambulato, post coenam, pro cibariis multū, mane, pro habitu, modice, tepida lauato, nec quiescito, quo nutritatū cum decem dies nutritis, cibi dimidium addito, laborumq; trientem, postq; cibos siccis, acerbosq; uomito quam primum, post uomitum, quatuor dies cibo producito, laborumq; diuidito. Cum uero dierum decuria uenerit, cibum reliquum addito, uinumq; potabile, minus laborato, cum uomuerit, uti scriptū est, producito. Semel autem comedere hoc tempore, dum sistitur, confert. Quidam autem siccum, perustūq; excreant, osq; siccescit, moxq; amarescit, ueterq;, & lotiū sistitur. Nam cum intestinum circa excrementum, humiditatem non habet, circūtomet, exitumq; sæpit, clauditiue, doloremq; præbet, calorq; corripit, quidquidq; comedat, potetue uomit, stercusq; demum, qui, cum huc peruenit, non uiuet. Quare prius prouideto, potiūq; hunc hominē siccitate, quā caliditate laborare scito, quē pulte, mazaue subacta, perfusaq;, paneg; sitanio, tritico, succo fursurū fermētato nutritato, holeribusq; tenellis, præter sicca, & acria, decoctis, piscibusq; leuissimis, capitibusq; eorū decoctis, cammaris, musculis, echinis, cancellis, conchiliorum iure liquidiſſimo. Carnibus uero suillis, hædinis, agninis, catulinisq; decoctis. Trunculisq; anterioribus discoctis, Piscibus autem lacustribus, fluuiialibusq; decoctis, uinoq; molli diluto.

Laboribus

Morbus alius.

Medela.

Cibus qui.

*Beta refrigerat.
Quæ exercitatio.*

Vomitus.

*Semel comedere
his confert.*

*Morbus alius
qui stercoris no
nitum facit.*

*Maza panisq;
qui.*

Qui nutritus.

Laboribus uero non multis, nec celeribus, sed quietis, deambulationibus autē pro corporis habitu, quæ satis sint, utitor, matutinis, postq̃ exercitationis laborē, modicis. Post coenam uero ne deambulato. Balneis uero, somnis molibus, prandioq̃ utitor, postq̃ prandium, somno non longo, pomisq̃ made- facientibus, cum cibus, cicere uiridi, siccoq̃ aqua madefacto, dimidiumq̃ de prioribus laboribus demito, postq̃ dulces, pingues, falsos, multosq̃ cibos uomito, quatenusq̃ uomas, in cibus commorator, deinde tres dies cibum porrigito, prandetoq̃. Cum uero decem dies uenerint, plus laborato. Si uero cibi plenitas inesset, uel uentriculi redundantia, uomito, si minus, deinceps sic curato. Quidam autem post matutinas deambulationes horrent, capite grauantur, quoniam nimia deambulatio, corpus, & caput humiditate uacuat, horroremq̃ & grauedinem gignit, moxq̃ horridam febrem. Quare huc negligēter ueniendum non est, sed prius sic curandum. Cum primum quid horum com- paruerit, paululum ungit, confricatoq̃, plusq̃ solito prædeto, molleq̃ uinū abunde potato, postq̃ prandium, quantum satis sit, dormito. uesperī autem leuiter laborato, calida lauato, solitum coenato, post, ne deambulato, post ali- quanto cubato. postridie autem aqua foueto, mollibusq̃ somnis utitor, sen- simq̃ dies quinq̃ producit, sicq̃ hos curato. Quidam uero post exercitatio- nes horrent, cūq̃ exuerunt, priusquam certent, laborentue, & cum refrixerūt, horrent, corpusq̃ tremat, somnusq̃ inuadit, cum expergiscūt, crebro hiant. Post coenam uero supercilia grauescunt, moxq̃ grauiter febriunt. Quare ne huc deueniatur negligenter, prius caueto, sicq̃ curato. Primū quidem omniū exercitationum dimidiū demito, cibisq̃ omnibus liquidis, frigidisq̃ utitor, potusq̃ molliore, dilutioreq̃. Cū uero quinq̃ dies trāsierint, laborū dempto- rum trientem addito, cibisq̃ hisdem utitor, quintoq̃ alio die dimidium reli- quorum laborum addito, postq̃ alium quintum diem, labores omnes leui- res minoresq̃, iterum permittito, ne modum excedat, caueto. Qui enim hæc signa præferunt, propterea hæc patiuntur, quoniam labores cibos superant, quare hæc exequato. Quidam uero hæc patiuntur, sed quædam quidem, quædam uero non. Signorum quidem horum omnium causa est, quod labo- res cibos superant, Medela autem eadem est, calida lauari, molliterq̃ cubare his confert, semelq̃ uel bis crapulari, tamen modū ne excedito, coireq̃ post hoc, labore & deambulatione penitus abstineto. De signis uero, quæ in somnis fiunt, quisquis recte cognoscat, & obseruet, magnam uim ad omnia habere deprehendet. Nam animus, cum corpori seruit, uigilat, plurifariamq̃ diuiditur, totusq̃ sese corporis partibus deditur, sensibus præsertim, auditui, uisui, tactui, uiæ, actioni, cogitationiq̃ corporis omni, quæ cogitatio ipsius non est. Nam cum corpus quiescit, animus mouetur, totusq̃ corpus perrestat, suamq̃ domum regit, corporisq̃ negotia omnia peragit, corpus enim cum dormit, non sentit. Hic autem uigilat, sentit, cognoscit, uidet uidenda, audit

Quæ exercita-
tio.

Vomitus.

Morbus alius.

Medela quæ.

Morbus alius.

Curatio.

Cur hæc fiunt.

Quæ per somni-
fiunt.

audienda, uadit, t̃agit, afficitur, cogitat, & in summa, quæ corporis, uel animi sunt, per somnum animus omnia peragit, qui hæc ergo recte discernet, magnam sapientiæ partem habebit. Quæ uero somnia diuina sunt, quidq; boni, uel mali, uel urbibus, uel priuatis euenturum significant, quæ ferme nūquam errant, qui de his artem exactam habent, decernunt. Quæ uero corporis mala, pathemataue animus significat, quæ nimia plenitate, uacuationeue rerum insitarum, uel consuetarum mutatione fiunt, hi quidem & hæc decernūt, sed quædam assequuntur, quædam non, quorum neutrum nouerunt, cur assequantur, & cur non, sed tamen cauendum esse admonent, nequid detrimēti capiantur, qui non docent, qui cauendum sit, sed tantum Deis supplicandum esse censent, quod quidem pium est, decorū, optimumq;. Nam qui hoc consulit, & cōcipit, deos aduocet, oportet, quod sic habet. Quæcūq; Somnia, diurnas hominis actiones continentia, per uespertinam noctem, in re proba, mens somniat, similiaq; diurnis actionibus, & uoluntatibus reddit, optima homini sunt, Nam sanitatem significant, quoniam animus in diurnis actionibus, uolūtatibusq; permanet, neq; plenitate, uacuitateue, re ue alia extrinsecus prorumpente detinetur. Cum uero Somnia diurnis actionibus aduersantur, pugnaq; in his, aut uictoria inest, corporis perturbationem significat, quæ si ualida sit, malum etiam ualidum erit. Si uero pusilla, malum etiam pusillum erit, quæ actio sit nec ne amouenda, non obseruandaue, non statuo. Corpus uero hominis uti curetur, consulo, plenitas enim, cum excreatur, animū perturbat, quæ si magna est, uomito, quia confert, diesq; quinq; cibis leuioribus nutritato, Maneq; multum, uehemēterq; sensim addendo, deambulato, proq; ciborum copia laborato. Si uero quod aduersatur, ualidum non est, uomitum, & cibi trientem demito, sensimq; dies quinq; sic nutritato, deambulationibus premito, uocis laboribus utitor, Diis supplicato, perturbatio sistet. Solem uero Lunam, Coelum, Stellasq; claras, purasue, solitoq; more sese facile mouentes, si quis per somnum uideat, singula hæc optima sunt, sanitatem enim corpori undiq; significant, quare hunc statū, habitumue, optimo nutritatu conseruato. Si uero quid contra uideat, morbum corporis aliquem portendit, ualidiorum ualidum, non ualidorum leuiorem, stellarūq; exterior circuitus, solis medius, lunæ cauus. Quæ uero horū extingui, lædi, euanescere, cursusq; & circuitus remorari uideatur, morbus eadē parte fiet. Quod si aere, uel nebula fieri uideatur, leuior erit. Si aqua, grandineue, grauiorem, ualidioremq; fore putato. Nam redundantiam & excreationem humidam, pituitosamque corporis ad exteriora decurrisse, significat, huic conferet plurimum sensim addendo, uestito cursitare, multumq; sudare, postq; exercitationem plurimū deambulare, non prandere, cibiq; trientem demere, diesq; quinq; sic nutritare, quod si ualidius uideatur foueto, per corpus enim purgare confert, quoniam detrimentum in exteriori parte est, Cibis uero siccis, acribusq; utitor, poculis

*Quantum sit
somnia nouisse.*

*Quæ coniecto-
res non assequun-
tur.*

*Somnia perspic-
to.*

*Quæ bona, et
contra.*

Curatio.

*Sol, luna, stelle
quid portendat,
in somno uise.*

*Quæ nutrita-
tio.*

poculis asperis, meracis, laboribusq; ualde siccantibus. Si uero horum quid Luna patiat, de interioribus trahere conferet, postque cibaria acria, salia, molliaque uomere, citatiusque currere, & deambulare, uocem exercere, non prandere, cibaria subtrahere, sicque nutrire. Propterea autem de interioribus reuellendum est, quoniam detrimentum, nocumentumue, in corporis cauis comparuit, si uero Sol quid tale patiat, hoc uehementius, ualidiusq; iam est, difficiliusq; educitur. Quare utrinq; reuollito, tortuosq; & recte curato, deambulatq; per omnesq; labores alios exerceto, cibariq; subducito, sicq; nutrito, deinde rursus uomito, diesq; quinq; producito. Si uero perferenitatem prematur, non ualidusq; esse uideatur, circuitusque siccitate detineri, & superari, periculum est ne in morbu incidat. Quare labores demito, liquidiusq; & humidius, molliusq; nutrito, lauato, plurimum quiescito, dormitoque dum sistatur, qui si ignitus, calidusue uideatur, quod contrarium est, bilis excreationem, & redundantiam significat, quod si superatus non compareat, & euanescat, periculum est, ne eo morbo pereat, quod si trepidare, uertique in fugam, celeriterque fugere uideatur, & esse qui sequantur, nisi curetur, furoris periculum est. Maxime autem omnibus his confert, ueratro purgari, si minus, cibo aquoso uti, uinumque non potare, si minus, album, tenue, molle, dilutum, ab acris autem, desiccantibus, calefacientibus, salisq; abstinet, naturaliter multum laborato, multum uestitus cursuato, ne confricato, neuē lūstator, nec saltato, aliasue certato, molliter quiescito, & dormito, desidet, nihilq; nisi naturaliter laborato, post coenam deambulato, fouerique optimum est, deinde uomere, trigintaq; dies ne repleatur, si uero repleatur, post dulcia cibaria, aquosa, leuique uomito bis mense. Quæ autem horum modo huc, modo illuc, nulla ui & necessitate compulsa uagantur, perturbationem aliquam animi præ cura uel tristitia significant, quiescere autem huic conferet, animuq; de curis ad res lætas, spectationesq; risum mouentes conuertere, si minus, ad ea quibus spectando lætetur, quod si duos, uel tres dies faciet, sistetur, & sedabitur, si minus, periculum est, ne in morbum cadat. Quæ autem astra pura, claraq; de sua circulatione excidere uideantur, exortiuque & anteriora petere, sanitatem significant, quod enim naturale corporis purum, post uesperam circuitu cadit, bene habet, nam quæ in uentriculo excernuntur, quæq; in carnem reiestantur, omnia de circuitu cadunt, quodq; nigrum, fuscum, non lucidum, occiduq; petere uideatur, uel in mare, terræ cadere, uel suprema petere, hæc maiores morbos significant, nā quæ suprema petunt, capitis destillationē, & rheuma significat. Quæ in mare cadunt, uētris mala, quæ in terrā, carnis tubercula, pustulasq; quibus conferet cibi trientē demere, post uomitū, quinq; dies sic nutrire, post alios quinq; cibū totū reponere, cūq; rursus uomuerint, similiter nutrire, quodcūq; horum purū cœlo hære uideatur, sanitatē significat, quoniā purū in homine

*Luna per som
pati nisa, q
portendat.*

Quid sol.

*Diversitatē som
norum obserua
to.*

Medelam aspice

*Pura uidere
astra quid por
tendat.*

*Quid eorum
casus.*

*Quid puritas
actis.*

de æthere est, tale siquidem animus cernit, quale descendit. Quod autem nigrum, non purum, perspicuumque uideatur, morbum significat, non plenitatem, uacuitatemue, sed externa deductione. huic acriter currere conferet, quo parum corpus contabescat, nam quo crebrius quis spirat, eo magis quod aduenit, excernitur, post cursus autem acriter deambulare, quatuorque dies molliter, leuiterque nutrire. Cum quid purum de Deo puro capere quis uideat, quo ad sanitatem, optimum est. Nam significat, quæ corpus intrat, pura esse, siquid autem contra, non bonum est, morbum enim in corpus uenisse significat, quare hunc uti priorem curato. Sin autem in serenitate molliter pluere, neque ualde perfundere, hyemareue uideatur, optimum est, nam modicum spiritum, purumque hominem ab aere intrasse significat. Si uero contra, uehementer, iugiterque pluere, tempestuosa, procellosa, grandinosa & non pura aqua, morbum significat contractum spiritu non bono. quare hunc & alios omnes modice nutricato. De signis autem coelestibus, syderibusque, cum quis gnarus, peritusque fuerit, & doctus, sic prouideto, nutricatoque, Disque supplicato. Cum bona uideris, & in optimis Soli, Ioui coelesti, Ioui possessorio, Ctesione, Mineræ possessorie, Ctesione, Mercurio, Apollini. Cum uero contra, Dis hæc auertentibus, Terræ, heroibus, qui mala omnia auertant, & periculosa. Hæc etiam sanitatem portendunt, uidere acute, & audire tuto, & sine metu iter facere, currere, terram planam, læuam, cultam uidere, pullulantes arbores, multis pomis onustas, satiuas, consueto modo, pura aqua, flumina currere, neque plus, minusue, quam conueniat, fontes, putei, & talia cuncta sic uisa sanitatem homini portendunt, corpusque recte habere, circuitus omnes, nutricatus, excreationes, sic esse, & habere, siquid contra uideatur, læsionem corporis significat. si autem uisus, & auditus quid lædat, morbum capitis significat, quare mane, & post coenam, plurimum deambulato, priore nutricatu addito. Cum læsa sunt crura, uomitione reuellito, plurimum lustrator, & sicuti prius uisitato, palato, faucibusue læsis, carnem non puram significat, quare plurimum post exercitationes deambulato, sterilitas arborum, & cæterorum, seminis humani corruptionem significat, quæ si folia demittant, humore & frigore læditur. si uero germinent, nec fructus ferat, calore, & siccitate, quare priora nutricato, desiccato, calefacitoque, secunda frigefacito, maderfacitoque. Cum uero flumina non solito modo fluere per somnum uidentur, sanguinis circuitum, periodumue significat, plus, excessum, minus, defectum. quare hunc cibis augeto, illum minuito. Cum autem non pura defluunt, perturbationem significat, quæ crebro spiritu cursus, & deambulationis agitata purgatur. Cum uero fontes, puteique uidentur, spiritum uesciæ significat, quod ministratione purgabis. Mare perturbatum, morbum uentris significat, quem lubricis, leuibus, mollibusque purgabis. Cum autem terra, uel domus moueri uidetur, sano ualeitudinem significat, languenti sanitatem, statumque præsentis mutationem, Sanus uisum mutato, quia confert, primumque si patiat,ur,

*Cum Deus quid
alieni dat.*

*Quid pluuia
frena.*

*Quibus dis
supplicandum.*

Diuersa uisa.

Medela.

*Cursus fluminis
per somnum uisus
quid uelit.*

*Fontes.
Puteus.
Mare.*

*Motus terre uel
domus.*

patiatur, statim paulatim uomito, quod totum corporis statum mutat, lan-
guens nihil mutato, quod statim præsentem corporis statum mutabit. Ter-
ram aqua uel mari inundatam uidere, morbum significat, plurima corporis
humiditate, quem uomitione, non prandendo, laborando, sicce nutricando
tolles. deinde sensim reducito, sed neq, terram nigram, perustamque uidere
bonum est. periculum enim est, ne morbum grauem, mortiferumq, nancisca-
tur, carnis enim nimiam siccitatem ostendit. quare labores, cibos siccis, ac
res acidas, lotiũq, mouentes subtrahito, ptisanãq, succo decocto, leuibusq
& mollibus, paucisq, nutricato, potuq, multo, diluto, alboq, utitor, multa
calida satur lauato, molliter quiescito, solemq, & frigus caueto. Terræ uero,
Mercurio, Heroibusq, supplicato. Si uero lacu, mari, flumine uel urinari, sub-
mergiue uideatur, bonum non est, nimiam enim humiditatem significat,
quem sicco nutricatu, laboribusque iuuato, quod febrienti optimum est,
nam humida calorem extinguunt. Quidquid insuper quis de se uideat, modo
consueto & ad sui naturam accommodato, neque maius, nec minus, quo ad
sanitatem optimum est, uestemque albam, calciamentaue perpulchra in-
duisse, optimum est, quodcũque membrum maius, uel minus uideatur, bo-
num non est. Quare hoc uistu augeto, illud minuito. Nigra uero, morbosa
& periculosa sunt, quare mollescito, madefacitoq, noua mutationem por-
tendunt, mortuos pueros uestibus albis indutos uidere, quidque ab his pu-
rum capere, optimum est. sanitatem enim & corporum & intransantium por-
tendit. nam nutrimenta, incrementa, semina, fructus mortui subministrant,
quæ sincera puraq, corpus intransantia, sanitatem significat, quos contra, si quis
uideat nudos, atratos, non pueros, quidue capientes, uel domo exportan-
tes, commodum non est, morbum enim portendit, quæ si sic corpus in-
transant, noxia sunt. quare cursu, deambulatione, purgato, ciboque molli, &
leui, uomendo nutricato. Quæcũq, corpora, muta forma, terrentiaque per
somnum uidentur, ciborum non consuetorum plenitatem, excreationem,
bilem, morbumque periculosum significat. Quare uomito, diesq, quinque
cibis leuissimis, paucis, non acribus, siccisue, uel calidis nutricato, natu-
raliterque exerceto, post coenam ne deambulato, calida placide lauato, So-
lem, frigulque caueto. Si quis uero per somnum uideat, se solitos cibos co-
medere, solitaq, potare, cibi carentiam, animiq, anxietatem significat, carnẽ
uero ualidissimam, summopere abundare, cũ non ualidã, minus, quemadmo-
dũ enim comesta bona est, sic & uisa, cibos ergo subtrahere conferet, nimie-
tatem enim hoc significat. Panis quoq, caseo, melleq, confectus, per somnos
comesus, idẽ significat. Pura uero per somnum aqua pota non lædit, cæteræ
omnes lædunt, quæcũq, consuetã quis uidet, cupiditatem significat. Quæ
uero pauefactus quis fugit, sanguinis intensiorem siccitate portendit, corpus
refrigerare, madefacereque confert. quicũq, uincitur, pungitur, ligaturue,

*Terræ inunda-
tio.*

*Terræ nigra
perustaq, sen-
tiam non bo-
num est.*

*Vrmatio, natu-
re quid por-
dat.*

*Vestis, calcia-
tig, somnia.
Nigra, noua, f.
somnia uisa.
Mortuig.*

*Corpora deso-
mata.*

*Cômestio, pota-
tioq.*

*Carnis comesti-
tio per somnu-
quid portenda*

Potio aqua.

*Diuersa somnia
aspicito.*

ab aliquo, corporis excreationem circuitus contrariam accessisse significat. uomere, emaciare, deambulareq; cōfert, cibisq; leuibus uti, postq; uomitum, quinque dies sic nutrire, quin & palationes, grassationesque uisæ, malum, periculumque portendunt. transitus fluminum, hostes armati, monstra diuersa, morbum, furoremue portendunt. Quare his sic deprehensis confert, cibis leuibus, mollibusque uti, placideq; post uomitionem, quinq; dies producere, plurimumq; naturaliter laborare, præterquam post coenam, calida lauare, desidere, quiescere, solem, frigusque cauere. quæ sicuti scripta sunt, quisquis utetur, sanam profecto uitâ ducet. Hæc quidem uictus ratio, quem admodum potuit, mortalis cum sim, cum deorū auxilio, mihi reperta est.

Se hæc inuenisse ait.

DE SPECIE, VISVVE.

Species, aciesue oculi corrupta, qui curetur.

S

Pecies autem oculorum; aciesue, & uisus, cum sua sponte corrumpitur, cærulea repente fit, quod curationem non admittit. quæ uero maris colorem contraxit, paulatim longo tempore corrumpitur, sæpeque, post multum tempus oculi alter corrumpitur. Quare caput huius purgato, uenasque urito, quod si per exordia curetur, malum sistitur, peiusque non procedit. Quæ autem inter cæruleum, marinūq; colorem est, si puero hoc fiat adulto, sistitur, si uero maiori septem annis, melius uidet, sed procul posita magna, splendidaque, uidet quidem, sed non clare, quidquid oculis admouerit, nihil aliud, huic autem capitis purgatio, ustioq; confert. Sanguinem uero mittere non, neq; cum cærulea, nec cum marina est, lumenque oculorum sana acie, puerorum, puellarumue crescente adhuc corpore nunquam iuueris. Cum uero non crescat, oculum spectato, palpebrasq; radito, extenuato, sique opus esse uideatur, intus urito, candente non multum ferraumento, postea crura distendito, colligato, super sellamq; locato, manus in ea firmato, quis medium teneto, deinde uenas scapulares considerato, crassioribusq; ferrameutis urito placide, ne cū ures, sanguis erumpat, sed si tibi tempus uideatur, sanguinem prius emittito, perurito autem retro ad os usque, deinde spongiam oleo tinctam superlinito, superuritoq; non multum uero super os. Sin autem ustionem non admittat, per spongiam unam, uel alteram crassio rem urito, non ad os usq; deinde Arum melle subactum super ustionem ponito. Cum uero prope uenâ uiseris, uel transfuseris, crustaq; deciderit, similiter uena si tendatur, tumeat, repleatur, saliat, subterfluat, quod minus patitur subter transfusus, transfurito rursus, si minus primo transfuseris, spongiaq; ualde calefactas super uenam fluentem ponito. Nam postea crustæ, quo magis calefiunt, decidunt, cicatricesq; ad os ustæ, pulchrius ueniunt. Cum autē ulcera sanescunt, tamen rursus inflantur, tolluntur, rubent, plusq; cæteris surgunt, donec

Cærulea uel maris coloris acie, oculi.

Medela.

Ustio quæ.

Arum cū melle.

donec tempus transeat, capiteq; & pectore perusto, similiter & in toto cor/
pore, cum quid perustum sit. Cum autem oculi palpebras terges, milesiæ la/
næ puro flore, circa stilum conuoluto, tergito, coronamq; oculi, ne ad charti/
laginem usque uras, caueto. Signum autem erit te satis terfisse, cum non am/
plius limpidus sanguis, sed cruenta, uel aquosa sanies egredietur, tuncq; liqui/
do medicamēto, in quo æris flos sit, refricato. Cum uero crustæ deciderint,
ulceraq; purgata fuerint, pullulauerintq; & sanescent, uerticem secato. Cum
uero sanguis defluerit, medicamento, quod sanguinē sistat, ad cicatricemq;
deducat, linito. Huius autem & omnium ultimum negotium est, caput pur/
gare, palpebrasq; qua præter naturam crassæ sunt, subtersecare quam lenissi/
me potest, postea urere, pilorū natura conseruata, non nimis candenti ferro,
uel tenui flore usto compescere; cum uero crusta deciderit, cætera curato.
Cum autem palpebræ, scabiosæ erunt, uel prurient, trito æris flore fricato,
tūcq; aeris squamam tenuissimæ tritam succo uuæ non maturæ, in uase rubri
æris, donec massa fiat, paulatim subigito, deinde cum aruerit, tenuiter trito
utitor. Luscius uero nyctalopusue, Elaterium potato, caput purgato, cer/
uicem concidito, præmitoq; multum, deinde bubuli iecoris frustulum unū,
uel duo crudū, quam magnum poterit, cum melle deuorato. Siquis sanis
oculis non uideat, huic uerticis os aperito, aquamq; educito, curatoq; sicq;
sanescet. Cum oculorū uitium aniuersarium est, uigetq; communiter, caput,
uentriculumq; inferiorem purgato, corpusque si habeat sanguinem mittito,
cucurbitulæque secundum uenas admotæ, ad quosdam horum dolores fa/
ciunt. Modice panem comedito, aquamque potato, loco obscuro, procul a
fumo, igne, cæterisque fulgoribus cubato, modo dextra, modo sinistra, lumi/
naq; obliqua caueto, caput ne madefacito, quoniam non confert. Linimen/
tum autem, cataplasmaue, cum non doleat & destillet, non confert, cum tu/
mor non dolet, post doloris acria medicamenta, cum dolor sedatus erit,
post medicamēti unctionem, tunc linire confert, quod uideatur conferre.
Diutius uero fixe contueri non confert, lachrymam enim prouocat, quod
oculus clara sine labore contueri non potest, sed neque confert diutius clau/
sis oculis nihil contueri, spectareue, præsertim si calida destillatio defluat.
nam retenta lachryma calefacit. Cum uero non destillat, cum succo lini/
re confert.

*Milesia lana.**Verticem aper.**Palpebrarum
curatio.**Luscius fornaq.**Qui curantur
nis oculis non
dentes.**Quando empla
strandum.*

CCXLVI HIPPOCRATIS DE VICTVS RATIONE IN ACVTIS
QVARTVS, SEV CONTRA CNIDIAS
SENTENTIAS, PTISANAVE.
LIBER TRIGESIMVS.

Ptisane laus.

*Quatenus pri-
scos nō laudet.*

*Victus rationē,
qui ante Hippo-
cratem fuerant,
non scripserunt.*

*Quid laudet, ni
deto.*

*Morbi graves
acutius.*

*Ptisana, uinum,
mulsū.*

Vi Sententias Cnidas appellatas scripserūt, quæ languen-
tes in singulis morbis patiuntur, recte scripserunt, quomo-
doꝝ horum quædam eueniunt, quæ non medicus recte
scripssisset, si quæ patiūtur, de singulis languentibus didi-
cisset. Quæ uero cum languens non dicit, medicum præ-
nouisse oportet, plurima horum præterita sunt, sed & alia
in aliis, quædamq; coniecturæ necessaria. Cum uero quid
per coniecturas dicitur, uel quomodo singula curāda sunt, multa in his aliter
sentio, quam illi disseruerint, quos non solum propterea non laudo, quia
paucis numero remediis utuntur, sed & cum multa dixerint, inuenerintq; de
grauibus & acutis morbis nihil. Nam Elaterium, lac, serum, pro anni tēpore,
dant, quæ si optima sunt, morbisq; quibus danda censent, conueniunt, magis
laudādi essent, si hæc pauca satis omnibus morbis esse dixissent, quod sic non
habet. Qui uero postea confecerunt, medicæ magis inceserunt, quæ singulis
danda sint, sed tamen de uictus ratione, diætæq; prisca nihil recensendum
scripserūt, quod magnum est præterierunt, morborum quidem singulorum,
uarios modos, multamq; differentiam & diuisionem non ignorauerunt. Qui
uero morbos numerarunt, non recte scripserunt, nam non facile numeran-
tur, quoniam idem morbus & eodem nomine dictus in singulis languētibus
aliquatenus differt. Mihi uero in tota hac arte hoc placet, Mentē rebus adhi-
bere, quæq; celeritate egent, celeriter peragantur, quæ puritate, pure, quæ
sine dolore præstanda sunt, præstentur. Cæteraque similiter, semper melius
peragantur, quam cæteri fecerint, medicumq; illum summopere laudarim,
qui in grauibus & acutis morbis, qui plurimos necant, si melius quam cæteri
quid ageret, qui sunt hi, quos prisca recensuerunt. Laterū morbus, pleuritisue,
Pulmonis, peripneumoniaue, deliratio, phrenitisue, marcor somni, lethargus
ue, febris ardens, causosue, cæteraq; mala his similia. quorum sunt continuæ
febrēs, quæ necant, nisi pestilentes morbi passim uagentur & debacchentur,
sed sparsi sint & non similes, qui magis perimant, quam alii. quorum differen-
tiā rudes non cognoscunt, sed magis sciunt laudare, uel uituperare medicos.
Quod eorū imperitiā indicat, cum morbos non periculosos curādos cen-
sent, medicosq; qui eos sanarūt, laudāt, cū non sint uere boni medici, quoniā
facile quisq; nouit & nominat morbos, quos tractauit. Sed si quis Ptisanae
succum, uinumq; hoc, uel illud, mulsūue nominat, his medici boni & mali
hæc scire æque uidentur, quod non sic habet, quoniā in his, alii ab aliis ualde
differunt, quod mihi potissimum scriptione dignū esse uidetur, quo medici
sciant, quæ bona & quæ non, quæq; maxime prosint & contra, hoc quidem
nescitur,

nescitur, cur plurimi medici semper in acutis morbis Ptisanam non percolatam dent, seq; rite curare putent. Quidam præ cunctis faciunt, si languens, ne granulum quidem hordei deuoret, quod putant ualde lædere. Quare per colum missam dant, quidam neutrum darent, quidam non ante septimum diem, quidam post morbi decretorium & iudicationem, quæ medici proponere, quærereue, non consueuerūt, quin si quæratur, non respondent. Propterea rudes medicam artem plurimum calumniantur, putantq; ueram artē non esse, cum in grauib; & acutis medici adeo differant, cum unus quædam ratus optima, porrigat, medicus alter ratus pessima, non det. Quare medicam artem quis uaticinio comparet, nam uates eandem auem, si dextera uolet, bonam ducit, si sinistra, malam, quæq; quis in aeris perspicientia & obseruatione deprehendat, sed uatum aliqui contraria his autumant. Quare dico pulchrā omnino hanc esse speculationem, similem; multis eorū, quæ in arte medica sunt, commodam; languentibus ad sanitatem, tutam; ualētibus, seseq; exercitibus ad bonam habitudinem, quicquidq; uelit quis. Ptisana quidē omnibus frumentaceis gustamentis mihi recte præponi uidef in his morbis, quib; eam præposuerunt, laudo. Nam eius glutinosum, leuigatum est, lubricum, continuum, commodum, non ualidum, non siticulosum, probe abluir, siquid hoc egeat, non stringit, malum fluorem non mouet, nec in uentriculo tumescit, quod cū decoqueretur, amiserit. Qui ergo Ptisana utetur, nullo die uacuū (uti sic dixerim) in his morbis relinquit, nisi cum medica potione, uel lauactione opus est, quib; bis comedere consueuerunt, his bis dato, qui semel, semel primo, deinde si possit, bis & his dato, si quid putes addendum, sed per exordia parum dato, nec ualde crassam, spissamue, sed tantum consuetudinis causa, uti quid intret ne multum uacuetur, dationis autem quātitas, modusue hic esto. Si malum siccum putaris, parum dato, sed ante sorbitionē, mulsum, uinumue, uel quod conuenire uideatur, propinato. quid autē singulis modis conueniat, dicetur. Si os madescat, pulmoq; bene habeat, sorbitionis quantitatē (uti paucis dicatur) pro mali quantitate & qualitate dato. Quæ citius & magis madescunt, celerem iudicationem significant, quæ tardius & minus, tardam, hæc quidem plerūq; sic habent. multa opportuna prætereunt, quæ præmonstranda essent, de quibus post dicetur, quantoq; maior purgatio sit, tanto magis, usq; ad iudicationem dato, præsertim duos dies post iudicationem. Quibus autē quinto, septimo, nonoue decreuisse uidebitur, par & impar prouideto & obseruato. Post hoc, mane sorbeto, uesperis autem ad cibaria transmutato. Hoc autē languentibus plerūq; confert, qui statim ptisana utuntur, dolores enim laterū sponte sedantur, cum quid alicuius momenti spueret & purgare coeperint, quæ purgationes perfectiores sunt, minusq; hi purulenti sunt, quam qui aliter nutricentur, simplicioresq; sunt hæc iudicationes, facilioreq; minusq; reuersoriæ, Ptisanā autē optimo hordeo facito, decoquitq;

Ptisane differentia.

Medicina calumnia.

Medicina uaticinio comparatur.

Ptisane utilitas.

Ptisane datio.

Ptisane confectio, et uirius.

nisi solo succo utaris. hoc autem cum cæteris habet Ptisana, quod lubricita-
tem hordei deuorati lædere non sinit, nusquam hæret, remanetue in pectore,
satis lubrica est, sitim sedat, facile concoquitur, si decocta sit optime, quod
potissimum poscit. Nam nisi quis eam plurimū decoquat, eius sorbitio plu-
rimum lædet. quibus enim statim cibus includitur, nisi quis prius subuacuan-
do sorbitionem det, dolorem, qui inest, irritat, si non insit, statim adducit,
densiusq; spirabit, quod malum est, nam pulmonem sicciorem reddit, præ-
cordiaq; & ilia, pestinemq; uexat, præsertim si adhuc costarum, pulmonisue
dolor continuet, calidifq; fomentis nihil sese demittat, cessetue, non sputat,
sed glutinosum clam inhæreat, nisi quis dolorem tollat, uentrem molliendo,
subducendo, uenam secādo, uel quouis alio quod conferat. Ptisanam autem
sic habentibus, si des, statim moriūtur. Propter hoc igitur & aliud, qui crassa
Ptisana & non succo uestuntur, septimani, uel citius moriuntur, uel deliri, uel
spiritus difficultate, singultuue præfocati, quos sydere pcussos, syderatosue,
seu Bletus, propterea prisci putauerunt, quod mortuorum latus liuidum, uti
percutsum deprehēderetur. Quod propterea fit, quoniam priusquam dolor
soluatur, pereunt, statim enim pulmonici fiunt, crebroque & multo spiritu
glutinosum (uti dictum est) spuunt, quod crudum cum est, spiritum impedit,
pulmonifq; sinibus retentum, singultum facit, qui mortiferum plerunq; est,
cum huc deuenit. Nam sputum retentū, spiritum intrare non sinit, qui intus
est, foras extruditur, sicq; male sese alternatim ulciscunt. Sputum enim reten-
tum, spiritum densat, qui densatus sputum glutinosum reddit, lubriciq; de-
fluere non sinit, quæ occupant non solum eos, qui ptisana non apto tempore
utuntur, sed multo magis eos, qui quid aliud edant, uel potent, minus quam
ptisana conueniens, quæ & similia plerunq; his eueniunt, qui crassa ptisana,
quiq; succo solo, potuue nutricantur, cum non suo tempore ea porrigunt.
maioraq; his etiam patiuntur, quod sic emendato. Si cui recens pasto, uen-
treq; non soluto febris incipiat, cum dolore, uel sine, nihil antequam cibaria
descenderint, præter potū, siquid doleat, cū aceto & mulso porrigito, hyeme
tepidum, frigidum æstate, si uero multum sitiret, mulsum cum aqua. Postea
uero, si quid doleret, uel quid periculosum compareret, non multum nec
crassum sorbetō. Post autem septimū, uel nonum diem, si ualidus sit, priorq;
cibus post recentem cibum non descenderit, si quidem ualidus sit, ætateq;
uigeat, subluito, si minus, glādula utitor, nisi sponte probe demiserit, tempus
autem, quo sorbeat, per exordia, totumq; morbum hoc seruato. Cum autem
pedes frigescunt, sorbitionem, potumq; ne dato, sed cū calefcent, tempusq;
hoc in omnibus morbis & præsertim acutis plurimum posse putato, potissi-
mumq; in febriculosis, periculosifq; ualde. Primū quidē succo utitor, deinde
ptisana, signa præscripta obseruando, dolorem uero laterum, si per exordia,
uel postea fiat, calidis fomentis primum tollere tentato, Calidorum autem
fomentorū

*Quando ptisana
non danda.*

Bletos cur.

Singultus causa.

*Tempus et mo-
dus nutricandi.*

*Quando nihil
dandum.
Tempus et mo-
dus ptisanæ.*

Calida fomenta.

fomentorum potissimum est calida aqua in utriculo, uesica, uase aheneo, uel testaceo coniecta, quidq; molle prius supposito, lenitatis causa, quod mollis spongia magna, calida aqua expressa faciet optime, linteoque uestimentoue fomentum contegito, uti calor diutius maneat, nec exhalet, uaporq; ad languentis nares perueniat, nisi uideat hoc aliquatenus prodesse, quod quandoq; fit. Præterea hordeum, heruumq; madefactū aceto acriore, quā quis poterit, feruefacito, sacculisq; indito & apponito, similiterq; fursures, Sicca uero fomentatio, sal, milium fristum, calefactumue, sacculis laneis conclusum, confortumue, commodissimū est, leuat enim hæc mollificatio & dolores clauis, pectorisq; secatio quidem uenæ non æque dolorem tollit, nisi ad iugulum, clauemue perueniat. Si uero his fomentis labor non soluitur, diutius ne calefacito. Pulmonem enim hoc siccefacit, purulentatq; sed si dolor iugulum, clauemue, brachiumq; grauaret, mammaeq; uel præcordia, uenam brachii interiorē aperire prodest. Nec tardato, sanguinemq; eatenus mittito, dum rubicundior defluat, uel pro puro & rubro liuidus, utrunq; enim fit. Si uero dolor sub præcordia sit, clauemq; non uellicet, nigro ueratro, uel peplio uentrem mollito, cum nigro autem ueratro, daucum, uel seselim, uel anesum, uel quid odoratum misceto, cum peplio autem lassaris succum, quæ simul mista similiter faciunt. Nigrum Veratrum melius uentrem mouet, uacuatue, quam Peplion, sed peplion uentum magis excutit. Quæ utraq; dolorē sedant, multaq; alia subdita, sed hæc potissima sunt omnium, quæ sciam, uiderimue. Nam & sorbitiones, cum quibusdam non ualde insuauibus datæ profunt, uel amaro, uel alia re non suauis, copiae, uel colore, uel suspitione, fastidiose aliquo. Ptisanam uero, cum medicamentum potauerit, statim porrigito, pauloque minus quam consueuit, quoniam ab re non est, cum adhuc purgat, ne sorbeto. Cum uero cessauerit, minus consueto porrigito, deinde paulatim augeto, dum dolor sedetur, nihilq; aliud aduersetur. Sermo autē idem mihi est, si ptisanæ succo sit utendum, meliusq; omnino dico esse statim per morbi exordia quid sorbere, quam antea inedia uexatum, uacuumq; tertianum, uel quartanum, uel quintanum, uel sextanum, septimanumue sorbere incipere, nec nisi prius morbus hoc tempore decreuerit porrigere. Cætera, quæ facienda erunt, similia supradictis fiant. De sorbitione quidem sic sentio, de potuq; similiter, tam & si plurimos medicos uiderim, contra quam expediret facere, qui languentes per morborum exordia, duos, tres, pluresq; dies, inedia cruciarent, deinde sorbitionem, potumq; darent, quod fortasse putarunt par esse, cum magna corporis mutatio facta esset, magnū quid & contra mutare, quippe hoc mutare, bene haberet, nisi pusillum esset. Mutatio quidem & mutatione rectius procederet, si quod gustarent, succederet, maxime quidem læderentur, qui tota, crassaue ptisana uterentur, nisi recte mutaretur, quique solo succo, potuq; sed hi minus. Quæ de sanorum nutritu discemus, uti quæ conferant, sciamus,

Sicca fomenta.

Pulmo fomentum leditur.

Quando uena aperienda.

Purgatio ueratri et peplii.

Ptisana statim post potionem medicā datur.

Modus ægri nutritus.

Mutatio repentina bona non est.

Nam si hæc uel illa nutritio quibusdam in rebus, mutationibusq; magno pere differt, quomodo non & in morbis, præsertim acutis, hæc uel illa ualde differant? quod facile discitur & intelligit. De uulgari cibo, potusq; qui semper similis sit, salubrior est, quam si quis repente mutet, meliorēq; petat, quoniam & his, qui bis die comedunt, quicq; semel, mutationes repentinæ nocēt, morbumq; præbent. quicq; prandere non consueuerunt, si prandeant, statim ægri, toto corpore graues, languidi, desidesq; redduntur, si uero & supercoeuent, crudelitatem subeunt. Quibusdam uero & intestina uellicantur, cum uentriculus præter consuetudinem grauat, consuetus superficere, non bis tumescere, nec bis cibaria concoquere. Mutationem uero lenire his subuenit, post coenam noctem quam longa est, dormire, hyeme calide, frigide æstate. Si uero dormire non possit, tarde multumq; non statarie deambulato, parū, uel nihil & quod non lædat, comedito, minusq; & meracius, non dilutū potato, magis etiā quis laboraret, si ter, die saturaretur, multoq; magis si sæpius. Tamen multi sunt, qui ter, die satiati facile ferant, quoniam sic consueuerūt, quin & qui bis die comedere solent, nisi prandeant, non ualidi, languidi, timidiq; ad omnia redduntur, cor, uentriculus, omniaq; eorum intestina uellicantur, calidum, luteumq; micturiunt, oletumq; comburitur, quibusdā & os amarescit, oculi cauantur, tempora pulsant, saliantue, postrema frigesunt, plurimiq; horum, nisi prandeant, coenare non possunt, si coenent, uentriculus grauat, multoq; difficiliter cubant, quam si pransi fuissent. Quæ cū sanis propter dimidii diei, præter consuetudinem, uictus mutationem eueniūt, subtrahere, addereque, conferre non uidetur. Si ergo, qui præter consuetum, totum diem uacuum cum duxisset, quantum consueuit, semel comedit, coenauitue, grauatus est, par est, si cū pransus non esset, laborauit, languitq; multo magis, post coenam grauatum iri, quin & cum plus ieiunasset, statim post si coenaret, multo magis adhuc grauaretur. Quare eum, qui præter consuetudinem, uacuum mansit, diem eum totum leniter sine frigore, calore, laboreq; transigere iuuabit. Nā hæc omnia grauaret, multo minus ergo, & humidius coenato, meraciusq; pro cibi portione potato, postridie parum prandeto, sensimq; addendo, ad consuetum peruenito, qui autem biliosi sunt, hæc difficiliter ferunt. Pituitosi uero facilius omnino, præter consuetudinem, inediam ferunt. Quare semel comedere & hi facilius ferunt, quod potissimum demonstrat, maximas mutationes naturæ nostræ, & habitus, consuetudinisue, maximos morbos gignere. Medici uero præter tempus non debent maximas inedias mandare, neq; morbis, uigentibus, & in inflammatione existentibus, quidquā porrigere, neq; repente, hac uel illac, in toto negotio quidquā mutare. Multa his similia quo ad uentriculum & alia posset quis dicere, quod nonnulli cibaria consueta, & si suapte natura non optima, facile concoquunt, feruntq;, & similiter pocula, contraq; difficulter quidam cibaria concoquunt, non consueta, &

Cognoscitur hoc de sanis.

Qui error emendatur in his.

Quid eueniat cōsuetudinem mutare.

Medela buius.

Quid faciat mutatione.

Consuetudo quid possit, uideto.

sueta, & si suapte natura, optima sint, similiterq; pocula. Præterea quæ facit, multa carnis deuoratio præter solitū, quæq; allium, lassar, silphionue, succus caulis, cæteraq; quæ maximas habet vires, minus quippe miretur quis, si talia magis quam alia labores in uentriculis gignunt, sed si scias quantam turbam, tumorem, uentum, tormentumq; puls, mazaue, præter solitum deuorata, uen- triculo eam comedere nō consueti, præbeat, panisq; calidus deuoratus quan- tam sitim, quantāq; grauedinem, turbulentiamq; uentriculo, pultē, mazamue comedere sueti, subitamq; plenitatem, propter siccitatē, tardamq; per mea- tus incessionem, panesq; ualde puri, cribratiq; & non cribrati præter solitum deuorati, quantam differentiam faciant, pulsq; mazaue præter solitum, sicca, liquida, glutinosa, tenaxue, nouæq; recentēsue farinæ quid faciant non assue- tis panificia, ex his, & assuetis, potusque uini, uel aquæ, præter solitum, subita utrinq; mutatio, dilutūq; uinum, meracūq; subito potatum, quorum alte- rum marcorem hudum, debilitatemq; in superiore uētriculo gignit, uentūq; in inferiore, pulsū autem uenarum, capitis grauedinem, & sitim alterum, præterq; solitum, uinum album, nigrumue, repente mutatum, tamen si utraq; uinosa, non dulciaue sint, tamen plurima in corpore mutant, dulce quidem, uinosumq; minus quis dicat mirum esse, si repēte mutetur, non idem possit. quare hæc contraria ratione temperentur. Cum autem uictus mutatus, cor- pus, quoad robur non mutauit, cibaria ne addito, nec quo ad langorem ne demito, sed vires singulorum, morbi modus, hominis natura, consuetudoq;, languentisq; nutriticus, cibaria potusq; consyderentur, potiusq; demito, quā addas, quoniam omnino demere prodest, cum languens suffecturus, & dura- turus uidetur, dum uigor morbi, uehementiaue, maturescat, quādo autem, & in quibus, hoc faciendum sit, scribetur, multa præterea quis alia his similia dicat, scribatue, melius autem, & uerius testimonium non, magisq; negotio coniunctum, de quo plura locutus sum, quod negotium opportune docebit. Quidam, per exordia grauis, acutiue morbi statim eodem die comederunt. quidam postridie, quidā, quidquid daretur, sorpserunt pultem aliqui, cyceo/ naue, quæ omnia peiora sunt, quā si quis alias nutritetur, quo tēpore, errata minus lædūt, quam si quis, post duos, uel tres primos dies, quarto, uel quinto hæc sumat, certe peius adhuc fuisset, si cum totos hos dies ieiunasset, secutis, deinde diebus, sic nutriticus fuisset, priusquā morbus maturuisset. quod li- quido plurimis mortem attulit, nisi morbus futilis penitus fuerit, quo errata, per exordia facta, facilius emendantur, curanturue. Quod maximum argumen- tum esse reor, primos dies quid sumendum, sorbendumue esse, cū hoc paulo post facturus sit, penitusq; nesciunt, qui frumentacea ptisana decocta utūtur, si prius quam sorbere incipiāt, duos tres, uel plures dies ieiunauerint, se male passuros, quiq; cremore, succoue utuntur, se magnopere læsos iri, si non rite sorbere incipiant, tūc enim demū cauent, cognoscūtq; hoc ualde languentes

Quæ ualida.

Maza, panis, & toste.

Maza differe- tia, et farina.

Potus uini ne aqua.

Qui hæc corr- gantur.

Potius demito.

Qui per morba exordia agas.

Cēset quid omni- no per exordia dandum esse.

lædere, si priusquam morbus matureſcat, ptiſanam hordeacea incipiant ſor-
bere, languentes, qui ſuccû conſueuerint. quæ omnia magna argumenta ſunt,
Medicos non rite languentes nutrire, cum in morbis inedia utitur, in qui-
bus non oportet, uel contra, quod plerûq; lædit. sæpe etiam, cum opus non
eſt, ſorbitionem dant, cum inedia magis iuaret, ſicuti, cû caſu morbus incre-
uit, quandoq; & cruda de capite mouent, conuelluntue, circaq; peſtoris loca
pituitoſa, bilioſaue, quo peruigilatur, morbuſq; non concoquitur, moleſtiq;
languentes, moroſiq; redduntur, deſipiunt; luminæq; eorum lucere uidentur,
tintinant aures, poſtrema frigent, crudum miſturunt, tenue, ſalſum, decolo-
rum, parum ſpuunt, ceruix ſudat, meatus tranſitus moleſtant; ſpiritus denſus,
creber, magnus ualde prorumpit, ſupernaq; petit, ſupercilia graueſcunt, deſi-
ciunt, ſtragula deiiciunt, manus tremunt, labium inferius quandoq; concutit,
quæ ſi per initia compareant, magnam deſipientiam præſeferunt, plerûq; &
hi pereunt. Qui autem euadunt, cum uomica, apoſtemateue, uel cum narium
ſanguinis fluctione remanent, puſue craſſum ſpuunt, nec alias. quorum medi-
cos ſatis cognoscant, quæue alio irritamento, laboreue, morbi uehementia,
& acumine fiat, quæue mala ſingulis noſtra natura, habitusq; parit, quæ co-
gnita ſalutem, mortem ignorata ferunt. Maius præterea malum eſt, ſiquis de-
bilitato labore, morbiue acumine, potum, ſorbitionemue, uel cibum porri-
gat, uacuitate, & inedia ratus eum debilem eſſe. quod turpe eſt, non cogno-
ſcere, nutrituſq; premere, qui error periculofus eſt, multo tamen minor eſt,
quam alter, qui magis ridendus eſt, ſi quis medicus, uel rudis, cum languetem
adiuit, reſciuitq; quæ eueniunt, quæq; medicus alter, ne comederet, potaret
ue uetuerit, liquidog; profuerit, idet, uideaturq; certo profuiſſe, quæ homi-
nes medicis obiciunt maxime, cum alter medicus, uel rudis uidetur tâquam
mortuum excitafſe. quare ſigna, quibus hæc cognoscantur, ſcribentur. Similia
hæc ſunt his quæ in uentriculo ſiunt, nam ſi corpus totum, præter ſolitum,
multum ceſſet, quieſcatue, ſtatim ualidius non fit, magisue conualeſcit, ſi quis
præterea diu otiaſus ſubito labore, ſenſimq; non conueſcat, malum profe-
cto nanciſcetur, quod & ſingulis corporis partibus euenit, quin & pedes, cæ-
teraq; membra laborare non conſueta quid tale paterentur, ſi poſt longum
otium & tempus repente laborent, quæ & dentes & oculi paterentur, nihilq;
eſt, quod non ſic afficeretur, quin & cubile, præter ſolitum, molle, durumue
laborat, laſſatq; ſub diuog; & aere, non ſolita cubatio corpus exaſperat, du-
ratue, ſed de his aliqua exēpla ſcripſiſſe, ſatis eſt. Si quis crus uulneretur, quod
non ualde periculofum ſit, nec ualde contemnendum, nec nimium difficile,
facileue curatu, ſtatimq; per exordia iaceat, cureturq; nihilq; crus agitet, non
inflammabitur, citiuſq; ſaneſcet, quā ſi errans curaretur. Si uero quinto, ſexto,
uel ulterius die, ſurgens ambulet, tunc magis laborabit, quam ſi ſtatim per
exordia,

*Medicorum
errata.*

*Quid languens
patiatur.*

*Vomica quando
creetur.*

*Quid faciat er-
ror medici.*

*Quid turpe me-
dico.*

*Conſuetudo mul-
tum poteſt.*

*Conſuetudo
omnia conſer-
uat.*

*Crus uulnerati
exemplum.*

exordia errans, curatus fuisset. Si uero multum repente defatigetur, multo magis laborabit, quam si illo modo curatus hæc his diebus fecisset, quæ omnia sese confirmant, testanturq;. cuncta repente mutata supra modum, tunc, potestq; magis lædere. multiplex est ergo uentriculi læsio, si de multa & longa uacuitate & inedia subito, plus iusto sumat, quin & corpus, cæteraq; eius partes, si de multa, longaue quiete subito plurimum laborent, multo magis læduntur, quam si de multo cibo & satietate ad multam uacuitatem, & inediã mutetur. Quare corpus placide, sensimq; his consuescito, ne cum quid subito fiat, lædat, uentriculusq; sensim cibariorum copię consuescito, ne, cum non fuerit completus, se, corpusque totum grauet. De mutatione quidem & hac & illa plurima locutus sum, quæ quidem ad omnia pertinet, nouisse, sed eo redeamus, de quo fuerat sermo. Quidam in grauib; & acutis morbis, de uacuitate & inedia ad forbitiones deducunt & mutant, mutandum enim cenfeo, sed sorbendum non est, priusquã morbus mature scat, uel aliquod signũ euacuatorium, incitatoriumue, præcordiorum, intestinorumue compareat, de quo scribetur. Magna si quidem uigilia cibum, potumque digerere non finit, mutatioq; in alterutram partem, corpus delassat, dissoluit, tabefacit, caputque grauat. dulce præterea uinum, uinosumque nigrum, album, mulsũ, acetum mulsũ, aqua, qualia sint in grauib; & acutis morbis, definiã. Dulce quidem uinum, minus quam uinosum, caput grauat, præcordiaq; minus tangit, quidque magis mouet, per intestinaq; magis currit, quam alterum. Lienẽ tamen iecurq; tumefacit, quod biliosis non conuenit, sitim enim his facit, superiusq; intestinum inflat, tamen inferioris hostile non est pro inflationis portione. dulcis enim uini uentositas, inflatione nõ ualde penetrat, sed circa præcordia miratur, lotiumq; minus omnino cit, quã uinosum album. Sputũ uero magis educit, sed quibus siticulosum est, minus educit, contra, quibus siticulosum non est. Vinum autem album, uinosum, plurimum in uini dulcis comparatione, narrationeue & laudatur, & uituperatur. Laudatur, quod in uescicam magis penetrat, lotiũq; magis cit & purgat, semperq; ferme in his utile est, nam & si suapte natura, cæteris minus conuenit, quam alterum, tamen uescicæ purgatio, quã facit, liberat, si uti debet, prouertatur, deturue. De uini autem utilitate, læsioneque, hæc demonstrasse non ab re fuit, quæ me naturam priores nesciuerunt. Vino autem rubello, nigroque hastenus in his morbis utilior, nisi caput grauescat, deliret, non spuat, non mingat, molliaque & ramentosa oletet, maxime autem in his, & similibus cõuenit ex albo mutare, tamen scito superiora omnia, & uescicam, si dilutius sit, minus lædi, meracum autem inferiora intestina iuuare. Mulsũ autem si per omnem morbum potetur, proficiet, sed si biliosi, magnisq; uisceribus sint, his omnino minus conuenit, quam his, qui tales non sunt, minusq; siticulosum est, quam uinum dulce, pulmonem mollit, modice sputum educit, tussim lenit, quod emundet, habet,

*Corpus et uentri-
culus sensim con-
suescat.*

*Qualitas uini-
rũ, mulsi, aque,
cæterorumq;.
Dulce quale.*

Vinum album.

*Priores hæc ne-
scisse dicit.
Vinum rubellum
nigramq;.*

Mulsũ.

cum plusquam expediat, sputum glutinatur, satiscq; lotium mouet, nisi quid intestina uetent, mouet inferna biliosa, quandoq; bona, mala, repletiã, spu-
mosaq; plusquã expediat, agit, quod magis biliosis, magniscq; uisceribus sunt,
euenit. Mulsum uero dilutũ, magis sputũ educit, pulmonẽ mollit, Meracũ
autẽ, spumosa, biliosa, calida excrementa magis mouet, quã dilutũ. tale enim
excrementũ, multa alia habet, quæ magnòpere lædant. nam de præcordiis
æstum non educit, extinguitue, sed irritat, & auget morbũq; latu difficilem
facit, membrorũq; iactationẽ, uentriculũ, intestina, sedẽ ulcerat, quorũ auxilia
scribentur. Si quis pro alio potu sine sorbitione, in his morbis mulso utatur,
sæpius consequetur, quã non. Quibus autẽ dandũ & non dandũ sit, & cur, ma-
gnã ex parte distũ est, quod ab hominibus propterea damnatur, quod potan-
tes dissoluat, citamq; mortẽ ferat, uti putatur, quod propter debilitatos dici-
tur, quo nonnulli, tanquã tale sit, utunt, quod non omnino sic habet, sed aqua
multo ualentius est, si solũ potetur, nisi uentriculũ turbaret. quin & uinò albo,
tenui, parum ferenti, non odoro, ualidius, & non, est. Magnã differentiã facit
& uini & mellis meracitas, puritasue ad utrunque robur. Si quis duplum meri-
meraci, ad mel, quod delingat, potet, multo ualentior melle solo fiet, nisi uen-
triculum turbet, plus enim oletat, si quis tamen post ptisanæ sorbitionem,
mulsum potet, ualde replebitur & inflabitur, uisceraq; & intestina, quæ circa
præcordia sunt, lædet, sed ante sorbitionem, si mulsum hauriatur, iuuat. Mul-
sum uero decoctum uisũ pulchrius est, quam crudum, clarum enim est, albũ,
translucidum, tenue, quatenus autem crudum, & coctũ differat, quo ad uim,
non dico, suauius, quã crudũ non est, si mel bonũ sit, tamen non tam ualidũ,
quã crudũ est, minusq; oletariũ, quorũ neutrum ad temperaturam, utilita-
temue opus est ad mulsi usum, sed tunc omnino coquẽdum est, cum mel ma-
lum, non defecatum, nigrũ, maliue odoris fuerit, nam coctura plurimũ mali-
gnitatis, turpitudinisque aufert. Mulsum autẽ acetum, Oxymeliue, plurimũ
in his morbis, si potetur, prodest, sputum enim educit, spirationemq; faci-
lem reddit. tempora uero hæc habet, quod ualde acre est, sputa quæ non
facile reddunt, non educit, quod si retẽta melius educeret, fauces læuigaret,
& ueluti pinna quadam repurgaret, pulmonemq; recrearet, cum eius lenimen
sit, quæ si superaret, summopere prodesset, quandoque nimis acre sputum
non educit, sed adglutinat, & nocet, quod iis euenit, qui alias periclitantur,
nec excreare possunt, quæ hærent, quod priusquam des, languentis uires con-
syderato, si uero bene speres, tepidũ dato, paulatimq; haurito. Quod autem
modice acre est, os, & fauces madefacit, sputũ educit, sitim sedat, uentriculũ,
præcordia, uiscera, cæteraq; intestina lenit, mellis enim biliosum, quod noce-
ret, compescitur, uentũ autem discutit, lotiũq; cit, tamen inferius intestinum
lassat, & radit, malũ autẽ hoc, in grauibũs, & acutis morbis quãdoq; fit, quod
uentum non solũ exire cohibet, sed recurrere facit, præterea & alias membra
afficit

Mulsi potus qua-
lis.

Cur mulsum ab
omnibus non pro-
betur.

Plus nutrit mel,
quam uinum.

Cocti et crudi
mulsi differen-
tia.

Oxymeli.

Mulsum acetum
quale esse debet.

Qui dandum.

Quid mali han-
beat.

afficit. postremaq; frigefacit. solam hanc aceti mulsu læsionem uidi, quæ scribenda esset. modicum nocte, & ante sorbitionem ieiunio dato, quin & multo post sorbitionem, si nihil uetet, porrigito. solo autem potu sine sorbitione nutritis, propterea semper commodum non est, quod intestina ualde læsant, & exasperat, cum oletarium non sit, potius purulentos facit, cum præsertim uacuitas, inediaue præcessit, deinde mulsu uires auferret. Si uero poculum hoc in toto morbo prodesse uideretur, parum aceti aspergito, uti solum sentiatur, sic enim quæ lædere consuevit, minus lædet & quæ opus est, iuuabit, paucisq; uti dicatur, magis aceti acumẽ amarebiliosis, picrocholisue, quã atræ biliosis, melancholicisue confert, nam amara ab eo subleuata discutuntur, nigra uero gliscunt, subleuantur, crescunt, nam acetum atra discutit, eductue, quod foeminis ualde hostile est, uiris non æque, nam uulnẽ dolore facit, quod autem aquæ poculo in acutis dem, non habeo. Pulmonicorũ enim sitim, non tussimq; sedat, minusq; quã cætera, si quis eius poculo, usq; utatur, sputum educit, tamen inter acetum mulsu, & uinũ mulsu si aqua superi potetur, mutatione, uarietateue poculorũ, paulum sputum educit, cũ madefaciãt, sitim nõ tollit, sed potius amarorẽ superadducit. Quod enĩ biliosum est, natura bilioso, uetriculoq; & præcordiis pessima, bilidissimãq; res est, maximeq; debilitat, cũ uacuum intrauit. Lienem, iecurq; cũ feruet, fluitatq; tumefacit, tardius enim frigiditate, concoctionisq; difficultate meatus penetrat, uetremq; lotiumue non cit, quin potius lædit, cũ oletaria non sit. Si quis autem gelidam potet pedibus frigidibus, multo magis lædetur, quoniam prurumpat, si quis tamen, in his morbis, uehementem capitis grauedinem, mentisue læsionem, tactumue timeat, penitus uinum uetet, & in hoc, aqua utatur, dilutoue albo uino, non odoro, deinde paulum aquæ potato, sic enim uini robur, caput, mentemq; minus tentabit, potus autem aquæ, in quibus horũ, maximo usui sit, quandoque admodum multo, pusilloue, gelido, tepidoue, partim dictũ est, partim suis locis, temporibusq; dicetur. De cæteris potibus, quemadmodũ est hordeaceus, deg; chloea herba, ana passa, uinaceis, tritico, Cneco, myrtis, granatis, aliisque rebus confecti, cum usus erit, in ipso morbo, quemadmodum, & cætera composita medicamenta describetur. Balneum quidein multis morbis, si in crebro usu sit, auxiliatur, quibusdam autem non, quandoq; minus quis uti potest, cũ non omnes homines hoc, & quæ necessaria sunt, domi paratu habeãt, nam in paucis domibus ministri, quæq; necessaria sunt parata, sicuti oporteret, reperiuntur, qui nisi optime habentur, non parum læduntur, nam loco tecto, non fumoso opus est, multa aqua, continua latione, non nimia, si uero sic non oporteat, quin quidein potius non emundari, si uero mundet, multa calida uitior, plusq; quã putet, huic mundationi opus esse, celeriterq; omnia peragantur, multaq; postea spargatur. Præterea uia ad labrum, solumue longa non sit, facilisque ingressus, & exitus, quique

Quibus non a-
dum acetum m-
sim.

Potus aquæ q-
lis.
Mulsorum disse-
rentia.

Aqua qualis.
m. ibam iof

Potus uini con-
positio.

Balneum.

Controlle.
Symplicio
alibi

anip on

Luc ubi.

anip on

*Quid agendum
lauandis.
non non sedum
laui non non*

*Quibus prosit
balneum.*

Qui lauandi sunt.

*Causa
laui.*

Oxyuri.

*Causa morbi
laui.*

Medela.

Lac asina.

*Quid morbi
laui.*

lauatur, sese componat, aptetq; ad omnē ministrorū nutum, nihil agat ipse, taceat, tuncq; omnia de se medicis, ministrisq; permittat, qui cuncta celeriter expedient, parabunt, haurient, mundabunt, abluent, superfundent, spongiisq; pro strigilibus utentur, corpusque non nimium desiccatum, abstersumq; perungent. Caput uero quā maxime spongia pertrahato, pertergito, desiccato, ne ue frigescat, cauetō, corpusq; reliquū, eiusq; postrema, quib; recens comederit, sorperit, potauerit, balneū ne adito, nec in eo, nec statim post sorbeto, potatōue, magnopere quin etiā languenti hac in parte, indulgendū est si cū ualeret, crebro lauabāt, sēpe etiā, cū per morbū, licet lauetur. nam hi magis hoc appetunt, cūq; lauerint, iuuantur, contra cū non lauerint, lādūtur. Quod magis pulmonis uitiiis, quā ardenti feбри, causoue conuenit, nā costarum dolorem, pectoris, scapularū aliquatenus lenit, spūtū maturat, educit, spiritumq; facilem reddit, lassitudinē tollit, mollit articulos, cutēq; superiōrē, lotiū cit, capitis grauedinē tollit, nāres humectat, tot bona in Balneo sunt, quæ omnia sunt usui. Si uero huius apparatus aliquatenus deficeret, periculū esset, ne potius balneum lāderet, quā iuuarer, nam horū, quoduis si deest, aut a ministris non bene paretur, ualde lādīt. Qui uentrem in morbis solutum nimis habet, ne laūanto, nec astrictū, nisi prius soluatur, nec membris resoluti, nec æstiuosi, nomibundi, biliosae ructantes, nec sanguinis de naribus multo fluore uexarī tempora autem scis, si totū corpus lauando succurrat, lauato. si caput solum, similiter, cum omnia parata fuerint, languensq; bene suscepturus uideatur, quotidie lauato. quos uero balneum delectat, si bis quotidie laueris, nihil errabis, multoq; tutius balneis utentur, qui tota ptisana, quam qui succo nutricantur, quāuis & hi quandoq; balneis uti possint, minime uero, qui solo potu nutricantur, lauentur, quandoq; & hi possunt. Quæ singula, quæ scripta sunt, uidetisq; considerato, quos nam balneum iuuaturum sit, & quos, non, quibus autem quid horum deest, quod ad balnei utilitatē faciat, ne lauanto. quibus uero comoda sunt, lauanto. *Ad id quæ sequuntur, notha dicuntur, siue non legitima Hippocratis.* Causos, ardensue febris gignitur, cū æstiuo tempore, uel nōlā siccesfactæ, humores acres, saniemue biliosam ad sese trahunt, corpusq; uehementer feruet, laborat, & dolet, pleniūq; de longa uia gignitur, magnaque siti, longaue, cum uehulæ, siccatæ, calidos, & acres humores, destillationes, rhēumataue trahunt, lingua uero siccescit, exasperatur, nigrescit, uenter lancinatus dolet, liquida, luteaq; demittit, ualde sitit, peruiulatq; mente quādoq; uacillat, tali qdē aquā, multūq; decoctū, dilutū, quantū uolet, ppinato, si aut os amaresceret, uomito, uentrēq; subluato. si uero his non soluat, lacte asinino decocto purgato, salsum, ac reue nihil porrigito, nō, n. subducet priusquā dēcernat, ne sorbeto, sanguis de naribus defluens passionem soluit, sudoresq; legitimi, de cretoniq; si superueniant cū albo lotio, sedimentoq; crasso, lauiq; siq; bipe suppuret, si uero sine his soluatur, morbus redibit, uel coxendicum, uel crurum

uel crurum dolor, succedet, crassa; spuet, si sanus est futurus, cauos altera, uenter subterfluit, sitit, lingua sicca, salsa, aspera est, lotium retinetur, perui-
gilat, postrema frigent, tali nisi sanguis de naribus defluat, ceruixue suppuret,
cruraue dolitent, crassaue spuat, quæ uentre remorato fiunt, uel coxendix do-
leat, uel pudenda liuescant, uel testis intendatur, tumescatue, quod decreto-
rium est, non decernit, sorbitiones euulsorias dato. Morbos uero graues acu-
tosue, pertusa uena curato, si uehemens morbus sit, quiq; laborant, ætate, &
robores uigeant, siquidē Angina, Synanchosue sit, quæ lingantur, porrigito,
purgatoue, si uero quid aliud, pleuretico, sinautē debiles uideantur, si & plus
sanguinis subtraxeris, tertio quoq; die subluito, donec languens in tuto sit, &
famis egeat, si uenterculus & præcordia perflammentur, distendanturq; dum
ne spiritus deficiat, mens excedat spiritus intentione, quæ refrigeret,ingere.
Si recta spiritus angustia, orthopnoæue sicca molestet, pusq; sputumue non
subsist, sed tantū spiritus intercipiatur, quæ uitia potissimū iecinoris dolore,
lienis grauedine fiunt. Cæteræ autem inflamationes, præcordiorū dolores,
morborū recursiones, medicamentis non tollunt, sed pertusa uena præsens
horū remediū est, deinde subluito, nisi magnum, & uehemens sit malum, uel
uulū, quod si non p̄ficiat, potionato, maxima tamen cautela, tutelaq; opus
est, post sanguinis missionem potione purgato, qui per morborum exordia
potione statim inflamationes solnere nituntur, contēti & inflammati nihil de-
munt, nam cum morbus crudus est, nihil relaxat, quæ enim morbo aduersantur,
cur; sana etiam contabesciunt, corpore uero debilitato morbus inualefcit.
Cum autem malū corpus superat, remediū non habet. Mutum aliq̄ue repēte
fieri, uenarum interceptio causa est, quod si sano fiat, nulla occasione, uel alia
ualida causa cōparēte, sanguinē de uena dextri brachii interiore mittito, pro
habitus & ætatis qualitate, plurimis horū hæc eueniit, uultus rubor, oculorū
status, manū distentiones, dentiū fremitus, maxillarū pulsus, postremoꝝ con-
tractio, refrigeratioq; spiritus uenarū defectus. Cū bilis atræ dolores super-
ueniunt, defluxusq; actiū interiora petit, lancinatus dolitat, uenæ lancinatæ,
ualdeq; desiccatae tendunt, & inflamatæ supfluentia trahunt, quibus sanguis
corrumpit, spiritusq; naturales uias nō peragrat, statione frigescit, caligatio
uocis carentia, capitis grauedo, spasmosq; superuenit, si uero cor, uel iecur,
uenasue petat, comitiales inde, uel syderationes sūt, quæ fluēta, rheumataue,
si circūstantia loca petant, cū spiritus exire non possit, siccant. Quare statim
per exordia, cū spiritus, rheumaq; & omnia, quæ uexant, pendent, hos præ for-
tos sanguinē, de uena missō, leuato, summoq; opere reficito, decretoria spe-
lato, potione purgato, quæ si supiora nō leuaret, uētriculū inferiorē subluito,
si nō p̄ficiat, Lac alina decoctū dato, minusq; quā duodecim heminis ne po-
rato, si uires adsint, sex, & decem. Synanchos, Anginaue sit, cū de capite multa
destillatio glutinosa, præ hybemo, uel nemo in uenas iugulares defluxit, quæ

Causas alia.

Testis tumens
decernit.Sorbitione emul-
saria.

Medela.

Synanchos.

Medela.

Qui uocem
perdit.

Orthopnoæ.

Quæ medicam-
ta non leuant.

Causas alia.

Medela.

Medela nihil
proficiens.

Medela.

Medela.

Cum morbus ei-
pus superat, nu-
delam nō habet.

Medela.

Medela.

Medela.

Melancholia.

Medela.

Medela.

Comitiales.

Syderatio.

Medela.

Medela.

Lac asina.

Synanchos qui
signatur.

multum spiritum per latitudinem trahunt, qui fluor, cum frigidus, & glutinosus sit, spiritus & sanguinis meatus claudit, quæq; circa sunt, stringit, sistitq; cum suapte natura, frigidus sit, sæpiatq;. Propterea strangulant. lingua liuida, rotunda, non flexili propter uenas, quæ sub ea sunt, uuaq; quæ aliqui colu mellam uocant, turgēt, uenæq; crassæ, quæ utrinq; sunt, replentur, linguamq; siccam, raram, spongiosam petunt, quæ siccitate & ui humorem ab his suscipit, & ex lata, rotunda fit, ex bene colorata, liuida, ex molli, dura, ex facile mobili, immobilis; inflexilisue, quod nisi quis celeriter succurrat, strangulatur. Quare sanguinē de brachio, uenisq; quæ sub lingua sunt, mittito, medicamentisq; quæ delinguntur, calidisq; gargarisationibus curato, caputq; tondeto, quod, & ceruicem, faucesq; perungito, tepesactaq; lana conuoluito, deinde spongiis mollibus calida aqua tinctis, expressisq; foueto, mulsumq; non frigidum & aqua potato, ptisanæ uero succum, cremoremue, cum iam ex decretorio, ih tuto erit, Synanchiæ, anginaeue, alia species, cum de capite æstiuo, uel autumnali tempore, calida, nitrosa; destillatio fluxit, quæ anni tempore calida & acris fit, lancinat, ulceratq; spiritusq; replet, spiritusq; recta angustia, seu Orthopnoea adueniat, siccitasq; multa, quæq; uidentur, gracilescent, ceruicisq; nerui distenduntur, quod Tetanos esse uidetur, uox frangitur, parū spirat, crebroq; & uix. Hi pulmonis meatum, arterianue ulceratum habent, pulmonēq; accensum, repletumue, spirareq; non possunt, quibus nisi sua sponte, morbus exeat, periculosior, difficilioreq; uitatu redditur propter anni tempus, quoniam calore, & acri humore processit, quem si febris corripiat, cum non oletauerit, uel recens comederit, cum costæ dolore, uel sine, dum cibaria descendunt, quiescito, mulsumq; acetum potato, cum uero lumbi grauiabuntur, subluo, uel potionē purgato. Cum autē purgatus fuerit, sorbitione primū, mulsq; potū nutritato, deinde cibariis, piscibusq; decoctis, dilutoq; uino, uespera modico, per diem diluto mulso. Cum autē uentris crepitus, flatusue non bene olebunt, balano, glandulaue, uel sublauatione subducito, si minus, contineto, mulsumq; acetū, dum descendat, potato, deinde subluo. Si uero lubrico exstenti, febris ardens, cauosue superueniat, commodeq; habere uti potionetur, uideatur, post diem tertium potionato. Cum uero potionaueris, sorbitionem porrigito, sed semper, post febrium accessum, & longe a principio, cum uenturæ sunt, nunquam, sed cum aut cessauerint, aut finiuerunt. Pedibus uero frigidis nihil porrigito, maximumq; hoc esse putato, quod maxime caueto, sed cū optime recalescent, quod conferat, porrigito. Nam pedū frigiditas accessionis plerūq; futuræ febris nota est, quotēpore, si quid porrigas maxime, in omnibus errares, morbum enim non parū augeres. Cum uero febris cessat, contra pedēs tunc magis caleſcunt, quam reliquū corpus, nam cum pectus acceditur, in caputq; flammam reicit, frigus augetur. Calore enim omni in suprema concurrēte & in caput euaporante, merito pedēs frigeſcūt,

nam cum

nam cum carnosī nō sint, sed suapte natura neruosi, cūq; a locis calidissimis distent, frigescunt, calore in pectore congregato. contra simili ratione, febre soluta & librata, pedes petit, tuncq; caput, pectusq; frigescunt hac de causa, cūq; pedes frigescunt, necessario uēter calefcit, multaq; æstuatione repletur, præcordiaq; & uentriculus distendunt, crebroq; sese corpus motitat propter interiorem turbationem, mens subleuatur, dolitat, lancinatur, nauseat, si mala uomat, dolitat. Cum uero calor in pedes descendit, mingit, nisi sudet, omnia leuat, quo tempore sorbeto. Tunc uero perniciosum est, qui uentrem in febre semper lubricum habent, pedes horū calefacito, tegito, linito, fasciato, neue magis quam reliquum corpus, frigescant, curato. Cum uero calidi sunt, nihil quod calefaciat, apponito, sed ne frigescant, curato, parum aquā frigidā uel mullum potato. qui uētem in febre lubricum habent, mente uacillat, uillos legunt, non respondent interrogati, nihil quod cohæreat, loquuntur, mihi hi uidetur atra bile agi, quibus si uenter lubricus erit, & eliquabitur, sorbitiones crassas, frigidalsq; dato, poculq; meraciora & morantia. Qui per febris exordia capitis uertigine, pulsusque uexantur, tenuesq; mingunt, per decretoria his crescere febrem expectato, siq; delirarent, non mirarer. qui per exordia crassum, nebulosumq; mingunt, hos subpurgato, quod siquid aliud, confert, qui per exordia tenuē mingūt, hos ne potionato, sed si uideatur subluito, sic hos curare confert, corpore quiescito, ungito, æqualiter tegito, mullum, meracū potato, Prisanæ succum, ad uesperam sorbeto, per exordia uētem subluito, ne potionato hos, nam si uentrem moueres, lotium non concoqueretur, sed sine sudore, & decretorio, febris diu duraret. Cum uero decretorium aduētat, si perturbetur, ne sorbeto, sed cum remissit, & in melius se dedit. Quare status, decretoriaq; omnium febrium obseruato, sorbitionesq; tunc subducito, uti didicisti, quæ febres si producantur, suppurationes gignūt, si quidem inferna frigescant, secundum aures, ceruicemq; suppurabit, si calefcāt, mutationes aliæ fient, uel sanguis de naribus defluet, uel uenter mouebitur, qui æstuose febriunt, præcordia contendunt, stare loco etiam iacētes non possunt, postrema omnia frigent, magna curatio, & custodia his opus est, mullum acetū dilutum & nihil aliud his porrigito, sorbitiones non, dum cesser, lotiumque maturescat, molliterq; & obscuro loco cubato, diutiusq; sic iaceto, dum cor roboretur, nec sese iactitet, quod plurimum iuuat, super autē præcordia Lini semen tepidum aqua, & oleo decoctum ponito, cauetoq; ne urat, præterea per lotium, futura considerato, quod si crassum luteum, decoloratumq; sit, melius est, si tenuē, album, uel nigrum, peius, quod si uarietates, mutationesue habeat, & tempus, significat & morbum necessario, modo in melius, modo in peius inæqualiter sese mutaturum. Quæ febres nondum statum fecerunt, dum faciant, linito, deinde naturam contemplatus, nutritiū, curationeq; conuenienti occurrto, species enim languētium plures sunt, quæ medicus sciat,

Pedū calor qui faciat.

Qui uacillent, affricito.

Medela.

Capitis uertigine

Hæc et in aphrismi.

Qui non potio nandi per exordia.

Lōga febris qui relinquat.

Qualis æstiosa febris.

Lotij nota.

Status febris expectetur.

& obseruet oportet, nequid eum prætereat, numerumq; parem uel non parem, quo quid comparere debeat, maxime non parem, in quibus timendus est, quoniam languentes in alterutrâ partem trahit, & mutat. Quare primû dic, quo languit, considerato & unde & cur, quod primû nouisse oportet, deinde singula & omnia petito, primum, nunquid caput doleat, grauescatue, præcordia, latera, tumeant, obliquentur, repleantur, si latera dolent, nunquid cum tussit, uenterq; num ne doleat, torqueatq;. Cum uero quid horum in præcordiis fuerit, uentrem subluito, nullumq; decoctum tepidum propinato, petitoq; num ne, cum ad sellam surgit, statue, animo linquatur, spiretue facile, si quidq; nigrum, uarium, decoloratumq; ualde oletauerit, perspicio, purû ne ue, sanisq; simile, num ne febris tertio quôq; die per accessione crescat, quos in his morbis Tertianos esse scito, perspicioq; pbe. Præterea & hoc perspicio, num ne quartus quid tertio simile habeat, si quidque horum languenti periculosum sit, quod est, si nigrum sit oletû, mortē præsefert, si uero totos dies sanis simile compareat, salutem. cum Balano, glandulæue uenter non subauscultat, si possit, ad sellam surgito, si minus i cubili oletato, quæ si uiro languenti, & semellæ fiant, per initia desipientiâ expectato, manus etiâ obseruato, quæ si tremunt, sanguis de naribus profluat, narsq; ipsas considerato, num æque utrinq; spirent, quæ si multum spirent, spasmos sequi consuevit, post quem mors, quod prædixisse pulchrum est. Si in febre hyberna, lingua asperescat, deliquiumq; animi insit, tunc febris remittere consuevit, sed hunc tamen inedia, potu aquæ, mulsiq; & ptisanæ succo conseruato, nihilq; huic febris remissioni fidito, creditoue, nam qui hæc signa habent, in mortis periculo sunt. quare cum hæc uideris, optimeq; consideraueris, prædicito. Cum autem in febre, quinto die formidolosum quid fiet, uenterq; repente liquida demiserit, animusq; & uox defecerit, conuulsioq; singultus, æstusioq; superuenerit, nasusq; & frons contrahetur, capitisq; pars posterior, ceruixq; sudet, qui hæc habent, suspiriosi breui moriuntur, quibus autem crura in febre extuberant, diutiusq; durent, nec cum febre maturescant, strangulatioq; fauces angustas occupet, nec extinguat, sanguis de naribus huic defluere consuevit, qui si multus est, morbi solutionem portendit, si minus, longitudinem, quantum minus defluet, tanto peius & longius erit malum. Si uero cætera facilia sint, pedum dolores expectentur, qui si cum febre durabunt, paulatim ceruicem, iugulû, pectus, humeros, articulosq; petent, tuberculaq; huc uexabunt, quæ si euanescant, manusq; contrahantur & fremunt, spasmos, & desipientia, superciliorumq; palpitatio hunc capit, tuberculaq; & palpebrarum rubor, superciliumq; alterum altero altius tollit, duraq; inflammatio detinet, magno pereq; oculus turget, desipientiaq; magis noctu, quam interdium uiget, quæ si gna magis per imparem dierum numerum comparêt, quam per parem, quo nam horum numerorum fiant, perniciofa sunt, quos si per exordia, potionare statuis,

Quid agat medici in languentibus per exordia.

Quid petat, Medela.

Similia in

Hæc perspicio.

Quid in

Similia aphorismis, prognosticis, hæc sunt.

Similia in

Pnigmos.

Sanguis de naribus quid uelut.

Pedum dolor.

Signa.

Similia in

statuis quintum diem præuenito, si uenter murmuret, si minus, non potionatum finito, qui si murmuret, biliosaq; oletet, colophonio succo, scamonioue modice subpurgato, medela alia nulla, parumq; potato & sorbeto, dum melius habeat, nisi remittendo, quattuor & decem dies transierint. cum autem febrienti quarto & decimo die uox intercepta, hoc non cito solui consuevit, morbusue mutari, sed tempus longū significat, cum hoc die comparuit, cum febriens quarto die turbulenter loquitur, uenterq; biliosa, & liquida demittit, talis delirare cōsueuit. Quare quæ tempore æstiuo & autumnali fiunt, obseruato, sanguinis de naribus in acutis repentina fluctio, continuā ualidā, & multam aenarum inflammationem significat, lotiumq; tenue si postridie compareat, ualidaq; ætate sit, corporeq; exercitato, habitioreque sit, uel Melancholicus, uel potatione manus tremulæ, si desipientiam, uel spasmum futurum prædicat, bene habet, quæ si paribus diebus fiāt, melius est, si decretoris, pernicioſa, nisi multus sanguis per nares, uel sedem defluat, qui retentus labores ī præcordiis, suppurationeq; ī testibus, & tibiis gigneret, quo discusso, sputū crassum, lotiumq; albū, læue exit. Singulariæ febri lassaris succum, daucum tritum, cum aceto mulso propinato, uel chalkanen in melle, uel cum minum lingito, post hæc ptisanæ succum sorbeto, qui tamen non euadet, nisi sudores decretorii, somniq; æquales superueniant, lotiumq; crassum, & acre decurrat, uel suppuratione sistatur, nucleos pineos delingant, & myrtham, parumq; acetum mulsum dato. si uero multum sitirent, aquam hordeaceam. Pulmonis autē, laterumq; mala sic considerato, sit ne grauis & acuta febris, latusq; unum, an utrūq; doleat, spiret ne facile, tussiat ne, spuat ne rutila, flaua, liuida, lutea, spumea, tenuia, florida, uel si quid aliud his dissimile, præter his consuetum habeat, sic curato, si quidem iugulum, mammam, brachiumue doleat, uenam internam brachii, qua affectus est pertundito, tantumq; sanguinis trahito, quātum uires corporis, habitus, anni tempus, ætas, color patietur, plurimum, parumq; si uero grauius & acutius doleat, usq; ad animi defectum, post hoc subluito, si uero sub pectus doleat, nimiumq; uexet, laterum morbo laborantem, uentrem subter purgato, nec inter purgandum, quidquā dato, sed post purgationem acetum mulsum quarto die potionato, tres primos dies subluito, si non leuet, sic subpurgato donecq; sine febre sit, & septē dies custodito, deinde si tutus uideatur, succum ptisanæ tenuem, parum primum dato cum melle mistum, qui si facile educet, facile spirabit, latus non dolitabit, pleniorē sensim crassiore, bisq; die nutritato. Si uero non facile abigeret, minus potionis, tenuiorisq; ptisanæ succi sorbitionē porrigito, semelq; die, qua hora melius habeat, quod lotium demonstrabit, nec tamen priusquā lotium, sputumq; matureſcat, his languētibus sorbitionem porrigito, si uero potionatus crebro purgetur, necesse est parū quid, tenuiusq; dare, nam præuacuitate dormire non posset, nec digerere, decretoriaq; perferre, sed cruda

Medela.

Vox intercepta

Turbulenter loqui.

Sanguinis naribus fluctio.

Singularia febris.

Laterū morbus

Medela.

*Sputa, et lotia
gesta.*

demitteret & deliquaret, nihilq; durare, & persistere posset. Sputa autem de
costa, maturaue sunt, cum puris similitudinem habent. lotium uero, cum sedi
menta rubra, heruog; similia habet. præterea nihil uetat cætera costarum doli
tamenta calefacere; ceromataq; adhibere; calidog; pingui lumbos, cruraq;
linire; superq; præcordia, ad mammas usq; lini semen ponere. Pulmonis autē
malum, peripleumoniaue, cum uiget, si nihil purgat, uix spirat, lotium tenue,
& acre est, ceruix, caputq; sudat, qui sudor malus est, auxilium non habet, quo
niā superante morbo, præfocatione, eruptione, ui gignitur, si lotium non
multum, nec ualde crassum prorumpet, maturumq; spuet, quoduis horum
sponte fiat, morbum soluit, Pulmonis uitio hoc elingendū dato, Chalanen,
& nucleos pineos cum melle attico, uel abrotonon cū aceto mulso, uel piper,
eodem modo, uel nigrū ueratrū decoctum similiter, quod & laterum uitio

Peripleumonia.

Medela.

*Piper.
Veratrū nigrū.
Laterū morbus.*

laboranti, per exordia, cum dolor uexabit, dato, panacelq; aceto mulso deco
ctum, defecatumq; optimum est propinare, morboq; iecoris, præcordiorum
doloribus, uentrisq; lotiumq; mouendum, cum uino & melle. Quo autem ad
uentrem, cum mulso diluto plurimum propinato, difficultas intestinorum,
dysenteriaue subito sedata uomica, tuberculumue aliquod faciet, nisi in
febres uel sudores desinat, uel crassum lotium, album, leue superapparet, uel
in tertianas, uel in uaricem, uel in testem, uel in coxendices, uel in crura dolor
sistatur. Si in febre biliosa, cū rigore morbus arcuatus, ieterosue superueniat,
febrem tollit, sine rigore uero, si præter tempus superueniat, perniciosus est.

Dysenteria.

*Morbus arcua-
tus.*

Tetanos.

Tetanos uero, distentione neruorū, si lumborum uel atræ bilis uitio, uel cum
spiritus uenas nō perrestat, proficiscitur, sanguinis missione tollitur. Cū uero
de neruis tenentibus uehementer in anteriora conuelluntur, sudoresq; circa
collum, & uultum præ labore scaturiunt, uellicatis, desiccatisq; neruis tenenti
bus, tendentibusue, postremisq; crassioribusq; qui spinam continent, quaq;
maxima uincula sunt, in pedesq; desinunt, tali uero, nisi febris, somnus, lotium
digestum, sudor decretorius superueniat, hanc decoctam porrigito, creti/
cumq; uinum meracum propinato, cerotog; ungito, & inlinito, cruraq; in la
bro calida perluito, fasciatog; in pedes usq; brachiaq; digitos usq; de cerui/
ceq; coxendices usq; lumbos, molliq; pellicula fauces linitas circumdato, dieq;
intermisso, calida completis utriculis foueto, linteog; conuolutum, in cubile
reclinato, uentrem ne nimium soluito, nisi cum diu non oletauerit glandula

*Creticum uinū.
Medelaque.*

*Tomos modos =
ue.*

balanoue, qui si tibi in melius dedatur, sat est, si minus, tomu, modue radi
cem tritam, in uino odorato, uel daucum, mane ieiuno antequam lauetur, cele
riter potato, super his, plurimam farinam decoctam comedito, dilutumq;
uinum, quantum uelit, potato, qui si in melius tibi se dedat, bene habet, si mi
nus, prædicito mala hæc omnia, per os, uentrem, uescicam, membrumue aliud
rale discuti, sudor tamē omnium communis est. Quibus autē caput destillat,
rheumaue demittit, eos ueratro purgato, heleborissatoue, qui uomica, fracta

*Vomica fracta
uena.*

ue uena,

ne uena, malaue alia temperatura, causaue alia uehementi, purulenti fiunt, his ueratrum ne dato, nihil enim prodesset, siquid his eueniret, ueratrum causa fuisse uideretur. Si uero corpus dissoluatur, uel caput laboret, uel aures, nares, uel repleantur, uel non spuatur, uel genua grauescant, uel corpus tumeat, uel quid aliud præter solitū uexet, quod non potu, uenere, dolore, tristitia, cura, sollicitudine, uigilia sit, quod quidem, si horum quid in causa sit, hæc respe/ctando curato, non autem dolores de uia, laterum, tergi, dorsi, lumborum, coxendicum, quique dolores alii spiritu, causaue alia contrahuntur, nam sæpe consueuit crapula, cibisq; uentosis dolor, lumbos, coxendicesq; uexare, qui horum de uia laborant, uix micturiunt, tussiuunt, rauesciunt, quæq; non consueto, mutatoe nutritu quib; pati consueuit. nam statim præsi/gnificat. Siquis non solitus prædeat, statim uentriculus tumescit, nau/seat, ructat, repletur, si uero supercoenet, uenter perturbatur, quibus confert cum lauerint, dormire, postea tarde, lenteue multum deambulare, si demulceatur, coenare, parumq; & meracius potare. Si uero non demulceatur, corpus calido subungito, dilutumq; uinum album, uel dulce, si sitiat, super/porato, quiescitoq; si uero non dormiat, plus quiescito, cæteraue similiter crapula uexatos nutritu. Pocula autem aquola, tardiora sunt, circūq; præ/cordia uolutantur, superfluitant, & ad mictionem non decurrunt, quibus si quis repleatur, nihil celeriter & uehementer agito, quæ ui, celeritateue corpo/ra conficiunt, dum cū cibis digerantur, quiescito, pocula meraciora, uel aspe/ra, corpus, caputq; concutiunt, qui si quid calidum sorbeant, dormiatq; bene habebunt, quæ lubeat maxime, capitis dolore, crapulaq; pessimū est inedia, qui non soliti semel comedunt, non ualidi fiunt, calidumq; micturiunt, qui præter solitum, ieiunant, salsum, amarumq; os habent, ac in omni re tremunt, temporaq; distenduntur, coenamq; concoquere non possunt, quo modo si pransi sint, minus hi solito potent, pultemq; liquidiorē, mazanue, pro pane comedant, olera; rumicem, lapathauē, uel maluam, uel betam, uel ptisanā, dilutiusq; uinum modice potato, post coenam, dum mingat, paulū deambu/lato, piscibus decoctis uestitor. Cibaria uero maxime obseruato. Alliū inflat, pectus calefacit, caput grauatur, & æstuosum est, si quem dolorem quis habere consueuit, concitat, Lotium ciet, hoc solum bonum habet, si quis tamen mul/tum potaturus, uel crapulaturus sit, allium præsumat. Caseus uero multum inflat, uentrem moratur, cibaria accendit, cruditatem facit, plenisq; potu, si comedatur, pessimus est, Legumina autem omnia, cruda, cocta, tosta, frixa, assaue, madefacta, uiridia, plurimum inflant, quibus nisi cum aliis cibariis, ne uestitor, quorum quodq; peculiare habet malignitates. Cicer quidem crū/dum, coctum & frixū inflat, laboremq; intus gignit. Lens uero stringit, marco/remq; si cū cortice sumatur, iniicit. Lupinus nō minora his mala habet, Lassa/ris uero, silphiiue coliculus, succusq; quibusdā maxime confert, non cōsuetis.

*Veratrum qui-
bus non dandum
est.*

*Crapula quid fa-
ciat.*

Victus mutatio.

Medela.

*Poculorum qua-
litas.*

*Quid non innet
capitis dolorem,
crapulamq;.*

Allium quale.

Caseus.

Legumen.

Cicer.

Lens.

Lupinus.

*Lassar's sulphion-
ne.*

autem uenterculus non transmittit, siccamq; bilem prouocat, præsertim si cum multa carne, caseoq; comedatur. Caro autē bubula, mala bilis atræ, ualde concitat, cuius natura superabilis non est, nec quiuis uenterculus eam digerit nisi discosta, & peruetusta sit. Caprina uero magis conferret, nisi bubulæ carnis omnia uitia haberet, nam uix concoquitur, magisq; inflat, nauscam mouet, bilem creat, discosta tamen & frigida boni odoris, & suauis est, quæ non sua uis est, & mali odoris, & durâ, pessima est, quæ uero recens, & noua est, æstate optima est, autumnō pessima. Porci uero pessima, præsertim subcruda, citumq; ustulata, biliosior autem est, & perturbat. Ouilla uero carniū omniū optima est, præsertim quæ præpinguis non est, nec præmacra, nec uetustæ sacræ uictimæ ætatis, quam detrahta pelle, refrigeratam comedito, si minus, bilis sicæ uentriculus repletur, perflatur, crepitat, costæ lumbiq; dolitant, nihil demittit, sed moratur, talem ne uomat seruato, sed uenter demittat, statim ergo calida, præpinguiq; subluito, deinde perungito, & in solum reclinato, calidâq; sensum aspergito, cui calefacto si uenter demittit, liberatur, cui quiescere conferret, tenue uinum, uetus, meracum potare, & oleum dato, uti placide uenter demittat & liberatur, cibariis autem, & aliis abstineto. Si uero labor non remittat, lac asinæ, dum purgetur, propinato, si uenter lubricus sit, bilemq; demittat, torqueat & præfocet, uomat, quiescere his optimum est, mulsumq; potare, & non uomere. Hydropon dux sunt naturæ, quarum hypo sarcidios qui fit, non euadit, qui uero multo spiritu replet, multæ bonæ fortunæ egeus, exercitationis, fomentationis, & abstinentiæ, sicca, & acria comedito, sic enim multum minget, fortiorq; fiet, si uero non facile spiret, uerq; sit, ualidâq; ætate, & robore, sanguinē de brachio mittito, postea calidum panē nigro uino & oleo tinctum comedito, parumq; potato, sed plurimum laborato, carnemq; ouillam, macram, carnosamue comedito, quo deambulationibus acclius resistat. Qui uētriculum inferiorem calidum habent, acriq; & in æqualia demittunt præ colliquatione, quæ, si robusti sint, ueratro albo reuelito, si minus, succum tritici sitanii crassum, & gelidum dato, lentisq; cremorem, panemq; subcinericiū, piscesq; si febriat, decoctos, si non, assos, uinūq; nigrum, si non febriat, sin febris adsit, mespileam aquam, uel myrtheam, uel pomeam, uel sorbeam, uel palmeam, uel cenanthinam, uitisue florum, si uero non febriat, tamen torqueatur, modicum lac asinæ tepidum primo, deinde plusculum ex additione, uel semen lini, uel triticeam farinam, uel fabam ægyptiam dempta parte amara, uel oua semicompecta, uel simulam, uel far, uel milium lacte decoctum, frigidum, similiaq; & cibaria & pocula porrigito. Maximū præterea in re nutricia est, obseruare, cognoscereque, cū febres crescunt, minuunturq; in grauib; acutis, longisq; morbis præsertim, temporâq; tuta cognoscere, quibus cibum, potumue porrigendum est, aut non. cūq; febris procul ab intentione est, caputq; dolentes cognoscere, sit ne exercitatio, uia

rione, uia, cursu, uenatione, uel alio importuno labore, defatigatione ue. quiq;
 pallent, præ nimia ne uenere, qui rauescunt, lienosi, sanguinolenti, exangues,
 spirituales, sicce tussientes, sitibundi, unde sit, uentosi, uenarum defectus, cur
 uenterculus, præcordia, ilia, costæ tumescant & intendantur. cur torpescant
 aliqui, cæcutiant, tintinent aures, lotium non contineant, color arcuatus, cur
 horum uentriculi cruda demittant sanguinis ingens profluuium per nares,
 per sedem, quam causam habeat, cur dolor ingens spiritales, uentososue mo/
 lestet, quorum nullum potionabis, periculū enim habebit, & nihil proficies,
 sponteq; liberationem uenientem, & decretorium tolleres; Si cui sanguinem
 detrahare conferat, prius uenterculum confirmato. deinde detrahito, postea
 fame domato, uinum subtrahito, deinde commodo uictu nutritato, fumen/
 tisq; humidis curato, si uero tibi uenter alitrius uideatur, molli lauatione
 subluito, si potionare uideatur supra ueratro, tuto potionabis, purgabisue.
 nulli horum inferna mouebis, potissimum autem est lotium, sudoremq; mo/
 uere & deambulare, leniter fricato, ne habitum denses. si uero iaceat, alii fri/
 canto, siquidem in pectore, supra præcordia passio molestet, sæpe residere,
 ac surgere eum facito, si poterit, quam minimū iacere finito, multaq; calida
 sedentem fricato & diu, si uero sub præcordia, & uentriculo inferiore doleat,
 iaceto, nihilq; moueto, confert enim, nec fricato, sed uenterculum inferiorem
 soluio, lotiūq;, & sudorē prouocato, Si uero modice per se moueatur lubri/
 ceturue, parū soluitur, uehementiusq; malū est, qui uel pereunt, uel sine cæteris
 malis non sanescūt, sed sic persistūt, potio morbo aquæ subter cutē laborāti,
 hydropiontiue, hæc detur. Cantharidas tres sine alis, pedibusq; tritas, tribus
 aquæ ciathis peruncto, perlutoq;, cum doleat ieiuno propinato, calidumq;
 panē pingui iure tinctū postea comedito, sanguen hoc sistit, succū lacue fici
 lana susceptum uenæ apponito, uel pinēā thesinā in nares mittito, uel chalci/
 tidē digito indito, naresq; utring; comprimito, lacte asinæ decocto, uentrem
 soluio, caput radito, refrigerantia apponito, quæ si calido tēpore fiant, selsa/
 moides supra purgat, cū aceto mulso potū tritū dachmæ & dimidiæ ponde
 re, quod ueratis, tertia portione miscetur, quæ minus præfocāt. Pilorū uitiū
 porriginemue ciliorum, sic curato, tuberculumq;, per quod aciculā cum acia,
 linoue, quod alterū trahat, trahicito, cuius extrema colligato, cōstringitoq; tu
 berculū, dūq; cadat finito, si minus reficito, Mariscas quoq;, hæmorrhoidas
 ue sic prosequeris, quas acicula, qua crassissimæ sunt, cū acia lanæ succidæ
 transigito, stristeq; aciæ oras & mariscas colligato, medela enim hæc tutissi/
 ma est, deinde cū expresseris, marcesfaciēte, desiccanteue utitor, nec priusquā
 decidat, pluio, semperq; unā relinquito, postea ueratro purgato, deinde per
 exercitationē multū sudato, mane perfricato, ne currito, ne multū potato, ne
 ue crapulato, præter origanum, acia ne comedito, septemq; dies uomito,
 uel ter mense, sic enim optime corpus habebit, præterea uinum rubellum

*Causa multorum
malorum queritur.*

Quibus non deatur potio.

Veratrum.

*Doloris uentris
inferioris medela.*

*Potio hydropi
corum.*

*Quæ sanguen
sistat.*

Trichosis.

*Tuberculū cilio
rum.
Marisca.*

Origanum.

*Scilla.**Papauer album.**Dysenteria.**Oculorum me-
dela.**Strangulatio
uulue.**Catapotia hy-
dropicorum.**Solutio uentris.
Que uentrē mol-
liant.**Meconium.**Que medicus
præstare debeat.*

dilutum non multum potato, purulentis hoc dato, scillam dissectam, aquaq; sæpius mutata percoctam, trita cum cumino, sesano albo, recentibus amigda-
lis melle subactis delingito, dulcēq; uinum superpotato, papauerisq; albi triti
acetabulum, cum farina sitania, aqua decocta, melle asperso sorbeto, diemq;
sic transigito, deinde quæ euenerit respiciendo, coenā dato, dysentericæ hoc,
quartā lancis partem fabæ frisæ purgatæ, duodecim rubicæ furculos, pingui
iure simul coctam delingito, medicamentum oculorum, cinerem spodonue
lotam tenuiter tritam succo uuæ acerbæ crassæ tanquā massam subigito solē
desiccato, deinde trito tanquam unguētō oculos linito, siccoq; angulos spar-
gito, Medela humentis, drachmam hebeni, combusti æris nouē obolos, croci
tres, cote triti, dulcis uini attico acetabulo sparsa solē contestata feruefacito &
utitor, Doloris medela, chalcitidos drachmā, uuæ passæ expressæ duas, croci
triti & myrrhæ paulum, multo dulciue uinō subigito, solēq; in uasē atheno
coquito, quō dolitantes linito, Strangulationis uulue cognitio, digito premi-
to, si sentiat, ea est, si minus, conuulsio spasmodicæ, catapotia hyderionton,
morboe subtercutaneo laborantium hydropiodesi subtercutaneisue potio,
meconion rotundum, atticum acetabulū, squamulæ lepulosue plantæ, melæ
ue tres latitudine sitanicæ farinæ panis frustulum, trita catapota dato, soluit
hoc uentrē, caricis singulis, tithumallei septē lastis succiue guttas suscipito,
uasq; nouo recondito, subter uentris aquam & oletum purgant, quarū unam
ante cibum uel pueris dato, & prædicto, meconiumq; tritum aqua percola-
rum, farina subactum decoctūq; melle cocto asperso hydropiceis comedere
dato, superq; uinum dulce potato, uel mulsū dilutū, meconionq; collectū
recondito, & curato.

DE MORBIS LIBER PRIMVS, QVEM GALENVS HIPPOCRATIS ESSE NON NEGAT.

Visquis de medicina recte petere, respondere, contradice-
re cupit, sibi hæc proponat, Quid in hominibus morbos
creet, qui morbi cum fiunt, longi, breues, mortalesue ne-
cessario sint, quiq; corpus mutilant, qui non, quiq; facile
pellantur, quiq; boni, uel mali quid relinquunt, quiq; in
alios, & in quos mutantur, quæq; medici curando, for-
tuna quadam, languentibus faciant, quæq; bona malaue
languentes in morbis patiantur, quæq; coniectura, similitudineue quadā per
medicum erga languentem & per languentem erga medicum dicuntur, fiunt
ue, quæq; diligenter in arte fiunt, dicunturue, quæq; recta in ea, quæq; non,
quodq; eius principium, medium, finisq; sit, quicquidue aliud de his dicatur,
demonstreturue.

demonstreturue. quodq; rectum in ea, uel non rectum sit, quæq; magna sunt, quæq; parua, quodq; totum in ea unum est, quodq; unum omnia est. quæq; medicabilia, quæq; non nouisse, prædicereq; debet. quæq; nec nouisse, nec prædicere, nec facere debet, quodq; facile in ea, quodq; non, tractat. quodq; tempus opportunum sit, quodq; non, quibusq; artibus similis sit, quibus non. Quodq; corporis calidum sit, frigidumue, siccum uel humidum, ualidū, uel non ualidum, densum uel raram, quæq; de multis pauca sunt, quæq; in melius, peiusue. quodq; honeste, turpiterue. quodq; tarde, celeriterue. quod recte, uel non recte, quodq; malum in malo, necessario sit. Quæ cogitando in uerbis, sermonibusue seruato, nam si quis dicendo, petendo, respondendo, peccet, cū multa magnaq; sint, pauca, paruaq; dicat, si quæ esse non possunt, dicat posse. quidq; aliud dicendo erret. quæ obseruato, ne contradicatur.

Morbi quippe omnes partim ex iis, quæ in corpore sunt, bile, pituitaq; creantur, partim ex iis quæ sunt extra, laboribus, uulneribusq; quin & calore, si supercalescat, frigoreq; si superfrigescat, siccoq; si superficescat, humidog; si superhumescat. Bilis quidem, pituitaq; cum hominibus gignuntur, modoque plus, modo minus in corpore sunt: quæ morbos partim cibo, potuq; partim calore nimis calefcente, partim frigore nimis frigescente præbent, quæ necessario fiunt, cum ueniunt, quemadmodū si quis crassos neruos, musculorumq; capita, coxarum præsertim, crurumq; saucietur, claudus, mutilusq; necessario redditur. Cerebrum autem spinæq; medullā, uel iecur, præcordia, magnam uenam, cor, uesicam, si saucietur, perit, cum uero hæc membra nec loca his proxima non sauciantur, non pereunt. Morbi autem hi, cum fiunt, necessario perimunt, tabes, phthisisue. morbus aquæ subter cutem subcarnosus, Hydropsue, hypofarcidios, pulmonisq; uitium, peripneumoniaue, febris ardens, causosue, morbus laterum, pleuritisue, mentis agitatio, phrenitisue, cum corripiunt, prægnantem tollunt, cumq; in locellis rubrum ulcus, erysipelasue gignitur. Mala autem hæc non semper perimunt, pulmonis uitium, febris ardens, mentis agitatio, morbus laterum, angina, cynancheue, uua, staphyleue, morbus iecoris hepatitisue, morbus rhenū, nephritisue, diffultas intestinorū dysenteriaue, profluuiū cruentū rhoosue, hæmatodis mulierinō prægnanti si fiat. Mortifera autē hæc non sunt, nisi quid superueniat, mala dispositio, cedmataue, morbus atræ bilis, melancholiaue, dolor pedū, podagraue, coxendix, ischiasue, uoluntas egerēdi, tinea smosue, tertiana, quartana, loti strangulatio, stranguriaue, lippitudo, ophthalmiaue, cutis exasperatio, lepraue, cancer, leichenue, dolor articularū, arthritisue. Pleriq; tñ sæpe his lædunt, manciue fiunt, manibus, pedibus, lingua, nōnulli atra bile syderantur, claudi autē aliqui fiunt coxēdicis dolore, luminibus, audituq; nōnulli capiuntur, cū pituita illic sistitur. Longa uero hæc necessario sunt, tabes, difficultas intestinorū, pedū dolores, morbose dispositiones, cedmataue, pituita alba,

Totū unū est.

Perspicito ha
medice.Quæ morbos
creant.Bilis, et pituita
congenita.Morbi qui mor
tiferi.Erysipelas uul
ne, quo citat.Quæ nō semper
perimant.Quæ mitilent
miti alit aut.

Quæ longa.

phlegmaue leucon,coxendicis dolor schiasue,lotii strangulatio stillaue, siue straguria. Senibus uero dolores rhenū,mulieribus cruentū pfluuiū,mariscæ, fistulæ. Celeriter autem decernunt,febris ardens, mentis agitatio, pulmo/ nis uitium,angina,uua,laterū morbus. Quæ mutentur, transeantue, in alios hæc sunt,morbus laterum in febrem ardentem, mentis agitatio in pulmonis uitium, pulmonis uitium nunquam in febrem ardentem transit. Tenefsmos, uoluntasue egerendi in difficultatem intestinorum, dysenteriamue. difficul/ tas intestinorum in læuitatem intestinorum, lienterianue, læuitas intestino/ rum,lienteriaue in aquam intercutem hydropaue,pituitaq; alba in hydropa, pulmonis morbus in laterum morbum,morbus laterum in purulentum, em/ pyonue.Necesse est hæc in malis fiant,cum rigor corripit, calor ignisue su/ peruenit.Neruus præcisus conuulsionem,spasmonue facit, nec coalescit,sed uehementer inflammatur.Cerebrū percussū uulneratiue, si quatiatur,laboretq; uocē,uisum,auditumq; intercipit,quod si uulneretur,bilis,uomitus, febrisq; superuenit,quidq; corporis syderatur,peritq;, si percussū omentum excidat, necessario putrescit,si de uulnere uenaue,sanguis in superiorem uentriculum fluat,pus necessario fit. Tempora uero multa,uariq; sunt in arte,quemad/ modum morbi,passiones,curationesq; horum celerrima quidem sunt,si refri/ geratos quid iuues,quiq; non mingunt, nec egerunt, strangulanturq; mulie/ remq; prægnantem,parturientemue percussam,conserues,liberesue, quidue simile.quæ celerrima sunt, nec sufficit paulopost, paulopost enim plurimi pereunt,tempus quidem est,cum quis quid patitur, priusquā animam efflet, succurrere,quod tēpore opportuno succurrisse dicetur,quod & in aliis mor/ bis est,semper enim quo tēpore succurrit,suo tempore succurrit, & profuit.

Quædam autem mala,uulneraq; sunt, quæ si lætalia non sunt, periculosa tamen sunt,doloresq; in his, quandoq; fiunt, qui facile rite curati sedantur, quibusdam nihil prosunt quæ medicus facit, quidam & sine medico sedan/ tur.Mala quædam etiam sunt,quæ mane curanda sunt,nihilq; differt summo ne mane,an paulopost, quæ dā semel die, nec differt qua hora curētur,quæ/ dā tertio,quartoue quoq; die, quædam semel mense,quædam trimestri, nec differt principio, fineue,tēpora quidē quæ nihil nisi hanc diligētiam po/ scunt,hæc sunt.Temporis autem non cōmoda opportunitas hæc est, si quæ mane curanda sunt,meridie curētur.Curatio siquidem hæc non opportuna malū robur habet, quæq; statim curāda sunt,si meridie, uespereue,uel nocte curent,non opportune curant, quæq; per uer curanda sunt, si hyeme curent, quæq; hyeme, si æstate,quodq; statū curandū est,si differat,quodq; differēdū esset,si subito curet,quæ cuncta non opportune curant. Quæ uero recte, non recteue,in hac fiunt,hæc sunt.Morbū aliū dicere pro alio, non recte est, magnū pro paruo,paruū pro magno,periturū non periturū,non periturum periturū,purulētū empyonue nō cognoscere,morbūue cōnutritū crescētēue

in corpore

in corpore non cognoscere, quæ potione, potuue egeat nescire, quæq; curari possunt, dicere curari non posse, quæ uero non possunt, dicere posse, quæ quidem sunt sensus non boni, rectiue. Manuū uero tractationis, chirurgiæ uel hæc, Pus in uulnere, tuberculoue esse, non cognoscere, quæq; fracta uel luxata sunt, capitis os ne fractum sit, spicillo ni dignoscat, possit ne fistulam in uesicam dare, lapillus ne calculusue sit in uesica, purulentumq; quotiendi ni cognoscat, cumq; secatur uritue, tam longe, late, alteue, quam oportet, non faciat, si quæ non oportet, secet, uratue. Hæc quidem non recte riteue fiunt, quæ uero recte riteue, hæc sunt, mala quæ sint, & unde, cognoscere, quæ longa, quæ non, quæ lætalia, quæ non, quæ mutantur, quæ crescant, quæ non, quæ magna, quæ parua, quæ curabilia, quæ non, & cur quæq; hæc habent, curatio ne ad sanitatem perducantur. quæ uero languentibus porriguntur recte, uel non, sic obseruentur, nequis quæ desiccanda sunt, madefaciat, quæ crassificiendi non crassificiat non porrigatue, quæ hoc faciant, quæq; emacianda sunt si non emaciet, si quæ refrigeranda non refrigeret, quæ calefaciendi non calefaciat, quæ putrefacienda non putrefaciat, cæteraq; similiter, mala quidē hæc uel bona hominibus in morbis fiunt sua sponte. Cum febrienti biliosa febre suo tempore bilis extra spargitur, bonū est, sic enim sparsa facile discutitur, cum autem aliquam corporis partem petit, malum est. cum in laterum morbo pulmonisue uel purulento uenter mouetur perturbaturue, malum est. Contra, febrienti uulneratoq; subaquaticoq; lienoso pituita alba laboranti si uenter ualde moueatur, bonum est, si rubra inflammatio erysipelasue foras sparsum introuertatur, malum est. Si uero sparsum intus, foras uertatur, bonum. Profluuiū uentris uehementi dyarrhœæue forti detento si uomitus fiat, bonum est, mulieri sanguinem uomenti si menses prorumpant, bonū est. Profluuiū autem pressæ per nares aut os emittere, bonum est. mulieri post partum spasmo detentæ, si febris superueniat, bonum est. tetanoq; spasmoq; detinente, si febris superueniat, bonum est. quæ quidem nulla medicorum sciētia, uel ignoratione fiunt, uel non fiunt, sed sponte fortunaue, quæ si fiant, profunt, uel obsunt. Medici uero casu, quadamue bona fortuna in curatione hæc bona faciunt, cum medicamentum, quod supra purget, dant, si & supra & infra probe purget. mulieriq; cum bilis pituitæue medicamentum infra purgandæ dant, si menses remoratos prouocent. lienemq; purulentum habenti, cum medicinam, quæ bilem pituitamq; infra purget, dedunt, si pus de liene infra purgent, morboq; liberent. calculosq; cum medicamentum dantes per lotium medicamenti ui calculum si educunt, pusq; in superiore uentriculo, in uomica habenti, nescientes medicamen, quod supra pituitam purget dantes, si pus uomitur, languensq; sanescit. Cumq; curantes aliquē, supra medicina nimium purgant, si uenter sponte soluatur, sanum faciunt. Mala uero hæc casu non bonaue fortuna faciunt, cum medicamentum bilis, pituitæq;

Quæ non rite.

Quid rite fiat.

Perperam medicandū non est.

Quæ suo tempore ueniunt, bona sunt.

Erysipelas.

Prestita.

Tetanos qui tollitur.

Quæ bona, malaue medicus faciuntq; in istis.

*Quæ bene
medico succedat.*

supra purgandæ dedunt, si nimio uomita in pectore uena rumpatur, cum nullum prius in pectore dolorem patentem haberet, morbusq; fiat, mulieriq; prægnanti medicinam supra dantes, si uentriculus inferior erumpat, abortit, Purulentumq; curanti, si uenter erumpat, perdit, curantiq; oculos & ungenti, si dolor ingens superuenit, oculi rumpuntur cæcanturq;, medicusq; accusatur, quod unxit, puerperæq; cū medicus quid uentris doloris causa dat, quod male succedat uel necet, medicus in causa est, semper enim ferme, si qua mala

*Quibus non inre
medicis argua-
tur.*

in morbis, uulneribusue, super mala necessario fiunt, causam huius necessitat/ tis, qui nesciunt, medicum arguunt, si quisue febrientem, uulneratumq; adeat, quidq; det, quod non statim profit, postridieq; is peius habeat, medicus in causa est, Si uero profit, non ualde laudant, nam putat eum sic oportere pati, uulneraq; inflāmantur, doloresq; in quibusdam morbis necessario fiunt, nec quin fiant hæc, fieri potest, neruus, si præcisus sit, non coalescit, nec uestica, nec intestinum, nisi tenue, nec magna uena, neq; bucca nec præputium, nec palpebra, genaue, Principium uero medicationis, curationisue, certum nullū est, quod uere principium totius artis dicatur, nec secundum, medium, finale ue, sed quandoq; dicentes auspicamur, incipimusue, quādoq; operantes, sicq; finimus, Quandoq; contrario modo & incipimus & finimus, & neq; dicentes incipimus ex iisdem sermonibus, rationibusue, nec, si de iisdem dicamus, in eisdem finimus, & operantes per eundem sermonem rationemue, non in-

Quæ nō coerant.

*Principium artis
nullum est cur.*

Encheiria quæ.

Manuum autem fortu/ nata & recta tractatio & operatio est, cum quis secat, urit ue neruum, uenamq; non secare, nec urere, purulentumq; si secet, uratue, pus nancisci, quæq; fracta sunt, recte componere, Si quidq; corporis de sua natura decidit, recte in suā naturam retrudere, Quæq; uehementer liganda, capienda, tractandaue sunt, sic tractare & premere, quæ leniter, sic tractare, premereq;, quæ recta sunt li- gando, tortuosa non reddere, nec premere non premenda, quodq; tanget, ni- mium dolorem non inferre, Manuum quidem recta tractatio, hæc est, digitis quidem longis, breuibusq;, & paruis quid probe capere, probe, uel male quid tractare, ligare quouis modo, manuū artis tractationis non est, sed separatim.

*Purulenti pulmo-
nis signa.*

Qui purulento pulmone sunt, uel superiore, uel inferiore uentriculo, uel in his uomicas habent, uel ulcera, sanguinem spuunt, uel uomunt, uel pectus uel sca- pulas, tergumue dolitant, quæ quidem omnia partim ex iis quæ sunt in cor- pore bile, pituitaq; fiunt, partim ex ære commisto cum insito calore, quin & laboribus & uulneribus qui purulento pulmone sunt, hinc fiunt, cum quis pul- monis uitio correptus suis diebus non purgetur, sed sputum in pulmone re- maneat & pituita purulentus fit, Qui si statim curetur, plerumq; euadit, si ne- gligatur, pulmo corrūpitur, putrescit, ulceratur, purulentusq; fit, nec amplius intro ad sese nutrimentum alicuius momenti trahit, nec quicquam supra per se purgat, sed strangulat, difficileq; magis semper spirat, spirandoq; stertit, pectoreq;

Malei origo.

pectoreq; superne spirat, demum sputo meatus clauditur, peritq;. Purulentus etiam fit, si de capite pituita in pulmonem defluat, primumq; cum defluit, plerunq; latitat, tussimq; tenuem præbet, pauloq; amarius solito spuit, quandoq; leniter, tenuiterue calet. Cum uero tempus processit, pituita intus putrefacta & uexante pulmo durefcit, asperatur, ulceratur, pectusq; grauefcit, dolitatq; grauius & ante & retro, corpusque ualde calefcit, pulmoq; de toto corpore & præsertim capite, calore pituitam ad sese trahit, caputq; ipsum corpore calefactum, putrefactam & crassam hanc expuit. Quantoq; plus temporis processerit, tâto purius, synceriusq; pus expuit, febresq; grauissimæ, tussisq; uehemens & crebra uexant, inediaq; ipsa lancinat, demum uentriculus inferior pituita de capite fluente perturbatur, moueturq;. languës autem hic cum huc deuenit, quemadmodum in prioribus dictum est, perit. Pulmonis pure putrefacto, uentreue inferiore lubrico, pulmo & ex his purulentus redditur, cû eius uenæ labore franguntur, quæ si crassæ sunt, plus sanguinis emittunt, si tenues, minus, qui in pulmone putrescit, pusq; efficitur. Tempore uero procedente pus syncerum quandoq; spuit, quandoq; cruentum sanguinem, purum quandoq; quæ uena si crassior est, cum plena est, sanguinis frustula spuit, pusque crassum pituita putrefacta. Hic si per morbi exordia hoc corripiatur, priusquam uena sanguinë emittat, ualdeue laxetur, priusquam extenuatus iaceat, caputq; corrumpatur, corpusq; tabescat, curetur, morbum hunc euadet. Si uero negligat, hæc omnia uel plurima patiatur, uel iis quæ dixi ante, uel plurimo sanguinis uomitu peribit. Quod si penitus uenula fracta nō sit, sed tâquã uarix extuberet, quod statim leuem dolorem, tussimq; siccam præbet, quod si inueterascat, negligaturq;, primû quid sanguinis & subatrû emittit, deinde plusculum & purissimû, demum pus quæq; prius dicta sunt, patitur. Quibus si per exordia cures, conferet manuum uenas tumêtes laxare, uictuq; nutrire quo siccissimus exanguissimusq; fiat, quod & costarum uenis quæ intus summo loco sunt, euenit. Cum laborat, uenulæ quæ intus sunt uaricose, tolluntur. Quod si negligatur, hæc patitur. Sanguis sponte prorumpit, spuit, uomiturq; purulentiq; fiunt, & plerunq; moriuntur. Qui per morbi exordia si statim curentur, confestim hæ uenulæ suo loco resident & demittuntur, pulmoq; nisi hoc fiat, purulentus fit, quiq; hoc afficiuntur, hæc patiuntur, sicq; finiunt. Superior uentriculus multis modis purulentus fit, cum de capite multa pituita in eum fluit, illicq; putrescit, pusq; fit, quod uno & uigesimo die fit, quod concutit, inundat & in latera prorumpit, qui si uratur seceturue priusquam pus inueterascat, plerunq; sanescit. Superior uentriculus plerunq; purulentus fit, & laterû morbo, cum uehemens fuit, suisq; diebus non putruit, expuiturq; sed pituita, bilisq; illic coacta latus ulcerauit. Quod pus emittit, deq; locis uicinis calore pituitam trahit, quæ cum putruit, pus spuitur, quandoq; de uenulis in ulcus sanguis deditur, qui putrefactus pus fit. Hic si confestim curetur,

Vena fracta signa.

Varix interior.

Medela.

Purulentus unde.

Purulentus uentriculus superior quot modis fit.

plerumque sanescit, si negligatur, perit. Purulenti sunt etiam si de capite pituita in latus fluat, illicque cogatur & putrescat. latusque ipsum plerumque accenditur, patiturque eadem, quæ purulentus de laterum morbo. Purulenti sunt & cum nimio labore & exercitatione, uiolente alia re, uenula ante postue rumpitur, sanguisque non statim spuitur, sed caro tumescit, conuellitur, humescitque sensim, liuescitque. Quod patiens præ robore & bono habitu non statim sentit, & si sentiat, nihil esse putet quod sentit, cum febre corripitur, potius uenere uel alia re nimia macescit, Caro tunc læsa siccescit, calescit, de proximisque uenis & carne humores trahit, tumescit, accenditur, leuiterque dolitat, siccam, rarāque tussim præbet primum, deinde magis trahit, maioremque dolorem, tussimque crebriorem præbet, primumque suppurulentum, quandoque subliuidum, subcruentumque spuit, quantoque plus temporis processit, tanto magis trahit, putrefacitque, quantumque carnis liuorem contraxit, putrescit, doloremque uehementem, febrem, crebramque & multam tussim præbet, pusque syncerum spuit. Si uero pus in uentriculo temporis aliquid maneat, totum corpus & potissimum quod proximum est, acceditur, quo calefacto, maxime humor deliquatur superne, partim in superiorem uentriculum confluit, pusque cum eo qui inest, fit, partim in inferiorem uentriculum defluit, eumque quandoque mouet, hominemque necat, cibaria enim non digesta demittit, corpusque nullum ab his nutrimentum capit, superiorque corporis, sputi uel purgatio non est æqua, quoniam uentriculus calefactus omnia subter ad se trahit, sputoque strangulatur, stertitque non purgatus, uentreque defluente debilitatur, peritque plerumque. Maxime uero caput in his morbis hanc destillationem rheumate præbet, quod cauum cum sit, superstet, uentriculoque calefiat, pituitam tenuissimam de corpore ad se trahit, quæ cum in eo coeuit, multa & crassa, uti dictum est, redditur, cuius pars in superiorem uentriculum, pars in inferiorem defluit. Cum ergo caput incipit defluere, corpusque non æqualiter tabescere, nec ulti superant. Præter pus enim & mala superfluentia uincunt & possunt magis, quam quæ defluunt, carnesque malis tabescunt magis, quam intransibilibus nutriantur. Qui his morbis corripuntur, paruo temporis spatio pereunt, siqui plurescunt durante corporum differentia facit hoc, ætatum, morborum, temporum anni, quibus corripuntur, tolerantiaque morborum maior & minor, siquidem aliqui patientius morbum ferunt, aliqui non possunt. Non est ergo longum, uel breue tempus uere horum dare, quo perituri sint, nam tempus quod aliqui dicunt, certum non est, quoniam annus ab anno tempusque a tempore & hora ab hora differt, sed si quis recte uult in his & scire & prædicere, sic dicat, homines omni tempore perire, superesse, pati quæ patiuntur. Tunc autem uentriculus inferior purulentus fit maxime, cum plurima pituita uel bilis inter carnem & pellem sistitur, quod & conuulsionibus spasmisue fit, cumque uenula aliqua conuulsa dehiscit, sanguisque defluens putrescit intus, purescitque. Si caro uellicetur, rumpaturue, sanguen

*Quæ male heat
hoc homines, ui-
deto.*

Capitis rheuma.

*Capitis fluxus,
corporisque tabes.*

*Qui uentriculus
inferior, puru-
lentus fit.*

sanguen de uicinis uenulis trahit, quod putrescit, purefcitq; quod si foras ex/ tuberet, pufq; exeat, fanefcunt, fi uero per fe intro prorumpat, pereunt. Pus autem in inferiore uentriculo fufum, quemadmodum in superiore uentriculo dictum eft, coire intus, quod non poffet intus coire, fed uti dictum eft, in tuni/ culis & tuberculis coit. Quod cum intus fiat, non facile deprehenditur, nam quatiendo non cognofces, dolor tamen indicat ubi fit, quem locum fi creta figulina, uel alia fimili re linias, paulatim ficcefcit. Morbus autem qui eryfi/ pelas dicitur in pulmone gignitur, cum pulmo nimium ficcefcit uel æftu, uel febre uel labore, defatigatione ue, uel alia quauis re non temperata, moderata ue, qui cum nimium aruit, fanguinis plurimum tenuiffimum, & non ualidum de magnis uenis, quæ illi proximæ funt, & fuperftant, de alijsq; uicinis ad fe fe rapit. quod cum traxit, febris grauis fit, tuffisq; ficca, peftusq; replet, dolorq; uehemens & ante & post uexat, spinamq; potiffimum, cum magnæ uenæ calefcant, fubcruentumq; uomunt, quandoq; fubliuidum, quandoq; pituitam bilemq; crebroq; frigefcunt, deficiuntq; quod fanguinis fubita mutatione fit, quod potiffimum eryfpelas effe in pulmone demonftrat, crebraq; febris cor reptio. Huic fi duobus uel tribus aut ad fummum quattuor diebus difperga/ tur, quodq; intus erat, foras mutetur, plerumq; fanefcit. Si uero non difperga/ tur, & mutetur, putrefcit intus, purulentusq; fit, & perit paulatim, cum pulmo totus purulentus & marcidus fit. Si uero quod extra fparfum erat, introuerta/ tur, pulmonemq; corripit, hunc nulla fpes eft fupereffe, cum enim præficca/ tus pulmo quid ad fe traxit, non amplius transmittit dimittitue, fed præ æftu ficcitateq; nihil amplius fufcipit dimittitq; & reddit, fed ftatim perdit. Poftu/ la uero, uomicaue fiue phyma in pulmone fic gignitur, cum pituita, uel bilis in eum conuerfa putrefcit, dumq; cruda eft, paruum dolorē præbet, tuffimq; ficcam, cum uero maturuit, dolor grauis & ante & post uexat, calor, grauisq; tuffis corripit. quod fi pus cito maturuit, fupraq; uertatur, prorumpat, totiq; fpuatur, uentriculusq; quo prorupit, ficcetur, penitus fanefcit, fi uero cito ma/ turefcit, protumpat, fupraq; purgetur, tamen penitus non ficcefcit, de capi/ teq; & corpore uomica phymaue pituitam defluentem trahit, putrefaciat, pufq; fpuat, tamen uentre defluente propter ea quæ difta funt, perditur, cum & ferio & ioco negotia uti prius, peragat. Cumq; uenulæ corporis omnes fan/ guine febre perufto clauduntur, calefcit, frigefcitq; & deficit quandoq; tem/ poris longitudine, morbiq; magnitudine, malo priore, fuperuenienteq; quod fi longo tempore nec fpon te nec medicamentis prorumpat, dolorum uehementia, inedia, tuffi, febre languens tabefcit, ac plerumq; perditur. Quod fi languente emaciato & iacente pus prorumpat, ne fic quidem ferit, fed hoc modo perduntur, fi uero cito maturefcit, prorumpatq; maturiq; huius pluri/ mum per præcordia fundatur, ftatim melius habere uidetur, temporeq; pro/ cedente, fi totum fpuat, uentriculusq; quo puris quid prorupit, ficcefcit,

Pulmonis eryfpelas.

Pulmonis uomica.

Pulmonis uomica quando fanefcit.

Quando perdit.

sanescit. si uero tempus procedat, languensq; debilius habeat, non spuat, si uratur seceturq; pusq; exeat, statim quidem & sic melius habere uidetur, sed tempore procedente propter ea quæ supradicta sunt, perditur. Phyma autem uomicaue in latere costisue, pituita bileq; sicuti in pulmone gignitur, de laboribus etiam gignitur, cum uenula aliqua conuulsa penitus non dehiscit, sed exuberat, quæ si statim dehiscat, sanguen defluens putrescit purefcitq; si uero uena extuberauit per exordia dolet, salitq; pulsatur, procedente uero tempore sanguen in carnem mittit, quod in carne putrefactum purefcit, caro autem cum plus sanguinis ad sese traxit, quod pus factum sit, plus laborat, cum uero minus, tardius pus efficitur, minusq; laborat, quâdoq; cum minus uenæ carnesq; conuelluntur, non purefcit, sed dolores longinquos creat, quos fragmenta uocant, quæq; in carne fiunt, sic fiunt, cum quid caro laborat collisa, uel percussa, uel quid aliud passa, sicuti dixi, sanguine nō syncero sed tenui & aquoso liuescit, hocq; non multo, cum uero plus solito superarescit, calefit, dolitatq; deq; uenis carnesq; proxima humorem trahit, quæ cum super maduit, humor ab ipsa carne supercalefit, per totumq; corpus, qualis tractus fuit, spargitur, plusq; per uenas, quoniam eæ magis trahunt q̃ carnes, quæ & ipsæ trahunt. Cum uero multis corporis humor quid de carne trahit, nō sentitur, nec dolet, sanumq; cum tēpore pro morbofo reddit, si uero caro nimis calefiat, humorisq; plus trahat, dolet, quaq; prorumpit, sistiturq; uehementer dolet, sibiq; uidentur aliqui fragmentum locū mutasse, quod medicabile est. prope enim ulcus hæc sunt, Humor autem de carne p uenas discurrit, qui cū caluit, crassescit crescitq; dolorem præbet, dum reliquo humori tenuitate, frigiditateq; similis fiat. Quæ autem in uenis fiunt, sic fiunt, uena priusquam conuellatur suo loco manet, cum uero conuellitur (quod labore & ui fit) similis uarici fit, & calefit, humiditatemq; de bile pituitaq; trahit, qua mista sanguis crassescit tumescitq; uena conuulsa & morbofa, sanguenq; sistitur crescitq; quod cum creuit plenitas illa qualibet transfertur, doloremq; grauem præbet, uti quibusdam uideatur, fragmentum locum mutasse, quod si humerum petat, manus grauescit, torpescit, desidetq; quod si uenam, humerumq; & dorsum usq; tendat, plerumq; dolor statim sedatur, quæ conuulsio fit etiā labore, casu, ictu, si quis nimium pondus tollat, cursu, lucta, cæterisq; similibus. Purulenti qui halitæ, arcus, pugionisue uulnere fiunt, dum uulnus hiat, facile spirat, calorēq; & frigus trahit & emittit, pusq; purgat, uulnusq; si æqualiter extra & intra coalescit, penitus sanescit, quod si extra sanescat, intra non, purulentus fit, quin & si æqualiter intus & extra sanescat, cicatrix autem intrinsecus non ualida, dura, aspera ue sit & liuida. Nam sic plerumq; uulnus recrudescit, purulentusq; fit, & si quis plus iusto laboret, si macrescat, si pituita uel bilis in cicatrice cogatur, si morbo alio correptus macrescat, si autem uel sic uulnus recrudescat, uel si prius exterior pars q̃ interior coalescat, dolorē grauem, tussim, febrēq; præbet,

*Costarū uomica.**Fragmentū theg-
mane.**rbegma.**Vena conuulsa.**Pleroma.**Purulentus uul-
nere.**Purulentus de
uulnere.*

præbet, uulnusq; frigescit, quia calidius est, caloremq; de se spirat, pus purgatur, molestius curatur, tardiusq; sanatur, quandoq; nec sanatur, nam caro uulnusaq; corporis æstu coquitur, nimiumq; madescit, uti non siccescat, nec carnem creet, nec sanescat, sed cum tempus processerit, perit patiens quæ prius dicta sunt. Si uero crassa uena aliqua faucietur, sanguenq; intro defluat putrescatq; purulentus fit. si uero totum pus spuatur, fauciatq; uena compescatur, uulnusaq; extra & intra sanescat, penitus sanescit, si uero non possit uulnus coalescere, uenaq; non compescatur, sed crebro sanguen emittat, quod & si statim uomatur spuaturue, uel eo putrefacto pus spuatur, plerunq; languens uel statim uomens sanguen uel paulo tempore post causis dictis perit. sapius & qui uenula aliqua intus fauciantur uel uulnere uel labore uel exercitatione uel alia re, pereunt, cum uenula coiuit, sanaq; esse uidetur, tamen alio tempore ob superadiecta refringitur, sanguenq; fundit, qui statim multum & sæpe modo recens sanguen, modo pus multum crassumq; diem totum uomentes modo supra dicto pereunt, plurimum uero his qui hæc uel similia mala habet, facit facile uel difficile posse morbum abigere, uirq; an mulier sit. si uir, adolescens, an grandior natu, si mulier, recens, an uetula, superq; his & anni tempus, quo languent, num ue morbo alio decumbant, nam differt malum a malo, maius an minus sit, corpus a corpore, curatio a curatione, quæ cum sic inter se se differant, necesse est & tempus differre, quosdamq; multum affici, quosdam parum, quosdam perire, quosdam euadere, quibusdãq; stataria, & maiora esse mala, quibusdam minora, pusilloq; tempore, quibusdam ad senium usque perdurare, cumq; illis perire, quosdam iisdem modico tempore perire, qui autem adulescentes ea patiuntur, quæ labore fiunt, plus uehementiusq; afficiuntur dolitantq; q̃ cæteri, citiusq; comparent, cum sanguen spuant uel uomant, quidã robore bonoue corporis habitu non sentiunt. Seniores uero hæc rarius minusq; patiuntur, cum ualidi non sint, magisq; & cauent & curant morbos, & citius restituuntur, minus itaq; seniori q̃ iuueni per exordia hæc fiunt, cumq; fiunt, minus quoq; ualida sunt, contra iuueni ualidiora corporis robore, siccitate, carne densiore, ualidiore, ossibusq; cohærente, pelleg; ualidiore circuntecta, qui cum plus solito laborat, confestim uehementer conuellitur, diuersosq; modo uenæ carnesq; dehiscunt, frangunturue, quæ partim cito comparent, partim sero. Senioribus uero ualidum robur non inest, carnesq; circum ossa pellisq; circum carnes circumfluit, caroq; ipsa rara & non ualida est, qui cum quid patitur, dissimiliter minusq; q̃ iuuenis afficitur, statimq; comparet, tanto quidem per exordia passionum iuuenes q̃ senes difficiliter liberantur, Cum uero morbus comparet, uel pus uel sanguen uel utrunq; spuunt, quicumq; qui dem iuniores sunt, cum robusto densosq; corpore sint, non possunt æqualiter pus ulcerum superioris uentriculi purgare, cum enim pulmo densior est, non ualde ad arterias trahit, cumq; arteriæ tenues & angustæ sint, puris nisi parum

Cur quãdoq; uulnus nō coalescat.

Purulentus alia de causa.

Purulentus uena intus fracta.

*Uirg; idioia
Dol
Diuersitas uaria.*

Morborum affectus diuersi.

Seniorum et iuniorum affectus.

Pulmonis uaticatio.

Cur iuuenēs magis quam senes afficiantur.

Morbi periculosi.

Morborū frigus unde.

Pituita frigida, calidus sanguis.

Frigus rigosue.

Phrice.

Fervor. Sudor.

Calidus frigidus cur.

rariusq; suscipiunt. quare necesse est in pectore & in ulceribus pus cogi & crassescere. Seniori uero rarior, cauusq; magis est pulmo; latioresq; arteriæ, pus uti diutius in uentriculo, ulceribusq; moretur, quicquidq; superueniat remaneatue, totum pulmone, supra ad arterias necessario trahitur, statimq; spuitur. Cum autem iuniori passiones ualidiores fiant, sputiq; purgatio rata portione non fiant, febres grauiorē crebrioresq; fiunt, doloresq; grauiorē passio nis ipsius & corporis prorumpūt, cum uenæ robustæ, sanguinisq; plenæ sint, quæ cum per se caleſcunt, dolores per corpus prorumpunt, quibus breui plerunq; perdūtur. Senioribus uero, cum passiones non ualidæ fiant, sputoq; per se purgentur, tenuiores, lenioresue, paucaq; febres fiunt, doloresq; lenes, penitusq; his passionibus non liberantur, sed diutius ferentes perduntur, modoq; pus, modo sanguinem, modo neutrum spuiunt, tandemq; cum his moriuntur, qui potissimum sic pereunt, cum aliquod malum priori simile, his superuenit, quod duplicatum plerunq; perdit. Mala uero, quæ maxime faciunt, hæc sunt, laterum morbus pleuritisue, pulmonisq; peripneumoniaue. febris autē de his fit, cum bilis, pituitaue caleſcit, quibus totum corpus caleſcit, quod febris uocatur, cibis autem poculisq; quibus nutritur & crescit, bilis pituitaq; intus caleſcit, laboribus autē uulneribusq; caloreq; nimio & frigore foris caleſcit, uisusq; & auditu, sed hoc rarius. Morborum autem horror, frigus rigorue fit, foris uentis, aqua, serenitate, cæterisq; similibus, cibisq; poculisq; ingestis, maior autem uehementiorq; cum bilis pituitaq; uel altera uel utræq; cum sanguine miscentur, sed maior, si pituita sola cōmiscetur. nam hominis pituita, suapte natura frigidissima est, sanguis uero calidissimus, bilis autem est quid sanguine frigidius, quæ cum una uel utræq; cum sanguine miscentur, sanguinem cogunt, non tamen penitus, nam homo non uiueret, si nimium sanguis densaretur, refrigerareturq;, qui cum refrigeratur, totum corpus necessario frigescit, quod horror rigorue dicitur, qui si uehementior sit, uehementius tremit, nam uenæ concussæ subeunte condensatoq; sanguine corpus conuellunt, ac tremere faciunt, quo si minus sanguinis coeat, fit quod rigor rigosue dicitur. Horror autem phriceue dicitur, qui multo minor infirmiorq; est. quod autē post frigus rigosue, maior minorue feruor necessario sequatur, sic habet. Cū sanguis hac uiolentia de sua natura discedit, magisq; solito caleſcit, simulq; cum eo mistæ bilis pituitaq;, quibus sanguinis calore calefactis, post frigus rigosue, necessario feruor febrisue sequitur, sudor autem propterea fit, cum morbi stas, certisue diebus cessant decernuntue, & ignis dimittit, parsq; tenuissima pituitæ bilisq;, quæ in sanguine est, secernit, proditq; foras partim, partim intro, quod in corpore remanet, quod uero exit, calore tenuatur uaporatq;, cūq; spiritu mistum foras prodit, quippe hæc talia sunt, de iisq; sudor gignitur, quod autem modo calidus, modo frigidus, sic, calidus quidem de percalefacto malo, perusto, pertenuato, non ualido & non ualde multo decernitur, qui

nitur, qui necessario calidior de corpore prodit, frigidus autem de multo malo excernitur, remanente ualido adhuc, nondumque putrefacto, nec ex tenuato, nec perusto, frigidior autem crassiorque peiorisque odoris prodit, quod sic patet, qui frigido sudore sudant, longo morbo plerumque laborant, malo præuulente in corpore relicto, qui uero calido sudore sudant, citius morbo liberantur. Laterum uero morbus pleuritisque pulmonisque peripleumoniae sic fiunt, laterum quidem morbus fit, cum multæ ualidæque portiones sumunt, corpus totum uino calefcit, madescitque, maxime uero bilis pituitaque calefcunt madescuntque, quæ madentes cum mouentur, quidam frigus rhigosue temulentos & ieiunos peruadit. Cum latus reliquo corpore natuta carne denudatius sit, maxime frigus sentit, cum nihil insit quod resistat nisi cauitas, cumque riget frigeturque, contrahitur conuelliturque, caroque eius uenulæque quicquid bilis pituitæque in iis est, uel plurimum calore extruditur, caroque extra densatur, laterique hæret, doloremque uehementem præbet, calefcitque, quæ calore, de uicinis uenis carneque bilem pituitamque ad se se rapit. Quod hoc modo fit. Cum uero quæ in latere coacta sunt, putrescunt, spuenturque, sanescunt, si uero multum sit prius lateri compactum, aliudque addatur, statim pereunt. Cum sputi copiam excreare non possint, uel purulenti fiunt, quidamque pereunt, quidam euadunt, quod septem, uel nouem, uel undecim, uel quatuor & decem diebus patescit, doloremque præbet ad humerum, ingulum, clauemue pectoris halam, uena enim lienaris splenitisque dicta de liene in latus, humerum, maxime sinistram tendit, hepatis autem iecinoralisque dextera similiter. Cumque quid huius frigore rigoreue lateri hæsit, sanguisque illic ferueat horreatue, halamque & humerum petat, ea conuellit doloremque afficit, per eandem rationem quæ in tergo sunt, bilis pituitæque humore in latere coacto calefcunt, quandoque & locis sub latere dolorem præbet, crebroque si infra uertatur, dolorem per uenulas uesicæ dedit, multumque & biliosum mingit, quidam morbi huius causam principiumque esse putant frigus. Pulmonis uero morbus fit, cum pituita bileque mota pulmo de locis uicinis calore trahit ad se super ea, quæ in eo erant, corpus quidem totum calefacit, doloremque præbet, tergo præsertim, lateri, humeris, spinæque, cum ab his plurimam humiditatem ad se trahit, quæ nimium siccescunt, calefcuntque, qui cum ad se hæc trahit, bilisque & pituita in eo remansit, putrescit, purulescitque, quæ putrefacta si suis diebus spuantur, superfluent, si uero quæ ueniunt, principium capiant superueniantque alia, quæ putrefacta non spuat, copiaque superuenientium superet, plerumque moriuntur, si uero ad duos & uiginti dies perueniant, ignisque dimittat, totumque in iis non spuat, purulenti fiunt, maximeque ii fiunt, qui laterum & pulmonis morbo uehementer laborarunt, laterum præterea morbus non spuens, pulmonisque fit, siccitate eadem utriusque, calida autem siccant, cum

magis calidus
est, magis putrescit

Sudor frigidus
calidusque unde.

Pleuritis peri
pleumoniaque
fiunt.

Laterum morbus
fit.

Laterum morbus
fit.

Laterum morbus
fit.

Laterum morbus
fit.

Laterum morbus
fit.

Laterum morbus
fit.

Laterum morbus
fit.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Vena lienis et ie
cinoris.

Splenitis hepatis uena.

*in ingruis uenis
ad uenam hepaticam*

*in ingruis uenis
ad uenam hepaticam*

*Peripneumonia
aptystos.*

Causos unde.

*in uenis uenis
Causa uenitio-
nis quæ.*

*Causos pleuritis
peripneumonia.*

*in uenis uenis
Crassum lotium
cur.
Phrenitis qui
fuit.*

*in uenis uenis
Melancholicus*

Melancholicus

supercalescunt, frigidaq; cum superfrigescent. latus enim cogitur, uenulaq; eius conuelluntur, quantumq; pituitæ bilisue calore includit, doloremq; præbet, cumq; dolore febrem, lienarem uenam splenitinue dictam manus huius, uel hepatin, iecinoralemue, pertundere coneretur, quæ morbus fuerit. sicq; dolor lateris aliorumq; lenitur, quantum enim bilis, pituitaq; sanguinis ipsius morbo si inest in ea, cum iis emittit, de carne uero, medicamentis, potionibusq; fomentisq; extra positis, diffunditur, per totumq; corpus morbus spargitur. Pleuritis aptystos hæc uocatur. Peripneumonia uero, cum pulmo ipse superarescit, cumq; bilis pituitaq; eius æque non putrescit, nec spuit, quantumq; humoris in eo est, ex potu, sorbitione, locisue uicinis totum siccitate caliditateq; perurit, huic confert, pocula haurire, quibus pulmo madescat, spuatq; qui si non spuat, pulmo durefcit, desiccaturq; hominemq; necat. Calida uero febris corripit quidem magis biliosos, corripit & pituitosos, quæ sic corripit, cum bilis per totum corpus mouetur, sibiq; emancipat adeo, uti uenæ, sanguisq; bilis plurimum & de carne trahant & uentriculo, sanguis uero qui prius inerat, cum sit calidissimus omnium quæ in corpore sunt, carne, uentriculoq; suggerente calefit, magisq; bile, corpusq; totum calefacit, quod quidem præ multa humiditate penitus siccescere non potest, quod si fieret, homo periret, postrema uero corporis, quæ natura sicca sunt, siccescunt, quæ si tangas, frigida, siccaq; deprehendas, propterea calida febre correpti præ igne intus ardent, extra frigent, linguaq; & fauces, præ caliditatis interioris spiritu exasperantur, siccescuntq; quantumq; bilis in uentriculum uesticamq; descendit, totum per superna, infernaue lotiumq; emittitur, primisq; quatuor, uel quinq; diebus multum uomitur, quod propterea fit, quoniam superior uentriculus nimis calefcit, ad seq; rapit, sicq; uomitur, propter hoc ipsum calida febris causosue, laterumq; morbus pleuritisue in pulmonis uitium peripneumoniaue transit. Cum superior uentriculus nimis calefactus ad se se trahit, pulmo suscipit, pulmonisq; uitium fit, & plerumq; pereunt, cum iam debilitati sint, morboq; alio superueniente non possunt superesse, dum sputum in pulmone digeratur, sed plerumq; debilitate pereunt, quidam tamen supersunt. Quibus autem in uesticam quid bilis confluit, crassum ob pituitam mæunt, sed biliosa demittunt, quoniam quæ in uentre sunt, exuruntur. Mentis autem uacillatio phrenitisue sic habet. Sanguis qui in homine est plurimam prudentiæ partem confert, quidam totam dicunt, Cum bilis mota uenas sanguinemq; intrat, eum agitat, digerit, qui plus solito motus calefcit, totumq; corpus calefacit, tuncq; homo præ febris magnitudine sanguinis copia motuq; non solito, digestionem facta desipit, nec apud se se est. Qui mentis uacillatione laborant, similes atra bile uexatis cum desipientia melancholicisue sunt, qui cum sanguis bile, pituitaq; percellitur, desipiunt, quidam & furiant, simi-

liter &

liter & in mentis uacillatione, quæ tanto minor est desipientia & furore, quanto bilis, pituita infirmior est. subcrentum autem liuidumq; spuunt in laterum pulmonisq; morbo, quoniam morbus inualefcit crescitue. nã per exordia cum morbus infirmior est, nihil horum spuunt, quod in laterum morbo fit, cum uenæ costarum intenduntur, tuncq; maxime crassum spuunt, & purgantur. Pulmonis autem uitio, cum eius uenulæ dehiscunt caloremq; concipiunt, si uero morbum habens, fractus rhegmatiasue sit, putridusue siue sabacos, primis quidem diebus sanguinem pulq; liuidum cum salua spuit, liuidum uero sputum sanguine fit, si parum cum multo sputo commiscetur, statimq; non spuatur, sed aliquantis per intus remaneat semiputridum, quod in corpore debilitatur effoeminaturue, morbo quippe laterum tunc pereunt, cum multa bilis pituitaq; lateri appingitur cogiturue. multumq; de reliquo corpore superfluit, cuius abundantem copiam putrefactam languens spuendo non uincit, pituitaq; & bilis intus existentis spiritus meatus arteriarue complètur, propterea densum crebro per suprema stertit, singultat, spirat, demum omnia clauduntur, peritq; similisq; modo & pulmonis uitio pereunt. Qui uero calida febre moriuntur, omnes siccitate pereunt, primo quidem eorum potestrema, manus, pedesq; siccescunt frigescentq;, deinde uero sicciora. cum autem penitus corporis humor exurit siccescitq;, sanguis penitus cogitur, frigescitq;, corpusq; reliquum siccescit, sicq; moritur, mentis autem uacillatione sic pereunt, cum toto morbo desipiunt, cum sanguis corruptus sit, solitoq; modo non moueatur, agiturue, cumq; desipientes nihil, quod alicuius momenti sit, eorum quæ porriguntur, suscipiunt. Cum uero tempus procedit, marcescunt minuuntq; præ febre, nullaq; re sustentati nutritiq;. primum quidem postrema minuuntur frigescentq;, deinde proxima. Principium hoc frigus, ignis & labores habent, cum uenarum sanguis pituita frigescit, concidit frigescitq;, conuelliturue, multumq; huc & illuc agitur, tremitq;. Demum omnia frigescent, moriturq;.

HIPPOCRATIS DE MORBIS

LIBER SECUNDVS.

Lurimum quippe tunc meitur, cum caput nimium calefcit, nam eius pituita liquefcit, quæ liquefacta partim nares, partim os, partim uerenda petit per uenas quæ eo tendunt, cum autem in pudenda deuenit, meitur, tanquamq; stillicidio, stranguariaue laboret, afficit. Cum uero pituita uenulas oculorum penetrat, uisum hebetat, nam species aciesue aquosior turbidiorq; fit, lucidumq; oculi non æque lucet, nec comparet similiter si quis uelit uidere, quemad-

Sputi subcrentum liuidumq; cur.

Spuitur morbus in laterum.

rhegmatias, sabacos.

Liuidum sputum sanguis facit.

Laterum morbus quando, necat.

Arteria.

Peripneumonia, caussos, phrenitis, quando perimunt.

Conuellitur.

Quod ex morbo.

Quid sit morbus.

Cur quis multum meitur.

Quid sit morbus.

Quid sit morbus.

Qui uisus hebetetur.

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

Pustularum capi/
tis origo.

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

Caput cur dolia/
tet.

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

Malum ex bono
non fit.

Tinnitus aurium
unde.

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

Signum uenula/
rum cerebri id assi/
cientium.

Capitis doloris
grauitatis et ca/
ligationis causa.

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/

modum cum lucidus & purus erat, qui si curetur, quadragesimo die sane/ scit, si autem multo tempore post morbus reueniat, capitis cutis crassescit, corpusq; reliquum tollitur, & crassescit & bene coloratur, pituita huic in car nes uertitur, propterea crassior esse uidetur, carnes enim cum madefactæ, sub lata, raræq; sint, de uenis sanguinem trahunt, propterea boni coloris esse ui/ dentur, caput ulcerum completur, corpus turgēt, color arcuatus, ictorides uē fit, per corpus diuersis locis ulcera pullulant, quandoq; febrit, de tergoq; aqua fluit, cum in huius capite subbiliosa pituita nutriatur, ulceratur, cum uertex multa, pituita bileq; madescit, rarefcit, nam hic sistitur, putrescit, ulceraturq;. Pituita autem extenuata in aures deditur, corpusq; reliquum su/ cuti caput ulceratur, sanguine putrefacto, bileq; & pituita qualibet coacta, nam ea parte caro putrescit ulceraturq;, quicquidq; bilis pituitæq; penetrat, putrescit, pusq; fit. Morbus alius, caput circumdolat, bilem uomit, diffi/ culter meat, desipit. Caput quidem nimio eius calore circumdolat, desi/ pit cum sanguis capitis bile pituitaq; calefit, solitog; plus agitur, bilem uomit, cum ea per corpus se se motitat, caput eam suo calore ad se trahit, quodq; crassissimum est, uomit, quod uero tenuissimum, ad se trahit, min/ git autem in hoc quemadmodum in superiore dictum est, Morbus alius, si uenulæ cerebri in ipsum spuant, superuomantur, certum quidem rectumue nomen huic morbo nullum positum est, certum enim non est, num ne uenu læ aliquæ minores maioresue in cerebrum spuant, superuomantur, nominant autem & dicunt superuomitum, hyperemetonue, si uero quam maxime super uomat, morbus ex hoc fieri non uidetur, nam ex bono malum fieri non pos test, nec ex malo bonum, nec bonum plus iusto, sed superuomere uidetur, cum in uenas bilis sanguisue penetrat, tunc enim uenæ tolluntur pulsantq;, caputq; totum dolitat, tintinnantq; aures, nihilq; audit, quæ tunc tintinnant, cum uenulæ pulsant saliantq;, tunc enim caput reboat, resonatue, male au/ tem graueq; audit partim exteriore strepitu sonituq;, partim cum cerebrum eiusq; uenulæ tolluntur. Cerebrum enim cum nimium calet, sui caloris quod secundum aures est, uacuum complet, utpote cum par æris copia non insit, nec priore tempore parem sonitum præberet, nec æque dicta significaret insinuaretue, propterea male graueq; audit. Qui si aqua in nares osq; erum/ pat, pituitaq; sanescit si minus, septimanus maxime perit, si quidē in capite uenæ superuomant, quæ superuomunt, quemadmodum in superiore dictum est, signum autem quod hoc modo superuomunt, hoc, cum quis uel manum hoc patientē supercedat, uel caput, uel, quid aliud corporis, sanguē atrū fluit & turbidum & morbosum, quod uere sanguen dicendū non est, cum rubrū syncerumq; non defluat, quæ cum superuomunt, caput dolitat, grauefcit, ca/ ligat, dolitat autem sanguinis caliditate, caligat, cum in uultum sanguinis multum

multum decurrit, grauescit, cum sanguinis plus turbidi morbosiq; sit in capite quam extra. si uero cerebrum syderetur, dolor de capite spinam, corq; petit, linquitur animo, intermoriatur, sudat, non dormit, sanguen de naribus fluit, crebroq; sanguen uomit, cerebrum autem syderatur, nimio calore, frigoreue, nimiaq; bile pituitaue. Cum uero quid horum patitur, super calefcit, spinæq; medullam calefacit, spinæq; dolorem præbet. Linquitur autem animo deficitue, cum pituita bilisue cordi assistit, quod necessario fit, cum mouentur, madescentq; sudat uero præ labore, cum uenæ capitis cerebro calefiunt, quæ uero secundum spinam sunt, ab ipsa spina calefiunt, spina autem tergi medulla, medulla cerebro, de quo manat. Cum ergo uenæ calefiunt, sanguis illarum simul feruet, uomitumq; cruentum ciet, nam uenæ quædam de capite nares petunt, quædam os, sanguinolentæ uero de spina corpus petunt, tertianus hic uel quintanus plerumque perit. Morbus alius. Cum dolor caput repente corripit, confestimq; uocem intercipit, uiresq; septimanus hic perit, nisi ignis superueniat, quod si fiat, sanescit, patitur autem hæc, cum ipsi nigra bilis in capite mota defluit, maximeq; quatenus plurimæ uenulæ in ceruice pectoreq; sunt, deinde postridie stupefcit, uiresq; amittat, cum sanguis refrigit. si uero fortis adeo sit uti sanguen calefiat, siue porrectis siue per se sanguen tollitur eleuaturue, spargitur, mouetur, spirat, spumescit, bilis separatur, sanescitq; si uero uires non habeat, magis friget, cum uero penitus refrigit, calorq; eius defecit, cogitur nec mouetur, sed perit, si uero temulentia hæc patiatur, etenim eadem patitur, peritq;. Cum uero caries, teredoue sit in osse, de osse dolor capit, cutisq; cum tempore ab osse modo hic modo illic discedit. Quæ hic patitur, cum pituita, quæ in ossis duplicitatem peruenit, obaruit, omnisq; humiditas defecit, osq; ea parte rarefcit, cutisq; ab eo discedit, qui morbus letalis non est. Morbus alius. Si capitis stupor, bletosue fiat, prior capitis pars doliat, hebetius cernit, uenæ saliant, lenta febris obrepit, soporatur, quæ patitur, cum uenæ capitis calefactæ pituitam ad se trahunt, mala corporis temperatura, quod principium huius est, prior capitis pars propterea doliat, quoniam uenæ hac crassissimæ sunt, cerebrumq; huc potius uergit quam in occipitium, propterq; hoc hebetius cernit, cerebro pituitoso & inflammato hac procumbente, corpusq; male propter hoc temperatur, quoniam uenæ ad se pituitam traxerunt, cuius frigiditate sanguis necessario sistitur, magisq; quam prius frigescit, qui cum non mouetur, & corpus desidet, torpescitq; si uero sanguis qui corpus aluit ita uincat, uti calefcit, euadit, si aut pituita uincat, sanguis magis friget, cogiturq; qui frigefactus & coactus hac se dedat, homo penitus cogit, friget pitq;. De Angina. Cy nanche aut anginaue fit, cū pituita capitis mota ad inferiora affatim decurrit, & in faucibus, maxillisq; sistit. Sputū hic deuorare neq; uixq; spirat, stertitq; qñq; eū febris corripit, morbus quidē hic, ex hoc fit. Quādoq; sub linguā &

Cruentus nominatus unde.

Dolor capitis, qui uocē intercipit.

Temulentia hoc et ipsa facit.

Stupor capitis.

Angina, cynanchene.

*Vna, staphyle.**Gargareon.
Epiphlebos.**Tonsilla antiadesue.**Hypoglossides,
hula glossa.**Capitis torpor
narcene.**Stranguria.**Medela qua.**Capitis nlio.*

quādoq; supra pectus parū. De staphyle uuaue, morbus autem uuæ staphyle
ue fit cum in curculionem palatumue de capite pituita descendit, quod
palatum tumescit, suspenditur, rubescitq; quod si diutius maneat, nigrescit,
quoniā curculio, gargareonne super uenas est epiphlebosue & crassus. qui cū
inflammatur, calescit, de uenāq; caliditate sanguinē trahit, quo nigrescit, quē
si non poscentē feces, confestim animā agunt. calescit enim uena, caliditateq;
circumstantia sanguinis cōplet, statimq; strāgulant. De tonsillis. Tonsillæ aut
antiadesue, sublinguaq; mala hypoglossidesue, tumoresq; gingiuarū hulaue,
linguæq; mala glossaue, quæq; hac sunt omnia pituita laborant, afficiunturue
morbo. Pituita uero de capite descendit, caput autē de corpore trahit, cum
calescit, quod cibus, sole, frigore, laboribus, igneq; calescit, quod calefactū de
corpore, quod tenuissimū est, ad se trahit. quod rursus in corpora descendit,
cum caput repletum est, horumq; aliquo calescat. Mala de capite manantia.
Cum caput torpet, crebro mingit, Strangulationisq; lotii stranguriæue mala
patitur, quæ nouē dies hic patitur, si quidē per nares auresq; mucus aquaue
prorumpat, morbo liberatur, stranguriaq; cessat, multumq; & albū sine labore
mingit dies uiginti, capitisq; dolor cessat, species uisusue minuitur, dimidia/
tosq; uultus, psonasq; sibi uidet cernere, quadragesimus hic penitus sanescit,
qñq; aut septimo uel quarto & decimo anno multis hic morbus reuenit, capi/
tisq; cutis huic crassescit, quæ tacta cedit. Paucisq; cibus replet, q tñ mollis,
tenellusue, colorisq; boni uidet, acutēq; nō audit. Cū sic hntē per morbi prin/
cipia nancisceris, priusquā per nares & aures aqua prūpat doleatq; tñ caput
radito, sicq; desiccato. plenū aquæ calidæ quatenus ferre possit scorteū utri/
culū fronti dato. quo refrigerato, alterū habeto. si debilitaret, cessato. deinde
eadē facito, donec dolor cesset, si uenter non demittat, subluito. mullumq;
dilutum & quæ lotium citant, superpotato, quammaximeq; foueto, ptisan/
næq; tenuem succum sorbeto, si uenter non demittat mercurialis ius cum
pari modo ptisanæ cremoris ter die sorbeto mellis pusillo adiecto, postea
paulum uini albi dulcis diluti propinato. Cum uero per nares muccosa pro/
rumpent, crassumq; minget, capitisq; dolor cessauerit, ne amplius utriculo uti/
tor, sed multa calida lauato, mullumq; dilutum, quæq; lotium cient, propina/
to, tresq; dies milium delingito, cucurbitam uel betā comedito, deinde cibus
q; mollissimis, delicatissimisue, lotiumq; mouentibus utitor, semperq; paulū
quid cibus addito. Postquā uero dies quadraginta transferint (nam hoc po/
tissimum tempore hic morbus sistitur) caput eius medicamento quod per
inferna subducatur, purgato, deinde, si tempus anni sit, serum dies septem, si
debilis esset, minus propinato. si uero morbus redirēt, cum totum foueris, po/
stridie ueratrum propinato, deinde quātū tibi uideatur, intermittito. tuncq;
caput, per inferna purgato, lineisq; octo caput urito, duas secundū aures du/
cito, duas per occipitiū, utrinq; duas in naribus, secundū oculorū angulos.

uenas autem

uenas autem, quæ secundum aures sunt, donec non saliant, urito, ferramentis uero cuneolos per transversum uenis ducito. quæ si facias, sanabitur. Morbus alius. Cum uero caput ulcerum completur, cruraq; sicuti aqua inter cutem laboranti turgent, per tibiaşq; humor spargitur, quas si premas, sident, color arcuatus, isterodesue fit, ulceraque huc & illuc pullulant, præsertimq; per tibiaş, quæ uisu mala sunt, quæ deflammata celeriter sanescunt. quandoq; febris corripit, semperq; caput calet, de auribusque aqua fluit. Cum sic habet, medicamentum dato, quod pituitam bilemque supra purget. si uero frigat, præfoueto, lauatoq; calida, post tres dies medicamento caput infra purgato. deinde serum si tempus anni sit, potato. si minus, lac asinæ. post purificationes has cibus non multis & lubricissimis utitor, nec lauato, si uero caput ulceretur, calida multa perluito mundatoque, qua uini fex usta, putamina glandis trita, nitrum pari modo ferbuerit. Deinde caput suillo pingui, laurinoq; oleo linito, quo hæc commista fuerint & contrita, lauri baccae, galla, myrrha, thus, flos argenti, postea ter mense uomito, & exerceto, multaq; calida lauato. Si uero cum hæc feceris, morbus alia corporis parte pullulet, caputq; ulcera tum sit, cum caput purgaueris, medicamentum infra potato, deinde caput radito, leuiterq; secato, sanguineq; exprimito, lanæ succida uino tincta obnubito, superligatoq; quam cum solues, circumspongiato, cupressinoq; oleo linito, laneisq; uinculis, dum sanescat, utitor. Morbus alius. Dolor circūquaq; caput quandoq; corripit, si quis paulum agitet, bilem uomit, quandoq; uix mingit, despitq;. Cum autem septimanus fuerit, quandoq; perit. si uero hunc fugiat, non anus uel undecimanus, nisi quid per nares uel aures prorumpat. quod si fiat, euadit, subbiliosa enim aqua prorumpit, quæ si non prorumpat, cum tempore putrescit, purescitq;. Cū sic habet per exordia, dum dolet prius quam de naribus auribusque quid prorumpat, spongiæ aqua calida tinctas ad caput dato, si uero his non cesset, utriculo quemadmodum in superiore, utitor, multumq; dilutum potato, si minus, hordeaceam aquam, fontanæ, deinde ptisanæ succum sorbeto, postq; uinum album dilutum potato. Cum uero per nares, auresque prorumpet, febris dolorq; remittit, cibus alium moruentibus utitor, paulatim semper addendo, caput auresq; multa calida & limpidæ aqua perluito, spongiæque melle tinctam superponito. Si ne sic quidē desiccaretur, diutiusq; destillaret, caput, auresq; diluito. deinde spumam, floremue argenti, sandarachan, cerussam pari modo tritas in aures dato, concutitoq;. si quid profluat, medicamentum superiacito. cum aruerit, aures emundato, medicamentumq; abluito. deinde leniter aures foueto. nam cum aruit, obtorpescunt, surdescuntue primum, sic enim uix, & longo tempore sistitur. Si cum dolere aures cœperint, nihil septimo die proruperit, moritur. quare calida perluito, spongiæque aqua calida tinctas ad aures dato, si ne sic quidem prorumpat, aures resoueto iisdem poculis sorbitionibusq; quibus in prioribus

Caput ulcera =
tur.

Medela quæ.

Si morbus repul
lulet.

Quid agendum
nido.

Quando moritur
languens hoc
morbo.

Curatio.

*Cerebri maditis
signa.*

bus; utitor. Morbus alius, Cerebrum si madescat, uertex, tempora, partesq; aliæ capitis quandoq; grauius dolitant; quandoq; frigus febrisq; corripit, locaq; oculorum dolitant, pupillæ diuiditur, hebescitq; duoq; pro uno cernere uidetur, si stat, caligat, uentum solemq; non fert, sonitant aures, sonitum strepitumue non libenter audit, sputum, spumamq; sæpe uomit, quandoq; & cibaria, Capitis cutis tenuatur, quæ si tractetur, gaudet, Cum sic habet, primum medicamentum quod supra pituitam agat, propinato, post hoc, caput purgato, deinde post duos tresue dies medicamentum quod infra purget, dato, postea cibus lubricissimis eum reficito, sensim addendo semper, cum satis iam comederit, mel acetumq; cum lenticulæ iure misceto, oleraq; præsumito, ieiuniusq; uomito, cumq; uomuerit, pulstem cyceonauæ tenuem liquidamue potato, deinde uespero ne lauato, parum comedito, post cibum deambulato, mane plurimum solem, uentum, ignemq; caueto, Quæ cū feceris, si sanescat, sat est, si minus, per uer primum uerato purgato, deinde medicamentum in nares dato, post paulo subterpurgato, postea cibus reficito, demum uerticem ad cerebrum usq; secato, & tanquam sectum curato.

Cyccon.

Veratrum.

*Ingratissimum
est.*

*Capitis alius
morbns.*

Morbns alius. Cum frigus febrisq; corripit, caput, uertex, tempora, oculorum loca dolitant, supercilia grauare uidentur, caputq; totum grauedo habet, quem si quis agitet, mingit, etsi plurimum & facile mingat, dentes torpescunt, gingiue tument, capitis uenæ tolluntur, saliantq; quiescere nequit, sed æstuat, & præ dolore desipit, cui si per nares auresq; aqua suppurulenta prorumpat, sanescit, si minus, septem plerumq; diebus perit. Qui morbus, molestia potissimum fit, uel febre liberatus purgatus non sit, uel crapulatus sit, uel sub sole laborauerit. Cum sic habet, sanguinem primum de qua capitis parte uideatur, mittito, deinde, caput radito, quibusq; refrigeretur, linito. Si uenter non demittat, subluo, succumq; ptisanæ non calidum dato, aquamq; superpotato, si uero refrigerantia dolorem non sedent, utriusculo calefacito, cum dolor cessauerit, cibus utitor lubricis, nec repleto, cum post doloris cessationem uigessimus fuerit, caput foueto, medicamentumq; in nares dato, postque tres dies medicamentum infra potato.

Cerebri morbus.

Medela.

Capitis morbus.

Medela.

Morbns alius, cum uenulæ sanguinolentæ cerebrum circundantes, superuomunt, cerebrumq; calefaciunt, uehemens febris habet, uertex, tempora, occipitium dolitant, spiritus aures replentur, tintinnant, nihil audit, præ dolore se se iactat, æstuat, quintanus hic uel sextanus perit. cum sic habet, caput eius calefacito; nam si per nares uel aures aqua prorumpit, perniciem fugit, si uero sex dies fugiat, sicuti priorem nutritato. Morbus alius, Si uenæ superuomant in capite, totum caput, ceruix paululum dolitant, quandoq; & alias capitis partes dolor petit, mutaturq; cum stat, caligat, febris abest, cum sic habet, caput radito, calidisq; linito, quæ si non auscultet, qua capillus desinit, frontem aperito, cū secaueris, cutē diducito, cū sanguis defluerit, tenui sale conspergito, totamq;

totamq; scissuram duplici lino, fibulaue componito, linamentumq; cera
& pice tinctum superponito, lanamq; succidam superligato, nec ante
septimum diem nisi doleat, soluito, donecq; sanescat, aquam hordeae
ceam potato, succumq; ptisanæ sorbeto, & aquam superpotato. Morbus
alius, Si cerebrum biliosum sit, lenis febris habet, frigusq; rhigosue, dolor
caput totum perrebat præsertim uerticem, tempora, oculorum loca, super
cilia supergrauare uidentur, aures dolitant, per nares bilis defluit, oculi he
bescunt, multi dimidium caput dolitant, quidam totum. Cum sic habet, quæ
refrigerent, capiti dato, cum dolor, fluorq; rheumaue cessauerit, succu appii
in nares dato, dumq; dolor habet, ne lauato, milium tenuæ, liquidumue cum
pusillo melle sorbeto, & aquam potato, si uero uenter non demittat, brassicâ
edito, & ius sorbeto, si minus, sambuci foliorum similiter. Cum tibi tempus
esse uideatur, cibaria lubricissima porrigito, pulso fluore, rheumateue & do
lore, si supercilia quid grauarentur, muccusq; crassus, putridusq; per nares
deflueret, enim origani aqua & aceto foueto, deinde calida lauato, floremq;
æris, myrrhamq; in nares dato. Cum hæc feceris, plerūq; sanescit, morbus hic
mortalis non est. Morbus alius, Si cerebrum syderetur, dolor de uertice in oc
cipitium, spinamq; tendit, cor algitat, sudatq; repente ualde, sanguen per na
res fluit, plurimi uero & uomunt, tribus hic diebus perit, qui si septem dies
euadat, (plurimi autem non euadunt) sanguenq; uomat, uel de naribus fluat,
calida ne lauato, nec calida porrigito, sed acetum album dilutum potato, si
uero debilis esset, ptisanæ succum sorbeto, si uero plus iusto sanguen tibi uo
mere, uel de naribus fluere uideatur, post uomitum sitianiam farinam potato
superperspangens aquam. Sanguen si de naribus fluat, uenas brachiorum tempo
rumq; ligato, lienas, splenasue supponens, si uero horum neutrum sit, uertex
tamen, occipitium, ceruix, spinæq; doleat, corq; frigeat, calidis heruis uerti
cem, occipitium, ceruicem, spinam, pestusq; calefacito, quæ si feceris, maxi
me iuues, pauci tamen hunc morbum euadunt. Morbus alius, si repente sanus
caput dolitet, mutescatq; stertat, hiet, quem si quis uocet agitetur, non sentit,
solum gemit, multum mingit, nihil inde respiscit, qui nisi febris corripiat,
septem diebus perit, si uero corripiat, plerūq; sanescit, morbus autem hic
senes magis quam iuuenes uixat, quem cum sic habet, plurima calida lauato,
multumq; foueto, mulsamq; calidum in os stillato, quem si respiscat, mor
bumq; euadat, cibo reficito, qui cum tibi ualidus uideatur, medicamentum
in nares dato, postq; paucos dies medicamentum quod infra purget dato,
nam ni purges, ne morbus redeat, periculum est, pauci tamen hunc & priorē
euadunt, Morbus alius, si quis temulentia repente mutescat, quem si statim fe
bris corripiat, sanescit, si minus, tertianus perit. Cum sic habentem nancisce
ris, multa calida lauato, capiti spongiæ aqua calida tinctas dato, coepam
purgatam naribus admoeto, qui si oculos retendat, aperiatur, loquatur, resi

*Cerebrum bilio
sum cum est.*

*Que uentrem ci
tent.*

*Cerebri sydera
tio.*

Medela.

*Qui sanguen
flatur.*

Curatio que.

*Capitis subditi
dolor.*

*Serum morbus
Medela.*

*Temulentie mor
bus.*

Medela.

piscat, non deliret, soporatus eo die iacet, postero sanescit, si stans bilem uomat, furit, quintoq; die plerunq; perit, nisi dormiat, cui hæc facito, multa calida, donec resipiscat, lauato, deinde multo oleo linito, molli busq; stratis reclinato, plurimis stragulis tegito lumen, nec qui loquatur sit. nam plerunq; post balneum dormitur, quod si faciat, sanescit, si resipiscat, tres primos dies quatuorue milium tenue ptisanæ succum sorbeto, dulceq; uinum potato, deinde cibus molli bus, paucisq; primum utitor. Morbus alius. Si uero syderatio corripit, sensim prior capitis pars dolitat, turget, liuescit, febrisq; & frigus comprehendit. Cum sic habet, qua tumet secato, purgato, & os usq; ad duplicitatem radito, deinde tanquam fractum curato. Cum uero caries teredoue sit in osse, dolitatq; hoc os, cum tempore uero tenuatur, & bullat fragiturq; quod si seces, distentum, asperum, rubrumq; reperis, quibusdam & in cerebrum usq; corrosum. Cum sic habenti occurris, si quidem corrosum sit, sinire optimum est, statimq; ulcus curare. Si uero corrosum uulneratumue non sit, sed asperum, usq; in duplicitatem radito, & sicuti priorem, curato. Morbus alius. Si uero percussio fiat, priorq; capitis pars doleat, oculisq; nō cernat, soporq; comaue eum habeat, temporumq; uenæ saliant, lenteq; febrat, totumq; corpus, intemperantia quadā macescat, cum sic habet, multa calida calefacito, capitiq; calida dato, naribus deinde myrrham & æris florem, ptisanæq; succū sorbeto, & aquam potato, si cum hæc feceris, melius habeat, sat est, si minus (quæ sola spes est) uerticem aperito. Cum sanguis defluerit, labia compo nito, ligato, curatoq; quod si non aperias, octauus & decimus plerunq; perit. De Angina, cynancheue, febris rhigolq; frigusue corripit, caput dolitat, maxillæ turgent, sputumq; uix deodorat, sputaq; dura paucaq; spuit, faucibusq; stertit, linguamq; si spectes, palatumq; magnum non, non turgetur, sed mollescit liuescitue, sputiq; glutinosi fauces complentur, nihilq; excreat, nec iace re potest, si iaceat, strangulatur. quem sic habentem nactus primum hæc facito. Cucurbitulæ primæ ceruicis uertebræ dato, deinde rafa capitis parte secundum utranq; aurem ubi saliet alias, quas aliquantis per trahere finito, deinde, sic eum suffito, nitrum, origanon, nasturtii cardamuue semen tenuiter diligenter terito, & in ollam nouam immittito, in qua pari mensura acetum & aqua paulumq; olei conspersum sit, quā prunis leniter feruere facito, mox operculum pertusum cum cannea fistula superponito, qua uapōre ore aperto suscipito, faucesq; ne uras cauetō, maxillisq; & faucibus foris spongiis aqua calida tinctas dato, mox origani folia tymbræ, apii, mentæ, paulumq; nitri diligenter terito, mulsoq; diluto, cum aceti pusillo tepefacito, colato gargarissatoq; si uero non sputat, myrti surculo tenello, molli lana conuoluto, sputum de faucibus educito, si præterea uenter non demittat, glandulam subiucito uel subluato. post hæc, ptisanæ succum sorbeto, & aquam superpo tato, si uero tumor rubro & ardenti modo prodeat, pestusq; petat spes maior salutis est.

oiled m...
N...

Capitis sydera-
tio. Sphacelismos
ue.

Curatio quæ.
Cariosum os ca-
pitis.
Cariosissos cura-
tio.

Capitis cerebri-
ne percussio, ble-
tosue.

Sopor comaue.
Medela quæ.
Verticis secatio
spes sola salutis,
in hoc morbo est.

Angina, cynan-
cheue.

Medela anginae
quæ.

Suffitio.

Gargarissatio.

Sputi educio.

Tumoris extube-
ratio.

salutis est, cui hæc facito. Cum pituita extra uertitur, tincta frigida aqua betæ folia superponito, tepidis autem gargarissato, ne lauato. quæ si facias, euadet. morbus tamen hic letalis est, paucique euadunt. Morbus Anginæ, cynanche sive alius, Febris dolorque capitis corripit, fauces, maxillæque inflammantur, sputum deuorare nequit, cum sic habet, primum sicuti dictum est, cucurbitulas admoueto, deinde faucibus & maxillis spongiam aqua calida tinctam apponito, mulso diluto gargarissato, pituitam succu sorbere cogito, si uero hæc facienti sputum non facile exeat, quemadmodum supra suffito. si pituita foras in fauces pestusque uertatur, betam uel cucurbitæ frustula, calida aqua tincta superponito, frigidum superforbeto, superpotatoque, uti sputum facilius excreetur, cum uero pestus extuberat, plures euadunt. Si uero, de faucibus in pulmonem morbus uertatur, statim febris supercorripit, & dolor laterum, qui plerumque necat, cum hoc sit, Qui si quinque dies euadat, purulentus sit, nisi statim tussis eum supercipiat, quæ si supercipiat, multumque excreet, purgeturque, sanescit, quem dum costas dolet, calidis plurimum foueto, porrigitoque, quæ pulmonis uitio, si uero quinque dies euadat, febrisque remittat, tussis tamen remaneat, primos quidem dies sorbitionibus utitor. cum uero cibaria sumere incipiet, pinguisima salissimamque comedito, si uero non tussiat, purulentumque esse cognoscas, cum coenauerit, dormiturusque sit, multum crudum allium comedito, meraciusque potato, si quidem sic pus erumpat, sat est, si minus, postridie cum calida laueris, suffito, quo si pus erumpat, uti purulentum curato, Cynanche Anginaue alia. Linguae pars ulterior, gutturisque aditus inflammatur, sputumque deuorare non potest, nec aliud quicquam, si cogatur, per nares exit. Cum sic habet, mentham uiridem, apium, origanum, rhum syriacum rubrum, sumaciumque, rosasue rubras, nitrumque terito, melle subigito, crassumque facito, tumoremque linguae linito, deinde aqua qua cariticas rhumque furiacum decoxeris si possit, gargarissato, si minus, os perluito, hordeaceamque aquam potato, collu uero faucesue foris calida farina uino cum oleo decocta linito, calidumque panem superponito, nam plerumque aditus faucium suppurat, quod si sponte prorumpat, sanescit, si minus, digito prætentato, si molle reperias, scalpro digito alligato, pertundito. quæ si fiant, plurimi sanescunt, morbus tamen hic non fere letalis est. De Staphyle uixue tumore. Cum uua in faucibus tumescit, summus curculio aquæ repletur, rotundatur, translucetque, spiritumque intercipit, sique maxillæ utrinque inflammantur, strangulatur, quæ si non inflamentur, isque in se se sit, non perit, cum sic habet, digito summum curculionem pertundito, palatumque uersus pressato, deinde foliorum decocto gargarissato, decoctamque farinam delingito, & aquam superpotato, nec lauato, De Tonsillis, Si tonsillæ antiadesue fiant, contumescunt utrinque maxillæ, quod tactum foris durum est, curculioque totus inflammatur, qui cum sic habet, tonsillas digito curculionem uersus tradito, siccoque æris

Medela.

Secunda angina.

Medela.

Tertia angina.

Medela.

Vna tumor staphylæ.

Medela.

Tonsillæ, antiadesue.

Medela.

flore linito, decoctoq; foliorum, percolato gargarizzato, tumoremq; foris hoc
 deacea farina emplastrato. cum autem tubercula mollia, intus uidebuntur,
Hypoglossit. lingua hypoglossitue. Si sublingua hypoglossitue fiat, lingua tumet, subq; &
Medela. extra tactu durum est, sputumq; deuorare non potest. cum sic habet, spongia
 aqua calida tinctam foris apponito, tumoremq; hordeacea farina aqua cum
 oleo decocta emplastrato, caricatumq; decocto gargarizzato, nec lauato, cum
 autem suppurauerit, secato, quandoq; sua sponte non sectum erumpit sisti
 turq; cum uero foras suppurauerit, urito. Si uero pituita sistatur in palato, tu
 melcit suppuratq; cum sic habet, tuberculum urito, cum pus exiit, calida cu
 nitro luito, deinde uino. Cum uero laueris, trita sine acinis uiam passam alba
 superustum ponito, cum uero defluerit, tepido uino meraco diluito, cumq;
Polypus nasi. quid comederit sorbebitue, spongiam superponito, donecq; sanescat, hæc fa
 cito. De narium polypo, Si Polypus in naribus fiat, media chartilagine tan
 quam uia hæret, quæ cum spirat, exit, mollisq; est, cum respirat, regreditur,
Medela. loquiturq; non clare, cumq; dormit, stertit, qui cum sic habet, spongiam ro
 tundam spiræ figura secans facito, uti naribus quadret, linoq; ægyptio duro
 modo conuoluito, quadrupliciq; lino cubiti longitudine spongiam extremâ
 ligato, per osq; lino in aciculæ stagnæ foramine indito, in nasum trahito,
 polypum donec educas resciesq; super quem cum sanguis amplius non ma
 nabit, linamentum melle cum æris flore tinctum pones in naso, cumq; ulcus
 iam coalescer, plumbeam lamellam melle tinctam donec sanescat, super
 ulcus teneto. Polypus alius. Carunculis nasus completur, quæ si tangantur,
Medela. duræ sunt, spirareq; non potest per nasum, quem cum sic habet, fistula in
 tro data candentibus ferramentis tribus, quatuorue urito, cum autem uiseris,
Polypus tertius. tritum ueratrum nigrum superiacito, cum putrefacta caro deciderit, peni
 cillum lineum melle cum æris flore tinctum iniicito. Polypus alius. Carun
 cula rotunda, tactu mollis in naso chartilagini hæret. Cum sic habet, nenti
 resticulum sumito, capite altero ansam parquam facito tenui lino circun
 uoluito, caput alterum in hanc dato, maioremq; ansam facito, quam in na
 res spicillo dato, polypumq; ligato stringitoq; uolleslaq; capito secatoq;
Polypus quartus. sicutiq; alium priorem curato. Polypus alius. Durum tuberculum in naso
 secundum chartilaginem aliqua de causa gignitur, quod caro uidetur, quam
 si tangas, uti lapillus sonat. Cum sic habet, narem ea parte secato, purgato, su
 perurito, deinde consueto, ulcusq; linteo peruncto intro dato & altero super
 posito curato, cum putruit, penicillum melle cum æris flore tinctum iniicito,
 deinde plumbeo penicillo lamellæ ad cicatricem perducito. Polypus alius.
Polypus quintus. Quid cancello simile chartilaginis summa parte & ex obliquo nascitur, quæ
 omnia uris, deinde tritum ueratrum superspargis, cum putruit, melle cum
 æris flore purgato, plûbeoq; penicillo coalescito. Morbus arcuatus regiusue
 seu isteros

seu isteros, colore nigro uultus, pannisq; testa obducuntur, oculi lutescunt, linguaq; pars inferior uenæq; crassæ sub ea nigrescunt, caretq; febre, crassum multum biliosumq; mingit, cū sic habet, primū uenas quæ sub lingua sunt, peritū dito, deinde cū multa calida lauaueris, quinq; pares asphodeli radices purgatas cū apii foliis quantū manu capitur, cū uini dulcis tribus lancibus cotulifue æginensibus ad tertiā coquito, sextumq; huius ieiuno propinato, qui cū minxerit, cibis lubricis utitor. Post os cicer album comedito, multumq; uinum album dilutum potato super cibo, quin etiam apium porrumq; comedito, quæ septem dies facito. Si quidem his rebus color satis purgatus uideatur, bene habet, si minus, tres alios dies eadem facito, post unum duosue dies medicamentum naribus dato, post hoc medicamentum potato, quo bilis infra purgetur, qui si lienosus sit, lac asinæ uel serum propinato, quæ si facias, sanatur. Morbus alius arcuatus Icterosue. Læta febris corripit, caput grauaf, quibusdā uero febris sedatur, sed luteus color remanet, præsertim in oculis, debilitatur, corpus male temperatur, crassum luteumq; mingit. Calida hūc lauato, lotium mouentia propinato, cum autem purgator, coloreq; meliore tibi uidebitur, medicamentum ad nares dato, post infra purgato cibis mollissimis utitor, dulce uinum album dilutum potato, quæ si facias, sanescet. De febre biliosa, si quis biliosus est cholæue seu biliosissat, quotidie febris eū corripit, remittitq; meridie potissimum, os amarum habet, cum impastus est afficitur, cum edit, strangulatur, cibis paucis impletur, uentriculo læditur, nauseat, uomit, supercilia cruraq; grauatur, plurimumq; dormitat, qui si post ignem multo & frigido sudet, febrisq; non remittat, longo morbo laborabit, si non sudet, citius finitur decernitue, cum sic habet, nonariusq; sit, medicamentum dato, nam si per febris exordia statim dies, cum purgatus erit, febris resumet, medicamentiq; natus egebit, cum antem os non laboret, sed uenter extremus torqueatur, medicamentum infra potato, post lac asinæ serumue uel succum aliquem, qui si debilis sit, subluito. Qui febrit ante medicamenti potionem, mane mulsum dilutū potato, per diem uero cum febrit, quantam uolet aquam gelidam potato, cū uero febris remiserit, ptisanæ succum, uel milium tenue liquidumue sorbeto, dilutumq; uinum album uiuosum super potato. Si uero febris die nocteq; nō remittat, tactusq; superiora calida habeat, uentrem autem pedesq; frigidos, lingua autem aspera sit, medicamentum huic nō dato, sed molliter subluito, ptisanæq; succum bis die sorbeto nō calidum, dilutumq; uinum super potato, per aliud uero tempus aquam gelidissimam potato, qui si septimanus sudet, febrisq; eum dimittat, sanescet, si minus, quartus & decimus plerumq; perit. Febris alia, Cum quis tactus foris non ualde febrire uidetur, sed intus ualde ardet, lingua aspera est, per osque & nares calidum spirat, cum uero quintanus erit, præcordia si durescant doleantque, colorq; arcuatus sit, crassum biliosumq; mingat, quem septimanum si frigus

Morbus arcuatus Icterosue.

Dete.

Medela.

romalis

Dete.

alibum

Medela.

Morbus arcuatus secundus.

Medela.

Febris biliosa.

Medela.

Continua febris.

Curatio.

Lateris febris.

febrisq; corripiat & sudet, euadit, si minus, septimanus nonanusue perit. Qui morbus cū anni tempus æstuosum non est, corripit. Cum sic habet, quotidie calida lauato, mulsūq; dilutum plurimum propinato, ptisanæq; succū frigidum sorbeto bis die, modicumq; uinum album dilutum superpotato, si uenter non demittat, subluito, uel glandulam balanone supposito, cibum uero, nisi febris remittat, ne dato, quæ cum sedabitur medicamentum infra potato, quandoq; enim hic morbus nisi purgetur, reuenit febris alia. Morbus autem hic capit, si bile sanguen superabundat. Si tertiana febris habeat, si quidē tres accessiones præteriens quarta capiat, medicamentum infra dato, qui si tibi hoc egere non uideatur, quinque folii radicem tritam acerabuli quantitate cum aqua propinato, si uero ne sic quidem sedaretur, multa hunc calida lauato, trifoliumq; lassarisq; succum pari modo mistū cum uino propinato. Multisq; stragulis hunc in lecto cubantem, donec sudet, tegito, cum sudauerit, si sitiat, farinam & aquam propinato, uel peri milium decoctum tenue liquidū/ue sorbeto, & uinū superpotato, mollissimisq; cibis utitor, donec desierat.

De Quartana febre, cum quartana febris habet, quæ quidem alio morbo non purgatū, corripiat, medicamentū infra potato, postea caput purgato, deinde etiam per inferna purgato, si uero cum hæc feceris, non sedaretur, duas post infernam purgationem accessiones prætermittito. cū multa hunc calida laua ueris, miliū, hyoscyami seminis, mādragoræq; parē modū, lassaris succi, opii ue tres fabas, trifolii parem modum simul terito, meracoq; uino propinato. Sin autē ualidus, quiq; sanus esse uideatur, labore defatigatione uel de uia febriens quartanā subiret, cū eū foueris, melle tinctū aliū dato, postea lētis cre morē cū melle & aceto mistū superpotato, quo expletus uomito, deinde calida lotus cū refrixit, pultē cyceonæ cum aqua potato, mollibusq; cibis non multis uesperī utitor. Secunda autem accessione, cum multa calida laueris, multis uestimētis uti sudet, in cubili tegito, deinde statim ueratri albi radicē triū digitorū quātitate, trifolii drachmā, lassaris succi duas fabas cū uino meraco potato, qui si nauseat, uomito, si minus, similiter. Post autem capitis purgationē cibis mollissimis acerrimisq; utitor, cum autē non ieunum febris accessio corripiet, medicamentū potato.

De laterū morbo pleuritideue, cum autem laterum morbus pleuritise corripit, frigus & febris habet, spina pectusq; dolet, spiritusq;, recta strangulatio orthopnoæue, tussisq; uexat, ipsumq; albū subbiliosumq; excreat nec facile, dolitq; inguina, cruentū mingit, cum sic habet, si quidem ignis septimanum dimittat, sanescit. si minus, morbus ad undecim quatuordecimue peruenit (nam plurimi his diebus pereunt) quos si prætereat, euadit. Cum sic dolet, calida superposito, melq; cū aceti pari mensura decoquito, postea aquæ mensuræ horum undeuigesima superspargito, paulatimq; & crebro hoc potato, postq; aquam cum aceti modico propinato, deinde milii succum quarta lancis cotulæue parte cum mellis

cum mellis pusillo sorbeto non calidum singulo quoq; cibo, dilutumq; uinum album uinosum non multum potato, quod uinum molliissimum sit, & si ne odore, cum uero febris dimisit duos dies, bis die milium sorbeto, deinde betam suauissimā comedito, post hæc catelli uel auicularum ius sorbeto, carnis modicum edito, deinceps (præsertim cum morbo uexabitur) miliū prandeto, uespera autē cibis mollissimis & paucis utitor. Morbus laterum alter pleuritisue altera. Tussis, frigus rhigosue febrisq; habet, latus, clauem, iugulū ue quandoq; dolitat, subbiliosum cruentumq; spuit. Qui si fractus rhegmatiasue sit, quā dolet calida superponito, calidaq; (nisi multa febris eū habeat) lauato, postea diluti faui recentis aquam potato, miliiq; succum bis die sorbeto, uinumq; dilutum album superpotato. Qui si dies quatuordecim prætereant, sanescit. Morbus laterū alius. Febris habet, dentium fremitus, tussisq; sicca, lutea spuit, quandoq; liuida, latus dolet, scapulæ rubescunt, caput peritusq; calet, quandoq; uenter, crura, pedes, & iacens magis tussit, uenter perturbatur ualde, lutea olidaq; oletat. diebus uiginti hic perit. quos si prætereant, sanescit. Dum quatuordecim dies prætereunt, decoctum hordei cum uino albo uinoso diluto huic propinato, ptisanæq; succum non calidum bis die sorbeto, cumq; succus iam decoctus erit, pro melle succum granati uinosi misceto, non multaq; lauato, cum uero quatuordecim dies preterierint, miliū prandeto, carnibus autem auicularum, iure, cibisq; paucis ad uesperā utitor. Nam pauci morbum hunc fugiunt. De pulmonis morbo peripneumoniae. Febris habet, cum minimum, quatuordecim dies, cum summū, duo de uiginti, quos dies ualde tussit, primum quidem crassum, purumq; septimo & octauo spuit, cum uero febris corripit, nono & decimo subdulce, purulentumq;, dum quatuordecim dies transeant. Si quidem pulmo quinto decimo die siccescat, ex tussiatq;, sanescit, si minus, dies duo de uiginti obseruato, quibus si tussis sedetur, euadit, si non, dulcius ne sputum ei uideatur, petito, qui si annuat, morbus annuus fit, pulmo enim purulētus fit. Primos dies uinum album dulce dilutum huic crebro propinato, ptisanæq; succum cum melle ter die sorbeto, dum octo & decem dies transeant, febrisq; sedetur, qui septimo uel quarto & decimo die maxime periclitatur, Cum autem octo & decem dies præterit, non perit amplius, sed pus spuit, pectus laborat, tussitq; cum sic habet, lentis ius ieiunus potato, pulmentumq; eius cum multo pingui sorbeto, nisi æstus sit, si sit, ne dato, sed cibis falsis, pinguibus, marinis potius q; carnibus utitor. Qui si tibi rite purgare uideat, infundito fouetoq;, si quidē pus crassum sit, foueto, si tenuē, infundito, cibisq; maxime adhæreto, sed acris, carnibusq; bubulis, ouillis, porcinisq; abstineto. Purulētus de pulmonis uitio. Cū purulentus de pulmonis morbo fit, febris habet, tussis sicca, spiritusq; difficultas, pedes tumēt, manū pedūq; ungues contrahuntur. Cū sic habet, hūc cū decimanus erit ex quo purulētus fieri cœpit, multa calida lauato, deinde aqua calida

Beta.
Catullina caro
et pullastrina.

Pleuritis altera.

Medela.

Pleuritis alia.

Medela.

Pleuripneumonia.

Medela.

Purulentus morbo pulmonis.

Medela.

os & linguam perluito, qua ari radicem tritam, astragali, taliue quantitate granum salis, mellis, pinguisq; pusillum decoxeris. postea humeris appensis hunc agitato, si pus hoc modo prorumpat, bene habet, si non, alterum facito. cibaria acria exprimito, cyclaminumq; quantitas utriusq; acetabuli parui sit, postea lassaris succum fabæ quantitate tritum, lactis caprini uel asinini lance subigito. quod tepidum infundito, si uero hoc non prorumpat, corticem radiculæ raphaniue; floremq; æris, tres fabas quantitate terito diligenter, cortexq; radiculæ duplex sit altero tantoue ad ea, quæ olei lácis quarta parte subigito, tepidumq; infundito. quo si pus prorumpat, cibus salissimis, pinguisq; utitor, si uero pus non eat per os paulatim suffito succo ssi, uino torio, lacte bubulo caprinoue par cuiusq; miscero, tres autem lances sint, postea in ollam nouam iacito, & feruefacito, per fistulamq; halitum ore capito, ne uratur, caueto, cum uero purius spuet, semen urticæ infundito, thus, organum in uino albo, mellesq; pusilloq; oleo tertio quoq; die hoc infundito. postea uero butirum rhesina liquefactum cum melle cibusq; salis pinguibusq; amplius ne utitor, diesq; in medio horum uinum meracum acetabuli mensura ie iunus potato, quo saluiam, tymbram, rutam, organum pari modo decoxeris, quod si his infusus non prorumpat, ne mireris, nam in uentriculum sæpe prorumpit, languensq; meliuscule habere uidetur, quoniam de angusto in latiore locum descendit. Cum uero plus temporis sit, & febris uehemens & tussis supercapit, latusq; dolitat, superq; sanum latus iacere non potest, sed super affectum dolitansue, pedes oculorumq; eua tument, cum quintus & decimus dies ab hac eruptione & accessione uenerit, multa calida hunc lauro, sediliq; stabili locato, manus autem eius alter teneo, tu uero de hameris quantito, auribusq; captato, quam in partem lateris costarumue passio resonet, uel isq; in sinistra. Quam secato, minus enim letalis est, si uero præ crassitudine plenitateue non adeo sonaret, uti hoc deprehendas, quod quandoq; fit, quæ parte magis tumeat doliretq; hanc secato sub ipsum tumorem, & retro potius, quam ante pus uti melius latiusue defluat. Primum inter costas pellem pectoroso gladiolo secato, deinde ferramento acuto summa parte panniculo conuoluta, tantumq; aperito, quantum pollicis unguem immittas, Postea tantum puris educito, quantum tibi uideatur, locumq; linamento crudo cum lino extra pendente claudito, quotidieq; semel pus educito. Cum uero decus manus fuerit, pus totum educito, uinumq; cum oleo tepidum per fistulã immittito, quodq; mane immiseris, uel peri educito, quod uespere, mane, ne pulmo pare madescere consuetus repente siccescat, deinde linteo penicillo locum claudito, cum uero pus aquosum tactus digitorum glutinosum & non multum defluet, plumbeum penicillum cauum immittito. Cum autem uentriculus aruit penitus, paulatim abscindendo penicillum minuito dum uulnus coalescat, penitusque penicillum subducas, signum autem euasus

*De
Custidia
et
Pustula**Pustula
et
Pustula**Medela**Pustula
et
Pustula**Medela**Vomica interior
qui signatur.**Curatio que.**Al. ibi**Qui secetur.
Pus de vomica
qui educatur.**Pus qui educa-
tur.**Tom. ant. m. 1
rimom. q. 10**Notos cassiteri-
nos.*

rus ne sit, si pus album purumq; sit, sanguinisq; uenulæ fibræque insint, ple-
rumq; sanescit, si uero prima uel secunda defluxione, quemadmodum oui
luteum, crassum, olidum, subluteum defluat, cum totum pus deflexerit, peri-
bit. Morbus alius, phthoe tabesue. Cum autem huius pulmo, crassum, sublu-
teum, dulceg; tussit, spuitq; fremit, pectus, scapulæq; dolitât, tenuiterque fau-
ces sibilant siccescuntque, cauæque rubent, raucescit, pedes turgent, ungues
contrahuntur, superna magiantur, minuunturque, sputumque mucescit, cum
in ore excreaturus continet, maneque et media nocte maxime tussit & alio
tempore, quod potius iuuentulam quam uetulam corripit, si huic capilli ca-
pitis defluant, caputque uti de morbo denudetur, quodque in priuas spuat,
oleat, cito hunc periturum dicito, quodque necet, defluuium esse, pus enim
quod circa cor est, cum patuit, tanquam omentum iniectum in priuas olet,
cerebrumque concaléfactum, falsum quid demittit, quod uentrem cit, capilli-
q; capitis defluentes hoc signant, quem sic habentem sic curato. Si per exor-
dia morbo occurras, lentis cremorem propinato, ueratrum deinde secundo
die dilutum uti uentriculum inferiorem non moueat, cumque falsum illud in
os defluet, crebrius medicamentum naribus apponito, si non defluat, appo-
nito quidem, sed rarius, mensibusq; singulis ueratrum semel propinato, duo-
rum digitorum longitudine tritum, uinog; dulci dilutum, statimque lentis
cremorem phacionue superpotato. Medicamenta uero rarius potato, nisi
grauiter febrat, ueratri radicem albam non cum melle delingito, sic enim
uentrem minus mouet, si autem inferior uentriculus torqueatur, primum
quidem cocci cnidii cremore subluito, quo si non sedetur, lacte asinino deco-
cto purgato, medicamentumque nullum infra dato, si autem ante medica-
mentum ueratro epoto bilem uomat, lentis cremore superpotato, uomito, ci-
bis autem his utitor, nisi grauiter febrat, carnibus ouillis elixis, uel pullastri-
nis, cucurbita, betis, cremorem ne sorbet, nec intingito, piscibus autem utitor
scorpiis, mollibusque decoctis, calidum nihil edito, nec lauato, si multum fe-
briat, herbas acres ne comedito, nisi thymbra uel origanum, si uero non fe-
briat, sed quandoque ferueat, pisces optimos, pinguissimosque comedito,
pinguiæque, dulcia, salsaque, plurimumque deambulato, sed uentum solemq;
caueto, post cibos cū tempus esse uideatur uomito. Calidaq; præter caput la-
uato. Cibatorum autem panis optimus iis est, qui pulte non uisitauerunt
mazophagoeue sunt, quibus utraq; commisceto. Phthoe altera, tussis habet,
plurimumq; & liquidum spuit, & quandoq; facile pus grandinæ simile spuit,
quod digitis si teratur traftertur, durum est, maleque olet, uox clara & sine
dolore emittitur, non febrat, quandoque calet, debilis tamen est, uera-
trū hūc oportet potare, lentisq; cremore phacionue, multūq; comedere, &
ab acris carnibusq; bubulis, porcinis, ouillisq; abstinere, parū laborare sed
deābulare, postq; cibū uomere, uenere nō uti, morbus autē hic septē nouēue

Phthoe tabesue.

Signa mortis.

Medela.
Veratrum.

Phacion.

Coccus cnidius.
Lac asininum.

Veratrum.

Phacion.

Cibus qui.

Tymbra origa-
num.Panis artosue.
Mazophagi.
Phthoe altera.

Medela.

*Pulmonis fistula
affecta quid fa-
ciat uideto.*

*Medela mali bu-
ius.*

Maza.

*Cyceon.
Silphion.*

*Tabes spina dor-
sue.
Seminis clande-
stina fluctio.*

Medela.

annos durat, qui si per exordia curetur, sanescit. Morbus alius. Si pulmonis fi-
stula læditur, afficiturue, læte febrit, mediumq; pectus dolitat, corpus prurit,
uox raucescit, liquidumq; & tenue sput, crassum quandoq; ptisanæq; succo
simile, pisciumq; ueluti crudorum grauis odor in eius ore gignitur, & est, sæ-
peq; duricia quædam ueluti fungi frustula in eius sputo comparent, superio-
raq; macescunt & totus maxime, circuliq; uultus rubescunt, temporeq; acce-
dente ungues contrahuntur, siccescunt, lurescunt, pallefcuntue, statimq; nisi
curetur, perit, sanguinem pusq; spuendo, curatus autem morbum huius tabis
phthisiosue euadit, quem sic curato. Cum lætis cremorem potauit, uomito, si
tibi tēpus uideatur, ueratrū solū, si per uires hominis liceat, propinato, si mi-
nus, dimidiū potionis cū lentis iure misceto, relinques in quinta uel sexta po-
tione. Medicamēto autē uētriculū inferiore ne moueto, nisi ualde febrat, si
nō, lacte asinæ subter purgato, qui si debilis adeo esset, uti potare nō posset,
subluito, minus uero caput, si uero multum sputum, salsumq; in os defluat,
quod bilē nō agat, naribus dato, si minus, ne dato, si uero sputum oleret, dies
inter lætis cremoris potionē intermittat, pulmonē medicamēto madefacito,
secundoq; die, post hoc suffito, fouetoue, cibisq; his utitor, carnibus ouillis
pullastrinisq; mollibusq; piscibus, & scorpiis decoctis, elixisue, quartoq; quo-
q; die salitum quam optimum, pinguisimumq; comedito, pulcēq; mazanue,
prandeto, cumq; his panem coenato, si comedere possit, nihil sorbeto, ne pul-
tem quidem cyceonaue potato, pulmentaq; condita suauiue comedito, selsa
mo, pro tritico, coriandro anetho, lassare uero silphique nihil utitor, nullaq;
herba acri, nisi origano, uel thimo, uel ruta, deambulationibus autem & ante
& post cibum, uentum solemq; cauendo, multum utitor, crapula uenereq; ab-
stineto, tepida præter caput lauato, multūq; tempus hoc, tabes spinalis, phthi-
sisue notias, tabes uero spinalis de medulla fit, quæ præcipue nouos nuptos
libidinososq; corripit, qui febre carent, optimeq; comedunt, tabescunt tamē,
quos si percūcteris, dicunt de capite per spinam ueluti formicas discurrere,
cumq; mingit uel excreat, plurimum semen genitale liquidum non prolificū
progreditur. polluitur cum dormit, cum uxore dormiat, uel non, nihilq; inge-
nerat, cumq; iter facit uel currit, spiritus angustia, debilitasq; tam magna eum
corripit, uti loqui non possit, caput grauescit, aures tintinnant, cum tempore
hunc, cum grauiter febriet, moeror absumet, cum sic habet, si per exordia tra-
ctes, totum foueto, medicamentūq; supra dato, deinde caput purgato, postea
infra potionato, manus autem huic ueris tempore uelis admouere, postea se-
rum uel lac asinum potato, lac deinde bubulum quadraginta dies propi-
nato, uesperī autem, dum lac potat, halicam chondronue, siue far sorbeto, ci-
bis abstinet. cū uero lac potare desinet, mollibus cibis a paucis auspicatus
eum reficito, plurimumq; uti pinguescat studeto, per annumq; crapula, uene-
re, defatigationeq; præterq; deambulatione frigore soleq; uitato, abstinetō,
tepida uero

tepida uero lauato. pulmonis hoc malum cum subit, crassum fuscumq; spuitur, colorq; niger turgidusq; corripit, pectus scapulæq; leuiter dolitant, difficulterq; spirant, minus tamen periculosus est hic, quam superior, pluresq; eadunt, Veratrum & solum & cum lentis cremore huic propinato, pulmonem perfundito, foueto, comedito, sed carnibus bubulis, ouillis, porcinis, herbisq; acribus præterquam origano, uel thimbra abstineto, mane ieiunus ad uesperam deambulato, uadito, deinde uinum dilutum foliorum potato, deinde cibus dictis utitor. Morbus alius, si arteria faucia sit, tussis habet, sanguinem spuitur, late renter fauces sanguinis implentur, cruorisq; frustula excreat, pectus scapulæq; ualde dolitant, multum glutinosumq; spuit, fauces siccescunt, febris frigidaq; rhigosue supercapit, fauces pingue resonant, stertuntue, quæ dies quinq; & decem patitur, postea uero pus uti ulceris ricinos, uermiculosue spuit, tussis rursus languensq; spuitur, crassius pus postea spuit, febrisq; uehementior corripit, quod in pulmonem descendit, desinitue, pulmonisq; hiatus, fracturaue siue rhēgmatis uocatur, si uero post primum sanguinem, pus non spuat, defatigatione & exercitatione omni abstineto, currumq; ascendito lepticamue, cibis salis, crassis, pinguibus herbisq; acribus abstineto, cumq; uideatur corpore melius habere, pectus scapulæq; utrinq; urito, quæ ulcera cum sanauerint, totum annum crapula, plenitateq; abstineto, currum ne cōscendito, manibus ne laborato, sed corpus quammaxime crassifacito. Morbus pulmonis alius, Cum pulmonis articuli, fibræue conuelluntur, candidum cruentumq; quandoq; spuit, desipit, febris habet, pectus, latus, scapulæq; dolitant, qui si uersetur, tussit sternutatq; qua dolet, huic calida apponito, postea centaurium, daucum, saluæ folia terito, mel acetumq; conspergito, cum aqua præsorbet, ptisanæq; succū uinūq; dilutū superpotato, cū dolor cessat, saluā hypericō, erysimō terito, farinæq; pari modo, cū uino diluto ieiunus potato, qui si ieiunus non sit, lomentum ethosue sine sale sorbet, si teporæstusue sit, cibus quammolliissimis sine sale purisq; utitor, cum iam probe corpus, pectus, scapulæ habent, sin autem utraq; conuellantur, tussit, crassum, albumq; spuit pectus, latus, scapulæ grauiter dolent, æstuat, pustulis completur, pruritu uexatur, stans, sedens, iacensue stare nequit, sed debilitatur, quartanus hic fere perit, quos si fugiat, spes multa nō est, nam & in septem periclitatur, quos si fugiat, sanescit, qui cum sic habet, multa calida bis die lauato, cūq; dolet, calida apponito, melq; cum aceto propinato, ptisanæq; succum sorbet, uinumq; album uinosum superpotato, quem si balneum calidaq; fomenta uexarent, nec sustineret, linteola aqua tincta pectori & spinæ dato, dilutumq; fauum aqua gelida propinato, ptisanæq; succum gelidum sorbet, superq; aquam potato, Locoq; gelido cubato, hæcque facito, morbus enim hic letalis est. Morbus alius pulmonis, Si in pulmone erysipelas gignatur, tussit multū, liquidūq; spuit, uti præfocati, quod cruentū non est, scapulæ, præcordia iliaq; dolitāt;

Pulmonis malū

Medela.

Arteria faucia
Circulione.

Medela.

Pulmo fibris
conuellitur.
Curatio.

Ethos. alba

Erysipelas pul
monis.

intestina reboant, bilem acidam uomit, dentes stupeſcunt, ſanguinolentæq; gingiæ turgent, febrit, friget, ſitit, cum quid ſumit, iſtina reboant, acidum ructat, uenter ſtridet, corpus torpet, cum uomuit, meliuscule habere uidetur, ſi non uomat, ueſperi torquetur, uenter dolitat, liquidum demittit. Morbus autem hic crapula, camium uoratione, aquarum mutatione aliſq; maxime gignitur, ſubter hunc potionato, lac aſinum deinde potato, niſi lenoſus ſit natura, qui ſi ſit, cremoribus, ſuccisue, lacte ſeroq; ne purgato, ſed eo quod cum puſillum intrat, multum educit ſi uenter non demittat, ſubluito, glandulasq; balanoe ſupponito morbis omnibus, frigida autē in hoc morbo lauato et exerceto, cum uero febris remiſit, corpusq; probe habere uideatur, uere, et autumno, ſic uomito, capita tria allii, origani quantum tribus digitis capitur, in ollam nouam mittito, dulciſq; uini ſextarios duos, cotulasue, quam acerrimi aceti unum, mellis quartum, ſuperfundito, et ad tertias decoquit, deinde cum hominem exercueris, tepidam laueris, calidum potato, ſuperq; lentis cremorem cum melle, et aceto dum expleatur, deinde uomito, diemq; hunc cum farina & aqua tranſigito, Per ueſperam autem betam & paulum pultis comedito, uinumq; dilutum potato, deinceps uero per aliudue tempus lentis cremore poſt cibum uomito, cumq; dolor diſceſſit, ſub ſcapulas, cucurbitulas dato, manuumq; uenas pertundito, cibus autem ſine ſale, pingui, oleoq; intor, ſed omnia acria acidamq; nō calida comedito, deambulatoq; quæ ſi facias, diutius cum hoc morbo optime deget, nam letalis nō eſt, ſenemq; deſerit, ſi autem uelis iuuenem hoc morbo liberare, cum eū purgaueris, peſtus & ſcapulas urito, Morbus ſpinæ, notias dictus, friget, febrit, tuſſit, difficulter ſpirat, luteum & quandoq; cruentum ſpuit, maximeq; ſcapulas, & inguina dolirat, tertioq; die uel quarto cruentum mingit, ſeptimanus perit ſed ſi quatuordecim fugiat, ſaneſcit, ſed non fere fugit, Muſum huic cū quo corticem apii uel ſomniculi decoxeris in olla noua, propinato, ptisanæq; ſuccum bis die ſorbeto, dilutumq; uinum album ſuperpotato, quæq; dolet, foueto, calidamq; niſi multum febrat, lauato, cumq; dies quatuor et decem tranſierint, milium prandeto, catulinamq; carnem, pullaſtrinamue decoctam, elixam uel coenato, & ius ſorbeto, primosq; dies parum comedito, Pulmonis uomica phymaue, cum uomica phymaue in pulmone naſcitur, tuſſit, difficulter ſpirat, peſtus & latus grauiter dolet quatuor & decē dies, nam, plurimi hos dies hoc uitio uomicæ & phymatis inflammantur, caput, ſuperciliaq; dolitant, ceruicæq; nequeunt, corpus ſubigneſcit, uenarum completur, multa calida hunc lauato, muſum dilutum propinato, ptisanæ ſuccum ſorbeto, dilutum uinum ſuperpotato, ſi doleat, calefacito, cum ceſſauit, cibus quam molliſſimis utitor, ſi uero morbo liberatus difficulter ſpiret, cum clium aſcendit, uel quid feſtinat, medicamentum dato, quo uentriculus inferior non moueatur, ſi cum uomitione pus albu ſequatur, in quo ſibræ ſubcruentæ ſint, euadet, ſi liuidum luteum, olidumq;

Medela.

Vomitur.

Notias morbus
Spinæ dorsue.

Medela.

Catulina caro.
Vomica phymaue
ne pulmonis.

Medela.

luteum olidumq; sit pus, peribit. Quadraginta quidem diebus ex quo prorupit, purgatur, multis tamen hic morbus annuus fit, sicuti purulentum hunc curato, si non prorumpat, quod plerumque tempore latus petit, tumefacitq;, quod secato uel urito. Pulmonis plenitas. Cum pulmo repletur, tussit, diffi-
culter spirat, anhelatque, linguam exerit, pectus scapulæque ualde dolent, pustularum repletur, ualde prurit, scabituque, stare, sedere & iacere nequit, sed debilitatur, quartanus hic fere perit, quos si euadit, spes aliqua superest, sæpe & septimo periclitatur, quem si fugit, sanescit: multa calida hunc cum sic habet, quotidie bis lauato, cum dolet, calefacito, mel coctum cum aceto propinato, ptisanæ succum sorbeto, uinum dilutum superpotato, si balneum calidaque uexarent, nec pateretur, quod refrigeret apponito, dilutumque fau-
uum aqua gelida propinato, loco frigido cubato, Quæ facito, nam hic morbus difficilis & mortalis est, Pulmonis lateri cohærentia. Cum pulmo lateri cohæret, tussit, difficile spirat, album spuit, pectus scapulasque doliat, im-
pingitq;, quidque graue in pectore esse uidetur, dolor inges lancinat, sanguen-
uti fermentum gliscit, quod respirationem impedit, super latus affectum cu-
bat, super sanum non, quod graue quid sibi superiacere uidetur, per pectusq;
spirare. Multa calida hunc quotidie bis lauato, mulsumque propinato, postq;
balneum, repidum uinum album cum mellis pusillo, quo dauci semen tri-
tum centauriumque decoxeris, potato, plenumque calidæ aquæ utriculū
uesicamue bubulam ad latus affectum dato, pectusque fasciato, superque sa-
num latus cubato, ptisanæ succum calidum sorbeto, uinum dilutum potato,
quod si uulnere fiat, uel cum quis purulentus sectus sit, (fit enim) uesicam tu-
mefactam cum fistula alligata indito, Penicillum plumbeum, ualidum, soli-
dumue fistulamue siue moton maxime intrudito, sic nutricans maxime con-
sequeris, Laterum costæque uomica phymæ. Cum in costa lateribusue uo-
mica phymæ sit, tussit ualde, doliat, febrit, quidque graue in costa situm
uidetur, semperque locus grauius doliat, sititque ualde, potum calidum re-
uomit, nisi super sanum latus non iacet, si super latus affectum cubet, saxo se-
pressari uidetur, latus tumet, rubet, pedesqueurgent. Secato hunc, uel urito,
pusque dum decimanus fiat, educito, crudoque linamento curato, cum de-
cimanus erit, pus totum educito, cumque oleo calidum uinum indito, ne su-
bito siccescat, linteoque penicillo curato, cum quod infudisti, eduxeris,
aliud infundito, quæ dies quinque facito, cum pus tenue modicum manu ta-
ctum ueluti ptisanæ succum defluet, penicillum plumbeum, fistulamue in-
trudito, cumque penitus aruit, penicillum sensim abscindendo subducito,
cum eo uulnus uti coalescat, Pulmonis aquosa collectio hyderosue, cum in
pulmone hyderos aquosæ collectio fit, tussit, febrit, multum spirat, pedes
tumet, ungues omnes contrahuntur, quæ purulentus patitur, tamē remissius diu-
tiusque, cumque quid perfudisti, fouisti, suffistisque, pus non sequitur, quo

Pulmonis plenitas.

Curatio.

Pulmonis lateri cohærentia.

Medela.

Vter. Vescia bubulae aque plena.

Laterum costæque uomica phymæ.

Curatio quæ.

Pulmonis hyderos aquosæ collectio.

dignoscas aquam esse, non pus, quod si diutius aurem admoucas, senties. la-
tusque extrinsecus acetum olet, quod aliquantisper patitur. postea uentricu-
lum prorumpens petit, qui repente sanus esse uidetur, morboque liberatus.
paulo deinde post uenter accenditur, patiturque eadem & maiora, quibus
dam autem uultus, uehementer, scortum, pedesque tument, quidam hoc uidentes
putant uentriculum inferiorem causam esse, qua timent, & si tempus inci-
sionis prætereas. Quem si extratumeat, inter costas, qua tumet, secato cura-

Curatio qua.

oile

*Pectoris uel ter-
gi scissura.*

*Curatio.
Febbris ardens
causodose.*

*Peripleumoni-
a
Medela.*

*Febbris cum sin-
gultu.*

Curatio qua.

Ptisana tota.

Potio qua.

toque. si non tumeat, multa calida lauato, quemadmodumque purulentos
statuito, quaque sonat, secato, quammaxime autem subter uelis, uti latius de-
fluat, cum uero secaueris, penicillum lini crudi crassum in summo acutum
intrudito, quotidieque deinde paulatim aquam educito. Si quintano exi-
stenti pus in penicillo sit, plerumque euadit, si non, cum aquam eduxeris, si-
tit, tussit, peritque. Pectoris tergiue scissura. Si pectus uel tergum dehiscat,
utrumque uehementer dolitat, crebro feruet, subcruentum sputit, sputumque
uti capillus cruentus intercurrit, quæ maxime patitur, siquid manibus labo-
ret, currumque equumue ascendat, quem & ante, postque urito, uti æque utrin-
que defluat, sic sanescet. postque unctionem annum laboribus abstinet, cras-
sifacitoque. De febre ardenti. Febbris & sitis ingens habet, lingua aspera est,
nigra, lutea, sicca, ualde rubet, lutei sunt oculi, rubrum luteumque oletat, si
militersq; mingit, multum sputit. Quod malum sæpe in pulmonis uitium peripleu-
moniaue transit, & furit furiatue, quod sic dignoscas, sit nec ne pulmonis uitium
peripleumoniaue. Qui si peripleumonicus sit, quatuorque & decem dies eua-
dat, sanescit, sin ad octo & decem dies perueniat, nec purgetur, purulentus sit.
Quem oportet hordeaceam potare, post acetum album acerrimum odora-
tissimumue ptisanæque succum bis quotidie sorbere terque si debilis sit, ui-
numque album uinosum, dilutumque superpotare, q̄minimeque lauare.
Si purulentus sit, uti purulentum nutritato curatioe. Singultosa lyncodesue
febris. Vehemens febris habet, frigusque rigosus, tussis, singultus, cumque
sputo frustula sanguinis sputit, septimanusque perit, qui si decem dies eua-
dat, meliuscule habet. die autem uigesimo purulentus sit, primosque dies
modicum pus sputit, deinde plus, quadragintaque diebus purgatur. Primos
dies huic mel decoctum cum aceto propinato, ptisanæque succum pau-
lum admiscens sorbeto, uinumque album uinosum superpotato. Cum uero
decem dies transferint, si ignis cesset, purumque spuat, ptisanam totam cras-
samue non succum sorbeto, miliumue, si uigesimanus pus spuat, saluiam, ru-
tam, thymbram, origanon, hypericon, conchulæ paræ marinæ mensura
singula trita cribrataque cum pari modo farinæ uino dulci diluto coqui-
to, ieiunoque propinato sorbetoque, si hyems, uer, autumnusue sit. si æstas,
non, sed amygdalas, cucumeris semina purgata, sesamum, pari mensura sin-
gula trita, totumque conchulæ mensura sit, tantundemque farinæ cotulæ
æginensis

æginensis mensura aqua decoquito, fauim spargito, & post poculum sorbet
to, cibisque pinguibus, salis, marinis potius, q̃ carnis utitor. calida præ
ter caput lauato, quæ si facias, morbo liberatur. De lethargo. Cum obliuio
sa febris lethargosue surrepit, tussit multum liquidumque spuit, nugatur,
cum hoc cessat, dormit, olidumque oletat. Cui hordeaceam propinato, dein
de uinum album uinosum potato, succumque ptisanæ cum granati succo sor
beto, uinumque album uinosum superpotato, ne lauato. septem diebus hic
perit, quos si fugiat, sanescit. Morbus Habante dictus. Siccabundus haban
teus morbus cum corripit, comedere nec ieiunare potest. cum impastus est
ieiunusue, mugiant intestina, cor uentriculusque doliat, quandoque ua
ria uomit, bilem, pituitam, sputum, spumam lapenue, modo acre, amarum,
quod cum fecit, meliuscule aliquantisper habere uidetur, cum uero co
medit, eructat, accenditur, semperque se multum egesturum putat, cum se
det, uentum crepitumque demittit, caput dolet, totumque corpus tanquam
aciculis pungi uidetur, crura debilitantur, emanciantur, grauantur, debilita
tur totus. Medicamentum huic primum infra propinato, deinde supra, ca
put purgato, cibis dulcibus, crassis, pinguibusque & crapulis abstinet, len
tis iure, postque cibaria uomito, lacque asinæ uel serum, si tempus anni fe
rat, potato, medicamentum quo tibi magis egere uideatur, potato, per uer
æstatemque frigida lauato, per autumnum autem & hyemem ungito, deam
bulato, modiceque exerceto, quod si non possit, uadito, cibaria non calida
lubricaue comedito, si uenter non demittat, molliter subluito, morbus
autem hic longus est, cumque relicturus est, senes iam deserit, nec commori
tur. Perniciosa funestaue, siue phonodes febris cum oritur, feruet, frigetue, su
percilia grauant, caput dolet, sputum calidum, multumque bilem uomit,
quandoque & oletat, pupillæque oculos non capiunt, ceruix & inguina do
litant, male disponit, nugatur, septimanus hic uel prius perit, quos si fu
giat, plerunque sanescit effugitiue. Morbus autem hic letalis est. Quæ re
frigerent huic ad intestina & caput dato, mulsumque dilutum cum aqua qua
folia roris marini coxeris, propinato, cibumque alium nullum nec sorbitio
nem ante septimum diem porrigito, nisi debilis uideatur, qui si sit, ptisanæ
succum non multum, non calidum bis quotidie dato, & aquam superpotato,
post autem septem dies & ignem milium delingito, cucurbitam, parumue
betæ uespero dato, dilutumque uinum album superpotato, dum nonanus
fiat nonariusue, deinde q̃modicum comedito, milium prandeto, dum do
lor & febris durat, ne lauato, cum cessauerint multa lauato, si uenter non
demittat, molliter subluito, uel glandulas balanosue supponito, cum poterit,
molle leue medicamentum cum naribus dederis, uentrem subterpurgato,
deinde lac asinæ propinato. Morbus liuidus. Sicca febris habet, quando
que horror, caput & intestina dolent, bilem uomit, cum dolet non uidet, sed

Lethargos quæ
lis.

Curatio.

Habete morbus
qualis.

Medela.

Phonodis pyre
tos.

Medela.

Sicca febris.

sed grauat, uenter durefcit, color liuidus labia & album oculorum occupat, tanquamq; strangulatus fpectat oculis eminus, colorem fæpe mutat, nam ex liuido luteus fit. Supra & infra hunc potionato, fubluito, caput purgato, calida parum lauato, cum lauerit, ftragulis conuoluit, ferum fi anni tempus fert, lacq; afinz pitiffato, cibus quam molliffimis & frigidis utitor, falſa & acria ne comedit, fed dulcia, pingua craffaq; Morbus autem hic plerũq; comoritur. Morbus cum naeuſa Erygmatoſes cum ſubit, Grauius dolet, ualde laborat, ſeſeq; iaſtitat, clamat crebro naueat, cum eructauit, meliuscule habere uidetur, fæpe fruſtulatim bilem uomit, dolet inteſtina, uentrem, poſtremum & ilia, quod cum fit, meliuscule habere uidetur, uenter tumefcit, durefcitq; & ſonat ſtrepitus, uentus, ſtercusue non exit. Cum dolet, hunc multa calida lauato, calidaq; apponito, cum autem in uentre dolor & uentus eſt phyſaue, ſubluito, piſanzq; ſuccum cum mercurialis iure ſorbeto, uinumq; album dulce dilutum ſuperpotato, cibum ne porrigito, niſi cum dolor ceſſauerit, ſex dies aqua ex dulcibus paſſis uinacæiſue nocte maceratis potato, quæ ſi non ſint, mel decoctum cum aceto. Cum autem dolore uacabit, medicamento uentriculum inferiorem purgato. Cibus autem mollibus, & aluum mouentibus utitor, marinis potius q̃ carnibus, carnibus uero pullaſtrinis ouilisue decoctis elixiſue, betaq; & cucurbita, cæteris abſtinet. Morbus autẽ hic cum iuuenem corripit, cum tempore exit, cum ſenem, commoritur. Pituitoſus morbus uirum quidem corripit, ſed mulierem potius, quæ cum hoc laborat, ſatis craffa eſt, colorisq; boni, ſed cũ uadit, debilitatur, præſertim ſi eluium aſcendat, leniter febricit, quãdoq; ſtranguatur fere, ſi ieiuina eſt, bilẽ uomit ſputumq; multum, fæpe autem & cum edit, cibi uero nihil, cum laborat, dolore afficitur modo peſtus, modo ſcapulæ, puſtularum tanquam urtica punſta completur. Quos potionato ſerum & lac afinz potato, ſi ſerum potet, medicamento infra multos dies præpotato, cum ſerum amplius non potabit, lac afinz poſtea potato, quod cum potauerit, cibus quidem abſtinet, ſed uinum quam ſuauiſſimum potato, cum purgatio finiet, milium prandeto, quãq; molliffimo & modico cibo ueſpera utitor, pinguiq; dulcia oleoſaq; ne comedit, crebroq; hieme præſertim poſt lentis cremorem cum multa holera comederis, uomito, calida parũ lauato, cum lauerit, ſtragulis conuoluit, morbus autem hic commoritur. Cum albæ pituitæ morbus phlegmaue leucon quem inuadit, Totum corpus albo tumore turget, uenter tactus craffus eſt, coxæ, tibiæ, ſcortum, uasue teſticulorum pedesq; tument, multum ſpirat, uultus rubet, os areſcit, ſitit, cũq; quid comedit, ſpiritus multus & creber prorũpit, dieq; eodẽ hic modo melius modo peius habet. Cui ſi p morbi exordia ſua ſpõte ueter moueat, prurberit, cito ſaneſcit, ſi nõ, medicamentũ infra dato, quo aqua purget, calida ne lauato, ſub diuo ueſtato, ſcortũ cũ i pleſ, ptũdito, cibus utitor, Pane puro, frigido, beta, piſcibus, ſcorpis elixis, minie iure, cũ ſta frigida,

Medela. *ad 12. J*
ail
cithm

Morbus nauea
ſcus Erygmato
deſue.

Medela.

Pituitoſus mor
bus.

Medela.

Pituite albæ
morbus.

Curgatio.

aild. noie

frigida, non dulcia, non pingua, sed condita, acria, acida comedito. præter
 allium, coepam, porrum, origanum uero multum, thymbramq; uinum uino
 sum superpotato, præ cibo deambulato. Si uero medicamentis tumeat, sub/
 luito, cibo premito, deambulationibus & illuue medicamēta quam minime
 dato, supra uero, priusquam tumores descendant, ne dato. Si uero iam emaci/
 ciati uentus pectus uexaret spiritusue, ueratrū propinato, caput purgato,
 deinde quod per inferna purget, potato. Morbus autem hic fere in nullo de/
 cernit. Cura phrontisue malus morbus. Spinarum aculei uidentur intestina
 lancinare pungere, æstuat, lucem hominesq; fugit, tenebras amat, terretur,
 præcordia tument extra, tactus dolet, pauescit, terrentia & formidolosa som/
 nia uidet, quandoq; & mortuos. morbus autem hic fere plurimos uerno tem/
 pore corripit. Veratrū huic propinato, caput purgato, deinde medicamen/
 tum infra potato, post hæc lac asinum, cibis uitior q̃ minimis, nisi debilis
 sit, frigidis, lubricis, non acribus, non salis, non pinguibus, non dulcibus, cali/
 dane lauato, uinum ne potato, sed aquam, si non; uinum dilutum. nec exer/
 ceto, nec deambulato, quæ si facias, cum tempore morbo liberatur, si negli/
 gat, commoritur. Morbus niger. Nigra uomit, tanquam fecem, quandoq;
 cruentum, quandoq; sicuti pulsam, secundariumue uinum, quandoq; sicuti
 polypi atramentum, quandoq; acidum tanquam acetum, quandoq; sputum
 spumamque, quandoq; luteam uiridemue bilem. Cum uero nigrum, cruent/
 umue uomit, eadem olet, fauces & os uomitu uruntur, dentes stupescunt, gin/
 giuæ sanguine tument, uomitus terram uellicat excitatue. cum uomuit, pau/
 lis per mediūscule habere uidetur, cum nihil comedit, uel multum, non grauatur.
 Sed cum non comedit, intestina murmurant, acidū spuit. Cum uero quid
 comedit, intestina grauantur, pectus scapulæq; tanquam stilis pungi uident/
 tur, latera dolitant, lente febricit, caput dolet, nihil cernit, crura grauantur, ni/
 gret, emaciatur. Crebro hunc potionato, lac, serum si anni tempus est, propi/
 nato, dulcia, pingua crassa ne comedito, sed frigidissima & lubrica, caput
 purgato, post supernas potiones purgationesue de manibus sanguinem deple/
 to mittitue, nisi debilis sit. Si uenter non demittat, molliter subluito, cra/
 pula uenereq; abstinet, si coeat, ieiunium foueto, solem caueto, parum exer/
 ceto, deambulatq; calida ne lauato, nec acria salsaq; comedito, quæ facit,
 morbusq; cum ætate fugiet, etsi cum corpore senuit. Si uero nigret, com/
 moritur. Morbus alius niger. Subrubeat, emaciatur, oculi sublutescunt, pellis
 tenuatur, debilitatur, quantoq; plus inueterascit hic morbus, tanto magis
 afficit, tempore omni paruam guttam bifaria diuisam uomit, crebro & cibū,
 cumq; cibo bilem & pituitam, & post uomitum corpus totum dolet, quan/
 doque & ante uomitum, leuiter horret febricit, cumq; dulcibus oleosisq; uo/
 mit, medicamentis hunc supra & infra purgato, postea lac, asinum propi/
 nato, cibis quam mollissimis frigidis, piscibusque litoralibus non squamosis,
 æstuat, caput prius purgatur, plenius hic est, prius non purgatur, dolens

cholera q̃
 androm

Cura phrontis
 dosue morbus.

Medela.

curat phrontis
 L. et. et. et.

Niger morbus.

Cura
 Capitis
 Quæ uenter
 febricit, et. et. et.

albus

Medela. utiq;

albus

Morbus alius niger.
 ger.

Pulmonis
 calidus et. et. et.

Medela. utiq;

*Sphacelodes
morbis.*

betisq; & cucurbitis; carnibusq; conditis utitor, uinum autē album uinosum dilutius potato, defatigationeque & lassitudine in deambulationibus utitor, siue ad lassitudinem usq; deambulato, calida ne lauato, solemq; uitato. quæ facito, quoniā hic morbus letalis est, nec cōsenescit. Morbus syderalis sphacelodesue, Coetera quidem & eadem patitur, compacta bilis frustula uomit; per infernaq; eadem demittit, quamobrem eadem quæ in superioribus dicta sunt, facito, similiterq; subluato.

*Cerebri tumor
factio.*

**HIPPOCRATIS DE MORBIS
LIBER TERTIVS**
CEREBRI TUMOR
Vnde de febribus omnibus dixerim, de coeteris iam dicam, Cum inflammatione cerebrum tumet, caput totū dolet, præsertim uero qua inflammatio est sistituræ, quæ fere in temporibus sistitur, propterea aures tintinnant, auditus hebetatur, uenæ tenduntur pulsantq;, quandoq; febris frigida, & pusque supercapit, semperq; fere dolet, quandoq; tamen remittit, quandoque magis premit, præq; dolore uociferatur exilitq;, cumq; surrexit, in cubile decumbere festinat, seleg; iassitat. Morbus quidem hic letalis est, quoto autē die perimat, non habet certū iudicium, quoniam alii aliter diuersoue tempore pereunt, sed plerūq; septē diebus, qui si unū & uiginti dies fugiāt, sanescunt. Cū uero caput circūdolet, refrigerato, radēdo potissimū, uel ad uesciam intestinaue quod refrigeret, dato, solani succū, cretæue sigulinā, crebroq; priusquā calefiat, mutato, sanguinē detrahitō, caput purgato, succis apii odorata misceto, uinū ne potato, ptisanæ succum sorbeto, uētriculū inferiōrē lubricū cōseruato. Capitis dolor. Cū autē præcerebri plenitate caput circūdolet, impurgationē præsefert, caputq; circūdolet, desipitq;, septimanusq; perit, nec euadit, nisi septimano humor per aures fluat, quo dolor sedet, respiscatq;, multūq; fluat & in odores, medicamentū autē huius auribus priusq; pus fluere uideas, ne dato. Si uero superiōrē inferiōrēq; uētriculū purgare uelis, seorsum utrūq; soluito, postea caput p nares & aures suffito totū, ptisanæ succū sorbeto, uinū ne potato, cū uero pus prorumpet multūq; defluerit, cōpescito, uino dulci lacteue foemineo aures lauato, uetu stoue oleo, tipidis lauato, caput mollibus lenibusue & odoratis fumentis crebro suffito, citius uti cerebrū purget. Primo quidē hic nō audiet, procedente uero tempore cum fluctio minuitur, auditio crescit, similisq; priori redit. Soles autem uentosq; & ignem, sumū, graues acresq; odores caueto similiaq; quiescito, molliter uisitato, uentriculus inferior lubricus esto. Stupidi percussive siue bleti, Qui stupidi percussive siue bleti nominantur, sunt, cum sor

Medela.

Capitis dolor.

Medela.

Stupidi bletis.

ribus cerebrum non purgatur, plenunque his est, Primum prior capitis pars dolet,

dolet, unus, uterqueue oculus hebetatur, soporantur, desipiunt, tépora saliant
 pulsantue, leniter febriunt, corpus male temperatur. tertianus hic uel quinta/
 nus perit, septimanus non fit, & si fiat, sanescit, quem si curare uis, caput suffi/
 to, secatoq; uti spiret exhaletue. Si uero dolor permanet, uti sternutet, curato,
 lenibusq; & odoratis caput & uentrem purgato, prisanæ succum sorbeto,
 uinum ne potato. Cerebri syderatio, spachelismosue. Si cerebrium syderetur, ca/
 put dolet, ceruix spinag; nec audit, friget, totus tumet, repente mutescit, san/
 guis de naribus defluit, liuescit, Si morbus non uehemens hunc corripit, cum
 sanguis defluxit, melius habet, si uehemētius implicaretur, cito perit, per odo/
 ra huic sternutamenta moueto, uentriculumq; utrunq; alterne purgato, uel al/
 terum, non uehementer odorantia naribus dato, tenucq; & parum tepidū sor/
 beto, penitusq; uinum abesto. Morbus obliuiose somnulentus, lethargusue.
 Lethargi quidem status, qui & pulmonis morbi, periculosior autē hudo pul/
 monis uitio hygrasue peripneumonias est, nec omnino pellitur fere. tardior
 tamen grauiorq; multo hic morbus est. Quo qui laborat, hæc patitur, Tussit,
 soporatur, multum liquidumq; sput, ualde debilitatur, cumq; periturus est,
 per inferna multum liquidumq; demittit, pusilla uitæ spes huic est. plurimū
 tamen spuere facito, calefacito, uinumq; ne dato, qui si euadit, purulentus fit.
 Causodes ardensue febris. Causodes uero febris ardensue, magna multaue siti
 uexat, lingua spumescit horrescitue, color autē eius cōsuetus primū tépus per/
 manet, sicca tñ ualde est, tépore uero procedente durescit, asperat, crassescit,
 nigrescitq;. Quæ si per exordia fiant, citius decemitt, si postea, tardius. Lingua
 remissionem dimissionemq; significat, quemadmodū & in pulmonis morbo
 peripleumoniaue. Lotium quidem biliosum cruentumue quid laboriosum
 grauiusue significat, flauum autem rutilumue remissius. sputum uero calidi/
 tate & siccitate comburitur, & crassescit, sæpe hoc malum in pulmonis uitiiū
 trāsit, quod si fiat, cito perit, sic hunc curato, calida bis terue quotidie lauato
 præter caput, diebus uero decretoriis ne lauato. primis quidē diebus subter
 purgato, & aquam propinato, quæ plerunq; uomitum cit. post purgationem
 madefacito, sorbeto, uinum dulce potato. Si uero per exordia non sumas, sed
 iam in lingua his signis existentibus, dum iudicationes crisesue transeant, fini/
 to, linguæq; signa mitiora fiant, nec medicamentum dato, nec ad purgatio/
 nem lauabis, priusquam iudicationes transeant. Pulmonis tumor calore.
 Cum autem pulmo caloris plenus tumet, tussis uehemens durag; habet, spi/
 ritusq; recta difficultas orthopnoæue, multum spirat, crebroq; spiritus angu/
 stia deficit angiturq;, naresq; dilatat, quæadmodū equus ex cursu, sæpe linguā
 exerit, pectus sonare uidetur, grauedoq; inesse, quod pectus nō caput demittit
 ue, sed fere rūpif, debilitaturq;, uehemēterq; dolet tergū, pectus, lateraq; uelu/
 ti quædā aciculæ cōpūgūt, tanq̃q; ad ignē sedeant, hæc accēdunt, pustulæq;
 rubræ illic surgūt, tanq̃ igne fuscitatæ, quæ uehemēter pungūt mordentue,

Medela.

Cerebri sydera-
tio spachelismos
ue.

Medela.

Lethargus.

Curatio.
Causides febris.
Quam uehementis
febris ardens sit
uideto.

Medela.

Pulmonis tumor
caliditate fuscia
tatus.

*Medela.**Capitis dolor.**Medela.**Phrenitis.**Medela.**Cynanche.**Paracynanche.**Medela.**Icteros.*

usq; adeoq; non quiescit, uti nec stare, nec sedere, nec iacere possit, sed sic inquietus sese uexat, uti iamiam mori uideatur. qui tñ quartanus uel septimanus perit, quos si fugiat, non fere perit, quem si cures, quamprimum uentrē inferiorē optima lauatiōe purgato, sanguenq; de brachio, naribus, lingua corporisq; quacūq; parte possis, mittito, poculaq; refrigerantia, sorbitionesq; eadē ualētes porrigito, quæq; lotiū cieant, nec calefaciāt, sæpius dato, super ipsos aut dolores cum ingruent, calefactoria, lenia, hudaq; ponito, quaq; dolet calefacito madefacitoq;. quæ refrigerent alternē ponito & amoueto, quaq; maxime uratur, ea potissimū refrigerato, nequaquā uinū dato, Capitis dolor. Cum grauis capitis dolor repente per exordia mutū facit, præsertim cū temulētia fiat, septimanus hic perit, quod minus temulētis euenit, uti muti pereāt, qui si primo, secūdo, tertio die loquant, sanescunt, quod fere temulenti faciunt, & neutri pereunt, quos ualde stemuere facito, cūq; iis quæ ualde bilē agunt, subluo, qui si resipiscāt sentiantue, thapsiæ succū multa calida liquefactum dato, quāprimū uti uomat, septē postea dies emaciato, uinumq; ne dato, sanguenq; de lingua, si uena reperiāt, mittito, Mentis agitationes phrenitidesue sunt, & ex alio morbo, qui hæc patiunt, præcordia adeo dolēt, uti ne tangere quidē permittant, febris corripit, ignisue accedit, desipiunt, limis aspiciunt, similiaq; pulmonis uitio laboratibus faciūt, cum hi desipiūt, quos huds calefacito, poculisq; madefacito, non uinō, quod si des, supra purgato, tussiq; & sputo educito, sicuti in pulmonis uitio, si minus, uentriculū inferiorē lubricato, poculisq; madefacito, quod optimū est, morbus aut hic letalis est, tertianiq; hi pereūt, quintaniue, aut septimani, qui si lenius corripiat, uti pulmonis uitii decernit, Præ Angyna, cynancheue dicta strangulat homo, quæ quidē fauces occupat, uti nec sputū, nec aliud deuoret & euellat, oculosq; elidit tanquā suspēdio necatoq;, limisq; tuent, quod uoluere nequeūt, crebro sese uolunt & exiliunt, uultus, fauces, collū accendit, & tumet, quiq; eos uident, nihil mali habere putāt, maleq; hebetiusue & cernūt & audiūt, præq; strangulatione nescit quid dicat, audiat, faciatue, sed hians nugansq; iacet, qui hæc facit, quintanus uel septimanus, nonanus, nonariusue perit. Cū uero quid horū signorum abest, leniorē morbum significat esse, Paracynanchenq; uocant, secundū ue, & prope anginā, sanguen huic sub mamma depleto, spiritus enim calidus hac de pulmone sequitur, medicamentoq; uel lauatiōe subterpurgato, fistulasq; in fauces dato, spiritū uti in pulmonē trahat, curatoq; uti cito spuat, ciliūq; hysopū, sulphur, bitumenq; suffito, per fistulāq; in nares trahito, pituita uti exeat, faucesq; & linguā iis quæ pituitā ciunt, mundato, teritoue, siue fricato, uenasq; sub lingua secato, sanguenq; de brachio si ualidus robustusue sit, mittito, uinū ne potato, sed tenuē ptisanæ succū sorbeto, cū uero morbus remiserit, cibosq; gustet, nouo elaterio purgato, ne in aliud malum cadat, Morbus autem arcuatus regiusue siue icteros grauis est, citoq; necat, Color totus ferrugineus

ferrugineus est; uel luteus uiridisue, lacertoue uiridi similis; corpusq; simile est, quidq; rubrum in lotio subsistit heruo simile, lenteq; febricit, horretq; uel stesq; stragulaue quandoq; non sustinet, sed illis pungitur lancinaturq; cumq; mane non comedit, intestina lancinant, cumq; quis eum stare facit, excitatur, uel loquitur, non sustinet. plerunq; hic intra quartum & decimum diē perit, quos si fugiat, sanescit, calida hūc lauato, mulsūq; propinato, deinde nūces decorticatorum cum absinthii coma; pariq; modo anesi cribrati thasio uino decoquito, triobolumq; ex hoc ieiuno, propinato, deinde rursus in cubili mulsū hoc, uinumq; tenue uetus potato sorbetq; nec ieiunato, Tetanos, si neruorum dissentio tetaniue supercapiant, maxillæ mentumq; tanquā ligna constringuntur, compagunturue & distenduntur, os aperire nequeūt, oculi lachrimant agitanturq; scapulæ compaguntur distendunturue, manus cruraq; conflexere non possunt, uultus rubet doletq; ualde, cumq; periturus est, sorbitio nem, potum pituitamq; per nares reiecit reuomitue, tertianus hic quintanusue, uel septimanus, uel quaterdecimanus perit, quos si fugiat, sanescit. Piper huic, uel nigrum ueratrum cum iure gallinaceo pingui & calido dato, uomitionesq; multum commoueto, fouetoq; & cum non fouetur, calida, huda pinguiq; fumenta in uescicis utriculisq; apponito quacunq; & præsertim quæ doleat, multoq; & calido & crebro perungito, Opisthotonos, Cum uero posterior neruorum dissentio corripit opisthotonosue, quæ prior omnia fere patitur, sed in posteriora distenditur & conuellitur, quandoq; clamat uehementerq; dolet, cruraq; flexere, manusue distendere non finit, contorta enim brachia tenduntur, digitosq; pollice superpresso in pugnum cogit, plerunq; clamat, nugaturq; quandoq; seseq; tenere non potest, cum dolet, exilit, cum remisit dolor, quiescit, quandoq; repente mutescit, cumq; corpiuntur, furiantur, atraq; bile aguntur, tertiani hi soluta uoce pereunt, per naresq; reiecit, quatuor & decem & hi si fugiant, sanescunt, uti superiorem & hunc curato, si uelis, & sic facito, multa frigida perluito, calidamq; stragula tenuia puraq; superiacito, nec ignem tunc admoueto, sicq; tetanus opisthotonusq; tractato curatoq; Hileos, Tenuiore intestino hi uellicantur, hileiue fiunt, cū superior uentriculus calet, friget inferior, nam intestinum caliditate coarescit, compilaturq; uti nec uentum nec cibum demittat, uenter durescit, uomitq; quandoq; primo quidam pituitosa, deinde biliola, & ultimo stercus, sitit, doletq; præcordia totumq; uentrem, qui uento tumet, murmurat, uolutatq; superflexit, septimani hi potissimum fiunt, quos sic curato, superiorem uentriculum quæprimum purgato, sanguemq; de capite brachioq; mittito, superioris uentriculi calor uti sedetur, superioraq; præcordiorum præter cor refrigerato, sed inferiora calefacito, homine in labro calidæ aquæ locato, perungitoq; semper, calida & huda fumenta apponito, soloq; melle glandulâ balanonue decem fere digitorum longitudine conficito, summumq; eius taurino felle

Medela.

Tetanos.

Medela.

Opisthotonos.

Medela.

Hileos.

Stercoris uomitus.

Medela.

Balanos digitorum decem.

tingito; quotidieq; bis terue indito, combusta omnia circa anum excrementa uti deducas exigasque, quod si sic subauscultet, super his lauato, si minus, sollem aneum indito, uentriculumq; sufflato, uti uentriculum & intestinum seipares, postea educito, statimq; subluato lauacione parata, quæ non ex omnibus calefacientibus constet sed dissoluentibus liquefacientibusq; spongiæq; sedem obturato, continensq; lauacionem in calida aqua sedeto, quam si suscipiat emittatq; sanescet, per exordia uero primoue tempore mel optimum delingito, uinumq; clarum augitenue patriumq; potato, cum uero conuoluolus hileosue remisit, si febris supercapiat, sine spe est, pariter & inferior uentriculus solutus necat, Pulmonis uero malum peripneumoniae hæc facit, febris grauis habet, crebro calidumq; spirat, non quiescit, debilitatur, se se plurimū iactitat, scapulas, clauem iugulumue mamasque dolet, pectus grauescit, quandoque desipit, quidā dum tussire incipiunt, non dolent, longior difficilioreq; hæc illa est, primum album spumeumq; spuit, lingua rubescit, deinde nigrescit, quod si per exordia fiat, citius liberatur, si postea, difficilior & tardior, demū lingua dehiscit, si digitum admoveas, hærescit, quod morbi liberacionem significat, quemadmodum & in laterum morbo pleuritideue, quæ patitur cum minimum quatuordecim dies, cum plurimum unum & uiginti, quo tempore uehementer tussit, cumq; tussi purgatur, primum multum spumofumque spuit, septimo autem & octauo cum febris uiget, si pulmonia peripneumoniae uel huda sit, citius transilit, si minus, non, sed nono decimoq; subluteum subruentumq; duodecimo autem usq; ad quatuor & decem multum purulentumq; quorū naturæ corporisq; habitudines, dispositionesue huda sunt, quin & morbus ipse uehemens est, quorum uero natura statusq; morbi siccus est, minus ii, si quarto & decimo siccescit, nec amplius purulentum spuit, sanescit, si minus, duo de uiginti unumue & uiginti obseruato, Si hoc sedetur sputamentum, hoc euadet, si minus, petito, sit ne dulcius sputum? quod si dicat, pulmonem purulentum esse scito, morbumq; hunc annum fore, nisi diebus quadraginta pus educas, si uero dicat, sputum insuaue esse, morbi status hic letalis est, quod primis diebus potissimū præsefert, si enim marcidum purulentumq; duos & uiginti dies spuatur, nec ulceretur, euadit, si minus, nō pulmonis malum hoc, nihil mali in pulmone relinquit, siquid horum absit, quæ languēti opus sit habere, quæq; medico tractare, cogitato, si uero pauca horum signorum habeat, pulmonis hoc malum scito perniciosum non esse, sed lene, quod sic curato, nec erres, si mentis alienationē phrenitine, laterumq; morbum pleuritine sic tractes curesue, Primum caput lauato, nequid in pectus demittat, primos quidē dies dulcia sorbeto, sic enim quod considet consistitq; delues, mouebisq; maxime, quartanis uero quintanisq; & sextanis dulcia ne dato, sed pinguis, supra enim spuere & excreare confert, si uero secundum rationem non spuatur, medicamentū quod educat, dato,

primis

Desperatio huius morbi quando.
Peripneumonia.

Purulentum pulmonis signa.

Curatio.

primis enim quatuor quinque diebus pauloq; magis uentres subtercurrat; oportet, febres uti hebetentur, doloresq; leniantur, cum autem uacuatus corpore debilis est, tertio quoq; die uentriculum inferiorem submoueto, corpus uti roboretur, supernaq; loca non madeant; si enim multum humiditatis subtercurrat, quinto die necat. Cū enim humiditas decurrit, superna siccescunt, sputiq; suprema purgatio non fit, uentriculus inferior ergo ne fluat nimis, ne sputum cesset, languensq; non roboretur, nec nimis sistatur, ne febres crescāt. medicamentum uero deducens sextanīs, septimanis, nonanīs, nonariisue, & ulterius magis procedente morbo dato, ueratrū album thapsiam, elaterion recens, par cuiusq;, quod si non bene spuat, crebroq; spiret, purgatioq; non superet, spem uitæ non esse, prædicito, nisi purgatione succurratur. quæq; in pulmonis morbo fiūt, facito, si uentriculus inferior bene tibi seruit, si minus, aliter facito, primo die auspiciatus magni ari tres drachmas dato, dauci unā, urticæ unam, sinapis unam, rutæ quātum tribus digitis capitur, lassaris succi fabæ quantitatem, quæ aceto mulso & aqua diluta ieiunō tepida dato. cum uero purum spuet, ari drachmam semis sesamumq; & amygdalas tritas mulso aceto diluta propinato, quod si magis agere uelis, capparis radicis corticem commisceto. Laterum morbus pleuritisue. Cum uero laterum morbus pleuritisue corripit, hæc patitur, latus costarū dolet, febrit, horret, crebro spirat, spiritus angustia uexat, biliosa malicorii colore spuit, si nihil intus fractū est, quod si est, cruentum spuit, cruentusq; hic morbus est & letalis. biliosus uero non adeo. Cū uero cruentus est, singultat, sanguinisq; frustula spuit, qui septimanus perit, decem autem dies si superet, lateris quidem morbo sanescit, sed uigesimo die putulentus fit, pusq; spuit, uomitq; demum, difficulterq; curatur. Siccæ pleuritides etiam sunt aptystiq;, quibus non spuitur, quæ quidem periculosæ sunt & difficiles. quæ sicuti hudæ decemunt, plus tamen in his poculis indulgendum est, sed biliosæ cruentæq; nonariæ undecimanæue decemunt, languentesq; hi magis citiusue sanescunt, si quidem per exordia leniter doleant, quinto postea sextoue grauius, qui in duodecimum usq; diem protrahuntur, sed nunquam fere euadunt, periculum maxime est ad septimū duodecimumque, post hos sanescunt, quæ per exordia lenes sunt, septimo autem & octauo grauescunt, quarto & decimo decemunt, & sanescunt. Laterum morbus in tergo. laterū morbus tergi dorsue solo hoc a cæteris differt, quod tergum tanquam uulnus dolore uexat, languensq; gemit, multumq; & anguste spirat, statimq; parū spuit, corpore laborat, tertio quartoue saniem subcruentam mingit, quintanus uel ad summum septimanus perit. quos si fugiat, uiuit, morbus mitescit, minusq; letalis efficitur, quatuor & decem usque seruato, post hæc sanescit. Quidam uero pleuriticorum purum spuunt, cruentum uel saniosum tanquam de carnibus assis mingunt, spina, pectus inguinæq; grauius dolent, septimum si hic fugiat, sanescit. Cum hic laterum morbus

Venter nimis solutus, quinto die necat.

Veratrū album thapsia, elaterion.

Aron daucos.

Sesamum.

Pleuritis.

Pleuritis aptystos.

Laterū morbus spinam uexans.

alicui sit, tergum rubescit, scapulae humerique calefiunt, si residueat surgatur, grauiatur, uenter turbatur, lutea olidaque oletat, qui uentris lubricitate uno & uigesimo perit, quos si fugiat, sanescit. qui uero statim multifariam spuant, ualdeque dolent, tertiani hi pereunt, quos si fugiant, sanescunt. Qui septimo noue uel decimo non sanescit, purulentus fit, quod melius est, minus enim letale est, tamen laboriosum sit, praeter cunctis notis dictis, in his laterum morbis haec obseruato, sint ne sub lingua pustulae liuidae bullis similes, quae ferro candente in oleum misso suscitantur, quae si per exordia aspera sit, difficiliter morbo liberatur, diebus suis necessario sanguem spuet, quod si progressio morbo fiat, quarto & decimo decerneret, necessarioque sanguem spuet, de huius uero morbi liberatione sic habet, Si tertianus maturescat, spuatque, citius liberatur, si tardius maturescat, tardius decernit, quemadmodum in capitis signis. minus autem plerumque in omnibus laterum morbis die dolent, quam nocte, quos sic curato, quemadmodum fere Phrenitim peripleumoniamque, nisi quod in his, calidis balneis uinorumque dulci uteris, quem si primo uel altero die post accessum curandum sumas, si purum leuiterque biliosum paucumque oletet, thapsia subluo, si autem uenter motus nocte demittat, postridie doleat, torqueatque, rursus subluo, si uero languens natura biliosus sit, morboque hoc non purgatus corripiatur, priusquam biliosum spuat, medicamento bilem probe purgato, spuente uero iam biliosa medicamentum ne dato, quod si dederis, spueri non posset, septimanusque uel nonarius strangularetur, magisque si praecordia doleat, si uero super his laterum doloribus ea quoque doleat, subluo, ieiunorumque aristolochiam, hysopon, cuminum, lassar, silphionue, papauer album, æris florem, mel, acetum, aquamque propinato, medicamentis autem sic primo curato, cætera uero sic habent, multa calida pro languentis uiribus praeter caput lauato, cum uero decerneret, dolitantia huius fomentis consoueto, deinde oleo superungito, cum uero morbi mitescent conuertentur, tunc languens medicusque cum medela quiescito, nequid mali fiat, ptisanæ uero succum crasso modo decoctum melle conditum porrigito, post autem balnea, uinum dulce dilutum, non multum, nec gelidum non lati oris ampulla potato, cumque super tussiet, superpotato, maximeque excreato, potumque madefacito, pulmo uti madefactus facilius citiusque sputum reddat, tussisque minus uexet, malique granati dulcis uinosi uel succum cum pusillo caprino lacte & melle misceto, paulatimque & saepe die & nocte dato, somnum uetato, magis citiusque uti purgetur. Cruentum uero laterum morbum hæmatodeaue pleuritim sic curato. Cum decreuit, cibis leuibus reficito, quiescito, summoque opere soles, uentos, plenitates, acris, falsa, pinguis, fumum, uentriculos inflantia, labores, uenerem cauet, quoniam si morbus rediret, mors sequeretur. si uero cum dolore spuat, uel spueri non possit, floris æris glebulam fabæ quantitate, lassaris succi huius di midium, trifolii semen simul trita & mista ieiunius delingito, cum mellis pusillo uel piperis

ol. anis. r. i. v. v.
si. o. i. v. v. u. l. i. l.
i. e. o. i. v. v.

Linguae signa.

medela. r. i. v. v.
i. e. o. i. v. v.

Phrenitis peripleumonia.

Thapsia.

Potio quæ.

Curatio.

Potio quæ.

Plenitudo hæmatodes.

Quæ his cauenda.

Potio quæ sunt.

Potio natia.

uel piperis granula quinq; lassaris, succi fabæ quantitatem, mel, acetum, aqua
 tepida ieiuno propinato, quod & dolores sedat, si uero rata portione non
 spuat, sed in sese retineat, stertatq; pectore, magni ari radices acetabulum cum
 olei pusillo, melleq; misceto & propinato, dilutumq; acetum super sorbeto,
 uel æris floris fabæ quantitatem, nitri combusti huius duplum, hyssopi quan-
 tum tribus digitis capitur, cum melle misceto, paulumq; olei & aquæ super
 spargito, tepidumq; per ampullam paulatim ne strangulet, infundito, pulmō
 nisq; uitio si non purget, hoc infundito, si uero non stertat, nec sicuti debe-
 ret, spuat, capparitis seminis quantum tribus digitis capitur, piperisq; & nitri
 parum conterito, melle subigito, paulumq; aceti & aquæ super spargito, te-
 pidaq; sorbeto, postridie hæc eadem melle, aceto, aquaq; tepida sorbeto, quod
 & stertentibus dato, quicq; non purgant iis dato, quod si ualentius facere uis,
 hyssopi, sinapis, cardami acetabulum terito, melle subigito, cum aqua deco-
 quito, colato, tepidum sorbeto. Sic hæc uitia curata sanescunt, si nihil sputi in
 pulmone remaneat, quod in pus uertatur, quo sicca tussis suscitatur, febricitq;
 & horret, spiritusq; angustia uexatur crebro, multumq; & densum spirat, pau-
 loq; grauior uox fit, color cum calore uultum occupat, procedente uero tem-
 pore magis hic morbus patescit. Si hunc intra decem dies curandum sumas,
 calido balneo nutrituq; calefacito, pulmōneq; perfundito, quod pus ciat,
 coeterisq; utitor, quæ pus educat, tanquamq; purulentum curato nutrituq;
 caputq; siccato, ne superfundat, Si uero quod infundis, pus non educat, sed
 de pulmone pectus petat, post hocq; sanus uideatur, quoniam pus ex angustio
 in latiorē locum uenit, spiritusq; quo spiramus in pulmone residet, sed tem-
 pore procedente pectus puris impletur, tussisque & febris coeteriq; dolores
 omnes magis eum premunt, morbusq; magis patescit, post hanc eruptionem
 quinq; & decem dies hunc sinito, pus uti maturescat, quoniam pus cum in latū
 locum uenit, refrigit, humidumq; quod in pectore fuit, ad se se trahit, semi-
 marcidumq; est, qui si hoc tempore spuerē incipiat, bene habet, si minus, me-
 dicamentis poculisue diebus ultimis quindecim euocato, corpusq; suscitare
 festinato, priusquam magis prosternatur, caputq; purgatum conseruato, pro-
 pter superfluentia, si uero non spuat, latusq; petat, secato uritoq; si nō spua-
 tur nec latus petat, multa calida ieiunum lauato, non potumq; in sede firma
 locato, quidam alius eum humeris teneto, tu hunc concutito, auribusq; lateri
 admotis captato, quam partem potius petat, malisq; sinistram, dextera enim
 secare uel urere letale magis est, quanto enim dextera sinistris ualidiora sunt,
 tanto maiora mala in iis fiunt, si uero præ crassitudine humidum non redun-
 det, nec pectus sonet, crebroq; spiret, tussiat, pedes turgeant, caueto ne fallare,
 sed scito pectus plenum puris esse, quare lintheum tenue terra eretria liquida
 tingito, pectusq; conuoluito calido, quaque primum siccescat, secato uel
 urito, secundum præcordia maxime, quæ ne lædas, caueto, si uis, eretria sola

Medela.

Coccio cur fiat
nideto.Latus sinistrum
tutius secatur,
uel uritur.
Terra eretria.Modus secationis
nistionisue.

linito, quodq; in linteo fecisti, facito. multi sæpius superlinunt, ne priora nimis cito siccescant, post secationem, ustionemue linamentum crudum indito, sensimq; pus educito, sed priusquam feces urasue, locum signato quatenus secare uel urere uis, ne secando uel urendo tutis formæue mutatione decipiaris, magisq; infra uel supra quam expediat, feces uel uras, tussesq; quæ nutritu suscitantur, caueto, ne pus in pulmonem retrahant, quod malum est, sed facito sinitoue cito per incisionem arescere, cum uero duodecimanus fuerit, pus totum educito, penicilloq; linteo utitor, quotidieq; bis pus emittito, superioremq; uentriculum nutritu quammaxime desiccato, sic etiam supurationes ex uulneribus pulmonis uitio, magnis destillationibus obseruato, curatoq; quin & cum pulmo latera petit, pocula uero refrigerantia coeteraq; talia laborantibus ardenti febre dato, cum uis, quæ plurimum operantur minutione partim, subductione partim, partim utrunq; partim neutrum, sed refrigerant solum, uti si frigidam aquam in uas feruens mittas, uel uento uas exponas, quare alia aliis dato, non enim omnibus dulcia uel aspera conferunt, nec eadem bibere possunt, quare huic fauim siccum duabus cotulis aquæ mader factum dum gustu subdulce sit, colatūq; dato, apio addito, cremore crassum lini seminis. decem aquæ cotulis carbonibus olla noua decoctum huic propinato, mulsum cum apio dilutum ad tertiasq; decoctum huic paulatim frigidum dato, uel hordeum ualidum sine cortice aqua ad dimidias decoctum frigidum dato, uel cuminum æthiopicum aqua ad tertias decoctum propinato, quod ad omnes ardentes febres coeterasq; facit, uel solam coelestem aquam dato, uel ptisanam cum apio ad dimidias decoctam aqua dato frigidam, uel uinum uix passæ albæ dilutum, uel de uinaceis fecue expressum dilutū, uel aquam qua uua passa alba sine nucleis, quinque folii radice manu plena ad dimidias decoctam frigidam propinato, uel aquam albam hordei pleni macerati manibus expressam, cum adianto subdiuatam porrigito, uel triū quatuorue ouorum album aqua subactum dato, quod ualde refrigerat, uentremq; subducit, uel hordeaceam aquam de hordeo frixo tostoie & bene loto bis terue feruefactam frigidam dato, uel ptisanæ cremorem tenuem, & uinum album dulce, quod non agit, uel decoctam aquam cum cucumere pepone sine cortice pelleue, quod lotium cit, refrigerat, sitimq; sedat, uel secundam herui aquam decoctam cum cucumeris pulpa frigidam, quod certo sitim sedat, uel thassii uini ueteris portionem unam cum quinta & uigesima aquæ dato, uel trifolium, cucumerim, hordei farinam aqua decoquito & propinato, uel tres apii fasciculos, pulei duos, adianti unum cum aceti decem cotulis ad tertias decoquito, mel & aquam commisceto, dilutumq; dato quod lotium uentremq; cit, uel aquam, qua mala dulcia, odorata fracta decoxeris, propinato, uel mala totonea similiter decoquito, si uenter in febre ardenti solutus sit. Si uero morbus arcuatus regiusue, seu icteros supercapiat, decem aquæ cotulis donec paulum dulcescat,

*Pus emissio.**Pocula uaria.**Propolis.**Albim.**Sycos pepone.**Thasium uinum.**Trifolium.**Malorum aqua.**Icteros.*

lum dulcescat, coquito. Passæ uuæ albæ sine acinis & ciceris albi dimidiam cotulam, hordei boni & croci hortensis tantundem, paulum apii mentæq; & coriandri, postea fasciculum adianti supermittito, subdiuato, & propinato, deinde, uel similia his imitator facitoue, subdiuata cuncta febrienti dato, nisi uenter nimis defluat, uel pulei tres fasciculos, apii duplum uino decoquito, dilutumq; propinato, quod lotium cit, per uentrêq; bilem deducit.

HIPPOCRATIS DE MORBIS

LIBER QVARTVS

Vm semen genitale de membris omnibus uiri & mulieris ad hominis generationem ueniens & in mulieris locellos decidens cogitur, temporeque adueniente ex eo humana natura procreatur. quoniam quatuor has humidi humoris species uir & mulier in corpore habet, Qui morbos gignunt, præter eos qui uiolentia aliqua fiunt, quæ sunt hæ, Sanguis, Bilis, Pituita, Aqua hydropsue, quæ non minam nec debilissimam partem semini porrigunt, cumq; animal de parente prodit, species easdem & sanas & morbosas secum educit. Quas singulas species ostendam, & quomodo plus minusue in corpore fiant, quoue langueant, quib; morbi non paribus diebus decernant, quæq; sint morborum exordia, quæq; in corpore agitata morbi adducant, quoue frigus febriculosum fiat, posthocq; ignis, calorue. Primum demonstrare uolo, quo modo sanguen, bilis, pituita, aqua hydropsue cibo potuq; crescant, minuanturue, quod hoc modo fit, Cum uenterculus plenus est, horum omnium fons corpori est, cum autem uacuuus est, de corpore tabescente haurit. quatuor alii fontes sunt, de quibus horum singula per corpus manant, cum ipsi de uentriculo sumpsierunt, qui & ipsi cum uacui sunt, de corpore hauriunt, corpus autem ipsum ad se se trahit, cum quid uenterculus in se se habet, Sanguinis quidem fons cor est, pituitæ caput, Lien aquæ, locus autem bilis in iecore est. quatuor hi fontes horum sunt, præter uenterculum, capacissimi autem horum sunt caput lienq; , latus enim locus in hoc est, de quo paulo post melius disseram. Quod sic habet, quid sanguinis, pituitæ, bilis & aquæ est in omnibus cibis poculisq; plus minusue in hoc uel illo, quapropter quæ comeduntur potanturq; plurimum inter se se quo ad ualitudinem differunt, sed de his hactenus. Cum uero quis comedit bibitue, corpus humiditatem distam de uentriculo ad se se trahit, Fontesque de uentriculo per uenas sibi similem trahunt, corporiq; dedunt, Quemadmodum de terra arbores & sata sibi similem humiditatem trahunt, plurimas enim & innumeras facultates terra in se se habet, quibuscunq; enim in ea nascentibus suum humorem præbet, cognatumq; & sibi simile nutrimentum quæq;

Membra omnia generationi conserunt.

Sanguis, bilis, pituita, aqua hydropsue.

Quatuor corporis fontes.

Cor sanguinis fons, caput pituitæ, lien aquæ, fel bilis.

Quo pacto hæc corpus hauriat.

Terra uires.

*Rose et alii
exemplum.*

de terra hauriunt, suum enim Rosa haurit, allium suum, coeteraq; omnia quæ nascuntur de terra suum trahunt, nam nisi sic haberet, quæ nascuntur nunquā suis seminibus similia essent, cum uero quod nascitur plus humoris quā oporteat, hausit, languet illud, quod natum est, cum autem minus, sic escit. si autē cum primum quid nascitur seriturus, cognatum humorem non habeat quo hauriat, coalescere non poterit, quod uere licet cogitare, sata nunquam nascitur coalituraue, nisi per exordia secum habeant suum naturalemq; humorē, nec minus in Ionia, Peloponesoq; sole fruges, pomag; suo tempore, quā alibi percoquantur & murescunt, lassar tamen silphionē nec ionia nec peloponesus fert, quanuis plurimi tentauerint, quod in Libya sua sponte nascitur, nam in ionia peloponesoq; talis humor non est, qui illud nutriet. plurimæ etiam regiones medicamenta plurima ferunt, quæ tam bona alibi non nascuntur, tamen si solis uis utrobique sit eadem, quædam tamen sponte ferunt. Quodque ex hoc quod dicturus sum, licet considerare, quantum locus quantus uicinus a loco differat quo ad uini suauitatem, sole eodē suggerēte, nam est ubi terræ humor suauē uinū præbeat, est ubi nō, sunt & agrestia non pauca, quæ paulo longius ulna de suo loco translata non coalescant, nam ea terra humorem illū non habet, quem translata subministrat, quem illa prior suis agrestibus plantis natisue subministrat. Quædam enim in his uirulenta sunt, quædā humida, quædam sicca, quædam dulcia, quædam amara, quædam aspera, quædam mitia, multaq; alia aliter habent, multæ uires in ea sunt, propterea nihil terra gignitur alii simile, quod non eius cognatum sit. Mihi quidem omnia prius agrestia fuisse uidentur, sed homines ea colendo domestica mitiaq; fecerunt, uti mitiores fructus ferrent. Similis enim humor de terra similem trahit, quo crescit, nutriturq; nihil tamen terra genitum simile alteri penitus est, paremque & similem humorem de terra haurit, singula tamen, quæ comeduntur potanturq; multas uires, in se se habent de terra hausas, quæ singula quid sanguinis pituitæq; in se se habent. Quare necessario huc deductus sum, quod de his in uentriculum demissis, corpus, fontesq; dicti per uenas humorem sibi similem hauriunt, signūq; aliud argumentumue dabo, singula dicta hæc haurire simul que dicam, quo pituita in corpore gignatur. Cum quis caseum, quidue pituitosum uel acré comedit bibitue, statim hoc in os naresq; decurrit, quod omnes fieri uidemus. Quemadmodūq; dico, & in coeteris fieri credito, dico autē cibarium potumque pituitosum in uentriculum demissum partim corpori, partim capiti dedere, quod cauum cum sit & tanquam cucurbitula superiaceat, pituitam utpote glutinosam haurit, quam altera uicissim sequitur. Pituitaq; recens de cibo hausta priorem pellit, ipsaque in capite remanet, cum sit maior potentiorue, propterea cum quis pituitosum quid comedit uel bibit, pituita excreat, quod & sic habet, si quis pituitosum quid comedit uel bibit, quod statim per os naresue non exeat, cum multum sit, necessario in capite remanet,

*Lassar silphionē
ne sponte ubi na
scatur.
Vini dulcis exē
plum.*

*Diversa terræ hu
mores.*

*Prius syluatica
omnia fuerunt.*

*Cibus potusque
quid secum ha
beat.*

*Similitudinē ad
uerte.*

*Cibus potusque
hausus quid au
gat.*

*Caput cucurbi
tulæ instat.*

remanet, uel de capite in corpus defluit, uel uentriculum petit, quod optimū est, quoniam cū oleto exit, quod cum multū est & hudū, oletum humectat, si modicū, hoc non facit, quod si in capite remanet, caput plurimū afficit, cū in uenis est, si modicū, hoc non facit, Cum multū uel parū est, præsefert, quod si corpus petat, cū coëteris humoribus miscetur, quod si multum est, per corpus statim prorūpit, quatitq; si modicū, non quatit, cū corpus ualentius maiusq; sit, nisi aliud exordiū relinquat, quod cū tēpore cū quid pituitæ accessit, crescat, corpusq; uexet, Si uero corpus uentriculo & uesicæ det, & exeat, malum nullū concipit. Sermone quidē hoc demonstratū est, quēadmodum caput de uentriculo pituitā hauriat, Simileq; suū simile petat, Simulq; dictum est, quo pacto & cur de cibis & potibus pituitæ plurimū in homine fiat. Nunc aut dicā quomodo & cur Bilis plurimū in corpore gignatur, quēadmodūq; locus iecoris felue eā hauriat, Quod sic habet, Cū quis amarū quid aut biliosum & leue comedit uel bibit, plus bilis in iecore fit, statimq; iecur dolitat, quod pueri cor uocitant, quod de cibis & potibus fieri nobis liquet & scimus. Corpus enim de cibis omnē distā humiditatē haurit, locusq; iecoris quod biliosum inest, quod si multū sit, dolitat repēte iecur, quod plurimū uentrē molestat, quo fit, uti prior bilis crescat, uētrēq; torqueat, cuius pars per uesicā pars per uētrē exit, quo fit uti parū in homine remaneat, doloresq; sedentur, quorū neutrum si fiat, primū prior bilis in corpus decurrit, etenim in illud dedit, quæ si multa sit, coëteris humoribus cōmista, statim præsefert, si modica nō cōcūtit, cū magnū sit corpus, nisi qd aliud suboriat, si uero cū tēpore bilis, crescat aliq; accedat, hominē necat, Quod si nō fiat, corpus eā & omnia biliosa digerit & demittit, quæ enim comedūtur & potātur sæpe quæ inerāt, curāt, sic & quæ lædūt medicamēta, si unū post aliud in uētriculū demittat, lædunt, nisi externa ui causa fontica superet, cū uero bilis alia de iis quæ in uētriculū decidunt in corpus superuenit, morbus inde gignit, Quo pacto bilis curq; de cibis & potibus in corpore cresceret, hoc loco demonstrauī, quodq; locus iecoris ex iisdē biliosum sibi simile hauriat. Nunc uero dicā, qui aqua hydropsue in corpore crescat, quiq; lien ad sese trahat, Cū quis plusculū potat, corpus lieq; de uētriculo aquā hauriunt, quæ si plus quā oporteat, sit, statim hominem uexat, quod statim lienosi sentiunt, cū uero lien hausit, certe bene habeat, si aqua quæ prius in liene uel uentre fuerat, in uesicam delabatur, hacq; deliquetur, suprema enim loca de liene aquam non purgant, nisi quid per uasculā quæ sub lienem tendunt, hauriatur, quare sola purgatio per uentrem & uesicam est, quæ nisi lata sint, & abunde defluant, deque liene demittant, aqua inferna perit, coëterisq; humoribus illic miscetur, quæ si pauca sit, corpus non concutit, sed ab eo per uenas in uentrem & uesicam deliquatur, multæ enim sunt quæ de superioribus locis hauriunt, quæ si magis siccæ quam prius sunt, plus hauriūt, si uero plus aquæ superueniat, uenterq; & uesica eam non demittat,

Quid agat pituita.
ta. Inguis
mignus

ad uon mo ro
trod

aliqui omi
mignus

De bile.

cor non
capit
non

Locus iecoris fel.

toqtor uino
in iustitiam
ilol
Qro
in iustitiam
in iustitiam
Qro
corpus

De aqua hydropene.

in iustitiam
in iustitiam

in iustitiam
in iustitiam

*Lien turget
quid agat.
De anguine.*

*Cor cur non la-
boret.*

*Vene Iugula =
res Sphagiane.*

*Ar si phica
ne fuisse qd a*

plum.

*Fontes corpori
subministrat no
soli.*

*Similitudinē cō
sidera. yluar
omnia fuerunt.*

*Cibus potusque
fuerunt hanc*

*Quo pacto sua
quisq; trahat.*

*Cur cum multū
sumimus plus
appetimus.*

lien turget, corporis inferiora laborant. quopacto curq; de potu plus aquæ fiat in corpore, mihi hæc dicta sunt, quicq; lien hauriat, qui uero sanguis in corpore crescat & cur, nunc dicā. Cū quid sanguineū quis comedit uel bibit, corpus corq; totū haurit, cūq; multū hausit, cor non afficitur, nā solidū quid & densum est, propterea non afficitur, deq; eo uenæ crassæ ueniunt, quas Iugulares dicunt, quibus siquid sanguineū cordi accedit, statim deditur, quæ plenæ capiti & corpori subito dedunt, cūq; quis sanguineū quid comedit uel bibit, confestim uenæ Iugulares tolluntur, uultusq; rubescit, cū uero plus sanguinis cordi corporiq; accedit, cū cæterisq; humoribus miscetur, ueterq; & uesi cā nō demittat, cæterisq; humoribus misceatur in corpore, corpori negotium facessit, quod si parū est, corpus non quassat. Quod si per tempus ueter nā resue demittant, non lædit, si uero crescat, morbū creat. qui sanguis cresceret, dissertauit, cæteraq; quæ quatuor sūt, sanguis, bilis, pituita, & aqua hydropsue, quicq; & cur de cibus potuliscq; in corpore crescant declaratum est. quodq; de his hæc fiant, hoc significat, si quis parū comedat uel potet, morbū nullū nascitur, quæ de his hactenus dicta sūt. Prudenti uero gnarq; hæc tangerē & demonstrare uolui, quæ uti decrescant, paulo post melius declarabo.

Quos dixi fontes cū pleni sūt, semper corpori dedunt, cū uacui, deducūt, sic & uentriculus facit, quod sic habet, uti si quis in tria uasa ænea uel plura plano loco statuta fistuliscq; perforatis inter sese cōiūcta sensimq; aquā in unum mittat, donec impleatur, cætera æque implebūtur, similiterq; si deducat, euacuant, sic & in corpore habet, cū in uentriculū cibi potulscq; cadūt, corpus ab eo haurit, cūq; fontibus implet, cū autē uentriculū euacuat, humor uti uenerat, dedit, uti in ahenis distū est. Multæ em uenæ tenues & crassæ desæq; corpus totū permeant, quæ dū q; uiuit, patet, humorēq; recētē suscipiūt & emittūt, cū uero perit, claudūt & tenuātur. Dū ergo quis uiuit, corpus de uentriculo haurit, dū is qd in sese habet, fontesq; ipsi hauriūt, qui cū pleni sūt, corpori dedūt, nā si corpus uentriculi humorē nō hauriret, sed fontes soli corporiq; soli dederēt, corpus nunq; satis nutritiōi haberet, nec fontes corpori satis subministrarēt, nec etiā nisi hi fōtes esset, cū comedimus potamuscue, certo sentiremus qd suaue uel cōtra esset, p hāc necessitatē, quā dicā, Parua cū hæc loca sūt, & intra corpus, priusq; quæ comedūtur potaturue, in suas uires pueniāt, corpori qd in his sanguineū, biliosum, pituitosum, aquosumue sit, semper nūtriat, siquid enim horū cū cibo uel potu plus iusto nobis fiat, suaue nō est, sed quod usui est, suauissimū est. Si uero q; horū fonticulorū cibi potulscue humore careat, corpus tamen inde haurit, sed minus iusto, quisq; tunc eatenus cibum & potum expetit, quatenus eam appetentiā expleat, cæterisq; cōquet, propterea quandoq; cum multum comedimus uel bibimus, adhuc expetimus uel cibū uel potū, nihilq; libetius suauiusue sumimus, quā qd expetimus. Cū uero comedimus, humorq; cōquatus est, per fonticuloscq; & corpus hæc diuisa sūt,

diuisa sunt, desiderium sedatur, de his hæc hastenus diximus. Locus autē re-
coris sic habet, de cibo & potu bilem tantū haurit, quoniam eius uenulæ tenues
& non ualidæ humorē alium crassiorem grauioremq; trahere non possunt, si
mulq; locus tam latus non est, uti in eo coeteri humores consistant, qui locus
suaptenatura bilis proprius est, propterea morbus alius nullus in eo fit, nisi
quē Cardiogmon cordisue punctionē homines uocant. Caput autē cor lienq;
humorū omniū participes sunt, nisi morbo aliquo laborent, præcipueq; natu-
ralem suum iam dictum quisq; capit; Caput pituitam, cor sanguinem, lien
aquam, præterea uenæ latæ crassæq; humores alios trahunt, cum suaptenatu-
ra tortuosæ & attractiuæ sint, uti cū unū traxerint, sequatur & alius, proximæ
autē cordi sunt Iugulares uenæ sphagiæue, quæ cū magnæ crassæue sint, cito
in eas humor deditur, cū illi plus iusto fit, quæ corpori dedit. Simulq; cor ip-
sum solidū densumq; est, nulloq; humore afficitur, propterea nullus morbus
in corde fit. Caput autem & lien maxime morbosus sunt, suis enim naturalibus
afficiuntur, cū plus iusto sunt, coeterisq; humoribus afficiuntur, plures enim ue-
næ & latæ in iis sunt, cumq; ipsa uenosa, caua & adeo capacia sint, uti coeteris
humoribus illuc sensim fluentibus latus sit locus, uti cū eorū naturali misceat-
tur, Queniamodū in magno uase latior est locus quā in paruo, sic & in capi-
te & in liene habet, latior enim locus in his est, qui si humoris impleat & eius
uenæ, morbus inde in illis fit cito. De his autē nunc hæc mihi sunt dicta, Me-
lius autē uolo demonstrare, qui humores hi minuantur in corpore. Quatuor
enim humores homines lædere demonstrari, quatuorq; eorū fontes, quatuor
etiā esse dico, quibus homines ab his singulis purgentur, quæ sunt os, nares,
minctio, anus, cūq; humoris molesti plus accessit, siquis eo purgetur morbus
inde nullus uexat, sique uentriculus præ humore corpore tabescente complea-
tur, per aliquemq; horum locorum ē o confluentia prodeant, minus humo-
ris in corpore cogitur, nā os corpusue sicuti dixeram, uentriculo dat, cū uacuu-
s est, qui haurit & fruitur, cū eo cōpletus est. Qui autē & cur minus cogant quæ
homine afficiat, hæc dixi. Qui uero & cur sanus degat dicā. Cū quis come-
dit & bibit, humor in corpus peruenit, sicuti dictū est, cūq; priore corporis &
fontiū humorē miscetur, qui postridie digestus ab alio superueniente de cor-
pore truditur in uentriculum, quo loco cibaria concoquit, sanguenq; in cor-
pore facit, putrescitq; tertioq; die cū olerō & lotio prodit portione qua ue-
nit, semperq; pars æqua similisq; remanet, tertioq; quoq; die plus humoris &
olidioris in uentriculum de corpore fluit. Qui cibaria digesta morbosumq; si
quid inest secum defert, quod lotium salsum declarat, certum etiam est ciba-
ria morbosum educere, semperq; postridie demittit, tertioq; die humor. Sic
q; sanitas cōtingit, queniamodū autē & cur homines sani degant, mihi hæc
dicta sūt. Si uero hic humor particulatim pderet, cibaria tā olida de corpore
& uentre nostro nō exiret, sed uti decocta, lotiūq; sile potui esset, spq; corpus

Locus bilis fel.

Cori uenosa
humiditasCaput pituita
locus cor sangui-
nis lien aqua.
Venæ sphagiæ.Cur cor non affi-
citur caput et
lien multum.Quo pacto hu-
mores in corpore
minuantur.Quatuor locis
corpus purga-
tur.Quo pacto hu-
mores in corpore
minuantur.Quatuor locis
corpus purga-
tur.Sanitas qui con-
tingat.Tertio quoq; die
qua sumuntur
prodeunt.Quid esset si san-
tim oletaretur.

*Duos dies sine ci
bo quis durat.*

*Triduo exeant ci
baria oportet.*

*Si cibaria statim
exerent, quid eue
niet.*

*Quid cibaria re
tentia diutius sa
ciant.*

*Quid cibaria re
tentia diutius sa
ciant.*

Macies unde.

*Quid exercita
tio possit.*

uacuaretur, semperq; cum egressisset minissetq; appeteret, proq; egestionis co
pia ualeret, cum non satis humoris in corpore remanisset, sed cum oieto po
stridie uel eodem die prodiisset, siquid comedisset, si minus, cum uenterculus
uacuu & inualidus esset, humor non crassesceret, postridie uti exiret, quonia
humoris non satis remanerat, nunc autem cu egressimus, ualidi sumus, duosq;
dies & si nihil comedamus, & esse & agere quid possumus, nec penitus uacui
tate hoc tempore deficimus debilitamurue, nam humor qui in corpore restat,
robur praestat. Qui autem & cur humor in corpus deuenies eodem die nec po
stero non potest exire, diximus. Praeterea dico si humor plusq; tres dies in cor
pore maneat, multusq; alius & qui impleat, superueniat, uenis calefactis & con
sistentibus, malum aliquod maius uel minus homini praenuntiat. Per hiemem
uero minus & sero, per aestatem maius & cito. Quid autem eueniat, si humor in
corpore maneat, haec mihi dicta sunt. Si uero corpus cibaria statim emit
tat, satis humoris non hauriremus, macilentiq; homines & non robusti forent,
sed cum cibaria & potus tantum in uentriculo maneant, quantum maneat, sen
sim corpus de uentriculo hauriens, robur capit, & impletur. Qui autem & cur
cibaria non possunt eodem die prodire haec dixi. Si uero cibaria plusquam
expediat, in uentriculo maneant, & alia superueniant, corpus compleretur, ue
næq; plenitate pressæ calorem laboremq; corpori darent, per aestatem citius,
per hiemem tardius, nam aestate quod circumdat calidum est, spiritumq; cali
dior ad sese corpus trahit, quin etiam uentriculo calefcente spiritus cali
dior quam pro tempore conueniat si homini accedat, mirum non erit, ea re ho
minem febrile, per hiemem uero spiritum frigidum si ad sese trahat, multo ma
gis hominis corpus plenitatem ferat, si parum egerat. Quid eueniat, si cibaria
plusq; expediat, in uentriculo maneant, haec mihi dicta sunt. mihiq; statutum
est, omnia de humore cibog; longioris & breuioris temporis pertingere, quoq;
differant patefacere, curq; homines languent, quod procedente tempore me
lius demonstrabo. Nunc autem de sanitate dicturus priora resumam. Quod ho
minis corpus de cibis & potibus humorem trahit, si ualet, ratione qua dictum
est, cibariaq; & humorem emittit. Quæ si, plusquam accepit, exeant, emacia
tur, quod propterea cadit, si desideat, nec laboret, malum quid corpus nanci
scit, quod praeterorū summa sanitate non statim admodū sentit, quod tale
est, cu qd ex quatuor cogenitis non multo plus ad corpus accedit, corpus ge
te calefit, quod non multū afficit, sed humor in uentriculo liquefcit, cibūq; non
suauē reddit, si uero humor priore maior sit, febris inde gignitur, sed de hoc
paulo post melius dicemus. Quicq; quis emaciatur, etiā si cibus suauis sit, causa
eadē est, quo fit uti plus humoris exeat quā digerit, propterea deses emaciatur.
Corpora uero laboratiū calefiunt, quæ labore si calefiat, & humor p corpus di
spergit, macilentiaq; haec & morbus inde gignit, q discolor factus & inutilis, ue
triculū uesticāq; petit, q colat extra, q partim siccitate iteriore foras euaporat,
partim intus

partim intus remanens per corpus exudatur. Puerorum & iuuenum exercitatio facit eadem, quæ defatigatio. Si uero humor qui remanet; minor non sit quam qui prius exiuit, siq; alius de cibo potuq; addatur, sic etiam homo emaciatur, minus autem humoris additur, cum quis nihil aliud comedere potest, uel sicuti prius laborare se seq; exercere, quare minus potest. Propterea uero bonus corporis habitus de cibis proficiscitur. Cû suo tẽpore humor arescit, cumq; labore & exercitatione prior exit quam alter subintret, quandoq; humoris plus accedit, unusq; alios superat, magnaq; inde plenitas fit. Si uero multum superetur, de hoc ignis fit. Si uero parum, paruus, sicq; corpus fert. Cum uero multum humoris inest, calorem discutit, nam corpus igne calefit, sique quod uexat parum sit, tertio die similiter dimittit, duos enim continenter habet, si uero plus, quinto die, quatuor enim rata portione habet, sic morbi statis diebus decernunt. Si uero diebus non paribus ignis dimittat, homo & sanescit & perit. Cur autẽ, paulo post demonstrabo. Nunc autem cur ignis dimittat, dicam, quod sic esse dico. Si de corpore uel corporis malo habitu hominem ignis capiat, tertio die uel alio non pari necesse est, per eandem rationem quam prius dixi, humorem qui corpus male habet, exire, nec ante exit, quam alter bonus de uentriculo ueniat, nam medio posteroq; die corpus de uentriculo haurit, quod pridie in eum misit, nisi uenterculus digesserit, humorẽq; alium habeat, homini non bonum. Si uero tertianum ignis dimittat, modo eodem dimittit, quo dictum est, & eodem die, sic quidem cadit, suscitatum ignem in corpore tertio die relaxare, dico autem, si quinto, septimo, uel nono relaxet, similiter relaxare, quo tertianus exit. Nam ignis nutritio, in locis talis est, qualẽ paulo ante dixi. Cum enim multus humor superat, homo non sustinet, propterea uero diebus non paribus ignis dimittit, quoniã iisdẽ corpus de uentriculo haurit, saniq; uenterculus iisdem emittit. Propterea nec cessario morbi diebus non paribus decernunt, modoq; eodẽ febricitans sanescit. Præterea dico, Languentes diebus non paribus maxime laborare, & quidem iure, propter hoc, qui enim febricitat ualde perturbatur, quod horrorebus corpus discurrens monstrat, quod non fieret, nisi humor multus uel modicus ab eo separatus perturbaretur, qui interdum alium superat. Languẽs autẽ diebus non paribus maxime perturbatur horretq; quod sic habet. Cum quid humoris a recenti superatum de languentis corpore in inferiorem uenterculum detruditur, qui cum affectus sit, conseruescit, tuncq; solito multo magis suscipit, quod maxime in morbi decretorio discernit, si paulatim corpus in uenterculum mittat, quodq; hominem uexat, sit non multum, calorem uenterculus fert. Corpusq; in decretorio ualidũ est, potestue, sanescitq; homo, cum humor qui uexabat, exiuit, febrisq; nutrimentũ consumptum est, si quod sanitatẽ facit, superat, sicq; languens sanescit ob causas ante dictas, nunc autẽ dicam, cur diebus non paribus pereant, dico autem, Si multum quod uexet, in

*Morborum de-
creta.*

*Cur diebus non
paribus hæc fiat.*

*Solutis mortisq;
causa.*

corpore sit, plusquā tempus poscat, perturbatur, multumq; ac ualidum uen-
triculum petat, corpusq; non ualidum, calorem, quem ferre non possit, susci-
pit, olidumq; spirat, nec corpus præ debilitate respirare, spiritumue trahere
potest, uti quæ in uentriculo sunt, refrigerentur, utpote cū omnis humor mor-
bosus iam sit, quicquid enim uitalis humoris inest, foras exhalat. sicq; homo
perit, nam alter humor salubris nō superat, sed omnis morbofo qui maior est
& multus tollitur, consumptusq; igne exhalat. sic enim diebus non paribus
labor maxime fit, crescitq; molestia, quod quisq; nouit, uidetq; quin etiam hu-
morem his diebus perturbari, hoc signum est. Qui continuo igne tenentur, si
paribus diebus potionentur, non purgant, qui non paribus ualida potione po-
tionantur, purgant, multi tamen pereunt nimium purgati, quare medici supe-
riores maxime peccauerunt, cum diebus non paribus potionarent, quoniam
homines perdebant, nescientes hoc sic habere, q; humidum in languentis cor-
pore diebus non paribus maxime perturbatur, utpote corpore humorem in
uentriculum demittente, quo perturbato si quis medicamentum supermittat;
magis perturbet, mirum ergo non sit, ex his hominem perire, quin & uulnera
si his diebus curentur, maxime perflammantur, nam humor perturbatus com-
motusue per uenas omnes currit, & eas implet, cum uero morbus in uulnus de-
uenit, ea pturbatione si uulnus curetur, pusq; humore extrusum exeat, uulnus
purgatur. Si uero non curetur, pusq; non exeat, sed illic remaneat, cum descen-
dente laborem præbet, carnemq; totā circa uulnus tumefacit. quod si in
cruribus sit, crurum uenæ turgent, si in manibus, uenæ manuum tument. deq;
his inguina surgunt. Quibus uero hominum ignis aduenit, cum nullum aliud
malum habet, de pinguiore maioreue re uenit, plenæq; uenæ calefaciunt &
uexant, totumq; corpus calefaciunt, sicq; uulnera calefiunt, corpus enim uul-
neraq; humiditatis commotione calefiunt, quod defatigatio facit. Quintana
uulnera inflammantur, dierūq; horum rata portione prout magna sint, quæ-
dam enim tertiana, quintana, septimana, nonaria, undecimanaque conferue-
scunt, deinde primo circuitu peracto, secundi rursus principii tertius, qui est
a primo quartus & decimus. Maxima uero horum quarto & decimo con-
feruescunt, quæ ratio declarat morbos non paribus decernere, sanoq; humo-
rem tertianum exire, Stercus uero secundanum & tertianū hoc est, quod con-
firmat, hæc inter se se conuenire, sicq; hic sermo ad summum peruenit. Nunc
autem melius dicam, quare homines langueant, morborumq; exordia, quidq;
singula faciant. Dico aut, si multa cibaria concocta iam retineantur, homoq;
non purgetur, cibariaque alia supermittantur, corpus & prioris humoris &
recentis repletum calefit, proptereaq; homini ignis fit, qui sic factus, ualidus
non est, nec ambigitur, quo humor æquetur qui nos paulo plus uexat. Quod
si sic habet, robustusq; admodum quis sit, commodaq; porrigat ingeratue,
sanescit, si malum unum toto humore sit, & septem signa habet, primū tussis

*Disparibus die-
bus omnia lan-
guentium discer-
nuntur.*

De morbofo

De morbofo

*Cur febris nulla
de causa fiat.*

*De fatigatio
quid faciat.*

*Disparia omnia
decretoria.*

*Morborum cau-
se.*

*De morbofo
Signa septem
minis.*

lenta eum habet, secundum deinde sicca, tertiu, uenter durescit siccescitue, cum non oleret, quartum, caput grauescit, quintu, uomit, sextum, febricit, septimum, lotium non bonum exit. Septem hæc signa sunt huius morbi ab omni humore facti, Si uero cum non egerat, unus humor alios superet, homo melius multo uersabitur, si quis cum humoris seditione febricit, comoda non proferat, morbus supererit tanto quanto humor alios superat. Modo hoc, Corpore sanguineq; calefacto per illud aquosum quod igni est insensissimum exhalat, quod pingue est, leue & biliosum relinquit, maximum ignis nutrimentu, quod exhalat, uti si quis multum pinguis cum modica aqua diu in cortina feruere faciat, aqua igne extenuata exhalat. Pingue uero cum sit densum con nexumq; non extenuatur, uti aqua, nec euanescit, quod sic & in homine habet, nam aqua hydropsue corpore calefacto foras exhalat. Biliosum autem cum sit densum & connexum, non extenuatur æque, nec foras exhalat, sed extenuatum & remanens, corpus magis calefacit. Maius enim & melius nutrimentum ignis est bilis, quæ diuisa uel confirmata in corpore morbum corroborat cū pri oribus, quid homo patiat, si non purgetur cureturq; hæc dixi, Si uero horum copia superet, subito uel paulatim collecta, quod cum sit, corpus doliat, quod per exordia præ robore sustinet, donec alius humor superuenit, qui cū creuit, homoq; non purgetur, morbus inde hoc modo gignitur. Tria princi pia sunt, quibus morbi gignantur, quorum unum dixi qualia quantaq; in cor pore faceret, quoq; modo, & cur, homo nisi purgetur, in morbu cadat, osten di, Secundum est, cum coelestia comoda non sunt, malusq; nutritus access sit. Tertium autem est, si quid uiolentum prorumpit, uiolentu esse dico casum, uulnus, percussione, defatigationem, quidq; tale, quorum principiorum ma ximum est uiolentia, si magna sit, si parua, tam magni momenti non est, secun dum autem est, si homo non purgetur, tertium, si coelestia ad salutem sanita tempe comoda non sunt, quæ cum singula in corpore faciant, quæ dicam, obseruato, si uulnus factum est, certum est, carnem esse discissam, & ulcus factum, quod morbum esse dico, Si uero fracta, percussa, collisa, uel quid tale patiat, tumet, quoniam sanguen uiolentia subito calefactum & per uenas pa tentes discurrens cum præ copia non exeat, illic uoluitatur, tumoremq; creat, qui durat, dum per loca dista purgetur, uel per tumore ipsam uel manus ope ra chirurgiae sanguen exeat, pusue fiat. Defatigatio autem hoc facit, cum ho mines adeo defatigantur, uti sanguis etiam laboret, illicq; sistatur, calehatq; labor ex hoc fit, Si uero his superetur, copiasq; horum defatigatione crescat, copiamq; eam humorum uenter & uesica non emittat, de hoc ignis superue nit, Si autem humor, qui prius inerat, par uenienti sit, minime. Si uero defati gatione plurimus humor in corpore remaneat, ille superat. Qualia uis uiolen tiaque faciat in corpore, hæc dixi. Duo quidem principia cum hæc sint, uis plenitasque, nisi homines purgentur, corpora calefaciunt. Coelestis autem

*Morbi origo.**Similitudo.**Tria morborum principia.**Tumoris causa.**Defatigatio qua faciat.**Celestis uis quid faciat.*

incommoditas cum in homine fit, quid humoris ad morbum aliquatenus superat, & calefacit, quandoque prius frigefacit. Primum autem dicam, quemadmodum calefaciat. Dico ergo, si in ipso homine, quid morbosum sit, quale prius dixi, celestiaque commoda non sint, homoque calefiat, corporis humorem omnem calefactum perturbari commoueriue, quod uolentia uisue facit, quod commoto plusquam pro tempore conueniret, si homo non purgetur, separatur. Cui non dissimile est, quod scythæ de lacte equino faciunt, Lac enim in caua ligna missum agitant, quod agitatum spumescit & separatur, quod Butirum uocant, fluitat, cum leue sit, quod graue est, & crassum, subsidet, quod separantes siccant, quod cum coiuuit & aruit Hippacen uocant, lactis uero serum in medio est. Sic & in homine, corporis omni humore per principia, quæ prius dixi, commoto, quod bilis est, fluitat, cum leuissimum sit, secundo loco quod sanguinis, tertio quod pituitæ. Horum autem humorum omnium hydrops grauissimus est. Cum hæc sint, quod in morbo plurimum sit, uel principis commotione facta, locum eum petit, ubi plurimum sit, quod commotum & separatum si latum locum habeat, illic uoluitur, corpusque calefacit, uel in corpore sistitur uel alio loco cum priore humore, calorem & laborem præbet, qui locus calefactus totum corpus simul calefacit, quo febris fit, quæ bile potius sanguineque & pituita fit, quæ calidissima sunt, quæque corporis parte quid horum sistitur, plerumque ea morbus denominatur, de Hydrope uero humore uo aquoso febris ualida diuturnaue non fere gignitur, quod humor igne male nutrit. De his autem hætenus. Prius autem quam humor commoueat, non potest multum defluere, sed cum alio humore mixtus supra & infra uoluitur, cum omnia plena sunt, Commotione autem ipsa uacuatur, magis tamen aliud alio uacuatur, quodque plus est, maioremque locum occupauit. Quod autem alienum est, cum alio non miscetur, si circumsistat, priusquam uiribus æquetur, potest enim æquari quod ad morbum superaccessit, donec locus quauis purificatione purgetur. Si uero quod uexat, multum sit, priusquam sanescat, aliud ad morbum sumit, quo homo perit, nam si malum nutrimenti non satis habet, sed ab humore, qui in loco laborante est, haurit, primo quod proximum est, sumit, deinde cæteris tribuitur, donec absumitur, nihilque nutrimenti in corpore sit, nutrimentum autem hominis est, leuis pusillusque humor, quemadmodum ergo par est, primum paulatim marcor quidam oboritur, si ualde calefiat, deinde cum illinc nutrimenti quod satis sit, marcori non datur, amplius, de sano loco proximo corpori per exordia deditur, donec quicquid carnosum est, marcescat, nam cum in omne peruenit morbi nutrimentum consumitur, nec aliud salutare superat, quod cum fit, homo perit, cumque hoc in commotione plus loci occupat, nusquamque consistit, sed uoluitur, cum alio amplius non miscetur, sed in morbum consumitur, nisi purgetur. Postea uenæ superimpletur, quæ plenæ non ante per sese demittuntur, quam latum locum nansciscant, quemadmodum

egit hrom

Scythæ butirum
obtilur
hyppace.

Qui humores se
brem creent.

Hydrops, febris
lenem, et non lon
gam facit.

Qui æquetur su
peruenientia.

Mortis causa.

Quo uirum

Definitio

Causa

quemadmodum cum quis ualide sauciatur, per uulnus statim sanguis decurrit, uenæq; uacuantur. cum uero caro tanquam spongia completur, non demittit, sed retinet, donec quid per ea loca uacuetur. nam sanguis cum in unū coiuit, præ copia uia exitumue sapit. Quemadmodum si quis utrem angustioris olei plenum in os uertat, oleum non exibat, quoniam cum multum sit, uiam exitumue claudit. quem si quis paulum obliquet, obturatio tollitur, oleumq; defluet, quod & aqua in mensa sparsa faciet. sic & cum plurimus humor in corpore coiuit, locumq; commotione occupauit, uenasq; compleuit, nec ante de iis abit, quam locus uacet, consumpto morbi nutrimento. Hæc quidem mihi dicta sunt, cum quid de locis plenis qui morbum gignunt deq; aliis in corpus prorumpit, quemadmodumq; principia calefaciunt, turbamq; humori ad morbum deducunt, nunc uero dicam, cum de cœlo parum commoda fiant, quæ in humano corpore perficiant, cum corporis humorem superant. Dico autem Partem humoris corporis conuolutari crassescereq; donec morbum pariat, partem dilatari & excerni, quod lacti simile est, si quis suc cum lac stringentem in lac mittat, si refrigeretur, crassescit, & cogitur lac, serumq; circumstat. sic et in homine humor morbosa refrigeratione addita conuolutatur & concrescit, quem aqua hydropsue circundat, hanc alius humor, qui quo magis in corpore crescit, eo magis commiscetur, qui si uentrē petat, stercus commouet, uentrem torquet, non multumq; lædens exit, si uero uentrem non petat, corporis ea parte consistit, qua latus locus datur, Locumque latum nactus, illic uolutatur, quodq; aquæ hydropsue conuolutione ea excernitur, descendit, cum grauescit, frigescitq; ualde corpus, circumq; ossa & neruos uolutatur, multoq; magis corpus inflammat, clarumq; est, circa neruos & ossa maxime uersari aquam hydropaue, quæ humorem chymonue gignit. propterea corporis partē ossæ maxime homines horrent, piliq; eriguntur, cōmota desiccataq; superiore cuticula plusq; antea, cum aqua hydropsue illic deficiat, circumq; ossa sese uolutet, propterea solus locus, ubi prius stetit, humorem chymonue gignere nō potest, unde frigus rigosue fit. Quidam alius humor maxime æquatus concretusq; in corpore consistit, quidam quo plus creuit, eo citius descendit. Sin autem uenterculus plenus sit, & quod molestat parum, quandoq; uenterculum petit, non ualdeq; lædit, & quandoq; ignē non suscitāt, quandoq; non uehementem & innocuum, quodq; uexat cū stercore prodit. Si uero plenus uenterculus sit, multumq; quod molestat, habeat, periculum est, ne morbus aliquis inde fiat, si qua quod lædit, consistat uel ad latus, uel aliquod intestinum, uel alio, quod primum adeo cōcalefacit, uti cōturbet, commoueatue. Quibus uero ad caloris uehementiam nō multū inest, quod aqua hydropeue superetur, utpote cum circa ossa & prope medullam consistat, cum uero tempus processit, quæ prope sunt, magis afficit, primum quidem locum ipsum, deinde illi proxima, latius enim serpit, uenterculusq;

*Similitudinem
hanc cōsiderato.*

Similitudo.

Hydrops.

Horroris causa.

Chymos.

*Vēter plenus uel
uacuus quid faciat.*

calidus cum sit, suscipit; postea magis & uenter & quod lædit afficitur, calefit. Crassus uero humor calefactus primum spargitur, cum illi proximum sit, quod uexat, sparsusq; cum aqua hydropoeue affecta miscetur. deinde corporis commotione locum magis euacuat, frigusq; eatenus habet, quatenus aqua hydropsue cum alio humore est, usq; ignem iam suscitata durat. nā afficientia certo loco si consistent, corpus calefaciunt, contrahereq; igne cogunt, quæq; supra læsa sunt quæq; subter uenter, calefaciunt, cœteraq; aquæ hydropisue superat, sicq; ignis post frigus, cum humoris multum usq; corporis sistitur. Sin autem uolueretur, hoc modo fit, post frigus ignis uolutatur maxime, quodq; uexat, circa superiore & inferiore uenter, latus enim locus illic est, quo sese uolutante primū loca proxima & intestina quæq; in uentriculo sunt, calefiunt, deinde humor alius dispersus calefit, aquæq; hydropisue miscetur, postq; frigus ignis hoc loco fit, cū quod uexat, nō uoluitur, sed aliqua corporis parte sistitur. Mihi autē hæc dicta sunt, quemadmodū, unde, quando morbosum frigus gignatur, quicq; quæq; necessitate post hoc febris prorūpat, quæq; sint morborū exordia, quemq; morbi horū singula corpori superducant, quicq; & cur diebus non paribus morbi decernant, quæq; te homines langueant sanescātue, quicq; bilis pituitaq; crescat minuaturue, multaq; alia demonstrauit, quæ in hoc & in natura humana naturaliter insunt, quæq; sermo hic continuit, quæquidē sic dicta finē habent. De latis autē tinea lumbicisue seu elmīnthon plateion hunc dicam, quas dico pueris etiā in matris locellis creari, cū enim semel loculos exiuit, tantū temporis stercus in corpore nō permanet, uti putrefactū has bestiolas, uiuas & magnas gignat, cū quotidie recens uariūq; oletet, si quidē homo sanus est, quæ non fierent, etiam si diutius non oletaret, multæ enim puero in utero matris sic fiunt, cū pus feruidū lacte sanguineq; redundante putrefactog; utpote dulci fit, propterea hæc bestiola illic gignitur, Teretes etiam rotundæq; tineæ illic fiunt similiter. Si gnum autē, quod hoc sic habet, hoc est, Pueris editis nutrices medicamēta cū cibis dant, quæ stercus educant, ne illic siccescat, & intestinū dilatat, quæ cū sumpserunt, pueri multi cum primo stercore terete rotundas laticq; tineas demittunt, si uero nō oletent hæc in uentriculis gignuntur, teretes quidē rotundæq; tineas alias gignunt, latæ uero nō, quanuis dicant parere, quoniā latæ tineas habens cū stercore similia cucumeris semini demittit, quæ nonnulli paritū illarū esse dicunt. Mihi uero qui hæc dicunt, nō recte dicere uidetur, quoniam una tot non gigneret, nec tam magnus locus in intestino est, pignora filiosue uti gignant & educent, puero autē ex locellis adauſto & crescente creſcit & uermis tineæ in intestino his quæ uenter intrans, parq; intestino fit, his quidē cū pubertate, his uero paulo ante, his postea, cumq; intestino par est, similiter crescit, qui cū creuit, ano demittitur cum oſto cucumeris semini quid simile maius quādoq; quādoq; deābulatibus cū defatigatur, uentriculo calefacto descendit,

Qui post frigus
ignis fiat.

Lūbrici qui creē
tur.

Creatio tinearū.

Cur uideantur
alias parere.

Tineæ uermesque
non gignunt.

calefacto descendit, connexusq; de ano exit, ab eoq; excernitur, uel redit. **Signa** autem nihil parere, habent uti dico, cum quis uermem habentem curat, medicamentum uel potum dat, qui si sit bene pręparatus, totus rotundus, uti pila prodit, homioq; sanescit. Si uero medicina exeat, recta duorum uel trium uel plurium cubitoru de uerme rescinditur, proditq; hæc habēnula, quod cū uenit, diu cum oleo signum nullum prodit, postmodum uero recrescit. **Spē** cies autem hæc est, uermem nihil parere, sed de eo rescindi, quod prodit. **Spē** cies autem huius alia est, quæ ueluti ramenta alba intestinorum exit, quæ hæc signa habet, nam ueluti semen cucumeris oletat, cumq; ieiunus est, iecur petit nexatq; spuitq; multum, quandoq; non, quandoq; cum uehementer iecur ue/ xat, uocem intercipit, multumq; spuit, postea sistitur, uentriculumq; torquet, quandoq; scapulæ dolitant, illicq; sistitur, quandoq; latæ tinea hæc signa dā tur. Qui hanc bestiolum habet, semper ferme ualidus est, cum uero debilita/ tur, uix sustinet rescituru, tinea enim earum rerum quæ uentriculum intrant, partem aliquam sumit, qui si curetur, sanescit, si minus, tinea quidem sponte non exit, nec perimit, sed consenescit. Mihi hæc sunt dicta de tinea lata, quiq; fiat, signaq; morbi huius.

Tinea longa.

Tinea signa.

De Calculo puerorum Lithidosue. Calculi quidem principiu de lacte non puro uenit, cum puer lac non purum haurit, lac autem non purum fit, cum nutrix pituitosa non puraq; comedit & potat, cuncta enim uentriculum intrantia lacti cōferunt, quod sic habet, si nū trix sana non fit, si biliosa, pituitosa, sanguinea, uel aquosa fit, lac malum pue/ ro fit, corpus enim uentriculusq; plurimum conferunt, plurimumq; illi ad lac agunt. Quod plurimum in sese habet, puerq; si lacte non purum sed bilio/ sum & uti prius dixeram de nutrice sumat, morbosus non ualidusq; fit. Do/ necq; malum lac non puru sed pituitosum terreumq; haurit, male habet puer q; ipse uenas habet, de uentriculo uescicam petentes, quæ trahunt, potusq; la/ tis talis in pueri uentriculum talis descendit, qualis in nutricis uentriculo & la/ te fuerat, totumq; similiter, quod uenæ poterunt in uentriculum trudere. Si quidq; non purum in lacte quod sumitur fit, lapis in uescicā hoc modo fit, quē admodum si quis aquam non puram in calice uel uase æneo agitet, stanti uero satis sedimenti in medio fit, sic & in uescica lotium non purum nec emissum fa/ cit, cū in loco cauo fit, uolutationeq; crescat, nec minutione emittatur, pitui/ taq; quæ cum eo inest sedimento mista coagulatur. Primo quidem super/ ne parua nubecula fit, deinde quod ab ipsa pituita accedit, arenosum glutio/ nosumq; fit, quæ cum lacte descendit & augetur, quicquidq; humoris ad hāc conglutinationem accedit, cum lotio excernitur, sedimentiq; quicquid rema/ net, solidescit lapisq; fit. Quemadmodum ferrum ex lapidibus & terra com/

Calculus pue/ rum unde fiat.

Lapis in uescica qui fiat.

Similiterq; fer/ rum fit.

busta fit, primoq; in ignem iactatu cum creménto lapides terraq; inter sese fer
 ruminantur, secundo autem tertioq; in ignem iactatu cremémentum quod ex
 tra est & separatum, igne labefactum a ferro discedit, quod factum oculis cer
 nitur, ferrum autem in igne remanet, cedenteq; cremémento cōcidit & durescit
 stringiturq; & densatur, sic euidem & sedimentum in uestica pituitæ glutinio
 addito quod lotio liquefactum, excernitur, cum eo sedimentum uero concii
 dit & subsidet, densatur solidescitq; sicuti ferrum, cum uero consedit, & obdu
 ruit, supra & infra in uestica, mouetur, laborēq; præbet, uesticā lancinat, quidq;
 ab ea radit, cum autem ualde lancinauit & ulcerauit, quicquid superinfertur,
 maiorem rei abscedenti harenæ simili conglutinationem infert, hocq; modo
 lapis ex lacte in uestica gignitur, quandoq; & aliter calculus fit. Si puero quid
 hinc uel aliunde ingeratur (crebro namq; ingeritur) quod subito mingere co
 gat, lotiūq; meatum occupet, Sin autem puero iam adulto lapis fiat, quod ter
 ram uorauerit, nō ante laborat quam cibum sumat, Mihi quidem hæc ad hoc
 dicta sunt, Morbus autem hic quinque signa habet, Cum mingere uult, laborat,
 lotium paulatim stillat, uti difficulter mingentibus stranguricisue, quod sub
 cruentum est, utpote uestica calculo lancinata, quæ inflammatur, sed hoc non
 apparet, signum uero præputium est, quandoq; arenosa mingit, ob hoc quod
 dicam, Quandoq; duos pluresq; calculos mingit pusillos aliquos, qui eodem
 modo gignuntur, quo & de uno diximus, qui propterea fiunt, cum lapis in ue
 sica coactus inter arenulas alte subsedit, arenulasq; non admittit, quæ & pon
 dere & copia crescent, tamen una non coguntur, sicq; duo calculi gignuntur,
 Plures autem sic fiunt, cum duo sese collidunt, franguntur, arenosumq; mingi
 tur, quandoq; cum arena in uestica non cogitur, Quidam uero dicūt potū pul
 monem petere, qui per totum corpus mittit, qui hoc quod dicam, coarguunt
 tur, quoniam pulmo cauius est, fistulamq; cōnexam habet, quæ nisi essent, nūq;
 animalia uocem emitterent, quæ hoc faciunt, quoniam pulmo, cauiosus &
 cauius est fistulaq; eius, lingua uero & labia uocem componunt & articulant,
 sed hæc melius declarauī, cum de pulmonis uitio dixi, Qui dicūt potum pul
 monem petere, sic iis aduersabor, quoniam sic non habet, sed potus uentricu
 lum petit, corpusq; totum ab eo haurit, quare iis quæ dicam, animus adhibea
 tur, quæ uera sunt, Potus enim recta pulmonem non petit, quod si fieret, pul
 mo statim compleretur, nemoq; facile spiraret, loquereturue, cum pulmonis
 plenitati nihil resonaret, quod unum uerum testimonium est, deinde si potus
 statim pulmonem peteret, cibaria nostra si sicca essent, non æque concoque
 rentur, quæ duo uera testimonia sunt, medicamentaq; subducentia cum po
 tauimus, statim uentriculū exeunt, quod sic habet, medicamēta quæ supra uel
 infra uel utraq; purgant, hæc faciunt, omnia ualde cōburunt, quæ ualida sunt,
 siquid corporis tenellum tangunt, lancinant quæ leniora sunt, corpus contur
 bant, quod pertingunt, Quorum siquid in pulmonem tendat, magnum mihi
 uidetur

agrol. uult. I

Calculi diuersa
causa.

Quinq; calculi
signa.

Qui duo uel plu
res calculi fiunt.

Quinq; uicibus
dicitur.

Potus pulmonē
non petit.

Quinq; uicibus
dicitur.

Medicamenta
quid agant.

atq; p. uicibus
dicitur.

uidetur mali faciat, pituita enim nimis paruo tempore de capite trahat, quid enim tenerum & rarum est pulmo, qui si lancinetur, ob multa non belle ille homo haberet, medicamentis autem uentericulus non lancinatur, cum sit quid robustum, ueluti corium. Libes enim plurimi pecorum pellibus pro uetustibus utuntur, uentriculis pro utribus, qui sunt quid ualidum. Præterea cum homines uinum nigrum potant, nigrum oletant, quæ cuncta uera sunt. Cumq; alia uel quid olidum comedimus, lotium eundem odorem refert, quæ uera sunt, quodq; dicam consideretur, si quis pultem cyceonauæ uel farinam decoctam sorbeat, uel quid aliud simile, quod pulmonem petat, ne minimum quidem temporis eum uicturum ducimus, siquid enim uel pusillum pituitæ pulmonem uel eius fistulam petat, multa ualidaq; tussis & spasmos fit, qui etsi post hanc sorbitionem uiuat, sorbitioni digesta corpus ualde calefiat, laborabitq; puto, quemadmodum & si rite oletet, pulmonem uel petat. Quæ septem uera testimonia sunt. Præterea quo pacto lac pueros nutricaret, si pulmonem peteret? quod est aliud uerum argumentum mihi ad hanc rem cõmandam adductum, quod non fecissem, nisi pleriq; asseuerarent, potum resta statim pulmonem petere, necesse enim est ad tam uehementer asseuerata multa uera argumenta adducere eum qui rationibus suis auditorẽ de pristina sententia deducere uult, suaq; confirmare, quapropter potus resta statim pulmonem non petit, sed uentriculum, quoniam hominis gula illi proxima est, semper patens, quæ in eum demittit, pulmonisq; fistulæ, tanquam hederæ folium superiacet, quod non esset, si deuorando in eum deflueret. Quæ mihi satis ad hoc dicta sunt. Potus ergo resta statim uentriculum petit, qui cum plenus est, lienem dat, uenis, omẽto, paratibq; inferioribus, scortis, cruribus, pedibusq;. Cumq; morbus multa aqua superuenit, cum quis bibit, uentriculum petit, & lienem semper potus. Quod in hoc morbo fit. Ventrículusq; nulla alia causa febriculam suscitatur, nisi cū quis sitit, uenterq; & uesica rite non demittunt, maloq; nutrimentu utatur. Lien uero submorbofus de potu uentriculoq; haurit, morbusq; surrepit, scortum trans lucet, clauis, iugulumq; collum pectusq; emaciantur, nam hæc in hoc morbo tabescunt, horumq; humor in alium defluit, & inferna aquæ replentur, cibiq; uentericulus non suscipit, quandoq; ualde stringitur, quandoq; nimis destituit, uesicæq; nisi rite demittat, plerunq; creber horror obrepit per corpus, quandoq; & ignis supercapit, uultusq; nonnullorum turgescit, nonnullorum uero non. Quibusdam cum morbus inueterauit, tibiæ dehiscunt, & inde aqua defluit peruigilatq;, corpusq; lumbi spinæq; debilitantur, cūq; paulo plus iusto comedit bibitue, lien laborat, crebroq; crasseq; spirat. Quæ signa hydrops aquæ uel sunt. Quæ circa uentriculum solum persistunt, febricit uel nõ, uenterq; turget, cruræq; aquæ complentur, corporis uero partes supernæ sic degenti laborant, hæc signa leniora laxioraq; simul fiunt, Cruræq; aqua nõ petit, minusq;

Libes quid uisunt?
Cur lotiũ olea
esculenta.
Cyceon.

Quid, tam in
nutritu q; ad

Lactis etiã ex
plo hos refellit.

nutritio.

Vide uero.

Quid pulmonis
fistulam tegat cõ
quid sumimus.

Quæ gracile
scant, tabescent.
q; in hoc morbo.
stentis.
Peripneumonia.
Causæ.
Phthisis.

Subtercutanei
morbi signa.

Cur solus uena
ter turgeat.

laborant. Circa autem uentriculum solum aqua hydropsue persistit. quoniam cum multa defluat per exordia nullus exitus illi datur. cumulate per uenulas dispergitur. cum nec supra nec infra exhalet. sed illic sistitur. quemadmodum si quis magnum aliquod uas oris angustis subito conuertat. postea sensim operculum ab eius ore subducatur. quod cum fecerit. aqua non exibat. cum non spiraret. spiritusque qui inest. obturet. uasque compleat. exteriori relusteret. de cursu aquae non datur. cum interior spiritus uas compleat. exterior obturet. si quis uero placide uas obliquet. uel fundum foret. spiritus & aqua simul exibat. Sic & aqua hydropsue si per morbi exordia per uenas supra uel infra exhalet. citra pedesque petet. si minus. circa uentriculum solum uolutatur. De his quidem sic dixi. Non minus autem aqua hydropsue mulieribus in uentriculis. locellis & cruribus congeritur. quae signa eadem omnia habet. quae in mulierum morbis demonstrauimus. Tres haec sunt aquae hydropsue species. Morbi autem omnes fere per exordia celeriter molesti periculosisque sunt. crescuntque celeriter. qui multo molestiores sunt. si corpus alio morbo tabefactum huc delabatur. Qui si repente corripitur. morbo alio iam inueterato necat. citiusque si ueteri large defluat. sentiens loquensque perit. Mihi autem haec dicta sunt de aqua hydropsue. cur & unde fiat. signaque eius.

HIPPOCRATIS DE PASSIONIBVS SERMO.

QVINTVS ET TRIGESIMVS. QVEM

GALENVS POLYBIESSE DICIT.

Visquis prudens est. secum putato. sanitatem hominibus praecūctis plurimifaciliū dā esse. quatenusque homini nō erudito datur. scito quid singula in morbis perficiant. quae medici dicunt. mādāt. porrigūt. corporique apponūt. quae studiosē rimetur. gnarus peritus horū fiet. Morbi namque omnes ferē bile pituitaque hominibus surrepūt. nā bilis pituitaque. tunc corpori morbos praebent. cū in corpore nimis siccescūt. humescūt. calescūt. frigescūtque. qd his euenit. cibo potu. labore. uulnere. odore. auditu. uisu. calore. frigore. uenere. quae singula hoc incutiūt. cū nō suo nec apto tpe in corpus datur. uel si nō assueta. plura. minora. ualētiora. imbecillioraue datur. morbi ferme oēs ex his hoibus gignuntur. Quare uir non eruditus idiotaue q ad haec faciāt. quatenus illi scire datur. nē nescito. Quae uero ad huius artis opifices manus eā tractātes pteineāt. dicā. par esse uti q. quibus. quādo ppinēt. porrigāt. demāt. addāt. manus admoueāt nouerint. Quare cū de iis q medici dicūt. mādant. ppināt. porrigūt. dixerimus. quatenusque hominē nō peritū haec nouisse par sit. nūc iā unde singula sciri possint oporteatque dicā. Si caput dolet. multa calida foueto. sternutū puocato. pituitā & muccū subdu-

cito. qui

cito, quibus si dolor mulceat, satis est, si minus, caput purgato, sorbeto, uinū an
teq̃ dolor sedet, ne p̃p̃inato, sed aquā, dolor em̃ cresceret, nā uinū si cū caput
calefit, sumatur, dolor ualidior fit, capitis enim dolor prorūpit, cum pituita
mouetur, ac in eo cogitur. Si uero caput sæpe doleat, caligetq̃, cōferūt & ani
redicta, sanguinēq̃ de naribus uel frontis uena mittere. Caput aut si diutius uē
hemētusq̃ doleat, necitius purgatio dolorē tollat, caput aperito uel uenulas
circūstulato, spes enim hæc unica est sanitatis. Statim autem per morbi exor
dia qd̃ his opus sit, prospicito, possint ne potionari, uel qd̃ aliud q̃s porrigere
uelit. Si uero per exordia adlis, potius morbo desinēte porrigito, sed corpore
de lassato qd̃ ualidū ne porrigito, periculū enim esset, ne potius abētrares,
quā cōsequeris. Si aut aures dolitēt, multa calida lauato, fouetoq̃, siquidē pi
uita tenuata de capite deducet, dolorq̃ cessabit, satis hæc erūt, si minus, præ
cūstis hoc optimū est, supra potionare, quō pituita purget, caputue eo pur
gare, quō capitis pituita purgat. Dolor aut hic & sic fit, cū pituita capitis in
tus auditionē petit, si uero fauces inflammētur, gargarissato. Pituita gignit &
hoc, si uero, gingiuæ uel sub lingua qd̃ inflāmet, qd̃ mandito. Pituita & hæc
fiūt. Si n̄ aut uua turgeat, si spēdat, strāguet, quod aliq̃ gargareona uocāt, ita
tim gargarissato, cōfecto medicamēto, quē admodū in medicinis scriptū est.
si uero his tumor nō remittat, occipitiū raditō, duasq̃ cucurbitulas admone
to, sanguinēq̃ multū deducito, pituita q̃ fluētum in posteriora cōuertito, si
autē his nō sistat, scalpro secato, & aquā educito, quā eius summum turget ru
betq̃, quod si nō fiat, perflāmat q̃nq̃ & strāgulat, pituita fit & hoc, cū de ca
pite calefacto multū defluit, cū dētes dolēt, si corrosi sint, uel labēt, detrahi
to, si uero corrosi nō sint, nec labēt, doleāt tamē, Cōburēdo desiccato, quidq̃
mādere prodest, qui dolores fiunt, cum sub dentiū radices pituita currit, pitui
ta cauantur nonnulli consumūtq̃, cibis aliis, si natura debiles & caui sint, ma
leq̃ gingiuis hæreant, detrahantur. Si uero polypus in narē fiat, quod est qd̃
turgidū in nasi parte obliquā hærens, spiritūq̃ impediens, qui laqueo de na
re in os tractus extrahitur, medicamentis aliqui tabefactū tollunt, pituita uero
fit. Mala hæc sunt, quæ de capite fiūt, præter oculorum, quæ seorsum scribē
tur. Maxime præterea obseruentur uentriculi morbi. Laterum morbus pleuri
tisue, pulmonis peripleumoniasue, febris ardens causosue, mētis uacillatio phre
nitisue, qui graues uocātur, per hyememq̃ grauissimi sunt, potissimū & fiunt,
per æstatēq̃, sed minus mitiusq̃, si autē occurras, hæc q̃ facias, consulasq̃, con
sequeris maxime. Laterū morbus pleuritisue si corripuit, febricit, anguste spirat,
tussit, subbiliosum per exordia spuit, quintanus uero sextanusue suppurulētū.
Quod lateris costæ uel dolore bilem q̃ & pituitam de latere deducat, huic da
to, dolorue mulceatur, lauatiōneq̃ refrigeratoriā uētem subducito, quæ huic
morbo maxime confert, deinde sorbeto, & acia potato, uti spūat, doloremq̃
de latere deducat, cū uero pus spuet, quæ calefaciāt, maturentq̃ extra ponito

ad istum quod

Morbi lateris
curatio.

Aurium dolor.

Dolor.

Faucium inflam
matio.

Vna tumor.

Faucium inflam
matio.

Dentium dolor.

Polypus.

Pleuritis.
Peripleumonias.
Causos.
Phrenitis.Morbi lateris
curatio.

Causa morbi huius.

*Morbū decre-
torum quid.*

Pulmonia.

Medela.

*Morbū hūc
de fiat.*

Phrenitis.

Medela.

Causos.

Medela.

*Hibernæ febres
cur obseruanda.*

quæ ante non conferunt, desiccant enim. Morbus autē hic potū fit, cum quis corpore humescente temulentus uel sobrius friget, fit & aliter. Decernit autē cū breuissime die septimo, cū longissime, quarto & decimo, si is sputat, pūsq; de pectore purget, sanescit, si minus, purulentus fit, morbusq; protrahitur. Morbi uero decernunt, cū crescūt, marcescunt, & in alios transierit, necatq;. Pulmonis uero morbus peripleumoniae cū habet, febricit, rāsie, crassam purā pituitā excreat primū, sexto autē septimoq; subbiliosam sublimidāq;, octauo & nono suppurulētam. Si quidē tergum dorsumue, & costæ doleant, quod in medicamentario diximus ad laterum morbum facere, dato huic, sic & in hoc uentrem subducito, refrigerato, sorbeto, potato, iisdemq; curato, medicamentaq; dato quæ sputum pūsq; de pulmone deducant, madefaciant, supra purgent. Qui morbus fit, cum de capite in pulmonē multa pituita defluit, quandoq; Laterū morbus in pulmonis morbū uel febrē ardentem causone transit, decernit autē cū breuissime quarto & decimo die, cū longissime duo de uiginti diebus, pauci tamen euadunt, purulenti autem hoc morbo fiunt, si pulmō suis diebus non purgetur. Mentis autē in cillatio phrenitisue cū capite, primo lente febricit, præcordiorūq; dextra parte doliat, cum uero quartanus quintanusue fuerit, tūc uehementius & febricit & dolet, colorq; sublunus fit, mēsq; percutitur. Quæ in laterū morbo, & huic dato, quaq; dolet foueto, uentremq; curato, subducitoque, ceteraq; iisdem facito, præter potū, potūq; quouis utitor, pterq; uino, quod nullo modo huic morbo cōfert, nec cōteris febribus, mel ergo, uel acetū cum aqua uel aquam propinato, caputq; & corpus in hoc morbo lauato, quia cōfert, nam cū madescit mollescitue corpus, sudor, lotiū, aliū melius excernitur, ualidiorq; is fit, morbus autē hic fit, cum bilis præcordia & intestina petit, qui cū breuissime citissimeue, septimanus decernit, cū longissime, undecimanus, pauci autē & hūc fugiūt, q; & in pulmonis uitū trāsfit, & si fiat, pauci diffugiūt. Causos uero febrisue ardes cū habet, uehementer feruet, sititq;, lingua aspera & nigra fit spiritus caliditate, colorq; subbiliosus fit, subbiliosaq; & spuit & demittit, quæq; extra sunt, frigescent, q; intra nimis calefcūt. Quæ refrigeret & intra & extra porrigito, ne horreat cauetō, crebroq; frigidissima & paulatim sorbeto potatoq;, uentrē curato, q; si nō demittat, q; intus sunt, lauationibus frigidissimis lauato, refrigeratoq; uel quotidie uel tertio quoq; die, morbus autē hic fit, cū bilis mota in corpore sistit, qui & in pulmonis uitū transire cōsueuit, decernit autē cum breuissime, die nono uel decimo, cū longissime, quarto & decimo, qui si in pulmonis uitū transeat, pauci diffugiūt, si nō, multi. Morbi quidē hi graues acutue dicunt, quos sic curato. Quæcūq; uero febres aliæ per hyemem fiunt uino, labore uel alia re, ne in graues transeant, obseruato, quod quādoq; fieri consueuit. Quæ transitio tūc fit, cum his duobus motis bile pituitaq; conferentia corpori non dantur, nam bilis pituitaque inter sese conuersæ partem eam corporis petunt, quam fors dederit,

dederit, tuncq; fit uel laterum morbus pleuritice, uel pulmonis peripleumoniae, uel mentis uacillatio phrenitice. Quarum obseruatio custodiatur sit, quies, macies, & uentris uacuatio, sorbitione potuq; donec febris minuatur, productio. Morbi graues acutius ferme omnes uel necant uel maximum negotium facessunt, quos diligenter obseruato, curatoq; curandoq; nequid mali inferas, caueto, sed tantum quatenus possis, morbo resisto. quod optimū est. Quod si cum medicus rite curet, morbi magnitudine languens superetur, culpa medici non est, si uero rite nō curet, nec morbum cognoscat, morboq; languens superetur, medici culpa est. Per æstatem uero hæc fiunt, uehementis febris habet, sititq; quidam bilem uomunt, quidam per inferna demittunt. Quibus sorbitionem uel potum qui tibi conueniens esse uideatur, dato. Si uero bilis pituitaue cor uexarent, frigidam aquam uel mulsum potato, uomitoq; uel mulsum, si uenter nō demittat, lauacione uel glandula balanoue utitor, Morbus autem hic bile fit, septimani uero nonariue fere liberantur. Si uero cū febris habet, nec supra nec infra purgetur, totumq; corpus laboret, cū tertianus uel quartanus erit, medicina leuiuscula uel potione subterpurgato, miliumq; uel farinam sorbeto, & eadem potato, quæ & bile patiuntur. si quidem exteriora non ualde ferueant, sed interiora, linguaq; aspera & nigra sit, medicinam nullā huic dato, sed uentriculum corpusq; totum refrigerando curato. Febris autem hæc æstuosa causodesue dicitur. quæ decimana uel quarta & decimana ferme decernit. Sin autem ignis capiat, relaxetq; corpusq; grauescat, dū ignis habet, sorbitione & potu hunc curato, cum uero non habet, cibaria dato, medicamentuq; statim supra uel infra prout tibi uideatur, purgato. Si uero febris non habeat, sed os amarescat, corpusq; grauescat, cibumq; non admittat, medicamentum dato, quæ bile patitur, cum ea in uenis articulisq; sistitur. Qui cūq; uero dolores per æstatem in uentriculo fiunt, quicq; circa præcordia corq; Mulsi diluti calidi aceto asperso, tria acetabula ppinato, tepusq; aliquod contineto, deinde concalesctus igne uestimentisq; uomito, si post uomitum rursus uexaret præfocaretq; rursus uomito, uel multa calida lauato, deinde subluo, calefacientiaq; cum dolor habuerit, admoeto. Quæ ferme patiuntur, cū pituita mouet, corq; petit, quare illis qui his doloribus cōsistatur, medicamenta ea dato, q̄ hos dolores sedare i medicamentario pharmacideue scripta sunt. Si uero dolor modo hæc uetris partē petat, modo illā, febreq; is careat, calida hūc multa lauato, dolorisq; causa ea ppinato, q̄ in laterū morbo pleuritideue sunt scripta, uel q̄ tibi uideatur. si uero dolor nō abigat, medicamentum subterpurgato, cibaria dū dolor habet, ne dato. Dolores q̄ sic uagantur, bile fiunt, q̄ sub umbilico sunt, molli lauacione subluito, si nō sedetur, medicamentum sub dato. Qui sine febre subito fiunt in corpore, multa calida lauato fouetoq; Nā bilis pituita q̄ simul uno loco cōsistit, ualida sunt, parteq; corporis, qua cōsistit, occupat, laboreq; ualidū doloremq; facessunt. Separatæ

Quæ obseruatio.

Morborum grauium natura.

Amittit

Quæ æstate necent.

Medela.

Balanus.

Feror interiorum.

Causodes febris.

Curatio uentris

Cum febris non uexat sed alia.

Dolores æstatis.

Amittit idem

Dolores æstatis

Amittit idem

Dolorum medela.

Causa horum et malorum æstatis.

uero sparsæue qua corporis parte patent, infirmiores sunt. Mala uero quæ per æstatē fiunt, sic fieri cōsueuerūt. Cū sole corpus calefcit, humescit, quod humefactū languet uel totū uel pars qua bilis pituitaue consistit. Quæ si quis per exordia curet, longa periculosaq; non fiunt, si non, uel male curet, contra fieri consueuit, sæpeq; necare, tertianæq; febres quartanæq; his fiunt, qui morborum status modulue per æstatem potissimum fieri cōsueuit, quibusdam & per hyemem. Tertianæ uero febris cum habet, si non purgatus esse uideatur, quarto die medicamentum dato, quo si egere nō uideatur, potiones medicas dato, quibus febris uel mutetur uel deserat, quemadmodumq; in medicamentario scriptū est, dato. Die uero accessionis sorbitione potuq; nutritato, diebus autem intermediis cibis lubricis, quæ plærūq; non multum durat, etsi nō curetur, quartana fieri cōsueuit & longa. Quartana uero si corripit, purgatusq; non sit, Primum caput purgato, tribusq; uel quatuor diebus interpositis medicamentum in ipsa accessione dato, totidemq; prætermisiss alterum in ipsa accessione per inferna quod purget dato, quæ si per hæc non sedetur, prætermittito rursus, calidaq; & multa cum laueris, medicamenta quæ scripta sunt, dato, sorbitioneq; & potu nutritatuq; quibus in tertiana, utitor. Quæ febris plæriscq; multum durat, quibusdam parum. Tertianæ autem quartanæq; bile & pituita fiunt, cur autem alibi scriptū. Medicamenta uero harum febrium potauium hanc habent, corpus suo loco, calore, frigore, conseruant, calefcereq; uel frigescere præter naturam non sinūt, quæ uti in medicamentario scriptū est, dato. Pituita autem alba phlegmaue leucon cum habet, totum corpus albo tumore turget, dieq; eodē corporis pars aliqua melius habere uidetur, peius alia, magisq; modo tumet, modo minus, locis permutatis sæpe. Medicamentum huic dato, quo subter aqua pituitaq; purgetur, cibisq; potibus & laboribus nutritato, quibus corpus maxime desiccetur, emacieturq; morbus autem hic pituita fit. Cum quis pituitosus longis febribus nō purgetur, pituitaq; per eius carnem dilabatur, uertaturq;, quæ pituita candidior alia non est, sed corporis color candidior uidet, sanguis enim pituitæ copia aquosior fit, colorq; bonus in eo non est, propterea languentes hi candidiores uidentur, morbusq; hic hac de causa pituita alba phlegmaue leucō uocatur. Qui si per exordia, curetur, sanescit, si nō, in aquā subtertutem hydropaue trāsīt, hominemq; necat. Qui magnū lienē habet, si biliosus sint, mali coloris sunt, malaq; ulcera contra hunt, maleq; os olet, emaciātur, lien durāfcit, semperq; eiusdem magnitudinis est, cibariq; nō demittūt. Si uero pituitosus sint, minus hoc patiūtur, liēq; modo crescit, modo minuitur. Quibus cōfert, si purgati nō sint, caput & corpus purgare, quo si nō egeāt, pituitosus sic nutritato. Cibis paucis potibusq; multo uomitu, exercitatione, deambulationeq; corpora eorū desiccato & emaciato, tēporeq; uerno supra ueratio purgato, cōtra uero biliosis cōfert, uisumq; defacere uētrē, & uescā subducere, lienaticaq; uenā crebro laxare, medicamentis lotium

tis lotiū ciere, lienem mollirē iis, quæ hoc facere scripta sūt, tēporeq; anni cō/
 modo bilē purgare. qdā tamē lienosi medicamētis epotis nihil iuuatū, cura/
 tioneq; nulla lien eorū extenuat, sed morbi magnitudine superatū quæ dan/
 tur, quibusdā uero tēpore procedēte hic morbus in aquā subtercutē trāsīt hy/
 dropaue, q; perdūtū, purulēti qdā sūt, ustulatiq; sanescūt. qbusdā uero cōse/
 nescit, lienq; durus & magnus persistit. Morbus autē hic fit, cū ex febre malaq;
 curatione bilis pituitaue uel utræq; simul in lienē sistūtur, longūq; malū hoc
 nō mortiferū est. Medicamētōrū uero quæ ad lienē dātur, quædā per uesicā
 purgāt, lienēq; molliūt, quædā purgant qdē, sed nō per uesicā, quod pateat,
 nec alia parte, lienē tamē molliūt. Cū uero cōuoluolus hileosue corripit, uē/
 ter durescit, nihilq; demittit, totusq; uentriculus inferior dolitat, febricit, sitit,
 quādoq; præ labore bilē uomit. Hūc & intra & extra madefacito, multaq; &
 calida perluito, quæ uētrē ciūt, potato, lotiūq; si admittat, subluito. si minus,
 multū per fistulā utriculo ligatā sufflato, quā uētre intestinoq; tumēte subdu/
 cito, subluitoq; statim, quod si suscipiet, demittet, sanescetq; si non suscipiet,
 septimanus peribit. Morbus autē hic fit, cū stercoris multū in intestino peruri/
 tur, circa quod & intestinū pituita cogit, quod tumet, utpote stercore multū
 intus obdurato, medicamētaq; supne pota nō suscipit sed reuomit, nec infer/
 nas lauaciones, qui morbus grauis & periculosus est. Morbus autē aquosus hy/
 derosue gignit lōgo morbo plerūq; cū qs ex lōgo morbo nō purgatus in lō/
 gum tēpus pducit, carnes em corrupunt tabescuntq; & tāq; aqua liquefcunt,
 qui morbus aquosus hydropsue fit etiam cum quis liene, iecore, pituita alba,
 difficultate & leuitate intestinorum laborauit, qui si ex nō purgatione fiat, uē/
 ter aquæ completur, tibix pedesq; tument, tabescunt humeri, clauēs, pectus,
 coxx. Quem si per exordia sumas, priusquam aqua crescat, medicamenta po/
 tato, quibus aqua & pituita per inferna purgetur, bilem uero ne moueto, cibis
 autem potu, laboribus, deambulationibusq; nutritato, quibus emaciatur, sicce/
 scat, caro confirmetur, morbus enim hic letifer est, præsertim uentre corrupto
 & aquæ pleno. Cum uero de lienis morbo, iecoris, pituitæ albæ, intestinorum
 difficultatis, in hydropa aquaticumue morbum trāsīt, confert iisdem curare.
 Tamen non multi euadunt, nam morbi in alios mutati semper fere necant, si
 quidem corpus imbecille morbus alius superueniens nactus illa imbecillitate
 tollit prius quam superueniens finiat. Hæc autem aqua sic gignitur, cum pitui/
 ta tēpore, morbo, mala purgatione curationeq; & febre carnes corrumpun/
 tur, tabescunt liquefcuntq; uentriculusq; non suscipit aquam, sed ea circa eum
 fluit. Qui si medicamentis nutritatq; iuuetur, uenterque mollescat, satis est. si
 minus, secundum umbilicum iliumue posteriore parte secato, aquamq; emit/
 tito, pauci tamen & hinc fugiunt. Difficultas autem intestinorū dysenteriaue
 cū habet, totus uentriculus dolet, torquetq; bilē, pituitā sanguēq; cōbustū de/
 mittit. Caput huius cū purgaueris, medicamētū qd supra pituitā purget, dato,

Hydrops.

Hileos qualis.

Curatio.

Morbi huius causa.

Hyderos
Hydropsue.

Medela.

Morbus hic quæ
fat.Medela anceps.
Dysenteria.

Medela.

uentremq; cum lacte decocto dilueris, corpus reliquum curato. Qui si febre careat, uentrē pinguibus, crassiss, dulcibus, humidis liquidisue subducito, quæq; insunt semper educito, si doleat, multa calida sub umbilicum lauato, cibariq; pocula sorbimenta porrigito, quæ scripta sunt in medicamentario. Morbus autem hic fit, cum bilis pituitaq; in uenis uentriculoq; sistuntur, Sanguis enim afficitur, corruptusq; demittitur, quo & intestinum afficitur, lacinatur, raditur, ulceratur, Qui morbus longus, laboriosus mortalisq; fit, sed si corpore adhuc ualido curetur, spes fugæ est, si tabefacto iam uentreg; & intestino penitus ulcerato, uitæ spes est nulla. Leuitas autem intestinorum lienteriaue, cibaria non putrefacta liquidaq; demittit, dolor autem non inest, corpus tamē emaciatur, Quem uti superiorem curato, morbus autem hic fit, cum de capite superioreq; uentriculo in inferiorem pituita magnopere defluit, quod cū fit, cibaria refrigerantur humescuntq; non putrefactaq; statim demittuntur, corpusq; tabescit, partim cibariis non concoctis, cum non satis in uentriculo steterint, partim uentriculi nimio calore præter naturam calefactis. Cum uero defluxio liquida longa diarrhoeaue habet, primum cibaria quæ intrant liquida demittit, tamen si satis probe comedat, tamen multa demissione debilitatur emaciaturq; supra hunc uerato potō, desiccato, caput pituita purgato, uentrem lacte decocto subluito, postea cœtera cibis & potu, quibus uenter corpusq; totum siccescat, curato, morbus autē hic iisdem fit quibus & leuitas intestinorum, nam leuitas intestinorum difficultasq; & defluxio liquida similes sunt, quas sic curato, capitis superiorisq; uentriculi defluxū intercipito, uel alio uertito, morbi enim huius natura inde est, nemo te quicq; arguet, cœtera q; mala sic ferme considerato, cuiq; morbo natura unde sit, cum sic consideraueris, morborumq; principium deprehenderis, minime erraueris. Cū autem uoluntas egerendi tenesmosue capit, sanguen, mucum, saniemq; demittit, uentriculusq; inferior laborat, tuncq; maxime, cum uti egerat, desidet, Ventrē huius madefacito, pinguefacito calefacitoq; quæq; insunt subducito, calida præter caput lauato, morbus autem hic plurima cibaria uelle cōsueuit, nā cum uacius uenter est, sanguisq; & mucus saniesue defluit, & intestinum petit, torquetur, cum enim cibaria insunt, minus intestinū lacinatur, morbus autem hic iisdem fit, quibus & difficultas intestinorum, mitior tamen est & breuior, minusq; letalis. Cum autem uino ciboque nimio bilis choleraue deflutoq; liquida capit, nō comedere & ieiunare confert, si sitiat, dulcem uinū potato uel uiam passam dulcem mandito uespera autem, quæ medicamēto purgatis dato, si uero nō sedet, cupiasq; sedare, post cibū lēticulæq; cremorē uōmito, cōfestim inferior demissio supra retrahet, cremoreq; lēticulæ cicerisue si subluas, sedabitur, Cholerae uero Biliue confert si doleat, dare quæ sedare dolorē in medicamētis scripta sunt, superiore & inferiore potionibus madefacito, corpusq; calidis balneis præter caput mollesacito, sic facilius & uomet, siquid humidi

Morbus hic unde.

Leuitas intestini normi.

Defluxio flua xijue.

Malorum obseruatio.

Tenesmos.

Cholera.

Medela.

si quidque humidum intret, uel prius inerat, supra uometur, meliusque demittere. Sin autem uacuum sit, difficilius uomet demittereque. Vesperi huic dato quæ medicamenta potant. Dolores autem qui potu cibique gignuntur, tunc uexat, cum cibibus potusque magis quam consueuit, uentriculum intrat, quæque foris corpus super calefacere consueuerunt, bile pituitaque mouet. Lotii uero strangulatio strangulatiæ multifariæ uexat. corpus foris calidis balneis mollire confert, quæ intus sunt mædificare, cibis uentri quibus large defluat cõplere, potionibus uesci quibus lotii plurimum euocetur subluere, medicamenta dare quæ lotiũ tere, dolores sedare, scripta in medicamentario sunt. morbus autem hic pituita gignitur, cumque uescia siccescit frigescit uel uacua est; dolor præbet, cum autem humida plena distentaque est, minus dolet. morbus autem hic senioribus longus est, cõtra iunioribus, neutris letalis. Coxendix autem ischiasie cum sit, coxedicis iunctura dolitat, acetabulum, summæ nates, totumque crus. Conferet huic calidis balneis fomentisque quauis doleat fouere, uentrem subducere, cum dolor quiescit, medicamentum infra dato, postea lac asininum decoctum potato, medicamentum dato, quæ ad dolores facere scribuntur in medicamentariis. morbus autem hic gignitur cum bilis pituitaque uena sanguine fluere petit, illicque sistitur, morboque alio quouisue modo alio cum sanguis pituita bileque affectus constitit, qui uena magna totum crus peragatur, quoque sistitur, pariter illic dolorem infert magnum non tamẽ letale, si uero locum unum dolor uexet, quæ medicamenta non pellat, crudo linamento locum perurito. Morbus articularis arthriticus cum habet, caput ignis & dolor corporis articulos, modoque hunc uel illum grauius leuiusque uexat. Quæ dolet refrigerantia admoeto, & cõferet, lationibusque uel glandula balanoue, quæ in uentriculo sunt subducito, profuturæque quæ tibi uideantur sorbeto potatoque. Cũ dolet, medicamentum infra dato, post hoc serum decoctum & lac asinæ potato, morbus hic pituita & bile gignitur, quæ mota in articulis sistuntur, qui longus non est sed grauis, tamẽ letalis non est, qui potius iunioribus quam senioribus fieri consueuit. Pedum uero dolor Podagrae uehementior omnibus est, qui in articulis gignuntur, longissimusque & liberatus difficillimus, qui morbus sit, cum uenularum sanguis bile pituitaque corrumpitur, qui quanto tenuioribus uenulis inest, maioresque corporis angustia & necessitate neruisque & ossibus densis & multis, tanto longior liberatusque difficilior hic morbus sit. Quæ articulari arthritide, & huic confert. Qui cum sit longus molestusque & laboriosus, mortalis tamen non est. Si uero dolor in digitis remaneat, uenulas eorum paulum supra nodum lino crudo perurito. Morbum uero regionum arcuarum seu Isteron sic curato. Corpus calidis balneis foris mollito, uentrem uesciæque mædificato, medicamenta lotiũ cientia quæ scripta sunt dato, qui si ualidus sit, caput purgato, medicamentum deinde quod infra bilem purget potato, postea lotiũ cientibus utitor, qui morbus sit, cum bilis mota sub cute uertitur, quæ si uir desidiosus sciat, nunquam in mala

Dolores crani = la.

Medela.

Ischias.

Curatio.

Arthritis.

Medela.

Podagra.

Podagra curatio.

Icteros.

non medicabilia cadet, quæ pusilla de causa magna longaq; fieri cõsuehẽnt. Quare, cibi sorbitiones potus his congruentes dentur, medicamenta q; quæ doloris causa dantur, semper tuto propinantur: si quemadmodum scribitur, porrigas medicamenta, quæ bilem pituitamue purgant, periculosa sunt, cau-
 sag; iis qui curat datur, quare maxime ea caueto & obseruato. Mala quæ in uetriculo gignuntur, hæc sunt, præter purulenta, tabifica & muliebricia, quæ seorsum scribentur. Tubercula uero phymataue quæ sũt sanguine pituitaue pul-
 lulant, cū uulnere casuue coguntur. Quædã horũ linire & emplastrare cõsent, quædam epotis medicamentis discutere, quædã emplastris maturascere. Cal-
 lida emplastra discutunt, madefaciunt & ad sese non trahunt, maturant uero quæ calefaciendo in unũ cogunt. Cū uero quid horum secatur uel sponte de-
 hiscit, humorem purgato, cum pus non fluat, scuti uulnus curato. Cutis aspe-
 ritas lepræ, pruritus cnefmosue, scabies psoræ, papulæ, lichenessue, uiriligo
 alphasue, tinex, arexue seu halopetes piculita gignuntur, potiusq; corporis tut-
 pe quid sunt quã morbi. Cerion præterea salumue, strumæ choeradesue, per-
 niones phygetlaue, furunculuari ue seu dothienes, carbunculus, anthraxue, pi-
 tuita & hæc gignuntur, quare his medicamentis purgando utitur, qui biliosus
 sunt his quæ bilem purgent dato, pituitosis quæ pituitam, bilemque laboranti-
 bus melancholicisue quæ bilem atram purgent dato. Subterente aqua labora-
 tibus hydropiosisue quibus aqua medicamenta pota, quæ nec bilem nec pitui-
 tam purgent, uim hanc habeant, Corpus uti cum intrarint, calefaciant, frigefa-
 ciantue, siccent, humectentue, cogant, discutiantue, somnifica sanguinem sedet,
 Cum languentem adis, quæ patitur peritot, quæ causa, quotus sit, uenter lubri-
 cus ne sit, qui nutricetur. Primumq; cõsiderato, malum bile, pituitaue an utra-
 q; factum sit, certõq; scito harum altera uel utraq; necessario factum esse, dein
 de siccitate corpus egeat, an contra, uel corporis pars siccitate, humectatione
 alia deinde supra ne an infra morbus curandus sit, an per uescicã, crescat an mar-
 cescat, in aliũue transeat? Saucios uero fame necato, potato, sorbetoue aquã
 uel acetum, Lauatione medicamentoue uentrem subducito. Quæ perflamma-
 tur, beta uel apio uel oleæ foliis uel fici uel rubi uel castaneæ uel granati dul-
 cis aqua decoctis refrigerato, crudis uero, spinæ, albæ uel uiticis uel saluæ
 uel tithymali uel puleioriuiridi uel marubio uel apio uel coriandro uel intybo
 uel glasto, si uero nihil horum habeas, farinam aqua uel uino subactam linito,
 quæ linimenta eatenus profunt, quatenus uulnere frigidiora sunt. cū uero cal-
 lidiora uel æque calida sũnt, nocent. Pinguia non conferunt inflammatis, non
 purgatis putrefactisq; sed inflammatis frigida refrigerantiaue conferunt.
 non purgatis putrefactisq; acria, quæque mordendo purgant. Cum uulnus car-
 nis implere uis, pingua calidaq; magis conferunt, caro enim his pullulat, quib-
 us cibis potionibusq; sani homines usi sunt, languentes iisdem utantur, si cõ-
 pareant, modice uel ad frigiditatẽ uel caliditatẽ tepèratis, cū opus sit, calida,
 frigida, sicca,

Doloris causa

Quæ medicame-
ta cautius danda.

Phyma.

Lepra.

Lichen.

Alphas.

Halopetes.

Cerion.

Choerades.

Phygetla.

Dothien.

Anthrax.

Quæ singulis de-
tur.Medici aditus
qualis.

Quæ consideret.

Sauciorum cura-
tio.Quæ uulnus re-
frigerent.Quæ quibus cõ-
ferant.Quæ uulnus cõ-
pleant.Temperamentũ
omnium.

frigida, sicca, humida sic conficiendo permutato, uti ex frigidis calida, h^o calida ex calidis, sicca ex non siccis fiunt; coeteraq; per eundem modum; nec cum quis proficiencia habet, quærat ea; quæ inuenta languentem non multum iuuarent. si uero rite cogites, præter hæc pauca esse inuenies; quibus in morbis utamur. Sorbitiones uero has in omnibus morbis dato, prîsanam uel milium uel farinam uel far, quæ horû ad egestionem des, tenuia, liquida, decocta, pilulicia, salita, calida dato, quæ autem ad robur refectioremq; crassa, pinguiap, parum cocta. Potionibus autem his utitor, si uetrem uesciamue subducere uis, dulci uino uel mulso, si stringere, tenui, aspero, albo, aquoso, si corroborare, nigro, aspero. Qui uinum non tuto potant, quæ potui parata sunt, & in medicamentario scribuntur his dato, qui medicamentum potarint, his post purgationem si febrant, lenticulam uel milium tenue uel prîsanæ succum tanquam leuia, far uero tanquam omnium ualentissimum, farinam tanquam his ualētior, lenticulam odoratam conficito, secundoq; loco parum porrigito, tanq; leuam sorbitionem, cordiq; & superioribus partibus bonam, cui mel cuminiq; uel uel salem & oleum uel pulcū uiride uel aceti pusillum misceto. Si nō febrant, panis puri interiora iure madefacta uel pultem mazaniæ uel pisciculæ marinæ decoctum assumue, uel ouis tenellæ carnem uel auis uel catuli decoctam, Præterea si febrant, betam uel cucurbitam uel blitum dato, post cibum uero potato uinum album uetus uinosum dilutum, quibus autē lauari nō confert, tertio quoq; die uino & oleo calido perungito mollitq; Cum uero languentis debilitatiue uentrem madefacere uis per cibaria, pultem, mazaniæ, pulmentaq; decocta porrigito, piscesq; marinos conditos, carnes ouis tenellæ uel heduli uel auis uel catuli decoctas uel betam uel blitum uel rumicem lapathonæ uel cucurbitam, si tempus det. De herbis, apium, anethiam, ocimū, uiniūq; dulce album dilutum uetus, Cum uero corpus siccare uis, panem obsonia assa, sicca, calida porrigito, carnes macras, pisces saxatiles, herbas rutam uel thymon uel origanon, uinum nigrum asperum, sale & cucumino pulmenta condito, coeteris condimentis rarius utitor, cum uero de morbo reficere uis, quæ cum uentrem madefacere uis dato carnes uero pro lactētibus firmiores, pro catulinis auicularum uel lepōris, quædam horum assa, carnesq; & pisces cum das optime parato. Quibus morbis siccitas confert, unica cibario monostiaue confert, cibariaq; & pocula minuito, nec repleto, dein de laborato, deambulato, cubatoque modice. Quibus autem humiditas confert, non ieiunare confert, cibique & potus non egere, nec laborare, sed cum uelit, quiescere. Quosunque cibos potus, obsonia languentes appetenti dato, dum ne corpus detrimentum inde capiat. Cum uero cibaria uel pocula subtrahis uel addis, paulatim facito, qui cibaria satis conficiunt, ne sorbeto, cibum enim excludit. Qui uero non conficiunt, sorbentio, cum autem quid reficiendi causa dare lijs, far, prîsanam triticeam dato;

Quæ non quæritur da. exp. abul

in animalibus. atque uel

Quæ sorbeatur Quæ lubricent

in morbis. in morbis. in morbis.

Quæ neutre ne sicant; cinn.

Quæ stringunt. Post purgatione qua dantur.

Lenticula phaeosue qualis peritur.

Maza. in exp. dicitur. in morbis.

Quæ siccant.

Monostia.

Quicquid languens petit dat.

Sorbtiones *id est*
lida quæ.

Medicina *ca*
superpota.

Quæ *nam*
quæ *portigun*
tur *cognoscitur.*

Lenia *quæ*
et *grauia.*

Quæ *sanitatem*
robora *faciunt.*

Quæ *sanitatem*
robora *faciunt.*

Quæ *sanitatem*
robora *faciunt.*

Quæ *sanitatem*
robora *faciunt.*

Cibaria *potula*
conferentia *et*
contra *omnes*
itaque *autem*

quæ sorbtiones ualentes sunt. Medicamenta præterea quæ ad morbos potantur uulneraq; porriguntur, post coenam cibumue dato, quod præ cunctis obseruato, quoniam homines hæc non suo ingenio compèrerunt, sed quadâ fortuna, nec periti potiusq; imperiti. Quæ uero circa cibos medicamentaue in arte medica ingenio discuntur reperiuntur de iis discito siquid discere uis, qui hæc in arte dignoscunt. Post sorbtionem inbecillibus cibum porrito, uinumq; uinosum superpotato, maxime uero sic languentes iudicis, si corpus animum ante cibos sorbtiones potionesq; & post prospicias, quidq; tibi inbecillis dandum uideatur sic cibum potumue des, Cibariorum singula quæ facultatem habeant ex iis quæ patentem uim demonstrant, coniectandum est, quæ inflant, mordicant, complent, nauseam faciunt, torquent, uentrem lubricant, uel non, quæ hæc aperte faciunt, cæteris coniecturam præbent. Singula enim edulia, quo profint uel noceant, habent sed apertius quædam, obscurius aliqua hoc faciunt, quare cibaria pulmenta q; non ualidis conficito, porrigitoq; quæ non inflent, nec subitam nauseam faciant, nec torquant, nec uentrem nimis moueant, nec siccant, quæ sic fiunt, quæ uentriculus superat, corpus suscipit, nec inflant, nec torquent, quæ uentriculus non superat, inflant, torquent, cæteraq; talia faciunt. Leuissima uero cibaria pulmenta poculaq; sunt, quæ modice uel paulo supra modum, cum corpus intrant, non implent, nec torquent, nec inflant, nihilq; aliud horum faciunt, celerimeq; digerunt, digestaq; demittuntur, diemq; totum quo sumpta sunt, nihil molestant, uel etiâ si diutius gessentur. Grauiora sunt quæ modice uel infra modum sumpta, plenitatem laboremq; præbent, quæq; non consciuntur, quæq; si comedantur uel potentur, uexant, diutiusq; si gessentur sic etiam uexant, nec rata portione demittuntur, quæ autem ad sanitatem optima sunt, modice etiam sumpta famem sitimq; sedant portioneq; rata demittuntur, etsi diutius ea corpus continetur. Quæ autem robur optime faciunt, carnem multam densamq; faciunt, sanguinemq; crassiorem reddunt, Portioneq; rata eorum quæ intrant cum corpus diutius ea continuit, demittit, pingua uero, crassa, caseacea, melita, selsamenta, subita nauseam faciunt, bilem mouent, torquent, inflant, implent, quod etiam euenit, cum quis plus iusto comedat potetue uel cum uentriculus plusq; concoquat, suscipit, cum uero quid non ualidis habita corporis morbis ratione des, corpusq; suscipiet consumetq; nec egeat, nec nimium compleatur, sat est. Sin autem erres, magni detrimentum uel tunc uel postea utting fieret. Cibaria autem pulmenta poculaue quæ corpus libes suscipit, non inflant, torquentue, nec nauseam, fastidiumue faciunt, cum enim uentriculum intrant, corpus de hoc quod sibi commodum est haurit. Quod remanet infirmius est necessario, quam ut inflat, torqueat, uel quid aliud tale in uentriculo faciat, dulcia autem, aspera, melita, uetustaq; uina, uentrem, lotiumq; ciunt, humescant, nutriunt, nec inflant, torquent, impleantue, carnes uero discostæ non roborant sed discostæ,

sed discōctæ uentrem ciunt, dissatæ uero sistunt. quæ uero modice utrūq; habent, modice & roborant & uentrē ciunt, subcrudæ uero roborant, sed uentrē sistunt. Cibis autē potibusq; qui maxime conferunt sani sunt, nutriuntq;. si quis multū non oportuneq; utatur, morbus morsq; hinc gignitur. Coetera uero cibaria poculaue quæ hanc uim non habent, parū profunt læduntue, si quis multū non oportuneue his utatur, paruas enim uires utrūq; habent, uti quid magnum boni maliue faciant. Quæ autē hanc uim habent, sunt panis, puls, mazaue, caro, pisces, uinū, sed horū quædā maiore quædā minore uim habet. Qui sicce nutricentur, cū cibo ne potat, sed post multo. Qui enim humor siccis cibis gignitur; cū iis siccessit, si uero cū cibo potet, cibus humescit, corpusq; humidius facit. Panis uero calidus caroq; si sicca sumantur, siccant, si uero madesacta uel statim post potet, non siccant. Panis autē purus farinaq; pura confectus magis roborat recreatq; q̄ non talis, recensq; q̄ non recens, farinaq; recenti subacta, quā non tali, farina persusi hordei ualida non est. Pinīta firmior quā madesacta, recens quā uetusta. Puls mazaue subacta firmior est quā nō subacta, uinū si diluatur, refrigeretur coleturq; tenuius infirmiusq; reddit. Caro discōcta, leuis infirmaq; est, dissataq; sale uel aceto, condita leuior infirmiorq; est q̄ recens. Cibaria nāq; non ualida leuiatq; non implent uentriculū, corpusq; nō uexant, calefacta enim non tumescunt, statimq; liquefcunt, digestaq; demittuntur. corporiq; humor inde ueniens ualidus non est, nec auget, multūue roborat. Valida autē cū uentriculū intrant, turgent, complent, tardius digeruntur demittuntq; humorq; de his cū ualētior sincerusq; sit, roborat augetq; corpus. Carnes uero corpori leuissime sunt catulinæ, uolucrinæ leporinæq; decoctæ, bubulæ uero p̄grauēs sunt, porcina decoctæ & assæ modice instant, sanis & nō robustis ouillæ cōmodæ sunt, suillæ laborantibus & exercitatis ad robur & bonū habitū optimæ sunt sed desidiosis nō robustisq; ualentiores. præterea ferinæ quā cicuratæ leuiorēs sunt, quoniā eadem nō comedunt. Carnes etiam armentorū inter sese differunt, quæq; fruges & quæ nō comedunt, frugesq; eadē omnibus nō faciunt, quædā enim carnē sacrarū uictimarū densam ualidāq; reddūt, quædā rarā, humidā & nō ualidā. Sed uti cūcta dicātur, pisces decocti uel assi soli q; uel cū coeteris cibis sup̄ti leue edulū est. qui sic & iter sese differūt, Lacustres qdē fluuiatilesq; p̄pingues graues sunt, marini litorales leuēs decocti quā assi leuiorēs. Cū aliquē reficere uis ualētiores dato, cū debilitare & emaciare, leuiorēs. Calidū uero balneū non multū corpus mollit auctatq;, multū uero corporis sicca madesacit, humida siccat, siccaq; madesacta debilitat, deliquiūq; animi faciūt, humida uero desiccata siccitatē & sitim. De herbis qdē bulbisq; decoctū uel assum aliū uentrē lotiumq; cit, quod & cæpa sua acrimonia facit, quibus sic utitor, debilitatis uti ne porrigas, decoctum autem & crudum, quod lotium cit, dato, sed aquaticū magis Apium q̄ cicuratum, maiorem enim uim habet, coriādrum decoctum,

Panis, puls, mazaue, caro, pisces, uinum.
Siccus nutritus.

Panis differentia.

Puls mazaue.
Vinum qui debilitetur.
Salita qualia.
Cibaria ualida qualia.

Caro leuissima que.

Pisces.

Balneum.

Holera bulbi.
Capa.

Apium.
Coriandrum.

crūdumq; cordi bonum est, uentremq; cit & lotium. Ocimum humidū, frigidum cordiq; bonum est. Porrum decoctum uentrem lotiumq; cit; crudum æstuosum pituosumq; est. Malum granatum reficit, sed pituitosum est, cūq; nucleis uentrē sistit, sine iis cit. Cibaria sicca calida sistunt, uentris enim humorem siccāt. Humida madefaciūt, caliditateq; subducūt. Aspera & Acerba corpus siccant, stringunt, sistuntq;. Acria & Acida mordicant, emaciant. Salsa uentrem lotiūq; ciūt. Pinguia, Crassa Dulciaq; humida pituitosaq; sunt. Cucurbita, beta, blitū, rumex reficiunt, suaq; humiditate uentrē ciunt. Brasica quadā acrimonia lubricat, succiq; boni est. Caseus, sesama passa reficiunt, sed pituitosa sunt. Vinū dulce mellitūq; utrūq; reficit, lotiūq; cit, & pituitosū est. Asperum aut roborat, siccāt, lotiū cit, præsertim uetustū albū tenue. Oleū & talia reficiunt, pituitosaq; sunt. Quæcūq; olera natura humida sunt acria, calida, percocta, tepida data lubricant. Cucumis pepon uentrē lotiūq; cit, quidq; leue est. Cūcumis autē alter refrigerat & sitim sedat, nullus tamen horū multū maleuē nutrit. Mel autē cū ceteris sumptū nutrit, coloremq; bonū facit, solū uero potius emaciat, quā reficiat, lotiū enim cit, supraq; modū purgat. Lotiū mouentia statim in uentriculo calefiunt, marcescunt, tabescunt, citoq; demittuntur. Cibaria uentrē morantia calefiunt, calefactaq; cito siccescunt sistuntq;, proptereaq; cū obdurerunt, uentrē morantur. Quæ uentrē mouēt, succosa sunt succiue boni suapteq; natura calida, quæ uero lotiū, sicca & frigida. Triticū autē uinūq; suapte natura ualiditate, debilitate, grauitate, leuitateq; inter sese differunt. Locūq; ubi gignitur a loco, perriguus ne & aquosus an contra, persolatus & apricus an opacus, commodus & bonus an cōtra, quoniam hæc omnia horum singulorum robori debilitatiq; conferunt. Qui sani cum essent, panem edere consueuerunt, eundem & in morbis comedūto. Cū quis cibi potiusue consuetō plus sumpsit, statim uomito. Poma uero coeterea talia post cibum propterea magis si sumantur, sanū & languentem uexant, quoniam corpus iis deuoratis humorem haurit, sin autē ieiunus comedat, maiorem. Cibaria autem quæ infant, æstuosa sunt, lancinant, torquent, implent, merum superpotatum discutiūt. Corpus enim uini calore calefactum ea discutit. Cibus autem poculisq; coeterisq; talibus, uenter quandoq; mouetur, quandoq; sistitur, quandoq; rata portione demittit. Propterea sic habet primū cū uentriculus humidior uel siccior est, cibumq; suscipit, corrumpit, deinde cū de tepore in frigus uel de frigore in teporem mutatur, corrumpit, uti iisdē rebus uentriculus necessario mollescat durescatue. Cum omnia cibaria pulmenta poculaq; præter panem, pultem mazaue, carnes, pisces, uinum, aquam paruas & non ualidas utilitates ad incrementum robur sanitatemque præbeant, parua etiā mala & non ualida ex his sunt. Languentes qui non continenter febricitant, post accessionem multo uel ante nutritio, coniectans obseruansue ne recens pasto febris compareat, sed cibus iam concoctis uinum mel optima

Porrum.
Malū granatū,
Cibaria.

Vinum.

Oleum.
Herbae.
Pepon.

Mel.

Cibarium
prietas.

Triticum.
Vinum quale.

Panis.
Cū plus iusto
editur, quid
agendum.

Cibaria cum
xant, quid agas.
Ventris diuersa
tas cur.

Cibaria ualida
qua.
Maza.

Languentiū
trictio.

mel optima hominibus esse censentur, si naturam spectando sanis & non sanis suo tempore modoque dentur, quæ sola & commissa optima sunt, cetera uero quæ aliquatenus profunt, sanis si porrigantur, conferunt, languentibus uero nimis ualida sunt, Quare uigorem & uim minuendo dato, quoniam corpus ea non ferret, potiusque læderent quam prodesse.

HIPPOCRATIS DE PASSIONIBVS INTVS

TRIGESIMVS SEXTVS SERMO.

Vi monis arteria si ulceretur, tenuesue eius uenulæ suspensæ aliquæ frangantur, uel fistulæ per pulmonem tendentes confringantur, sanguinis complentur, quæ potissimum defatigatione, cursu, casu, ictu, uomitoque uehementiore & febre conuelluntur dehiscuntque. Hæc patiuntur, Primum sicce rursiunt, pauloque post subcreuentum spūunt quandoque purum, quod si cito morbo liberet, bene habet, si mi-

nus, procedente tempore plus sanguinis spūit, quandoque syncerum quandoque subputridum, sæpeque latenter fauces sanguinis complentur, deinde sanguinis frustula paulatim crebroque prorumpunt, quandoque graue olent, quandoque & fauces spumæ cuiusdam complentur, frigusque & febris supercapit, per morbi quidem exordia uehemens, procedente autem morbo lenior sæpe corripit, quandoque pectus, latus, scapulæ uehementer dolent, Cūque sanguinem amplius non spūit, liquidum plurimum spūit, quādoque & glutinosum, quæ sic patitur, donec quatuor & decem dies trāseant, post quos nisi malū sedetur, squamulas pustularum similes ex arteria reuullas proicit, scapulasque, pectus, costas, præcordiaque dolent, quæ tacta tamē uulnus dolent, Qui cum sic habet, maxime quiescito, si quid enim interiora defatiget, uehementius laboraret, magisque quā prius tussiret, magisque & frigeret & ferueret, qui si sterneretur, ualde dolent, cūque in lectulo motatur, dolet, Cibaria quæ purulento, non multa huic dato, Piscesque hos squatinā, pagrū, mustelā magnā albā, similesque his furiaco, rhoosumacioue & origanō cōditos, carnē uero gallinacē affam non salitā uel caprinā comedito, uinūque asperū nigrū uetustissimū suauissimūque potato, modiceque deambulato, Quæ, si non febrat, facito, si uero febrirer, farinā miliūue sorbeto, si uero cibaria porrigis, pauca porrigito, pulmentaque lubricantia, Si tibi medicamentum egere uideatur, Cnidio grano uel tithymallide eū subpurgato, post purificationē crassæ farinæ decoctæ cotulā sorbeto, deinde quāmaxime reficito, ne emacietur, quod ad hūc morbum non facit, Primū parū deambulato, ne delassetur sæpe foueto, die quo fouet ne comedito, sed cotulā farinæ decoctæ sorbeto, & aquā potato, posttridie minus quā consueuit, comedito uinū nigrum suauiter asperū, paulatim potato deinceps bis terue quotidie parū comedito,

Pulmonis arteria
sauciata uenæ
fractæ.

Medela quæ.

Cnidium granū
tithymallis. &
Medela quæ.

donec uentriculum confirmes, Nam ex febre & inedia si corpus appetit, uentriculum nō suscipit, si multum suscipiat, inflammatur. quare paulatim dato, nam si totum simul des, pauca etiam uexant. deambulationibusq; uētriculus nō refrigeratur, cum cibaria quiescunt, tunc febris fieri consuevit, hyeme minus, sed æstate periculum est errare. Maxime hunc reficito, quō crassissimus sit curato, modice deambulato, minus quam consuevit luffator, primum paulū laborato, deinde plussculum, multum uero nunquā. Quæ si faciat, citō sanescet, si uero defatigationē emacietur, eam finito & quiescito, qui cū sanus erit, uehementer in uentum non currat, nec equum uehiculumue conscendat, clamo

Quæ cauenda.

Quæ cauenda.

Sorbatio quæ.

Curatio quæ.

*Arteria lancia
tio.*

*Arteria lancia
tio.*

Medela.

Scamonia.

*Pulmonis mor-
bus unde fiat.*

rem iracūdiamq; caueto, periculum enim esset ne morbus rediret. quare hæc omnia caueto. Sin autem cibum non sumat, tostum heruum sine cortice tres dies aqua madefacito, quotidie aquam mutato, quarto siccato, tenuissimeq; molito cribratoq; cumq; pari modo farinæ puræ non salitæ misceto sesamiq; sic parati tertia portione, liniq; seminis similiter parati dimidia portione caprinog; lacte hæc coquito, liquidissimeq; sorbeto, deinde cibaria pura pulmentaq; ualentiora prandeto, uinumq; simile potato, uel centauriæ radicē triam cum uino, quæq; ad has scissuras faciunt huic dato, uel dracunculi radicē similiter, uel tussilaginis cum melle, uel dracunculum tritum sic delingito, si uero dicat sic decoctum lac sorbere non posse, plurimum lactis bubuli mulsi tertia parte commista potato, sicq; cito sanescet. Morbus autem hic cum sit difficilis, multa curatione eget, qui curatus & sanus, nisi multū sese custodiat, multis rediens causa mortis fuit. Qui si hac curatione sanescat, satis est, si nō, crassefacti lacte pectus & scapulas urito, Qui si urens nanciscatur, spes est morbum euasurum. Cum autem arteria lancia tur, uenis morbisq; pulmonem per tentibus per morbi exordia hæc patitur, ualde tussit, friget, feruetq; multūq; album spumofum cruentum quandoq; spuit, caput, collumq; dolet. Morbus autē hic superiore grauior est, decēq; primos dies hæc patitur, multi pus crassum difficulter spuunt, undecimo die, purioraq; die spuunt, si morbus fugiatur, minusq; dolent, citōq; sanescunt. Qui morbus si longus est futurus, puris multo plus spuūt, magisq; corpus laborat, minusq; calet, q̃ prius per exordia, si hūc cures, scamoniæ succo si febre careat, per inferā purgato, post purgationem quæ prius porrigito, maximeq; corpore quiescito, molliterq; cubato, Per exordia hæc decē dies facito, qui si purulētus fiat, quæ prius, facito, qui si sanescat, ab his abstineto, cibo potuq; acido aciq; pingui falsoq; defatigatione, iisdēq; quibus in superiore. Quæ si faciat, citius hoc morbo liberatus, si uero quid horum nō faciat, periculū est, ne morbus reueniat, peiusq; habeat. Multi nāq; pulmone lācinati diffractiue dū pereāt, degūt, quē nisi q̃ statim curet, si morbus reueniat, non est q̃ post hæc quicquā proficias. Nisi hæc facias, lacte bubulo crassefacito, deinde pectus scapulasq; urito, qđ si urēdo nancisceris, pferis, Morbus autē hic iisdē erratis quibus prior, sit. Pulmonis uero morbus

morbus potissimum his fit, cū pulmo sanguinem pituitane salsam hausit nec re-
 misit, sed in eo uersetur & cogatur, pulmo his tubercula contrahere, purulen-
 tusq; fieri consuevit, qui per exordia totumq; morbum hæc patitur, sicce gra-
 uiterq; tussit, friget, feruet, pectus scapulasq; dolet costasq; aliquando, uoxq;
 spirat, qui hæc quatuor & decē dies quandoq; & quatuor plures patitur, dein
 de pus prorumpit, multumq; sputum quid araneosum, crebro suberuentum, Qui
 si cito purgetur & emacietur, perniciem hanc euadit, quæ si non aduertas, mor-
 bus hic annum durabit, transibitq; in alium, multifariamq; afficiet. Per exor-
 dia huic priusquam pus prorumpat, hæc porrigito, cum febris remiserit, multa
 calida lauato, ptisanæq; succum decoctum asperso melle multū sorbeto, dul-
 ceq; uinum album decoctumue mulsum potato, cum uero pus spuēt, quæ su-
 perior purulentus, potato, cibisq; pulmētis poculisq; iisdē utitor, acidis, acri-
 bus, salis, crassis, pinguibus, uenere, crapulaq; nisi morbo conferat, abstineto,
 coloremq; spectando curato, quibusq; tibi egere uideatur, dato. cœteraq; ea-
 dem facito, lacq; bubulum caprinumue, si anni tempus ferat, potato, prius ta-
 men lacte asinino decocto subterpurgato, lacq; equinum cōcussū colatūq;
 trium acetabulorū calice, si possit, mane potato. Qui sic curatus si melius ha-
 beat, satis erit, si uero pus in pectus non prorumpat, sese ipse corpore quiescē
 do curato, sibiq; ipsi conferentia porrigito. Si uero pus in pectus prorūpat,
 quam monstrare ui deatur, hæc secato uel urito, primumq; paulatim pus emitti-
 to, cœteraq; facito, quæ in superiore purulēto scripta sunt. Si uarix in pulmo-
 ne fiat, p exordia sicce uehementēq; tussit, friget, feruet, uox spirat, caputq;
 & supcilia grauātur, uultus, pectus, pedesq; turgēt, caputq; sæpe, q cū dolet, non
 cernit, corpusq; pallefcit, qd uenæ rubræ uel nigræ prestāt, cū sic habet maxi-
 meq; hūc labor pmit, primū qdē sanguē mittito, deinde multa calidaq; laua-
 to, cūq; sitiet, pulte cyceonæ cum uino nigro suauissime aspero pari modo
 mistū frigidū maxime ppinato, succūq; ptisanæ decoctū optimo melle con-
 sperso primis quatuordecim diebus sorbeto, si uero morbus inualesceret, cor-
 pusq; laboraret magis, debilitareturq; sic habēti q & pulmonē purulētū habē-
 ti, porrigito, dū quatuordecim dies trāseāt, morbus aut hic defatigatione bi-
 leq; atra fit, Cū uenulæ causæ q p pulmonē sedūt, sanguinis uel bilis atræ cō-
 plētur cō frīgūturq; sese collidētes, cū in angusto sint, & exitū claudāt, pulmō
 nē tumefaciūt & doliāt, qui morbus etiā multa curatione adhibita difficilis
 est, si nō curetur, lāguētē nō deserit, sæpeq; in plurimis cōmoritur. Si pulmō
 inflāmetur, quod potissimū uinolētia fit, pisciūq; & mugilum anguillarumq;
 deuoratione, qui pingue habent, naturæ hominis insensissimum, Pituita etiā
 fit hoc malum, cum sanguini mista pulmonem petit, Camisque multa de-
 uoratione & aquæ mutatione corripit. Qui hæc patitur, uehementer tussit,
 multumque liquidum sputum sæpe & crassum & album quale strangulati,
 pectusque scapulas, costas, ilia uehementer doliāt, de pectoreq; & pulmone

Medela.

Mulsum decoctum.

Lactis potato.

Pussecatione
uisione educitur.

Morbi causa.

Pulmonis infla-
matio.

acidum ructat, uenter murmurat, saniofam acidamq; bilem uomit, quæ humi
 tanquam acetū lancinat & feruefacit, gingiue tument, friget, feruet sititq; ua
 de, cumq; pingue quid comedere uult, murmurant intestina, uomitumq; ciur
 corpus totum torpescit, cū uomuit paulo melius esse uidetur, deinde cū die
 serum uenit, uenter strepit, uersatur, murmurat. Cum sic habet, tempusq;
 esse uidetur, sic erigito, curato, mel, lac, acetum, aquam misceto, noua olla ca
 lefacito, capitati organi ramulis permisceto, cum calidum est, propinato, ue
 placide lingua prehēsa per fistulam infundito, deinde cōuoluito, & uti quie
 scat iubeto, postea si uomitus uenit, prompte uomito, si non uenit, penna ec
 tincta placide prouocato. si pituitæ quid uomat, quinque dies hoc facito, mel
 lius enim habebit, si hoc faciat, deinde si possit, exerceto, calidam multa lauato,
 si minus, saltem lauato, & hoc propinato, Cum quinque dies transierint, ma
 ne ieiunus lasaris succum herui quantitate mulso uel dulci uino potato, uel al
 lium radicularumq; ieiunus comedito, meracūq; uinum nigrum uel album aspe
 rum superpotato super cibum & post, cibus siccis & carnibus catulinis deco
 ctis utitor, si non frigeat ferueatq;, qui si hac perfusione non purgetur, supra
 ueratro purgato. Post purgationem decoctæ farinæ melle asperso duo aceta
 bula sorbeto, uinumq; dilutum potato, si uero per morbi exordia non affue
 ris, cum eo lacte crassefeceris, pectus & scapulas urito, sic enim potissimū hoc
 morbo liberabitur. Si non uratur, commoratur, & simul deserit fere nunquā,
 sed in senium usq; procedit, sæpiusq; cōmoritur, nisi primis quadraginta die
 bus necet. Quare multa diligentia curato, serum lac bubulum, caprinum, asini
 num, equinum, si tempus ferat, potato, sic enim facile deget, morbus diffici
 lis est. Si pulmo tuberculo rubro Erysipelateue tumeat, Quod sanguine po
 tissimum fit, cum pulmo sanguen ad sese trahit, & retinet, quod malum æstate
 potissimum fit, quare hoc propterea patitur, sicce tussit, friget, feruet, uox spi
 rat, pectus ualde laborat, nares uti equus currens patefacit, linguam uti canis
 æstate præ flatu æstiuo exerit, pectus tumet, parū & rauce loquitur, uultus ocu
 li rubet, corpus prurit, præ labore qescere & iacere nō pōt, sed æstuas sese ia
 stitat, septē diebus hic moriē, quos si fugiat, nō sane pit, quē cū sic habet, his
 curato, corpus refrigerato, sup qd & laborē recentē betas aqua frigida tinctas
 ponito uel lntea sifr tincta & expressa supponito, q si sic melius habeat, satis
 erit, si nō, creta figulina gelida plinito, sub diuo cubato, sic em curatus dies se
 ptē fugiet fere, q cū trāsierint, doleatq;, partē q laborat, oleo linito, calefaciē
 tiag; apponito, q laterū morbo pleuritidiue Portulacæq; siluaticæ succū pe
 pliue papaueris meconidosue cnidii grani uti purget, ppinato. post purga
 tionē lēris decocti tres cotulas potato, supq; aquā, postridie multa calida pter
 caput lauato, deinde mulsum, quo organo maduerit, ppinato, calidissimisq;
 potionibus utitor, cibaria quæ laterū morbo laborāti, porrigito, nisi febrat,
 morbus hic difficilis est, paucique fugiunt. Si pectus scapulæue dehiscant

Medela.

Catulina caro.

Vstio.

Pulmonis erysipelas.

Medela.

Curatio.

Pectoris scapulae
larynx scissura.

(quod nimia defatigatione cadit) qui hoc patitur, ualde tussit, subcruentū quāq;
spuit, sæpe friget feruetq; pectusq; & scapulæ grauiter dolitāt, lapidq; i costis
esse uidet, penitusq; tāq; acu dolore cōpūgi, cū sic habet, hūc cito lēte crasse/
facito, pectusq; & scapulas urito, sic cito sanescet, deinceps corpore quiesci/
to, currūq; nec equū cōscēdito, nullūq; pōdus tollito, periculū enim esset, ne
morbus rediret, hominēq; perderet, morbus enim, qui redit magis quā p exor/
dia premit, qui si nō uratur, quibus purulētū, & hūc curato sorbitionibus, ci/
bis, poculis, præ cūctis quietē agito, cōmodisq; rebus nutritato, qui sic cura/
tus cito sanescet, morbus hic difficilis est. Si tuberculū phymaue fiat in la/
tere costaue purulētū, hæc patitur, friget, feruet, multosq; dies sicce tussit, la/
tus, mammæ, clauis, iugulūue, pectus, humeri, scapulæ dolitāt. Cū sic habet,
primis undecim diebus prisanæ succū decoctū melle asperso sorbeto, uinūq;
dulcē albū uel asperū aquosum potato, plusq; sorbeto quam potato, spuerē
deinde iubeto, dum undecim dies transeant, ne dormito, post quos modicē
comedito, catulinaque carnes pullastrinasue decoctas conditasque, sed ius
prius sorbeto, donec latus purulentum fiat, ne sitito. quod diebus quadra/
ginta uel pauloante fit. Quod sic dignosces, pus enim nec spūet nec uomet.
Cum sic habet, quā tumet secato uel urito, pulque sensim emittito, quod cum
emiseris, linamentō crudo locum claudito, postridieque idem facito; mul/
tisq; diebus bis quotidie pus emittito, donec siccescat, cibariq; & pulmen/
ta cum appetet dato, parūq; uinū uel aquā potato, tenellūq; origanū, uel sic/
cū si uiride nō habeas, tritū cū melle sæpe delingito, ne frigeto, balneis lau/
to, molliter cubato. Morbū hūc si sic cures, cito sanabis, cū uero sanus erit, fri/
gus solēq; caueto, post cibū modicē deambulato, ne corpus lassē, q; si faciat,
sanescet, quos horū morborū ures, marubio trito statī ultiōnē suplinito, diēq;
unū finito. Tabes phthisisue pituita gignitur, Cum pituitæ caput repletur, lan/
guescit, calescit, pituitaq; in eo putrescit, quoniā uti exeat non nouetur, quæ
crassēfacta computrescit, uenulæq; replentur, & in pulmonem defluit, pulmō
q; cum suscepit, statim afficitur. Pituita salsa putridaq; lancinatus languens
hæc patitur. Lente friget feruetque, pectus & scapulæ laborant, quandoque
uehementer tussit, multumque liquidum & salsum spuit. Quæ per morbi exor/
dia patitur, quo procedente corpus macescit, crura pedesque turgent, un/
gues contrahuntur, humeri emaciantur debilitanturque, faucesque repletæ,
uti fistula sibilant, per totumque morbum uehementer sitit, corpusq; ma/
le temperatur. Cum hic sic habet, anno male tabefactus perit. Quem sic
reficito & curato, primum ueratrum propinato, deinde, quo per inferna pur/
getur, Epithimum uel Replion uel cnidiū granū dato uel tithymallida, quæ
quater anno dato, bis supra, bis infra, lacteq; asinino decocto uel bubulo uel
caprino subterpurgato, deinde quinq; & quadraginta dies crudum bubulum
cum multā tertia parte & origanī triti aliquāto potato, capite prius purgato,

*Medela.**Tuberculū phy
mane costarum.**Curatio.**Puris emissio.**Phthisis causa.**Medela que.*

medicamento ad nares dato, cibariaq; & pulmenta nec crassa nec pingua ne nimium actia porrigito, quæ morbum spectando facito, cibariaq; spectandè deambulato, ne frigeto, per hiemem secundum ignem cubato, uinumq; nigri peruetustum suauiter asperum non multum potato, si tibi uideatur, ante medicamentum, foueto, deinde medicamentum dato, quod si dare nolis, post cibum uomito, sicuti præscriptum est, si huic conferat, deambulato, si minus, corpore maxime quiescito. qui sic curatus corpore meliuscule deget. Morbus enim hic letalis est, & eum pauci fugiunt. **Tabes phthisisue secunda** nimio labore defatigationeue fit. Quæ prior patitur magis quiescit, per æstatem uero magis uexat, Crassius sputum, ualde tussit præsertim adultus, pectus uehementius laborat, lapidq; inesse uidetur, scapulæ laborant, color dilutus est, siquid laborat, anhelat, uixq; spirat, Qui morbus triennio ferme tollit, quem uti priorè curato, qui in plerisque triennium transit, tamen pereunt (difficilis enim est) tabe hac. Tertia hæc patitur, Spinæ medulla sanguinis repletur, cauxq; uenæ similiter tabescunt, pituitaq; & bilis replètur, quæ utrinq; æque afficitur. Cuius hac tabe corripitur, statim nigrescit, subturget, lurida sub oculis loca fiunt, uenæ colore eodem per corpus tendunt, quædam ualde rubent, præsertim quæ sub alis cernuntur, luteum sputum, quod cum ingruit, fere strangulat, uixq; tussit modo lubens modo strangulatu modo tussis uehementia, multaq; bilem & saniosam quandoq; uomit, sæpe & cibaria cum quid comedit, quod cum fecit, leuior esse uidetur, sed paulo post eodem relabitur, qui celerius acutiusue quam cum sanus esset loquitur, friget & feruet cum sudore. Qui quando cessat, Cum sic habet, hunc cibis sorbitionibus, poculis, medicamentis ceterisque omnibus quibus priores, curato. Qui morbus nouem ferme annos fertur, postea tabidus degit, pauciq; euadunt, cum sit difficilis. Si uelis sic hunc curato, primum foueto, deinde mulsi sextarium cum aceti pusillo propinato, uinoq; haustu potato, multisq; stragulis conuolutum diutius contineto, si non ferat uomereq; uelit, uomito, quod si non faciat, post paulo magnum aquæ calidæ calicem superpotato, pennaq; uomitum prouocato & uomito, cum bene uomuit totum diem in coenæ tempus quiescito. Tum pulvis mazæe paulum sumito, salitumq; & porrum plurimum comedito, uinumq; dulce potato, postridie mane multa calida lauato, deinde ne frigeto, sed recumbens diutius quiescito, cum surget, uiginti stadia saltem eo die deambulato, deinde quinq; stadia usq; ad centum quotidie addito, deinde uentrè betæ brassicæq; separatim decoctæ cremore subpurgato simul misto, cum quo libræ quadrans pinguis de renibus sumpti decoctum sit, sextarium propinato, quem cum potaturus est in brassicæ cremorè, salem in betæ mel mittito, simulq; uel seorsum dato, totumq; potato, quod triginta dies facito. Mense autem secundo, Panem, suis carnem pinguem decoctam & nihil aliud comedito, uinumq; album asperum potato, triginta stadia nec minus ante coenā, decē post deambulo,

Tabes secunda.**Tabes tertia.****Curatio.****Mensis secundi curatio.**

bulato, ne frigeto, sed contegito. Quæ si faciat, morbum facile feret. Tertio autem mense puliculam floridam cyceonaue anthineri potato, apii radices, anethum, rutam, minthen, coriandrum, papauer tenellum, ocimon, lentē phaconue, succum granati dulcis & uinosi, dulcis succi duplum sit, non dulcis dimidium acetabulum, uini nigri suauiter asperi tantudem, aquæ tantudem, flores tritos hoc diluito, Heruig pollinis acetabulum, tantudemq; farinae, caprinig casei uetusti triti tantudem superiacito & commisceto, coquitog; deinde acetabulum propinato, postea temporis paulum intermittito, panē cum hoc pulmento sumito, torpedinis frustulo uel squatinæ uel raiæ uel mustelæ piscis uulgo gattæ uel suillam carnem decoctam, seseq; plurimum quiescendo crassefacito & reficito, & decimo quoq; die placide sese foueto. Quarto autem mense, quinto quoq; die placide foueto, pulmenta cum pane plurima comedito, carnem ouillam decoctam non multam, stadia prius dicta modog; eodem deambulato, quotidie decem addito, dum octoginta fiât, Quarti mensis primo die auspicatus, quotidie deinde stadia octoginta deambulato, mane quinquaginta, post coenam triginta, deinceps sic uisitato, pultem mazæue panemq; comedito, pisces molles selachiaue, carnes omnes præter bubulam & porcinam, hosq; pisces, mugilem, cauda nigrum, melanurumue, & anguillam. Hos autem comedito, torpedinem, squatinam, raiam, mustelam, capitonem, trigonaue, marinos ranunculos, præterea nullos, Si non læsura uideatur, cum cubaturus est, puliculam cyceonaue, deinde uini nigri duo acetabula porrigito. Per diem eodem uino super cibo utitor, quotidie stadia centum quinquaginta deambulato, mane centum, post coenā quinquaginta, qui sic curatus an no sanescet. Medulla uero spinæ maxime siccescit, cum uenulæ medullæ perentes sæpiuntur & obturâtur & cerebri meatus corporis malignitate hoc patitur & afficitur, sed præ cunctis nimio coitu siccescit. Quare hæc patitur, caput, collum, lumbi & eorum musculi crurumq; adeo dolitant, uti flectere nequeat, sterqus non exit sed sistitur, uixq; mingit. Qui per morbi exordia quietius degit, cum uero tempus accessit, magis afficitur totus, cruraq; turgent, ueluti morbo hydero subtercutaneoue laborantis, ulceranturq; lumbi, etiam sanescunt quandoq; repullulant quādoq; ulcera. Cum sic habet, hunc sic curato; Primum corpus probe foueto, deinde caput hippopheo succo uel cnidio grano purgato, post purgationem uesperis ptisanæ duo acetabula melle asperso sorbeto, post uinum album molle potato, postridie uero lactis asinini decocti melle asperso cotulas octo porrigito, quod si non habeas, bubuli uel capri decocti congium & dimidium cum melle & heruo quinq; & quadraginta dies, si tempus anni ferat, cibisq; & pulmentis lubricissimis utitor, uinumq; album molle mendesium potato. Cum uero crassissimum sit, Lūbos utraq; uer tebrarum parte quatuor lineis scapulas utrinq; quinq; & decem ceruicem inter magnos neruos duabus urito, si enim cum uiseris, consequaris, & sanum

Tertii
Cycon

Quarti

Maza
Selachia

Medulla Spinae
cur arescat

Medela

Tstio qua

Morbi renū quatuor, primus quo tum jec afficit.

facies. Morbus enim hic difficilis est. Quatuor hi morbi sunt in renibus, quorum primus sic afficit, Lumbi, renes, ilia, testis, quæ hi afficiuntur, ualde dolent, crebro mingit, sensimq; lotium stringitur, cū quo harenula exit. Quæ citra transit, ualde lotii meatum uexat, quæ cum exiit, dolor lenitur, deinde rursum iisdem doloribus uexatur. Cum minxit, colem dolore tractat & terit. Plurimū medici cum morbum non cognoscerent, harenam uidentes calculosam uescam esse putauerunt, quod non erat, sed renes calculo laborabant. Qui morbus pituita gignitur, cum renes etiam hauriunt, nec remittunt, quæ illic in totum durefcit, calculosæ tenues harenæ similes. Cum sic habet, prius corpus foueto, scamoniæq; succo uel eius radice subterpurgato, post tridie ciceris ab decocto sale asperso duobus congiis propinato & subterpurgato. Postea cibo potu, balneisq; curato, medicamentaq; dato, quæ stillicidio urinæ laboranti cum doleat, multa calida lauato, calefacientiæq; qua maxime dolet, ponito. Cum autem tumebit extuberabitq; tunc secundum renes secato, pusq; educito, medicamentis uero lotium mouentibus harenam curato, si quidē fecetur, spes fugiendi est, si non, morbus hic una cum homine moritur. Cū secundus hic renum morbus corripit, dolores graues uti in priore, premūt, quæ gignitur, cum nimia defatigatione uenulæ quæ renes petunt, franguntur, deinde si renes sanguinis repleantur. Quæ si patiat, cum lotio per morbi exordia sanguinem emittit, deinde procedente tempore spuit, qui si corpore quiescat, cito sanescit, siquid laboret, multo magis dolet. Cum uero purulenti sunt renes, secundum spinam tumescit. Cum sic habet, qua tumet, quam altissime secundum renes secato, si secando nanciscaris, cito sanabis, si autem erres, periculum est ne ulcus perpetuo hiet, si uero coeat, ne renis sinus intus putrescat. Qui si intus dehiscat, per anumq; pus exeat, spes est euadendi, si uero renē alterum tangat, periculum est ne perdat. Quare medicamentis iisdem omnibus quibus priorem curato, sicq; nutrito. Morbus autē hic difficilis est, multiq; de hoc in renum tabem nephritidæ & phthiſin delabuntur. Tercio renum morbo, Lotium sicuti carnis bubulæ affæ succus prodit, qui morbus atra bile gignitur, cum in uenulas renes petentes ea confluit sistiturq; uenulasq; & renes ulcerat, quare tale cum lotio prodit, Lumbiq; aqualisculus peccen, uescica renes aliquantisper dolitant, deinde cum dimisit, labor uehemens rursus uenit, parumq; durat, uetrisq; tenuem partem lancinar dolitatq;. Cum sic habet uentrem epithymo uel scamoniæ radice subterpurgato, quæq; lotii stillicidio laboranti propinato, Cumq; dolet, multa calida lauato, calefacientiæq; loco laboranti dato, decoctamq; farinam melle asperso sorbeto, cibosq; alio quæ maxime lubricet, utitor, mindæonq; uinum mendesione uel albi dulce uel aliud album suauissimum optimeq; dilutum potato. Morbus autem hic nō fere deserit. Quare cum anni tempus feret, sero purgato, lacque quinq; & quadraginta dies propinato. Quod si facias, melius morbum statuas. Quartus uero renū

Medicorum error. Calculi causa.

Medela. Scamonia.

Secundus renum morbus.

Morbus hic qualis.

Curatio.

Phthiſis nephritis. Tertius renum morbus.

Medela. Epithym scamonia.

Mindæon renū.

Quartus renum morbus.

morbus bilis

morbus bile pituitaꝝ potissimum æstate gignitur, sit & nimio coitu, qui sic
 afficit, Venter, ilia, lumbi, musculiq; eorum dolitant, tanquã quæ parturit, nec
 potest in sanum latus iacere, sed ualde laborat, ilia lancinari & suspendi ui-
 dentur, cum uero resupinus iacet, non dolet, tibiæ pedesq; semper frigescent,
 præq; lotii crassitudine & inflammatione uix mingit, Quod si parum cõsistat,
 sedimentum farinæ simile uideas, quod si bilis superet, rubrum erit, si uero pi-
 tuita, crassum & album. Primum quidem hæc annum plus minusue patietur,
 qui morbus si producit, magis laborat, purulentusq; fit, locusq; tumescit,
 quod cum fit, qua tumet usq; in renem secato, pusq; educito, quod si nancisca-
 ris, cito sanabis. Cum sic habet, sicuti priora curato, per morbi exordia foueto
 & subterpurgato, crebro balneis ne utitor, sed potius ungit & calefacito, so-
 lem ueneremq; uitato. Qui si faciat citog; non sanescat, mirum non sit, mor-
 bus enim hic difficillimus est, si uero sine medicamentis curare uis, cibo cras-
 sefacito hoc uel aliquo priorum laborantem, decimaq; parte minus quam cõ-
 sueuit, comedito, carnemq; suillam sumito tritam, dieq; eo decem stadia am-
 bulato, deinde cibi decimam partem quotidie usq; ad decem dies subducito,
 decemq; stadia deambulationi superaddito. Cum ad ultimã cibi decuriã
 & centum stadia deuenieris, solã eam eo die comedito, centũq; stadia deam-
 bulato, mane sexaginta post cœnam quadraginta, uinumq; mindæo albũ aspe-
 rum potato, mensesq; tres sic uisitato. Deinceps deambulationem minuito,
 cibum, quomodo minuẽras, augeto, cum ad decem dies ueneris, cessato, ciba-
 ria pura pulmentaꝝ pingua & dulcia sumito, nam conferunt, holeraq; acida;
 acria & infantia nẽ sumito, calida multa lauato, frigus caueto, quæ si faciat,
 cito sanescet. Magnus præterea morbus de renum uitio nephritidiue superca-
 pit, cum uenæ caux quæ de capite secundum iugulares per spinam talum pe-
 dis exteriorem magnum digitum petunt, bilem pituitamq; trahunt. Nam his
 hoc malum gignitur, cum hæc in uenas cõfluunt, Quæ cum plenæ sanguinis
 sunt, siquid alienum in eas penetrat, afficiuntur, quæ hæc faciunt, si pars dexte-
 ra languet, per exordia, coxendicis acetabulum dolitat, cũq; tempus processit,
 dolor crescit descenditq; cumq; in pedis talum exteriore digitiq; magni pol-
 licisue medium peruenit, caput repetit, quo si cõsistat suppuretq; uehemen-
 ter molestat, caputq; discindi uidetur, Pituitaꝝ oculi totumq; corpus replen-
 tur. Cum sic habet, hunc elaterio uel thapsiæ radice uel ueratri uel scamoniæ
 succo purgato, post purgationem quæ superioribus porrigito, si uero hac cu-
 ratione non sedetur, cum lacte crassefeceris, subter dextram scapularum partẽ
 quatuor lineis urito, dextri coxendicis acetabulum tribus, sub eo duabus, coxæ
 mediũ duabus, supra genu una, supra talũ una, Qui sic uestus morbus nec ascen-
 det nec descendet, si uero dolor priusquam uratur, aliquo prorumpat, crassue
 petat, claudus fiet, si caput, surdus uel cæcus, si uesticam, sanguinem cũ lotio
 quadraginta circiter dies minget, Quare si uesticã petet, quæ lotii stillo labo-

Curatio.

Nutricatione oba-
seruato.Quam magnus
morbus hinc fiat
uideto.

Medela inceptis.

*Quo pacto que
q. utantur.*

ranti dato, si uero alibi doleat, urito, Carnosa ferramentis, neruosa & ossa fun-
gulis mycenese, sed hæc prius agito, si per morbi exordia occurras, mindæ

Curatio.

uinum album paulo dilutius plurimum quotidie propinato, potumq; reddi-
to, donec sanguen per nares prorumpat, cum defluet, minus, quod tres & deci-
dies agito, qui cum transierint, superledeto, cūq; sanguen fluere coeperit, pau-
lo tamen plus uini quam consueuit super cibo potato, melius uti sanguen de-
fluat, quibusdam sedato per nares defluxu uesticam petit, sanguenq; & pus in-
de defluit, quod cum cadit, medicamēta quæ lotii stillo laborati dato, plusq;
de uino eodem propinato. Qui si sic curetur, cibaria & pulmenta lubrica su-

*Vena sinistra
lesæ.*

mat, cito sanescit, morbus tamen difficilis est. Si uena sinistra laboret, quæ
prior patitur, statim per morbi exordia lien dolitat. Quod si priusquam fistat,
tur, pulmonemue petat, sentiat. Capite lienis captato, statim fungulis mycesu
ue lineis osto urito, quaq; doleat idem facito, sic cito sanescet, qui si non ura-
tur & sponte sanescat, multis duo decimo anno morbus hic redit. Qui si liene
petat, multis aquam subtercutem hyderonue fecit. Quare cito uti priorem cu-

Medela.

Phlegma.

*Epidemion et
neotatum.*

Curatio.

rato, si uideatur, similiter urito, si articuli dolitent, sicq; non curetur, tabescens
peribit, morbus enim hic difficilis est. De pituita uero quæ de bile, sentio,
pluresq; species eius esse autumo, una quidem Epidemion est uulgoe pera-
grans Neotaton recentissimumue, altera cuius facilis est medicina. Nā si duos
tresue dies quis uomat, sanescit, si superprandeat & quiescat, si quis præterea
laborare consueuit, semelq; comedere, idem facito, si non, hoc nutritu uti-

Maza pſesti.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Vomitui qui.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

Curatio.

tor, primum cum uomiturus est, multa calida lauato, pulmentq; non recentem
mazanue pſæsten panemq; excoctum non recentem comedito, quæ magis pi-
tuitam attrahūt, pulmentisq; & holeribus acribus utitor, pingua, dulcia, acrida
commista commode hæc omnia porrigūtur, uiridibusq; hærbis omnibus uti-
tor super cibo, parum crebro uinum dulce potato, Placentam, mel, ficos in fi-
ne comedito, & large superpotato, cum expletus est, parum dormito, deinde
experrectus, cum uini calicem magnum potauit, uomito, calida aqua dilutū.

magis enim pituitam & humorem de carnibus trahit, corpusq; siccat, donecq;
fici prodeant, uomito, quæ ultimo uomuntur, Quæ hoc die facito, postridie
uero sese ad coenam usq; contineto, panemq; non cribrata farinam subastur

pulmenta; ualentiora cōnato, uinumq; nigium asperum potato. Medela pi-
tuitæ passim uigentis uetustæue siue Phlegmatos Epidimū hæc est. Si uero
comedat, potet, cibus gaudeat, deinde crura grauentur, color mutetur, pituita

huic quæ molester in uentriculo esse dicito, quare cum sic habet, melle, uino
dulci, oleo, nitri tali quis quantitate commistis subluo. Nam hæc naturæ he-
minis ad subluendum placidissima & aptissima sunt. mēsurā autem hæc esto
cotula nini, mellis & olei dimidium, si uero subluere nolis, liquido fomēto fo-

nero, quod forte sterqus subducet, nam hoc cibariorū siccitate patitur, si qui-

enim humida sumat, nūq; adeo hæc pateretur, & si quādoq; pateretur pusill-

curation

curatione egeret, quem si sic cures, cito sanescas. Si uero pituita uetustior sit, quæ alba dicitur, hæc patitur, magis totum hominem grauat, speciemque hæc luridiorē quam illa passim uigens habere uidetur, nam totum corpus turget, uultus rubet, os aret, sititque, cum comedit, crebro spirat, qui die eodem modo melius habet, modo subito adeo laborat, uti perire uideatur. Cui si uenter sponte moueatur, cito sanescet, si nō, olea stello cneoroue uel hyppopheo uel cnidio grano uel lapide magnesio purgato, post purgationem, lenticulæ cremoris acetabulum uel duo quo allium betam teneram non conditā farinæ parum decoxeris, propinato, uinum nigrum asperum ualidū propinato. post tri die mane uiginti stadia deambulato, deinde cum redierit, decoctum allii cū pane percoctō comedito, meraciūque uini eiusdem parum potato, deinde stadia triginta deambulato, cumque hora fuerit, quantum prandere consueuit coenato. Pedes suis caputue uel carnes gallinaceas uel suillas tritas, piscesque hos, scorpionum uel dracontionum uel cucculum coccygenue uel callionymon uel corbion, piscesque alios, qui similem uim habeant, De holeribus autem allium solū plurimum comedito quotidie crudum, coctum, assumque, holus aliud nullum, cibariaque respectando laborato & paulo plus. Malum autē hoc æstate potissimum fit potu aquæ somnoue nimio, quod circiter triginta diebus sit nec ne mortale discernitur, quæ donec triginta dies transeant, facito, primisque diebus lenticulam decoctam modico aceto asperso sorbeto, ptisanamque similiter, mulsumque tepidum pusillo farinæ superperso potato, corpus uti præparetur ad medicamentorum potionem. per hosque dies sub diu cubato. si tibi uideatur, sanguinem cucurbitulis de lumbis trahito, uenasque scotti crassiores peritundito, qui sic curatus cito sanescet. De pituitæ autē morbo morbus aquæ subter cutem hyderosue fit hoc modo, cum pingue calore pituitæ tabescit & aqua fit, quod possit nec ne sanari sic dignosces. dum enim pingue quis super peffine habet, sanari non potest, quod sic dignosces, cum febris superuenit, nec consistere potest, turgidusque umbilicus profluit, tunc dicito pinguis nihil amplius inesse, sanarique posse. si contra, non, desiccare uentrem huic conferet, panem non excussum recentem calidum dare, leporis carnem, catulique perfecti, ouis, suis, pullastræ quam maxime assam calidam, polyposque uino nigro aspero decoctos uinumque nigrum crassissimum acerbissimumque potato, Pisces uero cobium, dracontium, callionymum, cucculum, scorpionum, talesque decoctos non recentes frigidos comedito. nam hi siccissimi sunt, non salitos nulloque iure tinctos, holerum autem radiculam & apium lenticulamque decoctam aceto modice conspersam comedito. quotidieque mane & uespero post coenam deambulato, sero cubato, mane surgito, si quidem his restituitur, satis est, si non, succum oleastelli cneoriue uel hyppopheos uel cnidium granum propinato. post purgationem, lenticulæ cremoris duo acetabula super sorbeto, panisque modicum comedito,

Pituita alba.

Quæ uentre moueant.

Quæ caro piscis q. dandi.

Morbi huius causa.

Medela.

Hyderos de pituita qui fiat.

Medela.

Medicamentum.

parumq; uini nigri asperi potato, medicamentumq; bis quotidie propinato, donec lubricus fiat, si uero scortū, coxæ, tibiæq; turgēat, scalpro peracuto crebro pertundito, quæ si facias, cito sanescas. Subter cutem uero aqua hyderos ue his rebus potissimum gignitur, Cum æstate sitiens aquæ plurimum bibas, quoniā hac gigni maxime cōsueuit, pulmo nāq; plenus ī pectus reieſtat, quæ illic magnum æstum suscitāt, pingueq; præcordiorum & arteriarum liqueſcit, quod cum liquefactum est, paruo tempore morbum aquosum hyderonue creat, qui etsi in pulmone tubercula phymataue fiant, gignitur, quæ aquæ plena rumpuntur, & in pectus reieſtant, quod autem ex his hyderos fiat, morbus ue aquæ subter cutem, boues, sues, canes argumento sunt, quibus præ cunctis quadrupedibus uomica tuberculaue siue phyma in pulmone gignuntur, cum aquam intus habeant, quæ si seces, statim dignosces, nā aqua defluet, quæ multo magis in homine gignuntur q̃ in pecoribus, qui morbosiore nutrīcatu magis utimur. Parulenti multi præterea fiunt, cum hæc intus gignuntur, quare hæc per morborum exordia patiuntur, sicce tussunt, fauces resonant, spiritus clauditur, frigent feruentq; corpus pedesq; tumescunt, ungues contrahuntur, cūq; hyderos in superiore uentriculo est, grauius uexat, cum uero inferiore perit, meliusculē uidentur habere, sed paulopost pleno uētriculo, quæ prior, patiuntur, quandoq; latus tumescit, quod monstrat qua secandum sit, quod si nō fiat, multa calida lauato, humerisq; compressis quatito & auribus captato quānam lateris parte magis confluat, quod cum deprehenderis, tertiam ab ultima costam ad os usq; secato, deinde terebra trifida usq; in alteram partem perforato, deinde parum aquæ hydroposue emittito, linamentoq; postea crudo locum claudito, spongiāq; mollem ne cadat, superligato, duodecimq; dies quotidie semel aquam emittito, tertio autem & decimo die, totam aquam emittito, deincepsq; si aqua defluat, educito, cibisq; siccis uentriculum desiccato, post autem hanc incisionem, hæc dato, Lassarī succi drachmam quantitate ceruini tali, radicis aristolochiæ frustulum deraſum, lentis heruiq; fari nā cribratæ sextarii dimidium utriusq; melle & aceto subigito, pastillosq; sexaginta conficito, quotidieq; unum tritum cum uini nigri suauiter asperi dimidio acetabulo ieiuno propinato. deinceps solitum nutrīcatum exercitatio nemq; seruato, pudendaq; uel coxæ si tumeant, confidenter secato, Si sic hunc cures, cito sanescet. Tunc autem hyderos ab iecore fit, cum pituita iecur perit, iecurq; eam suscipit, madescitq; quod cito æstum præbet, inflat, aquæ replet, corpus lācinat, tibiæ pedesq; tumescunt, iecur durescit tumescitq; clauus ingulūue emaciant. Cū sic habet, p morbi exordia huic, si iecur doleat, tritū organū cū lassari succo herui q̃titate uini albi dimidio acetabulo ppinato, uel caprini lactis q̃tuor acetabula cū mulsi tertia parte mista, decēq; p̃mos dies cibis abstinetō, q̃ decernūt, morbus sit nec ne letalis, Ptiſanæq; succū decoctū melle asperso sorbeto, uinūq; albū mindæon uel quod uis suauissimum aquosum potato,

*Hyderos unde
alias.*

*Phyma pulmo =
nis.*

*Hyderō hinc se
ri exemplo con
firmat.*

*Phyma pulmo =
nis.*

*Parulenti etiam
hinc fiunt.*

Curatō.

*Terebra.
Costam perforat
qua hyderō edu
cat.*

*Pastillos aduer
te.*

*Hyderos ob iec
cur.*

Medela.

aquosum potato. Cum autē hi dies transierint, cibaria pura porrigito, carnēq; pullastrinā uel catulinā assā calidā uel hanc decoctā comedito, pisces uero mustelā uel torpedinem assos, uinumq; idem potato. Quæ si sedent, satis est, si minus, Cū crassissimus erit, iecurq; maximum, fungulis mycesue octo li^{is} neis urito, sic enim cito sanabis. Si uero hyderos intus gignatur, uentriculūq; petat, medicamentis exercitationibus, cibis, poculisq; quibus priora curato, uinūq; nigrū asperū potato. Si tibi uideatur quoquam iecur suppurasse, quā cōpareat, ferro urito, paulatimq; aquam emittito, sicutiq; superiora curato. si uero his non sanescat, tabidus cum tempore peribit. morbus enim hic difficilis est, pauciq; eum euadunt. Cum autem hyderos lienē causatur, qui hac potissimum causa gignitur, cum quis ficos uirides coeteraq; poma multa comedit, plurimi etiam nimio uix cibo multiq; hanstu hunc morbum sumpserunt. Hunc cum quis cepit, statim laborat, lienem, humeros, scapulas, iugulum, clauusue manimas ilia grauius dolet, ualideq; febrit, cum quid comedit, uentriculus repletur, lien attollitur, doloremq; præbet, quod malum si inueterauit, alio tempore minus uexat, cum uero pomorum tempus aduenit, quidq; horū sumat, multo plus q̃ prius laborat. Cum sic habet, hunc per exordia sic curato, ueratrum supra dato, cneoron infra uel hyppopheos succum, uel cnidium granum, lactisq; asinini melle consperso octo acetabula dato, si his sistatur, satis est, si minus, quā maximus erit, & maxime lien tumebit, capite eius captato, fungulis mycesue urito uel ferramentis summa cautela diligentiaq; adhibita ne transiras, quæ per exordia morbi facito, sicq; nutritico, cum nō febrit, panem hordeaceum percoctum uel triticeum biscoctum comedito, Pisces salsa mentum gaditanum uel saperdam, carnem ouillā tritā cūstaq; salsa & acia uinumq; cum nigerrimum asperum potato, dulcibus autem abstineto, si uero stet possitque, summis humeris lustrator, multumq; quotidie deambulator, quæq; dixi comedito. Si uero hyderos defatigatione uix longæ per æstatē cum quis pluuia aqua statariaq; se satiauerit, gignatur, Quibus priores curato, siquidem eam caro combibat, contineat, nec emittat, quæ carne retenta hæc facit, uentriculum corpusq; totum adeo calefacit, uti pingue intus tabescat, qui dū spatia, nihil habere uidet, cū autē hoc nō facit, solq; occidit, statim plurimū laborat. Morbo autē præcedēte multū emaciatur, si nō comedat, multo magis, si uero comedat laborareq; neqat, magis multo lædit, plurimiq; horū corpus totū tumet, qd si emaciet, liuescit, ueter turgēt, uehementerq; sitit, calore em̄ intestina siccescūt. Tempore uero præcedēte propt̃e q̃cqd dederis comedit & potat, nihilq; dolet, si uero tumor duret, pallet, per corpusq; uenæ nigre crebre tēdūt & tūmēt, si ēt noui nihil fiat, ualde exādescit tristaturq; de re oī. ueter sudat, spumescit & tāq; utriculus turgēt. Procedēte uero tpe, cibaria nō admittit, qd cucumina gressu olere uidet præ malo. Cū sic habet, huius cneori uel hyppopheos succū uel cnidiū coccū dato, q̃ medicamenta sic porrigito,

Hyderos alius.

Hyderos lienosus.

Medela.

Saperda.

Hydero alius.

Curatio.

cneoron quidem sexto die, hyppopheos succum octauo, coccum enidium de
 cimo, donecq; purgētur & lubricetur dato, mediosq; dies inter hæc, quibusq;
 superiorem nutritato, Plurimumq; aquæ quæ morbum creauit, propinato, ue
 trem uti permoueat, multumq; demittat, sic enim potissimum sanabis. Si uero
 tibi uideatur, sic subluito, Cneori triti dimidium acetabulum, mellis tertiu; be
 tæ cremoris quatuor acetabula commisceto, quo subluito, postridie lactis asi
 nini decocti melle & sale consperso octo acetabula propinato, post uero pur
 gationē quibus & superior utitor, diesq; inter hos cibus iisdē poculis, deambu
 lationibusq; utitor, Qui sic curatus tertio uel sexto mense morbo hoc libera
 tur, si uero negligatur, citoq; non curetur, cito perit, medelisq; iisdem emacia
 tum curato, corpus eius primū fomentis madefacito, medicamentis uti magis
 ausculet, quare statim curato, si minus, cum multis hic morbus consenscit,
 Sicq; utrū uelis horum morborum subluito, duo uini albi acetabula cotulasue
 mellis dimidiū, olei tantūdem, nitri quadrantē, succi ægyptii tantūdem, cucu
 meris siluatici foliorū succi cotulā acetabulūne, & in noua olla commisceto,
 calefacito & exprimito percolatoue, sicq; subluito. Morbus autē iecoris he
 patitisue bile atra gignitur, cum iecur ea perit, qui morbus per autūmnū cum
 annis mutatur, potissimum ingruit, qui sic afficit, iecur grauitur dolet, costæ
 postremæ, humeri, iugulum clauisue, mammæ, præfocatur, bilem q; liuidam
 quandoq; uomit, Primos autē dies leniter friget, feruetq; iecurq; si tangatur
 dolet, color liuidus fit, cibaria strāgulāt, si penetrāt, accendūt, uentriculumq;
 subuertūt, quæ per exordia patitur, sed morbo procedēte, febris dimittit, pau
 cis cibus cōpletur, dolor iecoris solus remanet, qui modo crescit, modo rela
 xat, qñq; repēte uehēmēs obrepit, crebroq; animū intercipit, cum dolet, hæc
 cōferūt, siqua alia calefaciētia quæ laterū dolori dātur & apponūtur, cū ue
 ro labor remisit, multa calida lauato, multumq; uel uinū albū dulce uel aspe
 rum utrū horū cōferat, ppinato. Quæque laterum morbo correptus, sorbe
 to, cū uero dolet, hoc propinato, luteū ouī gallinacei decoctū tritū cū solani
 succi & mulsi cū aqua dimidia lāce cotulaue, quod dolorē sedabit, si minus,
 quotidie dato, donec sedet, uel succū lassaris herui q̄titate cū origano trito
 uino albo dilutū ieiunus potato, uel medicamenta quæ doloris causa morbo
 laterū dantur supposito, Capræ lac deinde potato cū tertia mulsi parte, quā
 tuorq; acetabula singula mane ppinato, cū aliud nō bibet cibisq; dū mor
 bus decernit abstinet, q̄ septē diebus ad summū futurus nec ne sit mortalis,
 decernit. Si uero præfocet, mel, sal, acetū cū aqua in olla noua calefacito, ra
 mulisq; origani capitati cū fructu misceto, tepidūq; uti uomat, dato, strangu
 lis dei de rotū, dōec ualde sudet, cōtinero, cūq; uomere uolet, proptē pēna p
 uocādo uomito, sin aut uomere nō possit, mulsi tepidi duo acetabula suppo
 tato, sicq; uomito, siq; bil qd uel pituitæ uomat, post q̄tuor horas reficito, p
 derit ei, Postq; uero morbus dcreuit, sic nutritato, cibaria pauca & pura dato,
 si uero

si uero panem expetat, calidum purumq; comedito, si pulsem, mazaue, non tritam multumue subactam atriptronue porrigito prius decoctam & subactā, carnemq; catulinam uel columbinam uel pullastrinam decoctam, elixamue. Pisces, mustelam gattamue piscem uulgo dictum galeonue, torpedinem, nar-
cenue, pastinacam tygonauē, raias paruas battidasue decoctas omnes, quoti-
die lauato, frigus cauetō, quæ si seruentur, morbus hic qui difficilis & longus
est, non redibit. Secūdo hoc iecoris morbo hepatitideue, dolores graues per
eandem, similiterue iecur premunt, sed color qui in hoc peculiaris est, a prio-
re differt. Morbus autem hic per æstatem potissimum gignitur carnis bubulæ
uoratione uinolentiaq;, quæ hoc tempore iecori insensibilissima sunt, maximeq;
bilem iecori admovent, qui sic afficit, continua serie grauius dolet, quod nū-
quam dimittit, sed semper magis premit. Luteā bilem quandoq; uomit, quod
cum fecit, meliuscule habere uidetur, si non uomat, bilis oculos petit, luteosq;
q; ualde facit, pedesq; quandoq; turgent, quæ quādoq; magis quādoq; minus
patitur. cum uero dies trāsierint, quibus hic morbus decernit, minus laborat,
si nihil erret, quem sicuti priorem nutritio curatōue, qui si præter modū tem-
pusue potet coeatue quidue aliud nō commodum faciat, statim iecur tumet,
durefcit, salit, dolet. Qui siquid festinet, subito iecur corpusq; totum laborat.
Cum sic habet, primiq; dies trāsierint, hunc foueto, deinde scamonio subter-
purgato. Si uenter combustus sit, quibus priores, subluito, quod bene faciet,
post lauationem, lactis asinini decocti melle cōsperso potis octo cotulis sub-
terpurgato, deinde, caprini lactis decocti tres quatuorue cotulas mulsi triente,
uel melle solo consperso mane propinato, lacq; equinum quo & asininū mo-
do dato, qui morbus sic curatus si exeat, satis est. si minus, de uena interiore
cubiti dextrī sanguen mittito. Si uero tibi non uideatur lacte asinino purga-
re, bubulo purgato, cuius crudi duas cotulas mulsi triente consperso quotidie
decem dies propinato, deinde duodecim alios dies sextante mulsi consperso
dato, deinceps cotulas duas lactis solius donec pinguescat, dato, si ne sic qui-
dē sedetur, qua maxime iecur tumebit & extabit, furculis fufisue buxeis oleo
feruenti tinctis urito, uel fungulis mycesue lineis octo, & apponito donec ti-
bi bene uideatur & usisse, quod si nanciscaris, sanabis, deincepsq; melius de-
get, qui si non uratur, ceterisq; non sanescat, tabescens peribit. Cum uero ter-
tius hic iecoris morbus hepatitideue subit, cœtera languens patitur, quæ prio-
res, color nigrescit, nigricatue, chole felue iecoris pituitæ sanguinisq; com-
pletum & uti putamus rumpitur, quo facto statim furit, succēset, perplexe lo-
quitur, uti canis latrat, unguēs rubescunt, nihil cemit, capilli eriguntur, uehe-
menter febrit, quæ prioribus, huic datō, plærique tamen undecimo die pe-
reunt, pauci siquidem euadūt. Lienis uero morbus splenitideue solis calore gi-
gnitur, cum lien motu bilem trahit, quæ sic afficit uehementer per morbi exor-
dia febrit, quo procedente dimittit, præter lienem, qui semper calet, sæpeq;

Maza.

Atriplos.

Hepatitis secun-
da.

Medela.

Hepatitis tertia.

Chole.

splenitis.

uehementer uenter iliag; dolitant. Cibaria uero per exordia suscipit quidē, sed non ualde demittit. Quo procedente color luteus fit, uehementer dolet, iugulum clausue emaciatur, cibaria non uti per exordia suscipit, paucis completur, lien eodem die & crescit & decrescit. Cum sic habet, hūc & ueratro & cocconidio subterpurgato, post uero purgationem uesperī lenticulæ cremoris acidioris tria acetabula sorbeto uel betæ pinguis acetabulum farina conspersa, postridie autem & tertio panis parum dato, lentemq; cum suilla carne contrita, uinum nigrum asperum meracius paulatim potato, diesq; hos quiescito, paulum tamen intrus in umbra deambulato, deinceps uero panem cibariū porrigito. Carnem maiusculi catelli uel ouis uel capræ tritam falsamentumq; gauditanū uel saperdē falsaq; acria acida acerbaq; oīa porrigito. Cō uinū subacerbum nigerrimum potato, dulcia pingua omentosa, lassar, allium, carnem porcinam recentem uel salitam, mugilem anguillam, nullumq; holus crudum decoctumue sine aceto dato, tamen radiculam & apium cum aceto porrigito, farinamq; uino conditam sorbeto, uinumq; meracius potato, si autem uelit, panem calidum uino tinctū comedito, pisces uero scorpiō, draconta, coccyga, cobion, callionymon decoctos frigidōs dato, quotidieq; lienē extenuantia porrigito. Semē asphodeli uel uisci xixiue folia uel cornū capræ uel semē uiticis uel rutā uel mētæ radicē qd horū uelis tritū ieiuno cū uino aspoppinato, si uero possit, triginta dies ligna secato, sumisq; hūeris lustrator. die deambulato tardius cubitū ito, mane surgito, dictaq; comedito. Si uero liē his meliuscule nō habeat, fūgulis mycesue decē magnis lineis urito, qua maxie tumeat & extet. si em uti expedit uras, sanabis, nō tamē celeriter, morbus em hic multa curatione eget. Nam difficilis & lōgus est, nisi cito curetur. Lienis hic secundus morbus iisdem quibus prior, gignitur. Sicq; afficit, uenter perfluatur, lien turget, durescit, uehementerq; dolet, color nigricat, luridescit, putaminis granati ferriq; similis redditur, maleq; & aures & gingiua olent & a dentibus discedunt, tibiæ ulcerantur, qualia epynictides, membra emaciatur, nihil oletat. Cum sic habet, hūc medicamentis eduliis, poculis, laboribus iisdem quibus priorem, curato, cumq; non oletabit, sic subluito, Cremoris betæ quatuor cotulis, mellis dimidium cotulæ, nitri ægyptii tali ouis quantitate triti commisceto subluitoq; si uero morbus his non sistatur, lienem uti prius urito, quem si rite uras, sanabis. Lienis uero tertius morbus per uer potissimum gignitur, cum lien sanguinis repletur, uentremq; petit, lienq; mammæ clauis iugulumue scapulæ humeri uehementer dolitant, color autem corporis plumbeus fit, pustulæ in tibiis suscitantur. Quæ magna ulcera fiunt, primo cruenta uiolaceæ & dura demittit, lien uti lapis durescit. Magis hic letalis est, quā priores, pauciq; euadunt. Cum sic habet quibus priorem, & hūc curato, medicamenta tamen supra ne dato sed infra, postridie coccum cnidium lastisq; equini decocti cum melle cotulas octo propinato, si minus, bubulum caprinūq; similiter

alternatim.

alternatim. Post autem purgationem uesperī quæ priori, post medicamentū dato, siq̃ uideatur, de sinistri cubiti uena inferiore sanguē mittito. Coeteros autem dies quotidie ieiuno quatuor lactis bubuli cotulas murīæ trientæ misto, dato, deinde quibus priores, curato nutritatq̃, Coitumq̃ & uinolentiam cauetō. Quem ut priores si tibi uideatur, urito quæ lien maxime tumeat, quem si rite uras, sanabis, qui si hac curatione non sanescat, cum tempore tabescens peribit. Morbus enim hic ualde difficilis est. Quartus hic lienis morbus per uer potissimū p̃cipit. Cū liē pituitam ad sese trahit, magnusq̃ subito durusq̃ fit, deīde residet, cū tumet uehementē dolet, cū residet nō. Qui morbus cū inueterauit, lāguescit, marcescitue tñ qñq̃ subito liē tumet, qñq̃ repēte residet. Cū sic habet, p̃ morbi exordia cibaria nō suscipit, citōq̃ emaciat, corpusq̃ ualde male temperatur. Qui morbus nisi cito curetur, uel sponte resideat, cum dimissus sit, post quinq̃ sexue menses reuenit, qui per hyemem potissimum dimittit. Quem si per exordia sumas, decem lineis ad lienem urito, & cito sanabis, si nō uras, medicamētis, cibis, poculis, laboribus, quibus priores, curato, sic enim cito sanabis. Color huius exalbidus est, subluteus squalidusq̃. Quintus lienis morbus per autūmnum atra bile potissimum fit, multo etiam olerū usu potuq̃ aquæ. Qui cum capit, sic afficit, Lien ualde dolet, friget, feruet, non comedit, lien non ualde crescit sed durescit, & intestina petit uexatq̃. Cum sic habet, medicamentis, cibis, poculis, laboribus, quibus priores, hunc curato. Qui si tibi se præbeat, sicuti priores urito, qui morbus cito curatus multis cito prodit. Morbus autem hic Arcuatus iesterosue, cū quatuor sint, per æstatem bilis motu p̃cipue corripit, quæ sub cute capiteq̃ sistitur, quare corpus statim decoloratur, luteūq̃ & granati putamini simile fit, sub capillosq̃ capitis uti squamulæ sunt, lutei oculi fiunt, friget, feruet, luteum mingit cum sedimento crasso subluteoq̃, cūq̃ ieiunus est, cor & intestina uexant, cūq̃ quis loquitur petitq̃, ægrefert, excandescit, nec patienter audit, luteum albumq̃ & olidum demittit. Cum sic habet, hic quarto & decimo die ferē perit, quos si fugiat, sanescit, quem sic curato, Cum febris remiserit, multa calida lauato, multum propinato, ptisanæ succū cum melle cum ea non decocto sorbeto, dum quatuordecim diēs transeant, qui letalis ne sit morbus decemunt. post hæc quotidie bis lauato, primōq̃ paucis quæq̃ maxime petet, pascito, deīde plura dato, plurimumq̃ de die uinum album propinato, siq̃ tibi uideatur tēpore procedente luteus & non ualidus esse, post cibum (uti supra habet) uomito, qui si his sedetur, satis est, si non, ueratrū potato. Post hanc purgationē uesperī pultem mazanue mollem teneramue panisue interiora comedito, pullumq̃ gallinacum cum cæpa, coriādro, sesamo, caseo, sale, decoctum, & uua passa alba, uinumq̃ album asperum peruetustum potato. uentriculumq̃ inferiorē subterpurgato, postdie ciceris albi cremoris cum melle duas cotulas propinato tres dies, deinde cum his aquā decoctā, foeniculi radices tenuiter cōcisas,

morbus quartus
 Lienis quartus
 morbus.

Lienis quartus
 morbus.

Lienis quartus
 morbus.

Curatio quædam

Lienis quintus
 morbus.

Medela.

Ieteros arcuatus
 ne morbus prius.

Medela quædam

Medela quædam

Medela quædam

Medela quædam

Medela quædam

Maza.

Ciceris albi cremor.

Decoctam aquā considerato.

Hermoptolemus. occasum febris Hermoptolemo superuenit, tussis non multum uexauit, lingua pulmonica fuit. nono sudauit, totus uti uidebatur, perfrixit, succum porrexe-
Posidonius. runt, circa meridiem caluit. undecimo sudauit, uenter biliosa demisit, tussicu-
 la superuenit. quarto & decimo luteum excreauit, singultauit. quinto & deci-
 mo cum tempus omne uacillasset, finiuit. Quidam alius palato singultuosus, lin-
 gua sicca, pulmonica, prudens finiuit. Posidoniusq; cum adhuc ætas uigeret,
 pectus, præcordia, latera diu sine febre dolitauit, multis uero prius annis puru-
 lentus fuerat. per hiemem uero cum horruisset, dolor superuenit, mitis tenuis
 ue febricula corripuit, purulenta excreauit, tussis in faucibus sonuit, singulti-
 uit, prudens quartanus finiuit. Puer Balis cū demulo cecidisset per cuncta errās
Bales. nono & decimo lingua mala comparuit & subrubra, male loquebatur, oculi
 semper mouebantur, quemadmodum eorū qui nutant nistantue, discoloratiq;
 erant, corporis color non arcuatus multum sed subluteus subliuidusq; erat,
 uox mala, non clara, lingua pulmonica, mens uacillabat, spiritus pulsusue ue-
 narum ad manum malus non creber nec magnus erat, pedes uti lapis frigebāt,
 circa nonum anginosus finiuit. Quidam qui apud Metronem diuenterat, ma-
 num dexteram crusq; doluit, febricula, tussicula, strangulatioq; superuenit,
 tertio concessit, septimo conuulsio uenit, non loquebatur, singultabat, dentes
 cohæserunt, malæ plurimum rubuerunt. quinto uel sexto finiuit. signum sub-
 liuidum in manu remansit. Bion diurno aquæ subter cutem morbo uexatus
 dies plurimos cibum auersatus est, strangulationeq; uesicæ stranguriaue cum
 laboraret, super genu sinistrum tuberculum creuit, suppurauit, finiuit. Ctesi-
 phon multa febre ardente causoue morbo aquæ subtercutem correptus est,
 cum & prius & de hoc & de liene laborasset, coxendix, aqualiculus, scortum,
 crura ualde completa sunt tumueruntq;, tussis præfocationes in fine uenerūt,
 quæ nocte magis uexabant, sicuti pulmonicis lienosisq; de pulmone uenit, tri-
 bus autem quatuorue diebus ante finem horror frigulæ & febris aduentauit,
 concursio uexatione quædam uti ignis agrestis in femine dextro parte interio-
 re media uena quæ de inguine descendit, subliuida rubraq; suborta est, cordis
 dolor nocte uenit, uocem amisit loquelamue, paulopost strangulatio cum sin-
 gultu uexauit, finiuit. Quidamq; hydropicus in Olyntho subito uocem ami-
 sit, diem & noctem mente uacillauit, finiuit. Prodromi puer per æstatem fe-
 bre ardente correptus, subbalbus, lingua subaruit, non clare loquebatur, multa
 demisit, superstes fuit. Leophorcidae febris grauis uenit, post Solstitium hi-
 bernum præcordia uentremq; doluit, multa biliosa liquida demisit, per diem
 soporabatur, lingua pulmonica, tussis non inerat, duodecimo nigra pauca uiri-
 diq; demisit, quarto & decimo febricula cessasse uidebatur. postea uero sor-
 bitionibus cum usus esset, sexto & decimo salsum os siccumq; factum est ual-
 de, per serum autem diei horror febrisq; uenit, sudauit, febricula cessauit, circa
 meridiem uno & uigesimo frixit sudauitq;, febricula cessauit, calor tamen pu-
 sillus

filius inerat, noctem uersus sudauit, & secundo & uigesimo sudauit, calor testa-
 uit, prioribus uero diebus omnibus non sudauit, uenter autem & in posteriore
 uisa reuersione lubricus fuit. Theodolus cognata quæ supra eum habitabat, sub
 Vergiliis febre grani correpta est, sexto cessasse uisa est, tanquam sedata lauit,
 septimo mane maxilla ualde rubuit, utra fuerit non memini, multum uesper
 febricitauit, deliquiui animi uocisq; carentia subrepsit, non multo post suda-
 uit, septimo cessauit. Theodori coniunx hyeme cum ualde febriceret, sanguinis
 prurptio magna superuenit, cum febris cessasset, circa nonum nō multo post
 dexteri lateris cū de uuluis grauedo puenit, tūcq; & secutos dies p̄mū pectus
 latusq; dextrum uehementer doluit, quartanæ suffitæ foræq; dolores cessauer-
 runt, crebrius densiusq; spirabat, uix guttur arteriaue respirans uti fistula subfo-
 nabat, supina cum cubaret, difficulter motabatur, noctem uersus grauius febr-
 citabat, parum delirauit, quinto mane uisa est lenior esse, deinde parū de fron-
 te primum sudauit, postea corpus totum pedesq; sudor diutius perfudit, post
 hæc sibi uisa est ignem febreque concessisse, corpus enim ad manum arteriis
 frigidius erat, quæ uero in temporibus erant, magis saliebant, crebrius den-
 siusq; spirabat, sæpe ac sæpius delirabat, cunctaq; in peius tendebant, lingua
 usq; ualde candidauit, tussis non inerat præterquam tertianæ quartanæue pau-
 culum tempus, non sitiebat, nam spuebat, circa quintum uero præcordia dex-
 tra ualde tumuerunt, postea subsiderunt, tertio post balneum pauculum oletū
 demisit, quinto rursus parum, liquidum, uenter lubricus permanfit, lotia acer-
 ba serosaq; minxit, lumina oculiue graues erāt, nam sicuti defatigata laborāsq;
 spectabat, difficulterq; uertebat circunferebatue, quinto nocte difficiliter ha-
 buit, delirauit, sexto rursus eadē hora temporeue pleno foro sudor multus de
 fronte incipiens per corpus totū aliquantisper diffusus est, prudens menteue
 constans sua composuit, meridie ualde delirauit, similiter perfrinxit, corpus pe-
 nitus grauius habuit, tibia de cubili uesperī defluxit, puero multū præter ratio-
 nem minata est, deinde siluit seseq; quieti dedit, circa uero primū somnū siti-
 uit & insaniuit, reseditq; & iis qui aderant conuitiata est, rursusq; conticuit, &
 quieuit noctemq; reliquam uisa est soporata transegiſſe, tamē oculos nō clau-
 sit, Per diem uero plurimum nutu respōdebat, corpus motabat, probe cogno-
 scebat, sudor rursus eadē hora temporeue scaturiuit, similiter oculi demissi po-
 rius ad inferiorem palpebram decumbebant, soporati rigidiq; comparebant,
 albū lutescebat, corpusq; totū nigrū mortuq; simile erat, manu uero plærū-
 q; parietē stragulaq; uellicabat, cūq; potasset, magnope descēdēdo sonitabat
 strepebatue, p̄q; nares q̄nq; p̄dibat, torus spectabat, turpia loq̄bat, deinde uul-
 tum cōtegebat, post uero sudorē manus tactu gelatæ erāt, sudor frigidus cōse-
 cutus est, corpus manus tactu gelidū erat, p̄siliēbat, uociferabat, furebat, mul-
 tum spirabat anhelabatue, manus tremēbant, cum autem ad mortem tēderet,
 cōuulsoria facta est, septimana finiuit, sexto nocte parum glutinosum semini

anagim A

Theocles.

Theodorus,

Theodorus, anagim A

Ossa fracta quid
facient

noib; p̄d T

Pomandor, anagim A
Pomandor, anagim A
anagim A

Isegoras.

Nais rectes.

anagim A

anagim A

Perentis huius
uarietatem spe-
ctato. anagim A

anagim A

anagim A

anagim A
anagim A
anagim A

anagim A

priusq; hi dies transeant, ne porrigito, deinde polypus uino decoctus comedito, iusq; sorbeto, multasq; radículas raphanidasue comedito, semenq; cardamini tostum tenuiter tritum cribratum cum farina uino aspero decocta mane potato. Donec hi dies transeant ne lauato, sed uino cum oleo tepido in cubili linito, multumq; tractato, uinumq; nigrum cum quo pæonia decem bacæ decoctæ sint, propinato, napolq; siue rapas cum non salito caseo, papauere, lassare, sale, oleo & aceto coquito, hocq; ius propinato. Si uero medicamentum potare uelis, coccum cnidium propinato, postq; purgationem, tria farinæ pinguis acetabula sorbeto, uinum idem potato. Quicquidq; medicamentorum, sorbitionum, potuūq; dabis, siue singula, siue plura simul, profuerit, sicq; cito sanabis. morbus tamen hic difficilis est, pauciq; fugiūt. Tertius uero stupor typhosue tūc gignitur, cum bilis putrefacta per uenas & articulos sanguini miscetur, sistitq; quod potissimum in articulis fit, quandoq; & toto corpore, doloresq; graues præbet, multiq; hoc morbo claudi fiunt, cum bilis in articulis relicta durefcit, dolorq; qui cessarat, tres quatuorue dies superuenit. Cū sic habet, hunc sic curato, cum dolor corpus uexat, oleo linito, calefacientiāq; linimenta ponito, quī dolor cum cessauit, ueratrum cum totum corpus præfoueris dato, postridie uero serum capræ decoctum cum melle & sale, quod sic conficies, duo feri congia feruere facito, quorum altero mel, sale altero adiciito, calicemq; inde alter ne propinato, donec totum potauerit, post purgationem uesperis lentis cremorem, betæq; pinguis farina confersa mensura acetabuli sorbeto. deinde pulli gallinacei uel columbæ uel turturis uel ouiculæ uel suis carnem pinguem comedito, ueratrum autem sexto quoq; die dato, si quaq; articuli tumeant, nec discedat, cucurbitulam admoüeto, tricuspidemq; aciculā compunctis genibus sangüem trahito, si genua tumeāt, coeteros autem articulos ne pungito, dies autem intermedios cibum hunc porrigito, panem percoctum, pulterem mazanue conditam prætenue carnemq; pullastrinam uolucrinamq; assam non salitam, si minus decoctam iure maceratam, caseoue sesamo, saleq; conditam, piscibus uero carnosissimis assis sicuti carnes utitor uel decoctis cum origano, oleo subunctis, uinum autem album, si conferat, potato, si minus, nigrum, per dies uero mane & post coenam deambulato, serum autem & lac, si tempus ferat, semper potato. si uero tibi uideatur, & lac asininū decoctum dato, qui si sanescat, multum & frigus & æstus caueto, cibariaq; nō multa sumito, ne morbus redeat, qui sic curatus sex mensibus sanatur, tot enim mensiū spatio sit nec ne mortalis hic morbus decernit, & si cito curetur, difficilis enim est, & cū multis simul moritur. Quartus uero stupor typhosue malum, est quod pomorum tempore gignitur, cum quis multifariam iis completur, multis tamen hic morbus factus est, cum libi, placentæ, sesamiq; multum coeteraq; mellita & dulciaria inexplēbiter comēdissent, mel enim decoctum æstuosum est, uentriculoq; affigitur, postea cum digeritur, in uētriculo feruet, uenter statim

Potio qua.

Typhos tertius.

Medela.

Potio quæ in
medis qua.

Cauterida.

Maza pfa.

Tertius arthre
tus typhosus
morbi causa.

Cautio qua.

Typhos quatuor
tus.
Morbi huius
causa.

uenter statim tollitur, & tumet, accenditur, disrumpi uidetur, deinde uenter su-
 bito defluit, cūq; semel defluere coepit, multos dies purgat, plurimi post hāc
 purgationem sanescunt. Cum ergo spōte purgatus sedatur, lentis succi tria se-
 misextaria cum sale potato, post uero succi purgationem uesperī lēticulæ cre-
 morem insalutum, frigidum acetabuli mensura sorbeto, uel lassar cum pingui
 beta farina conspersa multum decoctum insalutum acetabuli mensura dato, ui-
 num autem nigrum asperū paulatim potato, deinceps eadem facito, cibariaq;
 dato, panem percoctum, pulstem mazanue psæsten conditamue maxime, dein-
 de primos dies farinam coctam sparso melle comedito, uinum autē acerbū,
 nigrum potato, donec morbus sistatur, hāc facito. Qui uero pomis hoc mor-
 bo corripitur, perflatur, torquetur, dolet, cibaria non demittit, uenter turget,
 durescit, friget, feruet. Cum spōte uenter mouetur, dies uiginti cum minimū
 purgatur, quæ purgatio cum sedatur, sanescit. si non purgetur, succo hyppo-
 pheos coccoe nidio purgato, sponte purgato hāc uesperī dato. Postridie
 uero si febrit, quiescito, paulumq; uini eiusdem cum aqua gelidissima propi-
 nato, si non febrit, cibis non humidis sed ualentioribus nutritico, cibariaq; re-
 spectans deambulato. multis tamē hic morbus in aquam subtercutem hyderō
 ue transiuit. Quare si tibi uideatur, quibus aquantem hyderiontaue, lauato, uel
 thapsiam tritam cotula mulsu subactam, hacq; subluito. qui sic curatus cito sa-
 nescit. Quintus uero typhos gignitur, cum humor corporis putrescit, nimis
 ue siccescit, quare qui hoc morbo laborat, perhumidus est, subluteus, translu-
 cidus, uesicæq; lotii plenæ similis uidetur, nisi quod non turget, sed macilen-
 tus est, siccus, & debilis, clauessq; præ cunctis in corpore potissimum emaciā-
 tur & uultus, oculi autem ualde cauantur, morbo quidē hoc hāc patitur, cor-
 pus nigricat, causa est, cum uenulas cutemq; bilis atra subit, superq; his, cū ca-
 lor superuenit. Quo necessario uenulæ accenduntur siccescūtq; adeo, sangūe
 per eas uti non fluat. Languens ergo hāc patitur, emaciatur, oculi non nistant
 conuiuentue, muscasq; & uillos per uestem strangulæq; captat, cibi grauaf ma-
 gis quam sanus, lucernæ extinctæ odore lætatur, crebro per somnum pollui-
 tur, & cum deambulat, semen genitale sæpe progreditur exitue. Cum sic ha-
 bet, superioreū uentriculum ueratro nigro purgato, sed inferiore scamoniz
 succo, post uero purgationem quæ cœteris, dato, serum bouis lac uel capræ
 suo tempore lac asininum coctum uti subterpurget. qui sic curatus biennio fe-
 re sanescit, cibaria quæ uolet, porrigito, plurimum comedito. cibaria respe-
 ctans deambulato, morbus hic maiorem annis uiginti capit. cum autē cepit,
 per morbi principia nisi curetur, non deserit, nisi uiginti anni transeant, sed
 hæret, postea nonnullis si curentur, exit, morbus em hic perdifficilis est. Cōuol-
 uoli hileiue mala hāc uocantur, quæ his de causis potissimum fiunt, cū quis
 hyeme calido & humido nutritu utitur, cibariaq; respectans non deambu-
 let sed satur & plenus usq; dormiat, subitoue per gelu longum iter facere co-

Medela.

Maza p'sesta.

Typhos quitus

Pollutio deambu-
lantis etiam.

Medela.

Comolulus
hileosue.

gatur, subterq; ossa frigeant. qui sic afficit, corpus totum inflatur, color plumbeus subrepat, semperq; adeo friget uti siquid calidum admoveatur, non sentiat, corpusq; eius calida perlutum leuigatur squamulasue remittit, scortum præsertim, quod si digito premas, cedit, quod tibi os demonstrat. Cūq; bibit, perfringitur debilitaturue, crura grauescunt, si deambulet, labant tremuntue, si cliuum ascendit, ualde anhelat, ulnæq; uti onus suspendi & pendere uidentur. per noctemq; ualde sitit, cibariaq; quæ comedit, cruda demittit. Cum sic habet, hūc foueto, cneorūq; uel hyppopheos succū nel cnidiū coccū ppinato, post uero purgationem, quæ prioribus dato, postridie uero sac asininum decoctum sale conspersum duorum sextariorum mensura quotidie bis propinato, panem uesperī camemq; ouillam decoctam comedito, polypōsq; nigro uino coctos cremoremq; sorbeto. deinde lentem sic paratam dato, lentis cotulam decoctam terito, farinam, lassar, salis, aceti, alii paulum, caseum tritū, pulleumq; boni odoris causa supermittito, commisceto, cum aqua bis terue ferueto, ne nimis crassescat, curato. deinde refrigeratum, diffusumq; porrigito. Dies uero medios & sexto quoq; die uomito, crebroq; ante hoc & medicamenta foueto. tertio quoq; die, si conferat, lauato, si non, linito, si possit, cibaria respiciens deambulato, deinde sambuci folia conussaq; conyzæue semper ternellæ decocta comedito. sic enim curatus melius deget morbusq; annuo spatio deseret. plærifq; tamen iam sanatis post duos annos reuenit, quare si redeat, eandem medicinam adhibeto, si uero post tertium annum redeat, nō tu met sed gracilescit & emaciatur uultusq; primum magisq; q̃ prius, exalbescit, quandoq; his hyderos in uentriculo fit, quod si cadat, ne secato, periret enim, sed iisdem quibus aqua de liene laborātem, curato, quod per exordia facito. si non, tam cito non sanabis, morbus enim hic multa eget curatione, difficilis cum sit. Conuoluolus autem hic secundus hileosue per ætatem maxime capit, palustribus locis, sed potius aquæ potu, multi sub sole uersantes morbum hunc capitisq; dolorem conceperunt. Quare quæ priores, patiuntur, præter colorem, qui corticis granati similis his redditur, quandoq; oculi morbi arcuati complentur isteriue. Cum sic habet, quibus priorem & hunc curato, decoctumq; ciceris albi cū uino propinato, caputq; tetragono purgato, minus q̃ prius hic lætalis est, conuoluolusq; arcuatus hileosue isterodes dicitur. Tertius hic conuoluolus hileosue quibus & priores afficit, per austumnumq; concipitur. malo autem in hoc hæc cadunt, os male olet, dentibus gingiæ discidunt, sanguis de naribus manat, quandoq; & in cruribus ulcera prorūpūt, quorum quædam sanescunt, quædam repullulant, colore nigro, cuteq; tenui, qui & deambulare & laborare cupit. Cum sic habet, quibus priores, hunc curato, hisq; subluito, cucumeris agrestis folia quinq; tenuiter terito, mellis dimidiū acetabulum oleiq; tantūdem commisceto, salis manu plena decocti beræ quatuor cotulas, quæ subter dato, postea lactis asininj decocti cotulis octo cum melle

Curatio.

Sambucus.

Conyza.

Malum hoc reuenit.

Conuoluolus autem
cuius hileosue
isterodes.Curatio. Tetragono purgato.
Conuoluolus cuius
hileosue hæmatites.

Medela.

melle subterpurgato, per anni tempus idoneū & lac bubulū quadraginta dies potato, mane duo acetabula cotulasue cū tertia mulsī parte quotidie propinato. Morbus autē hic multa eget curatione, si non, non exit abituē sed comoritur, conuoluulus autē hic cruentus uocatur, siue hileos hæmarites. Mala uero quæ crassa dicuntur, potissimū his fiunt, cū pituita bilisq; in corpore miscetur, uentriculūq; petit, qui tumet attolliturue, quæ una tanq̃ unda supra & infra currunt, quo friget feruetq;, caputq; dolet, qui dolor cum ad intestina peruenit, strangulat fere, bilemq; acidā quando uomit, saliam quādoq;, quam cū uomuit, os amarū remanet, latera costæue rubent. quoniā pituita cū in uentriculo est, sanguis calore coactus costas petit, rubefacit, calefacitque, scapulæ curuantur, corpus nusquā, tanquā totū ulceratū sit, tangi nō finit præ dolore, caroq; præ dolore salit, testes cōtrahuntur, uesica sedesq; calet, crassumq; sicuti laborantes morbo aquæ subter cutē hydropesue, mingit, capilli capitis defluunt, pedes semper frigent, collū, scapulæ, costæ maxime dolent, per cutem semper quid currere ei uidetur, morbusq; nunc premit, nunc laxat, quo procedente continentius premit, cutis capitis durescit rubescitq;. Qui hæc patiendo sex annos perficit, multus postea sudor olidusq; defluit, sæpe per somnū semen genitale subcruetū subliuidiūue proiicit, qđ malū solis calore uel aquæ potu gignit. Cū sic habet, nūc cneoro uel cnidio cocco uel hyppopheo subterpurgato, deinde lactis asinini decocti cotulas octo melle consperso propinato, postridie uero post hanc purgationē, quæ cœteris, porrigito, primos uero dies quæ morbo aquæ hyderoue correptus, comedito, si possit, deambulato, si non, quiescito, si uero per febrē comedere non possit, lenticulam sorbito, uinumq; nigrum q̃aspermum potato. morbus autem hic per auctum num pomorumq; tempus maxime corripit, qui si curetur, sexto anno sanatur, si non, ad decimum usq; progreditur, cum multis etiam nisi curetur, moritur. Crassum autem hoc malum secundum fit cum bilis in capite constitit, iecurq; petit, sicq; afficit, iecur tumet, præcordiaq; hic tumor uexat, caput, tempora, aures, oculosq; dolet, sæpeq; acute nec uidet nec audit, horrorq; & febris supercapit, quæ p morbi exordia modo plus modo minus fiunt, morbusq; quous plus inueterascit, tātō magis corpus laborat, pupillæq; oculosq; hebetant, qui bus digitū si admoneas, nō sentit, qm̄ nō uidet, nihil enim digito admoto nitat, quo dignoscas eū nō uidere, q siq; uideat, q̃q; alias pediculos ratus in stragulis captet, cūq; magis p̄cordia iecur uexat, desipit, sibiq; feræ mōstræq; alia præ oculis diuersare uident, hominesq; armatos pugnare, seq; inter eos, tanq̃ pugnas & prælia uideat, loquit, p̄gredit, siq; uetet, minat, si surgat stetue, crura tollere neq; sed recidit, pedes eius semp frigēt, cū dormit p somnū exilit, cum insomnia formidolosa uidet, terretur, quod hac re dignoscimus eum in somniis exilire terreriq;, nam cum respicit, insomnia quæque fecit, narrat, quæ sic patitur, quandoque totum diem noctemque mutus iacet, multūq; anhelat,

*Crassa mala.**Morbi causa.**Medela.**Crassum malū secundū quātopere uexet aspice.*

*Phasma morbi
huius causa.*

Medela quæ.

cum autem non desipit, statim resipit, si quis se interroget, respondet, dista-
omnia agnoscit, deinde paulopost eodē recidit. Morbus autē hic tūc p̄cipue
prorūpit, cū quis peregre p̄ficiscit, uel deserta loca peragrat, uel phasma ima
gunculæ uel aliquā uisam timuerit, qui & alias etiā fit. Cū sic habet, dulci uino
quinq; ueratri nigri obolos p̄pinato, uel his lauato, nitrū ægyptiū ouiculæ ta-
li q̄titate tritū, mellis optimi oleiq; dīmediū acerbū cū betæ decocto mē-
sura quatuor corularū calefacito, subdiuato, tepidoq; subluo, uel si uis p̄ be-
tæ decocto lac asininū decoctū cōmisceto, hocq; siue febrat siue nō, subluo/
to. deīde ptisanæ cremorē cū melle sorbeto, melq; aquā, acetūq; cōmisceto,
donecq; morbus decernat, potato, q̄ quatuordecī diebus sit nec ne mortalis,
decernit cū lōgissime, multis tñ hic morbus cū abisset, reuenit, q̄ si redeat, pe-
riculū est ne pereat, qui septem diebus sit nec ne mortalis, decernit. quos si su-
giat, nō fere perit, sed si curet, plarīq; sanescūt, q̄ cū cessauit, optime nutrica-
to, placideq; ingerito q̄ uētrīculus suscipiet, ne iras arefcatur neue fluxio uē-
tris supueniat, caueto, nā utrūq; periculosum est, quotidie aut lauato, post ci-
baria modice deambulato, uestē lenē mollēq; amicitio, lac & serū p̄ anni tēpus
q̄nq; & quadraginta dies potato, q̄ si faciat, cito sanescit, morbus autē hic diffi-
cilis est, multa q; curatione eget. Tertiū uero crassū malū pituita putrefacta
gignit, quod rēstus indicat, nā radículas olet, malū autē hoc de cruribus auspi-
catur, deinde uētrīculū petit & intestina, q̄ murmurāt uomitūq; acidæ putre-
factæq; bilis agūt, q̄ cū uomuit, sese nō habet, postea ad intestina defluit, quā-
doq; repente tam grauis dolor caput uexat, uti præ grauedine non audiat nec
uideat, multusq; & olidus sudor scaturiat, præcipue cū dolet, morbiq; requiē
facit, color eius arcuatus fit. morbus autem hic paulo minus q̄ prior mortalis
est. Cum sic habet, uentriculum inferiorem hypophoeo purgato superiorem
ueratro, caput tetragono cum ueratro purgatus est, postridie lacte asinino de-
costo purgato, tertio uero quarto & quinto caprino costō. dies autem uigin-
ti bubulum crudum uel caprinum tertia mulsi parte commista sextariū pro-
pinato, post autem purgationem infra medicamentorum quæ hydero deten-
tis, porrigito, deinceps cū lac potauerit, panē percostū comedito, pisces, scor-
pion, uel callionymō uel coccyga uel frustulū raizæ cū cōdimētis decoctū, car-
nes uero ouiculæ uel pulli gallinacei decoctas, uinū autē si conferat, albū po-
tato, si minus nigrū asperū, deinde post cibū deambulo, ne frigeto. si huic
cibaria dicta non cōferant, ptisanā miliūue sorbeto, si triginta dies huic mor-
bo difficili transeant, qui sit nec ne mortalis, decernunt, lāguēs sanescit. Quin-
tum uero crassum malū fit, cum alba pituita longa febre in uentriculo consi-
stit, de uultuq; auspicatur, qui tumet, deinde uentriculus corpusque sicuti la-
borarit, delassat, uētrīculusq; ualde grauāt laboratq; pedesq; turgēt. si pluat,
pulueris odorē non sustinet, si in pluuia stet, terræq; odorem sentiat, repente
concidit, morbus autem hic etsi crebro cesset, diutius tamen durat, tardiusq;
tollitur,

*Tertium crassum
malum unde.*

Medela.

*Quintū crassum
malum unde.*

tollitur. quem uti hyderon curato, fomentis, medicamentis, defatigationibus, cibisq; . Morbus autem hic sex annos fere detinet, deinde cū tempore rite curatus sanescit, qui si per exordia non curetur, difficilis redditur, multaq; curatione eget. Coxēdix autem ischiasue de his præcipue causis & aliis gignitur, præterea multis, si diutius quis sub sole uersetur & eat, coxendicesq; calefiant, ischiaue, humorq; horū articulorum & aliorū æstu siccescat cogaturq;. quod sic esse coniector, languens enim flectere mouereq; hos articulos & alios præ dolore, qui inest, nequit, digiti compinguntur, lumbos, uertebras quæ secundum coxēdices sunt, maxime dolet, coxēdices, inguina, genua, grauis & æstuosus dolor uexat, si quis eum attolat motetue, præ dolore uehementer gemit clamatq;, quandoq; neruorum distētio spasmosue frigus & febris superuenit, coxendix etiam bile, pituita, sanguineq; gignitur, tanquamq; omnibus his malis laboret, similiter dolitat, quandoq; etiam friget, leniterq; febrit, Quare sic eū qui hunc morbum sole concepit, curato, Corpus eius fomentatione madefacito, cibaria, pocula, coetera quæ dantur, tepida, liquida, humidaue, decoctaq; dato, cibo uero paneue & pulte mazaue attripto non multūue subacta & molli utitor, uinum album aquosum potato, corpore quiescito, si surgere stareue possit, quotidie parum deambulato, non multaq; lauato, cūq; tibi bene habere uideatur, corporeq; hudus esse, placide leniterue multum foueto, quod magis liquefaciet, humoremq; in articulis coactum educet, deinde postridie Cnidium coccum propinato, si non iuuat, hoc subluito, cumini dimidium acetabulum, cucurbitam parua solidam non concisam in mortario terito diligenter cribratoq;, minæ quadrantē nitri rutuli ægyptii triti, hæc in ollam iacito, olei acetabulum, uini albi tantūdem, mellis dimidium supermittito, cūq; betæ decocto, dum satis crassum erit, coquito, deinde linteo percolato, mellisq; attici, si mel concoquere nolis, acetabulum commisceto, uel mellis optimi cuius uis, si atticum non habeas, cum trulla coxeris, si lauatio crassior sit q̃ oporteat, uinum idem crassitudinem respectādo superfundito, hocq; lauato, deinde si oporteat, tres usq; dies purgato, si uero plures dies purgetur, tria bubuli caprinue lactis acetabula propinato, deinde betam pinguius conditam sine sale comedito, multi tamen hoc morbo claudi fiunt. Si uero morbus hinc bile gignatur, ueratrum scamoniæ succū uti per inferna purget, propinato, post purgationem, prisanæ duo acetabula cum melle sorbeto, postero autem die tertioq; cum foueris, lacte asinino decocto purgato, uesperis autē pinguis betæ cum farina decocta duo acetabula comedito, uinum autem album dilutum, aquosumue dulce & nunc & post medicamenti purgationem potato. Si uero pituita langueat, cnidio cocco uel hyppopheo cum foueris positionato, post uero purgationem, sorbimenta poculaq; eadē lactisq; potionē porrigito, dies uero post hoc uictu quāleuissimo utitor, Si his iuuat, sat est, si minus, sūgulis cātharidisue ossea, carnea uero ferramētis multis lineis & altis

Curatio quæ. 2

Coxendicis dolor.

Medela.

Maza attriptos.

Lauatio quæ.

Biliosus morbus.

Pituitosus.

Sanguineus.

perurito, si uero sanguine lagueat, foueto, cucurbitulamq; adnoueto, uenasq; poplitum aperito, si tibi uideatur, & cnidio grano potionato, uictuq; siccissimo utitor, uinum ne potato, sed si petat, q̄ minimum dilutissimumq; dato, parumq; deambulato, sed si possit, plurimū, quod pituita laboranti confert etiā, si uero stare nequeat, quauis causa laboret, crebro per cubile uolutato, ne charitilago humore intus coeat, quod si cadat, necessario claudicabit. Si autem uelis sanguine laborantem subluere, sanguen pituitamq; de coxendice uti deducas, his lauato, salis triti quantum manu capitur, oleiq; cotulam in hordei decoctum mittito, hocq; tepido, duarum cotularum mensura subluito, quē si sic cures, celerrime sanabis. Morbus tamen hic difficilis nimium & longus est. Tetani tres.

*Tetani tres.**Curatio.*

si uero super uulnere neruorum distentio tetanosue fiat, malæ mentumq; compinguntur, os nequit aperire, oculi lacrimant contrahuntq; scapulae compinguntur, manusq; spinam, crura confluere nequit, cum uero letalis est, cibum potumq; per nares reieciat. Cum sic habet, hūc foueto, pinguiq; ad ignem perungito, calida superponito, deinde absinthium uel lauri folia uel hyoscyami semen tritum uino albo subigito, & in ollam nouam mittito, tantidemq; olei cum uino superaspargito, calefacito, multoq; & calido caput & corpus perungito, deinde carnem fascia embateue in superiora trahito, uel stimentisq; mollibus purisq; conuoluito, & in cubile reclinato, donec ualde sudet, nullum deinde tepidum, si bibere possit, per os, si minus per nares infundito, uinumq; album q̄ suauissimum & plurimum propinato, Quæ quotidie donec sanescat, facito. Morbus autē hic difficilis est, celeriq; curatione eget. Distentio autem neruorum in posteriora opisthotonosue similiter afficit ferē, uti prior, qui fit, cum prægrandes nerui ceruicis angina uel uix morbo totiusque purulentis afficiuntur, de capite quandoq; cum febris superuenit, dolor neruorum conuulsione siue spasmos fit, quin & uulneribus euenit. Hic autem in posteriora trahit, distenditq; præ dolore scapulas & pectora gementi dolet, qui adeo conuellit distenditurq; uti qui adsunt assistuntue uix eū cōtineant, quin de cubili saliat, qui per eūdem diem quandoq; melius quandoq; peius habet. Cum sic habet, quæ superiori, & huic porrigito, facitoq; morbus autem hic cum longissime quadraginta dies durat, quos si fugiat, sane scit, distentio autem hæc neruorum tetanosue hic tertius causis iisdem quibus priores gignitur, sed minus letalis est, plarig; tamē in posteriora cadentes hūc morbum ceperunt, qui sic afficit, corpus totum conuellitur, primo quidem circunuagatur, deinde tempore procedente in cubile decumbit, cumq; labor spasmosq; remisit, surgit, paucosq; dies similiter deambulat, postea rursus in iisdem doloribus iacet, qui hæc patitur, crebro mutatur, siquid comedat non demittit nisi uix & combustum, quod si in pectora resiliat, præfocat. Quem si quibus priores cures, cito sanabis, ptisanæq; cremore tenui cum melle subluito,

*Embates.**Opisthotonos.**Curatio.**Tetanos tertius.**Medela.*

De comitiali

DE COMITALI SACROVE MORBO
SERMO TRIGESIMVS SEPTIMVS.

Quem Hyppocratis esse Galenus negat, uiri tamen non penitus ignari dicit esse, Nam Hyppocratis stilum sententiarumq; acumen non sapit, inquit.

Orbus quidem sacer uocatus sic habet, diuinius sacratiusq; coeteris morbis nihil mihi habere uidetur, nam eadem naturam unde gignitur quam coeteri morbi habet, naturam autem causamq; diuinam quadam imperitia & admiratione homines in hoc esse putarunt, q; nihil commune nec simile quo dignoscatur, cum coeteris morbis habere uideatur, diuinumq; nescioquid in hoc seruari & inesse medendi quadam imperitia censuerunt, siquidem expiamentis excantationibusq; medentur & dissolunt. Si uero diuinum malum hoc ideo putetur q; in sese diuinum quid mirandumq; habet, certum est esse plurima mala quæ mira eorum natura diuina putanda forent non minus, & non unum, quæ nemo diuina esse ducat, sicuti nunc demonstrabo. Diurnæ enim febres aphermeriniue tertianæ quarantæue mihi nihil minus diuinum habere uidentur, diuinog; numine fieri q; hoc, siquidem homines iis correpti subito nulla patenti causa desipiunt furiantq; multa; non oportune peragunt, quin & multos dormientes lugere uidi, nonnullos clamare, quosdam strangulatos, de stragulis quosdam exire, desuperandoq; cursitare dum expergiscerentur, deinde sicuti prius respiscere, quam uis palliduli debilesq; redderentur, quæ non semel sed sæpius uidimus, multa; alia fieri, quæ narrare longum esset. Mihi quidem hi homines uidentur qui primi hoc malum consecrauerant fuisse sicuti nunc sunt Circulatores Magiue expiatores excantatoresq; & ostentatores arrogantes, talesq; homines qui se sanctos religiososq; admodum fingunt, propterea; multa scire, qui cum nescirent qua ope hoc tolerent, siqui liberaretur diuinitus actum prædicabant, ne eorum inscitia pateret, sibi; ipsis tuta uia medica quid tentabant, partim expiamentis excantationibusq; balneorum ciborumq; multorum abstinentia, siquidem mandabant marinis his piscibus tanq; non commodis ut abstineret, mullo, melanuro, mugili, anguilla, Camibus uero capræ, cerui, porci, suis, Auiibusq; his, pullastris, colubis, turturibus, auritis oridifue, quæq; ualentiores esse putantur, Holeribus autem menta, cæpa, allio, nihil enim acre non ualenti conducit, uestimentum præterea nigrum ne uestirent, nigrum enim quid mortuale esse dicebant, nec in caprino corio cubarent, nec gestarent pedem super alterum, manumue super alteram posuisse morbi huius medicinam impedire dicebant, quæ cuncta diuino quodam prætextu pponerent, plus uti scisse uiderentur: deinde causas alias addebant, uti si sanaretur, maior eorum auctoritas & dexteritas

Comitalis morbus.

Cur hoc malum magis diuinum quam alia putandum sit.

Quid cetera faciant.

Magi.

Quæ uiderentur.

esset, si perirét, tuto sese defenderét, cū dei causa essent, nō ipsi, medicamētū præterea nullū q̄b comederét uel potarét, dabāt, nec balnea tāgere sinebant, tanq̄ noxium esse uideretur. Quare puto nullos eorum, qui libyæ mediterranea colunt, si hoc morbo corripiantur, posse ullo modo sanari, siquidem stragulis, uestimentis, calceisq̄ & caprinis carnibus utuntur, cum nihil horum nisi caprinum habeāt, pecoraq̄ alia nisi caprinum bubulumq̄. Deus igitur auctor causaue non est, si hæc data uel non data morbum & augent & demūt, nec expiationes profunt, sed medicamenta si uorent uel potētur prodesse uel obesse possunt, quæ diuinam potentiam hinc auferunt & obscurant. Quare mihi nec hi homines morbum hunc sacrum esse uidentur putare, qui his rebus tolli putauerunt, nam quod tales expiationes tollunt, nihil prohibet & aliis artificiis medicamentisq̄ tolli uel immitti, quare potius humanum esse hoc putandum est quam diuinum. si quis enim expiamētis, carminibus & excatationibus uel alia re malum hoc abigit, diuina nō dicitur hoc ope fecisse sed humana, quod homines hi propterea fingunt, plusq̄ coeteri uti scire putentur, sicq̄ homines decipiant, castitatem integritatemq̄ præferentes. Plurimus his sermo de deis est, mihi quidem non de pietate sicuti rentur sed impietate uerba facere uidentur, deosq̄ nullos putare, nam horum pietas impietas est non sancta, sicuti docebo, si enim se scire profitetur, Solem lunāq̄ obscurare, tempestates, tranquillitatem, pluuias, siccos æstus inducere, mare terrasq̄ perturbare, multaq̄ his similia, cunctaq̄ se scire prædicant, siue sacris, siue re quauis alia hoc asseuerent, mihi quidem uidetur nec deos putare, nec si sint, quicquam posse, nec prohibere posse quin summa scelera committantur, quare mihi graues in deos esse uidentur. Cum enim quis magica aliaue arte solem lunamq̄ obscurat, deducitq̄ tempestatem & serenitatem inducit, nunquam hoc diuinum putarem, sed humanum. Qui enim potest diuina potentia mente humana superari seruāq̄ fieri, quæ fortasse non sic habent, sed cum homines uita egent, cuncta tentant & moliuntur, & ad plerāq̄ alia & ad hunc morbum singulosq̄ alios causam in deos referentes, nec semel sed sæpius hoc inculcant, si capras imitentur, belent mugiantue uel in dextram conuellantur; matrem deorum causam esse aiunt. si uero grauius contentiusq̄ clament, equo comparant, Neptum / numq̄ auctorem esse uolunt, sin autem quid oleti cōpareat, quod sæpe morbi ui plerisq̄ cadit, nullum tortuosum nomen ponitur, si uero tenuius crebriusq̄ gallinæ modo demittant, Apollo nomios auctor est, si spumā ore mitant, calcibusq̄ terram feriant Mars causam habet, si qua somnia, terrores, metus, coeteraq̄ talia per noctem in cubili patiantur, siue ex eo fugiant & exiliāt, Hecates insidias & heroum insultationes aiunt esse, quare piamentis carminibusq̄ utuntur, sicq̄ uti mihi uideor, diuinum numen impium non sanctumq̄ reddunt, nam hoc morbo correptos, sanguine coeterisq̄ piaculis conuoluunt uel nefarios aiūt esse uel ab hominibus potionatos uel nefariū scelus aliquod commississe.

Libes cur nō sanarentur ab hoc morbo.

Quare non diuinum malum hoc sit.

Quales uenefici.

Quare hec fingantur.

Quibus deis hæc tribuant.

Apollo nomios pastoralisue.

commisisse, quos contra facere decuit sacrificare, precari, sacraque ad tépla du-
cere, deos rogare. nunc autem nihil horum faciunt, sed expiant purgátue, pur-
gamentaque & expiaméta partim terra condunt, partim in mare proiciunt, par-
tim in montes alportant, quo nemo tangat, nec eat, Quæ oportuit ad sacra té-
pla deferre, deoq; dare, si quidem deus auctor est & causa, deo quidem homi-
nis corpus coinquinari non censeo, cum sit impurissimum ab castissimo pu-
rissimoque. quin si quis coinquinetur, quidue committat, deos se purgare cu-
pit, purumque & castum reddere, non coinquinare, siquidem dei sunt, qui cum-
sta scelera nefasta perpurgāt & emundant, tutamenque nostrū sunt, deisque nos-
terminos lucosque sacros dedicamus, quos nemo non purus & castus intrat &
ablutus, non scelere coinquinatus, quin si quod scelus commisimus habemus-
ue, sic piamus. quæ piamenta sic mihi habere uidetur, Malum uero hoc nihil
mihi diuinus sacratiusue habere uidetur quam cœtera mala, sed eandem &
naturam & causam qua gignatur quam & cœtera mala, natura quidem & cau-
sa huius diuina est, sic & cœterorum, medicabileque non minus est quam cœte-
ra mala. nihil enim est, quod tempore medicamentisque nō tollatur, tametsi uali-
dius sit quam medicamenta, quæ porriguntur. Malum autem hoc sicuti cœte-
ra generatim auspicatur & incipit, nam si de pituita, pituitosum erit hoc ma-
lum, si de bile, biliosum, si de tabe, tabificum, si de liene, lienosum. quid enim
prohibet foetū eodem morbo generari quō parentes laborarunt? quoniā cor-
poris partes omnes ad genituram conferunt, sani de sanis gignuntur, morbo-
si de morbofis. Præterea signum aliud argumentumue magnum habemus, mor-
bum hunc non esse magis diuinum quā cœteri, pituitosis enim natura fit, non
biliosis, qui si diuiniore sanctiorue cœteris esset, omnes æquo modo corripe-
ret, nec pituita bilisue discrimen faceret, sed enim huius morbi cerebrum cau-
sa est, quemadmodum & aliorum magnorum omnium, quo uero modo quaque
de causa fiat, clarius dissertabo. Cerebrum quidem hominis bipartitum du-
plexue est quemadmodum & cœteris animalibus, quod membrana quædam
tenuis per medium distenta diuidit, propterea non semper eadem capitis pars
dolet, sed modo hæc, modo illa, quandoque & totum. Præterea uenæ plurimæ
tenuissimæque de toto corpore caput petunt, Dux quidem crassæ magnæue,
quarum una de iecore, de liene uenit altera, quæ de iecore, sic habet, pars eius
inferiora petit, dexteramque partem secundum lumbum renemque dexterum co-
xæque interiora, peruenitque in pedem, Cauaque uena dicitur. secunda uero supe-
riora petit, per dexterarum uenas partesque, pulmōnemque, Cuius pars in cor scindi-
tur, dextrumque brachiū, clauēue, cœtera uero pars superiora petit, per iugulum,
dexteramque faucium partes, & colli, cutemque ipsam uti compareat, secundumque
aurem delitescit, quo loco scinditur, quodque crassissimum maximum cauūque
maxime illius est, in cerebrum desinit, tenuissimum autem in dextram aurem,
oculum, aurem. Venæ quæ ab iecore ueniunt, sic habent, Quæ autem uena de

*Qui derideat
hoc piatores nim-
de.*

*Qui deorum cul-
tus.*

*Malum hoc mem-
dicabile est.*

*Pituitosos tantū
comitalis mor-
bus uizat.*

*Cerebrum huius
causa quale sit.*

*Dux magna uen-
ne.
Vena iecoris.*

Vena lienis.

liene uenit, sinistra supra & infra prestat, sicuti quæ de iecore, sed tenuior de/biliore est, per quas uenas plurimum spiritus trahimus, quæ nostri corporis spiracula sunt, spiritumq; & aera ad sese trahit, ac in cœteras corporis partes tanq; per tubulos mittunt, per uenulâq; refrigerant & emittunt, spiritus enim nusquam consistit, sed huc & illuc persluit, siquæ enim consistat uel intercipia tur, pars qua sistitur, debilitatur, signum autem hoc est, sicuti sedenti uel iacen/ti uenulæ comprimantur, spiritus uti non persluat, confestim torpescit. De his quidem uenis sic habet, morbus autem hic pituitosis nō biliosis fit, qui adhuc in matris locellis existenti principium sumit. Cerebrum enim priusq; edatur, sicuti cœtera membra, purgatur, floret, crescit, quod si bene modiceq; purge tur, nec plus minusue quam oporteat, defluat, caput sanissimum hic habebit, si uero plusquam oporteat, cerebrum deliquet, morbosum & tinnitus sonitusue plenum, cum adoleuerit, caput habebit, solisq; & alioris impatiēs. Si uero de una aliqua parte defluat, utpote uel oculo uel aure uel uena aliqua confringa tur, sic afficitur, uti deliquatio fuerit, si uero non purgetur sed in cerebrum re labatur, pituitosus erit necessario. Quibus autem pueris pustulæ ulceraue per caput, aures, corpusue pullulant, saliuosa, mucosaeue sint, melius ætate proce dente degent, pituita enim hac emittitur & purgatur, quæ in matris locellis debuit. Qui sic purgantur, morbo hoc non fere corripiuntur, qui uero puri, mū di nitidieue sunt, quibusq; nullum ulcus, saliuæ mucusue prodit, nec in matris locellis hæc purgatio facta fuit, periculum est, ne hi hoc morbo corripiantur, si uero defluxus hic cor petat, tremuli, spiritu angusto, pectore nō ualido, qui/dam & giberosi fiunt, cum enim frigida pituita cor pulmonēue petit, sanguis refrigeratur, uenæq; hac ui refrigeratæ in cor pulmonēq; resiliunt, corq; pro pterea salit, quare difficultas angustiaq; spiritus suscitatur, spiritū enim super uenientem & calidum non suscipit, sed per uenas spargit, dum pituita detine tur, quo palpitatio spiritusq; angustia pro copia cessat, nam si multū defluat, tardius, si parum, citius, si quidem illi defluxus cerebri multi crebriue sint, cre brius & hi corripiuntur, quæ patiuntur, si cor pulmonemue petant, si uentrē, uentrem citant. Si uero quis horū meatum claudatur, uenasq; quas dixi flu stio petat, mutescunt, strangulanturq; osq; spumescit, dentes cohæret, manus conuelluntur micantue, lumina uertuntur, nihil sentiunt, quidam & oletat, quæ modo dextra modo sinistra modo utraq; parte fiunt, quæ autem modo horū singula fiant, dicam. Sine uoce quidem est mutescitue, cum spiritus uenas pe tens spirandi meatum claudit, quem nec in cerebrum nec in cauas uenas ma gnasue nec etiam in uentriculos mittat, sed spirationem intercipiat, nam cum quis ore naribusue spiritum suscipit, primo cerebrum petit, deinde pars pluri ma uentriculum pulmonemq; & uenas pars aliqua, deinde per cœteras partes uenis dispergitur, quantumq; uentriculum refrigerat & pulmonem, cœtera ni hil, spiritus autem aerue qui in uenas concedit, cōcedit & in uentriculos pe netrat

Torpor cur.

Cerebrum in ute ro purgatur.

Tinnitus aurium unde.

Scabies et pustulae profunt pueris.

Tremuli giberosiq; unde.

Dimeris huius morbi affectus.

netrat & in cerebrum, sicq; resipiscetiam sensumq; & agitationem mēbris præbet, quare cum uenæ pituita clausæ spiritum aëraue non suscipiunt, mutuū nō sentientemq; hominem reddunt, manusq; uon ualidæ conuelluntur & micant, cum sanguis quiescat, nec uti consueuit, discurrat spargaturq;. Lumina autem oculiue uertuntur, cum uenulæ spiritu pulsante aëreue clauduntur, os autē spu mescit, cum pulmo spiritum non suscipit, sed spumescit, ac tanquam moriēs feruescit, stercus uero præ ui subducitur, cum languens præfocatur, quod fit, cum iecur & uentriculus præcordia petunt, uentriculiq; os stomachoue claudunt, quod fit, cum tantum spiritus quantum consueuit, os nō intrat, calcitrat autem, cum spiritus supra & infra per sanguinem prorumpens pituita nō permittitur exire, conuulsionem spasmonue dolorēq; iniicit, propterea calcitrat. Quæ omnia patitur, cum pituita frigida sanguinem calidum petit, quem refrigerat sititq; cuius fluxus si multus & crassus sit, statim necat, sanguinem enim frigore superat cogitq;, sin autem multus non sit, statim quidem superat, spirationemq; claudit, deinde cum per uenas spargitur, sanguini qui multus & calidus est, miscetur, superaturq;, sic uenæ spiritum aëraue capiunt, resipiscuntq;. paruuli quidem infantes si hoc morbo corripiantur, plerūq; pereunt, si multa pituita superfluat & huda, tenues enim uenulæ paruæq; eam præ copia & crassitudine non capiunt, quare sanguis refrigeratus in unumq; coactus perimit, sed si pusilla paucaue sit, per utraq; uenas defluit, uel per alterā superest, signo relicto, nam os uel oculus distorquetur, uel ceruix manusue conuellitur micatue seu tremit qua parte uenula pituitæ plena superetur debiliteturq; & emacietur, quare necessario ea uenula debilitat, corpusq; ea parte, quod plerūq; longiore tempore prodest, non enim corripitur (si semel hoc signum reliquit) amplius propterea, coetæq; uenæ necessario male habent, quadāq; tenuis emaciantur, uti spiritum aëraue non suscipiāt, pituitaq; similiter amplius non defluit, siquidem ea membra uenis male habetibus imbecilliora esse par est. Si non adultis & non perfectis pusillum quid defluit, dextramq; petit, sine signoq; supersunt, periculū est, ne coalescat, simulq; crescat, nisi medicina accommodata adhibeatur, Pueris quidem hæc uel simillima fiunt, sed adultos natuue grandiores non necat, cum superuenit, nec distorquet, nam eorum uenæ magnæ cauæq; sunt, sanguinisq; calidi plenæ, quem pituita superare refrigerare cogereq; non potest, sed superatur, sanguiniq; statim miscetur, sicq; uenæ spiritum aëraue suscipiunt, sensusq; & prudētia permanet, signaq; dista minus propter robur fiunt, senes autem ideo simorbus hic capiat, necat uel stupidos læsosue reddit, quoniam eorum uenæ sunt uacuæ, paulumq; sanguinis tenuis & aquosus inest, si ergo multum fluat, tempusq; brumale tempestuosumue sit, perimit, nam spirare non potest, sanguinemq; si utrinq; fluat, cogit, si uero tantum altera, stupidum læsumue reddit, sanguis enim cū tenuis frigidus paucusq; sit, pituitam superare non potest, sed superatur cogiturq;, quare pars ea

Cur mutescant.

Cur oculi subuertantur.

Cur os spumescat.

Cur oletet.

Cur præfocetur.

Stomachus uentriculi.

Cur calcitrent.

Cur infantes hic morbus necat.

Cur adultos non tollit.

Cur senes perimit uel siderat.

*Cur dextrā par-
tem potius uexet
hic morbus.*

*Quos magis per-
tat, et cur.*

Quid sit morbus.

Quid sit morbus.

Epilepsis.

*Cur uer pericu-
losam sit.*

*Quā cum labore
tollatur.*

*Oves et capræ
comitiales sunt.*

*Comitiales uetus
non sanatur.*

Quid sit morbus.

Quid sit morbus.

Quid sit morbus.

qua sanguis contabuit, debilitatur. Dexteram uero partem, quam sinistrā hic fluxus propterea consuevit petere, quoniam in ea uenæ maiores, capaciores, magis cauæ, pluresq; sunt q̃ in sinistra, quæ de iecore lieneq; ueniunt. Pueris uero maxime superfluit & liquefit, quibusq; caput sole uel igne calefiat, siue repente cerebrum horreat, tunc pituita excernitur, Calore enim & diffusionē cerebri liquefit, consistentia uero & frigore excernitur, sicq; superfluit. qui / busdam hæc quidem causa est, & fit, quibusdam uero, cum post aquilonē au- / ster repente fiat spiritumq; mutat, cerebrumq; consistens repente debilitas, dis- / soluit, demittitq; pituita uti redundet, sicq; defluxum facit, si quis etiam repē- / te metuat, superfluit, si quis clamante aliquo terreatur uel interim ploret, nec possit cito spiritum resumere, qualia pueris sæpius eueniunt. Quoduis igitur horum fiat, corpus repente horret, uocemq; languens amittit, muscitue, spiri- / tum non trahit, spiritus quiescit, cerebrum consistit, sanguis sistitur, sicq; pitui- / ta excernitur superfluitq;. Pueris quidem causæ sunt hæc per exordia comitia- / lis morbi epilepsiosue, senibus autem hyems infensissima est. Cum enim mul- / to igne caput cerebrumq; calefecerint, deinde frigus petant, frigeātq; siue de frigore teporem ignemue petant, eadem patiuntur, sicq; obnoxii huic morbo redduntur, quemadmodum dictum est. Periculum etiam magnum est, ne per uer eadem patiantur, si caput perfoletur, per ætatem uero minime, nam tunc repentinæ mutationes non fiunt. Cum autem uicesimus annus transierit, mor- / bus hic amplius non superuenit, nisi puericiæ coalumnus sit, quare paucos uel nullum corripit, nam uenæ sanguinis plenæ sunt, cerebrumq; consistit, moro- / sumq; & acerbum est stryphnosue, pituita uti in uenas non superfluat, quod si faciat, sanguinem nō superat, cum multus & calidus sit, si cui a puero coaluit, consuetudinem iam fecit, quo tunc præcipue corripitur, cum uenti mutan- / tur, sed tunc potissimum, cum auffer spirat. Cuius liberatio difficilis est, nā ce- / rebrum humidius est, pituitaq; redundat, crebroq; destillat, pituitamq; adeo excreare nequit uti siccescat, sed madescit liquefcitq;. Quod ex ouibus quis hoc morbo correptis, sed capellis præcipue, quæ sæpissime corripuntur, co- / gnoscat, quarum si caput aperias siccesq;, cerebrum humidum sudās olidūq; deprehendas, quo liquido cognoscat, morbum hunc non Deum corpus uexa- / re, sic & in homine habet. Cum uero morbus hic inueterauit, medicabilis am- / plius non est, nam cerebrum pituita consumitur & liquefit, quod autem lique- / factum est aqua fit, cerebrumq; foris circumdat, crebriusq; hi & facilius corri- / piuntur, propterea uero morbus hic diuturnus est, quoniam tenue & multum est quod superfluit, sanguineq; statim superatur & calefit, qui uero iam huius morbi consuetudinem habent, cum aduentat, præsentiant, coetumq; hominū fugiunt, domumq; se referunt, si prope sit, si minus, locum non frequētem pe- / tunt, quo pauci se cadentes uideant, statimq; se contēgunt, morbi uerecundia, non (uti quidam putāt) numinis dæmoniue metu, pueruli uero cū cōcidūt, primum

primum inassuetudine quo fors tulerit cadunt, deinde cum sæpius corripiuntur, morbum cum præsenferunt, confestim morbi timore sese ad matrem uel notum aliquem conferunt, pudorem enim pueri non dum cognoscunt. Mutationibus autem uentorum eos propterea dico corripì, præsertim austru deinde aquilonis, coeterorumq; quod sic habet, qui uenti situ facultateq; ualidi contrariq; ualde sunt, contrario etiam modo coelum & omnia commouet. siquidem aquilo nubila discutit, coelum spiritum aeraue serenat, limpidūq; & lucidum facit, similiterq; uenti omnes qui de mari coeterisq; aquis ueniunt, caliginem enim humidam omnium & hominum pellunt, propterea uentorum omnium aquilo saluberrimus est, contra autem auster notusue facit, primum quidem spiritum aeraue strictum liquefacit & spargit, siquidem non statim uehementer spirat, sed primo leniter, quoniam non tam subito priorem spiritum aeraue compactum & densum superat, sed temporis spatio dissoluit. quod & per terras, mare, flumina, fontes, puteos facit, cunctaq; quæ gignuntur & in quibus quid humidi est, quod in omnibus plus minusue est, quæ omnia uenti huius flatum sentiunt, de limpidisq; turbulenta fiunt, de frigidis calida, de siccis, humida, quæq; dolia domi & in terra sunt, cum uino uel alio liquido liquoreue flatum austru sentiunt, speciesq; alias formasue sumunt, solemq; & lunam coeteraq; sidera hebetiora quam suapte natura sunt, facit, cum hæc ergo tam magna ualidaq; tantopere superet & afficiat, quid mirum si eum corpora sentiant, mutanturq;. mutationibus ergo horum uentorum præsertim Austrinis cerebrum dissolui flaccescere madescereq; necesse est, uenalsq; magis laxari & demitti, Septentrionalibus uero cerebri humorem consistere, morbo sumq; & liquidum foras perlui, sic ergo horum uentorum mutationibus destillationes morbusq; hic fiunt pullulantq;, sicq; morbus hic nihil quàm coeteri difficilior cognitu est & curatu, nec diuiniior sacratioe est, cum ex intrantibus exeuntibusq; constet, sciantq; homines solo cerebro nobis uoluptates, gaudia, risus, ludi fieri, doloresq; molestiæ, curæ, luctus, quo maxime sapimus, scimus, cogitamus, uidemus, audimus, turpia, honesta, mala, bona, suauia, nō suauia dignoscimus, quædam lege discernentes, quædam utilitate sentimus, quo uoluptates non uoluptates temporibus dignoscimus, quo hæc nobis placent, hæc non, quo furore agimur desipimusq;, timemus, metuemus, quædam per nosse & somnia, quædam per diem, nō opportune erramus, curamusq; non curanda, quædam earum rerum quæ consistunt ignoratione, quædam desuetudine & imperitia, quæ omnia cerebro cum non ualet, patimur, sed cum suapte natura magis calefcit, frigescit, humescit, siccescit, uel quid aliud præter naturā & consuetum patitur, præ humiditate quidem furore citamur & insanimus, cū enim cerebrum suapte natura magis humescit, necessario agitur, quod cum fit, uisus & auditus non quiescit, modoq; hoc modo illud sibi uidere & audire uidetur, linguæq; quæ singulis momentis uidet & audit, loquitur, quantumq; tem/

Quid uentorum mutatio possit.

Aquilo qualis et auster.

Mutatio uentorum quid possit.

Cerebrum causa omnium.

Cerebrum quando furit.

*Pituitosi bilio =
siq. furor quā-
les.*

Pauoris causa.

*Oblivio unde et
uociferatio non
eterna.*

*Spiritus aerue
prudentia au-
ctor.*

*Cerebrum pru-
dentiam præbet
præcordia non.*

*Cor cur non se-
des prudentia.*

*Cordis præcor-
diorum, pro-
prietas.*

poris cerebrum quiescit, tātum quis resipiscit, cerebrum autem pituita bileq;
corrumpitur, quæ utraq; sic dignoscas, qui pituita furiant, quieti tacitiq; sunt,
nec tumultuantur, qui uero bile, clamant, male agunt, semperq; quid importu-
num non probum & audax peragunt. si quidem continuo tenore furiant, hæ
sunt causæ. Si uero timent metuuntq; & terrentur, cerebri fit mutatione, quod
bile calefactum motatur, quæ per uenas sanguinarias corporis cerebrum per-
tit, metumq; eatenus iniicit, quatenus in uenas corpusq; redit, deinde quiescit,
molestia cura & æstu quis afficitur, cum non opportune cerebrū frigescit cō-
sistitue supra q̄ consueuit. Quod pituita facit, cum quis præterea obliuisci-
tur obliuiosusue fit, eadem causa est, qui uero noctu clamat & uociferatur, hoc
fit, cum subito cerebrum calefit (quod biliosis non pituitosis euenit) cum san-
guis multus per uenas dictas in cerebrum perfluit premitq;. cum autem quis
formidolosum insomnium uidit, timet ac si uigilet, tuncq; uultus magis infla-
matur, oculiq; turgiduli rubent, cum uero quis timet, semper quid mali perpe-
trare cogitat, quod per somnum patitur, cum autem expergiscitur, resipiscit,
sanguis per uenas prædictas dispergitur, cessat. Cerebrum in homine propter
ea multum posse ducō, quod nobis si ualet, nuntiat quæ per spiritum aerue
fiunt, prudentiam autem ei spiritus aerue præbet, oculi autē, aures, lingua, ma-
nus, pedes tanquam ministri cerebri cogitata perficiunt, tantum enim quodq;
corpus sentit sapitq;, quantum aeris suscipit, prudentiæ siquidem cerebrum
nuntiat, cum enim quis ad sese spiritum trahit, primo cerebrum petit, sicq; per
reliquum corpus spiritus aerue spargitur, sed uigorem uimq; suam in cerebro
relinquit, quicquidq; prudens, & mentem habet, nam si corpus priusquam
cerebrum peteret, dignotionem in carnibus uenisq; relinqueret, cerebrūq; cal-
lidus non syncerus sed humiditate carniū sanguinisq; cōmixtus peteret non
defecatus, quare dico cerebrum prudentiæ nuntium & auctorem esse, præcor-
dia uero quæ præ se mentem prudentiamue ferunt, casu quodam legeq; de-
cora hominem hoc nanciscuntur, non natura, quam uim præcordia habeant, ne-
scio uti sapere & cognoscere faciāt, nisi cum quis imperato gaudet, uel trista-
tur, salient, caloremq; præ tenuitate præbent, quodq; in corpore maxime tē-
duntur, sinusq; nullos habent, quibus bonum mel malum accedens suscipiant,
sed ab utroq; horum naturali imbecillitate perturbātur, siquidē nihil priusq;
coetera, quæ in corpore sunt, sentiunt, quare frustra hoc nomen causamq; ha-
bent, tanq; cordi prætendantur, quemadmodum & quæ aures dicuntur nihil
ad auditum conferunt; corde uero quidam nos sapere dicunt, quoniam hoc
prius molestiam curamq; sentit, quod nō ita habet, quare percellitur quidem
uti & præcordia, quinetiam magis, quoniā de toto corpore uenæ eo tendūt,
illicq; clauduntur, quare si quis labor molestiaue hominem petat, sentit, nā cū
corpus molestat, necessario horrescit & contrahitur cōtenditurq;, quod etsi
summopere quis lætetur, idē patitur, quoniā cor præcordiaq; hoc præcipue
sentiunt,

sentiunt. prudentiæ autem utraq; expertia sunt, sed Cerebrum horum omnium auctor est & causa, quemadmodum ergo cerebrum primum omnium quæ in corpore sunt, prudentiam spiritumq; æraue sentit, sic & siqua magna spiritus ærisue mutatio per anni tempora fiat, cerebrum cum spiritu & aere mutatur, cerebrum autem propterea primum sentit, quoniam mala grauissima letaliaq; contrahit, non peritisq; maxime cognitu difficilia, decretorioq; non facili, morbus autem hic qui sacer dicitur, causis iisdem oritur, quibus & coeteri, hoc est rebus quæ accedunt & abeunt, quemadmodum est frigus, sol, uentorum nunquam cessantium quiescentiumue mutatio, quæ diuina sacraue sunt, nihilq; a coeteris differunt, quare malum hoc magis diuinum sacrumue quam coetera putandum non est, sed humana cuncta diuina & sacra esse censendum est, naturamq; & uim suam singula habent, nihilq; ambiguum est, quodq; medicina non tollat, plurima tamen medicinam non habent, quoniam causæ quibus gignuntur, latent, Nam est quod morbum nutrit, quod afficit, quod tollit, quæ Medicus noscat oportet, temporisq; cuiusq; occasione dignoscat, quod hoc si det, malum nutriet & augebit, hoc subducet & minuet. quãobrem & in hoc & in coeteris omnibus mala ne augeto, sed cito retundito, porrigendoq; commutato quæ cuiq; maxime hostilia sunt & contraria, non placitum & cofuerum, quibus pullulat & crescit, quod uero hostile est & contrarium, tabescit & marcescit, hebetatur siue retundit, quisquis ergo mutationem hanc in hominibus cognoscet, uisusq; ratione possit, cum opus fuerit, hominem humefacere, siccare, calefacere, & frigefacere, hic & hunc morbum curabit, sine piaculis expiamentisue & carminibus excitationibusue coeterisq; huiusmodi circumforanis uanisq; rebus, si tempora & conferentia dignoscet.

II

Morbus sacer
unde. acq. T

plurima
nō hnt, q
quibz gign
sentit. C
Medicos quæ sci
re oporteat.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

q. d. p. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

MORBORVM COMMVNIVM
PASSIM VIGENTIVM
ET EPIDEMIORVM HYPOCRATIS
LIBER SECMO V PRIMVS ORDINE
AVTEM TRIGESIMVS OCTAVVS

*Vergiliae
Thesos.
Temporum uarietas.*

*Causas.
Tubercula secundum aures.*

Quibus haec ferent.

Tabes cito perirent.

Hemitritæos.

Lotia qualia.

Reuma.

Er autumnum autē æquinoctiumq; & sub uergilias in thaso pluuiæ multæ, lenes, iugesq; fuerūt, utpote spirante austro; hyems austrina fuit, septētrio parū spirauit, pene tota sicca fuit, ueriq; similis, uer austrinū & frigidū fuit, parum pluit, æstas tota ferme nebulosa fuit, nihil pluit, etesizæ parum sparsimq; spirauerūt, cū totū hoc tps ferme austrinū siccūq; fuerit, pauci tñ ardēti febre & æstuosa laborarunt, tamen si paulo ante uer septētrio cōtrarius spirauerit, tñ his oībus bñ stetit, san guis de naribus paucis erupit, nec ppterea peribāt, tubercula multis tñ scdm aures suscitabāt, parti altera parti utraq; plurimi horū febre carebāt, nec iacebāt, qdā tñ pag caluerūt, tñ oēs euadebāt, nlliq; suppurarūt, quēadmodū alia de cā extuberātia, qdā em uana & fungida erāt, qdā magna & sparsa, nō inflā mata, nō dolētia, signo nullō relicto oībus euanescebāt, quæ fiebāt adulescētibus, iuuenibus, adultis, mltisq; luctatoribus, & aliter exercitatis, paucis qdē foe minis: multos tussis sicca nihil educēs uexabat, pauloq; post raucescebāt, qdā post aliqd tps, qbusdā testis alter uel uterq; cū dolore īflāmabat, qdā febriebāt, qdā nō, q plariq; laboriose trāsigebāt, coetera uero qstū ad medicū sine labore morboq; degebāt, paulo qdē añ æstatē, & p æstatē qdā cū lāguere cepissēt, ī hyemē lōgiusq; cōsūpti deducebant, tabificiq; decubebāt. si qdē cū hoc añ qbusdā dubiū eēt, tūc cōfirmabat, q uero tūc p mū lāguere cepissēt, natura his ī tabificū defluxit, plimiq; horū q sic iacebāt, pibāt, siq; at modicū tps trāsegit haud scio, celerius ei pibāt q; hi cōsueuerūt. coetera uero lōgius p ducebāt, nā q febriebāt, facilius trāsigebāt, nec pibāt, de qbus scribet, solū ei & maximū malorū, q tūc fiebāt, tabes plimos necabat, mala uero hæc plarissq; fiebāt, febres horridæ, cōtinuæ, grauē sue, nec pēitus relaxātes, selt tertianus hemitritæosue talis modus erat, q alterā accessionē leuiorē, alterā grauiorē haberet, sed q potius ī grauē tēderet, semper nec p totū sudabāt, plurimū extrema frigebāt, q uix calefieret, uētres lubrici erāt, pauca, biliosa, pura, uellicātia, de mittebāt, crebroq; ad stellā surgebāt, lotia uel tenuia, decolora, cruda, pauca erāt, crassaue, pusillū nec bñ cōsistēs sedimētū hēbāt, sed crudū & nō oportūnū, qdā parua qdā cōcosta paulatī crebro uix reglutinabāt & tussiedo emittebāt, qbus aut uiolēter prūpebāt, ne minimū qdē cōcosta emittebāt, sed ppe tuo cruda spuebāt, plarissq; uero horū ab exordio ī finē usq; fauces dolitabāt, cū īflāmatioe rubebāt, destillamēta reumataue pua, tenuia, acria defluebāt, q celeriter

celeriter emaciati liquefactiue maleq; affecti, nihil gustantes nec sitientes iacebant, pleriq; circa mortem delirabant, de tabificis quidem hæc. per æstatem uero & æstumnū febres multæ, graues, continuæ, non uiolentiæ, sed quæ diu molestantur, uiguerunt. cœtera uero difficiliter non degebant, plurimi tamen alio cita sine molestia transigebant, nihilq; fere lædebat, lotia uero plurimorum boni quidem coloris erant, puraq; & defecata sed tenuia, tēporeq; post/ea circa decretorium concocta, non ualde tussiebant, nec quæ extussissent, cum difficultate reglutinabantur, qui non impasti iacebant, sed quæ darentur, libe/ter sumebant, qui cum tabescerent, tabificum tamen in modum omnino non afficiebantur, quidam in febribus horridulis parum supersudabant, quidā non statō circuitu per accessionem aggrauabantur, quædam penitus non desere/bant, quidam per accessionem tertiano modo grauescebant, quibusdam cum breuissime uigesimo die, plerisq; quadagesimo, multis octogesimo decerne/bat, quosdam non statō circuitu & sine decretorio deserebant. plerosq; cum non diu febres deseruissent, redibant, post reditum eodē circuitu decernebant, multis autem sic producebantur, sub hyemem uti languerent, soli uero tabifi/ci peribant, ex his qui hoc statu scripti sunt, cœteris autem febribus non occi/debant, sed facile & ferebant & transigebant.

Mala autumnalia.

Tabes hac qua.

Q. What is the name of the person who is the author of the book "The History of the United States of America"?

STATVS SECVNDVS SEGMENTVM
TVMQVE SECVNDVM

Paulo ante autumnum in thaso tempestates præposteræ repentinæq; fuerunt cum multo septentrione & austro pluuiaq; quæ usq; ad uergiliarum occasum & sub uergilias proruperunt: hyems uero septentrionalis fuit cum multa & magna pluuia, multæq; niues mistæq; serenitates fuerunt, quæq; rigorū sunt, cuncta suo tempore uiguerunt. quin & post hibernum solis institium, cum fauonius incipit spirare, præposteræ magnæq; tempestates fuerunt, septentriones multi, niues, multæq; & iuges pluuia; coelum procellosum nubilūq; fuit, Quæ ad æquinoctium usq; durauerunt, uer autem frigidū, septentrionale, nubilum aquosumq; fuit, æstas æstuosa non ualde fuit, continenter etesia spirauerunt, statim uero circa arcturum cum septentrione multæ rursus aquæ, cū hic annus ferme totus humidus, frigidus, septentrionalisq; fuerit, per hyemem tamen plurimi sane habuerunt & ualuerunt, paulo autem ante uer multi sane non degebant. primū lippitudines fluxæ, dolorificæ, hūdæ, crudæ multis inciperunt, cū fordiculis paruis duris, quæ uix euellerent, plurimis redibant, sero præ autumnum deserebant, quin per æstate & autumnum difficultas intestinorum, uoluntas egerendi, leuitas intestinorum, fluxusq; uentris, cū multis biliosis, tenuibus, crudis, lacinantibusq; humoribus multos uexabant, quosdā & aquosis, plurimos fluxus uentris dolorificus, biliosus, aquosus, rametofus, purulentus molestabat, lotii strā

Status secundus.
Tharsis.

Solstitium hiber-
num.
Favonius.

Ver quale estas =

Etesia.

WSE 2113

Ophthalmia. V

Ventris fluores
diversi

Que vult et lo

*Stranguria.
Vomitio.
Sudor.*

gulatione stranguriaue, non lumborum renumue uitio quosdam uexabat. quibusdam alia pro aliis eueniebant, uomitus biliosi, pituitosi, uentosi, ciborum crudorum reiectatio, sudores omnibus ubiq; debilitas multa, plarisque hæc stantibus & non iacentibus nec febribus ueniebant, quibusdam contra, de quibus scribetur, quibusdam uero collecta humorum illa copia siue biliosa siue quæuis alia facile corrumpebatur ac in febrem putridam tabificamq; uertebatur, qui statim febre corripiebantur, qui autem nondum fiebriebant, stando transigebant, quibusdam uero suprascripta omnia comparauerunt, cum labore tabidi decumbebant, cum autem autumnus hyemsq; aduentasset, cōtinuæ febres uiguerunt, pauci uero horum ardenti febre uexabantur, sed hæc potissimū uagabantur diurnæ, nocturnæ, sesquitertianæ, hemitritæ uero, tertianæ ueræ, quartanæ erraticæ, singulæ suprascriptarum febrium plurimis eueniunt, sed ardentes paucis, qui minus quam alii laborabant, nam sanguis de naribus nisi paucis nec multus erupit, nec delirabant, cœtera cuncta bene ferebantur, decernebantq; statq; ordine, plarisque enim septem & decē diebus uel deserebant uel decernebant, nullumq; tunc in febre ardente uidi mortuum delitumue, tertianæ uero febres plures erant quam ardentes magisque laboriosæ, statō tamen ordine quantum post accessionem omnibus his septimo circuitu penitus decernebāt, nulliq; reuenerūt, quartanæ uero plurimis per exordia quartanario modo cœperunt, quibusdam autē nec paucis de febribus aliis & morbis ad quartanarios circuitus & abscessus res deuenit, longos quidem ac etiam longiores quā in his cōsueuit, diurnæ uero, nocturnæq; ac erraticæ multæ multos diuq; molestauerunt permanseruntq; & his qui starent, & qui iacerēt, plurimosq; horum febres sub uergilias & in hyemem usq; comitabantur, conuulsionesq; spasmiue multos uexabant, sed magis pueros per exordia ac insuper fiebriebant, superq; febres conuulsiones spasmiue fiebāt, longe quidem plarisque horum sed innocue, nisi iis qui de aliis morbis male perniciosæ haberent, cōtinuæ uero febres penitus nunquam deserebant, sed tertiano modo grauescebāt, unaq; accessionem leuiorem alterā grauiorem adducebant, quæq; lenius cœpissent, omnium quæ tunc fiebant, uiolentissimæ longissimæq; erant, semperq; crescēdo & addendo cum maximis laboribus accedebāt, decretoriisq; diebus aggrauabant, parumq; leuantes in peius redigebant, celeriterq; rursus ex relaxatione uehementius redibant & aggrauabant, decretoriisq; diebus plarumq; peius afficiebant, parum autem omnes hi uel minimum & sine ordine & errabunde frigeabant, sed in aliis febribus magis cœteri multum sudabant, hi uero parum, nihilq; leuabantur, sed contra lædebantur, partes autem extremæ multum frigebant, uixq; calefiebant, qui penitus non peruigilabant, nec rursus somni marcore premebantur, qui omnes citam aluum & malam habebant, plarique pessimam, lotia uero plarique horum uel tenuia, cruda, decolora misuriebant, postquē tempus aliquod decretorie parum concocta uel crassum quidem

Febres diuersæ.

Quartana erraticæ planetæ sue.

Quartana per exordia.

Spasmos.

Tertianus modus.

Varietas mira.

Quæ albus et lotia.

habentia,

habentia, turbulenta uero nihilq; subsidia nec matura uel pauca, mala, cruda, subsidia, pessima hæc omnia, tussis uero febrem comitabatur, sed quam utilitatem uel læsionem ab hac nanciscerentur, non habeo, quod scribam: longa quidem horum plurima mala, molesta erant, ualdeq; inordinata, erraticæ, sine decretorioque & iis qui ualde male perniciosæq; haberent, & qui non, siquos autem paulum desererent, statim redibant, quibusdam autem & paucis octagesimo, cum breuissime decreuit, quibusdãq; horum reuenerunt, per hyemem adhuc uti plurimi languerent, multos sine decretorio deserebat, similiter hæc ceciderunt, & iis qui supererant & qui non, si uero multa mala iudicatio uariæq; morborum fiebat, cum aliquo maximo pessimoq; signo in finem usq; durante plurimi nihil gustabant, præsertim ii qui perniciosæ cetera haberent, nec ualde non opportune in his febribus stiebant, temporibus autem longis multisq; laboribus malæq; colliuatione superuenientibus his abscessus fiebant, uel maiores quam qui ferrentur, uel minores quam uti qui cõ iuuarent, quare statim redibant, & in peius redigebant, hæc autem his fiebant, difficultas intestinorum, uoluntas egerendi, lenitas intestinorum, uentris fluxus, quibusdam aqua subter cutem, quæ cumq; perõ horum cum his & sine fierent, uel statim uolenter tollebat uel paruas pustulas quæ nihil iuuarent, excitabant, quæ nõ satis essent ad morborum insidias, quæ statim euanescerent, uel secundum aures marce tumescebat, quod malum nihil leuaret, præsignaretue, quibusdam morbus in articulos præsertimq; coxendices decumberet, paucis decretorie cessabant, statimq; rursus superati priorem statum habitumue repetebant, multiq; peribant, præsertim pueri lacte depulsi, maiores etiam his octo & decem annorum, quicq; ad pubertatem non dum peruenerant, quæ his fiebant, non sine iis quæ prius scripta sunt, priora uero multis sine his, solum uero, maximumq; & optimum signum de iis, quæ fiebant, quodq; multos in maxime periculis iam existentes liberauit, hoc fuit, quibus res in lotii strangulationem uertebatur, superq; hoc abscessus fierent, qd plurimis in his ætatibus accidit & aliis, qui in his morbis non iacebant, quibus subita magnæq; omnium mutatio fiebat, nam uentres prius lubrici statim pessime sistebantur, qui tamen libenter omnia gustabant, qui post hæc leniter februebant, longaque & laboriosa lotii strangulatione uexabantur, qui multum, crassum, uarium, rubrum, mucosum, purulentum, cum labore misturiebant, Qui tamen omnes supererant, nec ullum horum mortuum uidi, Quæcunq; non periculose suo tempore concocta exeunt, omnia indigunt ne bonos decretorios abscessusq; habeant, cõsiderato, nam concoctus decretorii celeritatem portendit, certamq; salutem, cruda uero & concocta & in malos abscessus cõuersa uel malas iudicationes uel labores uel tpa uel mortes uel corudẽ reuersiones portendunt, qd cumq; uero hoc est, de aliis cõsiderato, præq; cõstis q̃ prius facta sunt, dicito, præsentia cognoscito, futura p̃dicito, hæc curato, duosq; hæc circa morbos exerceto, uti p̃tis, uel nõ no-

eciam in

Tussis cum febre

Varietas summa

Ventriculi mala

Qui potius perirent

Stranguria

Digesta cruda

quid portendant

Medici munus

*Quibus medica
ars conflet.*

Pranotiones.

*Qualis tertius
status in thaso.*

*Qualis tertius
status in thaso.*

Ver quale.

Canis arcturus.

Etesie.

Canos.

*Auctumnus semper
per malus.*

Philiscus

Epamemon

Silenus.

Icterus.

Heraclides.

Aristacydes.

Phanagoras.

ceas, medica em ars ex his tribus constat, morbo, languete, medico. Medicus minister artis est, Languentis aut est, cum medico morbo reluctari, dolores capitis ceruicisq; & grauedines cum dolore sine febre cum eaq; spasmos conuulsionesue portendunt, deliris celeres mortes, iis qui uinuleta uomuerint, sed in febribus ardentibus causisue coeterisq; febribus ceruicis labor, temporum grauedo, caligatio oculorum, uel praecordiorum distentio cum dolore uel sine fit, de naribus sanguis his erumpet, capitis totius grauedo, cordis uellicatio & aestuatio quibus est, biliosa pituitosaq; superuomunt, quod pueris plerumq; euenit, quibus potissimum conuulsiones spasmique fiunt, mulieribus autem & haec & uuluarum labores, senibus autem & quibus iam calor uinceretur deficeretur, stupores uel furores uel oculorum priuationes.

S T A T V S T E R T I V S. Paulo ante arcturum & in arcturo multae & magnae aquae in thaso fuerunt cum septentrione, circa autem aequinoctium uergiliaeque usque, pluuiae paucae austrinae, hyems uero septentrionalis, siccitas, magni frigidique uenti, nivesque fuerunt, circa autem aequinoctium tempestates maximae, uer septentrionale, siccitas, pluuiae paucae, frigora, circa solis aestiuium institium paucae aquae, magna frigora, canem usque, post canem arcturum usque, calida aestas, magni calores non per interualla sed continui uehementesque, non pluit, spirauerunt etesiae, circa arcturum, pluuiae austrinae aequinoctium usque. Statu hoc per hyemem stupores coeperunt, multisque fiebant, quorum quidam celeriter peribant, quod malum satis uigebat, coetera non languebant, paulo quidem ante uer febres ardentes causae coeperunt, per aequinoctium aetatemque durauerunt, qui per ueris & aestatis exordia statim languere coeperant, plerique seruabantur, pauci peribant, cum autem auctumnus pluuiaeque coepissent, letales erant, plurimique peribant, quae febres ardentes sic afficiebant, Quibus rite, bene, & abunde sanguis per nares prorupisset, propterea hi potissimum seruabantur, quique hoc statu perisset, nullum uidi, si bene sanguis prorupisset, Philiscus autem Epamemon Silenusque quia parum de naribus quarto quintoque stillauit, perierunt, Languentium plurimi circa decretorium superfrigebant supersudabantque, sed ii potissimum, quibus per nares sanguis non prorupisset, sexto quidam arcuati icterique fiebant, quibus profluit uel uesicae purgatio, uel cita aluus, uel copiosa sanguinis proruptio, quale Heraclides, qui apud Aristocyden iacebat, passus est, cui & per nares sanguis fluxit, uenterque & uesica perpurgauit, nigrescimoque decreuit, sed phanagorae uerna quoniam nihil horum habuit, mortuus est, sanguis plurimis erupit, praecipue tamen adulescentibus ualidaque aetate uigentibus, plurimique horum perierunt, quibus sanguis de naribus non fluxit, senioribus autem res ad arduos icterosue uel citas aluos uel difficultates intestinorum dysenteriaeue deuenit, sicuti

nit, sicuti Bioni qui apud Silenū iacebat, passim uero per æstatē difficultates intestinorum uiguerunt, quibusdam etiam languentium, quibus & sanguē per nares fluxerat, res ad difficultates intestinorum deuenit, sicuti Eratōnis puero Mylloq; cum multus sanguis prorupisset, res ad difficultatem intestinorū cōstitit, tamen superfuerunt, multisq; hic humor maxime uiguit. siquidē & quibusdam circa decretorium sanguis per nares non prorupit, sed tubercula secū dum aures suscitauit, quæ euauerunt, quæ cum euauissent, secundū sinistra ilium partem coxendicemq; postremum grauedo decubuit, cum post decretorium dolor factus esset, lotiaq; tenuia prodirent, sanguinis parū erumpere cœpit, circiter autem quartum & uigesimalium & abscessus ad sanguinis eruptionem accesserūt, quæ Antiphonti Critobuli filio cessarunt, perfecteq; circiter quadagesimū decreuit, multæ p̄tēa foeminae laguebant, minus tñ quā uiri, minusq; peribāt, sed q̄ difficulter parerēt, post ptū sup̄laguebāt, q̄ potissimū peribāt, sicuti Telebuli filia, q̄ post ptū sextana mortua est, plerisq; muliebria cū febribus cōparuerūt, quod multis uirginibus tunc primū euenit, quibusdā & de naribus sanguis fluxit, & muliebria supercomparuerunt, sicuti Daitharsis filia uirgini tunc primum comparuerunt, deq; naribus large fluxit, nullamq; harum, quibus horum quid bene factum esset, mortuam uidi, quæ uero prægnantes languebant, omnes peribant, quas quidē uidi, lotia uero plurimis boni coloris erant, tenuia tamen & pauca, sedimentaq; habebant, uentres autem plurimis lubrici erant cum tenuibus & multis biliosis excrementis, plerisq; uero cū cœtera decreuissent, res ad intestinorū difficultatem deuenit, sicuti Xenophani Critiæq; lotia aquosa, multa, pura, tenuia post decretoriū cum optimo sedimento, cum cœtera optime decreuissent, quibus facta sunt commemorabo. Bioni qui apud Silenum iacuit, Critiæ qui apud Xenophanem, puero filioque Eratōnis, Mnesistrati coniugi, postea uero hos omnes difficultas intestinorum male habuit, num ne q; aquosa minxerant, considerandum est? Circa uero arcturum multis undecimanis decreuit, quibus uero non rite reuenerunt, per hoc tempus soporati erant, pueri uero multi, qui minime ex omnibus peribant, per autem æquinoctium uergilias usq; & sub hyemem febres ardentes sequebantur, quin & plurimi tunc delirabant, plurimiq; horū peribant, per æstatem uero paucis hæc euenerint, cum autem febres ardentes incipiebant, statim forent ne perniciosæ demonstrabant, Nam statim per exordia grauiter febriebant, paulum superfrigebant, cum molestia peruigilabant, sitiebant, æstuebant, paulum circa frontem clauemq; iugulumue, per totum corpus nemo sudauit, multum delirabant, terrebantur, obloquebantur, postrema, manus, pedesq; præcipue frigebant, diebus autē paribus cōtrario modo grauescebant, quartanis enim plerisq; maximi labores fiebant, sudorq; plerūq; subfrigidus manabat, postrema non recalescebant amplius, sed liuescebant frigebantq; nec sitiebāt, lotia his nigra, pauca, tenuia misturiebātur, uentres morabant, nulliq;

Bion.
Silenus.

Eraton.
myllus.

Tubercula.

Antiphon.
Critobulus.
Mulieres quæ parerentur.
Telebulus.
Virgines quæ parerentur.
Daitharsis.

Xenophanes.
Critias.
Bion.
Critias.
Xenophanes.
Eraton.
Arcturus.
Æquinoctium.

Sudorum uniuersus.

Postrema qualia in his.

*Qui hoc morbo
perirent.*

*Quatuor hæc la-
gnetes seruabāt.*

*Philonis filia cur-
perierit.*

*Lacrima nō spō-
te deflūens quid
portendat.*

*Tubercula post
anres.*

*Decretoria na-
ria.
Theatrum
Epigenis.*

*Euagō.
Daipharsis fi-
lius.
Aglaida filia.*

horum quibus hæc uenerunt, sanguen abunde de naribus prorupit, sed parum stillauit, nec reuenit, sed cum sudore sextani peribant. deliris autem non omnia suprascripta ceciderunt, sed plærūq; undecimanis decreuit, quibusdam & uigesimalis, qui uero per exordia non delirassent, circiter tertium uel quartū diem sed modice primo circa septimum autem in grauissimum morbum cadebant multiq; morbi prorumpēbant, præcipue autē ex his languētibus peribant adulescentuli, iuuenes, adulti, leues genis, corporis albi, mollibus & extētis capillis præditi, nigrisq; comis, nigris oculis, temere desidioseq; uiuentes, sonoræ uocis & altæ, tenuis, asperæ, blæsi, balbiue, iracundi, mulieres quoque multæ hac specie præditæ peribant. statu autem hoc quatuor his præcipue signis seruabantur, qui per narēs multum sanguinis emisissent, qui per uescicam multum lotium cum multo & optimo sedimento, qui per uentrem turbulenta biliosa opportune demisissent, quiq; difficultate intestinorū laborassent, multis uero cecidit, uti non uno dictorum signorum decerneretur, sed per omnia plærūq; discurrerent, qui quidem molestius habere uidebantur, sed tamen omnes seruabātur, quibus hæc euenissent, mulieribus autē uirginibusq; signa hæc omnia suprascripta ceciderunt, quibus autem uel quid horum optime fieret, uel muliebria large superuenissent, per hæc seruabantur, decernebatq; nullaq; earum quibus horum quid optime factum esset, mortuam uidi, Philonis uero filia de naribus large fluxit, sed cū importunius septimana coenasset, mortua est, quibus per febres graues magis autem per ardentes lacrimæ non lubentes superfluant, sanguinis eruptionem de naribus his expectato, si quidem & coetera non perniciosè habeant, qui uero male habeant, his non sanguinis eruptio nem sed mortem portendit, tubercula uero quæ secundum aures cum dolore suscitantur, quibus cum febris decretorie defecit, non discutiuntur nec suppurant, uentris defluxus biliosi uel intestinorum difficultas uel crassorum lotiorum sedimentum his si fiat, discuit, uti Hermippo Clazomenio, quos autē ad decretoria quibus similia uel dissimilia dignoscimus, uti duo fratres qui apud Theatrum Epigenis degebant, quibus cum eodem die & hora morbus coepisset, maiori sexto, minori septimo decreuit, simul utriq; eadē hora reuenit, dies quinq; utrisq; dimisit, simul utrisq; rediuit, simul utrisq; post reditum penitus decimo septimo decreuit, plurimis aut quinto decreuit, septimo dimisit, post reditum tertio decreuit, quibus septimo decreuit, tertio dimisit, septimo decreuit, quibus sexto decreuit, sexto dimisit, tertio coepit, quibus unum dimisit, uno coepit, & decreuit, Quemadmodum Euagōti Daipharsis filio, quibus sexto decreuit, septem deseruit, quarto post reditum decreuit, quemadmodū Aglaide filia plurimi languentium hoc statu sic languebant, nullumq; eorū qui superfuerunt uidi, quem reuersiones rite factæ non uersarint, omnes tamē seruabantur, quos quidem uidi, quibus hoc modo reuenit, nullum enim uidi hoc modo languentē cui nō reuenerit, plurimi uero qui in morbis his perirēt, sextani

sextani peribant. quemadmodum Epameniondas, Silenus, Philiscusq; Antagorei filius, quibus uero tubercula secundum aures fiebant, uigessimus decernebat, discutiebantur, nec suppurabant, sed in uescicam uertebantur. Cratistona uero qui apud Heraclium habitabat, Syciminiq; infestoris ancillæ suppura-
uit, perierunt, quibus septimo decreuit, nono dimisit, reuenit, post reditū, quarto decreuit, uti Pantacli, qui apud Dionysium habitabat, quibus septimo decreuit, sexto dimisit, reuenit, septimo post reditum decreuit, uti Phanocrito, qui apud Gnathonem infestorem iacebat. Sub hyemem uero circaq; solis hi-
bernium institium æquinoctium usq; febres ardentes perdurabant, deliriaq; plurimiq; perierunt, decretoria commutabantur, plurimisq; ab exordio quin-
to decreuit, quarto dimisit, reuenit, quinto post reditum, decreuit, penitus de-
cimoquarto, sicq; plerisq; pueris natuq; grandioribus decreuit, quibusdā au-
tem undecimo decreuit, decimoquarto reuenit, uigesimo perfecte decreuit, si
qui uero circiter uigessimum superfrigebant, quadagesimo his decernebat.
plerisq; uero circa decretorium, quod per exordia fuerat, superrigebant, qui
dam uero per exordia circa decretorium reditumq; & cum decretorio super-
rigebant, pauci autem per uer superrigebant, plurimi per æstatem, plures etiā
per autumnum, per hyemem uero multo plures, sanguinis uero proruptio-
nes cessauerunt.

Epameniondas.
Silenus.
Philiscus.
Antagorei filius.
Tubercula.
Cratistona.
Heraclius.
Sycimius.
Pantacles.
Dionysius.
Phanocritus.
Gnathon.
Deliria.

TERTIVM SEGMENTVM DIVISIO VE

De morbis quidem hæc quos de communi omnium natura, de cuiusq; pe-
culiari, de morbo, de languente, de iis quæ porriguntur, de eo qui porrigit, di-
gnoscamus, docemurq; languens enim ex his melius uel peius habet. de coele-
stium tota particulariq; tempestate statuue, de quoq; loco, de cōsuetudine, de
uictu, studiis, ætate cuiusq; sermonibus, modis, moribusue, silentio, cogitatio-
ne, taciturnitateue, somno, uigilia, qualibus insomniis, quandoq; uellicatione,
pruritu, lacrimis, accessionibus, oletis, lotiis, sputo, uomitu, qui morbi aliis suc-
cedunt, uel in alios transeunt per abscessus in pernitiem malum decretoriūue
monstrat & sudor, frigiditas, rigor, tussis, sternuti, singultus, spiritus, anhelatio,
nausea, eructatio, crepitus, inflationes silentes, strepētes, biliolæ, sanguinis eru-
ptiones, mariscæ, quæ de his & per hæc considerato. Quædam febres conti-
nuæ sunt, quædam die tenent nocte deserunt, quædam nocte habent die ces-
sant, quædam sesquitertianæ hemitritiue, quædam tertianæ, quædam quarta-
næ, quædam quintanæ, quædam septimanæ, quædam nonariæ. morbi uero
grauissimi, difficillimi, maximi, mortiferiq; sunt in febre continua. Quartana
autem omnium tutissima facillimaq; est, non enim ipsa per sese talis est sed ab
aliis magnis morbis liberat. Cum sesquitertiana uero grauissima mala possunt

Morborum com-
gnitio et obser-
uatio varia.

Febrim species
quæ.

Quartana quo-
lis.
Sesquitertiana
hemitritæosue.

Nocturna.
Diurna.
Septimana.
Nonaria.
Tertiana.
Quintana.

Cōtinua qualis.

Continua febris
uarietas.

Decretoria pa-
ria, uel nō paria.

Decretoria bona
uel contra quæ.

Philiscus quā na-
uē agitat.

fieri, quæ præ cœteris maxime letalis est, quin & tabes cœterarū longiora ma-
la homines in hac corripunt, nocturna uero letalis ualde non est sed longa,
diurna autem longior est, quibusdam & ad tabificum proserpit, septimana lō-
ga est sed non mortifera, nonaria longior & non letalis est, tertiana uera cito
decernit, nec est mortifera, quintana autē cœteris peior est, tabifica enim est,
tabificisq; si superuenit, necat. Modi uero, status, accessiones & incrementa ha-
rum singularum continuarum relaxantiumue hi sunt, Continua quibusdam in-
cipiens florescit, maximeq; uiget, ac ad difficilior periculosiusue deducit, cir-
ca uero decretorium & cum decretorio minuitur, quibusdam uero leniter in-
cipit, paulatimq; subsuenter singulis diebus superaddit & augetur. circa de-
cretorium autem & cum decretorio satis lucet feruetue, quibusdam cum leni-
ter incepit, superaddit & grauatur, cūq; aliquantisper uiguerit, relaxat decreto-
rium usq; & circa decretorium, quæ quidem in omni febre morboq; cadunt,
quare cibaria his cōtemplatis cœterisq; necessariis opportunisue signis por-
gito, de quibus quædam scripta sunt, quædam nunc scribentur, quæ conside-
rato, probato, spectatoq; quod nam horum signorū, præsens subitanēue ma-
lum, uel mortem, uel salutem portendat, quæ demonstrabunt cui porrigendū
sit, uel non, quando, quantum, qualeue futurum sit, quod datur, quidue dandū
sit, mala uero quæ diebus paribus grauatur, paribus etiam decernunt, primusq;
dies decretorius paris circuitus est, quartus, sextus, octauus, decimus, quartus
& decimus, uigessimus, quartus & uigessimus, trigessimus, quadragesimus, quar-
tus & quadragesimus, sexagesimus, octogessimus, centesimus, ducentessimus, cu-
cuitus autē non paris primus est, tertius, quintus, septimus, nonus, undecimus,
septimus, & decimus, primus & uigessimus, septimus & uigessimus, primus &
trigessimus, quare cito si aliter quam scriptū est, decernant, mala reditura per-
nitiosaq; fore, mentem etiā adhibeto scitoq; decretoria quæ his temporibus
fient, semper fere ad salutem uel ad melius tendere, quæ uero his temporibus
non decernent, ad perniciē uel ad peius, prætereā febres erraticæ, quartanæ,
quintanæ, septimanæ nonariæq; quo circuitu decernant, obseruato.

P R I M V S L A N G V E N S

Philiscus qui secundum moenia habitabat, primo die quo decubuit, febris
grauis eum corripuit, sudauit, laboriose noctem transegit, secundo cuncta gra-
uarunt, uespero post lauatiunculam meliuscule transegit, nocte quieuit, tertio
mane meridiem usq; sine febre esse uisus est, serum autē diei uersus febris gra-
uis cum sudore & siti aduentauit, lingua nigra superauit, minxit, noctem diffi-
cultius tulit, non dormiuit, penitus delirauit, quarto cuncta grauauerunt, loti-
nigra minxit, noctem quietiorem duxit, colorarius minxit, quinto circa meri-
diem de naribus parum purum stillauit, lotia uaria, quæ rotunda quædam
genita

genitali semini similia, sparsa, fluitantia, non subsistentia habuerunt. cui glan-
dula balanoue subterdata, parua quædam cum uento crepituu demisit, nocte
laboriose tulit, parum dormiuit, delirando loquebatur, postrema frigida un-
diq; nec amplius recaluerunt, nigra minxit, parum quieuit, diem uersus obmu-
tuit, frigidum sudauit, postrema liuida facta sunt, circa meridiẽ sextanus mor-
tuus est, spiritus rarus & similis respirati semp i finẽ usq; huic fuit, lien rotũdo
tumore ualde tumuit, sudores usq; frigidi fuerant, diebus parib; grauebatur.

Balanos.

Philisci mors.

SECUNDVS LANGVENS

Silenum qui in platamone secundum eualcidæ domum habitabat, lassitudi-
ne, potu nimio, nõ opportuna exercitatione febris corripuit, de lumbis primo
laborare coepit, deinde caput superciliaq; grauescere, ceruix distendebatur,
Primo die uenter pura, biliosa, superispumosa multa demisit, lotia nigra, sedi-
mentum nigrum habentia minxit, sitibundus agitabatur, lingua superaruit, no-
cte non dormiuit, Secundo die febris grauis eum uexauit, plurima tenuiora, su-
perspumosa demisit, lotia nigra, noctem laboriose transegit, parum delirauit.
Tertio die cuncta grauauerunt, præcordiorum oblõga distentio ad umbilicum,
submollis utrinq; tenuia, subatra demisit, lotia turbulenta, nigra, nocte nihil dor-
miuit, uerba multa, cantus, risus, continere non potuit, Quarto per eadem trãse-
git, Quinto biliosa, pura, læuia, pingui demisit, lotia tenuia, perlucida, paulũ
cognouit, Sexto circa caput paulum sudauit, postrema frigeant, liuebāt, mul-
tum sese iactauit, uenter nihil demisit, lotia substiterũt, grauius februit, Septi-
mo obmutuit, postrema amplius non recaluerunt, nihil minxit. Octauo frigi-
dum per totum sudauit, pustulæ rubræ, rotundæ, uaris similes, cum sudore pul-
lularunt, quæ permanebant, nec discedebant, uenter pusillo concitamento te-
nuia, crudis similia, oletula cũ labore multa demisit, cũ dolore uellicatia min-
xit, postrema paulum recaluerunt, somni tenues, soporosi, obmutuit, lotia te-
nuia, perlucida. Nono per eadem. Decimo pocula non suscepit, soporatus, te-
nues somni, uenter similia demisit, multum simul subcrassumq; minxit, cum se-
dimento candido similagineo, postrema uisus refrixerunt. Undecimo mor-
tuus est, per exordia huic in finẽ usq; spiritus rarus & magnus fuit, præcordio/
rum continua palpitatio, ætas anni circiter uiginti.

Silenus.

Quata uarietas
nideto.

Sileni mors.

TERTIVS LANGVENS

Herophon grauius febricitauit, uenter pauca cum uoluntate egerendi te-
nesmodeaue per exordia demisit, postea uero tenuia, biliosa, subcruda, somni
non erant, lotia nigra, tenuia, Quinto mane surditas, cuncta grauauerunt, lien tu-
muit, præcordia sese distenderunt, uenter pauca nigra demisit, desipuit, Sexto

Herophon.

delirauit per noctem, sudor, frigiditas, deliratio permāsit, septimo circū frīxit, sitiuit, desipiuit nocte cognouit, quieuit. octauo febricitauit, lien deminutus est, omnia cognouit, secundum inguen doluit, primo qua lien tumuerat, dein de crus utrūq; uexauit, noctem facile tulit, lotia coloratiora cum paruo sedimento albo minxit, nono sudauit, decreuit, quinque dies dimisit, quinto reuenit, statimq; lien tumuit, febris grauis, surditas rursus, post reuersionem. tertio die lien & surditas minor fuit, crura dolitās, nocte sudauit, septimo & decimo liberatus iudicatusue est, nec in reuersione desipiuit.

Q V A R T V S L A N G V E N S

Philini philobiue coniugem in thaso quæ filiam pepererat post naturālē purgationem coetera leuiter degentem post partum quarto & decimo cū rigore febris ignisue coepit, per exordia & incipiens cor præcordiaq; dextra doluit, muliebrium labores purgatio cessauit, per apposita leuata est, capitis uero, ceruicis, lumborumq; labores permanserunt, somni non fuerunt, postrema frixerunt, sitiuit, uenter combusta pusillaq; demisit lotia per exordia, tenuia, decolorata, sexto per noctem multum desipiuit, rursusq; cognouit, septimo sitiuit, multa affatim biliosa demisit, octauo superriguit, grauiter febricitauit, cum labore multum conuulsa est, multum delirauit, cum glandulam balanone ue supposuisset, ad sellam surrexit, multa cū fluore bilioso demisit, somni non fuerunt, nono conuulsiones spasmiue. decimo paulum cognouit. undecimo quieuit, omnium meminerat, statim rursus delirauit, cum conuulsione parum uellicante & admonente multum simul crassum albūq; minxit, quale est quod in matellis, diu stetit, cū agitur, quod non subsistebat, color & crassitudo qualis in iumentorum est lotiis, Quæ & ego uidi, circiter uero quartū & decimum diem per totum corpus palpitatio palmosue, multa uerba, paulum cognouit, statim rursus desipiuit, circiter septimum & decimum obmutuit, uigesimo mortua est.

Q V I N T V S L A N G V E N S

Coniugem Epicratis, quæ apud Archegeten degebat, cū partus instaret, frīgus ingens coepit, nec recaluit, uti dicebant. postridie eadem permanserunt, tertio filiam peperit, coetera rite processerunt, secundo post partū, febris grauis coepit, cordis labor & muliebrium, quæ per apposita leuata est, capitis autem, ceruicis, lumborumq; labor remansit, somni non fuerunt, uenter pauca, tenuia, biliosa, pura demisit lotia tenuia, subatra, postquam ignis coepit, ad noctem, sextana delirauit, sitiuit, septimo cuncta grauauerunt, peruigil sitiuit, multa biliosa demisit, octauo superfrixit, plus quieuit, nono per eadem transiegit, decimo crura

Herophon liberatus est.

Philini coniugem puerpera. Thajns.

Balanos.

Mors huius.

Epicrates. Archegetes.

Puerpera.

Dimerisus obseruanda.

decimo crura laboriose doluit, cordis rursus dolor, capitis grauedo, sudauit, nō delirauit, magis quieuit, uēter substitit, undecimo coloratiora minxit, quie tum sedimentū habētia, leuius trāsegit, quarto & decimo superfrixit, grauiter febricitauit, quinto & decimo biliosa, flaua, subdēsa uomuit, sine febre reman sit, per noctē grauiter febricitauit, lotia crassa cū albo sedimēto minxit. sexto & decimo grauiter habuit, noctē difficulter tulit, nō quieuit, delirauit, octauo & decimo sitiuit, lingua superaruit, non dormiuit, multū delirauit, crura dolita uit, circiter uigesimū mane paulū supriguit, sopor inuasit, gete dormiuit, pau ca, biliosa, nigra uomuit, per noctē surditas, circiter primū & uigesimū lateris sinistri grauedo per totū cū dolore, paulū supertussuit, lotia subrubra, turbulē ta, crassa, nō subdētia minxit, Coetera leuiusculē nō sine igne. statim hēc per exordia, fauces superdolitauit, curculio uuaq; tumēs rubuit, fluor acidus uelli cās, salisq; usq; manauit, circiter septimū & uigesimū sine igne cū sedimēto minxit, latus doluit, circiter p̄mū & trigessimū ignis cepit, uēter biliosa demisit, q̄dragesimo pauca, biliosa uomuit, penitus sine igne decreuit octagesimo.

Lateris dolor.

Non perit.

S E X T V S L A N G V E N S

Cleonaſtiden Cleonaſtenue qui ſupra Heraclejō habitauit, febris erratica cepit, per exordia caput laſq; ſiniſtrū doluit, coetera laborioſe habuit, ſine ordine quādoq; febres augebātur, ſudores modo ſequēbātur modō nō, plax rūq; tamē ſeſe oſtentabāt, magiſq; decretoriis diebus acceſſiones fiebāt, circi ter quartū & uigesimū manū poſtrema frixerūt, flaua, bilioſa, ſubdenſa, pau loq; poſt uirulēta uomuit, cūctis leuatus eſt, circiter trigessimū ſanguis de nare utraq; prorumpere coepit, paulatim errabunde decretoriū uſq; non impaſtus nec ſiticolofus nec peruigil omne tempus fuit, lotia tenuia non decolorata minxit, circiter quadragessimū ſubrubra cū multo ſedimento leui, rubro leua tus eſt, poſt hēc uarie lotia habuerunt, nam modo ſedimētū habuerāt modō nō, ſexageſimo multū ſedimentū albū, leue habentia minxit, omnia conſeſſe runt, febris reliquit, lotia rursus tenuia quidem ſed boni coloris, ſeptuagesimo ſine igne, qui decē dies dimiſit, octogesimo ſuperriguit, febris grauis coepit, multum ſudauit, lotia ſedimentum rubrum, leue habuerūt, perfecte decreuit.

Cleones.

Non moritur.

S E P T I M V S L A N G V E N S

Metonen ignis cepit, lūborū grauedo dolorifica, ſecūdo cū aquā multā potaſſet, uēter optime demisit, tertio capitis grauedo, tenuia, bilioſa, ſubrubra demisit, quarto cūcta grauārūt, dextra nare ſanguis paulatim bis deſluxit, noctē difficulter tulit, tertio ſimilia demisit, lotia ſubatra, quæ ſubatrū quid ſluitans ſparſum non ſubſiſtens habuerant, non ſudauit, quinto dextra nare multum

Meton.

purum abunde demisit, sudauit, decreuit, post decretorium peruigilauit, delirauit, lotia tenuia, subatra minxit, caput perluit, quieuit, cognouit, morbus huic non reuenit, sed crebro sanguis naribus erupit & post decretorium,

Erasenus.

Boothus.

Charadra.

Moritur hic.

Aug. non.

OCTAVVS LANGVENS
Erasenum qui secundum Booti rupem Charadrane habitabat, post cenā ignis cepit, noctem turbulenter transexit, primum diem quiete, noctem laboriose, secundo cuncta grauauerunt, per noctem delirauit, tertio laboriose habuit, multum delirauit, quarto difficillime noctem tulit, nihil dormiuit, somnia, cogitationes excitabant, deinde peiora, magna, periculosa, metus, terror, difficultas ferendi uexarunt, quinto mane leuatus est, cuncta cognouit, multo autē ante meridiem percitus est furore, contineri non poterat, postrema frigida, subliuida fuerant, lotia non concocta minxit, circa solis occasum mortuus est, febres huic usq; cum sudore, præcordia tumida cum dolore distenta fuerunt, lotia nigra, quædam rotunda, perfluitantia, non subsidetia habuerunt, uenter oletula demisit, sitis usq; non nimia conuulsione cum sudore circa mortem uexarunt.

*Critonis casum
nideto.*

*Secundo die hic
moritur.*

NONVS LANGVENS
Critoni cum ambularet in Thaso, pedis uehemens dolor cepit de pollice; die eodem horridus, æstuosus, parum subcalesfactus in cubile decubuit, per noctem desipuit, secundo pes totus talusq; cum distentione rubuit, pustulis nigristumuit, grauiter febricitauit, percitus est furore, uenter pura, biliosa, subdela demisit, secundanus de principio mortuus est.

*Clazomenius
Phrynichus.*

DECIMVS LANGVENS
Clazomenium qui secundum Phrynichidium puteū habitabat, ignis cepit, per exordia caput, ceruicem, lumbos doluit, surditas statim, somni non fuerunt, febris grauis cepit, præcordia cum parua distentione tumuerunt, lingua sicca, quarto per noctem desipuit, quinto laboriose habuit, cuncta grauauerunt, circiter undecimum paulum concesserunt, uenter per exordia quantum & decimū usq; tenuia, multa coloris aquæ demisit, quo ad egestionem facile transexit, postea uenter substitit, lotia usq; tenuia coloris tamen boni, quæ dispersum perfluitans quid nec subsistens habuerunt, circa uero sextū & decimū crassiora paulo minxit, quæ parua subsistentia sedimetūne habuerunt, paulum leuatus est, magis cognouit, septimo autem & decimo tenuia rursus secundum utraq; aures cum dolore tumuit, somni non fuerunt, delirauit, crura dolitauit, uigesimo febre caruit, decreuit, non sudauit, omnia cognouit, circa septimū & uigesimum

fimū dolor uehemens dextri coxæ dicitur statim sedatus est, tubercula uero quæ secundum aures erant, discussa non sunt nec suppurarunt sed dolebant, circiter primum & trigessimū uentris flustio multa & aquosa cum intestinorum difficultatē lotia crassa minxit, tubercula aurium discussa sunt, quadragesimū circiter dextrum oculum doluit, substitit.

V N D E C I M V S

LANGUAGES

Dromiadi coniugem filiam enixam cunctis rite secutis secundanam rigor cepit & febris grauis primo die laborare coepit circa p̄cordia æstuosa, horrida, fastidio affecta, sequentes dies somnum non cepit, spiritus rarus, magnus, subito reuulsus, secundo post rigorem uenter bene oletula demisit lotia crassa, alba, turbulenta, Qualia sunt quæ diu in matellis steterunt cum agitatur, nec subsistebant, tertio circa meridiem superriguit grauis febris, lotia similia, labor p̄cordiorum molestus, æstuosusq; noctem difficulter tulit, non dormiuit, per totum frigidum sudauit, statim rursus caluit, quarto dolor paulum leuatus est, capitis grauedo cum dolore remansit, quo soporata est, naribus parum stillauit, lingua superaruit, sitiuit, lotia tenuia, oleacea, paulum dormiuit, quinto sitiuit, æstuaui, lotia similia, de uentre nihil, circa meridiem multum desipuit, statimq; rursus paulum resipuit, surgens sub soporata est, paulum frixit, nocte quieuit, delirauit, sexto mane superriguit, celeriter recaluit, per totum sudauit, postrema frixerunt, desipuit, spiritus magnus, rarus, paulo post conuulsiones spasmiue de capite ceperunt, statim est mortua.

D V O D E C I M V S

LANGVENS

Quidam calefactus coenauit, multum potauit, nocte cuncta uomuit, febris grauis, praecordiorum dextrorum labor, submollis foris inflammatio, nocte difficulter tulit, lotia per exordia crassa, rubra, non subsistentia, lingua superauit, non multum sitiuit, quarto febris grauis, labores omniu. quinto leue multum oleaceum minxit, febris grauis, post meridiem plurimum delirauit, nocte nihil dormiuit, septimo cuncta grauauerunt, lotia similia, uerba multa quae continere non poterat, uenter irritamento quodam liquida, turbulenta cum lumbricis demisit, noctem laboriose transegit, mane riguit, febris grauis secuta est, calidum sudauit, sine febre uisus est esse, non multum quieuit, post somnum frigit, sputat, post meridiem plurimum delirauit, paulopost nigra biliosa uomuit, nono frigit, multum delirauit, somnum non cepit, decimo crura doluit, omnia grauauerunt, delirauit, undecimo mortuus est.

Dromiades.

Moritur h

Quis hic fuerit
non dixit.

Lumbrici.

Moritur bic.

TERTIVS DECIMVS

LANGVENS

Acte.

Quandam foeminam quæ in afte habitabat, trimestrem foetum in utero gestantem ignis coepit, statim de lumbis laborare coepit, tertio caput, ceruix, clavis, manus dextra laboravit, lingua celeriter, non clare difertavit, manus dextra convulsione spasmodice relanguit, tremuitque per omnia, deliravit, noctem difficile tulit, non quieuit, uenter pauca, biliosa, pura demisit, quarto lingua resoluta est, nihil clare potulit, convulsiones spasmodice eorundem, labores omnium permanserunt, secundum præcordia, cum dolore tumuit, non quieuit, per omnia deliravit, uenter demisit, lotia tenuia non boni coloris minxit, quinto febris grauis corripuit, præcordiorum labor per omnia deliravit, nocte sudavit, sine febre remansit, sexto cognouit omnia, leuata est, circa uero clauem sinistram partemque sinistram iuguli labor permansit, sitiuit, lotia tenuia minxit, non dormiuit, septimo tremuit, suboporata est, paulum deliravit, dolores clavis & sinistram brachii permanserunt, cetera leuata est, omnia cognouit, tres autem dies febris reliquit, undecimo reuenit, superriguit, ignis cepit, circiter uero quartum & decimum biliosa, flaua, subdela uomuit, sudavit, sine febre remansit, decreuit.

*Non moritur
hec.*

QVARTVS ET DECIMVS

LANGVENS

*Meldine. Iunio
Phannu
Iunonis.*

Melidinen Meldinenne quæ secundum Iunonis phannum habitabat, capit, ceruicis, pectoris labor uehemens cepit, statimque febris grauis corripuit, muliebria parua paucae subapparuerunt, labores horum cunctorum continui, sexto soporata est, æstuaui, horruit, maxilla rubuit, paulum deliravit, septimo sudavit, febris reliquit, labores permanserunt, reuenit, somni parui, lotia quidem usque boni coloris sed tenuia, uentris oletula tenuia, biliosa, multum uel licantia, pauca, nigra, olida fuerunt, lotia cum sedimento leui, candido, sudauit, undecimo perfecte decreuit.

*Non perit
hæc.*

Hippocratis

HYPPOCRATIS EPIDEMIORVM
SECUNDVS

Arbones æstiu cranone uiguerunt, sub æstu ualde pluit, qui per totum corpus sed in tergo magis fiebant; subterg cutem sanies, correpti calescebant, pruriebant; deinde pustulæ sicuti tactis igne surgebant, superiorq; cutis pars ardere uidebatur, per æstum non pluit, febres plærq; sine sudore uiguerunt, siquid autem in his superirrorasset, per exordia potius sudabant, quæ difficiliter decernebantur quæ alia. morbi uero natura modoue per æstatem febres ardentes magis fiunt, quæ & per alia anni tempora fiunt, sed magis per æstatē supersiccant, per auctumnum tamen præcipue fero modo debacchantur, cordisq; dolor uiget, qui minus maleficus est, cum morbi huius talis natura sit. tinea uero lumbriciue siue uermes post meridiem sicuti hic morbus coeteriq; magis uexant, non solum quia magnæ quodq; tunc omnia magis afficiunt, sed quia tales suapte natura sunt. Morbi grauissimi letalissimiq; per auctumnum sunt, qui postmeridiano tempore quid omnino simile habet, quo morbi magis grauant, cum anni circuitum finemue habeat, quemadmodum postmeridianum tempus morbi quo magis grauat quam reliqua diei parte, tempestatesq; singulæ & anni tempora modo eodē inter sese habent, dum nequid in priore specie nouetur, nisiq; per peram præposteeue, tempestas alia pro alia incipiat, sicq; annus & eius tempora inter sese habeant, nam quemadmodum statis anni temporibus matura cuncta suoque tempore redduntur, sic statis annis eorumue temporibus tempestatibusque morbi statim sunt, facillimeque decernunt. contra uero non statis, non statim, quique difficulter decernant, fiunt, cum uero quid horum in perintho sit, spiritus uel non, pluiiæ uel non, frigus uel non, cū desunt, uel abundant, Ver tamen sanissimum mortiferumq; minus sit. quare morborum exordia considerato statim ne uigeant florescantue. quod relaxatione patebit, quam circuitus demonstrabit circuitum decretorium, deinde in circuitu accessiones considerato, leniores ne sint uel non, magnæ uel non, longæ uel nō. continuarum uero cunctarum relaxantiumque & longarum sputa considerato uulnerum autem dolores turunculorū & tuberculorū inflammationes, quæq; alia postea superapparent, communium fortasse rerum coeterorumque negotiorū ratio consideratione habenda est. nam quæ repente uehementiq; prorumpunt, breuiora sunt, quæ uero lentius, longiora, similisque obseruatio sit in circuitu, quod enim citius quam consueuit uel lenius uehementiusue prorumpit, mutationemq; aliam relaxationemq; dat, morbum iam concedere relaxatione præferet, Nam quæ celerius dissoluiunt consumuntue, celerius decernunt, quoniam celeres, continui, uehementesq; dolores & labores uexant, quæ

*Carbunculi.
Cranon.*

*Cordis dolor.
Tinea.
Morbiq; quando
magis uexant.*

*Tempestates anni
multi possunt.*

Perinthus.

*Que in his
considerentur.*

statim in melius decernunt, ne nimis certa fide habento quæ cum decernere debent, non decernunt, quædam mortifera sunt, quædā male difficulterque decernunt, quæ ante tempus decernunt, si præmature, crudeue decernunt, reueniunt, si minus, non decernunt maleue decernunt, perniciosæque fiunt, quæ parua non sunt, signa decretoria si non fiant, male decreuisse præseferunt. contraria uero non solum malum, si recurrant, portendunt, sed prioris antiquæue naturæ in contraria repentis signum est, quemadmodum enim bonorum signum est, sic & malorum, quare hæc sic obseruato, colores, concidentia casusue, uenæ, præcordiorum tumores, recurentiæ, concurrentiæque, taliumque multa, sicuti mammæ si demittantur emacienturue abortus signum est, quod ueritati contrarium non est, nam tussim uetustam testes si tumeant, sedant, tussisque testium tumorem, quod nos admonet pectorum communicationis mammarum, genituræ uocis, præterea fiunt abscessus uel per uires tenoremue uel per uenas, ossa, neruos, pellem, uel per modos uersationesque alias, optimi uero qui subter suscitantur, sub ipsoque morbo sicuti uarices superni lumborum grauedines, optimi tamen omnium sunt qui subterfiunt, sub uentremque quam maximè quā longissimeque a morbo, quique per defluxum fiunt, sicuti de naribus sanguinem, de auribus pus, sputum, lotium, siquaque sunt alia, quæ defluant, quibusdā hi abscessus non fiunt, sed dentes, oculi, nares, sudor, quin & tubercula quæ sub cutem suscitantur prodeuntque, sicuti strumæ uerucæ quæque pus emittunt, sicuti ulcus pustulæque alia uel sinus, desquamations, uel capillorum porrigo, uiriliginis, cutis asperitas, lepræue, taliaue quæ abscessus quidem sunt, multum simul fluentes repentes non semirepentes, quæque alia dicta sunt, etsi non satis sint, quæ morbum circuitumque eius discutiant, sicuti Temeni sorori cecidit, Nam post morbum uehementem in digitum abscessit, quod non satis fuit, uti morbum discuteret, reuenit, mortua est. Per uenas autem abscessus fiunt, uel per uentrē, uel per neruos, uel cutem, uel ossa, uel tergū, uel per alios defluxus, per os, pudenda, nares, aures, sicuti foetum octimestrem gestanti de uulua cecidit, quæ uero decretoriorum sunt, non statim decernunt, sed postridie uel tardius statuunt, uti lumbos uel testes uel coxas petant, quandoque testes per tusses tument, tussis autem abscessus, qui supra uentrem fiunt, non tam perfecte liberant, sanguinis eruptiones per nares abunde si fiant, plerumque liberant, sicuti Heragoreo cecidit, quem uocem naturaliter asperam raucamue habentem medici non cognouerunt, nam qui talem uocem habent, & linguam asperam habent, quæque rauitates & asperitates in morbis fiunt, hoc habent, qui uero tardius loquuntur uel balbutiunt, his mollis & non aspera lingua est, quæ natura ne fiat, an nutritu considerandum est, qui caput oblongum ceruicemque habet, latas eminetesque uenas hi habet, nam latitudo crassitudoque de eodē proficiscitur, sed angustia, macies, breuitas tenuitas ab his contrariis, quorum uenæ latæ sunt, & uentres & ossa late patent, macilenti tenuisue tales sunt, pingues uero his contraria habent.

Quæ reueniant.

**Tussis sedatio te
stium tumor et con
tra.**

**Quæ abscessus bo
ni.**

**Temni soror
quid passa sit.**

Prægnans quid.

Heragorens.

**Lingua uocisq
diferentia.**

**Caput oblongū
et ceruix.**

**Macri.
Pingues.**

ria habent, macilentorum præterea mediocritas consideretur, singulorumque quæ præpropere crescunt, augentur, minuunturque, quæque quatenus præaugentur minuunturque, quæque in his quæ præaugentur præcrescuntque, quæ coalescuntque corroborenturque, uenæque ceruicis ingularesue, quæ communiceant, despiciantur, peccinisque pruritiones, circa pubem si subitaenæ sunt, non lædunt, quæ uero paulum supra umbilicum fuscitantur, dextra parte dolitant, molestæque sunt & æstuosæ, uomitionesque oletarias concitant, quemadmodum Pittaci puero cecidit, quæ uel percussione uel conuulsione uel offensione uel saltatione uel alia re simili fiunt, quibus in peccine medio uel peccinis subter cutem subtumet, colorque non consistit, sicuti Pulychario cecidit, quodque colore album est, totum de iecore uenit, quo morbus iecoris creatur & regius, qui de iecore & pituita alba laborant, subalbi & aquati sunt, qui de liene, nigriores & ad aquam subtercutem morbumque regium tendunt, malæque pustulæ creantur, cutis dehiscit & labia, lentiginemque albæ creantur, Quailis Antilochus & Aleuas erat, quæque capitis pustulæ falso corporis humore fuscitantur, cum pulmo calescit, causas ergo laboris considerato, siue caput doleat, siue aures, siue latus, signum uero horum est, Quibusdam dentes, quibusdam inguina, si uero ulcera tuberculaue fiant, febres decernunt, quibus hæc non ueniunt, decretorium non fit, quibus intus remanent, certissimæ citissimæque reuersiones fiunt, cruda liquidaque uentris excrementa, Miliun solidum decoctum cum oleo sistit, sicuti Nautili puer Nautapædionue & unguetaria Myriochoaue, quædam foemina cor dolitans cum non consisteret, uetustumque non esset, pollinem farinæ cum granati succo miscens, semelque die sumens satis fuit, nihilque uomuit, quale Charionis uxori contigit, Mutationes profunt, nisi in peius mutetur, quale post medicamenta uomunt, febris causa, desinentiæ puriores, sine decretorio marcoré portendunt, quale Dexippo & sarapidis euenit, quibus post uentrem lubricum tumuit, pruritus haud scio an procul abscessisse significet, certe in ilibus abscesserat, quod cum nigrum factum esset, necauit, Stumargi coniunx paucorum dierum uentris fluore multa demisit & substitit, puellam quatuor mensium perdidit, cum sanasset, tumuit, moscho calculo ualde laboranti hordeolum in superiore palpebra factum est, quod ad aurem potius uergebat, deinde extra ulceratum est, quinto sextoque de parte interiore pus erupit, quod inferiora dissoluit, secundum aurem & in ceruice qua fuerat tumor, extuberauit, coniugis Aristæi frater de uia lassus caluit, deinde tibie rubuerunt, postea febris continuauit, postridie sudauit, cunctaque alia semper diebus paribus facta sunt, febris adhuc habebat, sublienosusque erat, sanguis multus de nare sinistra paulatim prorupit, postridie decreuit, secundum aurem sinistram tumuit, postridie & secundum dextram pari modo, calorque superuenit, hæc remollita sunt, nec ad pus peruenierunt, pusilla febre, testis sinister pauloante decretorium tumuit illi, qui apud Alcibiaden degebat, magnum uero lienem ha-

Quæ in his oba
seruentur.

Pulycharius.
Quæ iecur affe-
ctū et lien creet.

Miliun quid tol-
lat.
Cordis doloris
Medela.

Dexippus.
Sarapida.

Stumargus.

Moschus calculo
sus.
Hordeolum.

Aristæus.

Alcibiades.

*Quid hæc femel
la passa sit.*

bebat, semperq; habuit, tuncq; uigesima febris decreuit deinde uario modo subcalefiebat, multumq; supuebat, cuidam foemellæ dextra manus crurq; sinistrum, tussiva materia parum & non multi momenti percussum in modum sideratumue resolutum est, nihilq; aliud immutatum est, nec uultus, nec mensensusue, quinimmo huic res in melius ualde procedere coepit, circiter fere uigesimalium diem muliebrium purgamentorum eruptio facta est, fortasseq; tunc primum, nam uirgo erat Apemantus Testonisq; pater qui caput fregerat, Ni/colstratusq; non extussierant, lumbos enim dolitabant, petentiq; dixerunt, semper eos cibo uel potu repleti uehementerq; dolere, quoniam quis modo uidens dignoscat, terror cum est, ferendi facilitas, peritia, timiditas, quæ aqua celeriter calefit & frigescit, semper leuior est, cibaria poculaq; peritia poscunt par ne & æquo modo sumpta maneant, dicendum est, cum sanguen defluit, pallor subit, quæ liquefunt celeriter siccescunt, calefiunt, frigefiuntue, salubria sunt, multa q; alia quis dicat, sexaginta dierum maris abortum periculosum non esse, Heracleides cum difficultate intestinorum ualde laborasset, octauo die sublatus est, quædam cum lastaret, egerendi uoluntate uexabatur, deinde pu/ stulæ per totum corpus pullularunt, quæ per æstatem cum amplius non lastaret, cessarunt, & ualde constitit, futoris uxor cum enixa esset, perfecte q; libera/ta, membranacea tamen secundillæ portio uisa est intus remansisse, quarto die male demisit, quod lotii strangulatione laboraret, cum deinde statim conce/ pisset, marem peperit, multosq; annos sic habuit, demum nec menses uenerunt, cum uero peperisset, aliquantisper lotii strangulatio cessauit, quædam priusq; concepisset, coxendicem dolitabat, qui postquam concepit, amplius non doluit, die autem uigesimo post enixum dolor reuenit, marem pepererat, quædam cum foetum gestaret, tertio quartoue mense tibix dextræ parte inferioris secundoq; pollicem manus dextræ pustulæ pullularunt, ad quas polline thuris usi sumus, quid pepererit, nescio, cum eam sexto mense dimiserim, habitabat autem uti puto ad Archelaum in rupe, coniux Antigenis quæ apud Nicomachum degebat, puerum carnosum membris discretis, crassum, rotundum, exossatum, digitorum quatuor peperit, deinde cum partu paululum puris, quale de furunculis prouenit, uomuit, puerpera quædam suspiriosa, difficulter gemellas peperit, cum non bene purgasset, tota tumuit, deinde uenter creuit, cœtera sese demiserunt, quædam rubra sextum menssem usq; demisit, postea per omne tempus admodum alba, menses autem fluoresue qui rubri puri defluebant, uenerea lædebant, longis intestinorum læuitatibus, cibi uehemens appetentia, quæ prius non fuerit, si fiat, signum optimum est, Sicuti Demeneto accidit, Licet hic fortasse ex arte coniectari, Tales enim turbulentix prioris statum mutant, fortasse etiam cibi appetentia læuitatem intestinorum discutit, Lyciæ foemellæ ueratri potionem subuentum est, Lien summo opere tumuit, dolores humeri præsertim accesserunt, febrisq; uena lienis in brachio cum pulsaret aperta est,

*Apemantus.
Tecton.
Nicolstratus.*

Aqua cognitio.

*Heracleides.
Quæ lac prabe
bat.*

*Sutoris uxor.
Diversa in præ
gnantibus.*

*Archelaus.
Antigenes.
Nicomachus.
Partus gemellæ
vni.*

*Læuitas intesti
norum.
Demenetus.*

Lycia mulier.

aperta est, quandoq; aperta non est, sed cū sudore suaue sponte discussit, quædam cum nihil ingessisset, lien dextra tumuit, spiritus interior duplicauit, qui tamen non ualde proferebatur, sed postea sedatus est, nihil tamen demisit, nec minxit, priusquam pareret, mortua est, circa fauces utriusq; tumuit, nec suppurauit, nisi sinistra, lienis dolor sine decretorio uexauit. Hieroni quinto & decimo decreuit, Cai sorori iecur lienosum in modum tumuit, secundana mortua est, Dion Bionue simul & permultum sine sedimento minxit, sanguen de sinistra nare fluxit, lien enim turgidus & durus erat, superioraq; petebat, uertebra turg. Pathemata autem & affectus Anginosi tales erant, ceruicis uertebrae introrsum uergebant quibusdam plus quibusdam minus, ceruicis extrinsecus patenter caua erat, qua si tangeretur, dolebat, quoniam sub osse quod dentis dicitur, erat, quod non similiter omnibus est acutum, quibusdam enim rotundum est. præterea fauces non inflammabantur, tumores non inflammati sub maxillis erant, nec cuiquam inguina tumuerunt, sed naturaliter permanebant, linguam non facile mouebant, quæ maior illis propensiorq; esse uidebatur, sub qua uenæ patenter tumeant, qui non uel uix deuorabant, uel coacti per nares reddebant, naribusq; loquebantur, qui non ualde sublime multumue spirabāt. quibusdam uenæ capitis, temporum collisq; tumeant, paucis recrudescabant & reueniebant, tempora his calescebant etsi coetera non febrerent, strangulatione non multi periclitabantur, nisi sputum uel aliud deuorarent, quibus autē tumor rectus erat, nec in alteram partem uergebat, hi non siderabantur, mortuum uero siquem uiderim dicam, quos autem hactenus uidi superstites fuerunt, quidam statim meliuscule habebant, plurimi tamen ad quadragesimum decurrebant, quibus autem hoc eueniebat, hi febre carebant, multi tamen diutius hoc producebant, tumoremq; aliquē habebant, quod & deuoratio & uox demonstrabat, columellæ uuæue tabescentes considebant, quandamq; diminutionem præseferiebant, malumq; nullum perniciosum habere uidebatur, sed qui tumorem in alteram partem uergentem habebant, hi qua uertebrae declinarent, ea dissoluiebantur & debilitabantur, quidā in altera parte distorquebantur, quæ præsertim in uultu, ore, curcilionis sæpto patebant, quin & maxillæ inferiores aliquatenus mutabantur, corpus uero totū non siderabatur, sed manus tantum tanq; ex alia causa, qui autem angina detinebantur, matura spuebant, parumq; laborabant, quibus autem in rectum tumor tendebat, hi facile spuebant, qui uero febriebant, multo magis laborabant, uixq; spirabant, delirabantq; discolorabanturq; uenæ turgebant, pedes omnium ualde frigeabant, Qui si statim non perissent, stare non poterant, quos autem uidi, perierunt omnes, circa solis institium æstiuum Perinthum uenimus, deinde hyems austrina serenaq; secuta est, uer & æstas sine aqua fuit, uergiliarum occasum usq; uel parum Etesiae & sparsim spirauerunt, guttatim pluit irrorauitue, multæ febres ardentes sine uomitu per æstatem uiguerunt, uentres lubrici, tenuia, aquosa, nō

Hieron.
Dion.
Bionue.

Qualis hæc
Angina.

Columella
uuæue.

Etesia.
Quæ febres uiguerunt.

biliosa, multa spuma super interdum & subter contesta similia illis, quæ sub-
 diuo stetitissent, demittebant, quæ hac specie formæque fuissent excremeta, per-
 niciofa penitus erant, multi soporabantur delirabantq;, expectecti cuncta nosce-
 bant, spirabant non multum sublime, lora multi pauca, tenuia, non discoloria
 mingeabant, sanguis de naribus paucis prorumpibat, nec secundum aures extu-
 berabat, nisi iis, quos paulopost scribam, lienes non turgebant nec præcordia
 dextra nec dolentia nec multum distenta, quid tamen portendebant, multa cir-
 citer quartum & decimum decernebant, pauca cum sudore, pauca cum rigore
 paucis admodum reuenit, per irrationes uero quæ per æstatem fiebant, su-
 dor in febrientibus comparebat, quidam per exordia statim non maligni su-
 dabant, quibusdam per hoc tempus cum sudore decreuit, corpus quorundam
 in febribus æstiuis exasperatum est, milio culicumue morsibus simile, circiter
 septimum, octauum & nonum diem, non cum multo pruritu, quod usq; ad de-
 cretorium durabat, masculo nulli has pustulas uenisse uidi, mulierq; nulla, cui
 uenissent, mortua est, sed male grauitere audiebant, soporabanturq;, quod ante
 non admodum fuerat. Quibus autem hæc futura erant, non usq; durabant, per
 æstatem soporabantur dormiebantq; usq; ad uergiliarum occasum, deinde po-
 tius peruigilabant, sed tamen hoc statu non omnino peribant, uentrem iis
 quæ sumuntur gustanturue sistere non erat, quare præter ratione quis putasset
 medicando conferre, quin & pleriq; hæc expectebant, loco frigido iacere fri-
 gusq; non bonum inde trahere, sed hoc magis ex additamento calefacit, quan-
 uis naturam lædere non uideatur. Quibus autem & qualia signa plura, paucio-
 ra, maiora, minoraue fierent, potissimum hæc eueniebant, hiatus, oscitatione,
 tussis, sternutatio, caligatio, rustatio, sufflatio, quæ cuncta perituris fiebat, qui-
 bus in febre molesta & æstiuosa, horrida, uultus rubesceret, laboriose his oculi
 dolebant, caput grauabat, stupecebant, muliebriaque si supercomparuissent,
 quin & iis quibus tunc primum tam uirginibus quam matronis, quibus non
 diu, non suo tempore, non uti decuit, comparuissent, postea perpalescebant,
 Magnum autem est in omnibus qua de causa, quo tempore, ualde ne biliosis po-
 tissimum in febribus penitusq; quibus per crura purgatur, medelarum modos
 sciamus, quæ, qualia fiant, non enim omnes æquo modo afficiuntur, sed alii ali-
 ter male uel bene disponuntur & iacent, contra alii, quidq; aliud sumptum ci-
 tius uel tardius præparat, sicuti est siccare, scindere, decoquere, coeteraq; simi-
 lia. Plurima quidem prætermitto, quæ singulis quibusq; morbis cadant, con-
 ueniant, quadrentue, quo morbi tempore, qua ætate, qua specie, quo uictu, quo
 anni tempore, qualis, quomodo deductus sit, coeteraq; talia. Zoilo qui secun-
 dum murum habitabat matura iam ex tussi febris grauis accessit, uultus rubuit,
 uenter substitit, nihilq; nisi ui demittebat, latus sinistrum doluit, quæq; latus do-
 lebat, auris ualde doluit, caputq; non adeo, suppurulentum usq; spuit, lingue-
 bat, sed coetera decreuerunt, tuberculum auris multum puris emisit, circiter
 octauum

Hic
 Dion
 Dion

Pustula milio,
 uel culicum mor-
 sibus similes.

Qua perituri
 ferent.

Qua obseruanda.

Zoilo quid tule-
 rit.

Quæ
 Quæ
 Quæ

octauum uel nonum, noni uero diei principium doloris auris finis fuit, nescio quo pacto sine rigore decreuit, caput ualde sudauit, quod ne calor sequeretur impediuit, latus sinistrū doluit, supernaq; parte scapulæ, quin & antea per exordia multum, purum, floridumq; spuit, circiterq; septimum & octauum laboriose habuit, uenter substitit, circiter nonum & decimum dolor relanguit, tu mor inerat, pusilli sudores accesserunt, qui non decernerent, quod cum ex aliis tum ex oleto patuit, nam auris dolor cum coepit, uenter motus est. nono uero pus ex aure prorupit, quarto & decimo morbus hic sine rigore decreuit, die eodem multum spuit, & concoctius, de aure pus erupit, sudor serpentiæq; capitis ulcera proruperunt quæ die circiter tertio euauerunt. Quæ signa non relicto euanescent, male decreuisse præferunt, quale Polemarchi ancillæ: pustula rubra erysipelasue super inguina tumentia. Febres malū, præterq; diurnæ ephemeræue, super febres inguina si tumeant, peius, si per exordia in grauib; non uigeant, spiritusq; non molestet, præcordiorum mollis tumor, distentio nusquam uergens, sed supra rotundum quid uel in dextris, ueluti pila suppuratrix uel quid aliud longius, & in maius porrigens uel aliud diffusum subrepens aliud uel distentio hinc & hinc umbilicum usq; superiore omni habitu, si resumit, & in rotundum desinit, si quidem spiritus indiscrete uexat, calor extenuat, si uero hoc fugiat, ad suppurationem tendit. Crebri spiritus, magni sunt si prodeant, si minus, parui & rari, qui partim portendunt, partim cogunt, duplex intus præclusio fit, sicuti qui spirant in calido frigidum, quod medicamentum continui hiatus est, longa magnaue spiratio quandoq; difficilis est, laterū dolorifica distentio, præcordiorumq; lienis tumores, sanguinis de naribus prurptiones si post decretorium intus remaneant, mala redeunt, primum igitur lienis tumores nisi in articulos decumbant finiantur, sanguis prorumpet, præcordiorum distentio, dextra parte nisi per oletum & lotium prodeat, reuertitur, nam hæc est utrorumq; interceptio, suppurationumq; putandum est, quæ iam facta sunt, datura in cubile putato, si uero iam uenerint, qualia quætaq; sint, cōsiderato, neue simul agitato, quædam etiā discuto, si penitus noxia sint, uel futura, uel recēs ueniētia. Quartanæ sāguinis prurptiones male difficulterq; decernunt, quæ unum interponunt, cum decretorio, septimo superrigent. Scopo cuidā male nutritato, rauedine, biliosa destillatione, faucium inflammatione uenter substitit, continenter febricitauit, lingua floruit aruitue, peruigilauit, pectinis plana distentio dextra parum infra declinans crebro spirabat, præcordia dolebat, sese spirās uertebat, sine tussi crassum spuebat, Peplos octauo data de præcordiis dolorem quidem exegit, nihil tamen leuatus est, postri die duæ glandulæ subter datæ non comparuerunt, crassum, turbulentum cum leui planog; sedimento minxit, in turbulentia uenter mollior erat, lien declinans tumog; nullum acetum potauit, decimo sanguinis paulum aquosi nō ualde morbo si sinistra nare defluxit, lotium minxit, sedimentum habens, & sub eo

Quæ male decernant.

*Erysipelas.
Cum inguinibus
febris mala est.*

Quæ obseruanda sint.

Scopus, quid intulerit, uideto.

*Antigenes.**Perinthus.**Podagrici.**Calculosi.**Ossium natura.**Vinculorum for-**ma.**Vinculorum for-**ma.**Principium hor-**oris.**Motus foetus.**Ætus numerus.**Cibus potusque*
quid faciant.
Primiparas quid
*uexet.**Andronicus.*

quid subalbum, tenue, matellæ cohærens, semini genitali nec simile nec diffi-
mille, quod breui defluxit, postridie decreuit, febre caruit, subglutinofum de-
misit. undecimo biliosum quid defluxit, lotii purgatio multa & copia &
sedimento, priusquam uinum potaret, quid spumosa bili simile paula-
tim demisit, duodecimo tanquam pauca inessent, glutinosa & turbulenta ole-
tula demisit, decretorie næ hoc reputandum est, quoniam & Antigenis puero
contigit in Perinthis, circa linguas tumentia, conuertentia, demissa, sidentia,
ue, calculi quandoq; quæq; articulosi podagricisue contingunt circa articu-
los imbecillitates eorum causa est, nam Ossium natura talis est, uti & durefcant
& contendantur, quod Hippostrati coniugi contigit, quæ annua quartana ue-
xabatur, deq; uertice frigescere incipiebat, quod per totum corpus aperte di-
scurrerat, sudor deinde secutus est, qui die eodem decreuit, post hæc mulie-
bria multa & copia & tempore, tunc enim instabant, defluerunt, non consiste-
re uisus est abscessus, cum uenæ saliant pulsantue, formam dilataro, præsertim
si ex descensu fiat ascensus, quamobrem colligationes quæ sunt cū uenæ per-
tunduntur, si modicæ sunt, emittūt, si strictæ ualidæq; cohibent, sicuti reor &
sanguineum & subbiliosum quod appetentiam facit, fortasse his & in atrâ bi-
lem definit, frigus quidem mulieribus de lumbis auspicatur & per tergum ca-
put petit, quin & uiris similiter, quæq; extra corpus sunt, sicuti brachia, coxæ,
corium rarum pilus animalium demonstrat, quibus nihil statò tēpore fit, non
perfecta gignuntur, si labores & cœtera suis mensibus & circuitu fiunt, bene ha-
bet, nam septuaginta mouetur, ter tātò perficitur, dextera femella sinistra mas-
se se motitat quod per humiditatem abeuntium cum hiat, fit, uictus siccitas, ci-
tius motum parat, qui foetus citius mouetur, deinde per sua membra discretus
tardius augetur, labores circiter tertium diem supra quinquaginta uel sextum
supra centum fiunt, menstrui secundo & quarto, quæ ad septimestrem opor-
tet scire uel post muliebria numerādi sunt nouem menses uel post conceptū,
qui septuaginta & ducenti dies sunt mēsum græca computatione uel si quid
super his uel maribus uel foemellis superadditur, hæc uel eadē uel cōtraria fa-
cit, cibus poculisq; humeri mammæq; turgent, capitisq; uertigines & intempe-
rantia fiunt, quæ turgimenta dum ossa solidescunt, crescunt, mēstruorum cir-
cuitus præ istis grauedines oſtimeſtribus laboribus similes ferunt, Primiparis
uero lac tumor si mutetur, oſtimeſtre perficitur, magnorum ualidorumq; uul-
nerum tumor si non comparet, malum est, si mollis sit & flaccidus, bonum est,
si supra tendat serpatue, non bonum, menstrua si fiant tendentibus ad decime-
stre, malum est, oſtimeſtrig; simile, tumores uulnerum si non ualde lancinant,
nec furient, subito si euanescent, quibusdam conuulsiones distentionesue ner-
uorum in posteriora cum labore, quibusdam in anteriora uel furores uel dolo-
res laterum graues fiunt uel difficultas intestinorum rubra, tumores præter ra-
tionem leuantēs, deterrimum est, quod Andronici puero cecidit, pustula ru-
bra Erysipelas

bra Erysipelasue si non eodem tendit, quid bonum portendit, si per exordia secundum aurem uel pubem tumuit, cuidam cum tertio fastu esset, nono suppurauit, qui septimanus conualuit, perniciosiora sunt quæ subito euanescent.

Erysipelas.

SEGMENTVM QVARTVM

DE VENIS

Quæ iecoris uena Hepatitisue dicitur, de lumbis usq; ad magnam uertebra subter uertebrisq; deditur, quæ sublimis per iecur præcordiaq; cor petit, clauusq; recta, quæ partim inde collum partim scapulas petit. quæ subter deflexa secundum uertebras costasq; declinat, sinistra quidem una secundum clauus iugulumue, dextra autem altera certum locum petit, una autem paulo subter deflexa, quo illa defecit, costis sese dedit, donec cor ipsum pertingat, deflexaq; inde sinistra subterq; declinans in uertebras descendit, donec eo perueniat, unde tolli coeperat, seseq; costis omnibus dedit utring; portuinculasq; scissas, una cum sit, singulis præbet. de corde quidem in quendam locum per sinistra potius tendens sub arteriam transit, donec absumatur, & eat eo unde iecinoria hepatitisue tolli coepit, prius tamen quam ad hæc perueniat, secundum duas extremas costas scinditur, quarum una hinc, altera inde secundum uertebras tendens consumitur. Quædam uero recta de corde tendens in clauem super arteriam & ab ea sicuti quæ secundum lumbos sub arteriam in iecur prorumpit, partim in eius poras & fibras, partim in aliam eius partem, quæ deinceps paulo subter præcordia prorumpit, quæ præcordia iecori coherent. quæq; non est facile separare. Dux uero de clauis, quarum altera hinc, altera inde sub petus transiens pectinem petit, quo uero hinc nondum noui. præcordia uero subter secundum uertebra, quæ sub costas est, sita sunt, qua uero renes de arteria sunt, hac circueuit; arteriæ uero de magno nervo tenente nascuntur, quæ utring; robur sumunt, hac ferme de corde recurrens iecinoria hepatitisue uena desinit deficitue, dux præterea magnæ uenæ per præcordia transeunt, de hepatis profectæ iecinorariaue sublimes quæ suprema eorum perrestant, quarum una hac altera uero illac pertransit, multifariâq; diuisæ per præcordia feruntur circueuntq; ea, quæ uero suprema eorum perrestant, magis patet. Duo præterea toni tenoresue de cerebro supremæ sub os magnæ uertebræ secundum os superioris uetriculi stomachonue tendunt, ab utraq; arteriæ parte descendentes uterq; similis uni eodem deuenit, postea qua uertebræ præcordiaq; hæret desinit, quidâq; ab hac cõmunicatione diuisi iecur lienq; petere uidentur, tenor alter tonosue de utraq; uertebrarum parte oblique secundum spinam prædit, costisq; sicuti uenæ dedit, sic hi per præcordia latescunt transuersum mesenterionue petere uidentur qua deficit, deinde qua præcordia coherent crebri per me-

Hepatitis uena.

Pyle lobosq; iecoris.

Præcordia. Phrenesue.

Dux alia uena.

Duo toni uenæ.

Tonos alter.

Nervorum discursus.

*Sacrum os po-
dexne.*

*Leguminum co-
mestio quid fa-
ciat uideto.*

dium tendentes illinc sub arteriam decurrunt, quod uero remanet secundum uertebras, sicuti renæ dedunt se, donec præterredientes in sacrum os deficiant. Qui uiri mulieresq; cognati legumina comedebant in aheno, de cruribus multi languebant, quod admodum durauit, qui si neruum deuorassent, & genua dolitabant, quod & iracundos & discolors & tristes faciebat & puidos, corpusq; fere totum afficiebat. Quod Stumargi ancilla hidumæa passa est, quæ cum filiam peperisset, pudendorum os sese conuertit, uti purgamenta non exirent, quæ coxendicem & crura dolore affecerunt, quem tali uena pertusa leuauit, corpus tamen totum tumuit tremuitq; quare causam causæque principium quærito.

Q V I N T V M S E G M E N T V M D E N A T V R A E H O M I N I S C O G N I T I O N E P E R A S P E C T V M P H Y S I O L O G I A E

Physionomia.

*Varix testium
quid possit.*

*Morbo bilis
atra obnoxii.*

*Puerperæ spas-
mos.*

*Capitis os doli-
sans fractumue.*

*Sanguinis fluo-
ris medela.*

Vocis reparatio.

Qui burri pyrrhiue siue rubri sunt, naso acuto, paruis oculis, mali sunt. Nari bus uero simis, magnis oculis, optimi. Qui hudos oculos habent, gratiosi sunt. Qui calui sunt, naribusq; acutis, uocis exilis sunt, quam uarix alterum testem pe tens tollit, quam aliter tollere non est. Magni calui, blæsi, uocis exilis, optimi sunt, morbos autem habet, blæsus, caluus, uocis exilis, pilosus ualde, bilis atra, qui uoce absona sunt, manibus non ualidis sunt, quod si tollatur, necessario pu rulenti sunt. Dolorem locorum inferiorum, surditas ualida tollit, sanguisque multus de naribus si defluat uel furor infaniaue puerperæ neruorum disten / tio spasmosue si superueniat, foueto, coëratumque multum tepidum in uesti / cam mittito subluitoq; Capitis os si doleat fractumue sit, lac uinumque pari modo propinato, si uulnus sit, uenas interiores, nisi febrat, pertundito, si defi / piat, caput perluirito, nisi præcordia tumeant. Si caput doleat, pectus petit, postea præcordia, deinde coxendicem, nam omnia non possunt simul dolere. Ventositatē malaciamue pertusio uenæ tollit. Sanguinis fluorē medicamēto superungendoq; cōpescito, si multū sua spōte defluat, ieiunato, uel lactis qua tuor, aquæ duas portiones, simul propinato, steriles suffito potionatoque. Qui subito uocem amittunt, nisi febrat, sanguinis missione curato. Pituitæ fluuio nes de mammis oculi trahūt, deinde nares & pulmo. Qui sicce tussunt, nō tol litur nisi uehemēter coxēdices uel crura uel testes doleāt, si laborās aqua sub / ter cut ē tussiat, si quidē animo linguatur, subito calidis oībus utitor, si minus, cibis uinoq; cōpleto, uenasq; interiores pertundito, magnā morbi cōtentionē coxendicum

coxendicum dolor tollit, distorsiones oculorum cæcutatio, testium tumorē
mammarum turgitas, cum febrit, si die non pari uultus emacietur, sequēs dies
febrem tollit, crura laborantis aqua subter cutem si turgeant, tussiat, aures doli
tent, Lacte utitor, febris die pari si deserat, necessario reuenit. Cū uena brachii
salit, furorem insaniamue celeremq; animi motum portendit, si minus, stupor
rem. Si uulnus sanguē emittet, ne lauato, sed caput calida perfundito. Si cor do
litet, calidum panem cum uino meraco dato, uomitus solutio, calidam aquam
propinato uomitoq; quæ putrescunt, refumito, uenam pertundito, & sanabis.
Manus digitorumq; conuulsionem spasmonue pertusa uena si sine febre sit, ca
putq; non doleat, curato, si minus, calida perfundito. Medela oculorum, spo
dii partem duodecimam croci, quintam nuclei, unam cerussæ, unam myrrhæ
aqua frigida perfundito, caput linito, cum pulte decocta allia dato. Caluorū
uarices nō magnæ furiosum quid portēdūt. Vitiliginis & Lepre medela est,
calx aqua extincta ne ulceret, locellorum secundillarūue purgatio: si superēt,
naribus ueratrum, uti sternutet admovento, naresq; & os sternutamentis linito.

COGNITIO PER ASPECTVM

ALTERAPHYSIOGNOMICOS

VEDEVTROS

Si caput magnum est, oculi parui, blæsiq; sint, celeris iræ sunt iracundiue,
longæ uitæ, macrobiue, multos dentes habent, balbi, celeris linguæ, bile atra
facile citantur melancholiciue sunt, qui non nistant oculis facile, celeriterue
irascuntur, oculi nigri magni, crassæ nares & simæ, optimi sunt hominis, oculi
pulchri, magni, caput magnū, ceruix gracilis, pectus angustum, commodi ho
minis sunt, caput pusillum, non caluescit, nec balbi, nisi flauos oculos & capil
los habeant glaucosue. Si uox in cōuulsione soluatur, magno malo liberat die
non pari puerperam febrientem, dolitantemq; calida perfundito, ptisanamq;
crassam calidam ter die porrigito. Pueruli nutriuntur & dunturue mense septi
mo uel nono uel decimo, uoxq; sistitur, uisq; roburue sequitur, manus ualidæ
sunt, uoce soluta omnia soluuntur, similis est enim natura uoci, dieq; non pa
ri soluitur. Si manuum uenæ saliant, uultusque ualidus est, præcordia dura,
morbus longus erit, qui sine cōuulsione spasmonue sanguinisue de nari
bus multo fluore coxendicumue dolore non soluetur. Ceruicis, gutturis
ue dolore caput calida perfundito, nisi frigus sit, si minus, farinam cali
dissimam porrigito, meracumque uinum propinato. Turbulentia uentris, fa
bam decoctam, superiora si satis ualeant, porrigito, uel cum faba cumi
num comedito, cessatio uero morbi nisi die pari fiet, principium pari.

Mors quæta.

die, mense, & anno, quem sic sistito. Nitrum Aegyptium, coriandrum, cuminum tritum pingui subigito perungitog; necessario. Qui moriuntur, die non pari, mense, & anno moriuntur, quare mortem doloresue graues prædicere bene habet, quemadmodum si quis ualida lumina non habeat, mors procul non erit, si nō pari anno fiat, necesse est ex utrisq; nō pares fieri, si pari anno & die, necesse est die nō pari moriatur, tertius enim numerus ualidissimus est. Cynanchen Anginamue lippitudinemq; ophthalmiamue pertusa uena curato, per / cusso uulneratoue intestino, spiritus per inferna uulnusq; exit, pectus euacuat / tur, quare lac uinumq; pari modo propinato. Quorū pectora satis ualent, qui balbi, furiosi caluig; sunt, quig; tortuosi, blesig; nascuntur, prudentes nō sunt, uel calculosi furibundig; fiunt, nisi mali alterius finis & solutio sit. plurimam naturæ uim habet papilla dextera, dexter oculus, quæq; in dextris subterfunt,

Mas dextris hæret.**Causa langoris fatuus.****Stranguria qui tollatur et hydrops.****Diuerse medelæ.****Capitis dolor quidiscutiat.****Signum furoris.**

Mares enim suapte natura magis in dexteris hæret. Mulieribus uti menses contincant, maximam cucurbitulam mammis admovento, trimestris foetus omnia præsefert, lac enim prægnans habet, quod si multum defluat, necessario foetus in utero languet, mammae si duriusculæ sunt, foetus ualentior est, crassa uena in utraq; mamma habetur, quæ maximam prudentiæ partem præsefert. Lotii strangulationem stranguriamue sanguis uena missus tollit, si loca superiora redundant, caputq; ulceret, uomitio purgat. Morbus aquæ subtercutem hydropsue qui uentris flure tussig; auspicatur, uomitione quoq; discutitur, si cancellus suboritur, os amarescit, quare nisi lingua debilis impeditusue sit elat / terion bis terue propinato, superq; combustum æs cum spongia ligato mole / stia æstusue, horroris, hiatus remedium est, uinum pari modo cū aqua uel lac propinare. Cum auris circundolitat, cucurbitulam admovento, cumq; quæuis superiora dolitant, cum coxendices, genua, cum spiritus angustia subrepat, cucurbitula hæc omnia discutit. Cum dolor intestina uolubabit, uinum meracū propinato, donec soporetur. Si crura doleant, febris & difficultas intestinorū sine dolore discutit. Si præcordia distendantur, manu pressato subluitoq; cū aqua fuerit emissa, lactis octo acetabula propinato, si non potet sed uomat, polentam acrem porrigito, tuberculum secundum ungues paronychianne nigra galla trita cum melle discutit. Mulier uti foetum in utero contineat, poly / pum prunis assatum comedendum porrigito, deinde nitrum ægyptium, coriandrum, cuminum terito, pastillosque conficito, pudendisq; admovento, caput si crapula doleat, uinum meracum propinato, sin alia causa, panem calidū uino meraco tinctum comedito. Siquis non bile pituitaue sed defatigatione uel alias caleseat febriatue, caput multa calida, donec pedes sudent, perfundito, deinde farinam calidam comedito, meracumq; uinum superpotato, pannisq; conuolutus cum cura quiescito uel narcissi duo uel tria capita supercoenato. cum quis furere uel insanire incipit, signum hoc præcedit, sanguis in mammis colligitur.

Tertius

TERTIVS EPIDEMIORVM

HIPPOCRATIS

Vthioni qui secundum Telluris facellum habitabat, ma-
nus tremere coeperunt, primo die grauius februit, delira-
uit, secundo cuncta grauarunt, tertio per eadem transigit,
quarto uenter pauca, biliosa pura demisit, quinto cuncta
grauauerunt, parū dormiuit, uenter moratus est, sexto uaria,
subrubra spuit, septimo dissolutum est os, octauo cuncta
grauarunt, tremores permanserunt, lotia per exordia octa-
uum usq; tenuia, discoloria, quid nebulosum in his fluitabat, decimo sudauit,
submatura spuit, decreuit, circag; decretorium, lotia subalba, dies uero circi-
ter quadraginta post decretorium circa sedem suppurauit, cum lotii strangu-
latione euasit, **Hermocrates** qui secundum nouum murū habitabat, febre gra-
ui correptus est, Caput, lumbos per exordia dolitauit, præcordia molliter di-
stenta erant, lingua per exordia subusta est, surditas confestim inuasit, somni
non erant, nec ualde sitiebat, lotia crassa, rubra, quæ etsi in matellis manerent,
non subsidebant, uenter combusta demisit, quinto tenuia minxit, quæ super-
fluitans quid nec subsidens haberent, noctem uersus delirauit, sexto morbus
regius accessit, cuncta grauarunt, non cognouit, septimo male habuit, lotia te-
nuia, similia secundis diebus, circiter undecimum cuncta uisus est leuari, sopo-
ratus est, crassiora minxit, subrubra, subtenuia, quæ non subsiderent, sensim co-
gnouit, quartodecimo febre caruit, non sudauit, quieuit, omnia cognouit, lo-
tia similia, circiter septimum & decimum subreuenit, caluit, grauius deinceps
febricitauit, lotia tenuia minxit, delirauit, uigesimo rursus decreuit, febre ca-
ruit, non sudauit, non passus omne tempus cognouit, loqui non poterat, lin-
gua superauerat, non sitiebat, soporatus est, circiter quartum & uigesimū su-
percaluit, uenter multa tenuia demisit, deinceps grauius februit, lingua coar-
ruit, septimo & uigesimo mortuus est, surditas huic usque durauit, lotia uel
crassa, rubra, nō subsidentia uel alba uel discoloria, quæ superfluitans quid ha-
berent, comedere gustare uel nō poterat. Qui in Dealdis Dealcisue horto habi-
tabat, capite grauatus diu dextrū tempus doluit, quare febre correptus iacuit,
secundo paulū sanguinis puri de sinistra nare fluxit, non e tempore dextri re-
gione, uenter oletula bene demisit, lotia tenuia, uaria, superfluitans habetia pau-
latim simile, genitaliq; semini similia parum subsidentia, tertio grauius febrici-
tauit, nigra, tenuia, supra spumosa cum sedimento subliuido oletauit, subgra-
uatus est, & soporatus, uix ad sellam surgebat, lotia sedimentum liquidum &
subglutinosum habebant, quarto pauca biliosa, flaua, paulo post uirulenta uio-
laceæ uomuit, de sinistra nare parum & purum fluxit, similia & oletauit &

*Puthion.**Pythionne.**Non moritur.**Corinthius.**Heracleus.**Heracleus.**Heracleus.**Heracleus.**Heracleus.**Hermocrates.**pe-**rit.**Varie.**nexatur,**tandem moritur.**Dealcis.*

minxit, caput iugulumq; sudauit, lien tumuit, coxa ea parte doluit, præcordiorum dextra submollis distentio, nocte non quieuit, paulum delirauit. quinto plura nigra superne spumosa subter liuida oletauit, nocte somnum non cepit, delirauit. sexto nigra, pinguis, glutinosa, olida oletauit, dormiuit, magis cognouit. septimo lingua superaruit, sitiuit, non quieuit, delirauit, lotia tenuia non bene colorata. octauo nigra, pauca, coapta oletauit, dormiuit, cognouit, parum sitiuit. nono superriguit, grauiter febricitauit, sudauit, perfrixit, delirauit, dexter oculus obligatus est, lingua superaruit, sitiuit, peruigilauit. decimo per eadem transegit, undecimo cognouit omnia, febre caruit, dormiuit, sudauit, lotia tenuia circa decretorium minxit, duos dies febre caruit, quarto & decimo statim reuenit, nocte non dormiuit, non cognouit, penitus delirauit. quinto & decimo lotium turbulentum, quale est quod diu in matellis mansit cum agitur, grauiter febriuit, penitus delirauit, non quieuit, genua tibiaq; superdoluuit, uenter glandula subterdata nigra oletula demisit. sexto & decimo lotia tenuia, quæ nubilum superfluitans habuerunt, minxit, desipuit. septimo & decimo mane postrema refrixerunt, pannis conuolutus grauiter febriuit, per totum sudauit, leuatus est, magis cognouit, febre non caruit, sitiuit, pauca, biliosa, flaua uomuit, uenter oletula demisit paulo post nigra paulum tenuia, lotia tenuia discoloria. octauo & decimo soporatus non cognouit. nono ac decimo per eadem transegit, lotia tenuia minxit, uigesimo dormiuit, omnia cognouit, sudauit, febre caruit, non sitiuit, lotia tenuia minxit. primo & uigesimo paulum delirauit, subsitiuit, præcordiorum & circa umbilicum labor, continua palpitatio. quarto & uigesimo sedimentum in lotio fuit, omnia cognouit. septimo & uigesimo dextrum coxendicem doluit, lotia tenuia quæ sedimentum habuerunt, circiter nonum & uigesimum dexter oculus doluit, lotia tenuia. quadagesimo pituitosa, alba, subdensa demisit, multum per totum sudauit, perfecte decreuit. Philistes in thaso diu caput doluit, quandoq; soporatus decubuit, continenter ex his febricitauit, labor creuit, nocte primum supercaluit, primo die primum biliosa, flaua uomuit, deinde uirulenta uolaceae plurima uenter oletula demisit, noctem difficulter tulit. secundo surditas, grauiter febriuit, præcordia dextra sese distenderunt, quod ad interiora deflexit, lotia tenuia, transluvida, pusillum semini genitali simile superfluitans habentia, circa meridiem furenter insaniuit, tertio difficulter habuit. quarto cuncta creuerunt. quinto mane mortuus est. Chaerion qui apud demænetum delianue iacuit, potu febre correptus est, statim caput grauiter doluit, non quieuit, uenter tenuia, biliosa demisit. tertio grauiter febricitauit, caput labrumq; inferius potissimum tremuit, paulo post riguit, spasmi conuulsiones uexarunt, cuncta creuerunt, delirauit, noctem difficulter transegit. quarto paulum quiete dormiuit, delirauit. quinto superlaboriose cuncta grauauerunt, delirauit, nocte difficulter tulit, non quieuit, sexto per eadem, septimo superriguit, grauiter febricitauit,

tauit,

*Conuulsit tamē
quannīs multum
uexaretur.*

*Mortuus non est
hic.
Philistes cito pe
rit.*

*Charion non pe
rit.
Demænetus, de
lia sue.*

tuit, per totum sudauit, decreuit, uenter huic usque biliosa, pura, pauca demisit, lotia tenuia, boni coloris, nubilum superfuitans habentia, circa / ter octauum coloratiora, pusillum sedimentum album habentia minxit, cognouit, febre caruit, nono rediuit, circiter quantum & decimum grauiter febricitauit, sudauit, sexto & decimo biliosa, flaua, subdensa uomuit, septimo & decimo superriguit, sudauit, febre caruit, decreuit, lotia post reuersionem decretoriumq; coloratiora, sedimentum habentia minxit, nec in subreuerfio- ne delirauit, octauo & decimo caluit, paulum supersitiuit, lotia tenuia, nubilum perfuitans habentia minxit, parum delirauit, circiter uero nonum & decimum febre caruit, collum doluit, sedimentum lotia habuerunt, uigesimo perfecte de- creuit. Euryanactis filiam uirginem febris ignisue cepit, non usq; sitiuit, cibaria gustamentaue non suscepit, uenter non demisit, lotia tenuia, pauca, non bene colorata minxit, cum uero febris cepit, circa sedem laborauit, sexto febre ca- ruit, non sudauit, decreuit, circa sedem quod erat paulum suppurauit, cum de- cretorio prorupit, post autem decretorium septimo riguit, parum supercaluit, sudauit, post decretorium autem octauo non multum riguit, postea uero pos- trema semper fixerunt, circiter uero decimum post sudorem delirauit, sta- tim cognouit, quæ passam eam esse dicebant, quoniam uux racemulum come- disse, cum uero secundus & uigesimus transisset, multum rursus delirauit, co- motus uenter pauca, biliosa, pura, tenuia, uellicantia demisit, crebro ad fellam surrexit, septimo autem ex quo ultimo loco delirauit, mortua est, quæ ex quo morbus incepit, fauces doluit, quæ semper rubuerunt, uua reuulsa tumensue multa tenuia, acria paulatim demittebat, matura tussiebat, nihil emittebat, ni- hil hoc tempore gustauit, nec appetebat, nec sitiebat, nec quicquam alicuius momēti bibit, taciturna nihil loquebatur, tristis de sese desperabat, quid enim tabificum insitum erat. Quædam foemina quæ secundum Aristionis Bionisue domū degebat cynanchice anginaue correpta primo linguā laborare cepit, non clare loquebatur, lingua rubra superauit, primo die post horrorem calor subsecutus est, tertio riguit, grauiter febricitauit; tumor gutturis ruber in pe- ctus utrinq; descendebat, postrema frigescebant, liuescebantq; magnopere, & crebro spirabat, potus per nares fundebatur, deuorare non poterat, excremen- ta & lotia substituerunt, quarto cuncta grauauerunt, quinto anginosa Cynanchice ue mortua est. Quidam adulescens qui in falsorum foro degebat, laborum las- situdine cursusq; non consueti febricitauit, primo die ueter perturbatus mul- ta tenuia, biliosa demisit, lotia tenuia, subatra minxit, somnum non cepit, siti- uit, secundo cuncta grauauerunt, excrementa plura magis importuna uenter de- misit, somnum non cepit, mens turbulenta fuit, parum supersudauit. tertium difficulter tulit, sitiuit, æstuaui, sese multum agitauit, languit, postrema liue- scebant frigeabantq; præcordiorum utrinq; mollis distentio, quarto somnum non cepit, in peius declinauit, septimo mortuus est, Aetas circiter anni uiginti,

Tisamenus.
Conuolulus.
Hiliosue dolor.

Pantimedes..
mulier abortu
perit.

Conuolulus hic
marie non perit.
Emphysem.

Mortua est delin
ra.

Primipara perit.
Atymenia nec
perit.

Alyssa
Bionne.
Chenopodii
Aphonia.

Post uarios labo
res perit.

Chenopodii
Aphonia
perit.

Quædam scemina quæ apud Tisamenum degebat, conuolulus doloribus ue hementer petita multum uomuit, potum nullum continebat, præcordia, uen tricus inferior continenter torquebantur, non sitiebat, supercaluit, postre ma usq; frigescabant, æstuaui, peruiquilauit, lotia pauca, tenuia, pauca, cruda, tenuia uenter demisit, nihil iuuare potuit, male mortua est. Quædam scemella quæ apud Pantimidæ degebat, primo die abortus febricitauit, lingua supera ruit, sitiuit, æstuaui, peruiquilauit, uenter perturbatus multa tenuia, cruda de misit, secundo superriguit, grauiter febricitauit, uenter multa demisit, somnum non cepit, tertio magis laborauit, quarto delirauit, septimo mortua est, uenter usq; lubricus multa, cruda, tenuia demisit, lotia pauca, tenuia minxit, febris ar dens causosue fuit. Hic et eui uxorem ex abortu circiter quinquemestri febris ignisue cepit, per exordia modo soporabatur modo peruiquilauit, lumbos do luit, caput grauiebat, secundo uenter pauca, tenuia, pura primū demisit, ter tio plura & peiora, nocte nō quieuit, quarto delirauit, timor animi lagor acces sit, dexter oculus obliquatus est, circa caput pauco & frigido sudauit, postre ma frixerunt, quinto grauata multū delirauit, statim cognouit, non sitiuit, per uigilauit, uenter multa nō opportuna semper demisit, lotia pauca, tenuia, suba tra minxit, extrema frigebant subliebantq;. sexto per eadem transiegit, septimo delirans mortua est. Mulierem quæ in falsorum foro habitauit, tunc primum laboriose marem enixam febris ignisue cepit, statim per exordia sitiuit, æstua uit, cor doluit, lingua superauit, uenter, tenuia, pauca demisit, somnum nō ce pit, secundo paulum superriguit, grauiter febricitauit, circa caput paulum fri gido sudauit, tertio laboriose habuit, uenter multa, tenuia, cruda demisit, quar to superriguit, cuncta grauauerunt, peruiquilauit, quinto super laboriose habuit, sexto per eadem transcurrit, uenter multa demisit, septimo superriguit, graui ter februiuit, multum sitiuit, sese plurimum agitabit, circa uesperam per totum frigido sudauit, frixit, postrema frixerunt, nec amplius recaluerunt, noctem uer sus refrixit, postrema non recaluerunt, somnum non cepit, paulū delirauit, sta tim cognouit, octauo circa meridiem recaluit, sitiuit, soporata æstuaui, pau ca biliosa, subflaua uomuit, noctem difficulter tulit, non quieuit, multū simul non sentiens minxit, nono cuncta relaxarunt, soporata serum diei uersus pauca biliosa, amara uomuit, decimo riguit, febris grauauit, nihil quieuit, mane plu rimum sedimentum non habens minxit, postrema recaluerunt, undecimo bi liosa, uirulenta, uiolaceae uomuit, non multo post superriguit, postrema re frixerunt, noctem uersus frigido sudauit, riguit, multa uomuit, noctem laborio se transmisit, duodecimo multa nigra, olida uomuit, multum singultauit, la boriose sitiuit, tertio & decimo multa nigra, olida uomuit, riguit, circa meridiē mutuit, quarto & decimo sanguis per nares prorupit, mortua est, uen ter huic usq; lubricus fuit, horruit, circiter annorum septem & decem ætas.

Tempestat

TEMPESTAS ET ANNVS

PESTILENS

Pluvius austrinus sine aura usq; annus hic fuit, cum æstus siccitatesue prius cum austris uiguisent, circa arcturum multū pluit, tenebricosus & nubilus. autumnus fuit, magna uis aquarū, hyems austrina, huda, lenis, post uero solis institium proxime æquinoctium præposteræ tempestates fuerunt, circaq; iam æquinoctium septentriones niuosi non diu spirauerunt, uer rursus hūdum non perflatum multum pluit, canē usq; æstas serena, calida, æstuosa fuit, uenti spirare per æstatem consueti hoc est etesæ, sparsim, raro & non iugiter spirauerunt, circa uero Arcturum rursus cum septentrionibus multum pluit. Cum autē annus ferme totus austrinus, hudus lenisq; fuerit per hyemem tamen sano modo degebant, præter quædam tabifica mala, de quibus scribetur. Paulo autem ante uer cum frigoribus pustulæ rubræ hoc est erysipelata multis fiebant, quibusdam aliqua de causa, quibusdam non malignæ plurimos tamen necabant, multi de faucibus laborabant, uox lædebat, febres ardentes causue cum delirio uigebant, ora pustulabantur, pudendis tubercula fiebāt, lippitudines causi febresue ardētes, carbunculi uigebant, uentres mouebātur, perturbabātur, cibum auersabantur, quidam multum, quidam parum sitiebant, lotia turbulenta, multa, mala mingebant, plurimi soporabantur, contra rursus peruigilabant. multæ intemperiæ, malæ, difficileq; iudicationes sequebantur. plurimi aqua subter cutem laborabāt. Tabeq; mala hæc sunt, quæ tunc passim uigebāt, quibus plurimi & perirent & euaderent, quæ sic singulis eueniebant. Multis quidē parua de causa & quibusuis etiam minimis uulneribus per totum corpus præsertim iis qui annos sexaginta nati forent, pustulæ rubræ hoc est erysipelata proserpebant, si paulum quid neglexissent, circa caput præsertim plurimis & in medicina existentibus magnæ inflammationes fiebant, pustulaq; rubra erysipelatus quantulumq; undiq; succendebatur. plurimis uero horum abscessus ad suppuramenta concidebant, carniūq; neruorum & ossium magni causi fiebant, quod uero deflueret, puri simile non erat, sed putredo quædā alia, quodq; defluebat multum & uarium erat, quibus autem horū quid circa caput fieret, capilli totius capitis piliq; menti defluebant, ossaq; denudabantur & cadebant, multumq; fluoris defluebat, quæ cum febre & sine fiebant, quæ magis formidolosa erant quam periculosa, quibus enim ad suppuramenta uel quid tale res cecidisset, maturefcebant, plurimiq; horum seruabantur. quibus autem uel inflammatio uel pustula rubra seu erysipelas uenisset, talemq; nullam abscessionem fecisset, plurimi horum peribant, similiter et si partem aliam corporis petiissent, multis enim cubitus & totum brachium defluebat, quibusdam uero hæc anteriora uel posteriora laterum lædebant, quibusdam autem tota

*Descriptio hæc
anni obseruato,*

Qui morbi uigent.

Qui hac incesserent.

*Similia hæc sunt
morbo gallico
qui nunc uiget.*

cora uel quæ circa tibiam sunt uel pes totus denudabatur, Difficillima uero omnium erant, cum circa pubem & pudenda hæc fierent, quæ circa uulnera ulceraue fiebant, hæc sunt multis autem cū febre & ante & post fiebant, siqua tamen horum abscessum fecissent, ob hanc suppurationem uel boni lotii missionem uentrisue motum opportunum liberabantur, si uero nihil horum fieret, signoque nullo relicto euaniissent, mortifera fiebant, plurimis tamen uerno tempore, æstiuo & autumnali pustula rubra seu erysipelas uenit, & durauit, plurimum autem mouebat, cum circa fauces, tubercula linguæ, inflammationes secundumque dentes abscessus creabatur, uoxque multis læsa & dissoluta hoc demonstrabat. Primum quidem tabificis incipientibus quin & in ardentibus febribus delirantibusque hæc fiebant, quæ uerno tempore uel ante cum frigora transiissent, fiebant, plurimique tunc morbis grauibz mortiferisque corripiebantur. Modus autem statusue febrium ardentium tunc uigentium talis erat. Per exordia soporabantur, æstuebant, horrebant, grauiter fiebrent, non multum sitiebant nec delirabant, paulumque sanguinis de naribus stillabat, febrium accessiones diebus paribus plurimis fiebant, circa autem accessiones obliuio, de lassatioque subrepebat, non loquebantur, semper autem his postrema manuum præsertim & pedum frigeabant, potissimumque in ipsis accessionibus, deinde tandem nec bene recalescebant, cognoscebant, loquebantur, hos autem uel continuus sopor non somnolentus uel peruigium laboriosum detinuit, plurimisque horum uenter lubricus multa cruda tenuia demittebat, lotia multa tenuia, decretorium nullum, nec bonum signum decretorium habentia. Cum hi sic haberent, comparuit, sanguis enim non bene prorupit, nec alia consueta decretoriaque abscessio facta est, plærique uti fors dabat, erratice peribant, multi circa decretoria, plurimi, cum diu locuti non fuissent, multi cum multo sudore, quæ quidem iis eueniebant, qui perniciose haberent, similia & delirantibus fiebant, qui non ualde sitiebant, nec furenter delirabant, sicuti in cæteris, sed quadam alia socordi, tarda, malaque depositione male grauiterue peribant. Præterea & febres aliæ uiguerunt, de quibus scribetur, multis ora spumosa ulcerataque fluentaque ulcerosa, circa pudenda multa ulcera fiebant, tubercula intus & extra circa inguina, lippitudines huds, diuturnæ, longæue, dolorificæ, stolones pustulæue supernascentes in palpebris intus & extra fiebant, quæ multis speciem aciemue oculorum perdebant, quas ficos uocitant, præterea plurima alia ulcera nascebantur, per ætatem in pudendis carbunculi multi coeteraque quas putredines sepsisue nominant, tubercula magna, plærisque serpentia ulcera magna. Quo autem ad uentris uitia, plurimis multa noxiæ cadebant, primū quidem multis uoluntas egerendi laboriosa tenesmosue, præsertim pueris ante pubertatem, plurimique peribant, multi læuitate intestinorum uexabantur, quidam difficultate intestinorum, nec hi nimis laborabāt, multi biliosa, pinguis, huda, aquosa, tenuia oletabant, malumque hoc huc deueniebat, nam cum febre quam

Erysipelas.

Tubercula phymatane faucium.

Causa febris ardentis modus.

Qui haberet hi.

Mala uaria.

Fici palpebrarum.

Ventris mala.

quam sine tormina laboriosa pessimæq; conuolutiones multos uexabant, cum multa inessent detinerenturq; quæ etsi exirent, labores, doloresue tamen non tollebant soluebantue, hisq; quæ porrigebantur, difficulter auscultabant, purgationes enim multos lædebant, plurimi uero horum qui sic haberent, cito peribant, multi malum protrahebant, & uti in summa dicatur, cūcti & qui longius malum producerent & qui graui & acuto morbo laborarent, uentris uitio peribant, omnes enim uenter tollebat, omnesq; præscripti cibum auersabantur, quibus tunc occurri, sic hi debebant, siue hac causa siue alia male haberent, quidam horum sitiebant, quidam non, qui uero febre uel alias laborarent, horum nemo libenter cibum sumebat, sed potu solum uti uelles, eos nutrita re erat, plus tamen multo mingebant quā potauerant, lotiaq; ualde mala erāt, nam crassitudinem, maturitatem purgationesq; bonas non habebant, nam in plurimis si per uesticam optime purgarent, optimum erat, sed plurimis horum tabescentiam, uentris turbationem, labores malaq; decretoria portendebant & tempora, deliri febre ardenti laborantes maxime soporabantur, quin & in cœteris magnis morbis quicquid cū febre fieret, uel penitus grauiter plærîq; soporabantur uel parum leuiterq; dormiebant, plurimæq; species aliæ febriū passim uigebant, tertianæ, quartanæ, diurnæ, nocturnæ, continuæ, longæ, erraticæ, æstuosæ, non consistentes. Cuncti uero hi plurimo motu uexabantur, plurimis enim uentrës turbulenti lubriciue fuerant, horrebant, sudabant non decretorio modo, lotia, qualia scripta sunt, fuerunt, longa uero plurimis horū fuerunt mala, nam abscessiones, quæ in his fiebant, quemadmodum in cœteris, non decernebant, sed cunctis omnia male decernebant, uel nō decernebāt, uel longe & tarde decernebant, paucis enim horum circiter octogesimum de creuerunt, plurimis autem temere casuue cessarunt, pauci uero horum præ sudore stando siue non iacendo peribant, multis autem & in cœteris morbis tumores molesti fiebant, præsertim tabificis, nam tabes maximū difficillimūq; malum & quod plures necaret fuit, Multis enim per hyemem coepit, plurimi quidem decumbebant, quidā stando tolerabant, paulo ante uer multi qui decubuerāt, peribant, tussis uero nullis defuit, sed per ætatem aliquatenus remissit, sub autumnum autem omnes decubuerunt, plurimiq; perierūt, multi etiā diutius morbum traxerunt, plurimis etiam subito morbus coepit, qui etiam ex his aperte male uexabat, crebro siquidem horrebant, continenter grauiterq; fiebiant, sudores multi, frigidi, non opportuni usq; perdurabant, multū præterea frigescabant, uixq; recalescebant, uentres autem uarie molestant, nam modo subsistebāt, modo contra subito mouebantur, pulmonisq; uitio laborantium omnium remissio per inferna fiebat, lotiūq; non opportuni copia, male contabescabant, multum usq; tussiebant, multaq; matura, liquida non ualde laboriose spuebant, quare etsi aliquatenus laborassent, statim tamen rursus omnibus uitiorum pulmonis lenior purgatio fiebat, quæ fauces non multū uelli-

*Ventris malum
hos omnes neca-
bat.*

*Quæ febres uia-
gerent.*

*Tabes maximū
malum.*

*Ver fere omnes
hos tollebat.*

*Capitis fluctio
que.
Cibi auersatio.*

*Quæ tabis spe-
cies hos uexaret.*

*Pueri pituitosi
ventris fluore te-
uebantur.*

*Parion.
Paruisus.
Tandem moritur.*

Paruisus.

Paruisus.

*Puerpera que
passa sit.*

caret, nec quicquam falsum uexabat, multa tamen glutinosa, alba, liquida, spu-
mosa caput demittebat. maximum uero malum & his & cœteris erat, cibi fa-
stidium, uti scriptum est, potum enim cum cibo non libenter sumebant, quin
immo nihil sitiebant, corporis grauedo soporifera uexabat, plurimisq; horum
tumor fiebat, qui ad aquam subter cutem tenderet. circa mortem uero horre-
bant delirabantq;. Tabifica uero species erat, leuis, subalbida, pituitosa, subru-
bra, cœsia, multi pituita alba laborabant, pectoris angustia, mulieres atra bile,
subcruenta, febres ardentes, deliria, difficultas intestinorum quosdam tange-
bant & uexabant, nouos uero puerosue pituitosos uoluntas egerendi, longæq;
uentris fluctiones, qui uellicantia, acria, pinguiasq; demittebant, qui autem bi-
le amara uexarentur, his & omnibus suprascriptis, uer difficultissimum fuit, pluri-
mosq; necauit, mitior æstas fuit, pauciq; peribant, per autumnum autē & sub
uergilias contra plurimi quartani peribant. Parionem in Thaso, qui supra Dia-
nium habitauit, febris grauis cepit, per exordia continua, feruens, siticulosa ue-
xauit, modo soporabatur modo peruigilabat, uenter turbulentus erat, lotia te-
nuia, alba, sexto oleaceū minxit, delirauit, septimo cuncta grauauit, nihil quie-
uit, quin & lotia similia mensq; fuerunt, uenter biliosa pinguiasq; demisit, octa-
uo de naribus paulum stillauit, pauca uiulēta uiolaceae uouit, paulū quie-
uit, non per eadem transegit, decimo cuncta miserunt, undecimo sudauit,
non per totum, circūfrixit quidem, sed cito recaluit, duodecimo grauiter fe-
briuit, multa, biliola, tenuia demisit, lotia fluitans habuerunt, septimo & deci-
mo laborauit, somnum non cepit, febris durauit, uigesimo per totum suda-
uit, peruigilauit, non comedit, biliosa demisit, soporatus est, quarto & uigesi-
mo reuenit, febre caruit, uenter non constitit, quarto & trigesimo recaluit, qua-
dragesimo febre caruit, uenter non multum constitit, non comedit, paulū rur-
sus ac usq; errabunde febricitauit, nam modo febre caruit, modo non. si quid
enim intermitteret leuaretq;, rursus reueniebat, cibariolis nanq; malis ostreisq;
prius usus fuerat & multis, somni mali circa reuersiones, delirauit, lotia crassa
turbulenta & mala tunc minxit, uenter consistentia mox dissoluta demisit, con-
tinuæ febriculæ uexarunt, multa tenuia demisit, centesimo ac uigesimo mor-
tuus est. Venter huic a primo die continenter lubricus hudusue fuit, liquida hu-
daue biliosa multa demisit, uel si consisteret morareturue, feruentia, non con-
cōsta demittebat, lotia mala usq; minxit, quandoq; soporabatur quandoq; cū
laboribus peruigilabat, non comedebat, cōtinua febris ardēs perurebat. Quan-
dam foeminam in Thaso quæ secundum frigidam aquam habitabat, cum foe-
mellam peperisset, post partumq; non purgaretur, tertiariam tertio die gra-
uis febris horridaq; corripuit, diu tamen ante partum febre laborauerat. Quæ
cum in cubili cibum auersata iaceret, post rigorem continenter grauiterq; fe-
bricitauit & hornuit, octauo autem secutisq; diebus multum delirauit, statimq;
rursus cognouit, uenter perturbatus, multa, tenuia, biliosa, aquosaq; demisit,
undecimo

undecimo cognouit, soporabatur tamen, multa tenuia nigra minxit, peruigila-
uit, uigesimo paulū cit cū frixit, sed statim recaluit, delirauit, peruigilauit, uen-
ter inferior similiter permansit, lotia multa aquosa minxit, septimo & uigesi-
mo febre caruit, uenter constitit, post uero paulum dexter coxendix ualde do-
luit, mox febricitauit, lotia aquosa minxit, quadragesimo coxendicis dolor le-
uatus est, sed tussis continua, multa, huda remansit, uenter subsistit, non com-
edit, lotia eadē minxit, febris uero penitus non deseruit, sed errabunde uexauit
modo grauans modo non, sexagesimo tussis nullo signo relicto deseruit, spūtū
enim non maturuit, nec uti solet, abscessit, sed maxilla dextera conuellebatur,
soporabatur, mox delirauit, sed statim cognouit respuitue, quo autē ad gusta-
mina obliuiose habuit, maxilla autē ad sese rediuit, uenter biliosa pauca demi-
sit, grauius & horruit & febricitauit, diesq; secutos mutuit, mox cognouit, &
locuta est, octogesimo mortua est, lotia tenuia nigra & aquosa hēc usq; min-
xit, sopor & æstus sequebatur, non pascebatur, tristabatur, peruigilabat, irasce-
batur, difficulter ferebat, mens atra bile agitabatur. Puthionē in Thaso qui su-
pra Herculis Phaniū habitabat, labore, lassitudineq; uisusq; negligēti horror ri-
gorue febris grauis corripuit, lingua superauit, multabile plurimum sitiuit,
somnia non cepit, lotia subatra, superfluitans nec subsistens habentia minxit, se-
cundo circa meridiē postrema manuū præsertim capitiscq; frixerunt, nō loque-
batur, querebaturq; diu parū spirauit, mox recaluit, sitiuit, nocte quieuit, pau-
lum circa caput sudauit, tertio die quieuit, uersus autem solis occasum paulū
frixit, æstauit, turbatur, noctem laboriose trāsmisit, nihil dormiuit, uenter pau-
ca, consistentia demisit, quarto mane quieuit, circa meridiem cuncta grauā-
runt, frixit, non loquebatur, querebaturue, tempus post in peius recaluit, lotia
nigra superfluitans habentia minxit, nocte quiete dormiuit, quinto leuari ui-
sus est, tamen grauedo quædam laboriosa in uentre erat, siticulosus noctem la-
boriose transegit, sexto mane quieuit, serum uero diei uersus magis laborauit,
grauatus est, uenter tardē lauatiumcula belle demisit, nocte quieuit, septimo
diem æstuosus transmissit, oleosum minxit, noctem multa turba duxit, delira-
uit, nihil dormiuit, octauo mane quieuit paulum, statim frixit, mutuit, parum
spirauit, tarde caluit, delirauit, per diem paulum leuatus est, pauca bi-
liosa pura demisit, nono soporatus æstuosus iacuit, cum excitabatur, non
ualde striebat, circa uero solis occasum difficulter tulit, delirauit, noctem ma-
lam habuit, decimo mane mutuit, multum frixit, multum grauiusq; februiuit,
multū sudauit, mortuus est, diebus paribus hic laborabat. Quidā delirus phre-
niticosue primo die cū in cubile decubuisset, multa tenuia, uirulenta uiolacea
ue siue iodea uomuit, cū horrore febricitauit, multū continenter per totū su-
dauit, caput cernixq; grauius doluit, lotia tenuia, parua superfluitantia, sparsa
habētia quæ nō subsistebant, minxit, uenter multa simul exoletauit, delirauit,
nihil dormiuit, secundo mane mutuit, grauius februiuit, sudauit, non dimisit,

*Mira uexatio hu-
ius puerpere
que tandem perit.*

*Præterea ad-
ditur, quod
Cuiusmodi
fuit, etiam
subiunctum.*

Compositum hic.

*Puthion.
Herculis.
Phanum.*

*Virgo ad opus
ita
etiam ad
etiam ad
etiam ad*

*Moritur tandem
hic.*

*Phreniticos mor-
itur.*

*Phalaclos cifo
moritur.
Larissa.*

*Pericles abdera.
Cur potius non
retineret, quia
sublienosus.*

*Comaluit hic.
Paros.
Virgo abderita
na.
Sacta uia.*

*Virgo hac ena
sit.
Anaxagoras
Abderitanus.
Thracia porte.*

*Herobuthus ab
deritanus.*

totum corpus tremuit, nocte conuulsiones spasmiue molestarunt. tertio cuncta grauauerunt, quarto mortuus est. Phalaclos in Larissa dexteram coxam subito doluit, quæ porrigerentur fierentue nihil proficiebant, primo die grauiter febriuit arsitq; labores consecuti sunt, secundo coxæ dolor paulum cessauit, febris uero perseverauit, subdifficiliter tulit, non quieuit, postrema confixerunt, multum non bonum minxit, tertio coxæ quidæ dolor cessauit, mens uero percussa est, multumq; perturbata & agitata. quarto circa meridiem mortuus est celeriter. Periclem in Abderis morbus grauis continuus cum labore multa siti æstuationeq; cepit, potum non continuuit, sublienosus enim capiteq; grauatus erat, primo die sanguis de sinistra nare prorupit, multum super febriuit, multum turbidum, album minxit, quod in matellis iacens non subsedit, secundo cuncta grauauerunt, lotia quidæ crassa fuerant, sed quæ magis subsideret, quæq; circa æstuatione erant, leuata sunt, quieuit, tertio febris mollita est, lotiorum copia maturata multam subsistentiam habentia, nocte quieuit, quarto circa meridiem multo calido per totum sudauit, febre caruit, decreuit celeriter, non reuenit. Virginem in Abderis quæ in sacra uia habitauit, febris ardens cepit, sitiuit, peruigilauit, muliebria tunc primū ei descenderunt, sexto multum æstuaui, rubuit, horruit, non quieuit, septimo per eadem transiit, lotia tenuia quidæ sed boni coloris minxit, quæ circa uentre sunt, non molestarunt, octauo surdauit, grauiter febriuit, peruigilauit, æstuaui, horruit, cognouit, lotia similia minxit, nono diesque secutos per eadem transmisit, sic & surditas permanfit, quarto & decimo quæ mentis sunt turbulenta fuerunt, febris concessit, septimo & decimo per nares multum fluxit, surditas concessit, & secutos dies æstuatō & deliratio leuior inerat. uigesimo pedes doluit, surditas deliratioq; dimisit, per nares parum prorupit, sudauit, febre caruit, quarto & uigesimo febris tenenit, surditas, pedum dolor, & deliratio permanfit, septimo & uigesimo multum sudauit, febre caruit, surditas deficit, pedum dolor permanfit, cætera uero perfecte decreuerunt. Anaxagoram in Abderis qui secundum Thracias portas habitauit, febris grauis cepit, dextri lateris dolor, tussis sicca, primos enim dies non spuit, sitiuit, peruigilauit, lotia boni coloris, multa, tenuia minxit, sexto delirauit, calefacietia uero nihil profuerunt, septimo laborauit, febris enim perseverauit, labores autem non concesserunt, tussis uexauit, difficulter spirauit, octauo cubitum incidit siue brachii uenam, multum defluxit, prout oportuit, labores quidæ concesserunt, sed tussis sicca concessa est, undecimo febris concessit, paulum circa caput sudauit, tussis adhuc pertendit, quæq; pulmonis sunt, humidiora fuerant, septimo ac decimo paula matura spueri coepit, leuatus est, tamen sitiuit, purgationesq; pulmonis bonæ non erant, uigesimo sudauit, sine febre remansit, post decretorium uero leuatus est, septimo & decimo febris reuenit, tussit, multa matura spuit, lotio sedimentum album inerat, non sitiuit, dormiuit, quarto & trigesimo per totum sudauit, febre caruit, cuncta decreuerunt. Heroputhus in Abderis stans

caput

caput doluit, non multo post tempore decubuit. Qui secundum superius con-
 ciliabulum habitauit, grauiter & ardens febricitauit, multa biliola per exor-
 dia uomuit, sitiuit, multum difficulter malum tulit, lotia tenuia, nigra, super-
 fluitans modo habentia modo non, minxit, noctem laboriose tulit, febris uar-
 rie grauabat, sed plerūq; sine ordine. circa uero quartum & decimum surd-
 uit, febris perseuerauit, lotia per eadem, uigesimo dieq; secutos multum delira-
 uit. quadagesimo per nares multum sanguinis prorupit, magisque cognouit,
 minus surd-uit, febris concessit, secutos uero dies crebro sed paulatim
 sanguis prorupit. circiter uero sexagesimum sanguinis proruptio cessauit,
 sed coxendix dexter ualde doluit, febrisque continuauit. post uero non
 multo labores omnium inferiorum uexauerunt, nam cecidit uel febrem
 maiorem esse surditatemq; uel hæc submittere & leuare, sed inferiorum cir-
 ca coxendices maiores labores esse. circiter autem octogesimum omnia qui-
 dem concesserunt, sed nihil dimisit, lotia quidem boni coloris, multumq; se-
 dimentum habentia descenderunt, minus delirauit. circiter autem centesimū
 multa biliola demisit & diu, mox intestinorum difficultas uexauit cum labo-
 re, coeterorum uero desidia, penitus autē febris & surditas cessauit, perfecteq;
 centesimo febris ardens decreuit. Nicodemum in Abderis uenerea re potuq;
 febris corripuit, per exordia autem æstauit, cordoluit, sitiuit, lingua supera-
 ruit, lotia tenuia, nigra minxit, secundo febris grauauit, horruit, æstauit, nihil
 quieuit, flaua biliola uomuit, lotia similia minxit, noctem per quietem duxit,
 somnum cepit, tertio cuncta subrelaxarunt, desidia cessatioue fuit, circa uero
 solis occasum rursus subdifficulter tulit, noctem laboriose transmisit, quarto
 riguit, multum febricitauit, cuncta laborarunt, lotia tenuia superfluitans habentia
 minxit, noctem rursus per quietem duxit, quinto cuncta quidē inerant, sed desi-
 dia cessatioue fuit, sexto labores eorūdem omnium superfluitans habētia min-
 xit, multum delirauit. septimo desidia cessatioue fuit. octauo coetera cuncta
 multum concesserunt, decimo autē secutosq; dies labores quidē omniū inerāt
 sed minus, huic autē accessiones laboresq; diebus paribus usq; potius fiebāt, ui-
 gesimo crassum albū minxit, quod iacēs nō subsistebat, multum sudauit, uisus
 est sine febre esse, mox autē uersus serū diei rursus caluit, eadē laborauit, hor-
 ruit, sitiuit, paulū delirauit, quarto & uigesimo lotiū albū multū minxit cum
 multo sedimento, multo calido per totū sudauit, sine febre remāsit, decreuit.
 Mulier quædā morosa in Thaso tristitia cū causā stādo languit, peruigilaui-
 t, cibū fastidiuit, sitiuit, æstauit, quæ secundū Pyladæ domū in campo habita-
 uit, primo die per exordia nocte timuit, multū loquebatur, tristabatur, tenui-
 ter leuiterue febribat, mane multū cōuellebat, qd cū cessaret, delirabat, turpia
 dicebat, cōtinēter ualde laborabat, scdo p eadē transigit, grauius febricitauit,
 tertio cōuulsiones spasmiue qdē cessarūt, sed soporabat moxq; cōtra puigila-
 bat, psiliebat, cōtineri nō poterat, mltū delirabat, grauiter febribat, nocte hæc

Nicodemus abo-
 leritans.

Mulier thas-
 qua tulerit ni-
 deto.

Virgo Larissa.

*Apollonius ab-
deritanus.*

*Cur hic adeo la-
borauit.*

*Phrenticus mo-
ritur.*

*Puerpera cyzēna
gemellas pepe-
rit, et mortua est.*

multo calido per totū sudauit, febre caruit, dormiuit, omnia cognouit, decre-
uit, circiter uero tertium diem lotia nigra tenuia superfluitās multum rotūdū
non subsistens habentia minxit, circa uero decretorium muliebria purgamen-
ta multa descenderunt, Virginem in Larissa febris ardens grauis corripuit, per
uigilauit, sitiuit, lingua caliginosa aruit, lotia quidem boni coloris sed tenuia
aquosaeque minxit, secundo laboriose habuit, non dormiuit, tertio uenter mul-
ta aquosa secutosque dies facile demisit, tulitq; quarto tenue parum minxit,
quod superfluitans habuit nec subsedit, nocte delirauit, sexto de naribus abun-
de fluxit, horruit, multo calido per totum sudauit, sine febre remansit, decre-
uit, cum febris iam decreuisset, tunc primum muliebria descenderunt, cum uir-
go esset, semper aestuauit, horruit, uultus rubuit, oculorum dolor, capitis gra-
uedo uexauit, huic nō reuenit, sed decreuit, paribus diebus laborabat. Apollo-
nius in Abderis morbum stans diu tulit, nam robustus erat, dolorq; consuetus
iecoris consecutus est, multumque durauit, quin tunc arcuatus factus est, mor-
boue regio correptus, coloreq; subalbido tumuit, cum autem non opportune
carnem bubulam deuorasset meraciusque potasset, paulum caluit, tuncq; pri-
mum in cubile decubuit, lacteque multo crudo decoctoque caprino & ouillo
maloque uictu usus fuisset, nam horum omnium lēsiones accesserunt, febris
enim grauauit, uenterq; cum ingesta fuissent multa, nihil alicuius momenti de-
misit, lotia tenuia paucaeque minxit, non dormiuit, male tumebar, multum sitie-
bat, soporabatur, prae cordia dextra cum dolore tumuerunt, postrema omnia
subfrigebant, paulum delirauit, cuncta dista obliuiscēbatur, profiliebat, circi-
citer uero quartum & decimum ex quo horruit, caluit & decubuit, furenter in-
saniuit, clamauit, turbabatur, multa loquebatur, mox cōtra quiescebat, sopora-
baturque, postea uenter multa, biliosa, pura, cruda demisit, lotia nigra, pauca,
tenuia minxit, multum difficulter tulit, uarieque oletauit, nam uel nigra, pau-
ca, uirulenta uiolaceae siue iodea demittebat, uel pinguis, cruda, lancinantis,
postea uero & lactea uisus est demittere, circiter uero quartum & uigesimum
lenimentis meliuscule habuit, coetera quidem in iisdem permanserunt, pau-
lum uero cognouit, nam ex quo cubuerat, nihil meminerat, mox rursus delira-
uit, cuncta in peius tendebant, circa uero trigesimū grauiter febricitauit, mul-
ta tenuia demisit, postrema frixerunt, mutuit, quarto & trigesimo mortuus est,
quod uiderim, huic uenter lubricus semper fuit, lotia tenuia, nigra, modo so-
porabatur, modo peruigilabat, postrema semper frixerunt, delirauit, sem-
perque in finem usque mente captus fuit. Puerperae quae cum difficul-
tate gemellas in Cyzico pepererat, nec ualde post partum purgauerat, febris
horrida grauisq; superuenit, capitis ceruicisq; cum dolore grauēdo, per exor-
dia peruigilauit, tacita, difficilis & morosa, nihil obtemperabat, lotia tenuia
discoloria minxit, uenter errabunde demisit, nam lubricus modo erat mo-
do morabatur, sexto per noctem multū delirauit, nihil quieuit, circiter autem
undecimum

undecimum furenter infaniuit, moxq; rursus cognouit, lotia tenuia, nigra mox oleosa minxit, uenter autem multa tenuia turbidaq; demisit. quarto & decimo multum conuulsa est, postrema frixerunt, nihil amplius cognouit, non minxit, sexto & decimo mutuit, septimo & decimo mente capta phrenetisue mortua est. Dealcis uxor in Thaso quæ in Leio campoue plano habitabat, tristitia horrida grauisq; febris cepit, quæ statim per exordia pannis couoluta est, semperq; tacita iacuit, pulices uillosq; in stragulis captabat, cauabat, uellicabat, male asperere loquebatur, lachrimabat, mox ridebat, non quieuit, uenter irritatus nihil demisit, paulum admonita potauit, lotia tenuia pauca non sponte minxit, febris ad manum lenis erat, postrema frigebant, nono plurimum delirauit, mox resipuit, tacuit. quarto & decimo diu raro sed magnopere spirauit, mox parum, septimo & decimo uenter irritatus turbulenta demisit, deinde pocula non demisit, nihil consedit, quieuit sensitq; cutis arida distenta est, uigesimo multum locuta est, mox tacuit, parum spirauit, primo & uigesimo mortua est. Semper hæc raro, sed magnopere spirauit, nihil sensit, semper conuoluta stragulis iacuit, plurimum uel loquebatur uel tacebat, capta mente phrenetisue finiuit. Quidam adulescens in Meliboea potu multaq; uenere diu calefactus cubuit, horruit, æstuauit, peruigilauit, non sitiuit, primo die multa cum multo fluore ueter demisit, diesq; secutos aquosa multa, lotia tenuia, pauca, discoloria minxit, magnum parum aliquantisper spirauit, præcordia utraq; molli ter oblongeq; distendebantur, cor continenter palpitauit, lotiū oleosum minxit, quiete, compositæ taciteq; delirauit, cutis aruit, & sese distendit, multa, tenuia, uel biliosa, pingua demisit, quarto & decimo cuncta perculerunt grauarentque, multum delirauit, uigesimo furenter infaniuit, sese multum agitauit, nihil minxit, pauca pocula continuit, quarto & uigesimo mente uacillans phrenetisue mortuus est. Mihi quidem uidetur, si æstas uti debuit, fuerit, prodesse, nam hyems superueniens morbos æstiuos discutit, hibernos æstas superueniens transmutat, quare cum æstas a sese non discedit, proba est, sed hæc statuta non fuit, nam modo subito calida & austrina fuit, modo laboriosa, non perflata, sed tamen in alium statum tempestatis mutata profuit. Quare magnam artis partem esse puto, quæ scripta sunt, rite scire & obseruare, si quis enim ea bene noscat, beneq; utatur, nunquam ualde, mihi uidetur, potest in arte decipi. Summa itaq; diligentia discere, cognoscere, obseruareq; oportet quemq; anni temporis statum tempestatemq; morbum quoq; quid bonū, quid commune in quaq; tempestate sit, quid mali, quid periculosum, quid commune uel in tempestate uel in morbo sit, nam & longus morbus est, qui & letalis esse potest, & grauis acutusue qui & longus & letalis esse potest, quare seriem ordinemue decretoriorum ex his & in his obseruato, nam ex his abunde facileq; prædices quid futurum uideatur, nam qui hæc bene nouit, facile sciet quos, quando, quoue modo nutriet.

Dealcis uxor.
Thasia.

Tristitia moria
tunc de hoc morbo
tunc de hoc morbo
tunc de hoc morbo

Adulescens
Meliboea.

Phrenetis morbus
tunc est.

Quæ et in anni
temporibus et in
morbis obseruan-
tur.

HIPPOCRATIS EPIDEMIORVM

QVARTVS

*Subobscura hæc
sunt sed obseruanda.*

*Lacydes.
Phanadicos.*

Antiphilus.

Calchidonius.

*Aristodemus
Philidis filius.*

Achelous.

Morbus regius.

*Diversi morbo-
rum affectus.*

Solis mutatio.

Ost Aequinoctium Vergiliæque humores non digesti mucosique si caput petunt, secundum aures descendunt, quem admodum illi qui apud Lacyden habitauit. Phanadicoque in pedum digitos cuidam tibiam sexto uulneratoue in pedibus descenderunt, quæ denigrata est. Quidam magnum ulcus in tibiæ posteriora contraxit, quod ubi purgatum est, lateris pectorisque sinistra pars doluit, febricitauitque quo mortuus est. malum biliosum funario cumulate cecidit, cui deposito urentia admota sunt, circa meridiem æquinoctiumque sanguinem demisit. Seni magno pere abscessit, non tamen ante quatuor & decem dies. Cōpuncto stigmatico uero, qui apud Antiphilum degebat, cōbusto septimo decreuit. Stupido bilioso uel tertio die post decretorium sanguinem ita spuit, uti superesset, postea reuenit, primum quidem circa uergiliarum occasum, sicuti par est, decreuit, post autem uergiliarum occasum biliosus in furorē usque factus est, circiter nonum sine sudore decreuit, superfuit. Calchidonius de portis circa æquinoctium per forum deportatus de fractura secundum dexteram mammā dolitatus sæpe subuiride spuit, uenter gratiose demisit, cum autem septimo sudare cōpisset, sine dolore ad octauum usque fere habuit, quarto & decimo decreuit, circa uero quadragesimum secundum utraque aures tumuit, nec ab re purulentus fore uidebatur, non fuit. Pestus Aristodemus Philidis filio casu combustū est, qualiter abscesserit, nescio, partem superiorem hic prius doluerat, post æquinoctium Austumni reuenit, quod usque ad solis institium hibernum durauit. Post solis institium æstium coniunx Acheloi, quæ cum sanguinea esset, & uomitioni obnoxia, sextana postquam abortum fecisset, quod mensum nescio, materque alterum post uiginti dies, sicuti dixerat, proiecit, si uerum fuit, nescio. quantum & decimum cum horrore sudoreque decreuit. Circa solis institium hibernum septentriones fuerunt, plurimi morbo regio corripiebantur, quidam cum horrore, quidam sine, lingua perustulabatur, tertio uirescebant, sexto septimoque nonnulli, qui diutius morbum protrahebant, quarto & decimo uentres remorati medicinis pro rata febris portione non subauscultabāt, quibusdam lienes durescebant, præcordia dextra distendebantur, quæ si manu tractaretur, submurmurabant, sanguinis fluctione uexabantur, lotia purgationem decretoriumque præseferebant, sed magis infernā, quæ aliquantisper morabantur, quibus uero si c non esset, lien turgebat, sanguis nare sinistra defluebat. Sol autem

autem ad hiberna hiberno modo cum septentrionibus conuersus est, paulo uero post austrina quinq; & decem dies fuerunt, post hæc autem niues quatuor & decem dies uiguerunt, per hæc uero huius anni tempora transuerunt, Multi regio morbo ualde corripiebantur, qui cum non syncere purgarentur, eodem redibant. Post autem niues austrina superuenerunt, paulumq; pluit, destillatio nescq; cum febre & sine proruperunt, cuidam uero & dentes uexauit, cum medijs dextra parte prædoleret, superciliumq; & oculum petiuit, plurimi rauescabant, fauces multis perflammabatur, Tonsillæ spongixue dictæ fauces occupabant, secundum aures maxillasq; tubercula mollia cum febre suscitabantur. Cum autem inciperent febrile, supra & in utraq; parte horum plurima fiebant, tonsillæq; spongixue quibusdam per autumnum hyememq; durabant, quin & furfuracea uitia multis fiebant, plurimæq; mulieres uel abortum faciebant uel difficulter pariebant. Cum uirgini cuidam sexto decreuisset, sexto reuenit, nam omnia ei per sextum decernebant, temporibusq; his sextana octonag; decernebant. Circa uergiliarum occasum Mæandrii Cæci coniunx subito uiride subitoq; purulentum spuit, circa sextum & iecoris fermentatio, paucag; infra demisit, supra carnopurulenta pauca, lata, alba spuit, cibum auersata circiter uigesimum mortua est. Thestoris conuiciniorum uemula urentibus, multa biliosa demisit, præcordia sese distenderunt, sexto retentione uenter multa tenuia simul demisit, statimq; sudauit, decreuit, uenter substitit, cum deinde riguisset, hora eadem febricitauit. Therсандri coniunx pituita alba non ualde laborans cum lastaret, grauiter febricitauit, lingua coeteraq; huic tunc aruerunt, quæ crebro tuberculis grandini similibus exasperabatur, uermiculig; per os exibant, circiter autem uigesimum non perfecte decreuit. Circa uergiliarum occasum puer Metrophanti caput ab altero puero testa percussus fuit, quod cum spreuisset, duodecimanus febricitauit, quoniam cum uulnus emundaret quæ circa fuerant, distrinxerat, statimq; labia frixerunt arueruntq; cutis undiq; circiter uulnus sese extenuauit, quæ cum non tarde perusta fuisset, pus non defluxit, nec leuatus est, sed secundum aurem mentig; dextra parte (nam ea uulnus fuit) suppurare uidebatur, quæ non suppurauit, sed dexter humerus subito suppurauit. Circiterq; quartum & uigesimum mortuus est. Post uergiliarum occasum quidam cum aurem doleret, circiter uigesimum postea mutuit, dexteriora non ualidus sine febre sudauit, dextera auris, dexter oculus non ualde constiterunt, portunculam ex inferioribus attraxit, sinistra capta sunt, uehementer oculus doluit, ceruix obduruit, tertiam horam post dolorem mortuus est. Post uergiliarum occasum seruus Attici quartana correptus cæcutiens cubuit, cæcitate uera hora eadem alter correptus equasit, nam in coxendices crurag; dolor transiit & cessauit, quotus nescio. Multi hora eadem & tempore horruerunt, uomuerunt, post decretorium, cibum auersabantur, bile uexabantur, lienes magni, duri dolitabant, sanguinis fluore uexabantur, quibusdam uero per

Tonsille spongiæ.

Virginis morbus.

Mæandrius.

Thestor.

Thersander.

Metrophantus.

Atticus.

*Nicostratus.**Lotiorum uari-**tas. II. alio T.**Eumenis hic que
tulerit uideto.**Eumenis uxor.**Eumenis alter.**Puer phageda-
nosus quid tulerit
uideto.*

eandem horam tempusue post uergiliarum occasum lienosis sanguis biliosus
 naribus defluxit coniugi Nicostrati in Cranone malo correptæ. quarto & de-
 cimo festinauit, subito collum cæteraq; languerunt, cibis ad decimū usq; de-
 tentus fuit & inclusus, crebro parumq; spirabat, distemperabatur, digitis tacta
 dolitabat, collum, os, nāsus, oculus, dextra sese contraxerunt, lotiorum subsistē-
 tia quædam alba heruo similis, quædam alba ramentosa, quædam subuiridis,
 quædam lutea, cuidam pingue quid supernatabat, cuidam coactum non ual-
 de sparsum tanquam nubilum, cuidam quid tale subsistebat, siquidem lotium
 multum sedimentum habens modo mingebat, modo parum latius sparsum,
 modo turbulentum, modo quod superfluitans simile nubeculæ nigræ habe-
 ret, quod crassitudinem quandam habere uidebatur, cum non haberet, languis-
 dum & molle aliud lotiū erat, fluitans tenue aliud habuit, simile equino aliud
 fuit, tenebricosa quædam & obscura aliud habuit. primus quidem productus
 quidam adulescens lotium purum tenue minxit, omnium egestio tenuis, mul-
 ta, non biliosa fuit, lingua ualde aspera perferuide febricitauit, peruigilaui-
 hic, uenter turgescibat, non probum in modum delirauit, reor octauo, nā sur-
 rexit, pugnaui, sermone ualde turpi usus est, cum talis non esset, lotia multa,
 tenuia ex retentione demisit, somnum continuauit, sudauit, qui sudor uisus est
 decretorius esse, cum non fuisset, circiter enim decimum postea furenter deli-
 rauit, subitoq; undecimanus mortuus est. hac de causa puto, quoniam meracū
 priusquam deliraret, potauerat, pauci anni huic circiter uiginti fuerant. Con-
 iunx Eumenis bilem atram autumnū uomuit, quod odor declarauit, cum hor-
 rore febricitauit, cordoluit, pauca biliosa uomuit, cumq; his uermiculū, per
 omne tempus tenuia demisit. Languentes ante uergiliarum occasum & pau-
 lum circa sanguinis fluctiones febres breuiores subreuerforiæ uexabant. nam
 statim reueniebant, qui non passi, percosti, æstuosi, cordolitati, ferini, horri-
 di, biliosi per iudicationes iacebant. Quidam adulescens hospes tertio, quar-
 to, quinto, sanguinis multum per nares demisit, sexto composite stetit, septi-
 mo delirauit, soporatus est, uenter substitit, tertia reuersio defecit, uenter sub-
 stitit, lotiū nescio si circa decretorium fuit quale debuit. Circa uergiliarum
 occasum austri spirarunt, parum pluit, tunc adulescens mucçosa, biliosa, ma-
 tura, glutinosa, crebra demisit, continenter febricitauit, lingua aruit, sexto de-
 creuit, septimo resumpsit, dieq; eodē cum tremore dimisit, sexto sinistræ au-
 ris crassa glutinosaq; defluctio uexauit. Puerulo Phagedæno dentes priores
 superiores & inferiores conciderunt, superiusq; os in palatum subsedit, nāsusq;
 medio loco suppressus est, septimusq; dens a priore numerando superiora pla-
 na & lata habuit, quatuorq; radices, quarum duæ ferme connexæ fuerant in-
 ter sese recuruatæq; intrinsecus uersus dentes uicinos ad tertium usq; dentem
 omnes ferme, quæ plurimum suppurarunt, per naresq; crassa fluentia prorupe-
 runt, temporaq; deinde dolitabat, quintus præterea qui medio loco broccus
 erat,

erat, consumebatur, paruius primus secundum duos consumebatur, septimo rati-
 dix unca, crassa & acuta remansit, Puerulo Athenæodi dextra parte superior si-
 nistra inferior dens dolitauit, cum dens non doleret, dextera auris suppurauit,
 Post uergilias serenitates subnubilosæ fuerunt, quintanæ, sextanæ, septimanæq;
 crises iudicationesue fiebant, præterea reuersiones longiores febres erraticæ
 uigebant, languentes cibum auersati, biliosi, difficultate intestinorum uexati
 febriculosi cubabant, Circa uergiliarum occasum uehementem austri spirauerunt,
 sanguinis fluctiones, febres tertianis similes sed leniores peruagabantur,
 Qui in sultrina degebat, sanguinem abunde naribus demisit, modice egressit,
 septimanus cum rigore iudicatus est, Puer qui secundum postremam caupo-
 nulam habitabat, quartanus multum sanguinis demisit, statimq; delirauit, uen-
 ter substitit, præcordia dura dolitarunt, sextanus glandula balanoue mala uiri-
 dia demisit, septimo mane sese multum iactitauit, clamauit, pulsus uenarum
 secundum umbilicum in grauissimis febribus creberrimi maximiq; fuerunt,
 semperq; ferme in omni graui morbo languentes ad uesperum grauabantur.
 Quare ad principia, ad matutina, ad accessiones, ad continuationem, ad annū
 annue tempus, ad tempestates mens adhibenda est. Post uergiliarum occasum
 austri spirauerunt, mala quinto decernebant, postea unum intermittendo resu-
 mebat, cutis squamoso, pustulosoue modo exasperabat. Quod Acathio Lapa-
 to cecidit, Circa uergiliarum occasum, cutis subscabioso, aspero prurienti, nō
 sublachrimoso purulentoue modo uexabatur, quin & per hoc anni tēpus ma-
 læ pustulæ Leichenodeæue mala uiguerunt, quæ turgebant, sicuti Puthodori
 coniugi Caciponuloq; cecidit, quæ cum febre incipiebant, quale Puthodori
 coniugi ferme contigit, quæ & de coxendice laborauit, Circa uergiliarum oc-
 casum languentes horrebant, sanguinem naribus defluebat. Sutor quidam septi-
 manus iudicatus est, deinde unum intermisit rursusq; resumpsit, quarto rursus
 iudicatus est, quidam eorum qui apud Leocuden degebat, septimo iudica-
 tus est, quarto alius, moschus nono cui multum sinistra nare, dextra parum de-
 fluxit, quarto & decimo sicuti debuit, decreuit, statim deinde per exordia ci-
 batorum lapsu grauatus est, quarto & decimo cœtera superuenerunt, secundū
 aurem dextram quid paulum extuberauit, cum dolore nihil cōcedente, quod
 intus durum erat, extra molle paulum, quod nono & decimo nocte discessit,
 multum biliosis purulentisq; omnis purgatio in crura decubuit, quemadmo-
 dum illi cui magna cucurbitula admota fuit, contigit, siquidem coxendicis
 dolor in crus descendit, leuatusq; est. Quidam qui in ceramico equo cecidit,
 cui cucurbitula statim non admota fuit, cum sanguis intus coiuisset, combu-
 stusue esset, malū uigesimo rebellauit, sanguis seculentus prorupit, pustulæq;
 deuorantes coeperunt, Mulier Tenedia quartana sicuti dixerat, marem trigesi-
 mum eiecit perdiditue, uenter liquida tenuia demisit, lingua coaruit, quarto
 decreuit, post uergiliarum occasum, quinto lienosa defluerunt decreueruntq;

Puer alter.

Quæ paterentur
hi aspicito.Quæ consideran-
da.Leichenodeæ,
Puthodorus.Sutor glaucius
nomine.Leocudes,
Moschus.Tuberculum au-
ris.Pilioli purulen-
tiq; quid pate-
rentur.
Ceramicus qui
cecidit ex equo
quid tulerit.

Cuidam uero septimo lotium quale heruorum lauamentum exiuit, deinde purum, quædam reuersio comparuit, quinto dimisit, quod Megaris filio ualde lienoso contigit, sanguis tamen nõ defluxit. Lotium simile & album filius Antigenis minxit & crassum. Per solis hybernũ insticiũ sidus astronue nõ paruum comparuit, quinto uero post sextoque terra tremuit. Quidã in Perintho su spiritiosus remansit, Coniunx Antigenis quæ nesciebat esset ne prægnans, quædam rubra demittebat, uenter modo magnus modo paruus uidebatur, quod euenisse reor, cum tussiret, uel celeriter iret, cum mensis octauus aduenisset, prius febre correpta sudauit. Coniunx fratris Apemanthi sicuti dixerat, septimana sexaginta dierum femellam perdidit, circiter uero nonũ perturbata est, post autem decretorium dextra parte dolitauit, tanquam ex commotione reuersioneue, quæ celeriter perdidit. Defluxu albo femellam alia perdidit peperitue, sicuti debuit. Alia rubro. Languentes, horridi, æstuosi, non pasti, subreuer forii, biliosi, sanguinis fluore uexati, sublieni, cum dolore in sinistris plurimi cubabant. Sed Apemanthi coniugi dexter oculus distortus est, dexteraque ilium pars dolitauit. Tertio quintoque Aristophontis filia febricitauit, sicca usque iacuit, uenter huic lubricus fuit, male decreuit, supra triginta hæc cessarunt. Pustulæ quidem subliuidæ laboribus non magnis septimo superapparuerunt. Cuidam seruulæ quæ post Heroum habitabat, factus est rigor, pustulæque candidæ magnæ, non bonæ depositorum soporatorumque non concidentiumque bileque non cedente uenterque etsi modo lubricus modo durus fuerit, tamen hi non conciderunt. Pulsus Zoili fabri tremuli tardique fuerant, minitio uenterque modice discolor, pestinis distentio recta utrinque unilicium usque cum graui dolore febreque, qui cibum auersatus siticulosusque cubauit. Filia ædilis quæ apud Tecomæum degebat, cum prægnans esset, sine signo per bimeltris exordia puitosus modo uomitus modo biliosus cum difficultate prorupit, peperit, perfecte purgata est, similiter uomitio trigesimum usque secuta est, postea uenter motus est, uomitus cessauit, leuitas intestinorum subsecuta est, muliebria non descenderunt. Duæ aliæ hyeme mariscas habuerunt. Duo fratres Cecropis familiares per exordia nigra, subseculenta, nucibus similia demiserunt, multa uenere lutei erant, qui compasto uinum sumpsit tulitue, statim febricitauit, tertiano, quartano, quintano, septimano & octono sanguis prorupit, decreuit, uenter lubricus remansit, qui de metallis præcordia dextra distenta habuit, lienem magnum, uentrem distentum, subdûrum, uentosum, decoloratus remansit, sinistrum genu res petiuit, subreuenit, penitus decreuit. Temeneus quid spiritus uentosumue habuit, uti luteus inde fieret, qui color & in manus quãdoque transiret. Maritus puerperæ lechusue qui apud Præfectũ annonæ Sitodoconue degebat, quiq; arcuatus erat isterodesue, quemque septimanum petiui, mortuus est octauo, qui nec minxit, nec egressit, præcordiaque magna & dura habuit, magno pereque & crebro spirabat, qui moriens ne frontem quidem præ labore su-

dore

Megaris filius et Antigenis.

Terræmotus. Prægnans quæ tulit.

Apemanthus.

Pustula livida et candida.

Zoilus.

Tecomæus.

Duo fratres. Cecropis.

Temeneus.

Diversitate hæc spicito.

dore madefecit. Coniunx huius septimo semellam septimestrē perdidit, quāto autem comparuit, quā per exordia pedum dolor uexauit, cū uero febris cessaret, spiritus solutus non est sed intus remansit, diu brachia & manus doluit, crebro & diu reuenit, lotiūq; ante decretoriū cohibuit. Sorori quæ apud Temenum degebat, cum rigore decreuit, cum uero luteus color cessauit, ita tim humeri manusq; dolitarunt, quō cessante caput oculiq; doluerunt, palpebræ tumuerūt lachrimarūtq; cetera nō noui. primo circiter septimum decreuit. Menandri uinitor similiter laborauit, nisi qđ ueter per exordia tenuia demisit, postea substitit, minxitq; & decreuit, septimo non riguit frixitue, num ne quod uenter antea commotus est. Potamonis filius cuius uenter septimo non demisit ante decretorium duos dies non riguit, propterea nec lotium retentū est. Dens Hegesistrati cui secundum oculum & ultimum dentem suppuraui, statimq; oculus curatus est, per nareq; crassum pus defluxit, de gingiuisq; carunculae paruae rotundæ deciderunt, secundum tertiū huic suppurasse uisum est, postea conuersum est, subito enim oculi & maxilla tumuerunt. Quibus in oculos abscessus fiunt, quibusq; in febribus ardentibus maxillæ rubet, sanguis de naribus defluit, quibusq; secundum aures extuberat, magis forsan in articulos decumbet, non enim clare noui, quidam cū tremore rigebant frigebantue, præcordia distendebantur; muliebria quibusdam decimo & septimo superapparuerunt, quod penitus decreuit, si perseuerasset, tertio decernebat, cui dam quinto, cuidam septimo decreuit. Hegestratio duo postremi dentes sese corroserunt, postremus autem superior in gingiua duos tumores habuit, secundum foramen unum alterum alibi, quā duo hi tumores erant, latæ radices duabus similes erant, quæ in alteram partem concurrebant, dimidiata una & rotunda fuit. Mulieri cui quarto sextoq; sanguen prorupit, septimo cum rubore maximo decreuit. Mulieri ualde capite grauata circiter uigessimū decreuit, uigesimo febre ardenti correpta est, præcordia uexauerunt, sanguen non multū prorupit, tenuia demisit, circiter octauum in dextrum oculum abscessus prorupit. Cuidam uiro hæc eadem ceciderunt, nisi quod septimo decreuit liene sinistra tumente. Huic octogesimū tardiusq; oculi uitia proruperunt, fortasse quod post iudicationem & quod multa. Menei sorori cum uentosa esset, præcordia diu distenta comparuerunt, prægnans necne fuerit, nescio, primo uenter substitit, uomuitq; deinde non adeo uomitione laborauit, multa enim glutinosa biliosaq; uenter demisit, præcordia non cohibuerunt, dextræ pollex undecimo sese inflammauit, multumq; & altius defluxit, post hoc meliuscule habuit, nam & depositio & febris minor fuit. Cuidamq; melius spiranti quod super uomitum malum uomuit, quæ sexto & decimo emaciata est, spiritus creber & febris accessit, mortua est, quoniam ante abscessum febricitauit, post abscessum septimo perdita est, fuit & hæc modi perrubri. Puer qui Apemanthi sororis filius erat, præcordia magna habuit, lienem turgidum spiritu uen-

Menander.

Potamon.

Hegesistratus
Paulopost he-
gesistratus ha-
bebat.

Hegesistratus.

Mulierum diu-
si morbi.

Menei soror.

Puer.

Apemanthi.

Quid dubitet in
de.

Aperianthus.

Lotium cruentum.
Tecton.

Aperianthus
alier.

Sofideus.

Hippolochus.

Puer hic mori
tur.

Abdera.

tositate, glutinosa, subseculenta demisit. cum de opere lassus esset, uigesi-
mus abscessus pedes petiuit, decreuit, num ne laboriosis & defatigatis potius
abscessus articulos quam oculos petit? Præcordia distenta erant, quin & tussi-
cula quædam sicca ualida molestabat, postq; decretorium intus reuer-
sionem minabantur, quæq; in morbis ipsis excernebatur matura digestaue sue-
rant, sicuti sputum, lotium, oletum, quædam tamen intemperie & alia talia
inerant. A pemantho cui dolores molesti sedem uexabant, partemq; dexteram
ilium secundumq; oculum parum subter tumuit & ante dolorem dexterae par-
tis ilium lotium cruentum prorupit, tertio cessauit, tectonq; faberue quidam
partem alteram eadem uia dolitauit, cruentumq; minxit, cessauitq; tertio nā
multum fouebatur, lotiumq; utrorūq; sedimentum habuit. A pemanthus alter
non sensit, nisi in sinistra, nicostratoq; quid ultimo dextra accessit, subter ma-
gis quam quibus in sinistris oblongum quidem ante ilia umbilicū usq; utriq;
tendebat. Quædam anus quæ secundum Sofideum debebat, tibias pedesq; tu-
moribus albis, duris, squamosis dolitauit, cum pituita alba redundaret, minus
tamen inferiora coxarum tuebant, quod in plerisq; difficilem exitum nan-
tiscabatur quin & lumbis hoc contingebat, quauis uenter mollis esset, præ-
cordiaq; mollia, sed hi non ualde spiritu uentone molestabantur, si uero me-
dela adhiberetur, plurima sedebantur, si species aciesue oculorum foris coetu-
la glaucae redderetur, medela discutiebatur, quæ oculorum uitia paulo leniora
erant, postea coxendices & crura dolitare uidebantur uuluaq; siquid odorū
boniue odoris cum farina boniq; odoris oleo apponebatur, statim sedebat;
spatium autem oculorum abscessuum ferme annū erat, præsertim si lentigi-
ne corripentur, uel si cui papulæ pustulæque non penitus contabuissent, quæ
plerūq; tractatu & scanficatione fiunt. Puer in Hippolochi uico præcordia
utraq; dum habuit, subterq; quid aeri simile uel aqua subter cutē laborati splē
descebat, qua cum quædam tenuia descendissent, mollescebant aliquatenus,
quod magis dextra fiebat, qua planum quid rotundum & extuberans erat, nam
huic abortu umbilicus nigrescebat, profundumq; ulcus habuerat, quod nō fir-
mam admodum cicarricem obduxerat, pudendaque summa parte denudata
erant, non ortu nec gentilitate sed postquam creuit, plurimum hic uomuit, fe-
bricitauit, cibum auersabatur, conualuit sed circiter septimum ex quo decu-
buerat, prius enim nō laborauit, cum multum aquam potasset, fortasseq; alias
modum excesserat, delirauit, sese multum iactauit, conuulsioneq; aliquatisper
uexatus est, quæ cum cessasset, latenter extinctus est, sed paulo ante hoc multū
minxit, spiritus cum fremitu discurret, superiora nihil concesserunt, cum autē
abiisset, statim & illa & coetera ualde relaxarunt, totumq; corpus ueluti scuti-
ca percussum rubuit, quin & ubi maximus tumor erat, illis uehemens calor erat,
Cuidam in Abderis per inferna proruperunt. Cuidam febre carenti superiora
secundum aures tumuerunt, tumorq; ille tactus purulento similis erat, Cuidam
uermulæ

uermulæ spiritus angustia laboranti cum ualde angetetur, sanguen per men-
strua prorupit, spiritus angustia cessauit, febricitauit, sinistra mamma superne
& auris per exordia suppurauit. Seruulæ Olympiodori sanguen dextra nare
profluxit, circiterque uigesimum decreuit, qualiter febricitantibus, quales per
æstatem, egestionem uagabantur, qualiter Hipponastis ancilla Hyleque Aristi-
dis, octauo medelarum in purgationibus signa infema qualia facile ferenti-
bus facta sunt, nisi præter rationem compacta essent & læsa, spumosaque uel
subcruenta essent, sed ouo similia, qualia Heraclidæ, qui plurimum purga-
tus est, facileque tulit, Quædam in Bulgarei uico cum purgata esset, super lie-
nem febricitare cœpit, quæ cum haberet dextra præcordia paulum distenta
sed non tumida (nam hi perrubri fiunt) cum ualde rubra esset, uentrem
que lubricum haberet, oculi abcessum præstolabar, septimo huic salsa lanci-
nansque lachrima de oculis descendit, perque nares, fauces, sinistramque au-
rem quid demisit, quinto & decimo cum rigore sudauit, non decreuit, sed an-
te rigorem ualde lutea facta est, uultusque concidit, quæ lien latiusque doli-
rabat, auris dolere cœpit. Pueris autem uentres lubrici siccæque tussis fiebant,
quandoque post tussis humeri suppurabant, Cuidam infectori caput, ceruix,
septimo manus, nono crus obtorpuit, tussis cessauit, Quædam maxillæ rubo-
re affecta septimo mense foetus in uentre sinistra contractus est, Lucino gram-
matico in Cranone febre biliosa lienis uitio capitis grauedo accessit, lien san-
guine obduruit, labris utrisque intus ulcuscula rotunda contracta sunt, deinde
quid sanguinis nare qua lien affectus erat, prorupit, Seruulæ quam recens
emptam uidi, dextra non nimis magno dolore obduruerunt, uenter ma-
gnus distentusque fuerat, non tamen aqua subter cutem laboranti simi-
lis, coetera mollia, non ualde difficulter spirabat, color tamen bonus non
erat, menstrua septem annis non descenderant, difficultate intestinorum
non magna uoluntate egerendi uexabatur, dextra dolitabant, propterea
lente febricitabat, non ante septem dies uenter motus est, succinoque si-
milia, glutinosa, multaque demisit, paucis diebus conualuit, muliebria de-
scenderunt, uenter laxior factus est, color bonus pinguedoque rediuit,
Minois uxor quæ malis sese prementibus intermortua est, cum secare
tur, quod cum in pulmonem descendisset, celeriter signauit quot die-
bus superfutura esset, quidque aliud intus remansit. Quæ febricitanti-
bus dantur uel apponuntur, si tertio die dolor discutiatur, crassa per na-
res fluunt, si uero dolor febrisue non discutiatur, tenuia & æque febric-
ulosa. Sicuti tenue quid Hegesippo manauit, cui ad noctem datum &
appositum fuerat, crassum uero, sicuti illi, qui in Corintho languebat,
Celeurisquæ castrato, Maturæ morborum abscessiones si decernant, bonum
est, si febriculosa portendant, nec febricitent, si latu difficilia facile

Uermula suspensa.

Olympiodorus.

*Hyle ancilla
Aristidis.*

*Heraclides.
Bulgarius uicus.*

Lachrima salsa.

Puerorum uentres.

*Quid infector
tulerit.
Lucinus grammaticus.
Cranon.*

*Seruula recens
empta.*

Minois.

*Hegesippus.
Corinthus.
Celeuris castratus
Eunuchus.
Quædam obseruatio.*

*Charon.
Leambius.*

*Dolor illum la-
tis potione.*

Senis morbus.

*Que obserua-
tur.*

Amphilochus.

Mesadeus.

ferant, sicuti quæ in sede Charoni ceciderunt. Leambio uero cum eius in-
testinum ulceratum uideretur, in difficultate intestinorum potionato, cum fe-
bre careret, humerus doluit, sedesq; sinistra parte ulcus contraxit. Quidam
uentositate uexatus ilia doluit, quod lactis multum hausisset, meraciusq; po-
tasser, cumq; superdormiuisset, nausea calorq; subito accessit, deinde sic accen-
so pro cibariis hordeacea farina decocta data est, uenter subleuit, tamen puru-
lentum quid demisit, cum uero sedes super inflammata esset, sine febre dolo-
reg; remansit, satis hoc dico. Senex qui in lapideis uestibulis degebat, lumbos
doluit, cruraq; utraq; modo alterum, quod in coxas, genua tibiasq; quandoq;
descendit, quod cum inueterasset, sæpe recurabat, lumbi, inguina; tibiae, pe-
desq; sæpe tuebant, durus uenter erat, pestensq; totus distentus plærunque
cum dolore reperiebatur, uesica dura doluitq; cum dolore multa pullula-
bant, calores oculis, auribus, naribus demonstrabatur, decretoria, coeteraq; fie-
bant, quibus cognoscimus uti languens habeat, num ne debilis sit, num ne su-
det, quod tactu dignoscitur, num oleat, libenter ne gustet. quædam alia sunt,
quæ gharum & peritum reddunt, Pili, color, pellis, uenæ, nerui, muscoli, car-
nes, ossa, medulla, cerebrum, quæq; de sanguine proficiuntur, uiscera seu in-
testina, uentriculus, fel, coeteriq; humores, articuli, præterea cum quis secun-
dum aurem dolet, subreversionem eorundem portendit, Tonfillæ glandu-
læue non amplius tactæ, cum os putrefactum & inquinatum pus non emittit,
cūque subito quis febricitat, pulsus, tremores, conuulsiones, singultus, spiritus,
exitus, Quibus dignoscimus purulentis lumina confractaq; magna ulcera un-
de sunt concisa uulnerataue profunda ne sint, species aciesue oculorū utroq;
modo contrahuntur. Quidam uir fortis de Amphilochi uico quarto delira-
uit, uenter sublutea demisit, somni non sani, corpore candido hic erat. Quidā
per exordia tremebant, digitisq; & lingua differentes, coeteraq; labiis agentes
lingua celeres & audaces erant, quorum uultus maxime rubebat, nam temulen-
ti & ebriosi erāt, qui cum optime uomuissent, deambulabant. Qui secundum
Mesadeum degebat, tenuia multa non biliosa sed aquosa demisit, præcordia
submolliia sed tumida erant, soporatus est, circa quartum & decimum cum ad
decretorium tenderet, sine tremore riguit frixitue, dissolutus est, delassatus, cō-
cisus, sicuti qui pereunt abeuntue, soporatus proferebatur de somno per som-
numue non delirauit, circa quartum & decimum nihil contra decreto-
rium decreuit. similiter per exordia quidam alter glutinosa demisit, cras-
sum deinde decretorium, peruigilauit, postea subglutinosa, subbiliosa, dein-
de matura, glutinosa, nō tenuia demisit, quæ postq; cōsistere coeperūt, celeri-
ter decreuit, sed præcordia distenta & inflāmata cōparuerūt circa sextū, dein-
de circa septimū quieuit, circa nonū decreuit, candidus uterq; nō ruber erat,
quorū incrementa cū essent aquosa, sub diuio posita supeme leuigata, tenuia,
subter

subter uero glasto simillima cum sedimento erant. Quibus dextra submollis distentio est, deliri phrenitici uero sunt, nisi cessante febre discutiantur. Quibus uenter submollis est, quidq; durum & doligans in eius aliqua parte, tetrum est, nec discuti consuevit, fortasseq; suppurabit. Quibus uenter dextra tumet, plurimumq; procedit, mollescitq; prementiq; maxime cedit, submurmuratq; nō ualde tetrum est, qualis illi qui de Amphilochi uico uenerat, cecidit, illiq; Mordasadei, qui somnuli erant, per somnumq; efferebantur. Tempestates itaq; temporum anni coeliue obseruentur, quibus maiora minoraue mala causantur pro temporum & locorum qualitate modo in morborum incrementis & accessionibus modo ad decretorium tendentium, dieq; eodem mane q; & ad uesperum, tertio quartoue circuitu, circuitusq; decretoria uomitionesq; quales, facilesq; uel contra, prætereā qui abcessus subreuerfiones ne uel contra portendant, temporum uenæ saliant ne uel conciderint, colorum mutationes ante decretoria, & in his de rubio in luteum, cum non decernit, peræstuationes, cutis distentiones cum decretorio & sine, concidentia oculi, corporis asperitas, duricia sicca. Qui sponte lachrimant, malum non est, qui non sponte, contra. Quibus glutinosa dētibus hærent, malum est. continenter subluare bonum non est, qui tibiam ulceratam habuit, attico usus est, magnæ & rubræ pustulæ propter tussim ei pullularunt, quæ postea uenit, nam antea non tussiuert, quod cuidam prius in aeno ceciderat. Qui capitis uulnere horrent, tetrum est, qui purulenti post egerendi uoluntatem tinesmonue sunt, malum dolorq; pedum de uia lassitudoq; in perturbationibus, sicuti Clinix cecidit, qui cibū auersatus tabescebat, modo purulentum quid modo cruentum modo purulentum & tumidum demittendo. Coniunx Hispei quæ aqua subter cutem tres annos laborauerat, cum uer inciperet, tussiebat, plusq; puris spuebat, per hyemē in aquam relabebatur, quæ purgata melius habuit. Quædam serua iisdem mortua est. Tussientium qui manibus laborant, melius transigūt, sicuti puer qui palmites sarmentaue tractabat & colligabat, puerq; Amyntei, qui cum utriq; detram solam debilitatam dissolutamue haberent, cessauit, sed cum tussis rediisset, & malum rediuit, qui autem uel equitassent uel pedibus iter fecissent, lumbos coxasque dolirabant, siccæque tussis plærunque hos uexabant, si minus, uolentæ quidem. Coniunx Myris non morbofo modo languebat, nam febre carere uidebatur, quæ ex cutiens stupidaue cum esset, deinde corpus totum tremuit contabuitque, cibum auersabatur, sitiebat, perfrigebat. Lusciosi uero plurimum mingeabant, deinde parum quid; tussiebant autem & insuper febricitabant, secundumque aures extuberabat, quæ circiter septimum uel octauum dehiscabant. Puer Myris febricitauit, deque aure circiter octauum purulentum fluxit, quod non clare noui. Quibusdam uero dentium superiorum tertius maxime corrodebat, præ cunctisque hic corrosus reperiebatur dolitabatque quibusdam & circum suppurabat, quibus autem in

Quæ oletula m
deto.

Quæ bona uel
contra.

Quæ obseruata.

Quæ obseruata.

Quæ lachrimæ
bonæ uel
malæ.

Quæ tetra uel
contra.

Hispens.

Serua moritur.
Qui tussit mo
nus agitent.
Amyntens.

Myris.

Lusciosi nictolo
pesue.

Dens tertius cor
rosus.

aures tubercula uehementer declinarent, magis hi quam illi tussiebant. Quibus
 autem cum febre suppuraret, septimoq; cessaret, cum grauarentur, præcordia
 lenito morbo non mollescebant, quædam enim parua, ramentosa, peruoluta,
 subglutinosa, non optima & demittebantur & remanebant, lotium cruentum
 erat. Quidam spumosa spuebat, Cynicus ad quem me duxit, qui septimo grauatus
 est, circiter uero quartum & decimū decreuit, qui hordeacea sumpta quædam
 mala demisit, cumq; fauces puras haberet, pauca, lara, matura spuit, nari-
 busq; sanguinis parum stillauit, caput grauatum est, manusq; & crura resoluta
 delassatae sunt, sublauratione uenter solutus profuit, pedes semper caluerunt,
 dormiuit, nihil secundum aures extuberauit, quia matura spuit. Demarati con-
 iunx & in horribus calidos pedes habuit, quæ siue ad purulentū siue non res
 eius iret, periisset. Sicuti senex qui recessit, habuit, nā una cū sua uxore lāquit,
 quare furiale quid latens habuit, cum uermem sub crassum emisisset & modi-
 cum cibum, cessauit, quieuit, & conualuit, senex hic cutem totius corporis mo-
 dice dissentam & mollem habuit, postrema frixerunt, per exordia labia ma-
 nusq; tremebant, uocem compositae mittebat, hiabat, non difficulter spirabat,
 diebus nescio quot, ante uiginti mortuus est. Quibus præcordia tactu calida
 fuerant, uenterq; sine crepitu demittebat, hi bene habuerunt, sicuti habuit qui
 in Abderis languebat, qui de colo laborauit, quod est primum dierum iudicia-
 lium, uti priore & bona & mala signa fiant, diesq; quibus grauati diuturnant,
 quibusq; desinentes tardant, quibusq; cum meliuscule habent, credendum nō
 est, quæq; per sese grauant, sicuti sputa pulmonicorum, nam cum biliosa sunt,
 malum cessaturum portendunt, cum flaua ualde, parum duraturū, qualia per
 exordia sunt, talia si per finem comparent, quæ non puto ualde maturefcere
 sed decernere, quale spuit qui apud præceptorē degebat, qualesq; alias quan-
 doq; uidi. Nicippus in febre somnia ueneris patiebatur, nec in peius declinare
 uidebatur, crebroq; hoc passus est, nihilq; læsit, quod cessaturum prædictum
 est, cum febris decerneret, quod factū est. Critias in febre quibus scimus som-
 niis uexabatur, cum decretorio & ipse liberatus est. Cum fitosus esset Alcip-
 pus curari uetabatur, curatus furenter insaniuit, cum grauis febris superuenis-
 set, cessauit. Cum grauis febris uexat languentes, sitiunt, sed magis cū ardens,
 quos medici uel per sese ipsi multa frigida potionant quandoq; uomitionem
 uti prouocent, quod quandoq; profuit, si biliosa uomant, quod nervi sese cō-
 trahant, hoc indicat, nam si manus nervi superiores recidantur, manus ab infe-
 rioribus nervis trahit ad inferiora uerget, si contrā, contrario modo trahitur,
 cum languentes tussi sicca laborant, testes si tumeant, discutitur, testibusq; tu-
 mentibus si tussis superueniat, testium tumor cessat, quibus uena sanguis mitti-
 tur, quiq; inflammantur, tussire consueuerunt, quiq; tumentibus inguinibus su-
 perfebricitant, tussiuunt, Cecropis duo fratres qui per exordia nigra, seculēta,
 ramentosa, spumosa abunde demiserunt, biliosi erant,

HIPPOCRATIS EPIDEMIORVM

QVINTVS

Oniunx Holitoris in Helide cōtinua febre correpta, potio nata nihil adiuta est, nam uentrē sub umbilico durum tumidum dolitantēq; ualde habuit, quod manibus oleo tinctis pertractatū remollitum est. deinde sanguinis plurimū per inferna demisit, conualuit & uixit. Timocrates in Helide cum multum potasset, atra bile percitus furenter insanit, potionatus purgatus est, multumq; atrę bilis & pituitę hac purgatione demisit per diem, per serū uero diei purgatio cessauit, plurimumq; hac purgatione laborauit, sed cum farinam potasset, dormiuit totā noctem ad solis ortum usq; somnoq; hoc iis qui aderant nihil spirare sed mortuus esse uidebatur, nullius enim uerba nec opera sentiebat, corpore tamen uel licatus & punctus experrectus est, & uixit. Scomphus in Oeniadis morbo laterum correptus septimanus mortuus est mente captus, nam eo die medicamentum per inferna bibit, quam prius cognouit, purgatus non multum mente captus est. Phoenici duobusq; fratribus in Oeniadis maxilla altera, labium, oculisq; tumuit, quā maxilla tumuerat, nihil intro spectatū cōparuit, nec foras suppurauit, sed tumens putredine sicca putruit, mortuusq; est. Passus est eadem alter, qui septimanus mortuus est, cūq; medicamentum potasset, nihil profuit. Phoenici uero marcidum circūcisum est, uulnusq; multū priusquam periret, purgatum est, mortuus autem est, cū diu uiuisset. Eurydamus in Oeniadis puluionis uitio decimanus delirare cōcepit, curatus cognouit, purgatusq; spuit, morbus melius processit, plurimum dormiuit, lumina colorem arcuatum contraxerunt, circiter uigesimalū mortuus est. Quidam uir in Oeniadis morbo detinebatur, qui cum impastus erat, magno uentris dolore uexabatur, cum uero quid comedisset, aliquantis per delectabatur, dolorq; sedabatur, post cibū uero non multo eodem relabebatur, corpusque tabescebat, nihilq; cibaria nutrabant, cibisq; deuoratus malus combustusq; demittebatur, cum autem recens comedisset, cumq; comederet, totum hoc tempus murmur uentris dolorq; eum non uexabat. qui cum multa medicamenta supra & infra potasset, nihil iuuabatur, cum uero manus utriusq; uenis sanguis missus esset, demū adiuutus est, morboq; liberatus. Eupolemus in Oeniadis coxendicem dextrum & inguen proximaque loca ualde doluit, sanguen huic multum crassum nigrumque de talo missum est, deinde medicamentum elaterium potauit, quod plurimum purgauit, meliusculeque aliquatenus habuit, dolores uero non cessarunt, sed suppuratio coxendicem, uertebra locaque circa inguen qua doluerat, occupauit, ac in maius procedebat, pusque ossa potius q̃ carnem alte per-

Timocrates.

Scomphus.

Phenix.

Oeniade.

Sanguis manibus missus profuit. Eupolemus mortuus est.

tebat, diuq; sic habens latuit, donec ualde debilitatus est, deinde ignis admo-
tus est multis lineis magnis ac inter sese proximis, purisq; multum & crassi de-
fluxit, paucisq; post hæc diebus præ ulcerū magnitudine multitudineq; cor-
porisq; debilitate mortuus est. Hic uidebatur si una lata incisione incisus fuisset,
pulsq; per eam demissum esset, et si alteram incisionē admouere opus fuisset,
eam latam admouendam, quæ si suo tempore facta fuisset, conualuisset.

Lycon. Lycon in Oeniadis alia eadem passus est, dolores uero crura non ualde pete-
bant, nec purulentus factus est, multo tempore sanus euasit, medicamenta po-
tauit, cucurbitulas admouit, sanguis uena missus est, quæ cum faceret, melius
habere uidebatur. Quidam uir Athenis totius corporis pruritu sed frontis &
testium præsertim uexabatur, cutisq; per totum corpus crassa erat, uti lepra ui-
deretur, nec cutem præ crassitudine usquam præhendisses, nemo hunc iuuare
potuit, Melum ad aquas calidæ balnea profectus est, quæ pruritus quidem
cutisq; crassitudinem sustulerunt, sed cum aquam potasset, mortuus est. Quem-
dam uirum Athenis bilis corripuit, uomuit, per inferna demisit, ualdeq; do-
luit, uomitus & demissio sisti non poterat, uox defecit, per lectum moueri nõ
poterat, oculi hebetes cauiq; erant, conuellebatur, singultiebat, magis demit-
tebat quam uomiebat. Qui ueratrum cum lenticulæ iure potauit, lenticulæq;
ius aliud superpotauit, quatenus potuit, deinde uomere coactus est. qd utrūq;
sistit, sed perfrixit, calidæq; inferiora umbilicum usq; fatus adeo est, uti & supe-
riora calefierent, reuiuisceretq; postridie tenuē farinam aqua decoctam pota-
uit. Coniugi Gorgiæ in Larissa menstrua quatuor annos fere præter ualde pa-
rum non descenderant, uuluxq; utraq; parte continebantur, quæ pulsus mo-
lestiam grauedinemq; præbebant, mulier autem ipsa concepit, nonoq; post
mense femellam uiuam peperit, ulcus in sinistro coxendice habentem, puerpe-
riæq; purgamenta consecuta sunt, multumq; sanguinis defluxit, posteroq; die
tertio quartoq; sanguinis coacti frustula demisit, febrisq; cœpit, quæ dies de-
cem durauit, postea sanguis ruber ualde descendit, uultus, coxa altera, tibiæ, pe-
des ualde tumuerunt, cibaria non admittebat sed ualde sitiebat, frigidissimæq;
aqua conferebat, uinum autem minime, uenter autem post primum puerū re-
mollitus est, penitus tamen non concidit, sed durus erat, nec dolebat. quadra-
gesimo autem die post primum superfoetatio quædam caro decidit, tunc uen-
ter tumoresq; omnes conciderunt, fluoreq; albus & sanguinolentus descendit,
conualuitq;. Mulier quædam in Pheris capitis dolore diu laborauit, nemoq;
etiam cum caput purgasset, eam iuuare potuit, melius uero habebat, cum men-
ses facile defluebant, cūq; caput doleret, si odorata uulux apponerentur, iuua-
batur, paulumq; purgabatur, cum autem concepisset, capitis dolore leuata est.

Mulier Larissæ Mulier prægnans in Larissa decimo mense ante partum quatuor & decem dies
sed tres potissimum multum sanguinis demisit, quarto & decimo puer mor-
tuus decidit, qui dextrum brachium lateri annexum habuit, tertioq; die nostri

hora

*Cur hic perit.**Lycon.**Athena.**Melos insula
aquas calidæ
balnea habuit.
Athena.**Veratrum huic
datur.**Gorgias.
Larissa.**Partus cum ulce-
re in coxendice,
nono mense edi-
tus.**Mulier capitis
dolore uexata.
Larissa. moritur
Pheræ.**Mulier Larissæ
decimo mense
abortit.*

hora eadem qua partus secundilla purgamenta; alba, deinde tres dies & noctes multa modice descenderunt, post hoc autem febricitauit duos dies & noctes, totumque uentrem, coxendices, pectinemque maxime doluit. Hipposthenes in Larissa pulmonis uitio detineri medicis uidebatur, cum non esset, quod euenit cum luctaretur duro loco supinus & super se aduersarius ceciderat, statimque gelida lauerat, coenauerat, grauari uisus est, postridie uero febris tussisque sicca corripuit, crebro densaque spirabat, quintanus cruentum non multum spuit, delirare coepit, cum uero tussiret, tunc maxime pectus tergumque dolebat. Sextanus cum sternuisset, sanguinis de naribus circiter quatuor heminas defluxit, per uesperum autem non loquebatur, nec uerba cuiusquam opera; sentiebat, undecimanus mortuus est, quinque uero dies modo prudens modo non fuit, si neque febre, nihil spuit, nec riguit, quoniam non spuit. Scamander in Larissa coxendicem luxauit, diuque os non repositum mansit, qui magna incisione usque ad os incisus est, deinde uisus, post hoc autem duodecimo die magna conuulsio cepit, qua crus usque ad latera contrahebatur, quæ & in alteram partem frequenter transiliebat. Crus autem modo contrahebatur, modo distendebatur, coeteraque membra commoueantur, maxillæque cohaerant, qui conuulsus octauo post conuulsionem mortuus est, calidis autem utriusculis heruorumque sacculis totum corpus fovebatur curabaturque, uenter autem subductus parum inueterati oletuli demisit, medicamentumque abunde potauit, superpotauitque, nihil tamen demisit, catapotium iuuat, somnus paruus uenit, cum uero rursus abunde ualidum medicamentum potasset, uespertinus occidente sole mortuus est, plurimum tamen tempus morbum hunc ferre posse uidebatur, nisi medicamenti uis accessisset. Hippocomus Palamedis in Larissa natus undecim annos in fronte supra dextrum oculum equo percussus est, os sanum esse non uidebatur, paulum sanguinis defluxit, quod usque ad duplum secretum est, sicque habens os curabatur, quod & ante statim concepit, secundum aurem uigesimo tumuit, febris & rigor cepit, die magis tumebat, dolebatque, de rigoreque incipiens febricitabat, oculi, frons totusque uultus tumescebant, quæ capitis dextra magis patiebantur, tumorque hic & in sinistra perueniebat, nihil tamen læsit, demum continua febris eum habuit, minus tamen hæc usque ad octauum, uisus autem uixit, catapotioque purgatus est, tumorque circumscriptus est uulnus ulcusue, uisioque mali nullius causa fuit. Theophorbi puer in Larissa uesica læsa exasperataue quid glutinosum cum dolore minxit, & ante & post mictionem dolitabat, præputiumque terebat, qui cum medicamentum acre, quod lotium cieret, potasset, uesicam non petiuit, sed purulentum quid bilemque multum uomuit, per infernaque eadem demisit, uentremque dolitauit, & intus ardebat, corpusque reliquum perfrixit, totusque resolutus est, nihilque capere uoluit, medicamenti magna uis huius uentriculum ualde lancinauit, postque potionem tertianus mortuus est. Cóiunx Antimachi in Larissa partem circiter quinquaginta

Hipposthenes.
Larissa.

Cum luctando hic
cecidisset, mor-
tuus est.

Scamander coxæ
dilem luxauit.

Hippocomus
Palamedis filius
calce equi fronte
percussus.

Theophorbus.

Antimachus.

dierum quem gestabat, deiecit, & tempus aliud non comedit, septēq; dies lo-
cellos corq; doluit, febricitauitq; nihil hoc tempore demisit, propterea da-
tum est elaterium per catapotia deuorandum ualidius quam debuit, quo pau-
cam bilem combustam præ febre & inedia, quodq; nullo potu fuerat usa, fru-
stillatim uiolenter uomuit, postea nihil cepit, seseq; demisit, quæ cum debili-
tata uideretur, propinata est aqua, quam uomere noluit, post hoc autem uen-
triculum inferiorem uehementer doluit, nam præ medicamento lancinatus
erat, statim enim post oletum quid cruentū ramentosumq; demisit, semperq;
& impotentia & æstusatio crescebat, purgamentiq; decem iam fere heminas
demiserat, uenterq; multa aqua perfusus (nihil enim aliud capere poterat) sub-
stitit, circa mediam noctem mortua est, quæ tamen uictura fuisse uidebatur, si
aquam quam potasset, statim priusquam descendisset, uomuisset. Coniunx Ho-
nesidemi in Larissa uentriculum & intestinum lancinata præ bile per se mota
multum bilem & sanguinem per suprema & inferna demisit febricitauitq;. cui
debilitate non ualidum elaterium aquosum nō multum propinatum est, quo
plurimum uomuit, per infernaq; demisit, uespera reuenit, postridie febris erat,
debilis autem uenter lancinatus eadem demisit, tertio serum diei uersus mor-
tua est, cū ualidissima febris supercepisset. Quæ uisa est omnino peritura fuisse,
se, minime uero, cum aquam gelidam potasset, donec uomitus habuit, postq;
uero superior uentriculus aqua purgatus perfrixit, succumque gelidum pota-
uit, sic postea subluta est. Cum Eudemus in Larissa diu mariscis ualde labora-
set, exanguisq; esset, bilis mota est, sed mitius cū corpore egit, uentriculusq; in-
ferior motus biliosus demisit, mariscæ concesserunt, medicamentum per infer-
na potauit, optime purgatus est, succum postea cum potasset, magis motus
est, præcordiaque doluit, cum uentriculus ob mariscas non belle haberet,
curationisque & uomitionis egeret, manus huic admota est, deinde cum can-
cellus supercepisset, febris etiam corripuit, nec ante dimisit quā necasset, quæ
cum cessaret, rigor subrepebat, febris uenit, bilis & flatus demittebatur, quæ
partim prodibat, partim intus remanebat, uentriculusq; dolebat, mariscæ ue-
ro cum purgationes incipiebant, foras prodibant, tempore autem alio flatus
per eas prodibat, per singultumq; incipiebat sternutumue. Quidam uir in La-
rissa cominus hasta posteriora uulneratus est, Cuius summum aciesue subter
umbilicum penetrauit, quo loco liuidus tumor cōparuit, qui post uulnus ali-
quantum porrexit, postea magnus dolor inuasit, uenter super tumuit, cui po-
stridie medicamentum per inferna datum est, quo paulum quid subcruentum
demisit, mortuusq; est, huius intestina sana nō esse uenterq; sanguinis plenus
uidebatur. Apellæus Larissæus circiter triginta annos uel paulo minus natus
morbo tenebatur, qui noctes magis in somno quam dies uexabat, quo duos cir-
citer annos ante mortem laborauit, hic bilem rufam uomebat, experrectusq;
atram quandoq;, qui magna capitis purgatione cum medicamentum bis po-
tasset,

Honesidemus.

Eudemus sciosus.

Mariscarum uen-
xatio.

Percussus hasta
morient.

Apellæus Laris-
sæus quo morbo
laborarit uideto.

rasset, diu purgatus est, quod sex menses tulit, nam multi cibi corporisque perbi-
 liosi erat, cumque luctatus fuisset, plurimum riguit, febrisque superuenit, morbusque
 noctem uersus. Postero autem die & altero sibi uisus est sanus esse, nocte uero
 quæ secuta est, morbus, cum optime coenasset, primo somno supercoepit, qui
 noctem & diem ad prandium usque tenuit, qui mortuus est ante quam resipisce-
 ret, primum quidem dextera, uultus conuellebatur, corpusque reliquum, deinde
 sinistra, cumque cessare uideretur, soporabatur, stertebatque, morbusque rursus corri-
 piebat. Eumelius Larissæus maxillas, manus, crura compactas, rigidasque habuit,
 quas nec distendere nec flectere poterat, nisi alter contenderet conflecteretque,
 nec maxillas aperire nisi alter aperiret, nihilque dolebat, nec quicquam nisi pul-
 tem sumebat, multumque potabat, uigilans autem sedens supinus decidit, ca-
 putque ualde lapidi percussit, caligauitque, pauloque post sanus surrexit, cunctaque
 discussa sunt, præterquam cum somno excitabatur, paulum quid articuli colli-
 gabantur, duodecim iam uel tredecim anni erant, circiter tres uel quatuor me-
 ses laborauit. Quædam Virgo in Larissa cum sanguinis non multum uomui-
 set, purulenta facta est, cum febris superuenisset, non prius liberata est quam ter-
 tio mense periisset, sed ante mortem adeo surda facta est, uti nihil audiret, nisi
 quis ualde clamaret, sanguinis autem ante uomitionem debilitata est. Dyseri-
 dis serua in Larissa cum esset iuuenis & uenere uteretur, dolitabat, alias non, nun-
 quam concepit, cum uero sexaginta annorum esset, meridie dolore uehementi cor-
 pta est, cum ante meridiem multum porrorum comedisset, cum uero dolor ue-
 hementissimus omnium qui prius fuissent, eam cepisset, surrexit, manuumque teti-
 git, durum quid in uulnere ore sensit, postea cum iam animo defecisset, mulier
 altera manu demissa lapillum expressit, fusi uerticilli uertebræue similem in
 statu, durum asperumque, statimque & tunc & postea conualuit, Maliensem ma-
 lianæ quædam carruca onusta calcauit costasque fregit, postea sub costas subter
 lienem suppurauit, iustus decem menses uixit, postea cute recisa, foramen in aqua
 liculo & omento comparuit, quod in alteram partem & ad renes & ossa pene
 trabat, quæ putrescebant, quod autem huius corpus perbiliosum esset, latue-
 rat, quodque in huius corpore multa putredo siccæ & in aqualiculo cæterisque car-
 nibus inesset, quæ statim oportuit, si quis potuisset, sicco medicamento discu-
 tere, donec quid roboris hic uir habuit, nihil enim humidis quæ penicillis li-
 namentisque iniicerentur, concedebant, quin potius putrescebant, per linamen-
 ta uero superante humido frigus & febris capiebat, magisque putrescebat, quodque
 putridum, subatrum olidumque priusquam medentium manus adhiberetur, de-
 fluebat, quale quotidie densum non large prodibat, quare cognitum est mor-
 bi huius naturam altius quam subter cutem penetrare, tamen si bene omnia ha-
 beret, tamen sanari seruatiue non posse uidebatur, etiam si uentris defluxus su-
 peruenisset. Capitis uulnere media æstate sexto & decimo die mortuus est
 Autonomus in homilo, lapide enim manu misso secundum suturas uertice me-

Emmelus
 Larissens.

Virgo Larissæa.

Dyseridis serua
 calculo labora-
 uit.

Malias carthæ
 calcatus.

Autonomus ca-
 pitis uulnere mo-
 ritur.

dio percussus erat, quod me præterit decepitue, cum secare terebrareue sta-
 tim oportuisset, nam futuræ me deceperunt, quæ teli læsionem & istum con-
 tinebant & in sese habebant, quod postea patuit, primum quidem iugulū cla-
 uemue deinde latus ualde doluit, conuulsioq; spasmusue manum utraq; peti-
 uit, quinto & decimo die secatus terebratusue fuit, puris parum defluxit, cere-
 bri membrana non læsa comparuit, Serua quædam circiter annos duodecim
 nata capitis uulnere media ætate quarto & decimo die mortua est in Homi-
 lo, Quidam enim ualuis os & suturas fregerat, quod sectum nō quatenus oportu-
 tuit, pus concepit, octauo rigor & febris supercepit, nono rursus secatur, puris
 parum cum sanguine comparuit, cerebri membrana pura fuit, somnus super-
 cepit, febris non dimisit, conuulsio spasmusue manum sinistram suscepit, cum
 dextra uulnus esset, Cyrenius purulentus cum esset, uentriculum inferiorem tri-
 ginta diebus serius quam oportuit festus uisusue est, in Homilo tamen melius
 cule habuit, pus enim in uentriculo desiccatus est, sed cum tempore calidissi-
 mo poma coeteraq; cibaria non conferentia comedisset, febris uentrisq; deflu-
 xus supercepit, mortuusq; est, Hecason in Homilo sicuti & alter serius uisus
 est, tamen uentriculus ferme totus desiccatus est, sed intestinorum difficultas
 subtercepit, quam cum fugisset, cuncta deuorabat, donec totus tumuit, pus
 per inferna demisit, defluxusq; mortuus est, Hecason in Homilo non purgatio-
 ne malæ purgatione coxendicem grauius doluit, quo discessu dolore febris
 supercepit, quæ diu eum in cubili tenuit, qui non bibebat, nec sitiebat, debili-
 usq; cum esset, horreretq; morbus tamen probe sicuti oportuit sublatus est,
 corpusq; iis quæ porrigebantur, optime proficiebat, demum per inferna ma-
 lum prorupit, totumq; cum multa bile demisit, mente cōcidit, mortuusq; est,
 tamen uidebatur malum fugisse, Quidam in Salamine cum in anchoram im-
 pegisset, uentrem fauciuit, multumq; doluit, medicinamq; bibit, quā nec su-
 pra nec infra demisit, Mulier quæ se iugulauerat, strangulabatur, cui multo
 post deuorandum elaterium datum est, quod per uulnus prodiuit, Adulescēs
 qui de Eubœa uenerat, per inferna multam bilem purgatus cū aliquatenus ces-
 sasset, febris superuenit, deinde cum uideretur per superna purgandus, non uā-
 lidam radicem elaterion potauit, post quā potionē quartanus nihil purgatus
 mortuus est, sed somnus habuit, sitis sedari nō poterat, Serua quæ catapotio
 per supna parū emisit, præfocabaturq; multa per inferna demisit, nocte mor-
 tua est, nam barbara erat, Quidam uir eubœus cum Elaterium potasset, tres
 dies purgatus mortuus est, manum enim purulentam cubitum usque habuit,
 Puer Symmachi nocte dormiens præfocabatur, cum febriret, medicamen-
 tum potauit, nec tenuit, nec purgatus est, sexto die mortuus est, Qui apud Dro-
 mum degebat, cum nocte sanguinem uomuisset, postridie sanguinem multum
 uomens præfocatus mortuus est, sed in lienem subterq; multum sanguinis de-
 misit, Puerulus sue uentrem & iecur percussus quarto mortuus est, crebro spi-

rans,

*Pedisque som-
luer*

*Cyrenius puru-
lentus.*

Hecason.

Hecason.

Hecason.

Hecason.

Hecason.

Hecason.

Hecason.

Hecason.

Hecason.

Hecason.

rans, febricitans nihilq; cognoscens. Hermophili filius dies undecim laborauit, febricitauit, cibaria non demisit, primum delirauit, nocte cessauit, sequenti mutus stertens iacuit, lumina distortis, febricitauit, penna demissa bilem atram uomuit, sublutusq; multum demisit. Seruæ Aristonis pes sua spōte medio loco intus ex obliquo suppurauit, marcida ossa defluebant, sensimq; in fistulam demigrabat, uentris fluctio superuenit, mortuaq; est. Mulier sana, crassa post catapotion conceptionis causa sumptum uentrem & intestina doluit, torquebaturq; tumuit, spiritus substitit, lassitudo cum dolore uexabat, nō multumq; sanguinis uomuit, sēpiusq; cōmortua est, uti periisse uideretur, & neq; cum ab aqua gelida uomuisset, cessauit, neque dolore spirituque procedente, quare circiter triginta urnulæ per corpus fusæ sunt, quod solum uisum est profuisse, deinde bilem multam per inferna demisit, cum uero doleret, nihil egere poterat, & uixit. Antander post catapotium coetera sanus erat sed uescicam dolebat, quam statim multum purgauit, meridiē uero dolor uehemens uentrem inuasit, postridie strangulatio, lassitudo, periaestatio male eum habuit, uomuit, nihil egressit, nocte male habuit, non dormiuit, postridie multum egressit, postremo sanguinem, mortuus est. Puero Athenadæ Phagedæna laboranti, dens inferior sinister superior dexter dolitauit, cū uero dolor hic cessasset, dextera auris suppurauit, Sutor cum in sultrina calceum suerit, sese subula supra genu coxam uersus perforauit, digitumq; circiter uulnus adigit, sanguinis nihil defluxit, statimq; uulnus clausum est, coxaq; tota, inguē iliaq; tumuerunt, tertio die hic mortuus est. Quidam secundum inguina sagitta percussus maxime præter opinionem seruatus est, quem nos uidimus, nam ferrum eductum non est, quia nimis alte descenderat, nec sanguis momenti alii cuius prorupit, nec inflammauit, nec claudicauit, nos autem sex annos postq; uulneratus fuerat, ferrum eduximus, eumq; liberauimus, quod censebatur hoc tempus inter neruos latuisse, nullamq; uenā arteriam uel lēxisse. Percussus acuto telo sagittæ posteriora parum infra subrerue collum quod nullius momenti esse uidebatur, nam alte non descenderat, post uero non multum cuspis educta fuit, statimq; in posteriora tanquā opisthotonici contractus est, maxillæ cohæserunt, siquidq; liquidum deuorare conaretur, per nares prodibat, coeteraq; statim male habitus tertio die mortuus est. Quidā iuuenis cū per asperam uiam cucurrisset, calcis inferiora maxime doluit, qui nihil luxauerat, quo humor conflueret, locus tamen totus ad talum usq; & plantā nigricauit quarto die, quod nusquā prorupit, sed uigesimo post eum cursum sustulit. Quidā cum oculi supercilio percussus fuisset cuspisq; satis alte penetrasset spiritusq; aerue subintrasset, supercilio tamen reciso cuncta sublata sunt, nihil mali cōparuit, nam oculus nō lēsus remansit, celeriterq; conualuit, cū sanguinis multū profluxisset. Hecale uirgo Nerii filia uiginti circiter annos nata lata aperta ue manu femella quadam amica ludente uerticem percussa fuit, tunc quidem

Hermophilus.

Ariston.

Mulier cupiens concipere.

Antander.

Athenadæ puer Phagedonius.

Sutor subula læsus perit.

Sagitta percussus præter spem enasit.

Contra alter.

Calce subatrato cursu hic perit.

Supercilio percussus sine oculi læsione sanatur.

Hecale uirgo manu aperta uerticem percussa perit.

oculi caligarunt, exanimataq; est, cumq; domū delata est, statim febricitauit, caput doluit, uultus rubuit, septimana cū esset, pus fetidū subrubrū circū de / xtrā aurē plus cyato defluxit, melius habere uisa est, leuata est, febre rursus cor / repta est, & deposita, nihilq; loquebatur, uultus dextra contraxit se, uix spira / bat, conuulsione tota tremebat, lingua hæsit, oculi riguerūt, nono mortua est. Puer Cleomeni hyemis principio cibi fastidio affectus sine febrē tabescebat, cibaria pituitamq; uomēbat, duos menses hæc inedia secuta est. Coquo cuidā infania phrenitideue spina gibberauit, cui nulla medicamenti potio nisi uini nigri, panis cibus, balneisq; abstinuissē, leniterq; fricari & foveri profuit. Cui / dam foemellæ circiter uigesimalū ætatis annum agenti cum medicamentū par / tus abigendi causa potaret, labor dolorue uomitusq; multæ bilis luteæ uiri / disq; accessit, postquam potauit, conuulsio spasmosue laceſsiuit, linguam exa / sperauerat, quartanam adiui, lingua macra nigraq; iam erat, oculorum album rubescebat, peruigilabat non dormiebatue. quarto noctem uersus mortua est. Puella quædam cum ex alto decidisset, uocem amisit, sese multum iſtabat, no / ſtem uersus multum sanguinis uomuit, crebroq; sinistra parte nareue qua ceci / derat, defluxit, muſſum uix deuorauit, crebro ſicuti morientes ſingultibat, ſter / rebat, spirabatq; circa uultum uenæ diſtentæ erant, ſupina cubabat, pedes cale / ſcebant, leniter febricitabat, non loquebatur, ſeptimana uocem prorupit, mi / nus caluit, ſuperſtes fuit. Pythocles languentibus aquam lacq; multa aqua di / lutum dabat, Perniones mulcebat uellebatq; pedes igni & aqua maxime cale / faciendo, ſiquid mali uel lenticula in oculis eſſet, holera decoſta pomaq; dul / cia dabat apponebatq;, dolores lumborum, coxendicum, crurum ex laboribus marina aqua calidoq; aceto ſouebat, ſpōgiæq; his tinſta calefaciebat, ſuccidā q; lana circūuolebat, ligabatq;. Cuidā infectori ſine dolore collum, inguina pedesq; tumuerunt, tres menses ante febris lenta tuſſibundaq; uexauerat, quar / to uenter colliquatus eſt, calores ſuperuenerunt, lingua aruit, ſitiuit, uix egere / bat, mortuus eſt. Quidam caput lapide percuffus de quodam Macedone deci / dit, tertio mutuit, æſtuauit, febris lenta uenit, pulſus non multus in tempori / bus erat, nihil audiebat, neq; ſapiebat, nec quieſcebat, quarto motus eſt, ſiue ſeſe agitauit, ſudoris irroratio circa frontem ſub nareſq; mentum uſq; proceſ / ſit, mortuus eſt. Quidam Aeniatēs ſuo pilo ſiniſtrum latus ſeſe percuffit, uul / nus non dolebat, tertio uentris dolor uehemens aduentauit, non egeſſit, ſublu / to noſtem uersus oletulum deſcendit, labor dolorue non reliquit, ſed in teſtes decubuit, quarto pubem uentremq; dolor occupauit, uiuens ſtare quietus non poterat, bilioſa cumulate uomuit, oculi tales erant, quales ſunt eorum qui in / termoriuntur animoue linguuntur, poſt quintum uero finiuit, caliditas quædā tenuis inerat. Cuidam haſtili percuffo iecur ſtatim color cadauerum ſeſe ſpar / ſit, oculi intro ceſſarunt, moleſtia, difficultas ferendi, æſtuatio conſecuta eſt, mortuus eſt eodem die, quo percuffus eſt, priuſquam forū ſolueretur. Cōiugi

Polemarchi

*Coquus gibbero
ſus.*

*Cur hæc mortua
ſit nideō.*

*Quæ ex alto de
ciderat nō perit.*

*Pythoclis
Medela.*

*Inſector cur mo
ritur.*

*Caput lapide per
cuſſus moritur.*

*Aeniatēs ſua ha
ſte perimit.*

*Quidam iecore
percuffo ſtatim
perit.*

Polemarchi hieme Angina correpta guttur tumuit, multum febricitauit, sanguis missus est, strangulatio cessauit, febris durauit, quinto sinistrum genu tumuit, doluit, secundum cor uisum est ei quid collectum esse, spirabatque sicuti urinatores, pectusque subsonabat, sicuti iis qui uentre loqui dicuntur, tale quid euenit. septimo uel nono noctem uersus uenter prorupit, multa liquida mala demisit, sicuti putatum est, quo muta finiuit, mortuaue est. Ventriculos inferiores in morbis subpurgato, cum maturam & subsidentem materiam uideris, signum erit, si non aestuabunt, capitis grauedine non uexabuntur, cum lenissimi calores uel cum post accessiones cessarint, superiores autem in ipsis accessibus, tunc enim & sua sponte subleuantur, cum aestuant, capite grauatur molestanturque. Quidam cum cecidisset, cubitum læsit, qui suppurauit, quo iam maturo sanies glutinosa descendebat, sicuti Leonisco Demarchos Agleutelis filio cecidit, pus autem nullum simili de causa nonnullis quemadmodum Aeschyli puero cecidit, purulentis autem plærisque horror & febris superuenit. Parmenisci puero surdescenti contulit non lauare, sola lana purgare, oleum uel nepoton infundere, deambulare, mane surgere, uinum album potare. Haspasi coniugi magno dentium dolore maxillæ tumuerunt, Castorio & pipere perluta dolore leuabatur iuuabaturue. Callimedontis puero contulit ad magnum tuberculum dolorificum non maturum, quod in collo habuit, brachii una sanguinis missio apostasisue, lini semen uino albo uel mulso ualde costum oleo asperso superligare uel foenigræci uel hordei uel tritici farina. Melisandro tota gingiua tumescente ualde dolenteque sanguinis de brachio missio, perque exordia alumen ægyptium discussit. Laboranti aqua subter cutem sese exercere, laborare opus est, sudare, panem calidum oleo tinctum comedere, oleumque ipsum potare, non multum lauare, caput fouere, uinum album, tenue leneue potare, somnusque auxiliatur. Bianti pugili suapte natura multiuorio euenit uti biliosa mala pateretur carniū deuoratione porculorum præsertim non percoctarum, magnique uini temulentia, liborum belliciorum mellitarumque rerum nimio usu, cucumeris peponis, lactis, farina, rumque recentium, nam æstate mala biliosa febresq; intermittentes uigent. Timochari destillationes hyeme præsertim nares petebant, cui cum re uenera usus esset, cuncta desiccata sunt, sed lassitudo, caliditas, capitis grauedo, sudor de capite multus superuenit, nam & sanus sudori obnoxius erat, tertianus conualuit. Post Canem febres sudoriferæ uiguerunt, qui sudor non penitus refrigerabat, sed post sudorem rursus statim calefiebat, febresq; ueniebāt, quæ longæ, lenes, sine decretorio erant, & nō ualde siticulosæ. paucis septimo uel nono cessabant, undecimani quatuor & decimani septem & decimani uigessimique decemebantur iudicabanturue. Polycrati febris superuenit & quæ sudoris sunt, qualia scripta sunt, madicamento subterpurgatus est, & quæ febris sunt, mitiora fuerunt, pusilli sudores rursus in temporibus & circa collum

Polemarchus.
Angina correpta uxor eius perit.

Cur hæc de aphorismis hic ponatur non uideo.

Cibiti læsis.
Leoniscus.
Demarchus.
Agleutelis.
Aeschylus.
Parmeniscus.

Haspasius.
Castorius pipereq;
dentium dolori confert.
Callimedon.
Colli surunculi
panine medela.
Melisander.
Hydropis medela.

Bias pugil.

Pepon.

Timochares.

Canis sudus.

Polycrates.

post meridiem, deinde per totum scaturiebant, & rursus supercalefactus est. quod circiter duos & decem uel quatuor & decem durauit, parū egressit, post purgationem forbitione usus est, circiter quintum & decimum dolor uentris, lienis, ilium sinistra parte uexauit, calidorum appositiones minus quam frigidorum profuerunt, deinde leni sublauatione dolor cessauit. Magnæ nauis restori dextræ manus indicem & os subter anchora confregit, inflammatio, putrefactio & febris superuenit, modice subterpurgatus est, calores & dolores leniores fuerunt, digiti quid decidit, post septem proba sanies exiuit, post hæc dixit se non posse cuncta lingua enunciare, prædictum est neruorum in posteriora distentionem opisthotonouæ aduentare, quo maxillæ cohæserūt, & collum obriguit, tertianus uero totus in posteriora cum sudore conuellebatur, sextanus post prædictionem mortuus est. Harpali Telephanesque libertæ filius pollicem subter luxauit, dolor & inflammatio consecuta est, quo reposito dolor cessauit, agnum petiuit, cum rediisset, lumbos doluit, lauit, noctē uersus neruorum in posteriora distentio opisthotonosue aduentauit, maxillæ cohæserunt, sputū spumofum uix per dentes exibat, Tertianus mortuus est. Thrinon Danonis filius tali neruum percussus quod uulnus cum medicamentum purgasset, euenit, uti neruorum in posteriora distentione opisthotonosue perirer. quippe in omnibus suppuramentis oculorumque laboribus hoc eueniebat, labores noctem uersus, tusses hyeme, maxime uero tēporibus austrinis multa, crassa, alba qui excreassent, his febres superfiebant, quintanæque cessabant, Tusses uero circa quadraginta, quale Hegesipoli Eutychides crurū biliosis de fluctationibus neruorum distentionem tetanodeaue sensit, quæ cum egestionem cessauit, multam bilem rubramque ualde tres dies noctesque uomuit, debilis ætuosusque remansit, nihilque cibi potusque continebat, sed lotium & oleum deinde uomitione mollis fex per inferna prorupit. Androthales non loquebatur, delirabat, quibus discussis quid superfuit & reuenit, lingua totū hoc tempus aruit, quam nisi perlueret loqui non poterat, quæ plærunque amara erat, quandoq; cor dolebat, quem sanguinis missio per uenam dissoluebat, potus aquæ uel mulsum huic contulit, ueratum nigrum bibit, parumq; bilis demisit, per hyemem demum, decubuit, delirauit, linguæ uitia eadem reuerunt, parum caluit, lingua blæsa discolorque erat, pulmonis uitio & destillatione correptus est, stragula deiiciebat, seseque deduci mandabat, nihil clare loquebatur, noctem uersus finiuit. Mirus Nicanoris affectus fuit, qui tibicinam sonantem fugiebat, timebatque in conuiuio nocte tantum, uti dicebat, nihil uero de die, diuque hoc passus est. Democles cum hoc cæcutire rabieq; uidebatur, secundum præcipitia, pontes, fossas parum altas non transisset, sed per eas perrectabat, quod & ipse multum tempus tulit. Phoenix uero hoc patiebatur, dextro oculo fulgetræ sibi præmicare uidebantur, statimq; dextrum tempus deinde totum caput, collum, uertebam qua caput connectitur, ualde dolitabat,

Digito fracto hic perit.

*Harpalus.
Telephane libertæ
ta.
Pollicis luxatio
ne hic perit.*

*Thrinon Danonis
filius moritur
opisthoteno.
Opisthotonos.*

Tetanos.

Androthales.

*Nicanor quā mi
re afficiebatur.*

*Democles quæ
uitaret.*

*Phoenix quid pa
tietur.*

doluitabat, distendebaturque secundum dentes gingiuarum duro modo tume-
bant, os aperire non poterat, dolores hos, uomitio si adesset, discutiebatur uel le-
nibat, quin & sanguinis missio profuit, ueratrige potio cuncta discussit, ape-
ruitque non minimum & Abrotonon. Parmenis autem modo mori cupie-
bat, modo contra uiuere. Cononis seruula capitis dolore per exordia delira-
bat, clamabat, plorabat, raro quiescebat, circiter quadragesimum finiuit. de-
cem uero dies morti proximos non loquebatur, conuellebatur. Quidam adu-
lescens cum multum & meracum potasset, supinus in quodam umbraculo sce-
naue dormiuit, cuius in os serpens albus penetrauit, quod cum sensisset, loqui
que non posset, dentes compressit, serpentisque partem deuorauit, statimque
summo dolore correptus manus uti strangulatus proferebat tendebatur, sese-
que iactitabat, conuulsusque mortuus est. Timocharis seruus biliosus melan-
cholicusue malis uti uisum est, circa dies eosdem similiter mortuus est. Puer
Nicolai circa solis hibernum institium potu horruit, noctem uersus febricitauit,
postridie biliosa, pura, pauca uomuit, tertio corpore toto sudauit, pleno
adhuc foro desuiuit. Soror Diopithis tertianæ & dimidiæ seu hemitritæ
accessione cor totum diem doluit. Quod & alie mulieres sed sub Vergilia-
rum occasum tulerunt. Talia uiris rarius euenerunt. Coniunx Epicharmi diffi-
cultate intestinorum dysenteriaue ualde laborabat, cruentaque & mucosa de-
mittebat ante partum, post uero confectum sanata est. Polemarchi coniunx in
articulorum doloribus arthriticisue coxendicem ualde doluit, quoniam
menses non defluebant, non loquebatur, non audiebat, quod totam noctem
meridiem usque durauit, postea uero & audiuit & resipuit, manuque demon-
strauit coxendicem dolere. Epimarchus circa Vergiliarum occasum hume-
rum grauiter doluit, brachium obtorpuuit, crebræ uomitiones aquæ potu fie-
bant. Puero Euphranoris pustulæ culicum moribus similes subito creuerunt,
parumque durauerunt, nam postridie febricitauit. Post Fauonium uero usque
ad Aequinoctium autumnale siccitates multæ singultusque uiguerunt. Sub Ca-
nem uero strangulantes æstus plurimi calidique, ludoriferæ febres, tubercula
plurimis secundum aures fiebant, Tychon in oppugnatione circa Daton Ca-
tapelta pectus percussus fuit, paulopost risus tumultuosus circa eum fuit, nam
mihi uidebatur medicus cum teli lignum extraxisset, quid pili hastæ in sæ-
pto transuerso diaphragmateue reliquisset, cum hoc ipsi non uideretur, uespe-
ri lauit, subterque potionauit, primam noctem difficulter tulit, cum dies illu-
xisset, medico coeterisque melius habere uidebatur, prædictum est celeriter pe-
riturum, cum conuulsio spasmosue uenisset, sequentem ergo noctem difficul-
ter & cum uigilia transegit, plærunque in uentrem iacuit, tertio die conuulsio-
ne correptus meridie finiuit. Billo tergum uulnerato spiritus multus cum cre-
pitu per uulnus exibat, sanguis prorupit, quo sedato conualuit sed difficulter,
Philes puero quid simile contigit, frontem hasta nuda psilomateue percussus

Parmenis.
Conon.

Serpentem dor-
miens hic demo-
strauit.

Timocharis.
Nicolaus.

Diopithes.

Epicharmus.

Polemarchus.
Arthretici.

Epimarchus.

Euphranor.

Fauonius qualis
hic.
Canis siccus.

Daton.
Catapelta non
Catapulta ha-
sta est.
Tychon moritur.

Billo.

Phile.

Phamias.
Euergetes.

Aristippus.

Neapolis *san-2*
cins. dit. vtrum

Maxilla cū den-
tibus hinc deci-
dit. *Carcinoma*
pectoris cur hanc
necant.

Simus et uxor.

Cynauchide an
ginofane, cur mo
ritur.

Olynthus.

nono febricitauit, os liuorem contraxit, mortuus est. Phania Euergetæ q̄ pue-
ro linefactis ossibus & febre correptis, cutis ab osse discessit, pus non compa-
ruit, Aristippus superiorem uentriculum magna ui sagitta uulneratus, dolor ue-
hemens & inflammatio statim uenit, nihil egressit, æstauit, cū biliosa satis mul-
ta uomuisset, meliuscule uisus est habere, sed paulopost dolores graues reuene-
runt, uentriculusque prout in uuluis uexabatur, calebat, sitiebat, septimo fini-
uit. Neapolis similiter saucius hæc tulit, cum uenter acri lauatiōe sublatus
esset, prorupit, demisitque color luteus, subater, tenuis suffusus est, qui cum lu-
mina sicca, pura, soporata, caua, non nistantia haberet, cor tamen uellicaba-
tur. Puerō Metrodori dentium dolore maxilla putruit, modice gingiua sup-
purauit, maxillares & maxilla deciderunt. Mulieri cuidam in Abderis uomi-
ca carcinomauē in pectore facta est, per papillam sanies subtruenta defluxit,
qua suppressa mortua est. Plurimi destillatione dimidii capitis laborabant,
per nares quid liquidum defluebat, leniter febricitabant, quinto circūfrige-
bant. Simi coniugi per partum concussæ pectus lateraque doluerunt, puru-
lenta demisit & excreauit, tabes uenit, sex dies febricitauit, defluctio rursus ue-
xauit, cessauit, febris rediuit, septimo mortua est. Mulier quæ angina labora-
bat, manum crusque doluit, dextra leniter febricitabat, tertio strangulatio ue-
xauit, cessauit, septimo conuulsa est, non loquebatur, dentes conterebat, os cō-
hæsit, maxillæ rubuerunt, quintana uel sextana mortua est, signum subliuidum
circa manum comparuit, Palato affecto alia stertebat, lingua arebat, pulmo-
nis uitio correpta mente constans mortua est. Quidam aqua subter cutem la-
borans in Olyntho subito mutuit, diēi & noctē in mente uacillans mortuus est.

Hippocratis

HIPPOCRATIS EPIDEMIORVM

SEXTVS

Vibis ex corruptione circa uuluum uel tumoribus in capitis grauedinem uertitur, uertexq; ualde dolet, cœteraq; uuluarum uitia creantur, his octo uel decem mensibus in coxendicem decumbunt. Qui capite acuto sunt siquidem ualida cernice sint cœtera ualidi & ossibus sunt. Qui capite dolorifico fluxiq; auribus sunt, his palatum caui est, dentes permutati, brocchi, rari. Quibus os de palato decidit abiitue, his nasus deprimitur. Quibus utrinq; dentes sunt, his inter sese colliduntur, quibus una tantum parte, his resimuntur retorquenturq;. Puerorū splendor, nitor, comitalisq; cum pubertate durat, quibus & aliæ plurimæ mutationes fiunt. Qui graui lumborum dolore uexantur, hi cum cibi potusq; complentur, pituitam uomunt, cū uero dolores crescunt & perseverant, uirulenta, deinde meliuscule habent, soluuntur autē & liberantur, cum cibis euacuantur. Qui subcruentū mingunt, his harenulæ rufæ subsistunt, coxæ parte ea torpēt. Quibus otii nec impleri cōfert sed exercitatio, iuuenes ueratro purgato, poplite secato, lotiū mouentibus purgato, emaciato, mollescit. Menses humidis tardant, cū uero celeriter non decurrūt, tumescūt. Dolores uetusti, frigidi, noui, calidi, sanguinolenti plurimi fuerūt in Cranone. Coxedicū frigidi horrores, rigoresq; ualidi in accessione nō leniuntur sed post. Lotiorū retēiones ante rigore si ab optimis ueniant, uēter si demittat, somnusq; adsit, pari modo & febres & labores eunt. Qui rigēt, his abscessus fere non fiunt crurū emaciationes in morbis & post sicuti uiatoribus fiunt, nā æque labores & lassitudines in articulos eunt. Tubercula quæ foras extuberāt, obarida, acuta, plana, pariter tumētia, maturescētia, nō circūquaq; dura, simul coacta, nō diuisa meliora sunt, cōtraria uero mala, quæq; his ualde cōtraria sūt, pessima. Cū Autumnus ferino modo procedit, cordis dolores, horrores, bilē atrā per exordia in omni morbo credito fieri, cūstaq; obseruato, magnasq; accessiones, quale est, post meridiem aggrauari, Postremoq; anni morbiq; tempore tineas lumbricosue pueris tussiculā cū uentris perturbatione cōtinua febris adducēs significat, post decretoriū uigesimo uel oīno bimestri. Tumores ī articulos uētuos subterq; umbilicū supna si descendāt tumescātq; articuli inferiores, bonū est. si uero superiores, morbū non æque discutit, nisi suppuret. Humeri uero si suppurant in magnis malis, ancos reddit, Quin & inferior debacchatio morbū soluet, nisi rotundū & altū sit ulcusculū, quæ pernicioſa sunt pueris præsertim, sanguisq; si prorūpat, morbū soluet, sed hoc adultioribus magis fit. Lachrima spōte manans in grauib; morbis & male habentibus bonū est, non spōte uero, contra,

Principia huius
 sexti cōsiderato.

Plinius hinc plin
 rima sumpsit.

Quæ agenda.

Menses scamina
rum.

Dolorum differe
rentia.

Cranon.
Horror cum uen
xat.

Lotium cum retē
netur.

Quibus abscessus
non fiunt.

Tubercula quæ
bona quæ non.

Qualia auctio
nus ferus porri
gat.

Signa obseruan
da.

Tumor articulo
rum.

Antē cur.

Sanguinis prorr
ptio quibus fiat.

Lachrima spon
te manans, uel cō
tra.

Oculorū signa.

Febrū differētia.

Febris quæ bulas suscitāt.

Languentium signa bona uel mala.

Quid in his agendum medico.

Tumores quid portendant. Spiritus uarietas.

Spiritus facilis anhelatione quid faciat.

Quid agat hic meditus.

Venarum et ceterorum signa.

Quibus supercilia supertenduntur, malū est, quodq; denigret desiccetq; peius, si tanquam spuma superarescat, malum etiam signum est, cum oculi corrugantur intro, cum uix uertuntur, cū intus agitantur, cum intro cesserunt, coeteraq; quæ cadunt. Species februm, Quædā quidē febres manum lancinant mordentue, quædam lenes sunt, quædam non lancinant quidem sed repullulant, quædam graues quidem sunt, manū tamen minus sentiuntur, quædam subito coardescunt, quædam penitus lentæ, quædam tactu siccæ, quædā hudæ, quædam falsæ, quædā bullant, Quæ uisu graues sunt, quædam pallorem, quædā ruborem, quædam uirorem luteumue colorem, coeteraq; talia secū adducunt. Corporis contabescentiæ duriciæq; articulorum malū est, languensq; ipse de lassatus resolutusue & obliuiosus malū est, p̄fractionesq; articuloꝝ malæ sunt, luminis oculiue species uisusue pertinax audacia mentis excussorium est. demissio, periaestatio, perfractio, delassatioue malum est. Quædam dilatato quædam angustato stringitoue, quosdam humores desiccato, quosdā cōtra, quosdam deiicito, quosdā contra, hac quidem, hac uero non corporis alueū uasue, cutem, carnes coeteraq; talia crassefacito, emaciato, lenito, asperato, durefacito, mollesfacito, excitato, torpescacito, cedentia subducito statimq; reuelltito, non cedentia laxato, humoremq; alium, non eum qui uenit, moueto, uenientē uel cum eo misceto uel emittito uel similem facito. quemadmodum siquid dolorem sedet non similem, quā repit, emittito, superna turgentia per inferna deiicito, & contra, quale est, capitis purgatio. cum non descendit, grauedoq; non cedit, uena incisa subducit discutitq;. Suppurationes abscessusue siue tumores, sicuti inguinum, coeterorumq; locorum redundantiam significāt, præsertim in intestinis uisceribusq;, qui pessimi sunt & tetri, spiritus pusilli crebri, magni rari, parui rari, crebri magni, foris magni, intus parui, intus magni foris parui, hic quidem tendit & moratur, hic uero cogit, extrudit & festinat, duplex intus superinclusio superimmissione, quemadmodū est hoc, quidam calidum, quidam frigidum spirant, quandoq; utrūq;, quod medicamentū est diutius & assidue hiantium cibumq; auersantium parumq; & uix spirantium, coxendicumq; & laterum dolorem sedat, præcordiorum distentiones, sanguinis de naribus fluctiones, lienis & aurium, horum regione tumorē discutit, quæq; plurima in oculis fiunt, num ne omnia considerato. quare superna ad inferna deducito, qualia sunt, quæ secundum maxillas, oculos & aures creantur susciunturue, quæq; infra sunt, supra trahito, qualia sunt, quæ in coxendice & iecore fiunt, superneq; descendentia qualia sunt, quæ testes uaricesq; petunt. Quare hæc omnia, unde, quo, & cur spectato, temporum uenæ cum non considunt quiescuntue, luteus color, cum perspicuus non est, spiritus intus ne remanseat, tussis sicca & ferina num ne sit, Quæ si fiant, defluxum prurptionemq; in articulos expectato, quæ plærung; uentriculi distentio fuerit, plærig; horum suapte natura rubri uel albi sunt, sanguis de naribus his non prorupit uel parū, siquidq;

liquidq; huius fluoris intus relinquit, statim sitis orisq; siccitas sese offert & in suauitas, cibariorū auersatio, per huncq; modū febres non graues obrepūt, sed quæ reueniant, nam quæ post decretorium intus remanent, reuersionis causa sunt, primo quidem lien tumet, nisi articulos petāt uel sanguis prorumpat uel præcordia dextra parte distendantur uel cū lotio prodeant, hoc enim est, utro rumq; intus remansio, horum reuersiones iure timentur, horum abscessionem, si non fiat, fore putandum est, factamq; declinato, non factā expectato, si quē admodum debet & quo debet, res eant, quæ non multum uehementes sunt, retundendo sustinendæ, quædam auertendæ, si penitus non conferant, præsertim morantes & futuræ, nisi recens coeperint. Quartanæ sanguinis eruptiones difficulter decernunt, qui unum interponunt, cum decretorio altero superfri- gent, de quinq; ad septem qui tertio repullulant, his nox quæ accessionē præcessit, difficilior est, sequens uero plerumq; facilior. Tussis sicca parum uexan- tes post febrem circūferuentem secundum rationem non siticulosa, linguæq; perfrictæ non ferino modo sed spiritu, clarum est unde hoc causetur, cū enim loquuntur hiantq; tunc maxime tussunt, cum uero non, minime, quod potissi- mum in laboriosis febribus fit, quare temere nihil agito, nihil hac prænuntia- tione cōtraria despicio, sed quæ porrigere opus est, porrigito, sedatoq;. Cui- dam posteriora capitis dolitanti uena recta frontis incisa profuit. Præcordio- rum, intestinorum inflammationum, iecinoris, lienis lincinationes & contraria qualibet causa quatenus poteris, reuellito, nisi quo expedit, repant, tunc enim iis uiam aperito quo repunt. Latæ pustulæ non ualde pruriunt, quales hyeme Simon habuit, qui cum ad ignem ungeretur uel calida lauaretur, resurgebant. Vomitiones expedire non puto, nisi quis febrat. Quæ maturefcere oportet, compescito, cōtraria uero quæq; siccare oportet, his uiam facito, ut prodeāt, uti oculorum fluores, si uero conferre uideatur, in fauces uel alio quo conse- rat deducito, coeteraq; talia facito, meatus aperito, sicuti nares & alia, quorū egeant & cuius & quando & quantum oportet, sicuti sudores & alia omnia. si uultus optimus est, in magnis morbis optimum signum est, contra in paruis. Coniunx cuiusdam magni qui post Heroum habitabat, cum morbus regius su- peruenisset, eadem permansit. Qui apud sororem Temenei degebat colore & corpore nigro euasit. Hoc in Perintho uenit, uti languens semini genitali simi- le mingeret, quod bonum decretoriumq; fuit. Pectinum tumores taliq; min- stiones discutiunt. Quidam cum neq; cū magno crepitu nec oleto multo sed glutinoso uentrem exonerasset, tumorem præcordiorum discussit, quæ nō ual- de tumebant. Quidam cum difficulter spiraret, pestemq; tumeret, septimanus brassicam comedit, tumorem discussit, facileq; spirauit. De sanguine autem sa- nioso qui in purulentis peruigilibusq; talis est, sit ne bonus malusue, quis non uidet? Quibus lien turget, manus his, genua, pedesq; calent, turgentq;, sed na- sus, auresq; frigent, num ne quia sanguis horum tenuis est? an quia natura hi

*Quæ intus re-
manent quid san-
cient.*

*Quartana
Tertianæq;.*

Tussis sicca.

*Capitis doloris
Medela.*

Simon.

*Vomitum quan-
do conferat.*

*Temeneus.
Perinthus.
Lotiū semini ge-
nitali simile.
Minctio quid
tollat.*

*Saniosus sanguis
in quibus sit.*

Lienosorū signa.

talem habent? serofus enim sanguis purulentorū est. Qui purulenti futuri sunt, his ueter perturbatur, lien durefcit, non supra sed infra, rotundus est, latus, crassus, sed in iis quibus de capite destillat, tenuis, longus, & minor est. Petitio distributioq; medici circa languentem talis esto, Quæ dicit qualia sint, obseruato, quoq; modo accipiendum, qui sermones & allocutiones ad languentem & ad præsentēs astantesq; habendi sint, prospicito, siquid extra compareat ut pote loco calidiore, cur potius in dextris, quod nigri propter hoc, & extra uenæ si tumeant, cum decretorio confident, siquid uehementius agitetur, citius remollescet, tardiusq; crescet, siquid obduruit, plus temporis durabit. quod hic locus in animalibus biliosior, sanguinolentior calidiorq; est, uel cutis raritas uentriculi densitas uel cutis connexio uel carnis incrementum uel uentriculi torpedo uel coeterorum confusio uel uasculorum impuritas & impurgatio uel cerebri consumptio propter quod & caluicia uel instrumentorum contritio uel subtractio cursu, quiete, luctu, multa celerique deambulatione comparata? Quibus pulticula mazaue decocta panis uero non multis in usu est, his plurima purgatio subductioq; fit, signum, eandem diei horam obseruato, celeriter enim labores demittit uel liberat, similiter etiam totus cōcidit, quod cū euenit, suillas carnes affatas porrigito, si expleatur, signum subitanē hoc est, corpus enim statim conualescet refloreatque. Cum sudor in exercitationibus multus tanquam riuiulis manat, cumq; post eum concidit, optimum signū est. Mulier quam primum in Cranone curauī, lienosa naturaliter erat, febre ardenti correpta tota rubuit, satis bene spirabat, decimo sudor in superiora quin & aliquatenus in inferiora scaturiebat, quarto & decimo minus. Qui capitis destillatione superfebriunt, his (uti reor) reueniet, nisi expurlet, quicq; enim expurulat, reuersioni obuium non est, nam hoc est maturatio, iudicatio & abscessio simul. Quibusdam in re uenerea uenter subflatur tumescitq;, sicuti Damnagoræ cecidit. Quibusdam autē in hoc crepitus fit. sed Arcesilaos in hoc cum flatu crepituq; tumuit, quod simul etiam in causa est suspiriosis, nā hi rei huic obnoxii sunt, Magnum frigus uenas frangit, tussescit, quēmodō & nix geluq; & glacies conuertit angitq; adeo uti tonsillæ, præfocationes, collectionesq; duræ creētur. Cum lotio autem disrumpi laxariq; puerulis potius cadit, num ne quia calidiores sunt? Quod uer calidiora refestioraq; schemata corpora modosq; deducit, Qui sarmenta connectabat, ostendit, nam cum uehementer doleret, summum paxilli supra se fixi iacens præhendit, seseq; distendit, sicq; meliuscule habuit. Quendam montana lignatione secundum pontē uidi crura percussū sese iactitantem, tibiamq; alteram quæ nō erat extenuata sed coxæ ualde, lotium semēq; genitale non continebat, conualuit tamen. Qui suapte natura suspiriosi sunt laterū debilitate siquid in malis destillationibus excernant uel non, malum est. Horrores, frigora, rigoresue foeminis prius de lumbis auspicantur, per tergumq; & scapulas caput petunt, quin & uiri prius posterioribus

*Quid medico
agendum erga
languentes.*

*Plura his i apho
rismis.*

Caluicia causa.

*Maza.
Panis.*

Mulier lienosa.

*Damnagoras et
Arcesilaos quid
in uenere possi
sint.*

*Magnum frigus
quid faciat.*

*Pueris quid ene
niat.*

*Horror unde in
cipit.*

rioribus quā prioribus, & exterioribus quā interioribus horremus, sicuti cubitis, brachiis, coxis, hac enim parte cutis rarior est, qđ pili præferunt, nisi autem alia causa horreāt, sicuti uulnerū, ab ipsiſ uasculis auspiciat. Caput autē principiū causæ huius est, qđ plurimis uerbis & rationibus parū cognitis egeret, cōgerēdo docēdoq; sint necne hæc similia dissimiliaue inter sese uti hæc dissimilitudine una similitudo crearet, sic em̄ uia inueniret, sic & recte habentiū pbatio, nullaq; horū reprobatio haberet. Sanguinis de naribus pruptio si fiat uel subatrobiliosis uel flauobiliosis uel subluteis pauca demittētibz sicco mediocamēto admoto crassefacito, cōteris uero crassamētis minus uitior, sicco autē ad alba, sicuti est cicis cicinūue oleū. Pueri cū uenerē auspiciatur uel cū hircū olent, tūc primū sanguis de naribus prorūpere incipit, sicut q in primordiis crepitēt, sicuti Arcefilaus. Quidā cū hoc facturi sunt, corrigātut, quidā uentre subflātut tumentue, sicuti Damagoras, mutationes cauēdæ sunt & obseruan- dæ. Cibis modicus lassitudinē leuat. Potio sitim. Cutē oīs extenuatio laxat, deinde circūtendit. Cōtra nutritio, corporis emaciati cōcidētisue notæ si gnaue sunt rugæ, cutis distētio bene nutritari, nā distētū & rugosum cōtraria sunt. signū utriusq; subbiliosū, subrutulū, māmæq; sic & tumēt & sidūt, quod nemo putaret, nisi carnoſo corpore fieri. Plenitas nimia patet, cū uenæ trāslucent, Prodicus Herodicusue multis deambulationibus, iusta, fomēto, febrientes necabat, nihil em̄ inimicius est febriētī quā deābulatio, iusta, cursus, labor, fricatio. nā lāgor inde, uenarū rubor, pallor, luteus color, laterū dolor uentris, iliū. Tūc em̄ oportet os cōseruare sine siti, tacere, uentū & frigus uitare cū potu. Capitis dolor inde uenit, auriū, laterū signū cū dentiū gingiūæ turgēt, tumēt inguina, ulcera & tubercula fiūt. quæ febres decernunt & finiūt. Quibus hæc nō ueniūt, malū his nō decernit, quibus intus remanēt, certa his est reuersio citaq;. Sputa rotūda mētis excussoria sūt. Qui ficosi sunt lateq; morbo pulmonis phagedænis uaris pustulisq; cōteris obnoxii nō sunt, nec fortasse cutis asperitati lepræue, quæ nisi opportune curent, crebri nō tarde his corripuntur, cōteraq; pnciosa subrepūt, & q̄cūq; aliæ subsistētæ & cōparationes bonæ nō sunt, uti sunt fistulæ, cōteriq; abscessus, de qbus cū sunt, tutos præstāt, et si præueniāt, cohibēt & eripiūt, sed neq; loca q̄ hæc suscipiunt & patiūtur, labore, dolore, uel alia quauis molestia & grauedine liberātur & immunes sūt, sed ob eū defluxū cōicant, nō tamē inde sanguis manat, sed humor illi cognatus qđā in his sanguen stato tēpore demittūt, in cōteris uero sicuti in his par nō est, nā cruetā defluctio prohibet, quæ statis & temporibus & horis fit, sed quadōq; laterū morbus, bilis, secundū aures tubercula subrepūt, quæ si cū decretorio fiant, nec suppurent, malū reuenit modo quo cōsueuit, & hæc retumescunt & permanent circuitu & modo quo febres, uel statim tollunt. Quibus uero spes est in articulos deuenturum, lotium crassum album mingunt, uti puero Amphigenis. Quartanæ uero laboriosæ & graues est cum hæc discul-

allonguatio

Sanguis de naribus quibus manet, et

Pueri quando incipit, incipit

Arcefilaus. Damagoras.

Mundus ad alium

to uenit, et

Prodicus Herodichusue.

Ficosi a quibus tuti.

Amphigenes.

tiant ab abscessuq; liberent. & si super hoc sanguis de naribus abunde manet, penitus. Quidam articularius cum dextra ilium parte & intestino non ualde laboraret, medela adhibita peius habuit. Hagastios cū esset puella, crebri & multi spiritus fuit. cū uero foemina & mater facta est, cū de partu diu laborasset, magnum pondus sustulit, statimq; sibi uisa est quid in pectore crepitasse, postmodum stridie uero spiritus angustia comparuit, coxendicemq; dextrū doluit, quo cū laborabat, & suspirium uexabat, quo sedato & hoc sedabatur. per exordia hæc spumosa floridaque spuebat, statarie uero tenue, biliosum, uomitioni simile tuncq; maxime laborabat, manūq; dolorem demonstrabat, qui porcina, bubula ouillaq; carne & allio sedabatur. Purulentis autem uoce & iracundia opus est. Quidam cui caput uulneratum fuerat, cuiq; combustum alumen appositū primo fuerat, loco alio suppuraui, fortasse quoniam os abscessurū erat, quoq; sexagesimo in auris superiora abscessit, nam uertex erat uulneratus, capitis ossa canisimilia hic habuit, māius quid inter ea prominebat, quædam de neruis per spinam sub uentrem usq; extuberabant. Quæ languentibus grata sint, peragito, Cibaria pocula munda puraq; conficito porrigitoq; quæ uiderit, tractauerit, lenia sint & placeant, dum non ualde lædant, uel bene resumpta & retractata si sint, sicuti frigus & refrigeratio cum opus sit. Præterea cum languentem adis, hæc obseruato, qui sermones & locutiones eius sint, quæ forma situs gestusue iacendi, quæ uestimenta, stragulaue, languenti num comoda, qui tonsus, comptus cura, qui ungues, odor, redolētiaue quæ sit obseruato. decocta ne aqua utatur, persflata ne, plusue quam sit opus refrigerata, quomodo hanc sumat, nū quæ in uase remanet testis sit, nū purgentur ut debet, nū morbū facile & patienter ferāt. Quæ in aheno uenerint, uideto, matres foeminaeq; sæpe, legumina qui comedebant, cruribus debilitabantur. quiq; heruo seu piso uelcerentur, genua dolerent. Quin & cū aperte uigilat languēs, perspicito, num foris caleat, intus frigeat, cū uero dormit, contra. Si calor ille naturalis est, refrigerato, loco persflato somnū capito, gelidū propinato, si uero naturaliter frigeat, foueto. Si cum morbo laborat, status firmusq; sit ne sompnus, cū aut stat nō dormitue, soporatus ne sit. Cibi præterea nō ualidæ materix frigidi sunt, ualidæ uero, calidi. Deinde quæ aquæ nullo artificio cōficiuntur, q̄ coelo suo tpe cū tonitru descēderūt defecatae optimæ sūt, Quæ cū grā dine pcellaq; malæ, potus aquæ uigiliq; cibi appetētiā facit. Cū quis natura calidus calidoq; anni tpe loco persflato frigidoue cubat, cū calido emaciatur. Sanitate exercitatio facit. desidia labores & mala. Cibus nō repleti appetētiā facit. Sitim uigiliæ somnus tollit, sōni uigilia. Calidi ualde maximā uocant hnt, Frigidi cōtra puā & exilē, frigidus ei aer plurimus ē. Duorū uero magnorū magna sunt & q̄ inde gignūtur. q̄ calido uētriculo sūt, frigida carne hi & macilēti sunt, tumētesq; uenas habēt, iracundiq; sunt. Siccitate & æstu per terram uigente uolucrum genus gliscit. Si dexterum testem exertum hircus habeat

marem

*Hagastios puella.**Quæ hæc passa sit, uideto.**Purulentis capitis uuln.**Membra canisimilia hic habuit.**Quæ medicus erga languētes agat obseruetq;.**Quæ legumina in aheno fecerūt.**Languentis obseruatio.**Qualitas ciborū et aquarum.**Quæ emaciant, et contra.**Sanitatem quæ. Vocis differentia uide.**Magni magna creant.**Qui macilenti et quales.**Volucrum pro creatio.**Hircorum sobolis signa.*

marem generat, si sinistrum foeminam. Oculi pro ut uiuidi & ualidi fuerint, sic & membrum & color in melius peiusq; deditur, par nãq; est & æquum, sicuti nutrimenta sunt, sic et exteriora sequi. Si nares calidum spirant, cum prius frigidum spirarent, contra uitalia est. Labores exercitationesq; cibos præcedant, quoniam ad sanitatem facit. Morborum naturæ sunt medici. Natura sibi exitus aditusq; non ex sententia reperit uti est nictare. Lingua subministrat coetorãq; similiter. Natura per se nõ docta quæ opus est, facit, uti sunt lachrimæ, narium humor, sternutamenta, sordes aurium, oris excreatio sputi, spiritus ingressus exitusq; hiatio oscitatione, tussis, singultatio, coetorãq; similiter, minctio, oleratio, natura huius & alius nutrimenti spirationisq; foeminisq; quæ iis opus est per aliasq; corporis partes sudores, pruritus, membrorum distentiones, cū oscitatione, coetorãq; talia, quæ in hominis anima mortem usq; gignuntur. si uero febriat, cū morbo & anima corpus nutrit. Morbi coadulti in fenestã maturitate, solutione, raritate deserunt. Medela morbis aduersatur, Frigus opitulatur & necat. Quæ calore proficiuntur, ea uehementia iracundiaue cor pulmonemq; uellicant, ad seseq; trahunt, caloremq; & humiditatem in caput reuocant. Quies animi corpus relaxat & cor. Cibus articulis carniq; labor est. Somnus uisceribus, Peruagatio, animi cura hominibus. Sanguis ad uulnera cõcurrit, cui opitulaberis, si uacua compleas. Si auris doleat, lana circa digitum conuoluta calidum oleum demittito, postea uellus in manus palmam uolam uel conuoluto, superq; aurem ponito, dumquæ quid illi uideatur exisse, teneto, deinde in ignem proiicito. Lingua lotium portendit. Linguae luteæ biliosæ sunt, biliosum de pingui proficiuntur. Rubræ de sanguine. Nigræ de bile nigra. Siccæ quadã uisione fuliginea uuluxq; potionem. Cãdidæ pituita. Lotiũ corpori concolor potionisq; par, humorisq; interioris constillatio, lingua propinatis concolor est, Quoniam hac succos saporesue dignoscimus. Si carnes gustu falsæ uideantur, plenitatis superflue signum est. Si mammarum papillæ rubrumq; luteum sit, morbosum uas est. Sordes in hominũ auribus dulces mortiferæ sunt, Amaræ uero non. Terram locumue mutare confert in longis morbis, Cibaria maxime imbecilla parum nutriunt. Destillationum longarum uenas secundum aures aperire remedium est. Coitus morboq; qui de pituita proueniunt leuamen est. Calidum uentriculum cibaria poculaq; ualida perturbant & permouent, mouentq; & atrã bilem, & ad mariscas similiaq; deducunt. Morbos crescentes commistio refrigerat, quæ sunt in uentriculo perfrigeratio durarefacit. Si uis citius eum, qui ueratrum potauit, purgare, Statim lauato uel cibũ porrigito. Sanguis per somnum interiora petit. Frigus rigorue & horror magis de superiore uentriculo auspicatur. Calor autẽ ignisue de inferiore. Si pulmo succescit, conuulsionem adducit, si humescit, æstum. Si nasus hudum per æstum demittit, somnusq; longus emaciant. Cibus frigidissimus est cucurbita, milium, lens. Siquis uulneribus non bene purgatis defatigetur, repullulant,

Oculi cuncta suggerunt.

Quanta natura uis.

Natura se nõ docet.

Diversa hæc obseruato.

Dolor auris qui lenetur.

Lingua nota uaria.

Plenitatis signũ.

Sordes auris quid portendat.

Cibaria qualia.

Destillationis remedium.

Quid ualida cibaria possint.

Veratri purgatio.

Sanguis per somnum introfertur.

Pulmo qui afficitur.

Cibus frigidus qui.

*Cucumis agre-
his abortiit.*

*Cibariorum di-
uersitas.*

*Pingues sangui-
volentosq. quid
necet.*

*Quid possit exer-
citatio.*

*Modus in omni-
bus prodest.*

*Diuersa observa-
tio.*

*Quartana a qui-
bus immunes præ-
stet tutosue.*

*Qui biliosi.
Deliratio quibus
profit.*

*Dolor aurium ma-
gnus tertio die
plurimumq. tollit.*

*Locorum muta-
tio quos inuēt.*

*Sanguis de nari-
bus fluens qui-
bus profit.*

*Quales sint qui
nares humiditas
habent.*

*Spūere rotunde
quid portendat.*

*Plinthis locus
ubi lateres au-
cuntur.*

*Lotium sedimen-
tosum.*

Si prægnans cucumim agrestem elaterionue sumat, partum abiicit, Si prægnans non est, purgatur, pueriq. siquid calidum tempore calido comeditur, interiora refrigerat, exteriora uexat. Teporem non calido tempore sole, igni, ueste captato, contra calido hæc uitato. Cibaria quædam cito superantur, quædam contra, carnes enim de uentriculo cumulæ deducunt, quod sensu patet, Cum enim quid non laboriosum quodue facilem anhelitum præbeat, intus est, sanguinis copia uenulæ calidiores sunt, febresq. ardentes si suscitentur, ualidæ multum non sunt, citoq. decernunt, Pingues flaua bile uexantur, Sanguinei nigra, Mentis, memoriæ, uirium, odoris, famis, coeterorumq. instrumentorum exercitatio concitamentum est, Labores, cibaria, pocula, somnus, uenus mediocria sunt, Qui frigidus est, tempore anni frigido regione locoq. calidior erit, Dolorum causa proximum uentriculum purgato, Sanguinis autem uentriculū aperito, Quos uires non defecerunt, secatio, uisio, tepor, sternutamenta leuant, Perstationum uero causa uentositatumue Ptisanæ sudus uel pulicula detur, Male si cum autem est allium, lac feruesfactum, uinum, acetum, sal, Quidam lassus de uia multum grauedine debilitateq. spuit, nam tussiebat, febris grauis manum lancinabat, secundano capitis grauedo uenit, lingua, perusta siccataue est, nasus ungue scarificatus sanguinem non demisit parte sinistra, lien magnus & durus doluit, Quartana laborantes magno nullo alio morbo corripimur, si uero prius laborarent, quartana superueniente liberantur, Quibus morbi bile creantur, hi biliosi sunt, caliditas enim acuminis & uehementiæ signum est, Molestiæ exitus delirantibus laterum morbus cessat, quibusdam & febris, quibusdam non, sed una sudat, quibusdam cum molestia fit, quibusdam cutis arefcit circūtenditurq. falsa fit, Torpedines nulla de re sæpe fiunt, uti cuidam de coxendice laboranti, dolor aurium uehementis plerumq. tertianus necat, Quibus cutis arida duraq. sine sudore circūtenditur, hi non fere pereunt, quibus cum sudore & tenditur & laxatur, moriuntur, Qui reuersionibus obnoxii sunt, his locorum mutationes, salubriaq. petere profunt, sed priusquam morbi grauent, uti Chæroni cecidit, concitata repullulantiaue mala faucium exasperatio terminat, quibus sanum quid intus remanet, per inferna causa subducta uel purgato uel cohibendo uel deiiciendo uel secando uel foras urendo uel colligando his confert, quibus contra, non, Quibus multus sanguis & crebro de naribus fluit, si malo colore & non puri sint purgatiue, parum prodest, Quibus rubra sunt corpora, non similiter, sed quibus capita facile ferunt, prodest, quibus uero non, minime, Quibus nares suapte natura humidæ sunt, semenq. genitale liquidum & multum morbofo modo, hi sani sunt, quibus uero contra, magis morbofi sunt, Sputa rotunda mentis excussorium est, uti quidam in Plinthio, cui de nare sinistra sanguis prorupit, quintanuscq. solutus est Lotium sedimentum multum habens mentis uacillatione liberat, quale Dexippi fuerat, post porriginem non plus anno quartanarius, Quibusdam æstus mala fiunt, quintanis sanguis prorum

pit, quandoq; longius tardiusue. Secundum gingiuas naresq; suppuraciones simul fiunt, quibus dentium dolore de supercilio tenuia defluunt. *piper si po/ natur, postridie crassiora defluent, tametsi coetera non compescat, nam Hege/ sippo cum hinc medicamentum somniferum datum fuisset, non compescuit, sed quid uehementius prouocauit.* Naturam ossium de capite deinde ner/ uorum, uenarum, carniū coeterorumq; humorum obseruato, superioris infe/ riorisq; uentriculi, metis, modorum, quæq; toto anno temporeue anni aliquo fiunt, siquid citius tardiusue præpostereue fiat consueto, sicuti pustulæ papu/ læue & talia, siquidq; eorum quæ quotidie fiunt, citius tardiusue fiat, simili/ ter corpus biliosum, sanguineum, bili atræ obnoxii melancholiconue, quod/ q; nō satis uirium ualitudinisue habeat, sicuti Lycino euenit, cui lien postremo tumuit doluitq; quatuor quingue dies. Circa solis hibernum institium quin/ to ac decimo uel uigesimo die tussis coeperunt, crebra septentrionis, austri, ni/ ualiumq; temporum mutatione quædam ex his breuiora quædam longiora fuerunt. post hæc multa pulmonis uitia, quæ cum euanuisent, statim ante Aequinoctium reuenerūt, multosq; plærung; quadragesimos ab initio sustule/ runt, quibusdam autem ualde breuia fuerunt optimeq; decreuerunt. Nonnul/ lis uero fauces inflammabantur. Quibusdam angina fiebat. Comititalia si/ derationesue quibusdam. Lusciosi nonnulli reddebantur, puerisq; hæc magis fiebat. Pulmonis uitia parum durabant. Lusciosi tussientes nulli fiebāt, sed faucium exasperationes pro tussi, quæ parum durabant. Lusciosi uero ma/ gis, sed angina comitialesq; uel duræ siccæq; erant, uel paræ rariuq; matu/ ra excreabant, quidam autem ualde matura excreabant. Qui uero plurimum uoce laborassent, uel horruissent, hoc illis in anginas uertebatur. Qui uero ma/ nibus laborassent, manus his solum siderabantur. Qui autem multum equita/ sent uel plurimum iter fecissent, uel quid aliud cruribus sese defatigassent, his in lumbos cruræq; ualidæ non temperatæq; siderationes decumbebant, & in/ coxas surasq; lassitudo laborq; subrepebat. Durissimæ autem uiolentissimæ / q; erant quæ ad has siderationes deducebant. Quæ omnia in reuersionibus fiebant, per exordia uero non fere. Plurimis autem horum tussis medio loco relaxabant, tamen penitus non deserebant, sed in reuersione comparebant. Quibus uero, cum loquerentur, tussis prorumperebat, plurimi horum non febrie/ bant, quidam uero parum & breui, quin & pulmonis uitia nullum horum ue/ xabant, neque siderationes nec quicquam aliud portendebatur, sed uoce sola decemebatur. Lusciosica uero considebant, uti quæ de causa alia fiebant. quæ pueris maxime fiebant, nigrum enim oculorum uariabatur, qui uero pu/ pillas paruas haberent, plærung; totum album his nigrescebat. potiusque iis qui magnos oculos haberent quam qui paruos hoc fiebat, quique capil/ los rectos & nigros haberet. Mulieres uero tussi non similiter laborabant, quin & paucæ febriebāt, pulmonisq; uitio molestabātur paucæ, siquæ uero, uetulæ

Piper dentes iu/ nat.
Hege/ sippus.

Natura ossiū, ner/ uorum, uenarum, carnis et cætero/ rum qui cognos/ scatur.

Lycinus.

Tussis quando/ niget.

*Siderati,
Lusciosi,
Anginosi.*

Vocis labor et cæterorum quid/ ferat.

Tussis uarietas.

Lusciosi pueri/ qui fierent.

Mulieres aliter/ vexantur.

erant, cunctæq; supererant, quod causabar quoniam non tam sæpe prodirent sicuti uiri, quodq; non eo modo quo uiri, morbis laborāt. Liberæ uero duæ angina laborarunt sed leniter, seruæ autem uehementissime celeriterq; perdebantur quibus hoc euenisset, sed plurimis uiris euenit, quorum aliqui euadebant, quidam peribant, sed uti in summa dicamus, Qui solum deuorare nō poterant, leniter uexabantur facileq; ferebant & euadebant, qui uero super his nō clarè difficulterq; loquebantur, molestius diutiusq; laborabant. Quibus autem uenæ temporum ceruicisq; turgerent, pessimum erat, quiq; multum spirarent, nam hi & supercalefiebant, sicutiq; scripsimus, morbos nanciscébatur, quæq; prius scripta sunt, sine his quæ postea quæq; postea sine prioribus non eueniebant. Celerrime uero peribant, cum febriculoso rigore superrigebant, quos sic pressos, neq; crebra ad sellā surrectio nec alius soluta nec uenæ percussio nec quæcunq; tentauī, momenti alicuius iuuī, nam & uenam sub lingua aperui, quosdam & supra potionauī. Quæ quidem per æstatem tentauī, multaq; præterea quæ proruperant, Primum quidem per æstus siccitateq; lippitudines dolorificæ uagabantur passim, sanguinis fluxio, uenarum distentiones, deflectionis animi forma, tractatio modusue alius morborum, linamenti motatio, appositio, superpositio, superligatio. Plurima hinc uitia in inguina decumbant, quoniam iecur & eius uena male habebat, malum signū & de arteria male habita & affecta proficiscébatur, quale Posidonæ cecidit. Quibus sanguis prorumperet, frons non sudabat cum finirent, sed qualia concidentes patiebantur. Quiq; spiritu molestabantur, quiq; sudore peribant, malum & uentres facilem turbulentiam ferentes. Posidonæ quod euenit, malaq; serina. quæ subitam maciem illi adduxerunt, circūtentioq; ante finem umbilicusq; ualde profluiuit, superq; dentes gingiuarum tumor, quod multa de singulis dici possent, nemo dubitat, quæ hæc possent, & quæ non, quemadmodū sunt hæc diffundi, superdissolui, pelli, asperari, durari, maturari, cūq; opus est, in cubile detru di. Non audentes nolentæue mutatione cum opus est mutato, torpentes semimortuosq; suscitato. Quæ serius agūt uti citius agāt urgeto. Citius aquosos incidito, tabescentes confestim urito. Caput ferrito terebratoque. Hæc aquaticorum sunt. Pestinem ne tangito, nec interna, nec quæ secundum cor sunt, nā hoc simile multis genibus est, sicuti Xenarcho cecidit, sed pro uacuatione ualde foueto. Per exordia uulnus curato, signum iræ Taliumq;.

*Signa diuersa ca
ptanda.
Vocis oculorūq;
signa.*

*Tabes.
Tussis sicca.*

Præterea uox locutione si est qualis iratis esse solet, considerato, si talis est, suapte natura etiam non irato lumina etiam oculiue si suapte natura perturbati sint, quales iratis esse consueuerunt, cœteraq; eadem ratione cū morbis obseruato, quemadmodum si species morbi est, quæ tabem creare consueuit, si qui patitur, suapte natura hūc declinet, cœteraq; sic cōsiderato, Tusses laboriosæ læsta pertingūt, articulosq; quin & in febribus laboriosis tusses sicca fiūt, quæ cum febre si intus remanent, artus & articulos debilitant, spiritus

cum in tabificis & non parientibus non comparet, malū est, cœterisq; quæ ab eodem statu proficiſcuntur, Tabificis Auſtumnus malus est, Ver etiam malū, Cum fici folia cornicis pedis inſtar eſſe cœperūt, Plurimi per uer ægotarunt in Perintho, fontica cauſa fuit Tuſſis hiberna quæ paſſim uiguit, diurna que mala nonnullis, nam in dubio exiſtentibus confirmarunt, Quibuſdam uero mala longa non fiebant, ſicuti qui de renibus laboraſſent, ſicuti ille uir, ad quem Cyniſcus me duxit, Dolores etiam in lateribus peſtore cœterisq; corporis partibus fuerunt, Quærendum etiam eſt, cum melius habent, ſi per anni tempora aliqua horaſq; melius uel peius habeant, ſic enim minimū errabunt fallēturq; medici, Longis inteſtinorum difficultatibus cibi faſtidium malum eſt, præſertim ſi & ſuperfebricitent, Circa loca humida ulcera tetra ſunt, lūbos dolēti ad latus & tubercula putrida, quæ sæps dicuntur decurrit, Dolores renum ſanatos non uidi ſupra quinquaginta annos natis, Quæ cum dormiunt, grauantur, Quibuſq; poſtrema frigent, menſq; perturbatur, cœteraq; quæ circa ſomnum ſiunt, obſeruato, quibuſq; his contraria ueniunt, Quibus prægnātibus nihil ſta to tempore ſit, quæ pariunt uitalia non ſunt, ſi uero ſuis menſibus ſiant, cōtra, labores autem & horum opinionones ſuo circuitu ſiunt, Qui ſeptimo mouetur, triplicato perſcitur, quiq; poſt muliebria partim dextra partim ſiniſtra hians humiditas per abeūtia uiſtus ſicci ſiccitatīſue, citius & mouetur & perſcitur, qui uero citius diſcernitur, citius etiam mouetur, tardius tamē creſcit, Primo labores per non paria ſiunt, tertio, quinto, ſeptimo, nono menſe, ſecundo per paria, quarto, ſexto, oſtauo, decimo, quæ depiſta tabella conſiderato, Per hæc autem uiuitur uiſtusue creatur, cibariorum potuumq; plenitate uel uacuitate horumq; mutatione prout habent, de qualibus in qualia, per odores iucundos moleſtoſq; complentes placitos & contra, mutationeq; pro cuiuſq; qualitate prorumpentis intrantis & exeuntis ſpiritus ſit corpūſue, per auditus placitos, meliores moleſtoſue, per linguæ qualitatē prouocationemq;, per ſpiritum calidum frigidumue, craſſum tenuemue, ſiccum humidumue, completē diminuentemue, maiorem minoremue, mutationemq; horū prout quiſq; habet, per ualida proſumptiaq; corpora, per intus ualida, foris non itē, per uerba ſilentiumq;, ſiqua dicit, magna, multa, uera, ſiſta ne ſint, ſiqua uult, dicit, per prodeuntia ueluti ſudor & talia quo cœpit & ceſſauit proſpicio, quantumque diuiſit, per ſapores coloreſque quibus ſiunt uel caliditate uel falſugine uel dulcedine uel gracilitate uel craſſitudine uel æqualiter uel inæqualiter corpus, tempus, mutationes, quales de qualibus, qualiter habent, quis erubuit, uideto, quiſ rubor, ubi & unde cœpit, lachrimas non continuit quis, lumbenti uel inuito defluxerint multæ, paucæ, calidæ, frigidæ ne fuerint ſciſcitator, craſſum craſſitudoue guſtatio ſputum ſponte ne prodierit, an tuſſiendo reuulſum ſit, uomitus, ſolis calor, frigus maſeſactio, ſiccitas mutatio per æqualia, de qualibus in qualia habent, labores deſidiæ, ſomni, uigiliæ, per

Quæ tēpora his aduerſentur.

Perinthus languentes multos habuit.

Cyniſcus.

*Hippothous.**Quæ obseruatur.*

somnum insomnia, cubationes in qualibus & sub qualibus, mentis prudentia per seipsa ne cõstet sine instrumentis, negotiisq; tristetur lætetur, confidat, speret, desperetue, Sicuti puella Atrienfis Hippothoi, quæ mētis ipsius consistens per sese gnata erat, omniūq; quæ in morbo facta essent, cecidissent minerat. Præterea ætatem ab ætate, tempus a tempore multum differre scito, siquidq; prius uel posterius fiat uel factum sit q̃ oporteret, prætermisumue, hyeme an æstate, senili pueriliue ætate, cum dentes cadunt, capilliq; nascunt, partus maior minor ne sit quam consueuit, capillorum pilorūq; incrementum, grassitudo, ualentia, minutio, cognatio, quid congenitum sit, quod per sese constet, quanto maius uel minus sit quam debeat, tempus anni quo serius quid uel citius factum prætermisumue sit, tempus, hora, qua quid factum sit, madida pluuiosaue, an contra sicca siticulosaue, calida frigidaue, uentosa uel non, quibus uentis perflata, temporis anni prima parte, media, postremaue, penitus præterita uel non, morbi tempus & hora, quæ superuenerunt, qualia fuerint, circuitus qui maiores minores longioresue, quæ accessiones remissionesue, morbiq; alterius accessio relaxatioque, uigor maior minorue, cum cessauit, quādo, quomodo, quo anni tempore, qua hora, qua ætate, morborum passim uagantium qui modi, cum uomitu an sine incipiant, languentes sitiunt uel nō, si sitiant, potent ne an abstineant, parū ne breuiq; purgentur, cum feбриunt, exalbescant rubescantue, quorum labia considerato, qualis modus, tempora, corpus, opus negotiumue, dolorisq; ad obseruationem deuenito, qualis sit uisus, auditus, nasus, tactus, liugua, uox, cogitatio, siqua cilia superciliaue tumeant, perspicito, cum cœtera gracilia & emaciata sint, subreuerfiones, postrema uero subra ne dura uel glutinosa ualde resurgentia distentaq; in his, quemadmodum Polymedi Pharsalo cecidit, tumores prorumpentes uel liuores uel in lipitudinibus uel ulceribus, nam alia sunt, quæ de tuberculis & purulentis defruntur, quod signum circum domitum circuncisumue esse, tormenta doloresq; circa umbilicum, quandoq; hæc porri alliisq; nimio usu fiunt, quibus postea pustula rubra Erysipelasue fit, quibusdam in collo ceruiceue & circa hæc & in uultu nigricantia quædam prorumpebant, quibus uero hæc pustulæq; in ceruice fiebant, malum erat, quibusq; bilis atra commouebatur, quemadmodum Adamanto, qui melancholicus erat, euenit, Nam nimio porculacæ cæparūq; usu nigricantia uomuit, Febres autem in quibus labia forte ulcerantur, uti sunt Tertianæ quæ remittunt & refrigerant, quædam subito calefaciunt, quod manu sentitur, sensimq; dissoluuntur & cessant, quare, quomodo habeant articuli spectandum est, suppurationem ne minentur, quod his quibus degimus, uenire consueuit uisui cibisue, tugumentis uestimentisue, laboribus, somno, coitu, mente, curaue mentis, quo pacto per morbos & in morbis habeant, considera- to, qua forma, situ, quo pacto uersentur, cœperunt, uenerunt, cessarunt, quibus debilis formidolosus uel cõtra per morbū languēs fuerit, nutrimenta q̃, facile uel contra

*Polymedes.
Pharsalus.**Erysipelas.**Adamantus.**Tertiana febris.**Quanta obseruatio medicorū debeat esse aspicito.*

uel cōtra morbos ferat, q̄ cura, uisusq; ratio, quatenus dignosci pōt, spectato, nam calamitates malaq; multa hinc ueniunt, medicis enim optimis similitudines dissimilitudinesq; h̄c, dubitationes, errores, ambiguitatesq; dederūt, quare contraria secundaq; considerato, quæ causa hoc uel illud duxerit, quod etsi difficile est, tamen illi qui uias aditusq; uideat, facile est, cogitando ratiocinādoe dispicere, sicuti est, si lāguēs capite acūto sit uel simus, si subsiccus sit, biliosus est, nō facileq; uōmit, si niger fuscusue nigra bile atraue mouetur agitaturue, num adulescens, num negligenter temereq; uisitatur, simul h̄c inter sese componendo comparandoe dispicere ratiocinariq; difficile non est. Quemadmodum illuni, cui pusilla fistula prorūpit, tussicula stare quiescereq; non sinebat, et illum cui iecoris fibra replicata fuerat, cum agitaui concussiq; labor statim cessauit. Satyrus in Thaso qui cognomento Vulpes tortuosa dicebatur, cum annorum quinq; & uiginti esset, per somnum & quandoq; diurno tempore semen genitale non sentiens emittebat, cum uero trigessimū ageret, tabifico morbo correptus mortuus est. Custos palestræ in Abderis qui Robur dicebatur, diu cum fortiore multo lustratus, in caput decidit, cum surrexisset, multam aquam gelidam potauit, postea nocte illa nihil dormiuit, difficultas ferendi commotatioq; uexauit, postrema fixerunt, postridie domum rediuit, subter glandula data nihil demisit, parum minxit, prius nihil minxerat, noctem uersus lauit, nihilominus peruigilia, difficultasq; ferendi permansit, de lirauit, tertiano postremorum refectio rediuit, recalesfactus sudauit, cum uero multum potasset tertianus mortuus est. Melancholici & Comitiales fieri consueuerunt, comitialesq; melancholici, quorum alterutrum potius sit, prout quam partem uitium petat, nam si corpus, comitiales fiunt, si mentem melancholici. Phæthusa Pythei coniunx in Abderis per iuentam fecunda fuerat, cum autem uir eius exularet, menses diu non descenderunt, postea labores ruboresq; articulos petiuerunt, deinde corpus eius uirile factum est pilosumq; barbamq; emisit, uoxq; sonora facta est, Cūq; nos multa fecerimus, uti muliebria prouocaremus, non profuit, sed cum sic diu non uiuisset, mortua est. Quod etiam Namyæ Gorgippi coniugi in Thaso contigit. Medicis quidem omnibus, inter quos & ego casu fueram, spes unica esse uidebatur, si muliebria naturaliter descenderent, quæ cum multa fecissemus, non uenerunt, sed non tarde finiuit.

Satyrus pollitio
ne mortuus est.

Custos palestræ.

Melancholici
Comitialesq; co
municant.

Phæthusa.
Pytheus.
Mensium defe
ctu moritur.

Namyæ Gorgip
pus.

HIPPOCRATIS EPIDEMIORVM

SEPTIMVS

*Genis fidus qua-
lis.*

Ost Canem sudoriferæ febres uiguerunt, quæ post sudore penitus non refrigerabantur, sed rursus calecebant, longæq; leniter erant, maleq; decernebant, siticulosæ nō multum erant, paucisq; septem nouemue diebus cessarunt, quibusdā undecimo uel quarto & decimo uel septimo & decimo uel secundo & uigesimo. Polycrati febris uenit, quæ

q; sudoris scripta sunt, medicamento per inferna multum purgauit, lenis dein de febris adeo fuit, uti nisi in temporibus pateret, sudores pusilli uersus serum diei circa caput, collum, pectus, deinde statim per totum uentriculum manarunt, subitoq; rursus calefactus est, circiterq; duodecimum quartumq; & decimum febris durauit, parum egressit, deinde post purgationem sorbitione usus est, circiter uero diem quintum & decimum dolores uentris, lienis, iliumq; sinistra uexauerunt, calidorum quam frigidorum appositio minus profuit, cum lauatioue molli usus esset, dolor cessauit. Cleocydei autem ad dolorem & febrem similiter habentem hoc idem contulit, circiter uero sextum & decimum calores uisi sunt esse leniores, puræq; bilis egestionis, mens audentior, spiritus modicus, quandoq; multum attrahebat, deinde totum remittebat spirabatue simul, tanquam animo linqueretur uel tanquam cum quis per æstum iter fecisset, sub umbra uti respiraret refrigerareturq;, consideret, septimo autem & decimo cum super sellam staret uesperis perfrixit, diuq; mutus & sine sensu ullo fuit, paulumq; mulsi uix sumpsit, colliq; uenas contendit, tanquam faucibus desiccatis, penitusq; debilitatus, nam uix resipuit, leniter caluit, deinde secundo & uigesimo morbus cessauit. Pythodoro autem eodem tempore febris continua facta est, octauo sudauit, rursusq; calefactus est, decimo rursus sudauit, duodecimo succum sumpsit, quartumq; & decimum usq; diem febris nisi in temporibus comparuit, non multum sitiebat, sanusq; sibi esse uidebatur, quotidie sudabat, quinto & decimo iusculum pulli cum sorpisset, bilem uomuit, uentriculusq; inferior motus est, febris grauauit, rursusq; cessauit, plurimumq; sudauit, deinde totus refrixit, præter tempora, pulsus nō defecit, paulum temporis laborasse uidebatur, uti uix calefieret, quarto & uigesimo cum multos dies non multum gustasset, post prandium magna febris inuasit, uesperis cum somno delirauit, continua iam febris & uehemens habebat, modoq; unam modo duas noctes peruigilarat, deinde somnus tā altus uenit, uti uix excitari posset, cum dormiret delirabat, cum excitaretur uix respiciebat, non sitiebat, modice spirabat, quinq; patiebatur quod Polycrates, lingua discolor non erat, post

septimum

septimum uero diem reuersionis succi porrigebantur, post quartum & decimum cibaria, per primos septem dies nauseauit & uomuit, quandoq; cum potu subbiliosum sine molestia & æstuatione uomebat, donec uenterculus inferior solutus est, postquam reuenit, nihil nisi circa frontem uti signum sudauit. lingua uero post somnum nisi perlueretur, præ siccitate subbalbutiebat, quæ labellumq; inferius dentiumq; gingiuar scissa & ulcerata erant, parum egebat, circa uero quintum & decimum post reuersionem crebrius & glutinosius egressit, quod malicorii decoctum sedauit, loria qualia diuturna, sub ultimum uero tempus cum potaret subito pectus doluit, quod manus pectori data demonstrauit, quod cum ouum & cuminum sorpsisset cessauit, lingua uero parum & rarum proferebat. quinquagesimo post primum pectus lumbiq; paululum sudauerunt, corpusq; totum præter tempora non diu circumfrixit, primo & quinquagesimo cessauit, nec amplius cepit. Puer Eratolai per æquinostiū Autumni difficultate intestinorum correptus est, cum febre multa biliosa, tenuia, modice subcruenta demisit, uenter autem ualde dolebat, cum serui lacq; decoctum potasset, dolores leniti sunt, subcruentaq; illa sublata, sed biliosa remanserunt, crebro tamen ad sellam surgebat, sed minore labore demittebat, languenti uero multisq; febricula carere uidebatur, nam per omne tēpus post primos quinq; uel sex dies adeo latuit, uti nisi in temporibus pateret, quæ pulsabant, linguaq; præ siccitate subbalbutiebat, modiceq; sitiebat, puigilabatq;, sorbitionibus & uinis iam utebatur, cum uero iam circiter ad quartum & decimum diem peruenisset, tubercula secundum utrāq; aurem dura crudaq; comparuerunt, sed remollita sunt, parumq; dolitabant, sed biliosa excrementa usq; durauerunt, quæ doloresq; aliquatenus repressa sunt, cum farinam & herbam sorpsisset, sed liquida multa sæpeq; demittebat, cibumque ualde auersabatur, quem coactus uix sumebat, calor uero, lingua, sitis, quemadmodum distū fuit, permanserunt, sudores nulli, sed obliuio talis uti quæ nunc petiuit, paulo post repeteret priorum oblitus, si super sellam sedisset, sui oblitus diu illic mansurabat, nisi quis monuisset, quod ipse cognoscebat, nec cauere poterat, spirabat uti sanus, supra uero triginta dies usq; ad quadraginta uentris dolor ualde creuit, supinusq; iacebat, seseq; nihil uertere nec agitare poterat, quod præ graui dolore esse putabatur, modoq; alio curandum esse, multum autem & tenue discretumq; demittebat, coloremq; uinosi, quæ sumebat subcruenta faciebat, quādoq; robur tenorq; corporis soluebatur, summaq; tabes debilitasq; inerat, nec cum quis subleuaret, surgere stareue amplius poterat, si quis præterea tunc, medium umbilicū uentremue manu tangeret, tam magna palpitatio pulsusue inesse sentiebatur, quantus nec cursu nec timore circa cor suscitatur, cum uero duos dies nouem Atticas lances decocti lactis asinini potasset, biliosus factus est, magno opereq; purgatus, doloresq; cessauerunt, cibationumq; uoluntas reuenit, post hæc uero bubuli lactis circiter quatuor lances Atticas, primo sextam

Scissa lingua labia.

Eratolans.

Difficultas intestinorum qualis.

Tubercula aurium.

Oblitio huiusque.

Lac asinum.

aquæ partem uiniq; nigri asperi parum miscens diebus singulis duos cyatos sumebat, semelq; comedebat, uesperis panis subcinericii parum pisciculumq; satilem simplicem uel capræ caruculam ouisue, lactis autem porio sine aqua dies quadraginta durauit, post autem decem primos dies pusilla uini nigri portio miscebatur, post autem septuagesimum a primo post balneum nocte uersus pusillus sudor comparuit potu modico usus erat, sed post cibum maiore & asperiore præuoluptate, Ctesicrati farina magis contulit, q̃ caprinum ferum, dolore per totum uentrem cursitante laboribusq; multaq; & subcruenta demittebat, circa quintum & uigesimum pedes tumuerunt, Hadrianoq; eadē contulerunt, Cænei autem puero lac asinum decoctum profuit. Cydis autē puero circa hibernum solis institium rigor febrisq; uenit, dextræ auri capitisq; dolor, qui capitis dolor ab infantia usq; eum comitatus est, destillatioq; superuenit, fistulaq; non boni odoris, cum hæc haberet, plæruncq; tamen non dolitabat, sed tunc dolor capitis omniumq; uenit, secundano autem tertiano ue cum surrexisset, bilis uomitio glutinosa subluteaq; sicuti luteum oui facta est, quarto quintoq; per noctem subdelirauit, dolorque capitis & auri uehemensq; febris uexauit. sexto mercuriali demisit, calor cessasse uisus est & dolor, septimo sicuti sanus habuit, pulsus tamen tempora non deseruit, nihil sudauit, octauo succum sorpsit noctem uersus betæ, nocte cum sine dolore ullo esset, dormiuit, nonoq; solis occasum uersus læte habuit, nocte uero capitis & auri dolor grauis uexauit, per quod tempus euenit, uti pus auri emitteret, statimq; ab exordio cum ualde laboraret, totamq; nonam noctem sequentemq; diem & noctem fere neminem cognouit, semperq; fere gemit, die uero sequente resipuit, dolorq; cessauit, calorq; lenior fuit, cū autem undecimo mercurialem sorpisset, pituitosa, mucosa & olida demisit, duodecimo autem tertio decimoq; mediocriter habuit, quarto autem & decimo de mane meridiē usq; totum corpus multum sudauit, cum somno soporeq; quem excitare negotium erat, serum autem diei uersus penitus experrectus est, corpusq; modice refrixit, sed teporū pulsus perdurauit, quinto aut & decimo nocte uersus dolor eorūdē deliratioq; reuenit, pusq; defluxit, octauo aut & decimo nonoq; & decimo uigesimoq; furenter habuit, clamabat, sese attollere tētabat, sed cū caput sustinere non possēt, manibus sustentabat, semperq; noui quid captabat & uani, primo autem & uigesimo sudor pusillus circa latus dextrum, pectus, caputq; comparuit, secundo & uigesimo plurimus sudor de uultu scaturiuit, per hoc autem tempus nisi conaretur uoce linguaue, quæ uellet non explicabat, sed non perfecta loquebatur, os, genæ, mentum dissolutum & fluxum erat, labia semper in motu erant, tanquā semper uellet quid dicere, multum crebroq; oculis agitabat, conspectus colorq; & dexter oculus uti dictum est, subcruentus erat, palpebraq; superior tumuerat, maxillæq; finis rubebat, uenæq; uultus omnes patebant, compactæ adeo erant, nec amplius oculis nistabat conuiebat,

*Ctesicrates.**Hadrianus.
Cæneus.
Cydes.**Mercurialis.**Clamabat hic languens.*

batue, sed intentis & immotis spectabat, superiorem & inferiorem palpebram diducebat, tanquam quid incidisset, cūq; quid potasset, cum sonitu in pectus uentriculumq; descendebat, probe leniterq; spirabat, lingua qualis pulmonico rum lultalba semper fuit, caput dolebat, caput collumq; nisi simul mouere nō poterat, parsq; de ceruice per spinam recta flexilis non erat sed rigida, tamen supinus uti dictum est, non semper cubabat, pus uero serinum iam album multum defluebat, quod spongia desiccare & emundare uix erat, maleq; olebat, supermo tempore pedes si tangerentur, non sentiebat. Sorori Harpalidi partum quarti uel quinti mensis gestanti pedes aquoso modo tumuerunt & oculi circūquaq; totumq; corpus superne coloratū erat, uti pituitosis Tussis sicca, spiritus angustia recta suspirium tale erat, uti fere præ spiritu exire nitente cū staret, strangularetur, quare sedens cubare cogebatur, quæ res ita uexabat, uti cum quis dormiēs strangulari uidetur, cum sic cubaret, sine febre fere erat, foetibusq; uti mortuus diu sese nihil dimouit, qui postea subsecutus est, suspiriūq; duos postea menses durauit, cum uero fabis mellitis mellisq; deuoratione usa fuisset, cuminumq; æthiopicum cum uino potasset, meliuscule habuit, postea uero tussiendo multa natura pituitosa & alba spuit, spiritus molestia cessauit, femellamq; peperit. Coningi Polycratis per æstatē circa sidus Caniculæ febris uenit, mane minus spirabat, post meridiem uero paulo magis & crebrius, per exordia tussit & spuit purulentis similia, sed intus circa arteriam & fauces sibilabat simile quid siccae fistulæ, uultus bene coloratus erat, malæ probe rubebant, post paulo uox rauca facta est, corpusq; contabuit, lumbiq; dolitarunt, perq; tempus ultimum uenter magis lubricus fuit, septuagesimo febris ualde extra refrigerauit, & in temporibus quies fuit, crebrius spissiusue spirauit, post autem hanc cessationem & quietē crebrius adeo spirabat, uti necesse fuerit, dum uixit, sedens cubaret, plurimumq; arteria gutturue sonabat, conspectus & uisus oculorum prudens esse non uidebatur, sudor malus ad extremum usq; tempus scaturiuit, plusq; post primum quā dies quinq; sic refrigerata purulentum spuendo transegit. Cuidam quæ supra Portas Pylasue habitabat, cū iam uetula esset, febricula facta est, quæ cū iam cessasset, ceruicis dolor in spinam & lumbos protendens uexabat, hisq; ualide non admodum utebatur, maxillæq; & dentes adeo cohæserant, uti spicillum uix iniiceretur, perplexeq; & blæse loquebatur, cum dissolutum nō mobile debilitatumq; corpus esset, prudens tamen erat, fomentis tepidog; mulso usa est, tertio die fere relaxauit, post hæc uero succis iusculisq; conualuit, quod per Austumni finem cecidit. Quidam uisitor Aleiptesue qui apud Harpalen degebat, cum manibus cruribusq; per Austumnum debilitatus esset, medicamentum supra & infra temere potauit, qua purgatione febris aduenit, quodq; loquelam & uocem impediret in arteriam gutturue defluxit, loquendog; spiritus angustia uexabatur, cūq; quid deuoraret, præfocabatur, coeteraq; patiebatur quæ qui Angina stragulabūda

*Harpalus.**Polycrates.**Arteria magna guttur est.**Vetula languens enasit.**Aleiptes.**Angina strangulabunda.*

laborant, tumor tamen aberat, febris perseverabat, tussis, excreatio multæ pituitæ uexabat, procedete uero tempore pectus mammaque sinistra doluit, cum autem surgeret uel motaretur, multa spiritus difficultas subrepebat, caput fronsque sudabat, cum uero dolor molliretur, fauces pestusque melius habebant. per exordia quidem faba mellita calida usus est, cum autem febris magis uexaret, aceto mulso calido mellisque multa deuotione utebatur. quatuor autem & decem dies cum transiissent, omnia cessarunt, manibusque & cruribus non multo post ualidior euasit. Chartadæ febris ardens causosue factus est, multā bilem uomuit demisitque, non dormiebat, lien rotundo modo tumuit, cum mæne surrexisset, uenter crepitare coepit, cum super sellam staret, sanguinis multū recentis & uiui congii fere mēsurā demisit sine dolore, cum uero paulum sese continuisset, tertio frustula compacta demisit, cor ualde uexabatur, corpore fere toto sudabat, causa febris, Quo autem ad animum, prudēs primum esse uidebatur, die uero procedente plurimum æstauit, molestiaque affectus est, crebrius paulo spirabat, deinde confidentius prudentiusue loquebatur quā tempus posceret suscipiebatque, deliquium autem quoddam animi superuenire uidebatur. Cum uero quidam succos aquamque hordeaceam propinasset, non cessauit, spiritusque uesperī creuit, multumque sese modo dextra modo sinistra motabat, nullumque tempus immotus stare poterat, pedes frigeabant, caput temporaque contra calecebant, membraque postrema pestemque multum sudabant, cumque quid potasset potiusque descendisset, tanquam malū pectus uenterque crepitabat, dicebatque uelle sibi quid superuenire, cumque protentis oculis non multum sese continuisset, finiuit. Coniugi Hermoptolemi hiberno tempore febris cum capitis dolore facta est, cumque potasset, tanquam difficulter deuorās surrexit, dixitque se cor sanasse curasseue, Lingua per exordia liuescebat, causa uidebatur esse horror, post balnea noctem & diem peruigilauit, post autem dies primos interrogata non solum de capite sed corpore toto se laborare dicebat, modo multum modo parum sitiebat, quinto sexto nonum usque semper ferme delirauit, secumque non perfecte loquebatur, quandoque manum in terram & puluerem demittebat, siquid in puluillo quod refrigeraret inesset, capiti pectorique dabat, quandoque stragula proiciebat, subruentumque quid lachrimaque dextro oculo inerat, lotium uero quod in pueris malum est semper, per exordia uero subrutula demisit, postea multum aquosa sicque colorata minus. undecimo calere uisa est, minusque sitire, nisi quis daret non periebat, post uero primū tempus de die probe dormiebat, de nocte nihil, magisque nocte laborabat, non uenter motus est aquosaque demisit, similiter & decimo, deinceps ad sellam crebro surrexit, eademque demisit sed minus leniusue, primis autem diebus irascebatur pueriliterque lugebat, clamabat, timebat, cum sopore suscitaretur, timide circumspeciebat, quarto autem & decimo eam subito exilentem continenterque clamantem, tanquam grauiter percussa dolore metuque uexata, continere non erat,

*Faba mellita hinc
inuit.*

*Chartadæ can-
ses.*

*Hermoptole-
mus.*

*Languentis hu-
ius uarietatem
spectato.*

non erat, uti quis necesse esset, eam prænderet, paulumq; cōtineret, deinde cōtra soporata quiescebat, nihilq; uidebat, quandoq; nec audiebat, postea modū mutauit, nam modo quiescebat, modo tumultuabatur, Sicq; totum ferme diē transegit. sequenti uero nocte cruentum quid muccosum cenosumq; deinde admodum uiride postremo nigrum demisit. quinto autē & decimo ualde sese proiactabat, terebatur, lenius tamen minusue clamabat, consecutumq; est uti efferaretur, irasceretur, ploraretq; nisi quis statim quæ uellet præbuisset. post autem paucos dies omnes & omnia cognouit, audiuitq; subcruentumq; illud oculi substitit euauitue, furorq; & uociferatio illa importuna in soporem conuersa est prædictaq; motatio, uarieq; & non æqualiter audiebat, siqua ualde submisit poculaq; quis dixisset, statim intelligebat, clarius autem & altius in quibusdam loqui oportebat, pedes uero semper & corpus calecebant ultimos usq; dies, sexto autem & decimo minus, septimo & decimo medio / crius q̃ coeteris diebus, habuit, noctem autem uersus horruit, febricitauit, sitiuitq; ualde, coeteraq; similiter sunt consecuta, manus uero tremebant, caput quatiebat, male spectabat, ualde sitiebat, cum potasset statim repetebat rapiebatq; seseq; prolebat, ingurgitabatue, reuelliq; non poterat, lingua ualde sicca & rubra erat, totumq; os & labra ulcerata erant, manusq; utraq; ad os ad / mouebat, scarificabatq;, quamuisq; tremere, si quis quid mandendum sorbendumue porrigeret, furenter auideq; deuorabat sorbebatq;, speciesq; & uisus oculorum malus erat, Diebus uero tribus quatuorue ante finem quādoq; adeo horrebat, uti corpus constringere stragulisq; conuoluere perspirareq; cogere tur, neruorumq; distentiones tetaniue crura corripere, frigusq; pedes, & sicuti prius sitiebat, mens uacillabat, & ad sellam uane uel parum cum labore demittens crebro surgebat. tandem uero tertio & uigesimo lumen oculiue mane magnus comparuit, circumspectatioq; breuis, per diem quieuit, quandoq; non clausis oculis soporabatur, sed ad uesperam tanquam quid uideret uelletue, dexter oculus ab extremo angulo nasum uersus agitabatur, cognoscebat, si quid peteretur, respondebat. postea tanquam multa uerba fecisset, eracuit. Puero Amphiphradis æstate sinistri lateris dolor tussisq; uenit, multa aquosa subbiliosa demisit, calor febrisue cessasse uidebatur. circa uero septimū tussis reuenit, color subalbidus subluteusq; eum circumfudit. circiter undecimum subuiride spuit, spiritus morbo procedente crebrior densiorue semper prodibat, suspirium althmaue sonabat in pectore, gutture, magnaue arteria, sorbitionibus utebatur, prudens per omne tempus fuit, quandoq; sudabat, circiter autem octauum & uigesimum finiuit. Caupo quidam pulmonicus cum esset, uenter statim demisit, circiter quartum multum sudauit, febricula cessasse uidebatur, tussicula uero nihil fere, quinto, sexto, septimoq; febris concessit. octauo sudauit, luteum excreauit. decimo satis non sæpe demisit. circiter undecimum meliuscule habuit, quarto & decimo conualuit. Post Vergiliarū

Quanta uarietas
uideto.

Amphiphrades.

Caupo.

Hermoptolema. occalum febris Hermoptolemo superuenit, tussis non multum uexauit, lingua pulmonica fuit. nono sudauit, totus uti uidebatur, perfrixit, succum porrexi-
 runt, circa meridiem caluit. undecimo sudauit, uenter biliosa demisit, tussicu-
 la superuenit. quarto & decimo luteum excreauit, singultauit. quinto & deci-
 mo cum tempus omne uacillasset, finiuit. Quidam alius palato singultuosus, lin-
 gua sicca, pulmonica, prudens finiuit. **Posidonius**q; cum adhuc ætas uigeret,
 pectus, præcordia, latera diu sine febre dolitauit, multis uero prius annis puru-
 lentus fuerat. per hiemem uero cum horruisset, dolor superuenit, mitis tenuis
 ue febricula corripuit, purulenta excreauit, tussis in faucibus sonuit, singulti-
 uit, prudens quartanus finiuit. Puer **Balis** cū de mulo cecidisset per cuncta errās
 nono & decimo lingua mala comparuit & subrubra, male loquebatur, oculi
 semper mouebantur, quemadmodum eorū qui nutant nistantus, discoloratiq;
 erant, corporis color non arcuatus multum sed subluteus subliuidusq; erat,
 uox mala, non clara, lingua pulmonica, mens uacillabat, spiritus pulsusue ue-
 narum ad manum malus non creber nec magnus erat, pedes uti lapis frigebāt,
 circa nonum inuolatus finiuit. Quidam qui apud Metronem diuenterat, ma-
 num dexteram crusq; doluit, febricula, tussicula, strangulatioq; superuenit,
 tertio concessit, septimo conuulsio uenit, non loquebatur, singultabat, dentes
 cohæserunt, malæ plurimum rubuerunt. quinto uel sexto finiuit. signum sub-
 liuidum in manu remansit. **Bion hydropicus** diebus plurimos cibum auersatus est, strangulationeq; uesicæ stranguriæ cum
 laboraret, super genu sinistram tuberculum creuit, suppurauit, finiuit. **Ctesiphon**
 multa febre ardente causæ morbo aquæ subtercutem correptus est,
 cum & prius & de hoc & de liene laborasset, coxendix, aqualiculus, scortum;
 crura ualde completa sunt tumueruntq;, tussis præfocationes in fine uenerūt,
 quæ nocte magis uexabant, sicuti pulmonicis lienosisq; de pulmone uenit, tri-
 bus autem quatuorue diebus ante finem horror frigulæ & febris aduentauit,
 concursio uexatioue quædam uti ignis agrestis in femine dextro parte interio-
 re media uena quæ de inguine descendit, subliuida rubraq; suborta est, cordis
 dolor nocte uenit, uocem amisit loquelamue, paulopost strangulatio cum sin-
 gultu uexauit, finiuit. Quidamq; hydropicus in Olyntho subito uocem ami-
 sit, diem & noctem mente uacillauit, finiuit. **Prodromus** puer per ætatem fe-
 bre ardente correptus, subbalbus, lingua subaruit, non clare loquebatur, multa
 demisit, superstes fuit. **Leophorides** febris grauis uenit, post Solstitium hi-
 bernum præcordia uentremq; doluit, multa biliosa liquida demisit, per diem
 soporabatur, lingua pulmonica, tussis non inerat, duodecimo nigra pauca uiri-
 diaq; demisit, quarto & decimo febricula cessasse uidebatur. postea uero sor-
 bitionibus cum usus esset, sexto & decimo salsum os siccumq; factum est ual-
 de, per serum autem diei horror febrisq; uenit, sudauit, febricula cessauit, circa
 meridiem uno & uigesimo frixit sudauitq;, febricula cessauit, calor tamen pu-
 sillus

fillus inerat, noctem uersus sudauit, & secundo & uigesimo sudauit, calor tessa-
 uit, prioribus uero diebus omnibus non sudauit, uenter autem & in posteriore
 uisa reuersione lubricus fuit. Theoclis cognata quæ supra eum habitabat, sub
 Vergiliis febrè graui correpta est, sexto cessasse uisa est, tanquam sedata lauit,
 septimo mane maxilla ualde rubuit, utra fuerit non memini, multum uesper
 febricitauit, deliquiuni animi uocisq; carentia subrepsit, non multo post suda-
 uit, septimo cessauit. Theodori coniux hyeme cum ualde febrirer, sanguinis
 promptio magna superuenit, cum febris cessasset, circa nonum non multo post
 dexteri lateris ceu de uuluis grauedo puenit, tuncq; & secutos dies primū pestus
 lausq; dextrum uehementer doluit, quartanæ suffixæ foræq; dolores cessau-
 runt, crebrius densiusq; spirabat, uix guttur arteriaue respirans uti fistula sub-
 nabat, supina cum cubaret, difficulter motabatur, noctem uersus grauius febr-
 citabat, parum delirauit, quinto mane uisa est lenior esse, deinde parū de fron-
 te primum sudauit, postea corpus totum pedesq; sudor diutius perfudit, post
 hæc sibi uisa est ignem febremue concessisse, corpus enim ad manum arteriis
 frigidius erat, quæ uero in temporibus erant, magis saliebant, crebrius den-
 siusq; spirabat, sæpe ac sæpius delirabat, cunctaq; in peius tendebant, lingua
 usq; ualde candidauit, tussis non inerat præterquam tertianæ quartanæue pau-
 culum tempus, non sitiebat, nam spuebat, circa quintum uero præcordia dex-
 tra ualde tumuerunt, postea subsiderunt, tertio post balneum pauculum oletū
 demisit, quinto rursus parum, liquidum, uenter lubricus permansit, lotia acer-
 ba ferolæq; minxit, lumina oculiue graues erāt, nam sicuti defatigata laborasq;
 spectabat, difficulterq; uertebat circunferebatur, quinto nocte difficiliter ha-
 buit, delirauit, sexto rursus eadē hora temporeue pleno foro sudor multus de
 fronte incipiens, per corpus totū aliquantisper diffusus est, prudens menteue
 constans sua composuit, meridie ualde delirauit, similiter perfrixit, corpus pe-
 nitus grauius habuit, tibia de cubili uesperī defluxit, puero multū præter ratio-
 nem minata est, deinde siluit seseq; quieti dedit, circa uero primū somnū siti-
 uit & insaniuit, reseditq;, & iis qui aderant conuitiata est, rursusq; conticuit, &
 quieuit noctemq; reliquam uisa est soporata transgressisse, tamē oculos non clau-
 sit, Per diem uero plurimum nutu respōdebat, corpus motabat, probe cogno-
 scebat, sudor rursus eadē hora temporeue scaturiuat, similiter oculi demissi po-
 tius ad inferiorem palpebram decumbēbant, soporati rigidique comparebant,
 albū lutescebat, corpusq; totū nigrū mortuorū simile erat, manu uero plærū-
 q; parietē stragulaq; uellicabat, cūq; potasset, magnope descēdēdo sonitabat
 strepebatue, p; nares qñq; pdibat, torus spectabat, turpia loq̃bat, deinde uul-
 tum cōtegebat, post uero sudorē manus tactu gelatæ erāt, sudor frigidus cōse-
 cutus est, corpus manus tactu gelidū erat, p̃silebat, uociferabat, furebat, mul-
 tum spirabat anhelabatue, manus tremēbant, cum autem ad mortem tēderet,
 cōuulsoria facta est, septimana finiuit, sexto nocte parum glutinosum semini

Theocles.

Theodorus.

Perentis huius
 uarietatem spe-
 ctato.

genitali simile minxit, quod surculo trahebatur, noctes omnes insomnes duxit. post sextū lotiū subcruentū minxit. Puerō Antiphanis hyeme latus dextrum doluit, tussis febrisq; corripuit, tamen etiā febriēs comedit, deambulauit, disrumpi uidebatur, rhegmatodesue esse, nono, abiuit, febris nō reliquit, tussis plurimū uexauit, crassa, spumosa spuit, latus doluit. circa uero quartū & decimū uigessimūq; febris cessasse uidebatur, sed rursus subcorripuit, tamen lenis & tenuis erat, calor breue quid parumq; reliquit, tussis autē modo deserebat modo cumulate crescebat cū magno strāgulatū, cū uero deserebat, & excreatio dein de multa sequebatur, post hos autē dies cū tussis strangulabūda, purulenta, spumantia feruentiaq; in uas excreabat, subsonorāq; quæ remanebant in faucibus, sibilabant, spiritus difficultas asthmaue nūquā cessauit, crebrius spissiusq; spirabat, facile beneq; raro spirabat, supra uero quadraginta prope puto sexaginta sinister oculus cū tumore sine dolore cæcatus est, post autē non multum & dexter pupillæq; ualde cæcidit, siccæq; euaserunt, post autē hanc cæcitātē supra septem dies paulō cum singultu plurimaq; deliratione finiuit. Thessalio niq; similia de similibus, tempore eodē, purulenta, spumantia feruentiaq; tussis & singultus euenerūt. Cōiugi Polemarchi anginosæ hyeme guttur tumuit, multūq; febricitauit, uena secta, faucium strangulatū cessauit, febris secuta est, circa quintū sinistrū genu tumuit doluitq; circaq; cor quid cogi sibi dixit uideri, sicutiq; urinatores spirabat, pestusq; intus sibilabat, sicuti uis q; in uētre loqui dicuntur. hæc hætenus euenerunt, circiter autē octauum uel nonū noctē uersus multa, liquida, calida, olida uenter demisit, uocē amisit, finiuit. Aristippus magna tui periculoseq; superiorem uentriculū sagitta percussus fuit, dolor grauis uentriculī & inflāmatio statim aduentauit, per inferna nihil emisit, cum æstuarer, semibilibiosa cumulate uomuit, meliuscule habere uisus est. post autē paulū dolores graues recurserūt, uentriculus uti cōuoluulis inflāmatu est, calor sitisq; uexabat, septē diebus finiuit. Neapolis uero similiter pcussus hæc passus est, cū acri lauatiōe sublūisset, uēter prorupit, color luteus, tenuis, fuscusq; sese sparsit, lumina soporata intro recedentia nihil mouebantur. Percussio cuidam iecur pilo cominus color cadaueris statim diffusus est, lumina cauata intro cesserunt, molestia, difficultas ferendi malum accesserunt, quo percussus fuerat die, cū forū solueretur, mortuus est. Quidā caput supra sinistrū rēpus lapide de quodā Macedone pcussus, quāuis nō alte penetrasset, tamē percussus caligauit ceciditq; tertianus uocē amisit, molestia, febris non admodum uehemens accessit, tempora sicuti caloris tenuis paruie pulsabant, nihil audiebat, cognoscebat, seseq; agitabat, quintanus finiuit, quiq; frontem, quique narem in guttur usque uulneratus fuerat. Geniates in Delo percussus sinistrum latus retro pilo uulnus quidem sine labore erat, tertiano tamen uentris dolor paruus accessit, nihil demisit, cum noctem uersus sublūisset, oletauit, labor dimisit, sedis intestinum ad scortū testesq; usq; prosiluit, quātano

tano & ad pubē uentremq; totū uehemens labor accessit, stare loco non poterat, multa biliola cumulateq; uomuit, lutei oculi erāt, qualesq; intermorientiū sunt, nisi quia parū caloris inerat, post quintū finiuit. Aūdolo tergū percusso spiritus multus cū timore per uulnus exibat, sanguis prorupit, medicamento quod sanguinē sistit colligato, cōualuit. Puero Philix male fortunato cecidit, cū in fronte sagitta incussa esset, febris aduenit, mox os liuorē cōtraxit, finiuit. Phanixq; & Energi puero liuefactis ossibus febrientibusq; cutis ab osse discessit, pus subapparuit, quibus terebratis ex osse sanies, tenuis serosa, sublitea, pallida, olida, letalis emanauit, super his euenit uti uomerent conuellerenturq;, nonnulli in fine plorarent, quidam debilitarentur, siq; in dextris uulnus esset, sinistra, si in sinistris, dextra afficerentur. Theodori puero nonario postquam sole usus fuerat, febris superuenit. Decimano cuidā sagitta momenti nullius os lēsum fuerat, cū febre liuorē os cōtraxit, cutis ab osse discessit, multū plorauit, secūdo aurē & uigesimo uenterculus tumuit, præsertim præcordia uersus, tertio & uigesimo finiuit. Quibus uero diffracta fuissent ossa, septimanis febris superueniebat, sin autē calidius anni tēpus fuisset, citius, si ualde fracta essent, statim. Puerulus Harmodi similiter osse fracto coxæ non qua uulnus erat dolor prorupit, collumq; dolitabat, plorabat. Posidocreonq; tertio cum conuulsio uenisset, calor nō diuifit, ostonus & decimanus finiuit. Puer Isagoræ capitis parte posteriore percussus fuit, osse fracto & attracto quinta no superfuit, nam os a cute nō discesserat. Magnæ nauis rectori manus dextre digiti indicis os ancora confregit, inflammatio, putredo, febrisq; superuenit, quinto subterpurgatus est, calor dolorq; parum cessauit, digiti quid decidit, post septimū aut sanies probe defluxit, post hæc lingua se nō posse cūcta disserere dicebat, prædictio data est siue prædictū est, si neruorū in posteriora cōtractio seu Opisthotonos eū corripit, nō uiuet, maxillæ cohæserunt, deinde ceruix obrigit, tertianus cōuulsus ē totus, cū sudoreq; ī posteriora cōtractus, sextanus post prædictionē mortuus est. Telephanes Harpali de liberta filius pollicē subterpūxit, q sefe statim inflāmauit, ualdeq; doluit, Qui cū dolor remississet, agrū petiuit, lauit, lūbos doluit, maxillæ nostræ uersus cohæserūt, neruorū in posteriora cōtractio seu opisthotonos aduētauit, sputū spumosū uix p dentes pdibat, tertianus mortuus est. Rhinon Damolis filius tibiā & neruū secūdū talū uulnerauit, quo iā purgato medicamētoq; lancinato huic euenit opisthotono mori. Dinoni sub Arcturū & pus de febre æstiuā uētriscq; defluctioe de uia delassato lateriscq; sinistri dolore debilitato tussis ex destillatio ne quæ prius non erat, accessit, tunc uero multum uexabat, peruigilabat, quicq; difficulter febrem statim ab exordio tulit, tertianusque cum concidisset, luteum spuit, arteria gutturæ singultosum in modum subsonabat, circa quintū modice crebro spirabat, tibix, pedes, extrema ualde frigeabant, de stragulisq; demittebat, per exordia biliola nec multa nec pauca ualde demisit, septi-

Aūdolo.

Phanix
Energi.

Theodorus.

Osse fracta quid
facerent.Harmodus.
Posidocreon.

Isagoras.

Nauis rector.

Opisthotonos
hos necat.
Telephanes.
Harpalus.Rhinon.
Damolis.
Dinon.

manus, ostonus nonariusq; meliuscule habere uisus est, quidamq; somni uenerunt, crudiora spuit, decimo ac usq; ad tertiū & decimum ualde alba & pura spuit, præcordia molliora fuerūt, sinistra tamē parte distenta, meliusq; & facilius spirabat, subterq; data glādula bolanoue modice demisit, luteū rursus tertio & decimo spuit, quarto & decimo magis. quinto autē & decimo uiridia, marubious similia ueter olida, biliosa, liquida crebro demisit, præcordia sinistra tumuerūt, sexto & decimo magis, multo spiritus cū singultu iam aduentauit, sudor circa frontē, fauces pectusq; raro comparuit, deinde frons, postrema modice usq; frixerūt, temporū uenæ saliebant, sopor diē & noctē per ultima tempora detinuit, lotiū per exordia crudū lixiuiosq; simile minxit, circa decimum uero tertiūq; & decimū tenuia nō decolorata, post tertiū autē & decimū qualia per exordia. Cleocho lateris dolor febrisq; uenit, postea febris cessauit, corpus totū sudaui, multa per lotiū uagabatur, postea cōturbatum est.

Cleochus.

Olympiade.

Coniugē Olympiadæ partū octimestrē gestatē cū cecidisset, febris grauis cepit, lingua febris ardētis caufodesue sicca, aspera, lutea erat, oculi lutei, corpus cadauerē. quintana foetum facile perdidit, sineq; labore emisit, soporq; eam post meridiē cepit, quæ cū excitaretur, nō sentiebat, sternutamento subauscultauit, succi poculum suscepit, post hoc subtrussit, uox soluta non est, nec ipsa quicquā retulit, conualuitue, lumina demisit, sublime spirabat, quin & per nares reuellebatur, corporis color pessimus erat, sudor per crura pedesq; cū prope mortē esset, scaturiebat, nocte finiuit. Coniugi Nicolai Heunetidi de febre ardētē secundū utrāq; aurē tubercula pullularūt, post paulo cū iam febris cessasse uideretur, sicuti reor, circiter quartū & decimū alterū signo nullo relicto substitit euanuitue, color cadaueris reuenit, lingua aspera, densa, subalbida siticulosaq; erat, per omne tempus multa liquida olida demisit, corpus ante finē præ egestionis copia cōtabuit, circiter uigesimū finiuit.

Nicolai. Heunetidi uxor.

Andreā ante Vergilias horror, febris, uomitusq; corripuit, per exordia sesquitertianus hemitritæ usue esse uidebatur, tertianus uero cū esset, loquēdo rursus horruit, febris grauis uomitusq; bilis puræ superuenit, delirauit, noctē uersus meliuscule habuit, quinto rursus difficulter tulit, sexto per mercuriale probe demisit, septimo deincepsq; peius habuit, cū iam febris cōtinētius uexaret, nihilq; sudaret, per exordia sitiuit, os ualde subaruit, nullū poculū libēs suscepit, cum os nihil suæ esset, plæxunq; lingua sicca, aspera nō nitida, male loquebat, luteus subalbidusq; color uenit, perui gilabat, æstuabat, perfractus resolutusq; cubabat, lingua præ siccitate nisi perlueretur, sublæsa erat, succū solum sumebat, nonario decimanoue tubercula utriusq; auris nullo signo relicto euanuerūt, lotia p omne tps nō discoloria sed sine sedimēto minxit, quarto & decimano circa superiora sudor modicus cōparuit, calor circa septimū & decimū relāguuit, postea uenter siccus sine glandulis balanisue demittebat nihil balneisue, circa uero quintum & uigesimum pustulæ per totum corpus prurientes, calidæ,

Tubercula aurium.

tanquam

tanquam igne perusta cute pullularunt, alæ uero lateraq; dolitabant, quæ pu-
 stulæ per crura nullo relicto signo euauerunt, balneum unguentumq; oleo &
 aceto confectum profuit, mense uero secundo uel fortasse tertio quandoq; &
 ante dolor in renes decubuit constititq;. Aristocrati circa hibernum solis in-
 stitium labor, horror, calor uenit, postea uero q̃ hæc coeperant, tertiano late-
 ris dolor lumborum tumorq; de ala dextra incipiens per totum dextrum latus
 spargebatur, durus, liuidus, ruber, sicuti ustulatus, quapropter æstuabat, male &
 difficulter habebat, lingua subalbida erat, ualde sitiebat, lotia non prodibant,
 crura frigebant, pauca, liquida, subalbida, spumosa per mercurialem demitte-
 bat, noctem uersus spiritus subleuatus est creuitue, circa frontem parum suda-
 uit, partes infernæ frigebant, collum tumebat, æstuabat, prudēs finiuit. Mne-
 sianacti per Austumnū lippitudo uenit, postea uero quartana febris, per quar-
 tanæ autem exordia cibum ualde auersabatur, tempore uero procedente libes-
 sumebat. Polychariq; in quartana similia quoad cubationem euenērunt :
 Mnesianacti uero cecidit, uti & ante febrem posteaq; multum temporis pluri-
 mā alba mucculenta quandoq; & paulum sanguinis sine labore demittebat &
 dolore, crepitusq; & sonitus in uentre remanebat, post febrem uero secundum
 sedem tuberculum durum abscessit, quod cruidum diu durauit, postea intesti-
 num petiuit, quod foras fistulā misit, cum autem in foro deambularet, fulgor
 quidam ei præ oculis cucurrit, solēq; non plane dispiciebat, ceruicis uero con-
 uulsione paulum a sese discessit, qui domum relatus uix resipuit; speciemq; &
 uisum recepit, ad seseq; rediuit, primūq; circūstantes oculis collustrauit, dein
 de corpus eius sic perfrinxit, uti utriculis, fomentis substratq; & lodice admo-
 tis uix recalesceret, postquam autem resipuit, surrexit, sed præ timore prodire
 noluit, nam se timere dicebat ne rursus in eadem caderet, siquis uero de mor-
 bis difficilibus & periculosis dissereret, præ timore prosiliebat & horrescebat,
 quandoq; sibi calorem ad præcordia prorumpere dicebat, fulgoreq; oculo-
 rum consequi, multumq; & sæpe similiterq; demittere & oletare, per hyemem
 uero euenit, uti sanguis de uena mitteretur, ueratū lac asinum primo de-
 inde uaccinum potaret, Subgestionibus autem, potus aquæ per exordia, deam-
 bulatio, capitis purgatio sedauerunt. Pueri autem Anecheti per hyemē hæc
 euenērunt, Cum ad ignem in balneo ungeretur, calefactus subito comitialiter
 concidit, conuulsus est, quod cum diu passus esset, circumspexit, tamen ad sese
 non rediuit tam cito sed paulopost, postridie uero mane tertioq; similiter co-
 cidit, non multum spumauit, clare loqui non potuit, quarto lingua eadē præ-
 se tulit, quintanus item loqui non potuit sed in nominum principiis hæsitauit,
 quintog; lingua ualde cespitauit, conuulsioq; superuenit, quæ eum sedu-
 xit, sed cum mox ad sese rediisset, lingua uix ad pristina rediuit, sextanus uero
 cum ab omnibus abstineret, nihil amplius cuiusquam cepit. Cleocho lassitu-
 dine laboreue & exercitationibus cum dies quosdā usus esset melle, dextrū

*Pustule totius
corporis.*

Aristocrates.

*Mnesianax.
Lippitudo
ophthalmica.*

Polychares.

Anechetus.

Cleocho.

genu subter circa neruos qui sunt in genu, tumuit, qui cum deambularet, claudicabat, suraq; tumuit & obduruit, quod in dextrum talum & pedem descendit, secundumq; dentes gingiuarum ualde tumuerunt, sicutiq; uuae acini nigri liuidi sine dolore extuberarunt, qui nisi comederet, cruraq; nisi staret, non dolitabant, tumorq; hic & in sinistram partem transiuerat, minus tamen liuescebat, sed in tumoribus qui circa genua & pedes erant, suppuramenta quaedam inesse uidebatur, demum stare non poterat, nec super calces calcaneae consistere uel incedere ualebat, sed cubabat, tuncq; demum dolores caloresque patuerunt. quandoq; cibum auersabatur, non ualde sitiebat, nec ad sellam surgebat, aestuabat, quandoq; deficiebat, ueratrum ad caput purgandum porrigebatur, osq; leni poculo perluebatur, cum coeteris misturis ad oris ulcera lenticulae sorbitio contulit, circa uero sexagesimum ad secundum ueratrum tumores conciderunt, dolores tantum iacenti ad genua transiuerunt, humor uero & multa bilis plurimos dies ante ueratrum ad genua descenderat & abscesserat. Pisistrato forti uiro coeteraq; ualenti cum deambulasset, humeri dolor grauedoq; longi temporis uenit, hyeme uero latus plurimum doluit, caluit, tussis cum cruenta & spumosa excreatione uexauit, singultosum quid in faucibus sonitabat, facile ferebat, non delirabat, deinde calor, excreatio, singultus cessauit, circa quartum uel quintum conualuit. Simi coniugi per partum concussae latus doluit, febris, tussis, excreatio purulenta superuenit, quae in tabem transiuit, constititq; sex menses febris, uentris flustio, quae semper in finem usq; durauit, febris deinde cessauit, uenter substitit moratusue est, septem dies post hanc cessationem finiuit. Coniunxq; Euxeni post fomenta uisa est eadem tulisse, calor nunquam defecit, qui magis uesperis molestabat, sudor per totum corpus scaturiebat, cumq; febris maior uentura esset, genua, tibiae, pedes quandoq; frigebant, tussicula sicca non longa cum febris cresceret uexabat, deinde cessabat multum tempus corpus totum frigebat, per totum fere tempus non sitiuit, medicamentum uel serum cum potasset, magis laedebatur, per exordia nihil doluit, bene spirauit, medio autem morbi tempore latus dextrum doluit, tussis, spiritus difficultas asthmaue, paruae, subtenues, albae excreationes aduentarunt, horror de pedibus non amplius sed de ceruice tergoq; ueniebat auspicabaturue, ueter liquidior erat, cum sudore multo febris remisit, refriguit, spiritus difficultas uariavit. septimo post remissionem prudens finiuit. Coniunx Polemarchi per aestatem febre coepit, sextanam dimisit, postea uero calor ad noctem subter uenit, cum remississet, febris rursus coepit, tresq; menses fere durauit, plurimum tussiuit, pituitosaq; spuit, cum autem ad uigessimum circiter peruenisset, crebrum densumq; spirauit, semperq; sonitus in pectore sudoriferi uiguerunt, plerumq; mane febris leniebatur, quandoq; horrebatur, quandoq; dormiebat, uenter quandoq; lubricus erat, quandoq; morabatur, probe gustabat, medio uero tempore genua tibiaeq; dolitabant, adeo uti cum flectere uel tendere uellet, ope alterius egeret.

ret, crurum hæc uitia ad finem usq; durauerunt, subteriora etiam membra tibie pedesq; tumuerunt, si quis tangeret, dolitabant, sudor horrorq; cessauit, febris uero semper perdurauit, uenter autem ante finem prorupit, prudens permansit, sed tres dies ante finem singultauit, finiuit. Puerulus Hegesipolis quatuor fere menses umbilicum ualde doluit, procedente uero tempore dolor etiam processit, uentrem discidit, uellicauit, mouitq; calor supercepit, tabuit, ossa intercepta, uenter circa umbilicum, testes pedesq; tumuerunt, cum demississet, cibum auersabatur, lac tantum per infernaq; suscipiebat, quo uenterculus manduit, subcreuantq; sanie olidamq; demisit, postea statim sese uenter accendit, cumq; pituitæ paulum semini genitali uti simile uideretur, uomississet, finiuit. Puerulo uero Plateæ finienti sutura capitis ualde subducta & cauata est, cum autem langueret, manu uerticem semper scalpebat, maxime uero membra subteriora, caput tamen non dolebat, sed in sinistro femore sub inguinis parte inferiorem, liuidum quid habuit superiori simile, testes emacuerunt. Puerulo autem Hegestoridis similia ceciderunt, qui mortuus est, quod plurimum sub finem uomuit. Soror Hippii per hyemem insaniuit, lingua cespitabat, errabatq; manibus autem operabatur seseq; lancinabat, quinto sextoq; noctem uersus obmutuit, sopor aduentauit, sicuti dormientes buccas labiaq; sufflabat, septimana finiuit. Cum Osandius horruisset, latus, femur & genu subito doluit, cum paulum comedisset, delirauit, statimq; finiuit. Sutori Cleotimi cum uenter diu lubricus fuisset, calorq; cum uenisset, secundum iecur, tumor furunculo similis subcreuit, ad uentremq; descendit, qui lubricus permansit, sed furunculus alter secundum iecur supra præcordia extuberauit, qui ad finem perduxit. Quibusdam caput graui dolore cum calore uexabatur, Quibusdam capitis dimidium, sed his tutius erat, siquid humoris tenue uel maturum per nares uel fauces defluxisset uel aures, Quibus uero hæc sicca fuerant, læsio grauis & dolor periculosa, sin autem æstuosus uel biliosus uomitus affecisset uel oculorum hebetatio palpitatioq; uel non loquerentur uel raro loquerentur, uel delirarent uel conuellerentur, mortualia hæc erant, qui uero destillatione capitis parte dimidia laborarent, per naresq; humor deflueret, probeq; leniterue superfebrerent, quinto uel sexto circunrefrigerabatur. Echecrates cæcus capitis partem posteriorem qua caput spinæ connestitur, dolitabat, qui dolor & in uerticem recurabat, postea in aurem sinistram capitisq; dimidium, mucosa parum combusta semper demisit, calorq; tennis lenisue sequebatur, cibiq; fastidium, per diem meliuscule habebat, per noctem uero dolitabat, postquam uero turberculum secundum aurem pus emisit, cuncta cessarunt, quod per hyemem erupit, num ne quia suppuramenta omnia oculorumq; mala noctem uersus magis uexata. Qui per hyemem tussirēt crassaq; multa spirante austro excrearent, si leniter superfebrerent, quintani sedabantur, tussis uero circa quadragesimum cessabat, quale Hegesipoli cecidit. Qui uero multum calescerent, cum hoc

*Hegesipolis.**Platea.**Hegestoris.**Hippius.**Osandius.**Cleotimus.**Similia hæc**Aphorismi.**Echecrates.*

*Chares.**analogia H*

cessasset, quibusdam non totum corpus sed circa collum caputq; & sub ala sudor scaturiret, malumq; sedaret. Chareti tussicula hyeme passim uagante febris uehemens superuenit, qui stragula deincebat. sopor cum labore aduenit, lotia rubra sicuti heruorum decoctum loturamue mingebat, quæ statim per initia sedimentum album multum postea rubrum habuerunt. septimo glandula pauca demisit, sopor non molestus corripuit, sudor frontem irrorauit, nocte dormiuit, lenius caluit, succum sumpsit, octauo sopor uenit, qui undecimum usq; durauit, tunc uero calor cessauit, tussis remansit, multa glutinosa, alba, crassa semper spuit, postquam uero commaturuerunt, purulentis similia, lotia autem ab undecimo puriora sedimentum asperum habentia minxit, tertio & decimo dextra ilia usq; uentremq; extremum doluit, lotium detinebatur, quod Adianti decoctum potum eduxit & contulit, quinto & decimo rursus doluit, sexto & decimo noctem uersus magis doluit, qui dolor de præcordiis incipiebat & uentrem usq; tendebat, quem mercurialis cremor subduxit, sed calor aduentauit, qui intra uigesimum lenitus est, crassa spuit, circa quadragesimum meliuscule habuit. Superiores uentriculos in morbis quinto cum matura & concocta fuerint quæ insunt, subter purgato, sed inferiores, cū consedisse uideris, signum erit, cum languentes non æstuabunt, capite nec grauantur, cumq; calor lenissimus fuerit, cumq; post accessionem delirabunt, superiores autem in accessionibus, tunc enim subleuantur, cum æstuant, & grauantur superiora. Propterea per exordia ne purgato, nisi quid sponte sua demittant, ne longa fiant, Longinquitas enim in his periculosa est. Cum summus cubitus uulneratur, putrescit puls; concipit, quo maturato & digesto sanies tenax & glutinosa deprimitur, citiq; sistitur, uti Cleogenisco Demarchoque Aglaoteles filio cecidit, similiter uero quandoq; de iisdem pus nullum exit, si cuti puero Aeschyli contigit, plærisc; tamen cum pus creatur, horror & febris superuenit. Alcmani de renum uitio conualescenti cū sanguis subductus fuisset supra, secundum iecur res sese conuertit, corq; grauiter doluit, quo spiritus cohibebatur, uenterq; difficulter parua quædam rotunda & conuoluta demittebat, non æstuabat, sed est, cum horreret frigeretue, febrirer, sudaret, uomeret, marinæq; aqua in dolore subluere contulit nihil, sed furfuracea mulsosq; solo meraciore septem dies iussit, deinde lenticulæ succo pulticulæ tenui, deinde aquam superpotabat, postea carne catulina decocta pulteq; modica diu ante condita & requieta, tempore uero procedente uel bubula glandia iugula colliculaq; uel suillos trunculos decoctos sumebat, cum priore aque potione quiete testō lauatiōe cucumeris cremore, quæ faciunt ad renū dolorem. Puero Parmenisci cum obsurdiuisset, non lauare contulit, sed purgare succida lana sola oleo uel nietopo tincta & iniecta, deambulare, mane surgere, herbas non comedere, modico pane pisciculisq; saxatilibus uti. Coniugi Aspasii dentis maxillæq; dolorem grauem castorion pipereq; uino calefactum

*Adianti cremor
lotium elicit.**Ventriculus su-
perior et infe-
rior quando pur-
gentur.**ambrosio
ambrosio**Cubitus sancius
quid creet.
Cleogeniscus.
Demarchus.
Aglaoteles.
Aeschylus.
Alcman.**Qui uictus.
Canis caro.**Lauatio que.
Parmeniscus.
Surditatis me-
dela.**Aspasius.*

& ore

& ore contentum discussit, strangulationemq; uesticæ stranguriconue sedauit, confert & farina cum rosaceo decocta fouere. Præterea capitis dolétias omnes uuluis creatas Castorió sedat, plurima uuluarû mala uentus inclusus creat, signû est perruëctatio, uentris sonitus, lumborum tumor, renum coxendicumq; dolor, Quæ ueratrum nigrum cum farina decoctum sedat, uel piperis. aromatonue tertiam partê farinæ duas uino albo odorato decoquere, linteolog; apponere qua doleat, quæ quidem & uentris dolorem & uulualia sedant. Puero autem Callimedontis ad tuberculum, quod magnû, durum, crudum, doloris cum in ceruice habebat, sanguinis de brachio missio contulit, semeng; lini frustum uino albo oleo asperso decoctum & appositum non coctum nimis calidumq; uel fœni græci farina uel hordei uel tritici cum mulso decocta. Melisandro corpore toto concussio dolitante ualde tumentê brachiô sanguinis missio, alumen ægyptium in accessionis uigore, stragulisq; conuolui profuit. Eutychidi biliosis affectibus postea crurum neruorum distétiones tetanodeæ, cum egressisset, cessarunt, satisq; multam bilem subrubramq; uomuit, post uomitum potauit, quo debilis æstuosusq; euasit, nihil continere potuit ne grati nati quidem succum, lotium egestioq; uomitu cohibebatur, deinde mollis flexu arcuatæ similis per inferna defluxit, quibus malis proudest laborare, sudare, panem non multum comedere, caput multa tepida lauare, uino albo non multo, nec somno multo uti. Calligeni circa quintum & uigesimum annum agêti destillatio, tussis multum eduxit, nihil infra substitit, quatuor annos sic transegit, Per exordia parum calescebat, ueratrum nihil profuit, sed parum comedere, comprimi seu emaciari, panem comedere, uinum nigrû potare, quæ uellet obsonia sumere, ab acribus, acidis, acerbis, asperis, falsis, pinguibus, lasaris succo, crudis holeribus abstinere, multum deambulare, lastis autem potio nõ contulit, sed tritum sesamum purum crudum acetabuli mensura cum uino leni molliue potare. Timochareti per hyemem destillatio multa per nares defluxit, cum uenere usus esset, cûsta siccata sunt, sed lassitudo, calor, capitis grauedo superuenit, sudor multus de capite per corpus totum defluxit, nam & sanus sudori obuius erat obnoxiusue, tertianus conualuit. Puer Cleomenis per hyemis exordia cibum auersatus horruit, sine febre, cibaria pituitamq; multa uomuit, duosq; menses hæc inedia secuta est durauitq;. Coquo cuidam delirio phrenitideue spina gibborosa facta est, potio nulla medicamentaria profuit, sed uinum nigrum, panis comestio, balneis abstinere, ungi, unctum perfriari, non multo igne sed leni tepescere. Quibus destillationes, tenues, longæq; rheumataue oculos petunt, si matura per nares defluant, profunt & iuuatur. Quibus prægnantibus casu conuulsioneue uel percussione lenes labores fiunt, triduum demonstrat, partum nec ne sint perdituræ. Coniugi Simi cecidit, cum post triginta dies medicamentum ad partum perdendû potasset, cui sponte labor accessit, multaq; biliosa, cruda, lutea, uiridia, nigra uomuit, cum po-

Stranguricon.
Castorion.

Callimedon.
Melisander.

Melisander.

Eutychides.

Medela arcuati.

Calligenes.

Timochares.

Cleomenes.

Coquo
gibber.

Quæ huius me-
dela.

De abortu nario.
Simi.

*moriturus
homo*
**Puella quæ de lo
co alto decidit.**

tasset, tertianæ conuulsio accessit, linguam uellicauit, quartanam adiuui, lingua magna, nigra erat, oculorum album rubrum, non quiescebat, quartana noctem uersus mortua est. Puella quæ de alto ceciderat, subito uocem amisit, multum sese iactabat, uomebat, noctem uersus per aurem sinistram in quam deciderat, sanguinis plurimum fluxit, multum uix deuorauit, crebro sicuti morientes singultiebat sternebat, spirabatq; frontis uenæ contentæ & plenæ erant, supina cubabat, pedes tepebant, febris multa concutiebatur maxime, septimana uocem prorupit, minus caluit, superfuit. Pythocles languentibus aquam lacq; multa aqua mistum dabat, nutricebat. Perniunculos pertundito scalpro uel scarificato, pedes igne & calida aqua ualde calefacto, lippientibus oculis male habentibus dentibusq; origanon potare malum est, lenticula oculis pessimum est, sic his habentibus poma dulcia holeraq; dato. Qui lumbos, coxendices, crura lassitudine uel labore dolitant, marina aqua cum aceto spongiæ hac tincta foueto, lanamq; succidam superligato. Nisantides per æstatem ex abscessu humerum doluit multum tempus, tres dies corpus humerumq; mari madefecit, uinum album aquosum in mari potauit & minxit. Quidam in Syro tinctor insectorie delirus phreniticus, cum perustione cruribus tremulis & inualidis factus est, corpus tanquã culicibus punctum habebat, magnus oculis erat, motus breuius modicusue, uox fracta, clara tamen, lotium purum, sedimentum non habens minxit, num ne ob Thapsiæ subegestione, ostionus & decimanus morbus remollitus est, sineq; sudore dimisit. Nicoxenusq; in Olynthio similiter morbus cum sudore uisus est dimisisse septimanam, sorbitiones porrestæ fuerunt, uinum & racemum de sole, septimanum & decimanum adiuui, calidus causticusue erat, linguaq; calida, magnus non ualde calor extra sentiebatur, corpus magnopere resolutum erat, uox fracta erat, quam audire & intelligere difficile erat, clara tamen erat, tempora compressa, oculi caui, pedes molles & tepidi erant, secundum lienem distentio & tumor fuit, lauamentum subter pauculum suscepit, maiorem partem reiecit, noctem tamen uersus oletula paucula & compacta demisit, sanguinisq; quid ob lauamentum puto, lotium purum & limpidum minxit, supinus cubabat, crura diuaricabat, resolutione, nihil omnino dormiebat, calor intra uiginti dies remollitus est, potus hordeacea uel pomorum aqua uel granati succus fuit, quandoq; lenticulæ frescæ uel farinæ lauamentum decoctum, frigidum porrigebatur, superfuit. Quorundam insectorum inguina duro modo sine dolore supertumuerunt, pubesq; & ceruix similia & magna contraxit, febris ante decem dies aduentauit, tussis post fracturas uexabat, tertio quartoue mense uenter contabuit, calor superuenit, lingua coaruit, sitis uexauit, difficulter omnes egerebant, mortui sunt. Mala biliosa potissimum contrahuntur, carnis deuoratione porcina præsertim subcrudæ, ciceris temulentia, uinique odorati nimio usu, præsertim uetusti persolatione sepiæ, loliginis, cammaronum

*Pythocles
medicus
quæ languen
tibus daret.*

*Quæ his dolori
bus conueniant.*

Nisantides.

*Insector
Syrus.*

*Thapsia
Nicoxenus.*

*Oletum
Lotium quale.*

Potus qui.

*Tubercula insecto
rum.*

*Mala biliosa cho
lerica quæ fiat.*

ammatorum, locustarum, canctorum, holerum, porcorum, & parum præsertim comestione, quin & lactucæ decoctæ, brassicæ, ramicis, lapathiue subiecti, liborum, bellariorum, mellitorum, pomorum, cucumeris, peponis, vini cum lacte potu, Heruorum, farinarumq; recentium nimio usu. Quæ mala biliosa cholericaue magis æstate fiunt, febresq; intermittentes, quæq; cum horrore ueniunt, quæ sæpe in pessimas consuetudine transeunt, malaq; acuta grauius fiunt. Quare mala diligentissime cauenda sunt, quæ quinto septimo, nonoue declarant quid factura sint, melius est tamen usq; ad quartum & decimum sese custodire, conseruareq; & obseruare. Pherecidi post solis hiberni infestum nocte dextrilateris dolor antea consuetus cessauit, pransus cum esset, descendit, horruit, noctem uersus febricitauit sine dolore, tussicula uero sicca molesta fuit, lotia multa cum sedimento multo sparso ramentoso, raro, cenoso per exordia, post uero quatuor turbulenta minxit, quæ substituerunt sedimentis non discolori, quod tamen in matella non comparuit, remansitue. cum uero frigus esset, tertiano uenter sponte demisit, quarto glandula subdata balanone quædam oletula biliosa cum liquido circum fluore demisit, somnus per noctem non multus uenit, die uero aliquantisper dormitauit, sitis uehemens non erat, quintano noctem uersus cutis circa frontem & corpus mollis semper præterdebatur, febris manu deprehendebatur, deinde sudor subirroraui, pulsus latuit, frons tamen & tempora ualde saliebant pulsabantue. in reuersionibus autem grauedo heuabat, & in omnibus subgestionibus, paulum semper dolitauit, per exordia æstuaui, paulumq; uomuit. septimo præ glandula balanone ter oletum biliosum ualde liquidum luteumq; demisit, quidq; subdelirauit, circaq; frontem sudor parum comparuit, stragulum uelamentumue est cum in faciem iaceret, lumina incassum agitabat, uti si quis aspiciens ea conuertat claudatq; rursus, suumq; uelamentum abiciebat, sudor mane peffusus cepisset, finem usq; durauit, febrisq; & deliratio, circa frontem deinde plurimus sudor comparuit, odor dirus, grauis, color exalbidus, cutis subter capillos uaria mollisq; præcordia dextra parte tumuerunt, per sese quid biliosum demisit, sicuti culicum morsus, octauo pauloante finem suppullarunt, cum tussi quid muccosum fungidum compactum pituita alba citiuolutum & ante & post cenam spuebat, & pusilla quædam lactea, per somnum horruit, uomuit, capite grauatus est, per noctem dimisit, meridie rursus leniter horruit, per noctem difficulter & moleste habuit, sequenti die grauius febricitauit, caput doluit & læsit multam bilem uiridem uomuit, cuncta cessarunt, nocte dormiuit, mane circūfrixit, paulum sudauit, per plurimamq; corporis partem secundum lienem sudoris, quædam irroratio manu sentiebatur, parum hæc durauit, uersatio quædam turbulenta sine dolore tuberculaq; dura uentitauerunt, quæ statim remollita sunt & cessarunt, nocte peruigilauit, circa forum siue forensium negotiorum tempus grauedo uentitauit, febris æstuatio tenebrosa caliga

Febres tertianæ et alie tales quid faciant.

Quæ mala obseruanda.

Pherecydes Quæ tulerit.

Diversitatem huius aspicere.

*Pherecydes non
scribitur
Democritus
L. 1. c. 1.*

tio uertigone, tormentatio torsione siue strophos, capitis dolor, uomitus uir-
 dis, fluidus, sicuti pituita glutinosus, occasum uersus cuncta cessauit, sudor e-
 pitis cernicisq; comparuit, post uomitione oleosa seculenta, liquida, biliosa
 nec nigra, nec inter sese similia demisit, noctem & diem sequentem modice
 transegit, per noctem rursus peruenigilauit, mane similiter uomuit, diemq; sequen-
 tem sine aestuatione transegit, capitis uero dolor post sudorem cessauit, cum
 ita uesperam uersus depoluerunt & relaxarunt, nonio amplius non uomuit, se-
 magis caluit, coeteris febrile non uidebatur, sed temporum uenae saepebant, do-
 lor omnium cessauit, semper sitiuit, nonarius cum ad fellam surrexisset, ualde
 exanimatus est, quædam nigra, ramentosa, biliosa per glandulam demisit, cum
 ita coloris oleti, uox fracta lassare erat, per subreuerfiones ualde grauabatur,
 oculi cauebantur, frontis pellis intendebatur, tamen bene spirabat, composita
 cubabat, tamen plerumq; parietem uersus, quandoq; delassare nihilq; sese mo-
 uens cubabat, lingua alba leuigataq; erat, circiter uero decem & postea lotia cir-
 cūquaq; rubra minxit, quorum in medio pusillum quid album erat, decimano
 similia biliosa ramentosaq; uenter per glandulam demisit, simulq; cum balneo
 exanimatus est, post os aruit, quod semper perlebat, poculumq; nisi ualde ge-
 lidum fuisset, calidum esse dicebat, niuemq; & gelu modice frigere, deinde non
 sitiebat, stragulum de pectore semper deliciebat, tunicam calefieri non sine-
 bat, paruum ignem & procul esse uolebat, malæ utraq; rubuerūt, post hæc ma-
 le loquebatur, diemq; unum uel duos recaluit & defecit, Androthales subito
 mutuit, non cognouit, delirauit, his uero sedatis multos annos superfuit, dein-
 de reuenerunt, lingua semper sicca multumq; amara erat, loqui nisi os abluer-
 ret, non poterat, quandoq; cor doluit, quæ sanguinis per uenam missio discul-
 sit, potus aquæ nullumq; deinde ueratrū nigrum potauit, bilis paulum de-
 misit, per hyemem demum decubuit, mente uacillauit, lingua eodem recidit,
 decolor erat, uox pulmonica, parum calebat, uelamentum tamen de pectore
 deliciebat, seseq; mistum duci mandabat, cum nihil clare loqueretur, tamē eu-
 duxerunt, duos uel tres dies postquam decubuerat, noctem uersus finiuit,
 Nicanor hoc patiebatur, cum esset in conuictu tempore noctis tantum tibi-
 nam quandam & tibiæ sonum horrebat, quod diu tulit, Democles uero cum
 eo cæcutire & rabire sibi uidebatur, nunquamq; secundum prærupta præteri-
 re, nec pontes transire, minimæ uē profunditatis fossam, nisi per eam perfectæ-
 ret, sese dicebat audere, quod aliquantisper passus est, Phoenix autem oculū
 dextrum sibi plurimum præfulgere dicebat, quem si paulum clausisset conti-
 nuisset uē, dextrum tempus, caput totum cerniq; ualde doluit, capitisq; po-
 sterio pars secundū uertebras tumescebat, nerui distendebantur durescebatq;
 qui si caput agitare conaretur osq; aperire, tanquam ualde distentus non pote-
 rat, sin autem uomisset, dolores hi sedabantur, sanguinis per uenam missio
 profuit, ueratrique potio, quæ uaria non parumque uiridia subduxit,

Parmeniscus

Parmeniscus uero præ desperatione quandoq; mori cupiebat, quandoq; contra uiuere. Quidam in Olyntho subito mutuit, quieteq; cubauit, qui cum quid dicere conaretur uixq; incepisset, statim rursus obmutuit, modoq; dormiebat modo uigilabat, seseq; tacite motitabat, æstuabat, manumq; ad præcordia tanquam dolitarent, dabat. cum uero conuersus quiete cubabat, febricitabat, facile spirabat, deinde salutantes & intrantes se cognoscere dicebat, modoq; die toto & nocte potare cupiebat, cumq; daretur nolebat, modo desiliebat, lagurnamq; plenam aquæ repente corripiebat, totumq; ebibeat, Lotium crassum uti iumentum misturiebat, circiter uero quartum & decimum dimisit. Cononius autem seruula capitis dolore per exordia statim delirauit, multum clamabat lugebatq; raro quiescebat, circiter uero quadragesimū diem finiuit, diesq; sex fere circa finem obmutuit & conuellebatur, Timochariscus seruus biliosis & talibus malis sicuti uisum est, similiter finiuit, circaque totidem dies. Puer Nicolai circa solis hibernum insticium potu horruit, noctem uersus febricitauit, postridie pauca, biliosa, pura uomuit, tertio pleno foro sudor per totū corpus scaturiuit, cessauit, statimq; rursus caluit, circaq; mediam noctem horruit, grauiterq; febricitauit, die uero per eandem horam sudauit, statimq; recaluit, quarto similiter uomuit, mercurialisque cremore liquida olefula, submucida, spongiolamq; demisit, similiq; mercurialis aquæ lotia non multa sine sedimento minxit, pusilla tamen quædam fluire uidebantur, præcordia sinistra lumbique dolitabant, quod uomitione uenisse putabatur, superspirauit, facile & bene, quandoq; & omentum turgere agitabaturque, lingua calore albescerebat, parteque dextra pustulae erat, parum sivebat, per uigilabat, non delirabat, sexto dexter oculus maior esse uidebatur, septimanus finiuit, tamen ante finem uenter tumuit, posterioraque mortui rubuerunt. Meton post Vergiliarum occisum febre laterisque sinistri tam uehementi dolore clauem usque iugulum ue correptus est, uti loco stare non posset, pituitaque uexabat, multa biliosa demisit, tertio fere die dolor cessauit, sed septem nouemue dies caluit, tussiebat, sub biliosa non multa spuebat, tussis deinde pituitosa secuta est, quandoque tanquam sanis surgebat, cibaria sumebat, parum tamen calebat sed non diu, quandoque noctem uersus parum sudabat, crebrius densiusque calore spirabat, malæ rubebant, latus sub alam usque & humerum grauiter dolitabat, non tussiebat, potio medicamentosa superne biliosa deduxit, tertio post medicamentum pus erupit, post autem morbi principium quadragesimo circiter uero quinque & triginta dies alios perpurgatus est, conualuitque. Coiunx uero Theotimi cum tertiana super dimidia hemitritæ oue laboraret, æstuauit, uomuit, horruit, simulq; febricitauit, per exordia sitiuit, precedente nocte per febreq; auspicate summopere caluit, finiuitq; cum multum deinde granati succu haussisset, uomuit, horror postea æstusq; cessauit. Soror aut Diopii

Parmeniscus

Olynthus

Conon

Timochariscus

Nicolai

Meton

Theotimus

Hemitritæ

Diopii

R R

- Diopithes.** ^{and in lo} ^{Apomotos.} thistertiana sup dimidia hemitritæ oue laboras cordis & capitis graui dolo-
re per accessione uexabatur, qui totum eū diem & secutos usq; ad Vergiliarū
occafum perdurauit, quæ uiris rarius fiebant. Coniunx Apomoti tertiana su-
per dimidia laborans circa Arcturum per accessione cordis graui dolore co-
repta est, uomuit, strangulatio uulua superuenit, scapularum spinæque dolor,
quæ cordis dolorem sedauerunt. Mater Terpedi Dorisci coniunx ca su quir-
to mense gemellos abortiuit, statim alterum tunicula quadam cōuolutū, post
autem uel ante quadraginta dies alterum, postmodum uero sæpius concepit
nonoq; anno uentris graues & longi dolores superceperunt, quandoq; cerui-
cis, spinæ, uentris inferioris ultimæ partis, inguinumq; dextri genū, quandoq;
eodemq; consistebat, cum autem uenter doliraret, discindi uidebatur, cum ui-
ro hæc cessarent, dolor cordis recurabat, strangulatio nō uexabat, sed corpū
totum tanquam in aqua esset, frigeat, cum dolebat, totum dolifamenta uer-
bant, minus tamen quam per exordia, nihil allia, lasar, cœteraq; acria contule-
runt, nec dulcia, nec acida, nec uina alba, sed nigra balneaque rara, per exordia
multum uomuit, quod cibaria excludebat, per hos dolores muliebria nō con-
paruerunt. Coniugi uero Cleomenis per fauoniu uentum sinistri lateris de-
lor uenit de lassitudine nauſeaq; qui ceruice humerog; aspiciabatur, horror
febris & sudor quo febris non cessauit sed perterriti, dolor uehemens, tussis
excreatio subcruenta, lutea, multa erat, lingua alba, uenter purgamenta medio
erit et alba demisit, lotia biliosa minxit, quarto noctem uersus cuncta cessauit
pusillus tamen calor remansit. Coniunx Epicharmi difficultate intestinorum
ante partum laborauit, subcruenta muccosaq; demittebat, cum peperisset, sta-
tim conualuit. Coniunx Polemarchi cum de articulis laboraret, subito coxæ
dix doluit, muliebria non descendebant, cum beta cremorem potasset, uox ne-
ste meridiem usq; retenta est, postea resipuit, audiuit, manu demonstrauit, co-
xendicem dolere, soror Clinia iugēcula sine febre tincta quæ sumebat uomit
bat, quod dies quatuor & decem durauit, cū ad cruentas uomitiones rustatie
neſq; deuenisset, res sedata est, sed ad cor strangulatio conuersa est, Castoriū
seselū succos granati cuncta sedauerunt, quid tamen doloris illa petiuit, quer
succos bulbi, uinum asperum, meracum cum lacte, modicus panis cum oleo
sustulit. Puella Pausaniæ cum fungum subcrudum comedisset, statim æstu-
ulēq; strangulabatur, uenter doluit, mulsū calidum potare & uomere,
balneum calidum, quod fungum uomuit, profuiq; postea cum hæc cessa-
ta essent, sudauit. Epicharmus circa Vergiliarum occasum humerum de-
luit, brachium grauidit, uehementer æstauit, crebro uomuit, potū
aque profuit. Puero Euphronis pusilla, calicum morsibus similes, put
lulanti. Post fauonium æstus magni fuerunt, qui usque ad æquinoctium
Arcturum durauerunt. Sub Canem strangulamenta graui strangulantesul

calores fuerunt, calidi uenti, febres cum sudore, quæ statim recalescebant. Tuberculaq; secundum aures multis fiebant, cuidam uenulæ tussibundæ circa nonum, cuidam adulescentulo eodē tempore lienoso lubrica aluo uexato, setiulæ cuiusdam filio, Ctesiphonti sub Arcturum fere circa septimū, puero cuidam extuberarunt solum, puero Heratulli secundum utraq; remollita sunt. Sudores non multum uiguerunt, Lingua sicca multos blæsos reddebat, Multi frigidi uenti recta quandoq; spirauerunt. Quandoq; Tempestates & Nines, post serenitatem subito præcipitabantur. Post Aequinoctiū Auster Aquilod; mistim spirauerunt, Pluiiæ crebro uiguerunt. Multi tussiebant, pueri præsertim. Secundū aures multis extuberabat, qualia Satyris, Quādoq; ante hoc tempus tempestas hiberna ualde cum niue septentrionaliq; aqua uiguit. Puerulo Timonæ utpote bimestri pustulæ in cruribus, coxendicibus, lumbis, sub uentriculo uero magni tumores comparuerunt, quibus sedatis cōuulsiones comitialesq; sine febre multos dies superuenerunt, & finiuit. Puer Polemarchi per exordia purulenta spuit, deinde calor uenit, aqua subter cutem, lienis tumor, spiritus angustia, siquādo locum arduum ascenderet, debilitabatur & nō poterat, sitis uexabat, cibū sane auersabatur, tussicula sicca quādoq; multū tepus uexabat, diuq; hoc tulit, & nisi uenter inferior facile lubricaretur & solueretur, superior cōplebatur, spiritusq; angustia strāgulatioq; maior fiebat, de mum aut destillatio, tussis, excreatio superuenit, crassa, purulēta, lutea spuebat, febrisq; illa grauis cessasse uisa est, tussisq; mitior esse, puraq; spuisse. Cum febris grauis reuenit, spiritusq; densior & crebrior, pedes superfrixerunt, totusq; perfrixit, post hæc uero spiritus minctioq; intercipitur, extrema perfrixerunt, prudens post reuersionē tertianus finiuit. Puero Thuni in febre ardēti fame & inedia ualde uexato crebra subexcreatio biliosa uenit, multum sudauit, animo defecit, ualde perfrixit, diē totū & noctē obmutuit, ptisanæ succū infusum cōtinuit, respuit, facileq; spirauit. Puero Epicharmi de uia & potu cruditas facta est, post tridie mane æstuaui. Cū aquā cū aceto & sale potasset, pituitā uomuit, postea pfrixit, cū febre lauit, pectus doluit, tertio statim mane paulisper soporatus est, subdelirauit, febris grauis processit, morbū grauate tulit, quarto per uigil mortuus est. Aristoni digito pedis ulcerato cū latenti febre cancrosum quid genu usq; processit, mortuus est, quod nigrum, subaridum olidumq; erat. Quidam hominē cum in gutture haberet, per nos uetus conualuit. Polyphantus in Abderis caput in febre uehementer doluit, lotia tenuia cum sedimento turbulento minxit, cum uero dolor capitis non cessaret, decimano sternutamentum naribus admotum est, postea uehemens dolor ceruicem inuasit, lotium turbulentum sicuti iumentorum est minxit, furenter delirauit, cum uehementi cōuulsione mortuus est. Similiter Eualcidæ coniunx in Thalo multum tempus laborauit, lotia densa, turbulenta mingebat, caputque dolitabat, delirauit, cum cōuulsione mortuā est, Nam lotia spissa

Ctesiphon.

Heratullus.

Dimeritas, tem-
poris.

Satyri.

Timonæ.
Pustula puerni.

Polemarchus.

Thunus.

Epicharmus.

Ariston.

Polyphantus.

Sternutamentū.

Eualcides.

Lotia spissa quid-
portendunt.

turbulentaq; ualde clarum & certum signum sunt capitis dolentia; conuulsio
 nis mortisq;. Quidam Halicarnæus qui in Xanthippi domū diuerterat, caput
 & aurem per hyemem uehementer doluit, cū annos circiter quinquaginta na-
 tus esset, uena per Mnesimachum pertunditur, caput euacuatum læditur, res-
 geraturq; pus non emisit, cum insanus euasisset, obiit, lotia & huic densa spi-
 saue fuerunt. Puerulo Metrodori dentiū dolore maxilla putruit, gingiua u-
 de tumuit, modice suppurauit, maxillares & maxilla deciderūt. Anaxenor in
 Abderis cum lienosus maliq; coloris esset, coxa sinistra repente tumuit & eua-
 nuit, non multis uero diebus post sicuti uomica Epinyctisue qua lien est, turg-
 da, rubra, dura subegit, post uero quartum diem ardentē febricitauit, cuncti
 circum liuorem contraxerunt, putrueruntq; cum prius subpurgatus fuisset, co-
 gnoquit, meliuscule habere uisus est, obiit. Clonagus in Abderis cum reu-
 uitio laboraret, sanguinem paulatim cum multa difficultate mingebat, difficul-
 tateq; intestinorum uexabatur, mane tres caprini lactis decocti heminas quin-
 ta aquæ parte comesta hausit, uespera beta uel cucurbita cum pane discoctæ
 data fuit, cucumisq; pepon & uinum nigrum molle, sic autem nutritæ,
 uenter substitit, lotiaq; pura frequentarunt, lac autem eatenus potauit, quate-
 nus lotia restituta sunt. Mulieri cuidam in Abderis pectus uomicam carci-
 maue concepit, sanies cruenta per papillā fluebat, qua intercepta mortua est,
 Puerulo Dinii in Abderis cum umbilicus modice saucius fistulam conce-
 pisset, per quam uermes satis magni prodibant, cūq; ignis admotus fuisset, bi-
 liosa destuebāt, hacq; intestinum prodibat, quod retrusum tussicula intus pe-
 manere non sinebat. Puerq; Puthonis in Pela subito multū febricitauit, mul-
 tamq; deponebatur, nihilq; loquens dormitabat, uenterq; per omne tēpus ob-
 duruit, qui glandula subterdata cum multa demississet, substitit, sed confestim
 retumuit, febrisq; reuenit soporq; & demissio, qui similiter curatus est, cūq; cē-
 positio cum croco chioque cucumere papauere confecta data fuisset, multa bi-
 liosa demisit, soporq; statim cessauit, febris cunctaq; leuata sunt, quartusq; &
 decimanus decreuit. Eudemus cum lienem ualde doleret, medici mandauit
 uti non multum comederet, pauculum uinum album tenuē potaret, multum
 deambulare, mandata non mutauit, cibaria & pocula parce sumebat, uti præ-
 ceptum erat, deambulabat, pauculum uinum lene potabat, conualuit. Phil-
 lide Heraclidæ coniunx grauitē subito febricitauit, uultus nulla de causa ru-
 buit, paulopost fixit, cūq; non recalesceret, conuulsio manuum pedumq; di-
 gitos corripuit, paulopost hæc recaluit, uirulenta crassa, nebulo sparsa minxit
 nocte quieuit, secundo die superriguit fixitue, paulo magis recaluit, minus ru-
 buit, minusq; conuellebatur, lotia per eadem, nocte dormiuit, paulum expem-
 ita est, cum facile ferret, tertio coloratione, paulum subsistentia minxit, per e-
 dem horam tempus superfixit, grauitē febricitauit, nocte uersus per totū
 sudauit, postridie uero sexto diei color regium & arcuatum in modū mutatū
 est, nocte

est, nocte dormiuit, & per totū sudauit, quarto sanguis nare sinistra probe deli-
 fluxit, muliebria pauca sua serie cōparuerūt, per eandē horā tempusue febric-
 cula reuenit, lotia pauca, crassa minxit, cū autē uenter suaprenatura dūsus
 esset, multo magis constitit & remoratus est, nihilq; nisi glā dula balanoue sub-
 terdata demisit, nocte dormiuit, quintanā febricula lenior uenit uesperū uer-
 sus per totum sudauit, muliebris egestio comparuit, nocte somnum cepit, sex-
 tana multum crassum concolor parūam substantentiam sedimentumue habens
 minxit, circa uero meridiem paulum frixit, supercaluit, per totum sudauit, no-
 cte dormiuit, septimāna paulum subcaluit, facile tulit, per totum sudauit, lo-
 tia probe colorata minxit, cūcta decreuerunt. Tychon in oppugnatione cir-
 ca Daton pestus catapelta fauciatus est, paulo post teli ligniue detractionem
 tumultus ridiculus circa eum fuit, nam cū medicus telum lignumpe siue ha-
 stam detraxisset, mihi uisus est ferrum in se pro transuerso diaphragmate ue re-
 liquisse, qui cū uesperī doleret, eum lauit & potionauit, primam noctē diffi-
 culter tulit, cū dies illuxisset, medico ceterisq; melius habere uisus est, nam
 quiescere uidebatur, prædictum est cū primum conuelleretur, peribit, noctē
 sequentem difficulter molestue transegit, perwigilauit, plurimum in uentrē
 cubabat, tertio mane conuulsio uenit, circa meridiem finiuit. Spado quidam
 eunuchusue multa uenatione discursitationeq; morbum aquæ subter cutem
 concepit, quiq; apud Helealcis fontem degebat, quiq; sex annos cutem cor-
 ruptam hippurinæ coxendicis dolorem humida loca ulcerata habuit, quiq;
 uacuam uentris partem & illā diu corrupta & ulcerata tulit, cū salam aquā
 cum melle potasset, pus crudum prius spuit, septimanusq; mortuus est, quam
 potionem meretricula Achromos nomine dysentericis remedium dedit,
 Leonidæ filiæ natura mutata est, seseque auertit, quæ cum sese auertisset, sibi
 labat mugiebatue, cū aperuisset mugissetue, sese mouit commutauitq; quod
 medicus non uidit, puella mortua est. Philotimi puer impubes ephebusue
 cum ad me uenisset, caluarix os denudatum inueni, me ad medicam artem &
 eius arcana, cum constare non uiderem, conuertit, et

Tychon hic

Tychon hic
repetatur non
dro.

Spado.

Fons Helealcis
Eualcisue.Achromos mere-
triculo.
Leonides.

Philotimus.

RR iii

HIPPOCRATIS LIBER SERMO VI QVINTVS ET QVADRAGESIMVS DE MORBORVM SEPTIMANIS DIEBVS

*Septenarii mme
ri digestio mutia
lata.*

Vod numerus Septimanus Palladi diceſ, cœteraq; porte
dat, poſſit & faciat, quæ Philoſophi, Mathematici Num
rariq; de eo & perquiſuerunt & tradiderunt; Medicorun
non eſt, ſed quid in morbis languentibuſq; uirium habeat
uel habere poſſit, medicos ſic contemplari ducimus opo
tere, Primo, num nê morbi per ſeptenarium dierum num
rum ſicuti ſeptem hominum ætates ſenſim & creſcant &
minuantur, quod ſi fuerit, bene ſperandum eſt, ſi minus, timendum.
Plura hiſ amice Lector non comperimus.

HIPPOCRATIS DE MORBORVM DECRETORIO LIBER SERMO VI SEXTVS ET QVADRAGESIMVS

Criſis quid.

Decretorium autem Iudicatione ſiue Criſis in morbis dici
tur, cum quilibet morbus ſtatuit, decernit, demonſtrat, cer
ſet, iudiciumq; de ſe præbet, quid faſturus ſit, quomode
languêtes traſtaturus, longus an breuiſ fore uideatur. quæ
cum hoc paſſo medicus obſeruauerit, ferme nunquam in
morbis & languentibus deerrabit falleturæ, ſed prudens,
diligens, peritus, curioſuſq; ab omnibus eſſe cenſebitur.

De quibus in melius tendentibus pauca & utilia ſcribemus, quæ uero ſemper
ferme ſalutem & ſanitatem portendunt, hæc ſunt, Sudores optimi ſunt, celeri
terq; febrem ſedant, qui decretoriis diebus ſiunt, Penitus enim febrem pellût,
optimi & illi ſunt qui toto corpore manant, leuius enim malum latu faciunt,
qui uero horum nihil faciunt, utiles non ſunt. Oletum autem morbo ad de
cretorium tendente craſſum, ſubrutulum, non admodum olidum ſit oportet,
commodum etiam eſt & bonum, cum lumbrici tineæue prodeunt. lotiũ autê
optimum erit quod uſq; ad mali decretorium ſedimentum candidiſſimum,
læue,

*Sudor qui bo
nus.*

Oletum.

Lotium.

laue, limpidum, æquale habuerit, Nam malum totum non longum fore por-
tendit. Si uero sudore manante morbus cesset, lotiumq; rubrum sedimentum
album habeat, die eodem his febris redibit, quintoq; die sine periculo decer-
net. Qui uero breui sani futuri sunt, his optimum signum est, nam minore la-
bore periculoq; transigent, noctesq; quiescent, cœteraq; tuta signa compa-
runt. Quibus in febre non letali caput dolet, cœteraq; signa circûsistunt, in
his bilis pollet. Quibus uero primis diebus hic dolor incipit, hi quartani quin-
taniue magis uexantur premunturue, septimo febre liberantur, nam plærûq; to-
tidem diebus febres statuunt sint necne euasuri an perituri languentes. Leui-
simæ conténendæq; sunt febres, cum tutis & bonis signis corripientes quinta-
næ uel ante sistuntur, mortiferæ uero, cum pessimis signis uenientes quartanæ
uel ante perimunt. prima quidem accessio sic finit, secunda ad septem produ-
cit, tertia ad unum & decem, quarta ad quatuor & decem, quinta ad septem &
decem, sexta ad uigesimali, quæ quidē accessiones & additamēta uel adiectiones
p quatuor usq; ad uiginti sūt, in grauissimis acutissimisue tametsi nō penitus
per quatuor, nihil em potest totis & integris diebus uere & exacte numerari. nā
nec anni nec menses totis & integris diebus uere & exacte suapte natura perfu-
ciuntur, nec in febribus ardentibus causisue signa optima si fiant, consistunt,
& signant, quemadmodum & qualia in salutiferis scriptum est. minora quidē
si fuerint minusue bona & extenuata & limpidia lotia, cessationem & intermis-
sionem tertio die futuram portendit, crassiora uero posttridie, crassissima uero
die eodē. Si uero febribus ardentibus tardius septimo morbus arcuatus super-
ueniat, sudoris indicium est, nam hoc malum sudare non consueuit, nec usquā
alio abscedere, nisi ad salutem & sanitatem, cum enim calor discedit, secū hu-
miditatem trahit, tuncq; morbus necessario decernit, lotiaq; uel uentris excre-
menta uel sanguinis per nāres flustio uel multa lotia uel ob magnam humecta-
tionem sudor uel uomitus sequuntur, mensuramq; uia foeminiis aperitur. nam
hoc potissimum in his decernit, uel siquid aliud ad hoc proxime accedat, de-
cernit quidem sed minus. Morbus uero regius isterosue per febre ardentem
si citius uel tardius septimano fiat, cum difficultate spuit, quod & per cœteras
febres quandoq; fit, si uero nullo horum signorum præcedente febris dimit-
tat, necesse est hæc decretoria pro illis fieri uel magnorum tuberculorum ab-
scessus uel dolores ualidos ab abscessu uel calore humida liquari, cum uero fe-
bris ardens modo decernit & intermittit, longior erit, cum autem ualidius pre-
mit, letalis plærûq; est. cœteræ uero febres ardentes tutæ sunt & mitiores, se-
ptimanæq; uel quartanæ & decimanæ sedantur & cessant. Quandam etiā mo-
lestiam uexationemq; relinquere consueuerūt, quæ dies quadraginta male ha-
bet uexatue, deinde mitescit, quinetiam hæc molestia quādoq; eodem die &
corripit & relaxat, caputq; sæpe dolet, Sed hæc molestia si diebus quadagin-
ta non cesset, capitisq; dolor non abeat, propterea; deliret, hunc superpurga

Dolor capitis

Febres lenes

Dies uarie nume-
rantur.

Lotium quale.

Morbus arden-
tiss.

Decretorium.

Icteros.

Febris letalis

Capitis doloris
medela.

Morbus arcuat-
tus cū venit quid
faciat.

Sudor decretor-
ius.

Lotiorum matu-
ratio digestione.

Vulnera.
Pus album.
Cacæthe.
Lotia.

Capitis dolor cū
febre.

Præcordia
turgida.

Tubercula.
Lotia.

Podagrica.

Debilitatis si-
gna.

Sudor frigidus.

Oletum uarium.

Lotium.

to, cessante uero febre ardente si morbus rēgius superueniat, sudare languens amplius non consuevit, sicuti nec alio abscedere, sed quartanis post septē circū cuitus terminosue plærung; sanescere. quibus in febre non ferenda & uehemēti septimo uel nono uel quarto & decimo morbus arcuatus fit, probum non est, nisi præcordia dextera durecant uel ambigant, morbi uero graues & acuti quatuor & decem diebus plærung; decernunt. Sudores febrientibus tertianis, quintanis, septimanis, nonariis, undecimanis, quartanis & decimanis, unis & uigesimalis, trigesimalisue morbos sistunt, si fiant, qui uero tales non sunt, labores portendunt. Lotiorum uero maturationes decretoriis diebus paulatim si fiant penitusq; maturuerint, morbum solunt, lotia namq; cum uulneribus ulceribusue comparanda non sunt, nam si uulnera purgando pus album emittant, celerem curationem sanitatemue præferunt, sin autem pus in saniem uertant, tetra malignaue siue cacæthe faciunt & fiunt, sic & lotia præmonstrant, si uero nullo labore tenuia sunt, causa aliqua sptica sic fiunt. Sin autē & malum accedat quod non statim & eadem hora uel paulo post cesset, malum est. Quare causa intus relicta, signisq; cæteris, sicuti oportuit, non accedentibus nullam eius morbi liberationem fore putandum est, uti si caput doleat, propterea q; febris superueniat, capitisq; dolor non cesset, & hæc durabit, sed capitis dolor si cesset, statim & febris cessabit. Plurima horum etiam quæ in melius tendunt, hæc sunt, & super his, quare ad salutem sanitatemue tendunt. Præcordia si tumeant, nec doleant, cedantq; si tangas, tardius sed sine timore decernunt, sic & tubercula tumoresue his contraria, quæ in alia uentris parte suscitantur. Lotiū uero si purum non est, sedimentumq; albū & læue habeat, serius & minus tuto certoue q̃ lotium bonum & eius sedimentum decerner, sin autem lotium subrutulum & eius sedimentum & læue sit, tardius & hoc superiore, sed omnino salutē sanitatemq; portendit. Siqua mala nodosa articulariaue siue podagrica fiant, quadraginta diebus plærung; eorum inflammationes pituitaq; sistuntur, tamen si longo tardoue decretorio tamen in melius plærung; tendente. Quæ uero mortem portendunt, die ac nocte solum decernunt, signa quidem debilitatis sunt, cibum potionesq; tam medicas q̃ cœteras & holle sumere & non continere, superiore & inferiorem uentriculum solutum habere, non sitire, cœteraq; talia. Siquid horum signorum die nocteq; una discedat, bene habet, si minus, mortifera esse putato. Sudor frigidus pessimus est, quiq; circa fauces ceruicemq; scaturit, Nam mortem uel morbum longum portendit. si oletula uaria sunt, diuturniora sunt q̃ nigra, cœteraq; mortifera, nihil otamen minus perniciofa sunt, quæ hæc sunt, ramentosa scobiue lignorum similia, fellis similia, uiridia, cruenta, nigra, simulq; modo multa modo particulatim & parum demittere, cum purum modo defecatum & sine sedimento mingitur modo sedimentum album & læue habens, longiora hæc sed minus tuta & certa sunt q̃ lotii optimi, sin autem lotium rubrum & tenue sit,

fit, longum est, seu longi morbi signum, periculūq; est, ne languens durare non possit, donec maturescat, siq; signa super futuri inveniunt, his vomitum & abscessum ad inferiora præcordiorum loca uenturum putato, si lotium in febre mutetur, tempus portendit, nam languentem necesse est uel in peiora uel alterutra mutari, si lotia primis similia non sunt, si de crassis tenuia fiant, male decernunt, tutaq; & certa non sunt. Sudores frigidi cum febre graui si fiant, mortiferi sunt, cum leniore morbum produciunt, corporisq; parte quacūq; calor uel frigus, illic & morbus inerit, si quisq; toto corpore caleſcet, frigescetue, cito mutabitur, Corpusq; si modo caleſcat modo frigescat, Calorq; si de alio in alium mutetur, morbum longum portendit, febrientq; si febre non cessante sudet, malum est, morbus enim produciitur, humiditatēq; significat. Si febriens sudet, longam febrem portendit. Sanus si multum sine causa sudet, morbum significat, si per ætatem, minorem, si per hyemem, maiorem eodem accessum, quem si per se consistere sinas, per inferna ueluti ramenta demittet, si pauca, morbus pusillus & breuis erit, si multa, magnus & longus, quibus uentriculum subluere confert. Qui multam bilem demiserit, magis afficietur, qui modicam, minus. Si uenæ pulsant, uultus rubeat, præcordia tumeant, morbum longum portendunt, qui non sine conuulsione uel sanguinis de naribus multo fluore uel dolore ualido discutiatur, pulsusq; uenarum in manibus magnus si sit, longæ febris signum est, uel compendiarie & breuis in peius iudicatio, nis, superq; his plurima quæ mortem portendant. Qui cito perituri sunt, maxima signa his per exordia fiunt, nam lux spirant, nocte non dormiunt, Signaq; præterea longæ continuæq; febris sese ostentant, periculosæq; si quartanus septimanusue laboret, undecimanusq; non decernat, periculosus plærunque est. Qui neruorum distentione tetanoue cum febre corripitur, quartanus peribit, quos si etiā dat, sanescit, Si morbus arcuatus isterosue cū febre ardente fiat, singultusq; superueniat, quintano cuncta reuenient, & peribit. Qui cum nō febriunt, multum uigilant, tumultuosē dormiunt, uel corporis robur afficitur, uel singula membra dolitant, malum est. Quibus febres sedantur signis solutioris non præcedentibus nec decretoriis diebus, cūq; febris dimiserit, si sudet, lotiumq; rutulum sedimentum album habens mingat, febrem eodem die reuersuram putato, quæ reuersio quintana sine periculo detinet. Si præterea post decretorium lotium rutulum sedimentum rutulum habens mingat, & huic eodem die febris reueniet, pauciq; ab hac reuersione seuantur. Cum febris ardens reuenit, semper ferè sudorem elicit, præsertim si reueniens per meritos dies sicuti prius corripit, plænuq; ter reuenit corripitue, nisi redeūdo die non pari dimiserit, cūq; lotio non concocto cæterisq; signis non rite præcessis, die decretorio reuenit, tubercula uero quæ per decretorium secundū aures fiunt, si non suppurent sed euanescant, morbus febrisue reueniet, qui si circuitu uexet, ne abscessus in articulos fiat, timendum est. Lotium uero si album est

*Sudor frigidus
mortalis est.*

Morborū signa

*Sani sudor quam
lis.*

Pulsus uenarū.

Tetanos.

Icteros.

*Signa mala et
bona.*

*Signum reuersio
nis.*

Tubercula.

Lotium album.

*Sanguis naribus
defluens.*

*Furoris mania
ue liberatio.*

Diversi affectus.

Causa solutio.

*Causa
Causa
Causa*

*Tremor.
Surditas.*

*Subiti doloris
medela.*

*Morbus aque
subter cutem.*

*Pituita alba.
Ventris fluxus.*

Hileos.

Dolor capitis.

*Lippitudo.
Spasmos.
Tetanos.*

quale quartanarii mingunt, hoc abscessu liberantur, quibusdam autem horum & sanguinem de naribus fluit, quod quartanariis solutorium non est, & hos si pus exeat, sanat. Morbis atra bilis cum mentis morbo detentis sanguinem si defluat, optimum est. Qui ferunt, uel per sese morbo liberantur, uel si pedes pedibus doleant, uel tussis ualida superueniat, hanc insaniam discutit, si nihil horum fiat, per sese furor soluitur, oculorum priuatio sequitur. Qui labellis haecidid linquam non compescentibus balbutiunt, cum haec cessant, parolenti fiunt, quod uel dolor in locis inferioribus si fiat, uel gibbus, uel si multus sanguis de naribus fluat, uel furor uel magnus morbus si de more fiat, soluit. Quibus in febribus ardentibus dolor coxendicum uel oculorum subuersio uel exaceratio uel testium tumor uel mammarum papillarum superuenit, febrem ardentem discutit, quod & sanguinis de naribus fluxus facit. Si quis magnus morbus & consuetus fiat, furor postueniat, morbum discutit. Si frigus in febre ardente supercapiat, sudorem discutit. Si febris ardens superueniat, deinde frigus sequatur, caupon febrem ardentem discutit. Quibus in febre ardente tremores fiunt, deliratio discutit. Qui in febre surdescent, necessario febre non discussa delirant, quod sanguinem de naribus fluens soluit, uel si uenter solutus biliosa demittat, uel si difficultas intestinorum superueniat uel coxendicum genuum uel dolor. Quibus frigus in febre superuenit, febris soluitur. Quibus subito dolores fiunt, praecordia superne turgere, doloresque uehementes costam ultimam uexant, quae sanguinem uena missum discutit, uel inferna purgatio, nam locis non ualidis ualida febris non corripit. Morbum aquae subter cutem habentem si per uenas humor aquosus in uentriculum uescamur defluat, liberat. Si pituita candida laboranti defluctio ualida uentris superueniat, discutit. Si defluxu uentris uehementi laboranti sua sponte uomitus superueniat, liberatur. Qui diuturno uentris defluxu laborant, cum tussi non liberantur, nisi dolor uehementis in pedes descendat, nam si eo descendat, naturae commutatio fiet & conuersio, uenterque amplius non defluet, uel egerendi uana uoluntas corripier, crepitus enim flatuque foris existentes superuenient, quod in illis patet, qui nihil humoris habent, quare sic habenti conferentia porrigantur, si uero conuolulus hileosue superueniat, multum uinum frigidum meracum paulatim donec somnus uel citrum dolor adueniet, propinato. Febris etiam uel difficultas intestinorum discutit. Capitis dolore laboranti si pus per nares auresue defluat, nallum discutit. Quibus sanis caput subito dolet, mutescunt ac stertunt, dieque se primo pereunt, nisi febris supercapiat. Capitis dolore quod uis alio superiorum locorum laboranti cucurbitulam admovento, si praeterea coxendices genuaue dolent, spiritusue angustia molester, uel quicquid horum fiat, discutit. Lippienti morbo oculorum laboranti defluxu uentris corripit optimum est. Nerviolorum dolore, conuulsione, spasmo, distentione, tetanoque correpto si febris superueniat, discutit. Conuulsio spasmosue si febrienti superueniat, die

codem

eodem uel postero uel tertio febrem discutit. Cum quis manus pedesque distentus, furit, si manuum uenæ saliant, uultus rubeat & ualidus sit, præcordia dura sint, morbus diu durabit, tamen si conuulsio spasmodice cesset,

Tempus siue quid aliud et hoc quod desideratur nobis quemadmodum superiora subiit, quamobrem siquid plussculum in hac re probe lector cupias, de Hippocrate petito.

Furor.

Manus distentæ.

Desiderantur

hic plurima.

HIPPOCRATIS DE DIEBUS DECRETORIIS LIBER SEPTIMVS ET QVADRAGESIMVS

Agnam equidem huius artis partem esse duco, quæ recte scripta sunt posse contemplari, mens enim quibz his utitur, si rite ea teneat, mihi uidentur in hac re non posse magis in opere falli uel deerrare, nã in primis sedulo necesse est scire & cognoscere qui temporum status uigeat, tempus istius, qui morbi, boni malique, periculosi ne uel longi uel mortiferi, sit ne hoc in temporum statu tempestate uel in morbis ipsis, quod mali, quod mortiferi, quod longi sint, si longi, num ne languens superfuturus sit, si graues, num ne letales uel contra. quare seriem ordinemue decretorium dierumq; eorum notas cumulate de his obseruare contemplari prædicereq; poteris, quosq; & quando & quomodo nutrire debeas. Maximum ergo potissimumq; signum est languentium qui uicturi sunt, cum febris ardens caulosus morbiq; coeteri præter naturam non uexant, nihil enim graue periculosumue nec mortiferum sit in iis, quæ secundum naturam modumue naturalem procedunt. secundum autem est, cum tempestas ipsa tepusue anni morbum non oppugnat coadiuturæ, nam hominis natura totius uim plerumq; non superat, præterea si uultus & quæ circa sunt, emaciantur, manuumq; uenæ quæque in oculorum angulis sunt, ciliis, fronte, temporibus quiescant, cum antea non quieuerint, si languentis uox locutione languidior exiliorue sit, si spiritus & appellatio lenior extenuatiorq; sit, si diem sequentem morbus remittat. Hæc etiam obseruato, quæ ad decretoria faciunt, Num, ne in carnali bifurculone lingue tanquam alba salua remaneat, summaue lingue parte, nã & illic hoc fit sed minus. Si uero hæc minora uel extenuatiora sint, tertio die morbus desinet remittetue, si crassiora, secundo, si crassissima, primo. Deinde hæc in oculis obseruato, si morbus per exordia ualentior uehemetiorue est, oculorum album nigrescit, quod si purum sit, perfectam curamue

Potissima huius

artis pars.

Mens quando

non fallitur.

Prima morborum

obseruatio.

Secunda.

Tertia.

Lingua saliosa.

Oculorum nota.

sanitatem portendit, si parum clarescat, tardiores, si multum, celeriores. Morbi uero graues acutius bile gignuntur, cum ea iecur perit, caputq; reperi-
cutit, primoq; iecur turgit, deinde præcordia, caput temporaq; maxime doli-
rant, auresq; surdesunt, crebroq; oculi hebetantur, horroresq; & febris superca-
pit. hæc quidem per morbi principia sunt, nam quandoq; cessant & intermit-
tunt, quandoq; uehementius, quandoq; lenius corripunt, quoq; morbus ma-
gis processit, tanto magis corpus dolet, speciesq; & acies pupillæq; oculorū
disparguntur, & cutisq; siue sublustrum & tanquam sub umbra fulgorem cer-
nit, digitumq; si oculis admoucas, non cernit, sentitue, cum non uideat, quod
sic deprehendas, quoniam digito admoto nihil conuiuet, quisquiliæq; uil-
losq; in stragulis capiat pediculos esse ratus. Cum uero iecur in præcordia re-
iectat redundatue, ualde desipit deliratq; præq; oculis uaria animalia ferasq;
sibi cursitare uideret, quandoq; homines armatos, seq; cum illis pugnare, tan-
quamq; hoc uideat, sic loquitur, profilitq; si quisq; non finat, minitatur, si sur-
gat, crura tollere nequit sed cadit, pedes uero semper frigent, cū dormit, pro-
silit, horrendaq; & formidolosa uidet insomnia, quod autem per insomnia &
uisa profiliat terreaturq; hac re dignoscimus, q; cum resipit, quæ fecit narrat.
quidem & hæc patitur quandoq; diem totum & noctem non loquitur multū
spirans anhelansq; cum uero resipit, si quis eum interroget recte responder,
cunctaq; intelligit quæ dicuntur, recognoscitq; dicta, deinde paulopost eo-
dem recidit. Qui morbus potissimum corripit, si quis peregrinetur, desertū
ue solus peragret, corripit & aliter. Tetani uero distentionesue neruorum
duo tresue sunt, qui si in uulnere fiant, sic afficiunt, maxillæ tanquam ligna cō-
pinguntur & coherent, os nequit aperire, oculi crebro lachrimant & contra-
hantur, frons, ceruix, scapulæ rigent, manus, spinam, crura flectere nequit. Cum
uero mortalis est, cibaria & pocula quæ sumit, per nares quandoq; profiliunt.
Distentio autem neruorum in posteriora Opisthoronosue per eadem & plura
molestat, qui tunc corripit, cum nerui ceruicis afficiuntur, qui uel angina uel
uua uel faucibus tonsillisue purulentis afficiuntur, quibusdam autem & de ca-
pite hoc uenit, quandoq; spasmos conuulsione post febrem superuenit, quin
& aliquis præ uulneribus in posteriora distenditur distrahiturq; scapulæq; ri-
gent præ dolore, pectusq; murmurat, quidam autem tam uehementer conuel-
litur, uti qui adsunt, uix quin de cubili cadat, tenere possint. Tetanos autē di-
stentione neruorum restat mortalis minus est q̃ superiores, qui de iisdem cau-
sis fit, similiterq; corpus totum conuellitur. Causos autem febrius ardēs præ-
dictis similiter non fit, quæ suapte natura talis est, uti cym simol in uasis accen-
dat, multaq; siti hominem enecet, feruoreq; uehementi molestat, lingua exaspe-
rata, dehiscat, per exordia lutescat coloreue luteo sit, uti consuevit, morbo au-
tem & tēpore procedente nigrescat, quæ si per exordia nigrescat, celerius de-
cernit, si postea, tardius. Coxendicum uero dolores Ischiadesue plerisq; his
potissimum

Morbi graues
acutius uide.

Cacutientis su-
gnum.

Præ oculis qua
cursitare uiden-
tur.

Somnia quæ uer-
gentur non
sunt uisus
sed uisus
est.

Morbi huius
causa.
Tetanos quoti-
plex.

Opisthoronos.

Spasmos.

Tetanos.

Causos.

Ischiades.

potissimum causis gighuntur, si quis multum sub sole uadat, coxendicesq; seu ischia calefiant, humorq; horum articulorum siccescat præ calore, q; autem siccescat & cogatur magno hoc argumento sit, Nam languës præ dolore hos articulos flectere dimquereq; nequit, q; spinæ uertebrae rigent & constringuntur, uti confflectere nequeat, magisq; lumbos & uertebrae quæ sunt ex obliquo & regione coxendicum dolet, genuaq; plurimumq; tempus dolor in inguinibus confidet, quin & in coxendicibus grauis & æstuosus sistitur, si quis que eum erigat moueatue, præ dolore maxime gemit & dolet, quandoq; & conuulsio spasmosue superuenit, frigusq; & febris, nam hoc bile fit, quãdoq; & sanguine, similesq; dolores ab omnibus his fiunt, quandoq; frigus febrisq; non uehemens supercapit. Quare sic qui hoc morbo laborat curandus est. *Que curatio in omnibus codicibus desiderabatur.* Morbus autem regius arcuatuse seu Icteros grauis est, celeriterque necat, colorque malicorio uel lacerato uiridi similis est, subterque lotium quid rutulum heruo simile sidet, febrisq; & horror non uehemens usq; habet, quandoq; uestimentum stragulumue non patitur, sæpeq; intus mordetur lancinaturq; temporeq; matutino plærunq; in testina cum ieiunus est, murmurant, cūq; quis eum erigit uel colloquitur, non sustinet. Qui sic habet, plærunq; spatio quatuor & decem dierum perit, quos si euadat, sanescit. Pulmonis uero morbus peripleumoniae siue Peripneumonia hæc facit, febris uehemens habet, crebroq; & calidum spirat, æstuat, angitur, debilitatur, sæpeq; sese moritat, clauem pectoris iugulumue, mammæ, scapulas dolitat, quid graue in pectore esse uidetur, quandoq; delirat, quandoq; non dolet, cum non tussit, cum enim tussit, dolet, quod diuturnius & molestius est, primo candidum spumofumq; spuit, lingua flauescit rutulescitue, tempore uero procedente nigrescit. si uero per exordia nigrescat, citius liberatur, si postea, tardius. postremo autem lingua dehiscit, cui si digitum admo-ueas, hæreat, morbi liberationem portendit, quemadmodum in laterum morbo Pleuritideue. Quæ patitur cum minimum quatuor & decem dies, cum plurimum unum & uiginti, quod tempus ualde tussit, cūq; tussi purgatur. primo quidem spumofum & multum spuit, septimo autem & octauo cum febris uiget, Peripleumoniaq; pulmonisue morbus humidus est, crassius, si minus non. nono autem & decimo subluteum & subcruentum. duodecimo uero quartum & decimum usq; multum purulentumq;. Quæ uero suapte natura corpore humido sunt, magis uexant, qui sicco, minus. Satis iam de decretoriis diebus diximus. Febres autem omnes ferme decemunt, quintanæ, septimanæ, undecimanæ, septem & decimanæ, unæ & uigesimæ, quæ uero graues sunt & acutæ, trigessimæ, deinde sexagessimæ, quæ autem numerum hunc superant, longiores sunt.

Ischia.

Icteros.

Peripneumonia.

Pleuritis.

Peripneumonia.

Febrim decretoria.

Quæ in potionibus medicis obseruanda.

Quod summo pre cupiebamus præstare non potuimus.

Lauationesq; he desiderantur.

DE LAVATIONIBVS
HIPPOCRATIS DE POTIONIBVS

HIPPOCRATIS DE POTIONIBVS

MEDICIS LIBER QVADRAGESIMVS OCTAVVS

QVADRAGESIMVS OCTAVVS

Orationes autem medicas si quis rite præparare uelit, hanc uiam teneat, primum quidem loci coelum aeremue in quo languens fuerit, tempus anni tempestatemq; tunc uigentem naturam, consuetudinemq; languentis & morbi. scire cognoscereq; contendat, deinde res quas porrigendas censuerit, earumq; uires consideret. nam si hæc prudenter pensauerit, nunquam fere quæstus in medico erit, languens periclitabitur.

Cetera in exemplaribus quæ in manibus habueramus, desiderabantur.

HIPPOCRATIS DE VERATRO

HIPPOCRATIS DE VERATRO

HELEBORO VEL LIBER

HELEBORO VEL LIBER

NONVS ET QVADRAGESIMVS

NONVS ET QVADRAGESIMVS

Vo pacto diligenter prudenterq; Veratrum tam album quàm nigrum in laquentium utilitatem & usum præparandum temperandūq; sit summa cura & diligentia nunc trademus tractabimūq;.

De hac re plura non habuimus & minus omnino scripsimus multum & multo minus non sumus illi auxiliari potuisse, causam illi minus non.

De hac re plura non habuimus & minus omnino scripsimus multum & multo minus non sumus illi auxiliari potuisse, causam illi minus non.

HIPPOCRATIS DE LAVATIONIBVS

HIPPOCRATIS DE LAVATIONIBVS

LIBER QVINQVAGESIMVS

LIBER QVINQVAGESIMVS

Væ languentibus commoda & utilia sunt Lauationum genera, quocum modo utaris, hic tibi dissertabo.

Quæ præterea loco huic ascriberemus, non fuit.

Hippocratis

GLANDVLISVEPER OMNIA

MEMBRALIBERHIPPOCRATIS

PRIMVS ET

QVINQVAGESIMVS

E Glandiis uero glandulæ sue per omnia membra sic habet, natura quidem earum spongiosa est, quæ pingues & raræ sunt, quandoq; carunculæ uidetur esse similes coetero corpori, tamen nullæ corpori similes sunt, sed cineris colore, raræ, siccæ, friabiles, uenularum plenæ, quas si seces, sanguis albus, pituitæ similis multus defluit, molles tactu sicuti lana sunt, quas digitis si ualde teras & frices, oleosum humorem multum emittunt, dissoluanturq; & conteruntur, nec ualde dolent, sed cum corpore coetero afficiunt afficiunturue. Cum uero peculiari suoq; morbo laborant, cum coetero corpore paulû uexant, sed hi morbi propterea fiunt inde tubercula phymataue, strumæ chœradæ sue seu scrophulæ, corpusq; ignis febrisue habet, quod ideo illis euenit, quoniam de corpore coetero per multas uenas cauas sanguinisue capaces, quæ in eas tendunt, humorem facile trahunt, quo complent. Qui humor fluctioq; sic tractus multus & morbosus si sit, corpus reliquum glandia glandulæue ad sese contrahunt, simulq; & afficiunt & afficiuntur, sicq; ignis febrisue accenditur, glandiaq; tumet & inflammantur, plurima siquidem glandia glandulæue sunt in corpore, sed magis & maiores in cavis locisq; in articulis, quæ de locis sanguinolentis humorem sanguinolentum ad se trahunt, quæ quidem tanquam de superiore loco defluentem suscipiunt, trahuntq; quæ tanquam in articulis creatâ doloribus laboribusue & morbis humiditatem satismagnam copiam in articulis suscipiunt, quam quidem articuli emittunt & emittere possunt. Sic in corpore nihil uescû sùngidum & inane est, & si fiat, subito discutitur, nec superfit, nam multum paululumue si fiat, in glandia recuruatur, transilit & absumitur, sicq; glandia tanquam lucentur, corporis coeteri humiditatis copiam superabundantem suscipiunt, qua coalescunt, quare ubi mollia, huda & cœnosa sunt, ibi & glandia, signum autem hoc est, Quoniam ubi glandia sunt, ibi & pili, Natura siquidem glandia & pilos facit, horum locorum purgamenta, quæ utraq; eundem usum necessarium capiunt, hæc quidem quod superfluit, pili uero de glandiis opportunum fluorem suscipiunt, pili uero rata superflui humoris in extremas partes, affatim prorumpentis portione & copia pullulant, fruticant;

*Tab. 10. i. in
de articulis, no
de glandiis, q
potrahis, ras
Glandia quales
antiquior*

*albusq; uiscidus
Sanguis albus de
glandulis manat.*

albusq; uiscidus

*Phymata, chœra
des.*

Sanguis albus

Sanguis albus

Sanguis albus

Sanguis albus

Sanguis albus

Sanguis albus

*Qua parte sunt
glandule.*

Sanguis albus

Sanguis albus

crescunt. Quæ uero corpus siccum est, ea nec glandia nec pili sunt. tenera quidem loca continuo labore & exercitatione commota & agitata & humida & glandia & pilos habent. Secundum autem utrinque aurem ac utrinque uenæ iugulares faucium & ceruicis & glandia & pilos habet. sicq; in utrisq; axillis & glâdia & pili sunt. Cumq; axillis a quo modo inguina & glandia & pilos habent, nam hæc loca toto corpore caua sunt, superfluiq; humoris facilia promptæ conceptacula. præ caeteris enim quæ in corpore sunt hæc maxime & laborant, defatigantur & agitantur. cætera uero quæ glandia habent, sicuti uiscera & intestina, nam & hæc glandia habent sed maiora, non pilos tamen, sicuti omentum, nam in testæ palostribus, cæcis uliginosisq; locis semina sata non pullulant nascuntur, sed nimio humore illic strangulantur putrescuntq; semen enim illic uim paritur. Copia quæ etiâ multusq; humor uisceribus & intestinis uim infert, pilosq; emittere non sinit, maioraq; glandia nusquam alibi sunt corpore toto, quæ per intestina & uiscera uliginem forbendo uagantur & crescunt, nam uiscera & intestina humiditatem de uasculis fluentem suscipiunt & in omentum reieciunt, omentum autem in glandia. Habent & renes glandia, nam hi multa humiditate satiantur complenturq; maioraq; fere hoc loco glandia sunt q; alibi, humor enim superfluens ab renibus non sorbetur, sed in uesicam quæ inferior est, defluit, quare siquid quicquidq; glandia de tubulis fistulis & uenis luctantur suscipiuntq; ad sese trahunt & retinent. Sunt & alix in corpore glandulæ sed admodum paræ. Quare sermonem hunc meum nolo longius de proposito deerrare discedere, nam propter alicuius momenti glandulas & periculi hæc suscepta descriptio est. Nunc igitur ad superiora oratione redibo, deq; ceruicis & faucium glandulis dicam, siquidem fauces glandulas utrinque habent, quæ & Tonillæ Paristhmiaue dicuntur, quæ profectio sunt ad hunc usum comparatæ, caput siquidem cauum & rotundum superiacet, humoris totius corporis superfluentis & nimii conceptaculum, nam exhalationes omnes supra corpus in caput mittit, quas rursus caput in corpus reiecit, quod enim superfluit, ubi sedem non habet, manere non potest, nisi caput laboret, quare sese cohibet, humorisq; attractionem afficit, ac in glandulis ea fluctio conuertitur, fluentiq; illud nihil molestat, donec modicum est, glandiaq; superant, nam si multum & acre superfluat, sicq; ac glutinosum permaneat, inflammat, faucesq; turgescunt ceruicq; & contenduntur, in auresq; reiciunt, partesq; siquidem utraq; laborant, aures utraq; afficiunt, si tantum altera, tantum & alteram aurem uexat, si autem ea fluctio pituitosa multa pigraq; sit, hoc etiam modo perflamabit. Quæ perflammatio cum fluentum illud humidum statarium pigrumue fecerit, in strumas choeradesue seu scrophulas conuertitur, quod longæ ceruicis collie peculiare uitium & malum est. Quod & in axillas confluit, cum multum fuerit, sanies illic acris cogitur, tuberculaq; phymataue sic suscitant, non minus & de superioribus locis humoris in inguina descendit, quod cum

multum

Sata ubi notum nascuntur.

Quæ in portionibus uiscerum glandia uagus sunt.

Remin glandia.

Tonillæ paristhmiaue.

Caput quale.

Quando glâdia uexant.

Ceruicis luge peculiare hoc malum est.

multum est, inguina tumere facit, inflammare & suppurare, quemadmodum & in ceruice & in axillis fecit. quæ & bona & mala præbere videntur. Et hæc quidem de his satis sint, præterea uiscera & intestina cibo potuq; plurimum satiantur complenturq; humoremq; etiam, qui sub cute est, suscipiunt, qui omnis illic sicuti superiores sinuatur & protuberat, morbos tamen fere nunquam creat, quemadmodum humor, qui in articulis est, crebræ nanq; & planæ & explicatæ glandulæ non cauæ curuæue in intestinis sunt, fereq; nunquam altera magis q̃ altera sorbet, maiorq; est, uel esse potest, sed in articulos paulum quid si confluat, tolluntur & protuberant, tamen horum æqualitas in capite est, nam & caput glandulas habet, cerebrum glandulis simile, cerebrum enim album, fungidum non ualidumq; est, quemadmodum & glandulæ sunt, bonisq; his glandulas afficit. cum tale sit, quale dictum est. nam nices reddit, siquidem humiditatem aufert, maioremq; eius partem ad postrema mittit, copiam uero maiorem mittit, quia cerebrum maius est q̃ coetæræ glandulæ, maius enim est, quoniam in latiore loco capite degit, morbosq; & maiores & minores creat q̃ coetæræ glandulæ, maioresq; eius pili sunt q̃ coetærarum glandularum. morbos autem facit, cum ad inferiora suam abundantem copiam demittit. Nam de capite tanquam decretorii fluores manant per oculos, per nares, per aures, tres enim hi meatus fluoresue naturales capitis sunt, qui semper naturæ lege ritue manant. sunt & alii fluores per palatum in fauces deinde in uentriculū superiorem stomachonue, per uenas alii in sanguen, spinæ medullam. Qui omnes septem sunt, qui mala molesta crebroq; humores demunt, quos nisi demant, protinus in eo morbi crearentur, sicq; in reliquo corpore. Quidam autē interiora non exteriora sorbent, sibiq; molestiam maximam creant, quod si acre permaneat, cerebrum destillationem demittit, quæ coetæras fluxiones consumit, & ad sese trahit. quodque superuenit si multum est, non ante profluuium sistitur, q̃ defluens copia consumatur, parsq; emittatur, pars intus remaneat, quæ semper crescit, suumq; simile petit & illic consistit, humoresq; trahit, morbosq; creat, qui naturam debilitant. quæ siquid uehiemens & uiolentum patitur, magnopere afficitur. Mala uero naturæ si multa sunt, meatus prædicti fluoresue uix ferunt. quodq; superuenit, si præter rationem magnum & non consuetum est, auersantur, lancinanturq; cerebrumq; ipsum detrimentum capit, morbosumq; redditur. quod si lancinetur, plurimum perturbatur & agitur, mensq; ipsa desipit & afficitur, cerebrumq; ipsum totum hominem conuellit, secumq; trahit, qui tunc nihil sapit nec cogitat curatue, sed fere strangulatur, malumq; creatur, quod Sideratio Percussione seu Apoplexia dicitur. Sed si quod defluit acre non sit multum tamen, & hoc afficit, mensq; conturbatur, uariæq; cogitat, protut fluor ille uariis fuerit, morbumq; hunc infert, qui ridiculis & uariis imaginibus homines agitat. Sed si fluor ille oculos petat, Lippitudines coetæræ oculorum uitia creantur, pupillæ tumescunt, si uero nares petat, nasus

Viscerū mala unde.

Glādia intestina qualia.

Cerebrum glandula est.

Septem capitis meatus fluoresq;.

Stomachus. Vena. Sanguen. Spinæ medulla.

Morbi naturam debilitantem.

Syderatio apoplexie. Morbus imaginis unde. Lippitudo.

Purulentæ aures.

lacinatur, nihilq; grauius aliud patitur. meatus enim huius lati sunt, subiq; succurrunt. præterea siquod de cerebro defluit, procul ab ipsis naribus aures petat, quarum meatus tortuosus & angustus est, diutius illic permanet, cerebrumq; cum illis proximum sit, afficitur, quod cum affectum est, continuū fluorem in aures demittit, qui cum illic putruit, pusolidum emittit, quod & aliquatenus oculi præferunt, si per posteriora spinæ medullam hi defluxus petant, mortiferi non sunt fere, si uero per palatum in uentriculū descendunt, quantamuis copiam uterq; uentriculus capit, quam si demittant, morbus nullus inde gignitur, sed si pituita diutius in inferiore uentriculo maneat, conuolulus hileosue concipitur. palatum etiam per fauces curculionemq; magnamue arteriam in pulmonem fluentum demittit, quod si multum sit, diutiusq; illic maneat, tabifici morbi phthinodeesue creantur, pulmōq; putritæ completur, pusq; inde gignitur, quod pulmonem consumit, languenteq; fere nūquam euadunt. Mediciq; mens si bonus, acer & dexter est, causam disquirat concipitq; morbus hic etiam quandoq; capitis destillatione spinæ medullam uenasq; petit, sacrumq; os podicis petit, coxendicumq; acetabula, tabemq; phthisinque creat, languensq; hinc & hinc marcescit, liquiturue siue tabescit, uiuereq; non uult nequitue, confestim namq; scapulæ, coxæ, crura, pedes afficiuntur laborantue, sicq; sensim longo tempore tametsi curentur, omnino pereunt, malōq; huic nihil opitulatur, sed hi sensim liquefcunt, & moriuntur. De capitis quidē glandulis destillationibusq; hæc mihi dicta sunt. Mala etiā cerebri alia sunt, uti desipietia, furor, infania, quæ cuncta periculosa sunt, creanturq; cū cerebrū affectū est. Præterea & aliæ glādulæ in pectore sunt, quæ Māmæ dicūtūr, quæ turgēt lacq; creat cōcipiuntq; sed foeminis tantū, homines enim lac nō habēt. Mulierū quidē & corporis & glandularū natura rara, fungida fluxaq; est, quicq; nutrimenti sumit, totū ferme lac conficit, quin & de locellis ipsis post cōceptū partūq; nutrimentū cōceptus partusq; in māmā pficiūcī, quod omentū cōpressum & ab ipso foetu angustatū in superiora mittit, Maribus quidē & loci angustia & corporis densitas confert ne glādulæ māmæue magnæ nimis fiant, marium enim corpus quid densum, ualidū uisu & tactu est, Mulierū uero cōtra, quoniā molle rarūq; est, humiditate nō emittit, marinū uero corpus cū densum cōpastūq; sit, nihil tale suscipit, laborq; & exercitatio corpus eius corroboret ualidūq; reddit, qd si quid supflū eo corruat, quo suscipiat & cōtineat, non habet, sicq; ratio eadē cogit, & pectora & māmæ corpusq; reliquū feminis rara, fungida, mollia, nō ualida eē ppter desidīa & antedicta. Viris aut cōtra omnia ueniūt, nā supflūa corporis totius humoris cōpiā & cōsumūt & emittūt, cōtra omnia in feminis demōstrant. quibus cum morbus uel alia calamitas uenit, māmæ uoxq; afficiuntur, hudaq; uentriculum petunt, proptereaq; multū spuunt, caputq; dolitant, iisq; de causis morbosæ sunt, nam quod de locellis uenit, lacq; supfluens cū superiora cōceptacula nō habet, quo suscipiat & emittat, primis corporis uisceribus cordi pulmoniq; occurrit, & strangulat.

De locis

HIPPOCRATIS LIBER SECUNDVS ET QVINQVAGESIMVS

Ihi profecto uidetur nullum esse corporis principium, sed omnia æque & principium & finem esse, nam ducto descriptoque circulo nullum eius principium inuenitur. Similiterq; morborum de corporis omni parte uenientium.

Corpus enim suapte natura siccum morbis magis obuium est, magisq; in morbis laborat, minus uero humidum, malum enim quod in corpore sicco est, compingitur constringiturque, locosq; uno quiescit, quod aut in humido, perfluit, modosq; hanc corporis partem occupat habetue modo illam, semperq; sese motitando quietem ducit datue, citiusq; sedatur, tanquam non compactum constrictumque, quod autem compactum est, modo hinc modo illinc singula corporis membra petit, morbumq; facit statim, sicuti uenterculus capiti, caput carni uenterculosq; coeteraq; cuncta sic & eadem ratione fiunt, quemadmodum uenterculus capiti, caput carni uenterculosq;. Cum enim uenterculus modice non demittit, semperq; intret & contineatur, humiditas cibis & potionibus ingestis contracta corpus irrat, quæ cum multa est, uenterculosq; sæpta retentaue, caput petit, quo cum peruenit, capitisq; uasculis non capitur, quolibet per caput fluit, perq; tenue ossiculum in cerebrum penetrat, parsq; eius ossiculū intrat remanetq; pars circa cerebrum per tenue ossiculum uagatur, quæ si uenterculum repetat, morbum illi facit, si quolibet perfluit, morbum alium facit, coeteraq; uario modo uexat. Sicq; mala per ea quæ morbos inferunt, rite digerere poterimus, quisq; enim morbi principium optimi facileq; curabit, corpus enim semper idē est, iisdemq; constat. Simili tamen modo & parua eius membra & magna & suprema & inferna inter sese non habet, na si quis minimā corporis partē malo alioquo afficiat, corpus totū sentiet, quātulūcūq; sit, propterea qđ minima pars omnia habet, qđ maxima portioq; eius minima parū quantūuis si patiat, quā primū hoc ad suā cognationē gentilitatemue, defert, bonū malumue fuerit, propterea corpus præ cognatione cuiusq; etiā minimi & doliat & lætatur, quoniam in minimo partes omnes sunt quæ in maximo, ac ea quodq; ad sua defert & omnia nunciat. Corporis enim natura rationis in medica arte principiu est, primū quidē foramina sunt, per quæ audimus, loca namq; uacua, quæ circa aures sunt, nihil aliud audiunt qđ uocē, strepitū, sonitū, clamoremue, siq; de quod per membrana in cerebrū penetrat, liquido auditur,

Membra hominis qualia.

Corpus siccum quam humidum morbosius est.

Corpus quale.

Corpus humanū medici materia est.
Auditus.

*Odoratus.
Narū qualitas.*

nam solus meatus est foramenue membranae cerebrum inuoluentis circundan-
tisue qui in cerebrū tendat, nares aut̄ uersus nullū foramen est, cum sit earum
natura spōgiosa, fungida, uespētisq; similis, propterea plus audimus q̄s odore/
mur, plus enim odor spargit q̄s odoratio. Præterea in oculos eorumq; aciē

*Species aciesue
quo pascatur.
Tres oculorum
tuniculæ.*

quædā tenues uenulæ de cerebri membrana tendunt, quæ purissimo humore
de cerebro descendēte oculorū aciē pascunt, qui & in oculis comparet, quæ
uenulæ cum siccescūt, oculorū aciē perdūt & extinguūt. Tres præterea mem-
branæ tuniculæue oculos circūuallant, custodiūt & conseruāt, superior crassior
est, media tenuior, tertia tenuissima, quæ humore conseruat, quarum superior
quæ crassissima est, cæcitatem infert, Media & ipsa periculosa est, cū frangi/
tur, quædā enim sicuti bulla uesiculaue protuberat, Tertia quæ tenuissima est
quæq; humore conseruat, & ipsa periculosa est omnino. Cerebri uero tunicae
membranæue duæ sunt, superior quarū crassior est, quæ uero cerebrū tangit,
tenuior, quæ si uulnerentur, non coalescunt, nec ex dem permanent. Præterea
uenulæ quædā per carnē uerticē petunt penetrantue, quæ ossiculo coherent,
per carnēq; aliæ tendunt, duæ quidē de uertice recta qua supercilia cōmittunt̄
& in oculorū angulos desinūt, unaq; de uertice in nares fertur, illicq; in utrāq;
cartilaginis partem scindit, duæ aliæ uenæ secundū tempora feruntur inter
aures & tempora, quæ oculorū aciē premunt, semperq; saluiunt, quæ solæ san-
guinem non habent, sanguis enim ab illis regreditur, qui superfluente sanguini
occurrit prægrediq; nititur, quod ille non patitur, sic inter sese concurrente
uenulis pulsus præbent. Species autē uisusue oculorū acies humore qui
de cerebro fluit, pascit, cū uero plusculū de uenis caput, fluore eo perturbatur,
in seleg; esse non uidetur, præq; oculis cursitare agitariq; uidetur modo auctu
larū effigies simulacraue modo lenticulæ nigræ, quæ uidendi facultatē impe-
diant, ac quædam alia. Duæ uenulæ inter aures uenasq; alias in aures feruntur,
quæ aures premunt. Duæ uenæ aliæ de ossiculi coniunctione in auditiones fe-
runtur. Quædam autem ad corporis inferiora conuertuntur, duæ quidē uenæ
secundum ceruicis neruos tendunt, quæ secundum spinæ uertebras in renes
feruntur & in testes penetrant, quæ cum afficiuntur, cū difficultate cruentūq;
lotium prodit. Duæ uenæ aliæ de uertice in humeros tendunt, quæ Hume/
rales dicuntur. Duæ uenæ aliæ de uertice in utrāq; colli partem anteriore
in eam uenam quæ caua dicitur, deferuntur, quæ caua uena inter palatum &
circulionem & per præcordia corq; transit in inguināq; & coxas interiore
parte scinditur, tibiasque & talos petit, quæ si secetur, hominem infoc/
undum reddit, quæ & in pollices decurrit. Quædam uena etiam de
uena caua in manum sinistram peruenit, quæ sub lienem & sinistram ilium
partem qua lien omento committitur, deseritur, & in uentre desinit, quæ
cum descendit, secundum præcordia transit, humeraliq; uenæ occurrit, sub
uentriculo & liene scinditur, similiter & alia uena de caua uena in manū dex/
trami

*Quæ imaginen
las præ oculis
cursitates creat.*

Venarū digestio.

tram peruenit. Cunctæ quidem uenæ inter sese communicant, confluunt & concurrunt. quædam per sese, quædam per uenulas quæ de maioribus uenis profiscuntur. Quæ carnem pascunt, nam hac uia inter sese confluunt & concurrunt. Cum autem de uenis malum uenit, humor qui in uenis est, perfluit, quæ uenæ non quiescunt, de nervis etiam perfluit, sed non tantum. nam uenarum & carnis natura humida est, nervi uero sicci & caui sunt ossibusque cohererent, maiorque eorum pars ab ossibus pascitur, quin & carnibus aliquatenus nutriuntur, coloremque & robur de carne & ossibus nanciscuntur, humidique magis quæ ossa sunt, carnosique magis sicci & ossei sunt magis quæ carnes, propterea quodcumque malum in eos penetrat, eodem roboratur & persistit, ne facile discutitur, præsertimque distentiones tetaniue in eos penetrant, cæteraque quæ corpus quiescere non sinunt, tremereque cogunt. Nervii quidem articulos omnes ligant, continent & premunt, per corpusque totum tenduntur, corpusque robustius & ualidius reddunt, semperque carnosissimi illic sunt, ubi carnis minus est, corpusque totum neruorum plenum est. Circa uultum autem caputque nulli sunt, sed fibræ nervis similes, medium locum inter carnem & ossa tenentes, quæ & si tenuiores, robustiores tamen sunt. Capita uero quædam suturas tres habent, quædam quatuor, quæ uero quatuor habent, secundum aures utrasque habent, unam in capitis anteriore parte, alteram in posteriore: sic quidem caput quod suturas quatuor habet, diuiditur, quod uero tres habet, secundum aures utrasque & capitis anteriore parte habet, in posteriore nullas, quod habentis quatuor est. Magis præterea sani capite sunt qui plures habent. Coniunctiones nodiue siue iuncturæ articulorum & ossium sic habent. Supercilia uero quoddam ossiculum committit, maxillarum iunctura in mento medio est superior in utraque capitis parte. Quidam uerтеbras plures habent, qui dam pauciores, qui uero plures, duo de uiginti habent, quarum una quæ in superiore parte est, capitis sedes est, quæ in inferiore sedis firmamentum. Costæ septem sunt, quæ in posteriore parte uerтеbris committuntur, parte autem anteriore in pectore inter sese connectuntur. Clauæ uero nodos habent, partim in pectore medio secundum curculationem illicque committuntur, partim humeros uersus scapulasque reclinantur, semperque illic humeris hærent. Scapulae uero pectoris alueo posteriori committuntur, quæ humeros uersus in ossiculum, quod in alueo est, iaciuntur, & ab hoc ossiculo duæ aciculæ radiiue protenduntur, una foras, altera intro, quæ ad scapulas ossiculo coherentes subter committuntur in cubiti parte interiore sub cauo illic ossiculo paulo infra cubiti aciculam peronæque parte interiore uersus in qua committuntur, ubi ossiculum & aciculæ concurrunt ac in cubiti postrema parte committuntur, nodumque & coniunctionem cubito faciunt, secundum uero cubitum quatuor aciculæ tenues ualde protenduntur, duæ subter cubiti parte interiore uersus, duæ autem in superiore parte ossiculo connectuntur, quæ cum ossiculo coherere secundum ipsius ossiculi

articulum cubiti partem postremam uersus committuntur, quæ subteriacent
 ac intro reclinantur, quæ utræq; concurrentes superiorem aciculam uersus
 quæ de alueo fertur, intra alueum committuntur, ac eam quæ acicula uoca-
 tur, inter sese concurrentes in interiore cubiti parte postrema faciunt. Subter
 uero manum ossiculum uersus articulum habet, cui cum mollis & tenella sit,
 aciculæ committuntur. duæ quidem in articulum non prodeunt, superior
 autem & inferior cum ossiculo manum uersus committuntur. Manus uero
 multos habet articulos, singula enim ossicula quæ in iis inter sese concurrunt,
 articulum faciunt. Dignati plures habent articulos, tres unusquisq; unum qui-
 dem inter ungueem & iuncturam, alium in iunctura qua digitus flectitur, ter-
 tium qua digitus manui committitur. duo autem articuli sunt in coxendici-
 bus, qui acetabula cotulæ dicuntur, coxæq; his committuntur, secundum
 uero coxas duæ aciculæ protenduntur, una intus, altera foris, neutraq; in ar-
 ticulum prouenit, sed in ossiculo in ipsa coxa figitur. Coxa autem ipsa super
 ne acetabulo committitur, ubi sic bipartitur, uti pars ea quæ in acetabulum
 mittitur & inclinat, rotunda, leuigata, paraq; sit summa parte, pars uero quæ
 minor est, in bifurculo protuberat, secundumq; nates subter compareret, cox-
 endixq; seu ischion dicitur. Quin & genu coxæ ossiculum uersus bipartitur,
 quarum duarum partium tibia quæ uocatur tanquam in cardine commode
 connectitur, superiori uero parti mola patellæque superiacet, quæ in incessu
 humorem de carne descendente ab articulo reiecit. Secundum uero tibiam
 duæ aciculæ protenduntur, quæ subter ad pedis talos finiunt, superiore uero
 parte ad genu articulum non perueniunt, pedem autem uersus in talis Tibia ar-
 ticulum habet, sub talosq; alterum. Pedes etiâ plures articulos habet. Quem-
 admodum & manus, pariq; & numero & modo cum manibus digeruntur. Pla-
 timi præterea in corpore sunt articuli, non simili tamen modo in omnibus,
 sed aliis alii, tamen hæc quæ scripsimus, similia similisq; modo in omnibus
 sunt, uenulæq; aliæ in aliis sunt, sed nullius momenti. Mucci uero humores
 uel glutinosi naturaliter in omnibus sunt, qui cum puri sunt & defecati, sani
 sunt & ualent, facileq; agitantur articuli, qui si luxentur, laborem & dolor-
 em inferunt, cum de carne humor qui uexet, eo confluit, primum quidem
 articulus iuncturae cogitur, nam humor qui de carne eo confluit, lubri-
 cus fluidusue non est, deinde cum multus sit, articulum ualde protendit &
 tumefacit, nihilq; madefacit, de carneq; semper illuc defluens siccescit, cumq;
 multus sit, articulusq; eum non capiat, defluit, maleq; coactus uentos qui arti-
 culum connectunt, protollit, tumefacit & dissoluit, proptereaq; claudicare fa-
 cit, cumq; humoris plurimū illuc defluerit, multū claudicāt, cum parū, non
 adeo afficiuntur. Præterea uentriculū esculēta potulētaq; intrāt, deq; uentriculo
 fibræ uenulæue in uescicā tendunt, quibus humor liquatur colaturus, qui tunc
 ualde multūq; defluit, cum caro ualde refrigeratur uel calefit uel inflamatur,

Defluentiones

Perone aciculæ
 ne uera.

Manus articuli.

Digiti.

Coxendix.

Coxa.

Ischion.

Genu.

Tibia.

Pedem articuli.

Mucci.

Claudicatio

unde.

Ventriculi uenæ

le quæ uesciam

petunt.

deflutiones uero frigore fiunt, cum caro uenæq; capitis carne horrente cōtenduntur & coguntur, humoremq; una cum carne exprimunt, demittuntque, quæ caro & ipsa exprimit contra pilig & capilli tanquam simul indig; ual de compressi subriguntur, hincq; quod exprimitur quolibet defluit, calore uero defluit, cum calore rarefacta caro meatus & exitus fecerit, humorq; calore repletur, nam humor omnis calore tenuatur, tuncq; cedens, defluit super inflammatione, tunc etiam humores defluunt, cum caro superinflammata humoris completur, quem cum non capit, quolibet demittit, donec meatus exitus flustionis comprimat, præ gracilitate. Quin etiam quā dōq; humores defluunt, cum corpus siccescit, nam corpus tanquam cum humore conueniens communicansue humorem suscipit receptatue, deinde quolibet agit emittitq; corpusq; siccum remanet, quod facile est illi agere quod uelit humores, cum uacuum sit, præq; gracilitate tamescere capereque eum non possit. Præterea cum inferiora siccescunt, superiora humescunt, superiora enim uascula humidiora sunt q̄ inferiora, nam in superiore parte plures uenæ sunt q̄ in inferiore, capitisq; caro cū minus humoris egeat, capitis humor facile quod uelit corporis siccitatem agit pellitue, nam faciliores patentioresue meatus aditusue sunt agenti q̄ acto, meatusq; ipsi hoc lucrantur, uti siccī remaneant, suapte enim natura quæ humida sunt facilius descendunt, paruula etiā si quædam necessitas uis & impedimentum his fiat. Septem autem sunt capitis humoris fluores, unus quidē in Nares, alter in Aures, tertius in Oculos, qui quidē patent, præsertim de capite in oculos, cum uero in pectoris alueū deueniunt, quod præ frigore fit, in bilē illic uertuntur, magis autem in pectoris alueū frigore humor defluit, quod facilis est fluor in curculationem gutturue, cum tertium clausumue non sit, Præ frigore uero biliosi hac de causa magis laborant & afficiuntur, quod caro cum illic fluor remaneat, non quiescit, sed concutitur, quæ concussa præsertim deambulatione molestiam parit. Purulenti uero fiunt, cum in pectoris alueū humor defluxit & illic putrescit, Tabifici cum in medullam defluit, tabes quin alia fit, cum in spinæ uertebras defluxit. Cum in carnem, morbus aquæ subter cutem hydropsue gignitur, quod sic dignoscas, partes anteriores siccæ sunt, caput nares, oculi, qui hebescent, luridi luteiue fiunt cum reliquo corpore, nihilq; spuit, etiam si multum defluat, nā hic fluor per medias carnes & anteriores & posteriores defluit, qui si posteriora petat, anteriora siccāt, posteriora uero humefacit, magisq; interiora secundum uentriculum, extra uero sedm nares, ppter ea corpus magis extra quā intra durescit, meatusq; siue foramina firmiora & latiora habet, q̄ si sordibus claudat, sibi metipsis opitulāt, cū nihil hac defluat, latioraq; iteriora reddūt, q̄ medio loco defluat, tenuiora, fluor aut uipote q̄ de altioribus defluat, paruua tenuia, q̄ habet q̄ opponāt, carnē humoris cōplet, q̄ humorē cibi potulq; cōfluentē corripit, qui cōmitione hac corruptus qd̄ cū eo de capite defluit, corpus

Defluctio frigore magis fit.

Calore etiam.

Cur superiora humescant magis, uel inferiora siccantur.

Septem fluoris descensus.

Biliosi cur frigore magis laborēt, purulenti, tabifici.

hydrops.

Quæ mala hinc ueniant.

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

Cum nares tum
ment.

Cum nares fla
etio petit.

Cucurbitula quo
loco in hoc data.

Qua potio.

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

Cum oculi fluore
necantur.

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

De morbo
in hunc
modum

pascunt astantq; carnes uero nimio morbosq; humore nutritæ uigescunt pullulantq; hydropisq; aquæ uel complentur. Si uero parum defluat, coxendicem ischiadaue pudendorumq; uitia creat, cum amplius non defluit, cumq; quod defluit, pusillum est; ac undiq; deiectum, ad articulos confugit. Quæ mala fiunt etiam cum hic morbus sanescit quidq; in carne relinquitur, quod nec intro nec foras prodire possit, quodq; cum exit, tubercula per cutem suscitatur, quodq; cedit, petit, eoq; confugit, quod se recipit, articulos scilicet ac uel articularum uel coxendicum morbum facit. Si uero nares contumescant, pituitæq; compleantur, quam constrictam uel medicamentis uel suffimentis extenuato, nec auertito, nam si auertatur, quicquid corripit comperitue, mutilat & lædit, præsertim si multum & magnum sit quod defluit. Cum autem aures petit, primo quidem uehementer decurrit, & laborem præbet, donec pure scat, cum autem defluere didicit, consuetudinemue fecit, nihil amplius molestat, medicamentum huic sic dolenti natura calidum oleo amygdalino nepotæ subactum tepidum iniicito, postq; scapulas cucurbitulam admovento, si dextram partem doleat sinistra, si sinistram dexteræ, locumq; ne pertundito, sed solum attrahere finito, qui dolor si his non sedetur, medicamenta naturaliter frigida nō calida infundito, potionemq; dato, quæ per inferna purget, per superna uero nō, quoniam uomere nihil opitulatur, cœteraq; refrigerato, semperq; modum sanitatem nō facientem mutato. si uero peius faceret, contrario adhæreto, sin autem ad sanitatem tederet, nihil mutato, nihilq; adiungito, nec minuito, si uero res ad fistulamentum suppuramentumue tenderet, multa q; sanies purulenta & olida deflueret, hoc modo huic facito, Medicamento siccante spongiam tingito & peruoluito, auditioniq; q̄maxime intro dato, naribusq; purgamentum admovento, quo quæ in aurem defluunt, eo deferantur & reuocentur, ne in caput redeat quæ morbosa sunt. Cum autem oculos fluor ille petit, oculiurgent & inflammantur, hunc liquido uel sicco medicamento insperso curato, sin autem subito inflammentur, nihil linito, sed q̄maxime subter urito, uel medicamento aliquo subducito & extenuato, cauetoque ne uomat, si uero uti lapilli subter currerent, medicamento linito, quod plurimum lachrimare cogat, corpusq; reliquum madefacito, curatoq; uti perflamentur, humidioresq; subtiliores & extenuatiores oculi reddatur, lachrimaq; coagulata demittant. Cū uero paulatim in oculos defluet, pruritusq; suscitabit, medicamento quod siccet paulatimq; simul lachrimas ciat, hunc linito, medicamentumq; naribus dato, quod paulatim non plusquam acetabuli mensuram educat, deflusionemq; oculorum siccet, sapiat, retundat, in nareq; deducat, medicamenta uero ea totum caput purgant, quæ ualida sunt, quæ talia non sunt, de oculis nares uersus deducunt. Sin autem in carne & osse mucus humorue glutinosus est humorq; inter carnem & os in oculos defluat, quod sic dignoscas, caput si tentes tangasue, cedit, pustulosumq; deprehendes, oculiq;

lig non lacrimabunt, palpebraeque non ulcerabunt, nec lacinabunt, linguaeque acutius cernit, quod fluoꝝ ille salſus nō eſt, ut pote q̄ de cerebro nō deſcedat, ſed mucoſus potius ſit. hūc ſic curato, medicamēto non ualido caput purgato, corpꝝq; cibis medicamētisq; ſubducētibus emaciato, uti ſicceſcat, qd̄ cū feceris, medicamēto naribus indito deſluetio illa eo deducat, oculis uero nihil apponito. Sin autē ne ſic qd̄ ſanareſ, caput ad os uſq; recta ſecato pluribus lineis, ſi res poſcat, uti q̄ primū fluoꝝ ille per eas deſuat, quā facile poſtea curabunt ſanabuntq;. Si uero res hoc paſto ad finē perducet, bene habebit. ſi minus, fulgoresq; ſemp̄ prae oculis curſitarent, periculū eſt ne aſſidue ſubluendo acies hebeſcat, quod abſtinentia aliquatenus moderabitur. Si uero purus humor uel cruētus & liqꝝ acie petat, oculi acies totūda nō uideſ eſſe, quoniaꝝ cruentū illud intus apparens impedit, ſcitq; uti totūda nō uideat, ſemp̄q; quid prae oculis curſitare uideſ, nihilq; uere & p̄fecte cernit, huius uenas, quā acie premunt ſemp̄q; ſaliūt & inter aures & tēpora ſunt, urito, etiā hoc feceris, ne q̄cquā in oculos mittat, medicamēta maſefacientia ſuperponito, plurimāq; lacrimā educito, uti quod in oculis eſt, morbuq; ſcit, eluat. ſinaut oculus de hiſcat, mollibus lenibusue conſtringētibusq; medicamētis uritor, conſtrictum ulcus uti in anguſtū redigat, cicatricēq; tenus ſit, cū autē oculi turgent, lacrima re ſuccurrit. Cum quid in pectoris capſulū alaeumue deſluit, bilisq; ſit, quod hoc ſigno patet, quoniaꝝ illa dolitant, clauisq; rugulumue quā ea dolitant dolore uexatur, febrisq; uenit, linguaq; ſuperior pars lurida ſit, concretāq; ſpuit, morbi uero huius ſeptimano uel nonario periculū eſt. Cum autem utraq; coſtarū latera dolitant, pulmonis uitium eſt peripleumoniae. Cum uero tantum alterū, coſtarū morbus eſt pleuritiſue, quā propter hoc ſunt, cum de capite per circūſione & arteras quid in pulmone deſluit, pulmōq; ut pote cum ſpongioſus, ſanguidus, ſiccusq; ſit, ad ſeſe quicq; humoris pot. trahit, quo maior efficit, eūq; multum & ualde deſluit, fibræ eius creſcunt, latusq; coſtarū utruq; pertingunt & lancinat, pulmonisq; uitium peripleumoniae faciūt. Cū uero ſolū alterū, coſtarū morbus eſt pleuritiſue, ſed pulmonis malū periculōſius eſt multo uehementiusq;, prae cordia, clauis, illa dolitant linguaq; multo luridior pallidiorue ſit, praeq; fluore fauces dolitant, uehementēq; laſſitudo & labor corripit, ſpiritusq; anguſtia ſextanū uel ſeptimanū inuadit, niſi ualida febris ſeptimanā dimittat, perit, & ſtrangulatur, uel utruq;. Si uero nonarium cum duos dies intermiſerit, reſumat, plerūq; uel perit, uel purulentus euadit, ſi duodecimanū, purulentus ſit, ſi quatuordecimanū, ſaneſcit. Nā qui pulmonis uitio uel coſtarū morbo puruleti ſunt, & nō pereunt, ſaneſcūt. puruleti uero plerūq; ſunt, cum ſicuti bilioſi deſlūt, ſed bilioſi multū deſlūt, cūq; deſluxit, ceſſat, puruleti uero minus deſlūt, ſed non ceſſat. puruleti quoniam etiā ſunt, cum minus q̄ expedit, excreant, uel in pulmone deſluat, nā quod in pulmone ſiſtit, quodeq; ſuperfluit, pus efficit, puſq; in pulmone conſiſtens uel in pectoris

Medela.

Cū ſulget oculi.

Medela.

Tumor oculorū.

Peripleumonia
Pleuritiſq; qui
differant.

Purulentus.

T P

capsulo alueone, ulcerat & putrefacit, cumq; ulcerauit deque ulcerato putrefactoq; deque eo quod superintrat, superfluit, caputq; magis afficit, & in pectoris alueum & in pulmonem de ulcerato magis defluit, ulceraq; tractata recrudescunt, uti etiam si quod de capite fluit, cesset. Quod de ulceribus fluit, potest abunde morbum præbere, purulentus etiam de ulcere fit, qui morbus facilius est, fit & extra pulmonem sed potissimum de fractura, cumq; caro de hinc, hoc enim loco pus consistit, coitq; quod si quis corpus concutiat, redundat & fluctuat, sonitat & afficitur, quæ perurire. Tabes autem phthisis ne gignitur, cum eodem quemadmodum in purulento per curculationem uenasq; quæ de eo pulmonem petunt, defluit, nam in pulmonem sensim & assidue defluit, humiditatemq; non multam in pulmone cogit, nam quod superfluit in curculatione cogitur, paulatimq; descendit, nec perluit, sed tussiculam suscitatur cum in uenulis suor detinetur, utpote cum angustos meatus habeat, locum angustum spiritui præbet, quod spiritus angustiam suspiriaue facit, nam tanquam deficiat, semper spirare cupit, ac in pulmone concussio & lancinatio gignitur, utpote cum humor ualidus non sit, cum hero plurimum de capite fluit, nulla in pulmone concussio lancinationis fit, nam quod in eum superfluit, plurimum est, purulentisq; de his tabificis sunt, cum humidum corpus est, cum uero siccum, de purulentis tabifici sunt, purulenti sic patent, dignoscuntur, labor per exordia præcordia & ilia uentremq; corripit cum uero pus iam illic consistit, labor similiter habet, tussicula uel yat, pus reiektatur, spiritus angustia corripit, sinatrem nondum in uentrem peruenit, concutit, ac tanquam in ure sonat, si uero nihil horum sit, purulentia tamen maneat, quod sic capitis cognoscitur, plurima spirandi difficultas eu habet, molestatur, sonantius rancius breuiusq; loquit, genua pedesq; tumunt, sed uenter magis in quo pus est, simulq; pectoris capsulum, laborat, membrorum dissolutio subsequitur, corporeq; toto sudor manat, modoq; sibi calidus, modo frigidus esse uidet, ungues cõtendunt, uentriculus calescit, quos purulenti dignoscunt, hæc sunt, cum uero post in spinâ defluit, Tabes phthisis huic talis fit, lumbi dolitant, capitis anterior pars illi uacua esse uidet, nã bile uexatur, hæc autem in his periculosa sunt, si color luteus arcuatusq; & steros in oculis compareret, si ungues luescunt, corpus ulceretur, luescantq; quoquo uerius ulcera, si corpore toto non fudet, sed tantum aliqua parte, si febre durante uiride screet, uel si hoc cum in pulmone retinetur, non excreet, quæ diligenter obseruatum ne sint, nam si hæc sunt, fauces cum spirat sonant, spiritus etiam angustia singultusq; molestant, quæ periculosa sunt, si febris discendat, & hæc in pulmone remaneant, lubrica sit aluus, duret imbecillitas necne, hæc enim laterum costarumq; morbi pulmonisq; periculosa sunt, lateratio pleuritine hæc facito, febrem ante septem dies ne sedato, poculo mulsi aceti uel aceto & aqua utitor, crebroq; hæc porrigito, uti niadefcat excreet, dolore uero per medicamenta ex calefactoria sedato, sorbitione que excrementum mo-

ueat,

ueat, porrigito, quartanis balneis utitor, quinto & sexto oleo perungito, septimo ne lauato, nisi febris cessura sit, uti balneo sudor eliciatur, quin etiam quinto & sexto medicamentis excretoriis & uehementissimis utitor, septimum diem uti q̄s facillime transigat, si uero die septimo non sedetur, nono sedabitur, nisi quid aliud periculosum ueniat. Cum autem febris cesserit, forbimenta non ualida porrigito, si uero singultus fiat, corpusq; iuuenile & ualidum sit, potum subducito, cumq; febris cesserit, forbimentis triticeis utitor, similiterq; pulmonis uitium curato. Purulentorum uero caput medicamentis non ualidis purgato, sensimq; rem ad nares deducito, cibisq; lubricis utitor, cumq; de principio malum longum sit, profluuiumq; conuersum & directum eo sit, excreat facito, tussiculamq; moueto, medicamentis & cibis infusaneis mader facientibusue utitor, cum autem excreare uoles, plurimos cibos salso, pingues, uinum asperum porrigito, cum sic habuerit, tussicula ueniet. Tabificos etiam similiter curato, coetera præterquam non multa cibaria nec obsonia plura q̄s cibaria danda sunt, uinumq; dilutum aquosumue super cibo propinato, ne calefiat, nam corpori non ualido si caliditatem præbeas ac utraq; simul calefacias, caliditas illa plurimum fluentum mouet. Cum autem per palatum in uentriculum defluet, compunctio subter sit, huic uero si dolor in uentriculo sit, primum medicamento uel iure subducito, deinde ualido medicamento utitor, cibisq; lubricis dum dolet, cum dolor cessarit, cibis uentrioribus utitor, similiter & cum dies multos compunctio habuerit, curato, si uero debilis esset, præq; debilitate nihil illi dari posset, primo ptisanæ cremore subluo, deinde stringente uel reperiiente aliquo utitor, cum uero per carnem post tergum in spinæ uertebras & articulos defluet, morbum aquæ subter cutem hydropaue creabit, quem sic curato, Caro quæ inter uenas in ceniue est, candenti ferro tribus lineis aperiatur, deinde cicatrix q̄s tenuissima ducatur, cumq; sic locum hunc sæpto circundederis, medicamentum ad nares dato, quo fluentum illud deducatur & debiletur, donec alio couertatur, capitis anteriora calefacito, posteriora frigefacito, quo facto cibaria ualde pituitosa dato, capitis anteriores fluctiones uti dilatentur, quod cum feceris, siquid prius hoc fecisses in corpus defluxisset, sic curato, si magis in carnem deuenerit, extra foueto, si uentriculum uersus & intro, quod foris non pateret, medicamentum potandū dato, sin autem in utraq; defluat, utrinq; subtrahito, nam curandū est uti q̄s proxime emittas, siue superne, siue per inferna, siue quacūq; corporis parte comodus exitus sit. Cum autem humorū defluctione coxendicis morbus ischiasue sit, cucurbitulā admouendo detrahito, nec pertundito, medicamentaq; calefacientia propinato, cucurbitula uti per cutem medicamentoq; per inferna prodeat, nam cum defluctio hæc exitum non habet, articulos quodq; cedit, petit, sicq; coxendicis morbum ischiadaue facit. Tabes uero phthisisue post tergum perq; spinæ uertebras & articulos si fiat, caput languētis medicamentis non ualido purgato,

Purulentorum medela.

Tabis curatio.

Palati defluxus quid causetur.

Hydrops uulgo

Ischias cum medela.

Tabes phthisis ne spine et eius medela.

Lien turgidus.

dum auertatur defluctio, nutritiūq; superiore utitor. medicamentum autem elaterium, quodue per inferna purget, propinato, lacteq; subluito, cœtera fo mentis curato. Cū uero lien in febrē turgescit, corpus aut emaciatur. nā iisdē & lien turget & corpus tabescit, cū aut corpus tabescit & lien crescit, simul et cum corpore & omentū emacefcit, nā eius pingue liquatur, quo cū uacat, lien turgidus aquam eo defluctioneq; uertit, utpote proximum cum sit, uasculaq; uacua habeat, eam suscipit, quæ cū semel corpus malehabeat, in morbosum & periculosum uertitur, nisi quis bene uertat & disponat, quod sic curato, Me dicamēta quibus aqua ea purget & educatur, propinato, pituitosissimāq; por rigo, si uero ne sic quidē leuetur, tenuissimis ferramētis q̄maxime superiore cutis parte duabus lineis urito circa umbilicū, quarū una in umbilicū tendat, quotīdieq; quātū uideat, educito. Hoc quidē periculosissimū est, sed in iis etiā cum periculo tentandū est, nā si nancisceris sanabis, si minus (quod plerūq; uenit) diu hoc paties. Puerorū autē aquā subter cutem dydropaue sic curato,

Medela.**Hydropis cura
tio auceps.****Pueri hydropici
qui curentur.****Morbis laterū
siccis.****Pituita et bilis
eductio.****Pituita et bilis
eductio.****Febris tertia
et quartana.****Cum febris ue
xat, quid agas.**

Turgentia plenāq; aqua qualibet corporis parte scalp̄o gladioloue secato, crebroq; non multā aquā educito fouetoq; semperq; quod aperueris, calido medicamēto linito. Laterū uero morbus siccus & sine fluore pleuritise sit cum siti magna pulmo siccescit, qui cū plusq; sup̄aptenatura sit, siccescit, ema ciatur, afficit, præq; intemperia in costas reclinat, quas lancinat, humoremq; illic inuentū attrahit & accēdit, laterūq; morbū pleuritine facit. tunc costæ clauisq; dolēt, febrisq; aduētat, albūq; spuitur. Multis hūc potionibus curato, lauato, doloris medicamētū ppinato, cœteraq; quæ excreare faciāt, portigito, quæ si facies, septimanis sanescet, morbus enim hic periculosus nō est. ciba ria nulla hoc tēpore portigito, cū uero corpore sup̄inflāmato pituita bilisq; inclusæ quiescūt, nihil exit, neq; subit, nec agitāt. cūq; lassitudo, labor, febris, plenitas habet, tūc multū subluito, ligdo linito, q̄maxime calefacito, calore uti patefacto corporeq; apto per sudorē exeat quod uexat, quod tres uel qua tuor dies facito, siq; his nō sedet, medicamētū qd bilē ciat, ppinato, febrēq; refrigerato, priusq; quartanus fiat, medicamētū tamē corpore turgēte ne da to, parū enim proficeret decerneretur, sed cū emaciātū sit, portigito. Sin autē febre uexaret, cibum ne dato, nec sorbimētis pducito, sed tepidam aquā mul sumq; cum aqua acetum crebro multūq; dato, nām poculum frigidum, tepi dum si detur, manans per corpus morbum sudore uel lotio uel subductione deducit, corpus enim penitus apertum spirat, mouet, quodq; cōferat, semper agit. si uero gracilem & extenuatum febris urat, certum est febrem hanc pitui ta non uexare, quam si quis præbendo nutriet, augeatur perque pituitam in flammet, nec sic cōferat febremue sedet, certum est non oportuisse sic fe brem enutrire præbereque, sed medicamentum propinare quo uel per in ferna supernaue uel qualibet febris amoueretur, si per inferna, commo dius uideretur dare quæ per inferna demitterent, si per superna, quæ per

superna

superna deuocent. Præterea medicamenta ualida non ualidis non dentur sed non ualida, ualidis autem & robustis ualida. Potionibus uero sorbitio- nibusq; febrium impetus & feruores sedato, febremq; medicamento refrige- ratorio Delphinio Cammaroue uel aliare simili diluito, cūq; refrigeratorio nauseabit, calefactorio utitor, si uero his non sedares, ad refrigeratoria redito. Morbum quidem regium arcuatumue seu isteron cum curandum sumperis, hoc modo curato, Pinguefacientibus cibis nutritato, corpusq; potionibus & balneis madefacito tres uel quatuor dies, cum uero maduerit, purgato desic- catog; pinguias statim submoueto, medicamētūq; (si queat) quod undique humiditatem educat, propinato, caputq; purgamento non ualido purgato, lotiumq; mouentia & ante & post cibaria potato, si per hoc tempus humida- tem commotam purgaueris, potum amoueto, ne corpus post hoc tempus nutriatur, crescat madefcatue, cum autem emaciaris, & balneis purgato, cu- cumerisq; agrestis radicem in tenuia secato, in aquaq; decoquito, qua sub- luito, medicamenta uero biliosa ne potato, corpus ne magis perturbent com- moueantue, cum uero siccescet, medicamento ciboue nullo subduſtorio nu- tricato, sed uino diluto aquosoue, ruboremq; adducentibus utitor: si uero pallor luridusue color & luteus perseueret, rursus subducito, tamen nullo modo penitus siccescat; color ille ne compingatur, penitusq; inhærescat. Sacrum præterea tetrumue & ferinū ulcus corpus si propter hoc inuaderet, caroq; circum ulcus inflammaretur, marginesq; labiaue tumescerent, ulcusque subhudesceret, sanies sicca influeret, quæ ulcus compingeret, quod propterea compingitur constringiturue, cum sanies non exit, sed in carnem relabitur, caroq; eam suscipit, utpotè cum inflammatione turgeat, quæ cum eo perue- nit marcescit ac turgēt: medicamentis hunc madefacito, ulcusq; linito, uti madefacto ulcere sanies defluat, sub carneq; non retineatur, fluentsq; ulceris refrigerato, medicamentisq; compescito, ne caro laborans & affecta colli- uescat, neque diffracta ressuat. Coetera uero ulcera refrigeratoriis circumlini- to, superq; madefacientia posito. Morbus autem Anginæ cynanchosue fit, cum faucium uenarum sanguinem compingitur constringiturue, quod de popli- tum manuumq; uenis detrahit, simulq; subducito, uti quod morbum facit & præbet eo deducatur, conuellaturq; linguamq; si magna ulcera habeat, bene tractato, lenitog;. Mala quidem omnia per exordia bene curentur tra- stenturq; quæq; destillationibus desuctionibusue gignuntur, ea primò com- pescantur, quæq; de re causaue alia sunt, similiter curato, sublato morbi principio causaue, si quod defluit, multum est, deducito, si pusillum, diducen- do compescito. Si capitis os diffractum cominutumue est, periculosum non est, quod hudis medicamētis curato. Sin autem discissum scissuraq; penetrer, periculosum est, quod terebrato, ne sanies per ossis scissuram influens cere- bri tunicam membranamue putrefaciat, nam quod per angustum influit, nec

Quæ medica-
menta singulis
danda.

Morbus regius
qui curetur.

Cucumeris silue-
stis radix.

Sacrum ferinum
ue ulcus.

Cynanchos.

Capitis uulnera.

effluit, molestat, hominemq; in furorem & insaniam agit, quod inquam terebrato, sanies per os terebratum uti non solum ingressum sed etiam exitum & quidem latum habeat, Medicamentisq; ad sese humiditatem trahentibus utitor, subluitorq;.

Caput febrientis ne purgato, ne in furorem & insaniam agatur, nam medicamenta caput purgantia calefaciunt. Calor enim medicinali febris additus furorem & insaniam facit. Mortiferorum autem capitis uulnere signa sunt hæc, si quis recens uulneratus percussusue bilem atram uomat, moritur, si soporetur, si singuliat, si debilitetur, si subito macrescat siccescatue, perit.

Quæ uulnera mala.

Quod medicamentum non dandi.

Singultus et uomitus sese tollit.

Quæ medicamenta danda.

Modum.

Medica ars et Exercitatoria gymnicae cur contrariae.

Capitis fluxio. Mala uetusta et recentia quæ curantur, et duricia.

effluit, molestat, hominemq; in furorem & insaniam agit, quod inquam terebrato, sanies per os terebratum uti non solum ingressum sed etiam exitum & quidem latum habeat, Medicamentisq; ad sese humiditatem trahentibus utitor, subluitorq;. Caput febrientis ne purgato, ne in furorem & insaniam agatur, nam medicamenta caput purgantia calefaciunt. Calor enim medicinali febris additus furorem & insaniam facit. Mortiferorum autem capitis uulnere signa sunt hæc, si quis recens uulneratus percussusue bilem atram uomat, moritur, si soporetur, si singuliat, si debilitetur, si subito macrescat siccescatue, perit. Cum leuiter febrienti pustulæ ulcusculæ suboriuntur, Cum debilitato & non potenti uulnus circum liuescit, Cum alio morbo laboranti & debilitato liuor scaturit, mortiferum est. Cum quis postq; medicinam potauit, laborat afficiturue, supraq; & infra demittit, si uinum primo dilutum meracius deinde crebro potabit, sedabitur. Medicamentum neq; uomitorium neq; singultorium dato, si bilis sua sponte supra uel infra prorumpat, difficilior sedatur, nam quæ sua sponte prorumpunt, corpori ui & uiolentia aliqua illata pelluntur, sin autem medicamento defluat, nulla re cognata & coniuncta cogitur, cum uero sic affectum uomituq; laborantem cures, statim uomitionem ne sedato, quia singultus aduentaret, quæ uomitio tollit, Nam uomitus defluens per sese sensim postea sedatur. Sin autem qui hæc patitur, debilis esset, Cum uomuerit, huic per medicamentum somnum conciliato, nam sanguinem cum morbum facit, dolorem plurimum præbet, Pituita uero non. Medicorum in morbis nemo seiscit consueuitue medicamentum nisi ualidum propinare, quo si leuetur, conuertendi uia mutandiq; patefacta est, quæ est emaciare, si uero non leuetur, contraria peragunt. si emaciare non confert, perflammare contulerit, crebroq; commutant. Tu uero mente hac in morbis utitor, si quis languens ualidus & robustus sit, morbo iam debilitato medicamentum ualidum porrigito, quod siquid sanum inest, non lædet, contra, non ualidum morbum, etiam siquid suscitet, cum uero morbum quidem ualidum languentem non robustum nanciscaris, medicinalis non ualidis rem dirigit, quæ morbum sensim debilitent & superent, languentem nihil debilitent. Nam ars Exercitatoria Medicaq; contraria sunt inter sese, siquidem exercitatoria nullius mutationis eget, medica uero contra, sano enim præsentem statum modumq; mutasse nihil confert, siqua per morbos ulcera suscitentur, quæ corpus magis q; morbus afficiant, medicamentis fameq; simul curato. Capitis profluuium uomitus confert. Mala uetusta difficilior curantur q; recentia, quare mala uetusta primo noua facito, duriciam uulneris recentis ulcerisue medicamento putrefacienti mollescentiue discuto mollescentiue, deinde medicamentis quæ maxime perflamment, sanato, purgantia enim & extenuantia constringunt, purgant & sanant. Siquis tamen quæ tempestiua non sunt, cogat, corpus quod ulcus habet, morbosum facit.

facit. Si uero ulcus cogere, complere sanareque uelis, inflammato. Si carne augere, cibis augeto, sic enim medicamentis melius purgatur, Quæ si nimium turgat, leuigeturque cibis diminutis emaciatur & extenuatur, Languentes affectos male depositosque & sese præfocare, suspendere & mori uolentes mandragoræ radice mane potionato, minus tamen quam quod in furorem agat, porrigito. Spasmon uero conuulsionemue sic curato, Lestis in utraque parte ignem ad moueto, Mandragoræ radicem minus quam quod furere faciat, propinato, sacculosque & pannos ad ceruicis neruos dato calidos. Si febris spasmo uexaret, primo uel secundo uel ad summum tertio die cessat, si fractura scissioneue carne læsa causaque alia febris corripit, plus quam tres uel quatuor dies non durat, si uero duret, eam de fractura non esse scito, nec eam sicuti de fractura curato. Cum quis manus pedesque distortos habet, furorem sibi facit, quod sic curabis, uenæ huic rei destinatæ ignem dextere dato, malum uti quacunque parte sit, exhalet, si postquam uulneris, quid sanguinis defluat, periculosum non est, (quod utrumque facere licet) sanguinem igne uel alio modo mittere, sed igne præstat, nam siqua labor est, uras, cuiusque causa ignis datus est, cicatrix tam cito non coit, sed defluit, quod iuuat, sed ne transuras caueto, tunc enim non deflueret, quod uenæ partes extremæ perustæ recurrerunt seseue contraxerunt qua transfusa fuerunt simulque aruerunt, si uero fluentum hoc alio intercipiatur, madescit, si uena hoc faciat, eam oblique perurito, si hoc non sedet, utrumque supra & infra secato, sanguinem fluens alio uti conuertatur, siquidem oblitum conuersumue alio & interceptum fluentum illud medicamento membrum & articulum in quietem dat. Capitis dolore sanguinem uena detrahito, si non sedetur diutiusque duret, uenas urito, & sanescet, si uero caput purges, magis afficis. Medicam artem propterea nouisse penitus non est, quoniam cogitatum & inuentum sopsismaue certum & firmum ullum in ea dare non est, quem admodum si quis uno modo scribere uel pingere discat, non modos omnes quos eius doctores sciunt, nouit, uel discit, tamen cum opus erit, tanquam didicerit, sciens, quique modos omnes sciunt, similiter ob hoc semper sciunt, quod factum faciundumque simili modo semper fit, duratque, nec modus mutatur uel contrarium suscipit, temporisue eget. Medica uero ars nunc statimque subcontraria sibi ipsi fit, cum idem non ad eundem modum aget, primo quidem loco hoc exemplum detur, Medicamenta uentrem subducentia mouentiaue semper hoc non faciunt, quædam autem utrumque fortasse neque sic subducentia cum morantibus tanquam subcontraria habent, si namque ueter moretur, ob nimiam moram corpus inflammatur, pituitaue molestat, Quæ si uentrem petat, mouet, sic uentris mora lubricationem fecit, nam cum pituita uentrem petit, eum madefacit, modo autem hoc suaptenatura uentrem mouentia morantur, si quidem non subducentia facias, quod morbum facit, dissoluitur, diluitur, ac madescit, cum autem siccescit & uritur, sanescit, Sicque

*Mori statuētes
qui cures.*

*Spasmi
medela.
Caro læsa fractaue sine rhegma.*

*Manus pedesque
si torqueantur
quid portendant.*

*Capitis doloris
medela.*

*Medicina cur
penitus non sciatur.*

*Pituita qui uentrem
trem moueat.*

Coloris mutationis causa.

morantia uentrem subducentibus moram iniiciunt, subducentiaq; moranti-
bus. Similique modo & rubicundos. & pallidos biliosa pituitosaq; pallidos
discoloresq; homines faciunt: quæq; emaciant, boni coloris. Medicamen-
tum autem utriusq; subcontraria facit. quod hoc exemplo statim demonstra-
bo, Cum qui pallet inflammatur, subito pallor ille dissoluitur & discedit,
cum medicamentum quod emaciet, porrigitur, hoc loco quod emaciat in-
flammato profuit. horum autem quod aliquando profuit & nunc profuit,
Cum uero præ gracilitate macie quis discolor pallidusue sit, quod inflami-
met si quis porrigat, pallor ille discutitur, luridum uero luteumue illud dolor
& propter frigus & propter calorem quandoq; fit, propterq; nimium & pa-
rum, nam suapte natura frigidis & refrigeratis cutem uersus de corpore calore
nimio dolor efficitur, calidis uero frigore, siccis etiam suapte natura si mader-
scant, madidisq; si siccescant. Nam singulis iis qui naturam mutant corrumpuntq;
dolores fiunt, sanescunt & hæc & cœtera, si rite curentur. Modus
alius exemplumue, Propter similia morbi gignuntur, propterq; similia por-
recta morbi sanescunt, sicuti hoc, stranguriam cum non est, medicamentum idẽ
& facit & sedat, tussisq; quemadmodum & stranguia iisdem & fit & sedatur.

Similia et faciunt et tollunt morbos.**Febris et uomitus medela non certa.**

Modus hic alius est, Febris quæ fit inflammatione, quandoq; iisdem & fit &
tollitur, quandoq; contrariis, nam si quis tunc multa calida lauet, multa pocu-
la propinet, febris inflammatione facta sanescit. si quis præterea quæ inflam-
mant, propinet, febris quæ est, sanescit. Siquis etiam medicamentum lubri-
cum poculumue porrigat, sedatur, quandoq; etiam cum non est, fit. Sic
etiam eadem & faciunt & tollunt. Nam si quis uomenti multum aquam pro-
pinet, ea per quæ uomit, eluuntur cum uomitu, sic quidem uomendo uomitus
sedatur, quadoq; magis prouocatur, sic etiam quod uomitum per inferna
subducit, & sedat & facit, contrariisq; modis utrisq; quadoq; sanescit. Si hoc
quidem omnibus idem esset polleretue, omnibus susteretur, quare cum sic non
habeat, quædam contrariis iis quæ morbum fecerunt, curanda sunt, quædã
iis similibus quæ morbum adduxerunt. Causa autem huius corporis debili-
tas est, corpus enim cibis eius uiribus paribus æquæ pariterq; sustentatur,
cibariaq; superat, cum uero plus uel minus infertur uel alio quouis modo ua-
riando cibaria corpus superant, cum pauca sunt, corpus ea statim superat ta-
bescitq; & emaciatur, cum uero quæ intrant, corpus superant, ea uigescunt,
corporisq; simul imperitant, statimq; contraria adducunt, tametsi calida per-
luantur, donec enim corpus intrantia superat & potitur, uigescit, cum uero su-
peratur, gracilescit & emaciatur, similiterq; & uescendo & perluendo facit,
donec enim hæc uincuntur, uigere faciunt, cum uero superant, subegestiones
& alia uitia creant, cum autem illud cui infertur, mutatur, necessario quod in-
fertur mutatur, corpus enim mutatum deses efficitur, nihilq; operatur & per-
ficit, maloq; cuius obuium est, quodq; antea fuit, repullulat, reuenit & recru-
descit.

Causa.**Quæ corpus inuenit et contra.**

descit, quod & subducentia & uigorem adducentia faciunt, quæ partim emaciant, partim contraria faciunt. Medica autem ars parua & modica occasio est, qui hoc nouit, quo modo, quo tempore ea utatur, quæ bona sunt, & quæ contra nouit, sed quæ subducere & mouere debent, cur non moueant sed maxime contra faciant, medica ars nec medicus quisquam scire potest, temporis autem occasio est, tantum cibi suo tempore porrigere, quantum corpus cui datur, conficere & superare potest, nam tunc quod mouere debet, & bilem & pituitam mouebit, quodq; inflammare, inflammabit, quare si cibos intestina conficient superabuntq; morbus nullus contrarietasq; nulla suscitabitur, quæ temporis occasionem medicus & potest & debet scire, quam si præterit nec obseruet, omnia in contrarium delabuntur, Dum enim corpus intransia superat conficitq; uigescit, nutritur & sustentatur, cum uero contra, macrescit, quæq; calefacere seu inflammare pituitamue agere debent, omnia suam naturam seruant, dum corpus intransia superat, subducentia namq; subducunt, calefactoria calefaciunt, si uero contra, contra euenit. Medicamenta præterea cuncta præsertim ualida præsentem statum mutant, quare si mutare uelis, medicamento utitor, mutatoq; si minus cibo, cuncta enim quæ mutant, languenti opitulatur, nam nisi mutes, quod morbum facit, crescit & augetur. Medicamenta uero suaprenatura ualida languentibus non ualidis ne dato, contra robustis, quæ paucitate non ualida facies mistura nulla ualidum uel contra conficito, sed uti quodq; suaprenatura est, sic porrigito, ualidum ualido, non ualidum non robusto, mala si facile educuntur, quæ cuiq; exitus proximus sit, educito, medicamenta uero subducentia hæc sunt, Quæ lubrica sunt & incisoria, quæ in calidis extenuantur, uenter enim calidus est, salsa etiam, quæq; horum plurimum habent, quæ uero non mouet sed morantur sunt quæ inflant, nam huda deficeata inflant, quæq; acerbæ asperæ sunt, quæq; calore compinguntur, sicca uesteque, cuncta uero quæ foris extenuant si intramittantur, calefaciunt inflammantue, quæ eadem & roborant & calefaciunt, quæq; lubricant, quæq; extenuant, eadem & calefaciunt, quin & acrida & acida calefaciunt & inflammant, cuncta uero quæ uentriculum refrigerant, lubrica frigida & huda sunt, cum uero non subducunt, calefaciunt, calida quin etiam in uentriculum data statim refrigerant, quæ non mouent molliunt & subducunt in uentriculo calida sunt, quæ plenitatem faciunt implentue, maxime calefaciunt, quæ plurima ingesta non implent, molliunt lubricantq;. Medica quidem ars medicinae tota mihi uidetur esse composita & demonstrata, quæ sic habet, singula uti consuetudinum genera, tempora, temporum occasiones & opportunitates sciat doceatq; nam qui medicam artem sic sciet, minime fortunam uel eius opem morabitur, quin imo cum ea & sine bene faciet, medica enim ars tota constat, procedit & comparet pulcherrimis inuentis sophismatisue in ea compositis constantibusq; minimuq; opis fortunæ eger,

Qualis medica
ars.

Quando omnia
suum naturam con
seruant.

Medicamenta
quid faciunt.

Proprietates
cuiusq;.

Acrida acidane
qualia et cate
ra.

Medicina quæ.

Fortuna in his
partim facit.

siquidem fortuna sibi ipsi satis est, sufficit & imperat, nulliusq; imperio subiacet, precibusq; eam adire uel placare non est. Scientia uero disciplinaq; sub imperio est, facileq; est, eam nancisci, cum qui eam nouit, ea uti uelit. deinde qua nam in parte medica ars fortunæ eget, si quidem medicamenta morborum potentiuntur? clarum siquidem esse reor, medicamentis morbos sanari, nihilque in ea re fortunam morari, siquidem medicamenta sunt, si autem cum fortuna dando profunt nihil magis medicamina, q̃ ea quæ medicamina non sunt, sanum faciunt sanantue, si cum fortuna in morbis porriguntur, quicunq; tamen fortunam medica arte uel quauis alia re penitus abdicat, dicitq; eos, qui bene sciunt & faciunt, fortuna non uti, mihi non recte sentire uidetur, nam si soli mihi uidentur secundam uel aduersam fortunam nancisci, qui bene uel male quid sciunt uel faciunt. Nam aduersam fortunam nancisci est, cum quis quod nescit non bene facit, nam cum quis ignarus est & rudis quonam pacto secundam fortunam nanciscatur, tamen aliquatenus consequatur? nō multi tamen faciendum est. nam qui non bene quid agit, secundam fortunam nunquam nanciscitur, nisi coetera illi accedentia uel melius fecerit. Mala præterea quæ muliebria dicuntur, de locellis proficiuntur, qui malorum omnium his causa sunt, si quidem quouis de naturali loco moti declinent, morbum eo deferunt, siue intro cesserint, siue foras exeant, cum autem uulua suum os in naturæ labia non immittit, nec tangit, tamen foras extet, pusillum morbum præbet, cum autem processerit, osq; in naturæ labia miserit, primum quidem tactu laborem doloremue præbet, deinde labii obice clausa uulua menstruum profluuium non fit exitue, quod retentum tumorem & dolorem præbet, si quidem inguina petat, dolorem eo desert, si uero superiora conscēdat, raritate densitateq; & angustia coxendices caputq; dolore afficit, quæ cum cōpletur, nihilq; defluit, turgēt, coxendicesq; & inguina dolore uexat, magisq; in dies completur, caputq; modo totum modo partem molestat, quæ singula sic curato. Si quidem tantum prodeat, uti possit ungi, mali odoris unguento linito uel cedro uel musæco uel alio mali odoris unguento suffitq; & minime foueto, cibo potuq; hoc tempore lotium mouente ne utitor, calidag; ne lauato, si uero recessit, conuersaq; non sit, boni odoris appositis utitor, quæ etiam una cum bono odore calefaciant, ueluti myrrha bonique odoris oleo unguentoue quouis boni odoris quod una calefaciat, iisq; appositis utitor, uinog; subterfumatigato, calidag; lauato, lotiumq; mouentibus utitor. Signoq; hoc patebit, cum recesserit, conuersam non esse, quod profluvia current, si autem conuersa sit, profluuium quod menstruum dicitur, non exit. Morbum hunc suffumigatione hac curato, Vini sumum quo fici serbuerint per uas angustioris uel per cucurbitulam summa parte acutam per tusamq; uel per utrem in uulua mittito, deinde totam calida perluito, medicamentisq; & appositis calidis calefacientibusq; utitor, qualia sunt hæc Stercus bubulum

Medicamenta sine fortuna sanant.

Quæ aduersa uel secunda fortuna huic uidentur.

Locelli morbos omnes feminis creant.

Locellorum morbo lesio.

Medela.

Calida appositio

bubulum fel, myrrha, alumen, chalbane, similiaque his siqua alia sunt. pluri-
mumque his utitor, medicamentisque subducentibus subducito. siqua uero
lenem vomitionem nec singultum ea agitatione moueant, non robustis dato.
sic autem apposita conficito. si ualida uehementiaque facere uelis, Mel semi-
costum cum appositis praescriptis, quae subducunt aguntque, misceto, glan-
dulasque balanusue sicuti sunt, quae in sedem dantur, oblongas tenuesque con-
ficito, foeminaeque supinae de pedibus altius stanti & in lectulum reclinatae
glandulam indito, pannoque calido uel alia re supertegito, sicque maneto
donec lique scat, si uero tam uehemens nolis, tenui linteolo conuoluito, sin
autem uuluae humoris plenae os turgeat, non multumque & rarum profluuium
defluat, sicuti priora, curato, cum uero nihil uel parum defluit, similiter,
si uero nimium defluat, calida aqua uel alia re ne calefacito, cibisque & potio-
nibus quae uentrem & lotum mouent ne utitor, sed eam altius de pedibus
in lectulum reclinato, ne facile defluat, stringentiaque apponito. Profluuia
uero haec cum subito impetu purgatio procedit cruenta sunt, cum tardius,
purulenta, sed iuuenularum potius cruenta sunt, natu uero grandiorum
purulenta.

Qui uehementia
lenienter sunt.

Quales harum
glandulae bala-
nine.

Profluuiorum
uarietas.

HIPPOCRATIS DE VENEREA RE

COLIYVERTERTIUS ET

QUINQVAGESIMVS

LIBER

Thi quidem nunc de Veneri ea parte dicendum uidetur
quae liberos legitimos dare possit, parumque uel mini-
mum ualitudini detrahat, morbosque nullatenus uel
parcius suscitet.

De hac re nihil amplius nobis conperitum fuit.

ET DEFINITIONIBVS

APHORISMIS VEL LIBER QVARTVS

ET QVINQVAGESIMVS

Vandoquidem uita nostra breuis est, ars uero longa, temporisq; occasio pernix, peritua uero & experientia anceps, decretorum autem indicatione difficilis, propterea medici probr est non solum se se commodum prestare, quæq; conueniunt facere, sed & languentes & mimiltros qui ad sunt, quæq; foris sunt, sales reddere. Cum autem uenter monetur, uomitioq; sua sponte fit, si quæ opus est, purgantur, confert, languentesq; morbum facile ferunt minusq; afficiuntur, si minus, contra fit, sic & uasculorum euacuatio si fiat uti debet, confert & facilius ferunt, si minus, contra. Præterea etiam tempus anni, locum, num ne sit æger ubi expediat an non, ætatem morbosq; contemplator. Corporis autem athletarum seseue exercentium summa habitudo fallax est, nam eodẽ statu non potest diu permanere nec quiescere, cum ergo non quiescat, non in melius sese sed in peris dedit, quare bonam hanc firmitatem & habitudine non tarde mutare soluereue confert, corpus uti rursus principium requietis & nutrimenti capiat, nec ad extremam maielem concidentiamue deducito sed quatenus natura languentis patietur, quoniam fallax est. Similiter & euacuationes quæ ad extremum deducunt, tutæ non sunt, summæq; plenitates tutæ non sunt refectionesue. Tenues de industria nutritus in longis & grauib; morbis cum non admittitur, semper fallaces & periculosi sunt, cibique rursus nutritatusue, qui summopere emaciant, periculosi sunt, quin & plenitas ad summum deducta periculosa est. Languentes itaq; potius in tenui nutritatu erant, quapropter magis aduntur, quicquid enim fit, maius fit si crebro fiat, q̃ in paulo ualidioribus si raris, quare cibi tenues statim & exacti materizue non ualidæ sanis fallaces sunt, quoniam si quando quid in modo peccent errentue, difficiliter ferunt, & magis afficiuntur, quare tenuis materizue non ualidæ cibi statim & exacti tutiores non sunt q̃ ualentioris paulo. Magna postremaue mala summâ postremâ & diligẽtem medelâ possunt, quod potissimum est. Nam cū malum graue peracutumue est, summopere statim afficit & laborat, quare non ualidæ materizue cibo nutritatuue necesse est uti, cum uero graue & acutum non est, potes ualentiore cibo nutrire, tantoq; magis quanto lenior morbus fuerit. Cū uero morbus in incrementum est nigetue, tunc cibo tenui & non ualido necesse est uti. Quare languentẽ respectato

*Medica ars uita
penitus non pa
ratur.
Pira. Crisps.
Medici nimis.*

*Que consideran
da.
Corpora habita
tiora qui tra
standa.*

*Que bona, et
contra.*

*Qui cibis nutri
catusue morbis
conueniat.*

respektato consideratoue nunquid eo nutritu morbo suffesturus an defectu
 rus sit, morbiq; uigorem & incrementum, num eo modo prior morbus hebe
 ratur & languescet. Quibus autem morbus subito uiget & augetur, iis
 statim tenuiter & non ualde uisitandum est, quibus uero tardius pauloante
 subtrahendum est, & non dandum, sed postea uel ante plenius nutritu, lan
 guens uti sufficiat & duret. Cum autem accessiones aduentant, & in ipsis
 accessionibus cibum ne dato subtrahitue, nam læderet, cum per dierum cir
 cuitus & terminos accessio sit, tunc cum accedit, ne dato. Morbi uero ipsi
 & tempora anni, status, circuitus alternos, responsus & accessiones demon
 strant, singulis ne diebus alternisue temporeue longiore fiant, quæq; in his
 superueniunt, sicuti in laterum morbo pleuriticisue, si statim spuant, breuis est,
 si sero, longus. Lotia quinetiam oletq; colores, sudores, præterea mala su
 peruenientia si bene maleue facile uel difficile decernant, breuia uel longa
 sese fore demonstrant. Senes autem facillime famem & inedia ferunt, se
 cundo loco uiri iam adulti, minime quidem adulescentes, sed pueri multo
 minus, præsertimq; ii qui uiuaciore promptioreque sunt animo. Qui cre
 scunt, insitum innatumq; calorem habent, quare plurimo egent nutrimento,
 quod si non ingeratur, corpus tabescit & consumitur. Senes uero parum ca
 loris habent, propterea paucis quæ se calefaciant, egent cibisq; multis enim
 rebus calor extinguitur. Propterea senibus febres tam graues q̃s iuuenibus non
 sunt, corpus enim eorum frigidum est. Ventriculi quidem suaptenatura
 per hyemem & uer calidissimi sunt, somniq; longissimi. Propterea iis anni
 temporibus plurimum ingerito, cum plurimum caloris inest, quoniam pluri
 mo nutrimento eget, quod & iuuenilis ætas & athletæ seleg exercentes de
 monstrant. Cibi liquidi humidique cunctis febrientibus conferunt, pueris
 præsertim, coeterisque sic nutritari consuetis, iisque qui semel uel bis parti
 culatimque & sæpius iisque qui plus uel minus sumere consueuerunt. Con
 suetudini quinetiam, ætati, anni tempore, loco quid dandum est. Ciba
 ria difficillime ferunt & conficiunt per æstatem autumnumque, per hye
 mem uero secundoque loco per uer facillime. Cum accessiones circula
 res & ordine aduentant, nihil porrigito nec sumere cogito, sed ex priori
 bus ante decretoria demisso. Quæ decernunt quæq; recens & nuper de
 creuerunt, ne agitato, ne ue quicquam innouato, sed uti habent finito.
 Quæ educenda sunt, qua maxime suaptenatura uergunt perque loca
 conferentia educito. Quæ matura sunt & concocta medicato & educito,
 non cruda, nec per exordia, nisi res gliscat poscatue, quod ferme nunquam
 cadit. Quæ egeruntur, copia ne contemplator censetoue, sed si quæ expe
 dit, egerat, facileque ferat, cumque opus est, usque ad animi deliquium de
 festumue educito, dummodo languens sufficiat. Medicamentis in gra
 uibus morbis perque exordia raro uitior, hocque præ cunctis reputato consi

Quid in acces
 sionibus agendi.

Pleuritici.
 Morbi signa.

Qui cibū magis
 appetant.
 Calor quibus
 insitus.

Cur seniorū non
 graues febres.
 Calor quando in
 uentriculis uiget.

Cibi febrientiū.

Quæ cibi obser
 uatio.

Cibaria quando
 difficilins consi
 ciuntur.

Circuitus acces
 sionum.

Qui quid edu
 cendum.

Quæ olei ob
 seruatio.

Medicina
 quido danda.

deratoue, numne quæ expedit, egerat. Nam confert facileq; fert, si minus, contra difficulter.

SEGMENTVM SECVNDVM

DE SOMNO

Somni qualitas.

Somnus et uigilia præter modum mala.

De lassatio per se quid ferat.

Varietas refectio.

Cum cibis non proficit.

Morbos diuersi sapientia.

Decretoria nota.

Mutatio olei in fluxu quadis.

Fauci morbi et tuberculoz obferuatio.

Fames quietem poseit plenitas uacuationem.

Quæ prædictiones non certe.

Lubricitatis obferuatio.

Quarta quæ longæ et contra.

Quarta quæ longæ et contra.

Quarta quæ longæ et contra.

Quarta quæ longæ et contra.

Cum in aliquo morbo somnus afficit laboremue infert, letifer est, si uero iuuat, letifer non est. Cum somnus delirium sedat, bonum est. Somnus uigiliæ cum uterq; modum non seruant, malum est. Plenitas, fames, quicquidue præter naturam est, bonum non est. Lassitudines de lassatione sue quæ per se suaue sponte fiunt, morbos portendunt. Qui corporis aliqua parte laborant, nec sentiunt, plerumq; mens horum afficitur. Corpora longo tempore emaciata lente, tarde, tenuiterue reficito. Quæ uero breui, citius pleniusue. Cum quis post morbum cibum capit, nec conualescit reficiturue, plus æquo sumit, quod si fiat, eo non nimium comedente uacuationis eget. Cum quis corpora purgare uelit, fluida reddito. Corpora non pura non beneue purgata quò magis nutritis, eo magis laedis. Melius faciliusue est potu q̃ cibo repleri. Qui celeri adiumento additamento ue egent, medicamentum liquidum optimum est ad uires recuperandas, si celerioris, odoramentum. Quæ post decretorium crismus in morbis & corporibus remanent, reuertuntur repullulantue. Quibus decretorium crismus fit & aduentat, non iis quæ præcedit difficilis est & molesta, sequens uero plerumq; melior & facilior est. Mutationes oletorum nisi in peius & malum mutantur, in uentris defluxu profunt. Cum uero fauces afficiuntur, tuberculaue in corpore nascuntur, excreationes contemplator, quæ subiliosa sunt, corpus una affectum est, si sanis similes, corpus nutrire tutum est. Cum fames est, laborandum non est. Cum plus cibi q̃ natura patitur, intrauit, uacuatio sanat, medicatione demonstrat. Quæ cumulatæ celeriterq; nutriunt celeriter etiam egeruntur. Prædictiones salutis uel mortis morborum grauium tutæ certæ & ueræ penitus non sunt. Qui cum pueri sunt, uentrem lubricum habent, cum aduleuerunt iis moratur. Qui cum pueri sunt uentrem lubricum non habent, cum aduleuerunt, iis soluitur. Potus gini temulætiaue famæ discutit. Morbos qui plenitate fiunt, uacuatio sanat. Quosq; uacuatio creauit, plenitas, coeterorūq; eadē cōtrarietas est. Morbi graues quarto & de cimo die cū lōgissime decernūt. Quartusq; septenariū præsefert & demōstrat principii uero secūdx septimanæ est octauus, considerāndus & obseruandus est undecimus, qui est quartus post secundā septimanā, contēplandus etiā est septimus et decimus, cum sit quartus post quatuor & decē, septimus uero post undecimū. Quartanæ Aestiuæ plerūq; breues sunt, Austuminales uero longæ,

longæ, potissimumq; eæ quæ hyemem attingunt. Melius est febrem post neruorum dolorem conuulsionemue siue spasmum fieri, q̃ contra. Præter rationem leuatis credendum non est, nec mala quæ temere fiunt, ualde timenda sunt, æplurinq; enim hæc infirma sunt, nam multum diuque durare non consueuerunt. Si corpus non leuiter & in summa cute febrientium perduret, nihilque minuatur, uel si plus q̃ ratio poscit, tabescit, malum est, nam illud morbi longitudinem, hoc debilitatem significat. Morbis incipientibus siquid tibi mouere uideatur moueto, uigentibus autem quietem habere melius est. Nam per exordia finesq; omnia debiliora sunt, per uigores autem ualidiora. Cum quis post morbum bene comedit, nihilq; reficitur, malum est. Nam omnes ferme languentes qui per exordia bene nutricantur, nihilq; proficiunt, per finem cibum auersantur, qui uero per exordia parcius uocantur, deinde si probe nutricentur, melius conualescunt. Mente bene ualere, libenter quæ dantur sumere, in omni morbo optimum est. Contra uero habere malum. Minus in omnibus morbis in periculo sunt qui morbo ab eorum natura, ætate, habitu, anni tempore non abhorrente laborabunt, q̃ ii qui contra. Quæ circa umbilicū pestinemq; sunt, in omnibus morbis crassa si sunt, q̃ extenuata melius est, quod malum est, & ad purgationes inferiores non tutum. Qui sano corpore sunt, quiq; malo cibo utuntur, medicamentis purgati celeriter debilitantur resoluunturq;. Qui ualido corpore sunt, difficulter potionantur. Qui per morborum exordia medicamento pituitam soluere tentant, distentæ quidem & perflammatae pituitæ nihil demunt, cum enim cruda recensue sit passio morbusue, non cedit, sed potius quæ morbo aduersantur, salubriaq; sunt, liquefaciunt. Siquid cibi uel potus deterius paulo est sed suaue, præferendum est paulo meliori & non suauis. Senes plerunq; minus ægrotant q̃ iuuenes, sed siqua mala diutius illis durant, cum illis fere semper moriuntur. Quare raucedo destillatioq; seniorum nunquam maturescit. Qui sæpe uehementerq; soluuntur sine patienti causa, de improviso moriuntur. Siderationem Apoplexinue ualidam medicina nulla soluit sanatur, non ualidam non facile. Præfocatorum suspensioe strangulorum nondumq; mortuorum nemo uitæ restituitur, qui spiritum ore miserit. Qui suapte natura ualde obesi sunt, celerius q̃ macilenti pereunt. Pueros comitiali morbo uexatos epilepsiaue potissimum ætatis mutatio temporum anni, uitæ, locorum sanat liberatur. Cum dolores laboresue duo simul non eundem locum uexant, maior minorem tollit obscuratur. Cum pus gignitur, dolores laboresue febresq; magis uexant, q̃ cum iam factum est & creatum. Cum quis in omni corporis agitatione motuue laborare incipit, si statim cesset quiescatue, cessat sedaturue. Consuetos dolores laboresue consueti quanuis non robusti uel senes sint, facilius ferunt, q̃ iuuenes & robusti non consueti. Quæ multo tempore consueue-

spasmi obserua-
tio.

Corporis obser-
uatio.

Quid per exor-
dia et fines mor-
borum agendū.

Conualescentie
signa.

Mens in morbis
ualeat opus est.
Morborum qua-
litas.

Medicamentum
quid his faciat.

Pituita quando
sedanda.

Quando suauis
non suauis
præferenda.
Senes minus
ægrotant quam
imenes.

Apoplexis, apo-
plexæue medici-
na non tollitur.
Qui strangulati
nō restituantur.

Mutatio quid
faciat.

Duo dolores
quando minor
sedatur.

Pus cum gigni-
tur magis afficit
quā cū factū est.
Labor qui sedatur.

Consueti quos-
uis minus mole-
stant.

Quæ facere tu-
tum non sit.

Quando standū
prioribus.

Venter seuum et
iuuenum quādo
nariat.

*Corpora longa
et gracilia.*

Comptroller

1924

and the other is a

1944

1917

Temporibus m=

tationes.

Quelle: *...*

Qualis Auster
septentrioq.

27. 5881
A

1. *Chlorophyll a* (Chl a) is the primary photosynthetic pigment in most plants and algae. It is a green pigment that absorbs light energy in the blue and red regions of the visible spectrum. Chl a is essential for the light-dependent reactions of photosynthesis, where it converts light energy into chemical energy in the form of ATP and NADPH.

Morbi cuiusque
temporis.

1945

1947-1948

7987

Temporum ob-
servatio.

7-10

1. *Chlorophyll a* and *Chlorophyll b* were determined by the method of Arar and Collins (1971).

funt tametsi peiora sunt q̄ non consueta, minus tamen molesta esse consueuerunt. quare ad non consueta transmutato. Multum & subito uacuare replereue, calefacere uel refrigerare, uel quouis alio modo corpus mouere & agitare, fallax & non tutum est; Nam quicquid nimium est, naturæ hostile est, quod uero paulatim fit, tutum est & non fallax, præsertim si de uno in alterum mutes transeasue. Cum omnia rite feceris, si rite non succedit, ne commutes, si manet quod primo comparuit & uisum est. Qui cum iuuenes sunt, lubricum uentrem habent, melius transigunt. Qui contra, non lubricum habent, nam in senecta uenter iis desiccatur durefcitue, plærunque contra illis. Corporis longitudo gracilitasue in iuuenta liberale quid & uenustum est, contra uero in senecta non utilis & peior est q̄ in paruis & non longis.

TERTIVM SEGMENTVM

DE TEMPORE

MUTATIONE

Mutationes autem temporum anni morbos potissimum gignunt, præfertim eorum magnæ uarietates & mutationes frigoris calorisue, cœteraque ratione eadem & modo. Quædam uero naturæ per æstatem uel hyemem bene uel male habent. Morbique ipsi & ætates quædam pro temporum mutatione, loco uisusq; plus uel minus afficiunt afficiuntur. Cum autem in ipsis anni temporibus eodem die modo, tepor modo frigus fit, mala per Autumnum expectato. Cum autem Auster flat, auditum grauat & obtundit, uisum hebetat, caput grauat, corpora tardat dissoluitq; similiaq; in morbis facit. Si uero septentrio flat, faucium morbi, uentris duricia, tussis, mictionis difficultas, horrores, laterum & pectoris dolores uigent, similiaq; in morbis facit. Cum Aestas Veri similis est, sudores multos in febribus expectato. Temporibus autē æstuosis siccisq; febres graues fiunt, siq; plurimus annus sic fuerit, quem finem statumue fecerit, tales morbos plærunque expectato. Statis firmisue temporibus suoque tempore omnia reddentibus statim, boni, decretoriiue morbi fiunt, contra non statis.

Per Autūmnum plærungꝫ morbi grauissimi mortiferiqꝫ gignuntur. Tēpus autē Vernū sanissimū est, minimēqꝫ mortiferū. Tabifico morbo laborantibus phthinusue malus est Autūmnus. Tēpora autē anni sic obseruato, Hyems quidē si sicca septentrionalisqꝫ sit, Ver autē aquosū & austrinū, necesse est Aestate febres graues, oculorum uitia præsertim uiris foeminisque suaptenatura humidis uigere, difficultatesque intestinorum dysenteriasue.

Quæ si

Quæ si austrina, aquosa, tepidaq; sit. Ver autem siccum & septentrionale, feminæ quibus partus ad uer tendit & instat, quauis causa abortient, quæ uero pepererint, non robustos & morbosos infantes edent, qui statim resoluantur pereantq; uel macilentis morbosiq; degunt, ceteris uero mortalibus & uiris & iuuenibus difficultates intestinorum lippitudinesq; siccae fiunt. Senioribus autem destillationes catarrhoearum, quæ cito resoluant & perimant.

Si autem Aestas squalida septentrionalisq; sit, Autumnus uero aquosus austrinusq; sequatur, per hiemem capitis dolores, tussis, raucedines, grauedinesque fiunt, quibusdam autem & tabes phthisiesue. Si uero septentrionalis & non aquosus autumnus sit, iis qui super natura humidi sunt & sceminis confert, ceteris uero lippitudines sicca, febres graues & longæ, destillationes grauedinesq; quibusdam & atræ bilis morbus melancholicarum fiunt.

Status autem tempestatum temporumue anni squalidi sicciue si sint, magis sani omnino sunt, qm aquosi, minusq; mortiferi. Plurimq; temporibus tempestatibusue aquosis mala hæc fiunt, longæ febres, uentris fluctiones, putredines, morbi comitiales epileptiue, siderationes apopleptiue, angina cynancharum, siccis uero squalidisue tabes phthinadesue, lippitudines ophthalmiarum, dolores articulorum arthritidesue, lotii strangulationes stranguriarum, difficultates intestinorum dysenteriarum.

Status uero tempestatum qui singulis diebus fiunt, septentrionalis quidem corpora compositiora, robustiora, agilia, coloratiora, meliusq; & magis audentia facit, uentres autem siccat & moratur, lumina oculosue lancinat mordicatue, doloremque, si quis in pectore prius fuerit, magis concitat, uti magis uexet. Status uero tempestatis austrinus corpora dissoluit, humidam reddit, capitis grauedinem auditusq; & caligines facit, oculisque & corporibus motum tardum difficilemque dat, uentres humectat.

Quatenus autem ad anni tempora pertinet, hæc notato, pueri iisq; proximi tempore ueris primaq; æstatis parte probe degunt ualentq; postrema uero æstate & autumnio quadam tenus & prima parte senes, postrema uero ceteraq; autumnii parte hiememq; quimidia sunt ætate.

Per omnia quidem anni tempora morbi omnes gignuntur, sed in horum quibusdam quidam & magis gignuntur & magis uexant.

Per Ver autem furiores manicarum, morbi bilis atræ melancholicarum, comitiales morbi nullimatarum, epileptici, sanguinis fluctiones hæmatosue rhysses, angina cynancharum, frigida grauedines coryzarum, raucedines branchiarum, cutis exasperationes leprarum, tussis bechesue, morbi sacri lichenessue, utitilignes alphiue, plurimæq; tubæ pustulæ ulcerosæ exanthessiesue, helcodees, tubercula furunculiarum siue phymata, morbiq; & dolores articulorum arthriticarum.

Per Aestatem uero & horum nonnulli continuæq; febres feruentesque causæ, tertianæ plurimæ, quartanæ, uomitiones, uentris fluores, lippitudines, labores aurium, oris ulcerationes, uerendorum putredines, sudores.

Morbi cuiusque
ætat et tempo
rum.

Morbi temporū
aquosorum.

Septentrionis
qualitas et au
stri.

Qui temporibus
singuli melius
degant.

Veris morbi.

Morbi æstini.

Morbi autumnales.

Morbi hiemales.

Morbi ætatum.

Pueritiæ morbi.

Quædam morbi.

Quædam morbi.

Quædam morbi.

Causæ cholerae. Hemorrhoides morbi seu.

Per Autumnum autem & plurima æstiva uigent, & quartanæ febres & erraticæ, lienes, morbi aquæ subter cutē hydropesue, tabes phthisiesue, lotii strangulationes stranguriæue, difficultates leuitatesque intestinorum, coxæ/ dices ischiadesue, angina cynanchæue, suspiria spiritusue angustia seu asth/ mata, conuulsiones hileiue, comitiales epilepsiaue, furorēs manicaue, morbi bilis atræ melancholicaue. Per hiemem uero laterum morbi pleuritidesue, pulmonis uitia peripneumoniaue, destillationes frigidæue grauedines seu co/ ryzæ, somnulentæ soporataue obliuione seu lethargi, faucium raucedines branchiue, Tusses, pectoris labores & costarum lumborumq; capitis dolo/ res uertiginesq; siderationes apoplexiaue. Per ætates uero hæc eueniunt, pueris paruis recensq; natis oris ulcera aphthæue, uomitiones, tusses, difficiles molestæq; uigiliae, pauores, umbilici inflammationes, humiditates aurium, pruritus gingiuarum. Cum dentiunt, febres, conuulsiones, doloresue ner/ uorum seu ipsarum, uentris fluctiones, præsertim cum dentes caninos emit/ tunt, præpinguesq; si sint, lubricosq; uentres non habeant, his maxime uexan/ tur. Paulo uero maioribus pueris hæc fiunt, tonsillæ, fauciumue utrinq; tumor est paristhmiaue, luxatio uertebrae occipitis intro, suspiria, spiritus ue difficultates seu asthmata, calculationes lithiasiesue, tinea rotunda latæq; ascaridesue, uari acrochordonesue, pustula rubra satyrismiue, stranguriæ, strumæ choeradesue, cæteraq; tubercula, sed maxime prædicta. Mâculis autem adhuc & ad pubertatem tendentibus plurima horum fiunt, longiuscu/ læq; febres, sanguinis narium fluctiones, Morbi uero puerorum quadrage/ simo die plurimi decernunt, quidam septimo mense, quidam septimo anno, quidam ad pubertatem usque tendunt, qui uero permanent, nec pubertate soluantur pueris, puellis autem per mensium exordia, diuturna esse consueue/ runt. Sanguinis spuitiones, tabes, febres graues, comitiales epilepsiaue, cæteraq; uitia prædicta fiunt adulescētibus præsertim. Qui uero hanc æta/ tem excesserunt, iis suspiria asthmataue, morbi laterum pleuritidesue pulmo/ nis uitia peripneumoniaue, somnulentæ obliuientes lethargiue, delirationes phrenitidesue, febres ardentes causiue, bilis choleraue, diuturnæ uentris fluctiones, difficultates, leuitatesque intestinorum, mariscæ, ficosæue & sanguinolentæ ani extuberationes hemorrhoidesue. Senibus uero spiri/ tus difficultates, destillationes tussibundæ, minctionis strangulationes, diffi/ cultatesq; labores articulorum, renumq; caligines, uertiginesue, sideratio/ nes apoplexiaue, malæ habitudines cachexiaue, lancinationes corpo/ ris totius, pruritusue, uigiliae, uentis oculorum, narium humiditates, uisus heberationes, oculorum albugines glaucosiesue, grauitates auditus barycoiaue.

Quædam morbi.

Quartanæ

Q V A R T V M S E G M E N T V M D E P R A E G N A N T I B V S

Prægnantes si res cogat poscatue, de quarto septimum usq; mensem positionato, has uero minus, puerulosq; & uetulos reuereare. Medicamentis autem quæ sua sponte ueniunt, de corpore deducito, quia utile est, contrario modo uenientia sedato. Nam si quemadmodum expedit, purgentur, confert, facileq; ferunt, contra uero difficulter. Medicamentis autem per æstatem superna potius purgato, per hiemem inferna. Sub Cane & ante Canem operosæ molestæ difficilesque sunt medicamentorum purgationes. Macilentos facile uomentes hiemem cauendo supra purgato. Difficile uomentes modiceq; carnosos æstatem uitando, per inferna. Tabe uero laborantes obnoxiosue per superna nunquam purgabis, ueritus eam, quæ in eorum spiritalibus instrumentis est, imbecillitatem. Bile uero atra uexatos melancholicosue largius & plenius eadem cogitatione contraria adiiciendo per inferna purgato. Medicamentis in ualde grauib; morbis primo die, si res poscat cogatue, purgato, nam in iis differre bonum non est. Dolores qui torquent circa umbilicum lumbosq; quibus nec medicamento nec alia re tolluntur, iis res ad siccam aquam subter cutem sistitur. Qui per hiemem leuitate intestinorum laborant, per superna eos purgare malum est. Qui per superna, ueratro non facile purgantur, multo cibo ante potionem madefacito, quiescit toq;. Cum quis ueratrum potauit, si magis agere uis, corpora permoieto & agitato, somnum desidiâq; fugito, quod agitatio corpora perturbet moueatue, Nauigatio demonstrat. Cum ueratrum magis agere uis corpus, agitato, cum uero comprimere & sedare, somnum facito nec dimoueto. Periculosum autem iis ueratrum est, qui sanas carnes habent, conuulsionem namq; spasmonue facit. Non febrienti cibi auersatio, cordis uellicatio, oculorum caligatio, os amarum si fiat, per superna purgationis egere significat. Dolores qui supra præcordia sunt, per superna purgationis egere præseferunt, qui subter, per inferna. Qui purgati medicinæ potione non sitiunt, purgatio non cessat priusq; sitiant. Dolores qui torquent, non febrientibus si fiant, genuaq; ingrauescant, lumbiq; doleant, purgationis per inferna egere portendit. Nigra oletula sanguiniue nigro similia sponte sua uenientia cum febre uel sine pessima sunt, cuiq; siue in cuius oletulo colores peiores erunt, peius adhuc est, cum medicamento autem melius est, quoque colores plures fuerint, mali non sunt. Per exordia cuiusq; morbi si bilis atra supra uel infra reddatur, mortiferum est. Si qui morbis grauib; uel longis uulneribusue uel aliter emaciati bilem atram cruorine atro similem supra uel infra eiiciunt, postredie moriuntur. Difficultas intestinorum dysenteriaue

Prægnantium curatio.

Quando purgantur et quos.

Melancholici.

Purgatio morborum grauium quando fiat.

Sicca aqua subter cutem. Veratri purgatio.

Sitis purgationis si sitis.

Quæ oletula mala.

Bilis atra mala per morbi exordia.

Sanguis qualis.

si de bile atra incipiat, mortifera est. Sanguis supra qualiscumque sit, si emit-
tatur, malum est, si infra, bonum. si oletula nigra sunt, malum est. Si qui
difficultate intestinorum laborat, similia catunculæ frustula demittat, mor-
tiferum est. Quibus in febre multum sanguinis unde vis defluet, cum resi-

**Surditas quid
facit.**

tentur, uenteris iis lubrici fient. Si iis qui biliola demittunt, surditas super-
ueniat, biliola oletula tollit, si uero surditas prius fuerit, si biliola demittant,
sorditas cessat. Quibus in febre sex dies iam detentis hec tunc frigus acce-

**Decretoria et ac-
cessiones mole-**

dit, difficulter decernit dissoluitur. Quibus accessiones fient, si hora ea-
dem qua dimiserint, postridie eadem repetent, difficulter decernent. Qui in
febre delassantur, his in articulos maxillasque potissimum abscedit. Cum iis

**Suppurationum
signa.**

qui recens & nuper morbum euaserunt, parte aliqua dolet, ea abscedet.
Quin et si ante quid doleat, eo morbus decumbit & sistitur. Si febrienti

Sudores.

cum nullus tumor in faucibus est, præfocatio repente superueniat, morti-
ferum est. Si febre correpto collum subito torqueatur, uti uix deuoret, ni-

Sudores.

hilque tumeat, lerale est. Sudores si cum febre capiant, boni sunt, tertiani-
que quintani, septimani, nonarii, undecimani, quarti & decimani, septem &

Sudores.

decimani, uni & uigesimali, uni & trigesimali, quarti & trigesimali. Nam si morbos
decernunt. Qui uero sic non fiunt, laborem, morbi longitudinem reuersio-

**Sudor per som-
num cur.**

nemque portant. Sudores uero frigidi si cum graui febre fiant, mortem,
si cum leniore, morbi longitudinem signant. Quæ corporis parte sudor

**Febris que peri-
culosa.**

fuerit, morbum ea esse dicit. Quæ calor uel frigus est, morbus ea est.
Cumque corpore toto mutationes fiunt, cumque corpus modo frigescit,

**Tubercula do-
lori, articulorum
post febrem.**

modo calefcit, uel calorem aliunde trahit, coloremue mutat, morbi longi-
tudinem portendit. Sudor multus post somnum & ex somno sine causa ma-

**Frigus superue-
niens malum est.**

nifesta si fiat, corpus nimio cibo uti præsefert. si uero cum cibum non sum-
pserit, hoc fiat, uacuatione egere scito. Sudor multus, frigidus uel cali-

**Oletula lotia-
qualis est.**

dus semper fluens morbum significat, maiorem frigidus, calidus uero mino-
rem. Febres nunquam cessantes tertioque die crescentes periculosæ sunt, quæ

Mortis signa.

modo aliquo cessant, periculosæ non sunt. Qui febre longa laborant, iis
tubercula uel in articulis dolores fiunt. Quibus longa febre tubercula uel

Mortis signa.

dolores in articulis fiunt, si nimio cibo utuntur. Si frigus rigorue cum febris
non cessauit, languensque debilis sit, superuenit, mortiferum est. Cum febris

Mortis signa.

non cessauit, si liuida, cruenta, biliola, glida demittant, malum est, si autem
& per secessum & per lotium bene demittatur, bonum est. si uero per hæc loca

Mortis signa.

nihil conferens excernatur, malum est. Cum febris non cessat, si foris fri-
geat, intus uero caleat ardeatue languens, nec siliat, mortiferum est. Si

Mortis signa.

autem cum febris non cessat, labellum uel oculus uel supercilium uel nasus
torqueatur, quin et si languens debilitatus iam non uideat, nec audiat, quic-

maue in febre per prima decretoria non discutiuntur, morbum longum fore portendit. Quibus per febrem malumue aliud oculi libenter lacrimant, nulum periculum est, sin autem non libenter, maius periculum est. Quibus per febrem per dentes glutinosa uersantur, febris uehementior fit. Quibus per febrem ardentem caufonue tussis sicca parum uexans plurimam fit, non ualde ii sitiunt. Quæ cum inguina tument, febres fiunt, malæ sunt omnes, præter diurnas ephemeræ. Si febrienti cum febris non cessat, sudor fiat, malum est, Nam & morbus producit & plurimū humiditatis inesse signat.

Morbi longi signum.

Qui carnem humidam habent, iis in ediam famemue facito, fames enim carnem siccatur. Sicuti febre ardente correpto frigus rigorue superuenit, febris discutitur. Siquis conuulsione spasmoue uel neruorum distentione tetanoue molestatur, febris superueniens morbum eum discutit. Tertia uera septe no circuitu cum longissime decernit. Qui per febrem surdesunt, si naribus sanguis defluat, uenterue soluatur, malum tollit. Mala quæ diebus paribus decemunt, male decernunt & regredi cōsueuerunt. Febrientem nisi diebus non paribus febris dimittat, redire consueuit. Quibus in febre morbus articuatus regiusue seu isteros ante septimum diem superuenit, malum est, nisi per uentre humore eliquato sedetur. Quibus in febre nullo non die frigus rigore fit, singulis diebus febris soluit. Quibus in febre septimo uel nono uel quarto & decimo die morbus areuatus superuenit, bonum est, nisi præcordia dextra parte dura sint, quod si sit, bonū non est. Metus in febribus per somnos uel conuulsiones spasmie malum est. Circa uentriculum in febre si uehemens æstus calorue fiat, cordisq; lacinatio, malum est. Spasmi conuulsionesue per graues febres circaq; intestina labores uehementes malum est. Spiritus creber in febre malum, conuulsionem enim signat.

*Tussis sicca.
Febres tument inguine mala.
Sudor febre non cessante malus est.
Tetanos qui discutitur.
Tertia decretoria.*

Quibus febre non carentibus lotium crassum, frustulosum, non multum exit, malum est, sed copiosum tenueq; prodest & bonum est, nam tale cum exit, uel per initia uel statim post crassum sedimentū facit & habet. Quibus in febre lotium turbulentum quale iumentorum est, redditur, caput iis uel dolet uel dolebit. Quibus malum septimo decreuit lotium nubilum ii primo reddunt, quarto rubrum, deinceps rata portione dilutius. Quibus lotium translucidum perspicuumue redditur & album, malum est, quod potissimum in deliris phreniticisue conspicitur. Quibus præcordia tument, uti suspensa uideantur, murmurantq; si lumborum dolor superuenit, uenter iis soluitur humescitue, nisi crepitus prorumpat, uel copia lotii subtereatur. Per febres autem hæc fiunt. Quibus articularum abscessus timetur, lotiū multum ualde crassum & album si fiat, liberat, quemadmodum quibusdam in quartanis laboriosis fieri incipit. Quin et si naribus sanguis prorumpat, ualde cito liberat. Si sanguinem pusue quis cum lotio mingat, rhenes uescicamue ulceratam præsefert. Quibus in lotio crasso parua carunculae frustula uel

Morbus articuatus icterois.

Spasmi.

Lotia qualia.

Tumor præcordiorum.

Articularum ex tuberculo.

Sanguis pus uel quid aliud si mingatur, quid uel.

capillamēto quid simile simul exit, rhenes hæc his excernunt. Quibus in lotio crasso furfuracea quædam simul eminguntur, uesica horum scabie laborat. Qui sponte sua sanguinem mingunt, uenulæ fracturam in horum the nibus portendit. Quorum in lotio quædam harenosa subsistunt, uesica horum calculo laborat. Sanguinem uel eius frustula siquis mingat, uel lotii strangulationem stranguriamue patiat, uentremq; imum, pestinem semenq; doleat, quæ circa uesicam sunt laborant. Siquis sanguinem, pus, squamulæque mingat, malusq; & grauis odor insit, uesica ulcerata est. Quibus in lotii meatu pustulæ tuberculaue gighuntur, si suppurent & prorumpant, malum soluunt. Si noctu quis multum mingit, parum egerit.

QVINTVM SEGMENTVM DE

CONVVLSIONE SPASMOVE

Conuulsio spasmosue post ueratri potionem si fiat, superq; uulnus, mortiferum est. Sanguine multo subterfluente si conuulsio singultusue superueniat, malum est. Post multam purgationem conuulsio singultusue si fiat, malum est. Temulentus siquis repente mutescat, si conuulsio superuenit, moritur, nisi febris se corripiat, uel cum ad eam horam uenerit qua crapula & ebrietas cessat & soluitur, loquatur. Qui neruorum distentione Tetanoue corripiuntur, quarto die moriuntur, quos si fugiant euadantue, sanescunt.

Morbi comitiales epilepticaue quibus ante pubertatem sunt, cum pubescunt, tolluntur transmutanturue, quibus autem quinto & uigesimo anno sunt, cum iis plerumq; moriuntur. Qui morbo laterum laborant pleuritici ue sunt, nisi quatuor & decem diebus perpurgentur, purulenti fiunt, seu in empyema transeunt mutanturue. Tabes phthisisue potissimum fiunt ab octauo & decimo anno usque ad quintum & trigessimum. Qui Anginam Cynanchenue fugiunt & euadunt, si pulmonem pesat, septem diebus nisi moriuntur, purulenti fiunt. Qui tabe laborant, si quod spuunt carbonibus in ictum male olet, capilliq; capitis defluant, mortiferum est. Qui tabe laborant, capilliq; capite defluunt, si uentris flustio superueniat, pereunt. Qui spumofum sanguinem spuunt, de pulmone deducitur. Tabe correpto si uentris flustio superueniat, mortiferum est. Qui de laterum morbo pleuritideue purulenti fiunt, si quadraginta diebus ex quo prorumpere coepit, per purgentur, sedantur liberanturue. si minus, tabes subrepat. Calida aqua si quis nimium utatur, detrimenta hæc secum portat, carnem mollem effoemina tamue facit, neruos debilitat, mentem heberat, sanguinem prouocat, delirium animi portat, post quæ mors sequitur. Frigida uero hostis est ossibus, neruis,

Spasmi uarietates.

Tetanus.

Comitiales epilepticaue quando tollitur. Pleuritici.

Phthisis.

Cynanche.

Phthisis quando mortifera.

Curr spumofus, sanguis spuunt. Pleuritici.

Calida et frigida aqua qualis.

bus, neruis, dentibus, cerebro, medullæ dorsi spinæque, conuulsiones spas-
musue, neruorum distentiones, tetanusue, liuores melasmusue, febriculosos
horrores rigoresue facit. Calida prodest, quæ perfrixerunt, calefacit,
præterea quæ sanguinem uel emittunt uel emissura sunt. Frigida uulnera
ulceraue lancinat mordicatue, cutem circumsperat, dolorem sine pure fa-
cit, nigricat, febriū horrores & rigores, conuulsiones & distentiones iniicit.

Quandoque super uel in neruorum distentione tetanoue sine uulnere ulce-
reue carnosio admodum iuueni ætate media plurima frigida perfusio calorē
reuocauit, calida discussit. Calida non in omni uulnere ulcereue pus creat,
quod summum tutelæ securitatisue signum est, cutem molli-
nuat, dolorem tollit, horrores, rigores, conuulsiones, distentiones miti-
gat, capitis grauedinem leuat, plurimum ossibus fractis confert, & nudis,
& iis qui caput uulneratum habent, & iis qui præ algore moriuntur uel
ulcerantur, & iis quæ serpunt & deubrant, sedi, pudendis, locellis, uesi-
cæ. Quibus calidum amicum & decretorium est, frigidum hostile & peri-
mens. Frigida in iis utitur, sanguis unde manat uel manaturus est, non su-
per loca ipsa sed circa ea unde manat fluitue, quæque inflammantur, uel super
ipsa inflammata ad rubrum & cruentum tendentia super loca ipsa in recenti
sanguine, quoniam uetusta denigrat, sacrumque ignem non ulceratum pustu-
lasque rubras erysipelasue facit, nam ulceratum lædit. Frigida sicuti est nix,
glacies pectori hostilia sunt, tussis enim sanguinis fluorem, destillationem
mouent. Tumores articulorum, pedum dolores sine ulcere conuulsionesque
quibus plerumque multa frigida conspersa leuat, extenuat, tollit, soluitque do-
lorem, torpor enim modicus dolorem tollit & dissoluit. Aqua uero quæ
statim calefcit frigescitque, leuissima & optima est. Qui per noctem pluri-
mum sitiunt, si aquam potant & superdormiant, malum non est, quæ foemi-
narum purgamenta deducunt. Subter fumigationes odoratorum Aromaton
sunt quæ læpe & ad alia utilia essent, caput nisi grauerent. Cum prægnans
sanguinem incisa uena mittit, abortum facit, multoque magis, si foetus magnus
est. Mulieri prægnanti, si morbo aliquo graui corripitur, mortiferum est.

Mulieri sanguinem uomenti si menses prorumpant, sanguinis uomitus
discutitur. Cum menses deficiunt, si de naribus sanguis profluat, opti-
mum est. Mulieri prægnanti si uenter nimium fluat, abortus periculum est.
Cum mulier de locellis laborat, uel difficulter parit, si superstermuer, bo-
num est. Mulieri menstrua decolorata demittenti nec semper eadem & eo-
dem tempore purgationis egere significat. Mulieri prægnanti mammae si
repente macrescant, abortiet. Si mulieri geminos gestanti mamma altera
repente macrescat, unum abortiet. Si quidem dextra macrescat extenuetur
ue, marem, si sinistra, foemellam. Cum foemina quæ nec prægnans est nec
peperit, lac habet, menses illi defecerunt. Mulieribus quibus sanguen ad

*Calide aqua
natura.*

*Frigida usus
qui.*

*Nix gela-
qualis.*

*Quæ melior le-
niorue aqua.*

*Aromaton sub-
fumigatio.*

*Prægnantium
abortus.*

*Mammarum ma-
cies subita quid
portendat.*

*Mensiu defectus
signum.*

Conceptus nota.
Color matris uel
faciellæ gestatis.
Erysipelas
uulnæ.
Macilentæ cur
abortiunt et quan-
do concipiant.

Crassæ cur non
concupiant.

Masculus dex-
tra femina sinis-
tra continetur.
Procidenda
uulnæ.
Tinesmos.
Pregnantis
signum.
Fætus nõ ualen-
tia qui cognos-
cat.
Abortiendi
signum.
Febriß prægan-
tis mala.

Mensis qualitas.
Stranguria.
Singultus.

Conceptus et fa-
cilitatis signum.

Morbosi conce-
ptus signum et
eius quæ conce-
pit.
Quæ concipit
et quæ non.

Qui uiri proli-
sci non sunt.

mammæ cogitur conuertiturque, furorē insaniamue portendit. Cum scire uis mulier conceperit necne, cum cubatura est mulsū propinato, quod si uentrem torqueat, concepit, si minus, non. Prægnans si marem gestat, boni coloris est, si foeminam, mali. Mulieri prægnanti si pustula rubra erysipelasue in locellis gignatur, mortiferum est. Macilentæ præter naturam si concipiant, abortiunt, nec priusquam crassescant, concipiunt. Quæ corpus modice habent, si duorum uel trium mensium foetum abortiant sine patienti causa, locellorum iis concetabula muculentum humoris plena sunt, quæ præ pondere foetū continere non possunt, sed abruptuntur. Quæ præter naturam crassæ sunt, si non concipiunt, locellorum os iis omentum claudit premitur, nec priusquam emaciantur, concipiunt. Si locelli coxendicem percutant, pusque illic creent, necesse est illud penicillo linamentoue immisso curari, pusque foetus in dextris, foemineus in sinistris potius continetur mouetur. Si locelli procidant, quod sterilitatem prouocet ad moueto, naresque & os premito clauditur. Prægnanti uoluntas egerendi tinesmosue si superueniat, abortum facit. Mulieri si menses compescere uelis, cucurbitulam magnam mammis dato. Quæ foetum gestant, locellorum os clausum habent. Prægnanti si lac multum mammis defluat, foetus debilitatem portendit, quæ si duræ solidæue sunt, foetum ualidiorem signant. Quæ conceptus perdituræ sunt, papillæ iis emaciantur, quæ si duræ sint, doleantque, & si oculi, coxendices & genua doleant, conceptum non perdet. Quibus naturæ os durum est, locellorum os necesse est iis durum esse & clausum. Prægnantes febre si corripiantur uehementerque caleant, causasque non patiente macrescant, difficulter & periculose parient, uel cum abortu fecerint, periclitabuntur. Si conuulsio spasmosue defestusque animi profluuium foemineo superueniat, malum est. Menses si multi uel pauci uel nulli defluant, locellorum & uulnæ morbos gignunt. Si cui rectum intestinum anusue uel uulua perflammetur, uel rhēnes purulenti sint, minctionis strangulationem stranguriamue creat. Sin autem iecur inflammatum sit, singultū. Quæ foetū perdituræ sunt, mammis emaciantur. Si quæ non concipit, scire uelis conceptura ne sit, pannis eam circuntegito, subterque fumigato, Si odor per corpus in os & nares penetret, sua culpa scito eam sterilem non fore. Prægnati menses si defluant, fieri non potest uti conceptus sanus sit. Cum foemine purgationes non defluent, horror febrisque non superuenierit, fastidiumque & æstusatio redundantiaue stomachi superingruat, hanc concepisse putato. Quæ perhumidos habent locellos, quæ frigidos & densos, non concipiunt, semen enim genitale in iis extinguitur, quæque persiccos & urentes, nutrimenti namque carentia & inopia semen in iis corrumpitur, quæ uero temperamentum æquum utrinque habent, foecundæ sunt. Pari modo & in uiris habet, nam aut propter corporis raritatem spiritus exhalat, uti semen non mittatur, uel densitate

densitate humorem non emittit, uel frigiditate non calefit, uti in hunc locum cogatur, uel calore idem fit. Lac dolitantibus caput dedere, bonum non est; nec febrientibus, nec iis qui præcordia tumentia murmurantiaq; habent, nec ualde sitientibus, nec iis qui febre graui biliosa demittunt, nec iis qui sanguinis multum demiserint, tabificis uero lac conuenit, nisi nimium febriant, longis etiam febribus non uehementibus, dum modo nullum supradictorū signorū compareat, nec supra modum emaciatis dandum est. Si uulnera ulceraue tumescant, languentes non ualde conuelluntur, nec insaniunt. Sed tumor si repete confidat, quidā conuulsione spasmoue tetanog; distentioneue neruorū in posteriora cōtrahuntur, quidam furenter in anteriora, quidam laterū graui dolore corpiuntur, quidam purulenti fiunt, uel difficultas intestinorū uexat. Si tumor rubeat, tumor mollis bonus est, durus uero & crudus malus.

Si uero magna uulnera & mala non tumeant, magnum est malum. Cum posterior capitis pars dolet, si frontis uena recta pertundatur incidaturue, leuat. Mulieres de lumbis horrere frigereq; prius aspiciantur, qui per dorsum caput petit, quin & uiri prius de posteriore parte quam anteriore horrere frigereq; seu rigere incipiunt, uti cubitis, coxis, qua rariorem cutem habent, quod pilus demonstrat. Quartana correpti conuulsione spasmoue non uexantur, quo si prius laborassent, quartana superueniente tollitur. Quibus cutis squalida, sicca, dumq; circumdenditur, ii sine sudore finiunt, quibus uero demissa, laxa & rara, ii cum sudore finiunt. Qui morbo regio arcuatoue laborant, non admodum perflantur.

Lac quibus dandum est non.

Vulnere affectus.

Capitis doloris medela. Horror frigoris uel prius unde capiat.

Cutis uarietas quid portendet.

SEGMENTVM SEXTVM DE

LEUITATE INTESTINORVM

Si cibi appetitus qui prius non fuerit, diuturnis leuitatibus intestinorum fiat, signum est optimū. Quibus nares suapte natura humidæ sunt, semenq; genitale liquidum, morbosū degustat, quibus uero contra, sani magis sunt. Cibi fastidium longis intestinorum difficultatibus quid malum est, & cum febre peius. Cum loca quæ uulnus ulcusue circumstant, pilos squamulasue porriciunt, uulnera ea ulceraue tetra pessimaue & cacœthea sunt. Dolorū qui in lateribus costisue pectoribus cœterisq; mēbris sunt, num ne ualde differant & magni sint, sciscitandum est. Mala rhenū uesciæq; in senibus difficulter sanantur. Dolores tumoresq; qui in uentre fiunt, si superne sunt, leuius uexant, si interne, grauius. Si subter cutem aqua laborantibus hydro picisue per corpus ulcera gignantur, non facile sanantur. Pustulæ latæ non ualde pruriunt. Capite laboranti circumq; dolenti si pus uel aqua uel sanguis per nares uel aures uel os defluat, morbum discutit. Si bile atra uexatis

Leuitatis intestinorum signum bonum.

Qui morbosus. Cibi non capere in difficultate intestinorum malū est.

Tetra cacœthea uel uulnera quæ. Quid de languētibz petēdi est. Quæ in senibus non sanantur. Dolor tumorq; uentris qui non grauis. Capitis dolētiæ discussio.

Melancholici.
Nephritici.
Lithiasis.
Hæmorrhoides.
Mariscæ diutur
ne.

Singultû sternu-
tatio tollit,
Vomitûs uentris
fluctuonem.

Quæ præcisâ
non coeant.

Mariscæ uari-
cesq; quid fa-
ciant.

Formido.
Signum melan-
cholicum.

Erysipelas.
Casos.
Tromodis.

Hydropicis quæ
periculosa.

Castratis fami-
nis pueris quæ
non fiant.

Doloris oculorû
medela.

Balbi.
Crudi.
Calui.

Varices.
Hydropici.
Dysuria.

Angina cynan-
thene.
Cancr.

Spasmos singul-
tusue unde.

Icteric.
Lienosi.

melancholicisue malisq; rhenum nephriticisue propterq; calculum lithiasin
 ue mariscæ hæmorrhoidesue superueniant, bonum est. Sanato longi tem-
 poris mariscis, nisi una reseruetur, periculum est ne subter cutē aqua uel tabes
 superueniat. Cum quis singultit, si sternutatio superueniat, singultû tollit.

Si laborâti subter cutem aqua per uenas aqua uentriculum petat, morbum
 discutit. Si longa uentris fluctione laboranti uomitus sua sponte superue-
 niat, uentris fluctuonem leuat. Si laterum uel pulmonis morbo detenta
 uentris fluctio superueniat, malum est. Siquis cum lippit, uentris fluctio
 ne corripiatur, malum non est. Si cerebrum, cor, iecur, præcordia sæptû
 transuersum uentriculus, uesica, uel tenuium quod intestinorum uulneretur,
 præcidaturue, mortiferum est. Cum os, neruus, charilago, buccæ præ-
 putium uulneratur præciditurue, non coalescunt, cicatricem obducunt, ferru-
 minanturue. Si præter naturam & modum sanguis in uentriculum defluat,

pus fieri necesse est. Si furentibus insanientibusue mariscæ uaricesue super-
 ueniant, morbum tollunt. Qualecunq; dolētia, lædentia, perfracta de dorso
 in brachia transeunt, sanguis de uena missus discutit. Si formido tristitia
 ue animi multum in homine duret, bilis atræ signum ē. Siquid tenue inte-
 stinum præcidatur, non coalescit. Si perfusio rubra Erysipelasue extra dissi-
 fusus introuertatur, malum est. si qui intus erat, exeat, bonum. Qui febre
 ardenti tremunt, deliratio tollit. Purulenti uel aqua subter cutem laboran-
 tes hydropicisue si secentur uranturue pusq; totû una uel aqua prodeat, omnes
 pereunt. Castrati eunuchiue de pedibus non laborant siue non poda-
 griant, nec caluescunt. Mulier de pedibus non laborat siue non poda-
 griat, nisi menstruæ purgationes eam destituerint. Puer etiâ pedum dolo-
 res non patitur ante ueneris usum. Dolores oculorum uini non diluti po-
 tus uel balneum uel fomentum uel secatio uenæ uel medicamenti potio di-
 scutit. Qui balbi sunt, longa uentris fluctione maxime corripiuntur. Qui
 crudi sunt, morbo laterum non fere capiuntur. Caluis magnæ uarices nor-
 fiunt, & si fiant, capilli renascuntur. Si subter cutem aqua laborantibus
 hydropicisue tussis superueniat, malum est, si præueniat, bonum. Minetic-
 nis difficultatem dysuriane sanguis uena missus tollit, sed interiores cedito.

Si fauces Angina laboranti extuberent, bonum est. Quibus cancri later-
 tes sunt, melius est eos non curare, nam si curentur, cito pereunt lan-
 guētes, si non curentur, plusculum durant. Conuulsio spasmosue ple-
 nitate uel uacuitate fit, sic & singultus. Qui præcordia sine inflamma-
 tione dolent, si febris superueniat, laborem tollit. Quibus purulenti quic-
 in corpore est, nec indicat, uel puris crassitudine uel loci euenit. Morbo
 regio laborantibus isticisue si iecur dure scat, pessimum est. Lienosi diffi-
 cultate intestinorum si corripiantur, longaq; superueniente subter cutem aqua
 hydropsus

hydropsue superuenit uel leuitas intestinorū, pereuntq;. Quibus stillicidio urinæ stranguriaue conuoluulus hileosue fit, septem diebus pereunt, nisi febre superueniente multum mingant. Quæ uulnera per annum uel amplius non coaluerunt, os abscedat cadatur: necesse est, cicatrixq; caua fiat. Qui præ spiritus angustia Asthmateue uel tussi gibberosī sunt, ante pubertatem pereunt. Quibus sanguinis missio per uenam uel per potiones purgatio confert, per uernum tempus utrunq; facito. Si lienosis difficultas intestinorū superueniat bonum est. Pedum mala podagricaue sedata per inflammatione octo & quadraginta diebus cessant sistunturue. Quibus cerebrū percussū est, iis necesse est febrem bilisq; uomitum superferi. Qui sanī capitis dolore subito corripiuntur, nec loquuntur, sed stertunt & iacent, septem diebus ii pereunt, nisi febris corripiat. Præterea dormientium oculos obseruato, nam siquid albi palpebris cohærentibus & compositis subappareat, quod de uentris fluctione medicamentieue potione non sit, malum ualde mortiferūq; signum est. Deliria quæ cum risu sunt, tutiora sunt quam quæ serio.

Qui cum febre sunt graues morbi, si querulæ in iis & cum planctu spiratio/ nes sunt, bonum non est. Pedum mala podagricaue per uer & autumnum plærunq; mouentur. Cum morbis atræ bilis melancholicisue periculose profiliunt spectantue, uel corporis syderationem uel conuulsionem uel furorem uel cæcitatem portendit. Syderati sunt de quadragesimo usq; ad sexagesimum annum, quod si ulterius protendatur, tanquam marci di concidunt.

Si omentum procidat, necessario putrescit. Quibus coxendicis morbo uexatis coxæ uertebra de acetabulo procidit & rursus in suum locum redit, mucosus humor iis supuenit. Quibus coxendicis morbo diu uexatis coxæ uertebra procidit, crus iis tabescit, & nisi ignis admoueatur, claudicant.

*Stranguria.
Hileos.*

Asthma.

Gibbi.

*Lienosis quid
bonum.*

*Podagrica quan
tum durent.*

*Cerebri percussio
signum.*

*Capitis dolore
qui perent.*

*Dormientium
obseruatio.*

*Podagrica quan
do uexant.*

Melancholici.

*Syderatio quos
uexet.*

*Omēti prociden
tia.*

*Coxendicis luxa
tio.*

SEGMENTVM SEPTIMVM DE

MORBIS GRAVIBVS

Si postremæ partes in morbis grauibs frigent, malum est. Si osse affecto caro liuescit, bonum non est. Singultus oculiq; rubentes cum uomitu uel post, malum est. Post sudorem horror optimum non est. Post insaniam furoremue difficultas intestinorū dysenteriaue uel subter cutē aqua hydrops ue uel mentis excessio ecstasisue optimum est. Cibi auersatio apostitiae, puri uomitus, biliosæ deiectiones, in longo morbo malum est. Post multū potū frigus & rigor deliratioq; malum est. Cum uomica quæ intus est phymaue dehiscit rū piturue, dissolutio uel uomitus uel defectus animi fit. Post sanguinis fluctionē deliratio uel conuulsio malum est. Post conuoluulum hileonue uomitus uel singultus uel conuulsio uel deliratio malū est. Post

*Postremorum
frigus.*

*Horror non
probus.*

Hydrops.

Ecstasis.

*Cibi fastidium,
Phyma intus cū
dehiscit.*

Hileos.

*Phrenitis.
Tetanos.
Capitis plaga.*

Phthisis.

*Lethargos.
Erysipelas.
Quæ mala, uel
contra.*

*Timesos abor-
tum facit.
Quæ præscita
non coalescant.
Pituita alba.
Sedimenta
lotiorum.*

*Sanguinis nomi-
tus quando salu-
tavis.*

*Malorum gra-
uius decretoria.
Tertianæ decre-
torum.*

*Destillatio quo-
ta purificat.
Lingua debilita-
ta.*

*Cui singultus
senum.*

Purulentia.

*Dolores oculorū
qui sedentur.*

laterum morbum pulmonis uitium si fiat, malum est. Post pulmonis malū deliratio phrenitisue malum est. Post æstus uehementes conuulsio tetanos ue siue distentio neruorum si fiat, malum est. Post capitis plagam stupor deliratioque malū est. Post sanguinis sputum puris sputatio malū est. Post puris sputationem tabes phthisisue fluctio si fiat, bonum non est, cum uere sputum sistitur, pereunt. Post iecoris inflammationē singultus malum est.

Post uigiliā conuulsio desipientiæ malum est. Post somni obliuio sum soporem lethargonue tremor bonum nō est. Post ossis denudationem pefusio rubra erysipelasue malum est. Post hanc putredo suppuratione bonū non est. Post uehementē pulsū in uulneribus sanguinis profusio malū est.

Post longū uentris dolorē suppuratio bonū non est. Post deiectionem puram difficultas intestinorū malū est. Post ossis præcisionē desipientia uel stupiditas si uacuū recensue ceperit, malū est. Post medicamenti potione conuulsio spasmusue mortiferū est. Post uentris magnū dolorē postremo- rū frigiditas malū est.

Si prægnanti uolūtas egerēdi fiat, abortit. Siquod os, charilago, neruusue in corpore præcidat, nō sanescit nec crescit nec coalescit. Si pituita alba laborati fluctio uētris magna supueniat, morbū soluit.

Qui spumosa in uentris fluctioe demittunt, de capite pituita iis defluit. Cum febrientibus in lotio sedimētū similagineū fit, ualetudinē longā portēdit. Quibus biliosa sedimēta supne tenuia sūt, morbū graue præferunt.

Qui lotiū dissectū & inæquale mingunt, uē uehementē corpore pturbantur. Quorū lotio bullæ considunt, iis rhenū uitium, & longum fore portendit.

Quorū lotio pingue multū & coactū sedimētū inest, iis rhenū mala & graui fore portēdit. Si rhenū morbo laboratibus hæc signa fiant, laboresque graues musculos spinæ foris uexent, tuberculum foris expectato, si uero intus doleat, intro abscedet. Qui sanguinē sine febre uomunt, salutare est, Cū uero malū. Quod stringētibus refrigeratibz curato. Mala grauius quatuor & decē diebus ad summū decernūt. Tertianæ septimo ad summū circuitu decernit. Destillationes in superiore uentriculo diebus uiginti pus fiunt.

Siquis frustulatim sanguinē mingat, strangulationeq; minctionis stranguariae laboret, uentrē aqualiculū pestinēq; doleat, morbum uescicæ portendit. Si lingua subito debilitet corporisue qd torpescat & syderez, ab atra bile pficiscit. Si natu gradioribus senioribusue supra modū purgatis singultus superueniat, bonum non est. Si febris biliosa nōn continet, caputq; calida multa perluatur, tollitur. Mulier scæua manuue utraq; agilis non fit.

Cum purulenti secantur urunturue, si purum & album pus defluat, super sunt, si turbulentum & olidum moriuntur. Cum iecur purulentum secatur uriturue, si purum & album pus defluat, supersunt, nam in summa eius tunica pus est, si uero sicuti amurca defluat, pereunt. Dolores oculorū peritio meraca uel balneū uel suffimētū uel uenæ incisio tollit. Qui subter cuti-

aqua laborat, si tussit, sine spē est. Minutionis strangulationem strangu-
riamue difficultatemq; dysuriamue temulentia siue multa uini potio uenæq;
incisio tollit, uenas autem interiores pertundito. Cum quis Angina labo-
rat, si pectus tumeat & rubeat, malum non est, foras enim malum prodit.
Cerebrum qui læsum habent, triduo moriuntur, quos si euadant, sanescunt.
Stemutamenta de capite proficiuntur, cum cerebrum calescit & humescit,
uel cum pars uacua capitis refrigeratur, aerisq; repletur, qui cum exit, sonitat
strepitue, quod angustum exitum habeat. Qui iecur circundolitant, si fe-
bris superuenit, dolorem leuat. Quibus sanguinem uenis mittere confert,
uemo tempore iis mittito. Quibus pituita inter uentrem & præcordia clau-
ditur, doloremq; afficit, cum per neutrum uentriculum exire possit, si per ue-
nas pituita uesicam petat, morbum iis tollit. Quibus iecur plenum aquæ
in omentum prorumpat & mittat, uenter iis aquæ completur, & pereunt.
Paticulationem æstuationemue, oscitationem, horrorem, uinum pari
modo cum aqua potum tollit. Quibus in fistula meatuue qua mingitur,
tubercula sunt, si suppurēt & prorumpant, labor iis soluitur. Quibus
cerebrū aliqua de causa quatitur, necessario confestim obmutescunt. Cum
humidas carnes habent corpora, famem iis facito, quæ corpora siccāt.
Cum febricitans repente præfocatur, cum difficultate uti deuoret, faucibus
non tumentibus, mortiferum est. Cum febrienti collum torquetur, de
uorare uti non possit, collo nihil tumente, mortiferum est. Cum sæpe cor-
pus mutatur, modog; calescit, modo frigescit, coloremq; mutat, morbum
longum portendit. Cum sudor multus, calidus frigidusue semper fluit,
plenitatem humoris præsefert, qui robusto per superna deducendus est, non
robusto autem per inferna. Cum sudor multus fluit, morbum portendit,
frigidus magnum, calidus minorem. Quæ febres nunquam cessant, tertio
die si crescant, periculosæ sunt. Quæ uero quouis modo cessant, periculosæ
non sunt. Qui longa febre tenentur, tubercula iis gignuntur, uel in articu-
lis dolores. Quibus tubercula uel articulorum dolores diutius durant, ni-
mis ii comedunt. Siquis febrienti cibum quem sano, det, ualenti quidem
robur est. Languenti uero morbus. Quæ uesica demittuntur, spectato
sint ne sanis similia, quæ morbosa non sunt. quæ uero talia non sunt, mor-
bosa ducito. Quorumq; in demissis non dimotis ueluti ramenta subsistere
uideris, si pauca, pusillus erit morbus, si multa, magnus. Ventrem his suppur-
gare conferet, quo non purgato quanto plus sorbitionum dederis, tanto ma-
gis læseris. Qui cruda demittunt, de bile atra est. quæ si multa sunt, ma-
gno malo uexabuntur, si pauca, pusillo. Cum febres non cessant, si liuida,
cruenta, biliosa, olida demittant, omnia mala sunt, si probe & per uesicam
& per uentrem demittant, bene habet. siquid non demissum & purgatum
usquā subsistat, malum est. Cum quis corpora purgare uelit, fluida facito,

Desperatus de-
ploratusue hy-
drops.

Angina signa
bona.

Cerebrū læsum
quotos tollit.

Stemutatio
unde.

Iecoris dolor.

Sanguis quando
mittendus.

Quæ oscitatio-
nem tollant.

Cerebri læsio.

Fames siccit.

Mutatio corpo-
ris frequēs quid
uelit.

Sudoris causa.

Quæ febres pe-
riculosæ, et quæ
non.

Tubercula.

Dolor articu-
lorū.

Cibus qui min-
utionis cognitio.

Quando pur-
gandum.

Cruda cur demit-
tantur.

Qualia excre-
menta quæ non
bona.

Qui purgetur.

si per superna, uentre sistito, si per inferna, soluito madefacitoue. Somnus, uigilia præter modum si sunt, malum est. Plenitas satietasue, fames, quicquidque naturam excedit, bonum non est. Cum in febre cessante exteriora frigent, & interiora calent, sitimque faciunt, mortiferum est. Si labellum uel nasus uel supercilium torqueatur, uel si non uideat, nec audiat debilitatus languens in febre non cessante, quod uis horum signorum fuerit, mortiferum est. Post albam pituitam subter cutem aqua hydropsue superuenit. Post uentris fluctuationem diarrhoeae difficultas intestinorum dysenteriae. Post hanc leuitas intestinorum, lienteriae. Post putrefactionem sphacelismone casus ossium abscessusue. Post sanguinis uomitionem tabes phthoreue siue phthoe purisque purgatio per superna. Post tabem capitis destillatio rheumae. Post quam uentris fluctio. Post hanc superioris purgationis compressio. Post quam mors sequitur. Qualia uescicæ, uentris, carnis siquaque alia est corporis naturalis emissio, spectato, nam si non multa sunt, morbus magnus non erit, si multa, magnus, si ualde multa, mors.

Qui sequitur Aphorismi spurij nothiue dicuntur. Qui supra quadraginta annos insani phreniticiue sunt tabificique, non fere sanescunt seruanturque, minus enim periclitantur, quibus morbus & naturæ & ætatis cōueniens accedit. Tabifici morbi phthisisue de octauo & decimo anno quadragesimum quintum usque potissimum gignuntur. Quæ naturaliter sunt, partim initia, partim uehementia, partim mortifera sunt. Secundum autem naturam est, si quis eo anni tempore morbo corripiatur, quod insensum & inimicum uel amicum illi morbo sit, tempus enim illud illi morbo contrarium est, uel contra, languentique auxilio uel contra, sicuti febre ardenti causae æstas fauet. Hyems subter cutem aqua laboranti hydropicoue contraria est, quæ lienoso magis timenda est, naturale namque semper uincit. Quibus in morbis oculi sponte lacrimant, malum non est, quibus contra, malum. Quibus in quartanis febribus sanguis naribus defluit, malum est. Sudores decretorii diebus magni, celeres & uehementes si fiant, periculosi sunt, præsertim qui fronte tanquam stillicidia, fistulae, tubuli conalculiue pelluntur, frigidique & ualde multi. Sudorem enim hunc multa uis, labore, longaque expressione necesse est exire. Post longum morbum uentris fluctio malum est. Lingua nigra cruentaue cum quid horum signorum abest, malum ualidum non est. Hæc quidem in grauib. acutis uel febribus obseruentur, uti si quis moriturus uel euasurus sit, dignoscamus. Testis dexter frigidus contractusque mortiferum est. Ungues nigri, digiti pedum frigidi, nigri contractique mortem proximam esse portendunt. Quod etiam digitorum postrema frigida præferunt. Labia liuida, resoluta, contorta, frigida si sint, mortiferum est. Si oculi caligant, lucem uel auersantur, solitudine si quis gaudeat, qui somno multo & æstu detinetur, extra spem est. Siquis paulatim rabie quadam efferatur, Siquis non cognoscit, non audit,

non

Quæ modi excedunt mala sunt.

Mortis signa.

Quæ inter se succedant se quanturue.

Quæ considere uenda.

Nothi Aphorismi. Phrenitici.

Phthisis quādo sunt.

Qualitas naturalium.

Quæ tempora morbis sanant, uel aduersentur.

Sudoris qualitas.

Linguae signa.

Morborum grauium nota mortifera.

non intelligit, mortiferum est. Paulo post morituris signa hæc sunt clara magis, Ventriculi si tolluntur, tumescunt & inflantur. Terminus uero mortis hic est, Cum animæ calor supra umbilicum præcordiaq; recurrit & ascendit, ac omnem liquidum humorem exurit & siccatur. Cum autem cor pulmoq; humiditatem caloris collecti mortiferis in locis sentiunt, totum caloris spiritum efflant, unde totum in toto consistit, præterea quidem partim per carnem partim per spiracula capitis spirant, quod uiuere dicimus. corporisq; capsum & alueum anima frigidum mortuumq; una simulacrum relinquit, sanguinis bili pituitaq; & carni concedit. Quæ mala non sanant medicamenta, ferrum sanat. Quæ ferrum non sanat, ignis sanat. Quæ non sanat ignis, non posse sanari putato.

Mors qua.

Spiracula uite.

Triplex curatio.

HIPPOCRATIS PRÆSCITORVM

PROGNOSTICORVM V

LIBER QVINTVS

ET NQVINQVAGESIMVS

Edicunt quidem mihi optime facturum esse uidetur, si prudentiam scientiamue per studia comparabit, per eam enim præsentia, præterita, futuraq; languentibus prædicet, quæq; illi prætermiserint, admiserintue. Quo magis res languentium nouisse credetur, totosq; sese audentius medico illi committent. Quare ille optime curabit, qui præuiderit quæ mala quidq; exiis uenturum sit. Sanos autem facere languentes omnes non potest, nam hoc maius esset quam futura præuidisse. Quoniam uero nonnulli homines uehementia uigoris morbi priusquam medicum accersant, pereunt, quidam paulo postquam aduocauerunt, quidam unum diem, quidam pluresculum temporis uiuunt, tamen prius quam medicus arte morbis reluctari potuerit, Quare morborum naturas sciat oportet noscatue, quantumq; ui sua corpora superent, præterea siquid diuinum coeliue & aeris non benigni sit in morbis, & huius prouidentiam scientiamue tenere & didicisse, sic enim merito admirationi esset, medicusq; optimus censeretur. Qui namq; curare poterit, uti languentes supersint & uiuant, multo magis eos recte conseruare poterit, cum ante tempore multo singula cauerit consulueritq; & præuiderit, moriturosq; & euasuros ante cognouerit

Quæ medici sunt.

Prima medici consideratio.

Mos hominum.

Quæ medico cognoscenda.

prædixeritq;. Causa & auctor mortis eorum rite nō uidebitur fuisse. Primò quidem in grauibus acutisue morbis uultum faciemue cōsiderato, sit ne sano similis sibiq; cum sanus esset, quod bonū erit, contra uero, malum. Quod tale erit, Nares acutæ nasusue, caui oculi, tempora stricta, frigida aures & compressæ, earumq; fibræ auriculæue demissæ conuersæq;, cutisq; frontis dura, distenta, sicca, colorq; uultus totius luteus ne sit, uel niger, liuidus, plumbeusue, quod si per morbi exordia uultus talis erit, signisq; alijs nullis cōiunctari poterit, Languens uigilauerit ne petito, solutusue uenter sit, famemue tulerit, quod si fateatur, minus periculosum & graue putato, nam hæc die & nocte una decernunt, finiuntue. Quod si his de causis uultus talis erit, sat habeto, si uero nihil horum fuisse dicat, nec tempore iam disto consistat, cessetue, signum hoc mortiferum esse scito. Si uero morbus uetustior longiorue tribus quatuorue diebus sit, uultusq; talis fuerit, eadem quæ ante dixi & mandauī, petito, signaq; alia perquirito cōsideratoue, quæ in uultu, toto corpore & oculis sint, Si namq; lutescent fugiant, uel non libentes lacriment, uel oculi conuertantur torqueanturue, uel alter altero maior sit, uel album rubrum, uel palpebras uenulasue quæ in eis sunt, liuidas nigrasue habeant, uel sordes circa pupillas cōpareant, uel tremuli sint motabundiue uel caui ualde uel prominentes, pupillæq; nūm squallidæ & non lucidæ sint, uel si uultus totius color mutatus sit, quæ signa mala & perniciofa cuncta putato. Quid præterea in dormientium oculis subappareat, spectato, nam si quid albi palpebris compressis & clausis oculis subter compareat, quod non uentris fluctio ne uel epoto medicamento sit & ueniat, uel quod sic dormire consueuerit, malum ualde mortiferumq; signum est. Si uero supercilia palpebræue obliquantur torqueanturue rugenturq; uel liuescant pallescantue, labiaq; & nares cum aliquo coeterorum signorum, mortem scito proximam esse. Mortiferum etiā est & labia resoluta si sint uel pendeant frigescantue uel exalbescant. Medicus languentem in dextrum latus uel sinistrum inueniat oportet iacentem, non supinum. Manus ceruicem collumue cruraq; paulum contracta diuaticataq; habentem, corpusq; totum agile, flexileue iaceat, sic enim ualentium plurimi cubant. Quemadmodum sani, cubare optimum est. Supinum autem iacere, manus, collum, crura distenta habere, bonum non est, si uero resolutus distensusq; cubet, perq; cubile ad pedes defluat de lectoq; cadat, peius est. Sin autem pedes nudos calidosq; non ualde habere deprehendas, manusq; ceruicem, crura nuda non æqualiter iacentem, malum est, molestam enim æstuationem significat. Mortiferum etiam est, si ore aperto usq; dormiat, Si supinus cruribus cūruatis complicatisq; cubet, Si præter consuetudinem in uentrem iaceat, Mentis enim alienationem uel uentris dolorem significat. Languentem morbo uigente surgere uelle, malum quidem in omnibus grauibus morbis est, pessimum uero pulmonis uitio laborantibus.

Dentibus

*Vultus signa.**Vultus coloris
uarietis.**Vultus signa.**Oculorū signa.**Dormientium con
iectatio.**Superciliorum
labiorūq; signa.**Cubatio qualis.**Pedum signa.**Cubatio in uen
trem mala.**Surgere uelle
morbo uexate
malum est.*

Dentibus frendere per febrem quibus a pueris consuetum non sit, furiosum est & letale, quare periculum utriusque futurum prædicito. Si uero desipiens iam hoc agat, ualde perniciosum est. Sin autem ante morbum ulcus aliquod forte habuerit, uel in morbo uenerit, petito & obseruato. nam si languens periturus est, ante mortem liuescit uel arefcit. De manuum uero iactatione & agitatione sic dico sentique, Qui per febres graues acutæ, pulmonis uita, capitis dolores, insaniam manus ad uultum admoueat, frustra quid capter, quisquilias legat, de stragulis uestimentisue uillos excerptat, de pariete festucas & paleas euellat, malas & mortiferas cunctas has actiones esse scito. Si languens crebro spiret, dolorem laboremue & inflammationem locorum supra præcordia significat. Si magnopere diuque spiret, desipientiam & mentis alienationem portendit. Si naribus & ore frigidum spiret, perniciosum est ualde.

Magnam uim ad salutem in grauibz morbis cum febre habere scito, bene spirare. Qui diebus quadraginta decernunt Sudores optimi sunt in cunctis grauibz morbis, qui diebus decretoriis fiunt, nam febre penitus liberant, Quicque per corpus totum scaturiunt, morbum enim facile ferre languentem præferunt. Qui uero nihil horum faciunt, utiles non sunt. Pessimi uero sunt frigidi, quicque solum circa caput, uultum, collum, scaturiunt, nam cum graui febre mortem ii prænunciant, Cum leniore uero morbi longitudinem. Quicque per corpus totum funduntur similes capitis & ceruicis sudori sunt. Qui uero guttatim scaturiunt, caloremque exhalant, optimi sunt. Quicque milio similes sunt, circaque ceruicem solum scaturiunt, mali sunt, Sicque sudores in uniuersum obseruato. Quidam etiam corporum resolutione fiunt, Quidam uehementi inflammatione. Præcordia si non doleant, si mollia sint, si dextera, & sinistra æqualia sint, nam inflammata, dolentia, distenta, dexteramque pars sinistræ par æqualisue si non sit, malum est. Quæ cuncta obseruato. Si uero pulsus aliquis in præcordiis sit, turbam uel desipientiam portendit. quare horum oculos obseruato, qui si crebro celeriterque moueantur, hos furere metus est.

Tumor autem durus præcordiorum dolitansque pessimum est, præsertim si tota occupet, si uero latus dexterum potius quam sinistrum, minus periclitatur. nam tumores ii per exordia mortem cito futurum portendunt. Si uero dies uiginti transeant, febrisque permaneat, tumorque non subsidat, ad suppurationem res tedit, primoque circuitu sanguis de naribus iis fluit, qui ualde prodest.

Quare petito num ne caput doleat, num uisus hebetetur, quod si sit, res huc declinat. quod in his potius fit. Qui ad quintum & trigessimum annum non perueniunt, sanguinis eruptionem potius expectent. Tumores uero molles non dolitantes digitoque cedentes tardius decernunt, minusque illis graues & periculosi sunt, si uero dies sexaginta transierint, febrisque duret, tumorque non subsidat, suppurationem fore portendit, hocque quodque in alio uentriculo fiet, quemadmodum hoc, procedet. Qui uero dolent, duri magnique sunt, per

*Ulcera portenta.
Manuum agitatio.*

Quisquiliarum captatio.

Spiritus languentium.

Sudoris qualitas.

Sudor malus qui.

Præcordiorum obseruatio.

Pulsus.

Oculorum agitatio.

Tumor præcordiorum.

Tumor letalis.

Quid in his periclitandum.

Tumor non periculosus qui.

Tumor durus magnus periculosus est.

*Qui tumor sup-
puret uel non.
Tumorum qua-
litas.
Suppuramenta
qualia.*

Puris qualitas.

riculum citoq; mortem fore portendunt. Qui uero molles sunt nec dolent digitoq; cedunt, longiores sunt. Tumores autē uentris minus suppurant, q̄ qui in præcordiis sunt, minime uero qui sub umbilico sunt suppurant, sed sanguinis eruptionem de locis superioribus potius expectent. Tumorum autē longorum circa hæc loca suppurationes expectato. Suppuramenta uero quæ hinc uenient, sic obseruato. Quæ foras exeunt, optima sunt, parua si sunt, q̄maximeq; extuberent, acutaq; sint. Magna uero lataq; & minime acuta, pessima sunt. Quæ autem intus dehiscunt, optima sunt, si nihil cum exteriore loco communicent sed in sese compacta sint, locusq; totus exterior unius & similis coloris appareat. Pus autem optimum est album, æquale, leue, nitidum, non olidum, contrarium uero huius pessimum est.

SEGMENTVM SECVNDVM DE

SVBTER CUTEM AQVA

LABORANTIBVS

*Hydropis
origo.*

*Hydropis diuer-
sitas.*

Laborantes autem aqua subter cutem hydropesue de morbis grauib; facti mali sunt omnes, nam febre non carent, ualdeq; dolitant, mortiferiq; sunt, plurimiq; ab ilibus lumbisq; auspicantur, quidam & ab iecore. Cum autem ab ilibus & lumbis incipiunt, pedes tumescunt, uentris fluctiones diurnæ habent, quæ tamen ilium & lumborum dolores non tollunt, nec uentrē euacuant supprimuntue. Cum autem ab iecinore hydropes sunt, tussiant, uoluntasue tussendi uexat, nihilq; fere spuunt, pedesq; tumescunt, uenterque nihil nisi durum uig; demittit, modoq; dextra modo sinistra uenter tumet, qui tumor nunc extuberat nunc residet. Cum uero caput, manus, pedesque frigent, uenter autem lateraq; calent, malum est. Cum autem corpus totum calet, æquoq; modo mollē est, optimum est. Cum quis dolet, facile sese uertat oportet, & in motationibus leuamentisue leuē sese præstet, si uero grauescat, corpusq; & manus & pedes grauescant, magis periclitatur. Si uero cum grauedine & ungues & digiti liuescant, mors statim expectetur.

*Litor horū mor-
tem portendit.*

*Testes pudendaq;
contracta mala
sunt.
Somnus qualis
esse debeat.*

Penitus uero digiti pedesue si nigrescant, minus perniciosum est q̄ cum liuescunt, Quare & cetera signa considerato, Nam si facile malum ferat, ceteraq; signa circumstent, morbum ad abscessum tendere demonstrat, spesq; est languentem superfuturum. quæ uero corporis nigra sunt, casura esse. Testes autem pudendaq; conuulsa contractaue labores uehementes mortisq; periculum portendunt. De somnis autem sicuti naturaliter nobis consuetum est, diem uigilare, noctem dormire oportet, si uero hoc mutetur, malum est. Si

præterea

præterea mane tertiam usq; diei partem dormiatur, minime uexabit. Coeteri uero post hoc tempus somni peiores sunt, pessimum autem est dies & noctes non dormire, nam uel dolores laboresque hæc uigilia præsefert uel mentis alienationem desipientiamue. Deiectio autem & oletum molle tenerumue coherensq; optimum est, tēporeq; quo sanius demittebat, si demittat. Copia uero quantitasue sit pro intransantium portione, nam si talis deiectio sit, uentri culus inferior lubricus & sanus est, si uero liquidum sit, confert, si neq; cum crepitu neq; crebro paulatimq; demittat, languens enim ad sellam si crebro surgat, delassatur conciditq; & peruigilat, si uero sæpe multumq; demittat, periculum est ne deficiat. Quare pro intransantium quantitate semel, bis, terue die demittito, semel uero nocte, maneq; potius plusue, sicuti homini consuetum est. Cum uero morbus ad decretorium tendit, oletum densum esse oportet, subrubellumq; nec nimis olidum esto. Commodum etiam est, cum ad decretorium morbus tendit, si uermes rotundi cum oletulo prodeant, mollē uero modiceq; tumentem in omni morbo uentrem esse oportet aluumue, liquidum autem aquosumue uel albū luteumue uel rubrum ualde uel spumosum, cuncta hæc pessima sunt, pessimum etiam est, cum paruum glutinosum, albū, leue, subluteum, Magis uero mortifera quam hæc sunt nigra, pingua, liuida, uirulenta, olida, sed uaria iis quidem diuturniora, nihilo tamen minus pernicioiosa sunt. Præterea cuncta ramentosa, biliosa, uiridia, nigra, quandoq; simul exeuntia quandoq; separatim particulatimue. Ventum autem sine crepitu prodire, malum non est, melius & cum crepitu si prodeat, quam illic uoluetur, nam cum sic prodit, uel hominem aliquatenus laborare uel desipere portendit, nisi quis lubens crepitet, dolores autem laboresue tumoresq; si ualidi recentesq; sint, sineq; inflammatione, murmuratio turbulentiaue si in præcordiis uentriculoq; superueniat, tollit & dissoluit, præsertim si cum oletulo uel lotio uentoie prodeat, si minus & ipsa si transeat, proderit. Proderit autem si & ad inferiora loca descendat. Lotium autem optimum est, cum album sedimentum hypostasisue, leue & æquale per omne tempus, donec morbus decernat, inerit, nam certam salutem morbumq; non longum fore portendit, si uero deficiat, modog; purum mingat, modo album, leueq; substat, morbus longus minusq; tutus demonstratur. Si uero lotium subrubrum sit, sedimentumq; subrubrum & leue, morbum superiore longiorem sed certam salutem portendit. Similagini crassæue farinæ similia in lotio sedimenta peiora sunt. Similia uero foliis squamulisue, multo peiora sunt. Tenuia uero & alba ualde mala sunt, pessima uero sunt furfuracea. Nubeculæ uero in lotio superfluentes, albæ quidem optimæ sunt, nigre autem malæ. Cum subrubrum & tenue lotium est, morbum non digestum esse significat: quod si diutius tale duret, periculum est ne languens non sufficiat perduretue, donec morbus digeratur. Mortifera uero magis sunt lotia olida, nigra, crassa, aquosa, lotia

Deiectio qualis.

Quota deiectio.

Stercoris qualitas.

Lotium quale.

Lotium malum.

nigra uiris & foeminis pessima sunt, pueris autem aquosa. Qui diutius lotia tenuia crudaq; mingunt, si coetera signa tanquam superfuturi sint, aderunt, uomicam iis abscessumue sub præcordia uenturum expectato. Pinguedines araneis similes superfluentes ne probato, languentem enim tabescere liquariue significant. Nubeculas etiam lotiorum considerato superfluitent ne, deorsumue ferantur, quosq; colores habeant, quæ deorsum tendunt cum iam distis coloribus, optimas putato laudatoq; quæ superfluitant, cum distis iam coloribus, malas & uituperato non probatoue. Caueto tamen ne te decipiat, si uesica mali quid habens tale lotium reddat, corporis totius enim hoc signum non est sed uesicæ solius affectæ. Vomitus autem optimus est maximeq; utilis pituita bileq; commistus neq; crassus neq; ualde multus. Puri namq; uomitus peiores sunt, si uero quod uomitur, uiride sit, liuidumue uel nigrum, quod cumq; horum colorum inest, malum esse putato. Si autem unus omnes hos colores uomat, perniciosissimum est, celerrimam enim mortem portendit. Liuidus etiam uomitus si solidus est, malus est, nam in iis quæ uomuntur omnes mali marcidig; odores mali sunt. Sputum in omnibus pulmonis costarumq; doloribus per exordia cito facileq; colore flauo permistum ualde spuatur oportet, nam si multo post doloris exordia flauum, uel rubellum, uel tussim multam præbens, non ualdeq; mistum spuatur, peius est, nam purum flauum periculosum est, candidum uero, glutinosum, rotundum, utile non est, malum est & quod luteum ualde & spumofum est, si uero purum sic sit, uti nisi nigrum appareat, grauius hoc periculosiusq; est q̃ illa. Malum etiam est, si pulmo nihil purget emittatue, sed plenus in faucibus ferueat. Destillationes uero coryzasue sternutationesq; in omnibus pulmonum morbis, si ante uel post fiant, malum est, sed in aliis morbis maxime mortiferis sternutationa salutaria & utilia sunt. Sanguine uero commistum non multo flauum sputum in pulmonis uitis per morbi principia si spuatur, salutare est & ualde prodest, si septimo uel ulterius, minus tutum. Sputa quidem omnia mala sunt quæ dolorem non sedant, pessima uero sunt nigra, sicuti scriptum est, sed quæ excreata dolore sedant, meliora sunt. Dolores q; de iis locis sputi purgatione uel uentris deiectione uel sanguinis missione uel medicamentis, uel uictus ratione non tolluntur, ad suppurationem uomicamue res tendit. Suppuramenta uero quæ cum adhuc sputum biliosum est, spuuntur expurabunturue, perniciofa ualde sunt, siue solum separatim & in parte siue simul spuatur, quod biliosum est, cum sputo pureue, maxime uero si ab hoc sputo suppuramentum incipiat prodire. Cum morbus septimanus est, spes & metus est spuuentem talia quartodecimanum periturum nisi quid boni superueniat. Sunt autem optima hæc, morbum facile ferre, probe spirare, non dolere, probe facileue spuerre, corpus æqualiter calefcere, mollescere, non sitire, lotiaq; & oletula somnos, sudores, singulaq; hæc, sicuti scripta sunt, uideto. Quæ si fiant, proba esse scito,

Vomitus.

Vomitio solida mala est.

Sputum bonum contrag.

Pulmo cum non purgat, malus est.

Sternutamenta qualia.

Sputa mala quæ.

Doloris sedatio.

Suppuramenta mala et contra quæ.

Quid bonum et contra in iis.

esse scito, languentemq; non peritulum, si uero quid horum superueniat, quid autem non, plusq; quam quatuor & decem dies uiuat, tamen morietur. Mala uero horum contraria sunt, morbum non patienter ferre, magnopere crebroq; spirare, dolere, uix spuer, ualde sitire, corpus non æqualiter calere, uentrem, costas uehementer calere, frontem uero manus & pedes frigerè, lotia uero & oletula somnos & sudores uideto, si non sunt uti scriptum est, singula mala esse scito, sic enim siquid sputo superueniat, languens peribit nonarius uel undecimanus, priusquam ad diem quartum & decimum perueniat, sic ergo conuicito, quod cum sputum hoc mortiferum ualde sit, ad quatuor & decem non perueniet. Superuenientia uero bona malaue de his si considerabis, & futura prædices, & sic maxime ueridicus eris. Coetæra uero suppurationes plurimæ uel nicenariæ uel tricenariæ quadrigenariæue dehiscunt, quædam uero & ad sexagesimū diem perueniunt, suppuramenti principiū fuisse scito quo primum die febricitauit, uel horruit frixitue, uel cum dixit quid graue in eo loco quod dolebat sibi factum esse, nam hæc per exordia uomitarum suppuramentorumue fiunt, puris ergo prorruptionem de iis temporibus ad hæc dista tempora expectato. Sin autem uomica suppuramentumue in altero tantum latere sit, uertito uertereue facito, petitoq; doleat ne solū alterum latus, calidiusq; num alterum altero sit, petentog; doleat ne solū latus recumbet iacebitue, petito num graue quid super se uideatur esse, quod si sit, in altero latere, in quo graue illud est, uomica suppuramentumue erit. Suppuratos autem omnes uomicaue laborantes signis his cognosces, Primo quidem si febris non intermittit, sed per diem tenuis & parua est per noctem uero maior, si multum superfudet, si tussendi uoluntas molestat nihilque momenti alicuius spuat, si oculi cauantur, si malæ rubeant, si manuum ungues, curuentur, si digiti potissimum extremi caleant, si pedes tumeant, si cibum non appetat, si pustulæ per corpus pullulent, quæcunq; ergo uomicæ suppurationeue diuturnant, signa hæc habent, quibus ualde credendum est. Quæ uero non diuturnant, siquid eorum quæ per exordia fiunt, in iis compareat, considerato notatoue, simulque num ne languens somnos difficiliter capiat, tardius ne celeriusue hæc eruptura sint, de iis cognoscito. Si per exordia doleat laboreue, si difficulter spiret, si continua serie iugiterue spuat, die uigesimo & prius eruptionem expectato. Si uero quietius minusue laborer, coetæraque similiter fiant, tardius eruptionem expectato, nam ante puris eruptionem necesse est laborer, difficulter spiret, & iugiter spuat. Si uero supersunt, quos febris post eruptionem eodem die dimittit, cibumq; statim appetunt, sitique liberantur, uenterque pusilla quædam & compacta demittit, pusque album, leue, unicolor, sine pituita sine labore tussiq; uehementi purgatur, sic optime celerrimeque liberantur, si minus, quibus iis proxime fiat. Si uero pereunt, quos febris non dimittit, uel cum sibi dimisisse

Sputum mortiferum.

Suppurationes quotæ. Principia harū qui dignoscatur.

Pus quando erumpit. Vomica qua per te sit qui dignoscatur.

Suppuratorum cognitio.

Quando pus pro rupturum est.

Qui uomican euadent.

Pus malum.

uidentur, rursus rediens calefacit, sitiq; necat, ciborum appetentiam tollit, uenter fluit, pus uiride luteumue uel liuidum uel pituitosum uel spumofum spuat, quibus autē hęc omnia fiunt, ii pereunt, quibus uero quædam horū fiunt, quidam pereunt, quidam diutius supersunt. Quare cum hęc omnia signa in iis sunt, & coetera alia omnia notata. Quibus autem tubercula abscessusue de pulmonis uitio secundum aures fiunt, & ad loca inferiora suppurant & fistulantur, ii supersunt. Quæ sic considerato, cum febris habet, dolorque non cessat, sputum pusue rite non defluit, cumq; uentris excreationes biliosæ non fiunt, nec facile soluantur reglutinanturue nec puræ sunt, lotiūq; non ualde multum sit, multumque sedimentum habeat, superfuturus cum coeteris signis superfuturum significantibus subnuitur subministraturue, tales abscessus his fore putato speratoque. Locis autem inferioribus abscessus iis fiunt, quibus circa præcordia uentriculumue quid pituitæ cogitur, Superioribus uero locis, quibus præcordia mollia sunt nec dolent spiritusque diffusitas quæ tempus aliquod uexauit si sine causa manifesta cesset. Suppurationes autem & abscessus qui in cruribus fiunt per pulmonis uitia periculosa & uehementia utiles sunt omnes, qui uero sputi mutatione fiunt, omnes sunt optimi, nam si tumeat doleatque cum sputum purulentum pro flauo factum est, forasque defluit, sic tutissimi sunt, languensq; supererit, celerimeque & sine dolore abscessus cessabit, si uero non bene spuat, lotiumque sedimentum optimum non habeat, periculum est ne membrum articulusue lædatur & claudicet uel negotium multum facessat, si autem abscessus eualescant, rursusq; recurrant, sputumque non exeat, febrisque non dimittat, graue est, periculum enim est ne languens desipiat pereatque. Purulenti qui de pulmonis uitio fiunt, uomicaue laborant, seniores magis pereunt, coeteris autem suppuramentis iuniores magis moriuntur. Dolores uero qui cum febre circa lumbos renesue locaque inferiora fiunt, si præcordia turgent, locaque inferiora deserant, perniciosi ualde sunt, quare coeteris signis mentem adhibeto, propterea quod si quod aliorum signorum malum superappareat, languens sine spe erit. Si uero morbus ad præcordia prorumpat, coeteraque mala signa superfiant, suppuratum hunc fore spes multæ metusue sunt. Purulentis cum uruntur, si pus album, purum, non olidum defluat, seruantur, si subcreuentum uel turbulentum, pereunt. Duræ quidē dolentesq; uesicæ penitus graues & perniciosæ sunt, sed perniciosissimæ sunt quæ cum iugi continuaue febre sic fiunt, nam dolores harū abunde satis sunt qui perimant, tuncq; uentres nisi dura uig; coacti demittunt, quos lotiū purulentum uel album si mingatur sedimentū albū & leue habens tollit, si uero cū lotiū emissum est, dolor laborue nihil remittat, uesicæq; non mollescat, febrisq; iugiter duret, ne languens primo morbi circuitu pereat, periculū est. Morbus autē hic modusue pueros a nō septē donec ad quintū & decimū perueniāt, maxime tangit.

Segmentum

Tubercula aurium.**Crura abscessus.****Signa suppuraturæ.****Qui uomica pereunt.****Pus uisum quale bonū. Vesicæ uitia.**

SEGMENTVM TERTIVM

DE FEBRIBVS

Diebus iisdem quibus homines supersunt pereuntq; per numerum febres decernunt, Nam lenissimæ uilissimæue febres cum signis tutissimis uenientes, quartanæ uel prius cessant, pessimæ uero tetrissimæue cum pessimis grauissimis signis uenientes quartanæ uel ante perimunt. Primus quidem earum circuitus sic finit, Secundus ad septimanum producit, Tertius ad undecimanum, Quartus ad quatuor & decem, Quintus ad septē & decem, Sextus ad uigesimum, hi quidem grauissimorum acutissimorumue morborum circuitus ex additamento, per quatuor ad uiginti finiunt, tamen non potest quicquam horum totis integrisue diebus uere perfecteue numerari, nec Annus Mensesue totis integrisue diebus possunt uere numerari metiriue. Post hæc autem similiter per eandem additionem primus circuitus quatuor & uiginti trigintaue dierum est, secundus quadraginta, tertius sexaginta. Per horum uero principia dignoscere difficillimum est quæ longiore tempore decretura sunt, nam principia horum simillima sunt, quare de primo die probe considerato, per singulasq; tetrada quadrantariaue quæ adduntur prospicito, quoq; morbus uertatur desinatue, non fallet te. Quartanarum quidem status modus ue hoc ornatu modouē & ordine fit. Quæ uero citius decretura sunt, facilius dignoscuntur, nam horum principia ualde differunt, quoniā superfuturi probe spirant, nihil dolitant, totas noctes dormiunt, cœteraq; signa tuta habent, qui uero perituri sunt, male spirant, desipiunt, peruigilant, cœteraq; mala signa habent. Quare cum hæc sic erunt, morborum tempora, additamenta ad decretorium crissine tendentium considerato. Puerperisq; similiter post partū decretoria crissiesue fiunt. Capitis uero dolores assidui continuie uehementeq; cum febre cum sunt, siquod letale signum superaddatur, perniciosum est ualde, si uero sine iis signis dolor uiginti dies transeat, febrisque duret, sanguinis per nares eruptionem expectato, uel abscessum aliquem alium ad loca inferiora uenturum putato. Dum autem ualidus & recens dolor fuerit, sanguinis de naribus eruptionem expectato, uel uomitam, suppurationemue, præsertim si tempora frontemque dolitent, Sanguinis quidem eruptionem minoribus quinque & uiginti annis trigintaue, maioribus uero suppurationem potius expectato. Dolor præterea grauis Auris cum assidua continuaue febre & uehementi quid graue periculosumque est, nam periculum est ne languens desipiat pereatque, quoniam ergo morbus hic modusue fallax est, statim de primo die signis omnibus mentem adhibeto, nam hoc morbo iuniores septimani citiusque etiam pereunt,

Febrim decretoria.

Quæ perfecte numerentur.

Tres hi circuitus quot.

Decretorium cognito.

Capitis dolor assiduus, quando malus.

Sanguis de naribus quando proripit.

Dolor auris malus est.

seniores uero tardius multo, nam minus & febricitant & desipiunt, propterea citius aures pus emittunt. sed iis morbus si reueniat, plurimos necat. iuuenes uero priusquam aures expuret, pereunt. si tamen pus tenue de aure fluat, signum quod aliquod aliud bonum accedat, spes est iuuenem superesse. si uero fauces gutturue cum febre ulceretur & suppuret, quid graue & periculosum est. quin & si quod aliud malum signum de praedictis accedat, languentem in periculo esse praedicito. Quae autem Anginae cynanchae uel synanchae in faucibus & gutture non comparent grauissimae periculosissimaeque sunt, celerrimeque necant, plurimum enim dolorem laboremue spiritusque rectam difficultatem orthopnoeae praebent, nam die primo uel secundo uel tertio. uel quarto strangulant. Quae uero coetera quidem laborem similiter praebent, sed in faucibus tument, forasque rubent, perniciosae quidem ualde sunt, sed tamen longiores aliquanto quam priores, sunt, si magnus rubor sit. quibus uero fauces & collum corrubescent contumescitque, longae quidem haec sunt, sed aliqui eas fugiunt. si uero collum pectusque rubescat, ruborque Erysipelasue intro non recuset, diebusque decretoriis rubor non euanescat, tuberculumque intro non conuertatur, pusque non extussiat, facile meliusque & sine labore languens habere uideatur, mortem tamen uel ruboris reuersionem auersionemue portendit. tutius autem est si rubor & tumor foras conuertantur. Si uero pulmonem perat, desipientiam facit, purulentique hac re plurimi fiunt. Curculiones uero summae eorum pars cum periculo & secatur & aperitur, nam & inflammatur, sanguisque nimis defluit, dum rubet tumescitque, quare tunc aliis machinamentis haec tentato, & extenuato, cum uero totum iam quod Vuam uocitant, curculionisque summum maius perspicuum, rotundum, & liquidum fuerit, parsque superior tenuior, totum tunc est manu tractare, sed melius est, cum uentrem subduxeris subuacuatuerisue, manuum medicina chirurgiae uti, si & tempus concedat, & languens non praefocetur stranguleturue. Quibus uero febres neque signis solutoriis neque diebus decretoriis sedantur, iis reuersionem expectato. Quae febris circumstans & uexans, languente nullo dolore nulla inflammatione uel causa alia manifesta male deposito dispositioe producit, huic articulorum tumoris dolorisque abscessum non minus partium inferiorum expectato. sed haec magis citiusque minoribus annis triginta fiunt, quare statim post abscessum considerato, si febris uiginti dies transseant, maioribus uero hoc in longa febre minus fit. Si uero febris errabunde deficiat & redeat, in quartanam redigitur constituiturue, sed cum ad auctumnum peruenerit, quemadmodum autem minoribus triginta annis abscessus fiunt, sic maioribus quartanae magis fiunt. tamen scito hyeme magis abscessus fieri tardiusque sedari, nec redire. Qui autem in febre non letali caput dolet, tenebricosumque quid praeculis comparet, uel si cordis lancinatio dolorue huic fiat, biliosa uomet, sinautem &

Vlcus gutturis cum febre.

Anginae uarietas.

Erysipelas.

Curculio.

Vua cum tumet.

Quando febris redeat.

Tubercula quibus fiunt.

Quando quarta nascitur.

Capitis dolor quid ferat.

frigeat

frigeat, & subter præcordia caleat frigeatue, citius uomet, si uero quid potest edatue, sub hoc tempus statim uomet. Quibus uero hic dolor laborue cum febre coepit, quarto quintoque die magis uexantur premunturue, septimo hominum plurimi liberantur. Qui uero tertio laborare coeperunt, quinto maxime uexantur, nono uel undecimo liberantur. Sin autem quinto laborare coeperint, coeteraque sicuti superioribus fiant, quinto & decimo morbus decernit. Hæc quidem tam uiris quam foeminis in tertianis fiunt, iuueniculis uero fiunt quidem in iis, sed magis in assiduis continuisue legitimisque tertianis. Quibus autem in huiusmodi febre caput dolet, pro quid tenebrosus præ oculis apparere, hebescent excutuntue, splendoresue quidam præapparent, pro cordis autem dolore præcordia dextra sinistraque sine dolore & inflammatione aliquate nus contenduntur, quibus sanguinem de naribus fluxurum præstolor pro uomitione, magis uero hæc iuueniculis sanguinis fluctationem expectato, triginta autem annorum maioribusque uomitionem. Pueris uero spasmi conuulsiones ue fiunt, si grauis acutaue febris sit, uenterque non subtercurrat, si uigilent, si pulescant, si plorent, coloremue mutant, modo luteum, uel liuidum, uel rubrum contrahant habeantue, quæ pueris usque ad septimum annum promptissime fiunt. Maiores uero pueri uirique non similiter in febribus conuelluntur, nisi signum aliquod uehemens pessimumque accedat, qualia per insanias fiunt. Perituros autem superfuturosque puerorum & aliorum de signis omnibus in singulis sicuti scripta sunt, singula contemplator, hæc autem dico de grauibz acutisue morbis, quæque de his fiunt. Siquis autem rite præcogniturus est superfuturos & perituros, quibusque malum plures dies & quibus pauciores duraturum est, cuncta signa sciscitando, discendo & obseruando eum oportet posse discernere & iudicare, uires eorum inter sese coniectando, sicuti descriptum est, cum de coeteris tum de lotio sputoque, cum simul & pus & bilem extussint expuuntue, præterea morborum semper passimque uagantium & uigentium impetus & accessiones celeriter animaduerrere, tempestatemque statumue temporum anni, signaque coniectari & cognoscere probe sciat, minimeque eum lateata mala quæ toto anno & anni tempore fiunt, quæque mala sunt, malum portendere, quæ bona, bonum. Siquidem & in Libya & in Delo & in Scythia signa quæ scripta sunt, uera esse apparebunt, ex quibus scire oportet, quod in iis locis nihil graue est, multiplicata & plura iis signa supuenire, si quis ea discens & obseruans iudicare & considerare rite sciat. desiderare autem oportet nullius morbi nomen, si quod forte hic descriptum non est, nam cuncta quæ temporibus prædictis iudicantur & discernuntur, signis iisdem cognoscet.

Vomitur quædam
fit.
Laborum uarietas.

Quid cuique magis
fiat.

Pueris quid fiat.

Viri in febre non
conuelluntur.
Qui cognoscantur
necuri.

Libya, Delos,
Scythia pro omnibus
ponuntur.
Siqua mala hic
non dicuntur, si
militar tamen
diagnoscuntur.

PRAEDICTIO PRIMA
PRAEDICTORIVSVE LIBER
QVINQVAGESIMVS SEXTVS
QVOD HIPPOCRATIS
ESSE NOLVNT

Præcisa alio.
Delirantium primo.
Lingua. Lotium.
Desipietia phrenitiae facita vel, cõtra qualis.
Dolor pusillus faucium quando malis.
Hiatus qualitas.
Archeocrates.
Melancholicum cacathes.
Furiale signum. Hermozysus. Tinnitus aurium qualis.
Linguae spasmi. Lingua tremula.
Spumosa ole tula.

Vi per exordia cum uel post capitis dolore, ceruicis, præcordiorum soporantur, cum excitantur & uigilant; pro festo delirant, quibus si nares stillent, perniciosum est; præsertim si quarto incipiente uentris proluuius rubet. Malum præterea in omnibus est, non minus autem & in prædictis Lingua densa crassaque subarida, quæ delirantium est. Lotium in turbulentis uigiliis cum sine colore est atris nubeculis intercurrentibus delirium portendit. Lumbi si sudant, si somniant, delirantium aperta signa sunt. Crebra excreatio & siquod aliud signum adsit, insanix est, si æstus in præcordiis præcludantur relinquanturue. Febris si circum foras refrigeret, malum est, præcipue si supersudent. Desipientix silentium uel cum silentio pessimæ, quemadmodum & audenter & ualide loquentium. Desipientes phreniticiue si uehementer tremant, pereunt, sicuti qui caput dolitant, si uirulenta uomant. Siquis perungit nec loquatur audiatue, furore celeriter agetur. Pusilli faucium dolores in morbis grauibz strangulant. Qui facile hiat & ualde claudit reducitue, mente mouebitur. Desipientes phreniticiue perniciosi seu in periculo sunt. Desipientes si per exordia nihil probe præseferant, crebro motentur, spuunt, album demittant, malum est, quemadmodum Archecrati contigit, si quidem debilitas torporque iis superueniat, pessimum etiam in iis est frigus rigorue. Qui bile atra citantur, si tremant, tætrum cachectesue est. Desipientes phreniticiue qui perniciter profluunt, cum sudore superfebrientes leui tactu strepituz tremunt. Cum post uomitum æstuosum uox raucescit, oculiqz obrigescunt, furiale est, quemadmodum Hermozysi coniugi cecidit, quæ perniciter furens muta mortua est. Si tinnitus aurium in febre ardenti cum uisus hebetudine nariumqz tarda grauique defluctione superueniat, ii furenter melancholicosue profluunt. Mentis excussiones cû uoce rauca bonæ non sunt. Linguae conuulsiones spasmiue cum tremore si fiant, ii mente capiuntur. Duricia in iis asperitasue perniciosum est. Tremulæ linguæ uoces ue mentis non constantis signum est. Spumosa irroratio in oletulis biliosis malum

malum est, praesertim si rhenum lumborumue dolor praecessit. Dolores rari costarum & leues in iis desipientiam significat. Cum singultu resolutioneque non loqui pessimum est. Cum quis non loquitur loquiue non potest, si tanquam qui praefocantur, spiret, promptuarium malum est, Mentisque excussorium, mentis excessiones cum pusilla audacia ferinae sunt & malae. Cum quis febre non carens superiora frigide sudat, difficulter morbum fert, cum perniciie desipit, quemadmodum Aristagorae contigit. Crebrae motationes in phreniticis conuulsiones portedunt. Lotium non sentiētibus emissum perniciosum est, si quidem tale ii mingunt, cum ex turbulentia constiterunt.

Singultus quando malus.

Mentis excussorium.

Aristagoras.

Mincio cum non sentitur, mala est.

Deliria uaria.

Qui usquequaque agitantur, profecto sine uoce ii finiunt. Si deliri phreniticiue cum refrigeratione spuunt, nigra uomunt. Surditas lotiumque perurum, fluitantiaque non firma subsistentiae mentis excussorium est. Qui si morbo regio corripiantur, pessimum est. Malum etiam est, post morbum regium surditas. Quibus euenit uti non loquantur sentiant tamen, uenter iis etiam prorumpit & soluitur, sicuti Hermippo, qui mortuus est. Surditas in grauibus turbulentisque accedens malum est. Tremuli non clari sermones & exiles mentis excessione magnam portedunt, sicuti Demarchi filio corripit in Coe.

Hermippus.

Surdescere male in iis.

Demarchus Cons.

Qui torpent ex frigore rigoreue, non ualde apud sese sunt. Labores circa umbilicum salientes & uibrantes mentis desipientis quid habent, circa decretorium autem satis creber spiritus cum labore iis prodit, Suraeque labores, mentis excussoria sunt. Coxarumque dolores in febre, mentis aliquod excussorium habet, praesertim si in lotio quid leue mingatur fluitetque. Malaque uesicae circa ue cum febre, bona non sunt, turbulentoque modo uenter biliosus soporati, torpidi, debilitati, non multum apud sese sunt. Post uentrem liquidum feculentum si quis caput doleat, sitiat, peruigilet, clare non loquatur, debilitetur, mente hunc excessurum putato. Qui supersudant praesertim caput sub difficilesque sunt, in morbis grauibus malum est, praesertim cum lotium nigrum est, spiritusque turbulentus, in iis pessimum est. Praeter rationem debilitas tanquam in recens purgato uacuoque cum purgatio non sit praecesseritue, malum est. Cum uenter strictus pusilla quaedam rotunda nigraque ui demittit, nasusque cum iis eruptus fluit, malum est. Qui dolore multo lumborum cum aestuoso feruore uexantur, si supersudent, bonum non est, quippe tremunt ii, loquunturque sicuti frigeant rigeantue. Si postrema celeriter in utraque mutentur, iisque sitiant, malum est. Cum quis probus probe non respondet loquiturue, bonum non est. Qui celeriter acuteue loquuntur, praecordia iis intro affecta procedunt contrahunturue. Lumina denigrata obscurataue circaque siquid sordidum nigrum compactum sit, bonum non est. Vox acuta, querula, plorabundaue malum est. Dentibus frendere quibus sanis consuetum non sit, perniciosum est. Strangulationes in iis pessimum est. Vultus color bonus nimiaque seueritas asperitasue oculorumque contractio malum est.

Spiritus turbulentus.

Cum probus probe non loquitur.

Vox acuta cur. Dentibus secare frendereue.

*Lotiū intercipi
in iis malum est.
Mortis signum.*

*Silētū cū febre
bonum non est.*

Lotia mala quæ.

Vomitūs malus.

*Capitis graue
do.
Obluio non
bona est.
Sudor malus
qui.*

*Vultus rubor nō
bonus quando.
Posteriorū refri
geratio quid ue
lit.
Qui cito
pereūt.*

*Quæ non pur
gandæ.*

Cordis dolor.

*Lysias.
Odesus.
Cervicis dolor.*

*Lotii inter
ceptio.
Oletare non sen
tiendo mali est.*

Si deiectiones excrementaue demissa in puram spumam finiant, celerem ac
cessionem, maliq; incrementum portendunt. Si lotium in grauib; morbis
compescatur & intercipiatur, pessimum est. Cum pernicioſa periculosa
ue mala nullo signo relicto in grauib; morbis in melius resident, mortem
portendunt. Cum in grauib; morbis oletula spumosa, exalbida, circum/
biliosaq; sunt, lotiaq; talia, malum est, quippe iis iecur affectum est & do
let. Cum quis in febre non loquitur, conuulsoriumq; in modum prosilit,
perniciosum est. Cum quis non loquitur, cum dolet laboratue, difficulter
moritur. Cum præcordiorum dolore febris tetra est cacoethesue, sitis in
grauibus morbis si præter rationem soluatur, malum est. Siquis in grauib;
febris multum sudet, malum est. Lotia matura decoctæue mala sunt, præ
sertim in iis rubra concurrunt, uirulentæq; si detineantur, stillæq; pusillæ bul
læue superapparent. Vomitionesq; uariæ malæ sunt præsertim assidua con
tinuæue. Qui cum sudore per decretorium æstuosum circumfrigent superri
gentq; malum est. Post hoc uomitus æstuosi puri mali sunt. Capitis gra
uedo somnusq; grauedinosus profecto ubiq; malum est. Cum rigore desi
pientia ignoratioue & obliuio malum est signum. Qui post rigorem refrige
rantur nec caleſcunt, malum est. Sudores post refrigerationem qui non reca
lesciant, mali sunt. Post hæc in latere costisue dolor æstus & superrigere
malum est. Soporati rigores quauis causa, perniciosi sunt. Post sudorem
vultus si rubescat & inflammetur, malum est. Super iis posteriorum refri
geratio conuulsionem spasmonue prouocat. Peruigiles supersudantes si re
caleſcant, malum est. Doloris lumborum recursatio, tortuosa oculorum
agitatio, dolor in pectus ſidens cum torpedine quadam & mora bonum non
est. Super febricitantes tactu si urunt, celeriter occidunt. Cibum auersati
si nigra supernomant, delirent, paulum supra pubem tumeat, periclitantur.
Quibus lumen oculisue petus & audax declinatusue est, hos ne potionato
purgatoue, perniciosum enim est. neq; subturgidos tenebricosaque uagare &
discurrere uidentes, deficientes, cibum auersantes, discolors febre ardenti
delassatos fractosue, quoniam perniciosum est. Cordis labor cum præcor
diorum lincinatione dolorq; capitis tetrum cacoethesue est, quin & quadoq;
spiritum præcludit, siquid horum fiat, profecto ii subito pereunt, quemad
modum & Lysias in Odesſo, lotium enim huic uehementer fermentatum fer
uens & perrubrum fuit. Cervicis collisue labor dolorue in omni quidẽ febre
malum est, Pessimum uero & in iis, quos timemus ne infaniant. Febres de
lassantes laborioſæue soporem peruigiliumue tenebricosum quid præ oculis
adducentes, sudoriferæq; tetra cacoethesue sunt. Crebri horrores de tergo
aspicantes celeriter sese mutantes latu difficiles sunt. Lotium cum interci
pitur, dolorem præſert. Nauceantes & æstuosi cum per accessionem cre
ſcunt, si non uomant, malum est. Cum duricia & asperitate refrigeratio
perniciosum

perniciosum est. Cum quis non desipiens tenuia liquidaque non sentiens de-
mittit, malum est, quemadmodum Hepatico. Pusilli uomitus biliosi malum
est, praesertim si peruigilent, Nasus in iis stillans perniciosum est. Quibus
cum febre post partum alba destillant, quæq; surdescunt, latusq; uehementer
dolet, perniciosum est. Qui cum febre ardenti sub circumrefrigerantur,
crebraq; biliosa demittunt, distortusq; oculus est declinatusue, signum bonum
non est, praesertim si deponantur soporenturue. Qui subito stupore dis-
soluto percipiuntur syderanturue cum febre temporis alacrius, perniciosum
est, quale Numenii filius passus est. Quibus foeminis de lumbis dolor febri-
culosus horridusq; cor recursando petit, si tenuia, alba, aquosa reuomunt, si
restituta leuataq; mutescant, nigraq; uomant, pereunt. Luminis oculiue
declinatio delassatio & distortio in graui morbo malum est. Cum & æstuantibus
non uomentibus lumbos dolentibus si paulo audentius improbiusue deli-
rent, spes est nigra decurrere. Si fauces uehementer difficulterq; & strangu-
labunde dolent, perniciosum est. Quibus spiritus subito retrahitur, uoxq;
strangulabunda emittitur, uertebra confidet, iis in fine tanq; re partem ali-
qua conuulsa spiritus sit emittiturue. Capitis dolore deposite & uehemen-
ter affecti, lumineq; audaci fixosque spectantes, uentre soluto delirantes con-
tractione neruorum in posteriora opisthotonodeesue fiunt, cum luminum ocu-
lorumue conuersione, si cum febre laboriosa quis frigeat rigeatue, pernici-
es praesens est. Quibus in febre laboriosa spiritus subito retrahitur, uoxq; cla-
ra non est, frigus rigore perniciosus est, soporatiq; in iis malum est. Do-
lores praecordiorum iliumue cum febre nihil loquentium, si sudore cessent,
bonum non est, coxendices enim petunt. Cum febre ardenti si uenter erum-
pat, perniciosum est. Quibus cum febre uox deficit, post decretorium tre-
muli uel soporati finiunt. Quibus praecordia urentia fatua, murmurantia
non dolentiaue, demissa & uariantia sunt, uenterq; turgescit, cibariis assumptis
superfudant, profecto iis turbulentus & laboriosus spiritus exiens singultus
praesertim, uenterq; spumosa biliosaq; demittit, quod mingitur si limpida
est, uenterq; si mouetur, in iis iuuat. Quibus cum oculorum conuersione
distortioneue sopor sit, pernici-
es praesens est. Quibus spiritus retrahitur
impediturue, uox clara non est. Spumosa prodeunt, febris crescit acuiturue,
cum capitis dolore non loquuntur. Cum sudore cum febriente, singultant,
modoq; sese mala demittunt, modo redeunt, diutiusq; durant, si superfri-
geant rigeantue, malum est. Manus tremulae, capitis dolores ceruicisque
subleues mingentes nigra densa spissaue, quibus hæc sunt, praestolanturue,
bonum non est. Quibusque nigra prodeunt, prodituraue timentur, pessimum
est. Cum resolutione si quis demissa depositeue cubet, nec loquatur,
perniciosum est. Lateris costarumue dolores cum sputo bilioso praeter ra-
tionem uanescentes prosiliunt pullulantque rursus, somnulentis sudori ferocibus

*Pernicies fami-
narum.*

Mala signa.

*Numenii.
Foeminis hoc bo-
num non est.*

*Dolor faucium
non bonus.*

*Capitis dolor.
Lumen distortum.*

*Dolor praecor-
diorum.*

Signa diuersa.

*Sopor cum oculi
lorum distortionem
malus est.*

*Manus tremula
et reliqua.*

*Laterum dolor
subito euanesces,
bonum non est.*

**Dolor cernicis
cum sudore.**

**Convulsio
signum.**

Aspasius.

Lumborū mala.

**Capitis dolor
periculosus
qui.**

Epiphora.

Spasmi signa.

Thrasynon.

Varia de hoc.

**Tubercula
antrum.**

**Minctio mala.
Apsychia.**

Vultus signa.

cernicis dolore siquid uenter sufflatus & tumens liquidum per uim demittat subsidatq; deinde non biliosa decedant, quæ si durent, diutius ægrotabit, quippe non biliosæ circumlauationes deiectionesue leuiusculæ minusq; periculosæ sunt, quodq; tumet & inflatum est, tumore eo prodest, uenterq; tumens cum per uim liquida demisit, si celeriter retumescat, quid conuulsorium habet, quemadmodum Aspasii filio contigit. Perniciosum his est, superfrigere rigereue. Siquis ex his conuellatur, turgatq; diutius languet, luridaq; & putrida os demittit. Longa mala lumborū doloresue si aliquatenus præcordia petant, cibi fastidium cum febre ferunt, Caput iis si continenter doleat, conuulsorium in modum cito necat. Qui superfrigent rigentue per noctemque magis aggrauantur, peruigilant, inflammantur, lotium est, cum in sese demittant & ad conuulsiones somnulentas finiant. Qui per exordia superfundant, lotiumq; concoctum mingunt, tactu urunt, deinde non decretorie refrigerantur subitog; recalescent, si torpidi sopores iis fiant, si conuellantur, perniciosi sunt. Lippitudinē Epiphorisue capitis dolores somnulentū cū grauedine si superueniant, mali sunt, fortasse iis eueniet quid conuulsorium pati. doloresq; strangulabundi in angustis faucibus si fiant, quid conuulsorium habent, præsertim si de capite moueantur, quemadmodum Thrasiontis fratris filix contigit. Tremulæ conuulsiones sudantibus si fiant, subredire consueuerunt, decretorium iis fit, cum superfrigent rigentue, qui cum superfrigent, circa uentriculum æstus clauditur, Lumborum dolor laborue caput corq; dolenti cum difficili uolentaue oletatione quid conuulsorium mutum habet, cumq; decretorio frigus rigorue. Si uenter subliuida turbulentaq; demittat, tenuiaque aquola uel turbulenta sint, lotia suspecta sunt. Fauces paulum exasperatæ cum ad sellam uana surrectione, frontisq; dolor bonum non est. Languidi, delassati, dolitantes, in stragulis uestimentisue cubantes siquid iis præterea crescat & addatur, difficile malumq; est. Somnusq; in iis multus conuulsorius est, frontisq; dolor grauis, minctioque difficilis malum est, lotiisq; stilla statione, qui cum conuelluntur, horrent frigentue, superfundant. Purgationes uacuationesq; puræ in omnibus quidem grauant, sed in his ualde, superq; his tubercula secundum aures suscitant, turbulentæq; delirationes & audentiæ, peruigilesq; conuulsoriæ spasmaticæue sunt, cum sudore præsertim, cernicisq; scapularum, frontis corporisq; totius perfrictiones, super his purulentæ spumosæq; minctiones. Cum animi deliquio defectiue seu Apsychia luminis obscuratio caligatioue conuulsionem spasmonue proximum esse significat, cessantibusq; ab his proximam esse conuulsionem mortemque caligatio oculorum deliquiumq; animi Apsychiaue significat. Cubitorum cernicisq; dolores conuulsoria spasmodeaue sunt, Vultus autem fauciumq; hæc, pallor, gracilitas macilentiaue, crebra hiatio, spuratioque super iis sudores in somnis optimum est, quippe sudore leuari plurimis

plurimis non malum est. Labores doloresue si ad inferiora descendant, facilius his feruntur, cum febre supersudare, caput dolere, uentrem compressum habere, conuulsorium est. Subalbida dissoluta liquidaque oletula malaque non sine febre igneue nec opportune circumrefrigerantia bona non sunt, superque his frigora rigoresue doloresque uentrem uescamque corripientes, quippe soporem in his quid conuulsorium habere non mirarer. Si ulcera in grauibz sanguinolentis fiant, mala sunt, deiectionesque albæ malæ difficilesque sunt, liuida glutinosa de his prodeuntia multo labore & æstu prodeunt & excernuntur. Profecto de his torpores somnolenti subconuulsoriique superfiunt, qui si fiant, diutius superlanguent, quippe circa decretorium hi biliosi tussibundique fiunt, cumque difficultate spirant. Quæ de lumbis in ceruicem caputque stupidum in modum redundant, conuulsoria sunt, mentisque excussoria, quippe hæc conuulsione spasmodie tolluntur, propterea per eadem euntes uarie languent. Conuulsiones spasmodie per uuluarum uitia febre carentia faciles sunt, quemadmodum Dorcadi contigit. Vesica compressa præsertim cum capitis dolentia quid conuulsorium habet, soluentia in his torpidæ difficultia sunt, non tamen perniciofa, quippe & hoc mentis excussorium est. Quin & offium præcisiones in capitis temporibus conuulsione spasmodie ne prouocant, Temulentum per exordia multum agitato percutitoue conuulsoria spasmodieaue sputa, cum sudore febriculoso uitia siue non periculosa sunt, quippe his uenter per dies aliquot liquida demittit, quibus puto tuberculum apostemaue, in articulos uenturum esse. Mentem, percutiétia uitia atræ bilis melancholicaue ualde & audacter parum durant, si uero de muliebribz malis proficiscantur, ferina sunt & peiora, plusque temporis durant, quin & hæc conuulsoria sunt, quin & cum grauedine somniue, marcore non loqui conuulsorium est, quale filiaë sutoris euenit, quæ cum foeminea purgamenta comparauerunt, febricitare coepit. Quibus cum conuelluntur, oculi splendent, ualidi generosue & apud sese non sunt, diutiusque languent. Contra qui sanguinem emittunt, peius habent, quemadmodum illi, qui lienem magnum inflammatumque habuit, cui de dextera nasi parte, sanguis prorupit. Quæque præcordia uexant, similiter habent. Superfudanti uero malum est cum pusillis sudoribus deinde refrigeratis sanguis de naribus profluens tetrus cacoethesue est. Post sanguinis eruptionem si nigra demittantur, malum est, pessimum uero, si & perubra, quippe si quarto die post sanguinis eruptionem soporentur, cum conuulsione spasmodie finiunt, utpote cum nigra demiserint, uenterque tumeat. Qui post sanguinis eruptionem statim sudant, tetrus est, clam enim hi differendo finiunt. Post breuem paruaue sanguinis eruptionem nigrorumque demissionem per graues morbos surditas malum est. Sanguinis egestio his perniciosum est, surditatem uero discutit. Lumbis dolitantibus si cor uellicetur, sanguinis erupturi puto signa præcedentia sunt,

Deiectio non bona.
Vlcera quando mala.
Deiectio, qualis non bona.

Torpor somnolentus malus est.

Dorcæ, quid tulerit.

Offium capitis præcisio.

Apostema. Melancholica quæ parum et multum durat.

Sutoris filia. Lucentes oculi in conuulsione quid præseserant.
Lienosi.

Nigra demittente malum est.

Sudor malus qui.
Surditas.

Sanguinis narium fluxio.

Qui statis temporibus sanguinem emittunt, postea si sitiant, hoc discutit, si uero sanguinem non emittant, comitialiter finiunt. Qui subito commouentur, peruigilant, destillant, sexto die leuantur. Qui nocte laborant, die sequente supersudant, delirant, sanguinem abunde demittunt. Quibus diu sanguinis eruptiones fuerunt, postea uenter male habebit, lotia nisi digerantur, quippe lotium aquosum hoc praesefert. Perfrictiones sanguinem emittentium uehementes per dies decretorios pessimae sunt. Capitis grauedine uexati si frontes dolitent uerticesq, sanguinis eruptione peruigilant, praesertim si dolor ceruicem petat, subito aestu peruigilantes sanguinem emittunt, praesertim siquid ante profluxerit, quippe horrentes & soporati caput dolitant. Cum supercilia ceruicisq, dolitant, luminisque perurbescunt, sanguinis erupturi signa sunt. Qui uentre remorato sanguinem emittunt superfrigentq, malum est, quippe his hoc sanguinem emittere uentrem lubricum & ad intestinorum leuitatem tendentem uel superasperum & durum, uel tineas, uel utraq, facit. Quibus lumborum dolor in caput recurrit, his uel manus torpescunt, uel cor dolitat, uel biliosi fiunt. Qui sanguinem abunde emittunt, uenterq, erumpit, praerumpitq, hi mente mouentur. Qui post sanguinis multam eruptionem crebra nigra demittunt, postq, uentris remorationem sanguis erumpit, uentrem hi dolitant, simulque uentosa inflatione uexantur, facile tamen ferunt, Quin & hi multo sudore frigido supersudant, turbulentum in his lotium malum non est, nec quod simile semini genitali subsidet, crebro tamen hi aquosa mingunt. Quibus denaribus parua sanguinis destillatio, post surditatem torpedinemque difficile quid habet, uomitus his commotioque uentris confert. Quae post frigus laboriose febricitant, muliebria his transcurrunt, Collum in his dolitatum sanguinis eruptorium est, Caput si concutiat, & aures tintinnent, sanguis erumpet, uel muliebria transcendent transcurrent uel, praesertim si spina aestuet, forsitan & hoc intestinorum difficultatem praesefert, Si uenter pulset saliatue, praecordiorum tumore magno contendantur, sanguinis horridulae eruptiones accedant, si multum de naribus fluat, liberantur. Quibusdam uero conuulsiones spasmusue prouocat, quod sanguinis missio per uenam discutit. Crebra ad sellam surrectiones parua, sufflata, glutinosa, foeculenta demittentes cum praecordiorum costarumque dolore morbum regium portendunt, quippe qui cum hi crebro surgunt, tamen discutitur, puto & hos sanguinem emissuros, nam dolores in lumbos recurstantes sanguinis erupturi signa sunt. Praecordiorum uero contentio cum capitis grauedine surditateq, quaeq, aures molestant, sanguinis emissaria sunt. Destillationes undecimanæ malæ morosæue sunt, praesertim si bis superstillent. Qui cum horrore decretorie sudant, malum non est, sed si postridie praeter rationem horreant, peruigilent, his concoctis sedatisue puto sanguinem emissuros. Quibus per initia sanguis abunde prorumpit, frigus rigorue sistit. Post sanguinis

Capitis grauedo.

Signa sanguinis erupturi.

Lumborum dolor.

Muliebria praegamenta.

Ventris pulsus.

Crebro ad sellam surgere quid faciat.

Praecordia contenta.

Sudor non minus qui.

sanguinis eruptionem rigor pessimus est. Quibus caput dolēt, ceruix laborat, corporis extrema tremūt, sanguis si prumpat, discutit, quin & sic tēpore discutiant. Lotia his quibus secundū aures extuberant, si celeriter paulatimq; & breuiter concoquant, malū est, quin & sic perfrixisse pessimū est. Caput sub grauantia soporantiae morbuq; regiū adducētia si sentiant, nō ualde sōntica periculo saue sunt. Qui singultant, uenter iis prumpit, si forte sistat, hi alienant, quippe his si secundū aures extuberant, cūq; rigore lotia retineant, malū est, praesertim si quae secundū aures sunt, praegrāuant soporantiae, profecto his reuersio timenda est. Post reuersionē sedimentū, excrementūq; limosum, subliuidūq; malū est, quippe per hanc praecordia dolitant, putōq; dextra, pfecto & cauiunt hi, quaeq; secundū aures sunt, parū dolitāt. Si uenter his prumpat, perniciosum est. Secundū aures in aestuosis maxime tubercula fiunt, fetidisq; & aestuosis inuoluulis febre graui, sed praecordis diutius tumescētibus secundū aures si tubercula fiant, necat, lenius aut ex surditate, nisi qd aestuosum soporiferūq; superueniat, quae in his mala sunt stupidisq; & syderatis. Conuulsorij autē in modū depositis tubercula secundū aures fiunt, sed conuulsorio tremebundo, aestuoso soporatoq; modo affecto paruula secundū aures tubercula suscitant. Profecto quibus secundū aures extuberat, caput hi dolēt, superiora sudāt, superriget, uenter prumpit, qd soporiferum quādoq; subrepat. Quin & lotia aquosa albis intercursitata superfluitata uarie exalbida, olida secundū aures tubercula portendunt, profecto qui hanc mingunt, crebro stillāt, quippe lingua his leuigata est & pura. Qui uentosi sunt, morbo regio grauiusq; febribus obuii sunt, praecordia durefcunt, quibus cū refrigerant, secundū aures magna tubercula surgūt. Somnulēti, aestuosi, praecordia parū dolitati, parūq; uomētes, tubercula his secundū aures surgūt, sed prius circa uultū, si uenter nigra, foeculēta, biliosa, fetida demittat, soporq; superappareat, secundū aures tubercula tussiculamq; cum sputo suscitāt, quae secundū aures tubercula mollit. Sopor de capitis dolore, surditas, uocis obscuratio secundū aures quid eruat, praecordiorū consistentia cum ardenti aestu capitisq; dolore secundū aures subtollic. Quae secundum aures dolitant, si sine decretorio mollescant, malum est.

Sanguis fluctio
quibus proficit.
Tubercula
aurium.

Tubercula aurium
quibus fiunt.

Lingua horum
qualis.

Tussicula tubercula
aurium molli.

Modus
tubercula
aurium.

Prædictiones
has deridet.

HIPPOCRATIS PRAEDICTIO SECUNDA
LIBER QUINQUAGESIMVS SEPTIMVS
Edicorum praedictiones multae pulchrae mirandaeq; proferuntur, quas les nec ego praedixi, nec alium praedicentem audiui, quae sunt hae, quae Languentem quendam medico curam eius habenti coeterisq; perniciose habere uisum esse, medicum aut alium dixisse nō periturū, sed ex cū fore,

pessime habere aliū dixisse sed euasurū, manūq; laxam habiturū, modo nullo
 euasurū aliū pronuntiasse, sanū quidē eū futurū, aliū dixisse sed pedū digitos
 denigratos putrefactosq; amissurū, multaq; talia prædictoria in hac specie di
 cūtur. Modus uero prædictionis alter ē, distractis uenūdatisq; quibusdā mortē
 prædicere, quibusdā insaniam furorēue, quibusdā alios morbos, tempori
 busq; his & prioribus quæ prædixissent, uera fuisse. Prædictionum alia forma
 præter hæc esse dicitur, Certatores athletasue cognoscere, quidq; morborum
 causa exercētur defatiganturq; siquid cibi uel prætermittant uel quid mutātū
 & non consuetū sumant, uel potū copiosiore pleniorēq; utantur, uel siquid ex
 deambulatione prætereant, uel siquid in ueheteare deerrent faciantq; horum
 omnium eos nihil latet, nec siquid pusillum sit, quod is homo non obtempe
 rans non rite seruauerit. Modi uero prædictionū hi esse dicūtur, quæ quidē
 ego nō uaticinabor, sed notas signaue describam quibus euasuros periturosq;
 coniectura cognoscamus, citōq; uel tardē sanos futuros, uel perituros. Mihi
 uero scriptum est & de Abscessibus quemadmodum quēq; obseruari conue
 niat, puto & de Claudicationibus, Læssionibus, coeterisq; talibus, confirmato
 iam morbo clarōq; existente, abscessus non cursuros prædixisse, si mentē adhi
 buissent, multo anteq; fierent abscessus, prædixisse. credō etiā sperōue me
 humanius magisue q; capiat humana mens, prædixisse, quā quæ circūferūtur
 prædicanturue, de distractis magnōue conductis prædicta fuisse, mortes, mor
 bos, furores, quæ mihi facilia uidentur, uolenti mentēue his adhibere. Primū
 quidē subhudōs aquaue subter cutē laborantes tabidos desipientesq; quis non
 nouit, nam hæc non est quod lateant prætereantue eos, qui sciunt quibus hæc
 germana, cognata, gentiliaue sint mala, uel si unquam prius furore perciti fue
 rint, uel homines hi uiolenti sint, caniumue uoratores, uel perūgiles & per
 nostates, uel frigore, calore nimio uersati hæc cōceperint, quo uitæ instituto
 nutritiue sperandum credendumue est, eos desipientia laboraturos, ficosos
 uero siquis perphlemē multum comedere potareq; uideat, colorisq; boni esse,
 prædicere de his est per Ver sanguinem erupturū, per æstatem uero diluti co
 loris fore. Quare qui hæc omnia didicerit, iis qui hæc certamina appetant,
 hæc prædicito. Poterit etiam ex iis quæ scripta sunt, & mortē prædicere &
 furorē & bonum habitum. Dicere uero possem & multa talia, sed cognitu
 facilia mihi scribere uisum est, consuloq; & suadeo q; prudentissimos & par
 tissimos esse, in his prædictionibus & in tota arte, sciāq; siquis consequatur
 uti uera prædicat, scienti & languenti in summa admiratione erit, si uero de
 errauerit, perosus erit, forsāq; insanire uidebitur. Quā de causā suadeo, uti
 prudenter raroq; prædicant, coeteraq; alia omnia & hæc agant, cum pruden
 tia siquidem & audio & uideo homines quæ in arte dicantur aut fiant, nec
 bene sentire & iudicare nec dicere. De iis uero qui exercentur & defatigan
 tur, ueras prædictiones, sicuti dicunt qui asserunt, nec esse puto, nec siquis pu
 tet, impedio. Signo enim nullo bono maloue cogitationes opinionēsue læ
 duntur,

duntur; quo credentē oporteat scire possitue prædicetur necne recte. tamen qui uelit credere, credat, nihil enim impedio. Puto autem de his siquid uerum dicitur uel de iis qui exercentur uel de iis qui præscripti sunt, primum quidē signū est, eum qui scit, cogitare, cōiectari & obseruare quid dicat disturusue sit, deinde dubitanter humaneq; prædicere, simulq; eos qui hæc dicūt, maius mōstruosiusue q̃ fuerint, differere, siquidē languētibus non facile est medicorū errata dignoscere, cū hi cubēt, cibisq; parū nutrientibus utunt, uti non multum uideant & obseruēt sese curantē subcontemplantēq; solū enim aliqui potant, quidā ad potū sorbitionē uel perpusillū cibū addunt, quare necesse est, eos qui plurimū potant, difficile spirare, multūq; ingerere. qui uero multū & sorbent & comedunt, magis sitire febricitareq; siquis uero potu cibisque sine modo utatur, præter febrē spiritumq; difficile uentrē quoq; turgidū habebit. Licet autē hæc omnia coeteraq; his experimētis tētare & experiri, quibus utimur, probeq; cuncta tenemus. Primū qdē mēte cogitationeue oculisq; hominē in hoc cubantē probeq; nutritatū cognoscere facile est, siquid non paruērit, deambulando comedendoue, deinde uentrem uenasq; manibus tangēdo minus fallitur q̃ si non tangat. præterea febrientium nares multa & optime demonstrant, nam nō bene olent, sed in macilentis probeq; nutritatis hoc experimento utar ne non scio, deinde uocem spiritumq; auribus captando, quæ in ualentibus ualidisue similiter non patent, & dignoscere est, sicuti prius, quia mutata sunt. Sed si mores & naturas languētium morborūq; medicus prænoscat, prædicere non oportet, difficilior enim ille non spirabit, morbo nanq; adhuc errante febre uehementiore & acutiore corripī posset, uenterque intēdi. quare propter hæc tutū non est priusquā morbus consistat, prædicere, post autē hoc tēpus quicquid præter rationem fiat, dicere oportet. siqua enim grauiora mala quod non obtemperauerit, fiant, patent, spiritus enim difficultas uno uel altero die cessat, coeteraq; talia quæ peccantur & committuntur, siquis ergo hoc decretorium præuidens dicat, non peccabit. Modum hunc quidem considerationum obseruationumue nunc inducam, de iisque qui domi manent, & de iis qui exercentur, coeterisq; talibus cunctis, diligentias autem illas summas & audio & derideo prædicentium, pusillum enim hominū non obsequentiū redarguam necne haud scio, si uero magnopere peccent, quemadmodum obseruetur, scribo. Primum quidem oportet hominē quē quis obseruet, siqua nō paruērit, uidere num ne toto die hora eadē loco & modo steterit, sole præsertim recens orto, tūc enim languēs uacuius & ieiunus est, nihilq; defatigatus nisi matutinis deambulationibus, quibus paruērit necne, surrexerit, deambulauerit, uidendum est, quare necesse est eum qui rite nutritur, hac hora potissimum statum coloris totiusq; corporis æquum habere. Quamobrem qui curat, mente oculisq; præsto sit, probeq; hominis mentem, modos, corporis uires obseruet, nam quidam facilius, quidam difficilior mandata perficiunt. Primum quidem uidendum est, num ualidus sit & uorax, num plus iusto comederit po-

Diversitas languentium.

Varia obseruatio.

Quando non prædicendum.

Modus obseruationis qui.

Quæ præcætoris obseruentur.

taueritue, quod ex his patebit, cum tumidius, crassius pinguiusue coloratusq; eius corpus fuerit, num uenter male demittat, nam hi promptiores sunt ad defatigationem, præterea considerandum est, nunquid eructet uento uel moleste tur, quæ fiant necesse est iis, qui sic deliquerint. si uero sæpe comedere coactus sit, ualdeq; laborare, cibum uel non concoxerit uel potus sit, uel post multam coenam non multum deambulauerit, quæ sic obseruato, Coenam si non concoxerit, quod consuevit deambulato, sic enim niu fratioer erit, & ad exertitationes paratioer, sed minus compactiusq; demittet. si uero post coenam non deambulet, uento tumescet copiaq; & plenitas non minuetur, plusque quam prius, defatigatione sudabit, difficulterq; spirabit, grauescet magis, sed minus glutinosum uenter demittet. si uero cibum non consumpserit, nec deambulauerit, languidior pigrior tumidiorq; erit. si autem potus, magis q̃ prius sudabit difficiliorq; spirabit, magisq; grauescet, humidiorq; erit q̃ consueuit morosiorq; nisi & caput aliquatenus uexet. si uero semel foemina utatur, grauior acutiorue & solutior fiet, si sæpius, durior & asperior & aliquatenus aridus & æstuosus fiet decoloratioq; magisq; delassabitur. Laborantium uero se seque exercentium oletum modicum & durum esse debet, dum parum comedent potabuntq; si uero quotidie uel tertio quoq; die uel quarto uel longiore tempore oletent, periculum est, ne uel febris uel fluxus uentris ipsos corripiat, quæcunq; enim olea liquidiora sunt q̃ ut possint in exitu conformari, cuncta peiora sunt. Crebro uero comedentibus multumq; sese defatigantibus oletum molle cum sit, siccum esse deberet, copiaq; intrantium rata portione defatigationis. Pari uero cibarium copia multum ab iis qui parum sese defatigant, egeritur, parumq; ab iis qui multum, si quidem sani sunt, pro beque nutricentur, quare cum his comparentur. Liquidiores autē egestionessine febre citius septimo die discretæ si semel simulue fiant, q̃ si repetantur, utiliores sunt, si uero homines superfebricitent, uel fluxiones subter reuertantur, si longæ fiant, omnino malæ sunt, siue biliosæ sint siue pituitosæ siue crudæ, peculiaribusq; nutrimentis, potionibus, medicamentisq; singulæ egent.

Lotiū uero pro copia potionis mingere oportet, semperq; par simulq; crassiusq; paulo q̃ quod potatum est. Si autē aquosum sit, plusq; q̃ potari mandaretur, hominem non parere præsefert, maioreque potu uti q̃ ut concoqui & demitti possit, donec hoc mingat. Si uero paulatim mingat & stridat lotium, medicæ potionis hominem egere significat, uel malum aliquod circa uesicam esse. Sanguinem uero mingere rarius quidem parumque sine febre doloreque nihil mali præsefert, sed laborum solutionem. Sæpius autem & multum si mingat uel horum quid graue fiat, bonum non est, siue cum dolore siue cum febre mingatur, quare prædicito. Sed si pus supermingatur, dolores tollit. Crassum uero lotium, sedimentum tenue habens dolorem articulorum uel abscessum significat, cætera uero sedimenta omnia quæ in lotiis sese defatigantium

Coitus quid his faciat.

Oletum quale omnium esse debeat.

Lotiū quale.

Sanguinis minctio.

Puris minctio. Crassum lotium.

defatigantium fiunt, de malis quæ circa uescicam sunt, fiunt. quod dolor qui uix sedatur, demonstrat. Hæc quidem & alia de his & scribo & dico. Qui uero per summam diligentiam quasdam prædictiones accusant repræhendunt, horum quidem nonnullis assentiret, pueris autem discipulisque uerer, quorum scripta in manibus sumpsi, uti quid horum quisque sentiret, uiderem, nusquam eam summam diligentiam inueni quæ prædicatur. Quare hæc scribere aggressus sum. De iis uero qui morbo aquæ subter cutem laborant, tabesque de pedibusque comitialibus sacroque morbo dicto corripiuntur, de cunctis aliquatenus fere idem dico. Quibus horum morborum quid cognatum germanum gentiliciumue sit, iis uix discuti posse scito. cœtera uero de his singulatim scribam. Qui autem aqua subter cutem tenetur, quique superfuturus est, bonis, latis rectisque intestinis eum oportet esse, suapteque natura simul facile concoquere demittereque, facile spirare, nusquam dolere, corpusque totum calidum æqualiter habere, postremaque non tumere, melius tamen est extrema tumere, sed optimum est horum neutrum habere, mollia teneraque graciliaque postrema esse oportet, mollemque tactu uentrem, nec tussire sitireque, linguam non siccescere per omne tempus præsertim post somnos, quo hæc ualde fiunt, cibaria uero libenter sumere, postquamque satis comederit, nihil affici, uentremque celerem & obtemperantem medicamentis habere, semperque molle & informatum oletare, lotiumque perfectum digestumue comparere commodumque ad rem uinorumque mutationes, defatigationem uero facile ferre nec delassari. Sic quidem ad omnia hominem disponi, optimum est, tutissimamque sanescet, si uero minus omnia habeat, plurima tamen habeto, sic enim sperabit euadere posse. qui uero nihil horum sed contraria habebit, sine spe esse scito. qui autem pauca horum habuerit, quæ optima esse dico morbo subtercutaneo laboranti, parum sperato. Cui uero sanguis multus supra subterque protuberit, superque febricitauerit, multæ aquæ hunc repletum iri putato, morboque subtercutaneo laborantium omnium hic paucissimi temporis erit minimeque supererit, de quo alicui prædico. Qui uero modo ualde tumens modo non, potius hi supererunt, quæ qui sanguinis eruptione complentur conceduntur, qui hydropes uel hi sic morbo subtercutaneo laborantes, morte eorum dolentes decipiunt, qui faciunt eos a Medicis necatos fuisse. De tabescentium uero sputo tussisque eadem dico, quæ de purulenti scripsi. Qui bene liberari morbumque pellere cupit, facile, album, æquale, concolor sine pituita spuat, oportet, quodque de capite fluat nares petat, ne febricitet, ne cibus somnusque cohibeatur, ne sitiatur, uenter quotidie demittat & durum, copia uero portioni intrantium respondeat, macilentum minime hominem hunc esse oportet, pectus uero quadratum hirsutum laudato, cuius alueus, chartilago, musculi carnosissimi non sint. quisquis enim hæc omnia habuerit, omnino supererit. Qui uero nihil horum habuerit, maxime periculi

*Hydropis.**Phthisis.**Podagra.**Morbis sacer**difficiliter sa**nantur.**Qui hydropes**sanantur.**Phthisicorum**bona signa.*

*Quo tempore
hi pereunt.*

*Phthisis mulie-
rum.*

Purulentæ.

*Qui abscessus
suppuraciones
ne meliores.*

*Pedum labores
qui tollantur.*

*Sacer morbus co-
mitialisue.*

*Comitialis senes
tollit fere.*

tabitur. Qui iuuenes ex abscessu fistula uel alia re simili purulenti fient, uel abscessus repullulatione, non supererunt, nisi multa illis & admodum bona signa superueniant, qui homines per autumnum pereunt, quin & longis aliis morbis plurimi hoc anni tempore pereunt. Coeterorum uero minime uirgines foeminaeque supersunt, quibus mensiu defectu tabes fiat phthisisue. si qua uero uirgo uel foemina superfutura est, quae plurima signa optima ei superueniant opus est, menstruaque limpida puraque supercompareant, si minus, spes non est. Qui uero hominum, foeminarum, uirginumque sanguinis prurptione purulenti fiunt, non minus supersunt. Cuncta uero signa tabescentium purulentorumque qui superfuturi uel perituri sunt uideantur tibi, considerato, praedicitoque. Sanguinis uero prurptione ii maxime supersunt, quibus atræ bilis dolores in pectore tergoque sunt, postque sanguinis eruptionem dolore aliquatenus leuantur, tussis autem febrisque his non fere superuenit. plurimi uero sunt qui sitim usquequaque facile ferant, quibus sanguinis eruptiones maxime reueniunt, nisi abscessus superueniant, quorum abscessuum ii optimi sunt qui maxime cruenti fuerint. Qui uero pectora doliunt, temporeque emaciantur, sineque febre suppuramentisque tussunt, difficulterque spirant, cum tussient, difficulterque spirabunt, quidque conuersum uigae reuulsam olidumque spuent, eos perituros putato. De iis uero qui de pedibus laborant podagranibusue hæc, qui uel senes sunt uel articuli iuncturaeue protuberant uel laboriosum in modum uiuunt, siccumque uentrem habent, quatenus ego noui, humana arte hi sanari nequeunt, si tamē difficultas intestinorum dysenteriaeue superueniat, hos probe sanat, coeteraque destillationes ad inferna tendentes ualde profunt. Quisquis autem iuuenis est, cuiusque articuli nondum protuberant, moribusque diligens probusque sit & laboriosus, uentremque bonum & necessariis rebus parentem habeat, necdicumque mentem prudentiamue habentem nanciscatur, sanescet. Sacro quidem comitialiue morbo correpti difficillime liberantur, quibus praesertim de pueritia ad uirilitatem usque creuerit una, deinde quibus in adulescentia uiginti corpore ualido & ætate fiet, fueritque de uiginti quinque annis usque ad quinque & quadraginta, post hos quibus malum hoc qua corporis parte incipiat non praesignauerit, nam quibus de capite, latere, costisue, uel manu pedeue incipere uidetur, facilius curatur, differunt enim hæc inter se, quæ namque de capite incipiunt, difficillima sunt, deinde latere costisue, quæ uero de manibus pedibusque auspicantur, facillime sanantur. Manum his medicum admoueat oportet, qui morbi huius modos naturae curationemque nouerit, si languentes iuuenes sint, si laboriosi, considerato petitoque, mentesque eorum quid ne mali habeant, si prius syderatus fuerit, quæ atræ bilis excessiones, bonæ non sunt, coeterae autem omnes quæ ad inferna repunt, optimæ sunt hoc loco quæ maxime cruentæ sunt. Qui uero senes iam corripere coeperunt, fere moriuntur, si autem non pereunt, cito

per

per sese liberantur, nihilque medicis iuuantur. Quibus autem puerorū oculi subito uertuntur, uel malum aliquod maius patiuntur, uel tubercula sub faucibus suscitantur, uel gracilescit uox, uel diutius sicce tussiant, uel cum adu leuerunt, uenter dolitat nec mouetur, uel latus costæ torquentur dolitant ue, uel uenæ crassæ uentris uaricantur, uel omentum petit, uel testis tumet, uel manus gracilescit debilitaturque, uel pes, uel tibia tota sine alia causa manca redditur claudicatue, quibus omnibus morbum præcessisse scito. puerorumq; nutrices interrogati plerumq; hoc fatentur, quosdam uero latet, quandoq; hoc coeperit se nescire dicunt. Qui autem uulnera ulceraue cogniturus est quō modo singula finiant, primum species hominum noscat oportet, quæ meliores peioresue sint ad uulnera ulceraue, deinde quæ ætates facile uel contra curentur, quibusue facile difficileue hæc sanescant; locaque corporis in quibus uulnere ulceraue cum sunt, curatu facilia uel contra sint. quemadmodum enim ætates locaq; corporis inter se differunt, sic & in his uulnera ulcera cum sunt, facile uel contra curantur. Quæ qui rite considerarit, sciet quō pacto singula discutiantur. Qui uero hoc non faciet, nunquam sciet qui uulnerum ulcerumue finis futurus sit, Species autem optimæ sunt hæ, leues agilesue mediocriter, bonis intestinis præditæ, non carosæ, non duræ, non asperæ, coloris autem albi uel nigri uel rubri sint. nam hi optimi sunt, cum puri sunt. quæ uero mixto colore sunt uel semiluridæ uel luteæ uel liuidæ uel pallidæ, bonæ non sunt. species uero præscriptis contrarias peiores esse scito. De ætatibus uero, siue per ætates hæc obseruato, tubercula purulenta strumosa plerumq; pueris fiunt, quæ facile discutuntur, maiusculis uero & adultis iuuenibus minus quidem hæc fiunt, sed difficilius tolluntur, quæ uiris minime fiunt, similia uero fauis ceriaue grauiæ periculosa ue fiunt, quæ non facile curantur, cancelliq; latentes subalti uexantesq; pustulæ manentes oculorum Epinyctidesue serpentiæq; ulcera Herpetesue, quæ sexaginta annos usque procedunt. Senibus autem tubercula phymataue talia non superueniunt, sed cancelli latentes, quiq; postremas partes molestant acropathie, qui commoriuntur. Locorum autem alæ difficillime curantur, uentrisq; mollia uacuæq; foeminaq; nam in his crebro abscedit reuenitq; Periculosissimi autem articuloꝝ omnium pollices sunt pedum præsertim, quibusq; lingua ex obliquo & latere ulceratur, quod diutius durat, quare dens nequis acutior in causa sit considerato. Mortifera autem uulnera sunt ceruicis, iuguli, colli, inguinum, magnarum & crassarum uenarum, deinde cerebri, iecinoris, intestinorum, uesciæ, quæ omnia ualde perniciofa & periculosa sunt, sed non tam inuitabilia q̃ putantur uidenturue. Loca uero hæc nomina habentia inter sese ualde differunt, modique ipsi mores & consuetudo plurimum etiam differt hominis ipsius corporis dispositio præparatioue, quandoq; enim saucius non febricitat, nec inflammatur, quandoque

Comitialis malignitas.

Quæ ad uulnera ulceraue facienda.

Quæ hæc et per ætates et per corporis loca differant. Quæ hominum species et qui colores probi.

Strumæ quibus fiant.

Epinyctides. Herpetes. Semum tubercula abscessusue.

Loca saucia curatu difficilia.

Qui aliquatenus hæc differant.

*Qui uulnus
curetur.*

*Cum uulnera non
magna quodq;
periculant.*

*Quae uulnera
curanda.*

*Nomina quae
male sunt.*

*Herpetes quae
male non sunt.*

*Canceris sphaelidis
mos.*

Capitis uulnera.

*Sutura scissura
fracturae uul-
nus grauius.*

*Quid in his pe-
tendum.*

sine patenti causa febricitat, corporisq; pars aliqua penitus inflammatur, quare si saucius desipiat, uulnus facile fert, uulneri autem tanquam abituro sanitate accipit manus admovent, medicæ artis & eorum quæ superueniunt ratione seruata. Moriuntur enim homines omnibus fere uulneribus, plurimæ namq; uenæ magnæ crassæ, paræ tenues sunt in corpore, de quibus si sanguen prorumpat, necant, si eo prorumpant, quas alio tempore si pertundamus, corpora leuant. Multa namq; uulnera in locis non magni momenti existentia nihil graue allatura uidentur, quæ plagam istumue dolore adeo uent, uti patientes respirare quiescere non possint. Quidam autem præ uulneris dolore cum graue periculorum non esset, spiritum quidem resumpserunt, tamen delirant, febrequ; correpti perierunt. quod iis euenit, qui corpus ignitum febriculosumue habent mentesue perturbatas tumultuosas. Quare nec hæc mirabere, nec illa timeto, sed cogitato scitoque hominum animos corporaq; plurimum inter sese differre maximamq; uim habere. quæ ergo uulnera cum temporis occasione non commodam locumue periculum uel corpus mentemq; talem nascuntur, uel corpus adeo sicq; affectum & paratum sit, uel magna adeo uulnera sint, uti hominem in sese consistentem medelam suscipere non sinant, quæ cum talia sunt refugito, quique singulis diebus deficiunt eos ne tangito, Coeteris autem cunctis recens uulneratis manum admovent, multamq; curam longamq; custodiam adhibeto, ne homines ii febricitent, qui superfuturi sunt, ne sanguis prorumpat, ne serpens rodentiaue sine nomine subreant, quod in grauib; & periculosis periculosissimum facito, sic enim par est. Serpentes quidem nomine letalissimæ sunt, quæ putredines altissimas, nigerrimas, siccissimasq; habent, Mala periculo saque etiam sunt quæ saniem nigram reddunt, Putredines autem albæ mucosæq; minus quidem necant, sed magis reueniunt, longioresq; sunt, Serpentes uero herpetesue ulcerum omnium serpentium minime periculosa sunt, difficilius tamen pelluntur, quemadmodum & latentes absconditæ cancelli. Cunctis autem his confert, si febris superueniat, quæ diem unum duret, pusq; maxime album crassumq; si defluat prodeatue, sique nerui osue uel utraque putrescant, in altis & nigris putredinibus prodest, pus enim multum de his putridis profluit, quod putredines discutit. Capitis autem uulnerum letalissima sunt quæ cerebrum pertingunt, quemadmodum antea scriptum est. Periculosa grauiq; hæc omnia præterea magnopere sunt, denudatum os, intro reclinatum, fractum, si uulneris plaga foramenue parua sit, ossis uero scissura fracturaue magna, maius periculum est. quæ cuncta grauiora sunt, si secundum ossis fracturam scissuramue sint & suturam, summaque capitis parte. Præterea in omnibus momenti alicuius uulneribus sint ne recentes ictus collisionesue, num in istu conciderit soporatusue sit, petito, Nam si horum quid contigit, maioris custodiæ, diligentæ curæque eget, tanquam cerebrum senserit

fenferit audieritue ictum, si uero recens sauciatus non sit, signa alia considerato consulitoque. Qui uulnus in capite habet optimum est; cum non febricitare, sanguinem non erumpere, nullam inflammationem doloremue superuenire, si uero quid horum superappareat, per exordia si fiat, tutissimum est, si parum duret. Conferat autem in doloribus & inflammationes quæ in uulneribus sunt, superuenire, Sanguinis autem in eruptionibus pus in uenis comparere. Quæ autem in grauibz morbis febribz cõferre scripsimus, conferunt & in his, si fiant quæ optima esse hic dico, contraria uero mala. Febrem autem in capitis uulneribus quarto uel septimo uel undecimo die incipere, mortiferum admodum est, plerunque tamen decernit, si uero quartanum sit uulnus, decimo febris incipiat, si septimanum, quarto & decimo uel septimo & decimo, si autem undecimanum, uigesimo febre coeperit, quemadmodum in febribz, quæ latente causa fiunt, scriptum est. Si per febrium exordia deliret, uel membrum aliquod syderetur percutiaturue, hominem hunc peritum esse scito, nisi penitus optima aliqua signa compareant, uel corporis uirtus subsistat, quæ resistat, quare hominis modos moresue perdiscito & obseruato, spes enim adhuc aliqua superest. claudum autem, mancum, & læsum membrum articulumue, quod uulnus incussit, fieri necesse est, si quidem is supersit. Quæ autem uulnera in articulis iuncturisue fiunt, magna si sunt, neruosque continentes penitus præciderint, claudos, læsosue eos qui patientur, reddent demonstrabuntue. Si autem ambigatur quomodo nerui habeant, sic captato & obseruato, si telum quod uulnerauit, acutum & leue fuerit, uulnusq; rectum, melius est q̃ tortuosum, si uero graue, retusum & hebes, non nihil differet. Quare altitudinem profunditatemue cõteraq; signa spectato, quæ sunt hæc, si pus super articulum compareat superueniatue, durum asperumue fieri necesse est, si uero & tumor simul permaneât, durum diuturnumque. Tumorq; sanato uulnere necessario permansum scito. Membra & articuli qui tortuosi flexilesq; sunt, cum curantur, conflectantur & dirigantur. Quibus neruus casurus uideatur, tutius est, claudicationem læsionemue prædicere, præsertim si quis neruorum inferiorum dissolutus sit. signis autem his neruos casuros dignosces, pus album, crassum, diutiusq; defluet, doloresq; & inflammationes per exordia circa articulos fient, quæ & osse casuro fiunt. Quæ autem in cubitis abscissa sunt, præsertim inflammata si sunt, ad suppurationem tendunt, secationesque & ultiones poscunt. Medulla uero tergi spinæ uel si læsa & affecta sit, casu causæ alia siue suaptenatura sponteue, cruribus inualidis languens redditur, tactusque non sentit, uenter, uesicæq; adeo contrahitur, uti primos dies oletum lotiumq; non emittat nisi ui, quod malum cum inueterauit, si etiam languens deambulet, oletum lotiumq; non prodit, qui paulo tempore post hæc perit. Quorum uero fauces sanguinis completur, læpius enim die nosteq; hoc fit, cum caput non doleat, non tussiat, non

uulnus in capite
mortis nota

Quæ in his cõferant, uel contra

Mortis nota
in his.

Clauda. læsa
qui membra fiât.

Vulneris obseruatio.

Curatio uulneris.

Læsionis membri signa.

Medulla tergi spinæ
affecta signa.

*Sordes lemæue
oculorum.*

*Diversitas sor-
dium oculorum
et affectus.*

*Cum acies oculo
rui extuberat de
nisi acium est.*

uomat, non febrat, pectusq; scapulasue non doleat, fauces huius naresq; spe/
ctato, num ulceratæ sint, hirudouē siue sanguifusa in iis compareat. Oculi
uero sordescentes probe liberantur, si tunc & lacrima & sordicula & tumor
simul incipiant, sinautem lacrima cum sordicula mixta sit, & non ualde cali/
da; sordicula autem alba & mollis teneraue, tumor uero leuis & solutus, si
nanq; hæc sic habeant, noctemq; uersus oculus liniatur emplastretur ne do/
leat & agitur, sic minus periclitabitur, malumq; parum durabit. Si uero laci/
ma multa calidaq; cum pusilla sordicula paruq; tumore de altero tantū ocu/
lo fluat, malum longius erit sed sine periculo doloreq;. præcipuum autem
in his decretorium subobseruato, primum quidem ad dies uiginti, si uero
tempus hoc prætereat, ad quadraginta dies expectato, sinautē his diebus non
sedetur, sexagesimo decernet, per totumq; hoc tempus sordiculam lemēue
considerato, quæ si alba sit teneraq; mollisue digitoq; hæreat misceaturue,
per tempora decretoria præsertim, si quidē cessatura est, hæc faciet. Si uero
utrique oculi hæc patiantur, magis periclitantur ne ulcerentur, citiusq; decer/
nent, sordiculæ uero lemæue siccæ ualde dolent, citiq; decernunt, nisi ocu/
lus uulneratus ulceratusue sit, tumor uero si magnus est, & sine dolore sic/
cusq;, periculosus non est, sinautem doleat siccusq; sit, periculosus est. ne
oculus ulceretur palpebræq; coeant, timendum est. periculosum autem est &
græue, si cum lacrima doloreq; sit, nam si lacrima calida salsaq; defluat, peri/
culum est ne pupilla palpebræq; ulcerentur, sinautem tumor consistat consi/
datue, lacrimaq; diutius superfundatur sordiculæq; lemæue sint una, his si
uiri sint, palpebrarum conuersionem prædicito, pueris autem foeminisq; ulce/
rationem palpebrarumq; conuersionem, si uero sordiculæ luteæ sint liuidæue
lacrimaq; multa calidaq;, caputq; æstuet, per temporaq; dolores in oculum
tendant firmenturue, superq; his uigilia ueniat, oculi necessario ulcerabuntur,
& ne dehiscant franganturue, metus est. Febris autem superueniens prodest,
dolorq; supercilia petens lumbosue. His futura prædicito, cum tempus quæ
que de oculis fluent, dolores uigiliæq; consideraueris, cumq; (si possis) ocu/
lum intus spectaueris, quem si fractum, per eamq; fracturam pupillam super/
eminere uideas, malum est, difficulterq; sistetur curabiturq;, sinautem & pu/
tredo subsit, penitus hic oculus inutilis fiet. Coeteros præterea modos ulce/
rum prædicito, loca, putredines, altitudinesq; spectando, nam secundum
ulcerum uim necesse est cicatrices fieri. Quibus autem oculi dehiscunt fran/
gunturue & superexcidunt extuberantue, uti species pupillæue seu acies extra
sunt locum sit, pote non est, uti hi oculi & tempore & arte iuuentur, uti ui/
deant. Parua quidem ulcera cicatricesq; speciei pupillæue motu medelam su/
scipiunt curanturue uti sistantur, si nullum aliud malū superueniat, iuuenisq;
sit qui patitur, cicatrices autē ulcerum ulceræue quibus nullum aliud malum
adlit, omnes & tempore & arte iuari posse putandum est, potissimumq; ex,
quæ

LIBER QVINQVAGESIMVS

OCTAVVS

Vi post horrorem rigoremue cum capitis ceruicisque dolore frigescunt, si mutescant non loquanturue, deinde supersudent, horroreque rigorue redeat, pereunt. Morbi ferendi difficultates cum perfrictione pessimae sunt. Perfrictio cum asperitate duriciae perniciosum est. Post perfrictionem paor tristitiaque seu Athymia sine ratione causaue conuulsione spasmodue finit. Lotii defectiones continentiae seu non mingere post perfrictionem pessimum est. Somnulentii horrores rigoresue perniciosum est, quidque in uultu flammeum cum sudore si compareat, in his tetrum cacochesue est, super his perfrictio posteriorum conuulsionem spasmodue prouocat, & omnino posteriorum perfrictio conuulsorium spasmodesue quid est. Crebri horrores de tergo quomodoque ueniant, difficiles latu sunt, lotii namque defectionem retentionemue significat. Sudare uero his pessimum est. Perfrictio cum asperitate duriciae est. Continenter horrere rigereue corpore iam debilitato mortiferum est. Crebro supersudare superrigereque & horrere perniciosum est, nam in fine hi suppuramentum empyemaue perturbatosque lubricosue uentres habere deprehenduntur. Qui horrores rigoresue de tergo proficiuntur, ue hementiores latuque difficiliores sunt. Cum horrore rigoreue ignoratio siue non cognoscere, malum est. Malum etiam est obliuio. Qui septem & decem dies obriguit, si quarto & uigesimo superrigeat, morosum, difficile, malumque est. Qui horrent cum capitis dolore si supersudent, tetrum cacochesue est. Qui horret, si multum supersudent, morosum perniciosumue est. Multum languideque rigere, tetrum est. Qui sexto die rigent, is non facile decernit. Qui sani crebro horrent, ii post sanguinis fluxionem suppurantur. Horrere difficileque spirare in laboribus malisue siue doloribus tabifica phthinodeaue signa sunt. Post pulmonis supppurationem quandoque uentrem clauemque iugulumue dolere, moleste aestuoseue superstertere, sputi copiam in pulmone esse significat. Horridi, molesti, aestuosue, laboriosi, superciliu dolore rheumue affecti uentres hudos lubricosue habent. Qui superrigent, noctem uersus si aggrauantur, non dormiunt, flamma secantur, missioneue sanguinis uena incisa egent, si per somnum quandoque mingunt, ad conuulsionem spasmodue res tendit finitue. Continui rigores in grauibz acutisue morbis malum est. Cum capitis dolore solutiones perniciosum est, lotia eruenta in his malum est. Cum neruorum in posteriora distentione rigor opisthotonodes necat. Horrentes decretorieque sudantes postridie si praeter rationem

Qui post horrorem pereant.

Perfrictio.

Paor, Tristitia sine causa mala sunt.

Spasmodes. Crebri horrores mali.

Sudor qui malus.

Continuus horror quando letalis.

Empyema. Horrores qui mali.

Ignoratio, obliuio mala.

Horror cum capitis dolore malus est.

Sanorum horror creber qualis.

Phthinodea signa.

Superrigere malum est.

Per somnum minime malum est.

Solutio quae perniciofa. Opisthotonodes rigos necat.

- Lotium retentū malum est.** horreant, dormiant, nec concoquant, sanguinem erupturū puto. Lotia post rigorem retenta malum conuulsoriumq; est, si præsertim præsuporetur. spes autem in his est, si tertio die secundum aures extuberet rigeatque, si autem in medio, uel interea febre erratica & inordinata premantur, ualde tetrum est siue panycacœthea. contra uero si post rigorem febre rigoreq; uexentur grauienturq;, perniciosum est. Post rigorem si non loquatur, tremor dissoluit, superrigentesq; tremor iudicat sedatur. Qui post rigorem certo liberantur soluunturq;, fallax est. Lotium cruentum iis malum est. Qui rigent, lotium iis superstat superuenit. Conuulsio spasmusue cum febre, manuumque et pedum labores tetrum est cacoethesue. Coxæque doloris motus impetusue tetrum est & cacoethes. Sed nec genuum labor bonus est. Quin & furarum labores tetrum est, Desipientiaq; deliratioe, præsertim si lotium fluitet sine sedimentoue sit. Febres de præcordiorum dolore tetra sunt cacoethesue, sopor in his carodesue pessimum est. Qui cum præcordiorū distentione sine sine supersudant, plærunque tetrum est cacoethesue. Si dolores in summis humeris clauicq; iuguloue cohærent, in his pessimum est. Febres tertio die pullulantes & æstuosæ tetrum est. Cum febre non loqui malum est. Laboriosi, caligantes, uigilantes, somnolenti, supersudantes, recalefacti cū sunt, malum est. Laboriosi cum horrore supersudantes decretorie cum graui in graui morbo recalefacti malum est, præsertim si hæc supersistilent hæreant ue præter circaue hæc. Qui multum arcuati sunt isterodesue catacorees pereunt. his album oletum prodit. Tertio die febres pullulantes erraticæque si commutentur in pares dies, morosæ difficilesq; sunt. Qui per decretoria resudant non sudantue & æstuant, circumrefrigerantur perfrigentue. Cunctiq; qui sine sudore circumrefrigerantur perfrigescuntue non decretorie acritos ue, malum est, superrigentesq; ex his ue post hæc pura uomentes. Qui cum in ue febre æstuant tremuntq;, malum est. Voxque post rigorem si non prodiit, seu ex rigore præ rigoreue non loqui, malum est. Qui post rigorem sudoresq; longos & magnos perfrigescunt, malum est. Supersudare, peruigilare, recalescere, malum est. Cum febreq; seu in ea supersudare, tetrum est cacoethesue. Quibus cum biliosa demiserint, circa pectus seu in pectore proruptio amariciesq; inest, malum est. Cum febre seu in ea uenter si uentū concipiat nec erumpat uentus, malum est. Laboriosi delassatiue siue copioodes cum sunt languentes, singultosi lyngodeesue, demissi catochiue, malū est. Quid facere præter cōsuetudinem quemadmodum est quid cupere cogitare uel expectare capereue, malum est, uel contra non consuetum, delirationiq; proximum est. Quæ cum uel in malis signis leuantur, quæq; cum bonis non cedunt leuanturq;, morosa sunt. Supersudantes caput præsertim in grauib; subdifficulterq; ferentes præsertim cum nigra sunt lotia, malum est. Spiritus turbulētusq; turbulētus in his malum est. Summæ postremæue partes celeriter si sese in utraq;

in utraque mutant, sitisq; si talis est, bonum non est. Probi non proba & audax responsio, uox acuta celerue malum est. Præcordia his intro contrahuntur, subito recalefacti post sudoriferum algorem malum est. Superfundantes subdifficiliter ferentes in grauib; malum est. Qui præter rationem & modum imbecilli sunt, cum euacuatio nulla præcefferit, malum est. Cum febre seu in ea tractus singultusue seu helxis tanquam de uomitu in nauseam excreta rationemue desinens, malum est. Torpedo narceue celeriter ad utraque commutata malum est. Stillationes staxiesue pusillæ malæ sunt. Sitis autem in graui morbo penitus malum est, præterq; rationem soluta, siue si non sit in morbo graui, malum est. Qui manus tactum fugiunt resiliuntue, malum est. Quibus cum ardenti febre tumores somnolenti tardique fiunt, dolorque in latus costasue superueniat, stupide paraplecticosue necat. Macilentis febris grauis superueniens perniciosum est. Perniciose iam habentibus tremores parui uomitusq; uirulentus qualis potus, substreptentesq; sicceq; submurmurantes, spiritusq; tussibundo difficulter deuorantes in grauib; refrigeratis perniciosum est. Manus pedesque si cum rubore tumeant, perniciosum est. Qui cum dormiunt, persilant, delassati persfastiq; cubant, subapertisq; oculis spectant, malum est. Qui ualde arcuati sunt isterodeesue katacorees, cum oletu album demittunt, preunt. Tacitæ mentis excessiones cum febribus in non muto perniciosæ sunt. Liuentia liuoresue cum febre mortem præsentem portendunt. Quibus cum febre seu in ea laterum dolor sit, multa biliosa aquosaq; uenter si demittat, leuat. Quibus inedia sudoresq; cum uultus bono colore, uentre hudo, cordis aliquo dolore superueniunt, hi longius ægrotant, pulmoniceq; peripleumonicosue finiunt. Si per exordia supra uel infra febricitanti bilis atra prodeat, mortiferum est. Cum perfrictionibus non sine febre siquis in graui suprasudet, difficulter fert, delirat, perniciosq; habet. Dolores graues paruo tempore clauem pectoris forcillamue seu iugulum supernaque si uexent, perniciosum est. Sedis dolor in longis perniciosusq; seu periculosus mortiferum est. Dispositis iam imbecilliter siue debilitatis non uidere, non audire, labrum, oculum, nasumue distorqueri, mortiferum est. Dolor inguinis cum in ue febribus longum morbum portendit. Malæ temperaturæ seu acrescæ siue malæ iudicationes acrisæue, cum febribus tempora quidem in generant portenduntue, sed tamen perniciosæ non sunt. Morbi longi de ue hementibus doloribus contracti tactus tractatusue tremuli, delirii excessus, suræ labores doloresue, mentis excessus in iis est. Qui cum febre continua assidua ue cubant, mutiq; siue non loquentes oculis innuunt, nistantq; si cum sanguenaribus defluxit, uoment, loquentur resipiscentsq; seruabuntur. Sin autem hæc non fiant, breui pereunt. Difficulter spirantes, capientes postridie si grauantur, malum est. Qui tertio die abstinent, si quarto grauantur, malum est. profecto hæc accessiones deliræ sunt, siue hi paroxysmi phrenitici sunt. Qui

Probi non proba
responsio.

Helxis.

Narce.

Staxies.

Paraplecticos.

Tremor.

Vomitus uirulentus.

lentus.

Manus et pedi.

rubor perniciosus.

Isterodees qui

pererunt.

Liuires morti

feri.

Laterum dolor

qui leuatur.

Peripleumoni

cos.

Sedis dolor let

lis in longis mor

bis.

Labelli distorti

oculusq; nasusue

Dolor inguinis.

Sura dolor.

Non loqui in ass

dua febre, malum

est.

Paroxysmi

phrenitici.

bus febres per decretoria non cessant deficientue, reueniūt. Qui per exordia statim emaciantur, cum capitis pulsu lotioꝝ tenui decretorium uersus grauantur, nullaque sit admiratio, si in perugilio deliratio fiat. Motus agitatio in grauibꝫ iactatioque, somnus tumultuosus & perturbatus conuulsionem spasmonie portendit in aliquibus. Turbulentæ tumultuosæue per somnum cum audacia suscitationes conuulsoriæq; spasmodeesue cum sudore præsertim malum est. Conuulsoriæ uero ceruicis scapularumq; algores uidetur, quin & corporis totius; cum membranulis hymenodeesue minctiones in his esse uidentur. Delirationes paracrusiesue cū sopore comateue conuulsoriæ spasmodeesue sunt. Delirationes audaces paracrusiesue thrasia parui temporis ferinæ theriodeesue sunt siue uehementes; conuulsionesq; spasmosue præsignant. Præter modum & rationem in longis uenter si tumeat, conuulsoriū est. Subito turbulenter tumultuoseue perugilantes, de naribus die sexto sanguis si stillat, nocte leuentur, postridie uero grauentur laborentue, si supersudent, delirent, respiscant, sanguis abunde si defluat, affectus passionessue discutit soluitue. Lotium aquosum cum atra bile melancholicosue hæc portendit, si cum iis quæ dicta sunt, fiat, tremuli si fiant; tetrū cacæthesue est. Desipientia cum spiritu sudoreq; mortiferum est. Mortiferum autem est et cum spiritu singultuq;. Sonnia clara per exordia cum delirio phrenitideue optimum est. Cum deliratione phrenitideue deiectiones albæ malum est, debilitasq; desidiaue siue nothrotæ. his rigor pessimus est. Cum deliri phreniticie per exordia probe habent, crebroque mutantur, malum est. qui bile atra melancholicosue percelluntur, deinde tremunt spuuntque, profecto cū deliri phreniticie sint. Qui celeriter percelluntur superfebruntque, deliri phreniticie sunt. Deliri phreniticie strepitu pusillo percussis, tremuli conuulsoriue fiunt. Qui cum delirant, uehementer tremunt, moriuntur. Desipientia paraphrosynæue circa necessaria mortiferum pessimus est. Qui post has ex hisue grauescunt, perniciosus est. Delirationes paracrusiesue uoce clangulosæ, lingua conuulsoriæ, qui hæc patiuntur, si tremunt, percelluntur desistuntue, duricia in his perniciosus est. Desipientia paraphrosynæue deficientium debilitatorumue pessimus est. Conuulsoria spasmodeaue crebro decidentia sese ue mutantia in deliris phreniticisue pessima sunt. Qui conuulsorium in modum in deliris phreniticisue crebro decidunt mutantue, pessimus est. Qui cum algore crebro spuunt, in deliris uomitum nigrum portendit. Qui uarie languent afficiunturue sæpeque delirant soporanturque, his uti nigrum uomitum expectent, prædicito. Qui conuulsorium in modum grauescunt, demittuntur. Secundum aures, in longis extubrantia si parua sunt, non leuant. Sanguinolēta hæmorrhodeaue, tenebricosa scotodeaue superapparentia perniciofa sunt. Singultosæ febres cumq; conuulsulis hileisue & sine, perniciosæ sunt. Suspiriosis uentosisue febris grauis si post

Somnus tumultuosus.

Spasmodes.

Minctiones.

Hymenodees.

Paracrusis.

Coma.

Thrasia paracrusies.

Theriodes.

Spasmos.

Pathea quæ discunt.

Lotiū aquosum.

Phrenitis.

Nothrotæ.

Melancholicos.

Phrenitici.

Phrenitici.

Delirium tremulum letale est.

Paraphrosynæ.

Paracrusies.

Sclerismos.

Spasmodes.

Delirantiū mala sunt.

Vomitū nigri signum.

Scotodea perniciofa.

Pneumatosi.

si postmodum cum præcordiorum distensione fiat, tuberculum magnum refrigeratis secundum aures suscitatur. Quibus cum febre circa lumbos dolet, locaq; subter præcordia pertingantur, quæ si dolor statim dimittit, perniciosum est, præsertim si quod aliud malum signum compareat. si minus, purulentum hunc fore spes est. Pueris acuta febris, uentris subsistentia cum somni difficultate, subluereq; exalbescere uel, colorem mutare, ruboremque continere, conuulsorium spasmodesue est. Perturbati subito motiue qui peruigilant, nigra colligata demittunt, quidam sanguinem cum his. Cum æstu statim peruigilant, sanguinem emittunt, præsertim si quid præfluxerit, quippe & horrent, parumq; frigescunt. Qui per accessiones clamant paulumque superfundunt, tetrum cacoethesue est. Qui latus dolitant insuperq; præfocantur, hi suppurantur. Quibus in assiduus continuus febris pustulæ toto corpore pullulant, mortiferum est. Purulento abscessu non comparente quibus secundum aures potissimum consuevit extubere cum in ue morbo graui & acuto foris algere, intus uero calere, sitireq; malum est. Continua febres assidue tertio quoque die crescentes periculosæ supra modum sunt.

Quibus uero febris quandoque remittit, periculosum non est. Cum in ue febribus longis tubercula secundum aures uel dolores in articulis fiunt, qui si fiant, non sunt inutiles. Capitis dolor in graui acutoue morbo, præcordiorum conuulsio, si sanguis de naribus non fluit, res in delirium phreniticonue sistitur. Molestantia nisi bilis prodeat, non discutiuntur. Morbus arcuatus regiusue seu iëteros ante septimum diem superueniens malum est, septimo uero nonoq; quartoq; & decimo decretorium crismoneue est, dum ne præcordia exasperet induretue, quod si faciat, anceps est. Crebræ per eadẽ cruentæ reuersiones uomitum nigrum faciunt, fiunt autem & tremulæ. Dolores in febribus tertianis tertio quoq; die grauantes tertiani generis fiunt, sanguenq; tum frustillatim egerunt. Si cum in ue febribus ceruicis uena pulsât doletq; res in difficultatem intestinorum dysenteriamue decumbit finitue. Colorem caloremq; sæpe mutare utile est chresimonue. Si biliosi magnopere spirent, anhelentue, febreq; graui cum præcordiorum distensione laborent, secundum aures sistitur. Qui de longis surgunt, si bene nutriti nihil proficiunt, tetre cacoethesue relabuntur. Quibus uenæ temporum cum in ue febre pulsant, uultusq; rubet, ualidusq; est, præcordiaq; diu mollia non fuerunt, sine multa de naribus sanguinis fluctione uel singultu uel conuulsione spasmodue uel coxendicum ischionue dolore non sedantur cessantue. Cum febre ardenti caufoneue si uenter prorupat profluatue, mortiferum est. Post uentris laboriosum & magnum dolorem si febris ardens caufodesue capiat, perniciosum est. Cum in ue febre ardenti si aures tinnit, oculi caligent, nares de capite grauentur, sanguen nisi prorumpat, furenter biliosesue siue melancholicos percelluntur. Tremores febrium ardentium deliratio paracopeue discutit. Si

Tuberculi post aures.

Pueri febricitantes.

Qui nociferatur in accessionibus quid patiatur. Pusula corporis totius, foris alger, ardor intus sitireq; malum est.

Febres assidue tertio die crescentes perniciosæ sunt.

Tubercula post aures, dolorq; articuli finis est longæ febris. Capitis dolor. Iëteros. Vomitus ater.

Vena ceruicis cum pulsât, doletque quid ferat.

Post longum morbum si bona nutritio non proficit, quid uelit.

Febris ardentis causæ longæ dissertatio.

quarto die sanguen de naribus in febre ardenti fluat, malum est, nisi quid aliud bonum concidat, quinto uero minus periculosum est. Qui cum in ue febre ardenti perfrigescent, crebroque biliosa & aquosa demittunt, malum oculis est, præsertim si deponantur, catochiue sint fiantue. Febris ardens causosue rigore superueniente discutitur soluiturue. Febres ardentes causosue redire conlueuerunt, quatuorq; dies molestant supersignificantue, si minus, septem deinde sudant. Febres autem ardentes causodeasue quartus & decimus dies leuando tollendoue decernit. Post febrem ardentem causosue si post aures purulenta suppuratio secundum aures non fiat, non fere seruantur.

Causon rigor tollit.

Causi decretorium.

Qui fere nunquam causon euadunt. Lethargici quam les fiant.

Soporosi lethargiciue tremuli manibus fiunt, somnolenti, discolors, tur gidi, pulsibus tardis lentisue & debilibus, oculorum inferiora turgent, sudores superueniunt, uentres non ualidos biliosos siccossq; habent, lotia & oleta clam non sentientesue proiestant & demittunt, lotium iumentum simile minugunt, potum uero non petunt, nec aliud quicquam cum autem resipiscunt, ceruicem dolore dicunt, perauresq; tinnitum sonnitumue cursitare. Qui uero lethargicorum seruantur, purulenti plurimi fiunt. Quibus in febre sine de

Tremoris cessatio que mala. Febrium diuersi affectus.

cretorio acritosue tremulencia cessat, purulentus abscessus dolorificussq; his in articulis & diuturnus gignitur, uescicæ dolitat. Quibus febrientium uultus rubet, caput magnopere dolet, uenæ saluunt, pulsantue, sanguinis fluctio plærunque his fit. Qui æstuant, cor dolitant, spuunt, uomunt. Qui nauseant, eructant, uenter his uento uentositatue perflatur, crepitat, tumet, mouetur turbaturue seu citatur. Qui diutius tuto sine labore doloreue uel inflammatioe uel alia causa febre continua assiduau laborarunt, potius abscessum his quam laborem doloremue & tumorem magisq; ad inferiora loca & partes expeffato, potiusque ii qui supra triginta annos nati sunt, abscessum expectet, si febris uiginti dies transierit, maioribus uero natu his minus abscedit, etiam si febris diutius durauerit. Cum uero febres errabundæ non statoue tempore & ordine modo deserunt modo resumunt redeuntue, per Austumnum ad lenem quartanam rediguntur magisque supra triginta annos natis, per Hyemem uero potius abscessus & fiunt & tardius sedantur, minusq; recurrant. Quibus autem crebro reueniunt, sex menses si transcant, coxendica tabes ischiadicæue phthisis leniter mitisue fit. Quæ contra febrem dantur, siue quæ febris resistunt, si abscessus signa non compareant, tetra sunt & mala siue cacæthea.

Febris assidua continuaue finis.

Quando obrepit quartana.

Ischiadicæ phthisis.

Febrium decretoria. Tertiana.

Quæ febrium nec per dies decretorios nec post solutoria signa deserunt, reueniunt. Morbi uero graues acutiue quarto & decimo die decernunt. Tertiana uerax acribesue quinto uel septimo uel ad summum nono circuitu decernit. Quibus cum incipiunt febrire, sanguen naribus stillat, si sternutent, soluitur, si quarto die, lotium tenue sedimentum habet, septimo solutionem portendit. Mala uero grauiacutaue cum decernunt, die decretorio sanguis de naribus fluit, sudor multus accedit, lotium purulentum uitreumue est, sedi

Mali gravis acutiue decretoriæ.

mentum

mentum optimum unaq; coactum habet, momenti alicuius abscessus fit, multa cruentaque alius est, statimque decurrit, uomitus non malus superuenit per decretorium, & in ipso decretorio profunde alteue non turbulente dormiunt non perturbateue, cum uero corporis aliquo dolore hæc si fiant, statim non decreuit, sed septimo uel nono uel quarto & decimo decernet, plerunque narium fluctiones febrē tollunt, similiter & uentris fluctio biliosa difficultasque intestinorum dysenteriodesue, labores doloresue genuum uel coxendicum ischionue, lotium digestum maturumue per decretorium, mensum fluctio & in foemina. Qui cum in ue febris sanguinem undeuis abunde mittunt, cum morbo recreantur, uentres lubricos uidosue habent. Qui cum in ue febris superfludant, cum capitis dolore compasto uentre conuulsorii spasmodesue sunt, delirationes paracrusesue perparum audentiores ferinum theriodeaue abscessum conuulsionemque spasmonue portēdunt. Conuulsio spasmosue cum in ue febre si fiat, primo uel secundo uel tertio die febre sedat. Conuulsio spasmosue cum in ue febre si fiat, primoque die febre sedet, optimum est, si uero tempus & horam qua cœpit, excedat, nec sedetur, malum est. Dimittentes non æqualiter calefacientesq; febres cum uentre perflato paucaq; demittente cum superciliorum lumborumue dolore post decretorium his uentres prorumpent. Perurentes ad manum manusue tactu delassati debilitatiue, siticulosi, æstuosi, uentre remorato, grauiter dissoluuntur, quandoque & pedum rubor hæc incēdia præmonstrat. Febres hibernæ sensim in graues morbos transeunt migrantue. Capitis dolor labor ue continuus & assiduus cum graui febre cœterisq; malis signis mortiferū est, sine his uero dies uiginti excedens, sanguinis purisue fluctionem de naribus uel ad inferiora loca suppurationes abscessusue portēdit, fluctiones quidē quinq; & triginta annis minoribus, senioribus uero suppurationes abscessusue, cum frons temporaq; continenter assidueue dolitant, fluctiones. Qui caput dolitant, quibus aures tinnitant, oculi caligant, qui tarde lenteue loquuntur, quibus manus torpent, hos uel syderatos apoplestosue uel comitiales epilepticosue uel obliuiosos epilepsmonasue fore putato seu expectato. Qui capitis dolore deposite catochosue conflistantur, delirant, uenter remoratur, oculis contente, audacter, ualdeque spectant, hi neruis in posteriora contractis opisthotonodesue fient. Subquatientia capitis lumina, per rubra, mentem excutientia liquido clareue sunt perniciofa, hoc non necat, sed tumorem secundum aures suscitāt. Capitis dolor cum sedis dolore pudendorumque debilitate malo decretorio acrisiaue diffundit, uocemque dissoluit, hæc perniciofa periculosaque non sunt, sed somnulenti singultosiue hi fiunt, mense uero nono post hæc uoce soluta eodem statuuntur. Qui in capitis dolentia, tineis lumbricisue obnoxii redduntur, seu ascarodees facti sunt, surditas sonporque si sequantur, tubercula secundum aures leuant, Qui capitis dolore

Feb 5

Quæ febrem
sedent.

Sanguinis fluctio
undeuis quid
sciat.

Conuulsio spasm
osuarie qua
tit.

Tactus manum
perurent.
Febres hibernæ
quales.
Capitis dolor
assiduus.

Apoplectos.
Epilepticos.
Epilepsmon.
Catochos.
Opisthotonodes.
Lumina capitis
crebro agitata
per rubra, quid
uelint.
Capitis sedis ue
rendorū dolor.
Acrisia.
Capitis dolor
narius.

deposite, cathocosue continentescq; consistantur, penitus & ubiq; ualde dolitant, luminacq; perrubent, sanguen his prorumpet. Caput quatientia tinnientiaq; sanguen eliciunt uel feminæ menses descendunt, præsertim si spina æstuat, forsitan & intestinorum difficultatem disentericaue adducit. Capite grauat, uertice, fronteue dolitati, peruigiles agrippniue sanguen emittunt, præsertim siquid in ceruicem collumue contendat. Vomitus uirulenti uiolaceiue seu emesmata iodea per capitis dolentias cum surditate, peruigiles celeriter fure re facit. Quibus capitis ceruicisq; dolor, totinsq; tremula quædam debilitas est, sanguinis eruptio hæc discutit, quin & tempore sic discutiuntur, sed in hoc uesicæ contrahuntur & intercipiuntur. Cum in ue capitis grauib; acutisue doloribus temporumq; cum grauedinē conuulsio spasmodeaue prouocari consueuit. Capitis dolentiam pus per nares ptosfluens, uel sputa crassa asperaue sine odore discutunt, pullulatioq; ulcerum pustularumue, dissoluit quandog; & somni uentrisq; defluctio capitis modicum dolorem. Cum siti non peculiari uel cum sudore febrem non discutiente uentreq; non lubrico suppuratio gingiuarum & aurium portēditur. Capitis dolentia somnolenta cum grauedine conuulsorium quid spasmodesue facit. Caput dolitantes, subfurdati, manus tremuli, ceruicem dolentes, nigra mingentes, condensq; nigraq; uomentes perniciosi sunt seu in perniciē periculoq; uersantur. Qui caput dolitant, sitiunt, peruigilant, non clare loquuntur, debilitantur, uentre lubrico de lassantur, utpote cum sæpius excitentur & surgant. Capitis dolore uexati super sudantes uentre remorato conuulsorii spasmodeesue fiunt. Capitis soporifera grauedo carodesue, malum ubiq; est. Sopor comatodesue si per exordia fiat, siue si per initia soporentur, comatodeesue fiant, cum capitis, ceruicis, lumborum, præcordiorum dolore peruigilant, quippe deliri phreniticiue sunt, nasusq; stillans intus malum est, præsertim quartanis uel incipientibus siue primo uel quarto die si stillat. Malum etiam est uentris egestio lauatioue perrubra. Soporati comatodeesue statim ab exordio supersudantes lotiis maturis digestisue perurentes sineq; decretorio acritosue refrigerati confestim recalesfacti languidi nothriue cubant. Soporati comatodeesue conuulsorii spasmodeesue perniciosum est. Somni soporiferi comatodeesue hypni perfectionescq; perniciosum est. Soporatos comatodeasue furdatosq; cecophomēnosue uentre lubrico si circa decretorium rubra prodeant, p̄sunt. Soporati comatodeesue, æstuo si afoodesue præcordia dolitati pusilla uomibunda emetodeesue tubercula post aures habent, prius uero circa uultum uel in eo tubercula tumoresue cum sopore metu comatosue habuerant. Que subito mentem percellunt, paracrasticaue sunt, cum æstu molestiaue sanguinem ad inferiora cogunt, seu hæmorrhoica sunt, sanguinemue prorumpere faciunt, hemorthagicaue sunt. Soporati cum æstu præcordia dolentes crebro parumq; spuunt. Secundum aures tubercula tumoresue qui habent, soporantur comatodeesue sunt, quippe quæ

conuulsorium

*Capitis dolorem
que sedent.*

*Capitis dolor
pernitiosus.*

Carodes.

*Comatodes.
Nasus profluens
intus malus est.*

*Comatodes.
Spasmodes.*

*Diversa obserua-
tio.*

conuulsorium spasmodesue quid habet. Soporati fatue comatodeaue mem-
 oromena deposite cathocauē uarieq; cubantes præcordia uentremq; turgidum
 contractumq; si habeant, cibum auersati superludat, certe his spiritus turbidus
 seminiq; genitali similis qui progreditur, singultum portendit, quippe biliosa
 aluus exit, si clarum, lucidumue mingant, uenterq; citetur, hos iuuat. Cerebro
 læso quidam tribus diebus quidam septem finiunt, si hos euadant, uiuunt. Qui
 bus autem horum relictis os distans inuenitur, ii moriuntur. Caput dolentibus
 cephalalgicisue posterioribus ossibus fractis fluctio de nare crassa abunde si
 fiat, malum est. Oculum prædolentes hi rigent, quippe fracturæ ossium in te-
 poribus conuulsoriæ spasmodesue sunt. Dolor auris continuus cum graui fe-
 bre cæterisq; malis signis periculosum morosumue est, nam adulescentes iue-
 nesue desipientes delirantesue, de nare nisi multum sanguinis, de aure uero pu-
 ris multum fluat, signumq; bonum aliud compareat, septimanos & citius peri-
 mit, natu uero grandiores tardius minusq; tollit, nam aures in his q̄s primum
 pus concipiunt, emittuntq; minusq; hi desipiūt, sed horum plurimis reueniūt,
 sicq; moriuntur. Surditas autem in grauib; turbulentisq; si sequatur, malum
 est, malum etiam est & in longis, nam his & in coxendices dolores cōducit. Sur-
 ditas cum inue febribus uentrem sistit. Si aures perfrigeant, perluceant, consi-
 stant compinganturue, perniciosum est. Sonus bombusue in grauib; acutisue
 tinnitusq; hechosue in auribus mortiferum est. Tinnitus hechiue cum oculo-
 rum hebetatione grauedoq; in naribus, metis excussorium est paracrusticonue,
 sanguenq; elicit, siue prorumpere facit. Quibus surditas cū capitis grauedine,
 præcordiorūq; distentio quæ uexet, est, sanguen prorumpere facit. Cum in fe-
 bre graui aures surdesunt, furiosum quid & insanum est. Surdi admodum dys-
 cophiue in accipiendo tremuli sunt, siue cum quid capiūt, tremūt. Lingua re-
 soluti debilitati, malū est. Cū ægritudo accedit incipitue, si surditas aduētat, lo-
 tiūq; rubrū nō cōsistens sit, supfluitansq; quid in eo sit, mentis excussorium pa-
 racrusticonue est. Morbo regio corrumpti arcuariue seu isterusthæ cum in ue
 his malū est. Malū etiā est cū inue morbo regio arcuatoue seu istero fatuitas
 morosisue, mutos hos, aphonosue cōtingit pfocari strāgulariue, subitoq; uen-
 ter forsan male habet. Tubercula scdm aures si cū dolore ueniūt, pñciosa sūt.
 Scdm aures tubercula, si de pcedēte rubore cū inue febribus suscitentur, signū
 qdem est pustulæ rubræ erysipelatosue in uultu futuræ, qn & cōuulsiones spa-
 smiue cū in loquētia ap- aiaue solutioneq; fiūt. Secūdam aures tubercula cū
 inue febre graui cū plurimō malo odore præcordiorūq; dolorifica cōtentōe
 si tardius suscitētur, necāt. Secūdu aures tubercula stupidis sīderatisue. seu pa-
 raplecticis si fiant, mala sunt. Secūdam aures tubercula in longis si nō expuru-
 lent, mortifera est, uētres. n. his infra feruntur, quippe & iis qui prius caput do-
 lebāt, quiq; aliquatenus superiora sudāt, quiq; aliquatenus rigēt, qbusq; uētres
 prorūpunt, quiq; soporantur comatodeesue sunt, qn & q lotiū aquosum albis

Comatodea me-
moromena.Cerebrum laesum
cito necat.Dolor auris qui
malus. Com-
mune est.Surditas quæ
la.Sonus bombusue
Tinnitus hechos
ue auris qui leta
lis.Paracrusticon.
Surditas cum ca-
pitis grauedine.
Lingua resolu-
tio debilitasq;
mala est.Surditas, mora-
bus regis et fa-
tuitas morosisue
malum est.Tuberculorum
aurium diuersi
affectus.

17 — superfluitatum oletulag; uaria, exalbida, olida demittunt. Secundum aures in longis tubercula, quæ non albo admodum & inodoro pure purgantur expuri-
Tubercula auris qui fant. 18 tantur,ue, perimunt, & potissimum feminas. Secundum aures tubercula tussi-
culas cum sputis uenientes molliunt. Lotia iis qui secundum aures tubercula
19 habent, si subito paruog; tempore maturescant, mala sunt, sicq; perfrigescere
pessimum est. Secundum aures tubercula de grauib; ueniunt, maximeq; in
21 febrib; ardentib; causisue fiunt, si non decemant maturescantq;, sanguenq;
de naribus non fluat, lotiaq; sedimentum crassum faciant capiantue, perimunt,
plurimi tamen horum tumorum prius sistuntur. Supercontemplator autem
prius & obseruato febres, quæ remittant uel intendantur, uti scias quæ perem-
*Surditatis debili-
tatisq; malum.* 22 pturæ sint, & quæ non, sicq; prædico. Post surditatem debilitatemq; si de
naribus stillet quid, difficile morosumue habet, uomitus his conuenit, lubrica
23 q; alius. Per surditatem ex eaue, lenia, mitiaue secundum aures tubercula fi-
unt, præsertim siquid æstuosum afodesue fiat fuitue, quin & soporatis como-
*Surditatem quid
soluat.* 24 todesue peius uehementiusue secundum aures extuberat. Surditatem ex febril-
bus uel narium fluctio, uel comotio perturbatioue seu lubricitas uentris tollit
25 soluitue. Si uultus cumturgeret, demittatur, uoxq; & spiritus exhalatio siue le-
Vultus signa. 26 nior demissiorue fiat, remissionem uenientem portendit. Si uultus subito tabe-
scat, mortiferum est, minus uero, si ob uigiliam uel famem uel uetris comotio-
nem fiat, nam quod propter hæc contabuit, uno die uel nocte reparatur resti-
27 tuiturue, propterea etiam oculi cauari, nasus acui, tempora stringi, aures frige-
gescere flaccescereue, pellis, cutisue durescere, & exasperari pôt, luteus, niger/
Coloris variatio 28 q; color obduci, sed si in his palpebra blepharonue, labiue seu chilos, uel na-
sus risue liuescit, cõestim mortiferæ est. Cõtractio frontis in his deliratoriũ
Phreniticon 29 est phreniticõue. Circa uultũ color bonus sudoresq; febre carëtibus apyrisue
30 malũ est. Oletula uetusta duræ demittere, uisus malũ ordinẽ diætæ sue ata-
Diaetes ataxia.
*Nasi et oculom
signa* 31 xian præsefert significatue. Cũ nasus rubet, ligidi uel lubrici uetris signa sunt.
32 Qui p̃cordia pulmonẽue dolitãtũ purulẽti fiãt malũ est. Puritas claritasue seu
catharotes oculor; & eor; album de nigro liuidoue pur; clarũue subito si fiat,
33 utile est, celerẽq; iudicatõem crisinue portẽdit, tarde uero si fiat, tardiorẽ. Nu-
34 bilũ aut achlyodesue si fiat in oculis, uel albũ rubescat lutescatq; urbanũ bo-
35 numue non est. Malũ etiã est & lucẽ splendoremue fingere, uel lachrymare,
uel torquere, minorẽq; alterẽ oculum fieri. Pessimũ est & sp̃es aciesue siue
pupulas pupillasue seu op̃as oculor; oculũq; cõtritiõẽ, uel uas sordi-
36 culas uel guttã albã paruã circa eas haberi, uel m̃ũ fieri, nigrũ uero mi-
nus, uel supiore palpebra nigrũ tegi. Malũ etiã est oculor; cauitas uehemẽsq;
37 cõtritio lucisq; splendorisue cõtritio seu cõtrititiõẽ splẽdores edere ne possit
aciẽ extẽdere, sup̃ciliõrũq; siue blepharidon obliqtas cauitasue, siue cãpilotes
Blepharides. 38 colliquatiõq; tẽxisue oculor; crebroq; nictare conuiuere micareue siue myin
cõtinenter, colorẽq; dormiẽdo mutare. Malũ ẽt est & oculus iuersus si per fe-
brem oculi

brem oculi rubescant, uentris longam malignitatem præsefert. Secundum oculos suppurationes in morborum refectionibus si protuberent, uentrem mouet seu prorumpere faciunt. Si in oculorum distorsione uersatioeue seu diastrophe laboriosa dolorificaue & febriculosa rigor accedat, perniciosum est, si in his soporentur comatodesue fiant, malum est. Si uero de oculis laboranti, febris superueniat, solutio est, si non periculum est ne cæcetur cæcusue remaneat. Si de oculis laboranti uenter sua sponte defluat, utile est. Si oculi cæcutiant obsecurentur cum animi defectu apsychiaue, conuulsio spasmodus adueniat. Si quis in graui morbo oculos erigat periciterq; moueat, somnum turbulentum tumultuosumue capiat, malum est, modo uigilia, modo de naribus sanguinis destillatio, bonum non est. Qui tactum non perurunt, delirant phreniticiue fiunt, magisq; si sanguis defluat, si lingua per exordia perhorrescat, colorq; suus permaneat, sed si procedente tempore exasperetur, liuescat, dehiscat findaturue, mortiferum est, si ualde nigrescat, die quarto decimoq; decretorium fore portendit, difficillima uero periculosissimaue est nigra luteaq;. Si uero quid spuito albo simile in linguæ bifurculo summo canali remanserit, signum febris sese remittentis est, sin autem crassum sit quod remanet, eodem die, si tenue, potridie, si tenuius, magis adhuc tertio remittet, si remaneant in summa lingua, hæc eadem portendunt sed minus. Lingua uero tremula cum narium rubore, uentreq; lubrico, mala est. Cetera uero quæ nullo signo relicto pulmonem perunt, pessima sunt, celeresq; & perniciosas purgationes portendunt. Lingua uero præter rationem debilitata, resoluta, & æstuosa cum frigido sudore, uentreq; lubrico, uomitionis nigrae signum est, laboriosum quid in his copiosiusue, malum est. Lingua tremebundæ quibusdam & uentrem lubricum reddunt faciuntue quandoq; denigrate autem in his mortem celerem portendunt, quippe lingua tremula mentem non consistere portendit, densa uero crassæue, peraridaq; delire phreniticiue sunt. Dentibus uero committere, frendere, collidere, secare, quod a pueris consuetum non sit, furiale maniconue, mortiferum est, quin & si desipies hoc faciat, perniciosum est omnino, perniciosum etiam est, & si dentes arecant. Dentium stupor sideratioque siue sphacelismos suppurationem gingiuarum tollit, post quem si febris uehemens superueniat deliratioq; mortiferum est, sin autem seruentur, ulceraq; suppurent, ossa decident abscedentue. Quibus in palato uel circa humor coit plerumq; suppurat. Si mentium, uel circa uehementer doleat, periculum est ne, in os recurat, labiumq; conuulsium putrefactumque significat. Venter si biliosus demittat, sanguenq; gingiuis cum uentre lubrico defluat, perniciosum est. Sputum in febre cum eaque liuidum, nigrum, biliosum si bene non excreetur, malum est, si bene, utile. Qui falsa spuunt cum tussi, uel cum ea subsistunt, corpus his tanquam pustulis rubescit, sed ante finem exasperatur. Crebra sputi excreatio, si quidem aliquod aliud signum adstet, delirium phre-

39
Distrophe oculorum.

41
42
44
46
Tactus signa. 4.

Lingua signa. 2.

3

4

5

6

Dentium nota. 7

Sphacelismos dentium.

Palati suppurationio.

Sputi signa.

Vocis et non lo-
quentia signa.

Dysphnati
Catochos vocis
nota.

21

22

23

24

25

26

27

28

29

Vox acuta plan-
gulosa, caligatio
oculorum.

Phthimodes.
Spiritus nota.

Spasmus.

Spiritus anhe-
lionis maritas

Spiratio anhe-
lionis facilis, bo-
na est.

Cernicis colline
et maxillarum si
guarumq; nals

Minctio simila-
ginea.

Tubercula auriu
quibus fiant.

Dysphoria
Vertebra luxata

niticonue portendit. Cum resolutione non loqui, pessimum est. Mentis
excussiones paracruesue, audaces alacresue siue thrasees in exiguum tem-
pus, malum est, ferinumq; theriodesue. Quibus uox cum febre deficit, cumq;
malo decretorio acrisiaue, siue cum malo temperamento acrisiaue, tremulenti
pereunt. Cum febre non loqui, conuulsoriumq; in modum mente excidere
delirareue cum silentio, perniciosum est. Post dolorem laboremeue, siue cum
eo non loqui, mortem difficilem portendit, dysphnatiue sunt. Cum resolutio-
ne non loqui, depositeq; languideue siue catochos cubare, perniciosum est.
Perfractæ uoces post medelam quippe malum est, nam horum plurimi super
sudant, uentresq; lubricos habent. Cum quis non loquitur, spiratq; sicuti qui
præfocantur, præsens malum est, quin & mentis excussorium paracrusticonue
est. Capitis dolore non loqui, sudare, febrile, sese demittere, longius tardiusue
remittere, superrigere, malum his non est, consistere, nec loqui, perniciosum
est, superrigentibus non loqui, mortiferum est, nam hi capitis dolore leniter
conflictantur. Cum resolutione non loqui in febre sudorifera mortiferum
quidem est, minus tamen iis qui supersudant, tempus enim significat, forsitan
& qui de reuersione tale quid patiuntur, tutissimi sunt. Maxima autem in per-
niciæ periculoue ii sunt, quibus de naribus fluit, quibusq; uentres lubrici sunt.
Vox acuta, plangulosa, oculorum obscuratio, conuulsorium spasmodeesue
est, dolores laboresue qui descendunt, facile his feruntur. Cum uocetre-
mula uenter præter rationem si soluatur, diutiusq; duret, perniciosum est.
Cum quis crebro, subgrauate, consistenterq; loqui uult, nec potest, tabificum
quid phthinodesue portendit. Spiritus crebri crebroue spirare & anhelare, in
flammationem, laboremq; in locis periculosis præcipuisue signat, magnus ue-
ro, longusq; desipientiam conuulsionemue siue spasmum, frigidus autem leta-
lis est, letalis est & febriculosus, singultosus, caliginosusq; minus tamen q̃
frigidus, magnusq; foras emissus, paruus intro, paruusq; foras, magnus in-
tro. Pessimus autem est, mortiq; proximus, continuus, celerans, cogens,
nigricans, duploq; maior si includatur, q̃ expiretur. Spiratio uero faci-
lis bonae in omni febre graui, quadragesimo die si decernat, magnam
uim ad salutem, sanitatemue habet. Ceruix collumue durum, dolitansq;
mentiq; maxillarumue connexio colligationeue, uenarumq; iugularium pul-
sus uehemens, tenentiumq; neruorum magnorumue distentio, perniciosum
est. Dolores in angustis faucium strangulantes, quiq; de capitis dolore pro-
ficiscuntur, conuulsoria spasmodeaue sunt. Ceruicis colline, scapularumq;
perfrisiones, totiusq; corporis, si compareant, conuulsoriae spasmodeesue
sunt. Minctiones in his farinaceæ similagineæue sunt. Quibus lenia, rubrag; in
faucibus irritamenta sunt, secundum aures his tubercula suscitatur. Quibus fau-
ces ualde dolent cum ferendi difficultate dysphoriaue, perniciis his p̃ns p̃nixue
aduētat. Quibus spūs retrahitur, uoxq; stragula bunda p̃dit, uertebræq; desidet
his in

his in fine tanquam re aliqua sese cōuellente spiritus exit. Si fauces parū exasperentur, si uanis ad sellam surrectionibus uenter moleſtet cum frontis dolore, si his omnia crescant, & augeantur, difficilia periculosaq; redduntur. Dolor res facit uehementes, secundū aures tubercula conuulsioneq; spasmosue faciunt. Cervicis, tergiq; dolores cum febre graui, conuulsioneq; spasimoue, pernicioſi sunt. Si uero hæc de uultu proficiſcantur, faucesq; petant, turbant, moleſtātq; pallidi, macilenti, spuētes in his per ſomnum ſudare, malum non eſt, quippe ſudore plurimi leuantur, palliduli, macilenti, ſi multum ſpuant, malum eſt, dolores laboresue qui deſcendunt, iacile his feruntur. Pectoris, tergiq; dolore mixtio cruenta ſuperſiſtens, laborioſa pernicioſaq; eſt. Cervicis colliue dolor laborue malum quidem eſt in omni febre, potiſſimum autem in iis, quibus nē aliquatē nus furiant & inſaniant, timetur. Poſt pectoris dolorem febriculolum, ſiue cū eo uentriſq; torporem, cum eoue, nigri oletuli, mala ſigna ſunt. Cum in grauiſbus fauces non ualde dolitant, cumq; crebro hiant, fauces oſue non facile claudunt contrahuntue, mentis excuſſoria paracruſticaue ſunt. ſi uero poſt hæc & cum his, exhiſue, deliri phreniticiue ſiant, pernicioſum eſt. Si fauces in febre cum aliis malis ſignis ulcerentur, periculoſum eſt. Subito per febres præſocari ſine tumore, nec poſſe deuorare, collumq; nō poſſe uertere, nec deuorare, plerumq; mortiferum eſt. Præcordia uero mollia, plana æqualiaue non dolitantq; ſint oportet, ſi uero non plana inæqualiaue ſint dolitantia & inflammata, ſignum ægritudinis non conſemendæ nec uilis eſt. Præcordiorum uero tumor aliquatenus durus, dolitantq; peſſimum quidem eſt omnino, ſed ſi tātum in altera parte ſit, potiſſimumq; in ſiniſtra, periculoſum minus eſt. Significat tamen hæc per exordia, mortem præſentem, ſi autem uiginti dies excedant, febrisq; pmaneat, ſuppurationē empyſiſiue quod pmo circuitu piodone ſit.

Faucium notæ.

Cervicis dolor tergiq;

Dolor deſcendē minus uexat.

Cervicis dolor malus eſt.

Crebri hiatus quid portendant Phrenitick. Fauicium ulcera periculoſa ſunt.

Præcordia quando eſſe debent.

Quando letalia.

Empyſis.

HIPPOCRATIS DE LANGVENTIVM SOMNIIS INSOMNIISVE LIBER SERMOVE NONVS ET QVINQVAGESIMVS.

Viſquis rite ſigna notaſue ſomniorum cognoscat rimabiturue, maximam uim ea ad omnia habere deprehendet. nā cum corpus nō uigilat uigilatue animus animatue ſiue psyche multiſariam diuiſus illi ſubſeruit & uigilat. tunc enim animus ſui iuris non eſt nec totus in ſeſe, ſed ſui partem aliquam ſingulis corporis partibus dedit, ſinguliſq; ſenſibus auditui, uiſui, taſtui, deambulatōi, corporiſq; cuius actio ni cogitationiq; quæ ſui iuris non eſt. Cū uero corpus quiet ſcit, animus mouetur, per oēs corporis ptes ſerpit & obrepit, ſuāq; habitatiōem domūue prepat, moderatur regitue, corporiſq; oēs actiōes peragit. Corpus nāq; dormiens non

Corporis dormitis miniſter eſt Animus.

Psyches per ſomnum actio.

*Quanta sit hac
noticia perspicia
to.*

*Mentis per som-
num actio.*

*Que somnia bo-
na uel contra.*

*Curatione ualido-
ris morbi.*

*Medela non uali-
di morbi.*

*Sol, Luna, Stelle
cū quid pati per
somnia uidetur.
quid portendat.*

sensit, hic autem uigilans dignoscit, uidendaq; uidet, audienda audit, uadit, ta-
git, lætatur, tristatur, medicorū & loco & tempore cogitat, consideratue quæ
corporis animiue subministraciones & actiones sunt, animus omnes in somno
peragit. Quisquis ergo rite hæc dignoscere sciuerit, maximam sapientiæ par-
tem obtinuit. Quæcūq; igitur somnia diuina sunt, qui de boni malū ciuita-
tibus populoue alicui priuato uenturum portendunt, quæ ferme nunq; errant
sunt qui de hac re peculiarem artem teneant. Quoscūq; uero corporis affectu
passionesue siue pathemata animus præsignificat prænoscitue, quæ plenitate
uacuitateue congenitorum sunt, uel consuetorum permutatione hi quidem
& hæc iudicant & interpretantur, quædamq; consequuntur, sed in multis abe-
rant, neutrumq; horum nouerunt cur fiant, uel nō, curue consequantur, uel nō
sed hoc solum monent cauendum esse nequid detrimenti capiatur, quid autē
cauendum sit & quo pacto, non dicunt nec sciunt, docentue, sed diis supplic-
dum esse censent quod quidem decorum optimumq; est, nam eum qui hæc
concipit & tractat deos aduocari decet. Quare hæc res in his sic habet, cum
mens per nocturnam quietem somnumq; diurnas hominum actiones modo
quo gestæ, uel in consultatione fuerunt in re quidem iusta reddit, homini hæc
optima sunt, salutem enim & sanitatem portendunt, quoniam animus in diu-
nis consultationibus permanet nec plenitate, nec uacuitate nec ulla alia re fo-
ris prorumpente superatur. Cum uero somnia diurnis actionibus aduersantur
contrariaue sunt, pugnaq; aliqua concertatioue in his sit, perturbationem hoc
in corpore portendit, quæ si uehemens & ualida fuerit, malum etiam uehemē
& ualidum erit, si uero non ualida fuerit, malum non ualidum erit. siquidem
actio amonēda necne sit, nihil decemo statuouo, corpus uero hominis uti cu-
retur, consulo suadeoue. Nam cum plenitas aliqua intus est, quid excreatur,
quod animum perturbat. Sin autem uehemens & ualidum est quod uexat & ad-
uersatur, uomere confert, cibisq; leuibus quinq; dies nutrire, matutinisq;
deambulationibus multis, acribus, celeribusq; & citatis uti pro cibariis in-
iectione, deinde modicis commensuratisue exercitationibus cibariis in-
iectionem respectando, superexerceri. Si uero quod uexat & aduersatur non ua-
lidum sit, uomitionem tertiamq; sibi partem subducito, quod sensum placidi-
ue facito, deinde rursus quinq; dies sic nutrito, deambulationibusq; premi-
to, uocisq; laboribus & exercitationibus utitor, diisq; supplicato perturbatio-
q; ea sic sistetur, Solem uero, lunamq; coelum stellasc; claras, puras modoq; se-
lito facile sese agentes siquis per somnum uideat, singula hæc optima sunt. sa-
nitatem enim corpori ab omnibus quæ insunt, portendunt. Quare statum hūi
habitumue præsentī optimoq; nutritu conseruato. Sin autem quid horum
contra fiat, morbum aliquem in corpore significat, de ualidis ualidiorem, de
non ualidis leuiorem. Stellarum quidem exterior circuitus, solis uero medius
lunæ autem ad curua cauaue seu coela sit. Quod quidem harum stellarum ex-

tingui,

tingui, uel lædi, uel tolli, uel circuitus cursusue remorari uidebitur, parte eadē & morbus fiet. Sin autem ab aere nebulaue pati quid hæc altra uideantur, minus infirmiusue malum fiet. Si uero & ab aqua uel grandine, maius ualidiusue malum portendit. nam redundantiam excreationemue humidam pituitosam q̃ in corpore inesse & ad interiora decurrisse portendit. Huic conferet si multum paulatim addendo uestitus currat, uti q̃ maxime sudet, deambulationibusq̃ multis in pransus uti, cibiq̃ tertiam partem demere, sicq̃ dies quinq̃ uiſitare. Si uero maius ualentiusue malum esse uideatur, foueto, confert enim p corpus siue per corporis exteriora purgare, quoniam detrimentum siue quod lædit in exteriori parte est, cibis utitor siccis acribusq̃ uinis, asperis, meracis, laboribus qui maxime siccant. Si uero quid horum luna patiat, ad interiora trahere confert, cibisq̃ acribus, salis, lenibusq̃ siue mollibus uomitionem facito, cursibus uero deambulationibus celeribus, uocisq̃ laboribus utitor non pransus, cibiq̃ subtractione, uomitione, quinq̃ dierum nutritu abſtinentiaue ſimiliter, ſic enim introtrahitur, quoniam læſio curua cauæ corporis petere uifa eſt. Si uero ſol quid tale patiat, malum hoc ualidius expugnatoq̃ difficilius erit. Quare utrinq̃ deducito, cursibusq̃ & diſcuſſionibus tortuoſis, deambulationibus, ceterisq̃ laboribus cunctis utitor, cibi ſubtractione, uomitione, dierum quinq̃ nutritu & abſtinentia ſimili modo. Si uero ſerenitate exiſtente prematur uexeturue, debilitasq̃ eſſe uideatur, circuituſq̃ tempeſtatiſue ſiccitate ſuperari, quod periculum eſſe ne in morbum cadat, portendit. Quare labores demito, ciboq̃ liquidiore humidioreue, leniore mollioreue ſiue delicatiore, balneis, quiete multa, ſomnoq̃ utitor, donec ſiſtatur. Sin autem burrū & ignitum pyroidesue calidumq̃ eſſe quod aduerſatur & moleſtat, uideatur, bilis cholesue redundantiam excreationemue ſeu apocriſin ſignificat. Si uero ſuperata non compareant euaneſcantue, periculum eſt ne languens eo morbo pereat, ſi uero nutriri uideatur, quodq̃ adeſt in fugam uerti celeriterq̃ fugere, ſeſeq̃ eos perſequi, periculum eſt ne languens inſaniat, niſi curetur. His omnibus confert ueratro helleboroue purgari, ſicq̃ purgatos ſuperatosue nutritari cibo liquido & aquoſo, uinumq̃ nō potare, ſi tamen dare uelis, album, tenue, molle, aquoſum propinato, ſiccitatem caloremq̃ inferētibus, ſalis acribus abſtineti. laboribus uero naturalibus plurimis, cursibusq̃ multis uestitus utitor, luſta uero, fricatio, unſto, alendēſiue abeſto, ſomnis demulceto, deſideto, ceteris laboribus præter naturalibus ſuperſedeto & abſtineti, poſt cœnam deambulato, bonum etiam eſt foueri, poſtq̃ hoc uomere, triginta uero dies ad ſaturitatem ne compleatur, quod ſi faciat, poſtq̃ dulcia, liquida, leuia, comedat, menſe bis uomito. Quæcunq̃ uero horum nulla ui neceſſitateue pulſa modo huc modo illuc uagantur & errant, perturbatiōem animi aliquam præcura portendunt. Quieſcere huic conferet, deq̃ curis animum ad ſpectationes quæ riſum moueant & ferant, conuertere deſtareq̃, ſi minus, ad ea quæ ſpe-

Viſto aquæ grandinisq̃ cur mala

Curatio.

Luna et Solis inſio.

Solis poſſio mala

Curatio quæ.

Serenitatis viſio.

Caſtio quæ.

Pyroides viſio.

Siderum euaneſcentium viſio.

Siderum fuga.

Veratri purgatio.

Vini abſtinentia.

Alendēſis ſaltatio eſt.

Curatio magna.

Vomitq̃ huiusmodi Siderum uagatio

*Sidera clara cum
cadere uidentur.*

Sidera fusca.

*Diuersa siderum
nisa.*

*Purum cœli uide
re quid signet.*

*Dei dōa per som
num nisa qualia.*

*Per serenitatem
nisa pluuia.*

*Procellosa tempe
stas nisa.*

*Quibus diis sup
plicandum.*

*Signa alia præ
ter cœlestia nisa.*

stando exhilarent duos tresue dies & sistetur finieturue, si minus, periculum est ne in morbum cadat. Quæcunq; uero sidera pura & clara de sua circulatione decidere uidentur, ortumq; & anteriora petere salutem sanitatemue portendunt. quicquid enim in corpore purum est de uespere occasiue ad ortum, si recte & naturaliter habeat, circuitu hoc excernitur, quæ namq; in uentrem eliquantur, quæq; in carnem reieciuntur omnia hoc circuitu excidunt. Quicquid præterea nigrum, debilitatum, fuscum ad uesperam & occasum uel in mare, uel in terram, uel supra ferri uideatur, magis hæc morbos portendunt, quæ supra feruntur capitis destillationem rheumauæ, quæ in mare, uentris mialia, quæ in terrâ, tubercula phymataue in carne nascitura portendunt. Tertiam cibi partem his demere conferet, deinde cum uomuerit, quinq; dies sic nutricato & abstinet, quinq; deinde aliis diebus, cibum omnem reddito cum uomuerit rursum eodem modo nutricato. Quod horum purum & humidum defecatumue cœlo hære uideatur, ualere significat, quoniam ex æthere quod in hominem descendit, purum est & defecatum, tale namq; animus perspicit, quale descendit & intrat. Quod uero nigrum & non purum perspicuumq; fuerit, morbum non plenitate uacuitateue significat, sed externa productione. Huic autem cōferet cursibus celeribus & citatis uti, corpus uti q; minimum emacietur, tabescat conliqueſcatue, spiritusq; crebriore, quod aduenerit, excetnatur, post cursus uero celeriter deambulato, ciboq; molli, leuiq; dies quatuor nutricato. Quod purum quis a deo se capere uideat, ad sanitatem optimum est. nā significat, quæ corpus intrant pura esse. Si quid uero contra, bonum non est, morbum enim uenturum in corpus portendit. Quare hunc sicuti superiorem curato. Sin autem in serenitate molli leniue aqua pluere uideat, nec ualde madefacere, nec uehementer grauiterue procellosam esse & hiemare, optimum est. modicum enim cōmensuratumue, purumq; spiritum ex aere hominem subire & intrare. Si uero contraria horum uideat, uehementer pluere, hiemem tempestatemue, grandinem & procellam esse. cum aqua non pura, morbum spiritu non bono alicunde trasto portendit. Quare & hunc & ceteros sic affectos, similiter pusillo cibo nutricato. De signis quidem astrisq; cœlestibus sic gnarus doctusue prouideto, nutricatoq; diisq; supplicato soli cœlesti, ioui statoreſtioue, mineræq; statariæ ſtesisæue, mercurio & apollini. Hoc quidem in bonis optimisq; signis & uisis, sed in contrariis diis amouentibus alioque conuertentibus, terræ, heroibusq; mala periculosaq; cuncta, uti amoueāt alioq; uertant. Salutem sanitatemue & hoc æque portendit acute uidere & audire, tuto sine metuq; uadere, currere, terram planam, læuam læuigatamue non saxosam cultamq; optime uidere, arbores germinantes multisq; fructibus onustas, cicurataq; domesticaue per somnum uidere, currentiaq; flumina consueto modo limpida puraue aqua solitoq; nec plus nec minus q; expediat, præterea fontes, putei, ceteraq; omnia sic uisa salutem sanitatemq; homini portendit corpufq; rite

pusq; rite habere, circuitusq; omnes astusue & excreationes, cibos, deiectiones, adiectionesue suo tempore & ordine adesse. Si quid autem horum contrarium uideatur, detrimentum nocumentumue in corpore uel esse, uel futurum portendit. Siquid uisus auditusue læsum uideatur, capitis morbum portendit. Quare matutino tempore & post coenam cum superiore nutritu plurimum deambulato. Si uero fauces magnaue & aspera arteria gutturue læsæ uideantur sentianturue, carnem non puram esse significat, plurimum ergo post exercitationes deambulato. Cruribus uero læsis, uomitu conuellito, plurimaq; lussa cum priore nutritu utitor. Cum autem arbores sine fructibus & infœcundæ & non fructiferæ uidentur, seminis humani corporis corruptionem portendit, sin autem folia decidere uideantur, humidis frigidisq; humoribus corpus læditur, si uero germinent nec fructum ferant, calidis siccisq;. Quare hæc nutritu sicco siccefacito calefacitoq;, madido uero humidoque frigidoq; illa madefacito frigefacitoq;. Si uero flumina non solito modo currere fluereue uideantur, sanguinis circuitum si plus solito fluant, redundantiam exhiberantiamue, si minus, defectum portendit, Cibo nutrituue parco hunc minuito, largiore illum augeto. Cum uero non pura limpidaue decurrunt, commotionem perturbationemue præferet, quæ cursitationibus deambulationibusq; crebroq; spiritu anhelationeue agitata purgatur deiiciturue. Si uero fontes puteiq; uideatur, spiritum uentumue circa uesicam & in ea significat. Quare lotium prouocantibus eam purgato, Mare uero perturbatum uidere, morbum uentris portendit, quem leuibus, mollibus, uentrem mouentibus leuabis purgabisue, Terra uero domusue si moueri uideatur, sano quidem uiro debilitatem imbecillitatemue significat, languenti uero salutem sanitatemue, statusq; in quo est, mutationem. Quare sano quidem nutritum, uitæue genus mutare conferet, primo quidem si possit & admittat, uomito, deinde parce nutritu sensimq; ad pristinum deducito, sic enim corpus totum purgatur & euacuatur, languenti uero conferet nutritu eodem uti, corpus enim ex præfenti statu mutatur. Terram aqua uel mari perusam inundatamue per somnū uidere, morbum significat plurima humiditate in corpore persistente, quare uomito, ne prandeto, laborato, siccisq; cibis utitor, deinde paucis nutritu. Sed nec terram nigram uidere, nec perustam, bonum esse uidetur, quod periculum est, ne uehemens mortiferumue malum nanciscatur, nam siccitatis redundantiam & excessum in carne significat esse. Quare labores, cibos siccos, calidos, acres acidosue lotium prouocantes demito & subtrahito, ptisanæq; succo & iure decocto, mollibus lenibusue siue delicatis paucisq; nutritu, potu uinoue plurimo, albo, diluto aquosoue utitor, plurimisq; balneis calidis, sed ieiunus non pastusue ne lauato, molliterq; delicateue quiescito deside toue, solem frigusq; caueto, Terræ, Mercurio, Heroibusq; supplicato. Si uero quis mari, uel lacu, uel fluuio sese natare, uel urinari uideat, bonum nō est, hu-

*Spēs uisusue e.
auditus læsus per
somnia uisus quic
portendat.
Fauces læsæ*

*Visio arborum.
= totum trilem bonu
= quæ quæ*

*Flumina uisio.
= totum trilem bonu
= quæ quæ*

*Fontes puteiq;
per somnū uisū
quid ferant.
Maris perturbatio
uisio.
Terra domus mo
ueri si uidentur.*

*Terra perusam
quid uelit.
Terra nigra per
usta si uideatur,
malum est.
Ptisana*

*Terra mercurius
heroesq; colendi
Quid natæ uiri
narine portendat.*

miditatis enim redundantiam excessumue significat. Huic conferet mandare significareue nutritu sicco laboribusq; ut edum esse, sed febrienti optimum est, calidum enim ab humidis restinguitur. Quicquid præterea circa se quis uideat solito modo suæq; naturæ congruenti neq; maius, neq; minus, optimū ad salutem & sanitatem est, seseq; uestem albam calciamentaq; pulchra amicis se, optimum est. Quodcūq; uero membrorum maius uel minus fuerit, bonum non est. quare hoc quidem uitæ ratione diætæue maius reddito adaugetur, illuc uero minuito. Nigra uero, morbosa periculosaq; sunt, quæ mollescit madefacitoq; Noua recentiaue mutationem significant. Defunctos autem pueros nitidosue uestimentisq; albis indutos uidere, purumq; quid ab illis capere, optimum est, salutem enim sanitatemue portendit corporumq; & intrantium, de mortuis enim nutrimenta, incrementa, semina frugesue proficiunt, quæ pura defecataue corpus subire, salutem sanitatemue portendit. Si uero horum contrarium quis uideat nudos uel denigratos atratosue uel non pueros nitidosue, uel quid capientes, uel domo exportantes, commodum non est, morbum namq; significat, quæ si sic corpus subeant, lædunt. Quare cursitationibus deambulationibusq; multis eum purgato cibos molli leuiq; & uomitione nutrito. Quæcūq; uero mutata forma deformataue corpora per somnum uidentur hominemq; terreant, ciborum non consuetorum plenitatem, redundantiam excreationemue, bilemq; choleramue periculosumq; morbum portendunt. Quam ob rem uomito, quinqueq; dies, cibisq; leuissimis nō multis, non acerbis, non siccis, non calidis uictitato, laborumq; iis qui ad naturam faciunt, utitor, præterquam post coenam, deambulationibus, siue quinetiam post coenam deambulato calidisq; balneis lauationibusq; desidia & quiete utitor, solem uero frigusq; caueto. Siquis per somnum sibi solitos cibos comedere uideatur, uel solita potare, cibi nutrimentiaue carentiam animiq; tristitiā significat. Carnes autem ualētissimas si quis comedere uideatur, magnam abundantiam signat, non ualidas uero, paruam minoremue, quemadmodum enim cum comeduntur, bonæ sunt, sic & cum uidentur. quare ciborum quid subdito, nam hoc nutrimentorum excessum significat. Sed & panes caseo melleq; confecti si per somnum comedantur, similiter portendit. Pura limpidaue aqua si per somnum potetur, optimum est signum, nō læditue, cetera omnia lædūt. Quæcūq; consuea sibi uidetur quis uidere, cupiditatem animi significat. Quæcūq; terre factus quis fugit, sanguinis tumultuationem infestationemue præficcitate portendit, corpus refrigerare madefacereq; confert. Quisquis præterea uel superatur expugnaturue, uel aliquo uulneratur pungiturue, uel colligatur, subcontrariam ambitus circuitusue corporei factam excreationem infestationemue portendit. Conferet ergo extenuare, deambulare, cibis leuioribus uti, postq; uomitionem quinque dies sic nutrire & abstinere. Sed & errores grassationesq; si per somnos phantasmataue cernantur, bonū non est. Trāsitus fluuiorū

Vestimenta niso bona.

Noua uidere quid uelint mortui niso.

Mortuorum mala niso.

Deformata corpora uidere quid portenda.

Comedere potare per somnum quid sibi uelit.

Panes conditi quid.

Aqua pura per somnum potata bonum est.

Terror per somnum unde.

Pugna somnifera quid ferat.

Errare plantæ grassari, quid in somnis sit.

situs fluuiorum, hostes armati, monstra deformia si per somnum cernātur, morbum uel furorem insaniamue portendit. Quare iis qui sic conflistantur & deprehenduntur conferet, pauculis cibis leuibus, mollibusq; uti, postq; uomitionem, sensum placideq; dies quinq; sic nutrire, laboribusq; naturalibus plurimis præterq; a coena utitor, calida lauato, desideto, solem frigulq; caueto, si quis autem his, quemadmodum scripta sunt, utatur, sanam uitam ducet. Hæc quidem uitæ ratio diætæ quemadmodum mortalis cum sim & homo potest, per me & inuenta est & excogitata cum deorum auxilio.

*Hostilia monstra
feraq; uidere per
somni quid ueli*

*Sanis diætæ cum
dis inuenta.*

HIPPOCRATIS DE SPECIE, ACIE VISVVE ET

OPSIOS OCULORVM CORRVPTA

LIBER SERMOVE

SEXAGESIMVS.

Vm quidem species, acies & uisus oculorum suapte natura sponteue corrumpuntur, ueneti coloris cyanitidesue fiunt, quod cum uenit, curationem non suscipit. Quæ uero maris coloris thalassoideasue fiūt, sensim longo tempore per duntur corrumpuntur, sæpeq; longo tempore alter oculi perditur corrumpiturue. Quamobrem huius caput purgato uenasq; perurito, quiq; sic per exordia curatur, huius malum sistitur, in peiusq; non procedit. Quæ autem inter ueneti marisq; colorum sunt si quidem puero fiant, cum adoleuerit, sistuntur & abeunt, sin autem septem annis maiori, melius admodum magna, clara, proculq; uidet, nō tamē clare perspicit, siquidq; admodum oculis admoueatur, aliud uero nihil. Huic purgatio capitis perustioq; conferet, sanguinem uero his mittere, non confert nec in colore peneto, nec marino. Lumen autem in oculis sana specie & acie puerorum mas feminaue sit crescente adhuc corpore, nunq; iuueris. Cum uero non crescet, oculum spectato palpebrasq; radens extenuato, siq; egere uideatur, & intus urito ferramento non admodum candentis seu ignito, deinde crura distendito colligatoq; sellamq; mensulamue subter ponito, qua manibus firmetur, medium aliquis teneto, postea scapulares uenas captato, considerato consignatoque, deinde crassioribus ferramentis placide perurito ne sanis cum ures prorumpat, sanguinem uero, si tēpus uideatur, ante mittito posterioraq; ad os usq; perurito. Postea spōgiam oleo tinctam, oleatamue super ponito & inurito non ualde ad os usq; si uero spongia uestione causteriorue cōfumeretur, pinguorem & crassiorem alterā indito & inurito, postea melle tin

*Species aciesue
seu opis cum cor
rumpitur qualis
fiat.*

*Veneti marisq;
color oculorum.*

Medela.

*Curationem hæc
obseruato.*

ut nonnulli
et quibusdam
partibus

et quibusdam
partibus

**Palpebrarum cu-
ratio.**

et quibusdam
partibus

**Scabrae perur-
tesue.
Palpebrae qui cu-
rentur.**

**Lusciolosus nyct-
alopus qui cure-
tur.**

**Medula cu quis
sanis oculis non
videt.**

**Lippitudinis cu-
ratio.**

et quibusdam
partibus

stum arum superponito. cum autem uenam penitus non ufferis, cum crusta de-
cidet, similiter uena tenditur, tumet, cōpletur, salit, pulsatur, cum sanguis sub/
terfluit, si uero penitus ufferis minus hāc omnia patietur. q̄ si primo minus
perusseris, rursus perurito spongiamq̄ uehementius super uenam fluentem po-
sitam perurito, crusta namq̄ bene perustae citius decidunt cicatriceq̄ ad os
perustae pulcrius ueniunt. Cum autem ulcera sanescunt, rursus inflantur, tollun-
tur, rubent plusq̄ cetera, sicutiq̄ eleuatae tumentesue comparent, donec tem-
pus superueniat transeatue, capite, pectore perusto similiter toto corpore ubi
quid perustum sit. Cum autem oculi palpebras rades tergesue, milesiae lanæ
puro flore circa fufum conuoluto radito tergitoue, coronamq̄ oculi conser-
uato custoditoue, neue ad chartilaginem usq̄ peruras, caueto. Signum autem
erit te satis uisisse terfissene, cum sanguis non sincerus purusue, sed cruenta aquo
saue sanies defluet. Tunc medicamento linimentoue aliquo in quo æris flos
sit, linito. post autem uisionem terfissionēq̄ cum crusta deciderint ulceraq̄ pur-
gata fuerint pullulabuntq̄, lineam per uerticem frontisue supremam partem
ducito secatoq̄ cumq̄ sanguis defluerit, medicamento quod sanguine sistat
cōglutinetue, linito. Huius autem & omnium ultimum siue primum opus est,
caput purgare, palpebrasq̄ cum crassiores turgidioresue sunt, q̄ suapte natu-
ra eē cōsueuerint, subtersecare q̄ lenissime pōt, postea ferramētis nō admodū
candentibus cōseruata nō læsaue pilorum natura radiceue superurere, tenuiue
æris flore perusto spargere, cum uero crusta deciderit, sicuti cetera curato. Cū
autem palpebrae scabie laborabunt prurientue, æris floris glebulam cote teri-
to, deinde palpebras eo linito spargitoue, postea squamam æris tenuissime tri-
tam succo uuae acerbæ percolato uase rubri æris cōmisceto, donec sicuti mo-
retū polentane crassescat, postea cum ariuerit, trito tenuiter utitor. Lusciolosus
nyctalopusue medicamentum elaterium potato, caput purgato, ceruicem po-
steriore parte scalp pro aperito, diuq̄ sic purgatoe premitoue, deinde crudum
bouis iecinoris frustulum unum duoue q̄ maximum poterit melle tinctum de-
uorato. Siquis oculis sanis non uideat, scalp pro huic uerticem summamue fron-
tem siue bregma aperito, cutem ab osse remoueto, os secato, aquam educito,
deinde curato, sic sanescet. Malo autem oculorum lippitudinē seu ophthal-
miæ consueto passimq̄ uaganti, capitis uentriculiq̄ inferioris purgatio con-
fert sanguinisq̄ missio, si corpus patiatue habeatue, cucurbitulae q̄ horū dolo-
rum si quibusdam admoueantur secundum uenas. Cibus modicus esto panis
& aquæ portio, locoq̄ obscuro cubato proculq̄ a fumo, igne, ceterisq̄ lumini-
bus obliquis, quæ cuncta ualde caueto, modoq̄ in dextra, modo in sinistra cu-
baro, caput ne madefacito, siquidem non confert. Linimentum uero cataplas-
maue quod præsertim destillationem compescat, non confert, si dolor non
inest, tumonibus uero qui non doleant. Post acia doloris medicamenta data
& inaneta cum dolor cessauit post medicamenti inunctionem, tunc linire &
emplastrare

Quid oculisma-
le habētibus con-
ferat.

ចំណុច ១៖ ការបង្កើត
រដ្ឋបាល ឬ អង្គភាព

QVEM ESSE HIPPOCRATIS NON NEGAT

BREVITER, QVAEDAM NIMIS

LONGE DIXERIT.

*Difficilis humo-
rum dissertatio*

*Medici cōsidera
tio qualis esse de
beat.*

uel æstus calorisue recrementum, uel quis alius affectus & passio. Quæ cuncta
 diligenter sunt cōsideranda per se se ne cessent, an tanq̃ ab æstu ustulationeue
 pustulæ circumobducantur, quorū quædā nocent, quædā profunt. Quorū for
 ma figuraue, situs, motus, sublimitas tumorue, status, reditus, somnus, uigilia cō
 sideretur. Quæq; in his faciunda, uel cohibenda non faciundaue præuenito,
 prædiscito, p̃dicitoq; numne consuetudo & institutio uomitionis in his sit,
 numne per inferna facilis exitus & subductio, uel sputi, saliuæ, muci, tussis, nau
 seæ, singultus, lotii natura, sternutamenti, lachrimarū, pruritus, titillatus, uelli
 catus, tactus, sitis, famis, uacuitatis, plenitatis, somni, uigiliæ, laboris, desidīæ,
 corporis, mentis, disciplinæ scientiæue, memoriæ, obliuionis, uocis locutio
 nisue, taciturnitatis, locellorum purgationes supnæ & infernæ, prorūpentia,
 conuertentia torquētiaue, crassa pinguiæue, meraca puraue, spumosa, calida,
 uellicantia lancinantiaue siue mordentia, uirulenta, uaria, radentia ramentosa/
 ue, feculenta, cruenta, nō inflātia, cruda, cocta, tosta, sicca, quæ defluant circū
 fluantue. Ferēdi facilitatē difficultatēq; prospicito priusq; periculū aduētet,
 quæ sedare cessareue oporteat, uel non, maturitas quæ descensus inferiorū, su
 periorum fluitatio, quæ de locellis profisciscatur sordes aurīū, mollitudo mol
 lificatioue, patefactio reseratioue, uacuitas, caliditas, frigiditas, foris, intus, ho
 rum quidē, horū uero non. Cū sub umbilico quid torquet, lene tardūue sit tor
 mentum q̃rito, uel cōtra, oletula uero & excrementa qua uergāt, descendāt ne,
 sine spuma ne sint, cruda, cocta concoctaue, calida, frigida, fetida, sicca, humi
 da liquidaue, subolida, sitis quæ antea nō fuerit æstus causaue fontica alia pa
 tens latensue perspicito, lotiū quale, nariū humor qualis sit, de lassationē, iacta
 tionemq; siccitatē non consuetā, sparsum ne, rarū, turbulentū, densum, crebrū
 spiret, præcordia & ilia qualia, lumina oculiue sint ne læsi, partes extremæ qui
 habeant, mutatio coloris accesseritne. Venæ pulsus, frigiditas refrigeratioue,
 concussio, cutis duricia neruorū, articulorū iuncturarūue status, forma figura
 ue, cubationis modus qualis sit lubens ne & consuetus, uocis, mentis ne muta
 tio, pili, ungues qui habeant. Morbum ne facile ferat, an contra & non sicuti
 decet oportetue, signa notæue hæ sunt, corporis odor, oris, sputi, auris cre
 pitus, excrementi, lotii, ulceris, sudoris, saliuæ, narium. Corpus salsum ne sit,
 uel sputum, uel nares nariumue pituita fluorue, uel lachrima, humoresq; cæ
 teri similes ne sint undiq; quæ profunt, quæ lædunt, considerato, qualia ui
 sa per somnos uideat somnietue, quid cum dormit, faciat perspicue ne & acu
 te uideat audiatq; cupiat ne loqui, respondere, petere, parere. Quæ cuncta
 considerato, quæq; commoda sint salutemue portendant, sint ne ualentio
 ra pluraq; q̃s quæ contra, sensibus ne cunctis sentiant patienterq; omnia ferāt,
 sicuti odores, sermones, uestimenta stragulaue. Status cubantium perspicito,
 numne malum facile ferunt, quæq; sponte sua ueniunt profint ne, uel
 contra decernant ne intus, quando & qui sicuti crepitus uentusue, seu
 inflatio

Medicos quæ cō
 siderare uelit

Tormentū umbi
 lici.

Quanta sit hæc
 obseruatio uideto

inflato, lotium quale, quantū, quando, quæq; his cōtraria sint & aduersentur, quæq; affectibus & passionibus proxima, cōia, cōiuncta sunt cōmunicantue, q̄ prima & maxime male habent & afficiunt. Statū uero, modū, consuetudinēue languentis, morbiq; per exordia dignoscas, quid per lotia decernatur & excreetur, qualia sint ea, quæ cōcidentia & accessio casusue, quæ coloris permuratio, quæ spiritus diminutio, cūq; his qui nutritus & cibus, nūne similia sint q̄ prodeunt & demittunt, iis quæ porriguntur & intrant. Cū primis uideto, q̄ decessus exitusue, quæ lotia, quæq; p̄ locellos excernantur, quæ salia sputum ue, quæ nariū defluctio, oculorūq; qui sudor, q̄ suppuratus, ulcus, pustulæ, q̄q; sponte sua, quæ p̄ artē defluant ueniantq; cuncta ne inter sese similia sint, quæ decernunt, quæ profunt, quæ lædunt, quæ dissoluunt tolluntue. Quamobrem quædam circūfugiens auersato & amoueto, quædā prouocato, quædā peragito, quædā admittito. Cæteraq; sic obseruato, cutis qualitātē, extremorū præcordiorum, iliū, articularum, luminis oculiue & oris, status, somni somniorū ue, qualia & quæ decernāt, q̄nq; hæc moliaris, quæ suppurationes & abscessus quæ profint cibis, poculis, odoribus, speciebus uisibusue, auditionibus, cogitationibus, demissionibus & unktionibus foris, intus, superlinimentis superem/ plastrationibusue, linimentis emplastrationibusue, fomentis. Sup his aut suppositionibus status, modus, forma figuræue cubatōis spectetur frictio, curatio medelaue, labor, quies, somnus, uigilia, spiritus superne, inferne. Cōibus, priuatīs peculiaribusue, artificiosis, in accessionibus nec p̄ntibus, nec futuris, nec in pedū refrigeratione, sed morbo declinante iam & declinato utitor. Nec in accessionibus quæ certis staturis diebus circuituq; fiunt, mūnemēta cibariaue porrigito, neq; sumere cogito, sed potius prioribus ante decretoriū demito. Quæ decernunt pauloq; ante nupue decreuerūt, medicamentis potionibusue cæterisq; concitamentis agitato uexatoue, nec quicq; innouato, sed sic finito. Matūra uero medicaminibus purgato & agitato nō cruda nec p̄ exordia, nisi res poscat cogatue, plerūq; tñ nō poscit cogitue, quæ cō deducenda & agenda sunt, qua cōferant, quæ copia multitudineue ne respectato, sed donec qualia oportet facileq; feruntur, prodeūt, sed si dū hæc ages, male haberent, læderēt molestarentue, alio uestito, uel desiccato, uel reuellito remouetoue & eo deducito, cuius causa hoc fit, sed cum primis suffesturus necne sit languens cōsiderato. Sicca quidem calida sunt, humida uero liquidaue, frigida, quæ uero ciēt mouentue, contrario modo plerumq; habent. hæc quidem imparibus superne fiunt, siquidē & circuitus accessionū cōcussionūue morbiq; status talis sit, plerūq; uero paribus inferne fiūt. Sic & q̄ sua spōte profunt, fiunt cōcussiones & accessiones nisi circuitus paribus fecerit, sed in his quidem paribus, superne fiūt, imparibus autem inferne, quod non sæpe cadit, status ramen hi diffucilius decernunt. Qui uero tempus congruum tempestiuumue præcedunt,

Quæ per exordia dignoscend

Quæ languente molestant.

Cubatō spectetur.

Quado porrigitur.

Hæc eadē in aphorismis dixit

Languentis uires spectentur.

Cōcussiones et decretoria qui fiāt

neccessario sic habent, uti tertia & decima, uel quarta & decima fiant, tertia quidem & decima inferne, quarta uero & decima superne, sic, n. ad decretoriū facit & cōfert, præterq̃ quod inferne plurimū purgare oportet. hæc, n. proxime nō sunt, uti sic decernat, sed tardius ulteriusue, sed in grauibz acutisue multararius tentato & agito, quod penitus delassant. Per lōgas uero febres in articulis & iuncturis, uel secundū maxillas auresue potissimū suppurat absceditue.

*Longe febres
quid ferant.*

Qua quisq̃ dolet potissimūq̃ in parte superiore, nisi morbus lētus pigerue sit uel torpidus infernaq̃ petat, tunc potissimū inferne suppurat & abscedit, cum pedes calidi hoc præferunt, supne uero, cū frigent. Qui uero recens ex morbis cōualescent surgētue, si manus pedesue statim parte aliqua doleant, intus suppurabit & abscedet, quinetiā siquid ante morbū doleat, eo sistet & abscedet, quēadmodū cecidit Perinthiis tussibūdīs, anginosiq̃, nā hæc mala eodem abscessus faciūt, quos & febres, corporiq̃ similiter euenit, cū humores frigore, uel aliqua alia re liq̃sunt, tabescunt & corrūpuntur.

*Cōualescētū sup
purationis signa*

Perinthus.

*Humorū obser
uatio.*

*Lienosi quid pa
tiantur.*

Quāobrem quibus anni tēporibus quisq̃ humor uigeat floreatur, cōsiderato, quæq̃ morborū genera in his singuli creent, quiq̃ affectus & passionēs in hngulis morbis fiant, nā corporis partes qua morbus est, maxime laborāt naturaq̃ eo tēdit, sicuti Lienosi qui sunt, maxime laborāt, naturaq̃ in his quid operatur et facit, nā fere semper mali coloris sunt, corpore languido suspiriososq̃ cū quid ad sese trahit, nisi frigoris intēperantia hoc patiat, uel ciborū, potionū, somni, uigiliæ, uel amore desiderione aliquo sicuti talorū tesserarūq̃, uel arte, uel necessitate aliqua, laborū tolerantia, & eorū q̃ sunt ordine aliquo, uel nō certo ordine, mutationes si fiant de cōsuetis in nō consueta, mētis animiue defatigatione, uel disquirendo, uel exercendo, uel uidēdo, uel dicēdo, uel siquid aliud est sicuti sunt curæ, tristitia, cupiditas, ira mētis imperiosæ, siquæ molestiæ fiāt uisu uel auditu, uel siquæ corpora inter sese cōtrita molestiā creent, sicuti molæ dētes cū collidūtur, inter seseq̃ cōterunt, uel siquid p̃ceps cauūue occurrat, crura labāt tremūtue, cūq̃ quid quod usui sit egeatue manibus tollitur, tremūt, coluber serpsue subito uisus pallefcere facit, terrores, timorēs, pudor, uetecūdia, cura, uoluptas ira, cæteraq̃ talia q̃ similiter afficiūt, quibus eorum corpus subauscultet, quod est actioni motui & agitationi. His, n. subauscultat, quēadmodū est sudor, cordis palpitatio & agitatio, cæteraq̃ harū uiriū & facultatū quæ foris prosunt, uel officiunt lædūtue, sicuti pūctio, persusio, unctio, sparsio, emplastratio, lanarum taliūq̃ superligatio. Quæq̃ intus sunt, his subauscultāt, nō solū quæ foris sunt si intro tendāt & porrigant, sed & quæ in lanis cubatuq̃ sunt succidis aridisue, quodq̃ apud regē dicitur cuminū uisu & odoratu, quæq̃ caput deducunt, perturbant, sicuti uerba sermonesue, uox & talia, mammæ, semen genitalis, locelli signa sunt p̃ætates, p̃focationes, strāgulationesue singultus, tussis, cū testes petunt. Quēadmodū est terra atboribus, sic uēter animalibus, nā alit, calefacit, frige facit, cū quidem uacuus est, frige facit, cū uero plenus, calefacit, quēadmodum

*Quæ mentem
uexent.*

*Mola dentes col
lisi molestant.*

*Quæ crurū tre
moremet pallore
faciunt.*

*Quæ foris uel
intus officiunt.*

*Terra sata.
Venter animalis
nutrit.
Ventris qualitas*

quæadmodum terra fimo satiata caloré satis subministrat, cū uero sine eo est, frigus. Præterea uenter hieme calidus est, carnē intus habet siccā, sanā, non putridam, diuturnā, sic & arbores sub cortice sicco, tenui similiter, & animātium quædam sicuti testitudines, quicquidq; tale est, sic & ætatibus, anni tēporibus & annis deprehēdas similiaq; reperias. Nā uiuentia non conterūtur consumunturue, modiceq; & tēperate si rebus utātur, melius habēt & degunt. Quæadmodum curtēs & recēs aquila salit & scaturit, pmanēs autē & inueterata restagnat, sedet, marcescit, sic & uētricus cibū trāsmittit, sedimentū uero tanq; uas aliqd retinet. Morborū pterea modi diuersi subeūt. Quædā, n. morborū genera cōgenita, cognata gētiliaq; & peculiaria & insita regionibus, locisq; sunt, quæ discere sciscitādo scire & obseruare operæ p̄tium est, multis, n. de causis in his uigent, quas multi sciunt. Quædā corporis qualitate dispositioneue, quædam uictūs ratione cibusue, quædā morborū stata cōsuetudine cōstitutioneue, quædam anni tēporibus gignuntur, nā regiones & loci qui tēporibus anni quibusdam male habent, morborū hæc genera creant, siquidē anni tēpora cū inæqualia sunt hoc est eodē die, nō æque calēt frigentq;, quod cū fecerit, morbi per autūnum aliaq; anni tēpora rata pōrtione fiēt & erūt. Partim nāq; malis, fetidis, coeposis & palustribus odoribus creātur. Partim aquis hō bonis, q; his utitur, calculosi fere lienosiq; sunt, partim uētis bonis malisq;. Tēpora ergo anni qualia fuerint, tales erūt & morbi statusq; eorū & modi qui de his proficiunt Tēpora, n. anni, si naturaliter suo tēpore & ordine trāsigunt, morbos bene decernentes & finiētes creabūt. Peculiares uero locorū & incolarū morbi statim p̄ferunt si quid tēpora uariauerint & mutauerint, similiaq; uel dissimilia fuerint, q̄ esse cōsueuerint & debuerint, morbi nāq; mutantur dissimiliterq; eunt q̄ consueuerunt. Per autumnum enim si morbus arcuatus regiusue urgeat præsefert autūni inæqualitatē, modo teporē, modo frigus excepiisse secutūue esse, modo cōtra frigus, calorē teporēue. Si uero p̄ æstatē bilis uigeat, lieno si plurimi fiunt, cū autē & aer sic erit, seseq; adducet, morbi arcuati p̄ uer erūt, motus, n. hic p̄ hanc speciem similis proximusq; huic anni tēpori est. Cū autem æstas ueri similis est, sudores in febribus, modi faciles nō graues linguæq; nō ualde siccescunt. Cum autem uer hibernat, hiems præpostera & tempestates, morbi quinetiam hiemales fiunt, tussibundi, pulmonici, anginosi. Si uero suo tempore non incipiat & ueniat autūnus, sed statim hibernet tempestuosusue sit, sicq; non iugiter sequatur, morbos eosdem non facit, quoniam suo tempore non coepit & inæqualiter processit. Cum itaq; tempora anni præpostera, non temperata, non discreta, non constantia fuerint, sic & morbi prærumpunt & ante tempus decernunt & remanent. Quemadmodum anni tempora quæ morbos hos creant quandoq; redeunt, sic & morbi repullulant. Quamobrem præconsiderato quomodo corpora habeant, cum anni tempora prærumpunt tempestatesq; & ea præoccupāt, Nam auster siue notus auditū graue malūne,

Testudinis quætas.

Quid animalia tuatur.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

Morborum naturæ.

quætas.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

Morborum quætas.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

Morborum quætas.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

Morborum quætas.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

Morborum quætas.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

Morborum quætas.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

Morborum quætas.

ut, p̄m̄tatur.

om̄tatur.

capitis grauedinem, uisum hebetem, corporis torporem, delassationem & resolutionem facit, cumq; hic præualet prædominaturæ, hæc in morbis patiuntur & ueniunt, putrida fluidaq; ulcera, præsertim os, pudenda, cæteraq; talia hoc patiuntur. Sin autem Septentrio seu Aquilo Boreasue, tusses uigent, fauces exasperantur, uentres durefcunt, lotii difficultates, laterum, pectorumq; dolores consequuntur, cum autem hic præualuerit, mala hæc potissimum expectato tantoq; magis, quanto uehementius flabit, post uero siccitates, æstus & pluuias, febres sequuntur uehementiores mitioresue prout hæc magna multaue fuerint, corporaq; habuerint, quib; humores uiguerint, cum hæc inuadunt, temporaq; mutantur. Quin etiam maxime differt, sint austris septentrionesq; sicci uel pluuiosi, magnum & hoc est, nam alius alio anni tempore, regione, loco magnus est, quemadmodum est, per æstatem bilis uiget, per uer sanguis, cæteraq; talia. Temporum mutationes magnæ præsertim morbos pariunt, nam si temporibus anni mutationes magnæ sunt, sic & in cæteris omnibus fiunt. Quædam etiam mala uisus ratione, & ex additamento giunguntur. Tempora quinetiã anni sicuti certa, statataq; non sunt, sic & uisus ratio, color & frigus, præsertim ex additamento, quin & ætates, quæ sic mutantur. Quædam etiam naturæ cum tempore mutantur, nam quædam æstate, quædam hieme, melius peiusue habet, quædam, pro ut sunt regiones, loca, ubi degunt. Aetates præterea, nutritatus, morborum status, per temporum mutationes, melius peiusue habent. Quin & anni temporibus, uisus rationem, cibaria, pocula congruentia porrigito. Si quidem hiems sit, quæ desidia ab opere est, matura, cocta conditaue rite, simplicia sint, quæ tunc intrant, magnum enim & hoc est. Per æstatem uero, quoniam tunc operamur & persolamur, cibaria uaria, non statata, dilutioraq; uina, crebriora & poma porrigito. Præterea quemadmodum ex anni temporibus morbos est coniectari, sic & ex morbis aquas, tēpestates, uentos prænosceret, & siccitates, septentrionem austrumq; scilicet. Quod facile sit, si quis quæ consideranda sunt, consideret. Si cutis asperitates quædam lepræ in languentis corpore sint, dolores laboresue circa articulos, uentos & siccitates portendit, cum uero membra pruriunt, aquas cæteraq; talia. Quin & ex morborum circuitu, pluuiæ futuræ, & aquæ, & uenti prænoscentur, continuæ ne & iuges, an tertio quoq; die, sic & uenti, nam quidam iugiter & continenter flant, & inter sese resant, multis diebus aliqui, paucis alii. Quidam & iidem statato circuitu flant, circuituq; alio nonnulli, sicq; hi morbis, morbiq; his respondent, similitudinemq; trahunt. Nam cum aquæ & uenti parum durant, sic & morbi, cū uero totum ferme annum durant, sic & morbi producuntur, cumq; uehementes & magni sunt, sic & morbi, cum uero communi leniue modo & lento durant spirantue, sic & morbi procedunt. Per primas etiam aquas, cum post multam siccitate pluuiæ & aqua futura est, de iis etiam qui morbo subter cutē laborant

laborāt siue per hydropem, prædicere est, Cumq; magna uel alia pusilla signa comparuerint in uentorum positione, uel mutatione, nam tunc uel gliscit, uel remittit hic morbus, pro pluuiæ & aquæ qualitate. Quam ob rem sic in summa dicendum & deducendum est, morbos tales fore, quales pluuiæ & aquæ tempestates, uentiq; præcesserint. Similiter modo intelligendum & auscultandum est, si quis cum diu uiderit & obserauerit, prædicat quale fuit hibernū tempus, tales erunt uer & æstas. Colores etiam omnibus anni temporibus similes non sunt, neq; cum septentrio uel auster spirat, nec in omnibus ætatibus nec sibi quisquam semper similis est, nec cuiquam colore penitus, cæterisq;. Quare de coloribus cæterisq; rebus ex iis quæ uidemus & scimus & ad sunt, nec mutantur, sic obseruandum, speculandum, & dicendum est, temporibus anni ætates similes esse colore & modo. Qui mariscas habent, laterum morbo, pulmonis uitio, cancro, furunculis, pustulis carnem forantibus termentisue non corripiuntur, nec forsan cutis asperitate leprisue, nec fortasse uutiligine alphisue. Qui si non apto tempore curentur, statim & crebro his cæterisq; perniciosius corripiuntur. Cæteræ uero suppurationes sicuti fistulæ cæterorum remedia sunt, & acos quæq; suapte natura liberant cū super cōparent, liberantq; ab his tanquam sint quædam horum impedimenta cum accedunt. Quedam communicant, lociq; suspecti si labore doloreue, uel grauedine, uel re aliqua alia suscipiant, liberant. Quædam uicinitate prorumpentia ue quadam communicant, sanguis tamen non æquo modo defluit, sed humoris cognatione quædam talia spūunt. Quidam super his stato suoue tempore sanguinem emittunt, super aliis uero, quem admodum super his siue post hæc, cuius est siue non est uerisimile impedimentum & par super his. Quidam etiam cruenta spūunt. Quidam per anni tempus morbus laterum fit, biliosusq; morbus. Quibusdam secundum aures suppurat, quibus hoc per decretorium fit. Quod si non expurulet, sed euascescat malum simili modo & circuiu reuenit, postq; decretorium rursus tumescunt, & tolluntur & permanent, quemadmodum febres redeunt, quibus sperandum est, uti in articulos decumbat sistaturæ. Quidam lotium crassum album mingunt, sicuti filius Antigenis. Super laboriosis uero quartanis siue post, est cum tale prodit, & ab abscessu liberat, sin autem & super hoc sanguis de naribus abunde fluat, multo magis. Quorum autem in articulari modo, dextra parte dolitant intestina, lētoq; modo & quieto molestant, super autem hoc curare & liberare laboriosius & difficilius est.

*Hydropem con-
statio.*

*Summa huius
siderationis.*

*Ficof a quibus
tuti.*

*Fistula remedia
multorum sunt
Quæ naturaliter
liberant.*

*Stata et annue,
saria profunt.*

Apostasies.

*Lotium crassum
album quid faciat
Antigenes.*

HIPPOCRATIS DE SPIRITALIBVS, VENTOSIS FLATIBVS

VE SIVE PERI PHYSAON LIBER SER

MOVE SECVNDVS ET SEXAGESIMVS.

*Medicina quali-
tas.**endip a fcorit**lana mactilum**Vfus peritiue,
doctor et magi-
ster summus est.
Morbi latentes
gravesq; opinio-
ne arte cefentur.
Quid primmonin-
morbis et qua
medela.**Cōtraria tollunt
contraria.**Medicina quid.**Morbi oēs simi-
les diffimilesq;
sunt et cur diffi-
miles.**Loci morbos dif-
fimiles faciunt.
morbōū oīnmo-
dus species et cā-
una et eadem est.*

Vædum artes sunt, quæ iis qui eas sciunt possidentur, la-
boriosæ sunt, iis uero qui utuntur, utiles. nam uulgo rudi-
bus ignarisue, commune & hospitale bonum sunt, tractan-
tibus autem ipsas, molestæ. Quarum artium ea est, quam
græci medicinam iatricenue nominant. Medicus enim
iatrosue periculosa, graui cognoscit & uidet, quæ suauia
nec incunda sunt, tractat & tangit, peculiareq; molestias
in alienis malis, calamitatibus & utilitatibus capit. Languētes uero per hanc
artem malis maximis, doloribus laboribusue, molestia, morte liberantur, nam
omnibus his liquido medicina lenimen & remedium esse deprehenditur. Hu-
ius autem artis mala non probandaue cognoscere difficile est, proba uero bo-
naue facile. Mala quidem & non probanda medicis tantum nota sunt, uulgo
autem rudibus ignarisue nequaquam, corporis enim opera non sunt, sed mē-
tis. Quæ cumq; enim manibus tractanda sunt, iis consueuisse oportet, peritiā
ue usumue parare, nam manuum usus doctor est maximus. De morbis autē
obscurissimis & non uisis difficilibusq; & grauib, opinione potius q̃ arte iu-
dicatur, plurimum enim in his peritia ab imperitia differt. Quorum unum &
potissimum est, cognoscere quæ nam causa sit, principium, & fons morborū
malorumue corporum. Nam si quis morbi causam cognoscat & uideat, da-
re & poterit ex contrariis conferentia corpori, cum morbos cognoscat, hæc
enim potissimum suapte natura est medicina. Statim subitaue fames morbus
est, nā quicquid hominem uexat, morbus est & uocatur. Quod ergo famis re-
medium est, quod famem tollit, quod est cibus siue comestio. Hoc ergo illud
curato, sitimq; etiam tollit portio, plenitatem uacuatio, plenitas uacuaticnem,
dolentiam indolentia, indolentiam dolentia, & uti unico uerbo concludam,
contrariorum medicamenta sunt contraria. Medicina enim est additio & sub-
tractio, subtractio superantiū, additio deficientiū, qui autē hoc optime facit,
medicus optimus est, qui uero ab hoc plurimum abest, plurimum etiam abest
ab arte medica. Hæc quidem in transgressu, & præter orationis futuræ propo-
situm dicta sint. Morborum quidē unus est modus, qui tamen inter sese mihi
differre uidentur, quandoq; propter locorum dissimilitudinem & alienatio-
nem. Quinetiam morborum omnium species & causa una & eadem est, quā
post hac dicere conabor & tentabo. Corpora namq; & hominum & anima-
lium cæterorum tribus nutrimentis nutriuntur, quibus hæc nomina sunt, ci-
baria

baria, pocula, spiramenta pneumataue. Quæquidem spiramenta cum in corporibus sunt, uenti phyæue dicuntur & uocantur, quæ cum extra corpora sunt, aer dicitur, qui plurimum in omnibus quæ cadunt, potest, cuius uim considerare operæ præmium est. Nam uentus est aeris fluens unda, qui cum uehementer flat, ut eius arbores connelluntur, mare fluctuat, naues tantæ magnitudini non assuetæ per altum iactantur, hanc quidem uim in his habet, qui non uidetur quidem, sed sentitur, quid enim sine hoc sit fiatue, uel cui rei abest, uel cui non inest? Quicquid enim inter terram & cælum est, spiritus plenum est, conspiraturque & perflatur. Hic & hiemis & æstatis causa est, per hiemem uero creber est & frigidus, per æstatem lenis mitisque & tranquillusserenusue. Quin & Solis & Lunæ, & siderum astrorumque uiam dirigit, spiritus enim nutrimentum ignis est, nam si spiritu ignis priuetur, non uiuit, quamobrem & Solis perennem cursum spiritus & aer perennis & tenuis esse facit. Quod uero mare spiritus particeps sit, omnibus patet, siquidem animalia natantia sine spiritu non uiuerent. Cætera autem alio modo & alibi per aquam & ex aqua spiritum trahentia participant, Lunaque in hoc sedem & fundamentum habet, Terræque etiam hic est uehiculum & sustentamentum, nihilque est quod hoc uacet, cur autem spiritus tantum possit & ualeat, alii dixerunt, Mortalibus uero hic uitæ & morborum causa est, tamque corporibus cunctis usus spiritus necessarius est, uti si cæteris aliis rebus cunctis careat quis & abstineat cibo & potu scilicet duos tresue & plures dies, uiuere poterit, sed si quis spiritus in corpora meatus claudat & interceptiat, paruo diei spatio peribit, tantæ magno usui spiritus est corpori. Præterea cætera omnia homines agere cessant, plena namque mutationum est uita, tamē hoc solum mortalia omnia semper agunt, spiritum enim modo trahunt, modo emittunt. Quod autem magna sit communicatio communisue usus & necessarius spiritus aerisue cunctis animalibus dictum est. Post hoc uero statim dicendum est par nec uerisimile esse morbos aliunde gigni, quæ cum hoc plus uel minus, uel multum simul, uel morbosus inquinamentis infectum in corpus penetrat. De negotio quidem hoc satis mihi hæc sunt. Postea autem ad opera ipsa oratione deueniam morbosque omnes huius esse & nepotes demonstrabo. Primum quidem de febre communi maxime morbo auspicabor. Morbus, n. hic cæteris omnibus adsidet affecla comesue est, quod uulnera cæteraque lædētia demonstrant, nam post eorum inflammationē febris statim sequitur, postque inguinum tumorem. Duo uero sunt potissimum febrium genera, uti hæc quoque discurrem, unum commune quod ab omnibus pestilentia uocatur. Alterū quod malo nutritu peculiare iis sit qui male nutricantur & uiuunt. Horū utriusque causa est & astor spiritus aerue. Communis ergo febris propterea talis est quæ omnes eodem spiritum trahunt, similes autem febres gignuntur cum simile corpus similis similiterque & æque mistus spiritus intrat. Sed forsitan quis dicat cur non omnibus animalibus, sed uni generi tantum tales morbi fiunt. Quoniam

Tria sunt quæ corpora hominum et animalium cunctorum sustentant. Spiritus, uentus aerue quid sit et possit.

Spiritus aerue cuncta uigent.

Lunaque, et terra hoc uehitur.

Morbi hinc creatur.

Spiritus huius quæ necessarius sit Cibo et potu carens non statim perit, uti spiritus carens.

Spiritus semper trahitur uel emittitur.

Morbi unde fiunt

Duo potissimum febrium genera.

Causa peculiaris quæ febris causa.

Febris mali nutritus et qui sit malus nutritus

Quid sit febris

Quid sit febris

Quid sit febris

Physe.

Horroris tremoris huiusmodi

Quid sit febris

Quid sit febris

Quid sit febris

Quid sit febris

Quid sit febris

dicat quis corpus a corpore, natura a natura, nutritus a nutritur differ-
cunctis enim animantibus eadem non conferunt & conveniunt, sed aliis alia,
Cum ergo spiritus & aer iis inquinamentis cōpletur quæ humane naturæ ho-
stilia sunt, tunc homines languent, cumq; alicui animalium generi spiritus nō
commodus obrepit, tunc eo morbo corripitur. Qui sint populares & cōmu-
nes morbi, curq; & quomodo quove gignantur, dictum est. Quæ vero febris
malo nutritu gignatur, tibi dissertabo. Mala quidem vivendi ratio hæc est,
cum quis plures cibos, vel siccos, vel uidos liquidos suæ & plures q̄ ferre possit,
corpori dat, laboremq; nullum copię huic opponit, cumq; varios & inter sese
dissimiles cibos infarcit & immittit. Nam dissimilia tumultuantur & dissident
inter sese, quædam enim citius, quædam tardius cōcoquantur digeruntur.
Cum multis etiam cibus necesse est & multum spiritum intrare, cum omnibus
enim quæ comeduntur & potantur, spiritus vel plus, vel minus in corpus pe-
netrat, quod hac re demonstratur. Nam post multos cibos & potus plurimi
statim & nauseant & ructant, spiritus enim inclusus cum bullis & repagula, qui
bus continetur, fregit, recurstat. Cum ergo corpus multorum cibariorum ple-
num est, spiritusq; multa plenitas sit, cibis intus remoratis diutius, qui præ co-
pia cum transire non possint, remorantur, cum enim ventriculus inferior clau-
ditur, spiritus physæue corpus totum perreptant percuntur, sanguinolens
tasq; potissimum partes petunt, quas refrigerant, quibus refrigeratis, corpor-
is & sanguinis ubi radices & fontes sunt, corpus totum refrigerant, quibus lo-
cis & sanguine frige factis, corpus totum horret. Propterea primum ante fe-
bres horrent, tantoq; magis quanto maior copia spiritus statusue prorumpet,
corpulq; deinde hoc modo tremunt, sanguinem, horrorem timēs & fugiens, cor-
pulsq; totū perreptans ad loca calidissima confugit & currit. Præterea diverso
modo & horrent & tremunt, nam cum sanguis partes extremas deserit, carnes
& intestina tremunt. Quædam enim corporis partes multi sanguinis sunt, q̄
dam pauci, quædam exangues. Partes ergo pauci sanguinis & exangues nō cō-
tremiscunt, sed saliant & quatuntur micantur, calore namq; carent & deser-
runt. Quæ vero multi sanguinis sunt, præ sanguinis copia tremunt & in-
flammanur, sanguis enim cum multus est, quiescere non potest. Hiant autem
ante febres, cum spiritus & aer multus intus congregatus & cumalatus una to-
tusq; superiora petens os ui aperit & dehiscere hiareue facit, hac enim facile
prodit. Nam quemadmodum de cortinis ahenisue ferventibus uapor multus
profilit, sic corpore calefacto spiritus aerue conclusus & ui latus per os p̄dit
& exit. Membraq; etiam articuliue & iuncturæ ante febres resolvuntur, nervi
namq; tepesacti distant & laxantur, cum uero sanguis una coactus & congrega-
tus concaluit, spiritus qui sanguinem refrigeravit, rursus calefit qui calore supe-
ratus ignescit accenditur, corpusq; totum ualidius calefacit, sanguisq; cum
coadiuuat. Præterea quod accēsum & ignitū erat, liquefcit spiritusq; inde fit,

quo ad corporis meatus prorumpente, sudores gignuntur. Spiritus enim cum consistit, in aquam uertitur, per meatusq; prodit, quemadmodum de feruentibus aquis uapor, si uero durum quid offendit, crassescit densaturq; guttæq; prorumpunt. De corporibus illis quibus illè uapor impegit, dolores labores uè capitis una cum febre fiunt, quod sanguis anguste prodit & permeat, spiritus enim completur, qui cum multus est & calefactus, dolorem capitis facit, nam sanguis calidus cum sit, coactus ui, celeriter per uiam angustam transire nequit, multa enim impediunt & sistunt, propterea etiam tempora pulsant, febres ergo sicuti dixeramus fiunt, unaq; cum his dolores morbiq; cæteri. Sin autem conuoluoli dolores uè tenuis & ieiuni intestini seu heilei cōuolucraue alia torminaue siue trophi, confirmataq; alia, spiritus flatusue in causa esse cūstis patere reor, nam horum omnium causa est spiritus discursio. Qui cum in locos ténellos, non consuetos, non tactos alias perripit, ueluti telum aliquod sagittaue penetrat, hæret infigiturq; & per cames perripit, præcordia quodq; & illum utramq; partem petit. Foris propterea fomentis calefacientes, dolorem laboremue lenire nitūtur, calore namq; rarefacto corpore, spiritus fo menti ipsius dolorum aliquam requiem facit. Quis forsā dicat quonāmo do profuua destillationesue propter spiritus fiunt, quemadmodumue sanguinis eruptionum quæ circa pectus in pectorene fiūt, hoc causa est, puto me & hæc propterea tum fieri demonstratum. Cum uenæ capitis, spiritus aerisue complentur, primo quidem caput spiritu uehementer grauatnr physæ ue insita, postea spiritus per sanguinem propter uiarum angustiam, uoluntatur sanguinis; tenuissima pars per uenas exprimitur, quæ liquida humidaue cum multa in unum coiuat per cæteros meatus fluit, quoq; corporis sic coactum puenit, morbus cōsistitur gignitur. Cum autem hæc molestia laborue spectiem aciemue oculorum petit, oculi laborant, si aures auditionesue, morbus & illic gignitur, si nares, grauedo mala pituita destillatione fit, si pectus, rauce do præfocatioue creatur, Nam pituita humoribus acris commista quocūq; prorum pit, locos non consuetos lancinat ulceratue. Si fauces cū tenellæ sint, hæc destillatio petat, eas exasperat, spiritus enim cum per fauces exit & spirat, de pectore uenit eodemq; itinere redit. Cum uero hæc destillatio defluctio ue spiritui progredienti occurrit, tussis supergignitur pituitaq; superne reiciit quas ob causas fauces lancinantur, ulcerantur, exasperantur, calefiunt, quæ calefactæ de capite humorem trahunt, caput uero de reliquo corpore trahēs & su mens his præbet. Cum autem destillatio rheumane sic defluere consueuit, meatusq; tanq; canaliculi tubuliue currunt & perfluunt, pectori dedunt, pituita uero cum acris sit, in carnem prorumpens uleerat uenalsq; refringit. Cum aut sanguis alienum locum perfundit, si illic moratur, putrescit pusq; efficitur, qd neq; supra redire potest, nec infra descendere. supra namq; facilis uia non est, cum acclinis sit, cumq; res humida liquidaue sit, gravis penitusq; alia q̃ prius

Sudor qui creetur.

Capitis dolor cū febre cur fiat. Pulsus temporum cur. Heilei strophig unde.

Calor fermenti foris appositū quid faciat. Destillationis cā

Fauces quæ exasperantur tussisq; fiat.

Sanguis cū putrescit pus efficitur.

fuerat, deorsum uero tendere scriptum præcordiorum uetat, quoniam destilla-
tio sine spiritu reuulsa rescissaue scinditur dehiscitue. Quæ autem uel spon-
te sua, uel propter dolores laboresue refringitur reuelliturue, sponte quidem
sua cum spiritus uenas penetrat, sanguinisq; locum meatibus angustū facit.
tunc enim sanguis coactus & compressus cum multus est, qua maxime procū
bit, meatus frangit, qui cum multus est, prorumpit doloremq; facit, spiritusq;
uenas complet. nam locum affectum & laborantem spiritum continere neces-
se est, cæteraq; superscriptis similia fieri. Scissuræ uero cunctæ fragmentaue
propterea fiunt, cum aliqua ui carnes inter sese discedunt & distant, quam di-
stantiam si spiritus intrat, dolorem facit. Si uero per carnes spiritus discurrat,
corporis meatus rarefacit. Nam una cum spiritu humiditas penetrat, qua cor-
pus madescit, quo madefacto carnes tabescunt & subliquescent, tibiæ tume-
scunt, malumq; gignitur, quod aquæ subter cutem hydropsue dicitur. Quod
autem spiritus morbi huius causa sit, maximum hoc argumentum & signū est.
Nam cum quidam male perniciosæ habentes subluissent, multa aqua exiuit,
quæ cum spiritu tumesceret, multa uidebatur, cum uero spiritus discessit,
pauca minorue remansit sicuti uidebatur, cum tamen eadem esset. Signū præ-
terea huius rei & aliud hoc est, quod cum quis uentrem penitus euacuauit, uix
tres dies prætereunt, cum rursus completur, quidnam aliud compleuit nisi spi-
ritus uentusue? Quid enim aliud tam cito compleisset? cum non multum come-
derit potaueritue, quinetiam nec carnes cū tabuerint, solumq; ossa, nerui, ue-
næ, fibræ remanserint, causa possunt esse tantumq; replere, causa ergo subter
cutem aquæ hydroposue dicta iam est. Siderationes autem guttæue seu apo-
plexiæ spiritu etiam fiunt. Nam cum spiritus multus & frigidus carnes pene-
trat quæ corporis sensilia non sunt, corpusq; totum perreptat, hominem tot-
um siderat percutitue, si uero partem, eam siderat & percutit læditue, cumq;
spiritus discessit, morbus cessat, cum permanet, & morbus permanet, cum ue-
ro sic habent, crebro hiant. Morbum etiam, qui facer comitalisue dicitur,
mihi uideor & hoc præbere, seu spiritum & hunc gignere, quibus autem ratio-
nibus persuadear, iisdem audientes persuadere conabor. Puto quidem eorū
quæ in corpore sunt, nihil magis ad prudentiā facere & conferre q̃ sanguinē,
q̃ dū in sua figura p̃sistit & permanet, prudentia etiā pmanet, quo pmutato pru-
dētia ēt pmutatur & procidit. Qd̃ autē hęc sic habeāt multa testantur. Primū
quidē somnus qui cunctis uiuis cōis est, suo testimonio superius dicta confir-
mat, qui cum corpori subrepat, sanguis refrigeratur. Somnus enim suapte na-
tura frigidus est & frigefacit, sanguine uero frigefacto, tardius per meatus &
membra discurrit. Quod hinc patet, corpora enim tunc grauata deponuntur,
cuncta enim grauia terram & ima petunt, luminisq; oculiue accenduntur, pru-
dētia uariatur & altera fit, præterea quædam opiniones, uisa & imaguncu-
læ per somnum diuersantur, quæ quidem insomnia uocitantur. Quin & p-
temulentiam

Locus affectus
spiritus uexatur
Scissuræ carnis
fragmentaue
qui fiant et Hy-
drops.

Siderationis apo-
plexiæne causa

Sacer morbus co-
mitalisue qui
fiat.

Sanguis quid
possit.

Somnus qualis

Insomnia.

remulentiam, cum sanguis repente crescit, animi prudentia concidit, prudentiaq; animi cogitata præsentiumq; malorum obliuiscuntur & futura bona fore sperant, multa præterea possem dicere per quæ sanguis permutatus, prudentiam quoq; sensum & mentem uariavit & permutauit. Siquidem ergo sanguis penitus perturbatur, sensus, prudentia & mens penitus perit & perditur. nam affectus, perturbationes & passionēs & agnitiones, quædā consuetudines sunt. Cum uero de morte consueto consuetudine ue discendimus, sensus, mens prudentia ue nobis tollitur. Quamobrem dico sacrum morbum comitiale uel sic fieri. Cum spiritus multus per corpus totum & sanguinem currit & miscetur, multas uenas sapientur & obturantur, cumq; spiritus multus aerue crassas uenas multiq; sanguinis prorupit & petiuit illicq; remansit, sanguis prodire & discurrere prohibetur, hac quidem permanat, hac uero languide & tarde prodit, hac celerius. Dissimili uero sanguinis uia per corpus facta, dissimilitudines quoq; multæ per corpus fiunt, corpus enim totum undiq; contrahitur & afficitur, partesq; corporis, sanguine turbæ huic & commotioni subministrante, perturbantur, sanguinisq; diuersatione, corporis undiq; diuersationes fiunt, tēporeq; hoc sine rerum omnium sensu sunt, surdi eorum quæ dicuntur, cæci eorum quæ sunt, doloresq; nullos sentiunt. Spiritus enim aer uel sic commotus & perturbatus sanguinem commouet & coinquinat & inficit. Spuma uero per os non abire discit, spiritus enim aerue cum faucium uenas penetrat, ipse quidem exit, sanguinisq; tenuissimam partem secum educit, quæ cum liquida huda uel sit, albescit uersando commiscendo uel. per membranas enim tenues spiritus aerue cum exiit purus & sincerus, albus comparet, proptereaq; spumæ omnes albæ sunt & uidentur. Quando autem qui hoc morbo corripitur, molestia hac liberantur, dicam. Cum laboribus his corpus exercitatum & uexatum calefit, sanguis etiam calefit, qui calefactus spiritus calefacit, qui calefacti dissoluuntur, sanguinisq; statum consistentiamue dissoluunt, qui partim cum sanguine, partim cum pituita profiliunt, spumæq; non amplius feruente sanguineq; cōsistente, quieteq; & tranquillitate facta in corpore, morbus cessat & sedatur. Spiritus ergo per hæc omnia modis multis morbi huius causa potius esse uidetur, cætera uero cuncta cum his & post hos aliquid causari siue causam aliquam præbere. Quamobrem cum hoc morborum causa sit quod demonstrari, nam morborum causam, me demonstraturum promiseram, spiritumq; & in his, & in aliis rebus multis, & in animalium corporibus multum posse demonstrari, sermonemq; ad morborum & ægritudinum notionem produxi, quæ ueram & patentem causam & materiam haberet. De morbis aut ægritudinibusq; cæteris si dixissem, longior quidem oratio fuisset nihilog; minus ueracior, sed cui minus fidei haberetur.

Temulentia quoq; sensus uariatur.

Sacer morbus sic fit.

Sanguis quid possit et faciat.

Comitiales cur nihil sentiant.

Comitialia cur os spumescat.

Spiritus quid faciant.

Spiritus animalium corpora mouerantur.

*Cum de carnis
membrorūq; crea
tione dicturus sis
quid repetat nim
deto.*

*Anima ceteraq;
emeta hominum
et animalium de
coelo sunt.*
*Calidum calorne
sol et aether quid
possit.*

Terra.
Spiritus aeris.

Aqua.

Ossa unde.

Nervi qui facti.

*Membrana ca
tisue.*
*Fauces stom
chus intestina ue
ter sedem usq; ca
ua cur.*

Vesica.

Omnibus equidē sententiis & opinionibus tū eorū qui prius fuerūt, tū meis hactenus usus sum, nā necesse fuit cū de medica arte tractarem, principiū cōe plurimorū sententiis & opinionibus pponere. De coelestibus aut rebus & sublimibus mihi nihil dicēdum uidet, nisi quatenus homines aliaq; cætera, q̄ in terris degūt & gignūt natae sūt, principiū & originē inde habere demonstrabo, qd̄q; aīa de coelo ē, qd̄q; dolere, lāguere, mori, qcqd̄q; boni maliue ī hoīe est, de coelo p̄ficiscit, nūc uero sentētiās opinionēsue meas patefaciā. Pfecto mihi uidet illud, quod calidū caloreūe dicimus, quid non mortale esse, cūtaq; sentire, intelligere, uidere, audire, plēntia præteritaq; & futura nouisse. Quod cū plurimū oīa pturbata cōfusaq; forēt, ab coeteris sese separauit & seiūxit, supremāq; circinationē circulūue petiuit, qd̄ prisci mihi uidētur æthera nōisse. Pars aut altera, q̄ terra dicitur, locū infimū sibi petiuit & elegit, q̄ siccū qd̄ & frigidū est, plurimūq; mouetur & agitur, q̄ tñ qñq; multū calefit. Tertia uero pars q̄ spiritus aerisue nomē nacta est, mediū locū coepit, quæ calidū & humidū qd̄ est. Quarta uero pars quæ humidissimū & crassissimū est, terræ locū pximum occupauit. Cū hæc aut terrā circūdet inter seseq; cōmoueātur, coagitētur & cōturbētur, terrā qñq; multum calefaciūt, sed alibi multū, alibi parū. Tēpore uero procedēte, calore terra siccefacta, q̄ in ea remāserunt, putredines quasdā tāq; tuniculas cōtrahunt, q̄ multo tpe celefacta, qcqd̄ putredinis terræ remāsit, qd̄ pingue & humidum aliquatenus esset, subito perustum est, & ossa fecit. Quæ uero magis glutinosa fuerūt & frigidi frigorisue participātia, calefacta puri nō potuerūt, nec etiā frigido frigoreue refrigerari, peculiarē ideo cæterisq; nō similē figurā sibi sumplerūt, neruosq; ualidos fecerūt, non enim in eo multū frigidi erat. Sed uenæ plurimū frigidi habuerunt, frigidiq; huius quoquo uersus siue circūquaq; glutinosissimū quod fuit calido perustū, mēbrana & cutis effectū est, frigidū uero, quod erat, calido superatū, dissolutū est, proptereaq; humidū liquidūue remāsit & factū est. Similiq; modo fauces, superior uētriculus stomachusue, uēter intestinaq; ad anū usq; caua sunt, nā frigido cōtinēter calafacto, glutinosum illud, quod circūdederat, mēbrana tanq; tunica circumamiciuit, humidū uero, quod intus fuit, cū in eo non multum pinguis glutinosiq; esset, superatum, humidum liquidumue factum est. Simili ratione & uesica facta est, nam frigidum multum, quod circūdabat, cū remansisset, calido

lido calefactum, dissolutum est, humidumq; siue liquidum euasit, utpote cum nihil in eo pingue glutinosumq; esset, quicquid circundabat, tunica factum est, cauag; cætera modum eundem habent. Vbi autem plus glutinosi q̃ pinguis fuit, membrana sicuti tunica factum est. Vbi uero plus pinguis q̃ glutinosi fuit, ossa factum est, quorum hæc ratio est. Vbi quid glutinosi non inest fuitue, pinguis autem & frigidi multum, citius propter pingue perustum est, ossaq; durissima, siccissima, asperrima, morosissima, compactissima facta sunt & fiunt. Vbi uero pingue glutinosumq; pari ratione & modo inest, hinc ossa cauernosa, caua fistulosaq; gignuntur. De his quidem sic habet, frigidum quidem constringit, calidum uero dispergit, longoq; tempore & siccefacit, ubi quid pinguis inest, citius his perurit & persiccat, ubi quid glutinosi cum frigido sine pingui inest, non uult non potestue siue non consuevit peruri, sed tempore calefactum cogitur constringiturue. Cerebrum quidem frigidi glutinosiq; sedes, arx, & metropolis est, calidum uero pinguis sedes, arx, & metropolis est, quod calefactum primum omnium diffunditur & pinguefacit. Cerebrum propter hoc, quod pinguis minimum habuit, glutinosi uero plurimum, calido peruri non potuit, sed temporis spatio membranam sicuti tunicam sumpsit, circa uero membranâ hanc ossa sunt, quatenus calidum superauit, & in quibus pinguis aliquid inerat. Medulla uero spinæ de cerebro descendit, plusq; pinguis q̃ glutinosi in ea non inest, quemadmodum nec in cerebro, propterea medulla uere dici non potest. Nam cæterorum ossium medullæ similis non est, membranam tunicamue sola habet, cum illa non habeat. Clarius præterea signum dabo, si quis neruosa glutinosaque, cæteraq; similia torreat, ustulet decoquatue, non ustulantur, nec decoquuntur, pinguis enim minimum habent, cætera uero q̃ primum & ustulantur & coquuntur, nam crassum & pingue celerime perustulatur, assatur, coquitur, & igne consumitur & liquefcit, sic & intestina mihi constare uidentur. De uenis autem prius mihi dictum fuit. Cor autem plurimum glutinosi & frigidi habet, quod calido calefactum, caro glutinosa, solida, & dura factum est, membranulamq; circa habet, cauumq; est non sicuti uenæ, cum uenarum cauarum magnarumue caput sit & origo. Nam duæ caux uenæ magnæue de corde proficiuntur, quarum una dicitur arteria, caua altera & magna uena est, quæ cordi cohæret. Cor plus calidi habet q̃ caua uena, spiritusq; conceptaculum, castellum, & penus est, quæ duæ uenæ plurimas alias per corpus spargunt. Quæ autem ualde caua est & magna, cordiq; cohæret, per præcordia, uentrem totum currit, & in utrosq; lumbos, rhenes, coxendices scinditur, partesq; alias petit, crusq; utrumq; quin & supra cor ipsum, & in utramq; ceruicis partem immittitur, in caputq; reflectitur, ac in utraq; tepora scinditur. Posset quis & magnarum uenarum numerum recensere, sed uti unico uerbo dicatur, plurimæ uenæ p. corpus totum ab arteria & caua uena spargunt. Caux ualde maximæq; sunt illæ uenæ, q̃ cordi, ceruici, capiti cohærent

*Ossa qui fiant
cauag;.*

Cerebrum quid.

Cerebri tunica.

*Medulla spinæ
cur proprie me-
dulla non sit.*

Cordis natura.

*Arteria uenag;
altera magna
unde.*

*Venule corpo-
ris unde neant.
Quæ magna
uena.*

Cor calidum est.

subterq; cor ipsum coxendices petunt. Plurimum uero calidi & in corde & in uenis propter hoc inest, cor enim cum omnium quæ in corpore sunt calidissimū sit, spiritū in sese continet habetue. Quod aut cor spiritusq; eius calidus sit, quisq; facile deprehendat, cor enim & uenæ semper mouentur & agitantur, calidq; plurimum in uenis propter hæc est, quod cor spiritum habet, trahit & continet calidissimumq; omnium est, quæ in homine sunt. Est & alio modo hanc rem cognoscere, si quis ignem accendat cum uentus in eum fiat, flamma uaporq; eius calidus mouetur, agitur, sentitur modo plus, modo minus, sicq; cor uenæq; modo plus, modo minus mouentur & agitantur. cū autem uentus nullus flatusue ignem agit & mouet, nihil mouetur, simili modo hoc in nobis fieri cognoscere possumus. Præterea frigidum frigusue calidi calorisue nutrimentum est, puerq; sine foetus cum in matris utero est, labiis clausis fugit & attrahit de matris uulua locellisue nutrimentum, spiritumq; cordi præbet & immittit, qui quidem calidissimus in puerulo est, cumq; mater spirat respiratue calidum caloremue motumq; corpori coeterisq; eius membris omnibus præbet. Si uero quis petat quo pacto quisquam hoc sciat, quod puerulus in matris utero hoc agat, quis hoc respondeat, quod pueruli, cum in lucem, dantur & eduntur, sterco in intestinis habere uidentur, simulq; ac editi sunt, oletant tam pueruli q; brutula animantia. Quod si non esset, nunq; cum primum puerulus natus est, matris mammam sugere sciret, nisi hoc in matris aluo didicisset. De cordis quidem & uenarū motu sic habet, Pulmo uero cor di sic additus est. Quātulumcunq; humidi humorisue glutinosissimū inerat, cor calefaciens q; primum desiccavit, quod tanquam spumam spongiæ, calidum uernosum fistulosumue reddidit, uenulasq; plures per eum sparsit, uti quicquid frigidi frigorisue in glutinoso esset, calido caloreue liquefceret, humidumq; liquidumue redderetur, quodq; de glutinoso remāneret, tunica pelluculaue fieret. Iecur autem hoc modo constitit. Cum calido caloreue multum humidi liquidū sine glutinoso pinguiq; remansisset, frigidumq; calidum superauerat, quod sese compegit constrinxitue, cuius rei signum argumentumq; hoc sit mihi. Cum quis sacram uictimam hostiamue mactat iugulatue, sanguē, donec ea calida est, liquidum defluit & manat, cum uero frigit, coit & constringitur, quod si quis agitet, non coit, fibræ enim quædam frigida glutinosæq; in eo sunt. Lien uero splenue hoc pacto surrexit constititue. Cum calido glutinosoq; calidi quidem plurimum, frigidi uero pusillum in eo remāsit tantum quantum glutinosum coegeret & constringeret, quod sunt fibræ, quæ in liene sunt, propter quas lien mollis est fibrosusq;. Rhenes uero sic contumuerunt & constiterunt. Pusillū glutinosū, sed calidi, frigidiq; non parū remāserat, quod frigidū cōpegit & strinxit, durissimūq; & densissimū omnium intestinorū factū est, colorisq; rubri pusillū restitit, quod caloris calidiue nō multū remāsit. Carnis quoq; ratio eadē est, Frigus frigidumue in unum conuenit & coiuit,

Cor et uenæ semper agitantur.

Qua similitudine cōfirmet hoc uideto.

Frigus calorem mirit.

Puerulus in utero quid faciat.

Qui hoc confirmet aspicio.

Pulmo.

Iecur.

Qui hoc asseruerit uideto.

Cur sanguis coit.

Lien.

Rhenes.

Cato.

carnemq;

carnemque fecit, glutinosum autem in foramina cauernaque abiuit, in quibus tanquam in magnis uenis humidum degeret, calidum autem corpore toto spargitur tantumque frigidi inest, quantum humidum & liquidum cogat, quod calore calidoue tamen superatur dispergiturque. Quod autem humidum calidum sit, hæc est demonstratio, si quis corporis partem quamuis secet scindatue, sanguinem calidum liquidumque donec corpus calidum fuerit defluet, cum autem suo, quod inest, & eo, quod extra est & uenit, frigore frigidoue perfrigeratur & perficitur, corium membranamque superducit & superinducit, quam si quis demat, quiescereque aliquantisper sinat, statim alteram creati surgereque uidebit, sicque si quis cerebro faciat, frigus frigidumque semper tuniculam superinducet. Propterea uero plura de hoc dixi, uti demonstrarem summam & extremam corporis partem præ spiritu & aere frigoreque & uentis prorumpentibus & spirantibus, pelliculam necessario superinducere. Sic & articuli iuncturæque superadditi sunt. Cum autem ossa constiterunt, quæ horum pingua fuerant, statim perusta sunt, quæ admodum supra dictum fuit, quicquid autem horum glutinosum fuit peruri non potuit, sed inter perustum desiccatumque remansit, neruique calore sputum mucusue factus est, mucus uero, quatenus glutinosissimum, humidissimum liquidissimumue fuit, quod calefactum cum humidum & liquidum esset, crassius factum est, de hocque sputum mucusue siue gummi redditum est. Ungues autem de glutinoso facti sunt, de ossibus enim & articulis semper quod humidissimum & liquidissimum stillat, quod calore calefactum, siccum, glutinosumque redditur, quod foris in ungues desinit. Dentes præterea ultimo loco gignuntur, quod de capitis ossibus maxillarumque pinguis glutinosi quod inest, incrementum fit & augetur, caloreque siccificatur, peruritur, & absimitur, dentesque redduntur duriore & densiores quam cetera ossa, quod in his nihil frigidi inest. Quibusdam tamen in matris locellis & uulua nutriti copia primi dentes gignuntur, quibusdam uero postquam editi sunt, & lac sugunt. Cum autem hi decidunt, cibi potusque copia decidunt, siquidem cum ad primi cibi annos deueniunt, decidunt. Est autem quibus & prius decidunt, si morbofo nutrimento pullularunt, plurimis tamen, cum ad septem annos peruenerunt. Qui uero postea nascuntur & pullulant, consenscunt, nisi morbo aliquo corruptantur & tabescant. Propterea uero post hos alii suboriuntur, quod in maxillis solis ossium uentriculorum inferiore quædam uenulae sunt, quæ nutrimentum ossibus subministrant, ossa uero qualia sunt, tale reddunt incrementum & augmentum, ceteraque cuncta qualia sunt, tale reddunt incrementum. Nam uenæ, quæ de uentre intestina petunt, quo cibis & potus congeruntur, cum hæc feruent, quod tenuissimum, humidissimum, & liquidissimum est, de uentre & intestinis attrahunt, quæque in superiore uentriculo sunt, cibo potusque calefacto & feruente. Cum uero hæc de superiore uentriculo ad inferiorem & intestina peruenerunt, commutantur stercesque redduntur, cibis autem cum eo peruenerit, dat & conseruat cuique eam figuram formamque, quam habuerat.

Humidum liquidum caloris quod habet.

Tuniculam spiritus aeris et frigoris semper superinducit.

Articuli iuncturæ.

Nervi quid reddunt.

Ungues.

Dentes.

Dentati cur nascuntur.

Maxilla sola ossium uenulas habent, uentriculusque.

Stercus qui facit.

*Cibus et potus
oīa irrigant con
seruat et augent*

Nam cibo potuq; singula perrigata crescunt & augentur calidum, frigidum, pingue, glutinosum, dulce, amarum, ossaq; & cætera cuncta; quæ in homine sunt, propter hoc dentes ultimi gignuntur. Dictum uero mihi & prius est, maxillas solas ossium, uenas habere, propter hoc nutrimenti plus q̃ cætera ossa trahunt, quæq; nutrimenti plus habent, fluorem multum etiam habent fluctio nemue simul, nutrimentumq; & incrementum tale pariunt, qualia & ipsa sunt. Puerq; eatenus sanus degit & adulescit, quatenus eius incrementum, & adulescentia comparet, dentiumq; maximi tunc nascuntur, cæteri q; cuncti cum deciderunt, renascuntur, quiq; multo nutrimento matris, in locellis nati fuerant.

*Puer qui sanus
degit.*

Termini aliti.

Puer uero quisq; ad tertiam usq; septimanam annorum hebdomadaue crescit & adulescit, post hanc autem ad quartam usq; & quintam Iuuentus est, quarta uero septimana duo dentes plerisq; nascuntur, qui prudetiæ sophronisteresue dicuntur. Capilli uero sic gignuntur. Quicquid glutinosi habent ossa, quæ ce

*Capilli pilisq; qui
crecentur.*

rebrum circundant, unde hoc incrementum profisciscitur, quemadmodum & in neruis fit, cutem uersus penetrat, & hos fructificare facit, sed in eo glutinoso nihil pinguis inest, nam si inesset calore pureretur & consumeretur. Quis forsitan mirabitur cum in alis, pectine, corporeq; toto, ubi glutinosi nihil potest esse, multi pili nascantur, quo pacto uerum hoc esse possit, tamen omnino sciât, ubi pili sunt, quid illic glutinosi esse, modoq; simili calore adiuncto pilos fructicare. Præterea uero quisq; hoc modo audit. Cum uocis sonitus, resonantia, & strepitus capitis os durum, siccum saxoq; simile, quo aurium foramina tendunt, quod cauum, cauemosum fistulosumq; est, percutit, sua duritia resilit resonatq;.

*Auditus qui
fiat*

Pellicula tamen tenuis, telæq; araneorum similis, auditioni locoue audiendi os uersus prætenditur, quæ cuiuscunq; alius pelliculæ siccissima est. Multa quippe signa & argumenta dari possent, dura siccaq; resonare, quæ cū maxime resonant, tunc maxime audimus. Quidā uero cum huius rei naturam scriberent, cerebrum esse, quod resonaret, dixerunt, quod nullo modo fieri potest, cerebrum enim humidum est, membranaq; tunicalaue humida crassaq; circumuoluitur, quam capitis ossa circūspiciunt, nihil enim humidum, sed siccū resonat, facultatemq; audiendi facit. Cerebrum uero cum humidum sit, odorā

*Odoratus causa
que.*

di facultatem præbet, odorem enim cum rerum siccarum spiritu & aere per gurgulionem qui & ipse siccus est, ad sese trahit, & ad cauas narium partes remittit, quem nulla caro, nullum os impedit, sed cartilago quædam tenera spongiolaq; percutitur. Cum narium caua sicca sunt, tunc maxime meliusq; rerū siccarum odorem capiunt, nullum autem aquæ nisi putrescat, quoniam cerebro humidior est, nam aqua cæteraq; cuncta putrefacta crassescunt, cum uero nares humescunt, odorem nullum sentiunt, nullam enim spiritus aerisue partē tunc ad sese trahunt. Modo simili, cum cerebrum humoris plusculum trahit, in palatum, fauces, pulmonem, reliquumq; uentrem & corporis alueum reiecit, quod homines ipsi sentiunt, seseq; humorem de capite in has partes aut

sentire, cum defluit, corporisq; etiam cæteras partes fluitio illa destillatione petit, calorq; inde fugatur. Quisq; præterea uidet, quod de cerebri membrana duæ uenulæ in oculos per utriusq; oculi os penetrât, quæ humorem tenuissimum glutinosissimumq; tanq; per colum in oculos mittunt, quem translucidum & perspicuum oculi spiritu flatuue aeris membranula quadam circû uestiunt, quæadmodum & de cæteris tuniculis membranulisue diximus. Plures præterea tuniculæ translucidæ oculis prætenduntur, quæ illis necessariæ sunt. Nam hoc translucido & perspicuo lumen splendet, cunctaq; limpida, clara, perspicua splendent, uidereq; faciunt, quod uero clarum non est, nec splendet, oculi non uident. Quod autem album circa oculos est, caro est. Quæ uero pupilla acies uisus oculi dicitur, nigra uidetur esse, quod in abdito est, tuniculæq; nigræ circumuestiunt, tuniculas uero dicimus, quod tanq; pellicula inest, uisu tamen ipso nigra non est, sed alba, translucidæq; & perspicua. Humor autem oculi glutinosus est, nam sæpe uidimus oculo diffracto humorem glutinosum defluxisse, dumq; calidus esset, liquidum & humidum, cû uero refraxisset, aruisse, tanq; thus transluxisse tam hominû q; brutorum. Oculum autem incursantia cuncta, uentos prorumpentes, clara cuncta siue in sese ipso sint, siue aliunde alioue immittantur, trahere, reicere, uidere propterea scimus quod corporis unius est & coloris, quemadmodum os uultusue, lingua, uetriculus, alius quæ humida est. Loquitur etiam quisq; spiritu flatuue, quem corpus omne ad sese trahit, plurimamq; partem ad eius caua, quod foris uanum sonitum facit, caput enim reboat & superintonat, lingua uero componit, fingit & articulatur, quod faucibus inhærens, sapiens, palatumq; percutiens & dentes clarâ reddit uocem, & uerba, nam lingua nisi hoc faceret, nunq; quis clare loqueretur, sed omnia suapte natura, uoce una & loquela simili essent, mutiq; qui nascuntur testimonio huic rei sunt, qui loqui nesciunt, & non possunt, sed unam solam similemque uocem emittunt. Nec, si quis spiritum emittens loqui conaretur, posset, quod homines qui clara & alta uoce loqui uolunt, demonstrant, spiritum enim flatumue foris trahunt forasq; trudent, claræq; magna & alta uoce loquuntur tanq; spiritus ipse resonet, deinde uox sensim decrescit marcescit ue. Similique modo cantores citharœdiue cum illis opus est clarius & altius canere, spiritum intro summopere trahunt & colligunt, plurimûq; pronuntiatio nem intendunt, sicq; clara, magna, & alta uoce sonant canunt tanq; spiritus ipse recinat resonetue, cum uero spiritus defecit, cessant. Quin ex his clarum est spiritum esse qui loquatur & resonet. Quandoq; enim eos uidi, qui se penitus iugulassent, gurgulionem gutturue totum secassent, qui etsi uiuerent, nihil tamen loquebantur, nisi quis gurgulionem obturasset, sicq; loquebantur. Clarum autem & hoc est, quod gurgulione guttureue secato spiritus foris ad caua loca trahi non potest, quinimmo foras exilit illo secato, de uoce quidem parique modo & de locutione sic habet, Hominis uero spatiû temporis in matris

*Vifus qui fiat**on temp hiton**Vifus que ea fa**Pupula qualis.**Oculi humor qualis.**Locutio uox qui paretur.**Muti hoc cõfirmant.**Catorû exemplû uitruius hinc fumpfit.**Spiritus locutio nem et uocem præbet.**Cõceptus in utero quotus.*

uulua & locellis conformandi septem dierum est. cum primum enim genita
 le semen in uulua locellosue deuenit, septem diebus habet, quod corpus habe
 re debet. Quis fortasse miretur, qui hoc sciam. De scortis multa hoc modo ui
 di didiciq; nam quædam publicæ meretrices, cum uiri sese inierunt, sæpe scire
 student, quando conceperunt, quod cum rescuerunt, perdunt, quod cum fe
 cerunt, caro quædam inde salit, quam in aquam si mittas, illicq; contempleris,
 membra cuncta habere deprehendas, oculorumq; loca, nasus, aures, manus &
 earum digiti, pudenda, genua, poplites, crura, pedes & eorum digiti, corpusq;
 totum clare perspicitur. Peritis etiam harum rerum, foeminis liquido clarum
 fit cum conceperint, nam confestim horrent, calefiunt, dentes infrendunt, om
 nesq; articulos conuelluntur, corpusq; totum & uulua tremor & torpor inua
 dit, quod illis cadit quæ puræ, biliosæ & nō humidæ sunt, si quæ uero crassæ,
 mucosæ, stupidæ sunt, plurimæ hoc non sentiunt nec patiuntur. hæ quidem
 hoc mihi demonstrarunt, multa præterea me uisus docuit per meq; didici. Cla
 rum & ex hoc est, quod hominis in utero conformandi tempus, septem dies
 sunt, si quis septem dies nihil comedat, nec potet, plurimi quidem his diebus
 moriuntur, nonnulli tamen ulterius procedunt, nihilo tamen minus pereunt,
 nonnulli etiam uti supersint & uiuant, uescendo potandoq; conantur, sed uen
 triculus amplius non admittit, his enim diebus clauditur & cohæret, quare &
 hi moriuntur. Est etiam & ex hac re hoc coniectare, puerulus foetusue septimo
 mense in lucem si edatur, uiuit, habetq; rationem & numerum uere & exacte ad
 septimanas respondentem, mense autem octauo nullus unquam uixit, sed nō
 no decimoq; mense si nascatur, & uiuit, & uerum numerum ad septimanas re
 spondentem habet, quatuor enim septimanarum decuriæ, dies septuaginta
 & ducenti sunt, sed ad septimanarum decuriam dies septuaginta defunt. Septi
 manus præterea partus tres septimanarum decurias habet, tres autem septima
 narum decuriæ, decem & duceti dies sunt. Morbi quinetiam grauissimi sic ho
 minibus sunt, quibus enim diebus morbi decernit languētes, uisde uel pereūt,
 uel sanescunt, tertianæ uero diebus undecim, una & dimidia septimana, quar
 tanæ septimanis undecim, quintanæ duodeuiginti diebus septimanis duabus
 & dimidia, coeteri nero morbi non adeo prænoscentur, uti quoto tēpore lan
 guentes sanescant, prædicatur. Sic etiam habent & capitis magna uulnera, co
 teriq; corporis quartana quartoue die inflammari incipiunt, septimana uero
 duodeuiginti quatuor & decem diebus inflammatio cessat. Si uero quis di
 ligenter curetur temporeq; hoc magnorum capitis uulnere inflammatione nō
 cesset, homines hi moriuntur. Quinetiam forte quis non peritus & hoc miret
 tur puerulos septimo mēse nasci, quod ego sæpius uidi, quod si forte quis ne
 get, obstetrices, quæ parientibus adsunt, interroget, hocq; uerum esse sciet.
 Est autem & aliud argumentum. Pueri dentes anno septimo uel peracto com
 plent, sunt autem ratione & numero septimanarum decuriæ, sexaginta & tre
 centæ,

Scorta que do
 curunt.

Conceptus signu.

Quota inedia.

Septimofris par
 tus.

Prænotio mor
 borum.

Capitis uulnera.

Dentes pueris
 quando resciun
 tur.

centæ. Naturæ uero necessitatem, quod horum singula in septem digeruntur, alias dicam.

HIPPOCRATIS. DE MARISCIS. HAEMORRHOIDIBVSVE

LIBER SERMOVE QVARTVS ET SEXAGESIMVS

Mariscarum hæmorrhoidumue morbus sic quidem gigni-
tur, cum bilis pituitaue sedis uenas petit, sanguis uero qui
in uenulis illis inest, calefit, uenulaq; calefacit, quæ calefa-
ctæ sanguinem de proximis uenis trahunt & complentur,
quæ plenæ sedis interiora tumefaciunt, capitaq; uenularū
circum subextuberant, cumq; oletulo prodeunte frangi-
tur sanguinemq; illic congregatum ui eiiciunt, potissimū
uero cum olecto, quandoq; & sine eo. Quas quidem sic curato, primum quidē
ubi sint uideto, deinde sedem secato, abscindito, maturefacito, putrefacito,
suito, colligato, sed hæc grauissima uidentur esse, nihil tamen lædes. Quod cū
facere uelis, septem octoue ferramenta præparato longa, palmo crassa sicuti
crassum specillum, quæ summa parte reflexa sint & lata, quemadmodum est
paruus radius obolusue, medicamentoq; præpurgato, hominemq; resupina-
to, subterq; puluillum dato, lumbiq; maxime promineant, digitisq; sedem
quam maxime educito, candentiaque ferramenta admoueto, quoadq; sicca
ueris, perurito, nullamq; non ustam relinquito. Quas quidem facile depren-
das, sedis enim interiora circundant, liuidæq; sicuti uux acini tument, cum se
deq; educitæ sanguinem eiaculantur, quas, cum earum capita perures, digitis
continebis ne dimoueantur. Sint qui caput & manus eius contineant, ne dimo-
ueatur, qui uero peruretur clamet, sic enim sedes magis extuberabit. Cum au-
tem perusseris, lentem eruumq; aqua decoctum tenuiter terito, super linteumq;
dato, quinq; sexue dies superponito, septimo autem spongiam mollem q̄ te-
nuissime scidito latā quoquo uersus digitos sex, linteūq; tenuissimū, læue, pu-
rū, melle tinctum superponito, qđ spōgiæ magnitudinē nō excedat, sinistraq;
manus indice subterdato mediam spongiā teneto, lanamq; superponito, me-
lius uti in sede permaneat, uittamq; tæniamue in ilibus religatam de postero
re parte subter coxas trahito, subterq; umbilicum religato, deinde medicamē-
tum, quod dixeram, non minus quam uiginti dies superlinito, carnem uti den-
sam ualidamq; reddat, semelq; die polentam uel milium, uel fufurum lauamē-
tum forbeto, & aquam potato, cum uero de sella surrexerit, aqua calida subter
luito, tertio quoq; die lauato, Mariscas etiā & hoc modo curare poteris, quā
maxime sedem educito, calida foueto, deinde summam mariscarum partem

Causa mariscarum.

Curatio qua.

*Parcus uictus
his prodest.
Curatio alia.*

aperito secatoue, superq; hoc medicamentum ponito, combustum æris flor
rem pertritum cum lotio in æneo uase subactum, sole tostum, tenuiter tritum,
linamenta spleniaue tincta oleo superdato, spongiam superligato. Tertio hoc
etiam modo mariscas curabis, cum sanguinolento tumori digitorum articulo
simili condylosue sanguinolentæ, sicuti carica morumue, adnascitur, multū
hic tumor condylosue foras exit, quod cum fuerit, hominem super utraq; ge
nua reclinato & collocato, hancq; rem oculis captato & considerato, tumore
enim inter nates deprehendes secundum sedem sanguinem emittentem, qui si
digito cedat, tumorem hunc condylomaue pressato & aufero, quod facilius
facies q; cum ouem excoriando digitum inter corium & carnem mittis, quod
loquendo latenter facies. Cum uero tumorem hunc condylomaue sustuleris,
sanguis necessario defluet, quæ aspero uino, quo galla maduerit, perluito san
guinemq; & tumorem condylomaue simul sistes, quod quanto uetustius, tan
to facilius erit medela. Si uero hæc res condylosue altius federit introue ces
serit, specillo captato, neue specillum cum immites te decipiat caueto. nam
cum demittitur, tumorem condylosue complanat & pressat, quod si sæpius
demittatur & reducatur, rem patefacit, quod cum fuerit, digito ueratri nigri
puluerem immittito, tertio deinde die uino aspero perluito. Si uero postq; tu
morem hunc condylosue sustuleris, sanguis non deflueret, ne mireris, nam si
manus uel crura in articulis ipsis & iuncturis seces, sanguinem non defluet, si uero
paulo supra uel infra cauas uenas sanguine scaturientes inuenies, quas non fa
cile comprimis, sic & mariscam hæmorrhoidæ sedis, si supra uel infra tu
morem condylosue seces, aperiasue, sanguinem defluet, si uero tumore ipsum,
non defluet. Siquidem hoc pacto sistetur, bene habebit, si minus, urito, ne ta
men ferramento candenti tumorem pertingas caueto, sed proxime dato, sicca
to, floremq; æris ex lotio superponito. Quarto uero modo mariscas si cures,
combustoria causteriaue, sicuti fistulam medicamentariam calamisconue phar
maciten conficito, ferramentumq; candens in eam demittendum coaptato,
deinde fistulam aulisconue in sedem dato, per eamq; candens ferramentū de
mittito crebroq; remoueto, melius uti ferat, neue præ calore ulceret, sanæq;
uenulæ siccescant. Si uero nec urere nec secare uelis, multa calida prius foue
to, sedemq; mollefactam educito, deinde murham pertritā gallam combusti
aluminis Aegyptii partē unam & dimidium ad alia terræq; nigræ melateries/
ue alterum tantum misceto siccisq; his uritor. Marisca uero hæmorrhoidisue me
dicamentis his quemadmodum corium ustulatum contrahitur, donec autem
omnes discutias, hæc facito, dimidiumq; ad hæc lapidis æris chalcitidosue
combustæ, eadem faciet. Si uero glandulis suppositiis balanisue curare uelis,
sic eas conficito, sepis os comburito, plumbaginis molibdenisue tertiā eius
partem misceto, bitumen, alumen, floris æris paulum, gallam æris eruginis pau
lum melle decocto, hæc subigito, glandulamq; oblongam balanone confici
to, donecq;

Splenia.
Tertia mariscas
rum curatio.

Condylosia.

Condyloma.

Cur sanguis quā
doq; de his sectis
non defluit.

Condylosis.

Curatio quarta.
Calamisconue phar
macites.

Aulisconue.

Medela lenior.

Glandula bala
ne.

to, donecque evanescent subter dāso. multa deinde calida, quā quid odoratum decoctum sit, foueto, sicuti est tamarice myricene, quidue simile. postea cum sedem foueris, maximeque eduxeris, lithargyro cōbusto, galla, oleo, anseris pinz gui, uino albo, commistis perlinito.

Myrice.

HIPPOCRATIS DE CORPORVM SECAZIONE ET

INCISIONE SEV ANATOMIE LIBER SFRMOVE

QVINTVS ET SEXAGESIMVS MVLTILATVS

Arte faucium ab utraq; arteria gurgulioque & guttur pulla-
lat & gliscit, in summamque pulmonis partem finē facit, cir-
culisque, quibusdam inter sese connexis similibusque constat.
Pulmo autem ipse conuersus & uergens in sinistram partē,
testudinē chelyne complet facitque subtumulosque sub-
uerticesue seu hypocoryphosias quinq; habet, quas fibras
lobosue dicunt, colorisque fere cineritii est, plurimumque cō-
pactus compunctusque suapteque natura pertusus perforatusue. Corque in eius me-
dio locatur & situm est, quod in homine rotundius est quā in cæteris animali-
bus. Corde autem ab ipso plurimus meatus chartilagineus & fibrosus iecur pe-
tit, cuius hoc uena quæ magna dicitur, per quam alueus totus sustentatur & nu-
trit. Confine uero & uicinum simileque fere cæteris cunctis est iecur, quod cæ-
teris sanguinolentius est duosque subtumulos subuerticesue habet, quas portas
fibrasue seu pylas uocitant, quæ quæ dextra locant, uenæque de hoc cuneata sca-
lenæ thenes petit. Qui thenes inter sese confines, coniuncti similesque sunt, co-
loresque ouillis similes, tubuli uero canaliculie de his cuneati, uesicæ summum
uerticem petunt. Quæ uesica tota nemosia, magna uentriosaque est, mediisque lo-
co intus hæret, sexque femine conceptaculis intus per medium redimitur & orna-
tur. Palatum autem & gurgulio gutturue & gula principium de lingua sumit,
& in uentriculum finit, quem in marcido digestorioque uentriculo gulam osue
angustum seu stomachum dicunt. Spinam autem uersus post iecur, præcordia
sita sunt. Costæ autem ex sinistra nothæ lien incipit, qui pedis humani uesti-
gio similis est. Coelia uero superiorue uentriculus sinistra iecori adiacet, qui
nemosus totus est. Coeliæque huic uentriculoue quoddam intestinum cohæret,
quod nonnulli colon uocitant, panum, cæteris simile, longitudine circiter
duodecim cubitorum, sinibus multis conuolutum, per quod cibus transmitti-
tur. Colo uero huic podex carnosus annectitur, qui quidē ultimus est, & in ul-
timam sedem dactylionue desinit, cætera uero natura ipsa digestit. Nec plura

Arteria et gurgu-
lio.Pulmo.
Chelys.

Cor.

Vena magna.
Iecur.

Rhenes.

Vesica.

Gurgulio.

Stomachus.
Præcordia.
Lien.Cælis uentricu-
lus superior.Colon podex se-
des.

his probe lector inueni. Quæ uero de corde sequuntur, separata fuerant, quæ omnia cum iis, quæ de carnibus membrorum ue creatione dicuntur, mihi ponenda uiderentur.

HIPPOCRATIS DE CORDE LIBER SERMO VE

SEXTVS ET SEXAGESIMVS

Cor quale.

Cordis tuniula.

Pulmo cor humano etat.

Stomachi effluuius.

Epiglossis.

Porculi exemplum.

Cor quid.

Duo cordis sinus.

Or autem figura metæ cono uel siue pyramidi simile est, colore autem admodum rubro purpureo uel siue phœni / ceo, tuniulaq; tenui & læuigata circumdatur, madenti tanq; lotio, uti cor sese in uesicæ lotio uolutasse putares. qd hac de causa factum est, uti ualde cum custodia uigescat. Humectum uero est, siue humorem quantum satis est habet, quod calefacto remedium est, quodq; cum de pulmone sumpsit, potauit, sorpsit, consumpsit, sicuti lotium emittit. Nam cum quis potat, in uentriculum stomachum uel demittit, qui lagunculæ similis est, tantumq; capit quantum appetimus, sæpe tamen cum quis auide potat, in fauces & arteriam decurrit, quod molestat tussiculamq; mouet, poculum enim si plus est q; qd transmitti possit, arteriæ operculum epiglossiue reiestat. Hocq; argumento sit, si quis ceruleum minium uel cum aqua misceat, sitienti q; ualde propinet poculo præsertim, minime enim hoc animal cautum est & mendum, quem si quis statim iugulet, fauces eo pigmento poculoq; coloratas & infectas reperiet, quare hæc manuum actio chirurgiæ uel nō omnium est, de potu ergo nobis credendum est. Quamobrem si quis hominis fistulam gurgulionem uel probe procuret, aquam porrigat, quæ si nimia sit, turbat, uexat, tussiculamq; commouet, quæ respirationi occurrit, nam quod cum impetu influit, spiritus illi non occurrit præsertim si secundum repagula spondulas, & parietes influat, sed occursum ille læuigatum illi uiam præbet, quem humorem cor de pulmone cum spiritu & aere deducit & attrahit, quem necessario medellæ esse oportet, retroq; qua duxit agere, humoris uero huius partem in suum culleum sinum uel reiestat & respuit, partem uero cum spiritu ipso foras trudit, hacq; uia modo uel coelum dissecat, diuidit, scindit, cum spiritus recurstat. Merito autem, rite, & iuste recurstat, nam hæc hominem nō nutriunt, quo nam pacto uentus & aqua, cruda cum sint & non mitia demulsa uel & mitefacta, hominem nutrant & sustentent, sed potius moderamen est insiti cognatq; affectus & passionis. Sed uti ad rem de qua sermo fuit, redeamus, Cor torulus & musculus est admodum ualidus non neruo, sed carnis pileo & integumento, duosq; sinus & uentriculos utring; diuisos habet circuitu & uallo uno, qui sinus nihil inter-

inter sese similes sunt. Quorū unus in parte dextera os uersus positus est, q̄ cum uena una cōicat, cor em̄ totū in sese redigitur, hisq̄ sedē facit & præbet, quin & hic latior est ac mollior multo q̄ alter, nec in ultimā usq̄ cordis partē penetrat, sed mucro postremus, solidus & integer relinquit tanq̄ foris adsutus & additus. Sinus uero alter supne resta & cōtra sinistrā mammā situs est, quo loco sese saliēdo pulsando ue demonstrat, circuitū aut̄ & uallū crassum habet, sed intus tāq̄ scrobicula fossicula ue abrodit & excauat, cuius forma pilo mortuario ue similis est. Quin & p̄clue & facile pulmonē intrat, cuius circūiectus calor intēperatiā moderat & cōpescit; pulmo nāq̄ suapte natura frigidus est, qn̄ etiā & respiratione refrigerat. Sinus em̄ hi utriq̄ intus dēsi hispidi ue sunt tāq̄ subrosi & subexcauati, sinisterq̄ magis q̄ dexter, calor em̄ in dextero naturaliter nō est. quare mirū est sinistrū cū intēperatiā spiret, asperiorē & densiorem esse, dēsisq̄ hæc apposita & alstructa est caloris roborisq̄ custodiæ causa. Qui sinus nō patēt, nisi q̄s aures & caput cordis p̄cidat, q̄ si p̄cidatur, patēt, geminaq̄ in singulis sinibus ora sunt, crassaq̄ uena de uno decurrit, q̄ si secet, speciē n̄sum ue fallit. Sinus hi fontes & fluiui hōis naturæ profecto sunt, hinc nāq̄ uenæ p̄ corpus totū cursitāt, q̄bus pectoris & corporis alueus perrigatur, quæq̄ homini uitā p̄bēt, q̄q̄ si nō currāt & recurrāt, perimūt. Secundū aut̄ uenarū scaturiginē corpa q̄dā mollia tenera ue, cauernosa fistulosa ue sinus obnubūt & obeūt, quæ cordis aures nūcupātur, q̄ ptusæ p̄foratæ ue nō sunt, nā hæc nō audiūt, sed q̄dā instrumēta sūt, q̄bus natura spiritū aerē ue rapit. Quod figmētū optimi artificis esse cēleo, q̄ cū uidisset hoc uiscus & intestinū solidū factitia p̄fusione futurū, totūq̄ attractoriū fore, spiracula illi apposuit, sicuti fabri argētarii catillis folles admouēt, q̄bus manu agitatū spiritū his iniiciāt, quod cordis agitatio assidua cōfirmat, testimoniūq̄ & argumētū his meis uerbis p̄bet, nā cor semp̄ agitari uideas & sētias, suapteq̄ natura cordis aures modo turgēt, modo relaxat̄. Propterea dico & sentio uenulas in cordis sinū sinistrū, spiritū mittere, magnā aut̄ arteriā in dexterū, nā quod molle tenerū ue est, magis attrahit relaxatq̄; quare nobis magis opus fuit utilius ue supiacentia cordis repagula refrigerari, nā calor in dextris nō est. quāobré nō facile p̄pter insitū affectū passionē ue hæc instrumēta suscipiūt, ne ab iis q̄ penetrāt & intrāt, penitus superēt̄. Cordis aut̄ sermo q̄ restat remanet ue, mēbranæ tunicæ ue nō apparētes sunt, opus & negotiū maxime amādū, necessariū, & utile. Nā q̄dā aliæ mēbranæ & tuniculæ in cordis uētriculis & sinibus sunt similes araneis, quæ prætenduntur & cingunt undiq̄ cordis ora solidam cordis partem petentes & permeantes, quæ mihi uidētur tenores & robur uisceris huius esse, uasculorumq̄ eius & instrumentorum, principiumq̄ magnis uenis & ahortis præbere. Quārū par unū foribus tanq̄ tormentū & machinamētū quoddā apponitur, tresq̄ mēbranæ summo tenus, uti dimidia circuli pars, his adhærent, quas attēte siq̄s p̄spiciat, mirabit̄ quēadmodū ora magnarū uenarū ahortarū ue

Pulmo cordis calorem moderatur.

Cordis sinus quales.

Fons hominis uitæ.

Cordis aures.

Creatoris optimi summum opus situm cor est.

Venæ sinum sinistrum perfiant. Arteria magna dextrum.

Cordis reliqua.

Vena ahorta.

Cor nihil affici-
tur.

Mens cetera
anime imperat.

Arteria magna
gurgulio ue et
guttur intestina
pascit.

Arteria parua.

Sanguis calidus
naturaliter non
est.

finemq; & transitu claudat, corq; mortui si quis gnarus perspiciat, ueterē orna-
tum & situ demat & reclinet, hæc deprehēdet. Præterea humor aquaue, flatus
tumorg; in cor nō penetrat, quod sinistræ partis magis est, nā illic rite, uerius,
firmiusq; hæc natura molita est. Mens nāq; sensus, & ingeniū hominis in sini-
stro cordis sinu uētriculo ue positus est, cæteræq; animæ hic imperat. cibus au-
tem & potu qui de uētriculo ueniāt, nō alitur, sed puro colidoque fotu q; san-
guinis defecatione ueniat, coeterisq; nutrimentū præbet subministrat ue, quod
de iis quæ proxime sanguinē tangūt, sumpit splēdorē & radios iniiciēs, distri-
buensq; ceu de uētre intestinor; nutrimentū, hocq; naturaliter, nequa ue mora
cibus illic fiat, ne ue in arteriā deerrēt, iter illud clausit. Nā magna arteria uen-
trē & intestina pascit, ciboq; & uistu nō primario & principali farcit. Quod
uero sanguine q; uidetur, magna arteria nō alatur, ex hoc patet. si cōpacto, cō-
gelato mortuo ue animāte animali ue sinister cordis uētriculus aperiatur, sine
sanguine reperietur, nihilq; in eo præter saniei fluxuq; bilis aliquatulu, mēbra
nāq; iam distæ cōparebūt. Parua autē arteria, cordisq; dexter sinus sine san-
guine penitus nō sunt, meo quidē iudicio uas hoc intestinū ue seu instrumen-
tum mēbranis originē præbet. Præterea quod de dextro fertur cū mēbranarū
cōcursu & hoc quidē cōiūgitur, sed ppter imbecillitatē non ualde penetrat,
sed in pulmonis sanguinē aperitur, uti his alimentū præbeat & subministret,
clauditurq; in cor, sed non penitus & tam cito, uti spiritus aer ue penetrat non
ualde multus, calor em hoc loco, frigoris opera superatus, ualidus nō est. San-
guis em suapte natura calidus nō est, nā aliud nihil est q̄ aqua, sed calefit, cali-
dus tamen suapte natura plerisq; esse uidetur, hæc autem de corde dista sunt.

HIPPOCRATIS DE MEDICI VVLNERARII MVNERE

CATIATRION VE LIBER SERMO VE SEPTIMVS

ET SEXAGESIMVS

Quæ medico
uulnerarius
præstat.

Væ per exordia medicus uulnerarius pspicere debet, hæc
sunt. Primo similia dissimilia ue nē sint cū cæteris & inter
se, q̄ p exordia tractaturus est, maxima ne, facillima, peni-
tusq; cognita sint, cognosci, pspici, curari ue possint, q̄ ui-
dere, tāgere, & audire licet, q̄q; uisu, tactu, auditu auditione
ue, naso, lingua, mēte, sentire & cognoscere est. q̄ cū cog-
nita & præuisa penitus sunt, semp sibi & omnibus patebunt.
Quæ autē ad uulnerū manus tractationē chirurgiam ue, medicūq; uulnerariū
pertinent, necessaria ue sunt, hæc sunt. Languens, agens, ministri, instrumenta,
lumen, quo loco, quomodo, quæ, quibus, quemadmodū, quo loco, corpus, cō-
moda,

moda, necessaria, tēpus, modus, locus, agens sedēs uel stās modice ad sese, ad id quod manu tractatur, ad lucē. Lucis autē duæ species sunt, cōmunis, artificia-
lis quæ in nobis est. Quorum utriusq; duo sunt usus uel ad lucem, uel sub lucē. Sub lucē autē exiguus est usus perspicuaq; mediocritas. Sed ad lucē ex ea quæ
adest luceq; confert quod manu tractatur ad splendorē, perspicuitatē, lucēq;
conuertere, præterea quæ uel latere oportet, uel uidere turpe est, pasto quidē
hoc, quod manu tractatur, luci contrariū sit & opponatur, qui uero manu tra-
ctatur manu tractato contrarius sit & opponatur, dū ne lucē auferat & obscurat,
sic enim agens uidebit, quodq; manu tractatur nō uidebitur. Siquidē manu tra-
ctās sedeat, manu tractati pedes parū iter sese distātes cōtra sua genua statuati,
paulū uero supra inguina eius genua, cubitos autem & brachia supra humeros
paulo situ, positione, & appositione. Quo autē ad stragula, uestimēta, lintea, fa-
scias, bene, rite, discrete, commode, æque, similiter sternātur, uoluātur, ligētur
cubitis, humeris. Quod uero manu tractatur uel ante, uel post, uel prope, lon-
gue uel supra, uel infra, uel hinc, uel hinc, uel mediū tractatur. Si uero ante &
prope uel protinus & longe, cubitus & brachiū eius terminus & confiniū esto.
Si ante genua, quæ ne permutato, præterito præuatico ue. Si retro, ad latera
costās ue. Si supra, ne mammis altius summas manus statuito & habeto. Si sub-
ter & infra, ne pectus infra ad genua habeto. Si mediū, summās manus brachia
uersus obliquo, Si hinc uel inde, ne extra sedē suā locū ue. pro uolutationis
& uersationis rata portione corpus partēq; eā corporis quæ in opere est & tra-
ctatur, promoueto, stāsque stantē & incedētē perspicito nū satis & æque pedi-
bus utriusq; incedat stet ue. Sin autem altero superincedentem læsum ue, cu-
res, hoc agito seruatoque ne manum partē læsa moueat agitet ue ne genua al-
tius ad inguina tollat, cūctaq; sede sua uti persistat, confiniaq; cætera seruato.
Manu uero tractatus uel stās, uel sedēs, uel iacēs uel q̄ facillime poterit, corpo-
re parte ue corporis manu tractati subseruito & subministrato & obtēperato.
Qui uero manu tractat, formā figurā ue conseruato, subsolutionē, dilap-
sionē, substationē, contritionē contrariā caueto. Quiq; manu tractatur, formā figurā
ue & speciē manu tractati p̄bitione, tractatione, habitu, situ præsentī & futuro
quideto uti conseruet. Præterea ne unguēs, digitorum uertices partes ue sum-
mas superēt superētur ue, curato, plurimūq; summis partibus pollicis & indi-
cis utitor, qñq; manu tota plana, demissa, leni placida ue & subuersa, cōtrariaq;
digitorum agilitate pollicis cū mediō uel indice. Quibus autē distorti læsi ue
sunt uel cū nascerētur, uel cū male nutricarētur, uel alia re, ii hāc re ne faciūto
exerceto ue. Pollicē cūctis præstare clarū est. Cuncta, una uel utriusq; manibus
peragito, similes enim inter sese sunt utraq;. Quā nā optime, rite, honeste, cō-
mode, celeriter, sine labore dolore ue utaris, tu tecū putato & cōsiderato, Quæ
nā instrumēta, qualia, quādo, quomodo parētur, dicetur, ne tamen impedimē-
to sint retardēt ue cū opus sit, parata habeto, ne aliunde petātur. Qui uero cor-

Lux duplex.

*Que chirurgo
prospicienda.*

*Qua sint manu
tractati.*

Chirurgi opera.

*Digitī et unguēs
chirurgi quales
esse debeant.*

*Instrumenta par-
rata sunt et minia-
stri.*

pus tractaturus est, ministrum habeto, qui cū iusseris, faciat paratus ue sit. Qui uero languentē circūstabant, partē affectā & læsam tractaturo maxime accōmodet, cætera corporis ne dimoneātur, contineāt, taceāt, sed illi qui præest, auscultent. Præligationis autem superligationisq; duæ species sunt. Vna quæ coarctat & impedit, quæq; operatur & ad rē facit. Quæ operatur, cito, sine labore, dolore, cōmode, abūde perficit, cito autē, cū rem statim expedit, sine labore & dolore, cū facile peragit, copiose autē abūde ue, cū ad cuncta præsto est, cōmode uero, suauiter, placide, iucunde, pulcre uisu. Quibus autē exercitationibus hæc parētūr, dictū est. Quæ coarctat, operatur, optime, pulcre honeste ue facito, pulchre quidē & honeste, simpliciter, molliter, & leniter, optime uero & rite, bene discernēs, separās similia paria ue, sūt, pariter, uel dissimilia, nō paria dissimiliter, nō pariter. Species præterea colligationis & suplicationis sunt hæc, simplex, circūducta bene rotūda ue seu eucyclon similis raistro & tegumēto sceparnō ue sūma simō ue, oculus ophthalmus ue, quadrata nō æque recte ue siue rhombos, q & semirecissus hemitomos ue dicitur. Quare speciem speciei passioniq; colligādi supligādi ue accōmodo. Duæ qdē species colligationis optimæ sunt, causa qdē roboris, uiriū, & firmitatis, una quæ uel cōpressionē uel copia linteorū fasciarūq; constet, cū sola colligatio p se se curat, quæ curatis & ministris subseruit, altera. Cūq; maximū & potissimū sit colligatio, quæ dā lex & modus his adhibeatur, nā colligamus comprimimusq; ne colligata & subiacētia dilabātūr & rebellēt, non uti cohæreat & configat, sed uti commodetur & coapteet, qd colligamus, non uti cogatur. Minus uero media colligētūr, minime autē extrema. Colligamētū uinculū ue seu hamina, suturāq; rhāma ue non infra, sed supra distribuito exhibitione, diuisione, respectu, habitu, continētia, colligatione, comp̄ssione. Principia uero capita ue fasciarum sup uulnus ne ponito sed hinc uel hinc. Colligamētū aut & uinculū locotrito frequēter ue agitato, ne ponito, ne uacuo & otioso hæreat. Sutura uero rhamma ue mollis nec magna sit. Quæ loca colligāda sint, ligamentūq; uinculū ue contineāt, facile p̄spicitur & cognoscitur. Nā decliuiā & acuta uinculū omne fugiūt, quēadmodū est sūma capitis pars, tibiæq; inferior. Cū dextera colligas, uinculū sinistra tēdat, cū sinistra, dextera p̄ter caput, qd recta & unico modo colligatur. Quæ uero contraria inter sese sunt, duobus p̄ncipiis capitibus ue colligato, quorū unū de simili ad simile & pmanēs ducito, quēadmodū & capitis mediū, & siqd tale colligēs. Quæ uero crebro mouent & agitantur, quēadmodū sūt articuli iūsturæue, quo loco conuestitūtur, q̄ minima & statissima uincula circūducito, quēadmodū est poples. Quo uero circūteduntur simplicia & lata, sicuti est patella mola ue super genu, præterea lubricis, mollibus tenellis ue corporis partibus & multum agitatīs uincula superiacito uti circumstantia comprehendas, uinculumque totum confirmes & resumas, quemadmodum est genu superior & inferior pars.

Capita

Qui cuncta tran-

Vinculorum li-

Modi ligandi et

Que loca facile

Capita uolutæ uolutatiōis ue seu tegumēti solida, æq̃lia, sincera, discreta sunt. Quæ uero p̃be casura sūt, citius decidūt q̃ q̃ cōtra, q̃re p̃dicta ne p̃mito q̃ dē, ne citius q̃ opus ē, decidāt. Quorū at sup̃ligatio uel subligatio tenet & hæret uel utraq̃, cāq̃ ē ne coalescat, siq̃dē subligatio, q̃ d̃fecerūt cōpescito, q̃ sparsa sūt cōtrahito, cōtracta disp̃gito, tortuosa dirigito, uel cōtra. Præpatio uero hæc esto, molles fasciæ lites ue tenues, puræ, leues, latæ, sine suturis & excessu p̃minētia ue sanæ melius uti cōtineāt, si cæ ne suntio sed eo humore madeſcāt quo singula coalescūt, uti cōtingāt q̃dē, minime uero cōprimant, curato. P̃ncipiū de pte sana facito, & ultra uulnus finito, uti quod subest, exſugāt nec aliud sup̃coeat sup̃colligāt ue. Si resta erūt, recte sup̃ligato, si tortuosa & obliqua, tortuose & oblique ne moleſtet curato, ne ue p̃māt, alienēt & recrudescere faciāt, uti cū coalescēt suū locū, sitū, figurā & formā retineāt, quēadmodum sūt muscoli, uenæ, nerui, ossa, quæ sua naturali figura, forma, loco, situ, habitu, mō nō laborioso moleſto ue colligato, resumito, locato, q̃ uero rebe llāt & recrudescūt, cōtra. Quæ dilatātur spargunt ue cōtrahito, cæteraq̃ siliā sili traſtato. Quæ multū relaxātur, cōprimito, p̃mo q̃dē paulū, postea magis. terminus & signū esto, cū maxie strigūt, p̃mūt, tangunt. Quæ nimis cōpressa cōstriſta cōtracta ue sūt, relaxato si cū inflāmatiōe sūt, si nō inflāmata sint, nō. Præparatio uero curatioq̃ eadē esto cōtraria colligatiōe & superligatiōe, q̃ resta debēt eē, si tortuosa sūt, dirigito, & contra, cæteraq̃ sili agitito. Quæ loco suo disceſſerūt, rebellauerūt, colligatiōe, sup̃ligatiōe, cōglutinatiōe, reſuptiōe reſducito, cōtraria uero, cōtra. Quæ fracta sūt, linamētōq̃, puluinōq̃ lienis forma splenion ue, lōgitudie, latitudie, crassitudie, copia multitudie ue curato. lōgitudo tāta sit quāta est colligatio sup̃ligatio ue, latitudo triū uel quatuor digitorū, crassitudo, triplex quadruplex ue, copia, multitudo & grāditas uti cū circūducet ne supet deſit ue. lōgitudinē in directū uti dirigas, cir cūducito, latitudo & crassitudo ne deſit cōſiderato, multa simul & acruati ne iicito, multis ne cōpleto. Dux sūt fasciæ colligatiōes subligatiōes ue. P̃ria de infeſta pte læſa, ſupne finiat. Scda de ſupna pte læſa ſubter deſinat. ps læſa maxie cōſtringat. & cōprimat, poſtrema minime, cætera rata portiōe rōne ue. Colligatio & sup̃ligatio sanæ ptis plurimū cōprēdat. Colligationū & superligationū copia, multitudo ue, lōgitudo, latitudo, crassitudo talis esto. Copia q̃dē multitudo, grāditas & quātitas ne minor q̃ læſa ps esto, nec ferulis ihæreat, nec grauet, nec circūfluat, nec emaciet. Lōgitudo & latitudo triū, uel q̃tuor, uel q̃nq̃ uel ſex cubitorū q̃dē lōgitudo, digitorū aut latitudo, circuitiōes firmamenti totidē ſūto, q̃ ne p̃māt, molles tenues ue ſint non crassæ, non duræ, q̃ latitudie, longitudine, crassitudine patienti conueniant. Tabellæ ferulæ ue læuigatæ ſint, æquales, planæ, reſuſæ ſimæ ue poſtremaque parte qua superligantur paulo minores, crassæ uero qua fragmentum exceſſit. Quæ ſuapte natura curua nec carnoſa ſunt, quemadmodū digitorū articuli & iunſturæ talis ue,

Modus ligandi.

Quid in fractis agas uideto.

Modus fasciandi hec.

Tabellæ ferulæ ue.

ne situ, positione & asperitate superemineant & extuberent, caueto. Confirmamenta ne premāt nimis & stringant, curato. Primo ceratū molle, lene & æquale sit & purum, quo circumducatur, multa calida foueatur, quæ ita calida sit, uti manu feratur. Copia & quantitas optima ea est quæ plurimum demittat & extenuet, carnemq; modice augeat, teneram mollem ue faciat. Modus, tempus ue perfundēdi & fouendi est cū adhuc pars læsa tumet, priusq; resedat & concidat, cum uero resedit & concidit cassato, nam per exordia tumescit & tollitur, deinde flaccescit & extenuatur. Positio mollis, plana sit, non resuens & reflexa, sed corporis partibus quæ prominent & protuberant commoda, quemadmodum est talus, coxendix, uti nec refringatur nec abstringatur. Pars læsa nec conteratur, nec conuertatur. Tubulū canaleū ue seu capsulam & solenā cruri toti uel dimidio subiicito, qui partem læsam & affectā speſſet tectaturq; cæteraq; cuncta quæ palam lædunt. Præbitio, remissio, distentio, contentio, cæteraq; naturæ accommodata fiant. natura quidem in operibus actione operis consistit & constat, quodq; res possit & uult, consideretur. Præterea num ne ea res, quam tractas quieta, demissa, otiosa sit, perspicito, uel agitata multū, cum cæteris ne communicet. Quieras res, uel agitas sic perspicito, num ne positiones, directiones rectas habeant, quemadmodum est manus. Communicatione communi ue re distentionem, contentionem, conflexionem perspicito, quemadmodum est proxima curuaturæ cubiti pars ad brachium. Consuetudine uero, cum demonstrabis ciura nihil melius ferre q̃ distentionem & extensionem. Cætera uero formæ, situs & positiones, non ita conferunt, nam ab hac & in hac citius, diutius, melius habent & habebunt, si non mutantur. Quædam uero mutatione, permutatione de extensione in aliam formam ad habitum & positionem melius habent & habebunt, sicuti muscoli, uenæ, nerui, ossa, quæ tamen uel maxime iuuantur si rite disponantur, habeantur, regantur. Distentio potissimum crassissima maximaq; & ubi utraq; secunda secundo ue loco hæc sunt, iuuat. Quædam si subter distendantur & disponantur, minime iuuantur, quædam, si superne. Magis uero q̃ modus & mensura possit, qd agere, lædit præterq; pueros, hos enim paulum habere & continere procliuē & necesse est. Directionis exemplum & indicium esto, siquid cognomine, coniugatum, par, simile, sanum consideres. Contritio uero fricatio ue siue tractatio soluit, stringit & ligat, carnē auget & minuit, quæ si dura & aspera sit, stringit & ligat, si mollis, soluit, si multa, minuit, si modica, crasse facit. Præterea sic hæc superligato, primum uti superligatus dicat partē læsa se maxime premi constringiue, postremis uero partibus, minime, copia, multitudine quantitate ue fasciarum & uinculorum, quæ satis sit, non ui & uehementia, se commode quiescere, mouere, non compleri, non premi quantitate copia ue fasciarum & uinculorum, non ui & uehementia. Primo quidem die nocteq; magis paulo, secundo minus, tertio laxius remissius ue premi, postridie tumor mollis in partibus

Capsula solenne.

Manus qua posita gaudet.

Musculi, uenæ, nerui, ossa.

Quid lædat.

Fricatio qua. Celſus et hoc dicitur.

Ligationis modus.

bus extremis inueniatur, tertio uero die pars ligata, si soluat, gracilior deprehendatur, hocq; per ligationes omnes eueniat. Postea uero superligatione, si rite se superligatum esse dicat, petito, deinceps magis & pluribus stringito premitoue, tertio magis etiam, & pluribus, septimo uero die post primam ligationem, soluta, gracilia & extenuata, demissa & laxa reperiuntur. Tabellæ uero ferulæ uel si gracilia sine pruritu & ulcere sint, usq; ad uiginti dies post læsionem alligentur. Si uero quid suspiceris, medio tempore soluto, tertio quoq; die ferulas confirmato. Positio, resumptio, demissio, superligatio uti sit forma quam membra poscunt, curato, formarum figurarum uel capita sunt consuetudo, natura membri cuiusq;. Species autem & læsio membrorum dignoscitur cursu, uia, statu, cubatione, opere, remissione, lassitudine. Nam natura, usus, exercitatio superat & confirmat, otium autem & segnitia tabefacit. Copia uero multitudine, quantitate & numero fasciarum & uinculorum potius q̃ ui & uehementia comprimito constringito uel. Quæcunq; luxationes, diffusiones, fractiones, cōuulsionēs, tumores sine inflammatione sunt, sanguinis plurimum de uulnere & parte læsa ad corporis superiora trahitur & mittitur, pusillum quid ad inferna, dum ne manum si ea læsa sit, habeat teneatur, nec crus per exordia sed stans positum & iacens in uulnus & maxime in eo sicut & hæreat, postrema minime, quæ medio loco sunt, modice, postremum ad corporis superiora deducito distribuitoq; superligatione, compressione. Quin & hæc copia multitudine uel linteorum, fasciarum & uinculorum potius q̃ ui & uehementia compescito & stringito. Maxime uero his cōueniunt lintea, uincula, fasciæ tenues, leues, molles, puræ, latæ, sanæ, uti & sine ferulis teneantur, multaq; calidæ perfusionem utitur. Quæcunq; deciderunt luxarunt uel, uel conuersa, distorta, cōuulsa uel perrupta sunt, uel per interualla distant, uel incuruata, qualia sunt supercilia, partes inferiores oculorum, malæ genæ uel, quæq; in alteram partem repunt libram uel, unde deciderunt, eo tradito, illicq; contineto, ne dilabantur, in contrariam uel partem repāt, & superligato, sed prius magis paulo pressato q̃ par est, superligationibus, puluillis in lienis figuram reductis splensibus uel formis modis uel, contentione, tractatione, fricatione uel, directione, superq; his multa perfusionem. Minutiones uero, quæ non multum sanæ partis occupauerint, statim superligato, uti si sua sponte minuantur, uel alieno habitu contagione uel & superligatione permulentur, ad incrementum declinent, carniq; reparatione & reformationem faciant. Melius autem est inferiora superioribus alligare, si uel cuti tibiam coxæ, crusq; læsum ad sanum ligare, uti magis simile fiat & sit, si militeq; otium agat & quiescat moueaturq;, similiq; modo, nutrimento uel excludatur, uel suscipiatur. Linteorum uero copia, non constrictione comprimitur. Quod primo maxime constrictum & colligatum est, laxato, uti uersatione & agitatione fricationeq; carnulenta carnem uel creante perfusioneq; si uel ferulis utatur, Capitis uero, pectoris, costarum similiumq; colligamēta fir-

Ferule.

Qui hæc afficiant.

Lintea qualia.

Splens puluillus ne.

Ligaturæ modus.

mamenta stabilimenta ue sic perficito, pulsus uti discorreat spiritus ue perlabatur. Quæ uero distarent, dimota luxata ue forent, quemadmodum in capitis ossibus futuris ue contingit, sic ea confirmato, ne tulli, singultu motuue alio cōcutiantur, quemadmodum est & caput, & pectus, quæ seruato modo mensura ue colligato & confirmato. Si qua uero maxime constringendum & compri-
mendum foret, mollem lanam, quantum rei affectæ quadret cōueniat ue, sub-
terponito, colligato & stringito, quatenus pulsus spiritus ue discursus non im-
pediatur, nec etiam tam laxæ, uti quæ distant luxauerunt ue, non cohæreāt. Cu-
ratoq; præterea, ne sternutamenta tussesque couellicent, sed firmo modo
permaneant.

HIPPOCRATIS DE OSSIVM NATVRA LIBER

ET SERMO SEXAGESIMVS OCTAVVS

Alis autem est ossium natura, situs & positura. Digitorum quidem & ossa, & articuli seu iuncturæ simplices sunt. Ma-
nus autem, & pedis multa sunt ossa non simplicia, modoq;
alio alia coagmentata, connexa & coarticulata, maxima ue
ro sunt, quæ supremo loco sita sunt. Calcis autem calcanei
ue talisq; unum, quod prominet, cui magnus neruus anne-
ctitur, tibiæ uero, duo superne & inferne connexa, quæ me-

dio loco paulum distant protuberantq;, secundum uero paruum sulum trasty-
lon ue seu digitum dactylon ue paulo tenuius est. Plurimum autem secundū
genū distant, minorq; clausura uersura ue est, magnusq; neruus hæc p exteriorē
poplitum partem transit, communem uero connexionem, subter qua pes mo-
uetur, habent, superiore loco secundam, qua genū coxæ nectitur, cum superim
posita mola patella ue tertiam, qua superior articulus coxæ simplex, firmus,
oblongus, digiti curuati modo similis condylodes ue, curuus extra & ante mo-
uetur, & agitur. Caput autem huius & connexio rotunda, qua neruus in coxæ
dicis articulo nectitur & committitur, suboblique subortuose ue & hic com-
mittitur, minus uero, sed par & simile quid humero capiti ue brachii est. Co-
xendix autem magnæ uertebræ, quæ secūdum os sacrum podicem ue est, uin-
culo chartilagineo neruosq; committitur, Spina uero de sacro ossē magnam
uertebra uisq; curua recurua ue est. Vesica autem genituraq; membrum ue
genitale, podicisq; pars, quæ huc declinat, de hoc autem præcordia usq; recta
obliquataq; seu ithylordos tendit, lumbiq; secundum hoc sunt. Hinc autē ma-
gnam uertebra uisq; quæ supra scapulas est, recta curuaq; est ithycyphes ue,
magisq; uidetur, q̃ sit, proiecturæ nanq; & eminētæ quæ post uertebras sunt,

hæc

*Manus pedisq;
ossa et articuli.*

Mola genu.

*Vertebra magna.
Sacrum os.
Spina.*

*Ithylordos.
Ithycyphes.*

hac altissimæ sunt. Ceruicis uero colli ue articulus curuus, obstipus est, cuius uertebræ parte interiore pares æquales ue inter sese sunt, parte uero exteriori, chartilagine neruisq; continentur. Coagmentatio autem coarticulatio ue earū in posteriore tergi parte est, proiesturam enim extuberationem ue parte posteriori habent acutam, quæ supernexionem chartilagineam habet. Hinc neruorum decliuis annexio progreditur, quemadmodum & muscoli de ceruice, lumbos usq; prope connectuntur, qui costarum & spinæ medium complent. Costæ uero secundum uertebrarum connexiones, neruulo quodā, qui de ceruice in lumbos usq; progreditur, parte interiore committuntur, parte autē anteriori, secundum pectus, languidum, uescum, tenerum, procuruatum præ cūctis animantibus, perangustum, in tumorem uergens postremum habent, nam homo parte hac angustissimus est. Qua uero costæ non sunt, proiestura quædam tortuosa, breuis parua ue, & lata est, singulisq; uertebris, hæ neruulo quodam committuntur. Pectus uero crate continua sibi connectitur, tortuosasq; & obliquas connexiones habet, qua uero costæ committuntur, languidum, uescum, chartilagineumq; est. Clauæ autem iugulum furcillæ ue pectoris rotundæ sunt, parteq; anteriore pectus uersum, paruas & breues agitationes habent, sed humeri summam partem uersus crebras maioresue, summum autem humeri scapulis oritur & connectitur dissimiliter plurimis. Scapulæ uero spinæ uersus chartilagineæ sunt, cætera fungidæ, uescæ languidæue, foris uero non æquales, nec planæ sunt, ceruicemq; & acetabulum chartilagineum habent, quo costæ mouëtur, quod facilius q̃ cætera ossa præter brachii luxat loco ue mouetur. Huius autem acetabulo caput rotundum, chartilagineum, fungidū, uescum languidum ue neruulo quodam committitur, quod extuberrat forisq; connexum est. Parte autem anteriore tortuosum, obliquum & non rectum est acetabulum uersus, sed brachium uersus latum est digiti replicati nodo simile condylodes ue, solidum, firmum, metæ simile, post uero retro ue curuū, quo corona postrema ue brachii pars, cum manus tenditur, hæret & inest. Quo & neruus torpidus tendit, qui de cubiti mediorum ossium connexionem siue medio loco nascitur, committitur, finitur. Manus quidem ossa septem & uiginti sunt, pedis uero quatuor & uiginti, ceruicis autem & colli magnam uertebrā usq; septem, lumbi quinq; capitis autem cum prospectu oculis ue octo, cum unguibus autem octo & ceterum, quæ nos de hominis ossibus didicimus & obseruauimus, hæc sunt. Supra clauem uero pectoris ue furcillam, uertebræ cum magna septem sunt, quæ secundum costas sunt, totidem quot & costæ duodecim sunt, quæ secundum ilia sunt extra quo et coxendices cum lumbis quinq;. Semen autem ex utraq; uescicæ parte sicuti fauū pullulat. De his uenæ de utraq; urinarie fistulæ parte pudenda petunt. Potus autem per fauces gurgulionem ue uentriculum stomachum ue, gurgulio pulmōem & arteriam, de his uescicam postremam, Quinq; sunt fibræ iecinoris, Fel uero quartæ fibræ

Ceruicis.

Neruorum.

Costæ.

Pectus.

Clauæ pectoris.

Scapulæ.

Caput humeri.

Neruus torpidus.

Manus pedis ceterorumq; ossa.

Vertebræ.
Costæ.Semen genitale
sano simile.
Potus quo tenet.
Gurgulio.
Iecur.
Fel.

Cor.

Rhenes.

Cordis fons.

Vena.

Nervi.

Vena rhenema.

Eotium cur
beat.

Vena costarum.

Vena cordis.

Venarum dige-
rio.

Arteria.

hæret, quod præcordia petit, pulmonem & cor. Cor autem tunica circumdat; membra uero communiter maiora habet sinus ue, de mediis autem membris pendet, hæc autem de nervis, spina sub uentrem tendunt. Rhenes uero de nervis spina & arteria. Cordis autem fons omnibus cognatus est membris. Nā ab eo uena una per præcordia, iecur, lienem, rhenes, coxendicem, suram, talū petit. Altera uero de corde sub iugulas clauas, alas, caput, nasum, frontem secundum aures, humeros, scapulas, pectora, uentrem, per cubitum alia per alas, cubitum, talum petit. Nervorum autem prognatio pullulatio ue de occipitio usque secundum spinam, coxendicem, pudenda, coxas, suras, pedes. Quidam manus petunt, quidam carnes, quidam brachia, quidam aciculam, quidam pollicē petunt, quidam de carnibus cæteros digitos, quidam per scapulas, humeros, pectora, uentrem. Quidam sunt ossium uincula de pudendis secundum sedē unus, acetabulæ unus, super coxam unus, subter genua unus, qui magno nervo commiscetur, pedes & calcem petit, unus aciculam seu radium. Cæteræ autem uenæ bifariam in rhenes utriusque diuiduntur quos penetrant, qui cordis formam habent, cauique sunt, quorum caua magnas uenas uersus tendunt, de quibus oriuntur, de his uenæ uesicam petunt. Potus uero per uenas in rhenes trahitur, postea per rhenes tanquam per colum aqua emittitur, & ab his in reliqua deditur interstina, quæ his proxima sunt. Spongiosum namque ab his iter est in uesicam, ubi percolatur lotiumque a sanguine separatur, hæcque de causa rutulum est, nec enim uenæ aliæ quam distæ rhenes petunt, nec erat aliud, ubi potus colliguaretur, quatenus ego noui & obseruaui. Venæ quæ circa costas tendunt, sub unamquamque costam sunt non ad caput sed potius sub eo & ab arteria, quæ subter fluens singulis costis deditur. De crassa autem & magna uena, quæ de corde uenit, una dextrorsum inclusa recurrit, deinde per medias uertebras una usque ad summam costas proficiscitur costis æque sese non dedens, dexteris & sinistris diuisa, sed tamen pares & æquas uenulas præbet, supra quidem in dexteris scinditur. Secundum autem utramque clauis iuguli ue partem duæ uenæ supra, duæ subter petus eunt, quæ partim dextera, partim sinistra distribuuntur & diuiduntur, duæ quidem collum magis petunt, duæ uero cor, quæ partim dextera partim sinistra subter costas distribuuntur donec illi quæ de corde recurrit, commisceantur. Quæ uero sanguinolenta est, propterea ab arteria separatur, quoniam sublimis & alta hoc loco est, cum per cor transeat & subter costas. Quæ uero sanguinolenta est & hæmorrhous, magnaque & crassa dicitur uena, uertebris rursus se se dedit, hucque tendit & hæret, nec pendet sublimis ue est, sicuti quæ supra est, cum per iecur transeat. Præterea secundum lumbos, supra est arteria, subter autem uena sanguinolenta, quæ de iecore per præcordia transit, sublimis, dextera cordis simplex fertur clauas usque præterquam quatenus cordi miscetur communicat ue, diuisa & fluitans in ipso, partim cordis sinum & uentriculum petit, postea de corde parte sinistra secundum spinam simplex residet. Quæ ad superiores

superiores corporis partes recurſitat ſupremas uſq; coſtas, ſciſſionesq; a ſeſe facit & habet proſenſas ſecundum ſingulas coſtas ſecundum naturam quæ ad peſtoris curuaturam & connexionem uſq; tendunt, & dextra & ſiniſtra, reſtūq; eius in uertebræ magis eſt & tendit q̃ arteriæ tenor tenus ue ſeu robuſta pars & uenæ, quæ de iecore uenit, Cordis uero partem inferiorem uerſus, tenor reſtus de ea magis in uertebræ eſt q̃ arteriæ tenor. Tenor autem alius ſecundum cor eſt, præcordiorum partes inferiores uerſus conuertitur ad ſpinæ altiora & connexa, hinc ſingulæ ſciſſiones in reſtum ſuperferuntur per oſſa carnesq; cedentes inter ſeſe repellentes ue. Cræſſæ uero & magnæ uenæ ſic habent & ſitæ ſunt. De oculo ſecundum cilium per tergum ſecundum pulmonem ſub peſtus una tranſit, de dextro quidem in ſiniſtrum una, de ſiniſtro autem in dexterum altera, quæ uero de ſiniſtro, per iecur in rhenem teſtemq; deſcendit, quibus uenis & os & pudenda complectuntur. De mamma uero dextra in ſiniſtrum coxendicem & crus una deuenit, de ſiniſtra autē in dexteræ partes altera. Dexter autem oculus de ſiniſtro ſuſcipit, teſtisq; ſimiliter de dextro ſiniſter, & de ſiniſtro dexter uenam ſuſcipit. Cræſſiſſimæ quidē uenæ maximæq; naturaliter ſic digeruntur. Quatuor præterea uenarum paria ſunt in corpore. Quarū aliquæ de capitis parte poſteriore foras per ceruicem ſecundum ſpinam hinc & hinc in coxendices & crura deueniunt, poſtea per tibias, foras in talos & pedes deſcendunt. Sanguinis ergo miſſiones, tergi coxendicisq; dolore, de poplite taloq; foris fieri oportet. Secundæ autem uenæ de capite ſecundū aures per ceruicem, quæ iugulares dicuntur, parte interiore ſecundum ſpinam utrinq; ſecundum lumbos in teſtes coxalq; poplitumq; partes exteriores, per tibias deinde talosq; interiores pedesq; feruntur. Lumborum ergo teſtiumq; dolore, ſanguinem de poplitibus talisq; interioribus mittito. Tertiæ autem uenæ de temporibus per ceruicem in ſcapulas, deinde ſimul in pulmonem deſeruntur perueniuntq; quarū una de dextris ſiniſtra ſub mammam, lienem rhenemq; petit, contra altera, ſed utræq; in podice finiunt. Quartæ autem uenæ de capitis parte anteriore oculorumq; ſub collum clauelq; poſtea de brachiorum parte ſuperiore ſub conſflexuras, deinde per cubitōs & radios manuumq; iuncturas digitos petunt, deinde rurfus de digitis per manuum uolas, per cubitorumq; flexuras, brachiorumq; partem ſubteriorem, alas coſtaſq; ſuperiore parte petunt, quarum una lienem petit, iecur altera, poſtea ſuper uentrem utræq; in pudendis finiunt. Cræſſæ quidem & magnæ uenæ ſic ſuapte natura digeruntur. Plurimæ præterea uenæ multifariæq; de uentriculo per corpus digeruntur, per quas nutrimentum corpori ſubminiſtratur. De cræſſis præterea & magnis uenis petunt uentriculum, corpusq; reliquum uenulæ quædam partim extra, partim intra, quæ inter ſeſe communicant, deduntq; quæ extra ſunt interioribus, quæ intra exterioribus. Sanguis ergo per hos modos mittatur, ſtudēdumq; eſt & danda opera, uti procul a loco dolore affecto ſanguinisq; coactione, uena

Qui uenæ ſciſſi
dantur.

Tenor tonſue
arteriæ et cordis

Venarum permutatio.

arteriæ uenarum
arteriæ uenarum

Venarum paria
quatuor alia.
Venarum deſcenſus.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Plurimæ præter
ea uenæ de his
manant.

Qui ſanguis
mittatur.

pertundatur, sic enim magna mutatio subito non fiet, consuetudinemq; muta
 bis, ne amplius eo loco sanguis coeat. Hepatis autē uena subter uertebras, rhe/
 nes, magnam uertebam petit, deinde sublimis per præcordia, cor. Quædam
 alia restā clauēs petit, quædā deinde collum, quædam scapulas, quædā sub/
 ter flexæ secundum uertebras costasq; declinant, de sinistris quidem una secū/
 dum clauēs, de dextris uero locum eius quendam una, alia utring; reflexa, alia
 paulo inferius flexa, quo illa deficit costis se dedit donec uenæ, quæ de corde
 ipso uenit, occurrat. Dextra superflexa subterq; reflexa uertebras petit, donec
 peruenit unde cœpit tolli, sese costis dedens cæterisq; omnibus hinc & hinc
 scissiones secundum unamquamq; sese dedens cum una sit, de corde quidem in
 sinistris locum quendam magis petit, postea sub arteriā donec absumatur, de/
 scendit, unde hepatitis uenā sese sustulit. Prius tamen q̃ eo perueniat secundū
 duas postremas costas bifariam diuiditur, quædam hinc & hinc, quædam uer/
 tebras petens consumitur, quædam restā per clauēs tendens supra arteriam trā/
 sit & est, de hacq; quemadmodum ea, quæ secundum lumbos sub arteriā tran/
 sit, de hacq; in iecur prorumpit, quædam portas primas uel iecoris partes fi/
 bramq; lobon ue, quædam ab hac alio prorumpit paulūq; subter præcordia,
 quæ suapte natura iecori coherent, nec facile separantur. Duæ præterea ue/
 næ de clauibus mouentur, quædam hinc & hinc sub pectus, pectinem petunt,
 quo dehinc nondum noui, præcordia uero secundum uertebram, quæ costis
 committitur, qua rhen de arteria hac reuoluitur. Arteriæ uero de hoc hinc &
 hinc manant, quæ modum arteriarum habent, hacq; de corde recurrenti hepa/
 titis uena committitur & finem facit. De qua per præcordia duæ maxime al/
 tæ hinc & hinc feruntur, quæ multifariam per præcordia diuiduntur, circaq;
 hæc sunt & commiscuntur, supra uero præcordia magis hæc patent. Duo uero
 crassi tenores siue nerui de cerebro sub os magnæ uertebræ superne magis sto/
 machum uersus, de utraq; arteriæ parte præteriens uterq; sese init & commit/
 titur misceturq; uni similis, postea uertebræ præcordiaq; hic connectuntur fi/
 niuntq; tanq̃ indiscreti, de hacq; connexionem iecur lienemq; uersus tendere ui/
 dentur. Tenor autem & tonus alius neruus ue de utraq; uertebrarū parte, quæ
 secundum clauem sunt, per spinam tendit ex obliquo uertebræ, qui costis sicu/
 ti uenæ, deditur & distribuitur. Quidam ad lates mesenterion ue per præcor/
 dia mihi tendere uidentur, ubi ipsæ desinunt & deficient. Præcordia rursus
 unde manant & prorumpunt, quia continua hæc & connexa sunt secundum &
 per medium sub arteriam, reliquum secundum uertebras, sicuti uenæ, deditur
 donec in sacrum os podicem ue euntes consumuntur. Ossa quidem corpori
 statum, restitudinem, habitum, formam & speciem præbent & præstant. Ner/
 ui uero conflexionem, contentionem distensionemq;. Carnes uero cutisq; col/
 ligationē, contentionē continētiam ue omniū. Venæ per corpus sparssæ diffu/
 sæq; spiritum, fluctionem fluorem ue, motum & agitationem præbēt. Multæ
 uero

uero de una pullulant, quæ unde incipiat, & ubi finiat, nescio, nã ducto factò ue circulo principiũ nõ reperit. Cuius germina, pullulatiões & stolones unde tollantur & initiũ sumant, corporisq; ubi finiant & una his uti concors sit, qui/ busq; locis digeratur, dissertabo. Capite quidẽ medio per transuersum uenula una lata, tenuis, sanguinis non multi circũiacet & inest, cerebroq; secundũ futu ras harmonias ue multæ tenues uenulæ radican tur & insitæ sunt, circaq; caput totũ, frontẽ usq; & tempora quadrifluuantur. Quarũ una de capitis posteriorẽ re parte foras secundũ spinæ cutem recta tendit, hinc uero secundũ exteriorẽ & interiorẽ uenã earũ quæ in iugulis sunt, demittitur, transq; auditionẽ aures ue mento diuiditur, quæ foris crassa est. De hac multæ tenues linguam petũt, præter eam quæ sub lingua est, & eã quæ sub maxillares, quæ crassa est, per cla uemq; transit & subter scapulas, hacq; de ea uena quæ superhumeralis dicitur, uena pullulat, quæ per neruũ eum transit qui subter humeri summã partẽ est, quæ sanguinolenta est, difficulterq; curatur si dehiscat frangatur ue & conuel latur, huic enim latus neruus connectitur chartilagoq; hac parte est. Medio au tem horum loco membrana spumosa est, nam cum locus carnosus non sit, car nemq; non creet, facile frangitur, quo cum sanguis concurrit, locum latum na / stus non abigitur sed durescit, quod cum fit, morbum & laborem dolorem ue præbet, quæ quidem transit finitq; qua prius dixeramus. Subter scapulas alia pullulat, sub mammisq; deditur uenis crebris, tenuibus, sparsis, perq; superhu / meralẽ chartilaginẽ perreptans, subter distributa brachium petit muscu lum sinistra habens, dextra uero scinditur circa humerum cubitiq; superiorem partem, deinde cubiti partẽ utranq; penetrat, postea manus iũcturam, hinc iam sparsa per manum totam pererrabunde firmatur & radices iacit. Princeps autem & archæa uena, quæ secundum spinam sparsa per medias scapulas trã sit, iugulafq; & fauces petit & in cor immittitur, quæ de sese uenam satis ma / gnã capitumq; multorum emittit secundum cor, de quo uersus os tendit, si / stulamq; facit, quæ magna arteria propter pulmonem dicitur, sanguinis uero parum habet, spiritus multum, lato nanq; loco uiscerisq; raritate, multis par / tibus & locis pulmonis inuehitur, cætera uero chartilaginea est. Quare siquid non consuetum pulmonis in hos meatus, uel potus; uel quid aliud penetret, spiritus ue & sanguinis meatus uexat, utpote cum uenæ tales sint uiscusque spongiosum, quod humoris plurimum capit, supraque cohæret & est, con / fuetorum enim humorum & intratium lex est & moderator. Quin & sanguinis per has uenas non multum currit, nec celeriter incedit uti prorumpentia pel / lat, quæ si non subducantur sed permaneant, concallescunt & durescunt, quæ dissoluũt & abigũt q̃cqd nutrimenti ingerit, gutturq; excludit clausisq; hoc cal lo duricia ue meatibus cito spiritus intercipit, uel difficulter spirat siue tachyp nœa, uel dyspnœa corripit & habet, cũ hac uia spm mittere & trahere neqant.

*Vena capitis.**Capitis uena quadripertita.**Vena sub lingua.**Nervus chartila go: Membrana spumosa.**Mammariæ uenæ.**Princeps et archæa uena.**Magna arteria.**Tachypnœa. Dyspnœa.*

*Asthma tabes
sicca.*

Purulenti.

*Vena quæ pul-
monem petit.*

Entona.

*Venule alia
multæ.*

Vena nervus sit.

Parastatæ.

*Caulis pudendo-
rum.*

Pecten.

*Feminis qui di-
stribuantur uenæ
hæ.*

*Voluptas coem-
tibus qui fiat.*

*Venarum diuersa
distributio.*

Quæ obrem hi morbi gignuntur, spirandi difficultas asthma ue, tabes sicca. Si uero plurimus humor in his consistat superetq; uti quod crasse factum est, non cogatur, pulmonem proximaq; marcescit, purulenti tabificiq; fiunt, tamen hæc mala aliis de causis gignuntur. Hinc uena hæc pulmonem occupat, p; duas magnas fibras ad inferiora uersas sub p; cordia spinæ sup; tenditur, q; alba neruo sag; est, p; aliasq; corporis cõd; fati partes, uenulas mittit, t; nor; siue robur & entona crebris uenulis p; uertebras in tergi spinæ ue medullâ mittit. Plurimæ præterea uenulæ aliæ t; d; tur spargunturq; cæteris oib; corporis partibus, quæ singulæ spinâ petunt, sanguin; tenuissimû defecatissimûq; adducentes, huc erustât, euomunt & iaciunt. Quæ uero in superiacetes ramulos brachiola ue t; d; tur, eodẽ cõducit, indeq; in rhenes radices iacit tenuibus fibrosisq; uenulis secundu ultimâ nothan ue costâ, hincq; discedes & cõtendes d; satur, postea in neruû redigitur secundu podicẽ, præpingue & crassum in adducetes & cõgre- gâtes uesicâ testes parastatas & assistetes cõnectit, radicibusq; cõfirmat multû cõplicitis, tenuibus, solidis fibrosisq; uenis. Hinc eius crassissimû rectissimûq; retrouersum i scapû caule ue redigit, quod pudêda est, qd i reflexione ad hæc eadẽ coarctatur, per pectin; supra, subter uetris pellẽ uenæq; ipsius in eas p; rumpit, quæ subter t; d; tur & feruntur, quæ inter sese alternatim inuehuntur, con- nectuntur p; pudêdaq; trãseunt uenæ crassæ, tenues, d; s; æ, crebræ, tortuosæ. Fe- minis uero hæc in uuluas uesicâ fistulâ urinariâ cõtedit, hinc aut recta tendit. Feminis quidẽ circa uuluas coarctatur, uiris autẽ circa testes spargit. Propter hæc uero naturâ uena hæc plurima fœcûda cõcipit. plurimis em defecatissi- misq; partibus nutritur, sanguinis pauci cauac; est, neruosa & crassa, spiritalis cõtend; sub pudêda uenulas spinam uersus t; d; tes ui præcipitat & cogit, quas uero nõ p; cipitat, tãq; cucurbitula ad sese trahit, uenæq; superiori dedit. De cæteris aut corporis m;bris & partibus in hæc stillât & colliquatur, pluri- mum uero sicuti dictû est, de medulla cõgregatur. Propterea coeuitibus uolu- pras accedit, quod cum hæc uena seminis genitalis, subcruêti, spiritalis plena est, per id tẽpus calefit, p; pellit, subterq; semine fluête, quæ in sese insunt con- stringit, spiritus uero q; inest præsensq; uis caliditalq; uenularûq; undiq; cõti- nens cursus pruritû titillatû ue inicit & intus creat. Vena aut, q; per sese pullu- lat, perq; interscalpiû iugulâ secundu spinâ transiit, sparsa multis uenulis costas uertebrasq; implicat, p; carnesq; alternatim cõd; satur, uti nutriat & sanguina- ria sit, q; secundu nates trãsit p; musculû sub coxâ debacchatur & subferuet. Se- cundu uero nates in coxæ acetabulo secundû caput uena pforatur, quæ coxæ femori ue respirationẽ p; bet ultra coxâ secundû genu flexionẽ & poplitẽ uer- sus. Alterâ uero secundum ingueni multiradicem demittit tractatq; difficilẽ. Quæ uero p; musculû t; d; tur, circa genu spargit, p; tibialis ossis sumâ ptẽ, uenâ in fistulæ formâ redigit, q; medullâ nutrit, p; tibialis ossis ptẽ i feriorẽ uehit scdm pedis colligationẽ & cõnexionẽ. Quæ uero p; genu patellâ epiguniti- dos ue

dos ue partēq; superiorē ad interiora per tibiæ musculū feruida distēditur & explicatur, crassa sanguinariaq; per tali partē interiorē trāsīt, hicq; circa talum neruūq; uenā indiscretas contrahit, quæ subter talū pedēq; currit hicq; ppli/cata sub pollicē sistitur, duplicēq; sanguinariā uenā supne sub cutē de talo cōflectit, crassefactaq; cōparet secūdū tali interiora, supraq; distribuitur secūdū suræ radiū oppositū, secūdū uero surā uti fundā facit, hinc reliquū secūdum genu interiora tēditur, supiacit & genu patellæ & epigunitidi uenas, secūdūq; genu patellæ & epigunitidos interiora sup cauū cōplicat uenā, quā siq; uelli/cet, statim biliosam saniē cōducit & emittit, quæ secūdū interiora cauūq; genu prorūpit, multasq; cōplicatasq; uenas poplitibus dedit, Quæ uero hinc tēdūt sub coxæ neruos trāseūt, radicēq; in testes & anū iaciunt, circaq; sacrum os extenuātur in unūq; redactæ circūtēdūt, Quæ uero puenit & trāsīt secūdū genu partē interiorē supra secūdū coxæ interiora tēdit in inguen, & p coxēdi/cē ultra spinā uersus lūbū extra habēs, crassa, lata, sanguinaria supra eructat i ie/cur, p carnēq; sanguinariā partē perflās rhēnē cōtinet dextrā iecinoris fibram uersus, quæ sub iecinoris partes diuīsa crassam uenā uersus scindit. Sin autem subaccēsa partē crassiorē iecinoris uersus, quā fel est siue chole cum radicibus multis p iecur ramulos mittēs pars eius per interiora uehit, Duæ aut uenæ in/ter duas latiores fibras explicātur, Quarū una p uertices summas ue partes & cutē umbilico detēta deducit. Altera uero premēs spinā rhēnēq; in uesicā pu/dendaq; prōiūpit anōras ue iacit, de coxēdice incipiēs in pectine finit, Mul/tæ præterea uenæ p costas uertebraşq; pererrāt, quæ spinā anuli modo. perne/stunt, p iecturaşq; & agnationes, p easq; sanguinē emittit, uentrēq; & intestina peruolutāt, Quæ dā de pectine in mamas, guttur, humeroşq; summas partes tēdentes dilatātur, Quæ uero secūdū iecinoris partē crassiorē peruenit, supraq; fel in fistulæ formā redigit, sub spinā distribuitur, p præcordia trāsīt, Vena au/tem quæ de sinistris mouetur, cætera qdē naturā eadem cōfirmat radicat ue, quā ea quæ de dextris in sinistra tēdit, iecur petēs nō eiicit sed in liene figitur, secūdū eius caput, quod in eius parte crassa est, deinde penetrat araneolam lie/nisq; sanguinarias uenas, totus aut hic ex omēto tollit, suisq; uenulis sangui/nariū reddit, Quæ uero de lienis capite in spinā mittūtur, p præcordia tēdūt, hinc uero dextra sinistræ sub pulmōnē puoluunt, sanguinariæ uero sub eū tēdunt, & in eū reuehūtur, Quæ aut pauci sanguinis & tenues sunt, de pulmone p inte/riora eūtes cū ille suapte natura rarus sit, cor petūt, utpote ab eo emūtæ, cir/ca eius aures cōpescūtur, & in eius caua sinus ue interiores defluūt, prioresq; & hæ in ipsum prorumpunt, meatus enim angustia sistitur, uti de toto corpore fibras habeat, Propterea corporis totius sensus circa pectus est potissimus, co/lorumq; mutationes fiunt, uenas hoc constringente laxantēq;. Cum quidem la/xat, colores rubri, boni, nitidi & translucētes fiunt, cum uero stringit, lutei, pal/lidi, liuidi, quos permutat prout cuiq; adsunt.

Fel chole ne.

Fel.
Vena quæ de sin/
istris dextra tē
dit.

Lien.

Cordis aures.

Sensus corporis
totius cur in pe-
ctore sit.

HIPPOCRATIS DE LVXATIS SERMO SEXAGESIMVS NONVS

*Luxatio maxilla-
le.*

AXillæ quidē sæpius conuelluntur & restituuntur, sed rarius luxant & excidunt, maximeq; iis luxat & excidunt, qui multū hiant, nam nisi quis ualde hiet, nō excidunt. Quod propter ea cadit, quoniā nerui qui utrinq; colligāt, uel laxantur, uel nō cōcedūt, luxatq; uel altera, uel utraq; quod maxilla inferior mōstrat. Si tantū altera luxauit, dentes inter sese tortuose nō respōdent, nec cōueniūt, nam cōtrario modo uertitur q̃ qua luxauit, nec dētēs cōuenire possunt. Sin autē utræq; luxauerint proci-

*Qui maxilla re-
ponatur.*

derint ue, magis inter sese respōdēt & cōueniūt, minus em̄ tortuose sunt, quod dentium extrema monstrant, superiores enim inferioribus recta non respondent. Si utræq; ergo luxauerint, statimq; non reponantur, decimā hi potissimum pereunt, continua enim febre, somnig; lento & tardo marcore capitifq; grauedine premuntur & corpiuntur, musculi enim hi tales sunt, uti tendantur, uenterq; citatur, pauca puraq; demittit, sin autem uomant, eadem uomūt, siquidem altera luxauit, minus lædit, similique modo utræq; reponuntur. Caput qdē hoīs uel iacētis, uel sedētis q̃ prēdito, medicus utraq; maxillas manu utraq; capito intus & extra, aliquātis per tractato, deinde recta retrorsum trudit, corpusq; cōmoueto & agitato, lenibus curato, situ, statu, forma, mēti resumptione, linitione & alleuatione utitor, nā hæc ad hāc repositionē faciūt. **Hu-**

Humeri luxatio.

merus autē subter & infra luxat & excidit, nā aliter nondū audiui, tamē q̃busdā uidet & ante luxare. Quorū carnes q̃ circa hūc articulū sunt, emaciātur minuitur ue ppter naturā. Quod p hyemē boues, q̃ macilētī sunt patiūtur, magis em̄ macilētis luxat siccisq; & gracilibus, qn & iis, q̃ hūdos sine inflammatione hos articulos habēt, hæc em̄ cōtumesce facit, q̃ uerō boues reapāt, errāt & fallūt, quoniā ob usum & necessitatē, quēadmodū crure bos utat & iacet, nos latet. Qd̃q; hoc cōe sit boui cū hoīe, sitūq; & formā eandē habeat homo & boues, quodq; boues p hyemē macilētissimi sunt, homericū illud testimonio sit. Quicūq; ergo humerū in alā luxarūt, cubitus his ab alā discedit & latere, distorteturq; brachiūq; ad aurē tollere nō possunt, siquaq; tollere & agere conantur, nō possunt, q̃bus qdē repositus non fuit. Quibus autē maxime luxat & excidit, & quomodo habeāt dictū est. Quibus uero per ortū luxauit, ossa huic proxima corpiuntur breuiora ue redduntur, quod & Anci Galiangones ue patiūtur, quibus & cubitus & manus corripitur, quæq; proxima sunt, emaciantur & excarnantur, superiora uero nihil minuuntur. Quæ uero contra luxationē sunt & quæ adolescendo crescerent, maxime minuuntur. Minus uero cuidam eorū, qui sub ortu luxarunt, minuitur, agnatq; his minus alta & profunda sunt secundum articulos. Sed recens genitis secundum humerum maxime protuberat, uti luxata uideantur, Sin autem iam adultis luxauit, ossa non minuuntur,

nam alia

nam alia non habent, quæ simul æque crescant & augeantur, sed carnes minuuntur, quæ singulis diebus & augentur & minuuntur, & per ætates & in quas contingunt & possunt formas. Signum præterea est, humeri summum reuulsum & cauum, quoniam cum humeri summum reuulsum est, cauum etiam est, quod putant brachium luxasse & excidisse. Caput autem eius sub ala comparet, nam tollere non possunt, neque hac & illac agere similiter & humerus alter monstrat, cuius hæ sunt repositiones. Pugnum sub ala dato, caput in superiora propellito, manum autem in pectus deducito, sed & retrorsum circūagito, tutius uti utrinque statuatur. Quin & capite quidem ad humeri summum, manu uero sub ala datis, caput brachii subtrudito. Cubitum etiam genibus propellito, uel pro genibus, cubitum alterum adigito, sicutique prius peragito, uel sub humerum sedeto, tuumque humerum alæ supponito, uel calce, cum alam compleueris, protrudito dexteræ dexterum, sinistræ sinistrum supponito, uel pistillum, uel quid simile, uel tabella spatula ue lignea capite rotundo manum uisq; distendatur subligeturque uel scalam eius ue paxillum subter dato. Curatio, status forma ue, brachium ad costas dato, manus summam ad humerum non læsum, deinde superligato resumitoque & quiescito. Si uero non reponatur, humeri summum, emaciatur & extenuatur. Cum autem humeri summum conuulsum est, luxati speciem præbet, nihil tamē minuitur & priuatur. Sin autem restituitur, status forma ue eadē, quæ & luxato datur, curatioque superligatio, resumptio, cessatio, linitio de lege more ue seu consuetudine. Cubiti autem articulus cum luxauit, costas uersus, uel fortis spectat, si costas uersus, pars eius acuta in brachii cauo remanet, quod cum est, recta distendito, quodque prominet, retrudito. Cum autem hac uel illac penitus luxauit, qua brachium committitur, distendito superligatoque, sic enim pars curua toruosa ue cubiti non prohibebit. Potissimum uero hic costas uersus luxat prolabitur ue, quod cum est, dirigito, caputque ne coronam tægat, plurimum abducito, sublimemque & alte circūagito circumflectitoque statim recta ne cogito, simulque contra trudito, & in utraq; sedē locū ue perpellito. Simulque contulerit cubitum flectere partim supine, partim decliue, curatio hæc est, status modus ue seu forma hæc. Manus summam altius paulo, quam cubitum statuito, brachium autem costis admoueto, sic enim resumptio, positio, natura, unctio & usus in cōi facile feretur, siquidem non male coalescet callescit ue, celeriter enim coalescit callescit ue. Medela uero linteis fasciisque secundum morem & legem articulare sit, celeriterque superligato, nam cubitus ualde cito recrudescit & rebellat, si febris cum dolo, re, æstu, uomitu bilioso superaccessit. Cubiti præterea articulus torpedine retro luxat, secundo autem loco & ante curatio eadē adhibetur. Cum autem retrorsum luxauit, distendito, signum est, cum distendere non potest. Cum ante luxauit, flectere curuareque non potest, quid durum conuolutumque huic apponito, circaque hoc subita distentione flectito. Signum autem ossium distantie & luxationis est, cum uena brachii tangenti diuisa sentitur, hæc autem celeriter coalescunt

Humeri luxati repositio.

Cubiti luxati repositio.

Cubiti reaptatio.

Cubiti luxatio uaria.

Cubiti luxati signum.

Qui per ortū luxarunt, quid patientur.

Cubitus anconis ne uaria luxatio et coaptatio.

Curatio quæ.

Manus luxatio.

Repositio.

Tota manus palmarum mota.

Processus eius.

Concinnatio.

Per ortum luxatio.

Digitorum luxatio.

& ferruminantur. Qui uero per ortum luxarūt, ossa his sub læsione cubito proxima multo breuiora redduntur, manus secundo loco, tertio digitorum. Humerus autem brachiumq; ualidiora propter nutrimentum sunt. Manus altera propter usum & opera multo ualidior est, siquidem foras luxauit, intus, sin autem introrsum caro minuitur semper contra q̃ luxauit & excidit. Cubitus si foras introrsum ue luxauit, subito & agili statu forma ue cubitoq; communi distendatur brachium uersus & alā, cui quid molle subdito, mitellaq; suscipito, & de collo suspendito. Secundum autem articulum de eo ue quid graue suspēdito, manibsq; cogito retrudito ue & coaptato, subleuato autem articulo reposito ue, deductiones & coaptationes plantis & uolis manuum fiant, quæ simul & in distentione & in cæteris facito. Si uero retrorsum luxauerit, confestim distendito, manibsq; dirigit & coaptato, simulq; & in directione distentioneq; & in cæteris hæc facito. Sin autē antrorsum exciderit, linteum fasciā ue satis magnam multumq; circumducito conflectitoq; simulq; dirigit. Sin autem in alterutram partem delirauerit, cum direxeris simul utraq; facito. Cura tamen autem & medelæ cōmune est status, habitus, forma modus ue seu schema & superligatio, nam communi distentione cuncta redire & reponi possunt. Quædam præterea repositiones & iniectiones subleuando reponunt, quædā circūagendo, quædam distendendo, quæ pro modo & forma luxationum & excessionum hac uel illac celeriter adhibeātur. Manus autem articulus uel introrsum, uel foras luxat. Signa uero patent, si quidem introrsum luxauit, digitos flectere nequeunt, si uero foras, cōtendere distēdere ue. Qui modus uterq; manu super mensam tabellam ue posita reaptatur, digitosq; capiēdo partim tendito, partim retendito, quodq; p̃minet simul uola calce ue trudito, sin autem supra, uel subter luxauit, secundum alterum os quid molle cumulatū superponito, siquidem supra manum, conuertito, sin autem infra subter ue, resupinato. Medela uero linteis & fasciis peragitur. Tota quin etiā manus uel intro, uel foras, uel hac uel illac prolabitur, sed intro potissimum. Quandoq; & proiectione processus ue mouetur & luxat, quandoq; & alterum os distat. His ualida contentio faciēda & adhibenda est, quodq; prominet, trudito, & alterū retrudito, duasq; species modos ue peragito simul & retro, & in obliquum transuersum ue, uel in mensa tabella ue manibus uel calce. Quæ uero nō bene reponuntur rebellant ue seu relabuntur, deformia redduntur, tēpore tamē ad usum ualida fiunt. Medela linteis & fasciis perficitur, cū manu & cubito ferulas digitos usq; ponito, quæ in ferulis posita sunt, crebrius q̃ fracta soluito, persusio neq; multa utitor. Qui uero per ortum, manum luxarunt, breuior ea fit contrahitur ue, carniūq; minutio contra casum fit. Si iam adulto luxauit, sua magnitudine ossa permanent. Digi uero luxamentum clarum est, nec scribendum est, quem & quos in mensa tabella ue statutos resta contēdito, quodq; prominet trudito, Medela conueniens linteis, fasciis, superligatione peragitur, qui si

non

non reponatur, foras extuberat callum ue obducit. Quæ uero per ortum, uel per adulescentiã ossa luxant, sub luxatione contrahuntur & breuiora fiunt, car-
 niumq; diminutio sinus ue contra maxime, q̃ qua casus sit & luxatio. Sin autẽ
 adulto luxant ossa, sua magnitudine permanent. Coxæ uero femoris ue mem-
 brum & articulus quatuor modis luxat & excidit, sed plerunq; introrsum, secũ
 do loco foras, cætera uero similiter. Signa commune quidem, alterũ crus, pe-
 culiare uero & proprium moti introrsum hoc est. Caput femoris in uentre sen-
 titur, cum tangitur, dissimiliterq; flectunt, crusq; multo longius uidetur, nisi in
 medium utraq; agens extendas, nam pes & genu foras spectant. Si uero per or-
 tum uel per adulescentiam coxa luxauit, contrahitur, tibia uero minus, cætera/
 q; rata portione, carnes autem foris maxime minuuntur. Qui tardius eriguntur
 & sanescunt, cũq; sani sunt, in crus sanum uoluuntur & excipiuntur, si uero co-
 gantur & conentur, uno duobus ue bacillis gradiuntur, crusq; subleuant, quod
 quanto minus est, tanto facilius uehũt. Sin autem iam adultis hoc eueniat, ossa
 quidem permanent, carnes quemadmodum dictum est, minuuntur. cum autẽ
 uadunt, errabunde & conuolute sicuti boues, gradiuntur, cũq; coxendice ca-
 reant, exischii sint, in sanum crus ilia curuantur, quod necessario subit, uti ue-
 hat, hoc uero conscendit, uti uehatur, nam uehere nequit, sicuti pede fauciati.
 Secundum uero sanum crus super eo ue bacillo tortuose & oblique corpori
 committuntur, contra ue claudicant. læsum autem, manu super genu posita,
 mutatione uti corpus uehat, cogunt, coxendice uero, si subter utatur, subterq;
 minus ossa minuuntur, carnes uero magis. Moti autem extra, contraria & signa
 & status sunt, genuq; & pes extra parum spectat & uergit. Quibus autem per or-
 tum & per adulescentiam hoc euenit, similiter ossa non coaugescunt, coxen-
 dixq; similiter non crescit, sed altiore quadam tenus, nec similiter utitur. Qui-
 bus autem foras sine inflammatione crebrius excidit, hi liquidiore & agiliore
 humidiorue crure utũt, sicuti manus pollex, qui maxime suapte natura ex-
 cidit. Quibusdam magis uel minus excidit, quibusdam facilius uel difficilius,
 quibusdam spes est, uel metus celerius excidere, quibusdã sæpius excidit, me-
 dela huius est. Quibusdam & per ortum, uel adulescentiam, uel morbum, quo
 potissimum excidit, quibusdam os sideratur læditur ue, quidam nõ omnia pa-
 tiuntur, minus tamen, q̃ si introrsum luxet læduntur. Si rite curentur, plano to-
 to ue pede uti gradiuntur, nec iactent, multa curatione peragitur. Puerulis ue/
 ro si non reponantur & negligantur, male afficiuntur, si curentur, iuuantur uti
 planis totis ue pedibus incedant, minus autem quid emaciantur & minuuntur.
 Quibus autem hæc utraq; ossa sic exciderunt, hi hæc patiuntur, satis quidem
 carnosè redduntur præterquam, quod foris declunes exengluti ue esse uiden-
 tur, coxæq; distorquentur intro, nisi ossa siderentur & lædantur, superiore ue
 coxendicum parte gibberentur, hi quidem sani degunt, sed corpus nõ crescit,
 nisi caput, Quibus autem retro luxauit, signa hæc fiũt, molliores ante sunt, sed

Coxæ luxatio.

Coxæ per ortum
et adulescentiam
luxatio.

Exschios.

Luxatio extrin-
seca coxæ crebra
cur.Pollex huic simi-
lis est.Diversa huius lu-
xatio et per or-
tum adulescentiã
morbum.Puerili in his nõ
negligendi.Coxæ utriusq;
luxatio.Luxatio huius et
in posteriora.

*Quæ in his non
flectuntur.*

*Superior articu-
lus dux est.*

*Communicatio hu-
ius.*

*Crebra agitatio
his predest.*

*Luxatio extrinse-
ca quid faciat.*

*Luxatio in ortu,
adulescentia, mor-
bo qui tractet.*

*Luxatio anterior
vel posterior qui
differat.*

*Luxatio per or-
tum cruris con-
trahitur.*

*Manus tabella
mochlos disten-
dunt diriguntq.
Luxatio coxæ
varie reponitur.*

retro prominet, pes rectus permanet, sed nisi cum dolore conſeſtere queunt, minimeq; diſtendere, cruſq; his contrahitur, & breuius fit. ſed nec poplitē, nec inguen, niſi ualde tollant, diſtendere uel fleſtere queunt. Superior enim articulus in plerisq; dux eſt, primuſq; hic cum cæteris communicat, cū articulis, neruis, muſculis, inteſtinis, uoluis, cæteriſq; ſimilibus, coxendicisq; os clunes & nates petere nequit, quiaq; non diſtendunt, propterea cōtrahitur, carneſq; totius cruris in omnibus minuuntur, quibus uero maxime, quo ue modo, diſtum eſt. Corporis pars quæq; luxata ſi agitetur, magis ualet, ſi nō, male habet, niſi dolor, inflammatio febrisq; uetet. Quod præterea foras luxauit, carnemq; cedentem petiuit, contrahitur, quod autem intro ſuperq; os eminens, granditur & longius fit. Siquidem adultis non reponatur, curuati in inguina uadunt, poplesq; alter curuatur, peſtus uix mouent, manu crus prendunt, cū ſine bacillo uadūt, quod ſi longiuſculum ſit, non uadunt, & ſi uadunt, puſillum quid & breue diſmouentur, carniū autē diminutio iis qui dolent laborantq; luxatioq; in priorem partem ſit ſana parte, rata portione fit. Quibus autem per ortum, uel aduleſcentiam, uel morbum luxauit, de quibus diſtum eſt, & dicetur, magnopere ii afficiūtur propter neruorum & articulorum deſidiam, genuq; ob iam diſta, male habent, quo contraſto, hi uno uel duobus bacillis gradiuntur, crus uero ſanum carnoſum ſatis eſt propter uſam & defatigationem. Quibus autem in anteriorem partem luxauit, contraria ſigna ſiunt, poſteriore enim molle eſt & cauum, ante uero prominet, cruſq; hi minime fleſtunt, ſed maxime diſtendūt, pes rectus eſt, crus alteri par eſt, ſed calcis poſtrema cōtractior eſt. Maxime uero hi dolent, lotiumq; ſtatim in his luxamentis ualde comprimitur, quoniam coxendix loca præcipua premit, quo anteriora diſtenduntur, nec coaleſcunt, ſed morboſa ſiunt, celeriterq; tabeſcunt & ſeneſcunt, poſteriora uero contrahuntur, Quibus autem adultis iam ſic luxauit, calce recto uadunt, quidam non poſſunt, & ſi ualde conentur & trahunt, multum procedere, carnes autem & reliqua his non minuuntur, cuius rei motatio & uſus cauſa eſt. Qui crus totum in poſteriora diſtendunt, ereſtiores uadunt, modicq; bacillo parte læſa egēt. Quibus uero per ortum luxauit, cum adoleuerunt, ſi rite curati fuerint, uſus, qui adultis, præſtatur, curatis uero negligenter, crus parum diſtenditur, q̃ primū enim articuli recti callum obducunt, carnes autem & oſſa rata portione minuuntur & contrahuntur. Coxæ uero femorisue luxati communia hæc ſunt. diſtentio uehemens & directio, quæ uel manibus, uel tabella, uel libramēto mochlo ue fit, quo ad interiora rotundo, lato uero ad exteriora utitor, ſed exteriora poſtiſſimum ſic curato. Quæ autē introrſum luxarunt, & uentriculis ſub coxæ ſiccam partem datis reduces, cruraq; diſtendes & colligabis, pedibus paululū inter ſeſe diuariatis diſtantibus ue. poſtea ſic complexa diſtendito, eleuato, ſi mulq; utraq; dirigito, quod & in priora luxatis cæteriſq; ſatis eſt, minime uero foras moto, ligniq; ſicuti humero luxato manum uſq; ſubtenſio, quibus intro, cæteris

cæteris minus. Quæ autem uel ante, uel retro luxarunt, manu uel pede, uel tal/bella coges in sua sede manere cum distentione. Genu quidem cubito facilius restituitur, quia facile plicatur & distenditur, quare luxat facile, reponiturq; luxat quidem sæpius intro, quin & foras, & retro. Quod si quis citius & uehementius complicit, distendat, calcitret, reponat, uel lintei globulum in poplite fasciato, circaq; hunc cito & uehementer genu flectito & reduces. Quod retro luxatum potissimum reponit, potest & modice tendendo, sicuti cubitus, quod retro luxauit, reponi. Quod uero hac illac ue luxauit, complicatio, uel distentio, uel calcitratio reponit, quæ potissimum, quod retro prolapsum est, reducit. Quin & modica directio distentioq; reponit, sed directio communis est omnibus. Si uero cum retro luxauit, non reponatur, hi flectere nequeunt, quin nec cæteri multum, coxæ uero uero tibixq; os anterius minuitur. Sin autem intro luxauit, magis diuariantur, nam exteriora minuuntur. Si uero foras, cõtra magis intro curuantur, sed minus claudicant, crassius enim os uehit & sustinet, quæ uero intus sunt, minuantur. Qui uero sub ortu, uel adulescentia luxarunt, sicuti priores afficiuntur rata portione, tali autem ossa luxata, distentionis & directionis uehementioris utraq; facientis, q̃ manus egent, quod omnibus commune est. Pedis uero mota uellicata ue ossa, sicuti manus ossa sanantur, communicantq; in tibia & uellicata si non reponantur, male habent, pedisq; sub ortu uel adulescentia ossa luxata, sicuti ea quæ in manu sunt, tractantur. Qui uero de loco altiore deciderunt desiluerunt ue in calcem, uti ossa discutiatur, uenæ diffundantur confundantur ue, nerui confringantur conuellantur ue, quod cum euenit, periculosissimum grauissimumq; est, siquidem periculum est, ne hæc siderata, maleq; affecta omne æuum & uitam negotium facessant, diuulsaq; ossa & distorta, neruiq; cum his communicantes & hærentes ne remaneant, si præsertim hæc uulnerent, cutem ue secent, qualia in coxa tibiaq; ueniunt neruis dissolutis, qui cum his communicant uel alia negligenti declinatione & re, si præsertim calcis pars nigrescat, quod recrudescerem & rebellare maxime facit. Quandoq; & superfideratio, læsio putredoq; fit, febresq; pergrauas, tremulæ, singulosæ, mentem quæ tangunt, citiq; tollunt; magnarumq; uenarum liuores & cancri sunt. Signa uero recrudescentiũ & rebellantium sunt, si diffusa & sparsa hæc sunt, quæq; circa sunt, nigricantia, subdura subraq;. Nam si cū duricia liuescant, periculum est, ne nigrescant, si uero suppurulæta, mollia, diffusa, & sparsa, quæ liuescunt, sint, uel sublutea molliaq;, hæc optima in his omnibus sunt. Medela autem est, si sine febre sint, ueratro purgare helleborissare ue, si minus, non, sed mulsum acetum suaue propinato, motosq; articulos composito, superligato, multoq; magis hæc in fractis facito, plurimisq; linteis & fasciis utitor, mollioribusq; minusq; stringito, & premito, plurimaq; calida calcem talum ue circumfoueto. Status autem, & forma modus ue hic esto, superperligatione calcem nimum ne stringito, sed supra genu deducito, beneq; illic

Genu luxatio.

Luxatio horum
sub ortu.Desilire decidere
ne de loco altior
re super calcem
quid faciat.

Curatio quæ.

Pedis luxatio.

componito, ferulis autem tabellis ue ne uitior. Cum uero pes luxauit, solus uel cum talo, qui magis introrsum prolabitur, si non reponatur, cum tempore male scit & extenuatur luxationis contraria parte, quemadmodum coxendix, femur, & tibiae qui sicuti manus iunctura reponitur, sed ualentius distenditur. Medela uero fit, sicuti lex & modus cæterorum articulorum poscit, minus autem quæ manus iunctura, recidit rebellat ue, si quiescat, cibus quidem minor porrigitur, nam oriuntur. quæ uero per ortum & adulescentiam luxarunt, pari modo sicuti superiora & afficiunt & tractantur. Præterea sub ortu parum luxata quædam dirigi possunt, pedis præsertim obliquitas, cuius non unus modus est. Medela uero huius, ceratum unguentum ue rhesinosum, multa lintea fasciæq; tabella lamella ue plumbea nõ corpori superligata, subleuatio & resumptio, status & forma cõcordet. Si uero luxata fracta ue uulnus fecerint & pro-

Pedis in ortu luxatio et obliquitas.**Quæ concimēt.****Si luxatio fractio ue uulneret.**

mineant, melius est non tangere, sed sic ut habent, sinere, tamen ne pendeant, nec cogantur stringantur ue. Medela uero, piceata medicamenta & unguenta sint, uel penicillis & linamentis uino tinctis utitor & calidis, nã frigus his omnibus hostile & insensum est. Per æstatem uero foliis circumdato, per hyemẽ succida lana, tegumenti causa, ne linito emplastrato ue, ne ue superligato. Cibus tenuis porrigatur, frigus, pondus, pressio strictio ue non necessaria & uiolenta abesto, status uero, forma, series & ordo necessarius est, contraria uero omnia scito permissiosa his esse, modice uero & negligenter curata, turpiter & indecenter claudicant. Si uero pes ad pedes & contra pedum usum uertatur conuellitur & molestat, si quo ue alio uertatur, rata portione uexat, tamen ossa non multum distant, parum enim denudatur, tenuemq; & hucelationem & cicatricem obducunt. Maxima uero horum periculosissima sunt, quæq; maxime superant, spes uero salutis sola est, si non reponantur præterq; si secundum digitos manumq; summam sint. Quæ pericula sint, prædicito, reponereq; tenta to sed primo secundo ue die, si minus, decimo, quarto autẽ, nullo modo, quæ reponant, librationculæ mochlisri ue sunt. Medela uero sicuti capitis ossa, calor, sed ueratro statim, & cum reposueris, melius est uti. Cæterum scito, si hæc reponantur, si supra superiore ue parte sint, celerrime mortem sequi. Pes uero cum sic excessit, dolor neruorum spasmus ue, cancer & gangræna subrepat, si reponatur etenim quidq; horum superueniat, si reicias spes salutis est, si qua spes est, nam cum dimittuntur, hæc non sunt, sed cum tenduntur. Si qua uero de articulis & ossibus abscissa sunt, non supra, sed uel secundum pedem, uel maximum proxime supersunt, nisi statim magno animi deliquio pereant. Medela q; capitis, & calor. Siderationis quidem, læsionis, & putrefactionis carum & in his & in uulneribus causa est, sanguinis fluxus remoratus, fracturisque ossium cõpressus, uinculisq; & ligationibus nigritia. Quibusq; coxæ pars brachiiq; os decidit, & caro decidit, plurimi tamen supersunt, cæteraq; latu facilia accedunt. Quibus autem fractis ossibus carnes subito circũ dehiscunt, qua denudata sunt ossa,

Pedis luxatio cũ uulneret.**Casus ossis et carnis.**

ossa, decidunt sed tardiuscule. Quare sub uulnere sani corporis quid demito, cauentem enim & timentem dolor præperimit, simulq; cum animi deliquio defectu ue multi pereunt. Coxæ quidem os ex hoc resolutum cū est, die octogesimo decidit, tibia uero cum subtrahita est, uigesimo, mediæq; eius ossa sexagesimo, cum uero ex his resoluta sunt, cito tarde ue prout mediæ pressiones fuerint, cætera uero quæ placide tractantur, ossa eorum non decidunt, carni- busq; non denudantur. Quare hæc lenius & superne magis suscipiantur & tra- stentur, nam plurima magis formidolosa sunt, q̃ periculosa peioraq;. Medela uero lenis cum tepore sit, cibis optimus & perparcus, periculū sanguinis flu- stionis frigus adducet. Status autem forma modusq; sunt, ne relabantur, dein de substragulum subsedimētum ue puris causa planū subdetur, quæq; his con- ferant, & cum nigricant. Præterea sanguinis fluctiones, difficultates intestino- rum multæ & uehementes per decretorium, sed non multos dies uexant, quā- uisq; febricitēt, cibum tamen non ualde auersantur, quos tunc nihil euacuato. Vertebrarum autem luxatio gibberositas ue introrsum mortifera est, lotium enim prohibet, torporemq; adducit, quæ uero harum foras plurimum luxa- runt, minus lædunt, q̃ quæ concussæ non prominēt, sibi enim ipsis decernūt, sed illæ plurimū corpus uexant, præsertim si loca præcipua & periculosa mo- lestent, quales sunt costæ. Quæ fractæ si sunt, febriculam, sputum sanguinis, si- derationem putrefactionem ue & læsionem adducunt, siue una sit, siue plures. Quæ fractæ si non sunt, medela facilis est, si febris non sit, ne uacuato, sed de- ligato, prout horum lex, ritus, & consuetudo poscit. Callositas autem & ferru- minatio diebus uiginti fit, tenerum enim quid est, fungidumq; & uescum. Si uero penitus & utrinq; sint fractæ, pustulæ tubercula ue, tussis, pus hos uexant, costæ siderantur, læduntur & putrescunt, singulis enim costis utrinq; tenores nerui ue tenduntur, qui per omnes eunt. Quæ uero per casum comminuuntur, minus dirigi possunt, præsertim quæ supra præcordia sunt, quibus uero pueris hoc euenit, non coalescunt crescunt ue, & augentur simul, sed ueluti caput, manus, crura persistunt. Si uero adultis gibbus fiat, malum statim discutit, sed per tempus aliquod refricat, quo & iunioribus sed minus male cacoethos ue ha- bet. Sunt tamen qui patientius & non laboriose ferant, sed hi, q̃ carnosi & præ- pingues sunt, sed horum pauci sexagesimum usq; annum uiuunt, quin & distor- quentur, causa uero cum cæteris est, status schema ue, quibus iacent & statuun- tur. Quæ prænoscantur, nam sanguen plurimi spuunt, purulentiq; fiunt, Medi- tatio uero & medela est, deligatio, sicuti lex horum ritus ue & consuetudo po- scit. Cibus primo perparcus & optimus porrigat, deinde mollescito, quiesci- to, sileto, status schemata ue commoda sunt, uenter subducatur, uenus abesto. Sed quibus sanguis minus cum dolore redditur, q̃ in fractis consueuit, magis cum temporibus redire solet. Quibus uero mucosum quid relinquitur, cū do- loribus submonet. Medela, perustio os usq; non ipsum & idem. Si uero quid

*Luxatio verte-
brarum intror-
sus peior est.*

*Costarum læsio.
si ea plura sit
costarum in unum*

*Spina protube-
ratio.*

*Sexagesimum an-
num pingues nō
excedunt.*

*Quibus ignis
detur.*

*Diversitas nutri-
catius medicamen-
torum.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

*Qui luxata tra-
centur.*

*Tortuosa obli-
qua ne luxatio.*

*Tortuosa obli-
qua ne luxatio.*

*Vertebrarum lu-
xatio.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

*Quæ luxata re-
ponant.*

medio loco relinquatur, nec transfuratur, siue superna tantum parte sideratio, læsio putredo ue sequitur. Quæ cuncta dicentur, quæ penetrant, uidentur non uerbis, cibaria, pocula, tepor, frigus, status schema ue, quodque medicamenta quædam sicca sunt, quædam humida liquida ue, quædam burra nibra ue, quædam alba, quædam nigra, quædam aspera super uulnus, cibisq; similiter. Lex modus ue repositionis directionisq; est, libra mochlos ue, cuneolus spheni / scus ue, succula hyponos ue seu asellus hyponiscus ue, qui reducit, libra uero adducit. Quæ uero reponenda dirigenda ue sunt, distendito, statumq; schema / te ue, quo mensura coaliturag; sunt, trudit, quodq; luxauit & excidit, eo pelli / to, unde luxauit & excidit, quod uel manibus, uel subleuamento, uel succulis, uel circa quid perages, manibus quidem recte singulas partes tractabis, manus iuncturam cubitumq;, manus quidem iuncturam, cubiti recta satis est pellere, cubitum uero, brachium uersus flectere & curuare, uti secundum brachiū con / sistat, quod per manum subtenditur. Digitos autē uel manus, uel pedis his si / militer coaptato, manusq; iuncturam, eiusq; protuberationem uti emineat, cu / rato truditq; & retrudit, cætera quidem satis est manibus pellere. Quæ ue / ro prominent, calce, uel manus palma in suam sedē pellito super aliqua re po / sita, dum sub eo, quod prominet, quis mollis conueniens globulus sit. Partem autem alteram quis peritus & prudens minister retro & subter pellito, seu intro, seu foras exciderit. Quæ uero tortuose & oblique luxauerint, propellito repel / litq; retrorsum & in utraq; partem. Quæ uero prominent & extuberant in / trorsum, nec sternutamentum, nec tussis, nec uentus status ue, nec cucurbitula laudabiliter reducet. Quare constitutione distentioneq; quadam opus est, de / ceptio tamen hæc error ue potest inesse, quod luxatis uertebis propter incur / uamenta præ doloreq; uidentur introrsum luxasse, quæ facile reducuntur, cele / riterq; coalescunt. Quæ uero foras prolabantur, partim supra, partim subter contrario modo per pedes distenduntur, quæ coactio reductio ue cum distē / tione sit, uel sede, uel tabella, uel pede. Quæ uero hac, uel illac luxarunt, siqua distentio, status schemata ue adhibeatur, facile reducuntur & coalescunt. Pe / culiarisq; nutriticus, cuncta præterea sint accommodata, quæ necessaria sunt, lata, lenia, ualida, peculiaria, pannisq; ualidioribus non prius conuoluantur, q̃ parentur cuncta coactionibus repositionibusq; necessaria, commensa longitu / dine, latitudine, & altitudine, sicuti cum distentio coxæ peragitur, secundum talum uti distendatur & ligetur suprag; genu. Hæc quidem eodem distendi / to, latera & lumbos secundum alas, aqualiculum, pectinem, femur, coxam distē / dito, Quædam per media femina & principia, hoc quidem in pectus, hoc au / tem in tergum distendito. Quædam per omnia subtendito, commodato, con / tendito, uel ad assem pistillo similem, uel succulam asellum ue. Si uero hæc in lecto facias, pedes uersus solum firmato, pedem uero lestuli alterum cum alte / ro, ligno ualido transuerso connectito, superiora autē ad assem pistillo simile

confirmato

confirmato & distendito, uel modiolos retæ, in hisq; assiculos cōfirmato, uel scalam, & utring; tridito & pellito. Sed hoc commune est, tabella sumitur sex cubitos longa, duos lata, palmum crassa, quæ planum asellum fuculam ue habeat utring;, per mediumq; columella canaliculi ue gradatim incisi & læuigati figantur cauentur ue. Qui ad ligni substragulum rata portione commensi respondēat, quorum incisuræ latæ & altæ digitos quatuor sint, quemadmodū in torculari fit, tantumq; intermittatur, quantū librari, dimoueri, & dirigi possit. Tabella uero hæc quadratum cauum foramen ue per medium habeat, columella uti stet figaturque in eo, quæ inter femina promineat, cūq; librabitur, motabitur, distendetur, subterlabi prohibeat, tabellæq; huius postrema loco aliquo, uel pariete defigito & confirmato, cūq; super hac quid recōcinnabis, quid molle, quod recōcinnandis conueniat, subternito. Quibus autem os palati subleuit, media naris his deprimitur. Quibus caluaria capitis ue os deprimitur frangitur ue casu, uel re aliqua incussa sine uulnere, de capite & eius uulnere horum nonnullis, quædam acria fauces iecur, pulmonemq; petunt. Signa uero permutatōum & casuum patēt, qua, qui, quantum hæc inter sese differant, quibusq; coxendicis acetalubum dimotum circūfractū ue est, neruulūq; eius diuulsus, quibusq; manus prominentia & proiestura dimota & fracta est, quibusq; & qui, quæq; unum, uel duo, quorū duo sunt, quibusq; pericula spels bonæ, uel malæ, quibusq; & quando mala malignitates ue mortis, salutisq; certæ non certæ ue, quæq; reponenda manu ue tractanda & curanda sunt, & quæ non, & quando, & quando nō. Super his spes, pericula, quæ, quando manu curanda & tractanda, per ortumq; luxata, quæ crescent, quæ nō, quæ citius, quæ tardius, quæ clauda & læsa remanebunt, qui, & qui non, & cur, quodq; minuetur, cur, & qui, & qui non, quæque luxata fracta ue citius tardius ue coalescant, quæq; distorquentur, superextuberantq;, horumq; remedia, quibus hucera statim, uel postea fiunt, quibusq; ossa minus luxata & fracta sunt, quibus plus, quibus magis & minus minuuntur, quibus luxata & fracta plus minus ue pminent, quibus minuuntur, quibus non, quibus luxata fracta ue exeūt, quæq; magis, quæ luxarunt ossa, uel articuli, quibus ferruminantur, & callum obducunt & extuberant, quibus non, quibus uidentur, quibus putantur, & cur. Quæq; ad passiones, quæq; ad medicamenta medicandaque pertinent, scire oportet. Quibus legibus modis ue legitimis peragantur dissentio, directio, fricatio, laxatio, ligatio, præparatio, superligatio, resumptio, positio, status schema ue, tempora, nutritus diætæ ue. Quæ uelca & tenerissima sunt, statim coalescunt, contraria uero, contra distortiones curuationes ue sine carne, sine neruis. Quod repositū est, multo propius loco est, unde luxauit, q̃ quod repositum non est. Nerui, qui continenter mouentur & agitantur, quib; in humido & molli loco sunt, magis concedunt, lentescunt, & mollescunt, q̃ qui contra. Quod luxauit, si confestim reponatur, optimū est, si uero febriat, ne reponito, nec quartana, quintana

*Tabella reconcin-
natoria.*

*Tabella hæc qui
cōcinnetur.*

*Palati dimoti si-
gna.
Caluaria cōpres-
sa comminuta ue
sine uulnere.*

*Quæ in his me-
dico præstanda
sunt uide.*

*Qui medicū agit
hæc perspicit.*

autem, minime. Cubitum, cunctaq; torporem faciētia q̄; celerissime si reponas, optimum est, cum inflammatio cessat. Cōuulsa uel nerui, uel chartilaginea, uel proiecturæ supereminentiæ ue, uel distantia separata ue secundum suam naturam, similiaq; quemadmodum prius fuerant restitui non possunt, callum enim statim obducunt & extuberant, tamen usus conseruatur, & remanet plurimis. Quæ postrema sunt, facile & luxant, & reponuntur, quæ facile luxant, non inflammantur. Quæ non calefiunt non inflammantur ue, maleq; curantur, rursus luxant, quæ statu forma ue, siue modo consueto distendito, quo maxime tollantur & reponantur, naturamq; & locum, unde luxauit, perspicito, retroq; & recta, tortuoseq; & oblique dirigit, celeriterq; ppellito. Quæ facile celeriterq; luxant, & conuelluntur, celeriter retrudito, celeriterq; circumagito, quo cōfert & expedit. Quæ crebro luxant, facile reponuntur. causa est neruorum ossium ue solutio, neruorum quidem longitudo, & prolixitas, uel laxatio & supercessio, ossium autem, acetabuli læuitas & æqualitas. Capitis caluitium: consuetudo & tritus usus faciunt, causa est, incontinentia, habitus, & ætas, quod submuco sum est, non inflammatur. Quibus uulnera statim, uel postea facta sunt, ossibus exeuntibus, uel pruritu scabricia ue & asperitate, quæ cum senseris, statim soluito, picariumq; ceratū super uulnus ponito, & uti uulnus superligato. Prius caput principium ue fasciæ superponito, deinde cætera peragito, nec qđ læsum est, ea parte sit, sic enim maxime extenuabitur, citoq; decidet, circumq; dehiscet & expurgabitur, celerimeq; coalescet, sed ferulas eo ne deducito, ne ue stringito premito ue. Quorumq; ossa ualde distabant & aberunt, quorumq; parum, sic facito, multum enim suppurat, sed hæc non sic & adeo, sed sedimentorum causa refrigerantur. Quæ autem ualde prolapsa sunt & extant, siue reponantur, siue non, deligatio superligatio ue his non quadrat, sed potius distentio & distantia. Quare pilæ, quales puelli conficiunt, parentur, quarum una secundum salum, secundum genu, tibiam suram ue uersus altera ponatur, quæ late, commodæ, ualidæq; sint, circulosq; & anulos habeant, quibus paxilli uirgulæ ue cornæ, rata portione commensæ indantur, longæ crassæq; quantum satis erit, uti distendant. Quæ habenulas utring; habeant, uti in anulis colliguntur, cogantq; & propellant. Medela uero picatum ceratum calidum esto, itatq; schemata ue coxædicis & pedis, quies & positio, cibisq; optimis & parcus porrigatur. Ossa uero luxata supereminentiæq; primo, uel secundo tertio ue die reponito, sed quartana quintana ue, non, cum recentia & ualida sunt, quæ libellis mochlicis ue repones. Si uero repositum os firmamentum nō habeat, quæ prohibent, abscindito, sed tamen & sic denudata decident, contraſtioraq; membra reddentur. Præterea quidam articuli plus, quidam minus luxant, qui uero minus, facile reponuntur, qui autem plus, maiora facessunt negotia, malaq; neruorum, ossium, articulorum, carniūq; & statuum schematō ue. Coxa uero, brachiumq; simillime luxant & excidunt.

Qui hæc tractada et reponenda.

Caluitium.

Quid agendum cum ossa sanciantur.

Ferulæ tabellæ ue his non ponuntur.

Pilæ quæ librât reponunt ue.

Virgæ de corno in his locantur.

Quando luxata fractaq; reponantur et concinnantur.

Coxa luxata cū brachio cōuenit.

HIPPOCRATIS DE FRACTIS LIBER

SERMO VE SEPTVAGESIMVS

Edicum quidē oportet, q̄ rectissime luxata fractaq; distēdere & concinnare, nam horū hæc est iustissima & rectissima natura & dispositio. Si quid aut hac uel illac declinet, peccatur & erratur, sed minus in decliue & subter, q̄ in accliuē, supinū, & sup. Qui uero nullo cōsilio & sciētia hanc rem aggrediūtur, plerūq; nihil errāt, nā qui ligatur, manū porrigit & adiuuat, uti recte & iusta natura & modo cogat & colligetur. Medici uero, q̄ præ se scientiā & peritiā ferunt, sæpius peccāt & errāt. Diligentia quidē & studiū nō multo medici ferme omnes, uti uno uerbo dicā, manū fractā tractāt. Quare plura de hoc scribere cogor, quoniā multos medicos uidi, qui docti peritiq; cēsebātur, quī satis esse putabāt, manū positu, forma, & deligatione statuere. Qua de re rudes & ignaros esse uideri oportet, nam alia plura huius artis sic cēsentur. Nouū enim quid & externū, qd bonum nec ne sit, nesciūt, magis probāt, q̄ cōsuetū, quod iandudū bonum esse sciūt, quodq; obscurū est & nuper ascitū, q̄ quod clarū est & apertū, comprobāt. Dicēdū igitur est & patefaciēdū medicorū errores, quos esse duco, quosdamq; docere uolo, quosdā dedocere. De manus quidē natura primū dicam, nam de aure diffracta, cæterisq; corporis ossibus alius sermo erit, & documētū. Manū quidē, de qua sermo est, quidā declinē deligandā cēsuit, quidā sic habere & statuere coegit, quēadmodū sagittātes, cū humerū præmittūt, sicq; habetē deligauit, sibi hoc illi naturale esse persuadēs. Testimoniūq; hoc attulit, cubiti ossa cuncta recta inter sese esse, similēq; colorē & rectitudinē foris & intus habere, sagittariāq; artē testimoniū adducebat. Quæ cū diceret faceretq; doctus peritusq; cēsebatur, cæterarū autē artiū nō meminerat, quæ robore & uiribus, quæ artificio sua peragūt, nesciens aliā esse formā schema ue in otio naturalē, aliā in negotio, dextræq; manus aliā, sinistræ aliā formā naturalem. Quemadmodū si contingat lebeat ue sic cōparare, status alius, forma, & figura schema ue iaculatoris est, funditoris alius, lapidē emittētis alius, pugilis alius, quiescētis alius, nō quiescētis, & negotiātis alius. Quascūq; alias quis artes inueniat & proponat, quarū status, figura forma ue naturalis manū non sit idē. Nam in unaquaque arte, manum quisque ad opus, quod facere uult, conformat & accommodat. Sagittariam autem & arcum exercenti tenenti ue par est, statum hunc & potiozem esse, quam manus alterius, nam brachii distentio in cubiti principio & fundamento statu hoc confirmatur, & consulcitur, cubitique & brachii ossa dirigit, totum robur uti in his sit, & articuli & iuncturæ reflexio statu hoc & schemate reflectatur. Par igitur est, locū

Quæ medici in his præstare debeant.

Quos medicos in his non probet.

Status schematis ue uariatio.

hunc sic maxime rigidum fore, & non flecti, sed distendi, nec cessurum, cumq;
 manus dextera chordam & neruum attrahit, plurimum sic attrahet, emittetq;
 de solidissimo & firmissimo in unumq; coacto & contracto arcu, nam his sa-
 gittarū emissionibus, uehementius, ualidius, & longius emittitur. Qua-
 re deligatio sagittariaq; nihil commune habent, sic enim deligatam manum te-
 nere, multos alios dolores, q̃ uulneris daret. Qui si flectere mandet, nec ossa,
 nec nerui, nec carnes statu eodem schemate ne consistant, sed ligatione uicta
 & superata transmutentur alio, quare sagittaria in his quid utilitatis habeat, nō
 uideo. Sed fortasse non erret, qui sapientiam, sciētiam, & peritiam prae se fert,
 si læsum, & uulneratum, manū ad pectus dare mandet, & prae bere, cōtinereq;
 Medicorum alius præterea manum resupinabat, sicq; distendebat, & deliga-
 bat ratus hoc esse naturale, corpore, & colore eius coniectans, & ossa ratus secū-
 dum naturam sic stare & esse, quoniam os, quod est secundum manus articulū,
 prominere uidetur, uel quoniam paruus digitus stat & est recta eius ossis, quo
 homines cubitū metiuntur. Testimoniaq; hæc adducebat, & argumenta, quod
 secundum naturam naturaliter ue sic stant & habent, dicereq; uerum & bene ui-
 debatur. Sed hoc quidem non sic habet, manus enim resupinata si distenda-
 tur, summopere dolebit, quod quisq; facile deprehendat, si manum suam sic
 distendat, q̃ dolorifica sit hæc forma, & status schema ue perspiciet. Siqui-
 dem & uir minor uiribus, maioribus præditum si prehendat suis manibus, fa-
 cile, quo uelit, agat, quorumq; cubitus sic resupinatus torquéatur, & frangatur,
 nec, si manu ea gladium teneat, eo utetur, tam uiolēta hæc forma, & status est,
 quod si quis hac formā, & statu deliget, sinatq; magis dolebit, magisq; si sic ia-
 ceat, uel urat, qui si manum flectat, mūsculos, ossaq; statum alium & formā ne-
 cesse est sumere, & habere, quæ in hoc statu & forma præter alia detrimenta
 nesciuit. Nam os, quod secundum manus articulum prominet, digitum par-
 uum recta spectat, qui cubitum, quod autem in conflexione est, quo homines
 cubitum metiuntur, brachii caput est, hic autem idem os, & hoc & illud esse
 putauit. Cubitus ancon ue, qui uocat ossi illi idē est respondet ue, quo firma-
 mur, & excipimur. Sic igitur manū resupinatū habēti tenentiq;, hoc idē os di-
 stortū uidet & est, hoc autē & illud, quo nerui de digitis articuloq; manus, per
 interiorē partē tendunt, præsertim sic resupinatā manū tenēti distorquet, qui
 nerui brachii os petunt, cubitus unde mensurat, & auspicat, tot & tales horum
 sunt errores manus naturæ, & ignorationes. Quod ego gnarus, manū fractam si
 quis distēdat, os quidē parui digiti quod in cubitū ancona ue recta tēdit, diri-
 gere suadeo & mado. Nā sic nerui, q de manus articulo & iūstura brachiū pe-
 tunt, dirigentur, manusq; sic locata & resumpta, statu eodem & simili erit, quo
 deligata, sineque dolore gradietur, iacebit, quiescet. Quare hominem in clara
 luce locato, uti os, quod prominet, excessit, fractumque est, in distentione ma-
 nu tractantem non lateat, cum satis distentum erit, peritum enim, cum manum

& os

*Modus alius de-
ligandi.*

*Manum non re-
cte curantes car-
pit.*

& os excedens, tanget, non latebit. Cubiti quidem ossium, nisi utraque fracta sint, medela facilis est. Sin autem superius os uulneratum, & fractum sit, quamuis crassius sit, tamen os sanum fundamenti loco subtenditur, etsi facile lateat, nisi prope manus iuncturam sit, carnis enim extuberatio, quæ supra est, crassa est, subter autem os sine carne est, nec facile latet, maiorisq; distentionis eget. Sin autem hoc comminutum non est, sed alterum, distentio lenior satis est. Si uero fracta sint utraq; distentionis ualidioris eget. Pueri quidem cuiusdam distenta uidi plus quam oportuit, plurimi tamen minus quam oporteat, distendunt. Cum uero distenderis, manus palma superposita dirigito, & coæquato, postea cerato non multo linito, ne uincula dilabantur & defluant, sicq; deligato, per storiq; admoueto, ne manus summam partem submissius cubito teneat, sed altius paulo, ne sanguis eo defluat, sed auertatur, postea superligato, caputq; fasciæ super fractum ponito, & confirmato, sed multum non premito stringito ue. Cum uero bis ter ue locum eum circumfasciaris, superiori distribuito, superligatoq; uti sanguinis defluxus auertatur, ac illic finito. Longæ nimium primæ fasciæ ne sunt, caput autem secundarum super fracturam ponito, semelq; circumducito, postea ad inferiora distribuito, minusq; stringito & premito, ad mediumq; transcendito, & redito, fasciæq; uti satis sit, considerato, & eodem redito, & recurrito, ubi prima finiuit, illicq; dextra, uel sinistra superligato, uel quæ ad statum & formam fracturæ conferat, declinato. Post hæc autem lienes linamenta ue in lienis formam redacta, cerato non multo tincta super tedito, nam melius defluit, disponiturq; postea sic fasciato modo dextra, modo sinistra alternatim, plurimumque ab inferioribus incipiendo ad superiora deducito, quandoq; de supernis ad inferna. Subarida uero linteis in lienis formam redactis curato, circunuoluendo dirigendoque, sed multum simul ne circumducito, sed particulatim, manus autem articulum laxius, sed crebro circumducito, duæ tamen fasciæ circunuolutiones ue primo satis sunt. Signa uero bene curati recteque deligati hæc sunt, si cum de eo quæras ualde ne stringatur, & prematur, si dicat se premi quidem & stringi, sed leniter, & præsertim in ipsa fractura, quæ si dicat, recte deligatus & curatus est. Signa uero mediocritatis sunt, si diem & noctem, quo deligatus est, multum se premi & stringi uideatur, postridie uero manus extrema, parum molliterq; tumeat, signum enim est te non multum constrinxisse, die autem finito minus premi uideatur. Tertio si laxiora uincula tibi uideantur, quidq; horum quæ dicta sunt, si deerit, scito te laxius quam oportuit, deligasse, sin contra, magis quam oportuit, strinxisse. Quibus admonitus postea uel laxius, uel pressius deligato, tertioq; die post distentionem, & directionem soluito, primoq; si parum strinxeris, secundo loco magis paulo stringito. Capita uero fasciarum, super ipsam fracturam, sicuti prius, ponito, si uero sic prius deliges, sanies hinc undiq; partes postremas petet, sin aliter prius strinxeris, huc de parte contra pressa deriuat. Siquidem plurimum confert, mentem adhibere, remq; cognoscere

*Cubiti ossa diffra-
cta qui curentur.*

Deligatio.

*Lienes splenia
ue.*

*Qui hæc diligem-
tur.*

*Laxius nunquam
deligandum est.*

sic quidem de hoc loco deligare & stringere incipito, quantoq; magis ab ipsa fractura discesseris, tanto minus stringito, cæteraq; rata portione, laxius autem usq; quaq; nunquam circūducito, sed arctius potius. Deinde uero plurimis lin-
teis & fasciis superligato, singulasq; superligationes eatenus stringito, dum in-
terrogatus dicat se plus paulo q̃ prius, stringi, præsertim in ipsa fractura, cæte-
raq; rata portione, circaque tumorem & laborem, meliusq; & facilius haberi-
do & ferendo pro rata portione deligationis prioris peragito. Cum uero ter-
tius erit, siue ad diem tertium uenerit, laxioraq; uincula esse uideantur, solui-
to, pauloq; arctius omnibus fasciis religato, cunctaq; hæc comprehendant, quæ
prius, cum tertianus fuerit. Septimanus uero post primam ligationem, si rite deli-
gaueris, tumor nō ualde magnus in summa manu erit, locusq; deligatus in om-
nibus deligationibus gracilior deprehendetur, septimo autem ualde tenuis &
gracilis, ossaq; fracta melius mouebuntur, dirigenturq; quæ si fuerint, cum di-
rexeris, superligato, ferulasq; admoeto, pauloq; magis q̃ prius, stringito, nisi
quis maior ex tumore dolor insit, qui in summa manus parte fuerit. Cum uero
deligaueris, ferulis circumdato, laxiq; uinculis circūducito, uti quiescant, &
nō moueantur, & ferularum appositio nihil ad manus compressionem addat,
post autem hæc dolor cesset, similiterq; uti prius, in primis ligationibus, quie-
scat. Cum uero tertianus fuerit, laxioraq; uincula esse dixerit, tunc ferulas pro-
pius admoeto, confirmatoq; uti hæreant, quæ præsertim fractum est, cætera-
q; similiter facito. Si quidem deligatio laxior sit, & non stringat, ferulam crassis-
simam, quæ fractum est, & extuberat, ponito, dum ne multum protuberet, maxi-
me præterea studeto, ne ferula recta magni digiti sit, sed hæc uel hæc, nec etiā
recta parui digiti, quæ manus articuli os prominet, sed hæc uel hæc, si uero con-
ferat super fracturam ferulas ponere, breuiiores facito, ne ad manus iuncturæ
ossa, quæ prominent, perueniant, periculum enim esset ne hulceraretur, nerui-
q; denudarentur. Præterea tertio quoq; die ferulas placide leniter ue confir-
mato, tecumq; hoc putato, ferulas, uti deligationem conseruent, & non strin-
gant, & premāt, poni & superligari. Sin autem uideas ossa satis bene prioribus
deligationibus coalescere, pruritufq; nulli uexent, hulceratioq; nulla subesse ti-
meatur, ferulas ante q̃ uiginti dies transeant, ne superligato, nam triginta fere
circiter ue diebus ad summum ossa coalescunt & ferruminantur, cubiti præser-
tim, tamen nihil certum & uerum est, cum naturæ & ætates inter sese differāt.
Cum uero solueris, calida foueto, & religato, pauloq; minus q̃ prius, stringito,
fasciisq; prioribus conuoluito, deinde tertio quoq; die soluito, & religato, mi-
nusq; stringito, minoriq; fasciarum numero circūfasciato. Cum uero ferulas
superligaueris, dubitauerisq; ne ossa bene concinnata sint, uel quid aliud uulne-
raturum & læsum molestet, medio huius temporis spatio uel ante, soluito, con-
cinnato, & religato. Cibi uero his, quibus per exordia uulnera non fuerūt, nec
ossa prodierunt, subexiles & non ualide materiz satis sunt, parcius enim usq;
ad decem

*Ferule tabellæ
ne quando appo-
nenda.*

Quando soluenda.

*Nutricatus horū
qualis.*

ad decem dies hi nutricandi sunt, utpote cum otiētur, tenellisq; & molliculis, liquidis, uentremq; quid mouentibus pulmentis utitor, & obsoniis, carneq; & uino abstineto, postea quidem ex additamento reficito. Sermo autem hic sicuti lex quædam iusta, & æquabilis, positus est, & iacet de fractis & eorum cura / tione, quemadmodum rite manibus tractentur, uel contra, quæ eueniant, sci / toq; cum quid in his non rite succedit, quid in manuum tractatione plus, uel minus factum esse. Præterea hæc in hoc simplici modo considerato, & obser / uato, quæ non admodum rite medici curant, curatio hæc, & deligatio perde / re & corrumpere possunt omnia. Si namq; ossa utraq; sint fracta, uel solū, quod subter est, deligatusq; manum distentam in mitella teneat & habeat, cuius ma / ior pars in fractura hæreat, manusq; hinc & hinc attollatur, hunc necesse est in / ueniri habentem os cōuersum ad superiora. Sin autem fractis ossibus hic sum / mam manum in mitella teneat, secundumq; cubiti partem interiorem, cubiti uero pars altera sublimis sit & alta, hic os conuersum ad inferiora habere inue / niatur. Quas ob res oportet in mitella lata, molli tenui ue plurimam cubiti par / tem manusq; attolli. Si uero brachium fractum sit, manū siquis hoc statu sche / mate ue distendat, musculus brachii distentus deligabitur, cum uero superliga / tus cubitum flectet, musculus brachii statum alium schema ue sumet. Disten / tio quidem restissima brachii hæc est. Lignum cubitale, uel paulo minus, quæ / admodum sunt bipalioꝝ manubria, sumito, capulum superponito, qui utrinq; emineat, & propendeat, clauoq; ferreo confirmato, locoq; alto hominem lo / cato, sub alamq; hoc statuito, manu cum brachio superposita, sicq; hominem librato, & cōmensurato, uestigiis uti uix consistat, totusq; fere pendeat, quidq; molle & statū superponito, puluillumq; unum plures ue scorteos & pelliceos subterponito commensurate ad cubiti rectum angulum uti conueniant & re / spondeant per obliquum & trāuersum. Optimum quidem est corium latum, molleq; uel mitellam latam circumdare, quidq; graue appendere, placide & modice uti distendat. Si minus quis ualidus statu hoc schemate ue, cubiti par / tem anteriorem subter deducat & cogat, medicus uero stans manibus tractato, & componito, pedemq; alterum loco altiore teneto, palmisq; manuum os di / rigito, & coaptato, nam facile dirigitur, distentio namq; hæc optima est, si ri / te paretur. Postea superligato, capitq; fasciarum super fractum ponito, cæte / raq; omnia, sicuti prius admonitus fuisti, facito, manibusq; tractato, & coapta / to, similiterq; petito, num rite restitutus, & deligatus sit, signisq; iisdē utitor, si rite, & modice habeat, uel non, tertioq; quoq; die soluito, & religato, magis / q; stringito, septimanumq; uel nonarium in ferulis deligato. Si uero suspicetur os non rite habere, medio temporis huius spatio, soluito, cūq; recte disposue / ris, religato. Brachii quidem os diebus quadraginta coalescit, qui cum transie / rint, soluito, minusq; & rarioribus fasciis stringito & deligato, ciboq; parcio / re, & delicatiore hunc nutricato, q̄ priorem & diutius, quod de tumore con /

*Mitella nitida te
nia ut qui dedit.*

*in articulo cubiti
manuum imp*

*Quotum cubiti
manuum imp*

*Qui brachii fra
ctum coaptetur.*

*Quotum cubiti
manuum imp*

*Quoto tempore
brachium fractū
coalescat.*

ieftaberis, qui in manu summa est, uiresq; & robur spectato, hocq; etiam confiderato, quoniam brachium suapte natura foras curuari, & distorqueri consueuit, si male curetur, sic & cætera ossa, quo suapte natura uertuntur, eo & curata uerti consueuerunt, cum fracta fuerint. Quare oportet, cum quid tale suspicieris, mitella lata brachium complecti, pectoriq; ad mouere, cūq; dormitur, & quieturus est, multiplex linteam plena ue inter cubitum & costas pone re, quidue aliud simile, sic enim ossis curuatura dirigitur, hoc etiam obseruato, ne foras nimium uergat, & tendat. Pes autem hominis multis & pusillis ossibus constat, quemadmodum & manus, quæ non ualde, sæpe franguntur, nisi cum toto pede & eius corpore, cum re aliqua graui, uel exacuta percutitur & sauciatur, quæ cum sauciata sunt, quemadmodum curentur, in uulnere cura tione dicitur. Si quis huius, uel digitorum eius articulus luxet talus ue, & eius ossa, quæ reponito, sicuti in manu dictum est, ceratoq; & linteis cōuoluito, si cutiq; fracta curato, similiterq; ligato & stringito, ferulas ne apponito, tertioq; quoq; die soluito, & religato, deligatusq; respondeto, quemadmodum & in cæteris fractis luxatis ue, stringatur ne plus iusto, an laxiora sint uincula. Cuncta hæc uiginti diebus perfecte sanescunt, præterea, quæ cum tibiæ ossibus, taloq; ipso neruo ue recta communicant. Tempus autem hoc totum iacere & quiescere confert, sed nonnulli malum spernentes, quiescere nolunt, sed prius q̃ penitus sanescant, circunuagantur, propterea multi penitus non sanescunt, dolorq; eos merito sæpe uexat, corporis enim totius pondus pedes sustinent & uehunt. Cum ergo nondum sani deambulant, articuli agitati male coalescunt, propterea cum deambulant, sæpe dolitant, quæ ad tibiā uergunt, communicantia uero cum tibiæ ossibus, cæteris maiora sunt, quæ si moueantur, & agitentur, tardius coalescunt. Curatio eadem est, multis linamentis & fasciis utitor, totumque utrinque superligato, & stringito, sicuti cætera, potissimum qua mota sunt, primosq; fasciarum circuitus eodem statuito, singulisq; solutionibus calida plurimum foueto, præsertim articulos læsos, compressiones uero, laxationesq; temporibus iisdem signisq; quibus priora, postq; deligationes similiter facito. Penitus autem hi, si quiescant, diebus quadraginta sanescunt, sin autem non quiescant, eadem & maiora, quæ priores, patiuntur. Qui uero de loco altiore deciderunt defilierunt ue, calceq; sese potissimū exceperunt, ossa his plurimum inter sese distant, & separantur dissipantur ue, uenulæq; circa ossa, carne confracta diffunduntur, & sparguntur, tumorq; & dolor multis superuenit, hoc enim os paruum non est, subterq; recta tibiæ prominet, cūq; uenis, & neruis periculosissimis communicat & coniungitur, posteriorq; neruus huic ossi cōnectitur. Quare hos quidem cerato, linamentis, fasciisq; curato, calidæq; & in his utitor, multisq; fasciis superligato, plurimisq; rebus aliis optimis his opus est. Si uero cutem teneram & tenuem circa calcem habeant, sic sinitto, sin autem duram, & crassam, sicuti multi habent, placide hanc secato, radito, & extenuato, nec uulnerato,

Pes et ossa eius luxata fracta ue qui curentur.

Quoto tempore hæc sanescant.

Qui de alto cadunt uel defiliunt.

Curatio horum.

uulnerato, optimeq; superligato, hæc enim cuiusuis hominis non sunt. Nam si quis superliget, sicuti cætera, quæ circa talos eueniunt, superligantur, modo pedem, modo neruum complectens, & conuoluens, hæc compressiones, & ligationes, calcem talum uel, qua fractus est, separant, sicq; periculum est, ne os sidentur, & putrescat, quod si ueniat, tota uita læsum & uulneratum uexabit. Si qua uero sic non fiderentur, & putrescant, sed inclusa, nec educta præ status & schematos negligentia in calce nigrescant, uel tibia uulnerata, & hulcerata, uel alio quo loco periculoso, & longi temporis, & communi siue coniuncto cum calce, uel in coxa, uel in alio malo morbo uel, quia supinus diu cubauerit, his tamen etiam longinqua & molesta fiunt, crebroq; recrudescunt, & refringuntur, nisi rite deligentur, quieteq; multa curentur. Quamobrem quæ hoc pacto fiderantur, putrescunt uel, pericula magna præter alia detrimenta corpori præbent, nam febres pergrauæ, continuæ, tremulæ, singulæ, quæ mentem tangant, paucorum dierum, & quæ perimant, superueniunt, magnæq; uenæ liuescunt, torpescunt, cancrum concipiunt cancellantur uel, quæ nimia etiam strictione, compressioneq; fiunt, sideratione nulla putrefactione uel præcedente. Quæ autem in magnis fracturis ueniunt, dicta sunt. Quæ uero placide plurimum circumfracta sunt, multa curatione, studio, & celeritate non egent, sed tamen rite curanda sunt. Cum autem quod fractum est, magnopere læsum uidebitur, quæ dicta sunt, facito, plurimumq; superligato, calcem circumfasciato, modo summum pedis, modo tibiam circinuoluito, cunctaq; uicina, quoquouersus, sicuti dictum est, nec multum stringito, sed multis linteis, & fasciis circinuoluito, dieq; eodem, uel postero ueratrum potato helleborissato uel, tertium autem soluito, statimq; religato. Signa uero, rebellatura ne sint, hæc sunt, cum uenarum diffusiones, nigricamentaq; proximæq; subrubescunt subdurescuntq; periculum est, ne recrudescant, & rebellent. Quare si sine febre sit, superne, sicuti dictum est, purgato, quicquid continua febre non laborent, si uero continua febre laborarent, ne purgato potionato uel, quin & cibis, & sorbitioibus abstinet, potu autem aquæ, non uini, uel aceti multis utitor. Si uero rebellaturum non est, diffusiones, nigricæ, circumstantiq; subluteæ, & non dura sunt, quod optimum signum est, & testimonium in omnibus diffusionibus, quæ rebellaturæ non sunt. Quæ uero cum duritia liuescunt, periculum est, ne nigrescant. Pedem uero quæ corpus altius tenet, nam diebus sexaginta, si quiescat, sanescit. Tibia uero duo habet ossa, multoq; subtilius, & tenuius alterum altero est, quæ prope pedem committuntur, communemq; habent proiecturam, directa autem in tibia non committuntur, sed prope genu, coxamq; communemq; habet proiecturam, quæ diffunditur, & dilatatur, quorum ossium alterum altero longius paulo est, parui digiti restituta. Tibiæ quidem ossium natura hæc est, quæ quidem luxant, & mouentur, quandoq; pedem uersus cum ipsa proiectura, utraq; ossa, quandoq; sola proiectura mouetur, quandoq; os alterum, quæ minus molestant, quæ quæ in manus

Qui non rite curantur quid patientur.

Cancrum quando in his timeas.

Signa quæ non bona.

Tibiæ ossa.

Tibiæ ossa qui luxant.

articulo sunt, si homines quiescant. Medelaq; similis est, quæ in illis, sed distē-
 tione ualidiore his opus est, uti reducantur, quoniam hæc ualidiora sunt, duo
 homines plerumq; satis sunt, qui utrinq; distendant, qui si nō sint, uel non pos-
 sint facile ualidius distenditur, uel enim rotæ modiolum humi defodito, uel
 quid simile, quidq; molle circa pedem dato, postea loribus bubulis latis pedem
 circumdanto, quorum capita ligno in modio, fixo ligato, quidamq; hume-
 ris apprehensis, quidam poplite distendant, mandato, Si uero superior corpo-
 ris pars sequeretur, & subter laberetur, ligno rotundo læuigato, uel molli re ali-
 qua circumuoluta defixo, & inter femina dato, ne corpus, cum pedibus disten-
 tur, subter labatur, & sequatur, hoc retinebit. Præterea ne corpus crus cū distē-
 detur, & trahetur, sequatur, quis ex obliquo & a latere sedeto, coxendicemq; re-
 trumat, & contineat. Hocq; etiam si quis uoluerit, sic facere poterit, secundum
 utras alas ligna defixa dato, manusq; illic distendito & teneto, quis alius genua
 capito, sicq; distendito. Hoc etiam si uelis, facito, secundum genu coxamq; lo-
 ra alia ligato, modiolumq; alium supra caput, statuito, loraq; ad lignum in eo
 fixum ligato, de pedibusq; trahito. Hoc etiam si uelis, idem faciet, pro modio
 mediocrem asserē sub lectulo tendito, firmatoq; , capitq; habenarū utraq;
 ad hunc ligato, uertitoq; uti lora distendat, si uelis etiam fuculas affellos ue-
 utrinq; statuito hisq; distendito. Multi præterea distētionum sunt modi, opti-
 mum autem erit, cū quis in aliqua magna ciuitate, medicam artem exercet, li-
 gnum habere præparatum, quo cuncta distēdat, nam luxata, fractaq; omnia di-
 stentione librationeq; reponūtur, & recōcinnantur, lignum uero satis erit, si ta-
 le sit, quales sunt quadrati columelli quernei, qui sunt, longitudine, latitudi-
 ne, altitudine, crassitudine ue commoda. Quibus cū distenderis, facile est arti-
 culum reponere, nam recta supra, & ultra suam sedē tollitur, quare manus pal-
 ma dirigit, & coaptato, cum uero iis, qui super partem læsam, & iis qui con-
 tra in altera parte nituntur, reposeris, si quidem fieri possit, distenta superliga-
 to, si uero lora prohibeant, illa soluito, donecq; superliges, distendito, modo-
 q; eodem superligato, capitq; fasciarum super illud quod extat, mittito, pri-
 masq; reuolutiones eodem facito, plurimaq; linamenta & puluillos eodem po-
 nito, maximeq; illic stringito & premito, crebroq; utrinq; superligato, nā plus-
 culum quid hunc articulum stringere & premere oportet, q̃ eum qui in manu
 est. Cum uero superligaueris, paulo altius q̃ reliquum corpus, quod superliga-
 tum est, teneto, sicq; locato, uti pes minime tollatur & moueatur, corpus uero
 pro ui & facultate membri luxati fracti ue emaciato. Quædam enim plurimū,
 quædam parum luxant, nam omnino magis & diutius oportet, in crurum uulne-
 ribus emaciare, q̃ manuum, sunt namq; maiora hæc & crassiora quam illa, quin
 etiam necesse est corpus otium agere, quiescere, & cubare. Nihil præterea ue-
 tat, membrum hoc & articulum tertio quoq; die soluere & religare, cæteraq;
 facere, quæ in præcedentibus, si quidem quiescet, dies quadraginta satis erūt,
 si penitus

si penitus

*Distentio varia.**Quiete his opus
est.*

si penitus ossa in suam sedem redierint & sederint, si uero non quiescant, tarde, & non facile crure utentur, diuq; deligatum necessario gestabunt. Quæ autem ossa penitus in suam sedem non redeant, & sedeant, quidq; desit, spatio temporis non longo coxendix, coxa, tibia macrescit, & extenuatur, si quidem intro luxauit, pars exterior, si foras, interior, plerumq; tamen intro luxant. Cum uero tibiæ utraq; ossa sine uulnere fracta sunt, distentionis ualidioris eget, quæ modo aliquo eorum, qui dicti sunt, distendito, si magnæ permutationes, & fracturæ sunt, si minus, uirorum distentiones satis erunt, nam plerumq; duo fortes uiri, qui utrinq; distendant, satis sunt. Quæ recta secundum tibiæ, & coxæ naturam distendito, si quidem tibiæ & coxæ fracta ossa distendas, sicque distentis utrisq; ossibus superligato, quæ uis horum superliges, nam hæc & cruri, & manui non conferunt, cubiti enim, & brachii fracta ossa manus suscipit, cū superligata sunt. Quæ si distenta statu carniū superliges, cubiti flexione mutantur, cubitus enim distentus diu manere nequit, nō enim sæpe, & diutius sic esse cōsuevit, sed flecti. Quin & homines, cum iuxta secundum ue manum uulnerati sunt, sic deambulare non possunt, sed his opus est in cubitum flectere. Crus uero deambulare, & stare consuevit, modoq; totum distendi, modo parum, & ad inferiora secundum naturam, quin & ad corpus totum gestandum & uehendū, propterea facile & distenditur, & flectitur, cum opus est, quod & in cubili sæpe facit. Cum autem uulneratum est, mens eius, & superbia, necessitate in seruitutem redigitur, cum hi crus attollere, & mouere non possunt. Quare nec uti flectant, & stent surgant ue, cogitant, & meminerunt, sed hoc statu schemate ue iacentes quiescunt. Propter has ergo patentes causas & rationes manus & cruris, nec manus distentio, nec superligatio, nec status schema ue cruri conuenit confert ue. Quare si hominum distentio satis est, laborare frustra non oportet, superuacaneū enim est, & soloecismon, machinamenta, & instrumenta ob hæc facere, cum opus non est. Si uero distentio uirorum satis non esset, necessario aliam proferemus, quam præ manibus habebimus. Cum uero satis distentū erit, tū ossa manū palmis facile est in suā naturā dirigere & deducere, ritēq; disponere & discernere. Cum autem direxeris, superligato, dextra sinistra ue cōferat, primasq; fascias, capitāq; earum super fractum positō, primūq; circū uoluito. Postea in superiore tibiæ partem ligando distribuito, quemadmodum in cæteris fracturis dictum est, latioresq; multo fascias, longiores, & plures in crure, q̃ in manu esse oportet. Cum uero superligaueris, super plana, & molli re aliqua locato, nec hac uel illac torqueatur, quæ nec curua, nec caua, nec distorta sit. Maxime uero confert, puluillum linteum, uel laneum non durum, sed mollem, uel quid simile modice longum supponere, & tendere. De canalibus autem capsulis ue, cruribus fractis, supponendis, quid censeam ambigo, sint necne supponendi, sitq; utile eos supponi. Prosumt quidem, sed non tantum, quantum ii qui supponunt, rentur, canales enim non faciūt, & cogūt

Tibiæ utraq; ossa cū fracta sunt quid agas.

Cubitum fractū quid liges.

Cum uiri satis distendant aliud ne querito.

Canales capsulæ ne sint ne his subdendi.

crus quiescere, nihilq; commoueri, sicuti putant, ne cū corpus hac uel illac motatur, crus non sequatur, nisi uir ipse mentem, & curam adhibeat. Nec canalis sine corpore, crus hac uel illac moueri prohibet, lignum enim durum, nec placidum supponitur, nisi quis molle quid subternat. Quare nec cū substragulis, nec sine utile est, præsertim iis, quos egestio uexat. Quamobrem & cum canale & sine, est rite, & turpiter, & male præparare & curare, magis tamen uulgus probat, si canalis subdetur, minusq; medicus errasse uidetur, quod præ se fert, artis ignorationem. Nam in plano, molliq; restum usq; quaq; iaceat oportet, quoniam est necesse, deligationem uersatione contineri & superare, cum quis mouetur, quocūq; sese uertat, & quæcūq; repant. Deligatusq; sicuti prius distum est, respondeto, sic enim deligandum est, postremaq; sic tumeant necesse est, tertioq; quoq; die soluere & religare, quodq; deligatū fuerat, gracilius deprehendi, strictiusq; & pluribus fasciis religare, sed pedem laxius cōplecti, nisi uulnus prope genu admodum sit, modiceq; distendere, ossaq; in quacūq; deligatione superdirigere. Nam si rite curetur, tumor rata portione procedet, quodq; deligatum fuerat, gracilius deprehendetur, quoq; uolueris, ossa deducuntur, distentioniq; magis auscultabunt. Cum uero septimanus, uel nonarius uel undecimanus fuerit, quemadmodum in cæteris fracturis distum est, ferulas apponito, quæ paulo supra talum, nemumq; magnum, qui secundum pedis calcem desinit, sedeant, & finiant. Tibiæ quidem ossa, si rite curentur, quadraginta diebus coalescunt. Sin autem aliquod ossium directionis alicuius egeres suspiceris, uel huc lacerationem aliquam timeres, tempore intermedio, soluito optimeq; disponito, posteaq; deligato. Sin autem os alterum tibiæ unum uel fractum sit, minoris eget distentionis, minusq; ualida, tamen in distendendo non oportet deficere, pigrumq; esse, præsertim in prima distentione & colligatione. Semper autem celerrime distendere necesse est, donec omnes fracturæ perueniant, & redeant in suam sedem. Si minus, quodcūq; os non recte dispositum, & coaptatum quis ligando presserit, & strinxerit, dolorificus magis redditur locus, cætera autem curatio eadem est, quæ priorum. Cum autem os tibiæ interius & posterius mouetur frangitur ue, molestius curatur, magisq; distendum est, quod nisi recte disponatur, non latet, sine carne enim est, superq; crus multo tardius incedit. Sin autem os quod post est, hoc patiat, multo facilius & curatur, & fertur, multoq; magis latet, cum non recte dispositum est, & coaptatum, quoniam sura, quæ supra est, carnosior est, citoque in pedes stant, & sustuntur. Plurimam enim ponderis partem uehit, & fert tibiæ os quod suræ opponitur, simulq; cum ipso crure recta fert, quicquid pōderis est, quod super crus est. Plurimam enim laboris partem habet antierius interius ue os, caput enim coxæ, quod corporis super sese est, subuehit, suapte enim natura, cruoris in interiore parte situm est, non extra, quin & recta tibiæ responderet & situm est, quæ suræ opponitur, simul & dimidia corporis altera pars huic propior est,

ad partem
fuit, & ad
ad partem

ad partem
fuit, & ad
ad partem

Ferula quando
apponenda.

Tibiæ ossis coale
scentia quota.

ad partem
fuit, & ad
ad partem

Quod tibiæ os
magis uexet.

ad partem
fuit, & ad
ad partem

est, & recta, non autem interiori, simulque quod crassius est, quod intus est, quam quod extra. Quemadmodum os quod recta parui digiti in cubito est, quod subtilius & longius est, nam in articulo inferiore subtentio longioris ossis non est similis, dissimiliter cubitus, poplesque flectitur. Propter has igitur causas, fracto exteriori osse, celeriores incessus fiunt, tardiores autem interiore. Si uero coxæ, uel femoris os fractum sit, præcunctis ualide distendito, ne contractior & minor remaneat, superans enim nihil lædet. Nec si quis inter sese, distantia uel distentionis ossa colliget, tantum illa colligatio facere poterit, uti distent, sed cum primum distendentes dimiserint, coibunt, nam crassæ & ualidæ carnes cum illic sint, colligationem uincunt, non uincuntur. Sed uti de quo sermo fuerat, finiamus, ualide, bene, recta, non tortuose, nihil prætermittendo, distendito, magnum enim dedecus, & detrimentum est, coxam contractiorem, & breuiorem reddere. Manus enim si contractior, & breuior fiat, cælari, & tegi potest, nec magnum detrimentum, & erratum est. Crus autem contractius, & breuius si fiat, claudum reddit hominem, sanum enim crus, longius cum sit, quod læsum est, & diminutum coarguit, & demonstrat. Quare melius & utilius illi esset, quia male curetur, utraque crura potius fracta fuisset, nam æquo modo uergeret, & uaderet. Cum ergo satis distenderis, manibusque direxeris, modo, quo prius dictum est, deligato, capitaque fasciarum, sicuti dictum est, ponito, colligationemque superioribus & inferioribus distribuito, sicuti prius eadem respondeto per eadem doleat ne, & laboret, solutusque melius habeat, & leuetur, deinde similiter religato, ferularumque appositio eadem, quæ superioribus esto. Coxa quidem diebus quinquaginta coalescit. Mens etiam ad hoc adhibenda est, quod coxa tortuosa est, timetque, magisque extrinsecus quam intrinsecus, magisque ante, quam post. Partes igitur ad eas, cum non rite curatur, uertitur, parte enim ea minus carnosa est tunc se ipsa, seu quam debeat, tegi, cælari, flecti, cum graditur, uti possit. Si quid ergo tale dubites, manibusque in brachio distorto monetur conficito, modicamque fasciarum partem circa coxendicem & lumbos ponito, sicuti inguina & articularis, qui est in femine, & podice, colligetur, prodest enim omnino. Summaque & postrema ferularum pars partes non deligatas non tangat, sed multum a parte denudata utrumque distet, positionemque ferularum considerato, ne in osse aliquo prominente hæreant, secundumque articulos suapte natura coniunctos, ne uel secundum articulum neuus aliquis sit. Tumores autem in poplite, & pede, compressione suscitatos multa lana succida probe carminata, uino, & oleo tincta, cum cerato peruxeris, colligato. Si uero ferula præmeret, statim relaxato, tumores etiam hos extenuato. Si ferulas, tumoresque ab inferioribus inci-

Cubitus poplesque dissimiliter flectitur.

Coxa fracta.

Curatio.

Coxa fracta quanta coalescit.

Que in his coxa uenda.

piens ad superiora distribuens, fasciis tenuibus superliges, quam primum sic tumor extenuabitur, superque priora uincula, alia ponantur, sed hoc superligationis modo uti non oportet, nisi periculum sit in tumore subbullationis, pustularum, nigredinisque. Nihil autem tale sit, nisi quis ualde fracturam presserit, & strinxerit, suspensam ue habuerit, & tenuerit, manu ue tractauerit, quid ue concitamentum aliud in corpus proruperit. Canalem uero capsulam ue si quis sub coxam ponat, qui poplitem non excedat, potius lædet, quam prosit. corpus enim sine coxa, neq; coxa sine corpore moueri nõ uetabit, nã molestabit, nisi poplitem superet, quodque non expedit, facere cogetur. Nam non expedit genu flectere, superligationes enim penitus perturbaret; coxaque & tibia superligata, si quis genu flectat, musculi statum formam ue necessario mutant, fractaque ossa necessario mouebuntur. Præ cunctis igitur facito, poples uti distendatur, canalis ergo, qui circundabit, pariter prodesse uidebitur, si de coxendice ad pedem usq; supponatur, tamen fascia lenta cum canali poplitæ conuoluat, quemadmodum infantes in cunis fasciantur, cum enim coxa superne, uel oblique motabitur, firmiter cum canali sic deligata permanebit. Canalis oblongus sit necne faciendus, hinc patet. Calcis etiam postremi summa cura habenda est, uti recte in tibiæ coxæque fracturis disponatur. Nam si pes altius tollatur, tibia reliqua errabunda, & male disposita, necesse est ossa, quæ sunt in tibiæ parte anteriore, curuari. Si uero calx altius pendeat, quam par est, necesse est os quod in anteriore parte tibiæ est, cauari cauum ue comparere præter modum, præsertim si hominis calx suapte natura magnus sit. Quin etiam cuncta ossa tardius coalescunt, nisi naturaliter sedeant, quæque nihil agitantur, statu eodem remanent, imbecilliusque ferruminantur, quæ illis eueniunt, quibus ossa quidem fracta sunt, sed nihil prominent exeunt ue, neque uulnus aliud factum est. Quibus autem ossa comminuta fracta ue sunt, parumque exeunt, multum tamen scissa fractaue sunt, si die eodem, uel postero reponantur, suoque loco maneant, nullus abscessus delectus ue timeatur. Sin autem ossa prope articulos scissa fracta ue sunt, diligentius curentur. Quibus autem uulnus quidem factum est, sed ossa fracta non exeunt, nec fractionis modus talis est, uti fractiones scissiones ue ossium prope articulos esse timeantur, eos simpliciter curato. Quidam uero cum neque ualde bonum faciant, neque malum, uulnera quidem curant medicamento aliquo, quod purget, uel picarium superponunt, uel quod sanguinem sistat, ad cicatricem ue deducat, uel quid aliud quod facere consueuerint. Laudo quidem eos, qui splenas linamenta ue uino & oleo tincta, uel succidam lanam, uel quid aliud simile superligant. Cum autem iam uulnera purgata coalescunt, crebris tunc linteis & fasciis superligare, nituntur, ferulisque dirigere. Curatio quidem

hxc

*Tumor in his
quid facere pos=
sit.*

*Canalis capsula
ne quantus esse
debeat.*

*Solen græce di=
citur.*

*Calcanei in his
cura.*

*Quid in his ti=
mendum.*

*Cū fractura pro=
pe iunctura est,
quid agas.*

*Quorum medela
in his probet, et
non.*

hæc quid boni facit, mali uero non multum, sed ossa luxata fracta ue sic sua se-
de non locantur, corporaq; tumidiora, contractioraque ea parte, quam expe-
diat, fiunt, præsertim iis, quibus cubiti, uel tibiæ utraque ossa fracta sunt.
Quidam præterea sunt, qui statim hæc linteis curent, fasciisque utrinque deli-
gent, qua autem uulnus est, non, sed uti refrigeretur, & exhalet, sinunt. postea su-
per uulnus medicamentum, quod purget, ponunt, linamentisque uino & oleo
tinctis, uel succida lana curant. Medela hæc mala est, certum est eos, qui sic cu-
rant, & in his, & in cæteris fractis magnopere desipere. Maximum quidem est,
& potissimum scire & cognoscere, qui fasciæ caput ponatur & commutetur,
quatenusque maxime premere, & stringere oporteat, quatenusque, si recte quis
fasciæ caput ponat, prosit stringat ue, quatenus opus sit, quatenusque lædatur,
si minus rite hæc fiant, quam expedit, sique utrinque deligetur. Dictum au-
tem est, & in scriptis prius, quæ ab utrisque ueniant, testis autem est & ipsa me-
dela. Sic enim deligato necesse est uulnus tumescat, sanum enim corpus utrin-
que sic si deligetur, quidque medio loco relinquatur, maxime ea intercapedi-
ne spatio ue sic relicto tumescet, discolorque & inutile reddetur. Quid ni, si
uulnus hæc patiat, nonne necesse est docolorari, protuberare, liuescere, la-
chrimare, sine pure esse, quæque casura non essent ossa, decidere. Præterea uul-
nus ipsum saliet, & pulsabit, febrietque, præterea coguntur propter tumorem
semper superemplastrare, quod iis, qui utrinque deligantur, non confert, pul-
sus enim tanquam onus non utile, ad alium pulsum additur. Demum uincula
soluunt, cum uulnera recrudescunt, deincepsque soluta curant, nihilq; minus,
& si uulnus aliud simile sumant, sic curant, nec reputant deligationem hanc
utrinque, refrigerationemque & exhalationem causam esse, quod uulnus non
sanescat, sed quid aliud infortunium. Profecto de hoc tam multa non scripsis-
sem, nisi liquido uiderem deligationem hanc inutilem esse, multosque sic cu-
rare, documentumq; hoc optimum fore. Signum autem & testimonium hoc
est, quæ prius scripta sunt, recte scripta esse. Nam quæ fracta sunt, aut ualde
constringenda sunt, aut minime. Paucis autem uti dicatur, oportet eos, qui
nullam ossis abscissionem timebunt, modo eodem curare, quo & ossa fracta si-
ne uulnere, ossa distendere, dirigere, sicque deligare, uulnus autem ipsum pica-
rio, uel cerato linire, duplexque linamentum plena ue superligare, quæque
circa sunt, cerato tenui liquido ue perunguere. Lintea uero, & fasciæ, cætera
que latiora sint, latiusque distribuantur, quam uulnus est, & habet, quodque
superligatur, latus multo sit, quam uulnus. Nam quæ sunt angustiora quam
uulnus, molestant, & stringunt, quod non expedit, nec faciendum est, sed
prima circunuolutio totum uulnus complectatur, & utriusq; superet, super uul-
nus fasciæ caput ponito, pauloque minus, quam si uulnus non esset, strin-
gito, superligationemque sicuti prius dictum est, distribuito, linteaue & fa-
sciæ semper in his molliora sint, quam in his, quæ uulnus non habent.

Quid potissimum
in his sit

Quale sit hoc
exemplum, per =
spicito.

Picarium ceratū
picatum ue.

Ligationis mon-
das.

*Tertio quoq; die
hæc soluitur.*

*Ferularum repo-
sicio.*

*Si cum curatur
hulcus fiat.*

*Fascia in his qua-
litas.*

Splenion.

*Casus ossis can-
nis ne.*

Copia uero horum minor non sit, q̃ prius dictum est, quinimo quid plus. Cū autem superligatus erit, commode habere, & hærere, non stringi sibi uideatur, dicatq; uulnus commode superligatū esse, temporaq; eadē oportet esse, quibus sibi commode stringi, & relaxari uideatur, quibus prius dictum est. Postea tertio quoq; die soluito & religato, cunctaq; similiter facito, sicuti prius dictum est, præterquam quod hæc omnino stringenda, & premenda minus sunt, q̃ illa, quæ si rite fiant, macilentius, & extenuatius uulnus semper reperietur, quodq; illi proximum erit, quicquidq; sub deligatione continebitur, citiusq; expurabit, q̃ uulnera aliter curata, carunculæq; nigræ, mortuæq; uulneris citius decident hac curatione & dehiscunt, q̃ in cæteris, uulnusq; sic curatum citius sanabitur, causa autem horum omnium est, quod locus, qui secundum uulnus est, macilentior, & gracilior est, quæq; circum sunt, macilentiora. Cætera quidem omnia sic curato, sicuti cum sine uulnere ossa fracta sunt, Ferulas autem propterea oportet apponere, fasciasq; in his q̃ in cæteris plures esse, quod & minus stringitur, & ferulæ tardius apponuntur. Si quidem ferulas apponis, contra uulnus ne stringito, sed laxius deligato, mentemq; adhibeto, ne ferulæ uulnus nimis premant, quod & in prioribus dictum fuit. Quibus autem per exordia, uulnera facta sunt, quibusq; ossa excesserunt, parcus, diligentius, diutiusq; nutricentur, simulq; uti penitus totum dicatur, parcus, diligens, & longus in ualidis, & magnis uulneribus nutricatus adhibeatur. Medelaq; uulnere eadem esto, quæ in ossibus fractis sine uulnere per exordia fuit. Si uero per curationē, uulnus hulcus uel fiat, uel fasciis nimium strictis, uel ferulis iusto plus insidentibus, & hærentibus, uel alia causa, quod dolore, pulsusq; si hulcus subsit cognoscitur, tumorq; extremorum durefcit, digitumq; si superponas repellitur, ita tuncq; residet, si quid ergo tale suspiceris, & timeas, soluito, si quidem sub ligationes, uel alibi pruriat, cerato picato, pro quouis alio utitor. Si uero nihil horum sit, hulcusq; multum irritatum, nigrum, non purgatum purum uel deprehendatur, carnesq; expurulent, nerui prorumpant, hos nihil refrigerato exhala to uel, nec has expurationes timeto, sed eas curato, cæteraq; modo eo, quo ea, quibus uulnus per initia factum fuit, curato, fasciisq; superligato, principiumq; de tumore postremorum, sed laxius capito, semperq; ligationem ad superiora distribuito, nusquam stringito, sed commode hæreto, præsertim in uulnere, cætera uero minus stringito premito uel, primæq; puræ sint, nec strictæ, & angustæ. Copia uero, & multitudo fasciarum esto, sicuti in ferulis, si superligetur, tumeat uel, minorque paulo. Super uulnus autem satis est linamentum splenion uel cerato albo tinctum ponere. Si uero caro, neruus uel sit, qui nigricet, decideret, hæc acribus ne curato, sed mollibus, & lenibus, quæ admodum ambusta, postea tertio quoq; die soluito, religatoq; ferulas aut ne apponito, magis tñ, q̃ priores, q̃scito, parūq; comedito. Scitoq; siue caro sit, siue neruus, q̃ casus sit, sic minus uagabit, & serpet, citiusq; multo cadet, magisq; q̃ circa sunt, emaciabuntur,

emaciabuntur, q̄ si quis fascias soluat, medicamentumq; quod purget, super uulnus ponat. Quin & si marcidum purulentum ue deciderit, carnem citius creabit, quod sic curabitur, q̄ aliter, cicatricemq; celerius obducet. Cuncta qui dem hæc sunt, seu in his omnia sunt, probe, & rite superligare, modiceq; super sistere, statufq; & schemata si sunt, qualia esse oportet, conferunt, cæteraq; uitæ ratio, nutritus ue, fasciarumq; accommodatio. Si uero in recēs uulneratis decipiaris ratus ossium discessum, & alienationem, mutationemque non fore, quæ timeas explicato, & quæ opineris, curationis modum hūc ne uerearis, nulum enim magnum detrimentum & malum fiet, si manu sola poteris optime, & innocue superligare. Signum autē hoc est, si ossis abscessus, mutatio & alienatio futura est, curationis modo hoc, puris multum de uulnere fluat, gliscet, & uidebitur. Quare crebrius propter hoc soluito, & religato, quoniam alias febris gignitur, siq; nimis stringētur, & prementur deligatione uulnus, & quæ circa sunt, emaciantur. Quicūq; ergo tenuium admodum ossium abscessus fuerit, mutatione magna non egent, sed laxius deligato, melius enim defluet, meliusq; habebit, pusq; non retinebitur, crebriusq; deinde soluito, religatoq; donec os abscedat ferulasq; ne apponito. Quibus uero maioris ossis abscessus timetur, siue statim per exordia, uideris, siue postea, curationis modum mutato, distendito, dirigit, sicuti prius dictum est, linamentaq; splenas ue duplices, latos ne minus palmo, uulnus coniectando, & considerando, quale, & quantum sit, longos uero paulo minus, q̄ uti corpus uulneratum bis circunducant, & cōplectantur, longiores uero multo, q̄ uti semel circudent. Copia autem, & multitudo quantitas ne tanta sit, quanta necessaria sit, & conferat, quos uino nigro aspero tinguito. Medium autem fasciæ super uulnus ponito, de medioque fasciæ fasciare incipito, duobusq; capitibus permutatim deligato secundū uulnus utrinq; quod ne stringito, sed commode prendito, & deligato. Super uulnus autem, picatum, uel quod sanguinem sistat, uel medicamentum aliud, quod coalescere faciat, madefaciatq;. Si quidem æstas sit, crebro linamenta, & splenas uino madefacito, si hyems, multam lanam succidam uino cum oleo tinctā superponito, capellæ pelliculam supersternito, & uti bene defluat, curato, super defluentionesq; caueto, memorque esto locos hos, si diu hoc statu schemate ue stent, contritus curatu difficiles gignere. Quos uero superligatione curare non poteris, modo aliquo distoium dicendorum ue curato, præq; cunctis fascito, uti corpus fractum, pars ue fracta bene, restaq; uia disponatur, & iaceat, mentemque adhibeto, uti potius alte, q̄ demisse disponatur & iaceat. Si uero quis probe, & opportune uult hanc rem operari & exercere operæ pretium est, uti machinamenta, & instrumenta faciat, sciatque facere, quibus fracta rite distēdat, nō uiolēter, qđ in tibia magis expedit. Sūt tamē nonnulli, q̄ in oībus tibiæ fracturis, cæterisq; superligādis, & nō superligādis, pedē summū ad lēstū ligāt, uel ad lignū huic cōnexū. Hi quidē oīa male faciūt, boni uero nihil.

Quid omnia hæc faciat.

Casus maioris ossis quid possit.

Splenas.

Quid æstas hyems ne possit in his.

Qui sine ligatione curetur.

nam pedem alligare, medela remedium ue non est distendi, seu in eo non est distentio, & medela, nam & corpus reliquum ad pedem defluet, sicq; nunquam distendetur, nec quicquam prodest, uti rectum cōtineat, sed potius obest. corpus enim cum sese hac uel illac motabit, uinculum, pedem, & ossa pedi conne-
 xa, corpusq; reliquum sequi non uetabit, si uero non alligetur, minus uertetur, minus enim in corporis motu relinquetur. Si quis autem de corio ægyptio pi-
 las duas suat, quales ferunt, qui diu in magnis uinculis compedibus ue stete-
 runt, quæ utriusq; tunicas, & inuolucra habeant, uulneris autem parte maiores
 altiores ue seu profundiores, uersus autem articulos, minores & breuiores, quæ
 molliter tumeant, quarum una super talos ponatur, sub genu altera, quibus
 utrisq; habentulæ geminæ utriusq; assuantur, simplicis, uel duplicis lori, breuior-
 res tanquam anse, siue ansas habeant, ab utraq; tali parte, quæq; sub genu est,
 eadem habeto, quæ recta inferioribus respondeant. Postea uirgas corneas ca-
 pito magnitudine inter sese æquas, crassas digito, lōgasq; uti in ansas datæ in-
 ter sese respondeant, & conueniant, curatoq; uti uirgularū extrema corpus non
 tangant, sed pilarum extremis hæreant, triaq; uirgularum paria, uel plura, par-
 tim aliquatenus longiora, partim breuiora parata habeto, uti si magis distende-
 re uelis, possis, quæ uirgæ ab utraq; tali parte promineant, quæ si bene struan-
 tur, plane, æque, leniter, rectaq; distendent, uulnusq; non dolebit. si quid enim
 plus iusto stringatur, partim in pedem, partim in coxā deducetur, meliusq; uir-
 gæ in utraq; tali parte hinc & hinc disponentur, nec tibiæ statum impediunt,
 uulneriq; bene prouisum erit, meliusq; feretur. Præterea nihil uetat, si quis ue-
 lit duas superiores uirgas coniungere, siq; quis uelit leniter quid superponere
 dum quod superponetur, a uulnere distet, si quidem pilæ lenes, molles, bonæ,
 nouæ consuantur, uirgulæq; bene distendantur, sicuti distum est, machinamen-
 tum optimum erit. Si uero quid horum non recte habeat, potius oberit, q̃ pro-
 fit, cæterasq; machinas uel rite facito, uel ne facito. Nam turpe est, præ seq; ar-
 tis ignorationem fert, si quis male faciat, quod molitur. Multi præterea medi-
 ci fracta cum uulnere, & sine, primos dies lana succida curant, nihilq; hoc con-
 tra artem his esse uidetur. Qui uero coguntur subito recens uulneratis manus
 ad mouere, cum lintea, fascias, linamenta q; non habent, si lanis utantur, igno-
 scendum est, melius enim quis lana, cum alia non habet, nihil alligabit, dum
 optime carminatu tractata, mollisq; sit, & multa, paucæ enim, & malæ parua
 uis est. Qui uero diem unum uel duos lanam superligare, satis esse putant, tertio
 autem, & quarto linteis & fasciis superligantes stringunt, & distendunt, tunc hi
 plurimum ab artis medicæ peritia & usu parum prudenter, & opportune disce-
 dunt, tertio enim uel quarto die uulnera diuexanda non sunt, sed uti in summa
 dicatur, diebus his omnes scalpri specilli ue scarificationes, cæterasq; uellica-
 tiones in his uulneribus, & cæteris caueto, cum quid irritatum fuerit. Tertius
 enim, & quartus dies plerūq; in plurimis uulneribus rebelliones, & refrigatio-
 nes parit,

*Pila sphaera ue
de corio ægy-
ptio quid sibi ue-
lunt spectat o.*

Virga cornea.

*Quādo uenia di-
gnisunt quā per
uitia lana curat*

*Tertio die et
quarto hæc ne
tangito.*

nes parit, & adducit, quæq; ad inflammationem, & sordes febres ue tendunt, magis irritat, & grauat. Quare si quod aliud præceptum, & documentum menti alicuius est, hoc est. Quibusdam tamen locis opportunis, & periculosis medicina non succurrit, & communicat, non solum uulneribus, sed & plurimis aliis morbis, nisi quis dicat, & alia mala uulnera esse, sermo namq; hic aliquā ueritatem, cōuenientiam, & probitatem habet, multis enim locis alia aliis cognata, & fraterna sunt. Qui uero satius esse ducunt lanis uti, dum septem dies transeāt, postea distendere fasciis, & linteis superligare, nunquam hi imprudentes, & imperiti uidebuntur, nam post hos dies maximum inflammationis periculū præterierit, demissiora, & laxiora erunt ossa, meliusq; habebunt, & disposita erunt. Multo tamen hæc mēdela ab illa superatur, quæ per exordia distendit, dirigit, & fasciis & linteis colligat, modus enim hic septimanos ferulis perferste, & commode colligādos reddit, multo autem ille posterior, & tardior est, multaq; alia detrimenta habet, quæ longum esset perscribere. Quibus autem ossa fracta, & exuentia sua sede locari non possunt, distentio ualida ferrea ue, per cuneos mochlos ue, quibus lignatores utuntur, fiat, qui parte una latiores sint, strictiores altera, tresq; uel plures sunt, uti quis aptioribus utatur. Postea his, cum distentione librato, parti ossis inferiori supponendo, superiorēq; partem uersus renitendo. Sed uti tandem, & simplici sermone dicamus, sic librato scindito ue, quemadmodum cum quis lignum, uel saxum ualide librat, & scindit, ferramenta uero hæc, quatenus fieri potest, firma sint & robusta, ne in opere torqueantur, quæ magna molestia, & pœna esset. Si uero hæc commoda & apta sint, quicq; si libret scindat ue, uti oportet; nulla molestia fiet, nam hæc tria omnium, quæ hominibus sunt, ualidissima sunt, fuculæ asselli ue circūductio, seu onu periagoge, libratio mochleusis ue, cuneatio sphenosis ue, sine his namq; uel uno istorum, uel omnibus his, nullum opus ualidum, & momenti alicuius in his homines facient. Non est ergo spernenda hæc libratio mochleusis ue, sic enim ossa uel in suam sedem recident, uel modo alio nullo. Si uero superior ossis pars adeo permutata sit, & comminuta, nullam uti certam sedem, & commodam locationē libellæ cuneo ue seu mochlo præbeat, sed si quod prope fertur, & prominet, acutum sit, scalpendo, læuigando cauādo ue, certam & commodam sedem libellæ cuneo ue seu mochlo parato, primoq; uel secundo die librato, distenditoq; tertio, quarto, quinto ue minime, diebus enim his non repones, sed magnopere uexabis, magisq; si reponas, inflammabitur indignabitur ue, multumq; conuelleretur. Quare putato reponas necne, probeq; considerato, nam cū reposueris, si dolor conuulsio ue seu spasmus superueniat, spes non multa salutis est, meliusq; est, si sine molestia fiat, os repositum iam de sua sede reicere, non enim temporibus lenioribus, sed molestioribus conuulsiones spasmi ue, neruorumq; distentiones tetani ue superueniunt. Sed de quo fuerat sermo, finiamus. Diebus quidem his iam dictis, ne

Medicina tamen omnibus locis nō succurrit.

Per exordia hæc peragito.

Cum ossa fracta et exantia nō re deunt quid agas uideto.

Mochlos quid sit aspicio.

Onu periagoge mochleusis sphenosis.

Mochlos.

Tertius quartus quintusq; dies re positionem non admittit. Spasmus superueniens in his spe salutis tollit.

Tetanus etiam.

uexato, sed operam dato, uulnus q̄ minimum uti flammescat, & indignetur, pusq; multum emittat. Cum uero septem dies, uel paulo plures transferint, si sine febre sit, uulnusq; non flammescat, tunc reposito, si quidem coalescere, & potiri speras, nihil enim ueto, si minus, nihil frustra uexato, uexerisq;. Sin autem ossa suo loco repofueris, modi, quibus curentur, scripti sunt, siue timeas ossa ne abscedant, siue non, si uero times, sicuti dicebam, plerunq; de fasciæ medio incipiens fasciato, duobus capitibus & principiis uti colliges, uulnerisq; formā considerato, ne nimis cum deligaueris, hiet, uel stringatur, & percutiatur colligatione. Quibusdam enim confert, & coalumnum est, dextra superligare, quibusdam sinistra, quibusdam utraq; duobus principiis & capitibus. Quæ autē ossa dubitaueris, & ambiges redierint ne, casura & abscessura scito, quæq; penitus carne denudantur, pars uero nonnullorum superior denudatur, quorūdam inferior, quorūdam carnes quoquouersus commoriuntur, quorūdam uulnere uetulto, quædam etiā ossa putrescunt, quædam non, quædam magis, quædam minus, quædam parua, quædam magna, propterea non est uno nomine & uerbo dicere quando, & quæ casura sunt, quædam enim paruitate, quædam quia summo, & postremo loco sunt, citius decidunt, quædam uero non decidunt, sed arefacta, putrefactaq; desquamantur. Super his, seu præter hæc, medela differt a medela, & uti totum, & omnino dicatur, celerrime eorum ossa decidunt, & abscedunt, quorum uulnera celerrime pus emittunt, celerrime namq; & pulcherrime sic carnes pullulant, nam si in parte læsa carnes supernascuntur, ossa plerunq; in subliue tollunt, & eiciunt. Circulus quidem, & tempus ossis casuri hic est, si quadragesimo die decadat, & abscedat, pulchre, & optime deciderit, quædam enim ad sexagesimum perueniunt, nam rara, teneraq; citius decidunt, & abscedunt, solida uero tardius, parua autem citius multo, cætera uero & alia aliter. Sin autem os excedat, & exeat, uti reponatur, recidito, cum parum quid deesse uidetur, quin redeat, carunculæq; uexet, & pūgat, nudumq; si fuerit, dematur, cætera uero parum refert, resces necne. Probeq; scito, quæcunq; ossa carne penitus denudantur, & priuantur, superarescere cadereq;. Quæ uero desquamantur, ne recidito, signisq; iam digestis, & dictis hæc considerato, & obseruato, quæ penitus & omnino casura sunt, quos linamentis splenesi ue, medelaq; uinosa, sicuti prius scripsimus de ossibus casutis, curato. Quæ per exordia primoue tempore frigida re pertingas caueto, periculum enim est, ne febres horridæ frigida ue subrepant, conuulsioneq; seu neruorum dolores, & distentiones, nam frigida hæc semper prouocant, quandoq; & hulerant. Scitoq; necessario corpora membra ue eorum, qui utraq; ossa fregerunt, contrahi, cum curantur, & eorum, quibus totus ossis circulus abscessit. Quorūq; coxæ, brachiiq; os comminutū excessit, hi fere non super sunt, uiuunt ue, magnanāq; ossa, plurimāq; referta medulla, multaq; & periculosa, nerui, muscoli, uenæ cōuulnerantur, quæ si reponas, conuulsionē superuenire consueuerunt, si non re-

ponas

*Varia horum uti
litas.*

*Casus et denuda-
tio ossis.*

*Curatio horum
que.*

*Quid his eueniat
spectato.
Cur hi non su-
persint.*

ponas, graues febres, superbilioſæ, ſingulariæq; ſupernigreſcuntq;. Hi certe ſuperſunt, quibus non reponuntur, nec tentantur, quin etiam hi magis ſuperſunt, quibus offis pars inferior exceſſit, q̃ quibus ſuperior, ſupſunt & hi, quibus reponuntur, ſed rarius. Nam curationes a curationibus multum differunt, corporumq; naturæ, quo ad facilitatem ferendi. Differt etiam ualde brachii ne, coxæq; offa interiora exceſſerint, an exteriora, multæ enim & periculoſæ uenarum diſtentiones in parte interiore ſunt, quarum aliquæ uulneratæ iugulant, ſunt & in exteriori parte, ſed minus. Quare pericula, quæ in his uulneribus ſunt, præuideto, per tempuſq; prædicito. Si uero reponere cogaris, teq; re-poſitum ſperes, multaq; non ſit offis permutatio, muſculiq; non concurrât, qui colligare conſueuerunt, libratio & his contulerit, cum diſtentione. cum uero repoſueris, quo die repoſitum eſt, molle, & lene ueratrū propinato, ſi quidem eo die repoſitum ſit, ſi minus ne tentato. Vulnus autem, ſicuti fraſta capitis offa curato, frigidūq; nihil admoueto, cibo penitus abſtineto. Si uero ſua-pte natura bile amara non redundet, ſiue picrocholos non ſit, muſum acetum boni odoris modica aqua aſperſa propinato, ſicq; nutritato, ſin autem acerbilioſus, picrocholos ue ſit, aquam potato. Si uero febre continua laboret, quatuor, & decem dies ſic nutritato, ſi uero non febrat, ſeptem, poſtea uero pro conſuetudine per additamentum, ſecundum rationem, & modum, leuiuſculū cibum porrigito. Quibus autem offa repoſita non ſunt, purgationem eandem, uulnerumq; curationem, & nutritatū ſeruato, & facito. præterea corporis partem turgidam, & eleuatam ne diſtendito, ſed potius curato, ſecundum uulnus laxior, & demiuſſior uti ſit, offium uero longos, & diuturnos abſceſſus, quemadmodum antea diſtum eſt, caueto, & fugito, præſertim ſi quis pulchre, & honeſte, & commode cauere, & fugere poſſit, paruq; ſpes ſit, periculum uero magnum, potiuſq; ne reponito, et ſi artis ignarus uiderere, quam reponendo propius morti, q̃ ſaluti deducas. Luxationes autem, & motiones offium ſecundum genu, melius, & facilius multo reponuntur, quam quæ ſecundum cubitum. Nā coxæ articulus, iunctura ue pro magnitudine melius reaptatur, quā brachii articulus, & æquam, & rectam naturam ſolus habet, & eam rotundam, & agilem. Brachii autem articulus & magnus eſt, & plures, altoſq; reſceſſus habet. Super his uero, ſiue præterea, tibiæ quidem offa longitudine ſimilia ſunt, paulumq; quid non multi momenti, os exterius ſuperat, nulliuſq; magnæ rei impedimentum eſt, cui neruus exterior hæret, qui ſecundum poplitem eſt. Cubiti autem offa paria non ſunt, nam quod breuius eſt, multo craſſius eſt, tenuius uero multū ſuperat, & ſupereminet articulum. His quidem nerui per communem offis con-iunctionem connectuntur, plurimam uero partem, & maiorem neruorum con-nexionis, os tenue brachii habet, quam craſſum. Natura ergo horum articulo-rum, & offium cubiti talis eſt, propterq; hūc naturæ, proprietatis ue modum, ſæpius offa, quæ in genibus ſunt, mouentur, & facilius reponuntur, magnaq;

Quæ in his prædicenda.

Curatio horum quæ.

Picrocholos.

Luxatum genu facile reponitur. Coxa cur facilius reaptetur quam brachium. Tibiæ cubitiq; offa qualia.

Luxate hæc qui reaptentur.

Cubiti receptio.

inflammatio non superuenit, neq; uinculum articuli soluitur, plerunq; tamen ad interiora mouentur, quandoq; & ad exteriora, quandoq; & poplitē uersus, quorum omniū repositiones faciles sunt. Sed si interiora, uel exteriora uersus mota sunt, hominem in humili, & nō alto stragulo locato, crusq; altius tollito, sed non multum, distentioq; mediocris plerunq; satis est, tibiam quidem hac, coxam uero hac contra distendito. Cubiti autem ossa molestiora sunt, quā quæ in genu sunt, difficiliorq; propter inflammationem reponuntur, nisi quis statim reponat, minus tamen q̄ illa mouentur, sed difficilior reponuntur, diriguntur, & disponuntur, & magis inflammantur, & indignantur, callumq; superducunt, plerunq; quæ parum luxant, & declinant, modo costas uersus, modo foras luxant, nec articulus totus mouetur, sed aliqua pars in brachii cauo, uel cubiti osse remanet, quod supereminet. Quæ si hac, uel illac moueantur, facilius reponuntur, distentioq; recta satis est brachii recta, hicq; manus iuncturam capiat, distendatq; hic alam, hic manus uola super articulum motum posita retrudat, secundum articulum admota altera. Luxamenta uero hæc non tarde auscultant, & obediunt, si priusquam inflammentur, reponantur. Luxant autem hæc, & mouentur plerunq; magis intro, mouent & foras, quod forma, situ schemate ue patet, sæpeq; hæc in suam sedem redeunt sine ualida distentione. Quæ uero horum foras luxarunt, in suam naturam articulum retrudito, cubitum autem in decliue magis uergentem circumagito, plurima quidē cubiti luxamenta hæc sunt. Sin autem hac, uel illac articulus super os brachii prominens, cauum brachii uersus, quod rarius fit, superueniat, distentio recta luxamētis his cōmoda non est, cubiti namq; os supereminens in hac distentione, brachii superascensionem & ascensum cohibet, & impedit. Quare sic luxata distēdito, quē admodum ante scriptum est cum quis ossa brachii fracta superligat, de ala superiora uersus tēdito, de cubito ad inferiora cogito, sic enim brachium supra suam sedem, & fundamentum tollitur, si supertollitur, distētio, & directio manuum uolis & palmis facilis erit. Os autem brachii, quod excedit, iniiciendo trudit, partem uero cubiti os uersus, secundum articulum reponendo retrudito, distentio quidem hæc luxamenti huius minus iusta est, distentione recta etiā reponeretur, sed minus, q̄ hoc modo. Si uero brachium partem anteriore uersus luxauit, quod raro uenit, sed quid subita uis, collustatioq; non eiiciat? multa namq; & præter suam naturam similem, & consuetam excidunt, præsertim si magnum sit, quod ingruat, & impediat, magnū enim fuit, quod hac collustatione, & ui super ossa crassiora, & neruos uenit, distentioq; uehēmēs, & crebra, tamen aliquibus sic luxat, & excidit. Signum autem sic luxati, quod nullo modo cubitum flectere possunt, quod & articulus, si manu tangatur, demonstrat. Quod nisi statim reponatur, inflammationes uehementes, & febriculose fiūt, si uero statim quis adsit, qui reponat, facile reponet, quem fascia ualida, non magna in cubiti uersura per transversum conuoluta satis reponet, cubitusq; si subito

Coaptatio horū que sit.

Brachii anteriora sum luxati quā le.

subito

subito flectatur, manusq; ad humerum deducatur. Satis igitur est hæc repositio, & iniectio iis, qui sic brachium luxauerunt, quin & recta distentio similiter reponat, & iniiciat, manusq; uola componat, & coaptet. Qui reponit, manum super brachii partem, quæ luxauit, & excidit, ponito, uersuramq; uersus tradito. Minister uero de parte inferiore uersus cubiti partem acutam retrudito, reponendo recta, qua cubitus uergit. Potest etiam hæc luxationem distentio prius scripta, cum ossa fracta brachii superligantur, coaptare. Cum uero distenderit, manus uola reponito, coaptato, & complanato, sicuti prius scriptum est. Si uero brachium retro luxauit, quod rarius fit, maximum enim hoc infert dolore omnium, continuamq; febrem, biliosam, mortiferam, uitamq; non multorum dierum adducit, hi brachium distendere non possunt. Si uero his statim occurras, cubitum ui distendito, & statim per sese redibit. Si uero febris te præcesserit, ne reponito, dolor enim cresceret, sed uti in summa dicatur, nullum articulum, cum febris præcessit, reponito, cubitum uero minime. Præterea multa sunt alia periculosa, & quæ lædant in cubito, biliosa, & molesta, crassius enim hoc os est, quod cum mouetur, & ab altero discessit, nec brachium flectere, nec tendere possunt, quod patet, cum quis cubiti uersuram, & flexuram tangit, uena, quæ supra musculum tendit, diuisa reperitur. Quibus autem hoc euenit, facile non est in eorum naturam deducere, nec ullam aliam communem horum duorum ossium motorum coalescentium est dare, nec in pristinam naturam facile est collocare, quare necesse est hanc distantiam tumescere, quemadmodum uero hic articulus superligetur, in talo dictum est. Quibusdam autem os cubiti, quod brachio subtenditur, frangitur, quandoq; & cartilaginea pars eius, de qua neruus qui post brachium tendit, nascitur, & hæret, quæ cū luxauit, & mota est, quid febriculosum, & tetrum fit, & cacoethes, loco quidem suo articulus manet, sed eius fundamentum, & basis hac discessit. Cum uero qua brachii caput, superat, & supereminet, articulus discessit, incertior, & palantior redditur, q̃ si penitus frágatur, minus enim hoc lædit. Sed uti in summa dicatur, minus ossa fracta periculosa sunt, q̃ cum non penitus fracta sunt, sed uenæ, neruiq; periculosi qui sunt in his locis, dehiscunt, quæ mortem magis accelerant, q̃ illa, præsertim si continenter febriant, sed hæc fragmenta rarius fiunt. Quādoq; caput brachii, qua committitur, dehiscit, quod periculosissimum esse uidetur, cum multo minus sit, q̃ quæ in cubito ueniunt, quemadmodum autem singula luxamenta reponantur, diligenterq; curentur, scriptum est, quodq; luxatum articulum, quam primum reponere, maxime confert, propter celerem neruorum inflammationem, nam si luxatū statim reponas, similiter & una nerui distenduntur, siue distendi consueuerunt, sed aliquantisper tamen distentio nem, & flexionem consuetam retardant, & impediunt. Quæ cuncta similiter curare prodest, quæ fracta sunt, quæ discesserunt, quæq; luxauerunt, quæ cuncta linteis, fasciis, penicillis, linamētisq; multis, cerato, unguento ue curato, quem/

Brachium retrosum luxatum.

Que non reaptanda.

Cubiti os, quod sub brachio est, cum dehiscit.

Caput brachii fractum.

Caput brachii aliter fractum.

Superiora reposit.

admodum & cætera fragmenta. Cubiti uero statum, & schema in his omnino facito, & statuito, quemadmodum, cum brachium fractum, cubitusq; superligatur. Status autem hic, schema ue cunctis luxationibus, motionibus, fracturis, que maxime communis est, & conuenit ad singulorum futuram distentionem, conflexionemq; hinc enim uix similes ad utraq; status namq; hic schema ue facilis est latu, resumptu, conualescentiaq; lauentis. Præterea si callus, gumi ue superest, manusq; callo superata distendatur, sicq; remaneat, melius fuisset hoc non accessisse, quod magnopere impediatur, profit nihil. Si uero contorta remaneat, magis usui sit, multo quidem usui commodior est, quæ mediocriter ita autitur, meliusq; coalescit. Hæc quidem de statu, schemate ue dicta sunt. Superligare autem oportet caput & principium primæ fasciæ super læsum ponendo, siue fractum sit, siue luxauerit, excesserit, distet ue, primasq; circunuolutio nes illic facito, stringito, & firmato, utrinq; uero minus, communemq; superligationem & cubiti, & brachii facito, multoq; magis utrunq; stringito, q̃s sicuti plurimi faciunt, uti q̃ maxime procul a parte læsa tumor, qui utrinq; fit, pellatur, plurimumq; cubiti pars acuta circumfascietur, siue læsa sit, siue non, tumor uti hinc procul colligatur, cauendum autem est, ne in flexione multum fascia rum coniiciatur, quatenus fieri possit. Pars autem læsa maxime stringatur, cæte raq; utrinq; laxius prendito. De compressione uero, strictione ue, & laxatione, singula per eadem tempora seruato, & facito, quæ in ossium fractorum mede, la prius scripta sunt, posterioreseque & secundæ superligationes tertio quoque, die fiant, sed laxiores, q̃ tunc, ferulasq; seruato tempore circumdato, nihilque uariato, & mutato, & iis qui ossa fregerunt, & iis, qui non, nisi febriant, cubito autem, & brachio laxiores circumponito, quæ non multum crassæ sint, & non parës, easque inter sese permutato, considerando, qua conferat, uersuram ne, & flexuram, an alio uersus. Quin & linamentorum, splenion ue appositionem eadẽ dem facito, quemadmodum & ferularum dictum est, quas crassiores in parte læsa ponito. Tempora uero & ab inflammatione, & ab iis, quæ scripta sunt, obseruato, & considerato.

Schema.

*Quid in his com
modius.*

*Ferula quales
his ponantur.*

DE ILLVXATORVM FRACTORVMQVE
 OSSIVM COAPTATIONE MOCHLICOVE
 SERMO SEPTVAGESIMVS QVO SI
 MVLTAE PRIVS DICTAE REPETANTVR
 NEMO MIRETVR QVIA SIC REPERTVM
 EST IN GRAECIS EXEMPLARIBVS
 FERRE CVNCTIS
 Aec autem est ossium natura, digitorum quidem ossa, & ar-
 ticuli simplices sunt, manus vero, pedisque multo aliter
 coagmentata sunt, maxima vero sunt, quæ supremo, & ul-
 timo loco sunt, Calcis autem, calcanei ve unum est, quod ex-
 tra compareret, & prominet, quo posteriores magni nervi te-
 dunt, finiunt, comparentque, tibix vero duo, supra, & in-
 fra connexa, medio vero loco foras parum distantia, secun-
 dum paruum digitum, recta ve eius, tenuius alterum altero est, & brevius, Plu-
 rimum autem hac distans, minorque motus, & ursora est, qua genu est, ma-
 gnusque nervus, qui per poplitem foras tendit, illicque hæret, quæ commu-
 nem connexionem epiphyisin ve loco inferiore, qua pes agitur, habent, supe-
 riore loco alteram, quæ coxæ cum genu articulus mouetur, qui simplex est, ita-
 tarius oblongus, digiti recurvati specie, condylodes ve, molam supra, patel-
 lam ve, seu epimylida habens, quæ foras, & ante curvatur. Caput vero coxæ,
 connexio est, epiphysis ve, qua nervus, qui coxendicis acetabulo committitur,
 exit, qui subtortuose committitur, minus autem hoc est, quam brachii caput,
 Coxendix vero magnæ vertebrae, quæ secundum podicis sacrum os est, char-
 tilagineo, nervosoque vinculo committitur. Spina vero de sacro podicis osse,
 magnam vertebra superiorem usque curvatur, vesicaque, & genitura, genita-
 le ve membrum, podicisque pars, quæ huc declinat, deinde ab hoc ad præcor-
 dia usque semitortuosa tendit, lumbique secundum hoc, hinc vero magnam
 vertebra usque, quæ supra scapulas est, semicurva est magisq; videtur quam
 sit, proiectione nanque seu apophysies, quæ post vertebrae sunt, hac altissimæ
 sunt. Cervicis autem articulus subcurvus est, vertebrae autem parte interiore pares in-
 ter sese sunt, parte vero exteriori, cartilagine, nervisque continentur, coagmentatio
 autem harum tergi posteriore parte, processum epiphyisin ve, acutam habent, quæ

Mofia
 latus offi
 Cum fun
 in id qu
 ita offi
 Mofia
 20

enod hypo
 de fract o
 rata digito
 p p p p p
 for, for fun
 or p caput
 m m m m m
 de fract
 Ossium qualitas

Tibia ossa.

Mola genu.
 Coxæ caput.

Coxendix.
 Spina, os sacrum
 podicis.
 Vesica.

Lumbi.

Cervicis articu-
 lus.
 Vertebra.

*Nervi.**Costæ.**Pectus.**Claues.**Humeri summū
acromion u.
Scapulae.**Costæ cæteris fa
cilis luxât, præ
ter brachium.
Caput huius.**Nervus torpo
ris.
Nasus fractus
depressus ue.**Auris fracta le
sa ue.*

chartilagineam insuper coniuncturam epiphysin ue habet. Nervi hinc processus, apophysis ue declius est, qui sicuti muscoli adnascuntur, qui de ceruicē lumbos usque medium spinæ, costarumque complent. Costæ uero secundum uerterbarum interiores processus, neruulo committuntur, qui de ceruicē lumbos, & rhēnes usque tendit, parte autem anteriore secundum pe / ctus, fungidum, molleque & tenerum postremum habent, planiore forma, q̃ brutā, nam homo hac parte angustissimus est, minusque tumescit, quam cæte / ra animantia, Quæ uero costæ non sunt, processus est, ecphysis ue tortuosa, & obliqua, parua, & breuis, & lata, quæ singulis uerterbris neruulo committitur. Pectus uero continua crate sibi committitur, quod processus, diaphysias ue tortuosas, & obliquas habet, quæ uero costæ committuntur, tenerum, chartila / gineumque est. Claues autem, furcillæ ue pectoris iugulum, siue parte anterio / re rotundæ sunt, pectusque uersum parum agitantur, sed summum humeri uer / sum crebrius. Humeri uero summū, acromion ue scapulis scoptulis ue opertis nō oībus similiter, sed plurimis dissimili modo cōmittit. Scapulæ autem sco ptula ue oportea, seu homoplata spinam uersus chartilagineæ sunt, cætera ue / ro teneræ, & fungidæ, parte autem exteriorē, planæ, & æquales non sunt, cer / uicemque & acetabulum chartilagineum habent, quo, & unde costæ motum habent, quæ facilius luxant, quam ossa cætera, præter brachium. Huius autem ex acetabulo, neruulo quodam caput pendet, & committitur tenera chartilagi ne, quod processum rotundum, epiphysin ue habet, parte autem exteriorē, & ante curuum, acetabulum uersus tortuosum, non rectum, pars autem eius cubi / tum uersus lata est, digitoque complicato similis, condylodes ue, sessilis, fir / ma, solida, concava retro, quo de cubito corona, cum manus extenditur, ten / dit. Torpidus etiam nervus in hoc est, qui mediis cubiti ossibus committitur, perque eorum processus, & diaphysias transit, & finit. Nasus autem diffractus cum est, deprimitur, & deformatur, sicuti uidere est, si chartilago depressa sit. Tenue linamentum pellicula carchedonia conuolutum intro dato, uel alia re, qua non irritetur, conuolutio, sed pellicula potius permutato, connectito, sul / phureque & cerato linimento ue tinctum iniicito, digitisque coaptato, cura / toque ne hæc concalcat, & callum obducatur, si uulnus, hūlcus ue inesset, ca / suraque essent ossa, sic curato, nec committito, uti recrudescant. Diffractam aurem ne superligato, ne ue complastrato, si uero quid deesset, quod maxime repandum, tortuosum, & declinatum esset, per emplastrum, & ceratum cum sulphure reparato, & conglutinato. Quorum autem aures purulentæ, & re / pletæ sunt, crassitudine statim deprehenditur, nam hæc omnia submucosa, carne humida, & plena sunt. Quare ne decipiari, neue læsio aliqua, cum sic clausa est, fiat, caueto, hæc autem camosa non sunt, sed humi / da, mucique plena, quæ ubicunque & qualiacunque sunt, si prætermi / tantur, & negligantur, mortifera sunt. Si uero auris transuratur,

cito

cito sanescit, sed mutilatur, quæ si clausa sit, leni medicamento conglutinario utitor. Maxillæ uero sæpius quidem conuelluntur, & restituntur, sed rarius excidunt, & luxant, iisque maxime luxant, & excidunt, qui multum hiant, nam non excidunt, nisi quis ualde hiet, quod propterea cadit, quoniam nerui, qui utrinque colligant, uel laxant, uel non concedunt, luxatque uel altera, uel utraque quod inferior demonstrat, si tantum altera luxauit, dentes inter sese tortuose non respondent, nec conueniunt, contrario nanque modo uertitur, quam qua luxauit, nec dentes conuenire possunt, sin autem utræque procciderint, magis inter sese conueniunt, & respondent, minus enim torquentur, quod dentium postrema demonstrant, superiora enim inferioribus non respondent. Si ergo utræque luxauerint, statimque non reponantur, decimani hiplerunque moriuntur, continua enim febre, sopore, grauedineque premuntur, muscoli enim distenduntur, uenter citatur, pauca, & pura demittit, si uolunt, eadem uomunt. Sin autem altera luxauit, minus lædit, similique modo quo utræque reponuntur, caput quidem hominis uel iacentis, uel sedentis quis capito, medicus utrasque maxillas utraque manu capito, intus, & extra aliquantisper tractato, deinde resta, retrorsumque trudit, corpus commoueto, confundito, lenibus curato, statuque, schemate uel, menti resumptione, linitione, allevatione utitor, nam hæc ad hanc repositionem faciunt. Humerus uero superiora uersus luxat, & excidit, alias autem nondum uidi, nec audiui, tamen uidetur & ad anteriora posse luxare iis, quorum carnes, quæ circa hunc articulum sunt, propter naturam emaciantur, quale boues macilentis per hyemem patiuntur, magis enim macilentis, siccis, & gracilibus luxat, quin & iis, qui huiusmodi sine inflammatione hos articulos habent, hæc enim contumescere facit, & colligat. Qui uero boues reapant, errant, & falluntur, quod ob usum, & necessitatem, uti boues crure utantur, & iactent, eos latet, quodque hoc commune sit boui cum homine, statumque schema uel eandem habeant homines, & boues, quodque boues per hyemem macilentissimi sint, homericum illud testimonio est. Qui ergo humerum aliam uersus luxarunt, cubitus his ab ala, & latere, costis uel discedit, manumque ad aurem tollere nequeunt, siquaque tollere, & agere conantur, non possunt, quibus quidem repositus non fuit, quibus autem ualde luxat, quo tunc modo habeant, dictum est. Quibus uero per ortum humerus luxauit, ossa huic proxima corripuntur, quod Anci, Galiangones uel passi sunt, quibus & cubitus, & manus corripitur, quæque his proxima sunt, emaciantur, superiora uero nihil minuuntur, quæque per adulescentiam crescunt, maxime minuuntur, minus tamen iis, qui per ortum luxarunt, minus læduntur & minuuntur, secundumque articulos agnata, profunda, & alta minus fiunt, sed recens genitis secundum humerum maxime protuberat, sicuti luxatis. Sin autem iam adultis luxauit, ossa non minuuntur, nam alia non habent, quæ simul æque crescant, & augeant, carnes uero minuunt, nam hoc singulis diebus & crescit,

Maxillarum luxatio.

Humeri luxatio.

Anci qui fiunt.

*huiusmodi
est*

*Humeri repositio
multiplex.*

*Cubitus cum non
penitus luxat, et
cum penitus.*

*Cubiti alia luxa-
tiones.*

& minuitur, & per ætates, & in quas potest, & cogitur formas. Signum præ-
terea hoc est: humeri summum reuulsum, & cauum, quoniam, cum humeri
summum reuulsum est, cauum etiam est, propterea brachium luxasse putant;
cum brachii caput sub ala compareat, quod attollere, nec usquam agere possunt,
simulque humerus alter demonstrat hoc, quod sic reponito. Pugnum sub
alam dato, brachiique caput ad superiora propellito, manum ad pectus dedu-
cito, sed et retrorsum circumagito, tutius utrinque uti statuatur, quin & capite
ad humeri summum, & manibus sub ala datis caput brachii sursum trudito, su-
bigito uè. Cubitum uero genibus protrudito, uel pro genibus cubitum alterum
adigito, & sicuti prius peragito, uel secundum humerum stato, alæque hume-
rum tuum supponito, manibusque brachium deorsum trahito, uel calce, calca-
neo uel cum alæ supplementa supposueris, trudito, dexterum dextero, sinistrum
sinistro, uel pistillum, uel quid simile subdito, uel scalam, gradulum uel eius, &
paxillum, uel spatulam ligneam in summo rotundam, manum usque proten-
tam. Medela uero hæc est, schema uel talis esto, brachium ad costas da-
to, manus summam sursum paulo humerum sanum uersus, deinde superligato,
& resumito, quod si non reponatur, summum humeri extenuatur, cum uero sum-
mum humeri conuulsum est, luxati speciem præbet, tamen nihil minuitur, pri-
uatur uel, quod si restituatur status, schema uel, qui & luxato datur, curatioque
superligatio, resumptio, subleuatio de lege, more, consuetudine uel superliga-
tionis. Cubiti uero articulus cum permutatur, penitus uel non luxauit, costas
uersus, uel extra moratur, pars eius acuta in brachii cauo remanet, quod cum
est, recta distendito, quodque prominet, sursum trudito, retrorsumque & obli-
que. Cum autem penitus luxauit, hac, uel illac qua brachium committitur, di-
stendito, & superligato, sic enim cubiti pars curua, & tortuosa non impedit.
Hic autem articulus potissimum costas uersus luxat, & prolabitur, quod cum
fit, dirigito, plurimumque ne caput coronam tangat, abducito, sublimeque &
alte circumagito, & circumflectito, recta ne cogito, simulque retrudito, & in
utranque sedem perpellito, simulque contulerit, cubitum flectere, partim qui-
dem accliuæ, partim uero decliuæ. Medela autem hæc esto, status, schema uel,
manus summum altius paulo cubito statuito, brachium autem costis admove-
to, sic enim positio, resumptio, unctio, natura, usus facile ferentur in commu-
ni, nisi male callum circum obduxit, quod celeriter facit. Curatio autem linteis,
& fasciis secundum legem articulorum esto, celeriterque acutum superligato,
cubitus enim cito rebellat, si febris cum dolore, æstu, uomitu bilioso superue-
nit. Cubitus etiam propter torporem retro luxat, luxat & ante, medela eadem
esto, cum autem retro luxauit, tendere nequit, quem distendendo repones,
cum ante luxauit, flectere non potest, quem cum quid durum, & rotundum in
cubiti flexura posueris, subito flectito, cum autem hæc ossa distant, & separant, uena
brachii, si tangatur, demonstrat, nam diuisa est, hæc autem celeriter callum obducit,
& coalescunt.

& coalescunt. Qui uero per ortum, cubitum luxarunt, ossa his sub læsione corripuntur, primum prope cubitū, deinde manus, tertio loco digitorum, sed brachiū, humerusq; ualidior fit propter nutrimentū, manus aut altera multo ualidior fit propter opera, caro uero illic minuitur, intus, si foras luxarunt, foris, si introrsum, semper contra quam qua luxauit. Cubitus quidem uel foras, uel intro luxat, si foras luxauit, statim distendito, si intro, brachium, malamque uersus reflectito, statu, schemate uel recuruo cubito conuenienti, & communi, mitellaque suscipito, de colloque suspendito, molle quid subdito, & secundum articulum quid graue appendito, cum articulū subleuaueris, & reposueris, manibus coaptato, quæ & in cæteris facito. Si uero retrorsum luxarit, statim distendito, manibusque dirigit, & coaptato, si ante, lintheum, fasciamque satis magno cumulo circumducito, constricto, simulque dirigit, sin autem in alteram partem declinarit, cum dirixeris, utraque simul facito. Curationis autem, & medelæ commune est, status, schema ue, & superligatio, communi namque distentione cuncta redire, & reponi possunt. Quædam præterea repositiones subleuando reponunt, quædam distendendo, quædam circummagendo, si pro modo forma uel luxationum celeriter hac adhibeantur, uel illac. Manus quidem articulus uel intro, uel foras luxat, sed plerunque foras. Signa uero patent, si quidem intro, digitos flectere nequit, si foras, tendere. Qui modus uterque manu super mensam posita reaptatur, si partim tendatur, partim retendatur, quodque prominet, uola calce uel simul retrudatur, subterque secundum alterum os, quid molle cumulatū supponito, si quidem supra luxauit, manum conuertito, sin autem infra, resupinato. Medela uero lintheis fasciis uel peragitur. Tota quin etiam manus uel intro, uel foras, uel hac, uel illac prolabitur, & luxat, sed potissimum intro, quandoque cum sua proiectura, processu ue, seu epiphyssi, quandoque tantum alterum os, distentio ualida his fiat, quodque prominet trudit, & alterum retrudito, uel manibus in mensa, uel calce, duasque formas simul peragito, & retrorsum, & transuersum, obliquum ue. Quæ uero non bene reponuntur, rebellant ue, siue relabuntur, deformia redduntur, sed tamen tempore ualida ad usum fiunt. Medela lintheis, & fasciis cum manu, & cubito perficitur, ferulasque digitos usque ponito, quæque in ferulis posueris, crebrius quam fracta soluit, perfusioneque multa utitor. Qui uero per ortum, manum luxarunt, his ea contrahitur, caroque contra casum minuitur, sin autem adulto, sua magnitudine ossa permanent. Digitorum uero luxatio patet, quæ nec scribenda est, quos in mensa positos recta distendito, quodque prominet, trudit, & retrudito. Medela conueniens lintheis, fasciis superligatione peragitur, qui si non reponantur, foras extuberant, callū uel obducunt. Qui uero per ortum, uel adulescentiam ossa luxarunt, sub luxatione ea corripuntur, caroque contra casum minuitur, qui autem adulti luxarunt, sua magnitudine his ossa permanent. Coxæ quidem articulus quatuor modis

Cubiti item luxatio.

Diverse reaptationes luxationis. Manus luxatio.

Digitorum luxatio.

Digitorum luxatio.

Coxa luxata.

luxat, & excidit, sed potissimum intro, secundo loco foras. Signa, cōmune quidem alterum crus, peculiare uero, & proprium intro quidem moti hoc est, caput enim coxæ, si tangatur, in uentre sentitur, similiterq; non flectunt, crusque multo longius uidetur, nisi in medium utraq; agens distendas, nam pes, & genu foras spectant. Si uero per ortum, & adulescentiam coxa luxauit, contrahitur, tibia uero minus, cæteraq; rata portione, carnes uero minuuntur, maxime extra, qui serius eriguntur, & in sanum crus reuoluuntur, si uero cogatur, scipione uno, uel duobus uadunt, crus autem tollunt quod quanto minus est, tanto facilius. Sin autem adultis ossa quidem permanent, sed carnes, quemadmodum dictum est, minuuntur, cum autem uadunt, errabunde, reuolute uel sicuti boues eunt, qui cum declunes remaneant, in sanum crus ilia cauantur, huic enim subire necesse est, uti uehat, huic ascendere uti uehatur, nam uehere nequit. Sicuti, qui uulnus, huncus uel habent in pede, super sanum crus ligno, bacillo uel tortuoso corpori renituntur, læsum uero manu super genu posita, uti in ascensione, & mutatione corpus uehat, cogunt, coxendice uero si subter utatur, ossa minus subter minuuntur, carnes uero magis. Moti uero foras contraria & signa, & statuta sunt, nam genu, & pes parum extra spectat. Quibus autem per ortum, & adulescentiam hoc euenit, ossa non similiter coangescunt, nec eodem modo coxæ dicitur, sed altiore aliquatenus, & non similiter utitur. Quibus autem ad exteriora sine inflammatione crebrius excidit, crure hi agiliore, & humidiores utuntur, quemadmodum quibus manus pollex, qui maxime suapte natura luxat, & excidit. Quibus uero magis, uel minus luxat, quibusq; facilius, difficilius uel, quibusq; metus, spes uel est, ne celerius excidat, quibusque sæpius excidit, medela eius eadem est, quibusq; per ortum, adulescentiam uel, morbum uel, quod & per morbum euenit. Quibusdam etiam os sideratur, & læditur. Quidam uero hæc omnia non patiuntur, minus tamen, q̃ si ad interiora luxauerit, læduntur, si rite curentur, uti & incedentes plano, & toto pede ambulent, nec iacent, curatio multa, & diligenti peragitur. Puerulis autem si negligantur, & non reponantur, male habent, si curentur, iuuantur, uti planis, & totis pedibus incedant, caroq; parum quid minuatur. Quibus autem utraq; hæc ossa luxarunt, hæc patiuntur, caro quidem his parum minuitur, sed declunes fiunt, coxæq; torquentur, nisi ossa siderentur, & lædantur, superioresq; coxendicum parte gibberetur, sani quidem hi degunt, sed corpus non crescit, præter caput. Quibus autem retro luxauit, signa hæc fiunt, molliores ante sunt, sed retro prominet, pes rectus permanet, flectereq; sine dolore, nec extendere possunt, crusq; his contrahitur, quod nec in poplite, nec in inguine tendere & flectere, nisi ualde tollant, possunt, superior enim articulus in plerisque præcedit, cum cæterisque articulis, neruis, musculis, intestinis, uoluis, & similibus communicat, coxendicisq; os ad clunes, & nates deferri nequit, & quia non distendunt, contrahitur, carnes uero totius cruris minuuntur. Quibus autem maxime, quo uel modo dictum est, quæq;

corporis

*Moti foras si
gnum*

*Puerulis quid
eueniat uideto.*

*Coxa utraq; os
si luxata quid fa
ciant.*

*Coxa retrorsum
luxata signum.*

*Luxata, nisi agi
tentur, male ha
bent.*

corporis pars luxata si agitetur, ualet, si minus, male habet, nisi dolor, febris, in
 flammatioq; uetet. Quod præterea foras luxauit, quod ad carnem cedentem
 prolapsum est, contrahitur, quod autem intro longius esse uidetur, si quidem
 adultis non reponatur, curuati in inguina gradiuntur, poples alter flectitur, &
 curuatur, pectore uix mouentur, manu crus prendunt, si sine bacillo uadât, qui
 si longiusculus sit, non eunt, & si eant, parum progrediuntur. Caro autê his mi-
 nuitur, qui dolitant, qui gradiuntur, quibus in priorem partem luxauit, cæteri
 uero rata portione sani satis degunt. Quibus uero per ortum, uel adulescentiâ
 luxauit, morbum ue, de quibus dictû est, & dicetur, maxime hi afficiuntur pro-
 pter neruorum, & articularum desidiam, simulq; ob iam dicta male habent ge-
 nu, quo contracto, & laborante, uno, duobus ue bacillis incedunt hi, sanum ue-
 ro crus satis carnosum fit propter usum, & laborem. Quibus autem ad anterior-
 ra luxauit, signa his contraria fiunt, nam parte posteriore molle & cauum est,
 anteriore uero prominet, crus hi non flectunt, sed distentum habent, pes testus
 persistit, crus alteri par est præter calcis postremâ partē, quæ paulo cōtractior
 est, q̃ maxime hi dolent, & laborant, lotium enim in his luxamentis cōfestim
 retinetur, locis enim, & neruis præcipuis coxendix figitur, & hæret, quo ante-
 riora tenduntur, nec crescunt, coalescunt ue, sed morbosa fiunt, celeriterq; se-
 nescunt, & tabescunt, posteriora uero contrahuntur, & corrugantur. Quibus au-
 tem adultis sic luxauit, calce recto gradiuntur, quidâ non possunt, etiam si mul-
 tum conentur, & trahant, multum procedere, carnes uero his, & reliqua non mi-
 nuuntur, motatio & usus causa est, qui cum totum crus in posteriora tendunt,
 erectiores gradiuntur, modicog; bacillo, parte læsa egent. Quibus autê per or-
 tum luxauit, cum aduleuerunt, si rite curati fuerint, usus, qui adultis præstatur,
 curatis uero negligenter, crus paulum distenditur, nam articuli recti q̃ primû,
 & maxime callum obducunt, & creant, carnes autem, & ossa rata portione mi-
 nuuntur, & contrahuntur. Coxæ uero luxatæ comunia hæc sunt, distentio ua-
 lida, & directio, quæ uel manibus, uel tabella, uel cuneo, môchlo ue fit, quo ad
 interiora rotundo, lato ad exteriora utitor, sed potissimum exteriora sic cura-
 to. Quæ autem intro luxatur, & utriculis sub coxæ siccâ partem datis redu-
 ces, cruraq; distendes, & colligabis, pedibus paululum inter sese separatis, & di-
 stantibus, postea sic complexa distendito, suspendito, & eleuato, simulq; utrâq;
 dirigit, qđ & ad anteriora luxatis, cæterisq; satis est, dimotis autem ad exte-
 ria, minime, ligniq; sicuti in humero moto, manum usq; subteni, quibus intro
 luxauit, subligatio quadrabit, cæteris autem non, quæ autem ante, uel retro lu-
 xarunt, manu, pede ue, uel tabella, suo loco sedere coges. Genu quidem faci-
 lius restituitur, q̃ cubitus, quia facile plicatur, & tenditur, ppterea facile & lu-
 xat, & reponitur, sæpius quidem intro luxat, quin & foras, & retro, quod quis
 citius, & ualidius si flectat, & tendat, reponat, uel lintei globulum in poplite fa-
 sciato, & ligato, & in hunc flectito, cōfestim quod potissimum retro luxatum

*Coxa foras luxa-
ta.
Coxa non reapta
ta quid faciat.*

*Coxa luxatio
per ortum, adule-
scentiam, morbu.*

*Coxa luxatio in
priora.*

*Per ortum luxa-
tio.*

*Coxa luxata
reaptatio.*

Genu luxatio.

reponit. Potest & modice tendédo, sicuti cubitus, quod retro luxauit; reponi. Quod autem hac, uel illac luxauit, flexio, uel tensio, calcitratio uel reponit, & statuit, quæ potissimū, quod retro prolapsū est, reducit, quin & modica distentio, & directio reponit, quæ omnibus communis est. Si uero cum retro luxauit, non reponatur, flectere hi non possunt, quin nec cæteri multum, coxæ namq; & tibie os ante minuitur, sin autem intro luxauit, magis diuāricantur, nā exteriora minuuntur, si uero foras, contra, magis intro curuatur, sed minus clau dicant, crassius enim os uehit, & sustinet, nam interiora minuuntur. Qui uero per ortum, adulescentiam uel luxauit, sicuti priores, rata portione afficiuntur. Tali autem ossa luxata, q̃ manus, ualidioris & distentionis, & directionis utraq; simul facientis egent, quod omnibus commune est. Pedis autē ossa mota uelli cata uel, sicuti manus ossa, sanantur. Quæ autem in tibia sunt his communicantia, si non reponantur, male habent. Pedis uero per ortum, uel adulescentiam ossa luxata, sicuti manuum ossa, tractantur. Qui uero de loco altiore ceciderūt, uel disilerunt, si calce sese exceperunt, & sustentauerunt, ossa discussa sunt, uel nā confusæ, nerui contracti, & conuulsi, quod cum euenit, periculosissimum, & grauissimum est, siquidem periculum est, ne siderata, & læsa ossa per omnē uitam, negotium facessant, diuulsaq; ossa, & distorta, neruiq; cum his communicantes, & cohærentes ne sic remaneant, si præsertim cutem uulnerarūt, quælia & in coxa, & in tibia dissolutis neruis communicantibus eueniunt, uel alia negligenti declinatione, si calx nigricet, quod recrudescere, & relabire propterea maxime facit. Quādoq; & superfideratio, læsio, & putredo fit, febresq; prægraues, tremulæ, singultosæ, mentem tangentes, & cito tollentes superueniunt, magnarumq; uenarum liuores, & cancri. Signa uero recrudescentiū sunt, si quæ circa sunt, diffusa, sparsa, nigricantia, subdura, subrubra uel sunt, nam si cū durtia liuescant, periculum est, ne nigrescant, si uero suppurulenta, & mollia sint, quæ liuescunt, uel diffusa, & sparsa, uel sublutea, & mollia, quæ in his omnibus, optima sunt. Medela autem est, si febre careant, ueratro purgare, seu hel leborissare, si uero febricitent, non, sed potum acedulcem, & suauem porrigito, motosq; articulos composito, superligato, quæ magis multo in fractis facito, plurimisq; linteis, & fasciis, & mollioribus utitor, minus stringito, calida plurima circumfoueto, status uero, schema uel hic esto, calcem superligatione nimium ne stringito, sed supra genu deducito, beneq; illic disponito, ferulis autem ne utitor. Cum uero pes luxauit solus, uel cū proiectura, talo, seu epiphyssi, qui magis intro luxat, qui nisi reponatur, macilescit, sicuti tibia, coxa, coxen dix, luxationis contraria parte, qui sicuti manus iunctura reponitur, sed distentio ualentior adhibetur. Medela uero fit, sicuti lex cæterorum articulorum luxatorum poscit, minus uero rebellat, q̃ manus iunctura, si quiescat, cibus minuitur, nam otiantur. Pes uero si per ortum, uel adulescentiam luxauit, sicuti superiora, & afficit, & tractatur, præterea si parū per ortū luxauit, potest dirigī,

pedis

*Pedis ossium uel
licatio.
Casus de loco al
tiore que facit.*

Pedis luxatio.

pedis præsertim obliquitas, modus tamen obliquitatis unus non est. Medela uero huius, ceratum rhēsinosum est, unguentum ue, multa lintea, & fasciæ, tal bellaq; uel plumbea lamella, non ipsi corpori superligata, subleuatio, resumptio, status, schema ue concordet, & conueniat. Si uero luxata, fracta ue saucia rint, & extent, exeant ue, sic sinere melius est, quæ nec eleuato, nec cogito, re/trudito ue, nec tractato. Medela uero, piceata medicamenta, unguenta ue sit, uel penicillis, & linamentis uino tinctis, & calidis utitor, nam his omnibus frigus hostile, & insensum est. Per æstatem foliis circumdato, per hyemem lana succida, tegumēti causa, quæ ne linito, emplastrato ue, nec superligatione strigito, cibus tenuis esto, frigus, pondus, pressio uiolenta ne sit, status ordo, schematos ue taxis necessarius est, quæ omnia perniciosa esse scito, modice uero, & negligenter si curentur, turpiter claudicant. Pes uero si præter pedis usum uertatur, conuellit, & molestat, uel si quo alio uertatur, rata portione uexat, tamen ossa non multum distant, parum enim denudantur, tenuemq; cicatricem obducunt, quorum maxima periculosa sunt, quæq; supra maxime sunt, salutis uero sola spes est, si non reponantur, nisi secundum digitos, manumq; summā sint, quæ pericula sint, prædicito, reponereq; tentato, sed primo, secundo ue die, si minus, decimo, quarto minime. Quæ reponāt, sunt libræ, mochlisici ue, Medela sicuti capitis ossis, teporq; caliditas ue, sed ueratro statim, & cum reposita sunt, melius est uti. Sed scito, si hæc reponātur, præsertim si supra sunt, mortem celerrime sequi. Pes uero cum sic excessit, dolor neruorum, spasmos ue subrepat, cancer, gangræna ue, nam si reponatur, quid horum superuenit, si reiicias, spes est, si qua spes est, nam si relaxentur, hæc non fiunt, sed cum intenduntur. Si qua uero abscissa sunt uel articuli, uel ossis, non supra, sed uel secundum pedem, uel manū proxime supersunt, nisi magno animi deliquio statim pereant, medela, quæ capitis, & tepor. Siderationis quidem, læsionis, putrefactionisq; carnis in uulneribus causa est, sanguinis fluxus remoratus, & in ossiū fracturis cōpressus, & in uinculis, ligationibus ue nigritia, quibusq; coxæ pars decidit, uel brachii ossa, carōq; plurimi tamen supersunt, cæteraq; latu facilia fiunt. Quibus uero fractis ossibus carnes subito circūdehiscunt, & frangūtur, qua ossa denudantur, decidūt, sed tardiuscule. Quare sub uulnere quid sani corporis auferatur, cauentem enim, & timentem dolor præperimit, simulq; cum animi deliquio, defectu ue multi pereunt. Coxæ quidem os, ex hoc resolutum cum est, octogesimo die decidit, tibia uero subtrasta uigesimo, tibix aut ossa media, sexagesimo, cum uero resoluta sunt, ex his cito, & tarde, prout medicæ pressiones fuerint, cætera uero, quæ placide tractantur, eorū ossa non decidūt, nec carne denudantur. Quare hæc lenius, & superne magis suscipiantur, & tractentur, multa enim formidolosa magis sunt, q̃ peiora. Medela lenis cum tepore sit, cibus præparcus, & optimus, exactus ue, frigus enim sanguinis fluctio nis periculum adducit, status esto, ne relabatur, deinde puris causa substragulū

Pedis obliquitas directio.

Pes præter modum tortus.

Pes repositus quando letalis.

Cum quid ex his recisum est, uel de cedit, quid faciat.

Casus ossiū quoniam.

Frigus his bonū non est.

Ex quo supponatur, quæq; his conferant, & nigricantibus. Præterea sanguinis eruptiones, intestinorum difficultates multæ, & uehementes quidem, sed paucorum dierum per decretorium uexant, quamuisq; febricitent, non ualde tamen cibum auersantur, tunc tamen nihil euacuato. Gibbus uero luxatione uertebra- rum intro letalis est, lotium enim prohibet, torporemq; adducit, quæ uero foras tendunt, plurima minus nocent, q̃ quæ concussa non extant, nam hæc sibi decernunt, sed illa corpori plurimum indunt, & nocent, præsertim si in locis periculosis sunt, quemadmodum sunt costæ. Quæ fractæ si sunt, febricitant, sanguinis sputum, siderationem adducunt, siue una, plures uel sint, quæ fractæ si non sunt, medela facilis est, si febre careat, ne uacuato, sed deligato, prout lex, mos, & consuetudo horum poscit. Callositas uero, ferruminatio ue, & coalescentia uiginti diebus fit, nam fungidum quid, & tenerum est, quæ si utrinq; fractæ sint, pustulosi, tussibundi, purulentiq; hi sunt, costæq; siderantur. Nam singulis costis utrinq; nerui tenduntur, qui per omnes eunt, Quæ uero casu aliquo, & collisione perfranguntur, minus dirigi possunt, præsertim quæ supra præcordia sunt. Pueris uero si hoc fiat, non coangescit, sed ueluti crura, manus, & caput. Sin adultis, gibbus si fiat, malum statim dissoluit, sed per tempus aliquod refricat, quemadmodum & pueris, sed minus tetre, & male habent. Sunt tamē qui patientius, & facilius ferant, sed ii, qui carnosius, & præpingues sunt, quorū pauci sexagesimum annum excedunt, sed distorquentur. Causa uero cum cæteris, & status, schemata ue sunt, in quibus iacent, & statuuntur, quæ prænoscurtur, nam plurimi sanguinem spuunt, purulentiq; fiunt, quibus meditatio, & exercitatio, medela est, & superligatio, uti lex, & mos est, nutritus primo perparcus, & purus esto, deinde remolle scito, quiescito, sileto, status comodus esto, uenter subducatur, uenus abesto. Sed quibus minus sanguis cum dolore redditur, q̃ in fractis consueuit, magisq; cum temporibus redire solet, quibus uero modicum quid remanet, cum doloribus submonet. Medela perustio quibusdam de osse os usq; non ipsum, si uero medio loco sunt, trans, & in alteram partem ne penetrato, nec in superiore parte remaneto, sideratio namq; sequeretur. Quin & purulenta tentato, dicentur omnia prouenientia, uisā, non ratio, cibaria, potula, calor, frigus, status, quin & quod medicamenta quædam sicca sunt, quædam humida, & liquida, quædam burra, quædam alba, quædam nigra, quædam aspera, & acerba super uulnus, sic & nutritus, lex, modus ue repositionis, & iniectionis, & directionis, Lex, modus ue libellæ, mochlicos ue cuneolos, sphe niscos ue, fucula, & asellus circumducit, & reducit. Libella uero, mochlos ue conducit, & adducit. Quæ uero reponenda sunt, dirigenda ue, singula distendito, statuq; quo mansura sunt, & coalitura, trudit, quod excidit, eo trudit, unde excidit, quod uel manibus, uel suspensione, & subleuatione, uel fuculis, & asellis, uel circa quid perages, manibus quidem recte singulas partes tractato. Manus iuncturam, cubitumq; satis est cogere, manus quidem iuncturam recta cubiti,

Gibbus uertebra- rum spine luxa- tione.

Costæ fractæ.

Qui sexagesimum annum non excedunt.

Uisionis modus in his.

Complexio medicamentorum.

Modi repositionis.

biti, cubitum autem ad brachii curuaturam, tanquam circa quid sic circa brachium ducito, quod sub manum subtenditur. Dignos uero manus in his, uel pedis, manus iuncturam, protuberamentum foras trudit, & retrudit, cætera uero satis est manibus pellere. Quæ uero superant, extant uel calce uel manus palma in suam sedem pellito, super aliqua re posita, dum sub eo, quod extat, quis mollis conueniens globulus sit, partem uero alteram quis peritus, & prudens minister pellito, siue intro, siue foras exciderit. Quæ uero tortuose, & oblique luxarunt, perpellito, & repellito retrorsum, & utrinque. Protuberamenta uero, quæ intro tendunt, nec stemutamentum, nec tussis, nec uentus, nec cucurbitula reducet, constitutione, distentione uel quadam opus est, deceptio tamen hæc inesse potest, quod tanquam luxatis, fractis uel uertebreis incuruameta hæc præ dolore intro laxasse uidentur, quæ tamen celeriter coalescunt, facileque reducuntur. Quæ uero foras prolapsa sunt, partim supra, partim infra contrario modo, & in pedes distenduntur, coactio uero fir cum distentione, uel sella, uel pede, uel tabella. Quæ uero hac, uel illac luxauerunt, siqua distentio adhibeatur, statimque facile & reducuntur, & coalescunt, peculiarisque nutritus, cunctaque lintea, fasciæ sint commode lata, lenia, ualida peculiariter, linteis uero, fasciis uel crassioribus, & robustioribus non conuoluantur, nisi in coactionibus, cunctaque his parentur, commensa longitudine, latitudine, crassitudine, & altitudine, sicuti coxæ distentio cum peragitur, secundum talum uti ligetur, & supra genu, hæc quidem eodem distendito. Latera uero, lumbos uel, secundum, uel in alas distendito, secundumque aqualiculum, pectinem uel, & coxam ligato, quæ per media femina, principiaque fasciæ partim in pectus, partim in tergum distendito, quæ cuncta & subter, & supra commode ligata, & statuta distendito, uel pistillo, uel sucula, asello uel. Si uero hæc in lecto faciās, pedes lectuli humi confirmato, lignoque transuerso robusto, & ualido lectuli pedes connectito, superne pistillo, pistillo uel simili asserculo statuito, & distendito, uel modiolos rotæ defigito, & in his afficulos, uel scalam, & utrinque trudit, sed hoc commune est. Tabella sumitur cubitos sex longa, duos lata, palmum crassa, quæ duos afficulos, asellos uel non altos utrinque habeat, per horumque medium columelli gradatim incisi, & lenigati figantur, qui ad ligni substragulum rata portione commensim respondant, & eorum incisuræ latæ, & altæ digitos quatuor sint, quem admodum in torculari sit, tantumque spatium intermittatur, quantum librari, dimori, dirigi uel possit. Tabella uero hæc, cauum, & foramen in medio habeat quadratum, uti columella in eo figatur, quæ inter femina exeat, cum librabitur, & distendatur, uti subter labi uetet, tabellæque huius extrema loco aliquo, pariete uel defigito, & confirmato, cumque super hac quid reconcinnabis, quid molle, quod reconcinnandis conueniat, substernito. Quibus autem os palati subedit, nasus media parte deprimitur. Qui uero caput sine uulnere fregerunt, uel casu, uel aliqua re incussa, uel premente, uel rumpente, nonnullis horum acria

Spina cana luxatio.

Spina cana luxatio.

Luxationum diuersa reconcinnationes.

Concinnatio in lectulo.

Tabellæ reconcinnatoria conformatio.

Palati os motu.

Caput fractum sine uulnere.

quædam de capite, & capitis uulnere in fauces, iecur, pulmonem, coxamq; descendunt, & destillant. Signa uero harum commutationum, luxationum, cæterorumq; qua, quo modo, quantum hæc inter sese differant, quibusq; acetabulum fractum est, neruulq; diuulsus, quibusq; proiectura, seu epiphysis fracta sit, quibusq; quo ue modo, qua ue unum, uel duo, quorum duo sunt, periculaq; in his, spesq; bonæ, malæ ue, quibusq; & quando mortis mala, salutisq; certæ, & non certæ, quæq; reponenda sunt, manu ue tractanda, & quæ non, & quando, quando ue non, super his spes, pericula, qualia, quando ue tractanda per ortum luxata, crescentia, & adulta, quodq; citius, & quod tardius, quodq; claudum remaneat, & quæadmodum, & nõ, & qualiũ, cur ue minuatur, & qd, & qua, quate nus ue, & quæadmodum, qbus ue minus, qq; fracta citius, uel tardius coalescant, distortiões ue, supæallitionesq; & horum remedia. Quibus hülcera statim, uel postea fieret, qbusq; ossa minus frangerent, & minuerent, qbus nõ, qbus fracta extarent, & qua magis, quibus, quæ luxarunt, quicq; articuli ferruminent, & cur, quibusq; uidentur, quibus putantur, circa affectus, passionēs ue, circa medicata, legibus, modis ue legitimis. De superligatione, præparatio, laxatio, distentio, diueltio, fricatio, superligatio, resumptio, positio, status, schema ue, tempora, nutritatus. Quæ mollia, tenera, fungida ue sunt, cito coalescunt, contraria uero, contra, distortionēsq; uel curuationēs sine carne, sine neruis. Quod repositum est, propius est multo loco, quo excidit, q̃ quod repositum non est. Nerui agitati, quicq; in humido loco sunt, consentiunt, & mollescunt magis, q̃ qui non. Quod luxauit, si cito reponatur, optimũ est, si febrat, ne reponito, nec quarta, quinta, uel cubitumq; cunctaq; torpida, celerrime si reponantur, optimũ est, cum inflammatio cessat. Conuulsi nerui, distētiq; chartilagineaq; proiecturæ ue, & epiphyses, distantiæq; a sese, & sua natura, & separata, similia, & quem admodum prius fuerant, restitui non possunt, plurimis enim statim callus obducitur, tamen usus conseruatur, & remanet. Postrema luxata facile reponuntur. Quæ facile luxant, non inflammentur, quæ non calefiunt, & non rite curantur, relaxant, quæ statu, schemate ue distendito, quo maxime supertollentur, & reponentur, naturamq; & locum, quo luxauit, considerato, retroque restita, & oblique dirigit, celeriterque propellito. Quæ celeriter conuelluntur, celeriter retrudito, circumagito, & agito celeriter, quo expedit. Quæ crebro luxant, facile reponuntur, causa est neruorum, ossium ue solutio, neruorum quidem longitudo, laxatio, cessio ue, ossiũ uero lubricitas, æqualitas ue acetabuli. Capitis caluitium consuetudo, & usus faciunt, causa est, incontinentia, respectus, habitus, & ætas. Quod submucosum est, non inflammatur. Quibus hülcera statim, uel postea facta sunt, ossibus extantibus, uel spiritu pruritu ue, uel asperitate, scabritia ue, quæ cum senseris, statim soluito, picatumq; ceratum superponito, religatoq; sicuti uulnus, caputq; fasciæ super hülcus ponito, cæteraq; deinceps peragito, dum ne, quod læsum est, sub ea remaneat, sed ulterius

*Quæ dixerat,
breuiter repetit.*

*Nerui qui resti-
tuuntur.*

*Quæ statim re-
ponuntur, et quæ
non.*

*Caluitiũ qui gē-
gnatur.*

*Ligatio sine fern-
lis.*

sed ulterius productio, sic maxime macrescet, & extenuabitur, quodq; casurum est, cito decideret, circumque dehisceret, & purgabitur, celerrimeque coalesceret, sed ferulas eone deducito, ne ue nimium stringito, quorumque ossa multum distabunt, & quorum parum sic facito, & hæc quidem sic. Quædam uero, sedimenti, & suppuramenti causa refrigerantur. Quæ autem ualde excefferunt, siue reponantur, siue non, superligatio his non conuenit, sed distentio. Quare pilæ duæ parentur, quales pueris conficiuntur, quarum una secundum talum ponatur, secundum genu, suram uersus altera, quæ latæ, ualidæ, cōmodæ sint, circulosque & anulos infutos habeant, in quibus paxilli, uirgulæ ue, de como rata portione commensurati dentur longi, crassique quantum satis sit; uti distendant, qui habenulâs utrinque habeant, quibus in anulis ligentur, cogantque & propellant. Medela uero ceratum picatum calidum esto, statufque & schema, pedisque & coxendicis positio, & quies, nutritatus perparcus, & sincerus. Quæ autem ossa prodeunt, & exeunt, & luxarunt, primo, secundo ue, & tertio die reponito, quarto autem, quinto ue, non, sed cum ualebunt, quæ libris, mochlicis ue repones. Si uero reëconcinnatum os, firmamentum non habeat, quæ impediunt, abscindito, quæ uero sic denudata si deciderint, cōtractiora membra reddunt. Quidam autem articuli plus luxant, quidam minus, & parum, qui parum, facile reponuntur, qui multum, maius negotium facessunt, malagæ neruorum, ossium, articularum, carnium, statumque & schematum præbent, Coxa uero, brachiumque simillime luxant.

*Bile concinnatio
rie. solutior*

*Coxæ brachii
similiter luxant.*

HIPPOCRATIS DE PERICVLOSIS, PERNITIOSISQUE

VVLNERIBVS LIBER ET SERMO PRIMVS

ET SEPTVAGESIMVS

Væ sint periculosa, pernitiosaq; uulnera tamen si alibi cum multis a me delibatum fuit, tamen hic seorsum, peculiari terque tractamus, uti cognoscere tractareque ea uolentibus non sint ignota, quandoquidem ex his diligens, peritusq; medicus non mediocrem auctoritatem, non sine utilitate, & lucello sibi comparare poterit, quorum primo loco caput ponimus. Si quid præterea probe lector, de hac re expeteres, aliunde petas opus est, cum his plura non compererim.

KKK

Fragmentum.

HIPPOCRATIS DE CAPITIS VVLNERIBVS LIBER

SERMO VE SEPTVAGESIMVS SECVNDVS

Capitis quidē vulnera nulla contēnito, nā sæpe cutis sola contusa, scissa, recisa ue ferro, uel alia re, nisi diligenter, quādamq; reuerentia tractetur, cureturq; sanguinis coactione non expurgata, uel alia quauis re neglecta, vulnere recrudescente molestiam non paruam, & quandoq; febrem adducit, magnumq; negotium medico facessit, languenti uero mortis periculum portat, sed multo magis caluaria perforata, profcissa, præcisa ue cerebriq; tuniculæ, quæ singula nisi medicus caute, perite, diligenterq; tractet, & curet, languentibus mortem sæpius accelerat, de quibus omnibus & alibi diximus, & hic cumulatius retractamus. Primo quidē capite modo aliquo percusso, quid percusserit, petito, & si detur, perspicito, quid cū percussus fuit, læsus fecerit, percunctator, & rimator, quoniā hominis caput nullū inter sese simile reperitur, capitifq; futuræ nō omnibus eodē loco sitæ sunt. Nā qui priore capitis parte proiecturæ, prominentiā ue, seu probolen habet, quæ caluariæ ossis pars rotunda est, plusque reliquo ossē prominēt, capitifuturas hic tas, siue T literæ similes habet, lineam enim breuiorē transuersam ad proiecturam, prominentiam ue, seu probolen habet, longior autem lineam per capitis medium semper ad ceruicem, collum ue tēdit. Qui uero proiecturam hanc capitifuturas in posteriore capitis parte habet, futuras etiam contrario modo, quam superior habet, nam linea breuior super proiecturam transuersa sita est, longior autem per medium caput recta semper tendens frontem petit. Qui uero proiecturam hanc tam priore quam posteriore capitis parte habet, futuras capitifuturas hic habet heteræ, seu H literæ similes, cuius quidem literæ lineæ longiores transuersæ super utrasque proiecturas porriguntur & statuuntur, linea uero breuior per caput medium, & per longum recta pergens in utraq; definit, longis quidem capitibus, lineis longis, compatiōrioribus autem, & breuioribus, contractioribus, & breuioribus lineis. Qui uero nullā capitis parte proiecturam hanc habet, capitifuturas hic habet similes chi literæ X ue, seu H, cuius linea una per capitis transuersum, tempus utrunque petit, linea autem altera per capitis medium, & longum recta in frontem, occipitiumq; definit. Duplex autem est os medio capite, durumq; & dēsum, parteq; superiore, colore simile est carni, cui subest, subteriore uero, & interiore, cerebri membranæ, tuniculæ ue quā tegit, simile est. Cū uero de superiore, subterioreq; & interiore pte quoquo uersus ad duplicitate, diploe ue dissecteris, & tēdas, q̄ duplicitas, diploe ue caua, mollisq; maxie est, cōnexaq; & catenæ

Capitis capitis læsa periculosa est

Capitis quidē hinc

*Capitis sutura diuersa.
Proiectura capitifuturas priore parte, Sutura capitifuturas literæ similes.*

Sutura capitifuturas literæ similes

Sutura capitifuturas cruci similes

*Color ossis capitifuturas.
Os capitifuturas duplex,*

catenæ similis, os minus durum, densumq; est, sed molle potius, communiusq; capitisq; totum os spongiosum est, præter superiorem, subterioremq; interior uel paruam partem, carunculaq; multas, humiditas, inter selesq; similes insertas habet, quas si quis digitis terat, fricat uel, sanguis emanet, quædam uenulæ tenues etiam insunt, quædam cauæ, magnæ, sanguinisq; plenæ, duritia quidē, mollitia, densitas, crassitudo, cauitas sic habet, tenuitasq;. Capitis tamen totius tenuissimum, & infirmissimum os uerticis est, carnemq; minimam, & tenuissimam habet, cerebriq; plurimum hoc loco subest. Quamobrem locus hic uulneratus, periculosus est plus, minus uel prout magnum, paruum uel telum fuerit, quod uulnerauit, quiq; uulneratus est, quoniamq; hoc loco, tenue est os, facile frangitur, dehiscitq; sed ad interiora potius dehiscit, quod cum est, periculosus est uulnus, difficiliusq; curatur, uulneratusq; hac parte mortem raro fugit, quod alibi non ita cadit, cum paria sunt uulnera, pariq; modo incussa. cumq; uulnus alia capitis parte factum alioquin letale sit, citius tamen hac parte simili modo incussum rapit, quoniam celerime, maximeq; cerebrum per uerticē, si quid mali carni, ossiq; illic fiat, sentit præ ossis tenuitate, carnisq; paucitate, & exilitate, quoniam sub uertice cerebri plurimum est. De cæteris uero capitis locis tempora periculosissima, & infirmissima sunt, quoniam hoc loco maxilla inferior caluariæ committitur, tanquamq; in cardine, commissura, & articulo supra, & infra in tempore mouetur, & agitur, locusque auditionis huic proximus est, cauq; & ualida uena per hæc loca tendit, Capitis præterea, & caluariæ totius os, quod in summa fronte est, parteq; posteriore, quodq; post aures est, ualidius, & firmitus est, q̃s quod ante eas est, carnisq; plus, & altioris supra sese habet hoc os, propterea capitis hac parte si quis uulneretur, minus in periculo est, tametsi hac parte magis os frangatur, & dehiscat, capitisq; uulnerē si quis periturus est, diutius tamen uiuit, qui parte capitis posteriore uulneratus est, q̃s qui priore, propterea quod hoc os tardius & pus concipit, & ad cerebrum propter ossis crassitudinē demittit, minusq; cerebri sub hac parte est, plurimiq; hac capitis parte sauciati mortem fugiunt, priore non, quiq; de capitis uulnere, qualibet parte sit, periturus est, diutius per hyemē uiuit q̃s per æstatem. Præterea tela, quæ sauciarunt, considerentur, leuia ne sint, exacuta, uel cōtra, quo loco sederint, istum uel finiuerint, cum incussa sunt, num ne in suturis, an procul ab his, num ne in osse, neruo, num ne hæc præciderint, sciderint, cauarint, intro uel dehiscere fecerint. Quæ & in anteriore, & in posteriore capitis parte æquo modo cadunt, mors tamen omnibus, & si hoc fiat, non æquo modo, consequitur, nam si denudato, & detesto osse, futura in uulnere compareat, qualibet capitis parte sit, læsus telo, & uulneri uix resistet, præsertim telum in ipsa futura si sederit. Præcunctis autem perniciosum uulnus est, si telum in uertice, parte capitis infirmissima sederit. Capitis autem os multis modis sauciatur, & læditur, singu-

Cur uerticis uulnus cæteris periculosius sit.

Quarta et uariis figuris

Cur uertex saucius celeriter perimat.

Tempora cur periculosa.

Capitis quæ parte durum est os.

Quid in capitis uulneribus obseruandum.

Quid in capitis uulneribus obseruandum.

Sautionis capitis, et lesionis naris est figura.

*Modus primus
in his.*

lorumque modorum plurimæ sunt species, & formæ, fracturæ, scissuræ, colli-
sionis in uulnere, cumque uulnere ipso. Cum autem ossa sauciata sunt, uel frangitur,
uel finditur, uel præciditur, cumque ipsa scissura necessario colliditur, si quidem
scissum, fractum uel est, nam telum, quod os scindit, etiam collidit, sed plus, mi-
nus uel, cum scindit, rupit. Modus autem hic unus est, sed scissurarum uariæ sunt
formæ, nam quædam tenuiores, quædam tenuissimæ pro ossis qualitate com-
parent, causa uero harum scissurarum non statim post istum comparet, nec per
dies, quibus mortis labor debitus, & consuetus homini aduentat, quædam con-
tra crassiores, latioresque sunt, quædam latissimæ, quædam longiores, quædam
breuiiores, quædam altiores, quædam contra non altæ, quædam rectiores, quæ-
dam rectissimæ, quædam tortuosæ, quædam tortuosæ, & altæ, quædam sub-
ter, & per totum os tendunt. Quin etiam os secundum suam naturam scindi-

Modus secundus.

tur, & finditur, nihilque frangitur. Secundus autem modus hic est, sed formæ scis-
sionis, & fissionis plurimæ sunt, nam plus, minus uel finditur, & scinditur, & al-
tius, & per totum os, & minus alte, & minus per totum os, hæc scissura, fissura
uel tendit, & plus, & minus, per latumque & longum. Sed harum formarum nulla
potest oculis dignosci, quæ nam harum sit, & quanta, nam si fissum, & scissum
est, cum malum accessit, non statim post hoc oculis patet, quemadmodum nec
fracturæ quædam, cum ab osse fracto distet, quod enim scissum, & fissum est,
suaque natura motum, & cum fracturis intro cecidit, nam aliter non cecidisset, nisi
fractum scissum uel, fissumque esset. Quod enim perfractum, fractum uel, scis-
sum, fissumque est, uel dehiscit, intro cecidit, & fractum est, discessitque ab alio
osse, quod in sua natura remansit, quod sic fractura, scissuræ, fissuræ, & dehi-
scentiæ accessit. Modus tertius hic est, multis enim figuris, & formis os findi-
tur, scinditur, & dehiscit, nam plus, & minus ossis ab osse discedit, scindit, fin-
ditur, dehiscit uel, magisque & minus alte diutiusque. Si namque telum in osse perse-
dit, fregit, cumque fractura plus, minus uel necessario dehiscere fecit, quaque per-
fractum est, telum ea perfedit, osque & fregit, & dehiscere fecit. Modus au-

*Teli diuersitas
plagiarum uarie-
tatem facit.*

tem quartus hic est, cum teli sedes in osse diu fuit, sedes autem uocatur, cum
telum in osse perfedit, permansit, istum firmavit, & finiuit, quo plurimæ harum
rerum in singulis modis, figuræ, & formæ fiunt. De scissura quidem fissuraue,
& fractura si utraque sedi accessit, sique sola scissura, fissura uel, satis dictum est,
quod plurimæ figuræ, formæ uel, scissuræ, fracturæque fiunt, si teli mora, sedes
uel longior, uel breuior in loco fuerit. Species etiam figuræ uel, & formæ uul-
nerum prout telum fuerit, eduntur, tortuosæ, rectæ, rotundæ, magis, & minus
altæ, latæ, angustæ, latissimæ, angustissimæ. Præterea cum telum in osse per-
sederit, longe, late uel perscinditur. Si uero cætera ossa, quæ perscissio-
nem circundant sua natura permaneant, & non cum perscissione intro de-
hiscant, nec sua natura, loco uel mota sint, hæc affissura, affissura uel non
sedes erit. Cum autem os quauis capitis parte sauciatus est, carneque denu-
detur,

*Plagiarum uarie-
tas.*

detur, septimus hic modus est, quod cum factum est, nihil habes, quo prosis, quin & si quis hoc malum patiat, nec qua capitis parte, quæ ue fractura sit, deprehendas, terebra patefacias necesse est, quod cum patebit, si fractura, scissura ue fuerit, teli sede in osse factum est, quod & frangit, & scindit, si uero scissura sola est, sine sedis ossis ue fractura terebra & hoc peragat. Si uero de sua natura, & loco os intro ceciderit, terebræ parum usus est, nec quæ maxime & fracta, & scissa sunt, terebram poscunt, nec sedes ipsa, percussio ue, quæ sine fractura, & scissione in sese remansit, nec percussio, quæ in alteram partem penetravit, si magna, lataque sit, nam percussio, sedesque eadem est. Primum autem sauciaturum considerato, quæ capitis parte uulnus habeat, nunquid in partibus infirmioribus, capillosque circa uulnus perspicito, telo ne præcisi sunt, & in uulnus adacti, num ne periculum sit, os carne ne denudetur, quod cum est, os læsum esse telo dicit, quoque periclitetur, hæc quidem priusquam homini manum admoueat, considerato. Cum autem iam manus admoueris, clare uti dignoscas, studeto, carne sit ne denudatum os, quod oculis si pateat, bene habet, si minus, specillo perspicito, quod si carne denudatum, & separat, nec sanum os de uulnere, specilloque sic demisso deprehendas, quid in osse mali sit, perquirito, quantumque cuius opis egeat uidero, de læsioneque petito, si loqui possit, quo pacto, quæque uia passus sit, & de quo. Si uero non pateat, sit ne læsum os, diligentius multo, magisque petito, quo pacto sauciatus sit, & de quo, scissurasque & fracturas ossis, quæ non uidentur, de sauciati responsione primum cognoscito, num quid os passum sit, an non. Deinde uerbo, & opere, præter & ante specillationem deprehendito, specillatio namque si horum quid os passum sit, non deprehendit, si quidque mali in sese habeat, uel passum sit, sed teli tantum sedem, finem ue specillatio deprehendit, nunquidque os intro ceciderit, de sua ue natura, locoque discesserit, nunquidque magnopere fractum sit, fracturasque non patentes, patentesque detegit. Præterea os dissumpuitur, scinditur, & finditur, uti patet, suaque natura, loco ue discedit, & intro fatiscit, præsertim cum quis de indutria, uolensque super istum, alterum incusserit, magis sauciare, & cōficere cupiens, uel cum de altiore loco percussum est, uel cum de plano sauciaturum est, manum ualidam crus secutum est, uel cum ualidior infirmorem sauciavit eminus, cōminus ue. Qui præterea cadentes os usque sauciantur, osque ipsum, malum est, quicquid de loco alto cadens super durum, obtusumque locum os percussit, periculum est, ne os fractum sit, & intro ceciderit, suaque natura, & loco motum sit, cadenti uero plano loco super molle minus os hæc patitur, uel non patitur. Tela, quæ in caput cadunt, incutiuntur ue, sauciant, ad osque & os ipsum penetrant. Quod de loco alto super caput cadit, quod durum sit, non molle telerum ue, obtusumque non acutum, graue, non leue, hoc os & frangit, & fatiscere, dehiscere ue cogit, tuncque maxime periculum est, ne hæc os patiat, cum hæc fiunt, & eueniunt, ne ue resta saucietur, telo cum os occurrit,

Terebra usus.

Capite saucio
quid agas, uidero.Specillum, specil
lūne quid agat.Os qua patiat
tur.Cadentes de alto,
et non alto
quid patiantur.

cominus ue feriat, uel eminus iaciatur, siue quid ipsi incurrat, seu ipse cor-
ruens feriat, quomodo ue lubet, saucius telo incurrerit. Tela uero, quæ trans-
uerso lancinant, minus & frangunt, & in caput penetrant, trudent ue, tametsi
carne os denudetur, quædam enim tela, uulneraq; sic incussa, carne os non de-
nudant, separant ue. Telorum autem rotunda, circinata, lati, angusti ue oris, ob-
tusa, graui, dura, ualde patenter, & contra, ossa frangunt, scindunt, findunt, &
intro trudent, de suaq; natura dimouent, carnemq; scindunt, lancinât, tundunt,
macerant, abscindunt, talibusq; telis uulnera per transversum, & circumfacta,
subcaua, magis purulenta, humidaq; fiunt, diutiusq; perpurgantur, carnes enim
scissas, intro detrusas, abscissas, purulentas tabescere necesse est. Tela autem fer-
rea oblonga, tenuia ualde, peracuta, leuia carnem, & os magis transcendunt, pe-
netrant, secant, q̃s frangant, lancinent, dehiscere ue faciant, sedemq; magis in-
tus faciunt, percussio namq; & sedes idem est. Tela uero talia os non ualde fran-
gunt, scindunt, dehiscere ue faciunt, nec distrumpunt, nec de sua natura intro
trudent. Quare prout os tibi habere uideatur, de saucio cuncta hæc petito, nā
signa magis, & minus sauciati hæc sunt, saucius si defecit, si caligauit, si concu-
dit. Cum autem os telo, istu ue denudatum est, uulnusq; in futuris ipsis sit, per-
nitiosum, & difficile curatu est, quare teli sedem nunquid ibi, parte ue alia ossis
sit, considerato. Sedes autem, istus ue sit ne in futuris ipsis, sic perspicito, & co-
gnosces, capillus enim in futuris magis fruticat, q̃s alibi, quoniam quandoq; sit
ne illic futura, telumq; illic sederit, non patet, nisi magna sit plaga, telum ue, &
fractura, quæ plerumq; teli sede in futuris eueniunt, propterea difficilior ruptu-
ra osse fracto perspicitur, curaturq; quoniam in futura est ruptura, quæ si ru-
pta est, quod plerumq; cadit, quoniam os illic facile rumpitur, naturaliq; eius
infirmirate, & raritate demittitur, & laxatur, quoniamq; futura facile rumpitur,
cæteraq; ossa, quæ futuram circundant, demittit, & laxat, quamuis fortiora, ua-
lidiora ue sint, q̃s futura, tamen rupta futura, & laxata demittuntur, & laxantur,
qd̃ nō facile p̃spicit, teli ne sede in futura factū sit, an alias, quoniā si rupta est,
laxat. Sed difficilior est rupturā p̃ scissurā, fissurā ue factā p̃spicere, & curare,
metem enim & speciem, uisum ue medici futuræ decipiūt, quæ robustiores, hir-
sutioresq; cætera ossis parte uidentur, cum non magnopere percussæ, nec de-
missæ, & laxatæ sunt, percussio namq; & sedes idem est. Quare num in futuris
uulnus sit, telumq; sese in osse firmauerit, sederit ue, mentem adhibeto, quidq;
os patiat, disquirito. Nam tela magnitudine paria, & similiter incussa sæpe
minus lædunt, q̃s multo minora similiter incussa, multo tamen maius malum
præbent, quæ secundum futuras os percusserunt, q̃s quod alibi, plurimaq; ho-
rum plerumq; terebrare oportet, sed futuras ne terebrato, sed ab his procul si te-
rebres, terebrato. De capitis autem uulneribus, medelaq; eorum, quo ue pacto
ossa affecta, non patentia disquirantur, deprehendantur, curentur, sic mihi ui-
detur. Capitis quidem uulnus nihil madefacito, ne uino quidem, quod si usus
poscat,

Teli, plagæq; uarietas.

Teli, ferri uel diuersitas quid faciat.

Suture loci si gnificum.

Sutura fracta quid faciat.

Quæ in his aduertenda.

Capitis uulnus qui curetur.

poscat, modice facito, nec emplastrato, nec linamētis, penicillis ue curato, nec ligato, permitto, stringito ue, nisi in frōte, loco ue capillis denudato sit uulnus, uel circa cilium, oculum ue nam in his locis uulnera cum sunt, magis emplastrantur, colliganturq; alia capitis parte. Nam alia capitis pars frontem totam continet, locaq; uulnera circundantia qualibet parte sint, sanguinis confluxu perflammanur, pertumescuntq;. Quæ autem in fronte sunt uulnera, ne usquequaq; perplastrato, superligatoq; sed cū inflammatio, tumorq; cessauerit, tunc his superfedeto. Quod autem uulnus in alia capitis parte fuerit, linamentis, penicillis ue ne curato, perplastrato ue, neue ligato, nisi secationis egeat. Capitis, frontisq; uulnera secato, cum os nudatum non est, cūq; præ telo quid læsurū habere uideatur, quæq; non satis magna, lōga, lata ue sint, uti si quid mali, quale, quantum ue patiat, quatenusq; caro percissa sit, quid ue præ telo, læsurū necne os habeat, dispiciatur, carōq; & os, uulnus, passioq; ad medelam, quam poscat, perueniat. Hæc quidem uulnera secationis egent, cum quid mali os habet, cum carne denudatur, cum subcaua, tortuosa, trāsuersa ue sunt uulnera; tūc cauum plurimum secato, quo medicamentum, quod opus est, non facile peruenit. Quæ uero rotunda, subcauaq; sunt uulnera, per longum bifariam secato, uti oblongum uulnus reddatur. Capitis uero partes omnes aperito, secato ue, præter tempus, quodq; supra tempus est, quo uena tēdit, nam si locus hic aperiat, secetur ue, distentio neruorum, conuulsio, & spasmos aduentat, & supercapit. Quod si dextrum tempus aperiat, secetur ue, sinistrum conuellitur, si si nistrum, dextrum. Cum autem capitis uulnus aperis, secas ue, uti perspicias, nū os carne denudatum sit, num ue quid mali præ telo patiat, cicatricem tantū aperito, secato ue, quantum satis esse uideatur, carnemq; ab osse diducito, separato ue, osq; ab cerebri membrana, si eo declinauerit, deinde penicillū satis amplum demittito, uti q̄ latum uulnus, cūq; minimo labore, dolore ue postmodum præstet. Cum hoc feceris superemplastrato, medicamentum ue superponito, tamq; diu, & hoc, & illo utitor, quatenus satis esse uideatur, massaq; pulsue tenui farina cum aceto subasta, uel cocta dum satis tenax, & glutinosa fuerit, superponatur, postridie uero, cum penicillum eduxeris, num os mali quid passum sit, perspicito. Si uero tibi qualis plaga, uulnus ue esset, non pateret, quod in osse esset, uel quid mali haberet, uel non haberet, telumq; ad os usque penetrasse uideretur, scalpro quam alte, lōgeq; perradito, quatenus liceat. Nū ne transuersum os fractum sit, nec pateat, perspicito, num intro cesserit, sicerit ue, suaq; natura, & ab alio osse, caput, os ue caluariæ motum sit, nec uideatur, nam si hoc pasto deraferis, magis q̄ alio modo deprehendes. Si qua telum os læserit, teliq; sedem, quam etiam deradito, quæq; ossa eam circundent, ne fractura, fissura ue uel sola fissura, rima ue quæ fuerit in sede, te quandoq; decipiat, lateat ue, cum non comparuerit. Cum autem os scalpro deraferis, si quidē ossis rimam terebrare uideatur, priusquam tres dies trāseant, terebrato, præser

Quæ capitis partes aperiende.

Quæ capitis uulnera secanda, et quare.

Quæ secanda, et quæ non.

Cur, quatenusq; capitis uulnus aperiendum est.

Superioribus hæc aduersari uidentur.

Quando os rādendum.

Qua in his facienda sunt.

lerrime

*Cerebri membra
na, tunica ne qui
tractanda.*

lerrime uero discedit, & cadit, si quis cito uulnus purget; desiccetq; reliquum os & maius, & minus, quod enim cito desiccatur, & auertitur, hoc maxime rebellat, discedit, & cadit ab alio osse sanguinolento, & uiuo, cum exangue, desiccatum ab sanguinolento redditur, tunc potissimum a uiuo rebellat, discedit, & cadit, Quæ autem ossa intro sidunt, & dehiscunt, suaq; natura, locoq; mota sunt, uel fracta, uel præcisa, uel admodum lata sunt, periculosa minus, & perniciosa sunt, dummodo cerebri membrana sana sit; quæq; fracturis plurimis, & latoribus confracta sunt. Quin & minus periculosa sunt, & ad extrahendum faciliora, talesq; nullum terebram poscit, neq; tamen ossa ante auferenda sunt, q̃ sua sponte ueniant, & exeant, quod par est futurum, cum primum laxantur, carne namq; subnascente egrediuntur, quæ de ossis duplicitate, sanoq; subrepullulat, si quidē superior ossis pars sola siderata, læsa, & uitata sit, celeriter sic etiā caro subnascat, & pullulet, ossaq; redeant, & repullulent. Si quis, cum statim uulnus purulentum reddidit, purget, siq; cum per os totum utræq; ossis partes & superior, & inferior membranam uersus intro siderint, similiter si uulnus curetur, sanescet celeriter, ossaq; quæ intro siderunt, resurgent. Puerorum quidē ossa tenuiora, tenerioraq; sunt, quoniam sanguinolentiora, magisq; caua sunt, minus uero connexa, densa, dura, & solida sunt, minusq; telis læduntur, cum paribus, similibus, ualidis, non ualidis similiter sauciantur, pueruliq; minus, q̃ pueri natu maioris, plusq; & citius pus gignunt, citiusq; sanescunt, quiq; uulnere perituri sunt, pueruli citius, q̃ aduultiores pereunt. Quare sit ne carne denudatum os, fractum, scissum, fissum ue, num utrunq; teli sede in eo factum sit, cum oculis non patet, disquirito, siq; tale quid os passum sit, sanguinem mittito, terebrato leuiore terebra osse, multoq; cautius hoc facito, quoniā horum os tenuius est, & fluitantius, q̃ aduultorum. Quisquis uero capitis uulnere periturus est, nec sanari, seruari ue potest, signis his dignoscito, futurūq; prædicito. Nā quæ diximus, patitur cū quis os, quouis modo perfregit, scidit, fidit ue, quod deprehendas, ne erres, caue, ne terebres, radas ue, cum hoc os non sanum, non poscat, nam plerunq; hyeme febris ante quartum, & decimum diem supercapiet, per æstatem uero post septimum, quod cum sit, discolor uulnus reddit, saniesq; non multa glutinosa defluit, quoq; ex eo perflammatum erat, emoriuntur, glutinosumq; redditur, colorque tanquam salitæ carnis barrum, rufum ue quid, glutinosumq; præ se fert, tuncq; os sideratur, uitiat, & uariatur, cum purum, læuigatum prius esset, demum procedente tempore, cum iam suppuratum est, exalbescit, subterq; linguam bullæ, pustulæq; suscitantur, despiendoq; perit, plurimosq; conuulsio, spasmus ue supercapit corporis in alia parte. Nam si capitis pars sinistra saucia est, corporis dextera lancinatur, & conuellitur, si dextera capitis, sinistra corporis percellitur, quidam uero stupefcunt, si derantur ue, siq; per æstatem ante septimum diem, per hyemē ante quartū, & decimum pereunt. Similiter autem hæc signa & in aduultiore, & in recentior

*Terebra quando
usui est.*

*Puerorum ossa
qualia.*

*Capitis uulnere
perentiu signa.*

*Spasmus quando,
et ubi fiat.*

cile deiiciat, & pellat, nec manibus, uti mares, tractare possunt; siq; lotii meatus in pudenda pertusi non sint, quoniamq; hi lati non sunt, propterea plius, quam pueri potant. De his autem sic, uel proxime habet. Quin etiam de his quisq; qui mentem adhibeat, sic dignoscat, morbosus necne futurus est annus. Si quidem rite, secundum ue rationem signa in astris orientibus uel occidentibus fiant, si per autumnum pluat, si hyems neq; nimis serena, neq; nimis nebulosa, nec frigida præter modum, & tempus sit. Si uerno tempore, & æstate oportune pluat, sic annuū par est sanissimum fore. Si uero hyems sicca, borealisq; fuerit, uer autem pluuiosum, & austrinum, necesse est æstatem febriculo, fam fore, morbosq; oculorum, & lippitudines creare, cum enim æstus præfocans subito, terra madente uernis pluuiis, & austro humida superuenit, necesse est, cum terra huda est, & calida, soleq; accenditur, æstum duplicari, uentresq; hominum defluere, cerebrumq; sic cum non esse, quin & corpus, & caro ne non remollescat, fieri non potest, cū uer tale fuerit, febresq; grauissimas cunctis euenire, pituitosis autem uentris, intestinorum ue difficultates, seu dysenterias par est fieri, femellisq; & suapte natura hudis. Præterea Canis ortu si pluat, hyemet ue, uentig; anniuersarii æstatis, etesie ue spirent, spes est hoc cessaturum, sanūq; autumnum fore. Si minus, pueris, femellisq; periculosissimum futurum, maioribus uero natu, minime, qui uero supererunt, iis in quartanā finiet, de quartana autem in aquam subter cutem, hydropas ue. Si uero hyems austrina, aquosa, serenaq; fuerit, uer autem boreale, siccum, & tempestuosum, primum quidē feminæ prægnantes, quæq; per uer parituræ sunt, abortient, si quæ uero pariant, non fortia, morbosaq; pignora parient, quæ uel statim pereant, uel si uiuant, macilenta, non fortia, morbosaq; sint, feminis quidem hæc, cæteris uero difficultates intestinorum, dysenterix ue, sicca lippitudines fient, quibusdam uero de capite in pulmone destillationes, catarrhi ue defluent, pituitosis quidem intestinorum difficultates, dysenterias ue par est fieri, feminisq; pituita de cerebro superfluente propter earum naturæ humiditatem, biliosis uero sicca lippitudines propter carnis caliditatem, & siccitatem, senibus autem destillationes, catarrhi ue propter uenarum raritatem, & distentionem. Quamobrem nonnulli mentis delirio, phrenitide ue, & insania pereunt. Quidam uero dextera parte siderantur. Cum uero hyems austrina, calidaq; sit, corpusq; non sistatur, nec uenæ, cumq; uer septentrionale, siccumq; superueniat, cerebrū dissoluitur, purgat, & destillat, cum autem una cum uerno tempore, frigida grauedine, destillatione, raucitateq; corripitur, tūc sistitur, stringiturq; subitoq; æstas, & calor superueniat, mutatioq; subita fiat, mala hæc superueniunt. Quamobrem urbes, quæ bene positæ sunt, soleq; probe perlustrantur, uentisq; bonis perflantur, aquisq; optimis utuntur, minus has mutationes sentiunt. Quæ uero palustribus, lacustribusq; aquis utuntur, maleq; sitæ sunt, soleq; non commode perlustrantur, uentisq; non bonis perflantur magis hæc mutationes has sentiunt, si

Tempora anni qui dignoscas.

Cognitio futuri anni qualitatis sicuti per aphorismos.

Canis ortum etc sic leniunt.

Quartana hydropas facit fere Temporū anni observatio.

Quæ urbes his minus obnoxie sunt.

Phagedæna.

quidem æstas sicca sit, morbi hi cito sedantur, sin autem aquosa, diutius durāt, communiterq; causa quavis, præsertim si uulnus, uel huncus in sit, phagedænæ suscitantur, deuorantia ue huncera. Si uero hyems frigida sit, capita humida, & pituitosa homines habent, crebroq; eorum uentres pituita de capite defluente citantur, quorum copia, specie, qualitate ue debilitantur, maleque & comedunt, & potant. Qui nanq; capita debilia habent, nunquam bene potant, crapulag; eos magis uexat. Mala uero loci quem colunt, hæc sunt. Primum quidem morbosæ, & fluidæ, mensium ue copix feminæ obnoxix sunt, deinde plurimæ præ morbo non natura steriles sunt, si uero aliquæ concipiāt, crebro abortiunt. Pueri uero nerui conuelluntur, torquentur ue, seu spasmanant, spiritusq; angustia laborant, & eo quod puerile malum esse putant, sacrum, comitiale ue morbum. Viri autem difficultate intestinorum, diffluentiaq; fluxu ue uentris, seu diarrhoea uexantur, frigescuntq; & rigent, febreq; longinqua, hybernag; laborant, plurimisq; oculi humescunt, epinyctide ue corripuntur, qua noctes, & dies oculi manant, emittunt ue humorem, mariscæq; siue hæmorrhoides in sede suscitantur. Laterum uero morbi, costarum ue, seu pleuritides, pulmonisq; peripneumonix ue, febresq; ardentes, causi ue, morbi uero qui graues, & acuti putantur, uentres lubrici cū sunt, non possunt, sed lippitudines habere, non longæ, non molestæ corripunt, nisi quis morbus omnibus communis temporum mutatione uigeat. Cumq; annum quinquagesimum transeant, destillationes, catarrhi ue, si de cerebro descendant, siderantur, percutiuntur ue, seu paraplestici fiunt, cum subito uel sole caput coalescat, uel frigescat, rigeat ue. Mala hæc loci, quem colunt, sunt, morbus nisi quis omnibus communis mutatione temporum uigeat, nam & huius participes sunt. Quæ autem urbes frigidis uentis aliquatenus oppositæ sunt, inter orientem, & occidentem æstiuū solis positæ sunt, uentiq; his peculiare, & proprii loci sunt, quem colunt, sed austrum, æstiuosq; uentos non sentiunt. De his autem urbibus sic habet. Primum quidem crudas, duras, asperas, frigidas, dulces, copiosas aquas habent, homines uero prolificos, morosos, asperos necesse est esse, plerosq; uentres inferiores non lubricos, sed duros habere, superiores uero latiores, magisq; biliosos, q̃ pituitosos esse. Capita uero sana, & dura habent, plerumq; tamen strumis, pustulis, hunceribus dehiscenibus obnoxii sunt, morbiq; his hi uigent, passimq; uagantur, laterum morbi, costarum ue, seu pleuritides multæ, quiq; morbi graues, & acuti putantur, & dicuntur esse. Quod sic habere necesse est, cum uentres duri sunt, purulentiq; multi de omni causa fiunt, causa est corporis robur, & distentio, uentrisq; duritia. Siccitas enim, & aquæ frigiditas strumosos pustulosos, fractosq; facit, necesse autem est naturas has edaces, non bibaces esse, lippitudines autem longas, asperas, ualidas, & uehementes fieri necesse est, oculosq; statim dehiscere, sanguinisq; defluxus de naribus uehementes per æstatem maioribus triginta annis fieri. Morbi uero qui sacri, comitiales ue dicuntur, paucis,

Pueris quid fiat, et uiris.**Epinyctis.****Pleuritis, peripneumonia, causi.****Senes quid patiantur.****Situs urbium considerato, hominum, qualitates.****Morbi horum peculiare.**

cis, sed uehementēs fiunt, longiorisque uitæ hos homines esse, quam cæteri, par est, pituitosæque non esse eorum hylcera, nec efferari, sed mores ferinos esse potius, quam cicuratos, et mites. Mala quidem peculiaria locorum, quos incolunt, hæc uiris fiunt, nisi quis morbus omnibus communis temporum anni mutatione inualecat. Feminis autem hæc eueniunt. Primum quidem plurimæ steriles sunt propter aquas crudas, duras, frigidasque, purgationes enim mensium commodæ, & suo tempore, copiosæque non fiunt, sed paucæ, & malæ, deinde cum difficultate pariunt, non tamen admodum abor- tiunt, cum uero pepererunt, pueros nutrire non possunt, lac enim aquæ cru- ditate extinguitur, multæque post partum tabescunt, nam partus uolentia dehiscunt, & conuelluntur, pueris uero dum parui sunt, testes aquoso modo tur- gent, siue hydropes in testibus fiunt, deinde procedente ætate disparent, & euanescent, seriusque in hac urbe pubescunt. De uentis quidem calidis, fri- gidisque harum urbium sic habet, quemadmodum est prædictum. Quæ autē urbes uersus uentos inter æstium, hybernique solis exortum positæ sunt, quæque contra, sic & de his habet. Quæ quidem solis ortum spectant, has par est magis sanas esse, quam quæ Vrsas, quæque calidos uentos, etsi stadii spatium intersit. primum quidem calorem, frigusque mediocrius habent, deinde cunctas aquas, quæ ad ortum currunt, necesse est limpidas esse, mol- les, boni odoris, cunctaque in hac urbe, iucunda, & amœna gigni. Sol enim cum oritur, perlustrat, purgat, prohibetque contraria gigni, matutinum enim aerem cotidie purum, plurimumque spargit, hominesque coloratiores, ni- tidiores, & floridiores facit, nisi quis morbus peculiaris uetet, claraque uo- cæ homines creat, melioresque prudentia, & ira, quam septentrionales, si- quidem & alia, quæ in his gignuntur, meliora sunt, positaque sic urbs per uernum tempus mala minora, & imbecilliora caloris, frigorisque mediocri- tate gignit. Mala nanque semper similia locis, quibus gignuntur, sunt, sed in urbibus, quæ calidos uentos spectant, feminæ ualde fecundæ sunt, faci- leque pariunt. De his uero sic habet, quæ quidem urbes occasum spectant, uentosque orientales non sentiunt. Calidi autem uenti, frigidi que ab Vrsa spi- rantes eas perflant, necesse est urbes has morbosissimas esse positione. pri- mum quidem aquas non limpidas habent, causa quod matutinus aer illic plu- rimum detinetur, qui permixtus aquæ limpiditatem aufert. Sol enim prius quam ascendat, non purgat, nec perlustrat, limpidat ue. Per æstatem uero matutini uenti frigidi, seu auræ spirant, frigidus ros, pruina ue cadit, dein- de post paulo sol persidet, incumbitque, & loco sic calefacto statim occidit, qd hoies maxime percoquit, malig- coloris facit, morbosos omniū p- d- stoz morboz participes, nihil ab his excernit, hoiesq; graui, raucaq; uoce reddit, cū

Situs urbium quid faciat, uideto.

Sanus urbium si- tus qui.

Aquæ ad solis ortum currentes cæteris meliores sunt.

Vocis claræ ho- mines ubi fiant.

Situs urbium nō bonus qui.

Sol quantū pos- sit, spicieto.

Mutatio diei triplex.

Aquarum qualitas.

Palustris, et lacustris aqua quam mala sit, nido.

Pueri, feminae, uiri quid in his locis patientur.

Quae aquae bonae, et quae contra.

aer illic non purus, non perpuratus, sed morbosus sit, septentrionibus enim non multum perpuratur, & excernitur, nam hi uenti non magnopere his urbi-
bus prouunt, & spirant, quique his prouunt, & procumbunt, nebulosissimi, &
aquosissimi sunt. Quoniam uenti de uespera, occasu ue, qui spirant, autumnali-
bus similes sunt, positioque, & situs huius urbis, per diei mutationes, quæ plu-
rimum meridie, matutino, uespertinoque tempore sunt, uexatur, de uentis qui
dem commodis, & bonis & non bonis sic habet. Deinceps uero de aquis dis-
sertabo, quæ salubres, quæ morbosæ sunt, quæque bona, quæque mala de aquis
ueniant, demonstrabo, plurimum enim ad sanitatem conferunt. Quæcunque
ergo aquæ palustres, lacustres, statariæque sunt, has necesse est, per æstatem ac-
lidas, crassas, malique odoris esse, quippe quæ non profluant, per pluuiasque
semper nutriri, & augeri, reficiq; sole uero percoquète, mali coloris esse neces-
se est, malasque & biliosas, per hyemem uero præ niue, glacie, gelu ue frigidas,
turbidasque, quare & pituitosissimas, & rauculentissimas esse necesse est, potan-
tibus uero lienes magnos semper, & molestos, uentres autem duros, non lubri-
cos, tennes, calidos, uultum autem, humeros, clauas emaciari. Nam in lienem
carnes colliquescent, quoniam tennes sunt, hosque uoraces, edaces ue, siticulo-
sosque esse necesse est, superioresque, & inferiores uentriculos siccissimos ha-
bere, quare ualentioribus medicinis egent, malumque hoc per æstatem, & hye-
mem his coalumnum est, & uiget. Superque his plurimæ subter cutem aquæ,
hydropes ue fiunt, & mortiferæ, per æstatem uero difficultates intestinorum,
dysenterix ue plurimæ, uentrisque fluctiones, diarthoex ue, quartanæque fe-
bres longæ prorumpunt, quæ mala cum producuntur, has naturas ad aquam
intercutem, hydropas ue deducunt, & perimunt, hæc quidem his per æstatem
fiunt. Per hyemem uero pulmonis quidem uitia, peripneumonix ue iis, qui in
uenculi sunt, malaque furibunda, maniode ue, maioribus uero natu febres ar-
dentes, causi ue propter uentris duritiam, seminis autem tumores ingeneran-
tur, pituitaque alba, cumque difficultate & concipiunt, & pariunt, partusque
magni turgidique redduntur, deinde nutrimentis tabescunt, deterioresque
fiunt, postque partum feminæ, puerperæ ue non bene purgantur, pueri uero
herniosi fiunt, uiris autem uarices in cruribus fiunt, & hucera, quas ob res hæ
naturæ longæ uitæ esse non possunt, sed ante tempus senescunt. Præterea fe-
minæ prægnantes sibi esse uidentur, cum uero pariendi tempus uenit, tumor
uentris euanesceat, quod euenit, cum aquosum humorem locelli cōcaperunt.
Deinde has aquas pessimas esse ducō, quæ calidæ sunt, quæque scaturiūt, ubi ferrū,
æs, argentū, aurū, sulfur, alumen, bitumen, nitrū cōfiscitur, quæ cūctæ ui cale-
fiūt, terræ ergo huius aquæ bonæ esse nō possunt, sed duræ, crudæ, morbosæ,
febriculosæ, febrisque ardētis præatrices, quæ malæ, & mīsturiūt, & egerunt,
sed optimæ sunt, quæ de locis altis, tumulisque decurrūt, quæ dulces, & albæ sunt,
modicumque

modicumque uinum ferunt, per hyememque calefiunt, per æstatem uero frige
 ſcunt, tales enim ſunt, quæ de profundis fontibus hauriuntur. Maximeque eas
 probato, quæ ad ſolis ortum, præſertim æſtium prorumpunt, & currunt, quæ
 limpidaæ neceſſario ſunt, boni odoris, & leues. Quæ uero ſubſalſæ, crudæ, du
 ræ, & aſperæ ſunt, quæ potentur, bonæ non ſunt. Quædam tamen naturæ, &
 morbi ſunt, quibus hæ aquæ, ſi potentur, commodæ ſunt, de quibus ſtatim di
 cam, ſic autem habet & de his. Quæ fontes ad ortum decurrentes, & ſcaturien
 tes habent, præ cunctis optimæ ſunt. Secundo loco ſunt, quæ inter ortum æſti
 um, & occaſum decurrunt, ſed ad ortum potius. Tertio loco ſunt, quæ inter
 occaſum æſtium, & hybernũ prorumpunt. Peſſimæ uero ſunt, quæ ad au
 ſtrum decurrunt, quæque inter ortum æſtium, & occaſum, ſed quæ ad auſtrũ
 peſſimæ ſunt. Quæ autem ad ſeptentrionem tendunt, meliores ſunt, quibus
 ſic utitor. Quiſquis autẽ ſanus eſt, & ualidus, nihil diſcernito, ſed ſemper quæ
 adeſt, potato, quiſquis uero morbi cauſa uult commodius potare, ſic facito, &
 ſanitatẽ conſequetur. Qui uentriculos duros habet, ſed facile caleſcunt, dul
 ciſſimæ, leuiſſimæ, limpidiſſimæq; huic conferunt. Quorum autem uentres
 molles, humidi, & pituitoſi ſunt, iis aquæ crudæ, duræ, aſperæ, ſubſalſæ, com
 modæ ſunt, ſic enim maxime deſiccantur. Quæ præterea aquæ celeriter, &
 optime caleſcunt, opportuneq; coquunt, uentrem optime ſoluunt, & liquefa
 ciunt. Quæ uero crudæ, duræ, & aſperæ ſunt, ſeroque, & patum, & non bene
 caleſcunt, uentres hæ morantur, & deſiccant. Sed quidam homines tamen per
 imperitiã mentiuntur, & falluntur cum dicũt, & putant falſas aquas uentrem
 mouere, cum maxime contra habeat, crudæ enim ſunt, nec cito caleſcunt, qua
 re uentrem potius morantur, & ſtringũt, quam molliant, ſed de fontium aquis
 ſic habet. De paluſtribus autem, deque iis, quæ de niue ſunt, quo paſto ha
 beat, dicam. Pluuiales quidem leuiſſimæ, tenuiſſimæ, limpidiſſimæ, dulciſſi
 mæque ſunt. Sol enim aquæ principium, quod leuiſſimum eſt, & tenuiſſimum
 in ſuperiora deducit, & præripit, quod mare, & ſal declarãt, ſalſum enim quod
 eſt, illic remanet, ſalque fit, tenuiſſimum autem quod eſt, ſol præ leuitate præ
 ripit. Quod non ſolum ex aquis marinis, paluſtribus, & lacuſtribus, cæteriſque,
 ſed & de rebus omnibus, in quibus hudũ quid ineſt, facit. Quin & de homi
 nibus ipſis, quod tenuiſſimum, & leuiſſimum humoris ineſt, deducit.

Qui fontes pro
 bi.

Quæ aquæ
 diſtilla

Quæ aquæ
 diſtilla

Pluuia aqua qua
 lis.

Cur aquam cale
 ſtem probet, uide
 to.

Sol humiditatẽ
 rebus omnibus
 auferet.

HIPPOCRATIS DE VVLNERIBVS ET HVLCERIBVS

LIBER ET SERMO TERTIVS ET

SEPTVAGESIMVS

*Qui vulnera clau-
rentur.*

Vncta quidem uulnera, hulnera ue ne madesacito, nisi quædam uino, præsertim in articulo, iunctura ue si fuerint, quod enim siccum est, prope sanum est, humidum autē uulnus, hulus ue sanum non est. Melius autem est quod non emplastratur, non ligare, nec emplastrare est quædam uulnera, magis uero recentia, quæ uetusta, quæq; in articulis sunt. Parum comedere, & aqua potare in omnibus uulneribus quæ maxime confert, magisq; recentibus quam uetustis, quodq; uulnus sese inflammatum est, quodq; timetur, periculum ue est ne sideretur, putrescat ue, uulneribusq; iis, & inflammationibus, quæ in articulis sunt, magnusq; dolor, spasmus ue ne fiat, ubi periculum est, capitis, uentrisq; uulneribus præ cunctis, coxaq; fracta, locoq; alio, ubi fractura sit. Stare autem in uulnere, præsertim si in crure, præsertim si in crure sit, minime cõfert, nec sedere, nec ambulare, sed quiescere. Cuncta præterea uulnera recentia, & ipsa, & loca contermina minime inflammabuntur, si quis pus statim inducat, pusq; exire uulneris os non impediat, si quis ue cohibeat, & auertat, ne uulnus pus gignat, nisi necessarium, & perpussillum, sed uulnus medicamento siccum maxime conseruet, non tamen in crure, febrem enim suscitaret, si horror, & pulsus accedat, tunc enim uulnera inflammantur, cum ad pus tēdunt. Pus autem creatur sanguine putrefacto, corrupto, uel mutato, calefactoq; donec marcescat, & pus fiat horum uulnerū. Cum autem uulnus emplastratione uideatur egere, non oportet uulnus ipsum, sed circumstantia emplastrare, pus uti uulnus emittat, quæq; obduruerunt, mollescant. Quæ autem telo acuto discissa, uel recisa sunt, medicamentum poscūt, quod succescendo sanguine sistat, pusq; educat. Caro uero, quæ telo fracta, uel recisa est, pure quam primum suscitato hanc curato, minus enim inflammat, cogitq; carnes fractas, uel recisas, pusq; emittentes tabescere, nouasq; creare, præterea recenti omni uulneri confert, nisi sit in uentre, crebro sanguen defluere, deq; locis uulneri uicinis, præsertim si uulnus in tibia sit, uel manus, pedis ue digito magis quā alia corporis parte, sanguine namq; defluente sicciora, minora, gracilioraq; sūt, hoc enim cohibet hæc uulnera humescere, deinde omnia sanguinis mutatione, & putrefactione sūt. Post sanguinis uero defluctionē his uulneribus confert spongiam densam, mollem, sectam superligare, siccam potius quā humefactā, superq; spōgiam tenuia, & mollia, tenera ue folia ponere.

Præterea

*Vulnus omne
quietem poscit.*

*Pus cito pronocat
inflammationem tollit.*

Pus quid.

*Sanguinis defluctio
in his quid
faciat.*

Præterea oleum, oleaceaq; medicamenta, & mollia his uulneribus haud confert, nisi ualde iam ad sanitatem tendant, neque etiam recentibus uulneribus oleum prodest, nec mollia, uel pingui confecta medicamēta, præsertim si uulnus maioris purgationis egeat, demumq; uti in summa dicamus, oleo & æstus, & hyeme uulnera ea perungito, quæ hoc medicamentum poscunt, Purgatio quin etiam inferioris uentriculi plurimis uulnerum confert, capitis præsertim, uentris, articularumq; quibusq; periculum est, ne sidentur, putrescant ue, iisq; quæ consuta sunt, iisq; quæ consumunt, iisq; quæ serpūt, iisq; quæ ualde uetusta sunt. Cum uero superligare uis, medicamēta ne prius ponito, q̃ uulnus ualde siccaueris, & emundaueris, tunc demum superponito, crebroq; spongia uulnus emundato, siccumq; & purum linteam tursus, & sæpe super dato. postea medicamentum, quod conferre uideatur, superponito, superligato, uel non superligato, Plurimis præterea uulnerum calidum anni tempus magis q̃ frigidum, hyems ue confert, præterq̃ iis, quæ in capite, uel uentre sunt, maxime uero æquidiale, æquinoctiale ue. Quæ bene, & uti oportet, uulnera purgatur, semper succius coalescunt, & sanescunt, nunquamq; fere superuacuum carnem gignunt. Si quoquam os ablatum, uel abscissum, uel ustum discessit, decedit ue, modo ue alio defit, uulnerum horum cicatrices caue erunt. Quæ nō bene purgantur uulnera, nec medicamentis, nec sponte sua cohærescunt, sanescunt ue. Quæ uulnera circum inflammata sunt, nunquam ea nisi finita inflammatione sanescunt, nec etiam ea, quæ liuore, nigrore ue circum obducuntur, uel sanguinis marcore, putredine ue, uel uarice, sanguine defluente cohærescunt, sanescunt ue, nisi quæ uulnus circumstant, sanes. Quæ rotunda sunt uulnera, si subcaua, & sublata sunt, quadrifariam secato, uel bifariam circum, oblonga uti reddas pro hominis natura. Cuiuscunq; uulneri rubor, erysipelas ue superuenit, corpus optime purgato supra uel infra prout expediat uulneri. Cui secundum uulnus tumor fiet uulnere non inflammato, post non multo tumor ille superabit, quodq; cum inflammatione tumuit, si non relanguescat, & demittatur, cæteris, quæ una tumuerant, & inflammari coeperant, sese demittētibus, periculum est ne & hoc cum cæteris non coalescat, & sanescat. Quæ etiam deciderint, uel aliquo modo decisa, uel diffracta fuerint, uel tumuerint, quæ uulnus circundant, si suppurant, & tumeant, tumoresq; illi si pus demittant, per uulnus demittunt. Quod emplastrationis egere uideatur, quæ circumstant, non uulnus emplastrato, pus uti defluat, quæq; obduruerunt, mollescant, quæ cum remollita fuerint, inflammatione cessauerit, spongiam superligato, multa que & tenella folia superponito, de sanæ parte incipito, & ulterius ligando procedito, quod non coalescet, caro huda causa erit, quam abiicito, ascindito ue. Si uero sub multa carne uulnus altū esset, profundū ue, propterea q̃ uaricē, cancrū ue subcrearet præ uinculo, & pressura, strictura ue, quod si quis specillo subter dato, scalpro secet, latumq; uulneris os reddat, quatenus locus, & tēpus poscat

Oleum quibus bonum non est.

Purgatio uentris confert his.

Spongia superligatur.

Calidum tempus quibus uulneribus proficit.

Quæ uulnera nō coalescant.

Erysipelas uulneris.

Quæ linienda.

Varix uulneris.

anhus mui
non mui

Phagedæna, in
tri

Herbas cum, uer
bas cum ue.

Phlomos.

Trifolion.

Cupros, polion

uulnera leniunt,

purgantq.

Quæ uulnera pur

gent.

Ruboris, erysipe

latis ue uulneris

medela.

Succus uia non
maturæ qui deco
quatur.

Medicamenta uia
ad uulnera.

non errabit, sicq; curet, quæq; res poscat, apponat, quæq; plerunq; uulnus omni
ne cauim recta uisu, & aperte, quodq; non tumeat, poscit. Si quidem putre
do, caroq; fluxa, marcida ue subsit, uulnus, & quæ circa sunt, nigricabunt, uel li
uida erunt, quemadmodum sunt ea, quæ deuorant, & absument, uel ubi phage
dæna insit, quæ ualidissime & serpat, & absumat, uulnus quidem hoc, & nigri
cat, & subliuescit circūquaq; Tumoris quidem huius, circūstātisq; inflamma
tionis linimentum, & emplastratio est, decoctum herbas cum, phlomos ue, tri
folii folia cruda, cuperi, quadrati ue iunci folia decocta, polionq; cana ue hei
ba. Si uero purgare sit opus, uulnus omne hæc purgant. Quin & fici folia, &
oleæ, & marubium, prasion ue, quæ omnia decoquito, sed potissimum uiticē,
hagnon ue, ficum, oleam, granati folia, malux uero foliis crudis utitor, origa
niq; uiridis, & rutæ, quibus omnibus lini semen tostum tenuissime tritum mi
sceto. Quibus autem uulneribus periculum est, ne rubor, erysipelas ue superue
niat, cruda glasti, isatidis ue folia trita cum uino linito, uel linteum succo sola
ni, uel glasti tinctum superponito. Cum autem uulnus purum fuerit, & purga
tum, sed uulnus, & quæ circa sunt, inflammata sint, lentem uino decoctam te
nuissime tritā, olei pusillo asperō superligatō, canini ue rubi folia, cynosbatu
ue aqua decocta tenuiter trita superponito, linteolo tenui, molli, & puro, loto
ue cum oleo & uino madefacto prius supposito. Si uero conducere, & coale
scere uelis, canini rubi folia, sicuti lentem parato, uel nasturtium, uinum mol
le, tenue ue, siue non magnum, lini semen tritum, uitex crudus, hagnos ue, Meli
num alumen miscetur, quæ aceto madefacito, uel succū uux non maturæ can
didæ per colum missum in æneum uas rubri æris dato, sub soleque die teneto,
continenterq; agitato, simul uti pariter siccescat, leniterque & sensim ab æno
plurimum discedat, & separetur. Noste uero sub testō ponito, ne rore mada
scat, tantisperq; sub sole teneto, donec in mellis crassitudinem redigatur, dein
de in ollam æneam transfundito, melq; quam optimum, & uinum dulce, quo
resina terebinthina ad mellis crassitudinem decocta sit, eaq; abiecta commisce
to, & confundito. Succus autē uux non maturæ, omphacos ue primus, & plu
rimus esto, secundo loco uinum, tertio mel, quin & myrrham stillatitiam, sta
sten ue q; optimam tritam eodem uino sensim iniecto miscendo coquito, cū
autem crassa satis esse uideatur, in uux non maturæ, omphacos ue succum mit
tito, nitrumq; quam optimum, tostum, tritumq; sensim cum hoc medicamen
to misceto, flosq; æris minus q; nitrum, quæ omnia cum miscueris, non minus,
q; tres dies lignis ficulneis, non multis, uel pruna, carbonibus ue cauēdo ne tor
reatur, coquito, cunctaq; hæc non liquida, sine aqua ue cōmisceant, & cōiciā
tur, cumq; hoc medicamento delinias, ungvas ue, uulnera eo ne tangito, quo &
ad uetusta, & noua, recentia ue, & capitis, & aurium uulnera, & ossa, & præpu
tium utitor, uel fel bubulum siccum, mel quam optimum, uinum albū, loti ra
menta, thus, myrrha parimodo croci, florisq; æris tantundem simul coquito, li
quida,

quida remaneto, primo loco uini plusculum ponito, secundo mel, tertio fellis pusillum, uel uinum, mel, cedrion parum sicca, flos æris, myrrha, malicorium siccum, uel floris æris tosti dimidium, myrrhæ duplex, croci dimidium, melis paulum, cum uino hæc coquantur, uel thuris, myrrhæ, gallæ parem modum sumito, croci triplicem, sicca horum tenuissime terito, deinde comisceto, sub soleq; calidissimo tres dies conterito, succum uux non maturæ paulatim superfundendo, donec uisci tenacitas fiat. Postea uinum asperum, nigrum, boni odoris paulatim superspargito, misceto, madefacitoq; uel uino albo dulci radices ilicis coquito, cum uero recte habere uideatur, duas uini partes abiicito, partemq; unam olei amurcæ q̄ aquosissimæ iniicito, deinde leni igniculo coquito continenter miscendo, ne exuratur, donec satis crassum esse uideatur, uel cætera quidem eadem esto, sed uini loco quam acerrimum acetum album, quo sordidissima, succidissima uel lana lota sit. Deinde amurcæ, caprifici lac, Melinum alumen, nitrum, florem æris utrunq; tostum misceto, quod uulnera priore magis purgat, sed prius siccatur non minus, uel succida lana modica aqua perluta, deinde uini tertiam partem coniicito, donecq; satis crassum sit, coquito. Quam primum recentia uulnera his pus creabunt, sed hæc uetabunt. Siccum aron superspargito, uel corticem uiridem tritum cum fici lacte in uinum spargito, uel sine uino cum melle misceto, uel ramenta loti aceto albo coquito, deinde olei amurcam, picis crudam aquam, serum uel misceto, sicca hæc spargito, superligato. Nam uulnera recentia pus creare uetant, uel aceto mundato, uel uino spongiato, uel plumbum tritum, cineremq; Cyprium superspargito, uel ramenta loti, squamam æris, alumen, petram æris, chalcitin uel cum ære, uel solam, uel cum loti ramentis, uel alio modo cum siccis his uti libeat, cinereq; Illyrico trito cum loti ramentis, solis uel ramentis, spuma uel sola argenti trita, tritaq; aristolochiam superspargito, uel myrrha, thus, galla, flos, & ærugo æris tosta, alumen Aegyptium tostum, flos uitium, oenanthe uel, lana succida tosta, plumbago, singulorum horum par modus esto, subactioq; cum uino sicuti priora. Confectio alia est per eadem, quam acerrimum acetum album, mel, alumen Aegyptium, nitrum quam optimum, leniter tostum, fellis pusillum simul coquito. Superuacuum carnem hoc erodit, purgat, cauatur, nec uellicatur, mordetur, Quædam etiam herba est pusillis foliis, cui nomen est parthenion, quæ de præputio pustulas, thymia uel deducit, uel alumen, chalcitis, melias cruda, tenue elaterium siccum, malicorium siccum tritum similiter, Maxime uero caua complet, purgatq; herba, cui nomen est leporis triticum, lagopyros uel, similis est cum arefcit tritici aristis, folia habet oleæ similia, sed longiora, & marubii folia, cum oleo, uel caricæ quam siccissimæ, pars interior pinguior, melli similis. Duæ partes lini seminis leniter tosti, & triti, pars una cum aqua ferueto, & emplastrato, uel caricam æris floris parum tenue, fici lac commisce, & utere, uel caricæ pars exterior, chamæleon niger, fel bouis siccum commisceantur,

Confecturas horum perspicito.

Alumen Melin.

Quæ pus creant, et quæ uetent.

Aron.

Cinis Cyprius.

Cinis Illyricus.

Alumen Aegyptium.

Parthenion. Thymia.

Lagopyros lagopyros uel.

*Cardamon.
Erysimon.*

uel cætera quidem eadem sumito, sicca uero nasturtium, cardamon ue crudū tritum irionem, erysimon ue, parem utriusq; modum, uel caricæ duas partes sumito, lini seminis duas, lac fici commisceto. Cum aliquo horum medicamentorum usus fuerit, linteolum aceto tinctum superponito, spongiamq; in super, & superligato, magisq; paulo stringito, circumstantia uero si inflamentur, quod conferre uideatur, circunlinito. Si uero liquido uti uelis, nucinum caricon ue pharmacon superlinito, modoq; superius scripto superligato. Licet autem de his medicamentū cōficere, ueratro nigro, sandaracha, squama æris, plumbō deusto cum multo sulfure, auripigmento, arsenico ue, scarabeo, cantharide ue, quouis horum confecto, & composito utitor. subastio autem cedri nō oleo, cum uero satis habere uideatur, abiicito, medicamentoq; hoc linito, uel dracunculum, aron ue decoctum, tritum, uel siccum, tritumq; melle subigito, carico sicco, si usus sit, utitor, cætera autem amoueto, medicamentum hoc superspargito. Siccum etiam ueratro solo, sandarachæq; conficito, liquidum uero hoc. Quædam herba est, cuius folia dracunlo, aro ue, natura similia sunt, sed alba, lanuginosa, hederæ magnitudine, quæ trita cū uino superlinitur, uel quod circa ilicis caudicem est, tritum cum uino superemplastrato, uel succū uuæ non maturæ quā acerrimum acetum, æris florem, nitron, caprifici lac in uas rubri æris dato, sub sole continēter agitato, deinde cum uidebitur crassitudine belle habere, de sole tollito. Medicamenta sicca, quæ conglutinant, hæc sunt.

Caricon.

Veratrū nigrū.

Veratrum nigrum quam tenuissimum superspargito, donec humidi quid inerit, similisq; modo superligato, quo & in emplastrationibus, uel salis grana quam siccissima in ollulam æneam, uel fistilem nouam mittito, paria maxime magnitudine, nec nimis magna, mē optimum duplo magis, quā sal, coniectura quadam, uisq; metitum, deinde super carbones ollulam ponito, dumq; omnia comburantur, linito. Postea uulnus spongiato, purgatoq; optime, quidq; huius superspargito, superligatoq; sicuti prius, pauloq; magis stringito, postridie uero cum medicamentum non acceperit, hoc superspargito, premitoq; & superligato. Cum autem uelis hoc medicamentum amouere, calido aceto madefacito, donec abscedat, ac rursus eadem facito, spongiando, si usus sit. Siccum, & abrodens hoc est, lanam succidissimam super testam tædula perurito totam penitus, tritumq; hoc superspargito, similisq; modo deligato, uel misyn quam maxime tritum super huda, & marcida spargito, florēq; æris non admodum tritum, uel chamæleonta nigrum, perustum, alumen fici lacte madefactum, anchusauq; misceto, uel anagallida, combustumq; alumen Aegyptium, uel Orchomenion superspargito. Serpentina autem hulcera, nō mas ue hæc sistunt, combustum alumen Aegyptium, uel Melinum, sed prius nitro tosto nitrato, spongiatoq;, chalcitisq; & combustum alumen comburantur, dum in cadentem carbonem redigantur. Quæ uulnera uetusta, præcisosq; neruos sanent, tibiatumq; hulcera cruenta, rubra, nigra ue sanata, cum remanēt,

Alumen Aegyptium, Melinum, Orchomenion.

Nervi præcisiti, tibiæ uel uulnera qui sanentur.

meliloti

meliloti fletem tritum melle subigito, & superlinito. Nerusos uero præcisos sanat myrti syluestris radix concisa, contritaq; oleoq; subacta, superligataq; quinquæfoliū album herba lanuginosum, quod altius a terra tollitur quam nigrū, quod inquam contritum, oleoq; subactū superponito, ligatoq; tertio die soluito, nam remolitos inuenies, medicamentis tamen his potius hyeme, quam æstate utitor. Medicamenta, pharmaca ue, quæ molliunt, cicatricesq; honestiores, & pulcras reddunt. Scillæ partem anteriorem mucosam conterito, picecemq; peucen ue cum suillo pingui recenti, modicum olei, resinæ, cerussæq; superiacito, uel pingue anseris, scillam, olei paulum, ceram candidissimam cōmisceto, uel suillum pingue recens purgatum, scillam, oleum albū, resinæ paulum, ceram, uel suis pingue recens, uetustumq; oleum, æruginem, ios ue, scillā, resinam, pinguis autem uetusti duæ portiones, recentis una sunt, cæterarum autem rerum, quantum uideatur pro tempore, & re satis esse, uel pingue suillū recens liquefacito, deinde in alteram ollulam transfundito, plumbaginifq; molibdænes ue tenuissime trita, percribrataq; quod cōmisceto, coquito, & agitato, donec quid in terram deiectum cogatur, postea de igne tollito, totumq; percolato præter lapideum sedimentum, deinde resinam supermittito, & remisceto, cedrinumq; oleum pauculum depuratum misceto. Cunctis medicamentis mollientibus, mollibus ue, siue liquidis, quibus resinam commisces, sublato ab igne medicamento, & adhuc calido, eam superiacito, & remisceto, uel suis uetus, & recens pingue, cera, oleum, sicca uero lotiamenta, thus, plumbago, thuris autem portio una esto, plumbaginis una, ramenti una, pinguis uetusti duæ, recentis una, ceræ una, uel solum pingue suillum uetustum, cumq; hoc capræ recens pingue quam pusillū cū tunica, membrana ue sua sensim uellicatum, purgatum, tustum, uel tenuissime concisum, oleumq; aspergito, & plumbum cum cinere, spodosue spargito, lotiq; ramentorum dimidium, uel capræ pingue, cinis, spodos ue, chalcitis cyanea, lapis ue æris ueneti, & cærulei coloris. Quæ ad ambusta faciant, hæc sunt, tenellas ilicis radices coquito, lilii ue, quarum cortex, si crassus, & luteus sit, frustillatim concidito, uinumq; album superfundito, leniq; igniculo coquito, dum satis crassum uideatur esse, quo liniatur, quod & aqua similiter coquere potes. Medicamentum uero hoc non lancinat, uellicat ue, suis pingui solo uetusto subunguito, uel superne, cum scillæ radice diuisa, discissa ue liquefacito, superponito, deligato, postridie foueto, uel pingue suis uetus liquefacito, ceram, oleum, thus, lotiamenta, terram burram Sinopicā, minium ue, siue milton, dracunculi radicem, ari ue uino costā commisceto, superponito, deligato, uel cum adipe suillo uetusto, radices uirgæ regię, asphodeli ue uino percoctas, & tritas misceto, perunguito, uel pingue suis uetustum, liquefactum, cum resina, bitumine, asphaltō ue misceto, linteumq; eo delinito, igne calefactum superponito, & deligato. Cum autem in tergo, plaga, ictu ue, uel alias uulnus sit, scilla costā, trita, linteum linito, super

inferni pectus
Ammon
Molliunt

Cicatrices honestiores
sunt quæ.

Cedrinum oleū.

Lotiamenta,
scobs ue.

Capræ pingue.

Spodos, chalcitis
cyanæa.
Primum, crinum
radices.

Medicamentum
non mordicans.

Lotiamenta,
milton.

Asphodeli
radix.
Tergum uulnus.

*Spodos.
Pedum tumor
qui sedetur.*

ponito, & deligato, post die uero capræ, & suis pingue recens, cinis, spodos
ue, thus, oleum superliniatur. Tumores in pedibus, qui sponte sua, uel non spó/
te fiunt, tumoresq; cum inflammatione medicamentis, emplastris ue nihil ce/
dunt. Si quis spongiam, uel lanam, uel quid aliud super locum sanum liget, ue/
nas ue fluentes, & plenas, si postea tumescat, uel inflammetur, sanguis est causa,
cui fractio causa nō est. quauis alia corporis parte hoc fiat, eadem ratio, & cau/
sa est. Quare sanguen mittito, de uenis illis præsertim quæ illuc defluunt, si pa/
teant, si minus, tumores altius, crebriusq; scarificato, & cruentato, quicquidq;
pertundis, & aperis scalpris, ferramentis ue maxime exacutis, tenuissimisq; par/
agito, cumq; scalpro, gladiolo ue sanguen mittis, multum ne premito, uenam
ne transuerberes, & frangas. Deinde tepido aceto perluito, & foueto, sangui/
nisq; guttas, frustula ue in hiatibus ipsis ne finito, lanamq; succidam mollem,
optime carminatam medicamento sanguinem sistente conglutinanteque tin/
ctam, uel oleo, & uino superponito, & deligato, sicq; hiatus foramen habeat,
uti sanguen refluat, non defluat. Modoq; nullo mades facito, parumq; comedi/
to, & aquam potato, si uero cum solues, foramina inflammata deprehendas, me/
dicamento de uitice, hagnoue, & lini semine confecto linito. Si uero forami/
na hiarent, & h ulcerata essent, formam considerato, & quæ opus est, porrigi/
to, & ponito, cætera uero diligenter curato. Si uero in tibia uarices inessent,

*Parcus nictus, et
aque potus his
nult dari.*

Varices tibiae.

Varicis medela.

superne, & patentes, siue sub carne, tibiæq; nigricaret, sanguinisq; missione ege/
ret, nullo modo pertundito, sanguen ue mittito, nam plerumq; maiora h ulcera
fiunt pertusione, & incisione propter uaricis defluxum loco patefacto. quare
uaticem alio, & alio loco pungito, quo tempus, resq; poscere uideatur. Cum
autem uenam aperueris, sanguenq; miseris, fasciamq; solueris, sanguen non si/
statur, manus, crus ue sit, quiescito, iaceto ue aliquā tisper, sanguis uti retro aga/
tur, deinde cum quantum opus fuerit, quieuerit, & iacuerit, sic cum habeat, &
iaceat ligato, dum nulla gutta, frustulū ue sanguinis in incisione remaneat, du/
plexq; linteam, splenion ue uino, & oleo tinctum superponito, lanamq; purā,
nam & hoc sanguen compescit, etsi uehementer defluat. Si uero gutta, frustu/
lum ue in incisione remaneat, ueniat ue, inflammat, pusq; creat. Pransum uero
magis q̄ ieiunum, & parum plenum, potumq; secato, sanguen ue de uena mit/
tito, concalefactumq; dieq; calido potius, q̄ frigido. Cucurbitulā uero, si san/
guen superflnat, admoüeto, qua sublata si nihilominus defluat, uel sanies, cele/
rius, & crebrius reponito, & remoueto; & anteq̄ compleatur, uacuato. Si uero
cum sanguinis gutta in hiatū remansisset, h ulcera inflammarentur, confestim
hæc omnia tepido aceto foueto, deinde nihil mades facito, nec urito scissuras,
& hiatus, sed medicamento sanguen sistente, & conglutinante linito h ulcera.
Cum uero cucurbitulæ sub genu, uel supra admoüendæ sunt, stanti si stare pos/
sit admoüeto.

Hippocratis

HIPPOCRATIS DE FISTVLIS LIBER SERMOVE

QVARTVS ET SEPTVAGESIMVS

f

Istulæ quidem, syringes ue collisione, fractura ue, tuberculis, furunculis ue, siue phymatis gignuntur, quin & remigatione, & equitatione fiunt, cum in coxendicis acetabulo natibus podicis ue sacro osse secundū sedē sanguis cogitur, qui putrefactis per mollia deditur, utpote cum podex huius sit, carog; cui deditur, mollis, donec tuberculum, phyma ue prorumpat, quod secundum podicē putrescit, quod

Causa, et origo fistulæ.

cum sit, fistulatur, saniesq; & oletum quandoq; per eam defluit, multusq; crepitus, malusq; odor. Quin & fractura, collisioneq; sit, cum quis circa podicem locis percussione, istu ue, siue plaga, uel casu, uulnere ue, uel equitatione, uel re aliqua simili frangitur, colliditur ue, sanguis enim illic cogitur, sistitur, & putrescit, pusq; fit, qua suppuratone eadem, quæ in tuberculis, furunculis, phymatis ue dicta sunt, fiunt. Primo quidem cum tuberculum suscitatum sentitur, crudum q; primum secato priusq; ad podicem suppuret. Cum uero fistula iam laborantem curādum sumperis, scapum alii uiridis sumito, hominēq; resupinum reclinato, cruraq; diuaricato, scapumq; hunc demittito, quoad potes, fistulæq; altitudinem, profunditatem ue metitor, cuminiq; lati, seseleos ue radicem tenuiter concisam tres dies aqua macerato, mellisq; paulum in aquæ tres cyathos mittito, ieiunog; propinato, quo & uermiculis purgato, qui nāq; non curantur pereūt. Deinde linteum byssinum tithymalli magni laste, succo ue tinctum, floreq; æris usto, tritoq; aspersum, penicillum longitudine parem altitudini fistulæ conficito, & per eius summum linum traicito, & per scapū, hominemq; reclinato, specilloq; podicis quantum corrosus sit, perspicito, scapumq; hac demittito, cumq; demissus in podicem latuerit, resumens trahito, retrahito ue, penicillus uti demittatur, & æquetur superiori, & inferiori parti, cum autem intus fuerit, corneam glandulam, balanum ue in podicem dato, cretaq; terra ue, quæ mundet, podicem linito, & finito, cum autem oletabit, demito, rursusq; reponito, quintum diem usq; sic curato, sexto demito, & penicillum educito de carne. Post hæc glandulam, balanum ue triti aluminis composito, & in podicem dato, & dum alumen lique scat, illic finito, podicemq; dū coalescere uideatur, myrrha linito. Medela alia, crudum linteum tenuissimum sumito, & quincuplicato, palmi longitudine composito, setaq; equina circūuoluito, specillumq; stanneum summa altera parte pertusum, & perforatum in cuius foramen caput lini dato, & cum lini altero capite specillum in fistulā mittito, manusq; sinistrae indicem in podicem dato, specillumq; cum lini capite altero educito, liniq; caput iterum bis, ter ue colligato, postea discedens

Medela.

Cornea glandula, balanus ue.

Medela altera, quam et Celsus sumpsit.

mandato, singulis diebus uti linum uertat, ne putrescat, suasq; res agitet, quantumq; lini crudi fistula putresfacta corrosa laxabit, stringito, diebusq; singulis agitato, Si uero linum crudum, anteq; fistulam abrodat, & secet, putrescat, linum crudum alterum setæ equinæ alligato, & demittito, nam propterea lino crudo seta hæc annectitur, quia non putrescit. Cum uero fistula perputruit, secato, spongiamq; tenuissimam melle madefactam indito, specilloq; multum æris floris uesti iniicito, spōgiam uero melle tinctam digito manus sinistrae intrudito, & alteram ad eum modum, quem in mariscis diximus, superligato, postmodum uero soluito, calidæ aqua circumfoueto, spongiæ digito sinistrae manus purgato, floremq; æris rursus iniicito, spongiamq; superligato, septemq; dies hæc facito, nam his ferme diebus tunica fistulæ putrescit. Postea, donec sanescat, hanc superligato, nam ad hunc modum spongia coacta, & expressa, fistula emuncta, & emundata non repullulabit, nec pars sanabitur, pars uero repullulabit, sed tota sanescet, curatione uero hac multa calida foueto, fameq; conficito. Si uero fistula penitus non abrodatur, specillo demisso secato, quousq; descenderit, floremq; æris superspargito, sicq; dies quinq; finito, deinde calida foueto, farinæ aqua subacta superlinito, foliaq; betæ superligato, cum autem flos æris deciderit, fistulæq; hylcus purum fuerit, sicuti priorem curatione, Sin autem in loco sit, qui sic curari non possit, fistulæq; sit profunda, florem æris, myrrham, & nitrum lotio dilutum iniicito, fistulæq; os plumbea glandula, fistula uel intro data, ne coeat, apertum teneto, deinde fistulam pinna uestica colligata & in fistulam data perluito, quæ tamen non sanescit, nisi secetur. Si uero podex inflammetur, doleat, febricitet, crebro ad fellâ surgat, nihil demittat, præq; inflammatione, pituita uel sedes prodire uideatur, strangulatioq; lotii, stranguria uel quandoq; corripiat. Quod malum sit, cum pituita de corpore in podicem descendit, & sistitur. Calida uero conferunt, quæ porrecta pituitam extenuant, & deliquant, simulq; horum acrimonia, falsum quod inest in aquam redigit, nullusq; æstus, punctio uel in intestino relinquitur, quod sic curato. Cum calida laueris, baccas gnidias sexaginta tritas uini lance, dimidioq; olei subigito, tepidoq; subluito, quod & pituitam, & oletum ciet. Si uero calida non lauerit, nec in ea sederit, oua uino nigro boni odoris decocta sedi dato, cum prius quid calidum subtenderis, uel uescicam calidæ aquæ plenam, uel lini semen tostum tritum, cribratum cum pari farinæ modo mistum, uinoque nigro boni odoris subactum, & q; calidissimum linitum, uel hordeum tritum, alumenq; Aegyptium misceto, glandulamq; oblongam balanum uel conficito, digitisq; circumlinito, cumq; ad ignem sedem calefeceris, foueris uel, & perunxeris, calidam intrudito, ceratq; foris linito, uel uino nigro allium coquito, & superponito. Cū uero hæc amoueris, in aqua calida locato, solaniq; succo pingue anseris, suis, chrysocollam, resinam, ceram albā subigito, colloquatoq; & misceto, hisq; linito, donecq; inflammatio durat, decocto allio emplastrato,

Curatio fistule.

Medela fistule alia.

Stranguria causa.

Duplex alia fistule medela.

strato, siquidem dolor his abigatur, satis est, si minus, papauer album, succum
 ue eius potato. Si uero non prosit, quod pituitam purget, dato, dumq; inflam/
 matio perdurat, sorbitionibus leuiusculis nutritato. Lotii uero strangulatio,
 stranguria ue hac de causa superuenit, podice uesica calefit, quo calore, pitui/
 ta cogitur, quæ stranguriam gignit. Quæ si quidem una cum morbo sedetur,
 quod plerunq; cadit, satis esto, si minus, medicamentum quod ad hanc rem fa/
 ciat, porrigito. Cum uero sedes procidit, molli spongia calida madefacta fo/
 ueto, perunguito, retruditoq; spongiamq; concha calidæ tinctam manibus ex/
 pressam superligato, de pedibusq; paulum eleuato, & breui redibit. Si uero ma/
 gis procidat, uel intus non persistat, medium præcingito, deq; partè postero/
 re cingulum, uittam ue per media femina, coxas ue ad anteriora deducito, spo/
 giâq; mollè calida, qua loti rameta ferbuerint, madefactâ expssamq; supponi/
 to, uittâq; secundû umbilicum deligato, sedemq; ea aqua foueto. Cum autè
 oletare uelit, planca, tabella ue angustissima oletato. Si uero puer sit, inter fe/
 minæ pedes in genua reclinatus oletato, cum autem oletauerit, crura distendi/
 to, sic enim sedes, sedis ue intestinum minus procidit. Si uero podex humesce/
 ret, saniesq; deflueret, còbusta fece cum aqua tepida colluito, foueto ue, myr/
 tea ue aqua, uel adianton siccum, tritum, cribratum superparsgito. Si uero san/
 guis defluat, mâriscæ uè tumeant, iisdem colluito, uel chalcitum, cupressi ra/
 menta, uel cedri, uel pini, piceæ ue, uel terebinthi trita cum chalcitis pari mo/
 do misceto, & emplastrato, cerato autem crasso foris linito. Cum autem sedes
 procidit, suoque loco non persistit, cum retruditur, lassarpitium, sulphion ue
 q̃s optimum, densissimumque tenuiter tritum superparsgito, sternutamentum/
 que naribus dato, hominemque suscitato, percellitoque, uel calida perluito,
 uel malicorium, alumenque tritum uino albo datum podicem subluito, dein/
 de linteum superponito, coxasque stringito, & deligato, & dies tres sic habeto,
 & ieunato, si minus, uinum dulce potato. Si uero neq; sic redeat, minium, mil/
 ton ue melle misceto, & plinito, uel dracûculi, ariue, uel uiticis, hagni ue radi/
 ce sine cortice aqua coquito, deinde terito, farinamque commisceto, calidum
 superponito, uel uitis agrestis quam nonnulli psilothrion uocitant, radices te/
 nerrimas circumrasas uino nigro, aspero, meraco coquito, postea terito, & tepi/
 do linito, uel farinam commisceto, uinoque albo, & oleo subigito, & tepesa/
 fto linito, uel cicutæ, conii ue semen terito, uinumq; album boni odoris asper/
 gito, deinde tepido linito, sin autem inflammaretur, hederæ radicem aqua co/
 ctam tenuiter tritam q̃s optima farina commistam uino albo, & oleo subigito/
 & tepido superemplastrato, uel mandragoræ radicem peruiridè, si minus, sic/
 cam, uiridè quidè lauato, concidito, uinoq; diluto coquito, & linito, siccâ ue/
 rô terito, silrqi linito, uel cucumeris peponis pte interiore trita linito. Si uero
 doleat, nec inflâmef, nitri rubri, tosti, tritici aluminis, salis tosti, triti parè mo/
 dû cuiusq; misceto, deinde cû pice q̃s optia misceto, in pânûq; linteû mittito,

*Sanguinaria qua
 re his superueni
 at.*

*Sedis prociden
 tia.*

*Cum sedes repon
 sita nò remanet.*

*maius multo T
 alium oit*

*Sedis prociden
 tis uaria meden
 la.*

superponitoque, & uincito, uel capparis folia uiridia, trita in sacculum dato, superponito, & deligato, Si uero capparis folia non essent, corticem radice tu sum uino nigro subigito, similiterque superligato, quod & ad lienis dolorem optimum est. Quæ uero harum emplastrationum, cataplasmaton ue refrige- rant, defluere uetant, quæ molliunt, & calefaciunt, diffundunt, & discutunt, quæ autem ad sese trahunt, siccant, extenuant, & emaciant. Malum quidē hoc gignitur, cum bilis, chole ue, pituitaque, siue phlegma loca inferiora petunt, il licque sistuntur. Quare cum podex inflammatur, medicamento, pharmaco ue perungito, quo resina, oleum, cera, plumbago, pingue decocta sint, quo di- gesto, calidog, linito.

HIPPOCRATIS DE TELORVM EXTRACTIONE

LIBER SERMO VE QVINTVS ET

SEPTVAGESIMVS

Iquis tela, spicula, plumbeas glandulas, pilulas ue, cæte / raque infensa corpori humano infixæ, & inhærentia cum solertia detrahere, & reuellere uolet, primum ferrea, mate- riæ ue alterius instrumenta ad hanc rem accommodata pa rata habeat necesse est. Scito tamen nihil difficilius pericu losiusque ad extrahendum esse, quam sagittarum spicula, præsertim axillis, barbulis ue, seu hamulis utringq hispidatæ, & cuspidatæ, præter hæc de hac re nihil aliud inuenire potuimus.

HIPPOCRATIS DE FVRORE INSANIA VE SEV MANIA

LIBER SERMO VE SEXTVS ET SEPTVAGESIMVS

QVEM TAMEN HIPPOCRATIS GALENVS

ESSE NEGAT

Ixi mus etiam sapius de furore, infania, mania ue necessario, cū morbi crebro quandoque hoc suscitent, tamen hic & causas, & species, & medelas peculiare adiuungemus, quas siq prudenter admoveat, & propinet, furorē, infaniā, maniā ue & si nō penitus tollat,

rollet, tamen aliquatenus leuabit. Cum itaque triplex sit mali huius species, *Triplex insania species.* desipientia, paraphrosyne ue, seu paraphronesis, furor, mania ue, atræ bilis agitatio, melancholia ue, primo quidem de furore, mania ue dissertabo, quoniam & desipientia modo fere eodem curatur. Furor siquidem, mania ue sine febre, sanguine multo non marcesfacto cerebrum petente gignitur, modo quidem potiore mentis parte, copia sola sanguinis bene temperati uexata, & affecta, quemadmodum in temulentis spectamus, modo cum flaua bile commisto. Capitis enim debilitas furorem præcedit, quemadmodum in pedum doloribus, podagricis ue dolor pedum semper quidem adest, dolore quando que afficiuntur, cum materia locis superfluit. Sanguine quidē solo si furor ingruat, hæc illis, qui hoc patiuntur, eueniunt, sine modo ridēt, præque oculis imagunculæ quædam ridiculæ diuersari uidentur, lætoq; & hilari uultu sunt, crebroque concinunt, quandoque etiam uaporationibus ascendentibus aures tintinnant, uti sibi uideantur tibicines, & tibias sonantes audire, memoria tamen illis non læsa manet, quemadmodum de iis, quæ canunt, coniectamur, pars uero quæ imaginatur, & cogitat, læsa est. Cum uero flaua bilis cum sanguine miscetur, eum uellicat, qui tanquam ab ea percellatur, cerebrum, tunicamque eius repercutit, quamobrem iracundi, audaces, iniurii, percussores, & insultatores fiunt, & insolentes, quantoque magis cum sanguine bilis miscetur, tanto magis læta, & iucunda permutantur, & discedunt, sed iracundia, & asperitas crescit, & intenditur. Cum uero flaua bilis plusculum percoquitur, crassescitque tanquam uiscum cerebro, tunicisque eius inhæret, furoresque ferinos suscitatur, adeo uti sese impetant, carnemque suam deuorent, cognatos, familiaresque tanquam infidiatores gladiis, quibusque telis possint, infestentur. Nam hominem eundem sæpe uidemus modo risu magno cõcuti, modo animi motu, iracundia ue permoueri, nam inedia, ciboque acriore, motuque frequentiore sanguen acrius redditur, contrario autem statu, mitius. Crebro etiam nullo adhibito adiumento, pauculoque, & idoneo cibo, quod uexat, absumentur, desipientiamque nullam adducit, nam cerebrum si aliquantisper quiescat, mentis excessum liquido discutit. Nonnullis etiam per interualla, statoque circuitu malum hoc recurrit, quandoque semel, bis, uel sæpius per annum paulatim humore uexante congregato, sese absumente. Pauci quidem malo hoc ante uigorem perduntur, plerique uigore in ipso, & post eum, uirique magis quam femine, hique horum, qui animi affectu aliquo pathemate ue uexantur, quemadmodum sunt, derisores, dicaces, contumaces, iracundi, cogitabundi, auari, quin & potiores, crebroque spuentes, quique consuetas excreationes retinent. Propterea femine, quibus menses remorantur, furiant, insaniant ue. Species autem furoris multæ sunt, quas hunc enumerare superuacuum esset. Quare iis, qui huic rei obnoxii sunt, quædam principia ex iis quæ dicta sunt, præcedunt, sicuti risus præter rationem, & modum non

Triplex insania species.

Furoris causa.

Dolor pedum.

Furoris signum risus nimius.

Flaua bilis quid agat.

Furoris uarietas.

Qui furore pereant.

Femine quando insaniant.

Quæ furorem præcedant.

consuetus, nonnulli quauis, & nulla de causa percelluntur, & irascuntur, nonnul/
 los aurium tinnitus uexat, splendores quidam, & luces præ oculis, quibusdam
 recuritant, & præcomparent, continuæ uigiliæ, curæ crebriores, alternæ, &
 alienæ, capitis grauedo, temporum pulsatio. Tempore uero procedente hæc
 omnia crescunt, uenereasq; ad res promptiores fiunt, propterea in somnis cre/
 bro polluantur, oculi cauantur, crebroq; agitantur, quæ usq; ad perfectum, &
 integrum mentis excessum, & capturam prorumpunt. Peritum igitur, gnarum/
 q; medicum hac re laborantem, qui curabit, cum quid horum cõparebit, quæ
 deceat, & expediat facere oportebit. Morbo quidem præsignante, uel etiam
 instante, & urgente cibum subducito, liquidamq; sorbitionem dato, nec re/
 pleto, lubricumq; uentrem conseruato, nec sanguinem gignantia dato, uinoq;
 penitus abstineto. Cum uero sic tres dies nutritaueris, de cubiti uena sanguen
 mittito, primo de superiore, siq; illic nõ compareat, de media, si neq; in hac,
 de talis præsertim in feminis, quia menses alio sanguen auertunt, & mittunt,
 si nec in illis compareret, de superiore manuum, pedumq; parte trahito, prius
 per uenas euacuato, deinde medelam ad partes affectas conuertito. Cum autẽ
 uenam pertuderis, sanguinis tantum educito, quantum languentis uires patien
 tur, nam quod inflammabat, restincto confestim statarii redduntur, simulq; cæ
 teris adiumentis locus paratur. Sed quoniam nonnulli primam euacuationem
 ualide ferunt, secunda uero deficiunt, tantum prima subductione, & euacuatio
 ne subtrahito, & exinanito, quantum necessitas, & usus poscat, nam sic plurimũ
 uentosi, & superflui humoris educitur. Crebroq; in hac re pulsus tententur, qui
 si deficient, in aliud tempus hoc differatur. nam cum uires receperint, secun/
 do, tertio ue die post, sanguen mittere poteris, cicatricemq; scissuram ue aper
 tam sale superposito conseruato, caputq; rosaceo cum aceto, uel sanguinariæ,
 polygoni ue succo, uel cenanthino, uel malino oleo linito, succidamq; lanam
 oleo tinctam super uerticem ponito, crebroq; renouato, modoq; omni som/
 num ad noctem deducito, post hanc euacuationem, nam si post sanguinis mis/
 sionem uigilia sequatur, efferatiores eos reddit. Quare cõfidenter, audaster ue
 medicamentum papaueraceum cũ ptisanæ, uel halicæ, farris ue cremore por/
 rigo, uel cũ aqua. Si uero primo die, quo sumpserunt, dormiãt, die post in/
 terposito cochliarium eiusdẽ rursus dato, nam hoc solum post sanguinis mis/
 sionem, consistententiam, & quietem perfectam malo huic præbere consueuit
 cum nutritatũ commodo, quod dandum postea non est, sensus enim hæbeat.
 Mature etiam uentrem soluito, cibariis, & sublotionibus his præcedentibus.
 Hinc ab locorum auxiliis exordium sumito, sanguinis librã circiter de media
 frontis uena mittito, deinde postea quinto die potionem aloes peramaræ cũ
 mulso propinato cochliarii mēsurā biliosis. Deinde caput per nares purgato,
 betæ radicum cremorem, ius ue cum elaterio confundito, uel sutorium atra/
 mentũ, chalcāthon ue cũ lãste, Deinde sternutamētũ ueratto albo, struthio ue
 moueto,

*Pernigilant insa
ni.*

Medela.

*Sanguinis mis
sio.*

*Quantum san
guinis mittẽdu.
Pulsus sape ten
tandus.*

*Capitis linimen
ta.*

*Papaueris po
tio.*

*Aloes potio.
Medela.*

moueto, pituitāq; uite alba, agresti ue, seu astaphi agria euocato, puleioq; , uel
hyssopo mulso aceto decocto gargarissato, purgamentisq; cum centaurio, gen-
tianaq; confectis uentrem subducito, uel gentiana sola, cuius etiam radix utilis
est drachmæ pōdere cum mulso pota, datur & aristolochia simili modo. Ma-
xime etiam eos iuuat foeniculi caballini radix, hippomarathri ue, semenq; tri-
tum cum aqua singulis diebus, ieiuno si propinetur, bryoniaq; radicis drach-
ma. Post hæc autem irudines, sanguisugæ ue capiti circunquaq; dentur, uerti-
ci præsertim. Feminis uero menses mature prouocato, deinde cū uires resum-
pserint, septimo die hieram, quæ maxime uacuat, cum bona stœchadis copia
propinato drachmis quatuor cum mulso, deinde prædicta naribus admoue-
ro. Morbo uero declināte, ad balneum ducito, cumq; his in eo perficato, iris
Illyricæ, lapidis asiii, thuris pollinis, aphronitri albi, pumicis, buccini, conchæ
ue marinæ cineris, lentisci floris, iunci ue odorati, apii, cassiæ herbæ, rosarum
siccarum, quibus omnibus tritis, cribratis, simulq; mistis unciam sumito, pri-
moq; balnei loco utitor, super uentremq; quantum satis uideatur spargito, ter-
pidamq; aquam superfundito, diutiusq; uti medicamenti uis penetret, confri-
cato, postea leniter, placide ue caput mundato, lotusq; pter caput exito, bisq;
terue frigida perfundito. Si uero caput calidum habeat, crebrius deinde caput
medicamento, quod de sinapi, siccisq; ficis cōficitur, confirmato, per uicesq;
& interualla pituitam educito, prædictaq; naribus admoueto, cibūq; tenuio-
rem, bene conditum, lubricum uentrem conseruantē suo tempore sumito. Vi-
ni autem rarior usus esto, sin autem uenter demittendus est, eo præparato, ad
ueratrum album deuenito. Post hæc autem ab omnibus cibis, potionibusq; bi-
lem creantibus abstinetō, singulisq; annis uerno tempore custodiæ, conserua-
tionis ue causa de uena sanguē mittito, deinde purgato, præsertim si bilis abū-
dare uideatur, feminis autem studeto uti suo tempore menses decurrant,

DE ATRAE BILIS AGITATIONE MELANCHOLIA VE

Remadmodum in corporum membris apertis, & patenti-
būs, quādoq; in omnibus temperies eadem inesse uideatur,
quādoq; in unis, singulis ue separatis, quemadmodum in
faucibus asperatis, & in eo quod elephas dicitur, & in hu-
dis, aquosis ue, quādoq; unica, sola ue pars, & membrum
solum afficitur, uel quid amarebiliosum, & picrocholon,
uel atrebiliosum, & melancholicon, uel pituitosum, & phle-
gmatoes molestat, humoremq; suscipit, quod solum temperamentum com-
mutat, sicuti cerebro euenit, quādoq; uenarum sanguen bile atra coinquina-
tur, quod cerebrum lædit. Quādoque sanguis uniuersus in homine mali nihil
patitur, cerebrū tamen commutatur, quod duplici de causa fit, uel cū aliunde

*Eriectoria compo-
sitis.*

*Eriectoria compo-
sitis.*

*Eriectoria compo-
sitis.*

Melancholia.

Melancholia.

Melancholia.

Melancholia.

*Cerebrum uarie
afficitur.*

illac confluit, uel cum in loco biliōsi humoris gignitur, quod fit, cum multus loci calor flauam bilem perurit, uel sanguinem crassius, nigriusq; redditur, unde primo loco superior uentriculus, stomachus ue, præcordiaq; afficiuntur, quæ similiter cerebrum afficiunt, desipientiamq; adducunt, bile uē ipsa cerebrum petente, uel atræ bilis exhalatione, quemadmodum in morbo spiritali, phsyosidi ue fit, stomachicoq; & præcordiali iam disto. Nam absurdum non est, ex alia parte, membro ue morbum hunc oriri, uentriculi namq; superioris angustū os quiduis patiens, cerebrum quadam cognatione afficit, sæptumq; transuersum, cui cohæret, communicatio quædam etiam est stomacho cum tergo, spina ue tergi, quatenus colli uertebis connectitur. Principium igitur huius atræ bilis agitationis, melancholiæ ue uti in summa dicatur, cruditate fit, spiritus enim plurimi, uentositates ue gignuntur inde, quaq; uis altiore parte, superiorisq; uentriculo, circaq; præcordia plurimum uersantes. Proinde nausæ acida, & ructus excitantur, cum nihil tale sumpserit, & comederit, sicq; semper fere uentres sunt illis, nec lubrici, somniq; pusilli, nec continui, sed interrupti, somniaq; turbulenta, & aliena, pulsus modo hac, modo illa corporis parte sunt, capitis uertigo, tinnitus aurium, caput nonnullis plenum esse, & grauari uidentur, nonnullis contra leue, & uacuum, quidam caput sibi non habere uidentur. Philotimus ad hoc præter alia & hoc inuenisse traditur, caput plūbeo coenolire, uti pondere sentiret se caput habere. Mente quidam capiuntur, & uacillant, quidam timent, quidam misericordiam captant, quidam lacrymant, quidam extrema, & quisquillas captant, & sectantur, quidam laruas, malos ue spiritus ab inimicis, ueneficiis, & exantationibus sibi putant obiectari. Potione alii ueneficam se sumpsisse suspicantur, certamq; hac de re suspicionem præ se ferunt, nauseant, & ructant, alieno tempore crebro, quæ hoc redoleant, quemadmodum sibi uidentur, præterea aliis alia uidentur. Morbus autē hic uariatus est, quidam enim subito pauent, quidam amicissimos expauescit, quidam homines omnes, quidam in lucem prodire timet, tenebricosq; & obscura captat, & sectatur, quidam contra tenebricosa, & obscura fugit, plurimi tamen in locis tenebricosis, & obscuris diuersari gaudent, & inter monumenta, & sepulchreta, locaq; deserta, quidam & aquam pauent, uinum, oleum liquidumq; quoduis, quemadmodum canis rabidi dente læsi. Et uti in summa dicatur, deliramenta bilis atræ multiplicia sunt, quæ singulatim, & singulos uariis imaginibus exagitant, tamen unum illud omnibus commune est, timor, diffidentia, tristitia, moestitudo ue, quidam diffidunt, moesti q; sunt sine ratione, & modo, nec dicere possunt, sciunt ue, quid sit, quod se molestat, mortem nō pauci horum, & alia non timenda timent, præterea nonnulli sunt, qui contra mortem optent. Cum igitur bilis atra rationalis animi principia præoccupat, mortis pauores, expectationes, & optationes fieri mirum non est, nam ex iis, quæ sunt extra nostrum corpus, nihil magis timemus, q̃ tenebras, horremus ue. Cum ergo quid obscu-

rum,

Cruditās melancholiam facit.

Melancholicorū uarietas.

Philotimus quid ad hoc excogitauerit.

Quæ potissimū captant melancholici.

Canis rabidi morbus quid faciat, uideto.

Commune melancholicorum.

Diversi horum affectus.

rum, & tenebricosum partirationali animi prætenditur, necesse est hominem usque terri, tanquam causam terroris corpus secum portet. Nam pueruli tanquam in magnis, & altis tenebris sunt, perterrentur, perfecti uero, & adulescentes, qui rudes adhuc sunt, nec his consueuerunt, tenebras etiam horrent. Sic & atræ bilis color tenebris est similis, cum cogitationis, & imaginis locum obscurat, & inumbrat, pauorem adducit. Causas autem omnes, quæ horum singulis fiunt, dicere non possemus, nam plurimam ambiguitatē, & difficultatem horum pleraque habent, sicuti cur quidam non fugienda, fugiant, non formidanda formident, horreantque non horrenda, cur ue quidā uō bona tanquam bona captent, & festentur, curque hic cognatos, & familiares abhōreat, hic uero cunctos homines, ac talia. Plurimorum tamen accidentium causas medico prædicere difficile non erit, quemadmodum ille, qui se doliū, uel quid fictile sibi esse uidetur, quod siccitate fit, melancholicus enim humor siccus est, & aridus, similiter & ille, qui se cutem siccam, & aridam, sicuti coria cōfecta sunt, sibi habere uidetur, quique sibi caput abstergere uidetur, quod forsā leuitate fit, cum spiritus, & exhalatio superna petit. Curque melācholici plurimum cibos appetant, num ne quod uentriculi os frigescit? curque uinum quidam maxime captent, num ne quod pars frigida calefaciunda est? cur ue quidam mortem sibi consciscant, an quia putant sese maioribus malis liberos fore, nisi & hæc opinentur, pulcrum esse mori? sicuti barbari quidam, cur ue ciuitate multa laborent, num ne quia turbulentum, & superflui humoris corpus refertum habent? Venterculus propterea uix concoquit, cum usque melancholico humore refrigeretur, cur ue siccos, & non lubricos uentres habeant, num ne quod spiritus, & exhalationes, præcordia, superioraque petunt, & raro descendunt, uentres propterea necesse est multa, & longa detentione siccescere, quandoque simul multa, & liquida demittunt. Sæpe autem oculis nictant, oculique cayantur, quibusdam extuberant, labellaque cur his fere semper turgescant? quia spiritus, & exhalatio crassa est, corporeque cur fusco sint, quod melancholicus humor sese diffundit, cur ue pilosi, & hirsuti plurimi horum sunt? crassiorū humorum superfuitatum ue copia, celereseque lingua plurimi sunt, quidam balbi, uoce exili, linguæ debilitate, continenter uero mouentur spiritu cum remoratur, quicquid enim continetur, & remoratur, continenter agitur, & mouetur, celeriterque deficit, delassatur, & defluit. Si quis præterea & cæterorum causas dicere uelit, his uestigiis insistentis facile poterit. Quandoque hic humor nigricat, modo feruens, modo frigescens, quod carbonibus, & huic euenit, nā accensi lucent, extincti nigricant, quod & frigus, & sanguinis calorem mutat, nam in exterioribus corporis partibus quædam præ frigore liuida, nigraque uidemus, contra caloris excessus siccatur, humorem & consumit, quo calor nutritur, & humores denigrat, quemadmodum & sol hominum corpora. Hæc quidē ante curationem, & medelam noscat, & consideret medicus oportet, quæ cū co

alibum

miliosum
Bilis atra tenebricosa est.

Varia que sit.

Pilosi cur hirsuti
Melancholici sanguinea.

Frigoris, et caloris uis.

Medela.**Melancholiam
que faciant.****Duplex melan-
cholia.****Cognitio melan-
cholia.****Que melanco-
liam parent.****Sanguinis missio
præcedit.****Tertia melanco-
lia species.****Significans****Medela.**

gnouerit, sese ad auxilia paret, & accingat, quæ iam tempus est, sic laborantibus proponere. Nam quo ad medelam non parum facit morbi principia nouisse. Quare sciendum est duplicem esse speciem bilis atræ, & melancholiæ. Quidam enim naturali temperamento, & ab initio bilem atram, melancholicon uel humorem insitum habent. Quidam malo nutritu sibi hoc temperamentum, & humorem comparauerunt, speciemque hanc desiderem, & demissam semper esse certum est. Quod etiam adusta bile atra morbus hic gignatur, ne modo nescit, hosque esse audentiores, iracundiores, percussores, ceterisque promptiores, cumque bilis feruet, horrenda, & grauius patrant, cum autem feruor remittit, demittuntur, tristioresque fiunt, & perterrentur. Cum uero corpus sanguinem totum atra bile coinquinatum, & melancholicon habet, curationis initium de sanguinis missione facito. Cum autem solum cerebrum laborat, sanguinis missione opus non est, nisi multi sanguinis sit is quem curas, tunc enim tutelæ causa sanguinem mittito. Quod sic dignoscas sanguinem ne totum atra bile coinquinatum, melancholicon uel corpus habeat, an in cerebro solo coactio ea sit, nigritidem, fusci uel hispida latas, & tumidas uenas habentes magis obnoxii sunt, qui humorem hunc gignant. Quandoque & perrubri homines, melancholicon humorem, & temperamentum abunde colligunt. Post hos uero flauii, cum præsertim uigiliis, laboribus, curis pluribus distinent, tenuique nutritu, cibariisque biliosis utuntur. Super his si quis sedis mariscas, consuetas uel alias excreationes contemnat, uel in feminis menses, non parum etiam tempus anni, tempesties aeris, locus, languentis ætas, studiique conferunt. Cum hæc omnia prospexitaueris, cumque in corporis totius uenis sanguinem melancholicon esse putaueris, certam huius cognitionem hoc tibi præstabit, mediam brachii uenam aperito, deinde sanguinem inde defluens melancholicon si non esse uideatur, statim contemnat, si uero tale compareat, tantum educito quantum ad languentis habitum satis esse putes. Tertia uero species, & differentia melancholiæ est, cuius originem in uentriculo esse diximus, quod uentriculi oris, hypochondriacum uel malum dicimus, quod sæpe per prædicta dignoscitur. Primo enim uentriculi casus, & signa principium capiunt, hoc est uentosa spirationes, & perflatus, turbulentæ murmurationes, & discursationes, & acidæ, & olidæ eructationes, penter durefcit, & arefcit, & excrementis, uomitionibus, & eructationibus hæc leuantur, languentesque ipsi molestantia, uersantiaque circa præcordia sentiunt, nam sæpe quibusdam fumida, crassaque exhalatio, uel huic similis ascendit, & emittitur, perspargiturque, præque oculis quædam cursitare uidentur. Similiter cum exhalatio melancholica, fumidamque cerebrum petit, melancholica mala circa sensum, & mentem suscitantur, & fiunt. Cum ergo mala peculiaria melancholica mentis magna uidebuntur, uentriculum autem parum, uel nihil uexabunt, cerebrum præcunctis uexari putandum est, sicuti dictum est. Cerebro igitur atra bile præaffecto, multis balneis, boni succi cibis, humidis, & liquidis, non inflatibus,

tibus, nulloq; uehementi adiumento curato, cum nondum temporis longitudine, humor qui uexat, difficulter educitur, tunc enim uarias magis, uehementioresq; medelas adhibere oportet. Malum enim cum nondum seie incepit, curare debemus, cum autem inueterauit, difficulter curatur, & tractatur. Communia uero, quæ adiuuant, sunt, cum cerebri primum affecti, tum præcordiorum, quæ uentrem subducunt. Primum quidem bona digestio curæ sit, deinde purgatio, thymoq; primum, & aloë purgato, nam hæc & si parum cotidie sumatur, profunt, postea cunctis quæ ad atram bilem faciunt, curato. Quibus uero sanguinem abundare uideatur, statim de brachii uena sanguinem mittito, iis præsertim quibus hoc consuetum est, feminis autem quibus iam menses defecerunt, uenam quæ in talis est, aperito, sanguinemq; pro earum uiribus educito. Quibus uero malus humor redundat, cum prius optimis cibis nutricaueris, hiera rhuphi, uel archigenis, uel iusti purgato, sin autem utraq; redundent, cum sanguinem de uena miseris, purgato, post hæc uero diebus aliquot intermissis uentrem subducito, primo quidē aqua, qua fursures, nitri spuma, melq; deferbuerint, deinde cum polypodii radicibus contusis, epithymo, fursure aquam feruere facito, & subterdato. Dies autem post hoc potionem cum amara aloë cōfestam, & epithymum dato. Themisonq; quemadmodū mandat, eā conficito, drachmas quidem aloës centum sumito, maltiches, croci, spicæ nardi, cinamomi, cassiæ herbæ odoratæ duplum, ari uero, & balsami seminis unciam cuiusque duasq; uncias epithymi his addito, cū aquaq; coquito, & percolato, cochleariūq; magni mensura cum mulso dato duorum, trium uel dierū intervallo, Deinde nutrito, uiresq; reficito, hierāq; rhuphi, uel archigenis, uel iusti rursus dato, quatuor drachmarum pondere cum mulso, salisq; paulo, melius autem est iis, quæ uentrem in dies euacuāt, placide subducere. Nigram uero bilem amaracum, cunelag; trita cum mulso educit pota duarum drachmarum pondere. Sero lactis etiam uentrem subducere confert non eo, quod de caseo remansit, de fluxit ue, sed quod lacte cocto supernatat, præsertim equino si habeas, si minus, bubulo, quod in ollam nouam dato, surculosq; ficulneo permisceto, cūq; ter, quater ue ferbuerit, mulsum acetum superspargito, & percolato, melleque misto propinato. Cum autem uenter subter currere ceperit, mel amplius ne indito, singulosq; haustu ne minus acetabulis quinq; sumito, singulisq; euacuationibus malux seminis tenuissime triti drachmis circiter duabus cum aquæ cyathis tribus utitor, nam ad hanc rem ualde facit, quare sæpius eo utitor. Potissimum etiam est, & optimum pulei decoctum, & ante, & post purgationes potare, centauriūq; minoris. Cremor autem absinthii sæpe deinceps si detur, perflatum, & uentum in uentriculis fieri nō sinit, nec in fine excreationē exarefcere. Lotiumq; cit, probeq; concoctionem parat. Danda sunt etiam, quæ lotium moueant, anesum, daucum, petroselinon, asaron, nardon, magisq; caballini foeniculi radices, hippomarathriue, seminaq; humilis pinus chamæpithyos

Purgatio.

Feminae quibus
menses defecerunt,
qui curentur.
Hiera.

Themison.

Archigenes, rhuphi, iustus.

Quæ bilem atrā
educant.

Serum qui conficiat.

Absinthii quid
faciat.Lotium prono-
cantia.

ue, quercusq; humilis, chamædryos ue potu spargito. Per sudorem euacuari peroptimum etiam est, perq; balnea, sub soleq; sertulæ campanæ oleo chamæ melino ue, nitri paulo inieſto perungi, cumq; ea habitudo ſeſe demiferit, hie ra rursus purgato, cumq; oleo rutæ, anethum, ſerpillum, abſinthium, artemiſiam puleium, uiticis ſemē, hagni ue, lauri folia, baccaſq; coquito, molliq; ſpōgia hoc tinſta uentriculo, ſtomachum ue foueto. Si uero lancinationes uen / toſæ uentriculum moleſtarent, cum aceto peracri cuminum, & puleium coquito, ſpongiaſq; hoc tinſtas uentriculo, ſtomacho ue dato, quandoq; & alumen in hoc acetum iacito, oleoq; quo uel aneſum, uel apium, uel cuminum, uel cu / perum tenuiſſime tritum, uel irin, uel roſmarinum coxeris, linito. Cucurbitu / las etiam apponere poteris uentoliſ inflationibus ſine ſcarificatione, ſed ad inflammationes, duritiæſque cum ſcarificatione, deinde ceratis, unguentis ue cum oleo cuprino, uel polyarcho, uel ſturacino conſectis, præſertim / que eo, quod de ſeminibus, & ſimilibus conſcitur, quodque cum ſina / pi ſtupefacit, & rumpit, nam concoſtiones reuocat, uentriculumq; corrobo / rat. Utendum etiam eſt uehementibus euocationibus, & emundationibus uen / triculo datis, picariog; unguento, hoc eſt pice ſicca cum oleo liquefacta cali / da in corium iactata, diſtentq; uentriculoq; & ſcapulis dato, illicq; dimiſſo, dum per ſeſe cadat, quodq; a cute diſceſſerit, perluatur, forſiceq; placide ab / ſcindito. Sed utiliſſimum eſt bubulum excrementum tritū melle, & aceto ſub / actum linire, bulbiq; cum nitro, uel alumine triti, cum punſtio uentriculum lā / cinat, & moleſtat. Quibus uero ſpaſmi, & diſtentiones, & conuulſiones inſi / dantur, & inſident, caſtorium potare conſert, ſicyonio oleo perunguere, ſeſe / q; pro uiribus ante cibum exercere. Balnea uero bene digerenti neceſſaria ual / de non ſunt, niſi dolorem, & laſſitudinem aliquam curare uelis, ſed nō bene di / gerenti, uel ieiuo, uel poſt reſtam, & perfeſtam concoſtioneſ crebro lau / ri conſert. Poſt balneum uero cibaria facilia concoſtu non inſtantia, uentrem lubricantia dato, quibus languentes ſerme omnes iuuantur, non tamen omnes ad omnia ſimiliter habent, & diſpoſiti ſunt, Panis uero fornaceus plerunq; bo / nus eſt illis, pullorumq; & auicularum poſtrema non pingua, tenellaq; galli / norum oua, piſces ſaxatiles carnis tenellæ, maris herinacei, echini ue plurimū & ad uoluptatem, & utilitatem præcedunt. Holerum uero tenellus aſparagus, petroſelinon, & ſimilia. Vinum autem tenue, puſillum ue, non ualde uetus, al / bum poſt cibum, non multum, nec uno hauſtu, nec cibaria narent, nec etiam ab re erit cochliarium aceti ſuperpotare, cum ibit cubitum, pulmētāq; & ob / ſonia hoc tinſta deuorare, ſed melius eſt ſcillæ paulum, cepæ ue, rutæq; cum aceto comedere, nam hoc uētoſ pellit, liguſticiq; uiticis ue, ſeu hagni, & apii ſeminis, thimi, zingiberis, ſingulorum unciam terito, melleq; deſpumato, quā / tum ſatis eſt, ſubigito, deinde dimidium cochliarium & mane, & ueſperi dato. Si uero mellis dulcedinem auerſarentur, ſalem hunc digeſtitium conſcito, ſcil /

li, thumi,

Fomenta.**Linimenta.****Picariū ceratū.****Spaſmi remediū.****Balnea quos in / uent.****Cibaria qualia / danda.****Panis.****Caro.****Piſces.****Vinum.****Salis ad digeren / dum compoſitio.**

læ, uel cepæ affæ unciam, salis hammoniæ quinq; uncias, apii seminis foeniculi, thimi, petroselini, anesi, fionis, zingiberis, singulorum drachmas quatuor, panis sicci quinq; uncias, piperis unciam semis commisceto. cumq; uolet comedere, cochliarium per interualla de hoc dato, theriacæ etiam antidoton porrigito, hyeme præfertim, & ueris initio, per interualla etiam uomant non uolenter, sed placide. Languentibus etiam remissiones dentur, uires uti resumat, concoctionis rursus manus admoveantur, & opera detur, ne crebris potionibus debilitati concidant.

Theriaca.

album sicut.

album sicut.

album sicut.

album sicut.

HIPPOCRATIS DE LOTII NOTIS SIGNIS ET

DIFFERENTIIS LIBER SEPTVAGESIMVS SEPTIMVS

COMPENDIOSVS QVEM TAMEN HIPPOCRATIS

ESSE NEGANT

Otium quidem optimum est, quod subburum, & subrubrum, subrutulum uel est, subflauum autem, & subfuluū medium est, quodq; læue est, & tenue, & album, sedimentum æquale habens. Feminæ uero lotium album magis est, q̃ uiri, maiusq; & crassius sedimentum habet. Lotium ergo sic diuidito in effusionem, & assistentiam, effusionem in sedimentum, coloremq;. Sedimentum uero tenue, uel mediocre, uel crassum est, tenue uel meitur tenue, duratq; & pmanet tenue, quod cruditatem significat, uel tenue meitur, & conturbatur, quod concoctionis initium innuit, mediocre uel mingitur mediocre, album, pallidum, luteum, flauum, rubrum, rubellum, nigrum, nigellum. Color uel atrū mingitur, quod non subsistit, nec subsistit, nec cōsistit. Vel atrū nō læue, læuigatum uel mingit, qd biliosis humoris uacuitatem significat. Vel album meitur, quod cruditatem, imbecillitatem, debilitatem uel, expimentum, & opilationem significat, quemadmodum patet in mente agitatæ, phreniticis uel, percitis atra bile, melancholicis uel, quartanisq; diuturnis, & longis, quod in febre ardenti, causo uel mortem portendit, nec consistit, subsidet uel. Vel album nō læue mingitur, & subsistit, plurimumq; humorem crudum coactum esse significat. Vel luteum pallidū uel mingitur, quod modice digessisse præ se fert, nec cōsistit. Vel flauum meitur, quod non consistit, cruditatemq; materiæ defectum, caliditatem multam, uigiliamq; significat, quemadmodum in tertianis uidemus. Vel rufum, rubrum uel meitur, sanguinis saniosi coinquinatione tenue tamen est, nec subsistit. Vel rufum, rubrum uel meitur, non læue, & subsistit, multumque crudum humorem

Lotium probum quale et uiri, et femina.

Lotii diuisione.

Color.

Phrenitici lotii Melancholici. Quartanari.

Color qui bonus.

coactum esse præ se fert, uel burrum, rubellum uel meitur, quod melius concoctum, sanguinisq; copiam significat, quemadmodum in continuis febribus esse cernimus, uel quod sedimentum terræ tenuissimæ simile facit, quippe coloribus his connexa non subsistunt, nisi materiæ defectu, lotii tamen colorē mutant. Lotia quidem mala sunt lutea, nigra, liuida, cruenta, saniosa. Tenue quod est, aquam subter cutem, hydrops uel significat, crassum uero mortem, nimis crassa, nimis burra, rubra uel, burra, tenuia sedimentum non habentia, olida, pingua, oleacea, crassa, uel crassum meitur, & subsistit, quod humorum feruorem cessasse significat, uel crassi uenti feruorem præ se fert. Siquid uero tenebricosum, obscurum, fuscum, nebulosum cum sedimento subsistat, malum est. Seditum uel album est, læue, æquale, sedemq; inferiorem cum meitur, occupans, quod sanissimum est, uel album, læue, non æquale partem inferiorem petens, quod imbecillitatem, & debilitatem præ se fert, uel album non læue, non æquale, quod melius est superiore subleuamentū, uel album, læue, æquale subleuamentum habens meitur, quod modicam digestionem significat, nubilum, nubilosum, nebula, uel album læue, æquale, cum nubecula meitur, quod digestionem minorem priore habet. Sedimenta, nubeculæq; non bonæ, tenebricosæ, nigra, fusca. Si quidem nubecula meitur cum lotio, summum, solidum, & certum malum portendit, si uero subleuamentum inest, mediocre, si seditum, perfectum. Liuida liquationem, tabescentiam, necemq; naturæ significant, lutea, rufa, cruditatem, sparsa, uaria, heruo similia, sedimentumq; huic simile, si quidem febricitat, corporis totius cruditas est, uel renum frigiditas. Sedimenta ramentosa, foliosa, scobacea, si febris adest, uel sudor, corporis cruditas, uesicæ uel solius est. Sedimenta furfuracea, si febris adest, corporis totius cruditas est, uesicæ uel solius. Similaginea, si rufa sunt, sanguinis exustionem significat, uehementem uel solidorum tabescentiam. Cruenta febriculosa, lutea, biliosa, olida pessima sunt.

Mensura, et pondera medicamentorum his adduntur.

Balbus Celsus.

Boetius, Bada, Gilbertus, Balbus, Priscianus.

Censuimus præterea necessarium his addendum esse tractatum de mensuris, et ponderibus Africani medici cum suis notis, quem plurimis quos de his rebus in manibus habebamus prætulimus, quia magis, et cum Hippocratis medicamentorum ponderibus, et mensuris, et cum latinis conuenire, et facere uidebatur. ac ad huius maiorem intelligentiam, quædam de Balbi ad Celsum agrimenfioria, ratiocinatoriaq; de asse, minutisq; eius partibus ad scripsimus notis autem horum non apposuimus, cum apud plurimos inueniantur, præsertim Boetium, Badam, Gilbertum et ante hos, Balbum ipsum, et Priscianum, latius, et plurimis modis, quæ tamen cum iis, quæ in manibus, et tabellis enis leguntur, non quadrant.

Africanus

APHRICANVS DE MEDELARVM

P O N D E R I B V S M E N S V R I S Q V E

Voniam multis in locis de ponderibus, & mensuris mentionem fecimus, commensus horum uerò hic addédos esse putauimus; nequis anceps, & ambigens, medelarum auxilia ex his constantia, composita quæ uituperet, & damnet. Necessarium ergo duxi, differentias horum inter sese, quibus utendum esset, declarare, plurimis siquidem in usu sunt, & Attica, & Italica, nonnullis uero & Syriaca, & Aegyptia, quæ & Ptolemaica dicuntur, quæ comparanda inter sese, & conferenda sunt. Talentum omne mnas, minas uel suas circiter sexaginta habet, mna uero, siue mina stateras quinq; & uiginti, stater uero drachmas, holcas uel quatuor. Talentum igitur omne mnas sexaginta habet, stateras quingentos milenos, drachmas sex milenas. Drachma sex obolos, obolus chalcos octo, drachma ergo chalcos octo, & quadraginta habet. Talentum ergo Atticum Ptolemaico, Antiochico quæ Syriaco uel pondere, numero, facultate, & uel omni par est, sed quantum ad numismata pertinet, Ptolemaici quadruplum est, Syriaci uero tertiarium, sesquiertium uel, seu epitriton, Turio uero, siue Tyrio par est. Talenti differetiam hæc & aliæ sequuntur, siquidem mnæ, & stateres inter sese differunt, & drachmæ, quantum talenta. Talentum etiam lignorum in Antiochia uidi, quod suas sexaginta mnas habet, quod talentum sescuplum siue sexies maius erat pondere, quæ numarium. Nec etiam hoc me latet, drachmarum ipsarum plures esse differentias, Deliacam enim, Aegineticam, Rhodiam Ptolemaicam quincuplā, Nestiacam uero sexcuplam esse scio. Attica ergo utendum est, quo ad pondus, & numismata, siquidem pondere, & facultate siue ualore Italicæ par est, quæ denarius uocatur, plurimi enim nunc fere in omnibus Italica utuntur. Mna Attica ergo stateras quinq; & uiginti habet, libra uero Italica stateras quatuor & uiginti. Mnarum uero cæterarum infinitæ sunt differentię, nobis nunc fere nihil necessario declarandæ. Libra uero duodecim uncias habet, uncia drachmas octo; drachma grammata tria, gramma duos obolos, gramma rursus thermus, lupinos uel tres, thermos lupinus uel ceratia, granula uel siliquæ duo. Denarius autem apud Romanos diuiditur in partes milenas centenas duas & quinquaginta; habet enim tropaica duo, quinarios uel duos, numos, sestertios uel quatuor, assaria uero, seu asses sex, & decem. Numius uero pondere unciam habet. Assarion autem, assis uel, seu as diuiditur in dimidium, tertium, quartum, sextum, octauum, nonum, decimum, duodecimum, quartum & uigesimum, sextum & trigessimum, octauum & quadragesimum, secundum & septuagesimum.

*Prefatio Aphri
cani.*

Talentum mna.

*Talentum Atticum,
Aegyptiū,
Syriacum.*

Talentum lignorum.

Mna Attica.

Denarius.

Libra.

Stater.

Libra drachma.

Denarii diuisio.

Assis partes.

Amphora, metretes ue.

Cados, urna ue.

Chus.

Proleptis Amphorae, metretes ue.

Cotula.

Oxybaphon.

Cyathos.

Mystron.

Partes autem hæ apud Romanos ratiocinatores suas habet nominationes. Sed nunc de mensuris. Amphora quidem uini, quam plurimi metreten dicunt, semiamphoras habet duas, quas communi nomine cados uocant, urnas autem Romani, prochus uero, quadrantaria uel quatuor, choas octo, quas dicongia nominant, nos autem cabus. Chus uero xestas, sextarios uel sex capit, sextarium uero, seu xesten Aegyptii henion dicunt, uti amphora xestarum, sextariorum uel octo, & quadraginta sit. Syriacus uero metretes Italici duplus est. Sextarius ergo, xestes uel in duas lances, cotulas uel diuiditur, quas heminas uocamus, lanx uero, cotula uel in duo acetabula, oxybapha uel diuiditur, acetabulum, oxybaphon uel in tres cuathos, cyathos uel diuisum est, cuathus, cyathos uel mystra quatuor facit, quæ lustra quidam sæpe uocitarunt. Cochlearium uero mystri dimidium est. Sextarius ergo, xestes uel in cochlearia sex & nonaginta soluitur. Mensuræ etiam olei similiter habent, nisi quod a centenaria principium habeat, quod libras centum habet, metretes autem olearii huius duplus est, cætera uero concordant. Quam enim comparationem, rationem uel libræ pōdus ad minam habet, libræ mensura eandem ad cotulam habet, sextarii scilicet, xestæ uel dimidium. Medimnus autem Atticus modios sex Italicos capit, modius autem hesteus uocat, qui duo hemihestea semimodios uel duos habet, hemihestæ uel rochoenicas quatuor habet. Choenix autem sextarios, xestas uel duos, uti modius sit sextariorum, xestarum uel sex & decem, cæteraq; metra, mensuræ uel siccorum cum liquidis dictis similiter habent. Ptolemaicus uero medimnus Attici superdimidium est, sesquialter uel, seu hemiolius, sexq; artabis constat, sed prisca temporibus duabus, nam artabæ modiorum Italicorum quatuor & dimidium fuerat, nunc uero propter Romanum usum artabæ modiorum trium sunt. Coros uero Phoenicius satorum triginta est, sator uero superdimidium, sesquialterum uel, seu hemiolium modii est, satorum autem, satorum uel paucæ sunt differentia. Chus uero sextariorum, xestarum uel sex est, pondere autem uini quatuor & decem librarum est, olei nouem, mellis quinque & decem, sunt enim cuiusq; materiarum mensurarum pondere plurimæ differentia. Piperis uncia baccas, coccos uel, seu granula quingenta habet. Libra uero quinque milena. Præter ea ne in notis, signis uel characteribus uel erraretur, signa cuiusq; sic digessimus. Talentum per tal, notatur, mina per mn, libra per li, uncia per un, drachma per drach, eius dimidium semidrach, mensura, metron uel per metr, obolus per obol, duo oboli, diobol, tres triobol, quinque pentabol, dimidium oboli, hemiobol, chalcus per chal, qui est oboli pars octaua. Numerorum & notæ, & mensurarum adduntur, sextarius, xestes uel per xest, cotula per cot, cuathus, cyathus uel per cuath, siue cyath.

Numerorum uero notæ non addidimus, quia codices nostri non habuerant.

Balbus

BALBVS AD CELSVM DE ASSE,

MINVTISQVE EIVS

PORTIVNCVLIS

Vicquid unū est, & quod ex integrorū diuisione remanet, Assen ratiocinatores uocāt. Quotquot ergo de integra diuisione singulares res, unitates ue remanebūt, totidem asses erunt, si unitas una remanebit, unus erit assis as ue, si duæ, duo, si plures, plures erunt asses. Sed quia pauciores inter æquales, æqualiter diuidi nō possunt, nisi in minutias, quæ admodū dictū est, secētur, oportet eū, qui docet, ostēdere quibus rationibus ab integris deriuētur minutia. Assis quidē, as ue in duas partes sectus sex principales generat diuisiones, quiblibet binis partibus toti suo æquatus, & eiusdē sui totus cōstitutus. Aut enim assis altera pars est deunx, altera uncia, aut altera dextans, altera sextans, aut altera dodrans, altera quadrās, aut altera beffis, altera triens, sic enim potius dicendum est, quem aut bes, aut des, quoniā binas ex tribus assis partes sibi uendicat, aut altera septunx, altera quincunx, aut utræq; partes erunt semis. Harum omnium partium nullæ parē quātitatem habent præter duas ultimas, quemadmodum patuit, principales ideo dicuntur hæ partes, quoniam unaquæque illarum & in alias partes diuiditur, quæ secundariæ sunt ad totum, omnis enim pars partis, totius pars est, quod diximus, explanandum est. Cuiuslibet integræ rei in duodecim partes diuisæ semper duodecima pars uncia dicitur, sexta uero deunx, & hæ sunt partes primæ diuisionis, hæc de assis partibus tractamus, nisi eo modo, quo simpliciter sunt partes, ut integri totius, species enim illius innumerabiles sunt, nam quot quot sunt integræ unitates, totidem necesse est intelligi assis esse species, earū unitatum quælibet diuisa in æquales partes sextam habebit sextatē, reliquas dextantem, ergo sic potest diuidi, pars una assis dextans, altera sextans. Item cuiuslibet rei integræ in quatuor partes æquales diuisæ quarta pars quadrans uocabitur, reliquæ dodrans. Item cuiuslibet rei in tres partes diuisæ, duæ illarum beffis nominabitur, reliquæ triens. Rursus cuiusuis rei diuisæ in tales duas partes, quarum altera alteram septima sui totius parte superat, septunx nuncupabitur, superata quincunx. Sexto modo res aliqua integra in duas æquales minutias separat, quæ utræq; semis dicunt. Septima diuisio his adiūgi potest, nā rei in integræ in octo partes distributæ pars quilibet ex aliis sine aliis cōsiderata sescuncia dici potest, reliquæ semūcideunx. Licet assis plures sint diuisiones, tamē his septē numerarii ratiocinatores magis utūtur, & pars illa, quæ est semūcideunx in frequēti usu nō est, unde charactere nō habet, quo designetur. As ergo habet

Assis partes.
xii

xi i
Deunx uncia
xii

x ii
Dextans sextās.
xii

ix iii
Dodrans quadrās.
xii

viii iiii
Beffis triens.
xii

vii v
Septunx quincunx
xii

vi vi
Semis. semis.
Assis species multe sunt.

Diuisio assis.

As quas partes habet.

Affis subtractio.

unū deuncē, unū dextāre, unū dodrāre, unū bessem, unū septūcē, duos semis/ ses, duos quincūces, tres triētes, quatuorq; quadrātes, sex sextātes, octo fescun/ cias, duodecim uncias, & uncia ablata de asse remanet deūx, sublata uncia de deūce remanet dextās, sublata uncia de dextāte remanet dodrāx, sublata uncia de dodrāte remanet besis, sublata uncia de besse remanet septunx, sublata un/ cia de septūce remanet semis, sublata uncia de semisse remanet quincūx, subla/ ta uncia de quincūce remanet triēs, sublata uncia de triēte remanet quadrans, sublata uncia de quadrāte remanet sextās, sublata uncia de sextāte remanet un/ cia, sublata semūcia de sextāte remanet fescūcia, hoc est uncia, & dimidia, su/ blata semūcia de fescūcia remanet uncia. Et uncia quidē sic diuiditur, unciaē ps alia semūcia, alia duella, alia siciliquus, alia sextula, alia drachma, alia hemi fescula, alia tremissis, alia scrupulus, scrupulus ue. Semūcia quidem est medietas unciaē, duella tertia pars, siciliquus quarta, sextula sexta, drachma octaua, hemi fescula duodecima, tremissis sextadecima, scrupulus quarta & uigesima. Quare tremissis cōtinet scrupulū & dimidium, hemifescula duos scrupulos, drachma tres, sextula quatuor, siciliquus sex, duella octo, semūcia duodecim, uncia qua/ tuor & uiginti, fescūcia sex & triginta, sextās octo & quadrāgita, quadrās duos & septuaginta, triēs sex & nonaginta, quincūx cētū & uiginti, semis cētū & qua/ tuor & quadrāginta, septūx cētū & octo & sexaginta, besis cētū & duos & no/ naginta, dodrās ducētos unū & uiginti, dextans ducētos & quadrāginta, deūx ducentos & quatuor & sexaginta, as ducentos & octo & octoginta.

*Fabii Calui
Commentarii
in Plinium,
in Vitruvium,
in Capellam.*

Nec his plura de Balbo addenda putauimus, quandoquidem si uita suppeditabitur, totū opus de agrimen/ soria, et numerorum ratiocinatoria cum Vitruui, Plinii, Capellaeq; commentariis edemus. Post haec Hippocratis Epistolas, et quaedam alia adiuuimus, quae tametsi ad rem medicam non faciunt, tamen quia Graeci inter Hip/ pocratis uolumina connumerauerunt, sic et nos fecimus.

HIPPOCRATIS II EPISTOLAE LIBER OCTAVVS

ET SEPTVAGESIMVS

Magni Artaxer/ xis epistola ad/ Patum, siue Pet/ ton, qua pestilen/ tia remedia pe-/ tit.

Magnus Artaxerxes rex regum peto salutem. Orbus pestilens uocatus in nostros exercitus prorupit, cumq; nos ad haec multa egerimus, nullum tamen adhuc laxamentum dedit, quare & pro nostris in te meritis, & pro tua in nos obseruantia, be/ neuolentiaq; a te peto quam primum ad nos uti mittas, si quē nouisti qui hac rem uel suapte natura, uel artis peritia, uel alia quauis disciplina curet, cēleo, & peto hoc malū uti repercutias, magnus em̄ tumultus, & æstus nostras copias inuasit, q; magnopere, & crebro cuncta perflat, nā nō bellando debellamur, ho/ stemq;

Itemq; hæc tantum feram habemus, quæ greges nostros indies, & horas confu-
mit, plurimosq; fauciauit, & nõ medicabiles reddidit, telaq; telis omnibus acer-
biora mittit. Mentem ergo, sensum, consilium ue nullum habeo, quo cum ami-
cis possim in medium consulere, nam omnia dissoluantur, & discutiuntur. Cõ-
scientia ergo, & prudentia, beneuolentia ue optima, ne nos desere. Vale.

Pætus, Pettos ue magno domino regi regum Artaxerxi gaudium, salutem ue dicit.

Pætus respon-
det.

Naturalia quidem adiumenta pestilentis mali debacchatione uul-
go, & passim uagantem, epidemiam ue non discutiunt. Nam ma-
la, quæ natura concipiuntur, natura discernendo curat, quæ uero
de uulgari, & passim debacchatione, & uagatione temeraria, seu
epidemia creantur, ars artificiose discernendo corporum muta-

Hippocrates hic
summopere lau-
datur.

tionem non tollit. Hippocrates uero medicus hoc malũ curat, qui genere Do-
riæsis est, urbe uero Co, hic uero medicus Heraclidæ filius fuit, hic Hippocra-
tis, hic Gnosidici, hic Nembri, hic Soltrati, hic Theodori, hic Cleomuttadæ,
hic Crisamidis. Hic autem Hippocrates diuino præditus est ingenio, seu diui-
na utitur natura, qui de paruís, rudibusq; rebus ad magna, & artificiosa medicã
artem perduxit. Diuinus ergo Hippocrates nonus est a Crisamide rege, deci-
mus autem octauus ab Aesculapio, seu Asclepio, uigessimus autẽ ab Ioue, ma-
ter uero Praxithea Phænaretēs filia de Heraclidarum domo, quare utroq; se-
mine Deorum & nepos, & cognatus. Diuinus Hippocrates de patre quidem
Asclepiades est, de matre uero Heraclides, medicam uero artem apud Hera-
clidam patrem, Hippocratemq; auum didicit, quare apud hos ut par est pri-
mo medicæ artis sacris initiatus est, quæ uerisimile est & hos scuisse, sese ue-
ro ipse uniuersam artem erudiuit diuino præditus ingenio, quantumq; animi,
& ingenii dexteritate, & indole maiores suos superauit, tantum ab his & artis
uirtute, & præstantia differt. curat autem, & purgat non ferarum quidẽ genus;
sed ferinos, & agrestes morbos, per totumq; terrarum orbem Aesculapii adiu-
menta, quemadmodum Triptolemus Cereris semina disseminat, merito ergo
& ipse in maxima orbis pte diuinos cõsecutus est honores, iisdẽq; donis immu-
nitatibus, & honoribus dignus habitus est ab Atheniensibus, quibus & Hercu-
les, & Aesculapius. Quare nuic ad te uenire iubeto, quantumq; & auri, & argenti
uoluerit, dato, hic enim nouit non unum huius morbi medicationis modũ, hic
salutis, & sanitatis est pater, hic seruator, hic dolorum, & malorum omniũ me-
dicator, hic omnino dux est, & princeps huius diuinæ scientiæ. Valeto.

Hippocrates
auus

Magnus Artaxerxes rex regum Hystani Helleponti præ-
festo, Hyparcho ue salutem, gaudium ue dicit.

Hippocrates accersitur.

Ippocratis Coi medici ab Aesculapio genus ducētis, & ad me me dicæ artis decus peruenit. Quantum igitur aurum uoluerit, illi da to, cæteraq; fusim, & abunde, quorū egeat, & ad nos mittito, æquo enim honore apud nos erit, quo & Persarum optimates, & si quis alius probus uir in Europa fuerit, nūc amicū regīæ familiæ cō ciliato, nihilq; opibus parcito, uiros enim qui consilio, & prudentia polleant, non facile est inuenire, uale.

Israhelgas

Hystanes Hippocratem accersit.

Hystanes Hellestonti præ festus, Hyparchos ue Hippocrati me dico ab Aesculapio genus ducenti salutem, & gaudium dicit.

Agnus Artaxerxes rex tui egens ad nos præ festos misit, mādauitq; uti tibi & auri, & argenti quantum uolueris, cæteraq; quorū egeas, abunde tradamus, ad seseq; celerrime mittamus, nam eodem ho nore apud eum cēseberis, quo & Persarum optimates, tu ergo quā primum uenito, ualebis.

Hippocrates medicus Hystani Hellestonti præ festo salutem, gaudium ue dicit.

Depistolam, quam ad nos miseras, dicens, uti q̄ primum ad regē ueniremus, quæ dico, & respōdeo, q̄ celerrimē regi mittito, quod uestigalibus, ueste, domo, regē omni ad uitam degēdam necessaria cumulare fruimur, mihiq; fas non est Persarū opibus frui, nec bar baros homines a morbis liberare, cum Græcorū insensibilis ho stes sint, uale.

Hippocrates Demetrio salutem, ualese ue dicit.

Erarum rex nos ad sese accersuit nescius apud me sapientiæ ratio nem plus ualere, q̄ quoduis aurum ualeat.

Hystanes, Hostanes ue Hellestonti præ festus magno domino Artaxerxi regi regum salutem, gaudium ue dicit.

Vam ad me epistolam misisti dicens uti Hippocrati Coi medico ab Aesculapio genus ducenti mitterem, misi, hocq; ab eo respon sum tuli, quod mihi scripsit, uti quam primum ad te mitterē, qua re Gymnasden dieuty chen cum eo ad te misi, uale.

Hippocrates Demetrio hæc signi ficat.

Quid de Hippocrate Hystanes regi scribat.

Magnus

Magnus Artaxerxes rex regum Cois hæc dicit.

Ippocratem medicum nuntiis meis date malos mores habentem, & in me, & in Persas insultantem, & obloquentem, si minus, scitote & uos primos sceleris, & errati eius poenas duros. Nam bello persequar, uastabo, diruam urbem uestram, & insulam, & in pelagus pessundabo ne posthac unquā fuerit, necne hoc loco insula, uel Cos urbs dignoscatur.

Quid Artaxerxes Cois scribat.

Coorum responsio. Populo Coi sic uisum est Artaxerxis regis nuntiis respondere.

Oi nihil Merope, Hercule, & Aesculapio non dignū facient, quorum causa ciues omnes Hippocratem non dabunt, tametsi pessime perituri sint, Dario namq; Xerxiq; eius auis literas ad sese scribētib; terram, & aquam a se petentibus populus Cois non dedit, cum eos uideret, si contra sese uenirent, posse sicuti ceteros homines perire. Quamobrem o nuntii, qua uia uenistis, eadem a Cois abite, uestroq; regi nuntiate, quod Hippocratem non dandum non dabunt, quod & dii non & nostrum curam non habebunt.

Coi regi quid responderint.

Senatus Populusq; Abderitanus Hippocrati salutem, & gaudium dicit.

Vnc o Hippocrates uir in maximo periculo nobis uersat, qui magno ornamento & nunc, & post in alios annos nostræ urbi fore putabatur, & sperabatur. Quod utinam ne nunc dii omnes nos adeo perosi sint, uti hunc hominem ob sapientiam, qua præditus est, inuideant, qua tam magno malo correptus est, uti non parum timeamus, numne uerū sensum Democritus amiserit, quod si est, penitus ciuitas Abderitana periit. Nam rerum omnium oblitus est, curamq; sui, & suorum nullam habet, dies & noctes uigilat, singulaq; & magna, & parua ridet, nihilq; ratus esse uitam totam degit. Si quis præterea uxorem ducat, negotietur, primas in foro adipiscatur, honores uel alios, & magistratus nanciscatur, legetur, ad rem uel aliam a senatu designetur, ridet, si quis etiam morbo afficiatur, saucietur, pereat, ridet. Disquirat præterea bonus hic uir de rebus, quæ sunt apud inferos, & sunt, hæc q; scribit, plenumq; imaguncularum esse aerem autumat, seq; uolucrum linguas, & uoces intelligere, & audire dicit, crebroq; noctu solus surgit, quieteq; consistit, nonnunquam canenti similis sedet, seseq; quandoq; uagari, & peregre proficisci dicit per totum, & immensum terrarum orbem, co-

Hippocrates accersitur ad Democriti curam.

Democritus quæ ab his insimulatur.

*Quid Hippocrates
si promittent
Abderitani.*

*Democritum qui
non sane mentis
esse putaret, quā
sani non essent, ni
deto.*

*Quantum sese
Hippocrati debi-
tuos fateantur.*

*Abderus condi-
tor urbis Abde-
ritanæ.
Quid Abderita-
ni Hippocrati.*

piamque rerum, multosque, & innumeros Democritos sibi similes esse dicit, men-
te autem, & sensu uero perditus, & correptus corpore uiuit. Hæc o Hippocra-
tes timemus, hæc perturbamur, tristescque sumus, quare celeriter uenito, nobis
consulito, patriam nostram seruato, nam a nobis nihil non sperare potes, & ho-
nore, & gloriā, & pecunias, quāuis apud te potiora sint, quæ doctrinæ sunt,
& peritiæ uirtutisque, quæ fortunæ, hæc tamen a nobis, & maiora conseque-
ris, Democritum si nobis seruaueris, nam pro Democrito quicquid auri apud
nos est, libenter profundemus, etiam si tota nostra urbs aurum esset, par non es-
set nostræ uoluntati, siquidem o Hippocrates cum Democritum languere ui-
demus, nostras leges o Hippocrates, languere putamus. Quamobrem uirorum
optime præstantissimum uirum curaturus uenito, non enim tanquam medicus
ad nos uenies, sed tanquam conditor, fundatorque totius Ionix, moenia nobis si
quidem circūdederis quibusuis ætēmiore, sanctioraque, nam urbem non uirū
restitues, sanabisque, senatum enim languentem, periclitatē, obsessum, clausum
aperies, & liberabis. Tute legum lator, tute iudex, tute princeps, & magistratus,
tute seruator, ac omnium artifex uenies, hæc o Hippocrates, te præstolamur,
hæc omnia si ueneris, nobis eris, hæc uia nō ignobilis, & obscura ciuitas, quin
imo potius tota Græcia, tui eget, te rogat, uti sapientiæ corpus conseries, do-
ctrinamque ipsam, & sapientiam ad te legare putato, quæ te roget, uti sese ab
hoc malo liberes. Sapientia quidē uti nobis uidetur, omnibus cognata, & amā-
da est, sed iis potissimum, qui ea nuper, & proxime priuati fuerunt, quemadmo-
dum nos, quin magis probe scito te maiorem gratiā ab æuo futuro, futurisque
hominibus initurum, si tua opera uideat sibi ea ueritate, qua sperat, primas ob-
tenturum Democritum non defuturum. Tu quidem Aesculapio & genere, &
arte coniunctus es, hic autem Herculis est abnepos, de quo & Abderus est, quē
admodum de quoquam profecto audiuisti, de quo, & de cuius nomine est no-
stra ciuitas, quamobrem scito te ab eo maximam & gratiā, & beneuolentiam
initurū, cum intelliget abs te Democrito medelam adhibitam fuisse. Cum er-
go uideas o Hippocrates sensus corruptelam, obliuionem, & insensilitatem in
hunc populum, uirumque præstantem prorūpere, uti ad nos festines, rogamus.
Heu quanti morbi his ingruunt, qui bonis perfluunt, quantum enim antehac
Democritus sapientiæ acumine pollebāt, tantum nunc mentis istu periclita-
tur, maleque afficitur, ceteri autē Abderitani quotquot sunt, rudes quidē sunt,
sensum tamen communem, & mentem habent. Quinetiam nunc prouidentiores;
& perspicaciores sunt ad huius uiri sapientis morbum & discernendum, & diu
dicandum, qui antehac imprudentes habebantur. Cum Aesculapio igitur pa-
tre uenito, cum Herculis filia Hepione, morborum uē sedatione uenito, cum
Aesculapii filiis, qui ad Troiam militarunt, uenito, nunc Phænia morborū re-
media tecum afferens uenito, terra namque melius, & feracius nunquam alias ra-
dicum fructus, & herbarum remedia, & malorum auxilia tulit, nunquam terra
ferme

ferme flores insanix remedia foecundius, montiumq; uertices tulerunt; quam nunc ad Democriti salutem, & sanitatem. Vale.

Hippocrates senatui populoq; Abderitano salutem,
& gaudium dicit.

Tuis uester Amelesagores Coum uenit, casusq; tunc, & eo die Virgæ resumptio, & replantatio fuit, uti scitis anniuersaria nobis celebratio, conuentus, celeberrimaq; pompa ad cupressum, quam consuetudo est omnibus, qui adsunt deo deducere. Sed cum & ex uerbis & aspectu festinare Amelesagores uideretur, persuasus negotio, quod urgebam, peracto, litteras uestras perlegi, ualdeq; miratus sum, quod adeo de unius hominis salute ciuitas tanquam unus homo angeremini, & tumultuaremini. Populi felices profecto sunt, qui bonos uiros, & sapientes sua tutamenta, & defensionacula esse dicunt, non moenia, non turre, cæteraq; propugnacula, sed sapientum uiroꝝ sapientes mentes, & consilia mihi profecto persuasi decorum gratias, & munera liberales artes esse, homines autem naturæ opera. Quamobrem o uiri & ciues Abderitani ne mihi succenseamini, si mihi uideor non uos, sed naturam ipsam me uocare, uti eius figmentum, & opus periclitatum ne præ morbo pereat, & cadat, caueam, restituam, & cõseruē. Quare præ uobis nunc ego naturæ, diisq; auscultabo, Democrituq; affectum curabo, siquidem & hoc morbus est, & non deceptio, & error, qui uos cæcutire, & hallucinari faciat, quod equidem opto quod maius erga illum benignitatis, & amoris uestri signum erit hac suspitio, ne, & timore uos adeo commoueri, & perturbari, mihi uero cum accessero nec natura, nec Deus, nec uos argentum polliceatur. Quamobrem uiri Abderitani ne me cogite hoc capere, sed artis liberæ libera esse opera finite. Nam mercede, præmissq; capri disciplinas seruire cogūt, & ex pristina libertate quasi captiuas reddunt, quod utinam sicuti par esset, mentirentur tanquam de magno morbo, & negarent tanquam de paruo, pollicitiq; non irent, rursusq; non uocati non accederent. Misera quidem est mortalium uita, quod eam penitus totā tanquam hybernus flatus, & uentus infœcunda, inutilis, non ferenda perperat, & penetrat auaritia, & argenti cupiditas, ad quam cum omnes medici æquo passu accelerent, utinam scirent eā difficilius curari, q̃ furoris, & insanix morbum, quæ tametsi diuina, beataq; censeatur, tamen malus est morbus, maleque afficit. Si quidem censeo morbos & animi omnes affectus uehementes, esse furorē, qui in mentibus nostris quasdam opiniones, & imagines suscitant, de quibus qui uirtute perpuratus sit, liberatur & sanatur. Si quauis autem uia ditescere uoluissē o uiri Abderitani, decem talentorum causa non uenirem ad uos, sed magnum Persarum regem petissē, ubi plenæ beatarum opū urbes ad me uenissent, quo malam pestilentiam ab sese depellerem, sed hostē Græciæ pro-

Quid Hippocrates Abderitanis.

Amelesagores Abderitanus.

Quid sint docti homines suis uerbis.

Spernit pecunias.

Disciplina libera sunt.

Qualis auaritia.

Pecunias bono modo parandas esse.

Quo hostes de bellauit.

incipiam negavi me uelle malo morbo liberare, qua re, quantū in me fuit, prælio nauali barbaros debellaui. Quod si pudendas opes ab rege cepissem, has tanquam heliopolim, & machinamentum ad urbes Græciæ capiendas, & expugnandas contulissem. Diuitiæ uero non sunt, quæ undiq; & quouis modo comparantur, magnum quid profesto sunt uirtutis sacra, non sub iustitia latentia, sed in aperto sese proferentia. Nonne scis? par scelus esse, hostes seruare, & amicos præmio curare. Sed nostra o popule Abderitane non sic habet, morbis qui dem non fruor, nec gaudeo, nec per uota, & libenter. Democriti mentis alienationem, sed moleste audiui, qui si ualet, & sanus est, & saluus erit, si lanquet, a me curatus, amicior fiet. Nam eum seueris, firmis, solidisq; moribus præditum esse audio, ac urbis uestræ ornamentum. Valete.

Hippocrates Philopoemeni salutem, & gaudium dicit.

Vi tuæ ciuitatis mihi literas legati , & tuas reddiderunt , te quidem mihi pollicente & offerente hospitium , cæteraq; uitæ commoda. Valde lætatus sum secunda fortuna, utinā ueniamus, nam quantum ex tuis literis percœpimus, meliori spe uenimus, cum hominem hunc non insaniam, sed animi quodam robore, & uehementi destinatione & ualetudine ductum scriptione uestra demonstratur liberorum, uxoris familiaris, & alterius omnino curam nullam habere, diesq; uel sese degere, plerumq; autem in speluncis, sub amœnisque in tenellis, & mollibus herbis, uel ad aquarū crebra, & quietididem plurimum atra bile uexatis, & melancholicis eueniūt, iturni sunt, solitarii, locaq; deserta frequentant, hominū conum aspectum tanquam alienorum auersantur, quod magis in studiosis, cæterasq; curas præ una sapiētia a sese abigit, quam seruos, & seruas per domos contententes, & tumult, & sedāt, itāquam cum his subito herus, uel hera comparet, t, & sedantur. Similiter & cæteri animorum affectus, qui hosunt ministri, cum sapientiæ species, & aspectus sese obtuincipia spernit, & abigit, Speluncas insuper, & quietem apins insani, sed ii qui humana negotia contemnunt, tranquillum enim mens curis externis, & tumultu perfracta, & delassare uoluerit, statim tūc illud in quietem declinat, & mens ipsa perfracta ad sese redit, ueritatīq; locum circūspicit, quo nōon uxor, non liberi, non fratres, non cognati, non serui, nonno quicquam turbā iniiciens sese cōferat. perturbātia enim exclusa absistunt, præq; eorum reuerentia, quæ illic habi-
tant.

tant, propius accedere non audent. Nam locum illum disciplinæ habitant, doctrinæ, liberales artes, cunctæ uirtutes, numina, Dii, cōsilia, sensus, magnus axis; polus uē, locumq; hunc sidera plurimum sese mouentia coronant, quo fortasse Democritus præ sapientia cōmigravit. Deinde cum non amplius, qui sunt in urbe uideat, utpote qui procul a uulgo peragret, ob hancq; solitudinis appetentiam insanire putatur, quod Abderitani pecunia, & argento deprehendere student, quoniam Democritum non intelligunt, nec cognoscunt. Tu uero philopœmon amicorum optime, hospitium nobis parato, nam urbi perturbatæ turbam præbere nolo, cum te quemadmodum Icīs, uetustum hospitem habeam. Valebis.

Hippocrates Dionysio salutem, gaudium ue dicit.

El nos Halicarnassi expectato, uel ad nos o amice ante uenito, summa namq; necessitate, festinantiaq; Democriti causa mihi Abderam eundum est, ad quem languentem, & affectum urbs Abderitana me uocauit, quæ ob sui ciuis languorem adeo mihi affecta uidetur, uti magis ipsa curationis egeat, quandoquidem o Dionysi communis hic eorum affectus tanquam unius animi, & corporis omnem humanum affectum, & langorem superat. Quod in eo morbum esse non putō, sed immensam doctrinam, quæ reuera nimis magna non potest esse, sed quæ rudibus, & ignariis uideatur, siquidem uirtutis magnitudo nunquam nocuit. Morbi namq; opinione hoc creauit, quod superabundare uideatur ob eorum, qui cēsent, & iudicant, ignorationem & inscitiam. Quisq; enim censet, & opinatur illud in aliis superfluum esse, quod ipse non habet, quemadmodum timidi, & imbelles fortitudinem nimis magnam, & immensam esse dicunt, & auarus animi magnitudinem, & liberalitatem, uirtutisq; defectus omnis commensum modum superare, & superuacaneum esse putat. Nos autem cum eum uiderimus, uerbaq; eius audierimus cū præmonitione, quæ nobis inde fiet, melius dignoscemus. Tu uero Dionysi ad nos festinato, uolo enim te donec rediero patriæ meæ præesse. Nostrorum omnium, & in primis nostræ urbis curam habeas, nam ex contingentia hic annus sanus est, pristinaq; naturam habet, & seruat, nec morbi multi uexant, quare uenito. Domum uero meam tibi commodam, & opportunā habitabis, muliercula enim mea hac mea absentia, & peregrinatione apud parentes manebit, tamē & eius mores obseruabis uti hac sui uiri absentia probe degat, nec alios uiros cogitet, aut quæritet, haftenus tamen pudica fuit, parenteq; habuit ciuiles, & probos, patrem uero uetulum, sed seuerū, mirificeq; nequitias perosum. Femina tamen semper eget sese in continentia, & pudicitia continentis, suapte namq; natura nequitias insitas habet, quæ nisi quis in

Dionysius Halicarnassensis alius ab nostro histori co.

Suo loco hunc præficit.

Quid de feminis sentiat, uideto.

dies comprimat, tanquam arbores stolonies, emittunt, pullulatq; materiatio. Parentum tamen amorem, curamq; in huius femellæ custodiam diligentiorē ratus sum fore, non enim sicuti cum his, sic & cum hac benignitatis, & benevolentiae desiderium habitat, & degit. Quapropter admonitiones sæpe denigrat, contemnit, & auersatur, siquidem in omni re prudentius, & probius est, quod magis expers est, & minus afficitur, utpote præ beneuolentia, benignitate, & amore, minus perfractum cum sit. Vale.

Hippocrates Damageto salutem, & gaudium dicit.

*Damagetus
Rhodius.*

*Quam nauem ab
hoc petat, et cur*

resistat, et quid

*Modum in rebus
non seruare ma-
lum, et turpe est.*

*Quid Democri-
to dicturus sit.*

Vm apud te o Damagete Rhodi fuissem, nauem illam cum Solis signo pspexi, quæ mihi perpulcræ uisa est carina, & puppe optima, forulosq; amplos habere, tuq; eius compages laudaueras, quod celer esset, tuta, bene compacta, facileq; & bene regeretur, quodq; eius navigationis uelox, & tutus cursus esset, hanc ad nos mittito, sed prius si fieri possit, non palmulis, & remis, sed alis præmunito. nam res, & amor urget, festinareq; me cogit, uti q̃ celerrime Abdera pernauigemus, perueniamusq;. Nam urbem eam languentem propter Democritum morbo affectum curare uolo, si unquam de aliquo uiri huius decus, & famam audisti, huc eius patria furere maleq; insanire insinulat. Profecto uolo, potiusq; opto hunc non uere mente captum esse, sed potius illos hoc opinari. Semper aiunt, & in omni re ridet, signuq; hoc illis insanix uidetur, quare nostris amicis, qui Rhodi degunt dicito semper uti modum seruent, ne ue nimium rideant, nec nimium tristes, & seueri sint, uti his gratiosissimi sint, & esse uideantur, his autem uirtutis amatores, curatores, & indagatores, nam in unoquoq; hoc malum est, o Damagete, si nimium rideat. Nam si non seruare modum in rebus quandoq; malum est, & turpe, semper aut peius, & turpius est, dicamq; o Democrite, si quis afficitur, moritur, perimitur, siq; urbs aliqua obsidetur, rides, quicquid ue mali cadit, quicquid quisq; agit, materiam risus tibi præbet. Cum Diis pugnare nolito, si cum hæc duo in mundo sint lætitia, tristitiaq; alterum a te pepulisti; profecto beatus es, sed fieri non potest, si nec mater tibi languet, nec pater, nec præterea liberi, uel uxor, uel amicus, sed si propter tuum risum conseruantur, cætera cuncta felices. Sed si quis languet, rides, si quis moritur, gaudes, si quid mali audis, exhilararis, pessimus es o Democrite, proculq; ab omni sapientia, si hæc non censes esse mala. Tristis ergo Democrite esto, & atra bile agiteris, si minus, in periculo es, ne & tu Abderitanus esse censearis, & urbs prudentior habeatur. Sed de his quidem Damagete illic diligentius differemus. Nauis autem, & tempus, quo hæc ad te scribimus, & mittimus, nos moratur. Vale.

Hippocrates

Hippocrates Philopoëmoni salutem, & gaudium dicit.

Vm mente periculatorem, summaque cura super Democri-
ti te disquirerem, nocte quæ eum diem secuta est, quo ue-
stras literas acceperam, aurora iam incipiente cum uix dor-
mitarem, mihi sese hoc insomnium obtulit, quod certum,
& uerum fore puto, confestim nanque mirandum in mo-
dum expergesfactus sum. Nam Aesculapium uisus sum mi-
hi uidere cum iam ad ipsas portas Abderitanas peruenis-
sem non eo habitu, gestu, lenitateque qua eius imagines uideri consueuerunt,
sed experrectus, commotoque similis, reuerentiorque, & magis timendus, &
forma augustiore quàm antea alias uidebatur, duoque eum dracones sequebantur
serpentium modo eleuati, & superbi, longoque tractu & ipsi festinantes, uisusque
horrendi, quemadmodum in solitudine, & in curuis uallibus subsibilantes ob-
uiantur. Comites autem pone, longeque subsequerantur, cistasque & pixides
medicamentorum plenas clausas ualde gestabant. Deinde manum Deus ipse mi-
hi porrigebat, quam lubens, & impiger prehendebam, rogabamque mecum uti
ueniret, meque in hac curatione ne desereret, qui nihil mei nunc eges ait, sed
hæc te hospitio suscipiet Dea mortalium, & immortalium communis. Con-
uersus ego femellam pulcram, magnam, negligenter indutam, palliatam, pel-
lucentem uideo, pellucebant enim eius oculi, clarum, & purum lumen emitte-
bant, uti stellarum splendor uideretur. Deus quidem separatus a nobis abiuit,
femella uero hæc me leni quodam tenore manu prehendit, mihi que studens
per municipium ducebat. Cum uero prope hospitium fuimus, quo mihi di-
uertendum esse uidebar, discessit ceu simulachrum quoddam, & Phasma solum
hoc dicens cras apud Democritum te conueniam, qua uti discederet: conuer-
sa, quæso te inquam optima, quæ nam es, quamque te nominabimus, quæ Veri-
tatem ait, hæc uero quam uenire uides, Opinio uocatur, confestimque alia quæ-
dam mihi comparuit, non alia quidem, nec eadem, tamen audentior, & seuera
magis uidebatur. Qui cum surrexisssem, somnium mihi ipsi interpretatus sum,
Democritum non egere medico, nam unde medicorum Deus ipse discederet
tanquam curationis materiam non haberet, stultum est eomediendi causa quæ-
quam accedere. Quare ueritas quidem a Democrito est sanum eum esse, sed
opinio est eum sanum non esse reuera ab Abderitanis est. Quæ uera quidem
esse credo Philopoëmon, & sunt, non enim somnia non agnosco, quæ præser-
tim ordinem seruant. Medicatio namque & uaticinatio cognata sunt inter sese,
quandoquidem & harum duarum artium pater, & auctor est Apollo, proa-
uiusque noster præsentis, & futuros morbos prædicebat, & affectos, & afficien-
dos curabat. Vale.

Philopoëmoni
somnia narrat.

Aesculapius per
somnia uisus.

Phasma.

Veritas, opinio.

Pater medicina,
et uaticinatio
est Apollo.

nam uentriculi, stomachi ue malignitatem cognoscimus, subnotamus, uide-
musq; commensumq; medicinae modum & potius ad ignotam naturam meti-
mur, & coniectamur. Non enim una est, & eadem rerum omnium natura, sed
diuersa tametsi quod sibi consentaneum est, & commodum asciscit, determi-
nat, & definit. Quandoq; etiam plurima serpentina, uenenatq; malū uirus her-
bis iniecerunt, circumq; spiritu, anima, & aura interiore hiādo pro auxilio ma-
lignitatem inspirarunt. Quinetiam si quædam infectio, malus odor, ferinus,
uenenatus ue, externus & alienus comparuerit, cum pullularet, seu ars casu ali-
quo uia recta declinauerit, & errauerit, Certiores præterea, firmioresq; semper
purgationes sunt, quæ ueratro, helleboro ue fiunt, quo Melampus ad Proeti
filias, Anticyreusq; ad Herculem purgandum uisui fuisse traduntur. Utinam nul-
lo horum nos ad Democritum utamur, sed illi potentior medicinis omnibus
sapientia finem faciat. Vale.

Veratrum cate-
ris præponit.
Melampus Præ-
ti filias eo pur-
gauit, Herculem
Anticyreus.

Hippocrates Damageto salutem, gaudium ue dicit.

Oc illud Damagete fuit, qd̄ putaueramus, Democritus nō
delirat, sed cūcta sup̄sapit, nosq; sapientiores, prudentio-
resq; & temperantiores reddidit, per nosq; cunctos ho-
mines, tibiq; amice nauem Aesculapii reuera remissi, quam
nobis miseris, & quidem sanam, & incolumen cum Solis si-
gno, siquidem reuera deo coadiuuante uelo cucurrit, dieq;
Abderam peruenit, & pernauigauit, quo scripserā me per-
uenturum. Pro portis quidem Abderitanos omnes una expectantes offendi-
mus, nō solum uiros, sed & feminas, quin & senes, pueros, & infantes per Deos
tristes tanquam Democritus insaniret, qui tūc mihi uisus est reuera sapientia,
& philosophia cunctos mortales superare. Qui cum me uidissent, aliquantum
respirare, & ad sese redire uisi sunt, & optime sperare. Philopœmen uero me
in hospitium ducere uoluit, quod & illis decretum erat. Tunc autem inquam
o uiri Abderitani, nihil mihi prius agendum est, q̄ut Democritum uideam,
qui cum hoc audissent, probarunt, & lætati sunt, meq; statim per forum duxe-
runt, plurimi nos sequebantur, multi præcurrebant, nonnulli utrinque decurre-
bant clamitantes o Iupiter seruato, adiuuato, medicato. Quin ego eos bene spe-
rare, & bono animo esse iubebam, quod fortasse nullum inesset malum, siquid-
que inesset, paruum esse, curatuque facile temporibus etestis fretus, simulque
hæc dicens pergebam, cum domus eius non procul esset, quin potius urbs to-
ta, quæ nanque aderat, cum secundum moenia habitaret, qui me placide,
& quiete illuc ducunt. Post quandam turrim altus tumulus erat proceris,
& frondosis populis opacus, Democritique illinc conciliabula, & sedilia

Damageto nauē
remittit, et quid
apud Abderita-
nos egerit, nar-
rat.

hæc narratio q̄d̄
cum d̄b̄ uisum
fuerit.

Populi Abderi-
tani anxietas.

Democriti fides
de Hippocrate
tunc
Democriti seces-
sus, et studiorum
descriptio.

conspiciebantur, Democritusq; ipse sub quadam ramosa, & humili Platano sella lapidea confidebat solus, admodum pallidus, macilentus, barba promissa superiore tonsa, crassa lodicula conuolutus. Secundum autem eum dextra parte tenuis quædam aquula decliui tumulo defluebat placide murmurans. Fuit uero super tumulum illum, quantum coniectura suspicari licet, locus quidam Nympharum sedile circūuallatum arboribus, uitibusq; sponte natis. Democritus autem ipse compositæ, & honeste confidebat, super genuaq; uolumen habebat, & utriusq; alia patentia, & parata, multaq; animalia dissecta cumulatim strata erant, qui modo intentus continenter scribebat, modo placide, & quiete admodum persestebat, secumq; mussitabat. Deinde uero non multo post hæc peracta cum surrexisset deambulabat, uisceraq; eorum animalium perscrutabatur, rimabatur, & perspiciebat, cumq; ea deposuisset, residebat. Tum autem Abderitani moesti fere lacrimantes me circumsistunt. Hippocrates autem, Democriti uitam perspicis, quamq; ualde insaniam, uti quid uelit, aut faciat, nesciat. Quidamq; eorum cum mihi uellet magis eius insaniam demonstrare, postquam clare uociferatus esset, lacrimauit, & luxit femellæ similis liberorum mortem lugentium uiatorem agens, quod agebat, & gestabat alius dimittens, & perdens subsecutus est. Quæ cum Democritus subauscultasset, partim subsannauit, partim risu exagitaui, nihilq; amplius scripsit, caput autem crebro quatiebat. Tunc ego uos Abderitani hic manete, dixi, propius ego accedam, uerbaq; eius subausculabo, corpusq; cum uidero, huius affectus ueritatem dignoscam. Cum hæc dixissem, placide, sensimq; descendi, nam locus altus erat, & præceps, uix igitur gressum confirmans, & inhærens descendebam. Casu cum propius accessissem eum offendi nescio quid attente, diuineq; celeriter scribentem, propterea gradum continui, cessationisq; tempus opportunum expectanti. Qui paulo post meum accessum cum stilum deposuisset, a scripturaq; cessasset, me ad se uenientem aspexit, saluq; hospes dixit, & ego, tu quoq; plurimum Democrite hominum sapientissime. Qui ueritus, puto quod me non salutasset nomine, te autem ait quo nomine uocabimur, tui namq; nominis ignoratione te hospitem nominauimus. Hippocrates medicus inquam appellor. Num ne ait, nobilitas illa Asclepiadarum plurimum quidem decus tuæ in medica arte sapientiæ, & peritiæ peruagatur, ad nosque peruenit, quæ nam amice causa, necessitas ue huc adduxit, primum tamen sedeto, cernis enim quam sit non insuauis, nec procul ab amicitia hæc foliorum, & herbarum sella, quam uiridis, quam mollis, lubentius ergo sedeto fortunatorum, & beatorum, opulentorumq; sellas aspernamus. Cumq; cõsedissem priuatim ne an publicum ait, negotium agens, & tractans huc uenisti? clare nobis dissertato, nam & nos, quatenus poterimus, te adiutabimus. Quin aio reuera tua causa huc uenio, te uirum sapientem uti cõueniam, & uideam, causam etiã aliquã & patria habet, cuius legatus sum, qui dixit primum nostro hospitio uteris, Quem uti per omnia tentarem, tamen mihi clarum erat non in

sanire

*Democritus quid
ab Hippocrate
petat.*

sanire, dixi, Philopœmenem ciuem uestrum cognoscis, noui, inquit, Damonis filium dicis secundum fontem Hermaida, & Mercurii habitantem. Hūc ipsum inquam, cuius sum paternus hospes peculiaris, sed tu Democrite nos potiore hospitio suscipe, quæso primum dicito, quid nam scribis? qui cum paulū sese cōtinuisset, de furore, & insania, mania ue, dixit, scribo, pater & rex Iupiter aio, quam opportune contra urbem scribis, quam urbem ais Hippocrates? dixit. Sed ego Democrite nihil aio, quo pacto mihi hoc excidit, nescio. tu uero mihi dicito quid nam de insania scribis, num ne aliud nisi quæ nā sit, & quid quo pacto hominibus fiat, & gignatur, cumuletur, crescat, minuatur. Hæc, inquit, animalia, quæ hic uides propterea seco, non Dei opera perosus, sed fellis, bilis ue naturam, & situm disquirens, nam hoc esse plerunque causam insanix scis, cum in hominibus redundat, siquidem naturaliter in hominibus est plus, minus ue nonnullis. cum enim modus eius superat, tunc morbi fiunt, & aduentant tanquam materia subsistēte modo bona, modo mala. Tum per Iouem inquam Democrite, uere sapienterque dicis, quare te beatum, & felicem esse duco, cum tanta quiete, & otio frueris, nobis autē huius rei participes esse non permittitur, quoniam, aio, uel res familiaris uel agricultura, uel pignora, liberi ue, uel lucella, uel morbi, mortes ue, uel serui, uel nuptiæ, talia ue multa hāc facultatem, & opportunitatem nobis abscindunt, & auferunt. Tum quidem hic bonus uir ad suam consuetudinem delatus est, & deuenit, multumque risit, ac resedit, & quieuit. Tum inquam Democrite, quid rides? num ne quod boni, uel mali quid dixerim? qui magis adhuc risit, proculque spectantes Abderita / ni caput nonnulli quatiebant, frontem aliqui percutiebant, quidam crines, capillos ue conuellebant, nam quemadmodum mihi postea dixerant, maiore risu tunc usus fuerat, quam unquam antea consueuisset. Tum inquam Democrite sapientum optime, & summe causam huius tui affectus scire summi opere cupio, num ne tibi risu dignus uideor, uel quæ dixeram? quod cum de te didicerō, ab hac causa, & errore desistam, uel tu de me monitus, & reprehensus risus hos importunos compescas. Hic autem inquit me si redarguas, medicinam redargues, & medicabis, & curabis, sanabis ue, quam nemo unquam Hippocrates. Quomodo inquam summe, & optime sapientum, non merito reprehendaris, uel quo pacto non putas turpe, absurdum, & importunum esse mortem hominis ridere? uel morbum, uel insaniam, maniam ue, & melancholiam bilis ue atræ concitationem, uel cedem, & iugulationem, uel aliud peius, uel contra nuptias, celebrationes, conciones, coetus, conciliabula, mercuras, nundinas ue, liberorum ue procreationem, & nascentiam, uel Deorum ceremonias, & mysteria, uel magistratus, principatus ue, honestationes, & honores, quicquidq; omnino, qđ bonū ducitur, nā qđ molestū est, & miseratione dignū, rides, qđ laxitia, sitis, nulla uti apđ te sit boni, mali ue discretio. Qui ait hæc optime, & uere dicis Hippocrates, sed tū mei risus cām adhuc nō tenes, quā cū sciueris certo

Democritus quid scriberet, dicit.

Causa furoris, in sania, morborumq; est bilis.

Quæ mortales nexent.

Causam risus petiit.

Democriti risus reprehensio.

scio te legatione meliorem medelam reportaturum, qua meum risum patriæ, & tibi cures, & narres, cæterosq; homines temperatiores, & prudentiores red-
das, pro quibus, & me forsan uicissim medicinam doceas, cū cognoueris quā
to studio mortales omnes negligenda, momentiq; nullius curent, uitamq; totā
in his conterant, ridiculaq; consecretur. Tum inquam te per Deos rogo mihi
uti hoc differas, ne mundus totus nesciat se languere, ne ue omnino nō habeat,
quo leget ad medelam, cum extra sese, & mente captus sit. Qui suscipiens ait,
multæ sunt Hippocrates mundorum imperitiæ, & ignorationes, nullo modo
naturæ opulentiam amice despicio. Sed hæc quidem suo, & opportuno tem-
pore Democrite me docueris, nam uereor ne cum hanc imperitiā disserta-
ris, ridere incipias, tamen scito te huius tui risus nunc uitæ daturum esse ratio-
nem. Qui me placide, & uere prospiciens, duas inquit mei risus putas esse cau-
sas, & bona, & mala, unum hominem rideo plenum quidem ignorationis, ua-
cum autem recte factorum, studioq; omni, & re puerascens, laboresq; im-
mensos nullius utilitatis causa capeffentem, terrarumq; orbem immensum, &
omnes eius recessus argenti, & auri gratia peragrantem, nunquamq; ab hac re
cessantem, uti plus pareat, habeatq;, quo fit, uti qui hæc festetur, tabescat, & mi-
nuatur, nec pudet sese falso dicere, & appellare felicem, & beatum, quod terra
rum hiatus manibus uinctorum fodiat, & eruat, quorum plurimi terra soluta, &
supercadente necantur. Quidam uero diutius in hac necessitate tanquam in pa-
tria, poenæq; perpetua permanentes per pulueris uestigia aurū, & argentum ri-
mantur, & uestigant, cuius segullum indicium, & ramentum cum inuenerūt, ha-
renam aliam aliunde excauant, terræq; uenas secantes matris glebularum ad opulē-
tiam semper egerunt, cum una, & eadem terra sit, quam & mirantur, & calcant.
Quantus risus mittendus esset & in eorum superuacaneum laborem, & in eos,
qui terræ latentia festantur, & amant, quam liquido contumelia, & iniuria affi-
ciunt. Quæ patet cum de uisceribus eius canes quidam pascant, & mercentur,
quidam equos, quidam ex ea latifundia sibi præfiniunt, & ascribunt, asciscunt
ue. Plurimis alii dominari cupiunt, & imperare, cum sibi nequeant, multi cu-
piunt uxores ducere, & festinant, quas paulo post eiiciunt, plurimi amant, post
modum oderunt, multi liberos suscipere, & generare cupiunt, quos iam adul-
tos abdicant, quod nam malum, & superuacaneum sine ratione, & prudētia cō-
siliū, & studium est? quod nihil ab insania differt. Cognatos quidā bello per-
sequuntur, & tollunt, solitudinem postea lugent, nunquam quiescunt, quidam
regibus, & dominis insidiātur, quidam homines necant. Terram quidā fodiūt,
& excauant, argentum quæritant, quod cum inuenerunt, terrā mercari cupiūt,
quam cum emerunt, fructus eius, & redditus distrahunt, quos cum distraxerunt,
argentum rursus congerūt, & captāt, qui in quantis mutationibus, & uitis sint,
& uersentur perspicis, cum opes, & substantiam non habent, captant, cum ade-
pti sunt, abscondunt, & euanesce faciant, Derideo hos in iis rebus, in quibus
male

*Democriti risus
causa.*

*Democritus qua
derideat, aspice.*

*effusum rursus
b.*

male agunt, produco risum in iis, in quibus mala fortuna utitur, fas enim, & ueritatis iura prætereunt, & præuaricantur. Quidam inter sese contendunt, & rixantur, perpetuasque inimicitias gerunt, contraque parentes, fratres, & ciues, quæ faciunt ob eas res, & possessiones, quarum nemo mortuus herus est, & domus, naturæque iura spernunt, nefanda sequuntur, sese mutuo mactant, patriæ, & amicorum indigentiam despiciunt, & dissimulant, per nefas rebus non dignis, & inanimis ditescunt, & exornantur, totaque re familiari, & substantia statuas mercantur, quoniam loqui uidentur, eos qui uere loquuntur, oderunt. Præterea res non faciles, & uarias appetunt, nam cum terras, & continentem incolant, mare, & insulas cupiunt, cum mare, & insulas tenent, & colunt, continentis desiderio capiuntur, cunctaque in suum usum, & utilitatem conuertunt, & metiuntur. Fortitudinem in bello laudant, cotidie tamen nequitia, & auaritia uincuntur, moribus adeo cunctis, & malis affectibus languent, & corripuntur. Cur ergo & in qua re Hippocrates meum risum reprehendas? cum omnes sint in uita Therpsitæ, suam enim stultitiam, & inscitiam perspicit nemo, sed alter alterum deridet, nam qui sibi temperati, & sobrii uidentur, ebriosos derident, quidam eos, qui amant, cum ipsi morbo grauiore, & peiore laborent, quidam nauicularios, quidam colonos, & agricolas, nam artibus, rebus, & operibus discordant. Tum aio, Democrite, hæc quidem uera sunt, nec alia ratio, & oratio uerior est, & accommodatior, quæ mortalium miseras patefaciat, & nunciet, sed actiones, & negotiationes tanquam legum latores mortalibus necessitatem hanc imponunt struendæ, & regundæ domus causa, compingendæque nauis, cæterarumque reipublicæ administrationum, quibus opus est, et melius hominem sese exercere, non enim ad desidiam, et inertiam eum natura procreauit. Præterea honoris ambitio, gloriaque cupido late diffusa, et sparsa animum recta cogitantem, et dignoscetem in multis aberrare cogit, cum omnes summo studio mentem eo tanquam ad casum, signum, et finem dirigant, non tamen firmo tenore rem incertam, et obsecuram sibi præfiniunt, et præuident. Quis nam Democrite dixi, cum uxorem ducit, diuortium, mortem uel cogitat, et sperat? quis uel similiter, cum liberos suscepit, internitionem, uel interitum? quin etiam nec quisquam in agricultura, nec in nauicularia, nec in regio imperio, et ducatu, nec in omnibus rebus, quæ in uita sunt, et uersantur sese aberraturum, ac inde casurum antea præcepit et cogitauit, quin potius in his quicquid optima spe pascitur, et est, peiora uero, et aduersa ne cogitat quidem, nec meminit. Quare caueto, ne risus hic tuus his inportunus, et incommodus esse uideatur. Democritus autem ait mente, et ingenio tardus admodum es, longeq; Hippocrates a mea sententia distas, cum turbæ, et quietis præ inscitia modum non prospicis, nam si quis hæc prudenti sensu digerat, et ministret, facile ab his liberabitur, meumque risum uehementer eleuabit, nunc autem tanquam in uitæ rebus commodis, homines mentes læsi excutiunt, et hallucinantur, sensusque ratione carente, motusque non cōpo-

Stultitiam deridet, et auaritiā, inconstantiamque.

Quæ inter se discordent.

Quid ambitio faciat.

Cogitatio futurirara est.

Prudentia quid faciat.

sito labuntur, difficulterq; docentur, cum sola hæc admonitio satis esse deberet mutatio rerum omnium, quæ celeri uersatione prorumpens ex improviso cuncta uersat, & rotat. Homines uero tanquam in re commoda, certa, et firma statuti passionum, et affectuum crebro aliter, atq; aliter prorumpentium obliuiscuntur cupientes nocitura, et tristia, quærentesq; non conferentia calamitatibus plurimis peruoluantur. Si uero quisq; pro uiribus, quæ facit, mète prius agitare, uitam ab omni casu liberam, et immunem conseruaret, seq; sapientem, & gnarum redderet, suumq; iudicium, et prudentiam liquido dignosceret, studiumq; infinitum in nulla cupiditate poneret, distenderet, moliretur ue, natumq; ditem, et opulentam, cûstarumq; rerum alumnâ, nutricem, et matrem per sese cognosceret. Quemadmodum enim in optimâ, secunda ualitudine, et habitu morborum periculum patet, et timetur, sic et magnitudo rerum secundarum fortunatarum ue fluxa, infirma, et fallax est, quod mortales in aduersis liquido perspiciunt, cum quidam uicinarum res præ malignitate despicientes pereunt, quidam nota, et patentia tanquam ignota, et non patentia non prospeciunt, quidam longam uitam sibi promittunt, et proponunt per exempla præsentium, et præteritorum, quibus futura prospiciunt. Propter hæc rideo, quærisum homines stulti, non prudentes poenas improbitatis suæ dantes auaritia plenitate nulla satiati inimicitia, odio, insidiis, dolo, inuidia (difficile est uerbis multa machinamenta malignitatum expromere) non probant. Quædam enim imperitia et in his est, dolosis implicationibus, mente tortuosa, et sensu cum hominibus uersantur. Modus autem uirtutis apud istos est, qui semper ad deteriora declinet, et tendat, mendacia siquidem amant, et exercent sese uoluptatis appetentia, et amore peromant, legibus non parent. Meus autem hic risus eorum auiditatem, et appetentiam discernit, et patet facit. Speciei uero, seu uisus; et auditionis, auditus ue participes non sunt, solo autem hominis sensu mouentur, sensus illa uera perspicacia procul est, et lucet, quod præsens est, quodq; futurum est, prospicit, cuncta his displicent, ac rursus, iisdem proxime accedunt, eadem retractant, et exercent, nauicatoriam auersati, paulo post nauigant, cultum agrorum a sese qui pepulerunt, statim rursus agriculturam exercent, coniugem qui abegerunt, rursus alteram ducunt, liberos qui sepeliuit, alios captat, et educat. Senium quidam optant, cum eo peruenerunt, dolent, et gemunt, statim nullo firmam habent mentem. Principes, duces, et reges priuatum beatum esse ducunt, priuatus principatum, et regnum optat. Qui rempublicam regit, et tractat, opificem beatum ducit tanquam omni periculo uacuum, opifex autem illum tanquam in omnia potentiam, et ius habentem. Quietis autem, et uirtutis rectam uiam, puram, non asperam, certam, non fallacem non cernunt, quam nemo perrepat, sed contrariam capessunt, inaccessam, tortuosam, asperam tanquam per compendia ferantur, plurimi uero cum ab ea discesserunt, et errauerunt, delassati, et anhelantes tanquam eos quis insectatus sit, subsistunt, postea

Secunda fluxa sunt.

Diuerse hominum affectus quid agant.

Quidam bini

Quidam bini

Contraria optant.

Quidam bini

riuſq; producti contendendo tandem perueniunt. Quosdam uero horum amo-
 res nefandi cubilis alieni diſtrahunt, corruptela impudenti conſiſos, & auden-
 tes, quosdam auaritiæ morbus immenſus, & infinitus tabefacit quidam inter
 ſeſe inſidias moliuntur. Quidam per aerem ueſti gloriæ, & ambitionis amore
 in profundum exitii ſcelere, & malignitate deducuntur. quidam arant, & fo-
 diunt, quidam domum ſtrunt. Quidam donant, & gratiam captant, deinde poe-
 nitentia duſti amicitia ius uiolant, & ſubtrahunt, maleque afficiendo ad ini-
 micitiā deueniunt. cognationis ius quidam calcant, oppugnant, & frangūt,
 cauſa horum omnium eſt Auaritia. Qua nam ergo re hi ab infantulis differūt,
 quibus mens, & ſenſus ſine diſcretione, & ratione ineſt, quicquid ſeſe his offert,
 uolupte eſt. Si quid inter loquendum, & in uerbis inæquale, & quod non pla-
 ceat, exit, irascuntur. quatenus autem a brutis & feris diſtant? niſi quod feræ in
 ſua libertate, & peruiſcia perſeuerant, quæ ſatis ſibi eſſe, & ſufficere uidetur.
 Quis nam leo autem in terra defodit & abdedit? quis taurus uti diſceſceret, &
 pluſq; ſocius haberet, depugnauit? quæ panthera, & pardalis uti ſe faciat ab
 aliis ſeſe ſeparauit? Lupus uero cum quiduis cibi ſeſe illi obtulit, neceſſitate, &
 fame coactus laſciuit, ceſſat, & ſedatur, ſitit aper dum ſeſe aquila ſaciuit. Ho-
 mo autem dies noctibus coniungens nullum habet coenandi, comeſſandi, ſeſe
 ſaturandi modum. Concubitus quidem brutorum ſemel in anno certus ordo ſi-
 nem facit. Hic autem homo continua ſerie nequitiarum a ſili ſurorem habet.
 rum Hippocrates plorantem, quod ob amorem utiliter excludatur, non deri-
 debo? Maxime uero riſum produco, ſi quis uti periculum deuiter, per rupes,
 & prærupta, pelagiq; profunda feratur, nonne & illum deridebo? qui nauem
 mercibus multis onuſtam ſubmerſit? deinde mare reprehendat & incuſet, qđ
 eam plenam demerſit, quod quidem nullo modo ridiculum duco, ſed exagita-
 tione maiore, cuperemq; inuenire, quod eos magis moleſtaret, quin medicina
 nulla ſuper his eſſe debuit, quæ præonica medicamenta arte conficeret. Tuus
 ille progenitor Aſculapius Aſclepios ue te admoneat qui cum homines ſer-
 uaffer, fulmine gratiam tulit, nonne uidet & me in aliqua maleficii, & ſcleris
 parte eſſe? qui cum inſania cauſam diſquirerem, bruta maſto, & ſeco, cū hoc
 ex hominibus inueſtigandum eſſet, nonne etiam uidet, quod & mūdus ipſe ho-
 minum odii plenus eſt, nam infinita contra eos mala congregauit. Totuſq; ho-
 mo ipſe ab ſua naſcentia, & ortu morbus eſt, nutritus autem, & eduſtus inuti-
 lis eſt, & ſui auxilii ſeruus. Cum uero creuit, inſolens, & contumax eſt, manuum
 tractationem, & inſtitutionem imprudenter, & ſtulte fugit, cum uiribus pollet,
 & uiget, audax eſt, cum deſloruit, miſerandus eſt, ſuoſq; labores, & tempora ſi-
 ne ratione iactans, & digerens, nā talis de maternis locellis proſiluit. Propter
 ea hi quidem æqui, iuſti, legibus dediti, hi contra, hi autē iracundi, hi uero ſem-
 per in calamitatibus, rixis, pugnis perſiſtunt, hi autem in corruptelis, & adulte-
 riis, hi in temulentia, & popinis, hi aliena cupiunt, hi autem in ſuarum rerum

Scelera deſectan-
tur.

Quid poſſit auaritia.

Per bruta hoc
probat.

Cotinus inexplen-
bilis auaritia.

Aſculapii remu-
neratio.

Aſculapius cur
ſulminatus ſit.

Homo morbus
eſt.

Diuerſitas natu-
rae humanae.

*Secreta si resupina-
nentur, quid iuue-
nietur.*

distractione, & perditione uersantur. Potestas aliqua utinā accederet, quæ domos, & habitationes omnium resupinaret, & patefaceret, nihilq; tegumento arum interiorū prætermitteret, omniaq; quæ intus aguntur, inspiceret, hos enim deuorantes, & potantes deprehenderet, hos uomentes, hos uerberibus distorquentes, hos aliis insidias molientes, hos uenena miscētes, hos suffragātes, hos ratiocinantes, hos in amicorum accusationē subscribentes, hos gaudentes, hos ambitione, & gloriæ cupiditate mente captos, Præterea quædā altiores actiones sunt, quæ in animis reconduntur, partim adulescentulorū, partim seniorū, si quid ab his petas, negant. Pauperes si sunt, & ad opes perueniant, in tantam esuritionem, & auaritiam abeunt, uti fame consumantur, hi uero prodigi adeo sunt, uti etiam si uinciantur, bona diffundant. hi delicati adeo sunt, uti delitiis gestiant, cum multos pascunt, hi necant, hi sepeliunt, hi quæ habent, spernunt, hi maiora petunt, hi maiores actiones captant, & sperant, hi uerecundi nō sunt, hi astuti, hi simplices, hi percutiunt, hi mactant, hi superbiunt, hi multum cogitant, hi nihil, hi uana gloria tolluntur, & uolant. Hi quidem equis assunt, & student, hi uero canibus, hi hominibus, hi lapidibus, gemmis ue, hi lignis, tabellis ue pictis, hi æneis imagunculis, hi picturis, hi scripturis, hi legationibus, hi militaribus rebus, hi sacris, hi coronamentis, hi armis, hi occidunt, mactantur ue. Hi quidem horum sese ad pugnam naualem accingunt, & feruntur, hi ad rem agrariam, hi ad naues onerarias, hi ad senatum, hi ad concionem, hi ad forum, hi ad theatrum, hi ad fugam, & exilium, hi autem alio quoquā, hi quidem ad uoluptatem, & amoenitatem, hi ad intemperantiam, hi ad desidīa. Tanta ergo studia misera, & non digna cū uidemus, quomodo nō subfannabimus, & carpemus eos? qui tam incōstantem, & intemperantem uitam persequuntur.

*Quanta sit hominum ingrati-
tudo de pceptis*

Quod cum ita sit, magnoperē timeo, & putō hos ne hanc quidem tuam artē medicam probaturos, nam præ inconstantia, & omnisariam intemperantia his omnia displicent, sapientiamq; infaniam esse, ducunt. Quin etiam suspicor, imo liquido audio tuam hanc disciplinam diuexari, & lædi uel inuidia, uel ingratitude, uel malo eius usu. Nam languentes cum sani facti sunt, & seruati, morbiq; malignitatem euaserunt, Diis, uel fortunæ acceptum ferunt, plurimi etiam naturæ, qui de sese bene meritis est eum in se uel oderūt, parumq; deest, quin eum auersentur, putentq; se nihil ei debere, nihilq; eius opera ufos fuisse, nihil eguisse. Plurimi insuper artis impetiti, & rudes, quod melius est, eleuant, peius eligunt, nam non sentiunt, nec sciunt, cui potissimum suffragentur, nec languentes, & patientes aperte confiteri uolunt, nec ii, qui eiusdem artis sunt, suo testimonio confirmare, quoniam inuidia obstat. Non ignarus ergo harum nugarum hæc dixi, quoniam scio te ad res non dignas deuenire, cum ob opes, tum ob inuidiam taxari, nulla siquidem firmitate, nec testimonio notio cōfirmatur. Qui cū hæc dixisset, superfluit mihiq; Damagete diuinus uisus est, prioremq; formam exuisse, Democrite inquam summe, & præstantissime hospiti-
tum,

tum, summis a te hospitalitatis muneribus donatus. Cum patriam repetam, plurima siquidem tuæ sapientiæ admiratione compleuisti, præcōq; uerax tuæ humanæ naturæ redibo, quam uestigas, & mullitas, medicinamq; meæ mentis cum a te acceperim, discedam sic anni tempore, & hora poscente, corporisq; curatione, cras autem ad ea, quæ sequuntur, huc reueniemus. cum hæc dixissem, surrexi. Qui me uti comitaretur, paratus erat, sed cum quidam nescio unde superuenisset, libros clausit, celeriterq; ego ad reuera Abderitanos rediui, qui me in specula præstolabantur. Viri inquam, legationis, quam ad me missis, plurimæ gratiæ uobis & aguntur, & habentur, nam Democritum offendi, & uidi, sapientissimum uirum, qui solus potest omnes homines sapientiores, & prudentiores reddere. Hæc quidem habui, quæ tibi de Democrito lætus ualde, & gestiens Damagete narrarem. Vale.

Democritus Hippocrati bene agere.

Vperuenisti nobis uti furentibus ueratrū daturus persuasus ab his stultis hominibus Hippocrates, apud quos uirtutis labor insania, & furor esse ducitur, tūc enim forte, & fortuna cum uenisti, de orbis, & mundi situ, & dispositione, axium, & polorū descriptione, quin & de coelestibus astris & sideribus conscribebamus. Cum autem in his naturā noueris, quæ ualde hi populariter, importune mihi negotiū facesserent, quæq; procul ab insania, desipientiaq; forem, uidisti, meamq; naturam, & ingenium laudasti, sæuosq; & furiosos eos iudicasti. Nam imaginum læ, quæ per inane, & aera uagantur, nos in errorē ducunt, & decipiunt, sed quæ cum mundo conspiciuntur, & una eademq; uersatione, & permutatione uertuntur, & fabrefacta sunt, mens nostra ea, naturamq; eorum disquirat, & in lucē perducit, quorum testes erunt a nobis conscripti libri. Quamobrem o Hippocrates cum his hominibus te ire, & uersari non decet, quorum mens læsa, & nō cōstans est, si enim me ab his persuasus tanquam insanum potionasses, in uerā insaniam decidissem, hiq; & te, & tuam artem damnaissent tanquam meæ insanix causam. Veratrū enim sanis si detur, sensum, & mentem hebetat, non sanis uero ualde utile esse consueuit. Quod si me non scribentem offendis, sed iacentem, deambulantem ue, uel mecum uersantem, & mullitantem, sæpeq; modo indignantem, modo ridentem in iis, quæ mente uolutare, iisq; cognatorum, & amicorum, qui ad me uenirent, & salutare, mentem nō adhiberem, sed mirandum in modum mente, cogitationeq; insistentem, & contemplantem Democritum profecto puto specie ea, & uisu insanire putasses, similemq; ex iis, quæ uidisses, insanix simulachro. Medicū quidem oportet non solum ex specie, & aspectu morbos, & affectus iudicare, & contemplari, sed actus, gestus ap-

Democritus Hippocrati quid scribat, aduertito.

Cū superioribus hæc nō quadrat.

Veratū natura.

Democriti uerba momenti alienius.

petentias plurimum considerare, & recensere, morbusque numne tunc primum incipiat, medio ue loco sit, an finiat, differentiam, anni tempus, ætatem, quæ cum mature considerauerit, medelam morbo adhibeat, totumq; corpus, membra eius curet, nam ex his morbu facile deprehendas, & cognoscas. Misi præterea tibi de insania, mania ue libellum. Vale.

Libellus de insania.

Qui pituitosi, biliosi, insaniens des dignoscatur.

Citat hic epidemia.

Quid lingua amaricie tollat. Tibicinæ huius timore epidemia habent.

DE MANIA & INSANIA VE LIBELLVS

Venadmodum in libello, qui de sacro morbo inscribitur, dixeramus, causa fontica furoris, insania mania ue, cerebrum humiditas est, cum enim humidius est q; suapte natura consuevit, necessario agitur, quod cum sit, species, uisus ue, & auditus non consistit, sed crebro mutatur, alienaq; & uaria & uidet, & audit, linguaq; differit, quæ singulis momentis & uidet, & audit, cum uero cerebrum consistit, & quiescit,

homo resipiscit, pituita autem, & bile cerebrum corrumpitur, quod hoc modo dignoscet. Pituita namq; insaniens quieti sunt, non clamosi, nec tumultuosi. Qui uero bile insaniunt, semper aliquid agunt, maligni sunt, astuti, semperque mali quid moluntur, nec unquam quiescunt, & otiosi sunt, si quidem continua serie furore agitentur & insant, hæ sunt causæ. Si uero metus, horrores, & timores accedant cerebro calefacto bile per uenas sanguinolentas in cerebrum penetrante, & mutatione fit, cum autem bilis uenas repetit, corpus quiescit, molestatur autem, æstuat, obliuiscitur cerebro præter tempus pituita refrigerato, præterque consuetudinem consistente. Cum autem subito cerebrum per uenas iam dictas bile calefit, sanguine superbulliente somnia formidolosa uident, faciesque tanquam uigilet, flammescit, oculi rubescunt, mens aliquid mali semper facere molitur, hoc quidem in somno patiuntur. Cum uero sanguis rursus in uenas redit, & spargitur, quiescit. Peregrinationum autem, epidemiorum ue quinto tradidimus, quemadmodum illocutio fiat, aponia ue, & ignoratio, seu agnoea, & deliratio, paraleresis ue, crebraque subreuerfiones, seu hypostrophæ. Lingua autem exasperatur, & durescit, quæ nisi perluatur uerbum promere nequit, & amarore uexatur, quod plerunque sanguinis missio per uenam discutit, potus aquæ, mulsum, ueratri potio. Qui hoc patiebatur, cum non diu uixisset, finiuit. Quidam alius fuit, qui cum noctu potare uellet, tibicinam tibias inflantem horrebat, si audiisset, die uero nihil mouebatur.

Hippocrates

Hippocrates Democrito bene agere.

Edicæ quidem artis recte facta, catorthomata ue plurimi hominum non penitus probant, Diis enim acceptum sunt, si uero natura repugnans, & aduersata medicatum tollat, & soluat, tunc medicum accusant, & reprehendunt diuinum numen prætereuntes. Plus quidem reprehensionis quàm honoris hanc artem nancisci propterea puto, quoniam eam nemo penitus nouit. Nam nec ego ad summum medicæ artis perueni, quamuis senex iam sum, nec ipse huius inuentor Aesculapius, nam & ipse in multis recitauit, quemadmodum Scriptorum libri nobis traderunt, tua quidem epistola ad nos missa ueratri potionem reprehendit. Ductus equidem sum, & accersitus Democrite, tanquam insanu te uti ueratro purgarem, nec sciscitatus sum quis nam esses, sed postquam te conueniens cognoui, non per Iouem desipientiæ negotium, sed rerum omnium conceptaculum deprehendi, tuamque naturam, & ingenium ualde laudau, & admiratus sum, naturæque optimum interpretem, & enarratorem esse censui. Qui uero me duxerunt eos tanquam non sanos accusau, nam purgationis, & ueratri potionis ipsi potius eguissent. Quandoquidem ergo casus suapte nos eo deduxit, te uti cognosceremus, optime feceris, ad nos si crebrius scripseris, tuorumque scriptorum participes feceris. Misimus autem & nos ad te libellum de ueratri purgatione, seu helleborismo, Vale.

Quare medicina damnetur.

Medicinam nemmo perfecte nouit.

DE VERATRI PURGATIONE SEV HELLEBORISMO

Hippocrates Democrito bene agere.

Vi non facile per superna purgantur, ante potionem corpora multo cibo, quieteque madefaciant. Cum autem ueratum potauerint, corpora magis commoueant, nec dormiant, quod autem agitatio, & motus corpora conturbet, & moueat, nauigatio demonstrat. Cum autem ueratum magis agere, & purgare uolueris, corpora magis commoueto. Veratum autem iis periculosum est, qui sanas carnes habent.

Helleborismos.

Præterea qui post potionis purgationem non sitiunt, purgatio adhuc peiacta non est, nec ea prius cessabit, quam sitis aduentet. Conuulsio, spasmos ue post ueratum letalis est, si in magna purgatione superueniat, malum est. Si in uentris motionibus, & purgationibus, & uomitionibus sponte factis, quemadmodum oportet, purgentur, confert, & facile ferunt, si minus contra. Quemadmodum præterea, in præscito, prognostico ue dixeramus, superna purgatio

Præscitum citat. Veratri purgatio superna, et in ferna quibus conseruat.

his commoda est, qui cibos sine febre auersantur, cor uellicantur, caligant, os amarore uexatur, & uti in summa, & in uniuersum dicamus, doloribus cunctis, qui supra præcordia sunt, confert. Per inferna uero cum sine febre tormina uexant, lumborum dolor, genuum grauedo, cum menses non facile decurrunt, cum dolores sub sæpto transuerso sunt. Cum uero sic potionabis, urbanos, otiosos, pigros corpore plurimū caueto, & obseruato. maxime uero fuscis, carnes humidas habentes, & subscissas, balbos, & blæsos. Qui uero per morbi principia pituitosa per potionem discutere, & dissoluere nituntur, pituita crescente nihil profunt, quemadmodū in libello de ptisana dixeramus. crudus enim morbus cum est, nihil cedit, quæ enim morbo repugnant, & salutifera sunt, contabescunt, debilitato siquidem corpore morbus superat, languentesq; non medicabiles facit. Veratro autem, helleborisato ue eos, quibus de capite destillat rheuma, purulentis ne dato, mali ue coloris, nec rauescentibus, nec lienosis, nec exanguibus, nec uentositate laborantibus, nec tussi sicca, nec siticulosis, nec uentris dolore uexatis, nec distento uentriculo, nec præcordiis, & ilibus, & scapulæ distentis, laterumque dolore uexatis, nec torpidis, nec hebetius cernentibus, nec aurium tinnitu laborantibus, nec lotium non continenti, nec arcuatis, nec uentriculo, stomacho ue non ualentibus, nec ficosis, nec furunculosis. Sin autem ueratro purgare uideatur, per superna tutius purgabis, per inferna uero minime, quos cibus ualide nutricabis, & replebis. Quemadmodum autem in prædictorio dixeramus, ne cibaria auersantes, & nigra superuolantes, & deliros potionato. Præ dolore parum dormientes, lumina, & oculos audaces & patentes, uel reclinatos, tortuosos ue habentes, turgidos, caligantes, mali coloris, & discolorēs, nec febre æstuantēs, & præfractos, quemadmodum in libello de ptisana dixeramus, sesamo mistum, & sesamoides commo- de per superna purgat. Potio autem est drachma, uel eius dimidium cum acetum multo, tertiam autem huius partem cum ueratro misceto, & minus præfo- cat, strangulat ue. Quod & longas quartanas purgat, & eos, qui longa, & molesta febre uexantur, & eos, qui non sitiunt, nec excreant, hosq; non ante tria- tri- nundina, quandoq; & laterum morbo laborantes, conuoluuloq;. Sicuti autem in libris de feminarum morbis dixeramus, si locelli purgationis egeat, purgato.

Hippocrates

Quibus ueratri
non damnum.

Veratrum super
ne tutius pur-
gat.

Potionis ueratri
quantitas, et mo-
dus.

Hippocrates ad Thessalum filium.

Istoriae autem & rerum cognitio fili tibi curæ sit, Geometrix & Arithmetica. nam uitam tuam non solum illustrabunt, sed plurimum tibi ad res humanas usui erunt, quin & animum acutiorem, illustriorem & experrectiorem perficient, medicamq; rem & cæteras res omnes iuuabunt. Nā Geometrix cognitio cum multiplex sit, omniq; demonstrat, & perficiat, tibi usui erit ad ossium situs, positiones, status, luxationes, repositionesq; membrorumq; cæterorum ordinem. nam ad plurimam horum uersionem & tractationem & articulorum reparationem te peritiorem reddet, & ad ossium sese conterentium, & contritorum reparationem & refectionem & excuationem, compositionem, subtractionem, eductionem, medelamq; reliquam huius rei usu peritiorem, cum uideris, & cognoueris locum unde os luxauit, & quod nam os sit, quod inde luxauit. Numeraria uero, seu Arithmeticae series, & ordo, febrium ad circuitus, mutationesq; non rationales languentium, & morborum decretoria, fallaciam, & inconstantiam, cuncta tibi hæc sufficiet. Seueram hæc, & statam subministrationem in re medica habet, quæ tibi ad omnium partium, membrorum, morborum inspectiones & remissiones optimam notitiam sine errore, & noxa præbebunt. Quæ obrem summo studio ad huius peritiæ facultatem deuenito. Vale.

Quæ Thessalum
filium Hippocrates
discere uult.

Geometriam, et
Arithmeticam
cur.

SENATVS . CONSVLTVM . DOGMAVE . SENATVS

ATHENIENSIVM IN HIPPOCRATIS HONOREM

ET IMMVNITATEM

S. P. Q. Atheniensium hoc uisum est. Quandoquidem Hippocrates Cōs medicus ab Aesculapio oriundus maximam benignitatem & beneuolentiam Græcis omnibus cum salute demonstrauit cum alias, tum inaximè cum de barbaris nationibus pestilentia per Græciam totam debaccharetur, per singula loca, discipulos misit, qui cū omni medica facultate usi fuissent, pestilentiam sæuientem li-

Dogma Atheni-
sum in Hippo-
cratem.

Pestilentia disci-
pulis Hippocra-
tis sedata.

quido pepulerunt. Quodque uti medicina Græcis a sese tradita tuto, & certo modo languentes seruaret, conscripsit, ediditq; sine inuidia plurima uolumina, præceptaq; de medica arte, cum plurimos medicos esse cuperet, qui homines a morbis liberarent & seruarent. Quodq; Persarum rege ad sese eum accersente & pollicente honores, præmia, cōmoda, munera paria suis omnibus a se-

se præbita, quæque Hippocrates ipse peteret, & optaret, quod barbari regis pollicitationes contempserit, & spreuerit, quod hostis, & communis omnium Græcorum inimicus esset. Senatus ergo populusque Atheniensis uti semper Græcis utilia præcunctis elegisse uideatur, decentemque, & dignam uti gratiam pro meritis referat Hippocrati, Senatui populoque Atheniensi uisum est, & decreuit magna sacra, & mysteria Cereris Hippocratem docere, & participem facere, quemadmodum Herculem Iouis filium, coronamque aurea mille aureorum pondore coronari, coronamque eam magnis Mineræ quinquatris, panathenais uel, certamineque gymnico publicari, puerisque Coorum omnibus licere puerilem ætatem Athenis agere, & institui, quandoquidem eorum patria talem uirum produxit, ciuitateque Hippocratem donari, publiceque eum in Curia, Prytaneo uel nutricari.

SIMVLACHRYM GENII HIPPOCRATIS SVPER

TVMVLVM APPARENTIS CVM HIS VERBIS

QVI EPIVOMIOS INSCRIBITVR

*Figmentum hoc
obseruato.*

o

multi, multarumque urbium incolæ, summamque dignitate constituti, commune nomen Thessali cunctis quidem hominibus acerba, & amara necessitate datum est, Factorum statuta ferre. possunt enim quæcumque uolunt, extorquere ui, & facere. Tametsi nunc ego imago cum mea prole, gemina coronata, supplex in Mineræ ara sedeo, quæ nunc sum iis, qui me non nouerunt, opus est dissertare. Hippocrates, o uiri

probi, uel ei similis imago sum, non seuera, sed honesta, proba, & non contemnenda causa memineo, liberosque meos uobis huc sisto, uti cognoscatis, & sciatis, o plebs, & multitudo, uirique mihi familiares in multis, uti re uera dicamus, uestrum uestrarumque urbium plurimis amici cognoscimur, uti paucis absoluamus. Foris uero, & figuræ nomen, & similitudo iam pridem separata longius discessit, uideor tamen mea arte sanitatis, salutis, & uitæ causa multis hominibus fuisse, non iis solum, qui uestra incolunt, sed & Græcorum plurimis uobis finitimis cognoscimur. Quare uero tantum laboris, & negotii susceperimus, iam dicamus. Athenienses, o uiri Thessali, male habebunt, qui Cui patriam, & metropolin nostram diruerunt, maleque tractauerunt, & usi sunt, locoque seruulæ, seruitutisque ea posuerunt, quæ libera sunt, quia maiores suos eam condidisse dicunt, belligere iure sibi eam uendicauerunt, cognitionemque non uerentur, quæ illis est cum Apolline, & Hercule, quæ quidem ad Aenion, Ionion uel, & Sunion eorum liberos

Captatio beneuolentiae, et attentionis.

*Cur Athenienses
bus male omine-*

*tur.
Aenion, Ionion,
Sunionque Apolli-*

*nis, et Herculis
filii.*

liberos peruenit. Nec illis in mentem uenit Herculis beneficiorum causa, quæ communis Deus ille uobis, & nobis benefaciens, & in eos contulit. Quare uos per Iouem supplicem, Deosq; misericordes prodite, iuuate, liberate, nihilque uestre dignitatis, & gloriæ prætermittite.

THESSALI HIPPOCRATIS FILII ORATIO QVAE

LEGATIO DICITVR HABITA IN SENATV

ATHENIENSI CVM PATRIAE EXCIDIVM

DEPRECATVTR

Onuenire puto uiri Athenienses eum, qui ad uos uenit, cū omnibus notus non sit, primum quidem demonstrare quis, & unde sit, postea uero & cætera pertingere. Mihi pater est Hippocrates, quem uos cognoscitis, quantamq; in re me / dica facultatem habeat, non ignoratis, Thessalus uero no / men est. Cognoscor autem & ego non in uestrum secūdis, & paucis, Patria uero mihi est Cos, quam uti uobis coniun / cta sit, & amica dicent, qui historias dissertare, scribereq; summā facultate, & copiā possunt. Huc autem à patre missus ueni, quatuor à nobis in uos collata beneficia, meritaq; dicturus. Primum quidem per uetustum commune maiorum in omnes Amphychionas, quorum uos non minimā pars estis, collatum. Alterum uero hoc aliquanto maius in uestrum plurimos profectum, quæ quidē uobis nostræ esse inuenientur, & apparebunt, maiorumq; nostrorum. Tertium uero patris mei peculiare, tantumq; quantum nemo hominum uobis, Græcisque plurimis contulit. Postremum uero horum quatuor meritum commune est & patris, & mei, hec in alios, sed in uos ipsos profectum, & collatum, quod ad alia quidem merita, prioraq; comparatum, pusillum fortasse uideatur, cætero rum autem ad gratiam dimensum, maximum inuenietur. Quæ quidem merita talia sunt, & ita habent, quemadmodum antea dixeramus esse, sed paucis dicamus, quæ, quanta, qualia, ueraq; esse dicendū est. Principiū ergo huic orationi, & beneficiorū faciā, in quibus me fortasse necessitas deprehēdet, & coget longiora, fabulosioraq; dicere, quisq; enim fere priscus, & senex prisca, & uetusta dici, & audire desiderat. Tēpus fuit cū gēs Crissæa circa tēplū Pythicū habitauit, terrāq; eā habuerat, quæ nūc Apollini cōsecrata est, solūq; Crissæū uocatur, secundū qđ Locri habitāt, secundūq; qđ Melæna est. Carphius uero mons huic adiacet, quē prope Phocēses degūt. Crissæi uero hi cū potētes, opulētīq; essent, bonis abutebant per insolentiā, multa horrēda, grauia, nō honesta, non

Thessali uerba.

Amphychiones.

Quæ commemorat, uideto.

Narratio.

Crissæi.

*Pythicum tem =
plum.*

Locri.

*Carphius mons,
Melæna urbs.*

Delphi.

iusta faciebant, Deum non pie traſtabant, Delphos in ſeruitutem redegerunt, finitimos pulſabant, qui Dei reſponſa petebant, eos ſpoliabant, colonos de / prædabantur, mulieres alienas, liberos, corporaque eorum, cum ſine cõiugibus eſſent, per iniuriã uexabant. Quas ob res Amphyſtiones irati, copias, & exerci /

Amphyctiones.

tum in eorum agros miſerunt, qui prælio eos ſuperauit, regionem, & agros eo / rum ualtauit, urbes depopulatus eſt. Quare cum plurima nefanda, & non pia fe / ciſſent, in ſummas calamitates deciderunt, non minoraq; ipſi tulerunt, quam

Criffeorum cala / mitas quanta.

aliis antea feciſſent, feliciffimiq; horum hi fuerunt, qui manu hoſtili perierũt, ſecundo loco hi fuerunt, qui belli iure in ſeruitutem reſtaſti ſunt, quiq; ad alie / nas regiones & urbes tranſueſtunt, ſua enim mala ante oculos nō habebāt. Qui uero illic remanſerunt, captiui multo infeliciores fuerũt, nam qui ſuam regio / nem, & agros habitauerunt, cum cõiugibus, & liberis agros, mancipia igni tra /

Admilia.

ditã, & conſumpta ſpectabant. Quin etiam hiſ peius uitam ducebant, qui intra / moenia degebant, ſiquidem ex malis prædictis quædam uidebant, quædam diſſimulando auerſabantur, quædam ueris maiora ſentiebant (ſic enim fieri cõ / ſueuit) præterea paruam, aut malam ſalutis ſpem habebāt. Fuerat præterea hiſ

Munita urbs / Criffæa qui ob / ſeſſa, et capta.

proxime locum hunc maxima urbs, certamen equeſtre ubi nunc celebratur, cui / ius urbis moenia maxima ſtruxerunt, & muniuerunt, cæterarumq; urbiũ eiectos, & exules ſuſcipiebant, bello non utiles eiiciebant, neceſſariãq; importabant, ſi / biq; perſuaſerant urbem hanc manibus hoſtium nunquam capi poſſe, nec etiã

Amphyctiones.

lõgã obſidione. Sed Amphyſtiones, qui cætera ceperant ad hanc urbem obſi / dendam, capiendamq; ſeſe accinxerunt, caſtellum conſtruxerunt, & in eo præ / ſidium poſuerunt, quod eam obſideret, caperetq; ſi poſſet. copias uero cæter /

Pefilentia obſi / dentium ſumma.

ras per urbes diſtribuerunt. Tempore uero procedente cum peſtilentia per hoc præſidium, & exercitum ſeuiſſet, commilitoneſq; malè haberent, multiq; mo /

omninoſque / obſidione.

rerentur, caſtellumq; ob morbum deſererent, conturbati Amphyſtiones, & an / xii uaria conſulebant, decernebãtq; (ſic enim communia, & res publicæ traſta / ri, regiãq; conſueuerunt) demum huic morbo inſenſi, quidque agerent, neſcii, &

Quid hiſ reſpon / derit Apollo.

ambigentes eos qui obſidebant, & afficiebantur, Deum uti conſulerent, miſe / runt, peterentq; quid agendum in hac re foret. Deus uero reſpondit bellandũ eſſe, uiſturoſq; eos pollicebatur, ſi Co peterent, ceruiq; filium cum auro ſuppe /

admittit.

tias, & ſubſidium adducerent, feſtinarẽtq; antequam Criffæi de penetralibus, & adyto tripodem, cortinam ue raperent, ſi uerò hoc non facerent, urbem ca /

admittit.

ptum non iri. Quod cum audiſſent, Co petiuerunt, reſponſumq; nunciauerũt. Quod cum Coi non intelligerẽt, quidam uir ſurrexit genere quidem Aſclepia /

Nebros medicus.

des, progenitor uero noſter medicus Græcorum ſummus, optimuſq; eorũ, qui tũc erãt, omnibuſq; ſententiẽtib; facile princeps, qui Nebros, catulus ue cer / ui dicebatur, qui dixerat oraculũ ſeſe nominare, mãdareq; uti ad ſeſe ueniret, ſi

quidem ait Deus uobis reſpondit, uti Co peteretis, ceruique filium ſuppetias adduceretis, Cõs quidem hæc eſt, cerui pignora, & filii Nebri dicũtur. Nebros

autem

autem ego dicor, subsidium ergo quod nam potius esse potest exercitui male habenti quam medicus? quanto enim magis hæc mente uoluto, nullam aliam ob causam mihi uideor Deum Græcos opulentissimos, beatissimosq; Co p e tere mandasse, non uti nummos aureos pererent, sed hoc oraculum domum meam uenit. Chrysos enim minimus nati filiorum meorum marium uocatur. Quare cuncta sunt & ad speciem, uisumq; & ad animum, & cogitationem, quæ superat uirtus, quemadmodum Diacritos pater dicebat, quam obrem urbi & uobis succurrendum est. Ego qui dem nisi quid aliud uobis uideatur, ueniam, meumque filium chryson mecum adducam, quinquere memque meis uestigay libus onerabo, suppetiasque & subministraciones & medicas, & hostiles mecum afferam, utroque modo uobis uti auxilio ueniamus. Qui cum hæc dixisset, his hoc uisum est, & placuit, qui missi fuerant. Nebros autem hic nauem conscendit, secumque Calydonium uirum apud sese educatum aduexit, de quo statim sermo declarabit, cum usus uenerit. Cum autem hi uiri ad exercitum peruenissent, quemadmodum Deus mandauerat, lætatus est, mortes enim commilitonum statim cessarunt, cumque diuina quadam fortuna Eurylochi ducis exercitus Thesiali, qui genus ab Heraclidis ducebat, equis cum in puluere uolutaretur, fistulas ungula percussisset, perfregissetque, per quas in eam Crissæorum uirbem, quam obsidebat, defluebat, Nebros aquam eam uenenatis medicamentis infecit, qua Crissæorum uentriculi soluebantur, & corrūpebantur, quod plurimum contulit ad urbem capiendam. Quare obsidentium animi confirmati Deo iam aperte coadiutante percurfabant, aggrediebantur, præmia primis moenia conscensuris proponebant, summumq; certamen ascendere contendit in de ortum est, sicq; urbs capta est. Primus autem murum Chrysos Nebri filius ascendit, turrinq; cepit, quem a pedibus scuto testus consecutus est Calydonius ille uir, de quo paulo ante dixeram. Chrysos quidē pilo percussus a Mermedeo Lycei fratre, qui cum tripodem de Apollinis penatralibus, & adyto rapere uellet, interfectus est. Chrysos uero sic uulneratus de turre decidit. Hoc tamē pacto urbs capta est, Nebriq; subsidia & medica, & hostilia recte, & opportune succurrerunt, Deusq; uera dixit, & ea, quæ promiserat, fecit. Quas ob res Amphystiones templum, quod nūc in Delphis est, Apollini cōstruxerunt, certamenq; gymnicum, & equestre constituerunt, Crissæorumq; & regionem, & agrum totum Apollini consecrarunt, eiq; qui ea dederat, reddiderunt ob ea, quæ prædixerat, & responderat, Chrysonque Nebri filium in circo, hippodromo ue publice sepeliuerunt, Delphisque mandarunt, uti singulis annis ei publice parentarent. Asclepiadis uero, qui in Co degunt, ob Nebri meriti gratiā primas prouidentię uaticiniorum, & responsorum partes dederunt, quæadmodū sacerdotibus, q̄ his præsunt, Calydoniis autē ob eius uiri meritū, quæ supra memorauimus, etiā nūc p̄mæ in uaticiniis partes, & publica cibaria dantur, sed ad nostra redeo, qđ uera dicā hæc testimonio erūt. Nā cū pater meus, & ego

Nebros quid significet.

Chrysos Nebri filius. Virtus cuncta superat. Diacritos quid diceret.

Nebros, Chrysos Calydonius nauigant.

Fistule aqua fractæ quid fecerint. Nebros uir Thesialis Crissæorum uir.

Chrysos primus murum ascendit, Calydonius post eum. Chrysos occidit. Mermedeus Lycus.

Templum Delphicum, et certamen equestre qui constituerunt.

Chrysos ubi sepultus.

Asclepiades quid nacti sint, et Calydonii, et Hippocrates, Thesalsusq; filius.

1. Persarum rex quid fecerit.

2. Persarum rex quid fecerit.

3. Persarum rex quid fecerit.

4. Heraclidae Coi quid fecerint.

5. Artemisia Lygdamis filia Coos nexavit.

6. Phasma Heroi.

7. Cadmus, Hippolochus, Coi.

8. Artemisia.

9. Gelon.

10. Merita cuncta non enumerat.

Amphistyones adissemus, hæc omnia confirmauerunt, & comprobauerunt nobisque dederunt, publiceque in Cippo, stele uē conscripserūt, Delphisque publice legendum proposuerunt, hicque horum uerborum finis, liquido, clare, & pure demonstrat, nostros maiores, & progenitores, de uobis bene meritos esse, Sermonem autem hunc prætermittam, & alium de iisdem, non eundem suam. Nam cum magnus rex cum Persis, cæterisque barbaris contra Græcos, qui iis aquam, terram, cæteraque necessaria non dedissent, magnas copias, & exercitus adduxissent, patria nostra maluit, publice, populariter, & cum toto populo perire, quam hoc facere, seseque illis dedere, ne uiderentur & in nos met ipsos, & in uos, & in eos, qui eadem secuti essent, quæ uos, arma sumpsistis, naues uē misisse. Quare magno animo reuinit, pulcrum quid, suisque maioribus dignum hoc rata esse, qui indigetes, & Heraclidæ fuisse dicuntur. Quas ob res his potius uisum est in montes confugere, seseque recipere communis salutis, libertatisque gratia quatuor mœnibus relictis, quæ in insula fuerant bene munita, quam sese Græcorum omnium hostibus dedere, quamobrem quidnam malorum non tulerunt? municipiis, agris captis, deuastatis, hominibusque liberis aut in seruitutem abductis, aut iure, libidineque hostium occisis, urbe in super, cæterisque & publicis, & profanis, & sacris ædificiis combustis, Quin etiā Artemisiam Lygdamis filiam propter discordiam paternam, cum omnia quæ remanserant, tradita fuissent, & alportarentur, Diis tamen neglecti, & derelicti, sicuti comparuit, non fuimus, nam magna tēpestas orta, naues Artemisiam ferme omnes perierunt multaque, & crebra fulmina in eius exercitum deciderunt, in nostram autem insulam rarissima, & pauca. Heroum etiam uisa, phasmata uē dicuntur huic apparuisse, quibus territa cuncta nefanda cœpta nolens, & amare falsa reliquit, quæ missa faciam. Sed & hoc loco peculiaria non falsa maioribus meis reddam, Coos nunquam sua sponte, & libentes contra uos Lacedæmonios, Græcosque cæteros arma sumpsisse, quamuis plurimæ & urbes, in sulæque uicinæ, Græcique Asiam incolentes uobis cum barbaris non uicti bellum intulissent, nam Cadmus, & Hippolochus, qui tūc urbi nostræ præerant, maiores mei reuera fuerunt. Cadmus enim, qui tūc consilium, & senatum nostrum regebat, matris meæ progenitor fuit, Hippolochus autem Asclepiadeus quartus a Nebro, qui Crisæos euertit, nos autē per uirilem cognationem Asclepiadei sumus. quare & hoc pulcrum decus, & ornamentum sumatur. Nunc autem ad Cadmum redibo, qui uir Græcis adeo studuit, uti cū Cos in insula ab Artemisiam obsidione, & uastatione liberata fuisset, domi coniugem, & liberos relinquens cum multis eadem sentientibus in Siciliam nauigauerit, Gelonem, fratresque eius a barbarorum amicitia, & foedere contra uos uti abduceret, quod fecit, multaque alia præclara facinora perpetravit, quæ nūc tempus non est producere, & ostentare. Publica quidem maiorum nostrorum in uos merita, cæterosque Græcos tot, & tanta sunt, uti si ea enumerare uelim, tem-

pus,

pus, & oratio me deficiat. Patris uero mei Hippocratis ad merita deuēio, quæ si mentiar, mentem adhibete, cum pestilentia per barbaram regionē quæ supra Illyrios, Pæonasque sita est, discurreret, cumque malum iam prouinciam totam peruassisset, nationum harum reges medicæ artis fama, quæ reuera erat, moti ad patrem meum in Thessaliam mittunt, qui tunc uti nunc, illic habitabat, ad seque eum accersunt, ad eius mali auxilium quicquid auri, argenti cæterarumque rerum haberent, ad eum se nō solum missuros, uti sibi haberet, sed etiam portaturos, & quæcunque uellet, dummodo succurreret. Qui sic eos interrogauit, qui nam motus peculiare, & agitationes apud eos fieret per æstus, uentos, nubila, cæteraque quæ corporum habitus commouere, & mutare consueuerunt propter anni tempus, coeli statum. Quæ cum audiuiisset, eos redire iussit, dixitque medicam facultatem eis subuenire non posse, quamque celerime potuit, Thessalis dixit, quō pacto malum ingruens uitaretur, medelaque conscripsit, discipulosque per urbes misit, meque in Macedoniam amandauit, cum regibus enim Heraclidarum, qui illic regnant, nobis autum & paternum hospitium est, quoque me pater ex Thessalia misit, accessi cunctis, qui illic essent auxiliaturi, mandauitque uti etiam ad urbem uestram accederem, Dracōnemque meum fratrem Pagasas nauigare parantem, Hellepontum petere iussit, præcepta que illi dedit, quæ ipse illis composuisset. Nam omnes loci non eadem mala producunt, nec eadem omnibus conferunt, quoniam cœlū, & aer non ubique eadem immittit. Polybion uero, qui filiam eius, & meam sororem coniugem habebat, cæterosque discipulos ad uarias, & diuersas urbes nauigare, & ire iussit, uti quam primum plurimis abunde subuenirent. Postquam uero Thessalica digessit nationibus etiam finitimis auxilium laturus profectus est, Pylasque cum peruēnisset, Doriensibus, finitimisque illis Phocensibus subuenit, Delphosque se quandoque conferebat, & pro Græcorum salute sacrificabat, deinde sese ad Boeotiorum suppētas conuertit, cumque iis, qui illic erant eadem ratione subuenisset, sese ad uos conuertit, plurimaque salutaria uobis ex toto animo dixit. Quæ nunc ego non differam, quoniam multos uestrum scire puto, sint ne uera, nam uetusta non sunt, cum nonus annus nunc agatur, cum ex Pelopōneso, quō missus fueram reueni, cunctisque illic degentibus subueni, nobisque & uerbis, & re dignus undique & magnus honor occurrebat, adeo uti nihil nos poeniteat, quod Illyriorum, Pæonumque pecunias, cæterasque pollicitationes non acceperimus. Quæ autem ab aliis urbibus nobis dabatur, præmittam, quæ uero a uobis data sunt, magna fuerunt, ciuilitas enim uestra cæterorum munera superauit. Nam Athenæ nescio quid sunt ad æternam gloriā sublimius, & illustrius, quam urbes cæteræ, coronaque illa aurea patri meo in uestro theatro data, nos ad summum beatitatis, & gloriæ apicē perduxit. Sed & hoc pulcrum honestamentum, & decus illud superauit patrem meū, & me publice, & populariter participem fecisse, docuisse, & iniussisse Ceteris, & Pro

Pestilentia Illyri
ca, Pæonicæ.

Hippocratis ac
cersitur.

Quid responde
rit.

Discipuli per ur
bes mittuntur.
Thessalus in Ma
cedoniam.

Draco Thessali
frater Pagasas.

Polybius filiam
Hippocratis uxore
rem habebat.

Pyle, Doreæ,
Phocenses, Delphi,
Boeotii.

Athenæ.

Pelopōnesus.

Magnam quid
Athenæ.

serpinae sacris, Tria quidem hæc sunt, quæ mihi ad orationem, & uerba tanquā
lineam longam, & funem uerbis euoluendum, maiorum, & parentis mei cum
Græcis cæteris gratias, & benefacta præbuitis. Quantum uero meritum nunc
resumam, quod quemadmodū antea proposueramus, pater, & ego uobis præ/
stitimus cum enim Alcibiadem in Siciliam misistis cum multis quidem co/
piis, & ope, tamen non adeo multis, mirandæ uti essent, si quidem opera & fa/
cta considerentur, cumque uerba in senatu facta fuissent, medicus probus aptus
ad hanc classē curandam uti mitteretur, qui eam sequeretur, pater meus in
medium processit, meque ad curanda uestrorum corpora sese daturum pro/
misit, suis quidem impensis munitum, præmioque nullo, & mercede annua do/
nec ea classis abesset, parui ducens utilitatem dummodo uobis foret usui. Ego
autem hoc non dicam, dum uobis seruiro, bona quæ mihi tunc erant, consum/
psi, sed quod magnis operibus, & aliis rebus præpositus multa & tuli, & feci,
quod minimum est præ iis, quæ dicam, nam pater meus maluit me filiū in ex/
terna, & ignota terra errare, & in mari, periculisque hostilibus, morbisque qui
in his qui errabundam uisam ducunt, uenire solent, quam domi in his conimo/
dis, quæ uita quæta, beneque instituta fert, desidere. Sciebat enim gratiam gra/
tia remetiendam, & remunerandam esse, nec uobiscum agendum esse, quemad/
modum inter eos, qui inter sese quid permutant, uel mercantur, ex manu in ma/
nus præbere, cum merces, & præmium tradiderunt, tanquam sese nunquam am/
plius reuifuri discedunt, qui quidē hæc uobis executus est. Ego autem utpote
illius filius diligentia nihil, & artis iuuando, & subueniendo prætermisi, meque
cum meis, & uestris periculis exposui, cum opus fuit, tempusque & occasio ad
hæc utraque sese dedit, nec morbus ullus, malæ passio, nec maris timor, uel
hostium me prohibuit, & deterruit, testimonium autē huius, & fides apud uos
est, non alios. Quare si uestrum quis habet, quod contra dicat, nihil ueritus sur/
gat, sed me non puto mentiri. Hæc autem faciendo tres annos præstiti, coro/
naque aurea coronatus maiora, & honestiora adhuc Deos precatus, domum
ad nuptias rediui, successores & artis, & generis uobis nostri uti procrearem.
Quæ quidem ab urbe nostra maioribus, patre, me uenerunt ad uos hæc sunt, di/
ctum autem est & de iis, quæ nos a uobis uti positemur, & frueremur, habui/
mus. Plurimos quidem uestrum mirari plurimum puto quorsum hæc remetia/
mur, quamobrem uti & uos sciatis, & ego tempus dicendi, quæ cupio, nanci/
scar, dicam. Pater meus o uiri Athenienses, & ego uos petimus, & rogamus, sic
enim decet liberos, & amicos dicere, & ab amicis impetrare, quæ a liberis, &
ingenuis sunt, & ex libera, & ingenua patria uestra, ne contra nos hostilia arma
sumatis, Si uero decet, & oportet, sicuti decet, & oportet, eos qui pro re sua ad
uos uenerunt, precamur ne uos, qui tantis muneribus, & honoribus nos dignos
censuistis, seruorum loco habeatis, quin etiam sic enim dicere conuenit, ne fa/
ciatis, supplicamus, quæque uestra sunt, & belli iure subiecta, cum multi, & po/
tentissimi

Quartum meri=
tum.

Alcibiades mis=
sus in Siciliam.

Quid Hippocr=
tes maluerit.

Thessalus coro=
na aurea dona=
tus.

Quid de prece=
tur aspic.

tentissimi sitis, quid consequemini, si nos paucos, & non potentes superabitis? quin & hoc scitote, quod alio, atq; alio modo fortuna multa alia cito uersat, quodq; magni sæpe minorum eguerunt, potentioresq; per impotentiores salutem consecuti sunt. Deinde puto clarum adeo manifestumq; esse, mihi clarior, & apertius uti non sit dicendum, quod in rebus bellicis, & ubi ars plurimum polleret, non solum urbem unam, sed nationes multas sæpius iam uisum, & auditum est plurimum ab uno uiro adiutus fuisse. Ne nos abiicite, & cōtemnite, cum abiiciendi, & contemnendi non sumus, cuius rei testimoniū & fides apud uos est. Quin etiam & Di illi, a quibus genus & originem nos ducere gloria mur, Aesculapius, Herculesq; uos rogitant, qui ad hoc primum nati uidentur, humanum genus uti iuarent, quos ob uirtutem, quam in terris exercuerunt, sedem & loca inter deos consecutos esse uidemus. Mea autem urbs, & ego, qui dico, ad uos cōfugimus, unde & pro Græcis, sicuti hominū opinio habet, utriq; eadem re & in quolibet præclarissimō facinore præstare uidemur. Nam fabula non est Troica fuisse, quæ reuera fuerunt, Cosq; cum suis insulis, si nō multum, maximum tamen græcis ad Troiam auxilium tulit. Sic autem Aesculapii liberi non solum arte, sed & armis Græcis profuerunt. Machaon autem & animum in Troade reliquit, quemadmodum ii tradunt, qui hæc scripserunt, cum ex equo Priami urbem intraret. Ne per Deos, ne cum cognati cum auxilio uobis, & cæteris Græcis fuerimus, nos hac iniuria afficite, non rursus Crissæas res producam, Persicas ue dicendo, siquidem & audistis, & quæ nuper dicta sunt, fere in manibus habetis. Sic autem hæc animo accipite non tam honestum, & pium esse, de se bene meritos iniuria afficere, & uiolare, nam uos cōtratio modo de nobis bene meriti uideremini, quemadmodum res, & opera præ se ferrent, si de iis maioribus orti essetis, quos fabulæ dicunt maluisse uiolare, & iniuria afficere, quam pios esse. Nolo præterea molestius quid, & amarius dicere, maiores quidem uestri plurima merita, & gratias Heraclidis contulerunt, plurimiq; aliis bene merendo profuerunt. Dies profecto me deficeret, si longius narrando enumerem, quantis quanta merita uestri maiores contulerūt, quæ nihil uobis nunc usui forent. Quare uos met ipsos circumspectite, & contempla mini, qualia, & quāta feceritis. Malum quippe est o iuri Athenienses licentia multas enim urbes perdidit, uosq; & cæteri si nesciatis, quæ illius sunt meriti, cæteros uero tanquam speculum contemplando, quæ feceritis, ipsi uidebitis, uerq; ego dixero, quippe noua lex, iniqua, & non ferēda esset, quæ promulgata persuaderet, permitteret, & mandaret male facta, digestaq; nō uidere, & animaduertere. Sed hoc uestrum non est, sic enim plurimum numen diuinum tentaretis, & irritaretis, nihil enim uos læsimus, & uiolauius, qd si fecimus uerbis, non armis plestemur, & iudicemur. Quod summopere uos deprecor, ne faciatis, iis gratiam facturi, & eorum beneuolentiam paraturi, qui uobis auxilio sæpe fuerunt, & erunt, nam & nobis auxilio erunt, si quidem recte faciāt, quiq;

Magni a paruis
sæpe inuantur.

Aesculapius,
Herculesq; homi
nes uti iuarent,
potissimum nati
sunt.

Machaon apud
Troiam mortuus
est.

Peroratio
Thessali.

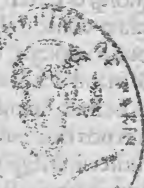
Machi Lina

Argens Thessa-
lia rex, Lacedæ-
mus Macedo-
nia.

Thessaliæ rex est Argæus, quiq; Macedoniæ Lacedæmus, uel si Heraclidæ alibi degunt. Multo namq; melius est sine ui, quam per uim, & per arma uiolenti-
tiam, & iura exercere, & administrare, quod non de iis dico, qui rebellarunt. Præ-
terea uos certiores facio plurimis nos curæ fore, nisi probi, & grati penitus
perierint. Hic quidem cessabo, finiamq; mihi quandoquidem parua facultas
orationis est, si cum aliis comparer. Peto tamen, rogoq; uos per Deos hospi-
tales, & eos, qui uobis consulere, & prodesse consueuerunt, Deorum, Heroum
que gratia, meritorumq; & gratiarum causa, quæ homines inter sese mutuo cõ-
ferunt, si quod odium, & inimicitias in nos habetis, uti deponatis, & in beneuo-
lentiam, & amicitiam uertatis. Quæ si in hac uestra urbe non, consequimur, &
impetramus, nescio quonam modo, quæ cupimus, nanciscemur.

FINIS.

M. FABIVS CALVVS RHAVENNAS
CVM CAETERIS HIPPOCRATIS
OCTOGINTA VOLVMINIBVS
ROMAE VERTEBAT XIX CALEN.
SEPTEMB. MILLESIMO
QVINGENTESIMO AC INSUPER
QVINTO ET DECIMO.

C V M G R A T I A
R O M A E E X A M O R
E T P R I V I L E G I O
F R A N C I S C I M I N I S T R I
S A N C T I S S I M I C L E M E N T I S
C A L V I N O C C O M E N S I S
V I I . P O N T . M A X . A C
A N N O A B I N O
S E R E N I S S I M I F R A N C I S C I
F I L I I C A R L I
R E G I S F R A N C O R V M
A D D E C E M A N N O S .

A I T A R O M V C
R O M A E E X A E D I B V S

O I G E L I V I R P T E
F R A N C I S C I M I N I T I I
S I T H E M E L D I M I S S I T C H A S
C A L V I N O V O C O M E N S I S

C A X A M T H O U I V
A N N O A P A R T V
I O S I C A R T I M I S S I V E R I S
V I R G I N I S

M V R O C H A R T I S I R
M D X X V

S O N A E E R D O A

